ΑΙ ΑΓΟΡΕΥΣΕΙΣ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ
1843 - 1909

«ΕΘΝΙΚΟΣ ΚΗΡΥΞ»

ΕΚΔΟΣΕΙΣ
"ΕΘΝΙΚΟΥ ΚΗΡΥΚΟΣ„

Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΑΙ ΑΓΟΡΕΥΣΕΙΣ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ

1843 - 1909

ΠΕΡΙΟΔΟΣ Α΄.

ΤΟΜΟΣ Α΄.

ΑΘΗΝΑΙ 1961

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Ὁ «ΕΘΝΙΚΟΣ ΚΗΡΥΞ», θεωρεῖ ὅτι παρέχει ἐθνικὴν ὑπηρεσίαν προσφέρων εἰς τὸν Ἑλληνικὸν Λαὸν τὰ λαμπρότερα μνημεῖα, τὰ ὁποῖα παρήγαγεν ὁ νεοελληνικὸς κοινοβουλευτικὸς λόγος.

Οἱ συντάκται τῶν διαφόρων ἀνθολογιῶν οὐδέποτε ἠδυνήθησαν νὰ συλλάβουν τὸ νόημα τοῦ ἑλληνικοῦ κοινοβουλευτικοῦ λόγου εἰς τὸ σύνολόν του. Ὁ Ἕλλην ἀναγνώστης, πρὸς τὸν ὁποῖον ἀπευθύνονται, οὐδαμοῦ θὰ συναντήσῃ ὑποδείγματα τοῦ κοινοβουλευτικοῦ—ὡς ἀποκαλεῖται—ὕφους καὶ τοῦ δικανικοῦ λόγου, ἐνῷ εἰς τὴν Βουλὴν καλλιεργεῖται, κατὰ τρόπον περίλαμπρον, τὸ ρητορικὸν ὕφος καὶ διὰ τῶν κοινοβουλευτικῶν ἀγορεύσεων ἐπιτυγχάνεται ἡ ἀνάπτυξις καὶ ἐπίλυσις τῶν μεγάλων ζητημάτων τοῦ Ἔθνους.

Ὅλα αὐτὰ ὅμως τὰ ἀνεκτιμήτου ἐθνικῆς καὶ λογοτεχνικῆς ἀξίας κοινοβουλευτικὰ κείμενα παρέμενον μέχρι τοῦδε μόνον εἰς τὰ Πρακτικὰ τῶν συνεδριάσεων τῆς Βουλῆς, χωρὶς νὰ εἶναι προσιτὰ εἰς τὸ κοινόν, εὑρισκόμενα, λόγῳ τοῦ ὄγκου τῶν Πρακτικῶν τούτων, εἰς ἐλαχίστας μόνον προνομιακὰς βιβλιοθήκας.

Αἰσθανόμενος τὴν ἀνάγκην ὁ «ΕΘΝΙΚΟΣ ΚΗΡΥΞ», νὰ καλύψῃ αὐτὸ τὸ τόσον αἰσθητὸν κενόν, ἀπεφάσισε νὰ δώσῃ εἰς τὸ ἀναγνωστικόν του κοινὸν καὶ εἰς μίαν σειρὰν τόμων, τὰς σπουδαιοτέρας τῶν ἐν τῇ Βουλῇ ἀγορεύσεων καὶ συζητήσεων, ἀπὸ τῆς συστάσεως τοῦ Ἑλληνικοῦ Κοινοβουλίου μέχρι σήμερον.

Ἕνας ὁλόκληρος κόσμος διανοουμένων, πολιτικῶν, ἐπιστημόνων, κρατικῶν λειτουργῶν, σπουδαζόντων καὶ γενικῶς ὅλων τῶν σκεπτομένων Ἑλλήνων, στερεῖται τῶν πολυτίμων αὐτῶν ἐθνικῶν κειμένων, ποὺ, διὰ πλείστους λόγους, τοῦ εἶναι ἀπολύτως χρήσιμα. Ὁ κόσμος αὐτὸς τῶν Ἑλλήνων διανοουμένων ἀγνοεῖ σήμερον, δυστυχῶς, τὸν τρόπον ποὺ ἐσκέπτοντο καὶ ἐξεφράζοντο καὶ τὰς μεθόδους ποὺ ἠκολούθουν, διὰ τὴν ἀντιμετώπισιν τῶν ἑκάστοτε ἐθνικῶν καὶ ἄλλων προβλημάτων, οἱ πολιτικοὶ ἄνδρες τῶν παρελθουσῶν μεταπελευθερωτικῶν γενεῶν.

Εἶναι προφανές, ὅτι μία καὶ μόνη ἀγόρευσις ἑνὸς μεγάλου πολιτικοῦ ἀνδρὸς εἶναι ἱκανὴ νὰ δώσῃ ἀνάγλυφον τὴν πνευματικότητα τοῦ εὐγενοῦς ἐγκεφάλου οὗτινος ὑπῆρξεν ἀπαύγασμα. Ἐξυπακούεται, φυσικά, ὅτι ὁ ἀναγνώστης θὰ ἐπιστρατεύσῃ τὸ κριτικόν του πνεῦμα καὶ θὰ θέσῃ εἰς ὀργασμὸν τὴν φαντασίαν του. Ἡ ἀγόρευσις, βεβαίως, ἐκφράζει πάντοτε τὸν ἄνθρωπον εἰς τὴν λαμπροτέραν του ἔμφασιν, ὡς ὁ ἀνδριὰς τὴν πνευματικότητα τοῦ γλύπτου, χρειάζεται ὅμως μελέτην καὶ ὄχι ἁπλῆν ἀνάγνωσιν.

Ἔχων ὑπ' ὄψιν του ταῦτα ὁ «ΕΘΝΙΚΟΣ ΚΗΡΥΞ», ἔκρινεν, ὅτι ἔδει νὰ παραθέσῃ αὐτούσια τὰ κείμενα τῶν ἀγορεύσεων τῶν μεγάλων Ἑλλήνων πολιτικῶν, διὰ νὰ ἠμπορέσῃ ἡ νέα γενεά μας νὰ ἴδῃ ανα-

βαπτισμόν τῶν ἑλληνικῶν ἰδεωδῶν, νὰ ζήσῃ καὶ νὰ σταθμίσῃ ἡ ἰδία εἰς ποῖα ὕψη ἐπέτυχον νὰ ἀνέλθουν οἱ Ἕλληνες πολιτικοὶ τοῦ 19ου καὶ τοῦ πρώτου ἡμίσεος τοῦ 20οῦ αἰῶνος.

* * *

Οἱ ἀγωνισταὶ τῆς μεγάλης ἐπαναστάσεως, οἱ ὁποῖοι ἀπετέλεσαν τὴν πολιτικὴν ἡγεσίαν εἰς τὰς πρώτας κοινοβουλευτικὰς περιόδους τῆς Ὀθωνείου ἐποχῆς, οἱ Μαυροκορδάτος, Μεταξᾶς, Κωλέττης, Τρικούπης κ.ἄ., διέπλασαν τὸ πρῶτον κοινοβουλευτικὸν ἑλληνικὸν ὕφος, διαπλάθοντες καὶ αὐτοὶ τὸ πτωχὸν λεκτικόν των, μὲ τὸ ὁποῖον ἐξεκίνησαν, ὅταν ἀνέλαβον τὴν πολιτικὴν κατεύθυνσιν τοῦ Ἔθνους, ἐν μέσῳ τῶν φλογῶν τοῦ συνεχιζομένου ἀγῶνος.

Ἠκολούθησεν ἡ γενεὰ τῶν νέων ἀνδρῶν, μετὰ τὴν ἐγκαθίδρυσιν τῆς πρώτης πραγματικῆς βασιλευομένης δημοκρατίας μὲ τὸν γενάρχην τῆς Ἑλληνικῆς Δυναστείας Γεώργιον τὸν Α΄.

Ὁ εὐφραδὴς ρήτωρ Δεληγεώργης, ὁ ὀλιγόλογος Θρασύβουλος Ζαΐμης, ὁ παράφορος Βούλγαρης καὶ ὁ συνετὸς πολιτικὸς Κουμουνδοῦρος, συντελοῦν, ὁ καθεὶς μὲ τὸν τρόπον του, εἰς τὴν διάπλασιν τῶν νεοελληνικῶν κοινοβουλευτικῶν θεσμῶν, ἀλλὰ καὶ τῆς κοινοβουλευτικῆς γλώσσης.

Ἀκολουθεῖ ἄλλη κοινοβουλευτικὴ γενεά, μὲ κορυφαίους ἐκπροσώπους τὸν Χαρίλαον Τρικούπην, τὸν Θεόδωρον Δηλιγιάννην, τὸν Δημήτριον Ράλλην, τὸν Γεώργιον Θεοτόκην καὶ τὸν Στέφανον Δραγούμην.

Τέμνεται ὁ κύκλος δράσεως τῆς κοινοβουλευτικῆς αὐτῆς γενεᾶς μὲ τὴν νεωτέραν, ὅπου οἱ ἴδιοι, Ράλλης, Θεοτόκης, Δραγούμης, συναγωνίζονται μὲ τοὺς νεωτέρους λαμπροὺς πλέον ἀστέρας τοῦ Κοινοβουλίου μας.

Ὁ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΡΑΛΛΗΣ διδάσκει πάντοτε τὴν μέχρις ἀκαμψίας ἐμμονὴν τοῦ πολιτικοῦ ἡγέτου εἰς ὅ,τι θεωρεῖ ὀρθὸν καὶ συμφέρον διὰ τὸ Ἔθνος.

Ὁ ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΔΡΑΓΟΥΜΗΣ, ὁ Μακεδὼν ἡγέτης, διδάσκει τὸ πῶς πρέπει νὰ θεωρῇ ὁ Ἕλλην πολιτικὸς τὸν ἁπανταχοῦ Ἑλληνισμόν. Τὸν ἐλεύθερον, τὸν ὑπόδουλον, τὸν ἐν διασπορᾷ.

Ὁ ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΘΕΟΤΟΚΗΣ διδάσκει πῶς ὁμιλοῦν διὰ τὴν ἐξωτερικὴν πολιτικὴν καὶ τὸν Ἐθνικὸν Στρατόν.

Ὁ ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ διδάσκει, διὰ τοῦ νευρώδους καὶ περιεκτικοῦ ὕφους του, τὰς ἑλληνικὰς γενεάς, εἰς τὸ διηνεκές, τὸ πῶς θὰ πρέπει ὁ ἡγέτης νὰ συνδυάζῃ τὴν μεγαλοπράγμονα πολιτικὴν μὲ τὴν πραγμάτωσίν της. Πῶς, δηλαδή, ἐνσωματώνεται ἡ ἔμπνευσις μὲ τὸν ρεαλισμόν, τὸ ὄνειρον μὲ τὴν πραγματικότητα.

Ὁ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΓΟΥΝΑΡΗΣ ἀκτινοβολεῖ τὴν μαγείαν τῆς κοινοβουλευτικῆς ρητορείας, ὀρθοτομεῖ τὸν λόγον τῆς ἀληθείας καὶ παραδειγματίζει τὴν γενεάν του καὶ τὰς μελλούσας ἑλληνικὰς γενεᾶς μὲ τὰς μεστὰς ὑπερόχων ἐννοιῶν ρητορικὰς δημιουργίας του.

Ὁ ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΔΗΜΗΤΡΑΚΟΠΟΥΛΟΣ διδάσκει τὸν ἐξοστρακισμὸν τῶν ρητορικῶν ἀνθέων, ἀπὸ τὸ κοινοβουλευτικὸν ὕφος.

Ὁ ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΦΑΝΤΑΡΗΣ διδάσκει τὴν συμπύκνωσιν τῶν ἐννοιῶν καὶ τὴν ἐπιγραμματικότητα τῶν κοινοβουλευτικῶν ἐκφράσεων. Οἱ λόγοι τοῦ Εὐρυτᾶνος ἡγέτου εἶναι διηνθισμένοι ἀπὸ Ἀττικὸν ἅλας τῆς αὐθεντικωτέρας γνησιότητος.

Ὁ ΠΑΝΑΓΗΣ ΤΣΑΛΔΑΡΗΣ διδάσκει τὸν τρόπον τοῦ παλαίειν μὲ ἐπιμονὴν καὶ πίστιν πρὸς τὰς ἰδέας.

Ὁ ΙΩΑΝΝΗΣ ΜΕΤΑΞΑΣ, ἡγέτης - φάρος τῆς πίστεως ἐπὶ

τὰ πεπρωμένα τοῦ Ἔθνους, διδάσκει εἰς τὴν ἑλληνικὴν νεολαίαν τὸν ἀριστοτεχνικὸν συνδυασμὸν τῶν ἰσορρόπων πτήσεων. Τὴν ὑπομονὴν καὶ τὴν ἐπιμονήν. Τὴν πίστιν πρὸς τὰς ἰδέας, ἀλλὰ καὶ ταὐτοχρόνως τὴν ἐνατένισιν τῆς πραγματικότητος. Τὴν ἀγάπην, τέλος, καὶ τήν θυσίαν πρὸς τὴν Ἰδέαν τῆς Αἰωνίας Ἑλλάδος.

Ὁ ΑΝΔΡΕΑΣ ΜΙΧΑΛΑΚΟΠΟΥΛΟΣ διδάσκει τὴν ἐμβρίθειαν, τὴν περίσκεψιν καὶ τὸ χρέος τῆς εὐθύνης τοῦ ἀνερχομένου εἰς τὸ βῆμα πολιτικοῦ.

Ὁ ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΡΕΠΟΥΛΗΣ διδάσκει τὸ ἑλληνικὸν ὕφος, τοῦ ὁποίου ὑπῆρξεν ὁ μέγιστος τῶν ἱεροφαντῶν τῶν νεωτέρων χρόνων. «Ὁ Ἐμμανουὴλ Ρέπουλης, δὲν γνωρίζει ἄλλην γλῶσσαν, πλὴν τῆς Ἑλληνικῆς», γράφει εἰς τὸ βιβλίον της περὶ τῆς Ἑλλάδος τοῦ 1916, ἡ Ἀμερικανὶς συγγραφεὺς Εὔα Μοράσον. «Ἀλλὰ τὰ Ἑλληνικά του ἔρχονται κατ' εὐθεῖαν ἀπὸ τὸν Ὄλυμπον».

Ὁ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΠΑΠΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ διδάσκει τὴν ἑλληνικὴν νεολαίαν πῶς νὰ εὑρίσκῃ τὸν δρόμον πρὸς τὸν ἀνώτερον πολιτισμόν. Ὁ συνδυασμὸς τοῦ Ἑλληνισμοῦ μὲ τὸν Κοινωνισμόν, εὗρεν ἐν τῷ προσώπῳ του, τὸν Μέγαν Διδάσκαλον.

Ὁ ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΟΝΔΥΛΗΣ διδάσκει τὸ πῶς ἀνέρχονται εἰς τὰς ἐθνικὰς κορυφάς, χωρὶς νὰ χάνωνται εἰς τὰ σύννεφα τοῦ βερμπαλισμοῦ καὶ τῆς νοσηρᾶς ὑπεροψίας.

* * *

Ὁ «ΕΘΝΙΚΟΣ ΚΗΡΥΞ», διὰ τοῦ μνημειώδους ἔργου του, ἐπιθυμεῖ νὰ ποιμάνῃ τὴν νέαν γενεάν μας πρὸς τὰ πραγματικὰ πεπρωμένα τοῦ Ἔθνους. Ἐκεῖνα, ἀκριβῶς, ποὺ δίδουν εἰς τὸν Ἑλληνισμὸν τὴν μαρμαρυγὴν τῆς ἀκαταλύτου αἰωνιότητος.

Ἕνα βλέμμα πρὸς τὸ παρελθὸν φρονηματίζει τὸ παρὸν καὶ φωτίζει τὸ μέλλον, τὸ βυθισμένον εἰς τὴν σκιὰν τοῦ ἀνεξερευνήτου.

Ἀπὸ τὰς ἀγορεύσεις ποὺ θὰ παραθέσωμεν, ἀναδύεται, ὑπὸ τὴν φωτεινοτέραν του μορφήν, ὁ δυναμισμὸς τῶν προσωπικοτήτων, ποὺ ἐκυβέρνησαν τὴν Ἑλλάδα.

Εἰς αὐτὰς ἀκριβῶς θὰ ἴδωμεν ἀπεικονισμένας τὰς κατὰ καιροὺς τάσεις τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ, ὑπὸ τὴν παραστατικωτέραν μορφήν των.

Φάρος, ἐν ὀλίγοις, παμφαὴς θὰ εἶναι αἱ ἀγορεύσεις τῶν Μεγάλων Ἑλλήνων, διὰ τὴν ταλανιζομένην, μέσα εἰς τὰς πάσης φύσεως, μετριότητας, τὰς μικρότητας, τὰς ἀσημαντότητας καὶ τοὺς ἐκμαυλισμούς, νεολαίαν τοῦ καιροῦ μας.

Βοήθημα, τέλος, τρισμέγιστον θὰ εἶναι αὗται, πρὸ παντὸς διὰ τήν, λόγῳ ἐθνικῶν περισπασμῶν, μὴ εὐτυχήσασαν νὰ τύχῃ πλήρους πνευματικῆς ἀγωγῆς, ἀλλὰ σφριγῶσαν πάντοτε, νεότητα.

Αἱ ἀγορεύσεις τῶν Μεγάλων μας θὰ συμπληρωθοῦν καὶ μὲ τὰς σπουδαιοτέρας τῶν διαλογικῶν κοινοβουλευτικῶν συζητήσεων, τὰς ὁποίας καὶ θὰ παρεμβάλωμεν, διὰ νὰ δυνηθοῦν ἀνέτως νὰ παρακολουθήσουν τὸ πνεῦμα των καὶ οἱ Ἕλληνες τῆς ἐποχῆς μας, ἀλλὰ καὶ τοῦ μέλλοντος.

* * *

Εἶναι γεγονός, ὅτι ἐζήσαμεν πολλοὺς διχασμοὺς καὶ οἱ Πρωταγωνισταὶ τοῦ Ἔπους, ποὺ ἀποκαλεῖται ΝΕΑ ΕΛΛΑΣ, συνεκρούσθησαν πλειστάκις μεταξύ των, φθάσαντες καὶ μέχρις ἐπαναστάσεων. Ἀλλὰ αἱ διαφοραὶ ποὺ τοὺς ἐχώριζαν εἶχον πάντοτε, ναί, πάντοτε, ἐθνικὸν καὶ ἀδιάβλητον ἠθικὸν περιεχόμενον.

'Ο Βενιζέλος συνεκρούσθη μὲ τὸν Γούναρην, τὸν Σκουλούδην, τὸν Στράτον, τὸν Μεταξᾶν. 'Ο Ράλλης μὲ τὸν Θεοτόκην καὶ τὸν Δραγούμην. 'Ο Κονδύλης μὲ τὸν Βενιζέλον. 'Αλλὰ ποῖαι ἦσαν αἱ διαφωνίαι των ; Τὰ μέσα καὶ αἱ μέθοδοι τὰς ὁποίας θὰ ἔπρεπε νὰ ἀκολουθήσωμεν, διὰ νὰ ἀποκομίση ἡ 'Ελλὰς τὸ μέγιστον τῆς ὠφελείας.

Δὲν ὑπῆρξεν οὔτε μία ἡμέρα ἀμφιβολίας εἰς οὐδένα διὰ τὰ ἐθνικὰ αἰσθήματα τοῦ ἀντιπάλου του.

'Εν τῇ μερίμνῃ του, ὅπως ἀρτιώσῃ τὸ μέγα αὐτὸ ἔργον, ὁ «ΕΘΝΙΚΟΣ ΚΗΡΥΞ» κατήρτισε καὶ ἐπιτελεῖον ἱστορικῶν, ἵνα, διὰ καταλλήλων σημειώσεων, βοηθήσῃ εἰς τὴν κατανόησιν τῶν διαλογικῶν συζητήσεων καὶ χρωματίσῃ τὰς ἱστορικὰς περιόδους τῆς ἐθνικῆς μας ζωῆς, εἰς τὰς ὁποίας ἀναφέρονται αἱ συζητήσεις καὶ αἱ ἀγορεύσεις τῶν ἐκλιπόντων Κυβερνητῶν.

Τὸ ἔργον θὰ συνοδεύεται ἀπὸ διπλῆν λεξικογράφησιν. "Ητοι θὰ ἔχῃ πλῆρες εὑρετήριον, διὰ νὰ δύναται ὁ ἀναγνώστης νὰ εὑρίσκῃ πότε ὡμίλησε κάθε ἀγορητὴς καὶ ἐπὶ ποίου ζητήματος. 'Επίσης, δι' ἑτέρου εὑρετηρίου θὰ ἀνευρίσκῃ ὁ ἀναγνώστης πότε συνεζητήθη ἕκαστον θέμα (π.χ. ἀναθεώρησις τοῦ Συντάγματος, ἀναδιοργάνωσις τοῦ Στρατοῦ, παραίτησις τῆς Κυβερνήσεως, καπνικόν, Κυπριακὸν κ.λ.π.), ποῖοι ἦσαν οἱ ἀγορηταὶ καὶ εἰς ποίας σελίδας τοῦ ἔργου περιλαμβάνεται τοῦτο.

'Ο «ΕΘΝΙΚΟΣ ΚΗΡΥΞ» κατένειμεν εἰς δύο μέρη τὸ μνημειῶδες ἔργον, τὸ ὁποῖον θὰ χαρίσῃ εἰς τοὺς ἀναγνώστας του. Εἰς τὸ πρῶτον, ἐκδιδόμενον ἤδη ὡς Α' Περίοδος, θὰ καταχωρηθοῦν ἀγορεύσεις τῶν πολιτικῶν ἀνδρῶν τῆς χώρας, ἀπὸ τοῦ 1843 μέχρι τοῦ 1909, ὁπότε ἐξερράγη ἡ ἐπανάστασις τοῦ Γουδί. Εἰς τὸ δεύτερον, ἐκδοθὲν ἤδη εἰς 12 τόμους, περιλαμβάνονται αἱ ἀγορεύσεις εἰς τὸ 'Ελληνικὸν Κοινοβούλιον, ἀπὸ τοῦ 1909 μέχρι τοῦ 1936.

Τέλος, εἰς «Συμπλήρωμα», θὰ περιληφθοῦν αἱ ἀγορεύσεις τῶν συγχρόνων πολιτικῶν ἀνδρῶν, αἱ ὁποῖαι συνθέτουν καὶ κατοπτρίζουν τὴν ταραχώδη μεταπολεμικὴν ἱστορίαν τοῦ τόπου.

'Αθῆναι, Σεπτέμβριος 1961

ΤΑ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΑ ΤΟΥ ΑΓΩΝΟΣ

Η ΣΥΝΕΛΕΥΣΙΣ ΕΠΙΔΑΥΡΟΥ

Ὁ μεγάλος, ἡρωϊκός, ἐννεαετής, πολυαίμακτος ἀπελευθερωτικός ἀγὼν τοῦ 1821, ὁ ὁποῖος ἔδωσεν εἰς τὸ δοῦλον Ἔθνος ἕν, ἔστω καὶ μικρὸν ἐλεύθερον κράτος, δὲν ἔχει ὡς κύριον γνώρισμα μόνον τὰς θυσίας καὶ τὰ ὁλοκαυτώματα ὁλοκλήρου τοῦ λαοῦ ποὺ ἐκράτησεν τὴν ἐννεατῆ ἄνισον πάλην πρὸς τὴν ἀπέραντον μουσουλμανικὴν αὐτοκρατορίαν. Γνώρισμα κύριον καὶ ἐπίσης χαρακτηριστικὸν τοῦ μεγάλου ἀπελευθερωτικοῦ πολέμου, τοῦ ἀγῶνος τῆς παλιγγενεσίας τοῦ Ἔθνους, ὑπῆρξεν ἡ ἀπὸ τῆς πρώτης στιγμῆς τῆς ἐνάρξεώς του καθιέρωσις τῶν ἀντιπροσωπευτικῶν, (διὰ νὰ μὴ γράψωμεν τῶν κοινοβουλευτικῶν) θεσμῶν. Ἐνῷ εἰς τὴν Εὐρώπην ἐδέσποζεν ἡ «Ἱερὰ Συμμαχία» τῶν αὐτοκρατόρων καὶ ἡγεμόνων καὶ μόνον εἰς τὰς Ἡνωμένας Πολιτείας καὶ τὴν Μεγάλην Βρεταννίαν ὑφίσταντο κοινοβουλευτικοὶ θεσμοί τὸ ἀγωνιζόμενον ἑλληνικὸν ἔθνος, ἐν μέσῳ τοῦ πυρὸς τῶν φλογῶν καὶ τῶν καπνῶν τῆς ἀνηλεοῦς καὶ ἐξοντωτικῆς πάλης, ἀπέβλεπεν εἰς τὴν ἀντιπροσωπευτικὴν διακυβέρνησίν του. Οἱ πρῶτοι ὁπλοφόροι τῆς Μάνης οἱ ὁποῖοι εἰσῆλθον εἰς τὴν μεσσηνιακὴν πρωτεύουσαν συνεκρότησαν τὴν «Μεσσηνιακὴν Γερουσίαν» καὶ δὲν εἶναι τυχαῖον τὸ γεγονὸς ὅτι ἀπηυθύνθησαν πρὸς τὴν ὄχι μεγάλην τότε, τὴν ἀπομεμακρυσμένην, ἀλλα δημοκρατικὴν ὑπερατλαντικὴν δύναμιν. Ἐνῷ διήρκει ἡ πολιορκία τῆς Τριπολιτσᾶς, οἱ πρόκριτοι τῆς Πελοποννήσου συνεκρότουν τὴν «Πελοποννησιακὴν Γερουσίαν» εἰς τὴν Μονὴν Καλτεζῶν, ἐνῷ ταὐτοχρόνως περίπου συνεκροτοῦντο τὰ κυρίαρχα σώματα τῆς «Δυτικῆς Χέρσου Ἑλλάδος» καὶ ὁ «Ἄρειος Πάγος» τῆς Ἀνατολικῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος. Καὶ μόλις κατελήφθη ἡ ἕδρα τοῦ Βολῆ τοῦ Μωρηᾶ, ἡ Τρίπολις, μόλις ἐδημιουργήθη εἰς τὴν Πελοπόννησον ἱκανοποιητικὸς ἐλεύθερος χῶρος, συνῆλθεν εἰς τὴν Πιάδαν, παρὰ τὴν ἀρχαίαν Ἐπίδαυρον «Ἐθνικὴ Συνέλευσις».

Βεβαίως ἡ Συνέλευσις Ἐπιδαύρου ἡ συνελθοῦσα τὴν 20ὴν Δεκεμβρίου 1821, δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ «Κοινοβούλιον». Ἐπαναστατικὴ Συνέλευσις ἦτο. Ἀπετελεῖτο ἀπὸ 59 πληρεξουσίους ἀντιπροσωπεύοντας περιοχὰς τῆς Πελοποννήσου, Ἀνατολικῆς καὶ Δυτικῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος, τῆς Ὕδρας, Σπετσῶν, Ψαρῶν καὶ Κάσου. Οὔτε ἐκλογικὸς νόμος προϋπῆρξεν τῆς ἐκλογῆς των, οὔτε ἑνιαῖον ἐκλογικὸν σύστημα ἐτηρήθη, οὔτε οἱ πληρεξούσιοι ἀντιπροσώπευον ἀναλογικῶς πρὸς τὸν πληθυσμόν των τὰς ἐπαρχίας των. Ἐξελέγησαν ὑπὸ τοπικῶν συνελεύσεων ἢ Γερουσιῶν δηλαδὴ δι' ἐμμέσου ψηφοφορίας καὶ ἦσαν μᾶλλον ἀντιπρόσωποι τῶν προκρίτων, τῶν «κοτζαμπάσηδων», ὅπως ἀπεκαλοῦντο, παρὰ τοῦ λαοῦ ἐν τῷ συνόλῳ του. Δι' αὐτὸν τὸν λόγον ἄλλωστε εἶχεν ἤδη ἀρχίσει ὁ δεινὸς ἀγὼν μεταξὺ αὐτῶν καὶ τῶν στρατιωτικῶν ἢ καπεταναίων τοῦ ἀγῶνος, οἱ ὁποῖοι ἦσαν στοιχεῖα λαϊκῆς προελεύσεως ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, ἀγὼν μὲ διαφόρους ἐναλλαγὰς καὶ μέσα διεξαγόμενος, ὁ ὁποῖος ἀργότερον κατέληξεν εἰς ἀληθῆ ἐμφύλιον πόλεμον.

Παρὰ ταῦτα ὅμως πάντες ἀνεγνώρισαν τὴν Συνέλευσιν ὡς τὸν νόμιμον καὶ γνήσιον ἀντιπρόσωπον τῆς ἐπαναστατημένης χώρας, ἀκόμη δὲ καὶ οἱ πλέον ἀτίθασοι καὶ ἀγράμματοι ὁπλαρχηγοὶ ἐπρόφερον μὲ σεβασμὸν τὴν λέξιν «Διοίκησις!». Ἦτο δι' αὐτοὺς καὶ δι' ὅλον τὸ Ἔθνος, ὁ φορεὺς τῆς ἐλευθερίας των, ὁ ἀντίπαλος τοῦ ἀλλοθρήσκου, ἀλλογενοῦς καὶ στυγνοῦ τυράννου.

Ἡ Ἐθνικὴ Συνέλευσις, ἀφοῦ ἐψήφισε τὴν 20ὴν Δεκεμβρίου τὸν κανονισμὸν τῶν ἐργασιῶν της, ἐξέλεξεν ὡς πρόεδρον αὐτῆς τὸν πρόεδρον τῆς Γερουσίας τῆς Δυτικῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος Ἀλέξανδρον Μαυροκορδάτον, συνέστησε δὲ δωδεκαμελῆ ἐπιτροπὴν πρὸς σύνταξιν Ὀργανικοῦ Νόμου. Εἰς τὴν σύνταξιν τούτου συνέβαλε καὶ ὁ ἰταλὸς Βικέντιος Γαλίνας, ἰδίως ὡς πρὸς τὴν ἐξωτερικὴν αὐτοῦ διασκευήν. Αἱ οὐσιώδεις ὅμως διατάξεις τοῦ πολιτεύματος ὑπηγορεύθησαν ὑπὸ τοῦ Ἀλ. Μαυροκορδάτου, τοῦ Φ. Νέγρη καὶ τῶν προεστῶν, τῆς Πελοποννήσου καὶ Ὕδρας.

Τὴν 1ην Ἰανουαρίου 1822 ἡ ἐν Ἐπιδαύρῳ Α' Ἐθνικὴ Συνέλευσις, ἀφοῦ διεκήρυξε τὴν «πολιτικὴν ὕπαρξιν καὶ ἀνεξαρτησίαν» τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους, ἐψήφισε τὸ πρῶτον γενικὸν πολίτευμα τῆς Ἑλλάδος, διὰ τοῦ ὁποίου ἡ χώρα ἐνεφανίσθη ὡς ἑνιαῖον καὶ συντεταγμένον Κράτος. Τὸ πολίτευμα τοῦτο ἡ Συνέλευσις, ἐκ λόγων πολιτικῆς προνοίας, ἵνα μὴ διεγείρῃ, ὡς δημοκρατικόν, τὴν ἐχθρότητα τῶν Δυνάμεων τῆς Ἱερᾶς Συμμαχίας, ἀπεκάλεσε «προσωρινόν.»

ΤΟ ΠΡΩΤΟΝ ΠΟΛΙΤΕΥΜΑ

ΕΝ ΟΝΟΜΑΤΙ

ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΚΑΙ ΑΔΙΑΙΡΕΤΟΥ ΤΡΙΑΔΟΣ

ΤΟ 'Ελληνικὸν ἔθνος, ὑπὸ τὴν φρικώδη 'Οθωμανικὴν δυναστείαν, μὴ δυνάμενον νὰ φέρῃ τὸν βαρύτατον καὶ ἀπαραδειγμάτιστον ζυγὸν τῆς τυραννίας, καὶ ἀποσεῖσαν αὐτὸν μὲ μεγάλας θυσίας, κηρύττει σήμερον διὰ τῶν νομίμων Παραστατῶν του, εἰς Ἐθνικὴν συνηγμένων Συνέλευσιν, ἐνώπιον Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων, «τὴν Πολιτικὴν αὐτοῦ ὕπαρξιν καὶ ἀνεξαρτησίαν».

Ἐν Ἐπιδαύρῳ, τὴν ά. 'Ιανουαρίου ἔτει αωκβ' καὶ Α' τῆς 'Ανεξαρτησίας.

ΠΡΟΣΩΡΙΝΟΝ ΠΟΛΙΤΕΥΜΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ·

ΤΙΤΛΟΣ Α'

ΤΜΗΜΑ Α'.

Περὶ Θρησκείας

§ ά - 'Η ἐπικρατοῦσα θρησκεία εἰς τὴν 'Ελληνικὴν ἐπικράτειαν εἶναι ἡ τῆς 'Ανατολικῆς 'Ορθοδόξου τοῦ Χριστοῦ 'Εκκλησίας· ἀνέχεται ὅμως ἡ Διοίκησις τῆς 'Ελλάδος πᾶσαν ἄλλην θρησκείαν, καὶ αἱ τελεταὶ καὶ ἱεροπραγίαι ἑκάστης αὐτῶν ἐκτελοῦνται ἀκωλύτως.

ΤΜΗΜΑ Β'.

Περὶ τῶν Γενικῶν Δικαιωμάτων τῶν κατοίκων τῆς 'Επικρατείας τῆς 'Ελλάδος.

§ β' "Οσοι αὐτόχθονες κάτοικοι τῆς 'Επικρατείας τῆς 'Ελλάδος πιστεύουσιν εἰς Χριστόν, εἰσὶν "Ελληνες, καὶ ἀπολαμβάνουσιν ἄνευ τινὸς διαφορᾶς ὅλων τῶν πολιτικῶν δικαιωμάτων.

§ γ' - "Ολοι οἱ "Ελληνες εἰσὶν ὅμοιοι ἐνώπιον τῶν νόμων ἄνευ τινὸς ἐξαιρέσεως ἢ βαθμοῦ, ἢ κλάσεως, ἢ ἀξιώματος.

§ δ' - "Οσοι ἔξωθεν ἐλθόντες κατοικήσωσιν ἢ παροικήσωσιν εἰς τὴν 'Επικράτειαν τῆς 'Ελλάδος, εἰσὶν ὅμοιοι μὲ τοὺς αὐτόχθονας κατοίκους ἐνώπιον τῶν Νόμων.

§ έ - 'Η Διοίκησις θέλει φροντίσει νὰ ἐκδώσῃ προσεχῶς νόμον περὶ πολιτογραφήσεως τῶν ξένων, ὅσοι ἔχουσι τὴν ἐπιθυμίαν νὰ γίνωσιν "Ελληνες.

§ ς'— "Ολοι οἱ "Ελληνες εἰς ὅλα τὰ ἀξιώματα καὶ τιμὰς ἔχουσι τὸ αὐτὸ δικαίωμα. δοτὴρ δὲ τούτων μόνη ἡ ἀξιότης ἑκάστου.

§ ζ' — 'Η ἰδιοκτησία, τιμὴ καὶ ἀσφάλεια ἑκάστου τῶν 'Ελλήνων, εἶναι ὑπὸ τὴν προστασίαν τῶν νόμων.

§ η'— "Ολαι αἱ εἰσπράξεις πρέπει νὰ διανέμωνται δικαίως εἰς ὅλας τὰς τάξεις καὶ κλάσεις τῶν κατοίκων, καθ' ὅλην τὴν ἔκτασιν τῆς 'Ελληνικῆς 'Επικρατείας· καμμία δὲ εἴσπραξις δὲν γίνεται ἄνευ προεκδοθέντος Νόμου.

ΤΙΤΛΟΣ Β'.

ΤΜΗΜΑ Γ'.

Περὶ Σχηματισμοῦ Διοικήσεως

§ θ' — 'Η Διοίκησις σύγκειται ἐκ δύο σωμάτων, Βουλευτικοῦ καὶ 'Εκτελεστικοῦ.

§ ι'— Τὰ δύο αὐτὰ σώματα ἰσοσταθμίζονται μὲ τὴν ἀμοιβαίαν συνδρομὴν των εἰς τὴν κατασκευὴν τῶν Νόμων· διότι οὔτε αἱ τοῦ Βουλευτικοῦ ἀποφάσεις ἔχουσι κῦρος Νόμου ἄνευ τῆς ἐπικυρώσεως τοῦ 'Εκτελεστικοῦ σώματος, οὔτε τὰ σχέδια Νόμων, ὅσα προβάλλονται παρὰ τοῦ 'Εκτελεστικοῦ εἰς τὸ Βουλευτικόν, ἔχουσι κῦρος ἂν δὲν ἐγκριθῶσιν ἀπὸ τὸ Βουλευτικὸν σῶμα.

§ ια' — Τὸ Βουλευτικὸν σύγκειται ἐκ πληρεξουσίων ἐκλελεγμένων Παραστατῶν τῶν διαφόρων μερῶν τῆς 'Ελλάδος.

§ ιβ' — 'Ο ἀριθμὸς τῶν Παραστατῶν εἶναι ἀόριστος μέχρι τῆς ἐκδόσεως Νόμου περὶ ἐκλογῆς.

§ ιγ' —Θέλει ἐκδοθῆ παρὰ τῆς Διοικήσεως Νόμος προσωρινὸς περὶ ἐκλογῆς τῶν Παραστατῶν, περιέχων ὅμως ἐξάπαντος τοὺς δύο ἀκολούθους ὅρους.

§ ιδ' — Οἱ Παραστάται πρέπει νὰ εἶναι "Ελληνες.

§ ιέ' — Εἶναι δεκτοί, καὶ προστίθενται εἰς τὸ Βουλευτικὸν σῶμα ὅλοι οἱ Παραστάται τῶν ἐλευθέρων μερῶν τῆς 'Ελλάδος μετὰ τὴν ἀκριβῆ ἐξέτασιν καὶ ἀποδοχὴν τῶν ἐγγράφων τῆς πληρεξουσίου ἀποστολῆς των.

§ ιζ' — Τὸ Βουλευτικὸν ἔχει Πρόεδρον, καὶ 'Αντιπρόεδρον· ἡ διάρκεια τῶν ὁποίων εἶναι ἐτήσιος, ἡ δὲ ἐκλογὴ διὰ ψήφου τῶν πλειόνων.

§ ιή— 'Εκλέγει κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ δεύτερον Γραμματέα, ἐπίσης ἐνιαυσίους, ἔχοντας τοὺς ἀναγκαίους ὑπογραμματεῖς.

§ ιθ' — Τὸ Βουλευτικὸν σῶμα διαρκεῖ ὁλόκληρον ἕνα ἐνιαυτὸν ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς ἐνάρξεως αὐτοῦ.

§ κ' — Τὸ 'Εκτελεστικὸν σῶμα σύγκειται ἐκ πέντε μελῶν, ἐκλεγομένων ἐκτὸς τῶν μελῶν τοῦ Βουλευτικοῦ, ὑπὸ Συνελεύσεως ἐπίτηδες ἀθροιζομένης κατὰ τὸν περὶ τούτου ἰδιαίτερον Νόμον.

§ κά'—Τὸ 'Εκτελεστικὸν σῶμα ἔχει Πρόεδρον καὶ 'Αντιπρόεδρον, ἐνιαυσίους καὶ αὐτούς, ἐκλεγομένους κατὰ τὸν ἀνωτέρω Νόμον.

§ κβ'— Τὸ 'Εκτελεστικὸν Σῶμα ἐκλέγει ὀκτὼ 'Υπουργούς, πρῶτος μεταξὺ τῶν ὁποίων εἶναι ὁ 'Αρχιγραμματεὺς τῆς 'Επικρατείας ἔχων ἐνταυτῷ τὴν ἐπιστασίαν τῶν 'Εξωτερικῶν· οἱ δὲ λοιποὶ ἑπτὰ εἰσὶ οἱ ἑξῆς:

2— 'Ο τῶν 'Εσωτερικῶν.
3— 'Ο τῆς Οἰκονομίας
4— 'Ο τοῦ Δικαίου.
5— 'Ο τῶν Πολεμικῶν.
6— 'Ο τοῦ Ναυτικοῦ.
7— 'Ο τῆς Θρησκείας
8— 'Ο τῆς 'Αστυνομίας .

§ κγ' — Τὸ 'Εκτελεστικὸν σῶμα διορίζει ὁμοίως ὅλους τοὺς ὑπαλλήλους ὑπουργοὺς τῆς Διοικήσεως.

§ κδ'— 'Η διάρκεια τοῦ 'Εκτελεστικοῦ σώματος εἶναι ἐνιαύσιος ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς ἐνάρξεως αὐτοῦ λογιζομένη.

ΤΙΤΛΟΣ Γ'.

ΤΜΗΜΑ Δ'.

Περὶ καθηκόντων τοῦ Βουλευτικοῦ Σώματος

§ κε' — Διὰ τὰς κατεπειγούσας περιστάσεις, εἰς τὰς ὁποίας εὑρίσκεται ἡ Πατρίς, τὸ Βουλευτικὸν σῶμα ὀφείλει κατ' αὐτὸ τὸ ἔτος νὰ ἀκολουθῆ ἀδιακόπως τὰς ἐργασίας του.

§ κϛ' — Ὁ Πρόεδρος προεδρεύει εἰς τὰς καθημερινὰς συνελεύσεις, διορίζει τὰς ὥρας τῆς ἐνάρξεως αὐτῶν, καὶ αὐτὸς μόνος ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ διαλύη αὐτάς.

§ κζ' — Αὐτὸς ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ προσκαλῆ ἐν καιρῷ χρείας τὸ Βουλευτικὸν σῶμα εἰς ἔκτακτον συνέλευσιν.

§ κη' — Ἐν ἀπουσίᾳ τοῦ Προέδρου ὁ Ἀντιπρόεδρος ἐκπληροῖ τὰ καθήκοντα ἐκείνου.

§ κθ' — Τὰ δύο τρίτα τῶν μελῶν τοῦ Βουλευτικοῦ σώματος εἶναι ὁ ἀπαιτούμενος ἀριθμὸς διὰ νὰ λογίζεται πλήρης ἡ Συνέλευσις.

§ λ' — Αἱ ἀποφάσεις τοῦ Βουλευτικοῦ σώματος γίνονται γιὰ τῆς ψήφου τῶν πλειόνων.

§ λα' — Ὅταν αἱ ψῆφοι εἶναι ἐπίσης μεμερισμέναι, τὸ μέρος, μὲ τὸ ὁποῖον εἶναι ἡ ψῆφος τοῦ Προέδρου, ὑπερισχύει.

§ λϐ' — Ὅλαι αἱ πράξεις, ἢ τὰ ψηφίσματα τοῦ Βουλευτικοῦ σώματος, ὑπογράφονται ἀπὸ τὸν Πρόεδρον, καὶ προσυπογράφονται ἀπὸ τὸν πρῶτον Γραμματέα.

§ λγ' — Ὁ Πρόεδρος πέμπει τὰς ἀποφάσεις τοῦ Βουλευτικοῦ σώματος πρὸς τὸ Ἐκτελεστικόν, τὸ ὁποῖον ἀφοῦ τὰς ἐπικυρώση, ἔχουσι κῦρος Νόμου.

§ λδ' — Ἂν τὸ Ἐκτελεστικὸν σῶμα ἀρνηθῆ τὴν ἐπικύρωσιν, ἢ κάμη προσθαφαιρέσεις, ἀποδίδον τοὺς λόγους τῆς ἀρνήσεως, ἢ τῶν προσθαφαιρέσεων, ἡ ὑπόθεσις ἀναφέρεται ἐκ νέου εἰς τὸ Βουλευτικὸν σῶμα μετὰ τῶν παρατηρήσεων τοῦ Ἐκτελεστικοῦ, καὶ διαφιλονικεῖται πάλιν· καὶ ἢ ἡ τελεία ἄρνησις, ἢ αἱ προσθαφαιρέσεις τοῦ Ἐκτελεσιτκοῦ σώματος ἐγκρίνονται, ἢ ἐπιμένοντος τοῦ Βουλευτικοῦ σώματος εἰς τὰ αὐτά, ἡ ὑπόθεσις διευθύνεται ἐκ δευτέρου εἰς τὸ Ἐκτελεστικὸν σῶμα, τὸ ὁποῖον ἂν καὶ πάλιν δὲν ἐνδίδη, πίπτει ὁ Νόμος εἰς ἐκείνην τὴν περίστασιν.

§ λε' — Τὸ Βουλευτικὸν σῶμα διορίζει ἐξ ἑαυτοῦ, ἐπιτροπάς, ἰσαρίθμους μὲ τὰ ὀκτὼ ὑπουργήματα, ἀνανεουμένας περιοδικῶς κατὰ τριμηνίαν.

§ λϛ' — Ὁ Πρόεδρος τοῦ Βουλευτικοῦ διορίζει εἰς ἑκάστην τῶν ἐπιτροπῶν τὰς ἀναγομένας ἰδίως εἰς αὐτὴν ὑποθέσεις, καὶ ἑκάστη αὐτῶν ἐπεξεργάζεται τὰ σχέδια τῶν Νόμων, οἱ ὁποῖοι ἀνάγονται εἰς τὸν σχετικὸν αὐτῇ κλάδον τῶν ὑποθέσεων.

§ λη' - Ἕκαστον τῶν μελῶν τοῦ Βουλευτικοῦ σώματος ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ προβάλλη ἐπὶ συνελεύσεως ἐγγράφως σχέδια Νόμων διὰ τοῦ Προέδρου· ὁ δὲ Πρόεδρος διορίζει ἕκαστον αὐτὸν εἰς ἣν ἀνήκουσιν ἐπιτροπήν.

§ λθ' - Τὸ Βουλευτικὸν σῶμα δέχεται ὅσα σχέδια Νόμων προβάλλονται ἀπὸ τὸ Ἐκτελεστικόν, καὶ ἢ ἀποδέχεται, ἢ ἐπεξεργάζεται αὐτά.

§ μ' - Οὔτε κήρυξις πολέμου, οὔτε συνθήκη εἰρήνης ἀποφασίζεται ἄνευ τῆς συγκαταθέσεως τοῦ Βουλευτικοῦ σώματος· ὁμοίως καὶ ὅσας συνθήκας τὸ Ἐκτελεστικὸν συνδέση μὲ ἄλλας δυνάμεις, ἀνάγκη νὰ ἐγκριθῶσι προηγουμένως ἀπὸ τὸ Βουλευτικὸν σῶμα· ἐξαιρεῖται δὲ κατὰ ταῦτα τὸ δικαίωμα τῶν περὶ ὀλιγοημέρου ἀνακωχῆς συνθηκῶν.

§ μα' - Τὸ Βουλευτικὸν σῶμα ἐπεξεργαζόμενον ἐγκρίνει εἰς τὴν ἀρχὴν ἑκάστου ἔτους τὸν ὑποθετικὸν λογαριασμὸν τῶν προσόδων καὶ ἐξόδων, ὁ ὁποῖος καθυποβάλλεται εἰς τὴν ἐπίκρισίν του ἀπὸ τὸ Ἐκτελεστικὸν σῶμα· εἰς δὲ τὸ τέλος τοῦ ἔτους ἐπιθεωρεῖ τὸν καθολικὸν λογαριασμὸν τῶν προσόδων καὶ ἐξόδων· ἀλλὰ δι' αὐτὸ τὸ πρῶτον ἔτος χρεωστεῖ τὸ Βουλευτικὸν σῶμα, ἄνευ μικρᾶς ἀναβολῆς, νὰ προμηθεύση εἰς τὸ Ἐκτελεστικὸν τὴν ἀνάλογον εἰς τὰς χρείας χρηματικὴν ποσότητα, μολονότι διὰ τὸ ἀρτιπαγὲς τῆς Διοικήσεως, καὶ διὰ τὸ δυσπρόβλεπτον τῶν ἐσομένων ἐξόδων, δὲν δύναται τὸ Ἐκτελεστικὸν νὰ καταστρώση τὸν ὑποθετικὸν ἐνιαύσιον λογαριασμόν. εἰς δὲ τὸ τέλος τοῦ ἐνιαυτοῦ ὀφείλει νὰ παραστήση τὸ Ἐκτελεστικὸν τὴν κατάστρωσιν τοῦ ὅλου λογαριασμοῦ.

§ μϐ' - Τὸ Βουλευτικὸν σῶμα ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ἐγκρίνη τοὺς στρατιωτικοὺς προβιβασμούς, προβαλλομένους παρὰ τοῦ Ἐκτελεστικοῦ σώματος.

§ μγ' - Ἔχει ὁμοίως τὸ δικαίωμα νὰ ἐγκρίνη τὰς ἐπισήμους ἀμοιβὰς διὰ τὰς πρὸς τὴν Πατρίδα ἐκδουλεύσεις, κατὰ τὴν πρότασιν τοῦ Ἐκτελεστικοῦ σώματος.

§ μδ' - Θέλει διατάξει νέον σύστημα νομισμάτων, χαραττομένων εἰς ὄνομα τοῦ Ἔθνους διὰ τοῦ Ἐκτελεστικοῦ σώματος,

§ με' - Εἶναι ἀπολύτως ἀπηγορευμένον εἰς τὸ Βουλευτικὸν σῶμα νὰ συγκατατεθῆ εἰς ὁποιανδήποτε συνθήκην, σκοπὸν ἔχουσαν τὴν κατάργησιν τῆς πολιτικῆς τοῦ Ἔθνους ὑπάρξεως. ἂν μάλιστα ἀναφανῆ, ὅτι τὸ Ἐκτελεστικὸν σῶμα περιεπλέχθη εἰς τοιαύτας παρανόμους συνθήκας, τὸ Βουλευτικὸν σῶμα χρεωστεῖ νὰ κατηγορήση τὸν Πρόεδρον, καὶ μετὰ τὸν ἔλεγχον αὐτοῦ νὰ τὸν κηρύττη πρὸς τὸ Ἔθνος ἔκπτωτον τοῦ ἐπαγγέλματός του.

§ μϛ' - Εἰς τὰς τακτικὰς καὶ ἐκτάκτους συνελεύσεις τοῦ Βουλευτικοῦ σώματος, ἔχει τὴν ἄδειαν τῆς εἰσόδου ὁ ἐφημεριδογράφος· ἀποκλείεται δὲ ἀπὸ τὰς μυστικὰς συνελεύσεις, αἱ ὁποῖαι γίνονται ὁσάκις ζητηθῶσιν ἀπὸ πέντε μέλη τοῦ Σώματος.

ΤΜΗΜΑ Ε'.

Περὶ τῶν καθηκόντων τῶν δύο Γραμματέων τοῦ Βουλευτικοῦ Σώματος

§ μζ' - Ὁ πρῶτος Γραμματεὺς τοῦ Βουλευτικοῦ Σώματος συνθέτει ὅλας τὰς πράξεις, ἢ ψηφίσματα τῶν συνελεύσεων καὶ κρατεῖ ἀκριβῆ αὐτῶν κώδικα.

§ μη' - Ἔχει τὴν ἐπιστασίαν νὰ λαμβάνη παρὰ τοῦ Προέδρου, καὶ νὰ διευθύνη πρὸς τὸ Ἐκτελεστικὸν σῶμα τὰ ψηφίσματα καὶ λοιπὰς πράξεις τοῦ Βουλευτικοῦ σώματος.

§ μθ' - Εἰς ἀπουσίαν τοῦ πρώτου Γραμματέως, ὁ δεύτερος Γραμματεύς ἀναπληροῖ ὅλα τὰ χρέη τοῦ πρώτου.

ΤΜΗΜΑ Ϛ'.

§ ν' - Ἂν ἓν ἢ πλείω τῶν μελῶν τοῦ Βουλευτικοῦ σώματος κατηγορηθῶσιν ἐπὶ πολιτικῷ ἐγκλήματι, διορίζεται ἐπιτροπὴ ἑπτὰ μελῶν ἐκ τοῦ Σώματος, ἡ ὁποία, ἀφοῦ ἐξετάση ἂν εἶναι δεκτὴ ἡ κατηγορία, ἀναφέρει ἐγγράφως τὴν γνώμην της· καὶ τότε, ἂν διὰ τῶν δύο τρίτων τῶν ψήφων τοῦ Βουλευτικοῦ σώματος ἐλεγχθῆ ὁ κατηγορούμενος, κηρύττεται ἔκπτωτος τῆς ἀξίας του ἀπὸ τὸν Πρόεδρον, καὶ ὡς ἁπλοῦς πολίτης διευθύνεται πρὸς τὸ Γενικὸν τῆς Ἑλλάδος Κριτήριον, εἰς τὸ ὁποῖον διορίζεται ὁ βαθμὸς τοῦ ἐγκλήματος, καὶ ἡ ἀνάλογος ποινή.

§ να΄ - Οὐδὲν τῶν μελῶν τοῦ Βουλευτικοῦ σώματος δύναται νὰ καθειρχθῇ πρὸ τῆς ἐκπτώσεώς του.

§ - νβ΄ Ἂν ἓν τῶν μελῶν τοῦ Ἐκτελεστικοῦ σώματος κατηγορηθῇ ἐπὶ πολιτικῷ ἐγκλήματι ἐνώπιον τοῦ Βουλευτικοῦ, διορίζεται ἐπιτροπὴ ἐννέα μελῶν ἐκ τοῦ σώματος, ἡ ὁποία, ἀφοῦ ἐξετάσῃ ἂν εἶναι δεκτὴ ἡ κατηγορία, ἀναφέρει ἐγγράφως τὴν γνώμην της· καὶ τότε, ἂν διὰ τῶν τεσσάρων πέμπτων τῶν ψήφων τοῦ Βουλευτικοῦ σώματος ἐλεγχθῇ ὁ κατηγορούμενος, ὁ Πρόεδρος τοῦ Βουλευτικοῦ κηρύττει αὐτὸν ἔκπτωτον τῆς ἀξίας του, καὶ ὡς ἁπλοῦς πολίτης διευθύνεται πρὸς τὸ Γενικὸν τῆς Ἑλλάδος Κριτήριον, εἰς τὸ ὁποῖον προσδιορίζεται ὁ βαθμὸς τοῦ ἐγκλήματος, καὶ ἡ ἀνάλογος ποινή.

§ νγ΄ —Ἂν εἷς, ἢ πλείω τῶν ὀκτὼ Ὑπουργῶν κατηγορηθῶσιν ἐνώπιον τοῦ Βουλευτικοῦ σώματος ἐπὶ πολιτικῷ ἐγκλήματι, ἐλέγχονται, καὶ κρίνονται καθ' ὃν τρόπον καὶ τὰ μέλη τοῦ Βουλευτικοῦ σώματος (§ ν΄.).

ΤΙΤΛΟΣ Δ΄.

ΤΜΗΜΑ Ζ΄

Περὶ τῶν καθηκόντων τοῦ Ἐκτελεστικοῦ Σώματος

§ νδ΄ - Τὸ ἐκτελεστικὸν σῶμα εἶναι ἀπαραβίαστον ὁλικῶς θεωρούμενον.

§ νε΄ - Ἂν ὑποπέσῃ τὸ ὅλον Ἐκτελεστικὸν σῶμα εἰς ἔγκλημα παρανομίας, ἐλέγχεται καὶ κολάζεται ὁ Πρόεδρος κατὰ τὸν § μέ. μετὰ τὴν ἐκλογὴν δὲ νέου Προέδρου, κατηγοροῦνται καὶ τὰ λοιπὰ μέλη ἀνὰ ἕν, ἐλέγχονται, καὶ κολάζονται κατὰ τὸν § νβ΄.

§ νς΄ - Τὸ Ἐκτελεστικὸν σῶμα ἐκτελεῖ τοὺς νόμους διὰ τῶν διαφόρων ὑπουργῶν του.

§ νζ΄ - Ἐπικυροῖ τοὺς παρὰ τοῦ Βουλευτικοῦ προβαλλομένους Νόμους, ἢ ἀρνεῖται τὴν ἐπικύρωσιν κατὰ τὸν § λδ΄.

§ νή - Ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ προβάλλῃ σχέδια Νόμων πρὸς τὸ Βουλευτικόν, τὸ ὁποῖον τὰ ἐπεξεργάζεται, καὶ εἰς τὴν ἐπεξεργασίαν αὐτὴν διορίζονται εἷς, ἢ πλείονες τῶν ὑπουργῶν, ἐν οἷς καὶ ἐκεῖνος, εἰς τοῦ ὁποίου τὸν κλάδον ἀνάγεται ὁ ἀμφισβητούμενος Νόμος.

§ νθ΄ - Ὅλαι αἱ πράξεις καὶ θεσπίσματα τῆς Διοικήσεως ὑπογράφονται ἀπὸ τὸν Πρόεδρον, προσυπογράφονται ἀπὸ τὸν Ἀρχιγραμματέα, καὶ σφραγίζονται μὲ τὴν σφραγίδα τῆς Διοικήσεως.

§ ξ΄ - Ὅλαι αἱ δυνάμεις τῆς ξηρᾶς καὶ θαλάσσης διευθύνονται ὑπὸ τοῦ Ἐκτελεστικοῦ σώματος.

§ ξα΄ - Τὸ Ἐκτελεστικὸν σῶμα ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ἐκδίδῃ ὁδηγίας, καὶ νὰ ἐφαρμόζῃ εἰς τὰ μερικὰ Νόμους προεκδοθέντας περὶ γενικῶν ὑποθέσεων.

§ ξβ΄ —Εἰς ὅλας τὰς ὑποθέσεις τὰς ἀφορώσας τὴν Ἀστυνομίαν καὶ γενικὴν τῆς Ἐπικρατείας ἀσφάλειαν, τὸ Ἐκτελεστικὸν σῶμα ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ λαμβάνῃ ὁποιαδήποτε ἀναγκαῖα ἔκτακτα μέτρα, χρεωστεῖ δὲ ν' ἀναφέρῃ ἀμέσως αὐτὰ πρὸς τὸ Βουλευτικόν.

ξγ΄ - Τὸ Ἐκτελεστικὸν σῶμα ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ λαμβάνῃ δάνεια, εἴτε ἔσωθεν, εἴτε ἔξωθεν τῆς Ἐπικρατείας καὶ νὰ καθυποβάλλῃ εἰς ὑποθήκην ἐθνικὰ κτήματα, μὲ τὴν συγκατάθεσιν ὅμως τοῦ Βουλευτικοῦ σώματος.

§ ξδ΄ - Ἔχει ὁμοίως τὸ δικαίωμα τῆς ἐκποιήσεως μέρους ἐθνικῶν κτημάτων, ἀναλόγου μὲ τὰς χρείας, καὶ τοῦτο ὅμως διὰ τῆς συγκαταθέσεως τοῦ Βουλευτικοῦ.

§ ξε - Διορίζει τοὺς ὀκτὼ Ὑπουργοὺς τῶν διαφόρων κλάδων τῆς διοικήσεως, καὶ προσδιορίζει εἰς ἕκαστον αὐτῶν τὰ καθήκοντα τοῦ ὑπουργήματός του, μηδέποτ' ἐπιτρέπον νὰ ἐπεκτείνηται εἰς τὰ τοῦ ἄλλου καθήκοντα.

§ ξς΄ - Ἕκαστος τῶν Ὑπουργῶν ὑπόκειται εἰς εὐθύνην δι' ὅσα ἀφορῶσι τὰς ἐργασίας τοῦ ὑπουργήματός του, οὐδὲ δύναται νὰ ἐνεργήσῃ πρᾶξιν, ἢ θέσπισμα τοῦ Ἐκτελεστικοῦ σώματος, μὴ σύμφωνον μὲ ὅσα διὰ τοῦ παρόντος ὀργανισμοῦ δίδονται εἰς αὐτὸ τὸ Σῶμα δικαιώματα καὶ χρέη.

§ ξζ΄ - Τὸ Ἐκτελεστικὸν σῶμα διορίζει τοὺς Πρέσβεις καὶ ὅλους τοὺς Διπλωματικοὺς Ὑπουργοὺς τῆς Διοικήσεως παρὰ ταῖς ξέναις Αὐλαῖς.

§ξή΄ - Ὀφείλει νὰ ἰδεάζῃ ἀκριβῶς τὸ Βουλευτικὸν σῶμα περὶ τῶν σχέσεων τῆς Ἑλλάδος μὲ τὰς ξένας δυνάμεις, καὶ περὶ τῆς στάσεως τῶν πραγμάτων ἐντὸς τῆς Ἑλλάδος.

§ ξθ΄ - Ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ἀλλάζῃ τοὺς Ὑπουργούς, καὶ πάντα ἄλλον Ὑπουργὸν τῆς Διοικήσεως ὑπ' αὐτοῦ διοριζόμενον.

§ ο - Προσκαλεῖ εἰς ἔκτακτον συνέλευσιν τὸ Βουλευτικὸν σῶμα, ὁσάκις ἡ χρεία καλέσῃ.

§ οά - Δοθέντος ἐγκλήματος προδοσίας ἐναντίον τῆς Διοικήσεως, τὸ Ἐκτελεστικὸν σῶμα ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ λάβῃ τὰ ἀναγκαῖα ἔκτακτα μέτρα, ὁποίας τάξεως καὶ ἂν ὦσιν οἱ ἐγκληματίαι.

§ οβ΄ Δοθείσης τῆς ἀνωτέρω περιστάσεως, ἔχει τὴν ἄδειαν, ἂν χρεία καλέσῃ, νὰ κάμνῃ προσωρινοὺς στρατιωτικοὺς προβιβασμούς, τοὺς ὁποίους ὀφείλει νὰ γνωστοποιήσῃ πρὸς τὸ Βουλευτικὸν σῶμα, διὰ νὰ ἐγκριθῶσι παρ' αὐτοῦ.

§ ογ΄ - Ὀφείλει εἰς διάστημα δυὸ ἡμερῶν νὰ παραστήσῃ ἐγγράφως καὶ ἀκριβῶς πρὸς τὸ Βουλευτικὸν σῶμα τὰς αἰτίας, διὰ τὰς ὁποίας ἠναγκάσθη νὰ λάβῃ ἔκτακτα μέτρα.

§ οδ΄ - Τὸ Ἐκτελεστικὸν σῶμα, ἐπειδὴ διευθύνει τὰς κατὰ γῆν καὶ θάλασσαν δυνάμεις, δύναται ἐν καιρῷ πολέμου νὰ λάβῃ τὰ ἀναγκαῖα ἔκτακτα μέσα διὰ τὴν προμήθειαν κατοικιῶν, τροφῶν, ἐνδυμάτων, ἐφοδίων, καὶ ἐν συντόμῳ ὅλων τῶν ἀναγκαίων εἰς τὴν κατὰ γῆν καὶ θάλασσαν δύναμιν τοῦ Ἔθνους.

§ οέ - Θέλει παρρησιάσει εἰς τὴν ἐπίκρισιν τοῦ Βουλευτικοῦ σώματος σχέδιον Νόμου περὶ τῆς συστάσεως παρασήμων τιμῆς, εἰς ἀμοιβὴν τῶν πρὸς τὴν Πατρίδα ἐκδουλεύσεων.

§ ος΄ - Ἔχει τὸ δικαίωμα τῆς ἀνταποκρίσεως μὲ τὰς ξένας Αὐλάς, ἐπιχειρήσεως ὁποιασδήποτε διαπραγματείας μὲ αὐτάς· τὴν δὲ κήρυξιν πολέμου, καὶ συνθήκην εἰρήνης, ὡς καὶ περὶ παντὸς ἄλλου συνθήκην, χρεωστεῖ νὰ τὰς ὑποβάλλῃ εἰς τὸ Βουλευτικὸν σῶμα διὰ νὰ τὰς ἐγκρίνῃ.

§ οζ΄ - Μόνας δὲ τὰς περὶ ἀνακωχῶν ὀλιγοημέρους συνθήκας δύναται οἰκειοθελῶς ν' ἀπαφασίσῃ κατὰ τὸν § μ΄ ἀλλὰ καὶ τότε ὀφείλει νὰ ἰδεάσῃ τὸ Βουλευτικὸν σῶμα.

§ οή - Ὀφείλει νὰ παρρησιάζῃ εἰς τὸ Βουλευτικὸν σῶμα κατὰ τὴν ἔναρξιν ἑκάστου ἔτους τὸν ὑποθετικὸν λογαριασμὸν τῶν ἐξόδων τῆς Διοικήσεως· εἰς δὲ τὸ τέλος τὸν ἀκριβῆ λογαριασμὸν τῶν γενομένων προσόδων καὶ ἐξόδων· καὶ οἱ δύο αὐτοὶ λογαριασμοὶ καταστρώνονται ἀπὸ τὸν Ὑπουργὸν τῆς Οἰκονομίας μὲ τὰς μερικὰς ἀποδείξεις ὅλων τῶν λοιπῶν Ὑπουργῶν· δι' αὐτὸ δὲ τὸ πρῶτον ἔτος ὀφείλει νὰ πράξῃ κατὰ τὸν § μά.

§ οθ΄ - Αἱ ἀποφάσεις τοῦ Ἐκτελεστικοῦ Σώματος γίνονται διὰ τῆς ψήφου τῶν πλειόνων.

§ π΄ - Ἐπ' οὐδεμιᾷ προφάσει, καὶ ἐν οὐδεμιᾷ περιστάσει δύναται τὸ Ἐκτελεστικὸν νὰ ἐπιχειρήσῃ πραγματείας, ἢ νὰ συνδέσῃ συνθήκας ἀφορώσας τὴν κατάργησιν τῆς πολιτικῆς τοῦ Ἔθνους ὑπάρξεως· δοθείσης ταύτης τῆς περιστάσεως, ὁ Πρόεδρος τοῦ Ἐκτελεστικοῦ ἐλέγχεται, ἐκπίπτει καὶ καταδικάζεται κατὰ τὸν § μέ.

§ πά - Τὸ Ἐκτελεστικὸν σῶμα θέλει προβάλει σχέδιον Νόμου πρὸς τὸ Βουλευτικὸν περὶ γενικῆς Ἐθνικῆς στρατιωτικῆς στολῆς εἰς γῆν τε καὶ θάλασσαν, καὶ τῆς στολῆς τῶν διαφόρων ἀξιωματικῶν καὶ ὑπουργῶν.

§ πβ΄ - Τὸ Ἐκτελεστικὸν σῶμα θέλει προβάλλει ὁμοίως σχέδιον Νόμου περὶ μισθοῦ τῶν στρατευμάτων ξηρᾶς τε καὶ θαλάσσης, καὶ ἐν γένει τῶν διαφόρων ὑπουργῶν τῆς Διοικήσεως ἀναλόγως μὲ τὰς περιστάσεις τῆς Πατρίδος.

ΤΜΗΜΑ Η΄.

§ πγ΄ - Ἂν ἓν τῶν μελῶν τοῦ Ἐκτελεστικοῦ σώματος κατηγορηθῇ, ἀφ' ἧς στιγμῆς ἡ κατηγορία ἀναφανῇ δεκτή, ὁ κατηγορούμενος θεωρεῖται ἔκπτωτος τῆς ἀξίας του· τόσον δὲ ἡ κατηγορία, ὅσον καὶ ἡ ἀποδοχὴ αὐτῆς, καὶ τέλος ἡ ἐξακολούθησις τῆς διαδικασίας γίνεται κατὰ τὸν § νδ΄.

§ πδ΄ - Οὐδὲν μέλος τοῦ Ἐκτελεστικοῦ σώματος καθείργεται πρὸ τῆς παύσεως τῆς ἀξίας του· ὁσάκις ἢ δι' ἔκπτωσιν, ἢ δι' ἀπουσίαν ἑνὸς τῶν μελῶν τοῦ Ἐκτελεστικοῦ αἱ ψῆφοι μείνωσιν ἄρτιοι, καὶ ἑπομένως διαμερισθῶσιν ἐπίσης εἰς διαφιλονεικουμένας ὑποθέσεις, τὸ μέρος, μὲ τὸ ὁποῖον εἶναι ἡ ψῆφος τοῦ Προέδρου, ὑπερισχύει.

§ πέ - Ὁσάκις ἡ καθ' ἑνὸς ἢ πλειόνων Ὑπουργῶν κατηγορία γίνῃ δεκτή, ὁ Ὑπουργός, ἢ Ὑπουργοὶ ἐκεῖνοι θεωροῦνται πραγματικῶς ἔκπτωτοι, ἡ δὲ διαδικασία αὐτῶν γίνεται κατὰ τὸν § νγ΄.

§ πς΄ - Διὰ τὴν ποινὴν ἐγκλημάτων προδοσίας ἐναντίον τῆς Πατρίδος, τὸ Ἐκτελεστικὸν δύναται, χρείας καλούσης, νὰ συστήσῃ, ὅπου ἡ Κεντρικὴ τῆς Ἑλλάδος Διοίκησις εὑρίσκεται, ἰδιαιτέραν ἔκτακτον ἐπιτροπήν, τῆς ὁποίας ἔργον εἶναι νὰ κρίνῃ ἀνεκκλήτως, καὶ νὰ κολάζῃ τοὺς ἐνόχους, ἄχρι τῆς συστάσεως τοῦ Γενικοῦ Δικαστηρίου τῆς Ἑλλάδος.

ΤΙΤΛΟΣ Ε΄.

ΤΜΗΜΑ Θ΄.

Περὶ τοῦ Δικαστικοῦ

§ πζ΄ - Τὸ δικαστικὸν εἶναι ἀνεξάρτητον ἀπὸ τὰς ἄλλας δύο δυνάμεις, τὴν Ἐκτελεστικὴν καὶ Βουλευτικήν.

§ πη΄. - Σύγκειται ἀπὸ ἕνδεκα μέλη, ἐκλεγόμενα ὑπὸ τῆς Διοικήσεως, καὶ ἐκλέγονται τὸν Πρόεδρόν των.

§ πθ΄ - Τὸ Δικανικὸν ἐνεργεῖται διὰ τῶν Κριτηρίων, περὶ τῆς συστάσεως τῶν ὁποίων θέλει προσεχῶς ἐκδοθῆ ὁ ἀναγκαῖος Νόμος.

§ ϟ - Ἑκάστου Κριτηρίου ἡ περιφέρεια, καὶ ὁ γενικὸς τύπος, καὶ ἡ μέθοδος τῶν διαδικασιῶν προσδιορίζονται ἀπὸ τὸν ἐκδοθησόμενον Νόμον.

§ ϟα΄ - Ὁ περὶ Κριτηρίων ἐκδοθησόμενος Νόμος βάσιν θέλει ἔχει τὰ ἑξῆς πέντε ἄρθρα.

§ ϟβ΄ - Νὰ συσταθῇ ἀνώτατον Κριτήριον ὅπου διατρίβει ἡ Γενικὴ Διοίκησις· εἰς αὐτὸ ν' ἀποφασίζωνται αἱ πολιτικαὶ καὶ ἐγκληματικαὶ διαδικασίαι ἀνεκκλήτως.

§ ϟγ΄ - Εἰς ὅποια μέρη διατρίβουσιν αἱ κατὰ μέρος Κεντρικαὶ τῆς Ἑλλάδος Διοικήσεις, οἷον, αἱ Γερουσίαι, Ἄρειος Πάγος κ.τ.λ. νὰ συστηθῶσι παρόμοια μὲ τὸ Γενικὸν τῆς Ἑλλάδος Κριτήρια, ἀπὸ τὰ ὁποῖα μόνα ν' ἀναφέρωνται αἱ διαδικασίαι εἰς τὸ Γενικὸν τῆς Ἑλλάδος Κριτήριον.

§ ϟδ΄ - Νὰ συστηθῶσι καὶ Κριτήρια ἀνὰ ἓν εἰς τὸ κέντρον ἑκάστης ἐπαρχίας, ἀφ' ὧν καὶ μόνων ν' ἀναφέρωνται αἱ διαδικασίαι εἰς τὰ κατὰ μέρος κεντρικὰ Κριτήρια, οἷον τὸ Κριτήριον τοῦ Ἀρείου Πάγου κ.τ.λ. Ταῦτα ὅμως τῶν ἐπαρχιῶν τὰ Κριτήρια δὲν δικάζουσιν ἐγκληματικὰς διαδικασίας.

§ ϟέ - Νὰ διορισθῇ εἰς ἑκάστην κοινότητα, ἢ χωρίον εἷς Κριτὴς Εἰρηνοποιός, ὅστις νὰ κρίνῃ ὑποθέσεις ἄχρις ἑκατὸν γροσίων, καὶ ἐν γένει νὰ φροντίζῃ περὶ ἐξισάσεως πάσης παρεμπιπτούσης διαφορᾶς.

§ ϟς΄ - Τοὺς Εἰρηνοποιοὺς Κριτὰς τῶν χωρίων δύνανται νὰ κατηγορήσωσι τὰ Κριτήρια τῶν ἐπαρχιῶν· τὰ δὲ Κριτήρια τῶν ἐπαρχιῶν κατηγοροῦνται ἀπὸ ἐκεῖνα τῶν κατὰ μέρη Κεντρικῶν Διοικήσεων, καὶ ταῦτα πάλιν ἀπὸ τὸ Γενικὸν τῆς Ἑλλάδος Δικαστήριον.

§ ϟζ΄ - Τὸ Ἐκτελεστικὸν σῶμα νὰ διορίσῃ ἐπιτροπὴν συγκειμένην ἀπὸ τὰ ἐκλεκτότερα καὶ σοφώτερα μέλη τῆς Ἑλλάδος, τῶν ὁποίων ἡ ἀρετὴ νὰ εἶναι ἐγνωσμένη, διὰ νὰ συνθέσωσι Κώδικας Νόμων, πολιτικῶν, ἐγκληματικῶν, καὶ ἐμπορικῶν, οἱ ὁποῖοι, καθὼς καὶ ἅπας νόμος, καθυποβάλλονται εἰς τοῦ Βουλευτικοῦ καὶ Ἐκτελεστικοῦ σώματος τὴν ἐπίκρισιν καὶ ἐπικύρωσιν.

§ ϟή - Ἄχρι τῆς κοινοποιήσεως τῶν εἰρημένων Κωδίκων αἱ πολιτικαὶ καὶ ἐγκληματικαὶ διαδικασίαι βάσιν ἔχουσι τοὺς Νόμους τῶν ἀειμνήστων Χριστιανῶν ἡμῶν Αὐτοκρατόρων, καὶ τοὺς παρὰ τοῦ Βουλευτικοῦ καὶ Ἐκτελεστικοῦ σώματος ἐκδιδομένους Νόμους· διὰ δὲ τὰ ἐμπορικά, ὁ ἐμπορικὸς τῆς Γαλλίας Κώδιξ μόνος ἰσχύει εἰς τὴν Ἑλλάδα.

§ ϟθ΄ - Τὰ βασανιστήρια καταργοῦνται διαπαντός, καθὼς καὶ ἡ ποινὴ τῆς δημεύσεως.

§ ρ΄ - Μετὰ τὴν σύστασιν τοῦ ὅλου Δικανικοῦ σώματος οὐδεὶς τῶν κατοίκων τῆς Ἑλλάδος καθείργεται ἐπὶ λόγῳ ἐγκλήματος ἄνευ τῆς προσταγῆς τοῦ ἀνήκοντος κριτηρίου, ἐκτὸς ἐὰν συλληφθῇ ἐπ' αὐτοφώρῳ.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

§ ρά - Αἱ Γερουσίαι καὶ ὁ Ἄρειος Πάγος, καὶ πᾶσα κατὰ μέρος κεντρικὴ τῆς Ἑλλάδος Διοίκησις, ὀργανισθεῖσα πρὸ τῆς παρούσης Γενικῆς τοῦ Ἔθνους Συνελεύσεως, ὑπόκεινται ἐξίσου ἐντελῶς εἰς τὰς ἀποφάσεις τῆς Διοικήσεως.

§ ρβ΄ - Διορίζεται κατοικία προσωρινὴ τῆς Διοικήσεως . . . . περιστάσεως ὅμως ἀπαιτούσης τὴν μετάθεσίν της, ἀποφασίζεται κοινῶς παρὰ τῶν δύο σωμάτων Ἐκτελεστικοῦ καὶ Βουλευτικοῦ.

§ ργ΄ - Ἡ σφραγὶς τῆς Διοικήσεως φέρει σημεῖον χαρακτηριστικὸν τὴν Ἀθηνᾶν μετὰ τῶν συμβόλων τῆς φρονήσεως.

§ ρδ΄ - Τὰ χρώματα τοῦ ἐθνικοῦ σημείου καὶ τῶν σημαιῶν τῆς θαλάσσης καὶ ξηρᾶς διορίζονται τὰ ἑξῆς· κυανοῦν καὶ λευκόν.

§ ρέ - Τὸ Ἐκτελεστικὸν σῶμα θέλει προσδιορίσει τὸν σχηματισμὸν τῶν σημαιῶν καὶ τοῦ Ἐθνικοῦ σημείου.

§ ρς΄ - Τὰ χρώματα τῶν παρασήμων τῆς ἀντιβραβεύσεως καὶ αἱ τάξεις αὐτῶν θέλουν προσδιορισθῆ ἀπὸ τὸν περὶ τούτου ἐκδοθησόμενον Νόμον.

§ ρζ΄ - Ἡ διοίκησις χρεωστεῖ παντοιοτρόπως νὰ περιθάλψη τὰς χήρας καὶ ὀρφανὰ τῶν φονευομένων εἰς τὸν ὑπὲρ Πατρίδος πόλεμον.

§ ρή΄ - Ἡ Διοίκησις χρεωστεῖ βραβεῖα καὶ ἀμοιβὰς πρὸς τὰ ἀποδεδειγμένα ὑπὲρ Πατρίδος ἀνδραγαθήματα, καὶ τὰς ἄλλας πρὸς αὐτὴν οὐσιώδεις ἐκδουλεύσεις.

§ ρθ΄ - Ὀφείλει ἡ Διοίκησις μετὰ τὴν ἀποκατάστασιν τῶν Ἑλληνικῶν πραγμάτων νὰ ἀντιβραβεύσῃ ὅλους ὅσοι συνεισέφερον, καὶ συνεισφέρουσιν ἄχρι τέλους εἰς θεραπείαν τῶν χρηματικῶν χρειῶν τῆς Ἑλλάδος, καὶ νὰ ἀνταμείψῃ τοὺς προφανῶς ὑπὲρ αὐτῆς δυστυχήσαντας.

§ ρί΄ - Ὁ παρὼν ὀργανικὸς Νόμος θέλει ἐκδοθῇ διὰ τύπων, καὶ κοινοποιηθῇ εἰς ὅλην τὴν Ἐπικράτειαν τῆς Ἑλλάδος· τὸ δὲ πρωτότυπον θέλει διατηρηθῇ εἰς τὰ ἀρχεῖα τοῦ Βουλευτικοῦ Σώματος.

Ο "ΝΟΜΟΣ ΤΗΣ ΕΠΙΔΑΥΡΟΥ"

ΤΟ ΣΥΝΤΑΓΜΑ ΤΗΣ Β' ΣΥΝΕΛΕΥΣΕΩΣ

Ἡ δευτέρα Ἐθνικὴ Συνέλευσις, γνωστὴ ὡς «Συνέλευσις Ἄστρους» συνελθοῦσα τὴν 29ην Μαρτίου 1823 ὑπῆρξε πλέον ἀντιπροσωπευτικὴ τῆς πρώτης. Ἀλλὰ ἡ διαμάχη μεταξὺ «πολιτικῶν» καὶ «στρατιωτικῶν» παρ' ὀλίγον νὰ προσλάβῃ μορφὴν ἐμφυλίου πολέμου κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν ἐργασιῶν της. Οἱ συνελθόντες εἰς τὰ παρὰ τὸ Ἄστρος Ἁγιαννήτικα Καλύβια (εἰς τὸ ἀπελευθερωθὲν πλέον Ναύπλιον ἐπεκράτει ὁ ἡγέτης τῆς ἀντιθέτου παρατάξεως Κολοκοτρώνης), συνοδευόμενοι ὑπὸ πλήθους ἐνόπλων ὀπαδῶν των παρ' ὀλίγον νὰ συγκρουσθοῦν μὲ τοὺς συρρεύσαντας εἰς τὰ Μελιγγίτικα Καλύβια στρατιωτικούς, οἱ ὁποῖοι εἶχον πολὺ ὀλιγωτέρους ὁπλοφόρους, ἀλλὰ ἐμπείρους πολεμιστὰς τῶν δυναμικῶν πολεμάρχων. Μία χαράδρα ἐχώριζεν τὰ ἐντὸς βολῆς τυφεκίου εὑρισκόμενα ἀντίπαλα στρατόπεδα. Ἀντικείμενον τῆς διαμάχης των ἦτο ἐκτὸς τῶν ἄλλων καὶ ὁ τρόπος διανομῆς τῶν ἐθνικῶν κτημάτων, τῶν πρώην τουρκικῶν δηλαδή, ἀπὸ τὰ ὁποῖα ἔπρεπε νὰ συντηρηθῇ ὁ ἐθνικὸς ἀγών.

Τελικῶς ἐπεκράτησαν ψυχραιμότεραι ἀπόψεις καὶ ἐπῆλθεν μία προσωρινὴ συνδιαλλαγή. Ἡ Β' Ἐθνικὴ Συνέλευσις τὴν 30ὴν Μαρτίου 1823, μετὰ τὴν ἐκλογὴν ὡς προέδρου αὐτῆς τοῦ Π ε τ ρ ό μ π ε η Μ α υ ρ ο μ ι χ ά λ η, κατέλυσεν «ὁμογνωμόνως» διὰ ψηφίσματος αὐτῆς τὰς Γερουσίας τῆς Πελοποννήσου καὶ τῆς Δυτικῆς Χέρσου Ἑλλάδος καὶ τὸν Ἄρειον Πάγον τῆς Ἀνατολικῆς Χέρσου Ἑλλάδος, «ἐπειδὴ ἀνεδείχθη ἐπιβλαβὴς αὐτῶν ἡ ὕπαρξις δι' ὅσα μεγάλα ἐπιφέρει ἐμπόδια εἰς τὴν πρόοδον τῆς Δημοσίου οἰκονομίας». Διὰ τῆς καταργήσεως τῶν τοπικῶν τούτων Διοικήσεων «τῶν μερικωτέρων ἐκείνων κεφαλῶν τῆς Ἑλλάδος», αἵτινες παρέλυον τελείως τὴν κεντρικὴν ἐκτελεστικὴν ἐξουσίαν, ἡ ἀγωνιζομένη τὸν ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας ἀγῶνα Ἑλλὰς προέβαλλεν ἡνωμένη, ὡς ἑνιαῖον Κράτος.

Τὴν 12ην Ἀπριλίου ἡ ἐκλεγεῖσα ἐπιταμελὴς ἐπιτροπὴ ὑπέβαλε εἰς τὴν Συνέλευσιν τὸ ἀναθεωρηθὲν καὶ συμπληρωθὲν σύνταγμα τῆς Ἐπιδαύρου, τὸ ὁποῖον τὴν ἑπομένην ἐνεκρίθη ὑπὸ τὸν τίτλον «Νόμος τῆς Ἐπιδαύρου» καὶ ἐτέθη ἐν ἰσχύϊ:

ΕΝ ΟΝΟΜΑΤΙ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΚΑΙ ΑΔΙΑΙΡΕΤΟΥ ΤΡΙΑΔΟΣ

Τὸ Ἑ λ λ η ν ι κ ὸ ν Ἔ θ ν ο ς, τὸ ὑπὸ τὴν φρικώδη Ὀθωμανικὴν δυναστείαν, μὴ δυνάμενον νὰ φέρῃ τὸν βαρύτατον, καὶ ἀπαραδειγμάτιστον ζυγὸν τῆς τυραννίας, καὶ ἀποσεῖσαν αὐτὸν μὲ μεγάλας θυσίας, κηρύττει σήμερον διὰ τῶν Νομίμων Παραστατῶν του, εἰς Ἐθνικὴν συνηγμένων Συνέλευσιν, ἐνώπιον Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων, τ ὴ ν Π ο λ ι τ ι κ ὴ ν α ὐ τ ο ῦ Ὕ π α ρ ξ ι ν κ α ὶ Ἀ ν ε ξ α ρ τ η σ ί α ν.

Ἐν Ἐπιδαύρῳ τῇ ά. Ἰανουαρίου ͵αωκ6, καὶ ά. τῆς Ἀξαρτησίας

ΠΡΟΣΩΡΙΝΟΝ ΠΟΛΙΤΕΥΜΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΤΜΗΜΑ Α΄.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α΄.

Περὶ Θρησκείας

§ α΄. Ἡ ἐπικρατοῦσα θρησκεία εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Ἐπικράτειαν εἶναι ἡ τῆς Ἀνατολικῆς Ὀρθοδόξου τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας. ἀνέχεται ὅμως ἡ Διοίκησις τῆς Ἑλλάδος πᾶσαν ἄλλην θρησκείαν, καὶ αἱ τελεταὶ καὶ ἱεροπαγίαι ἑκάστης αὐτῶν ἐκτελοῦνται ἀκωλύτως.

ΤΜΗΜΑ Β΄.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β΄.

Περὶ τῶν Πολιτικῶν Δικαιωμάτων τῶν Ἑλλήνων

§ 6΄. Ὅσοι αὐτόχθονες κάτοικοι τῆς Ἐπικρατείας τῆς Ἑλλάδος πιστεύουσιν εἰς Χριστόν, εἰσὶν Ἕλληνες, καὶ ἀπολαμβάνουσιν ἄνευ τινὸς διαφορᾶς ὅλων τῶν πολιτικῶν δικαιωμάτων. Ὁμοίως Ἕλληνες εἰσίν, καὶ τῶν αὐτῶν δικαιωμάτων ἀπολαμβάνουσιν, ὅσοι ἔξωθεν ἐλθόντες, καὶ τὴν Ἑλληνικὴν φωνὴν πάτριον ἔχοντες, καὶ εἰς Χριστὸν πιστεύοντες ζητήσωσι , παρρησιαζόμενοι εἰς τοπικὴν Ἑλληνικῆς Ἐπαρχίας Ἀρχήν, νὰ ἐγκαταριθμηθῶσι δι' αὐτῆς εἰς τοὺς πολίτας Ἕλληνας.

γ΄. Ὅλοι οἱ Ἕλληνες εἰσὶν ἴσοι ἐνώπιον τῶν Νόμων, ἄνευ τινὸς ἐξαιρέσεως.

δ΄. Ὅσοι ἔξωθεν ἐλθόντες κατοικήσωσιν, ἢ παροικήσωσιν εἰς τὴν Ἐπικράτειαν τῆς Ἑλλάδος, εἰσὶν ἴσοι μὲ τοὺς Ἕλληνας ἐνώπιον τῶν Νόμων.

ε΄. Ὅλοι οἱ Ἕλληνες εἶναι δεκτοὶ ἐπίσης εἰς τὰ πολιτικὰ καὶ στρατιωτικά, καὶ εἰς ὅλας ἐν γένει τὰς τιμάς. δοτὴρ δὲ τούτων μόνη ἑκάστου ἡ ἀξιότης.

ς΄. Ἡ ἰδιοκτησία, τιμή, καὶ ἀσφάλεια ἑκάστου Ἕλληνος, καὶ παντὸς ἀνθρώπου, ἐντὸς τῆς Ἐπικρατείας εὑρισκομένου, εἶναι ὑπὸ τὴν προστασίαν τῶν Νόμων.

ζ΄. Ὅλαι αἱ εἰσπράξεις πρέπει νὰ διανέμωνται δικαίως, καὶ ἀναλόγως εἰς ὅλους τοὺς κατοίκους τῆς Ἐπικρατείας. καμμία δ' εἴσπραξις δὲν γίνεται ἄνευ προεκδοθέντος Νόμου. καὶ κανένας Νόμος περὶ εἰσπράξεως δὲν ἐκδίδεται, εἰμὴ διὰ ἓν καὶ μόνον ἔτος.

η΄. Οἱ Ἕλληνες ἔχουσι τὸ δικαίωμα νὰ κοινοποιῶσιν

ἄλλως τε καὶ διὰ τῶν τύπων τὰς δοξασίας των, ἀλλὰ μὲ τοὺς ἀκολούθους τρεῖς ὅρους:

α΄. Νὰ μὴ γίνεται λόγος κατὰ τῆς χριστιανικῆς θρησκείας.

β΄. Νὰ μὴν ἀντιβαίνωσιν εἰς τὰς κοινῶς ἀποδεδεγμένας ἀρχὰς τῆς ἠθικῆς.

γ΄. Νὰ ἀποφεύγωσι πᾶσαν προσωπικὴν ὕβριν.

θ΄. Εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Ἐπικράτειαν οὔτε πωλεῖται, οὔτε ἀγοράζεται ἄνθρωπος. ἀργυρώνητος δὲ παντὸς γένους, καὶ πάσης θρησκείας, ἅμα πατήσας τὸ Ἑλληνικὸν ἔδαφος, εἶναι ἐλεύθερος, καὶ ἀπὸ τὸν δεσπότην αὐτοῦ ἀκαταζήτητος.

ι΄. Κανένας δὲν δύναται νὰ βιασθῇ νὰ διαφύγῃ τὸ ἀνῆκον κριτήριον.

ια΄. Καθένας δύναται νὰ ἀναφέρηται πρὸς τὸ Βουλευτικὸν ἐγγράφως προβάλλων τὴν γνώμην του περὶ παντὸς πράγματος.

ιβ΄. Ἡ Διοίκησις πολιτογραφεῖ ἀλλοεθνεῖς κατὰ τοὺς ἀκολούθους ὅρους:

α΄. Νὰ διατρίψωσι πέντε ὁλόκληρα ἔτη, καὶ εἰς τὸ διάστημα τοῦτο νὰ μὴν ἀποδειχθῶσι ποτὲ ἐγκληματίαι, καὶ νὰ ἀποκτήσωσιν ἐντὸς τοῦ πενταετοῦς διαστήματος ἀκίνητα κτήματα ἐν τῇ Ἐπικρατείᾳ.

β΄. Τὰ μεγάλα ἀνδραγαθήματα, καὶ αἱ σημαντικαὶ ἐκδουλεύσεις εἰς τὰς χρείας τῆς Πατρίδος, ἑνούμεναι μὲ τὴν χρηστότητα τῶν ἠθῶν, εἶναι δικαιώματα ἱκανὰ εἰς πολιτογράφησιν.

ιγ΄. Ὁ πολιτογραφούμενος ἀπολαμβάνει ἀμέσως τὰ δικαιώματα, κατὰ τοὺς § β΄ ς΄ καὶ η΄. τὸ δὲ δικαίωμα τοῦ Παραστάτου, μετὰ δέκα ἔτη τῆς πολιτογραφήσεως.

ΤΜΗΜΑ Γ΄.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ΄.

Περὶ σχηματισμοῦ Διοικήσεως

§ ιδ΄. Δύο δυνάμεις συγκροτοῦσι τὴν Διοίκησιν, Βουλευτικὴ καὶ Ἐκτελεστική.

ιε. Τὰς δύο αὐτὰς δυνάμεις εἰς δύο χωριστὰ σώματα ἐμπιστεύεται τὸ Ἔθνος. Καὶ τὸ μέν, Βουλευτικόν, τὸ δὲ Ἐκτελεστικὸν λέγονται.

ις΄. Τὸ Βουλευτικὸν σῶμα Κατασκευάζει τοὺς νόμους, τοὺς ὁποίους διευθύνει εἰς τὸ Ἐκτελεστικόν.

ιζ΄. Τὰ σχέδια τῶν νόμων προβάλλονται ἀπὸ τὸ Βουλευτικὸν εἰς τὸ Ἐκτελεστικόν, καὶ ἀνάπαλιν· ἀλλ' ὅταν τὸ Ἐκτελεστικὸν ἀρνηθῇ τὴν ἐπικύρωσιν, ἀποδίδον ἐγγράφως τοὺς λόγους τῆς ἀρνήσεως, τὸ δὲ Βουλευτικὸν ἐπιμείνει, προτεῖνον τοὺς λόγους τῆς ἐπιμονῆς καὶ ἐκ δευτέρου ἀρνηθῇ τὸ Ἐκτελεστικὸν τὴν ἐπικύρωσιν, τὸ Βουλευτικὸν ἀναβάλλει δύο ὁλοκλήρους μῆνας τὴν τρίτην πρότασιν, καὶ εἰς τὸ τέλος τῶν δύο τούτων μηνῶν, ἐὰν προτείνῃ τὸν νόμον ἐκεῖνον ἐκ τρίτου εἰς τὸ Ἐκτελεστικόν, ἀναγκαίως ἐπικυροῦται ἀπ' αὐτό. Ὅταν πάλιν τὸ Βουλευτικὸν δὲν ἐγκρίνῃ τὸν παρὰ τοῦ Ἐκτελεστικοῦ προβαλλόμενον νόμον, καὶ τρὶς διαφιλονεικηθῇ, πίπτει ὁ νόμος.

ιη. Τὸ Βουλευτικὸν σύγκειται ἀπὸ παραστάτας τῶν ἐλευθέρων Ἐπαρχιῶν τῆς Ἑλλάδος, οἱ ὁποῖοι ἐκλέγονται κατὰ τὸν περὶ Ἐκλογῆς Νόμον τῆς Διοικήσεως.

ιθ΄. Εἶναι δεκτοί, καὶ προστίθενται εἰς τὸ Βουλευτικὸν οἱ Παραστάται τῶν ἐλευθέρων ἐπαρχιῶν τῆς Ἑλλάδος.

κ΄. Τὸ Βουλευτικὸν ἔχει Πρόεδρον, Ἀντιπρόεδρον, καὶ δύο Γραμματεῖς Α΄. καὶ Β΄. τοὺς ἀναγκαίους ἔχοντας ὑπογραμματεῖς. Ἐκλέγονται δὲ κατὰ τὸν § ς τοῦ εἰρημένου νόμου.

κα. Ἐν ἐλλείψει Προέδρου, ἢ Ἀντιπρέδρου, ἢ τινος τῶν Γραμματέων, ἐκλέγει τὸ Βουλευτικὸν σῶμα αὐτοὺς διὰ τῆς ψήφου τῶν πλειόνων.

κβ΄. Ἡ διάρκεια τῶν μελῶν τοῦ Βουλευτικοῦ εἶναι ἐνιαύσιος.

κγ΄. Τὸ Ἐκτελεστικὸν σύγκειται ἀπὸ πέντε μέλη, ἐκλεγόμενα κατὰ τὸν εἰρημένον νόμον.

κδ΄. Τὸ Ἐκτελεστικὸν σῶμα ἔχει Πρόεδρον, καὶ Ἀντιπρόεδρον, ἐνιαυσίους καὶ αὐτούς, ἐκλεγομένους κατὰ τὸν § ς τοῦ ἀνωτέρω νόμου. Ἐν ἐλλείψει δὲ Προέδρου, ἢ Ἀντιπροέδρου, τὸ Βουλευτικὸν σῶμα ἐκλέγει τὸν Πρόεδρον, ἢ τὸν Ἀντιπρόεδρον, μεταξὺ τῶν τότε παρόντων μελῶν τοῦ Ἐκτελεστικοῦ· τὴν δ' ἔλλειψιν παντὸς μέλους τοῦ Ἐκτελεστικοῦ, ἀναπληροῖ τὸ Βουλευτικόν, ἐκλέγον ἐκτὸς τῶν μελῶν αὐτοῦ.

κε΄. Τὸ Ἐκτελεστικὸν σῶμα ἐκλέγει ἑπτὰ Ὑπουργούς.

1. Τῶν Ἐσωτερικῶν.
2. Τῆς Οἰκονομίας.
3. Τοῦ Δικαίου.
4. Τῶν Πολεμικῶν.
5. Τοῦ Ναυτικοῦ.
6. Τῆς Λατρείας.
7. Τῆς Ἀστυνομίας.

καὶ ἕνα γενικὸν Γραμματέα, πρὸς τὸν ὁποῖον διευθύνονται καὶ αἱ ἐξωτερικαὶ ὑποθέσεις.

Τὸ Ἐκτελεστικὸν σῶμα διορίζει ὁμοίως ὅλους τοὺς ὑπαλλήλους ὑπουργοὺς τῆς Διοικήσεως.

ΤΜΗΜΑ Δ΄.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ΄.

Περὶ καθηκόντων τοῦ βουλευτικοῦ Σώματος

§ κς΄ Ὁ Πρόεδρος προεδρεύει εἰς τὰς καθημερινὰς συνελεύσεις, διορίζει τὰς ὥρας τῆς ἐνάρξεως αὐτῶν, καὶ αὐτὸς μόνον ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ διαλύῃ αὐτάς, καὶ νὰ προσκαλῇ ἐν καιρῷ χρείας τὸ Βουλευτικὸν σῶμα εἰς ἔκτακτον συνέλευσιν.

κη΄. Ἐν ἀπουσίᾳ τοῦ Προέδρου, ὁ Ἀντιπρόεδρος ἐκπληροῖ τὰ χρέη ἐκείνου.

κθ΄. Τὰ δύο τρίτα τῶν μελῶν τοῦ Βουλευτικοῦ σώματος εἶναι ὁ ἀπαιτούμενος ἀριθμός, διὰ νὰ λογίζηται πλήρης ἡ συνέλευσις. Ὁ δὲ Πρόεδρος ὀφείλει νὰ προσέχῃ, εἰς τόσους μόνον Βουλευτὰς νὰ συγχωρῆται νὰ ἀπομακρύνωνται, ὥστε ὑπὲρ τὰ δύο τρίτα νὰ εἶναι παρόντα ἀείποτε.

λ΄. Κανένας Βουλευτὴς δὲν δύναται νὰ ἀναχωρήσῃ, ἄνευ τῆς συγκαταθέσεως τοῦ σώματος, καὶ τῆς τακτικῆς ἐγγράφου ἀδείας αὐτοῦ.

λά. Αἱ ἀποφάσεις τοῦ Βουλευτικοῦ σώματος γίνονται διὰ τῆς ψήφου τῶν πλειόνων. Ὅταν δ' αἱ ψῆφοι εἶναι ἐπίσης μερισμέναι, τὸ μέρος, μὲ τὸ ὁποῖον εἶναι ἡ ψῆφος τοῦ Προέδρου, ὑπερισχύει.

λβ΄. Τὰ Θεσπίσματα, καὶ αἱ λοιπαὶ πράξεις τοῦ Βουλευτικοῦ, ὑπογράφονται ἀπὸ τὸν Πρόεδρον, προσυπογράφονται ἀπὸ τὸν Α΄ Γραμματέα, καὶ σφραγίζονται μὲ τὴν σφραγῖδα τοῦ σώματος.

λγ΄. Τὸ Βουλευτικὸν σῶμα δέχεται περὶ παντοίων ὑποθέσεων ἀναφοράς, σκέπτεται περὶ αὐτῶν, καὶ διευθύνει ὅπου ἑκάστη ἀνήκει.

λδ΄. Ἕκαστον τῶν μελῶν τοῦ Βουλευτικοῦ σώματος ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ προβάλλῃ ἐπὶ συνελεύσεως ἐγγράφως σχέδια νόμων διὰ τοῦ Προέδρου· διορίζονται δ' ἐντὸς τοῦ σώματος ἐπιτροπαὶ εἰς ἐπεξεργασίαν αὐτῶν.

λε. Τὸ Βουλευτικὸν ἀποφασίζει περὶ δανείων, μὲ τὴν ἐγγύησιν τοῦ ἔθνους λαμβανομένων, καὶ περὶ ἐκποιήσεως μέρους ἐξ ἁπάντων τῶν ἐθνικῶν κτημάτων, ἀναλόγου μὲ τὴν χρείαν. Ὅταν δ' ἔχῃ νὰ ἐκποιήσῃ, ἡ πώλησις αὕτη νὰ γίνεται ἀναλόγως εἰς ὅλας τὰς ἐπαρχίας τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπικρατείας, καὶ νὰ προκηρύττῃ τακτικῶς τὴν πώλησιν

ἡ Διοίκησις εἰς ὅλας τὰς ἐπαρχίας, καὶ νὰ ἔχωσι τὴν προτίμισιν εἰς τὴν ἀγορὰν οἱ Ἕλληνες.

λς' Ἀποφασίζει τὴν ποσότητα τῶν ἀναγκαίων κατὰ γῆν καὶ θάλασσαν ἐθνικῶν δυνάμεων.

λζ'. Ἡ δημόσιος ἐκπαίδευσις εἶναι ὑπὸ τὴν προστασίαν τοῦ Βουλευτικοῦ σώματος, καθὼς καὶ ἡ ἐλευθερία τῶν τύπων κατὰ τὸν § ἡ.

λή. Οὔτε κήρυξις πολέμου, οὔτε συνθήκη εἰρήνης ἀποφασίζεται, ἄνευ τῆς συγκαταθέσεως τοῦ Βουλευτικοῦ σώματος. Ὁμοίως καὶ ὅσας συνθήκας τὸ Ἐκτελεστικὸν συνδέσῃ μὲ ἄλλας δυνάμεις, ἀνάγκη νὰ ἐγκριθῶσι προηγουμένως ἀπὸ τὸ Βουλευτικὸν σῶμα. Ἐξαιρεῖται δὲ κατὰ ταῦτα τὸ δικαίωμα περὶ ὀλιγοημέρου μερικῆς ἀνακωχῆς συνθηκῶν, ἀλλὰ καὶ τότε ὀφείλει νὰ ἰδεασθῇ τὸ Βουλευτικὸν ἀμέσως.

λθ'. Τὸ Βουλευτικὸν σῶμα ἐπεξεργαζόμενον, ἐγκρίνει εἰς τὴν ἀρχὴν ἑκάστης περιόδου, τὸν ὑποθετικὸν λογαριασμὸν τῶν προσόδων καὶ ἐξόδων, ὁ ὁποῖος καθυποβάλλεται εἰς τὴν ἐπίκρισίν του ἀπὸ τὸ Ἐκτελεστικὸν σῶμα· εἰς δὲ τὸ τέλος τῆς περιόδου, ἐπιθεωρεῖ τοὺς καθολικοὺς λογαριασμοὺς τῶν προσόδων καὶ ἐξόδων, οἱ ὁποῖοι καταστρώνονται ὑπὸ τὸν Ὑπουργὸν τῆς Οἰκονομίας, μὲ μερικὰ καὶ λεπτομερῶς κατεστρωμένα κατάστιχα ὅλων τῶν λοιπῶν Ὑπουργῶν.

μ'. Ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ἐγκρίνῃ, ἢ ὄχι, τοὺς στρατιωτικοὺς προβιβασμούς, προβαλλομένους παρὰ τοῦ Ἐκτελεστικοῦ σώματος.

μά. Ἔχει ὁμοίως τὸ δικαίωμα νὰ ἐγκρίνῃ, ἢ ὄχι, τὰς ἐπισήμους ἀμοιβάς, διὰ τὰς πρὸς τὴν Πατρίδα ἐκδουλεύσεις, κατὰ τὴν πρότασιν τοῦ Ἐκτελεστικοῦ σώματος.

μβ'. Θέλει διατάξει νέον σύστημα νομισμάτων, χαραττομένων εἰς ὄνομα τοῦ Ἔθνους, διὰ τοῦ Ἐκτελεστικοῦ σώματος.

μγ' Εἶναι ἀπολύτως ἀπηγορευμένον εἰς τὸ Βουλευτικόν, καὶ τὸ Ἐκτελεστικόν, νὰ συγκατατεθῶσιν εἰς ὁποιανδήποτε συνθήκην, σκοπὸν ἔχουσαν τὴν κατάργησιν τῆς Πολιτικῆς τοῦ Ἔθνους ὑπάρξεως, καὶ Ἀνεξαρτησίας. Ἂν μάλιστα ἀναφανῇ, ὅτι τὸ Ἐκτελεστικὸν σῶμα περιεπλέχθη εἰς τοιαύτας παρανόμους συνθήκας, τὸ Βουλευτικὸν σῶμα χρεωστεῖ νὰ κατηγορήσῃ τὸν Πρόεδρον, καὶ μετὰ τὸν ἔλεγχον αὐτοῦ, νὰ τὸν κηρύττῃ πρὸς τὸ Ἔθνος ἔκπτωτον τοῦ ἐπαγγέλματός του, καὶ νὰ τὸν διευθύνῃ εἰς τὸ Γενικὸν Κριτήριον τῆς Ἑλλάδος, ὡς ὑπεύθυνον ἐσχάτης προδοσίας.

μδ'. Εἰς τὰς τακτικὰς καὶ ἐκτάκτους συνελεύσεις τοῦ Βουλευτικοῦ σώματος, ἔχει τὴν ἄδειαν τῆς εἰσόδου ὁ Ἐφημεριδογράφος· ἀποκλείεται δ' ἀπὸ τὰς μυστικὰς συνελεύσεις, αἱ ὁποῖαι γίνονται ὁσάκις ζητηθῶσιν ἀπὸ πέντε μέλη τοῦ σώματος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε'.

Περὶ καθηκόντων τῶν δύο Γραμματέων τοῦ Βουλευτικοῦ σώματος

§ μέ. Ὁ πρῶτος Γραμματεὺς τοῦ Βουλευτικοῦ συνθέτει τὰ Θεσπίσματα, καὶ τὰς πράξεις αὐτοῦ, καὶ κρατεῖ ἀκριβεῖς αὐτῶν Κώδικας, καθὼς καὶ τῶν πρακτικῶν τῶν συνελεύσεων.

μς' Ἔχει τὴν ἐπιστασίαν νὰ λαμβάνῃ παρὰ τοῦ Προέδρου, καὶ νὰ διευθύνῃ πρὸς τὸ Ἐκτελεστικόν, τὰ διάφορα ἔγγραφα.

μζ'. Εἰς ἀπουσίαν τοῦ Α' Γραμματέως ὁ Β' Γραμματεὺς ἀναπληροῖ τὰ χρέη τοῦ πρώτου.

ΤΜΗΜΑ Ε'.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ς'.

Περὶ τῶν καθηκόντων τοῦ ἐκτελεστικοῦ σώματος

§ μή. Τὸ Ἐκτελεστικὸν σῶμα ἐκτελεῖ τοὺς Νόμους διὰ τῶν Ὑπουργῶν του, καθ' ὅλην τὴν Ἐπικράτειαν.

μθ'. Ἔχει τὸ δικαίωμα, ὅταν προβάλλῃ σχέδια Νόμων πρὸς τὸ Βουλευτικόν, νὰ διορίζῃ ἕνα ἢ πλείονας τῶν ἑπτὰ Ὑπουργῶν νὰ παρευρίσκωνται εἰς τοῦ Βουλευτικοῦ τὴν περὶ τούτου διαφιλονείκησιν ἐν οἷς καὶ ἐκεῖνον, εἰς τοῦ ὁποίου τὸν κλάδον ἀνάγεται ὁ προβαλλόμενος Νόμος.

ν'. Ὅλαι αἱ κατὰ ξηρὰν καὶ θάλασσαν δυνάμεις τοῦ Ἔθνους κινοῦνται μὲ διαταγὰς τοῦ Ἐκτελεστικοῦ, διὰ τῶν ἀνηκόντων Ὑπουργῶν.

νά. Τὸ Ἐκτελεστικὸν Σῶμα χρεωστεῖ νὰ φροντίζῃ δι' ὅλαις δυνάμεσι περὶ τῆς γενικῆς καὶ μερικῆς ἀσφαλείας τοῦ Ἔθνους, κατὰ τὸν § ς'.

νβ'. Διορίζει τοὺς ἑπτὰ Ὑπουργοὺς τῶν διαφόρων κλάδων τῆς Διοικήσεως, καὶ προσδιορίζει εἰς ἕκαστον αὐτῶν τὰ καθήκοντα τοῦ ὑπουργήματός του, μηδόλως ἐπιτρέπον κανένα νὰ παρεκτείνηται εἰς ἄλλου τὰ καθήκοντα.

νγ'. Διορίζει ὅλους τοὺς διπλωματικοὺς ὑπουργοὺς τῆς Διοικήσεως παρὰ ταῖς ξέναις αὐλαῖς.

νδ'. Ἔχει τὸ δικαίωμα τῆς ἀνταποκρίσεως μὲ τὰς ξένας αὐλάς, ὀφείλει δὲ νὰ γνωστοποιῇ τακτικῶς καὶ κατ' ἀκρίβειαν πρὸς τὸ Βουλευτικὸν σῶμα τὰς σχέσεις τῆς Ἑλλάδος μὲ τὰς ξένας Δυνάμεις, καὶ τὴν κατάστασιν τῶν πραγμάτων ἐντὸς τῆς Ἑλλάδος.

νέ. Ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ἀλλάζῃ τοὺς ἑπτὰ Ὑπουργούς, καὶ πάντα ἄλλον Ὑπουργόν, τῆς Διοικήσεως ὑπ' αὐτοῦ διοριζόμενον.

νς'. Προσκαλεῖ εἰς ἔκτακτον συνέλευσιν τὸ Βουλευτικόν, ὁσάκις ἡ χρεία καλέσῃ.

νζ. Θέλει παρρησιάσει εἰς τὴν ἐπίκρισιν τοῦ Βουλευτικοῦ σώματος σχέδιον Νόμου περὶ τῆς συστάσεως παρασήμων τιμῆς, εἰς ἀμοιβὴν τῶν πρὸς τὴν πατρίδα ἐκδουλεύσεων.

νή. Αἱ ἀποφάσεις τοῦ Ἐκτελεστικοῦ σώματος γίνονται διὰ τῆς ψήφου τῶν πλειόνων.

νθ. Ὁσάκις αἱ ψῆφοι μείνωσιν ἄρτιοι εἰς τὸ Ἐκτελεστικὸν σῶμα, καὶ ἐπομένως διαμοιρασθῶσιν ἐπίσης εἰς διαφιλονεικουμένας ὑποθέσεις, τὸ μέρος, μὲ τὸ ὁποῖον εἶναι ἡ ψῆφος τοῦ Προέδρου, ὑπερισχύει.

ξ'. Τὸ Ἐκτελεστικὸν σῶμα θέλει προβάλλει σχέδιον Νόμου πρὸς τὸ Βουλευτικόν, περὶ γενικῆς ἐθνικῆς στρατιωτικῆς στολῆς εἰς γῆν τε καὶ θάλασσαν, καὶ τῆς στολῆς τῆς Διοικήσεως καὶ τῶν διαφόρων Ὑπουργῶν.

ξα'. Θέλει προβάλλει σχέδιον νόμου περὶ μισθοῦ τῶν στρατευμάτων ξηρᾶς τε καὶ θαλάσσης, καὶ ἐν γένει τῶν διαφόρων ὑπουργῶν τῆς Διοικήσεως, ἀναλόγως μὲ τὰς περιστάσεις τῆς Πατρίδος.

ξβ'. Ὅλαι αἱ Διαταγαὶ τῆς Διοικήσεως ὑπογράφονται ἀπὸ ὅλα τὰ μέλη τοῦ Ἐκτελεστικοῦ σώματος, προσυπογράφονται ἀπὸ τὸν Γενικὸν Γραμματέα καὶ σφραγίζονται μὲ τὴν σφραγίδα τῆς Διοικήσεως· αἱ διακηρύξεις μόναι τῶν Νόμων, καὶ λοιπαὶ ὑπογράφονται ἀπὸ μόνον τὸν Πρόεδρον καὶ προσυπογράφονται, καὶ σφραγίζονται.

ξγ'. Ἐν ἀπουσίᾳ τοῦ Προέδρου, ὁ Ἀντιπρόεδρος ἐκπληροῖ τὰ χρέη ἐκείνου.

ΤΜΗΜΑ ΣΤ'

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ζ'.

§ ξδ'. Τὸ Βουλευτικὸν σῶμα εἶναι ἀπαραβίαστον, ὁλικῶς θεωρούμενον.

ξέ. Ἂν ἓν ἢ πλείω τῶν μελῶν τοῦ Βουλευτικοῦ σώμα-

τος κατηγορηθῶσιν ἐπὶ πολιτικῷ ἐγκλήματι, ἢ παρανομίᾳ, διορίζεται ἐπιτροπὴ ἑπτὰ μελῶν ἐκ τοῦ σώματος ἡ ὁποία, ἀφοῦ ἐξετάσῃ ἂν εἶναι δεκτὴ ἡ κατηγορία, ἀναφέρει ἐγγράφως τὴν γνώμην της, καὶ τότε, ἂν διὰ τῶν δύο τρίτων τῶν ψήφων τοῦ Βουλευτικοῦ σώματος ἐλεγχθῇ ὁ κατηγορούμενος, κηρύττεται ἔκπτωτος τῆς ἀξίας του ἀπὸ τὸν Πρόεδρον, καὶ ὡς ἁπλοῦς πολίτης διευθύνεται πρὸς τὸ γενικὸν τῆς Ἑλλάδος Κριτήριον, εἰς τὸ ὁποῖον διορίζεται ὁ βαθμὸς τοῦ ἐγκλήματος, καὶ ἡ ἀνάλογος ποινή. Κανένας δὲ τῶν Βουλευτῶν δὲν καθείργεται πρὸ τῆς ἐκπτώσεώς του.

ξς΄ Τὸ Ἐκτελεστικὸν σῶμα εἶναι ἀπαραβίαστον ὁλικῶς θεωρούμενον.

ξζ΄. Ἂν ἓν ἢ πλείω τῶν μελῶν τοῦ Ἐκτελεστικοῦ σώματος, κατηγορηθῶσιν ἐπὶ πολιτικῷ ἐγκλήματι, ἢ παρανομίᾳ, ἐνώπιον τοῦ Βουλευτικοῦ, διορίζεται ἐπιτροπὴ ἐννέα μελῶν ἐκ τοῦ σώματος, ἡ ὁποία, ἀφοῦ ἐξετάσῃ, ἂν εἶναι δεκτὴ ἡ κατηγορία, ἀναφέρει ἐγγράφως τὴν γνώμην της καὶ τότε, ἂν διὰ τῶν τεσσάρων πέμπτων τῶν ψήφων τοῦ Βουλευτικοῦ σώματος ἐλεγχθῇ ὁ κατηγορούμενος, ὁ Πρόεδρος τοῦ Βουλευτικοῦ κηρύττει αὐτὸν ἔκπτωτον τῆς ἀξίας του, καὶ ὡς ἁπλοῦς πολίτης διευθύνεται εἰς τὸ γενικὸν τῆς Ἑλλάδος Κριτήριον, εἰς τὸ ὁποῖον διορίζεται ὁ βαθμὸς τοῦ ἐγκλήματος, καὶ ἡ ἀνάλογος ποινή. Κανένας δὲ τῶν μελῶν τοῦ Ἐκτελεστικοῦ δὲν καθείργεται πρὸ τῆς ἐκπτώσεώς του.

ξή. Ἂν ὑποπέσῃ ὅλον τὸ Ἐκτελεστικὸν σῶμα εἰς πολιτικὸν ἔγκλημα, καὶ κατηγορηθῇ ἐνώπιον τοῦ Βουλευτικοῦ ἐλέγχεται καὶ κολάζεται ὁ Πρόεδρος, κατὰ τὸν § μγ΄ καὶ ἀφοῦ ἐκλέξῃ νέον Πρόεδρον τὸ Βουλευτικὸν ἐκτὸς τῶν μελῶν τοῦ Ἐκτελεστικοῦ, κατηγοροῦνται καὶ τὰ λοιπὰ μέλη ἀνὰ ἕν, ἐλέγχονται καὶ κολάζονται κατὰ τὸν § μγ΄ ἀντικαθίστανται δὲ νέα μέλη τοῦ Ἐκτελεστικοῦ ἀνὰ ἕν, κατὰ τὸν § κδ΄.

ξθ΄. Ἂν εἷς ἢ πλείονες τῶν Ὑπουργῶν, ἢ ὁ Γενικὸς Γραμματεὺς τοῦ Ἐκτελεστικοῦ, κατηγορηθῶσιν ἐνώπιον τοῦ Βουλευτικοῦ σώματος, δι᾿ ὅσα ὑπόκεινται εἰς εὐθύνην ἐλέγχονται καὶ κρίνονται κατὰ τὸν § ξζ΄. Κανένας δὲ τῶν ἑπτὰ Ὑπουργῶν δὲν καθείργεται πρὸ τῆς ἐκπτώσεως του, καθὼς καὶ ὁ Γενικὸς Γραμματεὺς τοῦ ἐκτελεστικοῦ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Η΄

§ ό. Οἱ ὑπουργοὶ εἶναι ὑποκείμενοι εἰς εὐθύνην, καθὼς καὶ ὁ Γενικὸς Γραμματεὺς τοῦ Ἐκτελεστικοῦ.

ά. Ἂν ἐναντίον τι πράξωσι τῆς ἐθνικῆς ἀσφαλείας, τῆς ἰδιοκτησίας, καὶ τῆς ἀτομικῆς ἐλευθερίας.

β΄. Ἂν παραβῶσι τοὺς καθεστῶτας Νόμους, ὑπογράφοντες, ἢ ἐνεργοῦντες διαταγὴν τοῦ Ἐκτελεστικοῦ, ἀσύμφωνον μὲ αὐτούς.

γ΄. Ἂν ὑποπέσωσιν εἰς κατάχρησιν τῶν δημοσίων χρημάτων, τὰ ὁποῖα ἐμπιστεύονται εἰς αὐτούς.

ΤΜΗΜΑ Ζ΄

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Θ΄.

Περὶ τοῦ Δικανικοῦ

§ οά. Τὸ Δικανικὸν εἶναι ἀνεξάρτητον ἀπὸ τὰς ἄλλας δύο δυνάμεις τὴν Β ο υ λ ε υ τ ι κ ὴ ν καὶ τὴν Ἐ κ τ ε λ ε σ τ ι κ ὴ ν.

οβ΄. Τὸ Δικανικὸν ἐνεργεῖται διὰ τῶν κριτηρίων, κατὰ τὸν Νόμον τῆς Διοικήσεως.

ογ΄ Νὰ συσταθῇ Ἀνώτατον Κριτήριον, ὅπου διατρίβει ἡ Διοίκησις.

οδ΄ Εἰς αὐτὸ νὰ ἀποφασίζωνται αἱ πολιτικαί, καὶ ἐγκληματικαὶ διαδικασίαι ἀνεκλήτως. Πρωτοπαρρησίαστος δ᾿ ὑπόθεσις δὲν ἀναφέρεται εἰς αὐτό.

οέ. Νὰ σύγκειται ἀπὸ ἐννέα μέλη, ἐκλεγόμενα ἀπὸ τὸ Βουλευτικὸν καὶ Ἐκτελεστικόν, ἐκτὸς τοῦ σώματός των, καὶ ἐκλέγοντα τὸν Πρόεδρον αὐτῶν.

ος΄. Δὲν λογίζεται πλῆρες, εἰμὴ ὅταν εἶναι παρόντα ὅλα αὐτοῦ τὰ μέλη.

οζ΄. Ἐν ἀπουσίᾳ μέλους τοῦ Δικαστηρίου, τὸ Ἐκτελεστικὸν σῶμα διορίζει προσωρινὸν τοποτηρητὴν τοῦ ἀπόντος.

οή. Αἱ ἐγκληματικαὶ διαδικασίαι γίνονται παρρησίᾳ, καὶ ἀκωλύτως καθένας παρίσταται.

οθ΄. Ἄχρι τῆς συστάσεως τοῦ Γενικοῦ Κριτηρίου, τὸ Βουλευτικὸν σῶμα νὰ διορίσῃ ἐννεαμελῆ ἐπιτροπὴν ἐκτὸς τῶν μελῶν αὐτοῦ, σταθερῶς διατρίβουσαν, ὅπου ἡ Διοίκησις.

π΄. Τὸ Βουλευτικὸν σῶμα νὰ διορίσῃ ἐπιτροπήν, συγκειμένην ἀπὸ τὰ ἐκλεκτότερα καὶ σοφώτερα μέλη τῆς Ἑλλάδος, τῶν ὁποίων ἡ ἀρετὴ νὰ εἶναι ἐγνωσμένη, διὰ νὰ συνθέσωσι Κώδικας νόμων Πολιτικῶν, Ἐγκληματικῶν, καὶ Ἐμπορικῶν, οἱ ὁποῖοι καθὼς καὶ ἅπας νόμος, καθυποβάλλονται εἰς τοῦ Βουλευτικοῦ τὴν ἐπίκρισιν, καὶ τοῦ Ἐκτελεστικοῦ τὴν ἐπικύρωσιν. Ἄχρι δὲ τῆς κοινοποιήσεως τῶν εἰρημένων Κωδίκων, κατὰ μὲν τὰ Ἐγκληματικὰ καὶ Πολιτικὰ ἰσχύουσιν οἱ Νόμοι τῶν ἡμετέρων ἀειμνήστων χριστιανῶν Αὐτοκρατόρων τῆς Κωνσταντινουπόλεως, τὸ ἀπάνθισμα τῶν Ἐγκληματικῶν τῆς Β΄ Ἐθνικῆς Συνελεύσεως τῶν Ἑλλήνων, καὶ οἱ ἀπὸ τὴν Διοίκησιν ἐκδιδόμενοι Νόμοι· κατὰ δὲ τὰ Ἐμπορικὰ ἰσχύει μόνος τῆς Γαλλίας ὁ Ἐμπορικὸς Κῶδιξ.

πά. Κανένας δὲν δύναται νὰ ἀποφύγῃ τὸ ἀνῆκον Κριτήριον.

πβ΄ Κανένας δὲν δύναται νὰ μένῃ εἰς φυλακὴν περισσότερον ἀπὸ εἰκοσιτέσσαρας ὥρας, χωρὶς νὰ πληροφορηθῇ ἐπισήμως τὰς αἰτίας τῆς φυλακώσεώς του, καὶ περισσότερον ἀπὸ τρεῖς ἡμέρας, χωρὶς νὰ ἀρχίσῃ ἡ διαδικασία του.

πγ΄. Μετὰ τὴν σύστασιν τῶν κατὰ τόπους Δικαστηρίων, κανένας δὲν φυλακώνεται ἐπὶ λόγῳ ἐγκλήματος, ἄνευ τῆς ἐγγράφου διαταγῆς τοῦ ἀνήκοντος Δικαστηρίου, ἐκτὸς ἐὰν συλληφθῇ ἐπ᾿ αὐτοφώρῳ.

πδ΄. Ὅλοι οἱ Κριταὶ ὑπόκεινται εἰς εὐθύνας κατὰ τοὺς κατὰ Κριτῶν Βυζαντινοὺς χριστιανικοὺς Νόμους, καὶ τὸ Βουλευτικὸν δικάζει αὐτούς.

πέ. Τὰ βασανιστήρια καταργοῦνται διὰ παντός, καθὼς καὶ ἡ ποινὴ τῆς δημεύσεως.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ..

§ πς΄. Ἡ Διοίκησις νὰ φροντίσῃ ἄνευ ἀναβολῆς, εἰς τὸ νὰ εὑρεθῇ σταθερὸς πόρος ζωῆς, διὰ τὰς χήρας καὶ τὰ ὀρφανὰ τῶν εἰς μάχας πεσόντων στρατιωτῶν, πᾶσαν κατὰ τοῦτο κατάχρησιν προλαμβάνουσα.

πζ΄. Συστηματικῶς νὰ ὀργανισθῇ ἡ ἐκπαίδευσις τῆς νεολαίας, καὶ νὰ εἰσαχθῇ καθ᾿ ὅλην τὴν Ἐπικράτειαν ἡ Ἀλληλοδιδακτικὴ μέθοδος ἀπὸ τὴν Διοίκησιν.

πή. Ἡ Διοίκησις ὀφείλει δραστήρια μέτρα, εἰς τὴν δυνατὴν ἐμψύχωσιν τοῦ ἐμπορίου καὶ τῆς γεωργίας εἰς τὴν Ἑλλάδα, φροντίζουσα μεταξὺ ἄλλων καὶ τὸ νὰ συσταθῶσιν ἑταιρεῖαι, γεωργικὴ καὶ ἐμπορική, καὶ ἐμπορικὸν κριτήριον.

πθ΄. Ἡ Διοίκησις χρεωστεῖ βραβεῖα καὶ ἀμοιβὰς πρὸς τὰ ἀποδεδειγμένα ὑπὲρ Πατρίδος ἀνδραγαθήματα, καὶ τὰς ἄλλας πρὸς αὐτὴν ἐκδουλεύσεις.

ϟ. Ὀφείλει ἡ Διοίκησις μετὰ τὴν ἀποκατάστασιν τῶν

Ἑλληνικῶν πραγμάτων, νὰ ἀντιβραβεύσῃ ὅλους, ὅσοι συνεισέφερον, καὶ συνεισφέρουσιν ἄχρι τέλους, εἰς θεραπείαν τῶν χρηματικῶν χρειῶν τῆς Ἑλλάδος, καὶ νὰ ἀνταμείψῃ τοὺς προφανῶς ὑπὲρ αὐτῆς δυστυχήσαντας.

ϟα' Ὁ Κώδιξ τῶν Νόμων τοῦ Βουλευτικοῦ Σώματος τῆς Α' αὐτοῦ περιόδου, ὅστις ἤδη ἐπεθεωρήθη, νὰ ἐξακολουθῇ τὸν αὐτὸν ἀριθμὸν εἰς τὰς ἀκολούθους περιόδους τῆς προσωρινῆς διοικήσεως τῆς Ἑλλάδος.

ϟβ'. Τὰ χρώματα, ὁ σχηματισμός, αἱ τάξεις καὶ λοιπὰ τῶν παρασήμων τῆς τιμῆς, θέλουσι προσδιορισθῇ ἀπὸ τὸν περὶ τούτου ἐκδοθησόμενον Νόμον.

ϟγ'. Τὰ χρώματα τοῦ ἐθνικοῦ σημείου, καὶ τῶν σημαιῶν τῆς θαλάσσης καὶ τῆς ξηρᾶς εἶναι τὸ κυανοῦν καὶ λευκόν.

ϟδ'. Ὁ σχηματισμὸς τῶν σημαιῶν, καὶ τοῦ ἐθνικοῦ σημείου θέλει εἶσθαι κατὰ τὴν περὶ τούτων προεκδοθεῖσαν Διαταγὴν τῆς Διοικήσεως, καὶ ἐκτὸς τῶν σημαιῶν τούτων ἄλλας μὴ μεταχειρίζωνται οἱ Ἕλληνες, τόσον εἰς τὴν γῆν, ὅσον καὶ εἰς τὴν θάλασσαν. Τὸ δὲ ἐθνικὸν σημεῖον νὰ φέρωσιν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τὰ μέλη τῆς Διοικήσεως, καὶ οἱ ὑπουργοὶ πάσης τάξεως, καὶ ὅλοι ἐν γένει οἱ στρατιωτικοὶ καὶ οἱ ναυτικοί.

ϟε'. Ἡ σφραγὶς τῆς διοικήσεως φέρει σημεῖον χαρακτηριστικὸν τὴν Ἀθηνᾶν μετὰ τῶν συμβόλων τῆς φρονήσεως.

ϟς' Ἡ Διοίκησις νὰ φροντίσῃ νὰ ἐκδώσῃ Νόμον περὶ ἐνόρκων Κριτῶν.

ϟζ'. Ὁσάκις οἱ Παραστάται τῶν Ἐπαρχιῶν δὲν συνέλθωσι κατὰ τὸν § ζ. τοῦ Νόμου ὑπὸ ἀριθ. 17 παρεκτείνεται ἡ διάρκεια τῆς περιόδου τῆς Διοικήσεως.

ϟη' Προσδιορίζεται κατοικία προσωρινὴ τῆς Διοικήσεως ἡ Τριπολιτζά· περιστάσεως δ' ἀπαιτούσης τὴν μετάθεσίν της, ἀποφασίζεται κοινῶς παρὰ τῶν δύο σωμάτων Βουλευτικοῦ, καὶ Ἐκτελεστικοῦ, καὶ δι' ἐκδόσεως Νόμου κοινοποιεῖται.

ϟθ' Νὰ ὁρκίζωνται τὰ μὲν τῆς Διοικήσεως μέλη ἐνώπιον τοῦ κοινοῦ, οἱ δὲ ἑπτὰ Ὑπουργοὶ καὶ ὁ Γενικὸς Γραμματεὺς τοῦ Ἐκτελεστικοῦ ἐνώπιον τοῦ Ἐκτελεστικοῦ. Οἱ Κριταὶ ἐνώπιον τοῦ κοινοῦ, καὶ πάντες οἱ ὑπουργοὶ καὶ οἱ στρατιωτικοὶ καὶ οἱ ναυτικοί, ἐνώπιον τῶν ἀνηκόντων ὑποκειμένων, ἕκαστος κατὰ τὸν ἀκόλουθον τρόπον.

«Ὁρκίζομαι εἰς τὸ ἅγιον ὄνομα τῆς Τρισυποστάτου Θεότητος, καὶ εἰς τὴν γλυκυτάτην Πατρίδα, πρῶτον μέν, ἢ νὰ ἐλευθερωθῇ τὸ Ἑλληνικὸν Ἔθνος, ἢ μὲ τὰ ὅπλα εἰς τὰς χεῖρας νὰ ἀποθάνω χριστιανὸς καὶ ἐλεύθερος. Ἔπειτα δέ, νὰ ὑποτάσσωμαι μ' ὅλην τὴν πίστιν εἰς τὸν παρόντα Νόμον τῆς Πατρίδος, ὅ,τι λογῆς αἱ δύο Ἐθνικαὶ Νομοδοτικαὶ Συνελεύσεις τοῦ αωκβ, καὶ γ', παρέδωκαν εἰς τὸ Ἑλληνικὸν Ἔθνος».

Ἀριθ. ΚΘ' τῶν Πρακτικῶν.

τῆς Ἐθνικῆς Συνελεύσεως.

Η ΕΘΝΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΙΣ

Ἀνακρίνασα, προσθαφαιρέσασα, ἐπιδιορθώσασα τὸν παρόντα Νόμον

Ἐψηφίσατο τάδε.

Α' — Τὸ Προσωρινὸν Πολίτευμα τῆς Ἑλλάδος ὑπὸ τὸ ὄνομα ΝΟΜΟΣ ΤΗΣ ΕΠΙΔΑΥΡΟΥ ἀναγνωριζόμενον εἰς τὸ ἑξῆς, ἀφιερώνεται εἰς τὴν πίστιν τοῦ Βουλευτικοῦ καὶ τοῦ Ἐκτελεστικοῦ καὶ τοῦ Δικανικοῦ, διὰ νὰ ἐνεργῶσιν ἐν ἀκριβείᾳ. Ἀφιερώνεται εἰς τὴν εὔνοιαν τῶν λαῶν, καὶ εἰς τὸν πατριωτισμὸν παντὸς Ἕλληνος διὰ νὰ ἐνεργῆται καθ' ὅλην τὴν ἔκτασιν.

Β' — Ἐπ' οὐδεμιᾷ προφάσει καὶ περιστάσει δύναται ἡ Διοίκησις νὰ νομοθετήσῃ ἐναντίως εἰς τὸ παρὸν Πολίτευμα.

Γ' — Θέλει κοινοποιηθῇ καθ' ὅλην τὴν ἐπικράτειαν τῆς Ἑλλάδος.

Δ' — Τὸ πρωτότυπον θέλει διατηρηθῇ εἰς τὰ ἀρχεῖα τοῦ Βουλευτικοῦ σώματος.

Ἐξεδόθη ἐν Ἄστρει κατὰ μῆνα μεσοῦντα τὸν Ἀπρίλιον τοῦ χιλιοστοῦ ὀκτακοσιοστοῦ εἰκοστοῦ τρίτου σωτηρίου ἔτους, καὶ τρίτου τῆς Ἀνεξαρτησίας τῶν Ἑλλήνων.

ΤΟ ΣΥΝΤΑΓΜΑ ΤΡΟΙΖΗΝΟΣ

ΤΟ ΠΟΛΙΤΙΚΟΝ ΣΥΝΤΑΓΜΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΚΥΒΕΡΝΗΤΗΣ Ο ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ

Ἡ Γ΄ Συνέλευσις, λόγω τοῦ μεσολαβήσαντος ἐμφυλίου πολέμου συνῆλθε μόνον τὸ 1826 καὶ πάλιν κατόπιν πολλῶν περιπετειῶν καὶ περιπλανήσεων ὡς πρὸς τὴν ἕδραν της, λόγῳ τῆς δεινῆς πολεμικῆς καταστάσεως καὶ τῶν διχογνωμιῶν τῶν ἀντιπάλων παρατάξεων. Ἀρχικῶς συνεκροτήθη εἰς Ἐπίδαυρον τὸν Ἀπρίλιον τοῦ 1826. Διέκοψε ὅμως τὰς ἐργασίας της διὰ τὸν Σεπτέμβριον. Συνῆλθον τότε πολλὰ μέλη της εἰς τὸν Πόρον πρῶτον, εἰς τὴν Αἴγιναν κατόπιν ἄλλοι, ἄλλοι δὲ εἰς τὴν Ἑρμιόνην. Τέλος ἐπελθούσης συμφωνίας συνῆλθον ὅλοι εἰς Τροιζῆνα.

Ἐν τῷ μεταξὺ εἶχον ἐκλεγῆ οἱ Ἄγγλοι Τζῶρτζ καὶ Κόχραν, ἀρχιστράτηγος ὁ εἷς, ἀρχηγὸς τοῦ στόλου ὁ ἄλλος καὶ κατόπιν τῆς ἐκλογῆς ἐκείνης ὁ Κολοκοτρώνης ἐπέτυχε τὴν συγκατάθεσιν τοῦ πλοιάρχου Ἄμιλτων, θεωρουμένου ὡς ἐκφράζοντος τὰς ἐπισήμους γνώμας τῆς Βρετανικῆς Κυβερνήσεως, διὰ τὴν ἐκλογὴν Κυβερνήτου τῆς Ἑλλάδος. Ἡ Συνέλευσις ἐδέχθη τὴν 27ην Μαρτίου 1827, συμφώνως πρὸς τὴν γνώμην τοῦ λόρδου Κόχραν, «νὰ συσταθῇ Κυβέρνησις ἐπὶ τῆς βάσεως τοῦ νόμου τῆς Ἐπιδαύρου... Ἡ δὲ Νομοτελεστικὴ δύναμις νὰ παραδοθῇ εἰς ἕνα καὶ μόνον». Αὐθημερὸν δὲ ἀπεδέχθη ἡ Συνέλευσις πρότασιν, ὅπως «ἐκλεχθῇ Κυβερνήτης τῆς Ἑλλάδος ὁ Κόμης Ἰωάννης Καποδίστριας».

Τὴν 3ην Ἀπριλίου 1827 ἐψήφισεν ἡ Συνέλευσις ψήφισμα, διὰ τοῦ ὁποίου ὡρίζετο ὅτι ὁ Κόμης Ἰωάννης Καποδίστριας ἐκλέγεται «ἐν ὀνόματι τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους Κ υ β ε ρ ν ή τ η ς τ ῆ ς Ἑ λ λ ά δ ο ς, καὶ ἐμπιστεύεται τὴν Νομοτελεστικὴν αὐτῆς δύναμιν», ὅτι «ἡ διάρκεια τῆς ἐπιτροπείσης παρὰ τοῦ Ἔθνους εἰς αὐτὸν ἐξουσίας προσδιορίζεται διὰ ἑπτὰ χρόνους», καί, τέλος, ὅτι «διορίζεται Τριμελὴς Ἐπιτροπή, γνωριζομένη ὑπὸ τὸ ὄνομα «ἡ Ἀντικυβερνητικὴ Ἐπιτροπή», διὰ νὰ κυβερνήσῃ τὴν Ἑλλάδα ἐν ἀπουσίᾳ του, καὶ θέλει παύσει ἅμα φθάσῃ ὁ Κυβερνήτης εἰς τὴν Πατρίδα».

Τῶν προκαταρκτικῶν ἐργασιῶν τῆς ἀναθεωρήσεως τοῦ πολιτεύματος εἶχεν ἐπιληφθῆ ἡ Γ΄ Ἐθνικὴ Συνέλευσις ὅτε συνεδρίαζεν ἔτι ἐν Ἑρμιόνῃ, ἀναδείξασα πρὸς τοῦτο τὴν 3ην Μαρτίου 1827 εἰδικὴν ἐκ μελῶν αὐτῆς ἐπιτροπήν, ἥτις κατόπιν ἀνεσυγκροτήθη πλέον ἢ ἅπαξ. Τὴν 29ην Ἀπριλίου 1827 ἡ ἐπιτροπὴ ὑπέβαλεν εἰς τὴν Συνέλευσιν τὸ παρ᾿ αὐτῆς ἀναθεωρηθὲν πολίτευμα ἡ δὲ Συνέλευσις, κατὰ τὴν συνεδρίασιν τῆς 1ης Μαΐου 1827, «ἀνακρίνασα, προσθαφαιρέσασα, ἐπιδιορθώσασα τὸν Νόμον τῆς Ἐπιδαύρου», ἐψήφισε «τὸ αὐτὸ Πολίτευμα ὑπὸ τὸ ὄνομα «Π ο λ ι τ ι κ ὸ ν Σ ύ ν τ α γ μ α τ ῆ ς Ἑ λ λ ά δ ο ς». Εἰς τὸ Σύνταγμα τοῦτο δὲν ὑπάρχει ἡ λέξις «προσωρινόν».

ΕΝ ΟΝΟΜΑΤΙ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ
ΚΑΙ
ΑΔΙΑΙΡΕΤΟΥ ΤΡΙΑΔΟΣ

ΚΑΙ τρίτον ἤδη τὸ Ἑλληνικὸν Ἔθνος, εἰς Ἐθνικὴν Συνέλευσιν συναγμένον, κηρύττει διὰ τῶν νομίμων Πληρεξουσίων του ἐνώπιον Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων, τὴν Πολιτικὴν αὐτοῦ ὕπαρξιν καὶ Ἀνεξαρτησίαν, καὶ συσταίνει τὰς ἑξῆς Θεμελιώδεις ἀρχὰς τοῦ Πολιτεύματός του.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α΄.

Περὶ Θρησκείας

Ἄρθρ. 1. Καθεὶς εἰς τὴν Ἑλλάδα ἐπαγγέλλεται τὴν θρησκείαν του ἐλευθέρως, καὶ διὰ τὴν λατρείαν αὐτῆς ἔχει ἴσην ὑπεράσπισιν. Ἡ δὲ τῆς Ἀνατολικῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ εἶναι Θ ρ η σ κ ε ί α τ ῆ ς Ἐ π ι κ ρ α τ ε ί α ς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β΄.

Περὶ τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπικρατείας

2. Ἡ Ἑλληνικὴ Ἐπικράτεια εἶναι μία καὶ ἀδιαίρετος.
3. Σύγκειται ἀπὸ Ἐπαρχίας.
4. Ἐπαρχίαι τῆς Ἑλλάδος εἶναι, ὅσαι ἔλαβον καὶ θὰ λάβωσι τὰ ὅπλα κατὰ τῆς Ὀθωμανικῆς δυναστείας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ΄.

Δημόσιον δίκαιον τῶν Ἑλλήνων

5. Ἡ Κυριαρχία ἐνυπάρχει εἰς τὸ Ἔθνος· πᾶσα ἐξουσία πηγάζει ἐξ αὐτοῦ, καὶ ὑπάρχει ὑπὲρ αὐτοῦ.
6. Ἕλληνες εἶναι,

ά. Όσοι αυτόχθονες της Ελληνικής Επικρατείας, πιστεύουσιν εις Χριστόν.

6' Όσοι από τους υπό τον Όθωμανικόν ζυγόν, πιστεύοντες εις Χριστόν, ήλθαν και θα έλθωσιν εις την Ελληνικήν Επικράτειαν, διά να συναγωνισθώσιν ή να κατοικήσωσιν εις αυτήν.

γ' Όσοι εις ξένας Επικρατείας, είναι γεννημένοι από πατέρα Έλληνα.

δ'. Όσοι αυτόχθονες και μή, και οι τούτων απόγονοι, πολιτογραφηθέντες εις ξένας Επικρατείας προ της δημοσιεύσεως του παρόντος Συντάγματος, έλθωσιν εις την Ελληνικήν Επικράτειαν, και ορκισθώσι τον Ελληνικόν όρκον.

ε' Όσοι ξένοι έλθωσι και πολιτογραφηθώσιν.

7. Όλοι οι Έλληνες είναι ίσοι ενώπιον των νόμων.

8. Όλοι οι Έλληνες είναι δεκτοί, έκαστος κατά το μέτρον της προσωπικής του αξίας, εις όλα τα δημόσια επαγγέλματα, πολιτικά και στρατιωτικά.

Το δικαίωμα της Αντιπροσωπείας και Πληρεξουσιότητος θα κανονισθή εις τον περί εκλογής νόμον, ο οποίος θα επιδιορθωθή και δημοσιευθή από την Βουλήν.

9. Όσοι ξένοι έλθωσι να κατοικήσωσιν ή να παροικήσωσιν εις την Ελληνικήν Επικράτειαν, είναι ίσοι ενώπιον των πολιτικών Νόμων.

10. Αι εισπράξεις διανέμονται εις όλους τους κατοίκους της Επικρατείας δικαίως, και αναλόγως της περιουσίας εκάστου. Καμμία δε είσπραξις δεν γίνεται χωρίς προεκδομένον νόμον, και κανείς νόμος περί εισπράξεως δεν εκδίδεται ειμή δι' έν και μόνον έτος.

11. Ο νόμος ασφαλίζει την προσωπικήν εκάστου ελευθερίαν. κανείς δεν ημπορεί να εναχθή ή φυλακωθή ειμή κατά τους νομικούς τύπους.

12. Η ζωή, και η τιμή και τα κτήματα εκάστου, εντός Επικρατείας ευρισκομένου, είναι υπό την προστασίαν των νόμων.

13. Καμμία διαταγή περί εξετάσεως και συλλήψεως οποιωνδήποτε προσώπων και πραγμάτων δεν ημπορεί να εκδοθή χωρίς να στηρίζεται εις ικανά δείγματα, και να περιγράφη τον τόπον της εξετάσεως, και τα πρόσωπα και πράγματα τα οποία πρέπει να συλληφθώσιν.

14. Εις όλας τας εκκλησιαστικάς διαδικασίας έκαστος έχει το δικαίωμα να ζητή την αιτίαν και φύσιν της εις αυτόν προσαφθείσης κατηγορίας, να αντεξετάζεται προς τους κατηγόρους και τους μάρτυρας, να παρουσιάζει μαρτυρίας υπέρ εαυτού, να λαμβάνη εις βοήθειάν του συμβούλους, και να ζητή ταχείαν απόφασιν από το δικαστήριον.

15. Έκαστος προ της καταδίκης του δεν λογίζεται ένοχος.

16. Κανείς δεν κρίνεται δις δι' έν και το αυτό αμάρτημα, και δεν καταδικάζεται ουδέ προσωρινώς στερείται τα κτήματά του, χωρίς προηγουμένην διαδικασίαν. Πάσα δε υπόθεσις, άπαξ οριστικώς δικασθείσα, δεν αναθεωρείται.

17. Η Κυβέρνησις ημπορεί ν' απαιτήση την θυσίαν των κτημάτων τινός διά δημόσιον όφελος, αποχρώντως αποδειγμένον, αλλά διά προηγουμένης αποζημιώσεως.

18. Αι βάσανοι και αι δημεύσεις απαγορεύονται

19. Ο νόμος δεν ημπορεί να έχη οπισθενεργόν δύναμιν.

20. Οι Έλληνες έχουσι το δικαίωμα να συσταίνωσι καταστήματα παντός είδους, παιδείας, φιλανθρωπίας, βιομηχανίας και τεχνών, και να εκλέγωσι διδασκάλους διά την εκπαίδευσίν των.

21. Εις την Ελληνικήν Επικράτειαν, ούτε πωλείται, ούτε αγοράζεται άνθρωπος. Αργυρώνητος δε ή δούλος παντός γένους και πάσης θρησκείας καθώς πατήση το Ελληνικόν έδαφος είναι ελεύθερος και από τον δεσπότην αυτού ακαταζήτητος.

22. Κανείς δεν δύναται να μείνη εις φυλακήν πλέον των εικοσιτεσσάρων ωρών, χωρίς να πληροφορηθή επισήμως τας αιτίας της φυλακώσεώς του· και πλειότερον των τριών ημερών, χωρίς ν' αρχίση η εξέτασις.

24. Ο κλήρος, κατά τους κανόνας της Αγίας και Ιεράς ημών Εκκλησίας, δεν εμπεριπλέκεται εις κανέν δημόσιον υπούργημα· μόνοι δε οι Πρεσβύτεροι έχουσι το δικαίωμα του εκλογέως.

25. Καθείς δύναται ν' αναφέρεται προς την Βουλήν εγγράφως, προβάλλων την γνώμην του περί παντός δημοσίου πράγματος.

26. Οι Έλληνες έχουσι το δικαίωμα, χωρίς προεξέτασιν να γράφωσι και να δημοσιεύωσιν ελευθέρως διά του τύπου ή αλλέως τους στοχασμούς και τας γνώμας των, φυλάττοντες τους ακολούθους όρους·

α' Να μην αντιβαίνωσιν εις τας αρχάς της Χριστιανικής θρησκείας.

6'. Να μην αντιβαίνωσιν εις την σεμνότητα.

γ'. Ν' αποφεύγωσι πάσαν προσωπικήν ύβριν και συκοφαντίαν.

27. Κάνενας τίτλος ευγενείας δεν δίδεται από την Ελληνικήν Πολιτείαν· και κανείς Έλλην εις αυτήν δεν ημπορεί χωρίς την συγκατάθεσιν του Κυβερνήτου, να λάβη υπούργημα, δώρον, αμοιβήν, αξίωμα ή τίτλον παντός είδους από κανένα Μονάρχην, Ηγεμόνα, ή από εξωτερικήν Επικράτειαν.

28. Τα επίθετα Εκλαμπρότατος, Εξοχώτατος, κ.λ.π. δεν δίδονται εις κανένα Έλληνα εντός της Επικρατείας. Εις μόνον τον Κυβερνήτην δίδεται το επίθετον Ε ξ ο χ ώ τ α τ ο ς· αλλά και τούτο συμπαύει με το αξίωμά του.

29. Κανείς αυτόχθων, ή πολιτογραφημένος Έλλην κατοικών εις την Ελληνικήν Επικράτειαν και απολαμβάνων τα δικαιώματα του πολίτου, δεν δύναται να καταφύγη εις προστασίαν ξένης Δυνάμεως· αλλέως παύει να είναι πολίτης Έλλην.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'

Περί Πολιτογραφήσεως

30. Η Κυβέρνησις πολιτογραφεί τους ξένους, όσοι από τοπικήν Αρχήν της Ελληνικής Επικρατείας φέρωσιν αποδείξεις αποχρώσας·

α' Ότι διέτριψαν εντός της Επικρατείας τρία ολόκληρα έτη.

β'. Ότι εις το διάστημα τούτο δεν υπέπεσαν εις εγκληματικήν καταδίκην.

γ'. Ότι απέκτησαν εις την Επικράτειαν ακίνητα κτήματα, τ' ολιγώτερον εκατόν ταλλήρων.

31. Τα μεγάλα ανδραγαθήματα και αι αποδεδειγμέναι σημαντικαί εκδουλεύσεις εις τας χρείας της Πατρίδος, είναι καθ' εαυτά ικανά δικαιώματα εις πολιτογράφησιν.

32. Η Κυβέρνησις έχει το δικαίωμα να πολιτογραφή και εκείνους τους ξένους, όσοι συστήσωσιν εις την Ελλάδα σημαντικά καταστήματα, συντείνοντα εις την πρόοδον των τεχνών, του εμπορίου, των επιστημών, και της βιομηχανίας. Ημπορεί δε να συντέμη τον εις πολιτογράφησιν απαιτούμενον καιρόν, όχι όμως να τον καταντά ολιγώτερον ενός έτους.

33. Όστις ξένος υπηρέτησεν, ή υπηρετήση πολεμικώς

δύο ἔτη τὴν Ἑλλάδα, ἔχωι τὰς ἀναγκαίας τῆς ὑπηρεσίας του ἀποδείξεις, εἶναι δι' αὐτὸ τοῦτο πολίτης Ἕλλην.

34. Ὁ πολιτογραφημένος ἀπολαμβάνει ἀμέσως ὅλα τὰ δικαιώματα τοῦ πολίτου.

Τὸ δικαίωμα τῆς πληρεξουσιότητος καὶ ἀντιπροσωπείας θὰ κανονισθῇ εἰς τὸν περὶ περὶ ἐκλογῆς Νόμον.

35. Ὁ πολιτογραφούμενος ὁρκίζεται τὸν Ἑλληνικὸν ὅρκον.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε'

Περὶ συντάξεως τῆς Ἑλληνικῆς Πολιτείας

36. Ἡ κυριαρχία τοῦ Ἔθνους διαιρεῖται εἰς τρεῖς ἐξουσίας· Νομοθετικήν, Νομοτελεστικὴν καὶ Δικαστικήν.

37. Ἡ Νομοθετικὴ κατασκευάζει τοὺς νόμους.

38. Ἡ Νομοτελεστικὴ ἐπικυρώνει αὐτοὺς κατὰ τὸ 73 ἄρθρον καὶ τοὺς ἐκτελεῖ.

39. Ἡ Δικαστικὴ τοὺς προσαρμόζει.

40. Ἡ Νομοθετικὴ ἐξουσία ἀνήκει ἰδιαιτέρως εἰς τὸ σῶμα τῶν Ἀντιπροσώπων τοῦ λαοῦ, τὸ ὁποῖον ὀνομάζεται Β ο υ λ ή.

41. Ἡ Νομοτελεστικὴ ἀνήκει εἰς ἕνα μόνον, ὀνομαζόμενον Κ υ β ε ρ ν ή τ η ν, ἔχοντα διαφόρους ὑπ' αὐτὸν Γραμματεῖς τῆς Ἐπικρατείας.

42. Ἡ Δικαστικὴ εἰς τὰ διάφορα δικαστήρια

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ς'

Περὶ τῆς Βουλῆς.

43. Ἡ Βουλὴ σύγκειται ἀπὸ τοὺς Ἀντιπροσώπους τῶν Ἐπαρχιῶν τῆς Ἑλλάδος.

44. Ἕκαστος τῶν Ἀντιπροσώπων, ἐρχόμενος νὰ συσσωματωθῇ μὲ τὴν Βουλήν, ὁρκίζεται τὸν Βουλευτικὸν ὅρκον.

45. Οἱ Ἀντιπρόσωποι ἐκλέγονται ἀπὸ τὸν λαὸν κατὰ τὸν περὶ ἐκλογῆς Νόμον.

46. Ἡ Βουλή, ὁλικῶς θεωρουμένη, εἶναι ἀπαραβίαστος.

47. Ἡ Βουλὴ ἔχει Πρόεδρον, Ἀντιπρόεδρον, πρῶτον καὶ δεύτερον Γραμματέα μὲ τοὺς ἀναγκαίους ὑπογραμματεῖς.

48. Ὁ Πρόεδρος καὶ Ἀντιπρόεδρος ἐκλέγονται ἀπὸ τὴν Βουλὴν διὰ τῶν πλειόνων ψήφων.

Ἐκλέγεται ὁ μὲν Πρόεδρος ἐντὸς ἢ ἐκτὸς τῆς Βουλῆς· ὁ δὲ Ἀντιπρόεδρος μόνον ἐντός.

49. Ὁ πρῶτος καὶ δεύτερος Γραμματεὺς ἐκλέγονται ἐκτὸς τοῦ σώματος διὰ τῶν πλειόνων ψήφων τῶν Ἀντιπροσώπων.

50. Ὁ Πρόεδρος προεδρεύει εἰς τὰς καθημερινὰς συνεδριάσεις· διορίζει τὴν ἡμέραν καὶ ὥραν τῆς ἐνάρξεως αὐτῶν· τὰς ἀπολύει· καί, ὅταν ἡ χρεία τὸ καλῇ, συγκαλεῖ τὴν Βουλὴν εἰς ἔκτακτον συνεδρίασιν.

51. Κατ' αἴτησιν εἴκοσιν ἀπὸ τοὺς παρευρισκομένους Βουλευτάς, ὁ Πρόεδρος χρεωστεῖ νὰ συγκροτήσῃ συνεδρίασιν.

52. Ὅταν ὁ Πρόεδρος λείπῃ, ὁ Ἀντιπρόεδρος ἐκπληρώνει τὰ χρέη ἐκείνου· ὅταν ὅμως λείπωσι καὶ οἱ δύο, τότε λαμβάνει τὴν καθέδραν ὁ γεροντότερος τῶν Ἀντιπροσώπων.

53. Ὅταν τύχῃ ν' ἀποθάνῃ ὁ ἕνας ἀπὸ τοὺς δύο, ἢ πέσῃ εἰς φυσικὴν ἀνικανότητα, τότε ἀντικαθίσταται ἄλλος κατὰ τὸ 48 ἄρθρον.

54. Ἡ διάρκεια τῆς Προεδρείας καὶ Ἀντιπροεδρείας εἶναι ἐνιαύσιος.

55. Τὰ δύο τρίτα τοῦ ὅλου τῶν Ἀντιπροσώπων εἶναι ὁ ἀπαιτούμενος ἀριθμὸς διὰ νὰ λογίζεται πλήρης ἡ συνεδρίασις τῆς Βουλῆς.

56. Κανεὶς τῶν Ἀντιπροσώπων δὲν δύναται ν' ἀναχωρήσῃ ἀπὸ τὴν καθέδραν τῆς Βουλῆς, χωρὶς συγκατάθεσιν κι' ἔγγραφον τακτικὴν ἄδειαν τῆς Βουλῆς.

57. Οἱ Ἀντιπρόσωποι ἐκλέγονται διὰ τρία ἔτη· τὸ τριτημόριον αὐτῶν ἀλλάζει κατ' ἔτος· τὸ πρῶτον καὶ δεύτερον ἔτος ἡ ἀλλαγὴ γίνεται διὰ κλήρου.

58. Ὁ αὐτὸς δὲν δύναται νὰ ἐκλεχθῇ Ἀντιπρόσωπος εἰς δύο κατὰ συνέχειαν περιόδους.

59. Ἡ Βουλὴ ἀρχίζει τὰς ἐργασίας της τὴν πρώτην δευτέραν τοῦ Ὀκτωβρίου, ὅτε χρεωστοῦν ἀπαραιτήτως νὰ εἶναι συναγμένοι ὅλοι οἱ Ἀντιπρόσωποι.

60. Αἱ συνεδριάσεις τῆς Βουλῆς διαρκοῦν τέσσαρας ἢ πέντε μῆνας.

61. Αἱ ἀποφάσεις τῆς Βουλῆς γίνονται διὰ τῶν πλειόνων ψήφων. εἰς δὲ διχοψηφίαν, ἡ ψῆφος τοῦ Προέδρου νικᾷ.

62. Ὅταν ὁ Πρόεδρος δὲν εἶναι Ἀντιπρόσωπος, ψηφοφορεῖ μόνον εἰς διχοψηφίαν· ὅταν δὲ εἶναι καί Ἀντιπρόσωπος ψηφοφορεῖ μὲν ἀναγκαίως ὡς τοιοῦτος, καὶ εἰς διχοψηφίαν φέρει καὶ τὴν νικῶσαν.

63. Εἶναι ἀσυγχώρητον εἰς Ἀντιπρόσωπον ν' ἀναδεχθῇ ἄλλο δημόσιον ὑπούργημα, ἢ νὰ λάβῃ μέρος κατ' εὐθεῖαν ἢ πλαγίως εἰς μίσθωσιν προσόδων τῆς Ἐπικρατείας ἐπὶ ποινῇ ἐκπτώσεως.

64. Τὰ μέλη τῆς Βουλῆς λαμβάνουσι τὸν τεταγμένον μισθὸν ἀπὸ τὸ Ἐθνικὸν Ταμεῖον, ἐνόσῳ εἶναι παρόντα ὅπου ἡ Βουλὴ συνεδριάζει· καὶ ὅλον μέν, ὅσον καιρὸν διαρκεῖ ἡ Σύνοδος· τὸν ἥμισυ δέ, μετὰ τὴν παῦσιν αὐτῆς.

65. Ἀντιπρόσωπος δὲν φυλακώνεται, ἐνόσῳ διαρκοῦν αἱ συνεδριάσεις τῆς Βουλῆς καὶ τέσσαρας ἑβδομάδας πρὸ τῶν συνεδριάσεων, καὶ μετ' αὐτάς. Εἰς τὸ διάστημα ὅμως τοῦτο υποβάλλονται εἰς δίκην.

Ἐὰν καταδικασθῇ εἰς κεφαλικὴν ποινὴν ἢ ἀτιμωτικήν, ἡ καταδίκη του ἐνεργεῖται.

66. Οἱ Ἀντιπρόσωποι εἶναι ἀνεύθυνοι δι' ὅσα ὁμιλήσωσιν ἐντὸς τῆς Βουλῆς.

67. Αἱ συνεδριάσεις τῆς Βουλῆς εἶναι δημόσιαι· καί, χρείας, καλούσης, μυστικαί, ὅταν τὰ πλειότερα μέλη τῆς Βουλῆς τὸ κρίνωσιν εὔλογον.

68. Τὰ μέλη τῆς Βουλῆς κατὰ τὰς χρείας τῆς Ἐπικρατείας διαιροῦνται εἰς διαρκεῖς Ἐπιτροπάς, καὶ ἡ Βουλὴ προσδιορίζει τὰ ἔργα ἑκάστης.

69. Ἕκαστος τῶν Ἀντιπροσώπων ἠμπορεῖ διὰ τοῦ Προέδρου νὰ προτείνῃ ἐγγράφως εἰς τὴν Βουλὴν σχέδιον νόμου.

70. Τὰ προβουλεύματα καὶ τὰ λοιπὰ ἔγγραφα τῆς Βουλῆς ὑπογράφονται ἀπὸ τὸν Πρόεδρον, προσυπογράφονται ἀπὸ τὸν Α' Γραμματέα καὶ σφραγίζονται μὲ τὴν σφραγίδα τῆς Βουλῆς.

71. Ὁ Α' Γραμματεὺς τῆς Βουλῆς συνθέτει τὰ προβουλεύματα καὶ τὰς πράξεις ἐν γένει αὐτῆς, καὶ φυλάττει ἀκριβῆ βιβλία, αὐτῶν καὶ τῶν πρακτικῶν τῶν συνεδριάσεων.

72. Ὅταν ὁ Α' Γραμματεὺς λείπῃ, ὁ Β' ἐκπληρώνει τὰ χρέη ἐκείνου.

73. Πᾶν προβούλευμα παρουσιάζεται εἰς τὸν Κυβερνήτην. καὶ εἰ μὲν οὗτος τὸ ἐγκρίνει, τὸ ἐπικυρώνει ἐντὸς δεκαπέντε ἡμερῶν ἀπὸ τὴν ἡμέραν τῆς παρουσιάσεώς του, τὸ δημοσιεύει, καὶ τότε πλέον τοῦτο εἶναι Νόμος.

Ἐὰν ὅμως δὲν τὸ ἐγκρίνῃ, τὸ ἐπιστρέφει ἐντὸς δεκαπέντε ἡμερῶν εἰς τὴν Βουλὴν μὲ τὰς προσθαφαιρέσεις καὶ

παρατηρήσεις του. Ἡ δὲ Βουλὴ ἀντιγράφει αὐτολεξεὶ ταύτας, τὰς παραπέμπει εἰς τὴν ἀνήκουσαν διαρκῆ Ἐπιτροπήν της, διὰ νὰ τὰς σκεφθῇ καὶ νὰ τὰς ὑποβάλῃ εἰς ἀναθεώρησίν της· κ' ἐὰν αὐτὴ δὲν ἐγκρίνῃ τὸ οὕτως ἔχον προβούλευμα, τὸ πέμπτει καὶ δεύτερον εἰς τὸν Κυβερνήτην.

Ἐὰν πάλιν οὗτος ἀρνηθῇ τὴν ἐπικύρωσιν, τὸ ἐπιστρέφει ἐντὸς δεκαπέντε ἡμερῶν, αἰτιολογῶν τὴν ἄρνησίν του εἰς τὴν Βουλήν. Αὕτη δὲ κατὰ χρέος τὸ ἀναθεωρεῖ καὶ αὖθις· κ' ἐὰν διὰ τῶν πλειόνων ψήφων ἐπιμείνῃ εἰς τὸ προβούλευμα, καθὼς παρ' αὐτῆς ἐνεκρίθη, τὸ πέμπτει καὶ τρίτον εἰς τὸν Κυβερνήτην, ὅστις χρεωστεῖ ἀμέσως νὰ τὸ ἐπικυρώσῃ καὶ νὰ τὸ δημοσιεύσῃ, καὶ τότε τοῦτο γίνεται Νόμος.

74. Ἐὰν περὶ τὰ τέλη τῆς Συνόδου προβούλευμα, ἀμφισβητούμενον μεταξὺ τῆς Βουλῆς καὶ τοῦ Κυβερνήτου, μείνῃ ἀτελείωτον, ἡ ἀκόλουθος Σύνοδος τῆς Βουλῆς λογαριάζει τὰς ἀπὸ τὴν προλαβοῦσαν γενομένας παραπομπὰς αὐτοῦ.

75. Σχέδιον νόμου, προβαλλόμενον ἀπὸ τὸν Κυβερνήτην εἰς τὴν Βουλήν, ἐὰν συζητηθῇ ἀπ' αὐτήν, καὶ τρὶς ἐπιστραφῇ ἀπαράδεκτον πρὸς αὐτόν, πίπτει.

76. Εἰς τὰς ἀρχὰς τῆς Συνόδου, ἀφοῦ συζητήσῃ τὸν παρὰ τῆς Κυβερνήσεως παρουσιαζόμενον ὑποθετικὸν λογαριασμὸν τῶν δημοσίων ἐξόδων χορηγεῖ εἰς αὐτὴν τοὺς εἰς ἀπάντησίν των ἀναγκαίους πόρους.

77. Θεωρεῖ κατ' ἔτος λεπτομερῶς τοὺς λογαριασμοὺς τῶν προσόδων καὶ ἐξόδων τοῦ παρελθόντος ἔτους καὶ τὰ χρέη τῆς Ἐπικρατείας, τὰ ὁποῖα καταστρώνονται ἀπὸ τὸν ἐπὶ τῆς Οἰκονομίας Γραμματέα τῆς Ἐπικρατείας, καὶ διορίζει νὰ δημοσιεύεται διὰ τοῦ τύπου ὁ ἰσολογισμὸς περιληπτικῶς.

78. Φροντίζει διὰ τὴν τακτικὴν πληρωμὴν τοῦ τόκου καὶ διὰ τὴν ἀπόσβεσιν τῶν δημοσίων χρεῶν.

79. Προσδιορίζει διὰ νόμου τοὺς δασμούς, τὰ τελώνια, καὶ τὰς λοιπὰς εἰσπράξεις, τὰ ὁποῖα πρέπει νὰ ἐπιβάλλωνται ὁμοιοτρόπως καὶ ἐπίσης καθ' ὅλην τὴν Ἐπικράτειαν κατὰ τὸ 10 ἄρθρον.

80. Ἀποφασίζει διὰ νόμου περὶ δανείου μὲ τὴν ἐγγύησιν τοῦ Ἔθνους, καὶ δι' ὑποθήκην τῶν Ἐθνικῶν κτημάτων.

81. Νομοθετεῖ περὶ ἐκποιήσεως τῶν ἐθνικῶν κτημάτων, ὅσα ὑπόκεινται εἰς φθοράν. Τούτων ἡ πώλησις πρέπει, ὅσον εἶναι δυνατόν, νὰ γίνεται ἀναλόγως εἰς ὅλας τὰς Ἐπαρχίας, τῆς Ἐπικρατείας καὶ νὰ προκηρύττεται διὰ τῆς Νομοτελεστικῆς ἐξουσίας τακτικῶς εἰς ὅλας τὰς Ἐπαρχίας.

82. Ἐπαγρυπνεῖ εἰς καλὴν χρῆσιν τῶν δημοσίων χρημάτων καὶ ὅταν κρίνῃ ἀναγκαῖον, ζητεῖ ὁποιονδήποτε λογαριασμὸν διὰ τοῦ ἐπὶ τῆς Οἰκονομίας Γραμματέως τῆς Ἐπικρατείας, δίδουσα τὸν καιρόν, ὅσον νομίζει ἀναγκαῖον εἰς τὴν κατάστρωσιν αὐτοῦ.

83. Ἕκαστος τῶν Ἀντιπροσώπων ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ζητῇ καὶ νὰ λαμβάνῃ τὰς ἀναγκαίας πληροφορίας ἀπὸ τὰς Γραμματείας περὶ παντὸς πράγματος, συζητουμένου εἰς τὴν Βουλήν.

84. Κανονίζει τὸ νομισματικὸν σύστημα, προσδιορίζουσα τὸ βάρος, τὴν ποιότητα, τὸν τύπον καὶ τ' ὄνομα ἑκάστου νομίσματος καθ' ὅλην τὴν Ἐπικράτειαν.

85. Ἐπαγρυπνεῖ εἰς τὴν δημόσιον παιδείαν, καὶ προστατεύει αὐτήν, καθὼς καὶ τὴν ἐλευθερίαν τοῦ τύπου, τὴν γεωργίαν, τὸ ἐμπόριον, τὴν πρόοδον τῶν ἐπιστημῶν καὶ κοινοφελῶν τεχνῶν καὶ τὴν βιομηχανίαν. Ἀσφαλίζει εἰς τοὺς εὑρετὰς καὶ συγγραφεῖς τὸ πρὸς καιρὸν ἀποκλειστικὸν δικαίωμα τῆς ἀπολαύσεως, τῆς προερχομένης ἀπὸ τὴν εὕρεσιν, καὶ τὰ συγγράμματα.

86. Θέτει νόμους περὶ λειῶν καὶ πειρατείας.

87. Θέτει νόμους περὶ Στρατολογίας κατ' ἀπογραφήν.

88. Φροντίζει διὰ κατασκευὴν καὶ ἀγορὰν ἐθνικῶν πλοίων.

89. Ἐπαγρυπνεῖ εἰς τὴν διατήρησιν καὶ βελτίωσιν τῶν Ἐθνικῶν κτημάτων.

90. Νομοθετεῖ περὶ μισθώσεως τῶν Ἐθνικῶν προσόδων καὶ κτημάτων.

91. Θὰ φροντίσῃ νὰ εἰσαχθῶσιν εἰς ὅλην τὴν Ἐπικράτειαν ἑνὸς εἴδους σταθμοὶ καὶ μέτρα.

92. Προσδιορίζει τοὺς μισθοὺς τοῦ Κυβερνήτου, τῶν Γραμματέων τῆς Ἐπικρατείας καὶ τῶν Δικαστῶν.

93. Προσδιορίζει διὰ νόμου τὰ ὅρια τῶν Ἐπαρχιῶν κατὰ τὸν προσφορώτερον τρόπον ὡς πρὸς τὴν διοίκησιν καὶ τὰ συμφέροντα τῶν κατοίκων.

94. Τροπολογεῖ καὶ ἀκυρώνει τοὺς νόμους πλὴν τῶν συνταγματικῶν.

95. Χωρὶς τὴν συγκατάθεσιν τῆς Βουλῆς δὲν δύναται νὰ κάμῃ ἡ Κυβέρνησις οὔτε πολέμου κήρυξιν, οὔτε συνθήκην εἰρήνης, συμμαχίας, φιλίας, ἐμπορίου, οὐδετερότητος. Ἐξαιροῦνται αἱ ὀλιγοημέρου μερικῆς ἀνακωχῆς συμβάσεις, ἀλλὰ καὶ τότε ἡ Κυβέρνησις χρεωστεῖ νὰ εἰδοποιήσῃ ἀμέσως τὴν Βουλήν.

96. Ἡ Βουλὴ δέχεται περὶ παντοίων ὑποθέσεων ἀναφοράς, καὶ ὅσας κρίνῃ δεκτὰς τὰς διευθύνει, ὅπου ἀνήκει, χωρὶς νὰ δώσῃ γνώμην.

97. Εἰς ὅλας τὰς συνεδριάσεις τῆς Βουλῆς ὁ Ἐφημεριδογράφος ἔχει ἐλευθέραν εἴσοδον, καὶ ἀποκλείεται μόνον ἀπὸ τὰς μυστικάς.

98. Ἡ Βουλὴ κάμνει ὅσας διατάξεις κρίνῃ ἀναγκαίας διὰ τὴν ἐσωτερικήν της εὐταξίαν.

99. Ἡ Βουλὴ χρεωστεῖ νὰ φροντίσῃ διὰ νὰ συνταχθῶσι Κώδικες, Πολιτικός, Ἐγκληματικὸς καὶ Στρατιωτικός, ἔχοντες ἰδιαιτέρως βάσιν τὴν Γαλλικὴν Νομοθεσίαν.

100. Καθεὶς τῶν Ἀντιπροσώπων ψηφίζει κατὰ τὴν συνείδησίν του, χωρὶς νὰ ζητῇ γνώμην καὶ ἰδιαιτέρας ὁδηγίας ἀπὸ ἐκείνους, τῶν ὁποίων φέρει τὸ πρόσωπον.

101. Ἐὰν συμπέσῃ θάνατος, παραίτησις, ἢ φυσικὴ ἀνικανότης τοῦ Κυβερνήτου, ἡ Βουλὴ συσταίνει ἐκτὸς τοῦ σώματός της Τριμελῆ Ἀντικυβερνητικὴν Ἐπιτροπήν, ἕως ὅτου ἐκλεχθῇ ὁ Κυβερνήτης κατὰ τὸν περὶ ἐκλογῆς νόμον.

Ἐὰν ἡ Βουλὴ τύχῃ λυμένη, οἱ Γραμματεῖς τῆς Ἐπικρατείας συσταίνουσι προσωρινῶς Συμβούλιον Ἀντικυβερνητικόν, καὶ τοῦτο ὀφείλει ἀμέσως νὰ συγκαλέσῃ τὴν Βουλὴν εἰς ἔκτακτον Σύνοδον· τὰ δὲ μέλη αὐτῆς χρεωστοῦν νὰ συνέλθωσι δι' αὐτὸ τοῦτο καὶ αὐτόκλητοι.

Εἰς ἑκατέραν τῶν περιστάσεων, ἡ Βουλὴ ἢ τὸ Συμβούλιον ἔχουν χρέος νὰ εἰδοποιήσωσιν ἀμέσως καὶ ὅλας τὰς Ἐπαρχίας τῆς Ἐπικρατείας, διὰ νὰ στείλωσι τοὺς Πληρεξουσίους των διὰ τὴν ἐκλογὴν τοῦ Κυβερνήτου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ζ΄.

Περὶ Κυβερνήτου

102. Εἰς τὸν Κυβερνήτην ἐμπιστεύεται ἡ Νομοτελεστικὴ ἐξουσία.

103. Ὁ Κυβερνήτης εἶναι ἀπαραβίαστος.

104. Οἱ Γραμματεῖς τῆς Ἐπικρατείας εἶναι ὑπεύθυνοι διὰ τὰς δημοσίας πράξεις του.

105. Ἐνεργεῖ τοὺς νόμους διὰ τῶν Γραμματέων τῆς Ἐπικρατείας καθ' ὅλην τὴν Ἐπικράτειαν.

106. Όλα τὰ διατάγματα ὑπογράφονται ἀπὸ τὸν Κυβερνήτην, προσυπογράφονται ἀπὸ τον Γραμματέα τῆς Ἐπικρατείας, εις του οποίου τὸν κλάδον ἀνήκουσι, καὶ σφραγίζονται με την σφραγίδα τῆς αὐτῆς Γραμματείας.

107. Κινεῖ τὰς κατὰ γῆν καὶ θάλασσαν δυνάμεις.

108. Προβάλλει σχέδια νόμων εἰς τὴν Βουλὴν κατὰ τὸ 75 ἄρθρον, διορίζων έναν ἢ πλειοτερους ἐκ τῶν Γραμματέων τῆς Ἐπικρατείας νὰ παρευρίσκωνται εἰς τὴν περὶ τούτων συζήτησιν, την γινομένην εις την Βουλήν. Εἰς ταύτην δὲ την συζήτησιν ἐξάπαντως πρέπει νὰ παρευρίσκεται μετὰ τῶν ἄλλων κ' ἐκεῖνος ὁ Γραμματεὺς τῆς Ἐπικρατείας, εἰς τοῦ ὁποίου τὸν κλάδον ἀνήκει ὁ προβαλλόμενος νόμος.

109. Φροντίζει περὶ τῆς ἐσωτερικῆς καὶ ἐξωτερικῆς ἀσφαλείας τοῦ Ἔθνους.

110. Διορίζει καὶ ἀλλάσσει τοὺς Γραμματεῖς τῆς Ἐπικρατείας καὶ ὅλα τὰ ὑπουργήματα καὶ ἀξιώματα τῆς Διοικήσεως, καὶ προσδιορίζει τὰ καθήκοντα ἑκάστου αὐτῶν.

111. Ἀνταποκρίνεται μὲ τὰς ξένας Δυνάμεις.

112. Κηρύττει πόλεμον, κλειει είρήνην, συνδέει συνθήκας κ.τ.λ. κατὰ τὸ 95 ἄρθρον.

113. Πέμπει Πρέσβεις, Προξένους, Πράκτορας κλπ. εἰς τὰς ξένας Ἐπικρατείας, καὶ δέχεται παρ' αὐτῶν παρομοίως.

114. Ἠμπορεῖ νὰ συγκαλῇ τὴν Βουλὴν εἰς ἔκτακτον Σύνοδον ἢ συνεδρίασιν, ὅταν ἡ χρεία τὸ καλῇ, καὶ νὰ τὴν παρατείνῃ κατὰ τὰς χρείας τῆς Ἐπικρατείας περισσότερον τῶν τεσσάρων μηνῶν.

115. Φροντίζει διὰ τὴν ἀκριβῆ τῶν νόμων ἐκτέλεσιν.

116. Χρεωστεῖ νὰ φροντίζῃ διὰ νὰ ἐκτελῶνται αἱ ἀποφάσεις τῶν δικαστηρίων.

117. Χρέος ἔχει νὰ δώσῃ νόμου σχέδιον περὶ συστάσεως πολιτικοῦ στρατεύματος.

118. Ὁ Κυβερνήτης δὲν ἔχει εἴσοδον εἰς τὴν Βουλὴν εἰμὴ εἰς τὴν ἔναρξιν καὶ παῦσιν τῶν Συνόδων.

119. Εἰς πᾶσαν Συνόδου ἔναρξιν ὁμιλεῖ διὰ τὰς ἐξωτερικὰς σχέσεις, διὰ τὴν ἐσωτερικὴν τῆς Ἐπικρατείας κατάστασιν, μάλιστα διὰ τοὺς πόρους καὶ τὰ ἔξοδα, διὰ τὰς μελλούσας χρείας τοῦ ἐρχομένου ἔτους, καὶ δια τας δυνατὰς βελτιώσεις τῶν κοινῶν πραγμάτων.

120. Ἡ ἐκλογὴ τοῦ Κυβερνήτου θὰ κανονισθῇ ἀπὸ ἰδιαίτερον νόμον, ὁ ὁποῖος θὰ γένῃ ἀπὸ τὴν Βουλὴν τοῦ παρόντος ἔτους.

121. Ἡ διάρκεια Κυβερνήτου εἶναι ἑπταετής.

122. Ὁ Κυβερνήτης ἐκλεχθεὶς ὁρκίζεται δημοσίως ἐνώπιον τῆς βουλῆς ὅτι θὰ προστατεύῃ καὶ διασώζῃ τὸ Πολίτευμα τῆς Ἑλλάδος κατὰ τὸν Κυβερνητικὸν ὅρκον.

123. Ὁ Κυβερνήτης ἐπικυρώνει καὶ δημοσιεύει τοὺς νόμους κατὰ τὸ 73 ἄρθρον.

124. Ὁ Κυβερνήτης διὰ φιλανθρωπίαν καὶ διὰ λόγους ἰσχυροὺς ἠμπορεῖ νὰ μεταβάλλῃ τὴν κεφαλικὴν ποινήν, ἀφ' οὗ συμβουλευθῇ τοὺς Γραμματεῖς τῆς Ἐπικρατείας, κατὰ σύστασιν τοῦ Δικαστηρίου.

125. Εἶναι ἀπολύτως ἀπηγορευμένον εἰς τὸν Κυβερνήτην καὶ εἰς τὴν Βουλὴν νὰ συγκατεθῶσιν εἰς ὁποιανδήποτε συνθήκην, σκοπὸν ἔχουσαν τὴν κατάργησιν τῆς πολιτικῆς τοῦ Ἔθνους ὑπάρξεως καὶ ἀνεξαρτησίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Η΄.

Περὶ τῶν Γραμματέων τῆς Ἐπικρατείας.

126. Ἡ Νομοτελεστικὴ ἐξουσία ἔχει Γραμματεῖς· α) τὸν ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν, β΄) τὸν ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν καὶ τῆς Ἀστυνομίας γ΄) τὸν ἐπὶ τῆς Οἰκονομίας, δ΄) τὸν ἐπὶ τῶν Πολεμικῶν, ε) τὸν ἐπὶ των Ναυτικῶν, στ΄) τὸν ἐπὶ τοῦ Δικαίου καὶ τῆς Παιδείας.

127. Οὗτοι δημοσιεύουν καὶ ἐνεργοῦν ὅλα τὰ διατάγματα τοῦ Κυβερνήτου, καὶ ἕκαστος προσυπογράφεται εἰς ὅσα ἀνάγονται εἰς τὸν κλάδον του.

128. Ἕκαστος τῶν Γραμματέων, προσκαλούμενος ἀπὸ τὴν Βουλην, ὀφείλει νὰ δίδῃ εἰς αὐτὴν τὰς ἀναγκαίας πληροφορίας, περὶ τῶν πραγμάτων, ὅσα ἀνάγονται εἰς τὸν κλάδον του. Μόνος δὲ ὁ ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν ἠμπορεῖ ν' ἀναβάλῃ την κοινοποίησιν τῶν πραγμάτων ἐκείνων, ὅσα τότε δὲν συμφέρει νὰ κοινολογηθῶσιν.

129. Ἔχουσιν εἴσοδον ἐλευθέραν εἰς ὅλας τὰς συνεδριάσεις τῆς Βουλῆς καὶ ἀκούονται ὅταν ζητωσι τὸν λόγον.

130. Κανεὶς τῶν Γραμματέων τῆς Ἐπικρατείας δὲν συγχωρεῖται νὰ λάβῃ μέρος κατ' εὐθεῖαν ἢ πλαγίως εἰς μίσθωσιν προσόδων τῆς Ἐπικρατείας ἐπὶ ποινῇ ἐκπτώσεως τοῦ ὑπουργήματός του.

131. Οἱ Γραμματεῖς τῆς Ἐπικρατείας εἶναι ὑπεύθυνοι καὶ κατηγοροῦνται ἔμπροσθεν τῆς Βουλῆς διὰ προδοσίαν κατάχρησιν δημοσίων χρημάτων, καὶ δι' ὑπογραφὴν των, εἰς διάταγμα ἀντιβαῖνον εἰς τοὺς θεμελιώδεις νόμους.

132. Ἡ Βουλὴ ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ἐξετάζῃ τὰς κατὰ τῶν Γραμματέων τῆς Ἐπικρατείας κατηγορίας· κ' ἐὰν διὰ τῶν πλειόνων ψήφων ἀποφασίσῃ τὴν ἐξέτασιν, διορίζει Ἐπιτροπὴν προεξεταστικήν, συγκειμένην ἀπὸ ἑπτὰ Βουλευτάς, ἡ ὁποία, ἀφοῦ ὁρκωθῇ, ἐκλέγει τὸν Πρόεδρόν της καὶ ἀρχίζει τὰς ἐργασίας της.

Ὅταν συγκροτηθῇ συνεδρίασις, διὰ ν' ἀναγνωσθῇ ἡ ἀναφορὰ τῆς προεξεταστικῆς Ἐπιτροπῆς, ἡ Βουλὴ δύναται ν' ἀποδεχθῇ ἢ ν' ἀποβάλῃ τὴν ἐξέτασιν· κι' ἐὰν τὴν ἀποδεχθῇ, διορίζει ρητὴν ἡμέραν συνεδριάσεως, καθ' ἥν μετασχηματίζεται εἰς Δικαστήριον. Ὁ Πρόεδρος τοῦ Ἀνωτάτου Δικαστηρίου προεδρεύει τὴν Βουλὴν εἰς τὸ διάστημα τῆς ἐξετάσεως· ὁ δὲ Πρόεδρος τῆς Βουλῆς καὶ ἡ προεξεταστικὴ Ἐπιτροπὴ δὲν λαμβάνουν μέρος, οὔτε εἰς τὴν συνηγορίαν, οὔτε εἰς τὴν ψηφοφορίαν.

Ὁ Πρόεδρος ὁρκίζει τοὺς Βουλευτὰς τὸν ἑξῆς ὅρκον.

«Ὁρκίζεσθε, ἐνώπιον Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων, νὰ προσέξετε εἰς τὴν κατηγορίαν, ἡ ὁποία θὰ ἀναγνωσθῇ ἀπὸ τὸν Πρόεδρον τῆς προεξεταστικῆς Ἐπιτροπῆς· νὰ μὴ προδώσετε τὰ δίκαια, οὔτε τοῦ κατηγορουμένου οὔτε τῆς κοινωνίας· νὰ μὴν ἐπιρροιασθῆτε μήτε ἀπὸ προσωπικὸν μῖσος, μήτε ἀπὸ φόβον ἢ συμπάθειαν· ν' ἀποφασίσετε βάζοντες βάσιν εἰς τὴν κατηγορίαν καὶ ἀπολογίαν τοῦ κατηγορουμένου μὲ τὴν ἀφιλοπροσωπίαν ἐκείνην, ἥτις ἀνήκει εἰς τὸν δίκαιον καὶ ἐλεύθερον ἄνθρωπον».

Μετὰ τὸν ὅρκον ἀρχίζουν ἡ ἐξέτασις, ἡ ὁποία γίνεται ἀπὸ μόνον τὸν Πρόεδρον, καὶ αἱ συνηγορίαι, χωρὶς νὰ εἶναι συγχωρημένον εἰς κανέναν τῶν Βουλευτῶν νὰ ὁμιλήσῃ ὑπὲρ ἢ κατά. Ὁ Πρόεδρος ἢ ἄλλος τῆς προεξεταστικῆς Ἐπιτροπῆς ἐκτελεῖ τὰ χρέη τοῦ Ἐθνικοῦ Συνηγόρου.

Αἱ πλείονες τῶν ψήφων εἶναι ἱκαναὶ εἰς ἐξέλεγξιν τοῦ ἐγκλήματος. Ἡ ἔκπτωσις τοῦ κατηγορηθέντος ἀπὸ τὸ ὑπούργημά του εἶναι ἡ μόνη ποινή, τὴν ὁποίαν ἠμπορεῖ νὰ ἐπιβάλῃ ἡ Βουλή· ὁ δὲ κατηγορηθείς, ἀφοῦ ἐξελεγχῇ ἔνοχος, εἶναι ὡς ἁπλοῦς πολίτης, ὑποκείμενος εἰς τὴν καταδίωξιν τῶν ἀνηκόντων δικαστηρίων καὶ εἰς τὴν ἀπὸ τοὺς νόμους ἐπιβαλλομένην ποινήν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Θ΄.

Περὶ Δικαστηρίων

133. Ἡ Δικαστικὴ ἐξουσία εἶναι ἀνεξάρτητος ἀπὸ τὰς ἄλλας δύο εἰς τὰς ἀποφάσεις της.

134. Δικάζει κατὰ τοὺς γραπτοὺς νόμους τοῦ Ἔθνους.

135. Ἐνεργεῖται δια των Δικαστηρίων ἐν ὀνόματι τοῦ Ἔθνους.

136. Τρία εἴδη δικαστηρίων εἶναι δεκτὰ εἰς τὴν Ἑλλάδα:

α΄. Τὸ τῶν Εἰρηνοδικῶν.
β΄. Τὸ Ἐπαρχιακόν.
γ΄. Τὸ τῶν Ἀνεκκλήτων.

Ἐκτὸς τούτων διορίζεται καὶ ἓν Ἀνώτατον, ἢ Ἀκυρωτικὸν Δικαστήριον, τὸ ὁποῖον παρεδρεύει εἰς τῆς Κυβερνήσεως τὴν καθέδραν.

137. Οἱ Ὁρκωτοὶ δικασταὶ εἶναι δεκτοί. Ἡ Βουλὴ νὰ φροντίσῃ μὲ ἰδιαίτερον νόμον νὰ συστήσῃ αὐτούς.

138. Δικαστικαὶ Ἐπιτροπαί, ἢ Δικαστήρια ἔκτακτα, ἀπαγορεύονται εἰς τὸ ἑξῆς.

139. Συγχωρεῖται εἰς τοὺς Ἕλληνας νὰ δικάζωνται δι' αἱρετοκρισίας ἐκκλητῶς καὶ ἀνεκκλήτως.

140. Αἱ κρισολογίαι γίνονται δημοσίως, ἐκτὸς ὁσάκις ἡ δημοσιότης εἶναι ἐναντία εἰς τὴν σεμνότητα· καὶ τότε τὸ Δικαστήριον χρεωστεῖ νὰ τὸ ἀποφασίσῃ.

141. Αἱ ἀποφάσεις τῶν δικαστηρίων γίνονται πάντοτε δημοσίως.

142. Ἕως ὅτου δημοσιευθῶσι Κώδικες κατὰ τὸ 99 ἄρθρον, οἱ Βυζαντινοὶ νόμοι, τὸ Ἀπάνθισμα τῶν ἐγκληματικῶν τῆς Β΄ Ἐθνικῆς Συνελεύσεως, καὶ οἱ παρὰ τῆς Ἑλληνικῆς Πολιτείας δημοσιευόμενοι νόμοι ἔχουν ἰσχύν· εἰς δὲ τὰ ἐμπορικὰ ἰσχὺν νόμου ἔχει ὁ ἐμπορικὸς τῆς Γαλλίας Κῶδιξ.

143. Οἱ παρόντες Συνταγματικοὶ νόμοι ὑπερισχύουν ἀπ' ὅλους τους λοιπούς. Οἱ παρὰ τῆς Ἑλληνικῆς Πολιτείας ἐκδιδόμενοι νόμοι ὑπερισχύουν ἀπο τοὺς ἀρχαιότερους.

144. Οἱ δικασταὶ εἶναι ὑπεύθυνοι διὰ δόλον, δωροδοκίαν, μεροληψίαν καὶ δι' ὅσα ἐγκλήματα ὁ περὶ διοργανισμου Δικαστηρίων νόμος διατασσει.

145. Τὰ κατώτερα δικαστήρια εἶναι ὑπεύθυνα εἰς τὰ ἀνωτερα, καὶ τὸ Ἀνώτατον εἰς την Βουλήν.

146. Ὁ περι ὀργανισμοῦ Δικαστηρίων νόμος, ὁ ὑπ' ἀριθ. ΙΓ΄ τοῦ Κώδικος τῶν νόμων ἐκδοθείς, ἔχει ἰσχύν· κατ' αὐτὸν θὰ συστηθῶσι τὰ δικαστήρια.

Ἡ Βουλὴ θὰ διορίσῃ ἐντὸς τοῦ παροντος ἔτους Ἐπιτροπήν, διὰ νὰ ἐπεξεργασθῇ τὸν νόμον τοῦτον, καὶ νὰ τὸν ὑποβάλῃ ἔπειτα εἰς τὴν κρίσιν της.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

147. Ἡ Κυβέρνησις νὰ φροντίσῃ, χωρὶς ἀναβολήν, νὰ εὑρεθῇ σταθερὸς πόρος ζωῆς, γιὰ τὰς χήρας καὶ ὀρφανὰ τῶν ὑπὲρ Πατρίδος ἀποθανόντων στρατιωτῶν, προλαμβάνουσα πᾶσαν κατὰ τοῦτο κατάχρησιν.

148. Ἡ Κυβέρνησις χρεωστεῖ μετὰ τὴν ἀποκατάστασιν τῶν Ἑλληνικῶν πραγμάτων ν' ἀντιβραβεύσῃ ὅλους, ὅσοι συνεισέφεραν καὶ θὰ συνεισφέρωσιν ἕως τέλους εἰς θεραπείαν τῶν χρηματικῶν τῆς Ἑλλάδος χρεῶν, καὶ νὰ ἀνταμείψῃ τοὺς προφανῶς ὑπὲρ αὐτῆς δυστυχήσαντας.

149. Τὰ χρώματα τοῦ Ἐθνικοῦ σημείου καὶ τῶν Σημαιῶν τῆς θαλάσσης καὶ τῆς ξηρᾶς, εἶναι τὸ Κ υ α ν ο ῦ ν καὶ Λ ε υ κ ό ν.

Ὁ σχηματισμὸς τῶν Ἐθνικῶν Σημαιῶν καὶ τοῦ Ἐθνικοῦ σημείου θὰ εἶναι κατὰ τὴν περὶ τούτων προεκδοθεῖσαν διαταγὴν τῆς Κυβερνήσεως, καὶ ἐκτὸς τῶν Σημαιῶν τούτων ἄλλας νὰ μὴ μεταχειρίζωνται οἱ Ἕλληνες, μήτε εἰς τὴν γῆν μήτε εἰς τὴν θάλασσαν.

150. Ἡ Σφραγὶς τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπικρατείας φέρει σημεῖον χαρακτηριστικὸν τὴν Ἀθηνᾶν μὲ τὰ σύμβολα τῆς φρονήσεως.

ΟΡΚΟΣ ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ

«Ὁρκίζομαι εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Ὑψίστου καὶ τῆς Πατρίδος νὰ συντρέχω πάντοτε εἰς ὑποστήριξιν τῆς ἐλευθερίας καὶ εὐδαιμονίας τοῦ Ἔθνους μου, θυσιάζων ὑπὲρ αὐτοῦ καὶ αὐτήν μου τὴν ζωήν, ἐὰν ἡ χρεία τὸ καλέσῃ.

«Ὁρκίζομαι προσέτι νὰ ὑποτάσσωμαι εἰς τοὺς νόμους τῆς Πατρίδος μου, νὰ σέβωμαι τὰ δίκαια τῶν πολιτῶν μου, καὶ νὰ ἐκπληρῶ ἀπαραβάτως τὰ καθήκοντα τοῦ Πολίτου».

ΟΡΚΟΣ ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟΣ

«Ὁρκίζομαι εἰς το ὄνομα του Ὑψίστου νὰ διατηρήσω απαρασαλευτως τους θεμελιωδεις νομους της Ἑλληνικης Πολιτειας, και εις καμμιαν περιστασιν και δια καμμίαν προφασιν να μη παρεκτραπω, μηδὲ νὰ ὑποφερω να παρεκτραπωσιν ἄλλοι απ' αυτους· νὰ ειμαι παντοτε υπερμαχος της Ἀνεξαρτησιας του Ἔθνους μου καὶ τῆς κοινης και μερικης ελευθεριας των Συμπολιτῶν μου, καὶ νὰ συνεισφερω με ολας μου τὰς δυναμεις εἰς διατηρησιν καὶ αὔξησιν και κοινης καὶ ατομικῆς εὐδαιμονίας τῶν Ἑλλήνων.

«Ὁρκίζομαι προσέτι να μὴ λάβω ποτὲ ἀπὸ κανέναν διὰ καμμίαν πρόφασιν ἀμέσως ἢ ἐμμέσως τὸ παραμικρὸν δῶρον, διὰ νὰ δώσω τὴν ψῆφόν μου κατὰ τὴν ἀρέσκειαν ἄλλου και ἐναντίον τῆς συνειδήσεώς μου».

ΟΡΚΟΣ ΤΟΥ ΚΥΒΕΡΝΗΤΟΥ

«Ὁρκίζομαι εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Ὑψίστου νὰ διατηρήσω ἀπαρασαλεύτως τοὺς Θεμελιώδεις Νόμους τῆς Ἑλληνικῆς Πολιτείας, καὶ εἰς καμμίαν περίστασιν ἢ διὰ καμμίαν πρόφασιν νὰ μὴ τοὺς ἀθετήσω μηδὲ νὰ συγχωρήσω ν' ἀθετηθῶσιν.

«Ὁρκίζομαι προσέτι νὰ ὑπερασπίσω καὶ νὰ διατηρήσω μὲ ὅλας μου τὰς δυνάμεις τὴν Ἀνεξαρτησίαν τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους, καὶ τὴν κοινὴν καὶ ἀτομικὴν ἐλευθερίαν· νὰ σέβωμαι τὰ δικαιώματα ὅλων ὁμοῦ καὶ ἑνὸς ἑκάστου τῶν πολιτῶν, καὶ πρὸς διατήρησιν καὶ αὔξησιν τῆς γενικῆς καὶ μερικῆς εὐδαιμονιας νὰ μὴ παραμελήσω κανένα ἀπὸ τὰ μέσα ὅσα οἱ νόμοι ἐμπιστεύθησαν εἰς τὴν ἐξουσίαν μου».

Ἀρ. ΙΕ΄ τοῦ Κώδικος
τῶν ψηφισμάτων.

Η ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΙΤΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΣΥΝΕΛΕΥΣΙΣ

ἈΝΑΚΡΙΝΑΣΑ, προσθαφαιρέσασα, ἐπιδιορθώσασα τὸν Νόμον τῆς Ἐπιδαύρου ἢ τὸ προσωρινὸν Πολίτευμα τῆς Ἑλλάδος·

Ψηφίζει.

Α΄. Τὸ αὐτὸ Πολίτευμα ὑπὸ τ' ὄνομα «Πολιτικὸν Σύνταγμα τῆς Ἑλλάδος» ἀναγνωριζόμενον ἐφεξῆς, ἀφιεροῦται εἰς τὴν πίστιν τῆς Βουλῆς, τοῦ Κυβερνήτου καὶ τοῦ Δικαστικοῦ, διὰ νὰ διατηρῆται ἐν ἀκριβείᾳ· ἀφιεροῦται εἰς τὴν εὔνοιαν τῶν λαῶν καὶ εἰς τὸν πατριωτισμὸν παντὸς Ἕλληνος, διὰ νὰ ἐνεργῆται καθ' ὅλην τὴν ἔκτασιν.

Β΄. Ἐπ' οὐδεμιᾷ προφάσει καὶ περιστάσει δύναται ἡ Βουλὴ ἢ ἡ Κυβέρνησις νὰ νομοθετήσῃ, ἢ νὰ ἐνεργήσῃ τι ἐναντίον εἰς τὸ παρὸν Πολιτικὸν Σύνταγμα.

Γ΄. Τὸ Σύνταγμα τοῦ θέλει δημοσιευθῆ διὰ τοῦ τύπου καθ' ὅλην τὴν Ἐπικράτειαν.

Δ΄ Τὸ πρωτότυπον θέλει διατηρηθῆ εἰς τὰ ἀρχεῖα τῆς Βουλῆς.

Ε΄ Τὸ παρὸν ψήφισμα νὰ καταχωρηθῇ εἰς τὸν Κώδικα τῶν ψηφισμάτων, καὶ νὰ δημοσιευθῇ διὰ τοῦ τύπου.

Ἐξεδόθη ἐν Τροιζῆνι κατὰ μῆνα Μάϊον τοῦ χιλιοστοῦ ὀκτακοσιοστοῦ εἰκοστοῦ ἑβδόμου Σωτηρίου ἔτους, καὶ ἑβδόμου τῆς Ἀνεξαρτησίας.

Ο ΚΥΒΕΡΝΗΤΗΣ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ

Ὁ Ἰωάννης Καποδίστριας ἀνέλαβε τὴν ἐξουσίαν τὸν Ἰανουάριον τοῦ 1827. Δὲν εἶχε διάθεσιν νὰ κυβερνήσῃ τὴν χώραν μὲ κοινοβούλιον ἀλλὰ αἱ δημοκρατικαὶ διαθέσεις λαοῦ καὶ τῶν πρωτεργατῶν τῆς ἐπαναστάσεως ἦσαν τοιαῦται ὥστε πάντοτε δι' ἀναβολῶν καὶ ὄχι δι' ἀρνήσεως ἐπεδίωκε νὰ ἀποφύγῃ τὸν ἔλεγχον τοῦ Κοινοβουλίου. Μὲ τὴν ἄφιξίν του ἐζήτησε τὴν ἀναστολὴν τῆς ἰσχύος τοῦ «Πολιτικοῦ Συντάγματος τῆς Τροιζῆνος» καὶ τὴν διακυβέρνησιν τοῦ τόπου μέχρι συγκλήσεως νέας Συνελεύσεως βάσει τοῦ «Προσωρινοῦ Πολιτεύματος». Ἡ νέα αὐτὴ Συνέλευσις ἔπρεπε νὰ συγκληθῇ ἐντὸς τοῦ Ἀπριλίου 1828. Ἡ αἴτησις τοῦ Κυβερνήτου ἐγένετο δεκτή, ἀλλὰ ἡ σύγκλησις Συνελεύσεως ἀνεβλήθη καὶ μόνον τὴν 11ην Ἰουλίου συνῆλθεν ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Ι. Σισίνη καὶ ἀφοῦ ἐψήφισε δύο βασικὰ ψηφίσματα ἀνέβαλε τὰς ἐργασίας τὴν 6ην Αὐγούστου μέχρις οὗ ἡ Κυβέρνησις ἀποπερατώσει τὰς περὶ τὴν σύνταξιν τοῦ σχεδίου θεμελιώδους νόμου ἐργασίας της. Αἱ ἐργασίαι ὅμως αὐταὶ οὐδέποτε ἀποπερατώθησαν. Ἐν τῷ μεταξὺ δὲ ὁ Κυβερνήτης ἐδολοφονήθη εἰς τὸ Ναύπλιον, τὴν 27ην Σεπτεμβρίου 1831.

Παρὰ τὴν οὐσιαστικὴν «ἐν λευκῷ» ἐξουσιοδότησιν τοῦ Καποδίστρια, διὰ νὰ θέσῃ τὰ θεμέλια τοῦ ὑπὸ συγκρότησιν κράτους, ἐν τούτοις ἡ διάθεσις τοῦ ἔθνους νὰ διακυβερνηθῇ κοινοβουλευτικῶς διαφαίνεται καὶ ἀπὸ τὰς ἀποφάσεις καὶ τὰ ψηφίσματα ἐκείνων τῶν πρώτων ἀντιπροσωπευτικῶν σωμάτων.

Ἡ Βουλὴ τῶν Ἑλλήνων.

»Ἐπειδὴ ὁ παρὰ τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους ἐμπεπιστευμένος τὰς ἡνίας τῆς Κυβερνήσεως Κύριος Ἰωάννης Ἀ. Καποδίστριας ἔφθασεν εἰς τὴν Ἑλλάδα·»

»Ἐπειδὴ αἱ δειναὶ τῆς Πατρίδος περιστάσεις καὶ ἡ διάρκεια τοῦ πολέμου δὲν ἐσυγχώρησαν, οὔτε συγχωροῦσι τὴν ἐνέργειαν τοῦ ἐν Τροιζῆνι ἐπικυρωθέντος καὶ ἐκδοθέντος Πολιτικοῦ Συντάγματος καθ' ὅλην αὐτοῦ τὴν ἔκτασιν»

»Ἐπειδὴ ἡ σωτηρία τοῦ Ἔθνους εἶναι ὁ ὑπέρτατος πάντων τῶν Νόμων·» καὶ

»Ἐπειδὴ ἡ Βουλὴ ἀνεδέχθη παρὰ τῶν Λαῶν τὴν πρόνοιαν τῆς ἑαυτῶν σωτηρίας·»

»Ἡ Βουλὴ μόνον σκοπὸν ἔχουσα τὸ νὰ σωθῇ ἡ Ἑλλάς, καὶ ὡς ἱερώτερόν της χρέος θεωροῦσα τοῦτο, καὶ τὴν εὐδαιμονίαν τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους τοῦ ὁποίου ἐνεπιστεύθη τὴν φροντίδα·»

»Καὶ ἐπειδὴ ὁ Κυβερνήτης ἐπρόβαλε σχέδιον μεταβολῆς Διοικήσεως προσωρινῶς·»

Ψηφίζει

Α' »Ὁ Κυβερνήτης μετὰ τῆς Βουλῆς συγκαλοῦσι τὸν Ἑλληνικὸν Λαὸν εἰς Ἐθνικὴν Συνέλευσιν κατὰ τὸν § δ' τῆς ΚΣΤ' Συνεδριάσεως τῆς ἐν Τροιζῆνι Ἐθνικῆς Συνελεύσεως».

Β' »Ἡ προσωρινὴ Διοίκησις τῆς Ἐπικρατείας κανονίζεται κατὰ τὰ ἐφεξῆς ἄρθρα».

1.»Ἓν Συμβούλιον συγκείμενον ἀπὸ μέλη... καὶ ὀνομαζόμενον Π α ν ε λ λ ή ν ι ο ν , μετέχει μετὰ τοῦ Κυβερνήτου τῆς Ἑλλάδος τῶν ἔργων καὶ τοῦ ὑπευθύνου τῆς Κυβερνήσεως, ἕως τῆς συγκροτήσεως τῆς Ἐθνικῆς Συνελεύσεως ἥτις θέλει συνέλθει ἐντὸς τοῦ Ἀπριλίου μηνὸς 1828».

2. »Τὸ Πανελλήνιον διαιρεῖται εἰς τρία Τμήματα.

το α' — ἔχει ἀντικείμενον τὴν Οἰκονομίαν.

τὸ 6' — τὴν Διοίκησιν τῶν Ἐσωτερικῶν καθ' ὅλους αὐτῶν τοὺς Κλάδους.

τὸ γ — τὴν ὡπλισμένην δύναμιν ξηρᾶς καὶ θαλάσσης».

3. »Ἕκαστον Τμῆμα προεδρεύεται παρ' ἑνὸς τῶν μελῶν του, ὀνομαζομένου Π ρ ο 6 ο ύ λ ο υ. Δύο ἄλλα μέλη εἶναι ἐπιφορτισμένα εἰς ἕκαστον Τμῆμα τὴν σύνταξιν τῶν πράξεών του, φέροντα τὸν τίτλον τοῦ Α' καὶ Β' Γραμματέως.

4. »Ὁ Πρόβουλος τοῦ Τμήματος τῆς Οἰκονομίας ὁμοῦ μὲ τοὺς Προβούλους τῶν δύο ἄλλων Τμημάτων, προεδρεύει τὸ Πανελλήνιον εἰς τὰς γενικάς του συνεδριάσεις· ὁ δὲ Γραμματεὺς τοῦ Τμήματος τοῦ κινοῦντος τὰς ὑποθέσεις εἰς τὰς ὁποίας ἐνασχολεῖται τὸ Πανελλήνιον, ἐνεργεῖ τὰ χρέη τοῦ Γραμματέως ταύτης τῆς συνελεύσεως».

5. »Ἓν Διάταγμα κανονίζει μερικώτερον τὸν Ὀργανισμὸν τοῦ Πανελληνίου ὡς καὶ τῶν Τμημάτων του, καὶ ὁρίζει τὰ προσήκοντα καθήκοντα αὐτῶν».

6. »Ἡ Βουλὴ καὶ ἡ Ἀντικυβερνητικὴ Ἐπιτροπή, ἥτις ἀπέθετο ἤδη τὰ χρέη της, παραδίδουν εἰς τοὺς τρεῖς Προβούλους καὶ τοὺς τρεῖς πρώτους Γραμματεῖς τοῦ Πανελληνίου τὰ ἀρχεῖά των, καὶ ὅλας τὰς γνωστοποιήσεις ἀποτείνομένας εἰς τὰ χρέη, τὰ ὁποῖα αἱ δύο αὗται Δυνάμεις ἐνήργησαν ἀπὸ τὸν Μάϊον μῆνα ἕως σήμερον».

7. »Τὰ ψηφίσματα τοῦ Κυβερνήτου τῆς Ἑλλάδος θέλουν εἶσθαι θεμελιωμένα ἐπάνω εἰς τὰς ἐγγράφους ἀναφορὰς τοῦ Πανελληνίου ἢ τῶν Τμημάτων αὐτοῦ, καθόσον τὸ ἀντικείμενον τοῦ ψηφίσματος κινεῖται ἀπὸ τὴν Διοίκησιν, ἢ καὶ ἀπὸ τὴν Νομοθεσίαν».

8. »Τὰ ἀντικείμενα εἶναι Διοικητικά, ἐὰν αἱ πράξεις τῆς ἐν Τροιζῆνι Συνελεύσεως ἐπρονόησαν περὶ αὐτῶν, ὥστε δὲν πρόκειται ἄλλο, εἰμὴ νὰ ἐκτελεσθῇ ὁ Νόμος. Εἶναι δὲ Νομοθετικά, ὅταν ὁ Νόμος δὲν ἐπρονόησε περὶ αὐτῶν».

»Τὰ ψηφίσματα ταῦτα γίνονται ἐπάνω εἰς τὰς ἀναφορὰς τοῦ Πανελληνίου· τὰ δὲ ἄλλα ἐπάνω εἰς τὰς τῶν Τμημάτων».

9. »Ὁ Κυβερνήτης τῆς Ἑλλάδος ἔχει πλησίον του ἕνα Γενικὸν Γραμματέα, φέροντα τίτλον τ ο ῦ Γ ρ α μ μ α τ έ ω ς τ ῆ ς Ἐ π ι κ ρ α τ ε ί α ς, ὅστις προσυπογράφεται εἰς τὰ ψηφίσματα καὶ εἰς τὴν ἀλληλογραφίαν».

10. »Θέλουν συσταθῆ Ἐπιτροπαὶ Εἰδικαὶ ἐκτὸς τῶν κόλπων τοῦ Πανελληνίου, καθόσον ἀπαιτοῦσι τοῦτο αἱ χρεῖαι τῆς Διοικήσεως καὶ αἱ ἐργασίαι, αἵτινες εἶναι κατεπεῖγον νὰ προετοιμασθοῦν διὰ τὴν Ἐθνικὴν Συνέλευσιν».

Γ' »Ἀποτίθεται ἡ Βουλὴ τὸ ὁποῖον ἀνέλαβε χρέος τῆς Νομοδοτικῆς ἐξουσίας».

Ἐν Αἰγίνῃ τῇ 18 Ἰανουαρίου 1828.

ΤΑ ΨΗΦΙΣΜΑΤΑ

Η Δ΄ ΕΘΝΙΚΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΣΥΝΕΛΕΥΣΙΣ

ΕΡΕΥΝΗΣΑΣΑ ὡρίμως καὶ κατὰ βάθος τὰ αἴτια, ὅσα ἐνομιμοποίησιν τὴν πεντηκοστὴν ὀγδόην πρᾶξιν τῆς Βουλῆς, ἐκδοθεῖσαν τὴν δεκάτην ὀγδόην Ἰανουαρίου τῷ χιλιοστῷ ὀκτακοσιοστῷ εἰκοστῷ ὀγδόῳ.

Ἐπεξεργασθεῖσα μετ' ἐπιστασίας τὸν ὁποῖον ἡ Κυβέρνησις ἔδωκε λόγον κατὰ τὴν ἑνδεκάτην τοῦ λήγοντος μηνός, καὶ ὅλα τὰ ψηφίσματα, ὅσα ἀναφέρονται εἰς τὸν ἐνεστῶτα προσωρινὸν ὀργανισμὸν τῆς Ἐπικρατείας.

Ὁμολογοῦσα, ὅτι εἰς τὰς δεινὰς περιστάσεις, αἱ ὁποῖαι περιεστοίχιζον τὴν Πατρίδα κατὰ τὸν Ἰανουάριον μῆνα τοῦ χιλιοστοῦ ὀκτακοσιοστοῦ εἰκοστοῦ ὀγδόου ἔτους, ἦτον ἀδύνατον νὰ διοικηθῇ ἡ Ἐπικρατεία ἄλλως, εἰμὴ διὰ πρσωρινοῦ συστήματος.

Θεωροῦσα τελευταῖον, ὅτι εἰς τὴν παροῦσαν κρίσιμον θέσιν τοῦ Ἔθνους, καθ' ἣν στιγμὴν φαίνεται ὅτι ἐγγίζει τὸ τέλος τῶν μακροχρονίων συμφορῶν του καὶ τῶν μεγάλων θυσιῶν, δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ φθάσῃ εἰς τὸν σκοπὸν τῶν ἀγώνων, τὸ νὰ βάλῃ δηλονότι εἰς ἐνέργειαν Νόμους Θεμελιώδεις, ἐπιστηριζομένους εἰς βάσεις σταθεράς, εἰμὴ διὰ τῆς συνεχείας τοῦ αὐτοῦ συστήματος πρεπόντως τροπολογημένου..

Η Δ΄ ΕΘΝΙΚΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΣΥΝΕΛΕΥΣΙΣ

Ψηφίζει

Ἄρθρ. Α΄. Ἡ πρᾶξις τοῦ Βουλευτικοῦ Σώματος ἐκδοθεῖσα ἐν Αἰγίνῃ, τὴν δεκάτην ὀγδόην Ἰανουαρίου, τοῦ χιλιοστοῦ ὀκτακοσιοστοῦ εἰκοστοῦ ὀγδόου ἔτους, ἐπικυροῦται, τροποπλογουμένη ἤδη ὡς ἀκολούθως.

Β΄. Ἐπειδὴ κατὰ τὸ ἄρθρον 1 τοῦ καταστατικοῦ τῆς προσωρινῆς Κυβερνήσεως ψηφίσματος, ἐκδοθέντος τὴν εἰκοστὴν Ἰανουαρίου τοῦ χιλιοστοῦ ὀκτακοσιοστοῦ εἰκοστοῦ ὀγδόου ἔτους, τὸ Πανελλήνιον ἔπαυσε τὰς ἐργασίας του, τὸ Συμβούλιον τοῦτο ἀντικαθίσταται παρ' ἑτέρου, συγκειμένου ὡσαύτως ἀπὸ εἰκοσιεπτὰ μέλη, καὶ φέροντος τὸ ὄνομα Γερουσία.

Γ΄. Εἴκοσι καὶ ἓν ἐκ τῶν μελῶν τῆς Γερουσίας θέλουν ἐκλεχθῆ ἀπὸ τὸν Κυβερνήτην τῆς Ἑλλάδος, ληφθέντα ἐξ ἑνὸς καταλόγου ἑξήκοντα τριῶν ὑποκειμένων ὑποψηφίων, τὸν ὁποῖον θέλει προβάλλει εἰς τὴν Α.Ε. ἡ Συνέλευσις. Ἡ ἐκλογὴ δὲ τῶν λοιπῶν ἓξ μελῶν ἀνατίθεται εἰς τὸν Κυβερνήτην.

Δ΄. Τὰ μέλη τῆς Γερουσίας, τὰ ὁποῖα ἤθελε γένει χρεία ν' ἀντικατασταθῶσι παρ' ἄλλων, ἐὰν συμβῇ θάνατος ἢ παραίτησις, θέλουν ἐκλέγεσθαι παρὰ τοῦ Κυβερνήτου κατὰ τὸ προηγούμενον ἄρθρον.

Ε΄. Ἡ Γερουσία θέλει γνωμοδοτεῖ εἰς ὅλα τὰ ψηφίσματα, ὅσα δὲν ἤθελον εἶσθαι ὅλως δι' ὅλου Διοικητικά, καὶ ἐπ' αὐτῷ τούτῳ ἡ Κυβέρνησις θέλει τὰ κοινοποιεῖ εἰς τὴν Γερουσίαν πρὶν τὰ δημοσιεύσῃ αὐτὰ δὲ τὰ ψηφίσματα προσωρινῶς θέλουν ἔχει δύναμιν νόμου.

ΣΤ΄ Καθ' ἣν περίστασιν ἡ Γερουσία δὲν ἤθελεν εἶσθαι τῆς αὐτῆς γνώμης μὲ τὴν Κυβέρνησιν, τὸ ψήφισμα θέλει ἐνεργεῖσθαι ἐπίσης, ἀλλ' ἡ περὶ τούτου εὐθύνη θέλει εἶσθαι ὅλη εἰς βάρος τῆς Κυβερνήσεως, ἐνώπιον τῆς Ἐθνικῆς Συνελεύσεως.

Ζ΄. Ἐξαιρεῖται τοῦ προηγουμένου ἄρθρου πᾶσα περίστασις, καθ' ἣν θέλει πρόκεισθαι λόγος περὶ διαθέσεως ἐθνικῶν κτημάτων, ἢ ὁποιουδήποτε ἄλλου μέτρου σχέσιν ἔχοντος μὲ τὴν ἰδιοκτησίαν ἢ τοὺς οἰκονομικοὺς πόρους τοῦ Κράτους. Κανὲν δὲ ψήφισμα περὶ αὐτῶν τῶν ἀντικειμένων δὲν θέλει ἐνεργεῖσθαι, ἐὰν ἡ Γερουσία δὲν συγκατατεθῇ προηγουμένως.

Η΄. Ἡ Δικαστικὴ τάξις θέλει διατηρεῖσθαι προσωρινῶς κατὰ τὸ ἐνεστὼς σύστημα, προστιθεμένων τῶν τροπολογιῶν, τὰς ὁποίας ἡ πεῖρα ἤθελεν ὑπαγορεύσει. Θέλει φροντίσει ἡ Κυβέρνησις ἐν δεόντι, ὥστε οἱ δικασταὶ νὰ μένωσιν ἀμετακίνητοι ἐφ' ὅρους ζωῆς, και νὰ ὀργανισθῇ ἡ Δικαστικὴ δημόσιος Ὑπηρεσία.

Θ΄. Ὅλοι οἱ ἄλλοι κλαδοι τῆς ἐσωτερικῆς Διοικήσεως τοῦ Κράτους, περὶ ὧν οὐδὲν διορίζουσι τὰ ἀνωτέρω κεφάλαια, θέλουν μείνει προσωρινῶς εἰς τὴν ὁποίαν εὑρίσκονται τάξιν· ἀλλὰ θέλουν γένει καὶ περὶ τούτους αἱ τροπολογίαι, ὅσας ἡ πεῖρα ἤθελεν ἀπαιτήσει.

Ι΄. Ὁ Κυβερνήτης ἔχει τὴν πληρεξουσιότητα νὰ διοργανίσῃ τὰ Ὑπουργεῖα καὶ τὴν Γερουσίαν, καθ' ὃν τρόπον ἤθελε κρίνει ἐπιτηδειότερον, ὥστε νὰ ταχύνῃ τὴν ἐποχήν, καθ' ἣν τὸ Ἔθνος θέλει κυβερνᾶσθαι διὰ συνταγματικῶν καὶ ὁριστικῶν νόμων.

ΙΑ. Ἡ Κυβέρνησις θέλει λάβει τὰς γνώμας τῆς Γερουσίας περὶ τὴν ἀναθεώρησιν τῶν Συνταγμάτων, καὶ περὶ τὴν σύνταξιν τοῦ σχεδίου θεμελιώδους Νόμου, καὶ Κωδίκων.

ΙΒ΄. Ἡ Κυβερνησις θέλει προχωρήσει εἰς αὐτὰς τὰς ἐργασίας, θεμελιουμένη ἐπὶ τῶν βάσεων τῶν ἐπισυναπτομένων εἰς τὸ ψήφισμα τοῦτο, καὶ θέλει συγκαλέσει τὴν ἐνεστῶσαν Ἐθνικὴν Συνέλευσιν, ἅμα ἀποπερατώσῃ ταύτας τὰς ἐργασίας της.

ΙΓ΄. Ἐὰν (ὃ μὴ γένοιτο!) ἤθελε συμβῆ ἀποβίωσις τοῦ Κυβερνήτου πρὶν ἢ συγκαλεσθῇ ἡ Συνέλευσις, αὕτη θέλει συγκροτηθῆ ἀμέσως κατὰ πρόσκλησιν μιᾶς Διοικητικῆς Ἐπιτροπῆς, τὴν ὁποίαν ὁ Κυβερνήτης θέλει συστήσει εἰς τὴν τοιαύτην περίστασιν, παραχωρῶν εἰς αὐτὴν τὴν ἐξουσίαν του, δυνάμει μιᾶς πράξεως γεγραμμένης καὶ ὑπογεραμμένης ἰδιοχείρως, καὶ σφραγισμένης μὲ τὴν ἰδίαν του σφραγίδα· δύο δὲ ἔγγραφα ἀπαράλλακτα τῆς αὐτῆς πράξεως, ἀμφότερα ἠσφαλισμένα διὰ τῆς ἰδίας του σφραγίδος, ὀφείλει νὰ παρακαταθέσῃ τὸ μὲν εἰς χεῖρας τοῦ Γραμματέως τῆς Ἐπικρατείας, τὸ δὲ εἰς τὴν Γερουσίαν.

ΙΔ΄. Εὔχεται ἡ Συνέλευσις ν' ἀφήσῃ κατὰ διαθήκην ὁ Κυβερνήτης εἰς τὴν Διοικητικὴν Ἐπιτροπὴν τὴν λεπτομερῆ ἔκθεσιν τοῦ περὶ πολιτικῆς ἐπανορθώσως τῆς Πατρίδος σχεδίου, περὶ τὸ ὁποῖον ἀσχολεῖται ἡ Αὐτοῦ Ἐξοχότης.

ΙΕ. Τὸ παρὸν ψήφισμα, καταχωρηθὲν εἰς τὸν Κώδικα τῶν Ψηφισμάτων καὶ ἐπικυρωθέν, νὰ διευθυνθῇ πρὸς τὴν Κυβέρνησιν διὰ νὰ δημοσιευθῇ διὰ τῶν τύπων καὶ νὰ ἐνεργηθῇ.

Ἄρθρ. Α΄. Ἡ Κυβέρνησις εἰς τὴν ἀναθεώρησιν τῶν Συνταγμάτων θέλει συμμορφωθῆ μὲ τὰς ἀρχάς, τὰς ὁποίας παρεδέχθησαν αἱ ἐν Ἐπιδαύρῳ, καὶ ἐν Ἄστρει καὶ ἐν Τροιζῆνι Συνελεύσεις.

Β΄. Οἱ ὅροι καὶ τύποι τῆς πολιτογραφήσεως, τόσον διὰ τοὺς μὴ αὐτόχθονας Ἕλληνας, ὅσον καὶ διὰ τοὺς Ξένους, θέλουν ὁρισθῆ θετικῶς.

Γ΄. Τὰ ἀπαιτούμενα χαρακτηριστικὰ τῶν πολιτῶν, διὰ νὰ ἔχωσι τὸ δικαίωμα τῆς ψήφου, ὡσαύτως καὶ οἱ τύποι, καθ' οὓς θέλουν ἐνεργεῖ τὸ δικαίωμα τοῦτο, θέλουν κανονισθῆ ὁριστικῶς καὶ ὁμοιομόρφως.

Δ. Μία Γερουσία μερισμένη εἰς δύο Βουλευτήρια, θέλει ἐνεργεῖ τὰς Νομοθετικὰς Δυνάμεις ὁμοῦ μὲ τὸ Νομοτελεστικόν· ὁ δὲ ἀριθμὸς τῶν Γερουσιαστῶν, ὁ τρόπος, καθ' ὃν αἱ Ἐπαρχίαι θέλουν συντρέχει εἰς τὴν ἐκλογὴν αὐτῶν, ὁ διοργανισμὸς τῶν δύο Βουλευτηρίων, καὶ τὸ

μέρος, τὸ ὁποῖον ἕκαστον τῶν Βουλευτηρίων θέλει ἔχει μετὰ της Ἐκτελεστικῆς Δυνάμεως εἰς τὴν σύνταξιν τῶν νόμων, θέλει προσδιορισθῆ διακεκριμένως

Ε΄. Ὁ Δικαστικὸς κλάδος θέλει ὀργανισθῆ ὁριστικῶς, λαμβανομένης ὑπ' ὄψιν τῆς πείρας, τὴν ὁποίαν θέλει χορηγήσει τὸ ἐνεστὼς προσωρινὸν σύστημα· θέλει δὲ ὀργανισθῆ ἐπίσης καὶ ἡ Δημόσιος δικαστικὴ Ὑπηρεσία, τῆς ὁποίας οἱ ὑπουργοὶ θέλουν εἶσθαι μεταθέσιμοι· οἱ δὲ δικασταὶ θέλουν διορίζεσθαι διὰ βίου.

ΣΤ΄. Ἡ νομοτελεστικὴ δύναμις θέλει κατασταθῆ κατὰ τὸ πνεῦμα, τὸ ὁποῖον ὑπηγόρευσε τὰς ἐν Τροιζῆνι πράξεις, μὲ ὅσας τροπολογίας οἱ Πληρεξούσιοι τοῦ Ἔθνους ἤθελον νομίσει ἀναγκαῖον νὰ παραδεχθῶσι, κατὰ συνέπειαν τῶν συμβιβασμῶν, οἱ ὁποῖοι θέλουν ἀναφέρεσθαι εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ἐν Λονδίνῳ Συνθήκης.

Ζ. Τὸ παρὸν Ψήφισμα καταχωρηθὲν εἰς τὸν Κώδικα τῶν Ψηφισμάτων, καὶ ἐπικυρωθέν, νὰ διευθυνθῆ πρὸς τὴν Κυβέρνησιν, διὰ νὰ δημοσιευθῆ διὰ τῶν τύπων καὶ νὰ ἐνεργηθῆ.

Ἐν Ἄργει, τὴν εἰκοστὴν δευτέραν Ἰουλίου τῷ χιλιοστῷ ὀκτακοσιοστῷ εἰκοστῷ ἐνάτῳ.

ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΔΟΛΟΦΟΝΙΑΝ

Ἐπειδὴ κατὰ τὴν δυστυχίαν τῆς πατρίδος, ὁ Κυβερνήτης τῆς Ἑλλάδος Ἰ ω ά ν ν η ς Α. Κ α π ο δ ί σ τ ρ ι α ς δεν ὑπάρχει ἤδη.

Ἐπειδὴ ἡ Γερουσία, ὡς σῶμα Κυβερνητικόν, χρεωστεῖ νὰ λάβῃ πρόνοιαν χωρὶς μικρᾶς ἀναβολῆς περὶ τῆς κοινῆς ἀσφαλείας καὶ ἡσυχίας, καὶ περὶ τῆς ἀντικαταστάσεως Κυβερνητικῆς Ἀρχῆς.

Ἔχουσα ὑπ' ὄψιν τὸν § ΙΓ΄ τοῦ ὑπ' ἀριθ. Β΄ ψηφίσματος τῆς ἐν Ἄργει Δ΄ Ἐθνικῆς Συνελεύσεως, εἰς ἔκτακτον συνεδρίασιν παρόντων καὶ τῶν Γραμματέων τῆς Κυβερνήσεως.

Ψηφίζει

Α΄. Μία τριμελὴς Ἐπιτροπὴ θέλει ἀναλάβει τὰ χρέη τῆς Κυβερνήσεως προσωρινῶς ὑπὸ τὸ ὄνομα Δ ι ο ι κ η τ ι κ ὴ Ἐ π ι τ ρ ο π ή.

Β΄. Μέλη αὐτῆς τῆς Ἐπιτροπῆς διορίζονται οἱ Κύριοι Αὐγουστῖνος Α. Καποδίστριας, Θεόδωρος Κολοκοτρώνης καὶ Ἰωάννης Κωλέττης.

Γ΄. Ὁ Κύριος Αὐγουστῖνος Α. Καποδίστριας ὀνομάζεται Πρόεδρος αὐτῆς τῆς Ἐπιτροπῆς.

Δ΄. Ἡ Γερουσία δι' ἐπίτηδες διορισθείσης Ἐπιτροπῆς θέλει καταγίνη εἰς τὴν ταχεῖαν σύνταξιν τῶν καθηκόντων αὐτῆς. Ἐν τοσαύτῳ ἡ Διοικητικὴ Ἐπιτροπὴ ἀναλαμβάνει εὐθὺς τὰ ὑψηλὰ χρέη της, καὶ καταγίνηται εἰς τὴν ἡσυχίαν καὶ ἀσφάλειαν τῆς Ἐπικρατείας, καὶ εἰς τὴν ταχεῖαν συγκάλεσιν τῆς Ἐθνικῆς Συνελεύσεως.

Εν Ναυπλίῳ τῇ 27η Σεπτεμβρίου 1831.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΕΙΑ

Η ΓΕΡΟΥΣΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Κ α θ ή κ ο ν τ α τ ῆ ς δ ι ὰ τ ο ῦ ὑ π ' ἀ ρ. 258 ψ η φ ί σ μ α τ ο ς τ ῆ ς Γ ε ρ ο υ σ ί α ς σ υ σ τ α θ ε ί σ η ς τ ρ ι μ ε λ ο ῦ ς Δ ι ο ι κ η τ ι κ ῆ ς Ἐ π ι τ ρ ο π ῆ ς.

Α΄. Εἰς τὴν Διοικητικὴν Ἐπιτροπὴν ἐμπιστεύεται μέχρι τῆς συγκροτήσεως τῆς Ἐθνικῆς Συνελεύσεως, ἡ διοίκησις τοῦ Κράτους καὶ ἡ φροντὶς πρὸ πάντων περὶ τῆς ἐσωτερικῆς αὐτοῦ ἀσφαλείας καὶ ἡσυχίας, κατὰ τὰς βάσεις τῶν ψηφισμάτων καὶ πράξεων τῆς ἐν Ἄργει Δ΄ Ἐθνικῆς Συνελεύσεως· ἀλλὰ μὲ τὰς ἀκολούθους ἐξαιρέσεις.

1. Διευθύνει τὰς ἐνυπαρχούσας κατὰ ξηρὰν καὶ θάλασσαν δυνάμεις του Κρατους· ἡ δὲ δύναμις τοῦ Δ΄ ψηφίσματος τῆς Δ΄ Ἐθνικῆς Συνελεύσεως ἀναβάλλεται· χρειας δε ἐοθείσης αὐξήσεως ἢ βελτιώσεως εἰς αὐτάς, ἀπαιτεῖται ἡ συναίνεσις τῆς Γερουσίας· ἐξαιρουμένης τῆς περι στάσεως, καθ' ἣν κατεπείγουσα ἀνάγκη ἤθελεν ἀπαιτήσει προχείρως τὴν μεταχείρισιν ἐπαρχιακῶν στρατευμάτων.

2. Ὀφείλει νὰ συντάξῃ τοὺς ὑπάρχοντας πόρους τοῦ Κράτους, καὶ νὰ πληροφορήσῃ ἄνευ ἀναβολῆς τὴν Γερουσίαν περὶ τῆς ἐνεστώσης καταστάσεως τοῦ ἐθνικοῦ Ταμείου, καὶ καθυποβάλῃ εἰς αὐτὴν κατάλογον τῶν μέχρι τελους τοῦ παύσαντος Σεπτεμβρίου χρεωστουμένων εις τὰς στρατιωτικὰς καὶ πολιτικὰς τοῦ Κράτους ταξεις.

Θέλει δὲ προσέτι ὑποβάλει καὶ τὸν ὑποθετικὸν λογαριασμὸν διὰ μίαν ἔτι τριμηνίαν, καὶ θέλει λάβει τὰς γνώμας τῆς Γερουσίας περὶ τοῦ ποιητέου ὡς πρὸς κάθε συμπίπτουσαν ἔλλειψιν καὶ ἀπαιτουμένην οἰκονομίαν· ἡ δὲ ἐνέργεια τοῦ πρώτου παραγράφου τοῦ Ζ΄ ἄρθρου, καὶ ὁλόκληρον τὸ Θ΄ ἄρθρον τοῦ Γ΄ ψηφίσματος τῆς ἐν Ἄργει Δ΄ Ἐθνικῆς Συνελεύσεως, ἀναβάλλεται· ἀλλ' ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἐνέργειαν τῶν ἄρθρων Δ΄ καὶ Ε΄ τοῦ αὐτοῦ ψηφίσματος, ἀπαιτεῖται ἡ συναίνεσις τῆς Γερουσίας.

3. Ἡ δύναμις τῶν ἄρθρων 6΄ καὶ γ΄ τοῦ Α΄ ψηφίσματος τῆς ἐν Ἄργει Δ΄ Ἐθνικῆς Συνελεύσεως ἐναπόκειται τοῦ λοιποῦ εἰς τὴν Ἐθνικὴν Συνέλευσιν· εἰς περίπτωσιν δὲ διακοινώσεων ἀναφορικῶς εἰς αὐτά, ἡ Διοικητικὴ Ἐπιτροπὴ ὀφείλει νὰ ἑνώνεται μετὰ τῆς Γερουσίας εἰς ἔκτακτον συνεδρίασιν, διὰ νὰ γίνεται ἡ περὶ τούτου σκέψις καὶ ἀπόφασις περὶ ἀπαντήσεως, ἐὰν ἀπαιτεῖται, καταχωρουμένου τοῦ πρακτέου εἰς τὰ πρακτικὰ τῆς Γερουσίας.

4. Ἡ δύναμις τῶν ὑπ' Ἀρ. Ε΄, ΣΤ΄ καὶ Η΄ ψηφισμάτων τῆς ἐν Ἄργει Δ΄ Ἐθνικῆς Συνελεύσεως ἀναβάλλεται ἐπίσης.

Ὡσαύτως ἀναβάλλεται καὶ ἡ δύναμις τοῦ Β΄ ἄρθρου τοῦ Ι΄ ψηφίσματος καὶ τῶν ἄρθρων Β΄ καὶ Γ΄ τοῦ ΙΑ΄ ψηφίσματος τῆς αὐτῆς Δ΄ Ἐθνικῆς Συνελεύσεως. Ἡ δὲ δύναμις τοῦ ἄρθρου Α΄ τοῦ τελευταίου τούτου ψηφίσματος ἐνεργεῖται συναινέσει τῆς Γερουσίας. Ἀναβάλλεται προσέτι καὶ ἡ δύναμις τῶν ἄρθρων Γ΄, Δ΄, ΣΤ΄ καὶ τοῦ Ι΄, ὡς πρὸς τὸν διοργανισμὸν τῆς Γερουσίας τοῦ Β΄ ψηφίσματος τῆς αὐτῆς Δ΄ Ἐθνικῆς Συνελεύσεως, καθὼς καὶ τὸ ἄρθρον ΣΤ΄ τοῦ ΙΒ΄ ψηφίσματος τῆς αὐτῆς, καθ' ὅσον ἀφορᾷ μόνον τὸ περὶ τῆς δημοσίου ἀγωγῆς, ἥτις ἐπὶ τοῦ παρόντος δὲν δύναται νὰ κινηθῇ.

5. Εἰς περίπτωσιν ἀναπληρώσεως ἢ διορισμοῦ τινος ἐκ τῶν μελῶν τῆς Γερουσίας, κατὰ τὰ ἄρθρα 106, 113, 114, 118 καὶ 123 τοῦ ὑπ' Ἀρ. 152 περὶ ὀργανισμοῦ Δικαστηρίων ψηφίσματος ἡ Διοικητικὴ Ἐπιτροπὴ ἐκλέγει ἀπὸ τὸν διπλοῦν κατάλογον τῶν ὀνομάτων, τὸν ὁποῖον ἡ Γερουσία κατὰ πρόσκλησιν αὐτῆς θέλει δώσει ἐκ τῶν μελῶν της.

Εἰς δὲ περίπτωσιν διορισμοῦ Δικαστῶν κατὰ τὰ ἄρθρα 10, 18, 89, καὶ 102, τοῦ αὐτοῦ ψηφίσματος, καὶ εἰς πᾶσαν ἄλλην δικαστικὴν ἀνάγκην, ἡ Διοικητικὴ Ἐπιτροπὴ ἐκλέγει ἀπὸ τὸν τριπλοῦν κατάλογον τῶν ὀνομάτων πολιτῶν, τὸν ὁποῖον ὡσαύτως ἡ Γερουσία κατὰ πρόσκλησιν αὐτῆς θέλει δώσει.

6. Ἡ ἐνέργεια τοῦ ὑπ' Ἀρ. Θ΄ ψηφίσματος τῆς αὐτῆς Δ. Ἐθνικῆς Συνελεύσεως ἀναβάλλεται διὰ τὸ ἑξῆς· προσδιορίζεται δὲ μηνιαῖος μισθὸς τῶν μελῶν τῆς Διοικητικῆς Ἐπιτροπῆς, τοῦ μὲν Προέδρου Φοίνικες χιλιάδες δύο, τῶν

δὲ λοιπῶν δύο μελῶν ἀνὰ χιλίους Φοίνικας εἰς ἕκαστον.

7. Ἡ Διοικητικὴ Ἐπιτροπὴ ὀφείλει νὰ δίδῃ ἀκριβεῖς πληροφορίας εἰς τὴν Γερουσίαν περὶ τῆς καταστάσεως τοῦ Κράτους ἐσωτερικῶς τε καὶ ἐξωτερικῶς.

Β΄. Ἡ Διοικητικὴ Ἐπιτροπὴ δυνάμει τῶν ἄρθρων ΙΑ΄ καὶ ΙΒ΄ ὑπ' Ἀρ. Β΄ ψηφίσματος τῆς Δ΄ Ἐθνικῆς Συνελεύσεως καὶ τῶν ὑπ' Ἀρ. 501, 596, 683 καὶ 3.744 διαγγελμάτων τῆς Κυβερνήσεως, θέλει συμπράξει μετὰ τῆς Γερουσίας διὰ τὴν ἐκπεραίωσιν τῆς συντάξεως τοῦ σχεδίου θεμελιώδους νόμου τοῦ Κράτους μέχρι τῆς συγκροτήσεως τῆς Ἐθνικῆς Συνελεύσεως.

Γ΄ Τὰ μέλη τῆς Διοικητικῆς Ἐπιτροπῆς ὀφείλουν νὰ παρευρίσκωνται καὶ νὰ συνυπογράφουν εἰς ὅλα τὰ ἐκδιδόμενα παρ' αὐτῆς διατάγματα καὶ λοιπὰ ἔγγραφα, προσυπογραφομένου εἰς ταῦτα καὶ τοῦ Γραμματέως, εἰς τοῦ ὁποίου τὸν κλάδον ἀνήκουσιν.

Δ΄. Ὅταν ἕν μέλος τῆς Διοικητικῆς Ἐπιτροπῆς δὲν εἶναι τῆς αὐτῆς γνώμης μὲ τ' ἄλλα δύο, καταχωρεῖ αἰτιολογημένην τὴν γνώμην του εἰς τὰ πρακτικὰ αὐτῆς, πλὴν ὑπογράφεται.

Ε. Εἰς περίπτωσιν ἀσθενείας ἢ κατ' ἀνάγκην ἀπουσίας τινὸς τῶν μελῶν τῆς Διοικητικῆς Ἐπιτροπῆς, ἀντικαθίσταται παρὰ τῆς Γερουσίας ἕτερον ἀντ' αὐτοῦ προσωρινῶς μέχρι τῆς ἀναρρώσεως ἢ ἐπιστροφῆς του· ὡσαύτως ἐκλέγεται παρὰ τῆς Γερουσίας ἕτερον, ὅταν τυχὸν συμβῇ παραίτησις ἢ θάνατος.

ΣΤ΄. Τὰ μὲν τῆς Διοικητικῆς Ἐπιτροπῆς μέλη θέλουν ἀποδώσει εὐθύνας τῶν πράξεών των, ἐνώπιον τῆς ὁσονούπω συγκροτηθησομένης Συνελεύσεως τοῦ ἔθνους.

Οἱ δὲ Γραμματεῖς τῆς Κυβερνήσεως εἶναι μὲν ὑπεύθυνοι διὰ τὰς δημοσίας πράξεις των, κατηγοροῦνται δὲ ἐνώπιον τῆς Γερουσίας διὰ προδοσίαν κατάχρησιν δημοσίων χρημάτων καὶ δι' ὑπογραφὴν των εἰς δημόσιον ἔγγραφον, ἀντιβαῖνον εἰς τὰς βάσεις τῶν ψηφισμάτων καὶ πράξεων τῆς Δ΄ Ἐθνικῆς Συνελεύσεως καὶ τῶν ἐπὶ τούτων θεμελιωμένων ψηφισμάτων τῆς Κυβερνήσεως, καθὼς καὶ εἰς τὰς ἐν τῷ παρόντι ἐξαιρέσεις.

Κρίνονται δὲ κατὰ τὰ ἄρθρα 131 καὶ 132 τοῦ πολιτικοῦ Συντάγματος τῆς Τροιζῆνος, ἀλλ' ἡ προεξεταστικὴ Ἐπιτροπὴ θέλει συγκεῖσθαι ἐκ τριῶν μόνον Γερουσιαστῶν.

Ζ΄. Ἡ ἐπιδιόρθωσις τοῦ κατὰ διάταξιν τῆς Κυβερνήσεως ὑπάρχοντος ἐσωτερικοῦ κανονισμοῦ τῆς Γερουσίας ἀναλόγως ὡς πρὸς τὴν θέσιν, εἰς τὴν ὁποίαν ἡ ἀνάγκη τῶν παρουσῶν τῆς πατρίδος περιστάσεων τὴν κατέστησε, θέλει γίνει ἀπὸ τὴν ἰδίαν ἄνευ ἀναβολῆς.

Ἡ δὲ εὐθύνη τῶν μελῶν αὐτῆς προσδιορίζεται κατὰ τοὺς παραγράφους 46, 65 καὶ 66 τοῦ Συντάγματος τῆς Τροιζῆνος· ἀλλ' ἡ ἐκ τοῦ ὑπουργήματός των ἔκπτωσις, ἡ δίκη των καὶ ἡ περαιτέρω κατὰ νόμον ποινὴ ἐνεργοῦνται κατὰ τὸ ἀνωτέρω ΣΤ΄ ἄρθρον.

Η΄. Τὰ μέλη τῆς Διοικητικῆς Ἐπιτροπῆς ὀφείλουν ἐντὸς τριῶν ἡμερῶν μετὰ τὴν κοινοποίησιν τῶν παρόντων καθηκόντων εἰς αὐτήν, νὰ λάβουν τὸν ἀκόλουθον ὅρκον.

» Ὀρκίζομαι εἰς τὸ ὄνομα τοῦ ὑψίστου νὰ διατηρήσω ἀ-
» παρασαλεύτως τὰς βάσεις τῶν ψηφισμάτων καὶ πράξε-
» ων τῆς ἐν Ἄργει Δ΄ Ἐθνικῆς Συνελεύσεως, καὶ τῶν ἐ-
» πὶ τούτων θεμελιωμένων ψηφισμάτων τῆς Κυβερνήσεως
» καὶ τὰς ἐξαιρέσεις τὰς ἐμπεριεχομένας εἰς τὰ παρὰ τῆς
» Γερουσίας δοθέντα καθήκοντα, ὑπερασπίζων καὶ διατη-
» ρῶν κατὰ ταῦτα μὲ ὅλας μου τὰς δυνάμεις τὴν ἀνεξαρ-
» τησίαν τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους καὶ τὴν κοινὴν καὶ ἀτο-
» μικὴν ἐλευθερίαν, καὶ σεβόμενος τὰ δικαιώματα ὅλων
» ὁμοῦ καὶ ἑνὸς ἑκάστου τῶν πολιτῶν».

Θ΄. Τὰ παρόντα καθήκοντα νὰ δημοσιευθῶσι διὰ τοῦ τύπου ἄνευ ἀναβολῆς.

Ἐν Ναυπλίῳ, τῇ 20ῃ Ὀκτωβρίου 1831.

ΤΟ ΗΓΕΜΟΝΙΚΟΝ ΣΥΝΤΑΓΜΑ

Ε'. ΣΥΝΕΛΕΥΣΙΣ

Καὶ μετὰ τὴν δολοφονίαν τοῦ Καποδιστρίου καὶ παρὰ τὸνπροκληθέντα νέον ἐμφύλιον πόλεμον,, ἡ πρὸ τῆς δολοφονίας τοῦ κυβερνήτου ἐκλεγεῖσα Συνέλευσις, μὲ τὴν ψήφισιν Συντάγματος κυρίως ἠσχολήθη. Τὸ Σύνταγμα δὲ τοῦτο ἔχει ἰδιαιτέραν σημασίαν διότι κατηρτίσθη ἐν ὄψει τῆς ἐπικειμένης ἐπιλογῆς ὑπὸ τῶν «προστατίδων δυνάμεων» ἡγεμόνος τῆς χώρας. Ὡς γνωστὸν δὲ ἡ προσπάθεια αὐτὴ εἶχεν ἀρχίσει ζῶντος τοῦ Καποδιστρίου.

Ἡ Ε' Συνέλευσις συνῆλθεν ἀρχικῶς εἰς Ἄργος κατόπιν δὲ λόγῳ ταραχῶν εἰς Ναύπλιον. Ἡ ἐπὶ τοῦ Συντάγματος συζήτησις ἤρχισεν τὴν 28ην Ἰανουαρίου καὶ ἐτερματίσθη τὴν 16ην Μαρτίου ὅτε ἐψηφίσθη τὸ Ἡγεμονικὸν ἢ Βασιλικὸν Σύνταγμα.

ΤΟ ΣΥΝΤΑΓΜΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

Περὶ τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπικρατείας.

1. Ἡ Ἑλληνικὴ ἐπικράτεια εἶναι μία καὶ ἀδιαίρετος.

2. Σύγκειται ἀπὸ τὴν Χερσόννησον τῆς Πελοποννήσου, ἀπὸ τὴν ἔξω τοῦ Ἰσμοῦ Ἀνατολικὴν καὶ Δυτικὴν στερεὰν Ἑλλάδα καὶ ἀπὸ Νήσους, διατεταγμένη εἰς Τμήματα, τῶν ὁποίων ἡ διαίρεσις θέλει γένει προσεχῶς διὰ νόμου.

3. Ἕκαστον Τμῆμα σύγκειται ἀπὸ ἐπαρχίας, καὶ ἑκάστη ἐπαρχία σύγκειται ἀπὸ κοινότητας, ἀναλόγους τὸν ἀριθμὸν μὲ τὴν ἔκτασιν καὶ πολυανθρωπίαν της.

4. Ἑκάστη κοινότης ἔχει ἴδιον Κοινόν, ἤγουν ἰδίους Δημογέροντας ἐκλεγομένους ὑπὸ τοῦ λαοῦ, ὡς θέλει διορισθῆ εἰς ἰδιαίτερον ὀργανικὸν νόμον περὶ κοινοτήτων.

5. Εἰς τὸ Κοινὸν ἑκάστης κοινότητος καὶ ἐπαρχίας οἱ Δημογέροντες θέλουν κρατεῖ τακτικῶς δύο κατάστιχα· ἓν λεγόμενον Φυλετικὸν κατάστιχον τῆς Κοινότητος, καὶ ἕτερον ὀνομαζόμενον Πολιτικόν.

ΚΕΦ. Β'.

Δημόσιον ἢ κοινὸν δίκαιον τῶν Ἑλλήνων.

§. 1. Περὶ Θρησκείας

6. Ἡ ἐπικρατοῦσα θρησκεία εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Ἐπικράτειαν εἶναι ἡ τῆς Ἀνατολικῆς Ὀρθοδόξου καὶ Ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας· καθεὶς ὅμως πρεσβεύει τὰ τῆς θρησκείας του ἀκωλύτως· καὶ πᾶσα θρησκεία, τῆς ὁποίας αἱ τελεταὶ γίνονται πασιφανῶς καὶ δημοσίως, ἔχει ἴσην ὑπεράσπισιν ὑπὸ τῶν νόμων.

7. Τὰ ἐκκλησιαστικά, καθ' ὅσον ἀνάγεται εἰς τὴν ἐκκλησιαστικὴν τάξιν καὶ διακόσμησιν, θέλουν διέπεσθαι ὑπὸ πενταμελοῦς Ἐκκλησιαστικοῦ Συμβουλίου, συγκροτουμένου ἐκ τῶν Ἀρχιερέων τοῦ ἐντοπίου Κλήρου, ἐκλεγομένου παρὰ τῆς Νομοθετικῆς ἐξουσίας, καὶ διοριζομένου ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως.

8. Ἡ Νομοθετικὴ ἐξουσία θέλει πραγματευθῆ τὰ περὶ τῆς Ἱεραρχικῆς ἀλληλουχίας πρὸς διατήρησιν τῆς πνευματικῆς ἑνότητος· θέλει διορίσει ὁμοίως τὸν ἀριθμὸν τῶν Ἀρχιερέων καὶ Ἱερέων, τῶν ἀναγκαίων εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Ἐπικράτειαν, καὶ ἐξασφαλίσει τὰ πρὸς διατροφὴν αὐτῶν ἀναλόγως μὲ τὸ χρέος καὶ τὴν ἀξιοπρέπειαν τοῦ χαρακτῆρος των.

9. Ἡ αὐτὴ ἐξουσία θέλει διαθέσει τὰ εἰσοδήματα τῶν ἱερῶν καταστημάτων πρὸς συντήρησιν τῶν ἰδίων, καὶ τῶν εἰς αὐτὰ μοναζόντων ἢ λειτουργούντων, καὶ πρὸς σύστασιν σχολείων δι' ἐκπαίδευσιν τῆς νεολαίας.

10. Οἱ Ἀρχιερεῖς θέλουν ἐκλέγεσθαι ἐξ αὐτοχθόνων, ἢ ὅσων λαμβάνουσι τὸ δικαίωμα τοῦ αὐτόχθονος, κατὰ τοὺς τύπους τοῦ παρόντος Συντάγματος, διὰ τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Συμβουλίου χειροτονούμενοι· ἐκλεγομένων τῶν ὑποψηφίων καὶ προβαλλομένων ὑπὸ τῶν ἐπαρχιωτῶν εἰς τὴν Κυβέρνησιν, κατὰ τοὺς Ἐκκλησιαστικοὺς κανόνας.

11. Ὁ Κλῆρος, κατὰ τοὺς κανόνας τῆς Ἐκκλησίας, δὲν ἐμπεριπλέκεται εἰς κανὲν δημόσιον ὑπούργημα πολιτικὸν ὁποιονδήποτε· μόνοι δὲ οἱ Πρεσβύτεροι ἔχουσι τὸ δικαίωμα τοῦ πρώτου ἐκλογέως.

12. Οἱ ἱερωμένοι, καθ' ὅσα αἱ πράξεις των ἀναφέρονται εἰς τὴν Ἐκκλησιαστικὴν διαγωγήν, ὑπόκεινται νὰ δίδωσι λόγον περὶ αὐτῆς εἰς τοὺς Ἐκκλησιαστικοὺς κυριάρχας των, κατὰ τοὺς κειμένους περὶ τούτων Ἐκκλησιαστικοὺς κανόνας. Καθ' ὅσα δὲ προβλέπουσιν εἰς τὰ τοῦ κοινωνικοῦ βίου, δὲν δύνανται νὰ ἐξαιρεθῶσι καὶ αὐτοὶ ἀπὸ τὴν δικαιοδοσίαν εἰς τὴν ὁποίαν ὑπάγονται καὶ οἱ κοσμικοί.

§. 2. Περὶ Ἕλληνος, καὶ πολίτου

13. Ἕλληνες εἶναι :

α') Ὅσοι αὐτόχθονες τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπικρατείας πιστεύουσιν εἰς Χριστόν·

β') Ὅσοι εἰς ξένας Ἐπικρατείας ἐγεννήθησαν ἐκ γονέων αὐτοχθόνων, ἢ ἐκ μόνου πατρὸς Ἕλληνος, καὶ πρεσβεύουσι τὴν πάτριον θρησκείαν·

γ') Ὅσοι πρεσβεύοντες τὴν ἐπικρατοῦσαν θρησκείαν, ὁμόγλωσσοι καὶ ἑτερόγλωσσοι, συνέτρεξαν εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ συνηγωνίσθησαν μετὰ τῶν αὐτοχθόνων ἐν τῷ διαστήματι τοῦ ἱεροῦ πρὸς τὴν ἐλευθερίαν ἀγῶνος·

δ') Ὅσοι ἐκ τῶν πρεσβευόντων τὴν ἐπικρατοῦσαν θρησκείαν ἦλθον πρὸ ἑνὸς ἔτους εἰς τὴν Ἑλλάδα, καὶ ἔχουσι σταθερὰν κατοικίαν εἰς μίαν κοινότητα, ζῶντες ἀπὸ τῆς τέχνης ἢ βιομηχανίας των, ἐὰν παραιτηθῶσι πρότερον ἐπισήμως ἀπὸ τοῦ νὰ εἶναι ὑπήκοοι ἄλλου Κράτους.

ε') Ὅσοι ἀλλοεθνεῖς εἰς Χριστὸν πιστεύοντες ἦλθον καὶ συνηγωνίσθησαν μετὰ τῶν αὐτοχθόνων τρία ἔτη τὸν τῆς ἐλευθερίας ἀγῶνα, ἔχουν ἀποδείξεις τῶν ἐκδουλεύσεων καὶ τῆς τιμίας διαγωγῆς των, καὶ ἐνυμφεύθησαν ἑλληνίδα, ἢ εὑρίσκονται τὴν σήμερον διαμένοντες εἰς τὴν Ἑλλάδα· ἀλλ'

οἱ τοιοῦτοι ὑποχρεοῦνται νὰ παραιτηθῶσι πρότερον ἐπισήμως ἀπὸ τοῦ νὰ εἶναι ὑπήκοοι καὶ ὑπὸ προστασίαν ἄλλης δυνάμεως·

στ΄) Ὅσοι εἰς τὸ ἑξῆς γένωσι δεκτοὶ ὡς Ἕλληνες κατὰ τοὺς ἐπὶ τούτου ἐν τῷ παρόντι νόμους.

14. Οἱ Ἕλληνες ὅλοι, θεωρούμενοι ὡς μέλη μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς ἐπικρατείας τῆς Ἑλληνικῆς, καταγράφονται εἰς τὸ Φυλετικὸν κατάστιχον τῆς κοινότητος, ὅπου ἐγεννήθησαν ἢ διεμένουσι, κάμνοντες τὸν ὅρκον τοῦ Ἕλληνος.

Ὅσοι ἤδη ἀπέκτησαν τὸ δικαίωμα τῆς ψήφου, λέγονται Πολῖται, καὶ ὡς τοιοῦτοι καταγράφονται εἰς τὸ Πολιτικὸν κατάστιχον τῆς κοινότητός των, κάμνοντες τὸν ὅρκον τοῦ πολίτου.

15. Δὲν ἐμποροῦν νὰ ἔχουν, ἀλλὰ μάλιστα ἀποστεροῦνται καὶ χάνουν τὸ δίκαιον τοῦ Ἕλληνος καὶ τοῦ πολίτου. α΄) Οἱ πολιτογραφούμενοι εἰς ἄλλο Ἔθνος ἢ καταφεύγοντες ὑπὸ τὴν ὑπεράσπισιν ξένης Δυνάμεως. β΄) Οἱ κινοῦντες ὅπλα κατὰ τῆς Πατρίδος καὶ βοηθοῦντες ἐξωτερικοὺς ἐχθρούς. γ΄) Οἱ λαμβάνοντες παράσημα παρὰ τῶν ἄλλων Δυνάμεων ὑπουργοὶ τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως ἄνευ ἀδείας αὐτῆς· οἱ ἁπλοῖ ὅμως πολῖται, εὑρεθέντες ἔξω τῆς Ἐπικρατείας, ἐὰν λάβωσι παράσημα, δὲν δύνανται νὰ φέρωσι ταῦτα ἐντὸς τῆς Ἐπικρατείας ἄνευ ἀδείας τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως. δ΄) Χάνουν τὸ δικαίωμα τοῦ πολίτου, οἱ ὑποπίπτοντες εἰς ἐγκλήματα ἀτιμωτικά· καὶ οἱ πωλοῦντες ἢ ἀγοράζοντες ψήφους. ε΄) Οἱ ὑπὸ δίκην ἐγκληματικὴν ὄντες, οἱ φυγόδικοι, οἱ φρενοβλαβεῖς, οἱ οἰκιακοὶ ἄγαμοι ὑπηρέται, καὶ οἱ συζῶντες μετὰ παλλακῶν μένουν ἀρνοὶ τῶν δικαιωμάτων τοῦ πολίτου, ἐν ὅσῳ εὑρίσκονται ὑποκείμενοι εἰς τὰ κωλυτικὰ ταῦτα αἴτια.

§. 3. Περὶ πατριογραφήσεως καὶ πολιτογραφήσεως

16. Ὅσοι ἔρχονται εἰς τὸ ἑξῆς νὰ κατοικήσωσι σταθερῶς εἰς τὴν Ἑλλάδα, γίνονται δεκτοὶ μεταξὺ τῶν Ἑλλήλων, καὶ ἀπολαύουσι τὰ δικαιώματα τοῦ Ἕλληνος, πατριογραφούμενοι κατὰ τοὺς ἐφεξῆς ὅρους· α΄) Οἱ ἐρχόμενοι ἀπὸ τοὺς τόπους τοὺς λαβόντας τὰ ὅπλα ἀπ' ἀρχῆς καὶ συναγωνισθέντες μέχρι τέλους τοῦ ἀγῶνος, πατριογραφοῦνται εὐθὺς εἰς ὁποιανδήποτε Κοινότητα ἀποκατασταθῶσιν, ἀπολαύοντες τὰ αὐτὰ δίκαια μὲ τοὺς αὐτόχθονας· β΄) Οἱ καταγόμενοι ἀπὸ τοὺς τόπους τοὺς λαβόντας τὰ ὅπλα κατὰ τὸν ἱερὸν ἀγῶνα τῆς ἐλευθερίας καὶ μὴ ἐλευθερωθέντες, μετερχόμενοι τέχνην τινά, ἢ ἐπιστήμην, ἐὰν ἔλθωσι μὲ τὰς οἰκογενείας των πατριογραφοῦνται εὐθύς, ἂν δὲ μόνοι, μετὰ ἓν ἔτος· γ΄) Οἱ ἐρχόμενοι ἀπὸ ἄλλους τόπους παρὰ τοὺς ἄνω ῥηθέντας πατριογραφοῦνται μετὰ ἓν ἔτος τῆς συνεχοῦς διαμονῆς των εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἂν ἔρχωνται μὲ τὰς οἰκογενείας των· ἐὰν δὲ μόνοι, μετὰ δύο ἔτη· δ΄) Ὅσοι ἀλλοεθνεῖς Χριστιανοὶ φέρωσί τινα βιομηχανίαν ἢ τέχνην, ἢ νυμφευθῶσι εἰς τὸν τόπον μὲ Ἑλληνίδα, ἀνατρεφομένων τῶν ἰδίων των τέκνων κατὰ τὸ δόγμα τῆς μητρός, πατριογραφοῦνται μετὰ τριῶν ἐτῶν συνεχῆ διαμονὴν εἰς μίαν κοινότητα· ε΄) Ὅσοι Χριστιανοὶ ἔλθουν εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ συστήσωσι σημαντικὰ καταστήματα, συντείνοντα εἰς τὴν πρόοδον τῶν τεχνῶν, τῶν ἐπιστημῶν, τοῦ ἐμπορίου καὶ τῆς βιομηχανίας. πατριογραφοῦνται μετὰ ἓν ἔτος τῆς διαμονῆς των εἰς Ἑλλάδα· στ΄) Ὅσοι δὲ ὁμοεθνεῖς ἑτερόχθονες συνηγωνίσθησαν ἀποδεδειγμένως μετὰ τῶν αὐτοχθόνων καθ' ὅλον τὸ διάστημα τῆς ἐπαναστάσεως, οἱ τοιοῦτοι λογίζονται πολῖται Ἕλληνες, καὶ ἀπολαμβάνουσι τά τε πολιτικὰ καὶ συνταγματικὰ δικαιώματα ἅμα καταγραφῶσιν εἰς Ἑλληνικὴν κοινότητα, καὶ ἔχωσι τὰ ἀνήκοντα χαρακτηριστικά.

17. Οἱ πατριογραφούμενοι, ἀμέσως ἀπολαύουσιν ἐξ ἴσου τὰ δίκαια τοῦ Ἕλληνος.

18. Ἡ προθεσμία τῆς εἰς τὴν Ἑλλάδα διαμονῆς πρὸς πατριογράφησιν λογίζεται, ἀφ' οὗ καιροῦ ὁ θέλων νὰ συγκαταριθμηθῇ μεταξὺ τῶν Ἑλλήνων, φανερώσῃ ἐγγράφως τὴν θέλησίν του εἰς τὴν Δημογεροντίαν τῆς κοινότητος ὅπου κατοικεῖ.

19. Ὅλοι οἱ ὡς ἀνωτέρω πατριογραφηθέντες Ἕλληνες, καταγράφονται καὶ εἰς τὸ Πολιτικὸν κατάστιχον τῆς κοινότητός των, πολιτογραφούμενοι· οἱ μὲν ἐν τῷ α΄) καὶ β΄ καὶ τοῦ ἄρ. 16 μετὰ ἕνα χρόνον ἀπὸ τῆς πατριογραφήσεως· οἱ δὲ λοιποί, ἀφοῦ μετὰ τὴν πατριογράφησίν των διαμείνωσι διπλάσιον χρόνου διάστημα ἀφ' ὅσον ἐχρειάζετο διὰ νὰ πατριογραφηθῶσιν· οἱ δὲ πρὸ ἑνὸς ἔτους ἕως τῆς σήμερον ἐλθόντες εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ συγκαταταχθέντες μεταξὺ τῶν Ἑλλήνων ὡς τὸ ἄρθρον 13, θέλουν πολιτογραφηθῆ ἓν ἔτος μετὰ τὴν πατριογράφησιν, ἂν εἶναι ἀπὸ τοὺς τόπους τοὺς λαβόντας τὰ ὅπλα καὶ μὴ ἐλευθερωθέντας, καὶ ἦλθον μὲ τὰς οἰκογενείας των· μετὰ δύο ἔτη, ἂν ἦλθον μόνοι των ἀπὸ τοὺς ἰδίους τόπους· καὶ μετὰ τρία ἔτη, ἂν κατάγωνται ἀπὸ ἄλλους τόπους παρὰ τοὺς εἰρημένους.

20. Ὁ πολιτογραφούμενος μὴ αὐτόχθων ἀπολαύει ἀμέσως τὰ δίκαια τοῦ πολίτου, κατὰ τοὺς ἐπὶ τούτου νόμους· Ὑπουργοῦ ὅμως χρέη δὲν ἠμπορεῖ νὰ λάβῃ καὶ αὐτὸς ὁ ὁμόγλωσσος, παρὰ πέντε ἔτη μετὰ τὴν πολιτογράφησίν του καὶ τὴν εἰς τὴν Ἑλλάδα διαμονήν του. Διοικητοῦ δὲ μετὰ τρία ἔτη, καὶ Δικαστοῦ μετὰ δύο. Ἀντιπρόσωπος ὅμως ἢ Πληρεξούσιος δὲν δύναται νὰ γένῃ, ἐὰν δὲν διαμείνῃ προσέτι ἑπτὰ χρόνους κατὰ συνέχειαν εἰς τὴν ἐπαρχίαν ὅπου ἐπολιτιγραφήθη· οἱ δὲ ἐξ ἀλλοεθνῶν πολιτογραφηθέντες δὲν δύνανται ἰσοβίως νὰ γένωσιν Ἀντιπρόσωποι, ἢ Πληρεξούσιοι, ἢ Γερουσιασταί.

21. Ἡ πατριογράφησις γίνεται διὰ διπλώματος τῆς Κυβερνήσεως, ἐκδιδομένου κατὰ συνέπειαν ἀναφορᾶς ὑπογεγραμμένης ὑπὸ δέκα ἐγκρίτων καὶ τιμίων πολιτῶν, κατοίκων τῆς Κοινότητος ὅπου ἔχει τὴν διαμονὴν ὁ πατριογραφούμενος, καὶ ἐπικυρωμένης παρὰ τῆς Δημογεροντίας τῆς αὐτῆς Κοινότητος καὶ τῆς ἐπαρχιακῆς Δημογεροντίας

22. Ἡ πολιτογράφησις γίνεται διὰ διπλώματος, διευθυνομένης τῆς ἀναφορᾶς τοῦ ζητοῦντος τὴν πολιτογράφησιν εἰς τὴν Κυβέρνησιν κατὰ τοὺς ἀνωτέρω τύπους, συνοδευούσης καὶ τὸ δίπλωμα τῆς πατριογραφήσεως, ὑπογεγραμμένης ὑπὸ εἴκοσι τῶν ἐγκριτωτέρων καὶ τιμίων πολιτῶν τῆς ἐπαρχίας καὶ ἐπικυρωμένης ὑπὸ τῆς ἐπαρχιακῆς Δημογεροντίας.

23. Ὁ πατριογραφούμενος, παρουσιάζων τὸ παρὰ τῆς Κυβερνήσεως πατριογραφικὸν δίπλωμα εἰς τὴν ἐπαρχιακὴν Δημογεροντίαν καὶ ἀκολούθως εἰς τοὺς Δημογέροντας τῆς Κοινότητος τῆς διαμονῆς του, καταγράφεται εἰς τὸ Φυλετικὸν κατάστιχον αὐτῆς, καὶ κάμνει τὸν ὅρκον τοῦ Ἕλληνος ἐπ' Ἐκκλησίας, ἐνώπιον τῶν Δημογερόντων καὶ τοῦ λαοῦ.

24. Ὁ πολιτογραφούμενος καταγράφεται εἰς τὸ Πολιτικὸν κατάστιχον κατὰ τοὺς αὐτοὺς τύπους καὶ δίδει τὸν ὅρκον τοῦ Πολίτου.

25. Διὰ μεγάλα ἀνδραγαθήματα καὶ δι' ἀποδεδειγμένας σημαντικὰς ὑπηρεσίας καὶ ἐκδουλεύσεις εἰς τὰ χρείας τῆς Πατρίδος, ἡ Νομοθετικὴ ἐξουσία δύναται νὰ δίδῃ τὴν πατριογράφησιν, ἢ καὶ τὴν πολιτογράφησιν ὡς ἀνταμοιβὴν εἰς τοὺς ἐντίμους καὶ ἀξίους.

26. Ὁ ἀπαιτούμενος καιρὸς διὰ τὴν πατριογράφησιν ἢ πολιτογράφησιν τῶν ἔξωθεν ἐλθόντων ὁμογενῶν, ἐν τῷ διαστήματι τοῦ ἀγῶνος, λογίζεται ἀφ' ἧς ἡμέρας ἦλθον οὗτοι εἰς τὴν Ἑλλάδα.

§. 4. Κοινὰ δίκαια καὶ χρέη τῶν Ἑλλήνων

27. Ὅλοι οἱ Ἕλληνες εἶναι ἴσοι ἐνώπιον τῶν νόμων.

28. Ὅλοι οἱ Ἕλληνες ἔχουν τὸ δικαίωμα ν' ἀποκτῶσι μέρος τῶν ὑλικῶν καὶ ἠθικῶν ἀγαθῶν, οἷον κτήματα καὶ χρήματα καὶ παιδείαν, καὶ ν' ἀπολαύωσι μετ' ἀσφαλείας τοὺς καρποὺς τῶν πόνων των· νὰ συσταίνωσι καταστήματα παιδευτικά, βιομηχανίας καὶ τεχνῶν, καὶ νὰ φροντίζωσι περὶ τῆς ἰδίας αὐτῶν καὶ τῶν ἰδίων τέκνων εὐπορίας καὶ ἐκπαιδεύσεως, συμμορφούμενοι μὲ τοὺς τεθησομένους περὶ τούτων νόμους.

29. Ἕκαστος πολίτης κατὰ τὴν προσωπικήν του ἀξιότητα καὶ τὰ ἠθικὰ προτερήματα, γίνεται δεκτὸς εἰς ὅλα τὰ δημόσια ἐπαγγέλματα τὰ πολιτικὰ καὶ στρατιωτικά

30. Ὅλοι οἱ Ἕλληνες ἔχουν χρέος νὰ βαστάζωσιν ἀναλόγως τῆς φυσικῆς καὶ ἠθικῆς καταστάσεώς των ἓν μέρος ἀπὸ τὰ δημόσια βάρη καὶ τὰ μέσα τὰ συντείνοντα εἰς συντήρησιν τῆς Πολιτείας καὶ εἰς ὑπεράσπισιν τῆς Πατρίδος. Ἤγουν·

α΄) Νὰ κατατάσσωνται εἰς πολιτοφυλακὴν πρὸς συντήρησιν τῆς ἐσωτερικῆς εὐταξίας.

β΄) Νὰ στρατεύωνται πρὸς ὑπεράσπισιν τῆς πατρίδος·

γ΄) Νὰ πληρώνωσι καθεὶς τὰ νόμιμα δοσίματα.

31. Αἱ εἰσπράξεις τῶν ἐθνικῶν δικαιωμάτων τάσσονται

εἰς ὅλους τοὺς κατοίκους τῆς Ἐπικρατείας ὁμοιοτρόπως, γινόμεναι δικαίως. Καμμία δὲ εἴσπραξις δὲν γίνεται χωρὶς νόμου, προεκδεδομένου, καὶ διορίζοντος αὐτὴν ἐτησίως.

32. Ὁ νόμος ἀσφαλίζει καὶ ὑπερασπίζει τὴν προσωπικὴν ἐλευθερίαν, τὴν ζωήν, τὴν τιμήν, καὶ τὴν ἰδιοκτησίαν ἑκάστου εὑρισκομένου ἐντὸς τῆς Ἐπικρατείας.

33. Κανενὸς ἰδιοκτησία δὲν δημεύεται.

34. Ὁ νόμος ἐγγυᾶται κατά τινα ῥητὴν προθεσμίαν τὴν ἀσφαλῆ ἀπόλαυσιν τοῦ ἐκ τῶν ἐφευρέσεων κέρδους, καὶ ἀντιμείβει δημοσίως τοὺς ὅσοι ἐφεύρωσιν ἢ φέρωσί τινα τέχνην ἢ βιομηχανίαν ἄγνωστον εἰς τὸν τόπον.

35. Πρὸς δημόσιον χρῆσιν, ἀφ' οὗ ἀποχρώντως ἀποδειχθῇ ἀναγκαῖον καὶ ἀναπόφευκτον τὸ ἐξ αὐτῶν ὄφελος εἰς τὸ κοινόν, ἡ Κυβέρνησις δύναται ν' ἀπαιτήσῃ τὴν παρχώρησιν τῶν κτημάτων τινός, ἀλλ' ἔχει χρέος νὰ ἀποζημιώσῃ πρότερον δικαίως τὸν κτήτορα.

36. Εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Ἐπικράτειαν οὔτε πωλεῖται οὔτε ἀγοράζεται ἄνθρωπος· ἀργυρώνητος δέ, ἢ δοῦλος παντὸς γένους καὶ πάσης θρησκείας, ἅμα πατήσῃ τὴν Ἑλληνικὴν γῆν, εἶναι ἐλεύθερος καὶ ἀπὸ τὸν δεσπότην αὐτοῦ ἀκαταζήτητος.

37. Ἐκτὸς τῶν ὅσοι ληφθῶσιν ἐπ' αὐτοφώρῳ καὶ ὡσάνει ἐπ' αὐτοφώρῳ ἀδικοῦντες, ἢ τῶν ὅσοι ὑπόκεινται εἰς τὴν στρατιωτικὴν τάξιν, καὶ ἐκτὸς ὅταν ἡ πολιτεία τύχῃ εἰς μέγιστον κίνδυνον ἐκ συνωμοσίας ἀποδεδειγμένης, ἢ ἐπαναστάσεως, κανεὶς Ἕλλην δὲν συλλαμβάνεται, οὔτε ἐγκαλεῖται, οὔτε φυλακίζεται, χωρὶς ἐγκαλέσεως καὶ ἐγγράφου διαταγῆς τοῦ δικαστοῦ. Οὗτος δὲ εἶναι ὑπεύθυνος νὰ δώσῃ λόγον, ἂν αὐτογνωμόνως προστάξῃ τὴν κατάσχεσιν ἢ τὸν φυλακισμὸν τινός.

38. Καμμία διαταγὴ περὶ ἐξετάσεως καὶ συλλήψεως ὁποιωνδήποτε προσώπων καὶ πραγμάτων δὲν συγχωρεῖται νὰ ἐκδοθῇ, ἂν δὲν στηρίζεται εἰς ἱκανὰ δείγματα, καὶ δὲν προσδιορίζῃ τὸν τόπον τῆς ἐξετάσεως καὶ τὰ πρόσωπα καὶ πράγματα, τὰ ὁποῖα πρέπει νὰ συλληφθῶσι.

39. Κανεὶς δὲν δύναται ν' ἀποφύγῃ τὸ ἁρμόδιον Δικαστήριον, οὔτε νὰ ἐμποδισθῇ ἀπὸ τοῦ νὰ καταφύγῃ εἰς αὐτό.

40. Κανεὶς δὲν μένει εἰς φυλακὴν πλέον τῶν εἰκοσιτεσσάρων ὡρῶν, χωρὶς νὰ πληροφορηθῇ ἐπισήμως τὰς αἰτίας, διὰ τὰς ὁποίας ἐφυλακίσθη, καὶ πλειότερον τῶν πέντε ἡμερῶν χωρὶς νὰ ἀρχίσῃ ἡ ἐξέτασις τοῦ ἐγκλήματος.

41. Εἰς ὅλας τὰς ἐγκληματικὰς δίκας ἕκαστος ἔχει τὸ δικαίωμα, διὰ νὰ πληροφορηθῇ, νὰ ἐρωτᾷ τὴν αἰτίαν καὶ τὸ εἶδος τῆς κατ' αὐτοῦ γενομένης κατηγορίας, ν' ἀντεξετάζεται πρὸς τοὺς κατηγόρους καὶ καταμαρτυροῦντας, νὰ φέρῃ ὑπὲρ ἑαυτοῦ μάρτυρας, καὶ νὰ ζητῇ τὴν παρουσίασιν τῶν μαρτυριῶν, καὶ ὅτι, συντείνει εἰς ἀθώωσίν του· νὰ λαμβάνῃ εἰς βοήθειάν του συμβούλους, καὶ νὰ ζητῇ τὴν ἔκδοσιν τῆς ἀποφάσεως εἰς τὴν ὡρισμένην παρὰ τῶν νόμων ἐποχήν.

42. Πρὸ τῆς κρίσεως καὶ τῆς καταδίκης κανεὶς δὲν νομίζεται ἔνοχος, οὔτε τιμωρεῖται.

43. Τὰ βασανιστήρια καὶ οἱ κολασμοὶ ἀπαγορεύονται.

44. Ὁ νόμος δὲν δύναται νὰ ἔχῃ ἀναδρομικὴν (ὀπισθενεργὸν) δύναμιν, οὐδὲ πρέπει ποτὲ νὰ θέτεται τοιοῦτος νόμος.

45. Κανεὶς δὲν δικάζεται δὶς δι' ἓν καὶ τὸ αὐτὸ ἔγκλημα, καὶ δὲν καταδικάζεται, οὐδὲ προσωρινῶς στερεῖται τὰ κτήματά του, χωρὶς προηγουμένης δίκης. πᾶσα δὲ ὑπόθεσις, ἅπαξ ὁριστικῶς δικασθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἁρμοδίου Δικαστηρίου, δὲν ἀνακινεῖται πλέον.

46. Ἡ οἰκία ἑκάστου θεωρεῖται ὡς ἄσυλον ἱερὸν καὶ ἀπαραβίαστον, εἰς τὴν ὁποίαν κανεὶς δὲν δύναται νὰ εἰσέλθῃ χωρὶς τὴν θέλησιν τοῦ οἰκοκυρίου, καὶ οὐδ' ὁ ἀστυνομικὸς ἢ ὁ πεμπόμενος μὲ διαταγὴν Δικαστοῦ δημόσιος ὑπηρέτης πρὸς ἐξέτασιν πραγμάτων ἢ προσώπων, δύναται νὰ εἰσέλθῃ, ἂν δὲν εἶναι συνωδευμένος μὲ ἕνα τῶν ἐντοπίων Δημογερόντων καὶ μὲ δύο τιμίους πολίτας, ἐκτός, ἂν καταφύγῃ εἰς τὴν οἰκίαν του ἐπ' αὐτοφώρῳ φονεὺς ἢ κλέπτης, δύναται νὰ ἔμβῃ καὶ ἐν καιρῷ νυκτός.

47. Καθεὶς μένει ἀκαταζήτητος διὰ τὰ φρονήματα, τὰς δοξασίας, καὶ τοὺς λόγους του, ἔξω μόνον ὅταν λέγῃ τι εἰς δημοσίους τόπους ἐναντίον τῆς κοινῆς ἡσυχίας καὶ τῶν καθεστώτων, τότε εἶναι ὑπεύθυνος.

48. Ὅστις ἀδικηθῇ ὑπὸ ὁποιουδήποτε τῶν ἐν ὑπουργήμασι δὲν ἐμπορεῖ νὰ ἐμποδισθῇ ἀπὸ τοῦ νὰ ἐγκαλῇ εἰς τὸ ἁρμόδιον Δικαστήριον τὸν ἀδικοῦντα αὐτὸν καὶ νὰ ζητῇ τὴν ἀπότισιν τοῦ δικαίου του.

49. Καθεὶς δύναται νὰ προβάλλῃ δι' ἀναφορᾶς του εἰς τὴν Βουλὴν τὴν περὶ παντὸς δημοσίου πράγματος γνώμην του καὶ ν' ἀναγγέλλῃ παρομοίως πᾶσαν κατάχρησιν ἢ ἀδικίαν γινομένην εἰς αὐτὸν ὑπὸ τῶν ὑπαλλήλων τῆς Κυβερνήσεως. Εἶναι δὲ ὑπεύθυνος νὰ δίδῃ λόγον, ἂν ἁπλῶς καὶ ὡς ἔτυχε δυσφημῇ ἢ συκοφαντῇ τὸν ὑπάλληλον, καὶ καταδικάζεται, ἂν φωραθῇ ὡς τοιοῦτος, εἰς τὴν αὐτὴν ποινὴν εἰς τὴν ὁποίαν ἤθελε καταδικασθῇ ὁ ἐγκαλούμενος, ἂν ἀπεδεικνύετο ἔνοχος.

50. Οἱ Ἕλληνες ἔχουν τὸ δικαίωμα νὰ γράφωσι καὶ νὰ ἐκδίδωσι διὰ τοῦ τύπου ἐλευθέρως, χωρὶς προεξέτασιν, τὰς ἐννοίας καὶ γνώμας των περὶ τῶν κοινῶν πραγμάτων, ὄντες ὅμως ὑπεύθυνοι ἐνώπιον τοῦ νόμου, καὶ δίδοντες λόγον περὶ τῆς καταχρήσεως τοῦ δικαιώματος τούτου, κατὰ τὸν ἐκδοθησόμενον περὶ ἐλευθερίας τοῦ τύπου νόμον. Ἕως οὗ δὲ νὰ ἐκδοθῇ οὗτος θέλει ἰσχύει τὸ ὑπ' ἀριθ. 2085 ἐκδοθὲν ψήφισμα τῆς Κυβερνήσεως.

51. Κανεὶς δὲν ἐμπορεῖ νὰ γένῃ ἐκδότης ἐφημερίδος, ἂν δὲν εἶναι πολίτης, ἰδιοκτήμων, καὶ πεπαιδευμένος πρὸς τούτοις, ὥστε νὰ δύναται αὐτὸς νὰ εἶναι καὶ συντάκτης τῆς ἐφημερίδος. εἶναι δὲ αὐτὸς ἐγγυητὴς καὶ ὑπεύθυνος, τῶν ὅσα τυπώνονται εἰς τὴν ἐφημερίδα του.

52. Κανεὶς Ἕλλην δὲν ἐμπορεῖ χωρὶς τὴν συγκατάθεσιν τοῦ Ἀρχηγοῦ τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους νὰ λάβῃ ὑπούργημα, δῶρον, ἀμοιβήν, ἀξίωμα ὁποιουδήποτε εἴδους ἀπὸ κανένα Μονάρχην, Ἡγεμόνα, ἢ ἀπὸ ἐξωτερικὴν Ἐπικράτειαν.

ΚΕΦ. Γ΄.

Περὶ συντάξεως τῆς Ἑλληνικῆς Πολιτείας

53. Ἡ Ἑλληνικὴ Ἐπικράτεια εἶναι Ἡγεμονία διαδοχική, Συνταγματικὴ καὶ Κοινοβουλευτική, ἐνεργουμένου τοῦ πολιτικοῦ Κράτους ἀντιπροσωπικῶς ὑπὲρ τοῦ Ἔθνους ὑπὸ διαφόρων Ἀρχῶν.

54. Τὸ πολιτικὸν Κράτος διαιρεῖται εἰς τρεῖς Ἐξουσίας εἰς Νομοθετικήν, Νομοτελεστικὴν καὶ Δικαστικήν.

55. Ἡ Νομοθετικὴ ἐξουσία θέτει τοὺς νόμους.

56. Ἡ Νομοτελεστικὴ τοὺς ἐπικυρώνει, τοὺς δημοσιεύει καὶ τοὺς ἐκτελεῖ.

57. Ἡ Δικαστικὴ τοὺς ἐφαρμόζει ἰδίως εἰς ἑκάστου τὰς πράξεις καὶ τὰ δίκαια.

58. Ἡ Νομοθετικὴ ἐξουσία ἐνεργεῖται κοινῶς ὑπὸ τοῦ Ἡγεμόνος, ὑπὸ τῆς Γερουσίας καὶ ὑπὸ τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων τοῦ Λαοῦ.

59. Ἡ Νομοτελεστικὴ ἐξουσία ἀνήκει εἰς ἕνα μόνον διαδοχικὸν Ἡγεμόνα τοῦ Ἔθνους, τὴν ὁποίαν ἐνεργεῖ διὰ διαφόρων ὑπουργῶν.

60. Ἡ Δικαστικὴ ἀνήκει εἰς τὰ διάφορα Δικαστήρια, καὶ ἐνεργεῖται ὑπὸ τῶν Δικαστῶν ἐν ὀνόματι τοῦ Ἡγεμόνος.

ΚΕΦ. Δ΄.

Περὶ τῶν ἐκλεγόντων καὶ ἐκλεγομένων.

§. 1. Περὶ Ἀρχῶν, Ὑπουργημάτων καὶ Ἀξιωμάτων.

61. Ἐκ τῶν Ἑλλήνων πολῖται εἶναι οἱ ἔχοντες ἤδη ἀποκτημένα τὰ δικαιωματικὰ ἀγαθὰ τὰ εἰς τὸ ἐκλέγειν καὶ ἐκλέγεσθαι εἰς τὰς πολιτικὰς Ἀρχάς.

62. Ὡς δικαιωματικὰ ἀγαθὰ θεωροῦνται, ἡ ἰδιοκτησία, ἡ παιδεία καὶ ἡ ἱκανότης ἡ φυσικὴ καὶ ἠθικὴ μετὰ τῆς ἡλικίας.

63. Πολιτικαὶ Ἀρχαὶ εἶναι αἱ τῶν μετερχομένων τὴν Νομοθετικὴν ἐξουσίαν καὶ τὴν Δικαστικήν.

64. Ὑπουργήματα (λέγονται) τὰ τῶν ὑπηρετούντων εἰς τὸν Κυβερνητικὸν κλάδον.

65. Ἀξιώματα δὲ ὀνομάζονται τὰ τῶν ὑπηρετούντων εἰς τὰ Στρατιωτικὰ καὶ Ναυτικά.

66. Εἰς τὴν Νομοθετικὴν ἐξουσίαν ἐκλέγει ὁ λαὸς ἐξ ἑαυτοῦ τοὺς Ἀντιπροσώπους του.

67. Εἰς δὲ τὰ Κυβερνητικὰ τὰ ἐπιτόπια, τοὺς Δημογέροντας τοὺς Επαρχιακούς, καὶ λοιπούς.

68. Εἰς δὲ τὴν πολιτοφυλακὴν τοὺς δεκανεῖς καὶ τοὺς εἰκοσιπεντάρχους, ἐπικυρουμένους ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως,

καὶ ὑποκειμένους εἰς τοὺς ἀνωτέρους των ἀξιωματικούς.
69. Εἰς ὅλας τὰς λοιπὰς 'Αρχὰς εἰς τὰ 'Υπουργήματα καὶ 'Αξιώματα διορίζει ἀμέσως ἢ ἐμμέσως ὁ 'Ηγεμών.
70. Εἰς κανὲν ὑπούργημα, ἀξίωμα ἢ 'Αρχήν, δὲν ἠμπορῇ νὰ ἐκλεχθῇ ἢ νὰ διορισθῇ κανείς, ὅστις δὲν εἶναι πολίτης.

§. 2. Περὶ 'Εκλεγόντων

Περὶ πρώτων 'Εκλογέων.

71. 'Ο λαὸς ἐκλέγει τοὺς 'Αντιπροσώπους του δι' ἐμμέσου ἢ δι' ἑτεροβαθμίου ἐκλογῆς· τουτέστιν οἱ ἔχοντες δικαιώματα ἐκλογέως πολῖται, συναζόμενοι κατὰ κοινότητας, ἐκλέγουσι δευτέρους ἐκλογεῖς, οὗτοι δὲ συνερχόμενοι κατ' ἐπαρχίας ἐκλέγουσι τοὺς 'Αντιπροσώπους.
72. Οἱ εἰς τὰς κατὰ κοινότητας πρωτοσυνάξεις συνερχόμενοι πολῖται καὶ ἔχοντες ψῆφον ἐκλογέως, εἶναι οἱ ἐφεξῆς.
α') Οἱ αὐτόχθονες τῆς κοινότητος, οἱ ἔχοντες οἰκίαν ἰδιόκτητον, ἢ ἐργαστήριον καὶ ποριζόμενοι τὰ πρὸς τὸ ζῆν ἀναγκαῖά των ἀπὸ τῆς γεωργίας ἢ ἄλλης τινος τέχνης καὶ βιομηχανίας.
β') "Οσοι αὐτόχθονες κερδίζουν ἀπὸ τοῦ ἐπαγγέλματός των, ἢ ἀπὸ τέχνης ἐλευθερίου ὑπὲρ τοὺς τριακοσίους φοίνικας κατ' ἔτος.
γ') "Οσοι πολῖται ἐστερέωσαν τὴν διαμονήν των εἰς τὴν κοινότητα καὶ πορίζονται τὰ πρὸς ζωάρκειάν των ὡς οἱ προειρημένοι α' καὶ β'.
73. Οἱ πολῖται, διὰ νὰ ἔχωσι ψῆφον εἰς μίαν κοινότητα καὶ νὰ μετέρχωνται ὅλα τὰ πολιτευματικὰ δίκαιά των, ἐκλέγοντες καὶ ἐκλεγόμενοι, πρέπει νὰ εἶναι καταγεγραμμένοι εἰς τὸ Πολιτικὸν κατάστιχον αὐτῆς τῆς κοινότητος.
74. "Οστις δὲν εἶναι ἡλικιωμένος ὑπὲρ τὰ 25 ἔτη, καὶ δὲν ἔχει ἀποκτημένα τὰ ἀνωτέρω προσδιορισθέντα, δὲν ἠμπορεῖ νὰ καταγραφῇ εἰς τὸ Πολιτικὸν κατάστιχον τῆς κοινότητος οὐδὲ νὰ ἔχῃ ψῆφον.

§. 3. Περὶ ἐκλεγομένων ὑπὸ τοῦ λαοῦ.

Α) Περὶ δευτεροεκλογέων.

75. Μεταξὺ τῶν πρωτοεκλογέων ἐκλέγονται δεύτεροι ἐκλογεῖς, ὅσοι πολῖται ὄντες ὑπὲρ τὰ 30 ἔτη ἡλικιωμένοι, ἔχουσι:
α') 'Ακίνητα ἴδια κτήματα ἐκτιμώμενα ἑξακοσίους φοίνικας.
β') "Οσοι πολῖται διαμένοντες εἰς ἕν τόπον ἔχουσιν ἰδιοκτησίαν ἀκίνητον ἐκτιμωμένην ἑξακοσίους φοίνικας, καὶ μετέρχονται ἐλευθέριόν τινα τέχνην ἐντίμως, οἷον οἱ ἐκ τῶν ὁποίων ἔλαβον διπλωμάτων διὰ τὴν σπουδήν των γνωριζόμενοι ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως νομικοί, ἐπιστήμονες, ἰατροί, ἀρχιτέκτονες, ζωγράφοι, δημόσιοι μνήμονες, δημόσιοι 'Ελληνικοὶ διδάσκαλοι, καὶ ἐπιστημονικοὶ ἢ συγγραφεῖς ἐπίσημοι.
76. Κανεὶς δὲν ἠμπορεῖ νὰ ἔχῃ ψῆφον εἰς δύο κοινότητας ὡς πρωτοεκλογεύς, οὐδὲ εἰς δύο 'Επαρχίας ὡς δευτεροεκλογεύς.
77. Κανεὶς δὲν ἠμπορεῖ νὰ ψηφοφορῇ ἀντιπροσωπευτικῶς δι' ἄλλου, ἀλλ' αὐτοπροσώπως.
78. "Οστις πολίτης θέλει νὰ ψηφοφορῇ καὶ νὰ μετέχεται τὸ δικαίωμα τοῦ πολίτου εἰς τὴν κοινότητα ὅπου διαμένει, καὶ ὄχι εἰς ἐκείνην ὅπου ἐγεννήθη ἢ ἐπολιτογραφήθη, ἠμπορεῖ πρὸς τοῦτον τὸν σκοπὸν νὰ καταγραφῇ, τρεῖς μῆνας πρὸ τοῦ καιροῦ τῆς ψηφοφορίας, εἰς τὸ κατάστιχον τῆς κοινότητος, ὅπου ἀπεφάσισε νὰ διαμένῃ σταθερῶς, ἀφοῦ ὅμως ἀποκτήσῃ εἰς τὴν νέαν κοινότητα τ' ἀπαιτούμενα κτήματα, καὶ παρουσιάσῃ πρῶτον ἀποδεικτικὸν παρὰ τῶν Δημογερόντων τῆς προτέρας του κοινότητος ἐπικυρωμένον καὶ παρὰ τῆς ἐπαρχιακῆς Δημογεροντίας, καὶ δεικνύον ὅτι παρῃτήθη δημοσίως ἀπὸ τοῦ νὰ μετέχεται τὰ πολιτικά του δίκαια εἰς τὴν προτέραν του κοινότητα.

Β) Περὶ 'Αντιπροσώπων.

79. "Εχουσι τὸ δικαίωμα νὰ ἐκλέγωνται 'Αντιπρόσωποι εἰς τὰς κατ' ἐπαρχίαν δευτεροσυνάξεις μεταξὺ τῶν ὑπὲρ τὰ 30 ἔτη ἡλικιωμένων πολιτῶν.

α') "Οσοι ἔχουν σιμὰ τῆς προσωπικῆς ὑπολήψεως καὶ ἱκανότητος, ἀκίνητα κτήματα ὑπὲρ τοὺς ἑξακισχιλίους φοίνικας ἐκτιμώμενα.
β') "Οσοι ἐκ τῶν μετερχομένων πολιτῶν ἐλευθέριον τέχνην (75 β') ἔχουν προσέτι ἀκίνητα κτήματα ἴδια τρισχιλίους φοίνικας ἐκτιμώμενα, καὶ χαίρουν τὴν κοινὴν ὑπόληψιν τῶν ἰδίων των συμπολιτῶν διὰ τὴν σύνεσιν καὶ ἀρετήν των.
80. 'Ο 'Αντιπρόσωπος πρέπει νὰ εἶναι αὐτόχθων καὶ κτηματίας τῆς 'Επαρχίας εἰς τὴν ὁποίαν ἐκλέγεται, καὶ ἂν ἔχῃ, ἢ μή, τὴν διαμονήν του εἰς αὐτήν. 'Ο δὲ πολιτογραφημένος δὲν ἠμπορεῖ νὰ ἐκλεχθῇ, εἰμὴ ἀφοῦ γίνῃ κτηματίας καὶ τοιοῦτος διαμείνῃ κατοικῶν εἰς αὐτὴν ἑπτὰ ἔτη μετὰ τὴν πολιτογράφησίν του, λογιζομένης ὅμως τῆς ἑπταετίας ἀφότου ἔφθασεν εἰς τὴν 'Ελλάδα, καὶ διέμεινεν εἰς αὐτὴν καθ' ὅλον τὸ διάστημα τοῦ πρὸς τὴν ἐλευθερίαν ἀγῶνος.

§. 4. Περὶ 'Εκλογῆς.

81. 'Η ἐκλογὴ τῶν 'Αντιπροσώπων θέλει γίνεσθαι κατὰ τὴν εἰς τὰς παρελθούσας περιόδους ἐπικρατήσασαν τάξιν εἰς τὰς 'Επαρχίας. Τὸ Νομοθετικὸν Σῶμα θέλει κανονίσει τὰ περὶ 'Αντιπροσώπων, χωρὶς ὅμως ν' ἀπομακρυνθῇ ἀπὸ τὴν ποσότητα τῶν 10-15 χιλιάδων ψυχῶν δι' ἕνα 'Αντιπρόσωπον· οὗτος δὲ ὁ νέος κανονισμὸς θέλει ἐνεργηθῇ μετὰ τὴν διανομὴν τῆς γῆς καὶ τὰς ἀποζημιώσεις.

ΚΕΦ. Ε'.

Περὶ τοῦ Νομοθετικοῦ Σώματος.

§ 1. Περὶ καθηκόντων τοῦ Νομοθετικοῦ ἐν γένει.

82. Τὸ Νομοθετικὸν Σῶμα σύγκειται ἀπὸ δύο συνέδρια· ἀπὸ τὴν Βουλὴν τῶν 'Αντιπροσώπων καὶ ἀπὸ τὴν Γερουσίαν.
83. Συμμερίζεται τὴν Νομοθετικὴν ἐξουσίαν μετὰ τοῦ 'Ηγεμόνος προβάλλοντος τὰ προβουλεύματα καὶ ἐπικυροῦντος τοὺς νόμους.
84. "Εχει τὴν ἐξουσίαν νὰ συζητῇ τὰ προβαλλόμενα ὑπὸ τοῦ 'Ηγεμόνος προβουλεύματα νόμων καὶ ψηφισμάτων· νὰ τροποποιῇ αὐτὰ μὲ προσθέσεις καὶ ἀφαιρέσεις καὶ νὰ τὰ παραδέχεται, ἢ μή· νὰ ἐπεξηγῇ καὶ νὰ διασαφῇ καὶ ν' ἀκυρώνῃ τοὺς κειμένους νόμους, τοὺς ἄλλους παρὰ τοὺς θεμελιώδεις καὶ καταστατικοὺς τοὺς εἰς τὸ παρὸν πολιτικὸν Σύνταγμα.
85. Νὰ προτείνῃ εἰς τὸ Νομοτελεστικὸν προβουλεύματα νόμων καὶ ψηφισμάτων κατὰ τὸν προσδιοριζόμενον τρόπον εἰς τὸν 119 παράγραφον.
86. Δὲν ἔχει ἐξουσίαν νὰ τροποποιῇ εἰς τὸ παραμικρόν, οὐδὲ νὰ μετακινῇ τοὺς Συνταγματικοὺς νόμους, ἀλλὰ κατ' αὐτοὺς νὰ θέτῃ καὶ νὰ ἑρμηνεύῃ καὶ νὰ τροπολογῇ τοὺς λοιπούς.
87. Χρεωστεῖ νὰ ἐπαγρυπνῇ εἰς τὴν ἀκριβῆ τοῦ νόμου ἐκτέλεσιν· νὰ διορίζῃ κατὰ πᾶσαν πενταετίαν ἐπιτροπὴν μικτήν, ἀπὸ πέντε Γερουσιαστὰς καὶ ἰσαρίθμους Βουλευτάς, εἰς τοὺς ὁποίους προσθέτονται καὶ τρεῖς Σύμβουλοι τῆς 'Επικρατείας διοριζόμενοι ὑπὸ τοῦ 'Ηγεμόνος, διὰ νὰ ἀναθεωρῇ ἡ 'Επιτροπὴ αὕτη τοὺς νόμους, ἐκτὸς τῶν Συνταγματικῶν· νὰ ἐξετάζῃ τοὺς ἀντιβαίνοντας πρὸς ἀλλήλους καὶ τοὺς ἀπαιτοῦντας διόρθωσιν, καὶ νὰ προβάλλῃ τὴν περὶ διορθώσεως αὐτῶν γνώμην εἰς τὴν Νομοθετικὴν ἐξουσίαν.
88. Νὰ διορίζῃ ὁμοίαν ἐπιτροπὴν μικτὴν ἀπὸ ἴσον ἀριθμὸν Γερουσιαστῶν καὶ Βουλευτῶν κατὰ πᾶσαν διαδοχὴν 'Ηγεμόνος. Αὕτη δὲ ἡ ἐπιτροπὴ θέλει ἀναθεωρεῖ, ἂν τυχὸν παρεισήχθῃ καμμία κατάχρησις εἰς τὰ τῆς Κυβερνήσεως, καὶ νὰ προβάλλῃ εἰς τὴν Νομοθετικὴν ἐξουσίαν τὴν διόρθωσίν της.
89. Νὰ προσδιορίζῃ τὰς δημοσίους προσόδους καὶ τὰ ἔξοδα κατ' ἔτος, ἀφοῦ εἰς τὰς ἀρχὰς ἑκάστης συνόδου συζητήσῃ τὸν παρὰ τῆς Κυβερνήσεως παρουσιαζόμενον προϋπολογισμὸν τῶν ἐσόδων καὶ ἐξόδων, καὶ νὰ χορηγῇ εἰς αὐτὴν τοὺς πρὸς ἐξοικονόμησιν τῶν χρειῶν τοῦ Κράτους ἀναγκαίους πόρους.

90. Νὰ προσδιορίζῃ διὰ νόμου τὰ δοσίματα, τὰ τελωνειακά, καὶ παντὸς εἴδους εἰσπράξεις. Ὅλα δὲ ταῦτα πρέπει νὰ τάσσωνται ὁμοιοτρόπως καθ' ὅλην τὴν ἐπικράτειαν (31) καὶ πρὸς τοῦτο θέλει φροντίσει ὅσον τάχιστα διὰ νὰ κατορθωθῇ ἓν σύστημα εἰσπράξεων κατάλληλον καὶ δίκαιον.

91. Τὸ Νομοθετικὸν σῶμα θεωρεῖ κατ' ἔτος λεπτομερῶς τοὺς λογαριασμοὺς τῶν προσόδων καὶ ἐξόδων τοῦ παρελθόντος ἔτους, καὶ τὰ δημόσια χρέη τῆς Ἐπικρατείας, τὰ ὁποῖα καταστρώνονται ἀπὸ τὸν ἐπὶ τῆς Οἰκονομίας Ὑπουργὸν Γραμματέα, καὶ διορίζει νὰ δημοσιεύεται διὰ τοῦ τύπου περιληπτικῶς ὁ ἰσολογισμός.

92. Ἀποφασίζει διὰ νόμου περὶ δανείου μὲ τὴν ἐγγύησιν τοῦ Ἔθνους καὶ δι' ὑποθήκης τῶν Ἐθνικῶν κτημάτων.

93. Φροντίζει διὰ τὴν τακτικὴν πληρωμὴν τῶν τόκων καὶ διὰ τὴν ἀπόσβεσιν τῶν χρεωστουμένων δημοσίων δανείων.

94. Νομοθετεῖ περὶ τῶν Ἐθνικῶν κτημάτων κατὰ τὰ ἐψηφισμένα παρὰ τῶν ἐθνικῶν Συνελεύσεων.

95. Κανονίζει τὸ νομισματικὸν σύστημα, τὰ μέτρα καὶ τὰ σταθμά, περὶ τῶν ὁποίων θέλει φροντίσει πῶς νὰ εἰσαχθῶσιν ὁμοειδῆ καθ' ὅλην τὴν Ἐπικράτειαν.

96. Προσδιορίζει τὸν ἀριθμὸν τῶν δημοσίων ἀξιωμάτων καὶ ὑπουργημάτων καὶ τὴν ποσότητα τοῦ μισθοῦ ἑκάστου αὐτῶν καὶ πάσης ἄλλης Ἀρχῆς.

97. Θέτει νόμους περὶ στρατολογίας τῶν κατὰ γῆν καὶ θάλασσαν κατ' ἀπογραφὴν καὶ προσδιορίζει τὸν ἀριθμὸν αὐτῶν τῶν στρατευμάτων ἐν καιρῷ εἰρήνης καὶ πολέμου· θέλει λάβει πρόνοιαν περὶ αὐξήσεως τοῦ Τακτικοῦ στρατοῦ καὶ τοῦ Ναυτικοῦ προμηθεῦον τοὺς ἐπὶ τούτῳ ἀναγκαίους πόρους εἰς τὴν Κυβέρνησιν. Θέλει φροντίσει τάχιστα καὶ περὶ συστάσεως τῶν καθ' ὅλην τὴν Ἐπικράτειαν πολιτοφυλακῶν.

98. Προσδιορίζει τὰ ἀπὸ τοῦ δημοσίου Ταμείου ἐτήσια ἔξοδα τοῦ Ἡγεμόνος καὶ τῆς οἰκογενείας αὐτοῦ.

99. Ἐπαγρυπνεῖ εἰς τὴν δημόσιον ἐκπαίδευσιν καὶ προστατεύει αὐτήν, καθὼς καὶ τὴν ἐλευθερίαν τοῦ τύπου, τὴν γεωργίαν, τὸ ἐμπόριον, τὴν πρόοδον τῶν ἐπιστημῶν καὶ τῶν κοινωφελῶν τεχνῶν, καὶ τὴν βομηχανίαν.

100. Ἀσφαλίζει τοὺς εὑρετὰς καὶ συγγραφεῖς τὸ πρὸς καιρὸν ὡρισμένον ἀποκλειστικὸν δικαίωμα τῆς ἀπολαύσεως τῆς προερχομένης ἀπὸ τὰς ἐφευρέσεις καὶ ἀπὸ τὰ συγγράμματα.

101. Ἡ Κυβέρνησις, χωρὶς τὴν συγκατάθεσιν τοῦ Νομοθετικοῦ, δὲν δύναται νὰ παραχωρήσῃ καμμίαν χώραν ἢ Ἐπαρχίαν τῆς Ἑλλάδος εἰς ἄλλο Κράτος, οὐδὲ νὰ στέρξῃ τί προσβάλλον τὰ ἀναπαλλοτρίωτα δικαιώματα τοῦ Ἔθνους, ἢ νὰ συγχωρήσῃ τὴν διάβασιν ξένων στρατευμάτων ἀπὸ τὴν Ἐπικράτειαν, οὔτε νὰ κηρύξῃ πόλεμον ἄλλον εἰμὴ ἀμυντήριον, οὔτε συνθήκην εἰρήνης, συμμαχίας, φιλίας, ἐμπορίου ἢ οὐδετερότητος νὰ κάμῃ. Ἐξαιροῦνται μόνον αἱ γινόμεναι συμβάσεις πρὸς ἀνακωχήν, ἢ πρὸς διαπραγμάτευσιν εἰρήνης· ἀλλὰ καὶ περὶ τούτων κάμνει τὴν διακοίνωσιν μετέπειτα εἰς τὸ Νομοθετικὸν σῶμα.

102. Δέχεται περὶ παντοίων ὑποθέσεων, κοινῶν ἢ ἰδιαιτέρων, ἀναφορὰς τῶν πολιτῶν· καὶ ὅσας κρίνει δεκτάς, τὰς διευθύνει ὅπου ἀνήκει, χωρὶς νὰ δώσῃ γνώμην.

103. Διὰ τὰς γινομένας ἀγωγὰς ὑπὸ τῶν πολιτῶν κατὰ τῶν ἐν ἀξιώμασι καὶ ἐν ὑπουργήμασιν ὑπαλλήλων καὶ τῶν δικαστῶν, τὸ Νομοθετικόν, ὅταν εὕρῃ διδόμενα ἐνοχῆς, διευθύνον τὴν ἀναφορὰν εἰς τὴν Κυβέρνησιν δίδει καὶ γνώμην.

104. Ὅταν ἀναφορὰ κατὰ τῶν εἰρημένων ὑπαλλήλων καὶ δικαστῶν δοθῇ κατὰ πρῶτον εἰς τὴν Βουλὴν τῶν Ἀντιπροσώπων, αὕτη, ἀφοῦ ἐξετάσῃ καὶ εὕρῃ δείγματα ἐνοχῆς, διευθύνει τὴν ἀναφορὰν καὶ τὴν περὶ αὐτῆς γνώμην της εἰς τὴν Γερουσίαν· ἡ δὲ Γερουσία μετὰ τὰς ἀνηκούσας ἐρεύνας, ἂν εἶναι σύμφωνος μὲ τὴν γνώμην τῆς Βουλῆς, διευθύνει τὴν ἀναφορὰν καὶ τὴν γνώμην τῶν δύο Συνεδρίων εἰς τὴν Κυβέρνησιν.

105. Τὰ συνέδρια τῆς Γερουσίας καὶ τῆς Βουλῆς λογίζονται πλήρη, ὅταν τὰ δύο τρίτα τῶν μελῶν ἑκάστου εἶναι παρόντα.

106. Αἱ ἀποφάσεις αὐτῶν γίνονται διὰ τῆς πλειοψηφίας μυστικῶς ἐνεργουμένης ψηφοφορίας.

107. Αἱ δημοσίως γινόμεναι συζητήσεις καὶ εἰς τὰ δύο συνέδρια, δημοσιεύονται καὶ διὰ τοῦ τύπου.

108. Καθὲν μέλος ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ προβάλλῃ εἰς τὸ ἴδιόν του σῶμα προτάσεις περὶ νόμων, ἢ περὶ διαφόρων ἄλλων ἀντικειμένων.

109. Τὰ μέλη τοῦ Νομοθετικοῦ σώματος εἶναι ἀνεύθυνα διὰ τὰς ὅσας γνώμας ἢ δοξασίας δείξωσιν εἰς τὰς συζητήσεις τὰς γινομένας ἐντὸς τῶν ἰδίων των Βουλευτηρίων.

110. Ἡ Γερουσία καὶ ἡ Βουλὴ ἔχουσι τὴν ἐξουσίαν νὰ παρατηρῶσιν ἡ κάθε μία τὴν ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τοῦ Βουλευτηρίου διαγωγὴν τῶν ἰδίων της μελῶν καὶ νὰ ἐπιπλήττωσι, νὰ κρίσωσιν ἢ καὶ νὰ καταδικάζωσιν εἰς χρηματικὴν ποινήν, κατὰ τοὺς ἰδίους των κανονισμούς, τὸν παρεκτρεπόμενον.

111. Ὅταν κανὲν τῶν μελῶν τῆς Γερουσίας ἢ τῆς Βουλῆς, κατηγορῆται διὰ πολιτικὸν ἔγκλημα ἢ παρανομίαν, διορίζεται ἑπταμελὴς Ἐπιτροπὴ ἐκ τοῦ ἰδίου του σώματος· αὕτη δέ, ἀφ' οὗ ἐξετάσῃ ἂν εἶναι δεκτὴ ἡ κατηγορία ἀναφέρει εἰς τὸ ἴδιόν της σῶμα ἐγγράφως τὴν γνώμην της· καὶ τότε, ἂν διὰ τῶν δύο τρίτων τῶν ψήφων πλήρους συνεδριάσεως τοῦ σώματος ἐλεγχθῇ ὁ κατηγορούμενος, γίνεται καὶ κηρύττεται ἔκπτωτος τῆς ἀξίας του, καὶ ἀπάγεται εἰς τὸ ἁρμόδιον Δικαστήριον, ἂν εἶναι Βουλευτής, διὰ νὰ δικασθῇ κατὰ τοὺς νόμους· τὸν δὲ Γερουσιαστὴν δικάζει τὸ ἴδιόν του σῶμα, καὶ αὐτὸ ἐπιβάλλει καὶ τὴν ποινήν.

112. Οἱ Ὑπουργοὶ Γραμματεῖς ἔχουσιν ἀκώλυτον τὴν εἴσοδον, καὶ παρευρίσκονται εἰς τὰς συνεδριάσεις τῆς Γερουσίας καὶ τῆς Βουλῆς. Οὗτοι δὲ δηλοποιοῦσι τὰς ἀπὸ μέρους τῆς Κυβερνήσεως προτάσεις, τὰς ὑποστηρίζουσιν εἰς τὰς γινομένας συζητήσεις, καὶ δίδουσι τὰς ζητουμένας πληροφορίας, λόγους καὶ ἔγγραφα περὶ τῶν συζητουμένων ὑποθέσεων. Δὲν εἶναι δὲ ὑπόχρεοι νὰ ἐξηγῶνται ἐρωτώμενοι μόνον δι' ὑποθέσεις διαπραγματευομένας ἔτι, ἢ δι' ἐκείνας ὅσων ἡ ἐπιτυχία κρέμαται ἀπὸ τὴν μυστικότητα. Περὶ τούτων ὅμως δίδουσι τὰς ἀπαιτουμένας διασαφήσεις μετὰ τὴν τελείαν ἀποπεράτωσίν των.

113. Τὸ Νομοθετικὸν σῶμα ἔχει τὴν ἐξουσίαν ν' ἀποφασίζῃ διὰ νόμου συμφώνως μετὰ τοῦ Ἡγεμόνος τὴν υἱοθεσίαν ἑνὸς διαδόχου, ὅταν ὁ Ἡγεμὼν τύχῃ ἄκληρος. Ἡ δὲ υἱοθέτησις αὕτη γίνεται καὶ διακηρύττεται εἰς ὅλην τὴν Ἐπικράτειαν πασιδήλως.

114. Ἂν συμβῇ ἀποβίωσις τοῦ Ἡγεμόνος ἀκλήρου, ἢ πρὶν υἱοθετήσῃ διάδοχον, τὸ Νομοθετικὸν σῶμα διορίζει εὐθὺς ἕνα ἐπίτροπον τῆς Ἡγεμονίας, προεδρεύοντα τοῦ Συμβουλίου τῶν Ὑπουργῶν Γραμματέων· μετὰ τούτων δὲ κυβερνᾷ ἐκεῖνος ἐπιτροπικῶς καὶ ὑπευθύνως, ἕως οὗ νὰ ψηφισθῇ ὑπὸ τοῦ Νομοθετικοῦ ὁ διάδοχος Ἡγεμών.

115. Ἂν, συμβάσης τῆς ἀποβιώσεως, εἶναι διάδοχος τῆς Ἡγεμονίας ἀνήλικος, διορίζεται ὡς ἀνωτέρω Ἐπίτροπος κυβερνῶν ὑπευθύνως ἀντὶ τοῦ ἀνηλίκου, καὶ ἐπ' ὀνόματι αὐτοῦ, ἕως οὗ οὗτος φθάσῃ εἰς νόμιμον ἡλικίαν. Ὁ δὲ ἐπιτροπικῶς Κυβερνῶν δὲν ἠμπορεῖ νὰ εἶναι καὶ Ἐπίτροπος ἢ Ἐπιμελητὴς τῆς ἀνατροφῆς τοῦ ἀνηλίκου διαδόχου, ἀλλ' ἡ μήτηρ τούτου μετὰ δύο ἄλλων διοριζομένων ὑπὸ τῆς Γερουσίας.

116. Ἂν ὁ Ἡγεμὼν δι' ἔσχατον γῆρας, ἢ δι' ἄλλην αἰτίαν, ὑποπέσῃ εἰς φυσικὴν ἢ διανοητικὴν ἀνικανότητα ὁ διάδοχος κυβερνᾷ ἐπ' ὀνόματι αὐτοῦ ἕως οὗ ὑπάρχῃ τὸ αἴτιον τῆς ἀνικανότητος· ἂν δ' ὁ διάδοχος εἶναι ἀνήλικος τότε διορίζεται, ὡς ἀνωτέρω, εἷς προεδρεύων τοῦ Συμβουλίου τῶν Ὑπουργῶν Γραμματέων, ὅστις θέλει κυβερνᾷ ἐπιτροπικῶς καὶ ὑπευθύνως, ἕως οὗ νὰ παύσῃ ἡ αἰτία διὰ τὴν ὁποίαν ἐδιορίσθη.

117. Ἂν αἱ ἀνωτέρω περιπτώσεις συμβῶσι καθ' ὃν καιρόν, εἶναι διακοπαὶ τῶν συνόδων, τότε ἡ Γερουσία ἀμέσως συνέρχεται δικαιωματικῶς, διορίζει πρὸς ὥραν τὸν

προεδρεύσοντα τοῦ Συμβουλίου, ἕως οὗ νὰ συνέλθῃ καὶ ἡ Βουλή, ἥτις δικαιωματικῶς καὶ αὕτη πρέπει νὰ συναχθῇ ἐντὸς δεκαπέντε ἡμερῶν, καὶ νὰ πράξῃ μετὰ τῆς Γερουσίας τὰ κατὰ νόμον.

118. Τὸ Ναμοθετικὸν χρεωστεῖ κατὰ τὴν πρώτην αὐτοῦ σύνοδον νὰ σκεφθῇ περὶ συντάξεως Κωδίκων, Πολιτικοῦ Ἐγκληματικοῦ καὶ Διαδικαστικοῦ.

119. Ἡ Βουλὴ καὶ ἡ Γερουσία δὲν κάμνουν, οὐδὲ προβάλλουν ἀμέσως προβουλεύματα· ἀλλὰ κάθε μία ἰδίως ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ἀναφέρῃ εἰς τὸν Ἡγεμόνα προτάσεις περὶ προβουλεύματος νόμων, ἢ ψηφισμάτων, τοὺς ὁποίους διὰ τὰς περιστάσεις καὶ χρείας τοῦ Ἔθνους νομίζουσιν ἀναγκαίους.

119. Ἡ Βουλὴ καὶ ἡ Γερουσία δὲν κάμνουν, οὐδὲ προβάλλουν ἀμέσως προβουλεύματα· ἀλλὰ κάθε μία ἰδίως ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ἀναφέρῃ εἰς τὸν Ἡγεμόνα προτάσεις περὶ προβουλεύματος νόμων, ἢ ψηφισμάτων, τοὺς ὁποίους διὰ τὰς περιστάσεις καὶ χρείας τοῦ Ἔθνους νομίζουσιν ἀναγκαίους.

120. Ὅταν προβληθῇ εἰς τὴν Βουλὴν ἢ εἰς τὴν Γερουσίαν ἐκ τῶν ἰδίων των μελῶν πρότασις ἔγγραφος, διὰ τῆς ὁποίας γίνεται ζήτημα νὰ τεθῇ νόμος περί τινος ἀντικειμένου, αὕτη ἡ πρότασις ἀναγιγνώσκεται εἰς τρεῖς συνεδριάσεις κατὰ συνέχειαν καὶ συζητεῖται. Ἂν δ' ἐγκριθῇ διὰ τῆς πλειοψηφίας, γίνεται ἀναφορὰ εἰς τὸν Ἡγεμόνα, διὰ τῆς ὁποίας παρακαλεῖται νὰ λάβῃ εἰς σκέψιν τὴν πρότασιν, καί, ἂν ἐγκρίνῃ, νὰ καθυποβάλῃ εἰς τὸ Νομοθετικὸν περὶ τοῦ προτεινομένου προβούλευμα.

121. Ὁ Ἡγεμὼν εἰς πρώτην ζήτησιν τοῦ ἀναφερομένου πρὸς αὐτὸν συνεδρίου, πράσσει ὅ,τι ἐγκρίνῃ. Ἂν ὅμως τὸ αὐτὸ ζήτημα περὶ τῆς αὐτῆς προτάσεως ἐπαναληφθῇ κατὰ τὴν ἐρχομένην σύνοδον, ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ συνεδρίου ἢ ὑπὸ τοῦ ἑτέρου, τότε προβάλλει κατ' ἐκείνην τὴν σύνοδον εἰς τὸ Νομοθετικὸν σῶμα τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος προβούλευμα.

122. Ἡ σύνοδος τῆς Γερουσίας καὶ τῆς Βουλῆς γίνεται συγχρόνως, καὶ συγχρόνως καταπαύεται.

123. Αἱ σύνοδοι εἶναι τακταὶ καὶ σύγκλητοι.

124. Αἱ τακταὶ ἄρχονται κατ' ἔτος περὶ τὰς ἀρχὰς Ὀκτωβρίου, καὶ διαρκοῦν τρεῖς μῆνας.

125. Αἱ σύγκλητοι γίνονται, ὅταν ἡ Κυβέρνησις χρείας τυχούσης, συγκαλῇ ἐκτάτως τὸ Νομοθετικὸν σῶμα.

126. Ἡ ἔναρξις πάσης συνόδου γίνεται ὑπὸ τοῦ Ἡγεμόνος, εἰς ἓν συνερχομένων τῶν Γερουσιαστῶν καὶ Βουλευτῶν.

127. Εἰς τὴν ἔναρξιν ταύτην ὁρκίζονται παρρησίᾳ οἱ νεοεκλελεγμένοι ἀντιπρόσωποι τὸν Βουλευτικὸν ὅρκον ἐνώπιον τοῦ Ἡγεμόνος.

128. Μετὰ τὴν ἀνωτέρω ἔναρξιν ἡ Γερουσία καὶ ἡ Βουλὴ ἐξακολουθοῦν τὰς συνεδριάσεις των, καθεμία εἰς ἰδιαίτερον καὶ ὡρισμένον Βουλετήριον.

129. Αἱ εἰς ἄλλον τόπον καὶ χρόνον καὶ περίστασιν παρὰ τοὺς ὡρισμένους γινόμεναι ὑπὸ τῆς Γερουσίας ἢ τῆς Βουλῆς συνεδριάσεις, εἶναι παράνομοι· καὶ ὁποίαν πρᾶξιν κάμωσιν εἰς αὐτὰς λογίζεται ἄκυρος.

130. Κανεὶς νόμος δὲν ἠμπορεῖ νὰ λογισθῇ ὅτι ἔχει κῦρος καὶ ἰσχὺν νόμου, ἂν δὲν συζητηθῇ καὶ κυρωθῇ ὑπὸ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας, καὶ ἐπικυρωθῇ καὶ ὑπὸ τοῦ Ἡγεμόνος, κατὰ τοὺς ὁριζομένους τύπους εἰς τὸ παρὸν Σύνταγμα.

§. 2. Περὶ τῆς Βουλῆς.

131. Ἡ Βουλὴ συγκροτεῖται ἀπὸ τοὺς κατ' ἐπαρχίαν ἐκλεγομένους Ἀντιπροσώπους ὑπὸ τοῦ λαοῦ, καὶ ἀναμέσον αὐτοῦ τοῦ λαοῦ.

132. Οἱ Ἀντιπρόσωποι ἐκλέγονται διὰ πέντε ἔτη, καὶ το πεμπτημόριον αὐτῶν ἀλλάσσει κατ' ἔτος.

133. Κατὰ τὴν πρώτην πενταετίαν ἡ ἐτήσιος ἀλλαγὴ τοῦ πεμπτημορίου θέλει γενῇ διὰ λαχνοῦ.

134. Οἱ Ἀντιπρόσωποι, ἂν καὶ κατ' ἐπαρχίας ἐκλεγόμενοι, θεωροῦνται ὡς παριστῶντες ὅλον τὸ Ἔθνος, καὶ βουλευόμενοι περὶ τῶν κοινῶν συμφερόντων τοῦ Ἔθνους.

135. Ἕκαστος Ἀντιπρόσωπος, ἐρχόμενος κατὰ πρῶτον νὰ συγκαταταχθῇ εἰς τὴν Βουλήν, ὁρκίζεται ἐπὶ δημοσίου συνεδριάσεως τὸν Βουλευτικὸν ὅρκον.

136. Κανεὶς τῶν Ἀντιπροσώπων δὲν δύναται νὰ ἀναχωρήσῃ ἀπὸ τὴν πόλιν, ὅπου συνεδριάζει ἡ Βουλή, καθόσον διαρκεῖ ἡ σύνοδος, χωρὶς τὴν συγκατάθεσιν καὶ ἔγγραφον ἄδειαν αὐτῆς.

137. Ἡ Βουλὴ ἔχει Πρόεδρον, Ἀντιπρόεδρον, Α΄ καὶ Β΄ Γραμματέα, καὶ τοὺς ἀναγκαίους Ὑπογραμματεῖς.

138. Ὁ Πρόεδρος ἐκλέγεται ὑπὸ τοῦ Ἡγεμόνος ἀναμέσον τριῶν ὑποψηφίων Ἀντιπροσώπων διδομένων παρὰ τῆς Βουλῆς. Ὁ Ἀντιπρόεδρος καὶ οἱ Γραμματεῖς Α΄ καὶ Β΄ ἐκλέγονται διὰ τῆς πλειοψηφίας τῶν Ἀντιπροσώπων, ὁ μὲν ἀναμέσον αὐτῶν, οἱ δὲ καὶ ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τῆς Βουλῆς· ἀλλ' οἱ ἐκτὸς τῆς Βουλῆς ἐκλεγόμενοι Γραμματεῖς, ὁρκίζονται πρὶν ἀναλάβωσι τὰ χρέη των.

139. Εἰς τὰς προκαταρκτικὰς συνεδριάσεις τῆς Βουλῆς, ὅτε γίνονται αἱ ἀνωτέρω ἐκλογαί, προεδρεύει ὁ γεροντότερος τῶν Ἀντιπροσώπων.

140. Ἀφοῦ ἐκλεχθῶσιν, ὡς ἀνωτέρω, ὁ Πρόεδρος, Ἀντιπρόεδρος καὶ οἱ Γραμματεῖς, ἡ Βουλὴ συστήνεται κατ' ἐπιτροπάς · στέλλει εἰς τὴν Γερουσίαν διακοίνωσιν ἀναγγέλουσαν τὴν σύστασιν αὐτῆς, καὶ ἐνασχολεῖται εἰς τὴν σύνταξιν τῆς εἰς τὸν ἐκφωνηθέντα λόγον ὑπὸ τοῦ Ἡγεμόνος ἀπαντήσεως.

141. Ὁ Πρόεδρος τῆς Βουλῆς προεδρεύει εἰς τὰς συνεδριάσεις, ἐπαγρυπνεῖ εἰς τὴν διατήρησιν τῆς εὐταξίας καὶ τοῦ κανονισμοῦ τῶν συνεδριάσεων, ἀνακαλεῖ τοὺς παρεκτρεπομένους ἀπὸ τοῦ κανονισμοῦ εἰς τὸ νὰ περιορίζωνται εἰς τὰ διατασσόμενα ὑπ' αὐτοῦ· δίδει κατὰ τάξιν τὴν ἄδειαν εἰς τοὺς ζητοῦντας νὰ λαλήσωσιν εἰς ἐπήκοον πάντων· δίδει τὴν ψηφοφορίαν εἰς τὰ μέλη περὶ τῶν γινομένων προτάσεων ὁσάκις ζητηθῇ· διορίζει τὰς ἡμέρας τῶν συνεδριάσεων, καὶ τὰς ὥρας τῆς ἐνάρξεως αὐτῶν καὶ καταπαύσεως, καθὼς καὶ τὰς μεταξὺ ἡμέρας τῶν ἀναπαύσεων καὶ διακοπῶν, κατὰ τὴν περὶ τούτων ἀπόφασιν τοῦ συλλόγου τῶν Ἀντιπροσώπων.

142. Πᾶσα διαφιλονεικουμένη ὑπόθεσις ἀποφασίζεται διὰ ψηφοφορίας.

143. Ὁ Πρόεδρος ψηφοφορεῖ αὐτὸς πρῶτος ψῆφον διακρινομένην ἀπὸ τὰς λοιπὰς δι' ἑνὸς σημείου· τυχούσης δὲ διχοψηφίας, τὸ μέρος εἰς τὸ ὁποῖον εὑρίσκεται ἡ ψῆφος τοῦ Προέδρου ἔχει τὴν νίκην.

144. Εἰς ἀπουσίαν τοῦ Προέδρου, ὁ Ἀντιπρόεδρος ἐπέχει τὸν τόπον ἐκείνου, καὶ ἐκπληροῖ καὶ τὰ χρέη του.

145. Ἡ Προεδρία καὶ Ἀντιπροεδρία τῆς Βουλῆς διαρκοῦσιν ὅσον καὶ αἱ συνεδριάσεις μιᾶς συνόδου, καὶ μαζὶ μ' αὐτὴν καταπαύωνται.

146. Τὰ προβουλεύματα καὶ ὅλα τὰ ἔγγραφα τῶν πράξεων τῆς Βουλῆς ὑπογράφονται ὑπὸ τοῦ Προέδρου, προσυπογράφονται ὑπὸ τοῦ Α΄ Γραμματέως, καὶ σφραγίζονται μὲ τὴν σφραγίδα τῆς Βουλῆς.

147. Ὁ πρῶτος Γραμματεὺς τῆς Βουλῆς συνθέτει ὅλα τὰ ἔγγραφα αὐτῆς, καὶ φυλάττει ἀκριβῆ βιβλία αὐτῶν καὶ τῶν Πρακτικῶν τῶν συνεδριάσεων.

148. Εἰς ἀπουσίαν τοῦ πρώτου Γραμματέως, ὁ δεύτερος ἐκπληροῖ τὰ χρέη ἐκείνου.

149. Ἡ Βουλὴ ὁλικῶς θεωρουμένη εἶναι ἀπαραβίαστος.

150. Οἱ Ἀντιπρόσωποι εἶναι ἀνεύθυνοι καὶ ἀκαταζήτητοι, δι' ὅσα λαλοῦσιν εἰς τὰς γινομένας ἐντὸς τοῦ Βουλευτηρίου συζητήσεις, καὶ γνωμοδοτοῦσι καὶ ψηφίζουσιν ἕκαστος κατὰ τὴν συνείδησίν του χωρὶς νὰ ζητῇ γνώμην ἢ ὁδηγίας ἰδιαιτέρας ἀπὸ ἐκείνους τῶν ὁποίων φέρει τὸ πρόσωπον.

151. Κανεὶς Ἀντιπρόσωπος διὰ πολιτικὰς διαφορὰς δὲν φυλακίζεται, ἐν ὅσῳ καιρῷ διαρκεῖ ἡ σύνοδος τῆς Βουλῆς, καὶ τέσσαρας ἑβδομάδας πρὸ τῆς ἐνάρξεως καὶ μετὰ τὴν παῦσιν τῶν συνόδων· εἰς τὸ διάστημα ὅμως τοῦτο κινεῖται ἡ κατ' αὐτοῦ ἀγωγή.

152. Ἐὰν συλληφθῇ ἐπ' αὐτοφώρῳ παρανομῶν, ἢ ἂν ὑποπέσῃ εἰς ὁποιονδήποτε ἔγκλημα κρίνεται κατὰ τὸ ἄρθρον 111.

153. Ὁ Ἀντιπρόσωπος, ἐν ὅσῳ καιρῷ ἔχει τὴν Νομο-

θετικὴν ταύτην ἀρχὴν δὲν ἠμπορεῖ νὰ δεχθῇ κανὲν ἄλλο ὑπούργημα παρὰ τὸ τοῦ Ὑπουργοῦ Γραμματέως, οὐδὲ νὰ λάβῃ μέρος ἄμεσον εἰς ἐμπόριον, εἰς ἐνοικίασιν προσόδων ἢ δημοσίων κτημάτων, εἰδὲ μὴ εἶναι ἔκπτωτος τῆς Ἀντιπροσωπείας.

154. Ἕκαστος τῶν Ἀντιπροσώπων, ἐν ὅσῳ εἶναι παρὼν ὅπου ἡ Βουλὴ συνεδριάζει, καὶ παρευρίσκεται εἰς τὰς συνεδριάσεις, λαμβάνει ἀπὸ τὸ ἐθνικὸν ταμεῖον τὸν μηνιαῖον μισθόν του ὁλόκληρον καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν, καὶ τὸν ἥμισυ κατὰ τὰς διακοπάς. Ὅστις δέ, ἄνευ τινὸς φυσικοῦ ἐμποδίου εὐλόγου, δὲν παρευρεθῇ, δέκα ἡμέρας τὸ πολὺ μετὰ τὴν ἔναρξιν τῆς Βουλῆς, πληρώνει ζημίαν χρηματικὴν ἴσην μὲ δύο μηνιαῖα τοῦ μισθοῦ του εἰς τὸ Ταμεῖον τῆς Γραμματείας τῆς δημοσίου Ἐκπαιδεύσεως· ἂν δὲ δὲν ἔλθῃ ὁλοτελῶς εἰς μίαν σύνοδον, ἢ ἔλθῃ καὶ ἀναχωρήσῃ ἀφίνων τὴν θέσιν ἄνευ ἀδείας τῆς Βουλῆς, τότε λογίζεται ὅτι παραιτεῖται τὴν Ἀντιπροσωπίαν ἑκουσίως, καὶ ἀντ' αὐτοῦ ἐκλέγεται ἄλλος.

155. Αἱ συνεδριάσεις τῆς Βουλῆς εἶναι δημόσιαι, καὶ χρείας καλούσης γίνονται μυστικαί, ὁπόταν πέντε ἀπὸ τὰ μέλη ζητήσωσι τοῦτο, ἢ εἷς τῶν Ὑπουργῶν Γραμματέων.

156. Εἰς τὰς δημοσίας συνεδριάσεις ἔχουσι τὴν ἄδειαν νὰ ἐμβαίνωσι καὶ οἱ ἐφημεριδογράφοι, καὶ αἱ κατ' αὐτὰς γινόμεναι συζητήσεις δημοσιεύονται διὰ τῶν ἐφημερίδων.

157. Τὴν Βουλὴν ἠμπορεῖ νὰ κάμῃ ἀρωγὴν πρὸς καιρὸν ἢ καὶ ὁλοτελῶς νὰ διαλύσῃ ὁ Ἡγεμὼν κατὰ τὰς ὡρισμένας περιστάσεις εἰς τὸ 243 ἄρθρον. Εἶναι ὅμως ὑπόχρεως νὰ διορίζῃ ἀμέσως καὶ νέας ἐκλογὰς Ἀντιπροσώπων, ὥστε ἡ Βουλὴ ἐντὸς μηνῶν, νὰ εὑρίσκεται πάλι συγκεκλεισμένη καὶ συνεδριάζουσα· τὴν νεογκλεχθεῖσαν δὲ Βουλὴν δὲν δύναται νὰ διαλύσῃ. Εἰς τοιαύτην περίστασιν οἱ πολῖται εἶναι ἐλεύθεροι νὰ ἐκλέγωσιν, ἢ μή, τοὺς αὐτοὺς Ἀντιπροσώπους, οἵτινες ἦσαν μέλη τῆς διαλυθείσης Βουλῆς.

158. Ὁπόταν συμβαίνῃ νὰ ἀνανεώνεται ὁλικῶς ἡ Βουλή, ἐξετάζονται ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς συνόδου τὰ ἀντιπροσωπικὰ ἔγγραφα τῶν Βουλευτῶν ὑπὸ πενταμελοῦς Γερουσιαστικῆς Ἐπιτροπῆς, διοριζομένης ὑπ' αὐτῆς τῆς Γερουσίας κατὰ πρόσκλησιν τῆς Κυβερνήσεως.

Αὐτὴ δὲ ἡ Ἐπιτροπή, ἀφοῦ ἐξετάσῃ ὅλα τὰ ἐφοδιαστικὰ ἔγγραφα καὶ γενῇ ἡ ἔναρξις τῆς συνόδου, ἐκθέτει, δι' ἑνὸς Εἰσηγητοῦ, εἰς μίαν προκαταρκτικὴν συνεδρίασιν τῆς Βουλῆς τὴν περὶ τὴν ἐξέτασιν τῶν ἐγγράφων ἀναφοράν της. Περὶ δὲ τῶν ἐκλογῶν, ὅσας εὕρῃ ἀμφιβόλους, ἢ ὅτι δὲν ἔγιναν ἀκριβῶς καθ' ὅλας τὰς νομικὰς διατυπώσεις, ἡ Βουλὴ ἀποφασίζει διὰ τῆς πλειοψηφίας.

159. Κατὰ τὴν πρώτην σύστασιν τῆς Βουλῆς θέλει κάμει, ὡς ἀνωτέρω, ἡ Γερουσία τὴν ἐξέτασιν τῶν ἐφοδιαστικῶν.

160. Τὰ ἐφοδιαστικὰ ἔγγραφα τοῦ κατ' ἔτος ἐκλεγομένου πεμπτημορίου τῶν Ἀντιπροσώπων ἐξετάζει αὐτὴ ἡ Βουλὴ δι' ἑπταμελοῦς Ἐπιτροπῆς.

161. Ἡ Βουλή, ἀφοῦ συστηθῇ ὁριστικῶς, ἤγουν ἐκλέξῃ τὸν Πρόεδρον αὐτῆς καὶ Ἀντιπρόεδρον, διαιρεῖται εἰς Ἐπιτροπὰς διαρκεῖς, ἑκάστης τῶν ὁποίων διορίζῃ καὶ ἐργασίας. Χρείας δὲ τυχούσης, ἐμπορεῖ νὰ διορίζῃ καὶ ἄλλας προσωρινὰς ἐπί τινι ἔργῳ.

162. Ἑκάστη Ἐπιτροπὴ τῆς Βουλῆς ἔχει Εἰσηγητὴν ἐκλεγόμενον ἀφ' ἑαυτῆς. Ἐρευνᾷ, συζητεῖ ἢ ἐπεξεργάζεται τὸ προκείμενον, καὶ καθυποβάλλει διὰ τοῦ ἰδίου της Εἰσηγητοῦ τὰς ἐρεύνας, τὰς γνώμας καὶ τοὺς λόγους της εἰς τὴν κρίσιν καὶ ἀπόφασιν τοῦ συνεδρίου τῆς Βουλῆς.

163. Ὅλα τὰ προβουλεύματα ἐμποροῦν νὰ προβληθῶσι κατὰ πρῶτον ἀδιαφόρως εἰς τῆς Βουλῆς τὴν σκέψιν ἢ τῆς Γερουσίας. Τὰ περὶ προσόδων ὅμως, ἢ διαθέσεως ἐθνικῶν κτημάτων, ἢ περὶ δημοσίων χρεῶν, καὶ παντὸς ἄλλου ἐν γένει, τὸ ὁποῖον ἀποβλέπει εἰς βάρος τῆς ἰδιοκτησίας καὶ τῆς χρηματικῆς καταστάσεως τοῦ λαοῦ, κατὰ πρῶτον προβάλλονται καὶ καθυποβάλλονται εἰς τὴν ἐξέτασιν τῶν Ἀντιπροσώπων τοῦ λαοῦ. Καὶ ὅσας προσθέσεις, ἢ ἀφαιρέσεις, ἢ τροποποιήσεις κάμει ἡ Γερουσία εἰς τὰ τοιαῦτα, δὲν ἐμποροῦν νὰ ἔχωσι κῦρος, ἂν δὲν τὰς ἐγκρίνῃ καὶ ἡ Βουλή.

164. Ἔχει τὸ δικαίωμα ἡ Βουλὴ νὰ ἐξετάζῃ καὶ νὰ προσδιορίζῃ κατ' ἔτος τὴν ποσότητα τῶν ἐνιαυσίων δοσιμάτων καὶ τῶν προσόδων καὶ ἐξόδων, νὰ ἀγρυπνῇ εἰς τὴν καλὴν χρῆσιν τῶν δημοσίων χρημάτων καὶ κτημάτων, νὰ ἐγκαλῇ τοὺς σφετεριζομένους ἢ φθείροντας αὐτὰ δημοσίους ὑπουργοὺς καὶ ὑπαλλήλους, ἢ καὶ ἰδιώτας· νὰ ζητῇ, ὅταν κρίνῃ ἀναγκαῖον, ὁποιασδήποτε ἀποδείξεις καὶ λογαριασμοὺς παρὰ τοῦ ἐπὶ τῆς Οἰκονομίας Ὑπουργοῦ Γραμματέως καὶ παντὸς ἄλλου Ὑπουργοῦ.

165. Ἡ Βουλὴ ἐγκαλεῖ τοὺς Ὑπουργοὺς Γραμματεῖς εἰς τὴν Γερουσίαν διὰ τὰ ἐγκλήματα τὰ προσδιοριζόμενα εἰς τὸ 258 ἄρθ. καὶ τοὺς λοιποὺς ὑπαλλήλους τῆς Κυβερνήσεως ἐγκαλεῖ καὶ κατηγορεῖ ἐνώπιον τοῦ ἁρμοδίου Δικαστηρίου, διορίζουσα ἕνα κατήγορον τοῦ παραβαίνοντος τὰ κυβερνητικὰ του καθήκοντα κατὰ τὸ 262 ἄρθον.

§. 3. Περὶ Γερουσίας.

166. Τὸ Νομοθετικὸν συνέδριον τῆς Γερουσίας συγκροτεῖται ἐκ τῶν ὑπὸ τοῦ Ἡγεμόνος ἐκλεγομένων εἰς τὴν Γερουσιαστικὴν Ἀρχὴν ἀναμέσον τῶν διασήμων Πολιτῶν.

167. Γερουσιασταὶ γίνονται, ὅσοι ὑπὲρ τὰ 35 ἔτη ἡλικιωμένοι, καὶ ἔχοντες ὑπὲρ τὸ τίμημα τοῦ Ἀντιπροσώπου, εἶναι·

Αὐτόχθονες καταστημένοι καὶ διατρίβοντες εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Ἐπικράτειαν, ἢ πολιτογραφημένοι καὶ κατοικοῦντες δεκαπέντε ἔτη μετὰ τὴν πολιτογράφησίν των εἰς μίαν Ἐπαρχίαν τῆς Ἐπικρατείας.

Μὴ κατηγορηθέντες ποτὲ διὰ κανὲν ἔγκλημα, ἀλλὰ χρηματίσαντες ἄμεμπτοι εἰς τὴν διαγωγήν των.

Διάσημοι διὰ τὰς πρὸς τὴν Πατρίδα ἐκδουλεύσεις των, ἢ διὰ τὴν παιδείαν των —ἢ διαπρέψαντες εἰς τὰ ἀνώτατα ὑπουργήματα διὰ τῆς ἱκανότητος καὶ ὑπολήψεώς των 5 ἔτη τοὐλάχιστον— ἢ μετελθόντες κατὰ δύο πενταετίας τὴν ἀντιπροσωπίαν ἀξίως καὶ κοινωφελῶς, ἢ τὰς ἀνωτάτας δικαστικὰς Ἀρχὰς δέκα ἔτη ἐντίμως.

168. Ἡ Γερουσία σύγκειται ἀπὸ 27 μέλη τοὐλάχιστον καὶ ἀπὸ 35 τὸ πλεῖστον.

169. Διὰ νὰ δύναται νὰ συνεδριάζῃ ἡ Γερουσία πρέπει νὰ εἶναι πλήρεις οἱ τόποι τοῦ ἐλαχίστου ἀριθμοῦ τῶν 27 δηλαδή· οἱ λοιποὶ τόποι ἠμποροῦν νὰ μένωσι κενοί, καὶ πληροῦται ἐν μέρος αὐτῶν μόνον, ὅταν εὐαρεστῆται ὁ Ἡγεμών, ἀλλὰ κατὰ τὴν ἀρχὴν τῶν τακτῶν συνόδων.

170. Ὅταν τύχῃ διάλυσις τῆς Βουλῆς, ἢ Ἔκτακτος σύνοδος, ὁ ἀριθμὸς τῆς Γερουσίας μένει τότε ἀμετακίνητος, μ' ὅσα μέλη εἶχε δηλαδὴ πρὸ τῆς διαλύσεως τῆς Βουλῆς ἢ πρὸ τῆς συγκλήτου συνόδου, χωρὶς ν' αὐξηθῇ ὁ ἀριθμός των διὰ νέων ἐκλογῶν.

171. Ἡ συνεδρίασις τῆς Γερουσίας λογίζεται πλήρης, ὅταν εἶναι παρόντα τὰ δύο τρίτα τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ὄντων διωρισμένων μελῶν· αἱ δὲ ἀποφάσεις αὐτῆς γίνονται διὰ πλειοψηφίας.

172. Ἡ Γερουσία ἔχει Πρόεδρον ἐκ τῶν μελῶν αὐτῆς, ἐκλεγόμενον ὑπὸ τοῦ Ἡγεμόνος, καὶ Γραμματεῖς ψηφιζομένους ὑπὸ τοῦ σώματος αὐτοῦ καὶ ὁρκιζομένους ἐνώπιον αὐτοῦ.

173. Αἱ πράξεις τῆς Γερουσίας ὑπογράφονται ὑπὸ τοῦ Προέδρου, προσυπογράφονται ὑπὸ τοῦ Α΄ Γραμματέως σφραγιζόμεναι μὲ τὴν ἰδίαν σφραγίδα τῆς Γερουσίας.

174. Ἡ Γερουσιαστικὴ Ἀρχὴ δὲν ἠμπορεῖ ποτὲ νὰ θεωρηθῇ διαδοχική, καὶ κατὰ κληρονομίαν διδομένη ἀπὸ πατέρα εἰς υἱὸν δικαιωματικῶς· ἀλλ' οἱ Γερουσιασταὶ ἐκλέγονται διὰ βίου. Ἔχουν ὅμως τὸ ἐλεύθερον νὰ δίδωσι τὴν παραίτησίν των δι' ὁποιουσδήποτε λόγους καὶ ἂν ἔχωσιν· ἀλλ' ἡ παραίτησις αὕτη δὲν γίνεται δεκτή, εἰμὴ μετὰ τὸ τέλος τῶν συνόδων.

175. Ὁ Ἡγεμὼν πληροῖ εὐθὺς τοὺς μένοντας κενοὺς τόπους διὰ παραίτησιν ἢ ἀποβίωσιν.

176. Ὁ διάδοχος τοῦ Ἡγεμόνος ἔχει ἕδραν εἰς τὴν Γερουσίαν, ἅμα φθάσῃ εἰς τὸ 18 ἔτος τῆς ἡλικίας του. Κά-

θηται ἐκ δεξιῶν τοῦ Προέδρου, ἀλλὰ δὲν ἔχει ψῆφον.

177. Οἱ Γερουσιασταί, ἅμα ἐκλεγόμενοι, ὁρκίζονται ἐνώπιον τοῦ Ἡγεμόνος τὸν Γερουσιαστικὸν ὅρκον.

178. Οἱ Γερουσιασταὶ λαμβάνουσι τὸν μηνιαῖον των μισθὸν ἀδιακόπως καὶ τακτικῶς κατὰ μῆνα, πληρωνόμενον ἀπὸ τὸ Ἐθνικὸν Ταμεῖον· ἀλλὰ δὲν δύνανται νὰ μετέλθωσιν ἐμπόριον ἢ τέχνην, οὐδὲ νὰ λαβωσι μέρος κανὲν εἰς ἐνοικίασιν προσόδων ἢ Ἐθνικῶν κτημάτων· ἅμα δὲ φωραθῶσι μετέχοντες τῶν ἀνωτέρω, εἶναι ἔκπτωτοι τῆς Γερουσιαστικῆς Ἀρχῆς.

179. Ἡ Γερουσία, οὖσα τὸ ἕν τῶν δύο συνεδρίων τοῦ Νομοθετικοῦ σώματος, μετέχει τῆς νομοθεσίας, καὶ ἔχει τὰ καθήκοντα καὶ δικαιώματα, ὅσα προσδιορίσθησαν κοινῶς εἰς τὰ περὶ τοῦ Νομοθετικοῦ σώματος.

180. Ὁλικῶς θεωρουμένη εἶναι ἀπαραβίαστος.

181. Κανὲν μέλος αὐτῆς δὲν ἠμπορεῖ νὰ κατηγορηθῇ ἢ νὰ ἐπιπληχθῇ ἐκτὸς τοῦ συνεδρίου, διὰ τοὺς ὁποίους λέγει λόγους, ἢ διὰ τὸν τρόπον, μὲ τὸν ὁποῖον φέρεται ἐντὸς τοῦ Βουλευτηρίου.

182. Οἱ Γερουσιασταὶ δὲν ἐνάγονται διὰ πολιτικὰς ὑποθέσεις, ἐν ὅσῳ διαρκεῖ ἡ σύνοδος, χωρὶς τῆς εἰδήσεως αὐτῆς τῆς Γερουσίας.

183. Διὰ παρανομίας καὶ ἐγκλήματα κρίνονται ὑπὸ τοῦ ἰδίου αὐτῶν σώματος κατὰ τὸ 111 ἄρθρον.

184. Ἡ Γερουσία δικάζει τοὺς Ὑπουργοὺς Γραμματεῖς καὶ τοὺς Πρέσβεις ἢ διπλωματικοὺς Ὑπουργοὺς τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως, ἐγκαλουμένους παρὰ τῆς Βουλῆς καὶ τοὺς ἐναγομένους δι' ἐπιβουλὴν εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ Ἡγεμόνος καὶ τῶν διαδόχων αὐτοῦ, τοὺς εἰς τὰ ἀνώτατα ἀξιώματα τὰ στρατιωτικὰ ἐγκαλουμένους δι' ἐσχάτην προδοσίαν, καὶ τὰ τοῦ Ἀνωτάτου Δικαστικοῦ συνεδρίου μέλη.

185. Ὅταν ἡ Γερουσία μετασχηματιζομένη εἰς Δικαστήριον, δικάζῃ τοὺς ἀνωτέρω, κάμνει τὰς συνεδριάσεις αὐτῆς δημοσίως, ἂν δὲν προσβάλλεται ἡ αἰδὼς ἢ ἡ ἀσφάλεια καὶ τὰ συμφέροντα τοῦ Ἔθνους ἐκ ταύτης τῆς δημοσιότητος.

186. Οἱ Γερουσιασταὶ λαμβάνονται ἐκ τῶν τριῶν μεγάλων Τμημάτων τῆς Ἐπικρατείας (ἄρθ. 2.) ἡ δὲ Γερουσία ὑπερασπίζει ἐν γένει·

α΄) Τὰ κοινὰ δικαιώματα καὶ τὰ γενικὰ συμφέροντα τοῦ Ἔθνους.

β΄) Τὰ δικαιώματα τοῦ Ἡγεμόνος καὶ τῶν κληρονόμων αὐτοῦ.

γ΄) Ἀγρυπνεῖ ἰδίως εἰς τὴν ἀκριβεστάτην φύλαξιν τῶν Συνταγματικῶν νόμων, καὶ εἰς τὸ νὰ μὴ θέτωνται ἄλλοι νόμοι ἐνάντιοι καὶ ἀναιρετικοὶ ἐκείνων.

δ΄) Δέχεται τὸν ὅρκον τοῦ Ἡγεμόνος ἢ τοῦ διαδεχομένου τὴν Ἡγεμονίαν, ἀγορεύει αὐτὸν καὶ προκηρύσσει τὴν ἀναγόρευσιν εἰς τὸ Ἔθνος.

ε΄) Παρομοίως ὁρκίζει καὶ τὸν Κυβερνῶντα προσωρινῶς καὶ ὑπευθύνως.

ς΄) Διορίζει ἐπιτρόπους τοῦ ἀνηλίκου διαδόχου τῆς Ἡγεμονίας ἂν ὁ πατὴρ δὲν ἔχῃ διωρισμένους πρὸ τῆς ἀποβιώσεώς του.

ζ΄) Φροντίζει ἰδίως περὶ τῆς ἀνατροφῆς καὶ συντηρήσεως τοῦ ἀνηλίκου ὀρφανοῦ διαδόχου.

η΄) Ἐπαγρυπνεῖ καὶ ὑπερασπίζει τὰ δίκαια αὐτοῦ καὶ τὰ τῆς οἰκογενείας του.

187. Ἡ Γερουσία κατὰ τὰς διακοπὰς τῶν συνόδων δὲν ἐμπορεῖ νὰ συνέλθῃ ἢ νὰ κάμῃ οὐδεμίαν πρᾶξιν νομοθετικήν, ἔχουσαν κῦρος εἰμή, ὅτι κατὰ τὴν ὡρισμένην περίπτωσιν τὴν εἰς τὸ 117 ἄρθρον· μολονοῦτο ἡ Κυβέρνησις δύναται νὰ τὴν ἀπασχολήσῃ, κατ' ἐπιτροπὰς εἰς ἔργα προετοιμαστικὰ τῆς νομοθεσίας.

188. Οἱ Γερουσιασταὶ κατὰ τὴν ἐποχὴν τῶν συνόδων, δὲν ἐμποροῦν νὰ λείψωσιν ἀπὸ τὰ χρέη των χωρὶς πραγματικοῦ τινος φυσικοῦ ἐμποδίου, περὶ τοῦ ὁποίου χρεωστοῦν νὰ εἰδοποιῶσι τὸ συνέδριον· τοῦτο δὲ ἔχει τὴν ἐξουσίαν νὰ παιδεύῃ τὴν ἄνευ λόγου ἀπουσίαν.

189 Εἶναι ὑπόχρεοι νὰ ἔχωσι τὴν σταθερὰν διαμονήν των καὶ νὰ διαμένωσι πάντοτε εἰς τὴν καθέδραν τῆς Κυβερνήσεως, παρεκτὸς ὅταν στέλλωνται διὰ δημόσιον ὑπηρεσίαν.

190. Δι' ἰδίας των ὑποθέσεις δὲν ἐμποροῦν ν' ἀπέλθωσιν ἀπὸ τὴν καθέδραν τῆς Κυβερνήσεως κατὰ τὴν ἐποχὴν τῶν διακοπῶν, εἰμὴ λαμβάνοντες τὴν ἄδειαν μὲ ῥητὴν προθεσμίαν παρὰ τοῦ Ἡγεμόνος· ἂν δὲ χωρὶς αὐτῆς ἀπέλθωσι, λογίζονται ὅτι παραιτοῦνται τὴν Γερουσιαστικὴν ἀρχήν.

191. Ὅστις τῶν Γερουσιαστῶν διὰ γῆρας, ἢ ἄλλο τι, ὑποπέσῃ εἰς σωματικὴν ἀσθένειαν ἢ ἠθικὴν ἀνικανότητα, παύει τῶν χρεῶν του καὶ λαμβάνει τὸ τριτημόριον τοῦ μισθοῦ του πρὸς ἐξοικονόμησιν, διατρίβων ὅπου θελήσῃ.

§. 4. Περὶ προτάσεως, συζητήσεως, κυρώσεως τῶν προβουλευμάτων, καὶ ἐπικυρώσεως τῶν νόμων.

192. Οἱ νόμοι, καὶ τὰ ψηφίσματα θέτονται ὑπὸ τῆς Νομοθετικῆς Ἐξουσίας, ἤτοι ὑπὸ τῆς Βουλῆς συμφώνως καὶ τῆς Γερουσίας, καὶ τοῦ Ἡγεμόνος προβάλλοντος καὶ ἐπικυροῦντος αὐτά.

193. Τὰ διατάγματα γινόμενα κατὰ συνέπειαν νόμων, καὶ αἱ πρὸς τὴν ἐκτέλεσιν τῶν νόμων διατάξεις ἐκδίδονται ὑπὸ τοῦ Ἡγεμόνος μόνου.

194. Ὁ Ἡγεμὼν μόνον προβάλλει διὰ τῶν Ὑπουργῶν Γραμματέων τὰ προβουλεύματα εἰς τὰ δύο Νομοθετικὰ συνέδρια.

195. Πᾶν προβούλευμα παρουσιαζόμενον εἰς ἓν τῶν συνεδρίων ἀναγινώσκεται εἰς δύο συνεδριάσεις κατὰ συνέχειαν, καὶ ἂν ἐγκριθῇ εἰς συζήτησιν, ἐπιτρέπεται εἰς ἐπιτροπήν τινα, ἥτις τὸ συζητεῖ ἰδίως καὶ τὸ ἐπεξεργάζεται καὶ αναφέρει διὰ τοῦ Εἰσηγητοῦ αὐτῆς εἰς πλήρη συνεδρίασιν τὰς σκέψεις καὶ τὰς ὅσας ἔκαμε τροποποιήσεις.

196. Τυπώνεται ἡ ἔκθεσις τοῦ Εἰσηγητοῦ καὶ τὸ προβληθὲν ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως προβούλευμα ἀπαραλλάκτως, φέρον εἰς τὸ περιθώριον τὰς γενομένας τροποποιήσεις ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς, διὰ νὰ δοθῇ ἐν ἀντίτυπον εἰς καθὲν τῶν μελῶν.

197. Εἰς ἡμέραν ῥητὴν ἀρχίζεται ἡ συζήτησις καὶ αὕτη γίνεται πρῶτον εἰς τὸ ὅλον τοῦ νόμου, ἔπειτα συζητεῖται καὶ ψηφοφορεῖται κατὰ παράγραφον καὶ κατ' ἄρθρον.

198. Καθὲν τῶν μελῶν τοῦ συνεδρίου ἔχει τὴν ἄδειαν νὰ προτείνῃ προσθήκας καὶ ἀφαιρέσεις ἢ τροποποιήσεις εἰς πᾶν ἄρθρον, οἱ ὁποῖαι ἀποφασίζονται διὰ τῆς πλειοψηφίας.

199. Μετὰ τὴν ψηφοφορίαν ὅλων τῶν ἄρθρων, κάμνει ὁ Εἰσηγητὴς τὴν ἀνακεφαλαίωσιν τῶν συζητήσεων, καὶ ἔπειτα γίνεται καὶ δευτέρα ψηφοφορία ἐπὶ τῆς ὁλοκληρίας τοῦ προβουλεύματος.

200. Οἱ Ὑπουργοὶ Γραμματεῖς, καὶ μάλιστα ὁ παρουσιάσας τὸ προβούλευμα, παρευρίσκονται, καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῶν συζητήσεων, καὶ λαμβάνουν τὴν ἄδειαν νὰ λαλήσωσιν ὁσάκις τὴν ζητοῦσιν.

201. Ἂν τὸ συνέδριον, κατὰ τὴν ἀνωτέρω συζήτησιν παραδεχθῇ τὸ προβούλευμα, πέμπει αὐτὸ ἐπισήμως εἰς τὸν Ἡγεμόνα διὰ πενταμελοῦς Ἐπιτροπῆς. Ἂν δὲν τὸ παραδεχθῇ, πέμπει ἐπίσημον διακοίνωσιν δι' ὁμοίας Ἐπιτροπῆς, καὶ παρακαλεῖ τὸν Ἡγεμόνα ν' ἀναβάλῃ τὸ προβούλευμα εἰς ὡριμωτέραν σκέψιν.

202. Εἰς τὴν πρώτην περίπτωσιν ὁ Ἡγεμὼν πέμπει αὐτὸ τὸ προβούλευμα εἰς τὸ ἕτερον συνέδριον διὰ νὰ συζητηθῇ καὶ εἰς αὐτὸ κατὰ τὸν ὅμοιον τρόπον. Εἰς δὲ τὴν δευτέραν, ἂν τὸ προβούλευμα εἶναι ἐξ ἐκείνων τὰ ὁποῖα πρέπει κατὰ τὸ 163 ἄρθρον νὰ πέμπωνται ἐν πρώτοις εἰς τὴν Βουλήν, ἀναβάλλεται εἰς ὡριμωτέραν σκέψιν· ἂν δ'εἶναι ἄλλο παρὰ τ' ἄνω εἰρημένα, εἶναι κύριος ὁ Ἡγεμὼν νὰ τὸ διαγγείλῃ ἢ μή, εἰς τὴν Γερουσίαν. Ὅταν δὲ αὕτη παραδεχθῇ μὲ τὴν πρέπουσαν συζήτησιν ἓν τοιοῦτον διαγγελθὲν προβούλευμα, τότε τὸ πέμπει καὶ εἰς τὴν Βουλὴν διὰ νὰ τὸ συζητήσῃ καὶ αὐτή.

203. Εἰς τὰς τροποποιήσεις τὰς γινομένας ὑπὸ τοῦ συζητήσαντος συνεδρίου ἐν πρώτοις τὸ προβούλευμα, ὅταν προσθέσῃ νέας καὶ ἕτερον, πότε πέμπεται πάλιν τὸ προβούλευμα εἰς τὸ ἕτερον συνέδριον διὰ νὰ τὸ συζητήσῃ καὶ αὐτό.

204. Ὅταν τὰ δύο συνέδρια δὲν ἐμποροῦν νὰ συμφωνήσωσι διὰ τὰς γενομένας ὑπὸ ἑκατέρων τροποποιήσεις εἰς τὰ προβουλεύματα, τότε διορίζουσι μικτὴν ἐπιτροπήν, δίδοντος τοῦ καθενὸς συνεδρίου ἐννέα μέλη. Ἡ Ἐπιτροπὴ

αὕτη ἐνασχολεῖται εἰς τὸ νὰ ἐξομαλύνη τὰς δυσκολίας, καὶ καθυποβάλλει τας πράξεις της ἔπειτα εἰς ἕκαστον τῶν συνεδρίων· ἂν δὲ αὐτὰ δὲν παραδεχθῶσι καὶ τότε τὸ προβούλευμα, ἀναβάλλεται εἰς ὡριμωτέραν σκέψιν, καὶ προτείνεται εἰς τὴν ἐπομένην σύνοδον ἂν εἶναι ἀναγκαῖον· Εἰς τοιαύτην περίστασιν, ἂν ἔχῃ καὶ ἡ Κυβέρνησις τινὰς δυσκολίας εἰς τὸ νὰ μὴ παραδεχθῇ τὰς τροποποιήσεις, προστίθει καὶ αὐτὴ εἰς τὴν ἀνωτέρω ἐπιτροπὴν τέσσαρας ἐκ τῶν συμβούλων της.

205. Εἰς ἓν προβούλευμα δὲν ἐμποροῦν νὰ γένωσι προσθέσεις καὶ ἀφαιρέσεις τοιαῦται ὥστε νὰ ἀλλοιώνωσιν ὅλως διόλου τὴν ὑπόθεσιν καὶ τὸ σκοπούμενον τοῦ προβουλεύματος, καὶ νὰ γεννῶσιν ἄλλο διάφορον, προβούλευμα.

206. Ἡ Κυβέρνησις ἔχει τὴν ἐξουσίαν νὰ λαμβάνῃ ὀπίσω τὸ προβούλευμα, ἐνῷ ἀκόμη συζητεῖται κατ' ἄρθρον ὑπὸ τοῦ συνεδρίου, εἰς τὸ ὁποῖον κατὰ πρῶτον τὸ καθυποβάλλει καὶ νὰ τὸ ἀναβάλλῃ εἰς ὡριμωτέραν σκέψιν.

207. Ὅταν παραδεχθῶσι καὶ τὰ δύο συνέδρια συμφώνως τὰ προβαλλόμενα ἀπ' εὐθείας ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως προβουλεύματα, πέμπονται εἰς τὸν Ἡγεμόνα παρὰ τοῦ τελευταίου συζητήσαντος αὐτὰ συνεδρίου· καὶ ὁ Ἡγεμὼν ἐντὸς 15 ἡμερῶν δημοσιεύει αὐτὰ μὲ τὴν ἐπικύρωσίν του, λαμβάνοντα τότε ἰσχὺν νόμου.

208. Τὰ δὲ κατὰ ζήτησιν τοῦ ἑνὸς ἢ καὶ τῶν δύο συνεδρίων προβαλλόμενα ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως εἰς τὴν συζήτησιν αὐτῶν προβουλεύματα,καὶ παραδεχόμενα ὑπ' ὑτῶν, ὁ Ἡγεμὼν εἶναι κύριος νὰ τὰ ἐπικυρώσῃ καὶ νὰ τὰ δημοσιεύσῃ ἢ μή· κατὰ τὴν δευτέραν περίπτωσιν ὅμως προβάλλει εἰς τὴν ἐρχομένην σύνοδον περὶ τῆς αὐτῆς ὑποθέσεως προβούλευμα· τοῦτο δὲ ἂν γένῃ παραδεκτὸν πάλιν ὑπὸ τῶν συνεδρίων, τότε λαμβάνει τὴν ἐπικύρωσιν καὶ τὴν δημοσίευσιν παρὰ τοῦ Ἡγεμόνος.

209. Ὅταν ἓν τῶν δύο συνεδρίων δὲν παραδεχθῇ τὸ προβούλευμα, ἀναβάλλεται εἰς ὡριμωτέραν σκέψιν, καὶ προβάλλεται εἰς τὴν ἐρχομένην σύνοδον· ἂν δὲ καὶ τότε δὲν γενῇ δεκτὸν παραβλέπεται.

210. Περὶ τὰς ἀρχὰς ἑκάστης συνόδου προβάλλονται ἐν πρώτοις εἰς τὴν Βουλὴν τὰ περὶ τῶν ἐτησίων ἐσόδων καὶ ἐξόδων προβουλεύματα.

211. Διὰ νὰ ἐπικυρώσῃ καὶ νὰ δημοσιεύσῃ ὁ Ἡγεμὼν ἓν προβούλευμα ὡς νόμον, πρέπει νὰ συζητῆται καὶ νὰ ἐπικυρώνεται αὐτὸ τὸ προβούλευμα καὶ ὑπὸ τῶν δύο συνεδρίων κατὰ μίαν καὶ τὴν αὐτὴν σύνοδον.

212. Κανὲν προβούλευμα δὲν ἐμπορεῖ νὰ συζητηθῇ ἀπὸ τοῦ ἑνὸς συνεδρίου καὶ ἔπειτα νὰ ἀναβληθῇ διὰ νὰ καθυποβληθῇ εἰς τοῦ ἑτέρου τὴν συζήτησιν κατὰ τὴν ἐρχομένην σύνοδον.

213. Περὶ τῶν προβουλευμάτων, ὅσα δὲν ἐπικυρώνει ὁ Ἡγεμὼν, ἀποκρίνεται ὅτι ἀναβάλλει αὐτὰ εἰς ὡριμωτέραν σκέψιν.

214. Ἡ ἀναβολὴ αὕτη δὲν ἐμποδίζει ἀπὸ τοῦ νὰ προβληθῇ πάλιν ἀπὸ μέρους τῆς Κυβερνήσεως εἰς τὴν αὐτὴν ἢ εἰς τὴν κατόπιν σύνοδον προβούλευμα ἕτερον περὶ τῆς αὐτῆς ὑποθέσεως.

215. Ὁ Ἡγεμὼν κάμνει τὴν ἐπικύρωσιν ἰδιοχείρως, ὑπογράφων εἰς τὸν νόμον, τὸ «Ἐ π ι κ υ ρ ο ῦ τ α ι κ α ὶ ἔ χ ε ι ἰ σ χ ὺ ν ν ό μ ο υ».

216. Ἡ ἐπικύρωσις αὕτη ἔχει ἑπομένην τὴν δημοσίευσιν καὶ τὴν ἀνυπέρθετον ἐκτέλεσιν καὶ ἐνέργειαν τοῦ νόμου.

ΚΕΦ. ΣΤ΄.

Περὶ τοῦ Νομοτελεστικοῦ.

§. 1. Περὶ τῆς ἐξουσίας τοῦ Ἡγεμόνος

217. Ἡ ἡγεμονία τῆς Ἑλλάδος εἶναι Συνταγματική, καὶ διαδοχικὴ ἀπὸ πατέρα εἰς γνήσιον υἱὸν διαδιδομένη κατὰ πρωτοτοκίαν ἀρρενογονίας.

218. Ὅταν ὁ διάδοχος διαμείνῃ ἄκληρος, ἡ διαδοχὴ εἰς τὴν Ἡγεμονίαν διαδίδεται κατὰ τάξιν τῆς γεννήσεως μεταξὺ τῶν γνησίων ἀδελφῶν του, καὶ τῶν ἐκ τούτων πρωτοτόκων· ὅταν δ' ἐκλείψῃ ἡ ἀρρενογονία αὐτῆς τῆς γενεᾶς τότε γίνεται ἡ υἱοθέτησις.

219. Αἱ θυγατέρες καὶ οἱ ἐξ αὐτῶν γεννώμενοι ἀποκλείονται ἀπὸ τὴν διαδοχήν.

220. Ὁ διάδοχος πρεσβεύει τὴν ἐπικρατοῦσαν θρησκείαν τῆς Ἐπικρατείας, καὶ ἀναλαμβάνει την Ἡγεμονικὴν Ἐξουσίαν ἅμα γένῃ ἐνῆλιξ ἤγουν ἅμα φθάσῃ τὸ 25 ἔτος τῆς ἡλικίας του.

221. Ὁ ἡγεμὼν εἶναι ὁ ὑπέρτατος Ἄρχων τῆς Πολιτείας καὶ πρῶτος Πολίτης καὶ Ἀντιπρόσωπος τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους.

222. Ἔχει τὴν Νομοτελεστικὴν Ἐξουσίαν ἀσυμμερίστως.

223. Συμμετέχει τῆς Νομοθετικῆς Ἐξουσίας, ὡς προβάλλων προβουλεύματα καὶ ἐπικυρώνων καὶ δημοσιεύων τοὺς νόμους.

224. Ἐνεργεῖ τὴν πρὸς ἐκτέλεσιν τῶν νόμων Κυβερνητικὴν Ἐξουσίαν διὰ διαφόρων Ὑπουργῶν, καὶ τὴν ἔνοπλον δύναμιν τοῦ Κράτους διὰ διαφόρων Ἀξιωματικῶν.

225. Ἐκλέγει κατὰ τὴν βούλησίν του καὶ ἀλλάσσει τοὺς Ὑπουργοὺς Γραμματεῖς.

226. Ἐκλέγει τοὺς Γερουσιαστὰς κατὰ τὸ 167 ἄρθρον.

227. Διορίζει εἰς ὅλα τὰ ὑπουργήματα καὶ ἀξιώματα κατὰ τὰ 69 καὶ 70 ἄρθρα καὶ προσδιορίζει τὰ καθήκοντα τῶν ὄντων εἰς ἕκαστον αὐτῶν.

228. Φροντίζει περὶ τῆς ἐσωτερικῆς καὶ ἐξωτερικῆς ἀσφαλείας τοῦ Κράτους.

229. Ὑπερασπίζει τὰ κοινὰ τοῦ Ἔθνους δίκαια καὶ τὰ τοῦ καθενὸς Ἕλληνος ἰδίως, καὶ φροντίζει περὶ τῆς εἰς ἕκαστον ἀποδόσεως τοῦ δικαίου του διὰ τῶν νομίμων Δικαστηρίων.

230. Διορίζει τοὺς Δικαστάς, καὶ ἀγρυπνεῖ εἰς τὸ νὰ ἐκτελῶσιν οὗτοι ἀπαθῶς καὶ ἀδεκάστως τὰ χρέη των, καὶ νὰ ἐκτελῶνται αἱ ἀποφάσεις τῶν Δικαστηρίων.

231. Προστατεύει καὶ ἐνισχύει μετὰ τοῦ Νομοθετικοῦ τὴν κοινὴν ἐκπαίδευσιν τοῦ Ἔθνους, ἀνταμείβει τοὺς βελτιοῦντας καὶ ἐπιταχύνοντας αὐτήν, ἢ τοὺς ἐφευρίσκοντάς τι συντελεστικὸν εἰς τὴν πρόοδον τῶν τεχνῶν καὶ τῆς βιομηχανίας κατὰ τὰ 99 καὶ 100 ἄρθρα.

232. Ὁρίζει τὰ περὶ νομισμάτων μετὰ τοῦ Νομοθετικοῦ κατὰ τὸ 95 ἄρθρον, τὰ ὁποῖα φέρουσι κατὰ προτομὴν τὴν εἰκόνα αὐτοῦ καὶ τὄνομα.

233. Ἐκδίδει διατάγματα κατὰ τοὺς νόμους καὶ διατάξεις πρὸς ἐκτέλεσιν τῶν νόμων· ὅλα δὲ τὰ ἐκδιδόμενα προσυπογράφει καὶ σφραγίζει ὁ Ὑπουργὸς Γραμματεὺς εἰς τοῦ ὁποίου τὸν κλάδον ἀνάγονται.

234. Ὁ Ἡγεμὼν εἶναι ἀνεύθυνος καὶ ἀπαραβίαστος. Οἱ ὑπ' αὐτὸν καὶ ἐπ' ὀνόματι αὐτοῦ ἐνεργοῦντες Ὑπουργοὶ Γραμματεῖς εἶναι ὑπεύθυνοι.

235. Κινεῖ τὰς κατὰ γῆν καὶ θάλασσαν δυνάμεις· δὲν διοικεῖ ὅμως αὐτὰς ποτὲ αὐτοπροσώπως, ἀλλὰ δι' ἀξιωματικῶν ὑπευθύνων.

236. Δὲν ἐκστρατεύει ποτὲ εἰς πόλεμον, οὐδ' ὁ διάδοχός του, ἄνευ τῆς συγκαταθέσεως τοῦ Νομοθετικοῦ.

237. Κηρύττει πόλεμον, κλείει εἰρήνην, κάμνει συνθήκας συμμαχίας καὶ ἐμπορίου κ.λ.π. κατὰ τὸ 101 ἄρθρον.

238. Ἀνταποκρίνεται μὲ τὰς ξένας δυνάμεις, πέμπει πρέσβεις καὶ διπλωματικοὺς Ὑπουργούς, Προξένους, Πράκτορας κ.λ.π. εἰς τὰς ξένας Ἐπικρατείας καὶ δέχεται παρ' αὐτῶν παρομοίως.

239. Διορίζει κατὰ πενταετίαν συμφώνως μετὰ τοῦ ἑνὸς συνεδρίου τοῦ Νομοθετικοῦ τοὺς μηνιαίους μισθοὺς τῶν μελῶν τοῦ ἑτέρου.

240. Συγκαλεῖ κατὰ τοὺς ὡρισμένους καιροὺς τὰς πρὸς ἐκλογὴν τῶν ἀντιπροσώπων συνάξεις τῶν πολιτῶν.

241. Συγκαλεῖ τὸ Νομοθετικὸν σῶμα εἰς τακτὰς συνόδους καὶ εἰς ἐκτάκτους, ὅταν ἡ χρεία τὸ καλῇ· καταπαύει τὰς συνόδους μετὰ τὴν παρέλευσιν τοῦ ὡρισμένου καιροῦ καὶ παρατείνει αὐτὰς κατὰ τὰς χρείας τῆς Ἐπικρατείας, πλειότερον τῶν τριῶν μηνῶν.

242. Κάμνει τὴν ἔναρξιν τῶν συνόδων αὐτοπροσώπως, ἐκθέτων εἰς αὐτὰς τὰ περὶ τῆς ἐσωτερικῆς καὶ ἐξωτερικῆς καταστάσεως τῶν πραγμάτων τοῦ Κράτους.

243. Ἀναβάλλει τὰς συνεδριάσεις τῆς Βουλῆς, ἢ καὶ διαλύει αὐτὴν ὁλοτελῶς εἰς τινα ἐποχὴν καὶ μετὰ τὴν ἔναρξιν αὐτῶν τῶν συνόδων, ὅταν εὕρῃ αὐτὴν παραβαίνουσαν τοὺς Συνταγματικοὺς νόμους, ἢ ζητοῦσαν ὰ προσβάλῃ τὰ δίκαια τοῦ Ἔθνους ἢ τοῦ Ἡγεμόνος· διορίζει ὅμως ἀμέσως νὰ γένωσι νέαι ἐκλογαὶ Ἀντιπροσώπων κατὰ τὸ 157 ἄρθρον.

244. Ὁ Ἡγεμὼν ἔχει τὴν ἐξουσίαν νὰ συγκατανεύῃ εἰς συγχωρήσεις καὶ αμνηστείας κοινάς, όταν αἱ περιστάσεις απαιτωσι τουτο προς σωτηρίαν τοῦ Ἔθνους.

245. Δια φιλανθρωπιαν καὶ επιεικειαν, καὶ δια λόγους ισχυρους, εμπορεί να μεταβαλλη την κεφαλικην ποινὴν και την δια βίου ἢ τὴν πολυχρόνιον δέσμευσιν, κατὰ σύστασιν του Δικαστηρίου.

246. Δεν εμπορεῖ νὰ τάξῃ κανένα φόρον, δασμόν, ἢ δόσιμον, ἢ είσπραξιν όποιανοηποτε, ἢ δανειον νά καμη χωρις νομου, ἢ ψηφισματος συζητηθεντος και παραδεχθεντος υπο του Νομοθετικοῦ σωματος.

247. Δεν εισερχεται εἰς κανὲν τῶν δύο συνεδρίων, είμὴ κατὰ την εναρξιν καὶ παῦσιν τῶν συνόδων.

248. Δεν εμπορεί να δώσῃ εις κανενα ανθρωπον, ἢ εἰς κανεν συστημα ανθρώπων οἱονδήποτε, προνόμια κανενὸς εἴδους προσωπικα ἢ κληρονομικα.

249. Κομητεῖαι καὶ βαρωνεῖαι, ἢ πρωτοτοκίας δικαιώματα, ἢ ἄλλαι παρόμοιαι απολαύσεις εξαιρετικαὶ ἀποκτημάτων, επ' οὐδενὶ λογῳ δεν ἐμπορουν νά συστηθῶσιν εις το Ελληνικὸν Κρατος.

250. Ὁ Ἡγεμών, ἢ ὁ διαδεχόμενος τὴν Ἡγεμονίαν, πρὶν ἀναλαβῃ τὰ τῆς ἡγεμονικῆς Ἐξουσιας, ὁρκίζεται ἐνώπιον τῆς Γερουσίας, ότι θελει σεβάζεσθαι καὶ προστατεύει τὴν ἐπικρατοῦσαν θρησκείαν τῆς Ἐπικρατείας, καὶ θέλει υπερασπίζει καὶ διασώζει ἀπαραμείωτον τὸ πολιτικὸν Σύνταγμα τῆς Ἑλλάδος, ὁμοῦ δὲ καὶ τὰ δίκαια τοῦ λαοῦ.

§. 2. Περὶ Ὑπουργῶν Γραμματέων

251. Ὁ Ἡγεμὼν ἔχει κατ' ἰδίαν του ἐκλογὴν ἓν συμβούλιον ἐκτελεστικὸν τῶν νόμων, συγκροτούμενον, ἀπὸ Ὑπουργοὺς Γραμματεῖς.

252. Οἱ Ὑπουργοὶ Γραμματεῖς εἶναι ἑπτὰ τὸ πολύ: α'. Ὁ ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν. β'. ὁ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν γ'. ὁ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν. δ'. ὁ ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν. ε. ὁ ἐπὶ τῶν Ναυτικῶν ς' ὁ ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίου Ἐκπαιδεύσεως. ζ' ὁ ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης.

253. Οἱ Ὑπουργοὶ Γραμματεῖς, ὅλοι κοινῶς συμβουλευόμενοι μετὰ τοῦ Ἡγεμόνος, ἐκτελοῦσιν ἰδίως ἕκαστος τὰς ἀναφερομένας εἰς τὸν ἴδιόν του κλάδον ὑποθέσεις.

254. Ἐνεργοῦν τοὺς νόμους ἐπ' ὀνόματι τοῦ Ἡγεμόνος καὶ τὰ διατάγματα, καὶ τὰς διατάξεις αὐτοῦ.

255. Δημοσιεύουν καὶ ἐκτελοῦν ὅσα ἐκδίδονται μὲ τὴν ὑπογραφὴν τοῦ Ἡγεμόνος, προσυπογραφόμενος ἕκαστος εἰς ὅσα ἀνάγονται εἰς τὸν ἴδιόν των κλάδον.

256. Εἶναι ὑπεύθυνοι δι' ὅσα πράττουν πρὸς ἐκτέλεσιν τῶν νόμων, καὶ δίδουσι λόγον περὶ τῶν καταχρήσεων τῶν ἰδίων των ὑπαλλήλων, ὅσους ἢ αὐτοὶ ἀπ' εὐθείας διορίζουσιν ἢ προβάλλουσιν εἰς τοῦ Ἡγεμόνος τὴν ἐκλογήν.

257. Κανεὶς τῶν Ὑπουργῶν Γραμματέων δὲν ἐμπορεῖ νὰ λαμβάνῃ μέρος ἀμέσως ἢ ἐμμέσως εἰς ἐνοικίασιν προσόδων τῆς Ἐπικρατείας ἢ Ἐθνικῶν κτημάτων ἐπὶ ποινῇ ἐκπτώσεως ἐκ τοῦ ὑπουργήματός του.

§. 3. Περὶ ἐκτελέσεως τῆς εὐθύνης τῶν Ὑπουργῶν Γραμματέων καὶ τῶν λοιπῶν Ὑπαλλήλων

258. Οἱ Ὑπουργοὶ Γραμματεῖς εἶναι ὑπεύθυνοι καὶ ἐγκαλοῦνται ὑπὸ τῆς Βουλῆς διὰ τὴν μὴ ἐνέργειαν νόμου, διὰ προδοσίαν, κατάχρησιν ἢ κακοεξόδευσιν τῶν δημοσίων χρημάτων, καὶ δι' ὑπογραφὴν των εἰς διατάξεις, ἢ διατάγματα ἀντιβαίνοντα εἰς τοὺς κειμένους νόμους.

259. Ὁ ἐγκαλούμενος δὲν ἐμπορεῖ νὰ προφασισθῇ, ὅτι ἔλαβε προφορικὴν ἢ ἔγγραφον διαταγὴν παρὰ τοῦ Ἡγεμόνος, καὶ ὅτι κατὰ συνέπειαν ἐκείνης ἔπραξε τὸ δι' ὃ ἐγκαλεῖται.

260. Ἡ Βουλὴ ἐξετάζει τὰς κατὰ τῶν Ὑπουργῶν Γραμματέων γινομένας κατηγορίας παρὰ τῶν ἰδίων της μελῶν· καὶ ὅταν διὰ τῶν πλειόνων ψήφων γενῇ δεκτὴ ἡ κατηγορία ἐνάγει αὐτοὺς εἰς τὴν Γερουσίαν.

261. Ἡ Γερουσία, ἅμα γενομένης τῆς ἀγωγῆς, διορίζει προεξεταστικὴν Ἐπιτροπὴν συγκειμένην ἀπὸ τρεῖς Γερουσιαστὰς καὶ προεδρευομένην ὑπὸ τοῦ γεροντοτέρου αὐτῶν. Αὐτὴ δὲ ἀφοῦ ὁρκωθῇ ἀρχίζει τὰς ἐργασίας της.

Ὅταν συγκροτηθῇ συνεδρίασις διὰ ν' ἀναγνωσθῇ, ἡ ἀναφορὰ τῆς προεξεταστικῆς Ἐπιτροπῆς, τότε ἡ Γερουσία κρίνει περὶ τῆς κατηγορίας καὶ ἀποφασίζει κατὰ τὰ ἐκτεθέντα δεδόμενα, ἂν ἡ κατηγορία εἶναι δεκτὴ ἢ μή. Ἐὰν γένῃ δεκτὴ διορίζει ῥητὴν ἡμέραν συνεδριάσεως, καθ' ἣν μετασχηματίζεται εἰς Δικαστήριον προεδρευόμενον ὑπὸ τοῦ Προέδρου αὐτῆς.

Ὁ Πρόεδρος ὁρκίζει τοὺς Γερουσιαστὰς τὸν ἑξῆς ὅρκον·

«Ὁρκίζεσθε ἐνώπιον Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων νὰ προσέξετε »εἰς τὴν κατηγορίαν, ἡ ὁποία θ' ἀναγνωσθῇ ἀπὸ τὸν Πρόε»δρον τῆς προεξεταστικῆς Ἐπιτροπῆς· νὰ μὴ προδώσετε »τὰ δίκαια οὔτε τοῦ κατηγορουμένου οὔτε τῆς κοινωνίας· »νὰ μὴν ἐπηρεασθῆτε μήτε ἀπὸ προσωπικὸν μῖσος, μήτε ἀπὸ »φόβον ἢ συμπάθειαν· νὰ ἀποφασίσητε βάζοντες βάσιν εἰς »τὴν κατηγορίαν καὶ ἀπολογίαν τοῦ κατηγορουμένου μὲ τὴν »ἀφιλοπροσωπίαν ἐκείνην ἥτις ἀνήκει εἰς τὸν δίκαιον καὶ ἐ»λεύθερον ἄνθρωπον».

Μετὰ τὸν ὅρκον ἀρχίζει ἡ ἐξέτασις τοῦ ἐγκλήματος γινομένη ἀπὸ μόνον τὸν Πρόεδρον· κατόπιν γίνονται αἱ κατηγορίαι καὶ αἱ συνηγορίαι, εἰς τὴν διάρκειαν τῶν ὁποίων δὲν εἶναι συγχωρημένον εἰς κανένα τῶν Γερουσιαστῶν νὰ ὁμιλήσῃ τὶ ὑπὲρ ἢ κατὰ τοῦ κατηγορουμένου, ἔξω μόνον ὅταν ἐρωτῶνται ὡς μάρτυρες.

Ἕν τῶν μελῶν τῆς προεξεταστικῆς Ἐπιτροπῆς κατηγορεῖ, ἐπέχον τόπον ἐθνικοῦ ἢ δημοσίου συνηγόρου.

Τελειωθείσης τῆς δικογραφίας, ὁ Πρόεδρος, ἢ ἄλλος τις τῶν συνέδρων διοριζόμενος ὡς Ἀντιπρόεδρος, κάμνει τὴν ἀνακεφαλαίωσιν τῆς δίκης, καὶ προβάλλει τὴν ψηφοφορίαν ἐρωτῶν τοὺς συνεδριάζοντας, ἂν νομίζωσι τὸν ἐγκαλούμενον ἔνοχον τοῦ δεῖνος ἐγκλήματος δι' ὃ ἐκατηγορήθη.

Τὰ δύο τρίτα τῶν φερομένων ψήφων εἰς πλήρη συνεδρίασιν εἶναι ἱκανὰ εἰς ἔλεγξιν καὶ ἀπόφασιν τοῦ ἐγκλήματος· ὁ οὕτω δὲ φωραθεὶς ἔνοχος, κηρύττεται ἔκπτωτος τοῦ ὑπουργήματός του, καὶ καταδικάζεται εἰς τὴν ποινὴν τὴν τεταγμένην παρὰ τοῦ νόμου εἰς τὸ ἔγκλημα.

262. Οἱ λοιποὶ ὑπάλληλοι ἐγκαλοῦνται διὰ προδοσίαν, κατάχρησιν τῶν δημοσίων χρημάτων, παραβίασιν τῶν δικαίων τῶν πολιτῶν, καὶ παράβασιν τῶν νόμων, ἢ τῶν ὅσων λαμβάνουν διαταγῶν ἀπὸ τοὺς ἀνωτέρους των.

263. Οἱ Ὑπουργοὶ Γραμματεῖς ἐμποροῦν νὰ κινήσωσιν ἀγωγὴν εἰς τὴν Γερουσίαν ἐναντίον τῶν εἰς τὸν κλάδον των ὑπαγομένων ὑπαλλήλων καὶ δικαζομένων ὑπὸ τῆς Γερουσίας, ἥτις δικάζει αὐτοὺς κατὰ τὸ ἀνωτέρω 261 ἄρθρον. Οἱ δὲ λοιποί, ὅσοι δὲν εἶναι δικάσιμοι ὑπὸ τῆς Γερουσίας, ἐγκαλοῦνται διὰ τῶν δημοσίων συνηγόρων εἰς τὸ ἁρμόδιον Δικαστήριον.

ΚΕΦ. Ζ'.

Περὶ τοῦ Δικαστικοῦ

§. 1. Περὶ Δικαστῶν.

264. Ἡ Δικαστικὴ ἐξουσία εἶναι ἀνεξάρτητος ἀπὸ τὰς ἄλλας δύο.

265. Δικάζει κατὰ τοὺς γραπτοὺς νόμους τοῦ Ἔθνους.

266. Ἐνεργεῖται δι' ἰδίων Δικαστῶν ἐπ' ὀνόματι τοῦ Ἡγεμόνος.

257. Ἐξαιρουμένων τῶν διοριζομένων περιστάσεων εἰς τὸ παρὸν Σύνταγμα, καθ' ἃς δικάζει ἡ Γερουσία, δὲν ἐμπορεῖ τὸ Νομοθετικὸν σῶμα, οὔτε ὁ Ἡγεμών, εἰς καμμίαν περίστασιν νὰ ἐνεργῶσι τὴν Δικαστικὴν ἐξουσίαν, οὐδὲ νὰ ἀναβάλλωσιν ὑπόθεσίν τινα δικαζομένην, ἢ νὰ ἀνακινήσωσι τὰς δικασθείσας ὑποθέσεις, οὐδὲ νὰ ἐξαιρέσωσί τινα ἄνθρωπον, ἢ ὑπόθεσιν ἀπὸ τὰς διωρισμένας ὑπὸ τοῦ νόμου διατυπώσεις καὶ τὴν δικαιοδοσίαν.

268. Οἱ Δικασταὶ ἐκλέγονται ὑπὸ τοῦ Ἡγεμόνος, διοριζόμενοι ἀπὸ τὰς κατωτέρας εἰς τὰς ἀνωτέρας δικαστικὰς Ἀρχὰς κατὰ προβιβασμόν.

Μετὰ δέκα ἔτη ἀπὸ τῆς σήμερον θέλουν διορισθῆ διὰ βίου Δικασταί, ὅσοι ἐξ αὐτῶν μετέλθωσι τιμίως τὴν δικαστικὴν Ἀρχήν, καὶ ἔχουσι τὰς ἀναγκαίας δικαστικὰς γνώσεις.

269. Οἱ Δικασταὶ εἶναι ὑπεύθυνοι διὰ τὴν κατάχρησιν

τῆς ἐξουσίας των καὶ διὰ τὰ ὅσα κάμνουσι λάθη μετερχόμενοι τὰ τῶν ἰδίων των καθηκόντων.

270. Γίνονται ἀργοὶ ὑπὸ τοῦ Ἡγεμόνος προσωρινῶς ὅταν δεκασθέντες ἀδικήσωσί τινα τῶν δικαζομένων, καὶ καθαιροῦνται κρινόμενοι ὑπὸ τοῦ ἁρμοδίου Δικαστηρίου, ὅταν εὑρεθῶσιν ἔνοχοι, λαμβάνοντες καὶ τὴν ἐπιβαλλομένην ποινὴν ὑπὸ τῶν νόμων.

271. Εἰς διάστημα ἑνὸς ἔτους καὶ μιᾶς ἡμέρας δύναται ὁ ἀδικηθεὶς, ἢ πᾶς ἄλλος πολίτης, νὰ δώσῃ ἀναφορὰν εἰς τὸν Ἡγεμόνα, ἢ εἰς τὸ Νομοθετικὸν σῶμα, καὶ νὰ ἐγκαλέσῃ τὸν Δικαστὴν διὰ κατάχρησιν τῆς ἐξουσίας του, δεκασμὸν, δόλον, μεροληψίαν, δωροδοκίαν ἢ ἀργυροληψίαν καὶ διαστροφὴν μαρτύρων ἢ μαρτυριῶν.

272. Οἱ Εἰρηνοδίκαι ἐγκαλοῦνται διὰ τ' ἄνω εἰρημένα εἰς τὰ ἀμέσως μετὰ τὴν δικαιοδοσίαν αὐτῶν ἀνώτερα δικαστήρια, καὶ κρίνονται ὑπ' αὐτῶν.

273. Οἱ εἰς τὰ ἄλλα δικαστήρια παρὰ τὸ Ἀνώτατον διοριζόμενοι Δικασταί, μετὰ ἓν ἢ δύο ἔτη, μεταθέτονται ἀπὸ μιᾶς εἰς ἄλλης πόλεως Δικαστήριον.

274. Θέλει λάβει πρόνοιαν ἡ Νομοθετικὴ ἐξουσία, διὰ νὰ συστηθῇ εἰς τὸ μετέπειτα ἓν εἶδος ὁρκωτῶν, ἢ κληρωτῶν, Κριτῶν διὰ τὰς ἐγκληματικὰς δίκας.

§. 2. Περὶ Δικαστηρίων.

275. Τριῶν εἰδῶν Δικαστήρια ὑπάρχουσιν εἰς τὴν Ἑλλάδα, τὰ Πολιτικά, τὰ Ἐγκληματικὰ καὶ τὰ Στρατιωτικά.

276. Τὰ Πολιτικὰ Δικαστήρια δικάζουσι τὰς ἐκ τῆς δοσοληψίας ἢ τοῦ ἐμπορίου καὶ τῶν διαφόρων σχέσεων τῶν πολιτῶν συμβαινούσας μεταξὺ αὐτῶν διαφοράς.

277. Τὰ ἐγκληματικὰ δικάζουσι περὶ τῶν ἐγκλημάτων.

278. Τὰ Στρατιωτικὰ κρίνουσι τοὺς ἐναγομένους δι' ἐγκλήματα, ἀλλὰ ὑποκειμένους εἰς τὴν στρατιωτικὴν τάξιν καὶ τοὺς συνενόχους καὶ συναιτίους μὲ τὸν στρατιωτικόν. Τὰ αὐτὰ στρατιωτικὰ Δικαστήρια κρίνουσι καὶ τὰ τῆς ληστείας καὶ πειρατείας ἐγκλήματα.

279. Καθὲν εἶδος τῶν δικαστηρίων τούτων θέλει ἔχει καὶ ἰδίαν διαδικασίαν.

280. Τὰ Πολιτικὰ καὶ Ἐγκληματικὰ δικαστήρια θέλουν συστηθῇ εἰς τὸ ἑξῆς ὡς διορίζει τὸ Κ΄ ψήφισμα τῆς Ε΄. Ἐθνικῆς Συνελεύσεως.

281. Τρεῖς βαθμοὶ δικαιοδοσίας θέλουν διορισθῆ· ὁ τῶν Πρωτοκλήτων, ὁ τῶν Ἐκκλήτων καὶ ὁ τοῦ Ἀνωτάτου.

282. Οἱ Εἰρηνοδίκαι θέλουν φυλαχθῆ συστηνόμενοι κατὰ Κοινότητας καὶ ἐπιφορτιζόμενοι καὶ τὰ τοῦ ἐπανορθωτικοῦ δικαστοῦ χρέη.

283. Θέλει συστηθῆ προσεχῶς εἰς τὴν καθέδραν τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἓν Ἀνώτατον δικαστήριον, διαιρούμενον εἰς τρία τμήματα, ἐξ ὧν τὸ πρῶτον τμῆμα δικάζει τελευταῖον τὰς περὶ δικαιοδοσίας συμπιπτούσας διαφωνίας, καὶ τὰς περὶ τῶν δικαίων τῶν πολιτῶν, ἢ τῶν τοῦ Ἐθνικοῦ ταμείου δικαιωμάτων ἀμφισβητήσεις, τὰς μεταξὺ αὐτῶν καὶ τῶν ὑπαλλήλων τῆς Κυβερνήσεως γενομένας.

Τὸ δεύτερον, λεγόμενον Ἀκυρωτικὸν, ἀναθεωρεῖ τὰς κρισολογίας, ἂν ἔγιναν κατὰ τὰς νομικὰς διατυπώσεις.

Τὸ τρίτον, ὀνομαζόμενον Λογιστελεγκτικὸν Κριτήριον, ἐρευνᾷ καὶ ἐξετάζει τοὺς λογαριασμοὺς τῶν διαχειριζόντων τὰ δημόσια χρήματα ὑπαλλήλων.

Καὶ τὰ τρία δὲ ταῦτα τμήματα ἡνωμένα εἰς Ἀνώτατον δικαστικὸν Συνέδριον δικάζουσι τοὺς ἐγκαλουμένους δικαστὰς τῶν ἄλλων δικαστηρίων καὶ τοὺς ὑπαλλήλους τῶν διαφόρων κλάδων τῆς Κυβερνήσεως, πλὴν τῶν σημειωθέντων εἰς τὸ 184 ἄρθρον.

284. Τὰ μέλη τοῦ Ἀνωτάτου δικαστηρίου τούτου ἐκλέγονται ὑπὸ τοῦ Ἡγεμόνος διὰ βίου, ἀλλὰ μετὰ δέκα ἔτη καὶ δικάζονται ὑπὸ τῆς Γερουσίας, ὅταν ἐγκαλεσθῶσιν ὅτι παραβαίνουν τὰ καθήκοντά των.

285. Ἄλλου εἴδους δικαστήρια ἐξαιρετικὰ ἢ ἔκτακτα, ἢ ἐπιτροπαὶ δικαστικαί, δὲν ἐμποροῦν ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ νὰ συστηθῶσιν εἰς τὸ ἑξῆς.

286. Δὲν ἐμποροῦν νὰ ἐμποδισθῶσι ποτὲ οἱ Ἕλληνες ἀπὸ τοῦ νὰ δικάζωνται δι' ὅλας τὰς διαφοράς των, ἐκτὸς τῶν ἐγκληματικῶν, δι' αἱρετοκρισίας, ἐκλεγομένων τῶν αἱρετῶν Κριτῶν ἀπὸ ἀμφότερα τὰ διαφερόμενα μέρη.

287. Αἱ μεταξὺ συγγενῶν συμβαίνουσαι διαφοραὶ δικάζονται νομίμως ἀπὸ οἰκογενειακὰ συμβούλια, συστηνόμενα ἐξ ἴσου ἀριθμοῦ ἀπὸ τοὺς στενωτέρους συγγενεῖς ἀμφοτέρων τῶν μερῶν.

288. Αἱ ἐξ ὅλων τῶν κοινωνικῶν σχέσεων πηγάζουσαι συμφωνίαι, καὶ αἱ ἀπὸ συναλλαγμάτων ὑποθέσεις, αἱ γενόμεναι πρὸ τῆς ἐπαναστάσεως, θέλουν δικάζεσθαι καὶ ἀποφασίζεσθαι κατὰ τὰς βάσεις ἐφ' ὧν στηρίζονται, χωρὶς νὰ παραβιάζωνται εἰς τὸ παραμικρὸν τὰ ἔγγραφα καὶ αἱ συνθῆκαι αἱ γενόμεναι ἐπὶ καλῇ πίστει, καὶ κατὰ τὰς ἐπικρατούσας τοπικὰς συνηθείας τὰ δὲ περὶ γάμων φιλάττεσθαι ἀπαράβατα, ὅπως ἂν ἔγιναν μέχρι τοῦ παρόντος.

289. Αἱ κρισολογίαι γίνονται δημοσίως, παρεκτὸς μόνον ὁσάκις ἡ δημοσιότης προσβάλλει τὴν σεμνότητα περὶ τούτου δὲ ἀποφασίζει τὸ Δικαστήριον.

290. Αἱ ἀποφάσεις τῶν Δικαστηρίων γίνονται πάντοτε δημοσίως.

291. Ἕως ὅτου δημοσιευθῶσι κώδικες νόμων κατὰ τὸ 118 ἄρθρον, οἱ Βυζαντινοὶ νόμοι τῶν Ρωμαίων καὶ Χριστιανῶν Αὐτοκρατόρων, τὸ Ἀπάνθισμα τῶν ἐγκληματικῶν νόμων τῆς Β΄. Ἐθνικῆς Συνελεύσεως, καὶ οἱ παρὰ τῆς Ἑλληνικῆς Πολιτείας δημοσιευόμενοι, ἔχουν ἰσχύν· εἰς δὲ τὰ ἐμπορικὰ ἰσχὺν νόμου ἔχει ὁ ἐμπορικὸς τῆς Γαλλίας Κώδιξ καὶ εἰς τὰ στρατιωτικὰ ὡσαύτως ἔχουν ἰσχὺν οἱ παραδεδεγμένοι Γαλλικοὶ στρατιωτικοὶ νόμοι.

Προσθήκη.

292. Οἱ παρόντες συνταγματικοὶ νόμοι ὑπερισχύουν ἀπὸ ὅλους τοὺς προεκδοθέντας. Οἱ παρὰ τῆς Ἑλληνικῆς Πολιτείας θετόμενοι νόμοι ὑπερισχύουν ἀπὸ τοὺς ἀρχαιοτέρους.

293. Τὰ χρώματα τοῦ ἐθνικοῦ σημείου καὶ τῶν σημαιῶν τῆς θαλάσσης καὶ τῆς ξηρᾶς εἶναι τὸ κυανοῦν καὶ λευκόν.

294. Ἡ σφραγὶς τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπικράτειας καὶ τὸ ἐθνικὸν σημεῖον εἶναι ὁ φοῖνιξ· ἑκάστης δι' ἐπαρχίας, θέλει εἶσθαι τὸ παλαιὸν αὐτῆς σύμβολον.

ΤΑ ΕΠΙΣΥΝΑΠΤΟΜΕΝΑ ΕΙΣ ΤΟ ΣΥΝΤΑΓΜΑ

Ὅρκος τοῦ Ἕλληνος.

Ὀρκίζομεν εἰς τὸ ὄνομα τῆς ὁμουσίου καὶ ἀδιαιρέτου Τριάδος καὶ τῆς Πατρίδος μου Ἑλλάδος, νὰ συντρέχω πάντοτε εἰς ὑποστήριξιν τῆς ἐλευθερίας καὶ εὐδαιμονίας τοῦ Ἔθνους μου θυσιάζων ὑπὲρ αὐτοῦ καὶ αὐτὴν τὴν ζωήν, ἐὰν ἡ χρεία τὸ καλέσῃ.

Ὀρκίζομαι προσέτι νὰ ὑποτάσσωμαι εἰς τοὺς καθεστῶτας νόμους τῆς Πατρίδος μου, ν' ἀγωνίζωμαι ὑπὲρ τῆς συντηρήσεως αὐτῶν, καὶ νὰ μὴ γένω ποτὲ μέλος καμμιᾶς Ἑταιρίας μυστικῆς πρὸς ἀνατροπὴν τῶν καθεστώτων, ἢ πρὸς ἐπιβουλὴν κατὰ τοῦ Ἀρχηγοῦ τοῦ Ἔθνους.

Ὅρκος τοῦ Πολίτου.

Ὀρκίζομαι εἰς τὸ ὄνομα τῆς ὁμουσίου καὶ ἀδιαιρέτου Τριάδος καὶ τῆς Πατρίδος, νὰ συντρέχω μ' ὅλας μου τὰς δυνάμεις εἰς ὑποστήριξιν τῆς Ἑλληνικῆς Πολιτείας· νὰ φυλάττω καὶ νὰ ἐκπληρῶ ἀδόλως καὶ ἀπαραβάτως τὰ καθήκοντα τοῦ Πολίτου, νὰ σέβωμαι τὰ δίκαια τῶν συμπολιτῶν μου, ν' ἀγωνίζωμαι εἰς διατήρησιν τῶν καθεστώτων νόμων τῆς Ἑλλάδος, καὶ νὰ μὴ ἐπιβουλευθῶ ποτέ, οὐδὲ νὰ προδώσω τὰ καθεστῶτα, οὐδὲ τὰ δίκαια τοῦ Ἀρχηγοῦ τοῦ Ἔθνους καὶ τὴν χρεωστουμένην πρὸς αὐτὸν πίστιν.

Ὅρκος τοῦ Ἀντιπροσώπου.

Ὀρκίζομαι εἰς τὸ ὄνομα τῆς ὁμοουσίου καὶ ἀδιαιρέτου Τριάδος, νὰ διατηρῶ καὶ εἰς τὰς βουλὰς καὶ εἰς τὰς πράξεις μου τοὺς Συνταγματικοὺς νόμους τῆς Ἑλληνικῆς Πολιτείας, καὶ εἰς καμμίαν περίστασιν, οὔτε διὰ καμμίαν

πρόφασιν νὰ παρεκτραπῶ, οὔτε νὰ συγχωρήσω νὰ παρεκτραπῶσιν ἄλλοι ἀπ' αὐτούς.

Ὀρκίζομαι προσέτι νὰ εἶμαι ὑπέρμαχος τῆς Ἐθνικῆς Ἀνεξαρτησίας καὶ ὑπερασπιστὴς τῆς ἐλευθερίας, τῆς εὐδαιμονίας καὶ τῶν δικαιωμάτων ἑνὸς ἑκάστου τῶν συμπολιτῶν μου καὶ κοινῶς ὅλου τοῦ λαοῦ, σεβόμενος καὶ τὰ δίκαια τῆς ἐξουσίας τοῦ Ἀρχηγοῦ τοῦ Ἔθνους. Νὰ βουλεύωμαι καὶ ν' ἀποφασίζω κατὰ τὸ δίκαιον καὶ ἐν συνειδησει, καὶ νὰ μὴ δεχθῶ ποτὲ ἀπὸ κανενα, διὰ καμμίαν πρόφασιν, αμέσως ἢ ἐμμέσως τὸ παραμικρὸν δῶρον, η ὑπόσχεσιν καμμίαν διὰ νὰ δώσω τὴν ψῆφον μου κατὰ τὴν ἀρέσκειαν ἄλλου ἐναντίον τῆς συνειδήσεώς μου, καὶ πρὸς βλάβην τῶν δικαιωμάτων τοῦ λαοῦ.

Ὅρκος τοῦ Γερουσιαστοῦ.

Ὀρκίζομαι εἰς τὸ ὄνομα τῆς ὁμοουσίου καὶ ἀδιαιρέτου Τριάδος νὰ διατηρῶ καὶ εἰς τὰς βουλὰς καὶ εἰς τὰς πράξεις μου τοὺς Συνταγματικοὺς νόμους τῆς Ἑλληνικῆς Πολιτείας, καὶ εἰς καμμίαν περίστασιν, οὔτε διὰ καμμίαν πρόφασιν νὰ παρεκτραπῶ, οὔτε νὰ συγχωρήσω νὰ παρεκτραπῶσιν ἄλλοι ἀπὸ αὐτούς.

Ὀρκίζομαι προσέτι νὰ εἶμαι ἀδόλως καὶ ἐν καθαρῷ συνειδότι ὑπέρμαχος τῶν κοινῶν δικαίων τοῦ Ἔθνους, καὶ ὑπερασπιστὴς τῆς νομίμου ἐξουσίας τοῦ Ἡγεμόνος καὶ τῶν δικαίων αὐτοῦ καὶ τῆς οἰκογενείας του· νὰ μὴ δεχθῶ κανένα νόμον παραβαίνοντα ἢ καταλύοντα τοὺς Συνταγματικοὺς νόμους, ἢ παραβιάζοντα τὴν νόμιμον Ἀνεξαρτησίαν καὶ τὰ δίκαια καμμιᾶς τῶν τριῶν Ἐξουσιῶν τοῦ Πολιτικου Κράτους, οὐδὲ τὰ τοῦ λαοῦ.

Ὀρκίζομαι τέλος, να μὴ δώσω ποτὲ τὴν ψῆφον μου ἐναντίον τῆς συνειδησεώς μου λαμβάνων δῶρον ὁποιονδήποτε, ἢ ἀποβλέπων εἰς ἀνταμοιβήν, χάριν ἢ ὑπόσχεσιν, ἢ ἰδιοτέλειαν καμμίαν, μηδὲ νὰ στέρξω ποτὲ κανένα τῶν συναδελφῶν μου γενόμενον διὰ τὰ τοιαῦτα ἐπίορκον καὶ παραβάτην τῶν καθηκόντων τοῦ Γερουσιαστοῦ.

Ψήφισμα ΚΑ'
τοῦ Κώδικος.

Η ΕΘΝΙΚΗ

Ε'. ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΣΥΝΕΛΕΥΣΙΣ

Θεωρήσασα, ὅτι διὰ τῆς Θείας ἀντιλήψεως, καὶ τῆς προστασίας τῶν Σ. Συμμάχων Δυνάμεων, τὸ Ἑλληνικὸν Ἔθνος ἔφθασεν εἰς τὸν ὁποῖον προέθετο ἀπ' ἀρχῆς σκοπόν.

Ὀφείλουσα, κατὰ τὰς εὐχὰς τοῦ Ἔθνους, νὰ θέσῃ ὑπὸ τὴν αἰγίδα τοῦ Ἐθνικοῦ δικαίου τὰ προσκτηθέντα δικαιώματα διὰ τῶν μακροχρονίων δυστυχημάτων καὶ θυσιῶν του, καὶ τὰ ὁποῖα ἐπαγγέλλεται ἀγαθὰ ἡ πολιτικὴ του ἀνεξαρτησία, τὴν ὁποίαν ἐπεσφράγισεν ἡ δικαιοσύνη τῶν Σ. Συμμάχων.

Λαβοῦσα ὑπ' ὄψιν τὸ ὑπ' ἀριθ. Β'. Ψήφισμα τῆς ἐν Ἄργει Δ'. Ἐθνικῆς Συνελεύσεως, διὰ τοῦ ὁποίου καθιεροῦνται αἱ βάσεις τοῦ Πολιτικοῦ τῆς Ἑλλάδος Συντάγματος.

Θεωρήσασα τὸ καθυποβληθὲν σχέδιον τοῦ Πολιτικοῦ Συντάγματος παρὰ τῆς διορισθείσης Ἐπιτροπῆς διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 3 πράξεως τῆς Δ' Συνεδριάσεως μετὰ τῶν εἰς αὐτὸ παρεπομένων.

Συζητήσασα κατ' ἄρθρον τὸ διαληφθὲν σχέδιον, καὶ τὰ παρεπόμενα, προσθαφαιρέσασα, ἐπιδιορθώσασα, καὶ ἐγκρίνασα, ὡς ἔχει ἐνταῦθα.

Πληροφορηθεῖσα τελευταῖον τὴν εὐκταίαν ἐκλογὴν τοῦ Κυριάρχου Ἡγεμόνος τῆς Ἑλλάδος·

Ψηφίζει.

Α'. Τὸ παρὸν Σύνταγμα, μετὰ τῶν εἰς αὐτὸ παρεπομένων, ἀναγνωρίζεται ὡς θεμελιώδης Νόμος τοῦ Ἔθνους, ὑπὸ τὸ ὄνομα Πολιτικὸν Σύνταγμα τῆς Ἑλλάδος.

Β'. Θέλει καθυποβληθῇ εἰς τὸν ἐκλεχθέντα Κυριάρχην Ἡγεμόνα τῆς Ἑλλάδος, διὰ νὰ ἐπικυρωθῇ.

Γ'. Ἐὰν ὁ Κυριάρχης Ἡγεμὼν προβάλῃ παρατηρήσεις τινὰς ἐπὶ τούτου, παραχωρεῖται ἡ δύναμις εἰς τὸ Νομοθετικὸν Σῶμα, ἔχον ὑπ' ὄψιν αὐτάς, νὰ κάμῃ ἅπαξ τὰς ἀνηκούσας βελτιώσεις.

Δ'. Ἡ προσωρινὴ Κυβέρνησις θέλει διατάξει διὰ ταῦτα νὰ γίνωσιν αἱ προπαρασκευαστικαὶ πράξεις, κατὰ τὸ ἄρθρ. 81 τοῦ Συντάγματος, διὰ νὰ ἐκλεχθῶσι, καὶ νὰ συνέλθωσιν οἱ Ἀντιπρόσωποι καὶ πρὸ τῆς προθεσμίας, τὴν ὁποίαν διορίζει τὸ Σύνταγμα.

Ε'. Ἰδιαίτερον ψήφισμα θέλει κανονίσει τὰ καθήκοντα τῆς Προσωρινῆς Κυβερνήσεως.

ς'. Ἀντίγραφον τοῦ παρόντος Συντάγματος θέλει διακοινωθῇ εἰς τὴν ἐνεστῶσαν Κυβέρνησιν, διὰ νὰ δημοσιευθῇ διὰ τῶν τύπων καθ' ὅλην τὴν Ἐπικράτειαν· τὸ δὲ πρωτότυπον θέλει ἐναποτεθῇ εἰς τὰ ἀρχεῖα τῆς Βουλῆς.

Ζ'. Τὸ παρὸν ψήφισμα νὰ καταχωρηθῇ εἰς τὸν Κώδικα τῶν ψηφισμάτων, καὶ νὰ δημοσιευθῇ διὰ τοῦ τύπου.

Ἐξεδόθη ἐν Ναυπλίῳ τὴν 15 Μαρτίου 1832.

ΜΙΑ ΔΕΚΑΕΤΙΑ ΑΠΟΛΥΤΑΡΧΙΑΣ

Η "ΕΛΕΩ ΘΕΟΥ" ΒΑΣΙΛΕΙΑ

ΒΑΥΑΡΟΚΡΑΤΙΑ

Τὴν 25ην Ἰανουαρίου 1933 ἀπεβιβάζετο εἰς τὸ Ναύπλιον ἐν μέσῳ ἐνθουσιωδῶν ἐκδηλώσεων καὶ συγκινήσεως, ὁ πρῶτος βασιλεὺς τῆς ἀπελευθερωθεί σης μετὰ πολυαίμακτον ἀγῶνα χώρας. Ἀλλὰ ἀπεβιβάζετο περιστοιχιζόμενος ἀπὸ τάγματα μὲ στιλβούσας μὲν στολὰς καὶ θυμοειδεῖς ἵππους, πλὴν ξένα, μισθοφορικὰ τάγματα βαυαρῶν. Καὶ διὰ τὴν χώρον ποὺ κατέκτησε τὴν ἐλευθερίαν της μὲ τὸ αἷμα καὶ τὰς ἀπεριγράπτους θυσίας τοῦ λαοῦ της, ἤρχιζεν μιὰ περίοδος γνωστὴ ὡς Βαυαροκρατία. Αἱ συνέπειαι ὅμως ἐκείνης τῆς ἰδιομορφίας, κατεφάνησαν ὀλίγον ἀργότερα. Τὴν ἡμέραν τῆς ἀποβάσεως τοῦ Ὄθωνος, μόνον ἡ χαρὰ ἐπλημμύριζε τὰς καρδίας τῶν Ἑλλήνων. Καὶ ἡ πλειονότης των, ἀνάμενε τὴν ἀνόρθωσιν τοῦ τόπου ἀπὸ τὸν νέον μονάρχην, ὀλίγοι δέ, ἐλάχιστοι, ἦσαν ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι ἀπησχολοῦντο μὲ τὸ ζήτημα τῶν δικαιωμάτων καὶ τῆς ἐξουσίας τὴν ὁποίαν ἔπρεπε νὰ ἔχη ὁ ἀφιχθεὶς βασιλεύς. Ἐν τούτοις οἱ ὀλίγοι ἐκεῖνοι ἦσαν οἱ ἁρμόδιοι, οἱ ὁποῖοι δὲν ἐλησμόνησαν ὅτι θὰ ἔπρεπε ὁ βασιλεὺς νὰ ἀναλάβη τὴν ἐξουσίαν ὡς συνταγματικὸς καὶ ὄχι ὡς ἀπόλυτος μονάρχης.

Ὁ Ὄθων ὅμως ἐπελέγη διὰ τὸν ἑλληνικὸν θρόνον ἀπὸ τὰς τρεῖς προστατίδας δυνάμεις.

Διὰ τοῦ ἐν Λονδίνῳ συνταχθέντος Πρωτοκόλλου τῆς 1-13 Φεβρουαρίου 1832 μεταξὺ τῶν πληρεξουσίων τῆς Ἀγγλίας, Γαλλίας καὶ Ρωσίας, αἱ τρεῖς αὗται Δυνάμεις συνεφώνησαν ὅπως προσφέρωσι τὸ Στέμμα τῆς Ἑλλάδος εἰς τὸν Πρίγκηπα Φρειδερῖκον Ὄθωνα δευτερότοκον υἱὸν τοῦ Βασιλέως τῆς Βαυαρίας. Ἐπηκολούθησεν ἡ συνθήκη τοῦ Λονδίνου τῆς 25 Ἀπριλίου 7ης Μαΐου 1832 μεταξὺ τῶν αὐτῶν Δυνάμεων ἀφ' ἑνὸς καὶ τοῦ Βασιλέως τῆς Βαυαρίας Λουδοβίκου ἀφ' ἑτέρου, τὸ ἄρθ. 1 τῆς ὁποίας ὥρισεν, ὅτι αἱ τρεῖς Δυνάμεις, «δυνάμει τῆς πρὸς αὐτὰς προσηκόντως δοθείσης πληρεξουσιότητος ὑπὸ τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους, προσφέρουσι τὴν διαδοχικὴν κυριαρχίαν τῆς Ἑλλάδος πρὸς τὸν Πρίγκηπα Φρειδερῖκον Ὄθωνα τῆς Βαυαρίας».

Κατὰ μὲν τὸ ἄρθ. 3 τῆς αὐτῆς συνθήκης «ὁ Πρίγκηψ Ὄθων τῆς Βαυαρίας θέλει φέρει τὸν τίτλον Βασιλεὺς τῆς Ἑλλάδος» κατὰ δὲ τὸ ἄρθ. 10 μέχρι τῆς ἐνηλικιώσεως τοῦ Βασιλέως (τὴν 20ὴν Μαΐου) 1ην Ἰουνίου 1835) «τὰ κυριαρχικὰ αὐτοῦ δικαιώματα θέλουσιν ἐνεργεῖσθαι ἐν Ἑλλάδι, καθ' ὅλην αὐτῶν τὴν ἔκτασιν, ὑπὸ Ἀντιβασιλείας, συγκειμένης, ἐκ τριῶν Συμβούλων δοθησομένων αὐτῷ ὑπὸ τῆς Α.Μ. τοῦ Βασιλέως τῆς Βαυαρίας». Ἡ συνθήκη αὐτή, οὐδὲν περὶ Συντάγματος ὥριζεν. Ἡ Ἑλλὰς θ' ἀπετέλει ὑπὸ τὴν κυριαρχίαν τοῦ Πρίγκηπος Ὄθωνος τῆς Βαυαρίας καὶ τὴν ἐγγύησιν τῶν τριῶν Αὐλῶν, ἀνεξάρτητον μοναρχικὸν Κράτος»

Ἡ ἐκλογὴ τοῦ Ὄθωνος ἐπεκυρώθη ὑπὸ συνελθούσης εἰς τὸ Ἄργος συνελεύσεως ἥτις ὠνομάσθη συνέχεια Δ΄. Συνελεύσεως. Ἡ συνέλευσις αὐτὴ εἶχε τὴν πρόθεσιν νὰ ψηφίση «Μοναρχικὸν Σύνταγμα», συνεχίζουσα τὰς παραδόσεις τῶν ἐπαναστατικῶν συνελεύσεων. Ἀλλὰ οἱ ἀντιπρέσβεις, τῶν τριῶν Δυνάμεων (αὐτοὶ τὸν «βαθμὸν» ἔφερον ἀκόμοι οἱ διπλωματικοὶ των ἐκπρόσωποι) ἀπηύθυναν πρὸς τὴν Κυβέρνησιν τὴν 29η Ἰουλίου (10 Αὐγούστου) διακοίνωσιν διὰ τῆς ὁποίας ἐτόνιζαν ὅτι δὲν ἦτο δυνατὴ ἡ «στερέωσις». Συντάγματος, χωρὶς τὴν συνδρομὴν τοῦ Βασιλέως. Παρὰ ταῦτα ἡ Συνέλευσις ἀπήντησε διπλωματικῶς ὅτι δὲν ἔχει τὴν πρόθεσιν νὰ ἀγνοήση τὸν βασιλέα καὶ ὅτι προσχέδιον Συντάγματος ἐπιδιώκει νὰ καταστρώση, προέβη δὲ καὶ εἰς τὴν ἐκλογὴν ἐπιτροπῆς διὰ τὴν κατάστρωσιν του. Ἀλλὰ τὴν 10ην Αὐγούστου ἠναγκάσθη νὰ λάβη ἄλλην ἀπόφασιν: «Τὸ τῆς Τροιζῆνος Σύνταγμα τροπολογούμενον καταλλήλως ἔχει κῦρος ἄχρις ὅτου φθάση εὐτυχῶς εἰς Ἑλλάδα ἡ περιμενομένη Ἀρχή, ὅτε ἀναγκαίως θέλει πραγματοποιηθῆ τὸ σταθερὸν μοναρχικὸν Σύνταγμα».

Τὴν ἰδίαν ὅμως ἡμέραν ἡ ἐν Προνοίᾳ Συνέλευσις διελύθη δι' ὀχλοκρατικῆς ἐπιδρομῆς στρατιωτῶν καὶ πολιτῶν ὑποκινηθέντων ἀπὸ ἀπολυταρχικὰ στοιχεῖα καὶ ξένας ἐπιρροάς. Καὶ μετὰ τὴν διάλυσιν της ὅμως, ὁ πρόεδρος αὐτῆς διεκήρυξε τὴν 20ην Αὐγούστου ὅτι αἱ ἐργασίαι της ἀνεβλήθησαν μέχρις ἐλεύσεως τῆς «Νέας Ἀρχῆς». Ἀλλὰ οὔτε αὐτὴ ἡ συνέλευσις συνεκλήθη, οὔτε ἄλλη ἐπὶ μίαν ὁλόκληρον δεκαετίαν. Μετ' ὀλίγον μὲ τὴν ἄφιξιν τοῦ βασιλέως Ὄθωνος, ἤρχιζεν ἡ περίοδος τῆς ἑλληνι-

κῆς ἱστορίας, ἡ γνωστὴ ὡς «Βαυαροκρατία».

Καθ' ὅλην ὅμως τὴν διαρρεύσασαν δεκαετίαν οἱ ἀγῶνες τῶν Ἑλλήνων διὰ τὴν ἀπόκτησιν τῶν Συνταγματικῶν ἐλευθεριῶν των δὲν ἐσταμάτησαν οὔτε ἐπὶ μίαν ἡμέραν. Ἀγῶνες πολιτικοὶ ἀλλὰ καὶ συχναὶ ἔνοπλοι ἐξεγέρσεις ἐλάμβανον χώραν στρεφόμενοι ἰδίως κατὰ τῶν Βαυαρῶν. Τέλος τὴν νύκτα τῆς 3 ης Σεπτεμβρίου 1843 λαϊκὴ καὶ στρατιωτικὴ ἐπανάστασις ἠνάγκασε τὸν βασιλέα Ὄθωνα νὰ ἀποδεχθῇ τὴν «παραχώρησιν» Συντάγματος. Διὰ Β. Δ. ὁ Ὄθων συνεκάλεσε Ἐθνικὴν Συνέλευσιν διὰ «νὰ συντάξωμεν μετ' αὐτῆς τὸ Σύνταγμα τοῦ Κράτους» κατὰ τὸ Διάταγμα.

Ἡ ἐπιτυχία τῆς ἐξεγέρσεως ἐκείνης ὀφείλεται κυρίως εἰς τὰς ἐνεργείας τοῦ συνταγματάρχη Δ. Καλλέργη ὁ ὁποῖος ἡγήθη τῆς φρουρᾶς Ἀθηνῶν. Ἀλλὰ ἡ προπαρασκευὴ καὶ ὀργάνωσίς της ἀνήκει εἰς σημαντικὸν βαθμὸν καὶ εἰς τοὺς Μακρυγιάννην καὶ Σπυρομήλιον, καὶ ἄλλους ἀγωνιστὰς τοῦ 1821. Ἡ φρουρὰ τῶν Ἀθηνῶν ἐκινήθη καὶ ἐκύκλωσε τὰ Ἀνάκτορα, ὅταν ἐκινήθησαν χωροφύλακες διὰ νὰ συλλάβουν τὸν Μακρυγιάννην εἰς τὴν κατοικίαν του, ὅπου προεβλήθη ἀντίστασις. Ἐπὶ πλέον ὅμως ὁ Καλλέργης ἐφρόντισεν, ἀφ' ἑνὸς νὰ ἀποτρέψῃ ὀχλοκρατικὰς ἐκδηλώσεις ἐντὸς τῆς πόλεως, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἐτήρησε σθεναρὰν στάσιν τόσον ἀπέναντι τοῦ βασιλέως ὅσον καὶ ἀπέναντι τῶν ξένων πρεσβευτῶν. Ἐξ αὐτῶν οἱ ἀντιπρόσωποι τῶν τριῶν προστατίδων δυνάμεων ἦσαν καὶ οἱ τρεῖς ἀντίθετοι τοῦ Ὄθωνος τότε. Ἀλλὰ ὁ βασιλεὺς ἤλπιζεν εἰς τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἐπεμβάσεως τῶν ἀντιπροσώπων τῶν γερμανικῶν κρατῶν συμπεριλαμβανομένων καὶ τοῦ πρεσβευτοῦ τῆς Αὐστρουγγαρίας.

Ἡ διπλωματικὴ ὅμως ἀπαγόρευσις τῆς ἐπικοινωνίας των μὲ τὸν Ὄθωνα, συνετέλεσε εἰς τὴν ὑποχώρησιν αὐτοῦ, χωρὶς αἱματηρὰ ἐπεισόδια.

Ἡ ἐντύπωσις καὶ ἡ ἀγαλίασις τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ ἐκ τῆς κατακτήσεως τῶν συνταγματικῶν του δικαιωμάτων ἦτο τόση, ὥστε σοβαρὸς ξένος ἱστορικὸς συγγραφεὺς θεωρεῖ τὴν μεγάλην ἑλληνικὴν ἐπανάστασιν τοῦ 1821, τερματισθεῖσαν οὐσιαστικῶς μόνον τὸ 1843.

Ἡ σχηματισθεῖσα τὴν 3ην Σεπτεμβρίου νέα Κυβέρνησις ἐδημοσίευσε τὴν κατωτέρω προκήρυξιν πρὸς τὸν λαόν:

«Ἕλληνες!

Τέλος πάντων αἱ εὐχαὶ ἡμῶν εἰσηκούσθησαν· ὁ λαός, ὁ στρατὸς τῆς Πρωτευούσης καὶ τὸ Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας, ἐξέφρασαν σήμερον πρὸς τὴν Α.Μ. τὸν σεβαστὸν ἡμῶν Βασιλέα, τὰς περὶ συγκλήσεως Ἐθνικῆς Συνελεύσεως καὶ περὶ ὁριστικοῦ Συντάγματος ἐφέσεις τοῦ Ἔθνους, τὰς ὁποίας καὶ εὐχαρίστως ἀπεδέχθη ἡ Α.Μ. εὐδοκήσασα ἅμα νὰ καλέσῃ ἡμᾶς εἰς τὴν διεύθυνσιν τῶν πραγμάτων. Σπεύδοντες λοιπὸν νὰ Σᾶς δώσωμεν τὴν εὐχάριστον ταύτην ἀγγελίαν, σᾶς προσκαλοῦμεν εἰς συντήρησιν τελείαν τῆς τάξεως καὶ τῆς ἡσυχίας, ἵνα συμπληρωθῇ ὁ μέγας σκοπὸς τῆς Ἐθνικῆς εὐημερίας, καὶ ἵνα δυνηθῶμεν νὰ ἀποδείξωμεν ὅτι γνωρίζομεν νὰ ἐκτιμῶμεν καὶ τὰ ἀληθῆ συμφέροντα τῆς πατρίδος μας καὶ τὸν εὐσχήμονα τρόπον, καθ' ὃν αὐτὰ δύνανται νὰ πραγματοποιηθῶσιν· οὕτω φερόμενοι, καὶ τὸ προσῆκον σέβας, εἰς τὰς καθεστώσας Ἀρχὰς ἀποδίδοντες, θέλετε δώσει εἰς ἡμᾶς καιρὸν καὶ βοήθειαν πρὸς παρασκευὴν εὐχερεστέραν τῆς ἐντὸς τριακονθημέρου προθεσμίας συγκαλέσεως τῆς Ἐθνικῆς Συνελεύσεως, παρ' ἧς ἀναμένεται ἡ παγίωσις τοῦ Συνταγματικοῦ θρόνου εἰς τὴν Ἡμετέραν Πατρίδα καὶ τὸ εὐτυχὲς μέλλον αὐτῆς.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 3 Σεπτεμβρίου 1843.

Τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον

Ὁ Πρόεδρος Α. Μεταξᾶς, Α. Λόντος, Ρ. Παλαμήδης, Λ. Μανσόλας, Λ. Μελᾶς. Μ. Σχινᾶς.

1. Εἰς τὸ αὐτό, ὑπ' ἀριθ. 31 φύλλον τῆς 3 Σεπτεμβρίου «τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως» συνεδημοσιεύθησαν αἱ πράξεις τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας, τὰ Βασιλικὰ Διατάγματα τῆς παύσεως καὶ τοῦ διορισμοῦ τῶν Ὑπουργῶν, τῆς συγκλήσεως τῆς Ἐθνοσυνελεύσεως, ἐντὸς τὸ πολὺ τριάκοντα ἡμερῶν «διὰ νὰ συντάξωμεν μετ' αὐτῆς τὸ Σύνταγμα τοῦ Κράτους», τῆς καθιερώσεως τῆς 3 Σεπτεμβρίου ὡς Ἐθνικῆς ἑορτῆς, τῆς ἀπολύσεως τῶν ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ ξένων, πλὴν τῶν ἀρχαίων φιλελλήνων. Καὶ τέλος Διάταγμα εἰδικὸν διὰ τοὺς ἡγήτορας τῶν ἐπαναστατῶν:

«Ἀπονέμομεν τὴν Βασιλικὴν Ἡμῶν εὐχαρίστησιν εἴς τε τὸν Διοικητὴν τῆς Φρουρᾶς Συνταγματάρχην Δημήτριον Καλλέργην, εἰς τὸν Πρόεδρον τοῦ Δημοτικοῦ Συμβουλίου τῆς Πρωτευούσης Κ. Συνταγματάρχην Ι. Μακρυγιάννην καὶ λοιποὺς ἀνωτέρους καὶ κατωτέρους ἀξιωματικοὺς τῆς Φρουρᾶς τῆς Πρωτευούσης, διὰ τὴν εὐταξίαν καὶ ἀσφάλειαν, ἣν συνετήρησαν εἰς τὰ συμβάντα τῆς παρούσης ἡμέρας».

Ἀφ' ἑτέρου ὁ διορισθεὶς στρατιωτικὸς διοικητὴς Ἀθηνῶν, ἀπηύθυνε πρὸς τὸν λαὸν τὴν κατωτέρω προκήρυξιν:

«Τὰ αἴτια, τὰ ὁποῖα ἐχώριζαν τὸν Θρόνον ἀπὸ τὸ Ἔθνος, ἐξέλειψαν, οἱ ξένοι δὲν περιστοιχίζουν πλέον τὸν Σ. Βασιλέα καὶ τοῦ Ἔθνους οἱ πληρεξούσιοι, ὅσον οὔπω συνέρχονται. Περικυκλώσατε μὲ τὴν ἀγάπην σας τὸν συνταγματικὸν θρόνον, τὸν ὁποῖον ὅλοι μιᾷ φωνῇ καὶ μιᾷ θελήσει ἐστήσαμεν ἐπὶ τῶν ἐρειπίων μας. Θεωρήσατέ τον ὡς τὸ Παλλάδιον τῶν ἐλευθεριῶν μας, τὰς ὁποίας ἀνεκτήσαμεν, καὶ δείξατε εἰς τὸν ἀγαπητὸν ἡμῶν Βασιλέα, ὅτι, ἂν ἀγανακτήσατε κατὰ τῆς διαγωγῆς τῶν πεπτωκότων Ὑπουργῶν του, τὸ ὄνομα τοῦ ἰδίου εἶναι σεβαστόν. Ἀνακαλέσατε εἰς τὴν μνήμην σας τὴν ἱστορίαν τῶν προπατόρων μας, στρέψατε τοὺς ὀφθαλμούς σας πρὸς τὰ περικυκλοῦντα ἡμᾶς μνημεῖα τῆς Ἀρχαίας μας δόξης· οἱ αἰῶνες τὰ ἐσεβάσθησαν, διὰ νὰ μᾶς ὑπενθυμίζωσι τὴν καταγωγὴν καὶ τὸν προορισμόν μας.

Ἂς φανῶμεν ἄξια τέκνα ἐνδόξων προγόνων.

Ζήτω ὁ συνταγματικὸς Θρόνος τοῦ Ὄθωνος».

Ὁ Στρατιωτικὸς τῆς Πρωτευούσης Διοικητής

Δ. Καλλέργης

καὶ γενικώτερον ἡ ἐπικράτησις τῆς ἐπαναστάσεως καὶ ἡ παραχώρησις τοῦ Συντάγματος ἔγινε δεκτὴ μὲ ἐκδηλώσεις χαρᾶς καὶ ἀγαλλιάσεως εἰς τὴν πρωτεύουσαν καὶ τὰς ἐπαρχίας.

Πρὸς τοὺς Πρεσβευτὰς

Ὁ Πρόεδρος τῆς σχηματισθείσης κυβερνήσεως ἐγνωστοποίησε τὴν ἐπελθοῦσαν μεταβολὴν πρὸς τοὺς πρεσβευτὰς διὰ τοῦ κατωτέρω ἐγγράφου του, τὴν ἑπομένην τῆς μεταβολῆς:

Ἀθῆναι 4)16 Σεπτεμβρίου 1843 (1)

Κύριε,

Τὸ Ἔθνος ἐζήτει, ἀπὸ πολλοῦ, δι' ὅλων τῶν δι' ὧν ἡ φωνή του θα ἠδύνατο νὰ ἀκουσθῇ μέσων, τὴν ἐπαναφορὰν τοῦ συνταγματικοῦ πολιτεύματος. Ἠσθάνετο ὅτι τὰ σφάλματα τοῦ παρελθόντος, αἱ δυσχέρειαι τοῦ παρόντος, καὶ οἱ ἐξ αὐτῶν δυσάρεστοι συνέπειαι διὰ τὸ μέλλον, δεν θὰ εὕρισκον τέλος ἢ ἐν τῇ ἀλλαγῇ συστήματος ὑπὸ τῆς πείρας καταδεδικασμένου.

Τὸ κίνημα τῆς 3)15 τοῦ μηνός τούτου εἶναι ἐκδήλωσις τῶν αἰσθημάτων καὶ πόθων συσσώμου τοῦ ἔθνους. Ἡ παρὰ τῶν στρατευμάτων ὑποστηριχθεῖσα διαδήλωσις, τῶν συμμεριζομένων πλήρως τὰς πεποιθήσεις τοῦ ἐπιλοίπου ἔθνους, παρέσχεν περίστασιν εὔνουν τῷ Συμβουλίῳ τοῦ Κράτους ὅπως καὶ αὐτὸ διατρανώσῃ τὸν αὐτὸν ὑφ' οὗ ἐνεπνέετο πόθον καὶ τὴν ἣν περισσότερον πάσης ἄλλης ἠσθάνετο ἀνάγκην τῆς τῶν πραγμάτων μεταβολῆς.

Ἡ σύμπραξις τοῦ στρατοῦ ἠσφάλισε τὴν τάξιν, καὶ ἡ ἐπέμβασις τοῦ Συμβουλίου τοῦ Κράτους περιβληθέντος ἐξουσίας ἐκτάκτους ἀλλ' ἀναποφεύκτους ἐκ τῆς τῶν περιστάσεων ἐπιβολῆς καὶ τῆς ἀνάγκης τοῦ περισωσμοῦ τοῦ θρόνου καὶ τῆς πολιτείας, ἐχρησίμευσε πρὸς ἐπιτάχυνσιν τοῦ κινήματος.

Ἅμα ὡς δὲ τὰ δύο διατάγματα, ἅτινα καὶ λαμβάνω τὴν τιμὴν νὰ ἀνακοινώσω Ὑμῖν σήμερον, ἐξεδόθησαν ὑπὸ τοῦ σώματος τούτου καὶ προσήχθησαν εἰς τοὺς πόδας τοῦ θρόνου παρ' ἐπιτροπῆς πρὸς τοῦτο, ἡ Α.Μ. ἡ ἀείποτε πρὸ ὀφθαλμῶν σχοῦσα τὴν εὐδαιμονίαν τοῦ λαοῦ αὐτῆς, ἀπεδέξατο προφρόνως τὰ διατετυπωμένα μέτρα διὰ διαταγῆς ἧς τὸ κείμενον ἐπίσης ἔχω τὴν τιμὴν νὰ ἀπευθύνω πρὸς ὑμᾶς, δι' ἧς δ' ἐθνικὴ συνέλευσις συγκαλεῖται διὰ τὴν 3 Ὀκτωβρίου 1843 ἐν τῇ πρωτευούσῃ, ὅπως ὁμοφώνως πρὸς τὴν βασιλικὴν ἐξουσίαν ἐπιληφθῇ τοῦ τῆς ὁριστικῆς τοῦ κράτους συγκροτήσεως ἐνδόξου ἔργου.

Οὕτω δέ κύριε, καὶ ἐτερματίσθη ἐν γαλήνῃ καὶ τάξει τελείᾳ διαδήλωσις ἀπηχήσασα, θεωρῶ χρέος μου νὰ τὸ ἐπανείπω, τοὺς πόθους τοῦ ἔθνους ὅλου.

Ὑπολείπεται δὲ νῦν τῇ νέᾳ κυβερνήσει τοῦ βασιλέως, μεγάλη ὀφειλή, ἡ πρὸς τὸ στέμμα ἀρωγὴ ὅπως ἐξασφαλίσῃ τὴν εὐτυχίαν τῆς χώρας, δι' ἐμπεδώσεως κατευθύνσεων σωτηρίων τοῖς ἔργοις τῆς Ἐθνοσυνελεύσεως, ἐκπροσωπούσης τὸ σύσσωμον ἔθνος, καὶ τοῖς ἔργοις τῆς κυβερνήσεως ὑπὲρ τοῦ ἐθνικοῦ λαοῦ.

Ὁ χρόνος εἶναι βραχὺς λίαν, καὶ ἡ κυβέρνησίς μόλις τριακονθήμερον δύναται να ἀφιερώσῃ ταῖς σημαντικαῖς ἑτοιμασίαις ταῖς ὀφειλούσαις νὰ προηγηθῶσι τῶν ἐργασιῶν τῆς Ἐθνοσυνελεύσεως. Εἰς τοῦτο ἄρα περιστραφήσεται κατ' ἀνάγκην ἡ ἀποκλειστική της προσοχή, καὶ εὐελπιστεῖ ὅτι θὰ ἐπιτύχῃ εἰς τὸν σκοπὸν αὐτόν, ἐὰν ἐνθαρρυνθῇ καὶ ἐνισχυθῇ ὑφ' ὅσων ποθοῦσι τὴν κραταίωσιν τοῦ θρόνου καὶ τὴν τῆς Ἑλλάδος εὐδαιμονίαν.

Καταλήγω παρακαλῶν, κύριε, ὅπως εὐαρεστούμενος ὑποβάλητε τῇ Ὑμετέρᾳ κυβερνήσει τὴν ἀνακοίνωσιν ταύτην. Κολακεύονται δὲ πιστεύοντες οἱ ὑπουργοὶ τοῦ Βασιλέως ὅτι ἡ Ἑλλὰς ὑπὸ τὸ σκῆπτρον μονάρχου συνταγματικοῦ, καὶ ὑπὸ καθεστὼς ἀφ' οὗτινος ἐπεκδέχεται τὴν ἐκ τοῦ θρόνου σωτηρίαν καὶ τὴν ἐθνικὴν εὐτυχίαν θὰ ἐξακολουθήσῃ χαίρουσα τὴν στοργὴν τῶν Δυνάμεων.

Δέξασθε κ.λ.π.

Α. ΜΕΤΑΞΑΣ

(1) Ἡμερομηνία κατὰ Ἰουλιανὸν καὶ Γρηγοριανὸν ἡμερολόγιον.

Α'. ΕΘΝΟΣΥΝΕΛΕΥΣΙΣ
(1843)

Η ΑΝΑΜΝΗΣΙΣ ΤΟΥ 1821

Α΄. ΕΘΝΟΣΥΝΕΛΕΥΣΙΣ

ΟΙ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΙ

Μὲ τὴν ἐπικράτησιν τῶν ἐπαναστατῶν, ἐσχηματίσθη τὴν 3ην Σεπτεμβρίου κυβέρνησις ἀπὸ τοὺς Α. Μεταξᾶν πρωθυπουργὸν καὶ ὑπουργὸν Ἐξωτερικῶν, Ρήγαν Παλαμίδην Ἐσωτερικῶν, Λ. Μελᾶν, Δικαιοσύνης, Μ. Σχινᾶν Ἐκκλησιαστικῶν, Δρόσον Μανσόλαν Οἰκονομικῶν, Ἀνδρ. Λόντον Στρατιωτικῶν καὶ Κ. Κανάρην Ναυτικῶν (Τόσα ἦσαν τότε τὰ ὑπουργεῖα, ὁ δὲ πρωθυπουργὸς ἔπρεπε ἀπαραιτήτως νὰ τυγχάνῃ καὶ ὑπουργὸς ἑνὸς ὑπουργείου). Ἡ Κυβέρνησις ἐκείνη προεκήρυξεν ἀμέσως ἐκλογὰς αἱ ὁποῖαι διεξήχθησαν ὑπὸ ἀνέκτους ὅρους ἐλευθέρας ἐκδηλώσεως τοῦ φρονήματος τῶν ἐκλογέων καὶ ἡ ἐξ αὐτῶν ἀναδειχθεῖσα Συντακτικὴ Συνέλευσις συνῆλθεν τὴν 8ην Νοεμβρίου εἰς τὴν πρώτην αὐτῆς συνεδρίασιν. Ἡ ἐπίσημος ὀνομασία της, ἐκείνη τὴν ὁποίαν ἔδωσεν ἡ ἰδία εἰς ἑαυτὴν εἶναι : «Ἡ τῆς τρίτης Σεπτεμβρίου ἐν Ἀθήναις Ἐθνικὴ Συνέλευσις». Ἡ αὐτοονομασία αὕτη ἐκδηλώνει τὸν σεβασμὸν, τὸν θαυμασμὸν καὶ τὴν πρόθεσιν συνεχίσεως τοῦ ἔργου τῶν ἐπαναστατικῶν συνελεύσεων τοῦ μεγάλου ἀγῶνος (ἐν Ἄστρει, ἐν Τροιζῆνι, ἐν Ἀθήναις ἐθνικοὶ συνελεύσεις)

Ἀλλὰ εἰς τὴν κοινοβουλευτικὴν ἱστορίαν τοῦ τόπου εἶναι γνωστὴ ὡς Α΄. Ἐθνοσυνέλευσις διότι εἶναι καὶ ἡ πρώτη μετὰ τὴν πραγματικὴν συγκρότησιν τοῦ κράτους (μὲ ἑπομένας τὴν Β΄. τοῦ 1863, τὴν Γ΄ τοῦ 1920, τὴν Δ΄τοῦ1923, τὴν Ε΄ τοῦ 1935) Ἡ σύνθεσις αὐτῆς δίδεται μὲ τὴν ἐκλογὴν τῶν πληρεξουσίων κατὰ τὴν τότε ὑφισταμένην διοικητικὴν διαίρεσιν τοῦ κράτους (ἐπαρχίαι). Εἰς αὐτὴν ὅμως περιλαμβάνεται καὶ ἀριθμὸς πληρεξουσίων ἐκπροσωπούντων τὸν λαὸν καὶ τῶν περιοχῶν αἱ ὁποῖαι ἐπανεστάτησαν ἀλλὰ εὑρέθησαν ἐκτὸς τῶν ὁρίων τοῦ ἐλευθέρου κράτους, ὅπως Κρητῶν, Χίων, Μακεδόνων κλπ. ἀκόμη δὲ καὶ «Βουλγάρων, Σέρβων καὶ Θρακῶν». Αὐτοὶ φυσικὰ ἐξελέγησαν ἀπὸ «σωματεῖα» τῶν εἰς Ἑλλάδα ἀγωνιστῶν καὶ λοιπῶν καταφυγόντων ἀπὸ τὰς περιοχὰς ἐκείνας.

Ἀλλὰ καὶ τὰ ὀνόματα καὶ τὰ συζητούμενα θέματα τῆς Συνελεύσεως εἶναι ἀκόμη ἀρρήκτως συνδεδεμένα μὲ τὸν μεγάλον ἀγῶνα.

Η ΣΥΝΘΕΣΙΣ

ΑΓΙΟΥ ΠΕΤΡΟΥ:
Ματθαῖος Πρωτοπαπᾶς, Α. Κωνδάκης

ΑΓΡΑΦΩΝ:
Νῖκος Θέου, Κ. Γαλῆς, Ἀναγ. Ζωρογιαννίδης, Δ. Ζῶτος.

ΑΘΗΝΩΝ:
Μακρυγιάννης, Δ. Καλλιφρονᾶς, Στ. Βλάχος, Κ. Βριζάκης.

ΑΙΓΙΝΗΣ:
Γεώργιος Λογιωτατίδης, Α. Μαρκέλλος.

ΑΙΓΙΟΥ
Ἀναστάσιος Δόντος.

ΑΜΦΙΣΣΗΣ:
Ν. Πανουργιᾶς, Γ. Παππᾶ Ἡλιόπουλος, Γ. Πετρόπουλος.

ΑΝΑΤΟΛΙΚΟΥ:
Δημήτριος Βούλης, Παναγιώτης Σωτηρόπουλος.

ΑΝΔΡΙΤΣΑΙΝΗΣ (ΦΑΝΟΥΡΙΟΥ):
Τζανέτος Χρηστόπουλος, Δῆμος Κανελλόπουλος.

ΑΝΔΡΟΥ:
Ἀντώνιος Μπερῖκος, Ν. Γούναρης.

ΑΝΔΡΟΥΣΗΣ:
Κωνσταντῖνος Α. Λιμπερόπουλος, Α. Πέτροβας.

ΑΝΔΡΟΥΒΙΣΤΗΣ:
Γρηγόριος Παπριαρχαίας.

ΑΡΓΟΥΣ:
Χρῆστος Βλάσσης, Δημήτριος Περρούκας.

ΑΠΟΚΟΥΡΟΥ:
Γεώργιος Βασιλόπουλος, Δῆμος Ταρκαζίκας.

ΑΡΚΑΔΙΑΣ:

Ν. Πονηρόπουλος. Α. Γρηγοριάδης, Ἰωάννης Τομαράς, Α. Παππατζώρης.

ΑΡΤΙΝΩΝ:

Ἰω. Κομπότης, Ἀναγνώστης, Α. Μόστρας.

ΑΣΠΡΟΠΟΤΑΜΙΤΩΝ:

Ἰ. Ἀντ. Σωμάκης, Χρ. Χ. Πέτρου.

ΑΤΑΛΑΝΤΗΣ:

Σ. Β. Τριχᾶς, Χρηστόδουλος Δημητρίου.

ΒΛΩΧΟΥ:

Γαλάνης Μεγαπάνου, Κωνσταντῖνος Στάϊκου.

ΒΟΝΙΤΣΗΣ:

Θ. Γρίβας.

ΒΟΥΛΓΑΡΩΝ, ΣΕΡΒΩΝ ΚΑΙ ΘΡΑΚΩΝ:

Χατζῆ Χρῆστος.

ΒΑΛΤΟΥ:

Ἀνδρέας Ἴσκος.

ΓΑΛΑΞΕΙΔΙΟΥ:

Σπυρίδων Λογοθετόπουλος, Μηλτιάδης Πρίμας.

ΓΑΣΤΟΥΝΗΣ:

Χρύσανθος Σισίνης, Ἰω. Ἀναγνωστόπουλος, Ν. Ι. Σισίνης, Π. Χαλκιόπουλος.

ΓΥΘΕΙΟΥ:

Τζανετάκης Γρηγοράκης, Π. Α. Γρηγοράκης.

ΕΜΠΛΑΚΙΩΝ:

Γ. Α. Περρωτῆς, Χρ. Οἰκονομίδης.

ΕΡΜΟΥΠΟΛΕΩΣ:

Ἰω. Περίδης, Π. Γεραλόπουλος.

ΖΗΤΟΥΝΙΟΥ:

Γ. Διοβουνιώτης, Δρ. Μανσόλας.

ΖΥΓΟΥ ΑΙΤΩΛΙΑΣ

Ρ. Τζούρτζ

ΖΥΓΟΥ ΣΠΑΡΤΗΣ:

Π. Μαυρομιχάλης, Στέφανος Χριστέας.

ΗΠΕΙΡΩΤΩΝ:

Κούστας Μάκος, Χ. Κλονάρης, Λέων Μελᾶς, Εὐ. Σῖμος.

ΘΕΤΤΑΛΩΝ:

Χρ. Περραιβός Ἰω. Βελέντζας Ἐλ. Σχινᾶς, Κ. Ἀλεξός.

ΘΗΒΩΝ:

Σ. Μήλιος, Β. Θεαγένης.

ΙΟΥ:

Στέφανος Βαλέττας, Δημήτριος Γαβρᾶς.

ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ:

Ἰωάννης Ζαΐμης, Ν. Πετμεζᾶς, Κ. Ζωγράφος Ἀναστ. Χαραλάμπης, Σωτ. Θεοχαρόπουλος, Β. Πετμεζᾶς.

ΚΑΛΑΜΩΝ:

Α. Μαυρομιχάλης, Κωνστ. Ἀθ. Κυριακός.

ΚΑΡΠΕΝΗΣΙΟΥ:

Δ. Γουδέλης, Μ. Ἱερομνήμων.

ΚΑΡΥΣΤΙΑΣ:

Σπυρίδων Καλογερόπουλος, Κωνσταντῖνος Ζέρβας, Β. Νικολαΐδης, Α.Π. Ἰωάννου.

ΚΑΡΥΤΑΙΝΗΣ:

Δ. Πλαπούτας, Γ. Α. Ἀντωνόπουλος Β. Δημητρακόπουλος, Κανέλλος Δεληγιάννης, Νικόλαος Μπούκουρας.

ΚΑΣΣΙΩΝ

Νικόλαος Γρηγοριάδης, Νικόλαος Ἰουλίου.

ΚΑΤΩ ΝΑΧΑΓΕ (ΚΡΑΝΙΔΙ κ.λ.π.)

Ἄγ. Γουζούασης, Α. Πέπας.

ΚΕΑΣ:

Σπυρίδων Πάγκαλος, Δ. Κυριακίδης

ΚΟΡΙΝΘΟΥ:

Γεωργ. Νοταρᾶς, Ἀριστείδης Ρέντης, Α. Πρωτοπαπᾶς, Γεώργιος Ἰωάννου, Ἀναγνώστης Ἐλευθερίου.

ΚΟΡΩΝΗΣ:

Γεώργιος Μπάστας Μιχαήλ Γ. Σχινᾶς.

ΚΡΑΒΒΑΡΩΝ:

Ἰω. Φαρμάκης, Μ. Ἰω. Μιχαλόπουλος.

ΚΡΗΤΩΝ:

Δημήτρης Καλλέργης, Νικόλαος Καλλέργης, Νικόλαος Ρενιέρης, Π. Ζερβουδάκης, Στρατῆς Γελιγιαννάκης, Γ. Πεζανός, Ἰάκωβος Κουμῆς, Δημήτριος Χρυσαφόπουλος.

ΛΑΓΙΑΣ:

Μ. Γουνελῆς.

ΛΕΒΑΔΕΙΑΣ:

Ἐμ. Σπυρίδωνος, Ἀντώνιος Γεωργαντᾶς, Στόμος Ι. Νάκος, Ἰω. Σωληναραῖος.

ΛΕΟΝΤΑΡΙΟΥ:

Νικηταρᾶς Σταματελόπουλος, Ἀριστείδης Ἀναγνωσταρᾶς, Χ. Μιλιάνης, Ἰω. Ν. Φλέσσας.

ΛΕΩΝΙΔΙΟΥ:

Ἐμμανουήλ Χ. Τσοῦχλος.

ΛΙΔΩΡΙΚΙΟΥ

Ἀναστάσιος Λιδωρίκης, Ἰωάννης Σιαφάκας.

ΜΑΙΝΗΣ

Νικόλαος Πιεράκος, Δ. Πουλικάκος.

ΜΑΚΕΔΟΝΩΝ:

Α. Πάϊκος, Διαμαντής Ν. 'Ολύμπιος, Δ. Τσάμης Καρατάσος, Κωνσταντίνος Δόσιος.

ΜΑΛΑΝΔΡΙΝΟΥ:

Χαραλάμπης Παπαπολίτης, 'Αναγ. Σταματόπουλος.

ΜΑΛΕΒΡΙΟΥ :

'Ηλίας Δημητρακαράκος.

ΜΕΓΑΡΙΔΟΣ:

Μελέτης Χ. Μελέτης, Γ. Οἰκονόμου.

ΜΕΘΩΝΗΣ:

Φ. Πουλόπουλος.

ΜΕΝΔΕΝΙΤΣΗΣ:

Γεώργιος Τερνιτζιώτης, 'Αναγνώστης 'Εγκολφόπουλος.

ΜΕΣΟΛΛΟΓΓΙΟΥ:

Σπυρίδων Τρικούπης.

ΜΗΛΑΙΑΣ:

Βενετσάνος Κυβέλος.

ΜΙΚΡΟΜΑΝΗΣ :

Εὐστάθιος Παπασταθόπουλος.

ΜΙΣΤΡΑ :

Π. Μπαρμπιτζιώτης, Νικόλαος Κορφιωτάκης, 'Εμμ. Μελετόπουλος, Σπυρίδων Κοπανίτσας.

ΜΥΚΟΝΟΥ :

Μ. Σολωμός, Γ. Γρυπάρης.

ΜΟΝΕΜΒΑΣΙΑΣ :

'Ιωάννης Κρανίδης, Κυριάκος Δ. Χαραμῆς.

ΝΑΞΟΥ :

Μανουὴλ Ζενετής, Μ. Μαρκοπολίτης.

ΝΑΥΠΑΚΤΟ - ΒΕΝΤΙΚΟΥ :

'Αναγνώστης Κίτζου, Π. 'Αλεξίου, Σπύρος Πασαπόρτης.

ΝΑΥΠΛΙΑΣ (πόλεως) :

Σπ. Παπαλεξόπουλος, Π. Γ. Ρόδιος.

ΝΑΥΠΛΙΑΣ (ἐπαρχίας) :

Μιχαὴλ 'Ιατρός.

ΝΕΟΚΑΣΤΡΟΥ :

Ν. Οἰκονομίδης, Α. Βάνγκαλης.

ΝΗΣΙΟΥ :

Π. Καλαμαριώτης, Π. Δαριώτης.

ΞΗΡΟΜΕΡΟΥ :

Ν. Μαυρομάτης, Ν. Τσέλιος.

ΞΗΡΟΧΩΡΙΟΥ :

Βαπτιστὴς Δρόσος, Δ. Βιρβίλης.

ΠΑΡΟΥ :

Ζώρζης Μαυρογένης, Δ. Π. Δημητρακόπουλος.

ΠΑΤΡΩΝ :

Α. Λόντος, Κ. Τσερτίδης, Κ. Κωστάκης, Α. Καλαμογδάρτης.

ΠΟΡΟΥ :

Κωνσταντῖνος Λογοθέτης Δουζίνας, Γεώργιος Σ. Κριεζῆς.

ΠΥΡΓΟΥ :

Δημήτριος Αὐγερινός, Λύσανδρος Βιλαέτης.

ΣΑΛΑΜΙΝΟΣ :

'Αναγνώστης Καρνέσης, Α. Παπᾶ Νικολάου.

ΣΑΜΙΩΝ :

Λ. Λυκοῦργος, Σταμάτης Γεωργιάδης.

ΣΑΝΤΟΡΙΝΗΣ

Νικόλαος Γερασίμου 'Ιγγλέσης, Θωμᾶς Σ. Μαρκεζίνης.

ΣΙΦΝΟΥ :

'Ιωάννης Πιτάρης, 'Ιωάννης Βασιλείου.

ΣΚΟΠΕΛΟΥ, ΣΚΙΑΘΟΥ κ.λ.π.

Α. 'Αποστολίδης, Δημήτριος Φαλκίδης.

ΣΟΥΛΙΩΤΩΝ :

Κίτζος Τζαβέλας, Κ. Μπότσαρης.

ΣΠΕΤΣΩΝ:

Βασίλειος Ν. 'Ορλόφ, Α. 'Ανδροῦτσος, 'Ανδριανὸς Α. Σωτηρίου, Διομίδης Κυριάκου.

ΣΤΑΥΡΟΠΗΓΙΟΥ:

Χρ. Καπετανάκης, Π. 'Ι. Καπετανάκης.

ΣΥΡΟΥ :

Ζ. Μαραγκός, Α. Ρενουάρδος.

ΤΗΝΟΥ :

'Ιάκωβος Παξημάδης, Π. Ψάθης, Ν. Α. Βιτάλης.

ΤΡΙΠΟΛΕΩΣ :

Β. Χριστακόπουλος, Γ. Ρεβελιώτης, Γ. Παπαδόπουλος, Ρ. Παλαμίδης.

ΥΔΡΑΣ :

Γεώργιος Κουντουριώτης, Γκίκας Γ. Γκιώνη, Δ. Στ. Μπουντούρης, Μ. Α. Τσαμαδός, 'Ιωάν. Κ. Δαμιανός.

ΥΠΑΤΗΣ.:

Εὐαγγέλης Μ. Κοντογιάννης.

ΦΟΥΚΑ (Σπάρτης) :

Δ. Περοπουλάκης.

ΧΑΛΚΙΔΟΣ :

Νικόλαος Κριεζώτης, 'Ιω. Οἰκονόμου, Α. Πετσάλης.

ΧΙΩΝ :

Νικόλαος Πρασακάκης, Γ. Γλαράκης.

ΨΑΡΙΑΝΩΝ :

Α. Μοναρχίδης, Κ. Κανάρης, Α. Γιαννίτζης, Δ. Παπανικολής. (1)

(2) 'Ο κατάλογος εἶναι ὁ ἔγκυρος ὁ συνταχθεὶς μετὰ τὴν ἐπικύρωσιν τῆς ἐκλογῆς τῶν πληρεξουσίων

ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΗ ΜΟΝΑΡΧΙΑ

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ ζωὴ τοῦ τόπου ἤρχισε τυπικῶς τὴν 8ην Νοεμβρίου 1843, ὅτε συνῆλθεν ἡ Α΄ Ἐθνοσυνέλευσις. Ἀρχίζει ἡ περίοδος τῆς «συνταγματικῆς μοναρχίας» ὅπως τὴν ἔλεγον ἀργότερα ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τοῦ βασιλέως Γεωργίου τοῦ Α΄ οἱ πολιτικοὶ ἄνδρες, διακρίνοντες αὐτὴν ἀπὸ τὴν ἰδικήν των, τὴν ὁποίαν ὠνόμαζαν «συνταγματικὴν βασιλείαν», ἀποκρούοντες τὸν ὅρον «μοναρχία». Καὶ ἀπὸ τὴν παρακολούθησιν τῶν γεγονότων τῆς συνταγματικῆς «Ὀθωνείου περιόδου» καταφαίνεται ὅτι δὲν εἶχαν ἄδικον. Τόσον ὁ βασιλεὺς Ὄθων, ὅσον καὶ ἡ βασίλισσα Ἀμαλία, κατέστη ἀδύνατον νὰ ἀποβάλουν μέχρι τέλους τῆς βασιλείας των τὰς ἀπολυταρχικὰς των διαθέσεις καὶ ἐκδηλώσεις.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΤΗΣ 8ης ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 1843

Σήμερον τὴν 8 Νοεμβρίου 1843, ἡμέραν Δευτέραν, ὥραν 11 π. μ. συνελθόντες οἱ Κύριοι πληρεξούσιοι, οἱ λαβόντες τὰ εἰσιτήρια, ἐντὸς τοῦ Βουλευτηρίου, ἐξελέξαντο Πρόεδρον, τὸν πρεσβύτερον αὐτῶν, τὸν κύριον Πανοῦτσον Νοταρᾶν, καὶ γραμματέα τὸν νεώτερον, κύριον Σ. Κοπανίτσαν, διὰ τὰς προκαταρκτικὰς συνεδριάσεις. Μετὰ δὲ τοῦτο ἐψάλη ὁ ἁγιασμός, καὶ ἐδόθη, ὁ ἀκόλουθος ὅρκος :

«Ὁρκίζομαι ἐν ὀνόματι τῆς Ἁγίας Τριάδος, νὰ ἐκπληρώσω τὰ ἱερὰ τοῦ Πληρεξουσίου ἔργα πιστός, εἰς τὴν Πατρίδα καὶ τὸν Συνταγματικὸν Βασιλέα τῆς Ἑλλάδος Ὄθωνα, νὰ μὴ προβάλω μήτε νὰ ψηφίσω τὸ ἀντιβαῖνον εἰς τὴν πεποίθησίν μου, ἀλλὰ νὰ συντελέσω εὐσυνειδήτως εἰς τὴν σύνταξιν τῶν θεμελιωδῶν θεσμῶν, δι' ὧν θέλουν ἐξασφαλισθῆ τὰ δικαιώματα καὶ τὰ συμφέροντα τοῦ ἔθνους μου, καὶ τῆς Συνταγματικῆς Μοναρχίας».

Ὁ κ. Ἀλέξανδρος Μαυροκορδᾶτος, λαβὼν τὸν λόγον ἐν ὀνόματι τοῦ Προέδρου, παρετήρησεν ὅτι, ἐπὶ τῆς σημερινῆς συναθροίσεως, σκοπὸν ἐχούσης μόνον τὴν τελετὴν τῆς ἐνάρξεως, δὲν δύναται νὰ γίνῃ καμμιὰ συζήτησις ἐπὶ τῶν ἀντικειμένων, τὰ ὁποῖα ἡ ἐξεταστικὴ ἐπιτροπὴ ἀνέθεσεν εἰς τὴν ἀπόφασιν τῆς ὁλομελείας τῆς Συνελεύσεως· θέλουν δὲ μόνον, οἱ λαβόντες τὰ εἰσητήρια πληρεξούσιοι, ὑπογράψει τὸν ὅρκον. Παρατηρεῖ δὲ πρὸς τούτοις, ὅτι ὁ σημερινὸς ὅρκος δὲν δύναται νὰ ἐπιφέρῃ κανὲν ἐμπόδιον εἰς τὰς ἀποφάσεις τῆς Συνελεύσεως, ὡς μὴ προδικάζων τὰ ζητήματα. Ἡ Συνέλευσις παρεδέχθη τὴν πρότασιν.

Ἀκολούθως ἐπροχώρησεν εἰς τὴν κλήρωσιν τῆς δεκαμελοῦς ἐπιτροπῆς ἥτις μέλλει νὰ ὑποδεχθῇ τὸν βασιλέα· ἀνεγνωρίσθησαν δὲ ὡς τοιαῦτοι, οἱ Κ.Κ. (1) Σπυρίδων Λογοθετόπουλος, Δ. Βουδούρης, Ἰωάν. Σουλιναραῖος, Σ. Τριανταφύλης, Σ. Μήλιος, Διομήδης Κυριακός, Μ. Μᾶνος, Γ. Δερνιτζιώτης, Μ. Σολωμός, Γ. Μεγαπάνος.

Περὶ τὰς 2 μ.μ. ἡ Α.Μ. ὁ Βασιλεὺς ἀνεβαίνει τὸν ἐν τῷ Βουλευτηρίῳ Θρόνον, (1) Παρόντων δὲ τῶν Κ.Κ. Ἀντιπροσώπων τῶν Συμμάχων καὶ Φίλων Δυνάμεων, ἀναγιγνώσκει τὸν ἀκόλουθον λόγον Του καὶ κηρύττει ἀνεωγμένην τὴν Συνέλευσιν.

(1) Εἰς τὰ κείμενα τῶν «Ἀγορεύσεων» διατηρεῖται πιστῶς ἡ ὀρθογραφία, στίξις κλπ. τῶν ἐπισήμων πρακτικῶν τῆς Βουλῆς. Καὶ ἡ συνέπεια αὕτη παρέχει διὰ τῶν τόμων μας καὶ ἓν δεῖγμα τῆς ἐξελίξεως τῆς «ἐπισήμου κρατικῆς ὀρθογραφίας» πέραν τῶν ἄλλων δειγμάτων τῶν παρεχομένων διὰ τῶν «Ἀγορεύσεων τοῦ Ἑλληνικοῦ Κοινοβουλίου».
Εἰς τὰ πρακτικὰ τὸ «κ.κ.» δίδεται διὰ κεφαλαίων γραμμάτων.

ΛΟΓΟΣ

Ἐκφωνηθεὶς ὑπὸ τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως εἰς τὴν ἔναρξιν τῆς Ἐθνοσυνελεύσεως τὴν 8 Νοεμβρίου 1843.

Κύριοι Πληρεξούσιοι τοῦ Ἔθνους.

Ἐμφανίζομαι εἰς τὸ μέσον ὑμῶν μὲ τὴν εὐφρόσυνον πεποίθησιν, ὅτι ἡ Συνέλευσις αὕτη θέλει εἶσθαι πρόξενος ἀγαθοῦ εἰς τὴν φιλτάτην ἡμῶν Ἑλλάδα.

Ἐξ αὐτῆς τῆς καθιδρύσεως τῆς Βασιλείας διάφοροι ἐλεύθεροι θεσμοὶ ἐτέθησαν, σκοπὸν ἔχοντες νὰ προπαρασκευάσωσι τὴν εἰσαγωγὴν τοῦ τελειωτικοῦ Συντάγματος. Ἐλευθέρα δημοτικὴ θεσμοθεσία, ἐπαρχιακὰ συμβούλια, ὁρκωτὰ δικαστήρια ὑπῆρξαν πρόδρομοι τοῦ ἀντιπροσωπικοῦ πολιτεύματος τῆς Ἑλλάδος.

Ἤδη πρόκειται νὰ ἐπιθέσωμεν εἰς τὸ οἰκοδόμημα τοῦτο τὴν κορωνίδα διὰ τῆς εἰσαγωγῆς καὶ καθιερώσεως τοῦ Συντάγματος.

Ὑπὸ τὴν προστασίαν τοῦ Ὑψίστου ἂς ἑνώσωμεν ὅλοι τὰς προσπαθείας μας διὰ τὴν σύστασιν θεμελιώδους Νόμου ἁρμόζοντος εἰς τὰς ἀληθεῖς χρείας καὶ περιστάσεις τοῦ Κράτους καὶ ἐπιτηδείου νὰ προάγῃ καὶ ἀσφαλίζῃ τὰ δίκαια συμφέροντα ἑκάστου.

Ναί! Ἂς βασιλεύῃ ἐν ἰσχύϊ ἡ σοφία καὶ δικαιοσύνη κι' ἂς περιζώσῃ ὅλους Ἡμᾶς ὁ κοινὸς δεσμὸς τῆς ἀγάπης.

Σχεδιάζοντες τὸ Σύνταγμα τῆς κοινῆς ἡμῶν πατρίδος, ἂς μὴ φειδωλευθῶμεν περὶ τὰς πρὸς ἀλλήλους παραχωρήσεις, ἀλλ' ἂς ἐμψυχώσῃ καὶ ὁδηγήσῃ Ἡμᾶς εἰς τὸ ἔργον τοῦτο μόνη ἡ κοινὴ ἐπιθυμία τοῦ νὰ προαγάγωμεν καὶ στερεώσωμεν τὴν εὐτυχίαν τοῦ Κράτους.

Γνωρίζετε, Κύριοι, τὴν πρὸς τὸ Ἔθνος ἀγάπην Μου, τὴν ὁποίαν εἰς καμμίαν περίστασιν δὲν ἀπηρνήθην. Αὕτη μὲ κάμνει νὰ μὴ ἐπιθυμῶ μήτε μεγαλυτέραν μήτε μικροτέραν ἐξουσίαν παρ' ἐκείνην, ἥτις εἶναι ἀναγκαία πρὸς τὴν ἀσφάλειαν καὶ εὐημερίαν τῆς Ἑλλάδος.

Ἂς συνομολογήσωμεν πρὸς ἀλλήλους συνθήκην, τῆς ὁποίας ἡ σκοπιμότης νὰ φέρῃ τὰ ἐχέγγυα τῆς διαμονῆς αὐτῆς καὶ διαρκείας.

Ὅλος ὁ πολιτισμένος κόσμος ἀτενίζει πρὸς Ἡμᾶς τοὺς ὀφθαλμούς του, ἡ δὲ ἱστορία θέλει κρίνει τὸ ἔργον Μας ἐκ τῶν ἀποτελεσμάτων αὐτοῦ.

Πεπειθὼς εἰς τὸν ἔμφρονα πατριωτισμόν σας ἀνοίγω τὴν παροῦσαν Συνέλευσιν.

Ἡ εὐδοκία τοῦ Θεοῦ εἴθε ν' ἀναδείξῃ αὐτὴν σωτήριον καὶ ὠφέλιμον εἰς τὴν Ἑλλάδα. Τῆς Ἑλλάδος ἡ εὐημερία εἶναι ἡ εὐχή μου, εἶναι ἡ δόξα μου».

(1) Ὁ Ὄθων ὡμίλει πρὸς τὴν Βουλὴν καθήμενος πάντοτε.

Ὁ Βασιλεὺς ἀναχωρεῖ.

Ὁ κ. Πρόεδρος ἀναλαμβάνει τὴν θέσιν του καὶ ἡ Συνέλευσις προχωρεῖ εἰς προκαταρκτικὰς διασκέψεις. Προτάσεως δὲ γενομένης περὶ διορισμοῦ πενταμελοῦς ἐπιτροπῆς, σκοπὸν ἐχούσης τὴν σύνταξιν τῆς ἀπαντήσεως εἰς τὸν λόγον τοῦ Βασιλέως καὶ περὶ ἑτέρας ἐπιτροπῆς διὰ τὴν σύνταξιν τοῦ κανονισμοῦ τῆς Συνελεύσεως, καὶ ἀντικρουσθείσης, ὡς μὴ ἐξαρκοῦντος τοῦ χρόνου, ἡ Συνέλευσις ἀπεφάσισε νὰ συνέλθῃ ἄλλην ἡμέραν· ὁ δὲ Πρόεδρος ἐπροσδιώρισε τὴν αὔριον, ἤτοι τὴν 9ην Νοεμβρίου, ἡμέραν Τρίτην, ὥραν δὲ συναθροίσεως τὴν 10ην π.μ. Μόνον δὲ ἀντικείμενον τῆς αὐριανῆς Συνόδου θέλει εἶσθαι ἡ ἐκλογὴ τῶν δύο ἐπιτροπῶν.

Ὁ Πρόεδρος κηρύσσει διαλελυμένην τὴν Συνέλευσιν καὶ οἱ κ.κ. πληρεξούσιοι ἀποσύρονται.

Ὁ Πρόεδρος Π. ΝΟΤΑΡΑΣ
Ὁ Γραμματεὺς Κ. Κοπανίτσας

Ὁ Δ. ΚΑΛΛΕΡΓΗΣ

(ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΤΗΣ 18ης ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 1843)

Προτάσεως δὲ γενομένης περὶ τοῦ ἀντὶ «νὰ μεταγραφῶσιν εἰς δύο βιβλία, νὰ μεταγραφῶσιν εἰς δέκα, καὶ νὰ διανεμηθῶσιν εἰς διάφορα τῆς Ἑλλάδος καταστήματα «ἀπεφασίσθη «δύο μὲν νὰ γραφῶσιν ἰδιοχείρως, δέκα δὲ νὰ λιθογραφηθῶσι, τὰ ὁποῖα ἀφοῦ ὑπογραφῶσιν ἰδιοχείρως ἀπὸ τοὺς Κ. πληρεξουσίους, νὰ διανεμηθῶσιν ὅπου ἡ Σύνοδος ἤθελεν ἀποφασίσει».

Μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ ἄρθρου τούτου, προτάσεως γενομένης τοῦ νὰ ὀνομασθῇ ἡ φρουρὰ τῶν Ἀθηνῶν, φρουρὰ τῆς Συνελεύσεως, καὶ ὁ Κ. Συνταγματάρχης Δ. Καλλέργης(1) ἀρχηγὸς αὐτῆς, ἡ Σύνοδος, παρεδέχθη παμψηφεὶ τὴν πρότασιν ταύτην, καὶ ἡ φρουρὰ τῶν Ἀθηνῶν ὠνομάσθη φρουρὰ τῆς Συνελεύσεως, ὁ δὲ Συνταγματάρχης Στρατιωτικὸς Διοικητὴς τῆς Πρωτευούσης Κ. Δ. Καλλέργης, Ἀρχηγὸς αὐτῆς.

---

(1) Τὸ «Κ» εἶναι τὸ «κύριος» τοῦ κειμένου.
Ὁ Δ. Καλλέργης, κρητικῆς καταγωγῆς, ἐγεννήθη τὸ 1803 εἰς τὴν Ρωσίαν. Ἐσπούδασεν ἐκεῖ καὶ τὸ 1825 κατῆλθεν εἰς τὴν Ἑλλάδα διὰ νὰ πολεμήσῃ ὑπὲρ τῆς ἀνεξαρτησίας της. Εἰς τὴν μεγάλην καὶ καταστροφικὴν μάχην τοῦ Φαλήρου (Ἀπρίλιος 1826) συνελήφθη αἰχμάλωτος εἰς δὲ Τουρκαλβανὸς τοῦ ἀπέκοψε τὸ ἕνα του αὐτί. Ἐξηγοράσθη ἀργότερον διὰ σημαντικοῦ ποσοῦ συγκεντρωθέντος ὑπὸ τῶν συγγενῶν του εἰς Ρωσίαν καὶ ἐπανῆλθεν εἰς τὴν πατρίδα, καταλαβὼν λόγῳ τῆς καταρτίσεως του σημαντικὴν θέσιν εἰς τὸν στρατόν. Ἀπὸ τὸ 1845, ὅταν καὶ πάλιν ἐπεκράτησαν, παρὰ τὴν ἐπιβολὴν τοῦ Συντάγματος, οἱ συντηρητικοὶ ὀπαδοὶ τοῦ Ὄθωνος, ὁ Καλλέργης περιέπεσεν εἰς δυσμένειαν καὶ ἠναγκάσθη νὰ ἀναχωρήσῃ εἰς τὸ ἐξωτερικόν. Ἐπανῆλθεν ἀργότερον εἰς Ἑλλάδα ἀνεμίχθη εἰς τὰ κοινά, διετέλεσε καὶ ὑπουργὸς τὸ 1854 καὶ πρεσβευτὴς ἀργότερον, ἀπεβίωσε δὲ τὸ 1867.

ΤΟ ΠΡΟΕΔΡΕΙΟΝ

ΜΟΡΦΑΙ ΤΟΥ ΑΓΩΝΟΣ

Τόσον ἀπὸ τὴν σύνθεσιν τῆς Ἐθνοσυνελεύσεως, ὅσον καὶ ἀπὸ τὰ μέλη τοῦ ἐκλεγέντος προεδρείου καταφαίνεται ἡ δεσπόζουσα θέσις τὴν ὁποίαν κατέχουν εἰς τὴν δημοσίαν ζωὴν τῆς χώρας οἱ πολιτικοὶ καὶ στρατιωτικοὶ ἡγέται τῆς μεγάλης ἐπαναστάσεως. Ἡ προβολὴ καὶ ἐπιβολὴ τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων, δικαία ἀναγνώρισις τῶν πρὸς τὴν πατρίδα ὑπηρεσιῶν των ὑπὸ τοῦ ἀγωνισθέντος ὑπὸ τὴν ἡγεσίαν των λαοῦ, θεωρεῖται ἀπὸ ἀρκετοὺς ἱστορικούς, τροχοπέδη τῆς ἐξελίξεως τοῦ τόπου. Διότι νομίζουν ὅτι μὲ τὴν ἐπιβολήν των, ἠμπόδισαν τὴν ἀνάδειξιν νέων καὶ καταλλήλων ἀνδρῶν διὰ τὴν ἀρχομένην νέαν ἱστορικὴν περίοδον, καὶ ἐδημιούργησαν τὰ ὀνομασθέντα «τζάκια», κατὰ τῶν ὁποίων τόση κατακραυγὴ ἠγέρθη ἀργότερον, ἡ κατάργησις δὲ τῶν ὁποίων ἀπετέλεσε σύνθημα πολιτικῶν καὶ κοινωνικῶν ἀγώνων.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΤΗΣ 18ης ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 1843

Σήμερον τὴν 18 Νοεμβρίου 1843, ἡμέραν Πέμπτην καὶ ὥραν 1 μ.μ. συνελθόντες οἱ κύριοι πληρεξούσιοι ἐν τῷ Βουλευτηρίῳ κατὰ τὴν ἡμερησίαν διάταξιν διὰ τὰς ἀρχαιρεσίας, ἐκάθησαν εἰς τὰς θέσεις των. Ὁ κ. Πρόεδρος ἀναβαίνει τὴν ἕδραν του καὶ ὁ Γραμματεὺς ἀναγινώσκει τὸν ὀνομαστικὸν κατάλογον τῶν πληρεξουσίων.

Εἰς τὴν σημερινὴν συνεδρίασιν παρευρίσκονται 218 πληρεξούσιοι.

Ὁ κ. Πρόεδρος κηρύττει τὴν ἔναρξιν τῆς συνεδριάσεως.

Μετὰ τὴν κήρυξιν ταύτην ἔγινε πρότασις νὰ διορισθῶσι παμψηφεὶ καὶ διὰ φανερᾶς ψηφοφορίας, ὁ μὲν Κ. Πανοῦτσος Νοταρᾶς Πρόεδρος, οἱ δὲ Κ. Ἀλέξανδρος Μαυροκορδάτος, Ἀνδρέας Μεταξᾶς, Ἰωάννης Κωλέττης καὶ Ἀνδρέας Λόντος Ἀντιπρόεδροι ὡς οὔσης ἁπάσης τῆς Συνόδου συμφώνου διὰ τὴν ἐκλογὴν αὐτῶν τῶν προσώπων διὰ τὰς ῥηθείσας θέσεις· οἱ δὲ Γραμματεῖς νὰ ἐκλεχθῶσι διὰ τῆς μυστικῆς ψηφοφορίας.

Ἡ πρότασις αὕτη ἀντεκρούσθη μὲ τὴν παρατήρησιν ὅτι, ὑπάρχοντος κανονισμοῦ τὸν ὁποῖον ἡ Σύνοδος ζητήσασα παρεδέχθη ἤδη, καὶ ρητοῦ ἄρθρου κανονίζοντος τὴν μυστικὴν ψηφοφορίαν ὡς πρὸς τὰς ἀρχαιρεσίας καὶ τὰ ἀφορῶντα πρόσωπα ζητήματα, ἡ ἐκλογὴ τοῦ Προέδρου, Ἀντιπροέδρων καὶ Γραμματέων πρέπει νὰ γίνῃ διὰ μυστικῆς ψηφοφορίας.

Συζητήσεως δὲ γενομένης, ἀπεφασίσθη νὰ γίνῃ μυστικὴ ἡ ἐκλογὴ καὶ ὁ Γραμματεὺς προσεκάλεσε κατ' ὄνομα τοὺς Κ. πληρεξουσίους καὶ ἔλαβον τὰ προσδιωρισμένα ψηφοδέλτια. Τοὺς παρετήρησε δὲ ὅτι ἕκαστος ὑποχρεοῦται νὰ ἐγγράψῃ κατὰ τὴν ἐμφαινομένην εἰς τὰ ψηφοδέλτια τάξιν ἐννέα ὀνόματα ἕνα διὰ Πρόεδρον, τέσσαρα δι' Ἀντιπροέδρους καὶ τέσσαρα διὰ Γραμματεῖς.

Μετὰ τὴν ἐγγραφὴν τῶν ὀνομάτων, ὁ κ. Πρόεδρος προσκαλεῖ τοὺς πληρεξουσίους νὰ λάβωσι τὰς θέσεις των καὶ νὰ ἐκλέξωσι δύο ψηφολέκτας. Ὠνομάσθησαν δὲ ψηφολέκται οἱ Κ. Χρύσανθος Σισίνης καὶ Σπυρίδων Καλογερόπουλος.

Ὁ Γραμματεὺς ἀναγιγνώσκει μεγαλοφώνως τὰ εἰς ἕκαστον ψηφοδέλτιον εὑρισκόμενα ὀνόματα.

Μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τῶν ψηφοδελτίων κηρύσσεται τὸ ἀ-

ποτέλεσμα τῆς ψηφοφορίας καί ἀναγνωρίζεται διὰ τῆς ἀπολύτου πλειοψηφίας, ὁ μέν Κ. Πανοῦτσος Νοταρᾶς, Πρόεδρος διὰ ψήφων 216, Ἀντιπρόεδροι δὲ ὁ Κ. Ἀλέξανδρος Μαυροκορδᾶτος διὰ ψήφων 155, ὁ Κ. Ἀνδρέας Μεταξᾶς διὰ ψήφων 149, ὁ Κ. Ἰω. Κωλλέτης διὰ ψήφων 147 καὶ ὁ Κ. Ἀνδρέας Λόντος διὰ ψήφων 143. Ὡς Γραμματεῖς δὲ ἀνεδείχθησαν διὰ σχετικῆς πλειοψηφίας ὁ Κ. Δρόσος Ν. Δρόσου διὰ ψήφων 121, ὁ Κ. Κωνσταντῖνος Κολοκοτρώνης διὰ ψήφων 108, ὁ Κ. Γεώργιος Αἰνιᾶν διὰ ψήφων 99 καὶ ὁ Κ. Γκίκας Δοκὸς διὰ ψήφων 83, ἐπιλαχόντες δὲ ὁ Κ. Γκίκας Γκιώνης, διὰ ψήφων 82, ὁ Κ. Σπυρίδων Κοπανίτσας διὰ ψήφων 71, ὁ Κ. Ἀθανάσιος Πετσάλης διὰ ψήφων 74 καὶ ὁ Κ. Κ. Κωστάκης διὰ ψήφων 62.

Μετὰ τὴν ἀναγνώρισιν τοῦ Κ. Προέδρου, Ἀνιπροέδρων καὶ Γραμματέων, ὁ Κ. Εὐστάθιος Σῖμος ἀναγιγνώσκει ἐξ ὀνόματος τοῦ Προέδρου εὐχαριστήριον ἔγγραφον πρὸς τὴν Σύνοδον τῶν κυρίων πληρεξουσίων διὰ τὴν ὁποίαν τὸν ἔκαμε τιμὴν νὰ τὸν ὀνομάσῃ Πρόεδρον, καὶ ἐναποθέτει κατὰ τὸν κανονισμὸν τὰ ἔργα τῆς Προεδρίας εἰς τοὺς Κ.Κ. Ἀντιπροέδρους, ὡς μὴ δυνάμενος ἐκ τῆς ἡλικίας του νὰ τὰ ἐκπληρώσῃ.

Μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν ταύτην, ὁ Κ. Ἀλέξανδρος Μαυροκορδᾶτος λαμβάνει σύμφωνα μὲ τὸν κανονισμὸν τὰ χρέη τοῦ Προέδρου, ὡς λαβὼν τὰς πλειοτέρας ψήφους καὶ προσκαλεῖ τοὺς Κ. πληρεξουσίους νὰ συνέλθωσιν ἐν τῷ Βουλευτηρίῳ αὔριον τὴν 19 Νοεμβρίου ἡμέραν Παρασκευὴν καὶ ὥραν 1 μ.μ.

Ἡ συνεδρίασις διαλύεται.

Ὁ Πρόεδρος Π. Νοταρᾶς

Α. ΜΑΥΡΟΚΟΡΔΑΤΟΣ — Α. ΜΕΤΑΞΑΣ

ΙΩΑΝ. ΚΩΛΕΤΗΣ — Λ. ΛΟΝΤΟΣ

Οἱ Γραμματεῖς

Δ. Ν. Δρόσου, Κ. Θ. Κολοκοτρώνης, Γ. Δοκός.

Καὶ ὁ μέχρι τοῦδε γραμματεύων Σ. Κοπανίτσας

ΤΑ "ΠΛΗΡΕΞΟΥΣΙΑ„

ΕΚΛΟΓΙΚΟΣ ΝΟΜΟΣ

ΤΑ ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΤΩΝ ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΕΩΝ

Αἱ ἐκλογαὶ τῆς Ἐθνοσυνελεύσεως διεξήχθησαν μὲ τοὺς ὑπάρχοντας νόμους τῆς ἐπαναστατικῆς περιόδου οἱ ὁποῖοι ἦσαν ἀτελεῖς. Καὶ ἀπὸ τὰς πρώτας συνεδριάσεις της ἐδημιουργήθησαν ζητήματα ὡς πρὸς τὴν «ἐκλογιμότητα» τῶν πληρεξουσίων. (1)

Τὸ ζήτημα αὐτὸ ἔλαβε τεραστίαν καὶ γενικωτέραν ἔκτασιν ἀργότερον μὲ τὸ πρόβλημα τῶν «αὐτοχθόνων καὶ ἑτεροχθόνων» τῶν καταγομένων δηλαδὴ ἀπὸ τὰς ἀπελευθερωθείσας περιοχὰς καὶ ἐκείνων ποὺ συνέρρευσαν ἐξ ὅλων τῶν μερῶν ὅπου ὑπῆρχον Ἕλληνες, κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἀπελευθερωτικοῦ πολέμου καὶ μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν διὰ νὰ προσφέρουν τὰς ὑπηρεσίας των, μεταξὺ τῶν ὁποίων ὡς ἦτο ἑπόμενον εὑρέθησαν καὶ φθοροποιὰ στοιχεῖα. Τὸ ζήτημα αὐτὸ ἐξετάζεται εἰς ἑπόμενα κεφάλαια.

Ἡ παρακολούθησις τῶν συνεδριάσεων τῆς Α' Ἐθνοσυνελεύσεως ὅμως, ὅπως καὶ τῶν κοινοβουλευτικῶν ἐργασιῶν κατὰ τὰς βουλευτικὰς περιόδους τῆς «Ὀθωνείου» ἐποχῆς, προσκόπτει εἰς ἕν σημαντικὸν κώλυμα. Εἰς τὰ πρακτικὰ τῶν συνεδριάσεων ἐκείνων δὲν ἀναφέρονται οἱ ρήτορες ὀνομαστικῶς ἀλλὰ ὡς: «ἕτερος ὁμιλητής» «ἄλλος πληρεξούσιος» κλπ. Τοῦτο ἐπεκυρώθη καὶ διὰ μεταγενεστέρας ἀποφάσεως, τῆς Συνελεύσεως μὲ δικαιολογίαν «δημοκρατικῆς ἰσότητας» μεταξὺ τῶν μελῶν τῆς Συνελεύσεως. Καὶ διὰ μὲν τὰς ἐπιφανεῖς προσωπικότητας εἶναι δυνατὴ —καίτοι δύσκολος — ἡ ἐξ ἄλλων πηγῶν ἀνεύρεσις τοῦ ὀνόματος τῶν ρητόρων.

Δὲν εἶναι ὅμως δυνατὸν πάντοτε τὸ ἴδιον δι' ὅλους τοὺς ρήτορας καὶ ἰδίως διὰ τὰ μικροτέρας σημασίας συζητούμενα θέματα. Ὅπως εἶναι εὐνόητον, ὁ κυριώτερος λόγος αὐτῆς τῆς ἀνωνυμίας, δὲν εἶναι αἱ δημοκρατικαὶ τάσεις τοῦ πρώτου κοινοβουλίου ἀλλὰ κάποιος ἄλλος. Οἱ πληρεξούσιοι ἦσαν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον σχεδὸν ἀναλφάβητοι. Αἱ ὁμιλίαι των ἀνεγράφοντο περιληπτικῶς καὶ δὲν ἐθεωρήθη σκόπιμον νὰ ἐμφανίζωνται ὡς ὁμιλοῦντες εἰς καθαρεύουσαν πληρεξούσιοι γνωστοὶ ὡς μὴ δυνάμενοι νὰ χειρισθοῦν αὐτήν. Ἐντεῦθεν εἷς λόγος ἀνωνυμίας.

(1) Αἱ ἴδιαι αἱ Βουλαί, ἐλέγχουν τὸ ἔγκυρον τῆς ἐκλογῆς τῶν μελῶν των. Μόνον μετὰ τὴν ἀναθεώρησιν τοῦ Συντάγματος, τὸ 1911, ὁ ἔλεγχος οὗτος ἀνατίθεται εἰς τὴν τρίτην ἐξουσίαν τοῦ τόπου, τὴν δικαστικήν.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 22ας ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 1843

Ἄλλος δὲ τῶν πληρεξουσίων ἀντεπαρετήρησε τὰ ἑξῆς: Τοῦ προμιλήσαντος ἡ ὁμιλία, εἶπε, διαιρεῖται εἰς γενικὴν καὶ μερικήν, εἰς κανόνα κατ' ἐξαίρεσιν, καὶ εἶναι σύμφωνος μὲν αὐτῷ ὡς πρὸς τὸν κανόνα τὸν ὁποῖον ἔθεσε, τοῦ νὰ παραδεχθῇ ἡ Συνέλευσις τὰς τῆς ἐξεταστικῆς ἐπιτροπῆς ἀποφάσεις, ἀσύμφωνος δὲ ὡς πρὸς τὴν ἐξήγησιν τοῦ νὰ προχωρήσῃ εἰς τῶν προσόντων τῶν πληρεξουσίων τὴν ἐξέτασιν.

Ὁ προλαλήσας προέβη εἰς τὸ ν' ἀποδείξῃ ὅτι ὁ περὶ παραστατῶν (1) νόμος τῶν 1822 ἦτο πάντοτε καὶ πρέπει νὰ εἶναι ἐν ἐνεργείᾳ, ἐπομένως, ὅσοι δὲν ἔχουσι τὰ ἐν τούτῳ περιεχόμενα προσόντα, δέν δύνανται νὰ εἶναι πληρεξούσιοι.

Ἐάν τις ὅμως ἀποδείξῃ ὅτι μετὰ τὸ 1829 δὲν ἐφηρμόζετο πλέον ὁ νόμος οὗτος, παύει πᾶσα περαιτέρω συζήτησις.

Ἡ τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας πρᾶξις διέταξε νὰ γίνωσιν αἱ ἐκλογαὶ κατὰ τὸν περὶ ἐκλογῆς νόμον τοῦ 1829. Ἄς ἴδωμεν ἄν ἦτο ἐν ἐνεργείᾳ ὁ νόμος οὗτος· θέλων ὁ κυβερνήτης νὰ συγκαλέσῃ τὴν Συνέλευσιν ἀμφέβαλεν ἄν ἠδύνατο νὰ ἐφαρμοσθῇ ὁ τῶν 1822 νόμος, καὶ προέτρεψε τὸ Πανελλήνιον (2) νὰ συσκεφθῇ ἐπὶ τούτου. Τὸ δὲ Πανελλήνιον ἀπήντησεν, ὅτι ἐκτὸς τοῦ περὶ παραστατῶν νόμου κανεὶς ἄλλος δὲν ὑπάρχει. Ὁ δὲ Κυβερνήτης παρετήρησεν ὅτι ὁ περὶ παραστατῶν νόμος δὲν ἐφαρμόζεται πλέον. Τὸ Πανελλήνιον ἐπρότεινε πολλοὺς περιορισμούς, καὶ ὁ κυβερνήτης δὲν ἐδέχθη κανένα. Ὁ κυβερνήτης εἶπε ρητῶς, μὴ ὑπάρχοντος νόμου περὶ ἐκλογῆς πληρεξουσίων, ἐπροσπαθήσαμεν νὰ θέσωμεν εἰς ἀσφάλειαν τὴν ψῆφον τοῦ πολίτου.

Ὁ Κυβερνήτης εἶπε ὅτι δὲν ὑπάρχει νόμος περὶ ἐκλογῆς πληρεξουσίων, **διότι τὰ τοπικὰ** προσόντα τοῦ παραστάτου, ὡς ἀντιπροσώπου τοπικῶν συμφερόντων, δὲν πρέπει νὰ εἶναι ὅμοια μὲ τὰ τοῦ πληρεξουσίου, ἔχοντος τὸν χαρακτῆρα τῆς γενικότητος· ἔργον τῆς Ἐθνικῆς Συνελεύσεως εἶναι ἡ διοργάνωσις τοῦ Κράτους καὶ ἡ σύνταξις θεμελιωδῶν θεσμῶν ἐπομένως πᾶς τις, ὅστις συναισθάνεται ἐν ἑαυτῷ τὴν φλόγαν τοῦ πατριωτισμοῦ, δύναται νὰ εἶναι πληρεξούσιος. Ὁ Κυβερνήτης οὔτε λέξιν αὐτόχρονα δὲν ἀνέφερεν εἰς τὰς ὁδηγίας, ἀλλ' ἠθέλησε νὰ ἐπεκτείνῃ τὸ τῆς πληρεξουσιότητος δικαίωμα εἰς ὅλους τοὺς ἀποκτήσαντας τοῦτο δυνάμει τῶν πρωτοκόλλων.

Μόνον τὸ ψήφισμα τοῦ Κυβερνήτου καὶ αἱ ὁδηγίαι ἐφηρμόσθησαν εἰς τὴν Συνέλευσιν τῶν 1829, αἱ ὁδηγίαι, αἵτινες καθ' ὅ οὖσαι περὶ τὴν ἐφαρμογὴν νόμου ἔχουσι νό-

(1) Ὀνομασία τῶν μελῶν τῆς Συνελεύσεως Ἄστρους.
(2) Τὸ συμβουλευτικὸν σῶμα, τὸ «ὑπουργικὸν συμβούλιον» ἄς εἴπωμεν, μετὰ τοῦ ὁποίου ἔπρεπε νὰ κυβερνᾷ ὁ Καποδίστριας, μέχρις ὅτου καταρτισθῇ τὸ Σύνταγμα.

μου ἰσχὺν καὶ κῦρος, δὲν ἀναφέρουσι περὶ προσόντων πληρεξουσίων.

Ὅτι δὲ μόνον τὸ ψήφισμα καὶ αἱ ὁδηγίαι ἴσχυον ὡς νόμος καὶ εἰς τὴν ἐκλογὴν τῶν πληρεξουσίων τῆς Συνελεύσεως τῶν 1829 δηλοῦται καὶ ἐξ αὐτῆς τῆς παραπομπῆς τῶν ὁδηγιῶν εἰς τὸ 7 ἄρθρον τοῦ περὶ παραστατῶν νόμου.

Ἡ ἰδέα, ὅτι εἶναι ἐσφαλμένη ἡ παραπομπή, δὲν εἶναι ἀληθής, διότι δὲν ὑπάρχει οὐδεμία ἀντίφασις. ὁ Κυβερνήτης ἠθέλησε νὰ εἰπῇ ὅτι θέλετε ἐκλέξει διακεκριμένους ἐπὶ συνέσει ἄνδρας, ὅν τρόπον ἐκλέγουσι καὶ οἱ βουλευταὶ τὸν Πρόεδρον κ.λ.π.

Συμπεραίνων τὸν λόγον, εἶπεν, ὅτι ἡ πρᾶξις τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας παρέπεμψεν εἰς τὸν νόμον τῶν 1829, ἀλλὰ τότε δὲν ἦτο ἐν ἰσχύϊ εἰμὴ τὸ ψήφισμα καὶ αἱ ὁδηγίαι καὶ εἰς ταῦτα μόνον πρέπει τις νὰ περιορισθῇ· ἂν καὶ ἡ Συνέλευσις εἶναι παντοδύναμος, ἀλλ' ὅμως τὴν δύναμιν αὐτῆς ἀρύεται ἐκ τοῦ νόμου καὶ τῆς δικαιοσύνης. ἀναδρομικὴν δύναμιν εἰς νόμον δὲν δύναται νὰ δώσῃ ἡ Συνέλευσις.

Πρὸς τοὺς τελευταίους τούτους ἀντεπαρετήρησεν πάλιν ἄλλος τῶν πληρεξουσίων ταῦτα.

Ἂν τὰ λελεγμένα παρὰ τοῦ προλαλήσαντος κατισχύσωσι, τότε ἀνατρέπονται ἅπαντα τὰ μέχρι τοῦ 1821.

Σύμφυρτα

Ὁ παρά τινων προσπριβόμενος μῶμος εἰς τοὺς Ἕλληνας ὅτι δῆθεν εἶναι ξενηλάται εἶναι παντὶ ἀνυπόστατος. Οἱ Ἕλληνες ἐτίμησαν μὲ ἐξόχους τιμὰς τοὺς ἀξίους τιμῆς ἄνδρας, ὁποιασδήποτε κι' ἂν ἦτο ἡ πατρίς των. Ἐσυγχώρησαν νὰ κατέχωσι μὴ αὐτόχθονες διαφόρους πολιτικὰς θέσεις καὶ δὲν ἐφύλαξαν δι' ἑαυτοὺς καὶ διὰ τὰ τέκνα των, εἰμὴ τοῦ ἀντιπροσώπου μόνον τὸ ἀξίωμα. Εἰς τὸ 1821 τὰ πάντα ἦτο σύμφυρτα· εἰς δὲ τὰ 1822 ἤρχισε νὰ γίνεται διάκρισις προσόντων. Σκοπὸς τοῦ 17 νόμου εἶναι τὸ νὰ ἐκλέγωνται παραστάται, ἄνδρες ἔχοντες σχέσιν πρὸς τοὺς ἐκλέγοντας αὐτοὺς λαοὺς καὶ παρέχοντες αὐτοῖς ἀποχρώσας ἐγγυήσεις. Αἱ Ἐθνικαὶ τῶν Ἑλλήνων Συνελεύσεις δὲν ὁμοιάζουσιν ἐκείνας τῶν ἄλλων ἐθνῶν· ἐκεῖ αἱ σκέψεις τῶν πληρεξουσίων περιστρέφονται μόνον περὶ τὴν τοῦ Κράτους διοργάνωσιν. Ἐνταῦθα ὅμως ἐκτὸς τούτου πρέπει νὰ ἔχωσιν ὑπ' ὄψιν οἱ πληρεξούσιοι τὰ ἐκκεχυμένα διὰ τὴν ἐλευθερίαν τοῦ ἔθνους αἵματα τῶν ἀδελφῶν των, τὴν ἐπικρατοῦσαν δυστυχίαν ὡς ἐκ τῶν παρελθόντων, δεινῶν, τὰς χήρας καὶ τὰ ὀρφανὰ τῶν ὑπὲρ πατρίδος πεσόντων, καὶ τὴν θεραπείαν τῶν δεινῶν τούτων. Ὁ Κυβερνήτης δὲν ἐκύρωσε τὸν νόμον, ἐδέχθη αὐτὸν καὶ τύπους μόνον περὶ τὴν ἐφαρμογήν του ἐξέδωκε.

Συμπεραίνων τὸν λόγον εἶπεν, ὅτι συμφωνεῖ εἰς τὸ νὰ γίνωσι παραδεκταὶ τῆς ἐξεταστικῆς ἐπιτροπῆς αἱ ἀποφάσεις ἀφοῦ ὅμως προηγουμένως καθορισθῇ τὸ περὶ προσόντων τῶν πληρεξουσίων ἀντικείμενον. Ἐνταῦθα ὅμως ἐπρόσθεσεν ἐπεξήγησίν τινα, ὅτι οἱ τῶν σωματείων (ἤτοι, τῶν Ἠπειρωτῶν, Θετταλῶν, Μακεδόνων κ.λ.π.) πληρεξούσιοι δὲν πρέπει νὰ ὑπόκεινται εἰς τοῦτον τὸν κανόνα, διότι αἱ ἐπαρχίαι αὐτῶν εὑρίσκονται ἐκτὸς τοῦ Κράτους, καὶ ἐπομένως ἀπ' αὐτοὺς δὲν εἶναι δίκαιον νὰ ζητηθῇ ἄλλο τι, εἰμὴ μόνον τὸ νὰ εἶναι τῆς αὐτῆς καταγωγῆς ἐκείνων, οἵτινες τοὺς ἐκλέγουσιν. Ἐπίσης ὁ κανὼν οὗτος δὲν ἐφαρμόζεται εἰς τοὺς διασήμους ἐκείνους τῆς Ἑλλάδος ἄνδρας, Μαυροκορδᾶτον, Μαυρομιχάλην, Κωλέττην, Μεταξᾶν καὶ Τζώρτζ, (1) οἵτινες διὰ τοὺς μεγάλους ὑπὲρ τῆς ἑλληνικῆς παλιγγενεσίας ἀγῶνας των, ἀπέκτησαν γενικὴν καθ' ὅλας τὰς ἐπαρχίας τῆς Ἑλλάδος πολιτογράφησιν.

(1) Ὁ Ἄγγλος ἀρχιστράτηγος τῶν τελευταίων ἐτῶν τὸν ὁποῖον γράφουν Τζώρτζ, Τσώρτς, Τζούρτζ ἢ Τσούρτς.

Ἡ ἀποφρὰς ἡμέρα

Ἀκολούθως ἡ Συνέλευσις προέβη εἰς τὰ ἀντικείμενα τῆς ἡμερησίας διατάξεως (1). Εἷς τῶν Γραμματέων ἀνέγνωσαν ἀναφορὰν τοῦ Προέδρου Πανούτσου Νοταρᾶ, Προέδρου καὶ τῆς ἐν Προνοίᾳ Ἐθνικῆς τῶν Ἑλλήνων Συνελεύσεως, διὰ τῆς ὁποίας ἐξέθετε ὅτι παραδίδει εἰς τὴν Συνέλευσιν ὡς ἱερὰ λείψανα Ἐθνικῆς ἰδιοκτησίας τὰ πρακτικὰ καὶ ἄλλα ἔγγραφα τῆς ἐν Προνοίᾳ Συνελεύσεως, τὰ ὁποῖα ηὐτύχησε νὰ διασώσῃ ἐν τῷ μέσῳ τῶν δεινῶν περιστατικῶν τῆς ἀποφράδος ἡμέρας(2), τῆς 10 Αὐγούστου 1832 συνεργείᾳ τοῦ Κ. Βιβιλάκη.

Ἡ Συνέλευσις ἐξέφρασε τὰς εὐχαριστίας της πρὸς τὸν καὶ ἄλλοτε Πρόεδρον τῆς ἐν Προνοίᾳ Συνελεύσεως διὰ τὴν διατήρησιν τῶν ἐγγράφων τούτων καὶ παρεκάλεσε τὸν Κ. Ἀντιπρόεδρον νὰ παραλάβῃ ταῦτα καὶ νὰ εὐχαριστήσῃ αὐτὸν ἐξ ὀνόματος τῆς Συνελεύσεως.

Προετάθη νὰ ἐνασχοληθῇ ἡ Συνέλευσις εἰς τὴν σύνταξιν διακηρύξεως περὶ τῆς ἐνάρξεως τῶν ἐργασιῶν της, ὡς τοῦτο ἐγίνετο καὶ εἰς ἄλλας Συνελεύσεις. Ἀλλ' ἡ Συνέλευσις δὲν παρεδέχθη τὴν πρότασιν ἐπὶ τῷ λόγῳ ὅτι ἡ διακήρυξις αὕτη ἀναπληροῦται ἐκ τοῦ ἐκφωνηθέντος λόγου παρὰ τοῦ Βασιλέως κατὰ τὴν ἔναρξιν.

Ὀνομασία

Ἐντεῦθεν εἷς τῶν πληρεξουσίων ἐπρότεινεν ὅτι εἶναι καλὸν συγκροτηθείσης ἤδη τῆς Συνελεύσεως νὰ δοθῇ ὀνομασία εἰς αὐτὴν καὶ ὡς καταλληλοτέραν νομίζει τὸ νὰ ὀνομασθῇ «Πέμπτη Συντακτικὴ τῶν Ἑλλήνων Συνέλευσις».

Ἄλλος ἐπρότεινεν ὡς καταλληλοτέραν τὴν ὀνομασίαν «Συντακτικὴ Συνέλευσις τῆς τρίτης Σεπτεμβρίου».

Ἄλλος δὲ ἐπρότεινε νὰ ὀνομασθῇ «ἡ ἐν Ἀθήναις Συντακτικὴ Συνέλευσις».

Πληρεξούσιοι τῶν ὅπλων

Τινὲς τῶν Κ. πληρεξουσίων ἀναφέρουν ὅτι εἰς ὅλας τὰς ἀπ' ἀρχῆς τῆς ἐπαναστάσεως μέχρι τῶν 1829 Ἐθνικὰς Συνελεύσεις ἔγιναν παραδεκτοὶ πληρεξούσιοι τῶν ὅπλων τῆς Ἀνατολικῆς Ἑλλάδος. Αὐτὸ τοῦτο ἔγινε καὶ εἰς τὴν Συνέλευσιν τῶν 1829 τοῦ Ἄργους. Εἶναι μὲν ἀληθές, εἶπον, ὅτι αἱ ἔκτακτοι ἐκεῖναι περιστάσεις τῆς Ἑλλάδος, αἱ ὑπαγορεύσασαι τὴν ἀνάγκην τῆς παραδοχῆς πληρεξουσίων τῶν ὅπλων εἰς τὰς Συνελεύσεις δὲν ὑπάρχουν σήμερον· ὁ πόλεμος ἔπαυσεν. Ἀλλ' ἡ ἔκτακτος αὕτη μεταβολὴ ἐκ τῆς ὁποίας ἐκπηγάζει ἡ παροῦσα Συνέλευσις, ἐπανέφερε τὸ Ἔθνος ὡς πρὸς τὰς ἐκλογὰς εἰς τὴν κατάστασιν, εἰς ἣν ἦτο κατὰ τὸ 1829, διότι ἡ σύνταξις νόμου νέου περὶ ἐκλογῶν ἦτο δύσκολος· ὅθεν τύπος καὶ ὑπόδειγμα τῆς παρούσης Συνελεύσεως εἶναι ἡ τοῦ Ἄργους, καὶ ἐπομένως καὶ εἰς ταύτην πρέπει νὰ γίνωσι δεκτοὶ οἱ πληρεξούσιοι τῶν ὅπλων ὡς καὶ εἰς ἐκείνην. Εἰς τὰ ὅπλα, εἶπον, χρεωστεῖται ἡ αὐτονομία μας, καὶ εἶναι ἄδικον νὰ στερηθῶσι τοῦ δικαιώματος τῆς πληρεξουσιότητος εἰς τὴν παροῦσαν Συνέλευσιν, ἥτις πρόκειται νὰ κανονίσῃ τὰ δικαιώματα καὶ τὰ συμφέροντα ἑκάστου.

Ἡ γνώμη τούτων ἀντεκρούσθη ὑπ' ἄλλων διὰ τῶν ἑξῆς λόγων.

Αἱ ἔκτακτοι ἐκεῖναι περιστάσεις εἰς τὴν Ἑλλάδα κατὰ τὴν ἐπανάστασιν, εἶπον, ὅτε ὅλοι οἱ πολῖται ἦσαν ὡπλισμένοι, ὅτε τὰ στρατόπεδα ἐστεροῦντο καὶ αὐτῶν τῶν ἀ-

(1) Ἡ ἐπομένη συνεδρίασις τῆς 23ης Νοεμβρίου 1843.

(2) Χαρακτηρίζεται ἀποφρὰς διότι μὲ τὴν βιαίαν καὶ ὀχλοκρατικὴν διάλυσίν της, ὑποκινηθεῖσαν ὑπὸ τῶν ἀντιπρέσβεων τῶν Δυνάμεων, οἱ Ἕλληνες ἀπώλεσαν ἐπὶ μίαν δεκαετίαν καὶ πλέον τὰ συνταγματικὰ των δικαιώματα.

πολύτως ἀναγκαίων, ὅτε τὸ ἔθνος καθ' ἡμέραν ἐπαπειλεῖτο ἀπὸ ἐχθρικὰς ἐπιδρομάς, σήμερον δὲν ὑπάρχουν. Κατὰ τὸν νόμον περὶ ἀπογραφῆς, ὁ στρατιώτης εἶναι καὶ πολίτης, καὶ δύναται νὰ ἐξασκήσῃ τὰ πολιτικά του δικαιώματα εἰς τὰς ἐκλογάς.

Ἄλλοι τῶν πληρεξουσίων ἐπρότειναν, ὅτι, ἂν γίνωσι δεκτοὶ πληρεξούσιοι τῶν ὅπλων πρέπει ἐξ ἅπαντος νὰ ἔχωσι τὸ δικαίωμα τοῦτο καὶ αἱ ναυτικαὶ Νῆσοι, διότι εἰς τὴν αὐτὴν κατηγορίαν ὑπάρχουσι τά τε τῆς ξηρᾶς καὶ τά τε τῆς θαλάσσης ὅπλα, καὶ διότι τὸ δικαίωμα τοῦτο ἤσκησαν εἴς τινας τῶν προλαβουσῶν Συνελεύσεων.

Ἄλλαι πάλιν νέαι προτάσεις παρ' ἄλλων ἐπηκολούθησαν περὶ παραδοχῆς πληρεξουσίων τῶν ὅπλων Σουλίου, τῶν ὅπλων Ἠπείρου καὶ τῆς φρουρᾶς Μεσολογγίου, διότι καὶ εἰς τὰς ἄλλας Συνελεύσεις εἶχον τὰ σώματα ταῦτα πληρεξουσίους.

Η ΤΗΣ Γ' ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ ΣΥΝΕΛΕΥΣΙΣ

ΟΙ ΑΓΩΝΕΣ ΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΩΝ ΔΙΑ ΤΗΝ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΝ

ΚΤΗΜΑΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑ

Σημαντικὸν στοιχεῖον τοῦ ἀπελευθερωτικοῦ πολέμου, ἦτο καὶ ἡ μεγίστη σημασία τὴν ὁποίαν ἀπέδιδαν οἱ ἐπαναστατήσαντες Ἕλληνες εἰς τὸν Τύπον, τὰς ἐφημερίδας εἰδικῶς καὶ εἰς τὴν παιδείαν γενικώτερον. Ἀγωνιζόμενοι ἐναντίον τοῦ πλέον βαρβάρου κατακτητοῦ τῶν νεωτέρων ἱστορικῶν χρόνων, ἐναντίον ἑνὸς θεοκρατικοῦ καθεστῶτος τὸ ὁποῖον ἐστηρίζετο εἰς τὴν πλέον παχυλὴν καὶ τρομακτικὴν ἀμάθειαν τῶν κατοίκων, καὶ εἰς τὴν στέρησιν τοῦ δικαιώματος μορφώσεως τῶν ὑποδουλωμένων λαῶν, ἔβλεπον οἱ Ἕλληνες συνυφασμένην τὴν ἐλευθερίαν των μὲ τὰς ἐννοίας τῆς παιδείας καὶ τῆς ἐλευθεροτυπίας. Καὶ εἶναι χαρακτηριστικὸν τὸ γεγονὸς ὅτι μερικοὶ ἀπὸ τοὺς προσδραμόντας ἀπὸ τὴν Εὐρώπην Ἕλληνες καὶ Φιλέλληνες διὰ νὰ βοηθήσουν τὸ μαχόμενον Ἔθνος, ἔφεραν, μαζὶ μὲ τὰ ὀλίγα ὅπλα καὶ πυρομαχικὰ καὶ μερικὰ μικρὰ τυπογραφεῖα. Ἓν ἐξ αὐτῶν ἦτο καὶ τὸ τυπογραφεῖον τὸ ὁποῖον ἔφερε ὁ Ἀλέξανδρος Μαυροκορδάτος μὲ τὸ ναυλωθὲν εἰς Ἰταλίαν πλοῖον του, τὸ ὁποῖον «ἐστήθη» εἰς Μεσολόγγιον καὶ ἐξέδιδε τὰ «Ἑλληνικὰ Χρονικὰ» τὴν ἐφημερίδα ἡ ὁποία ἐξεδίδετο καὶ καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῶν ἀγώνων τῆς ἡρωϊκῆς πόλεως. Ἀλλὰ καὶ εἰς τὸ Ναύπλιον καὶ εἰς τὴν Ὕδραν ἐξεδίδοντο ἐφημερίδες κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ πολυαιμάτου πολέμου, κυριολεκτικῶς ἐν τῷ μέσῳ τῶν φλογῶν τῆς ἀγωνιζομένης χώρας.

Ἡ «προϊστορία» αὐτὴ τοῦ Ἑλληνικοῦ Τύπου συνετέλεσεν ὥστε εὐθὺς μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν, νὰ ἀποκτήσουν ἰσχὺν καὶ διάδοσιν αἱ ἐφημερίδες, παρὰ τὸν μέγιστον ἀριθμὸν ἀναλφαβήτων εἰς τὴν χώραν καὶ παρὰ τὰς ἀπολυταρχικὰς διαθέσεις τόσον τοῦ Κυβερνήτου Καποδιστρίου, ὅσον καὶ τοῦ Βασιλέως Ὄθωνος. Καὶ οἱ δημοσιογράφοι διεξήγαγον δεινοὺς ἀγῶνας κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, οἱ ὁποῖοι ἀναγνωρίζονται ὑπὸ τῆς Ἐθνοσυνελεύσεως, σὺν τοῖς ἄλλοις καὶ κατὰ συνεδρίασιν ἐλέγχου τῶν προσόντων τῶν πληρεξουσίων, ὅτε ἐγένετο πρότασις νὰ ἀναγνωρισθοῦν κατ' ἐξαίρεσιν πληρεξούσιοι δημοσιογράφοι, καίτοι μὴ ἔχοντες τὰ ἀπαιτούμενα ὑπὸ τοῦ νόμου προσόντα.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΤΗΣ 14ης ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 1843

Μεγάλης συζητήσεως γενομένης ἐπὶ τῶν διαφόρων ἐπωνυμιῶν καὶ πολλῶν λεχθέντων ὑπὲρ καὶ καθ' ἑκάστης αὐτῶν, ἡ Συνέλευσις παρεδέχθη τὴν τελευταίαν, ἤτοι «ἡ τῆς Γ' Σεπτεμβρίου ἐν Ἀθήναις Ἐθνικὴ τῶν Ἑλλήνων Συνέλευσις» ὡς καταλληλοτέραν, διότι καὶ τὰς ἰδιαζούσας προσπαθείας τοῦ λαοῦ τῆς πρωτευούσης κατὰ τὴν γενομένην μεταβολὴν ἐμφαίνει, καὶ τῆς ἀξιομνημονεύτου ἡμέρας τῶν 3 Σεπτεμβρίου κάμνει μνείαν καὶ εἶναι ὅλως διόλου σύμφωνος μὲ τὰ κοινὰ πρὸς τούτοις τῶν Ἑλλήνων αἰσθήματα.

Ἐντεῦθεν ἡ Συνέλευσις μετέβη εἰς τὸ τέταρτον ἀντικείμενον τῆς ἡμερησίας διατάξεως, τουτέστι τὸ περὶ τῶν δημοσιογράφων, οἵτινες ἐκλεχθέντες πληρεξούσιοι δὲν ἔχουσι τὰ παρὰ τοῦ νόμου ἀπαιτούμενα προσόντα.

Εἷς τῶν πληρεξουσίων ἀναστὰς εἶπεν: εἶναι γνωστὰ τὰ δεινὰ τὰ ὁποῖα ἐπὶ δεκαετίαν ὑπέφερεν ὁ λαὸς τῆς Ἑλλάδος. Ἡ τῶν τριῶν Σεπτεμβρίου μεταβολὴ εἶναι μὲν ἔργον τῆς θείας προνοίας, ἀλλ' ὄργανα αὐτῆς ὑπῆρξαν ὀλίγοι τινές. Ὀλίγοι ἤρχισαν τὸ ἐξαίσιον τοῦτο δρᾶμα, πολλοὶ συνετέλεσαν ἐν τῷ μέσῳ καὶ πάντες τὸ ἠσπάσθησαν ἐπὶ τέλους. Οἱ δημοσιογράφοι βεβαίως συνετέλεσαν τὰ μέγιστα εἰς τὴν θαυμασίαν ἐκείνην μεταβολήν· ὅτε ἡ ἐνέργεια τῶν ἐλευθέρων θεσμῶν μας εἶχεν ἀποβῆ ἀνίσχυρος, ἡ φωνὴ τοῦ τύπου καὶ μόνη αὐτὴ διεβεβαίου εἰς τὸ Πανελλήνιον τὴν ὕπαρξιν των· αὐτὴ μόνη ὑπερασπίζετο τὴν ἐλευθερίαν τοῦ πολίτου καὶ τὰ συμφέροντα τοῦ Ἔθνους, καὶ ἐν καιροὺς μάλιστα, καθ' οὓς οὔτε ἐνόρκων δικαστήρια, οὔτ' ἄλλο τι ἐγγυᾶτο τὴν εὐθυδικίαν ὑπέστησαν μὲ ἀπαράμιλλον καρτερίαν πρόστιμα, φυλακίσεις καὶ ἄλλα μυρία δεινά. Πᾶς Ἕλλην λοιπὸν ὀφείλει εὐγνωμοσύνην εἰς αὐτοὺς καὶ ταύτην πρόκειται ν' ἀποδείξωσιν ἐμπράκτως σήμερον οἱ πληρεξούσιοι τοῦ Ἔθνους παραδεχόμενοι τοὺς περὶ ὧν πρόκειται δημοσιογράφους εἰς τὸν περίβολον τῆς Συνελεύσεως. Θέλει γίνει βεβαίως ἐξαίρεσις κατὰ τοῦτο τοῦ παραδεδειγμένου κανόνος, ἀλλ' ἡ ἐξαίρεσις αὕτη εἶναι μοναδική, ἐπιεικὴς καὶ δικαιοῦται ἐξ αὐτῶν τῶν πραγμάτων· λυπεῖται διότι καὶ ὁ συντάκτης τῆς γηραιᾶς «Ἀθηνᾶς» δὲν περιέρχεται εἰς τὸν ἀριθμὸν τῶν πληρεξουσίων, φρονεῖ ὅμως ὅτι τοὺς ὄντας ἤδη πρέπει νὰ παραδεχθῇ ἡ Συνέλευσις.

Ἄλλος τῶν πληρεξουσίων σύμφωνος τοῖς ῥηθεῖσι παρὰ τοῦ προαγορεύσαντος ἐπρόσθεσεν, ὅτι οὗτοι ἐμπνεόμενοι ὑπὸ ἀκραιφνοῦς ζήλου πρὸς τὰ δημόσια συμφέροντα προσέβαλλον ἀφόβως τὰ ὑπουργεῖα, ἀνῆψαν τὴν φλόγα τοῦ πατριωτισμοῦ καὶ ἔφερον τοὺς πληρεξουσίους εἰς τὰ ὁποῖα νῦν κατέχουσι καθίσματα. Δὲν πρέπει τὸ Ἔθνος νὰ δεί-

ξη τὴν εὐγνωμοσύνην του σήμερον πρὸς τοὺς πρωρεῖς τούτους τοῦ Ἔθνους, πρὸς τοὺς κύνας τούτους τοῦ ποιμνίου παραδεχόμενον αὐτοὺς εἰς τὸν ἀριθμὸν τῶν πληρεξουσίων; Ὁ δημοσιογράφος ἂν καὶ δὲν ἔχη τὴν διαμονήν του εἰς τόπον τινά, ἀκολουθεῖται ὅμως παντοῦ ὑπὸ τῆς εὐγνωμοσύνης ὅλων. Θέλει γίνει ἐξαίρεσις, ἀλλὰ παντοῦ τοιαῦται ἐξαιρέσεις γίνονται. Εἰς τὴν Γαλλίαν ἑτερόχθων μέν, ἀλλὰ διάσημος ἀνὴρ ἔγινε βουλευτής.

Ἄλλοι δὲ παρετήρησαν ὅτι, ἂν καὶ εἶναι σύμφωνοι μὲ τοὺς προαγορεύσαντας καὶ ἕτοιμοι νὰ φέρωσιν αὐτοὶ πρῶτοι τὴν λευκὴν ὑπὲρ τῶν δημοσιογράφων ψῆφον, ἀλλ' ὅμως βλέπουσιν ὅτι οὔτε τοῦτο δὲν δύναται νὰ γίνῃ χωρὶς νὰ καταπατηθῶσι τὰ παρὰ τῆς Συνελεύσεως ἀποφασισθέντα, χωρὶς νὰ παραβιασθῇ ὁ νόμος. Ἄλλως δὲ καὶ ἐὰν παραδεχθῶμεν ἐναντίον τοῦ νόμου τοὺς δύο ἢ τρεῖς τούτους δημοσιογράφους ὡς πληρεξουσίους, πάλιν ἡ δημοσιογραφία δὲν ἱκανοποιεῖται ἀποχρώντως. Τὸ ἐπ' αὐτοὺς φρονοῦσιν ὅτι ἤθελεν ἀρκέσει τὸ νὰ κηρύξει πανδήμως ἡ Συνέλευσις τὰς εὐχαριστίας της εἰς αὐτοὺς

Ἄλλος δὲ πάλιν τῶν πληρεξουσίων ἐπρότεινε τὴν ἑξῆς ττροποποίησιν εἰς τὴν περὶ τῶν δημοσιογράφων πρότασιν. Εἰς τοὺς δημοσιογράφους, εἶπεν, ὀφείλει τὸ Ἔθνος εὐγνωμοσύνην καὶ οἱ πληρεξούσιοί του πρέπει νὰ πραγματοποιήσωσι σήμερον αὐτήν. Ἀλλ' οὐχ' ἧττον ὀφείλει τὸ Ἔθνος εὐγνωμοσύνην εἰς τοὺς καθηγητὰς τοῦ Πανεπιστημίου, οἵτινες ἐχρησίμευσαν καὶ χρησιμεύουσιν εἰς τὴν διανοητικὴν τῶν Ἑλλήνων ἀνάπτυξιν καὶ εἰς τὸ νὰ καταστήσωσι χρήσιμον καὶ τελεσφόρον εἰς τὴν Ἑλλάδα τὸ τῆς δημοσιογραφίας ἔργον. Πρῶτοι τοῦ ἀνθρωπισμοῦ αἰτία εἶναι οἱ διδάσκαλοι καὶ εἰς τούτους ἀπενεμήθησαν πάντοτε ἔξοχοι τιμαί.

Διὰ τοῦτο προτείνει ὥστε καὶ Καθηγηταὶ τοῦ Πανεπιστημίου νὰ γίνωσι δεκτοὶ ὡς πληρεξούσιοι.

Ἄλλος δὲ πάλιν εἶπε, ἐπειδὴ γίνεται πρότασις τοῦ νὰ γίνωσι δεκτοὶ πάντες αὐτοί, προτείνει καὶ αὐτὸς νὰ μὴν ἀπορριφθῶσιν οὔτε οἱ ἐκ διπλῆς ἐκλογῆς προελθόντες καὶ ἀποκλεισθέντες παρὰ τῆς ἐπιτροπῆς.

Ἐφ' ἱκανὸν συζητηθέντος τοῦ ἀντικειμένου ὁ Πρόεδρος ἠρώτησε τὴ Συνέλευσιν ἐὰν ἐφωτίσθη ἀρκούντως.

Καταφατικῶς δὲ ἀπαντησάσης τῆς Συνελεύσεως, ὁ Πρόεδρος ἠρώτησεν αὐτήν, ἐὰν δέχεται τοὺς περὶ ὧν πρόκειται δημοσιογράφους πληρεξουσίους, ἡ δὲ Συνέλευσις ἀπεφάνθη καταφατικῶς.

Προέβη δ' εὐθὺς κατὰ τὴν ἡμερησίαν διάταξιν εἰς τὴν ἐξέτασιν τοῦ ἂν τινες καὶ ποῖοι ἐκ τῶν πληρεξουσίων εἶναι μὴ ἔχοντες τὰ προσόντα τοῦ ἄρθρου 5, τοῦ 17 Νόμου τῶν 1822.

Τὰ κτήματα

Ἀναγνωσθέντων δὲ παρὰ τοῦ Γραμματέως διαφόρων ἀναφορῶν καὶ ἄλλων ἐγγράφων ἀναφερομένων ὑπὲρ καὶ κατά τινων πληρεξουσίων ὡς ἐχόντων ἢ μὴ τὰ προσόντα τοῦ νόμου, μετὰ τὴν συζήτησιν ἐπειγομένην κατὰ τὴν ἀνάγνωσιν τῶν ἐγγράφων τούτων, καὶ τῶν διαφόρων ἐπὶ τούτοις προτάσεων παρεδέχθη ὡς τὰ παρὰ τοῦ νόμου ἀπαιτούμενα φέροντες καὶ ἐκήρυξε μονίμους πληρεξουσίους τοὺς Κυρίους Σπῦρον Μήλιον, πληρεξούσιον Θηβῶν, Χαλκιόπουλον πληρεξούσιον Γαστούνης, Μιχαὴλ Σχινᾶν πληρεξούσιον Κορώνης, Πιτάρην πληρεξούσιον Σίφνου, Ζαχαριάδην πληρεξούσιον Μικρομάνης, Κυριακίδην πληρεξούσιον Κέας, Ἀθ. Πετσάλην πληρεξούσιον Χαλκίδος καὶ Νῖκον Θέου πληρεξούσιον Ἀγράφων ὡς ἔχοντας τὰ τοῦ 5 ἄρθρου τοῦ 17 Νόμου προσόντα. Τὸν δὲ Κ. Καλογερόπουλον παρεδέχθη ὡς πληρεξούσιον, ἂν καὶ μὴ ἔχοντα κτήματα οὔτε κατοικοῦντα ἐν Καρυστίᾳ (1), παρεδέχθη διότι κατὰ τὸ 1829 ἡ Εὔβοια ἐλογίζετο ὡς μία ἐπαρχία. Διὰ τὸν αὐτὸν λόγον παρεδέχθη καὶ τὸν πληρεξούσιον Φωκᾶ Κ. Δ. Περοπουλάκην.

(1) Δηλαδὴ οἱ πληρεξούσιοι ἔπρεπε νὰ εἶναι μόνιμοι κάτοικοι τῆς ἐπαρχίας τὴν ὁποίαν ἀντεπροσώπευον, ἔχοντες καὶ κτηματικὴν περιουσίαν ἐν αὐτῇ.

Α'. ΕΘΝΟΣΥΝΕΛΕΥΣΙΣ
(1844)

ΜΗΤΗΡ ΚΑΙ ΘΥΓΑΤΗΡ ΕΚΚΛΗΣΙΑ

Η ΚΕΦΑΛΗ ΤΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΙΑΣ

Η ΔΟΓΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΣ

"Ολοι σχεδὸν οἱ ἱεράρχαι τῶν ἐπαναστατημένων περιοχῶν ἐπρωτοστάτησαν εἰς τὸν ἀπελευθερωτικὸν ἀγῶνα τοῦ Ἔθνους. Ἀντιθέτως μετὰ τὸν ἀπαγχονισμὸν τοῦ Γρηγορίου τοῦ Ε΄. ὁ διάδοχος αὐτοῦ πατριάρχης καὶ ἄλλοι ἀρχιερεῖς ὑπεχρεώθησαν νὰ προβοῦν εἰς ἐκδηλώσεις ὑποταγῆς πρὸς τὸν αἱμοβόρον δυνάστην. Ἐπὶ πλέον κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη τῆς ἐπαναστάσεως ὁ σουλτᾶνος Μαχμοὺτ ἐχρησιμοποίησε τριμελῆ ἐπιτροπὴν συνοδικῶν τοῦ Πατριαρχείου διὰ νὰ καλέσῃ εἰς ὑποταγὴν καὶ προσκύνημα τοὺς πληθυσμοὺς τῆς Ρούμελης ὥστε νὰ μείνουν οὗτοι ἔξω τῶν ὁρίων τοῦ ἐλευθέρου κράτους. Ἑπόμενον ἦτο κατὰ συνέπειαν μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν οἱ ἀγωνισταὶ ἱεράρχαι νὰ μὴ θέλουν τὴν ἐξάρτησιν των ἀπὸ τοῦ Πατριαρχείου. Καὶ αἱ σχέσεις μὲ τὴν κεφαλὴν τῆς Ὀρθοδοξίας ἀποκατεστάθησαν βραδύτατα, κυρίως μὲ τὴν ψήφισιν τοῦ Συντάγματος καὶ τῶν ἄρθρων, αἱ ὁποῖαι ἐρρύθμιζον τὰς σχέσεις τῆς αὐτοκεφάλου ἑλληνικῆς ἐκκλησίας μὲ τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον καὶ τὴν λοιπὴν Ὀρθοδοξίαν. (Βλέπε εἰδικὸν κεφάλαιον : Τὸ Σύνταγμα τοῦ "Οθωνος) (1)

Ἡ ψήφισις τῶν ἄρθρων αὐτῶν ἐγένετο μὲ ἐκδηλώσεις χαρᾶς τοῦ κοινοῦ καὶ τοῦ Τύπου, διότι πάντες ἐπεθύμουν τὴν πλήρη ἀποκατάστασιν σχέσεων τῆς μητρὸς καὶ θυγατρὸς Ἐκκλησίας.

Κατὰ τὰς σχετικὰς συζητήσεις μόνη παραφωνία ὡς πρὸς τὴν ἀπόλυτον ὀρθόδοξον πίστιν τοῦ Ἔθνους, ἐξεδηλώθη ἀπὸ τὸν πληρεξούσιον "Αρτης Ἀντ. Μόστραν κατὰ τήν:

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΝ 4ης ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 1844

ΑΝ. ΜΟΣΤΡΑΣ. Δὲν μὲ φαίνεται καλὸν νὰ θέσωμεν τοὺς κανόνας ἐντὸς τοῦ Συντάγματος. "Ολη αὐτὴ ἡ ὀγκωδεστάτη βίβλος δὲν σύγκειται, εἰμὴ ἀπὸ κανόνας. Ὀνομάζεται δὲ Πηδάλιον. Χθὲς ἐμελέτησα τὸ ἐν ὄγδοον μόλις αὐτοῦ καὶ εὗρον ἐν αὐτῷ σωστοὺς δέκα τέσσαρας κανόνας, ἀντιβαίνοντας πρὸς τοὺς πολιτικοὺς νόμους μας. (Ἀναγιγνώσκει τὸν 44 κανόνα τῶν Ἀποστόλων, ἀφορίζοντα τοὺς μὴ νηστεύοντας) ΑΝΔΡ. ΛΟΝΤΟΣ. Εἴθε νὰ ἐγίνετο τοῦτο πάντοτε! Διατὶ τάχα νὰ μὴν τηρήσωμεν τοῦτον τὸν κανόνα; ΑΝ. ΜΟΣΤΡΑΣ. Ἀλλὰ τότε δὲν εἰξεύρω τίς ἐξ ἡμῶν θὰ μείνῃ ἀναφόριστος!». "Ολοι μετ' ἀγανακτήσεως ζητοῦν νὰ παύσῃ ἀγορεύων ὁ Μόστρας, ὡς χλευάζων τὴν θρησκείαν, ἥτις εἶναι ἱερὰ καὶ ἄχραντος εἰς τὰς καρδίας τῶν Ἑλλήνων. Ὁ Α. Μόστρας καταβαίνει τοῦ βήματος (σύγχυσις).

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 14ης ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 1844

Τέσσαρες ἤδη μῆνες εἶπεν, ὁ ἀναβὰς εἰς τὸ βῆμα, οἰκεῖος γραμματεὺς τῆς Ἐπικρατείας, (2) ἀφ' ὅτου ὤμωσε εἶναι πιστὸς εἰς τὴν Πατρίδα καὶ τὸν Συνταγματικὸν Θρόνον, τὸν δὲ ὅρκον τοῦτον ἐπανέλαβε τὴν 8 Νοεμβρίου. Ὅθεν τὴν φωνὴν αὐτῶν αἰσθανόμενος ἐντὸς αὐτοῦ, ὡς φωνὴν τοῦ Θεοῦ, καθ' ὅ φωνὴν τῆς ἀληθείας, θέλει ὁμιλήσει ἐπὶ τοῦ προκειμένου μὲ ἁπλότητα πρὸς ἀγωνιστὰς καὶ υἱούς ἀγωνιστῶν, πρὸς ὀρθοδόξους, τέκνα ὀρθοδόξων καὶ ἀπογόνους ἐκείνων, οἵτινες πρῶτοι ἐνεστερνίσθησαν τὸν χριστιανισμόν. Ἐν κεφαλίδι τοῦ Συντάγματος ἐτέθη τὸ περὶ θρησκείας ἄρθρον καὶ ἄλλοτε καὶ ἤδη πλατύτερα παράποτε, διότι ἠσθάνθησαν ὅτι οὔτε πολιτεία, οὔτε ἤθη ἱδρύονται, παραμελουμένης τῆς θρησκείας.

Ποία ἡ περὶ ἧς πρόκειται θρησκεία; Διὰ βραχέων θέλω διέλθει τὰ περὶ αὐτῆς. Τὴν θρησκείαν ταύτην ἐκήρυξαν οἱ ἀπόστολοι, καὶ παραδέχθησαν οἱ λαοί, εὑρίσκοντες εἰς αὐτὴν τὴν σωτηρίαν τῶν ψυχῶν των καὶ τὴν ἐν συνοχαῖς καὶ θλίψεσι παραμυθίαν. Ἔθνη ἀλλόφυλα, χείμαρροι ἀνομίας ἐπῆλθον, καὶ κατεπόντισαν τὸν ἐκλεκτὸν λαόν, ἀλλ' οὕτας πάλιν ἀνεφάνη διὰ τῆς θρησκείας, σῶος καὶ ἀσινής. Τοιαύτη ἦτο ἡ τύχη τῆς Ἑλλάδος μέχρι τῆς Ἁλώσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Ἐξ ἐκείνης δὲ τῆς ἐποχῆς μέχρις ἐπ' ἐσχάτων διδάσκαλοι ὑπῆρξαν οἱ τίμιοι ἀρχιερεῖς καὶ ἱερεῖς, ἐν γένει ὁ ἱερὸς κλῆρος. Ἑλκυόμενοι ἐκ τῆς μάστιγος τῆς τουρκικῆς δυναστείας οἱ Ἕλληνες, κατέφευγον εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, καθὼς τὰ πτηνά ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα διασκορπισθέντα ὑπὸ βιαίας ἀνέμου πνοῆς, καταφεύγωσιν εἰς τὰ ἄσυλα ἐρειπίων.

Εἰς τὰς ἐκκλησίας ἐδιδάσκοντο οἱ Ἕλληνες κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχήν, εἰς τὰς ἐκκλησίας ἐβουλεύοντο εἰς τὰς ἐκκλησίας εὕρισκον τὴν παραμυθίαν, ὅμοια τοῖς προγόνοις αὐτῶν παρ' οἷς, κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον, ἐχρησίμευεν ἡ τῶν Ἀμφικτυόνων κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον, ἐχρησίμευεν ἡ τῶν Ἀμφικτυόνων Σύνοδος, ἡ τῶν Ἰώνων καὶ λοιπῶν. Ἦλθεν ὁ Ἑλληνικὸς ἀγών, ἠκούσθη ἀμέσως τὸ σύνθημα : «Μάχου ὑπὲρ Πίστεως καὶ ὑπὲρ Πατρίδος» καὶ ὁ τίμιος κλῆρος, ἄλλοτε μὲν μὲ εὐχὰς καὶ δεήσεις, ἄλλοτε δὲ αὐτοὶ οὗτοι προκινδυνεύοντες,

(1) Τυπικῶς ἡ ἀποκατάστασις ἐγένετο μόνον τὸ 1850.

(2) Ὁ Μ. Σχινᾶς, οἱ ὑπουργοὶ ἐκαλοῦντο ἀκόμη γραμματεῖς τῆς Ἐπικρατείας

ἐνεθάρρυναν τὸν λαὸν εἰς τὴν ἄνισον πάλην καὶ ἀναπληροῦντες διὰ τῆς πεποιθήσεως τῆς θρησκείας τὴν σμικρότητα τῶν δυνάμεων ἀνέδειξαν αὐτὸν κατά τε τὴν ξηρὰν καὶ τὴν θάλασσαν νικητὴν καὶ τροπαιοῦχον.

'Αλλ' ἐπὶ μὲν τῆς ἐπαναστάσεως ἦτον ἀδύνατον νὰ βελτιωθῇ ἡ τῆς ἐκκλησίας κατάστασις, τοὐλάχιστον κατὰ τὰς ἐξωτερικὰς αὐτῆς σχέσεις, ἐπὶ δὲ τῶν μετὰ ταῦτα Κυβερνήσεων νὰ κατορθώσῃ ἐπίσης νὰ γίνῃ διάφωσίς τις. Διάφοροι κατὰ καιροὺς ἀρχιερεῖς ἐν ἀρχαῖς τελοῦντες ἀνεγνώρισαν μὲν τὴν ἀνάγκην τοῦ νὰ ρυθμισθῶσιν αἱ ἐξωτερικαὶ τῆς 'Εκκλησίας σχέσεις καὶ ἐξέφρασαν αὐτὴν δι' ἐπιστολῶν καὶ ἐγγράφων, ἀλλὰ διὰ τὰς περιστάσεις δὲν ἠδυνήθησαν νὰ ἐπιφέρωσι θεραπείαν καὶ οὕτω παρεπέμπετο τὸ πρᾶγμα ἐξ ἐποχῆς εἰς ἐποχὴν (ἐνταῦθα ἀνέγνωσε διάφορα ἔγγραφα, τὰ ὁποῖα βλέπομεν εἰς τὰ πρακτικὰ τῆς ἐν "Αστρει Συνελεύσεως καὶ ἐν 'Ερμιόνῃ· ἀνέγνωσε τὰ τεμάχια τῶν πρακτικῶν.)

'Ηλθεν ὁ Κυβερνήτης τῆς 'Ελλάδος, ἀνὴρ εὐσεβὴς καὶ πράττων τὰ τοῦ χριστιανοῦ ἔργῳ καὶ λόγῳ, καὶ οὐ μόνον περὶ τῆς ἐσωτερικῆς καταστάσεως τῆς 'Εκκλησίας ἐφρόντισε, διορίσας ἀρχιερεῖς εἰς τὰς σχολαζούσας ἐπαρχίας, ἀλλὰ καὶ περὶ τῶν ἐξωτερικῶν αὐτῆς σχέσεων. 'Εκάλεσεν ἕνα τῶν ἀρχιερέων καὶ ἐξέφρασεν αὐτῷ, ὅτι θεωρεῖ λίαν ἀναγκαῖον τὸ νὰ διοργανισθῇ ἀνεξαρτήτως ἡ ἐκκλησία καὶ νὰ σταλῇ ἐπιτροπὴ εἰς Κωνσταντινούπολιν διὰ νὰ ἐνεργήσῃ τὴν ἀναγνώρισιν τῆς 'Ελληνικῆς 'Εκκλησίας.

'Ηλθεν ἔπειτα ἡ 'Αντιβασιλεία, ἥτις συστήσασα ἐπιτροπὴν διὰ νὰ κανονίσῃ τὴν ἀνεξαρτησίαν τῆς 'Ελληνικῆς 'Εκκλησίας, ἐκάλεσεν ὅλους τοὺς ἐν τῇ 'Ελλάδι ἀρχιερεῖς εἴτε ἔχοντας ἐπισκοπάς, εἴτε μή, διὰ νὰ ἀναγνωρίσωσι τῆς ἐπιτροπῆς τὰς πράξεις. Συνῆλθον οἱ ἀρχιερεῖς, ἀλλὰ χωρὶς νὰ συζητήσωσι πάντες ὁμοῦ τὰ τῆς ἐπιτροπῆς σχέδια, ἀλλὰ μεμερισμένοι καθ' ἕκαστα, ἀνεγνώρισαν τὰ γενόμενα ἐκ τῶν τότε περιστατικῶν φερόμενα. Οὕτως ἐγένετο ἡ ἀνεξαρτησία τῆς 'Εκκλησίας καὶ τῆς Συνόδου ἡ σύστασις (ἀνέγνωσε πρακτικὰ συνομιλίας Γραμματείας 'Εκκλησιαστικῶν καὶ ἀρχιερέων). Εἰς τὰ πρακτικὰ τῆς ἐπιτροπῆς ἐτέθη ἵνα δηλωθῇ ἡ σύστασις τῆς Συνόδου εἰς τὰς ὁμοδόξους ἐκκλησίας, ἀλλὰ τοῦτο δὲν ἔγινεν, ἐνῶ ἔπρεπε διὰ νὰ γίνῃ αὐτοκέφαλος 'Εκκλησία νὰ ἀναγνωρισθῇ ὡς τοιαύτη παρὰ τῆς 'Εκκλησίας, μεθ' ἧς προηγουμένως ἦτο ἡνωμένη.........»

Γεννώμεθα, βαπτιζόμεθα καὶ τελευτῶμεν ὑπὸ τὴν ἐπιρροὴν τῆς 'Εκκλησίας καὶ τῆς θρησκείας ἐπομένως δὲν πρέπει νὰ δείξωμεν ὀλιγωρίαν εἰς αὐτήν. 'Η ὑπόθεσις τῆς θρησκείας συνδέεται μὲ τὸ μέλλον τῆς 'Ελλάδος καὶ ἐὰν ἐπιθυμῶμεν τὸ μεγαλεῖον αὐτῆς πρέπει ἐκείνην νὰ ἐπιμεληθῶμεν. Μὲ τὸ σύνθημα « μάχου ὑπὲρ Πίστεως καὶ Πατρίδος, ἠρχίσαμεν τὸν ἀγῶνα· μὲ τοῦτο θέλωμεν τελειώσωμεν αὐτόν».

'Η ὑποταγὴ διὰ τῆς 'Εκκλησίας

"Ετερος τῶν πληρεξουσίων, ὁ Σπυρίδων Τρικούπης, ἀποτεινόμενος εἰς τὸν πρὸ μικροῦ λαλήσαντα, ἔλεξε τάδε :

«"Απαντες ἐσμὲν γνήσια τέκνα τῆς ἀνατολικῆς ὀρθοδόξου 'Εκκλησίας, δι' αὐτῆς καὶ ἐν αὐτῇ ἐπαιδαγωγήθημεν, δι' αὐτῆς ὑποστάντες συνεχεῖς ζυγοὺς δουλείας, ἠλευθερώθημεν τέλος καὶ ἤδη βαδίζομεν εἰς τὸν προορισμόν μας. 'Επομένως ἐπὶ τῆς 'Αντιβασιλείας ὑπουργούντων ἀνδρῶν ἐξιδιασμένης ἱκανότητος καὶ γενικῆς ὑπολήψεως, καὶ οὐχ ἧττον ,ηλωτῶν τῶν κοινῇ συμφερόντων, δὲν ἐθεσμοθετήθη τι ἀντιβαῖνον τῇ 'Εκκλησίᾳ διότι ὅ,τι ἔπραξαν οἱ τότε διέποντες τὰ πράγματα τῆς πατρίδος, ἦτον ἀπόρροιαι τῶν ἀποφασισθέντων εἰς τὰς συνελεύσεις τῆς 'Επιδαύρου καὶ Τροιζῆνος, τὰ ὁποῖα ἂν καὶ δὲν ἐπραγματοποιήθησαν διὰ τὰς τότε περιστάσεις, δεικνύουσιν ὅμως τὴν κατὰ τοῦτο τοῦ ἔθνους διάθεσιν. 'Ο προαγορεύσας ἀναφέρων τὰς πρὸς τὴν Συνέλευσιν γενομένας αἰτήσεις, ἐλησμόνησε τὰς βάσεις, τὰς ὁποίας ὁ κλῆρος ἔθετεν εἰς τὴν ἐν Τροιζῆνι Συνέλευσιν (ἀνέγνωσε τὸ μέρος τοῦτο τῶν πρακτικῶν)· ὁ Κυβερνήτης μετὰ ταῦτα διώρισεν ἐπιτροπὴν ἵνα σκεφθῇ ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου, ἀλλὰ κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν ἡ 'Οθωμανικὴ δυναστεία, ἀπελπισθεῖσα πλέον τοῦ νὰ ὑποτάξῃ διὰ τῶν ὅπλων τοὺς "Ελληνας, ἠθέλησε νὰ μεταχειρισθῇ εἰς τοῦτο τῆς θρησκείας τὸ μέσον καὶ νὰ πέμψῃ ἀρχιερεῖς ἵνα φέρωσιν εἰς μετάγνωσιν τοὺς "Ελληνας καὶ τὴν ἐκ νέου ὑποταγήν.

Πῶς τις ἐννοεῖ τὴν θλῖψιν, τὴν ὁποίαν βεβαίως ἐπροξένησεν εἰς τὰς καρδίας τῶν ἀρχιερέων τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἡ τοιαύτη ἀποστολή, ἀλλ' ὅμως τὸ παράδειγμα τοῦ θύματος τῆς 'Ελληνικῆς ἐπαναστάσεως ἔπεισεν αὐτοὺς νὰ δεχθῶσι ταύτην, ἀλλ' ἡ σύνεσις τοῦ Κυβερνήτου διεσκέδασε τῆς ἐπιστολῆς τὰ ἀποτελέσματα.

'Η 'Αντιβασιλεία, εἶπε, δὲν συνεκροτεῖτο ἐκ φανατικῶν μελῶν, οὐδ' ἔδειξε δείγματα κατὰ τῆς θρησκείας μας, ἀλλ' ἀπεναντίας ἔχομεν πολλὰς ὑπάρξεις αὐτῆς διὰ νὰ πιστεύσωμεν τὸ ἐναντίον. 'Η τότε διορισθεῖσα ἐπιτροπὴ συνέστησε τὴν σύνοδον, ἔχουσα ὑπ' ὄψιν τὰ ἐν ταῖς εἰρημέναις συνελεύσεσιν ἐψηφισμένα καὶ συμβουλευομένη τοὺς ἀρχιερεῖς. 'Ο προλαλήσας εἶπεν, ὅτι δὲν συνῆλθον ὁμοῦ οἱ τότε προσκληθέντες ἀρχιερεῖς, ἀλλ' ἡ ἀλήθεια τούτου ἐξελέγχεται ἐκ τῶν πρακτικῶν τῶν συνεδριάσεών των, ἐν αἷς φαίνονται, ὅτι εἰς μίαν μάλιστα συνεδρίασιν παρευρέθησαν εἴκοσι δύο μέλη, ἐπίσης εἶπεν ὅτι οἱ ἀρχιερεῖς ἐκεῖνοι δὲν ἦσαν κανονικοί, ἀλλ' ἦτο δίκαιον, ἦτο χριστιανικόν, ἐν ᾧ ὑπέστησαν μυρία καὶ οὗτοι ὡς πάντες οἱ "Ελληνες, δεινά, ἐν ᾧ καὶ αὐτὰς των τὰς ἐπαρχίας ἀπώλεσαν διὰ τὸν πόλεμον, νὰ μὴ ἔχωσι οὐδὲ γνώμην εἰς τὰ περὶ θρησκείας; "Επειτα μήπως οἱ κανονικοὶ ἀρχιερεῖς ἀντέστησαν εἰς τὴν γνώμην των; Βία δὲ οὐδεμία παρὰ τῆς Κυβερνήσεως ἐπηνέχθη, ὡς ἐξάγεται ἐκ τῶν πρακτικῶν τῶν συνεδριάσεων τῶν ἀρχιερέων.

Τοιαύτη ὑπῆρξε πραγματικῶς ἡ ἀρχὴ τοῦ καταστατικοῦ τῆς συνόδου Διατάγματος. Πᾶν Κράτος, κηρυχθὲν πολιτικῶς ἀνεξάρτητον, κηρύττεται αὐτοδικαίως ὡς τοιοῦτον καὶ θρησκευτικῶς χωρὶς νὰ προηγηθῇ ἀναγνώρισις. Τοιουτοτρόπως συνέβη πάντοτε καὶ πανταχοῦ. Διὰ νὰ συστηθῇ σύνοδος εἰς τὴν Ρωσίαν δὲν προηγήθη ἀναγνώρισις ἀλλὰ μετὰ ταῦτα ἔκαμε φιλικὴν κοινοποίησιν εἰς τὴν Μεγάλην 'Εκκλησίαν. Τοῦτο δὲ ἔπραξε καὶ ἡ 'Ελληνικὴ Κυβέρνησις, ἀλλὰ διάφορα αἴτια ἐμπόδισαν μέχρι τοῦδε τὴν φιλικὴν ταύτην σχέσιν. 'Επὶ τέλους, ἐπρόσθεσεν, ὅτι τὸ καθ' ἑαυτὸν ἀναγνωρίζει ὅτι εἶναι καλὸν νὰ ὑπάρχῃ ἀδελφικὴ ἑνότης μεταξὺ τῆς 'Εκκλησίας μας καὶ τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει, ἀλλὰ τοῦτο πρέπει νὰ ἀφεθῇ εἰς τὴν πρόνοιαν τῆς Κυβερνήσεως, ἥτις καὶ εἰς ἄλλας περιστάσεις ἐφρόντισε περὶ τούτου» (1)

(1) Παρὰ τὰς ἐμπράκτους ἐκδηλώσεις τῆς Συνελεύσεως καὶ τῆς κοινῆς γνώμης, ἐκδηλώσεις σεβασμοῦ πρὸς τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον, ἐν τούτοις ἡ Αὐτοκέφαλος 'Εκκλησία τῆς 'Ελλάδος ἀνεγνωρίσθη μόνον τὸ 1850, διὰ τῆς ἐκδόσεως «'Ιεροῦ Τόμου». Καὶ μάλιστα τὸ αὐτοκέφαλον δὲν ἀνεγνωρίζετο ἀπὸ τῆς κηρύξεως του, τὸ 1833, ἀλλὰ ἀπὸ τῆς ἐκδόσεως τοῦ «Τόμου».

ΑΓΩΝΙΣΤΑΙ ΚΑΙ ΘΕΣΙΘΗΡΑΙ

ΟΙ ΕΤΕΡΟΧΘΟΝΕΣ ΚΑΙ ΑΥΤΟΧΘΟΝΕΣ

ΕΙΔΙΚΟΝ ΨΗΦΙΣΜΑ

Διὰ νὰ συγκροτηθῇ ἐκ τοῦ μηδενὸς τὸ κράτος τοῦ ἀναγεννηθέντος ἔθνους, ἐχρειάζοντο στελέχη τὰ ὁποῖα ὅμως δὲν ὑπῆρχον μὲ τὴν ἔλλειψιν μορφωμένων. Τόσον ὁ Καποδίστριας, ὅσον καὶ ἡ Ἀντιβασιλεία καὶ ὁ Ὄθων ἀργότερον ἐχρησιμοποίησαν πάντοτε προσερχόμενον ὁμογενῆ ἐκ τῶν μὴ ἀπελευθερωθεισῶν περιοχῶν, μὲ ἀποτέλεσμα νὰ παρατηρηθῇ συρροὴ μορφωμένων ἀπὸ τὸ ἐξωτερικὸν οἱ ὁποῖοι κατέλαβον ὅλας τὰς κρατικὰς θέσεις. Ὅπως ἦτο ὅμως ἐπόμενον, συνέρρευσαν καὶ πλεῖστα ἀνίκανα καὶ τυχοδιωκτικὰ στοιχεῖα.

Πρέπει νὰ ὑπομνησθῇ ὅτι τὰ πνευματικὰ κέντρα τοῦ Ἑλληνισμοῦ πρὸ τῆς Ἐπαναστάσεως εὑρίσκοντο ἐκτὸς τῶν περιοχῶν τῆς ἀπελευθερωθείσης χώρας (Κωνσταντινούπολις, Σμύρνη, Ἰωάννινα, Ἰόνιοι νῆσοι κ.λ.π.) καὶ τὸ γεγονὸς τοῦτο ἐπέτεινε τὴν συρροήν, ἀλλὰ καὶ τὴν ἀγανάκτησιν τῶν παραγκωνιζομένων «αὐτοχθόνων».

Μετὰ τὴν κατάλυσιν τοῦ ἀπολυταρχισμοῦ καὶ τὴν ἀπέλασιν τῶν Βαυαρῶν τοῦ κρατικοῦ μηχανισμοῦ (τὰ βαυαρικὰ τάγματα εἶχον ἤδη βαθμιαίως ἀποψιλωθῇ κατὰ τὴν ἐποχὴν αὐτήν) τὸ πνεῦμα τῆς ξενηλασίας ἔφθασε μέχρι τοῦ σημείου νὰ τίθενται εἰς ἴσην μοῖραν οἱ «ἐτερόχθονες» μὲ τοὺς ἀλλοεθνεῖς. Εἰς τὴν δημιουργίαν δὲ τοῦ κλίματος τούτου συνετέλεσε καὶ ἡ νοοτροπία τῶν Φαναριωτῶν οἱ ὁποῖοι δὲν ἠδύναντο νὰ ἀποβάλουν τὰς ἕξεις των πρὸς ραδιουργίαν παρέμεινον δὲ ἀντιπαθεῖς καὶ μετὰ τὴν μεταπολίτευσιν καὶ πολὺ ἀργότερον.

Ἀπὸ τὴν σύγκρουσιν αὐτὴν αὐτοχθόνων καὶ ἑτεροχθόνων ἐδημιουργήθη σάλος ὁ ὁποῖος ἀπησχόλησε τὸν πολιτικὸν κόσμον καὶ τὸν Τύπον σχεδὸν κατ' ἀποκλειστικότητα καὶ αἱ πλέον ἀδιάλλακτοι ἀπόψεις διετυποῦντο ἀπὸ τοὺς «αὐτόχθονας». Βαθμιαίως ὅμως καὶ μὲ τὴν κοινοβουλευτικὴν συζήτησιν ἐπεκράτησαν μετριοπαθέστεραι ἀντιλήψεις. Ἐγένετο διάκρισις μεταξὺ ἐκείνων οἱ ὁποῖοι ἔσπευσαν μὲ τὴν ἔναρξιν καὶ κατὰ τὴν διεξαγωγὴν τοῦ πολέμου νὰ προσφέρουν τὰς ὑπηρεσίας των ἀπὸ τοὺς θεσιθήρας οἱ ὁποῖοι συνέρρευσαν μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν. Ἀντὶ νὰ τεθοῦν περιορισμοὶ εἰς τὴν κατάληψιν θέσεων καὶ νὰ ἐπιβληθῇ ἡ ἀπομάκρυνσις τῶν ἤδη καταλαβόντων θέσεις «νεηλύδων» διὰ τοῦ Συντάγματος ἐγένετο δεκτὸν εἰδικὸν ψήφισμα τὸ ὁποῖον θὰ ἴσχυε ὅμως «ὡς ἐὰν ἦτο καταχωρημένον αὐτολεξεὶ εἰς τὸ Σύνταγμα». Ἐξηρέθησαν ἐπίσης τῆς ἀπομακρύνσεως «στελέχη τοῦ στρατοῦ ξηρᾶς καθηγηταί, διδάσκαλοι ἐκπαιδευτικῶν καταστημάτων καὶ ὡραίων τεχνῶν».

Γενικῶς ἡ Συνέλευσις ἀπησχολήθη μὲ τὸ ζήτημα τῶν ἑτεροχθόνων κατὰ τὸ ἥμισυ τοῦ χρονικοῦ διαστήματος τῶν ἐργασιῶν της.

Ξενηλασία

Τὸ κατωτέρω ὑπόμνημα, ἐπιδοθὲν εἰς τὴν Συνέλευσιν εἰς τὰς παραμονὰς τῆς συζητήσεως περὶ ἑτεροχθόνων, εἶναι χαρακτηριστικὸν τῆς νοοτροπίας ἡ ὁποία ἐπεκράτει μεταξὺ τῶν «αὐτοχθόνων».

Μάλιστα οἱ συγκεντρωθέντες ἀπὸ τὰς ἐπαρχίας διὰ τὴν ἐπιβολὴν τῶν ἀπόψεών των, ἦσαν τόσον ἀπαιτητικοὶ καὶ ἀπειλητικοί, ὥστε ὁ στρατιωτικὸς διοικητὴς Δ. Καλλέργης, ἠναγκάσθη νὰ ἀπομακρύνῃ βιαίως ἐξ Ἀθηνῶν, τοὺς ζωηροτέρους ἐξ αὐτῶν.

Περὶ ἀπολύσεως ἐκ τῆς δημοσίας ὑπηρεσίας τῶν νεηλύδων

Πρὸς τὴν Ἐθνικὴν τῶν Ἑλλήνων Συνέλευσιν τῆς Γ' Σεπτεμβρίου

Ἐν Ἀθήναις τῇ 22 Δεκεμβρίου 1843

Σεβαστοὶ πληρεξούσιοι τοῦ Ἔθνους !

Μία ἀπὸ τὰς θανατηφόρους πληγὰς ξενοκρατίας ἥτις ἔφερεν εἰς τὸν ἀνώτατον βαθμὸν τῆς ἀγανακτήσεως καὶ ἀπελπισίας τοὺς Ἕλληνας, ἦτον, ἡ εἰσαγωγὴ εἰς τὰ δημόσια ὑπουργήματα πολιτικά τε καὶ στρατιωτικά, τῶν Βαυαρῶν, καὶ τῶν ἀπὸ διάφορα μέρη ἐλθόντων ἐνταῦθα μετὰ τὸ 1827 ξένων.

Ἡ ξενοκρατία εἶχε δίκαιον νὰ συγκεντρώσῃ περὶ ἑαυτὴν τοὺς ἀνθρώπους τούτους, διότι τὰ συμφέροντά της συνεταυτίζοντο μετ' αὐτῶν, καὶ δι' αὐτῶν καὶ μόνον ἠδύνατο νὰ ἐνεργῇ τοὺς καταχθονίους διὰ τὸ Ἔθνος σκοπούς της· ἀλλὰ μετὰ τὴν ἔνδοξον ἡμέραν τῆς Γ΄ Σεπτεμβρίου, καθ' ἣν τὸ Ἔθνος κατέστρεψε τὴν ἐπάρατον ξενοκρατίαν, μετὰ τὴν ἔκδοσιν καὶ αὐτοῦ τοῦ περὶ ἀποπομπῆς τῶν ξένων ἐκ τῆς Ἑλληνικῆς ὑπηρεσίας Διατάγματος, τίς ἤλπιζεν, ὅτι ἤθελον διατηρεῖσθαι μέχρι σήμερον εἰς τὰς δημοσίας θέσεις τὰ τυ-

φλὰ ὄργανα τοῦ πεπτωκότος συστήματος, οἱ ξένοι τῶν ἀγώνων καὶ τῶν θυσιῶν τῶν Ἑλλήνων ;

Τὸ ὑπουργεῖον τῆς Γ΄ Σεπτεμβρίου, κακῶς ἐξηγήσαν τὸ εἰρημένον Διάταγμα καὶ τὴν γενικὴν ἐπιθυμίαν τοῦ Ἔθνους, ἐπεριωρίσθη εἰς τὴν ἐκ τῆς Ἑλληνικῆς ὑπηρεσίας, ἀπόλυσιν τῶν Βαυαρῶν μόνον. Εἶναι πασίγνωστον, Σεβ. πληρεξούσιοι, καὶ ὑμεῖς καλῶς γνωρίζετε, ὅτι ἡ δικαία ἀγανάκτησις καὶ ἀποστροφὴ τῶν Ἑλλήνων, δὲν ἐπεριωρίζετο εἰς μόνους τοὺς πρὸ τῆς Γ.΄ Σεπτεμβρίου κατέχοντας ὀλίγας πολιτικὰς καὶ στρατιωτικὰς θέσεις Βαυαρούς, ἀλλ' ἐπεκτείνετο πολλῷ μᾶλλον κατ' ἐκείνων, οἵτινες ἦλθον μετὰ τὸν ἱερὸν ἀγῶνα μας, καὶ ἐσφετερίσθησαν τὰς δημοσίας θέσεις παραγκωνίσαντες μὲ τὸν ἀσυνειδητότερον τρόπον, τοὺς ἀγωνιστάς, τοὺς υἱοὺς καὶ συγγενεῖς τῶν ἀγωνιστῶν καὶ τῶν ὑπὲρ πατρίδος πεσόντων ὁμογενῶν μας· μάρτυρας ἀξιοπίστους φέρομεν ὁλόκληρον τὸ Ἔθνος, ὑμᾶς αὐτοὺς Κ. Πληρεξούσιοι τοῦ Ἔθνους, διὰ τὰς μέχρι αἵματος καταδρομάς, τὰς συκοφαντίας καὶ τὰς περιφρονήσεις ὅσας ὑπέστησαν οἱ Ἕλληνες, ἀπὸ τοὺς περὶ ὧν πρόκειται λόγος νεήλυδας.

Δέν κινούμεθα ἀπὸ πνεῦμα ἐκδικήσεως κατ' αὐτῶν, ὡς τὸ ἀπέδειξεν ἡ παραδειγματικὴ ἀνοχὴ τῶν Ἑλλήνων, κατὰ τὴν λαοσώον ἡμέραν τῆς Γ΄ Σεπτεμβρίου, ἀλλὰ δὲν ὑποφέρομεν νὰ κατέχουν καὶ μετ' αὐτὴν τὰς δημοσίας θέσεις, ἄνθρωποι ξένοι τοῦ ἀγῶνος μας, καὶ νὰ παραγνωνίζωνται οἱ ἐκ τῆς ἐλευθέρας καὶ μή, ἀγωνισταί, τὰ τέκνα καὶ οἱ συγγενεῖς αὐτῶν, δὲν ὑποφέρομεν νὰ τρέφωνται τοιοῦτοι κηφῆνες εἰς τὴν κοινωνίαν μας ἀπὸ τοὺς ἱδρῶτας μας, καὶ οἱ ἄνθρωποι τοῦ τόπου, οἱ βαστάζοντες τὰ δημόσια βάρη, νὰ λιμώττωσι μετὰ τῶν οἰκογενειῶν των· δὲν ἀνεχόμεθα τέλος πάντων μετὰ τὴν ἐθνοσωτήριον μεταβολὴν νὰ κατέχουν τὰς δημοσίας θέσεις, ἄνθρωποι οἵτινες ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ ἀγῶνος, μακρὰν τῆς πατρίδος μας, ἐθεωροῦσαν μὲ ὄμμα ἀναλγησίας τὴν καταστροφὴν τῶν πόλεών μας, τῶν περιουσιῶν μας ἐν γένει, τὴν αἰχμαλωσίαν τῶν ἀδελφῶν μας τὰς σφαγάς τῶν πατέρων, τῶν συγγενῶν καὶ λοιπῶν ὁμογενῶν μας· ἐλθόντες δ' ἐνταῦθα μετὰ τὴν ἀποκατάστασιν τῶν ἑλληνικῶν πραγμάτων ἥρπασαν τὰ πολυτιμότερα δικαιώματά μας, καὶ ἔγιναν τὰ τυφλὰ ὄργανα τοῦ καταχθονίου συστήματος, τὸ ὁποῖον ἔφερε τὸ Ἔθνος μας εἰς τὸ χεῖλος τῆς ἀβύσσου. Ρίψατε, ὦ Πληρεξούσιοι, τὰ βλέμματά σας εἰς τὰς Γραμματείας, τὰς ἄλλας τῆς Πρωτευούσης καὶ τῶν ἐπαρχιῶν ἀρχάς, καὶ θέλετε ἴδει, τὸ πλεῖστον μέρος τῆς ὑπαλληλίας συγκείμενον ἀπὸ τοὺς εἰρημένους νεήλυδας, ἐν ᾧ πάμπολλοι υἱοὶ καὶ συγγενεῖς τῶν ἀγωνιστῶν ἐγνωσμένης ἱκανότητος, περιφέρονται εἰς τὰς ἀγυιάς τῶν Ἀθηνῶν καὶ τῶν ἐπαρχιῶν, περιμένοντες δικαιοσύνην καὶ ἄρτον δι' αὐτοὺς καὶ τὰς ἀναξιοπασχούσας οἰκογενείας των.

Ἡ Ἐθνικὴ Συνέλευσις δὲν ἀμφιβάλλομεν ὅτι θέλει ψηφίσει τὰ δέοντα ἐπὶ τοῦ σοβαροῦ τούτου ἀντικειμένου· ἀλλ' ἐν τοσούτῳ καί, ὡς πολῖται Ἕλληνες καὶ ὡς ἀδικούμενοι, καθυποβάλλομεν εὐσεβάστως ὑπ' ὄψιν της τὴν παροῦσαν μας, καὶ παρακαλοῦμεν ὥστε νὰ θεωρήσῃ ὡς ἔχοντας τὰ αὐτὰ μὲ τοὺς Ἕλληνας δικαιώματα ὅλους τοὺς μέχρι τῶν 1827 ἐλθόντας εἰς τὴν Ἑλλάδα ξένους, ν' ἀποκλείσῃ δι' ὡρισμένον διάστημα χρόνου τοὺς μετὰ ταῦτα, καὶ τοιουτοτρόπως ἂς εἶναι βεβαία ὅτι θέλει δικαιώσῃ τὰς προσδοκίας ὅλου τοῦ Ἔθνους, καὶ ἐκπληρώσει ἐπαξίως ἓν τῶν ὑψηλοτέρων καθηκόντων της, διὰ τὰ ὁποῖα ἐπροκαλέσθη ἡ συγκρότησίς της.

Τὴν παροῦσαν μας ἐπιφορτίζονται νὰ παρουσιάσουν ἐνώπιον τοῦ Προέδρου τῆς Ἐθνοσυνελεύσεως καὶ δημοσιεύσουν διὰ τοῦ τύπιυ, οἱ Κ.Κ. Ἀναστάσιος Στριφτουμπόλας λοχαγός, Χαρ. Γεωργιάδης, Σπυρ. Θεοφανίδης, Ἀναστάσιος Μαυρομμάτης, Παναγ. Σχίζας καὶ Ν. Καλογερόπουλος.

Οἱ Πολῖται

Ἕπονται ὑπογραφαὶ δύο χιλιάδες ἑξακόσιαι περίπου.

Ἡ παροῦσα ἀναφορὰ ἐδόθη χθὲς 3 Ἰανουαρίου 1844, πρὸς τὸν Πρόεδρον τῆς Ἐθνικῆς Συνελεύσεως.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΤΗΣ 12ης ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 1844

Μετὰ ταῦτα ὁ Πρόεδρος ἀνήγγειλεν, ὅτι ἡ Συνέλευσις μεταβαίνει εἰς τὴν συζήτησιν τῶν τριῶν τροπολογιῶν ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 3 τοῦ σχεδίου, εἰς τὰς ὁποίας συνεχωνεύθησαν αἱ ἐπὶ τούτου δοθεῖσαι διάφοροι τροπολογίαι καὶ προσθῆκαι.

Εἷς τῶν πληρεξουσίων, ἀγορεύσας πρῶτος ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου, εἶπεν, προκειμένης συζητήσεως περὶ οὐσιώδους ζητήματος, διὰ τὰς συνεπείας, ὅσας ἔχει ἡ λύσις του εἰς τὸ παρὸν καὶ εἰς τὸ μέλλον τῆς πατρίδος, περὶ τῶν ἰδιοτήτων δηλαδὴ τοῦ πολίτου Ἕλληνος, ἔχει ὑπ' ὄψιν τὴν ὑπάρχουσαν δυσμένειαν διὰ τὰς καταχρήσεις τοῦ παρελθόντος, ἀλλ' οἱ πρόγονοι ἡμῶν πρὸ τῆς θυσίας, ἐστόλιζον μὲ ἄνθη τὰ θύματα, δεικνύοντες τὴν μετριοπάθειαν, τὴν ὁποίαν πρέπει νὰ ἔχῃ τις, ὅταν πρόκειται νὰ προσβάλῃ τινά· εἶναι δὲ λυπηρὸν μετὰ δύο ἐπαναστάσεις, νὰ ἀγωνίζεται τις ἐνταῦθα διὰ τὴν ὑπεράσπισιν δικαιωμάτων, τὰ ὁποῖα ὁ πολιτικὸς κόσμος ἀναγνωρίζει.

Αἱ ἀμοιβαὶ καὶ αἱ διακρίσεις

Ὅταν ἡ σάλπιγξ τῆς ἐλευθερίας ἤχησε, δὲν ἦτον ἡ φωνὴ μιᾶς ἐπαρχίας, ὁμάδος τινὸς ἀνθρώπων, ἀλλ' ἁπάσης τῆς Ἑλληνικῆς φυλῆς, σκοπὸν ἐχούσης ἁπάσης τῆς Ὀθωμανικῆς αὐτοκρατορίας τὴν ἀπελευθέρωσιν· ὁ πόλεμος οὗτος στοιχεῖον καὶ βάσιν ἔχων τὴν πίστιν καὶ τὴν θρησκείαν μὲ φανατισμὸν καὶ λύσσαν ἐξῆψεν καὶ τὰ δύο μέρη· ἦτο πόλεμος μεταξὺ Χριστοῦ καὶ Μωάμεθ ἐντεῦθεν ἡ ἀγχόνη τοῦ πρωτομάρτυρος Γρηγορίου τοῦ Πατριάρχου, αἱ σφαγαὶ τῶν προυχόντων, τοῦ κλήρου καὶ τοῦ ὑπὸ τὸν Ὀθωμανικὸν ζυγὸν λαοῦ, αἱ πυρπολήσεις πόλεων, καὶ αἱ δημεύσεις, τὸν κλονισμὸν τοῦτον ἠσθάνθη ἅπασα ἡ Εὐρωπαϊκὴ Τουρκία, ἡ Αἴγυπτος καὶ Ἀφρική. Τοιοῦτος ὁ ἀγών, ἐφείλκυσε τὰς συμπαθείας ἁπάσης τῆς Εὐρώπης, τοιοῦτος ἐκηρύχθη ἀπὸ τὰς κατὰ καιροὺς ἐθνικὰς συνελεύσεις. Διὰ τῶν διαφόρων ψηφισμάτων οὐδεμία διαφορὰ καθιερώθη μεταξὺ τῶν χριστιανῶν Ἑλλήνων, ἀλλ' ἐπειδὴ μήτε πάντες ἄριστοι μήτε πάντες ἱκανοὶ διέστειλαν καὶ ἐψήφισαν ἀμοιβάς, ὄχι ὅμως διακρίσεις τάξεων πολιτικῶν δικαιωμάτων· εἶναι τῷ ὄντι λυπηροὶ μετὰ τὰς καθιερώσεις ταύτας, ὅταν σήμερον ἡ Ἑλλὰς συνέρχηται εἰς τὴν παροῦσαν Συνέλευσιν, νὰ δικνύῃ παντελῆ λήθην τῶν ὑποχρεώσεων τοῦ ἀγῶνος, στηρίζουσα τὸ σύνταγμα εἰς βάσεις διακρίσεων, εἰς ἀτομικότητας καὶ ὑλικὰ συμφέροντα.

Ἀδιαίρετος ἐλευθερία

Διὰ νὰ γνωρίσωμεν τὸ ἄδικον, ἄς ἐνθυμηθῶμεν, ὅτι μ' ὅλον τὸν ἡρωϊσμόν μας ἐπὶ τοῦ ἀγῶνος, τὰ πράγματα εἶχον φθάσει τελευταῖον εἰς τὴν ἀπελπισίαν. Τότε ἡ συμπάθεια τῶν χριστιανῶν μᾶς ἐπρόσφερε ἀρωγὸν χεῖρα, χρηματικὰς βοηθείας, προστασίαν, καὶ τελευταῖον μὲ τὸ χυθὲν αἷμα των εἰς Ναβαρίνους ἐπεσφράγισαν τὴν ἀνεξαρτησίαν τῆς Ἑλλάδος· ὅλα ταῦτα ἀπ' ἀρχῆς τοῦ ἀγῶνος μέχρι τότε δὲν ἐγίνοντο διὰ μίαν τάξιν ἀνθρώπων, ἀλλὰ ὑπὸ τὴν γενικὴν ἰδέαν ἁπάσης τῆς Ἑλληνικῆς φυλῆς. Ὁ εὐγενὴς οὗτος ἀγὼν καὶ αἱ θυσίαι χάνουσι τὴν μεγαλυτέραν ἀξίαν των, τὸν ἠθικώτερον χαρακτῆρα των, ὅταν περιορισθῶσιν εἰς ἀτομικὰ συμφέροντα· ἡ δὲ Εὐρώπη, διαγράψασα τὰ ὅρια δὲν ἠθέλησε νὰ δώσῃ ἐξαιρετικὰ δικαιώματα μόνον εἰς τοὺς ἐντὸς τοῦ κύκλου αὐτοῦ εὑρεθέντας· ἐπίσης δὲ αἱ Συνελεύσεις ἐκήρυξαν τὸ ἀδιαίρετον τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπικρατείας, καὶ πάντα τὰ ἀγαθὰ ἐθεώρησαν κοινὰ δι' ὅλους τοὺς ὑπομείνοντας τὸν ἀγῶνα.

Τὰ στενὰ ὅρια

Σήμερον τινὲς θέλουν νὰ περιορίσωσι τὰ ὅρια πολὺ στενά, καὶ τινὲς μάλιστα οὐχὶ πέραν τοῦ Ἰσθμοῦ. (1) Τὸ Ἑλληνικὸν Κράτος ὅμως ἦτον πολὺ πλέον ἐκτεταμένον παρὰ σήμερον, καὶ ὅλοι αὐτοῦ οἱ κάτοικοι ἔχουν ἐπίσης δικαιώματα ἐπὶ τῶν προϊόντων τοῦ ἀγῶνος. Οἱ αὐτόχθονες περιλαμβάνονται γενικῶς ἐντὸς αὐτοῦ, οἱ δὲ ἀγωνισθέντες ἐπίσης ἑτερόχθονες ἀποσπῶνται ἀπὸ τὰς ἐπαρχίας των, μένουσι μεμονωμένοι καὶ ξένοι αἰωνίως ἐντὸς τῆς ἐλευθέρας Ἑλλάδος.

Τὸ πνεῦμα τῶν παρουσιασθέντων προτάσεων δὲν προσβάλλει μόνον τὰ παρὰ τῶν Ἐθνικῶν Συνελεύσεων διακηρυχθέντα, ἀλλὰ καὶ αὐτὰ τὰ πρωτόκολλα τῶν Δυνάμεων. Οὕτω θέλομεν φανῇ, ὅτι παραγνωρίζομεν καὶ τὸν πατριωτισμὸν τῶν μεγάλων ἐκείνων ἀνδρῶν τῆς ἐπαναστάσεως, καὶ τὰς εὐεργετικὰς θελήσεις τῶν χριστιανῶν τῆς Εὐρώπης.

Κράτος εὐρωπαϊκόν

Τὸ Ἑλληνικὸν ἔθνος ἔλαβεν ὑπ' ὄψι κατὰ τὸν ἀγῶνα καὶ τὴν ἠθικήν του ἀναμόρφωσιν λαβὸν τὰ ὅπλα, καὶ σκοπεῦον τὴν σύστασιν Κράτους Εὐρωπαϊκοῦ, ἐκήρυξε διὰ ψηφίσματος τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, καὶ ἐθεώρησε τοὺς σπουδάζοντας καὶ ἀπόντας τότε εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τῆς Εὐρώπης νέους καὶ παρόντας καὶ ἀγωνιζομένους, ἀποδίδον εἰς αὐτοὺς τὰ δικαιώματα τοῦ πολίτου Ἕλληνος, ἀλλὰ τότε ἀφορμὴ τῶν ἐθνικῶν πράξεων δὲν ἦτον τὰ ἀτομικὰ συμφέροντα, εἰμὴ μόνον τὸ μέλλον καὶ ἡ εὐδαιμονία τῆς Ἑλλάδος. Νόμος ἐκείνης τῆς ἐποχῆς εἰσήγαγε σήμερον τοὺς συναδέλφους των ἑτεροχθόνων καὶ ἐντὸς τῆς παρούσης Συνελεύσεως, καὶ πρέπει νὰ φοβηθῶμεν μήπως κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον προσβληθῇ καὶ αὐτὴ ἡ βάσις τῆς νομιμότητός της.

Οἱ «ὑπόδουλοι» εὐεργέται

Παύσαντος τοῦ πολέμου, δὲν ἔπαυσαν ποτὲ οἱ Ἕλληνες τοῦ νὰ θεωρῶσι κοινὸν τὸν ἀγῶνα, καὶ νὰ δεικνύωσιν εἰς τὰ μέρη ταῦτα τὰς συμπαθείας των, πλὴν ὄχι ὡς ἄτομα. Ὅταν ὁ Κοραῆς ἀφιέρωσε τὴν βιβλιοθήκην του εἰς τὴν Ἑλλάδα, ὅταν οἱ Ζωσιμάδαι μᾶς ἔπεμψαν τοὺς θησαυροὺς των, ὅταν οἱ Ριζάραι μὲ τὰς περιουσίας των ἐσύστησαν σχολὰς διὰ τὴν ἐκπαίδευσιν τοῦ κλήρου τῆς Ἑλλάδος, ὅταν ὁ Μηλώσχης καὶ τόσοι ἄλλοι δίδωσι τὰς συνδρομάς των, δὲν ἀπευθύνονται εἰς ὁμάδα τινὰ ἀνθρώπων, ἀλλ' εἰς τὴν ἰδίαν των πατρίδα, εἰς τὸ Ἑλληνικὸν ἔθνος, ὅπως καὶ ἐθνικαὶ Συνελεύσεις τὸ ἐκήρυξαν, καὶ ἡ Εὐρώπη τὸ ἀνεγνώρισεν.

Ὀπισθενέργεια

Περίεργος τῳόντι ἡ σημερινὴ μεταβολή. Συνωμολογήθη συνθήκη εἰς Κωνσταντινούπολιν, ἀποκλείουσα τῶν πολιτικῶν δικαιωμάτων τοὺς εἰς Ἑλλάδα μένοντας ἑτερόχθονας, ἥτις ἐκανόνιζε μόνον τὸ μέλλον καὶ δὲν προσέβαλλε τὸ παρελθόν· τότε τὸ ἔθνος ἐθεώρησε τοῦτο ὡς ἔγκλημα, καὶ πολλοὶ κατηνέχθησαν βαρέως, καὶ ἴσως ὄχι τόσον δικαίως κατὰ τοῦ διεξαγαγόντος ταύτην, οἱ αὐτοὶ δὲ ἄνθρωποι σήμερον ὄχι μόνον παραδέχονται τὴν συνθήκην ταύτην, ἀλλὰ δίδουν εἰς αὐτὴν καὶ ὀπισθενέργειαν μέχρι τοῦ 1828· τί θὰ εἴπωσιν οἱ ἐκτὸς συνάδελφοί μας; Ὅταν ἀγωνιζόμενοι, εἴχομεν τὴν ἀνάγκην των, ἠνοίγαμεν τὰς θύρας, τοὺς ἐδεχόμεθα ἕως προχθές, ὅταν τὸ ἔθνος ἐστερεῖτο ἀντιπροσωπεύσεως. Σήμερον δὲ συναθροισθὲν διὰ νὰ θέσῃ τὰς θεμελιώδεις βάσεις καὶ διανείμῃ τὰ βραβεῖα τοῦ ἀγῶνος τοὺς ἀποδιώκει· τοιαύτη ἰδέα θέλει διὰ παντὸς μᾶς διαχωρίσει ἀπὸ πάσης τῆς Ἑλληνικῆς φυλῆς· οἱ λαοὶ δὲν συνδέονται μόνον διὰ τῆς γλώσσης, τῆς θρησκείας, τῆς αὐτῆς καταγωγῆς, πρέπει νὰ ὑπάρχῃ πρὸ πάντων ἡ ἀγάπη καὶ ἡ ἀδελφότης.

Ἡ ἐντολή μας εἶναι νὰ στηρίξωμεν τὰ ἐθνικὰ δικαιώματα, καὶ ἐν τούτοις καταστρέφομεν καὶ αὐτὰ τὰ κεκτημένα, ὁ νομοθέτης κανονίζει μόνον τὸ μέλλον, τὸ δὲ παρελθὸν τὸ ἀποφεύγει· ὁ νόμος τοῦ ἰσχυροτέρου εἶναι πρόσκαιρος καὶ στηρίζεται εἰς βάσεις ἐπισφαλεῖς, ἀδικοῦντες ὅσους ἀπέκτησαν δυνάμει νόμου δικαιώματα, κηρύττομεν, ὅτι δεχόμεθα εἰς τὸ ἑξῆς τοὺς ἐρχομένους ἀλλὰ ποίαν ἐγγύησιν ἔχουν οὗτοι, ὅτι δὲν θὰ ἔλθῃ ἴσως ἐποχὴ νὰ παραβιασθῶσι καὶ τὰ σήμερον νομοθετούμενα; ὅταν τὰ ἔθνη παραβαίνουσι τὰς ὑποσχέσεις των, ὅπως καὶ ἂν δικαιολογῶνται, ἡ δικαιολογία εἶναι ἀδύνατος, καὶ ἀποδεικνύει ἔτι μᾶλλον τὴν ἀδικίαν.

Ἡ ἐρημωθεῖσα χώρα

Ἡ ἀξία τῶν ἐκδουλεύσεων δὲν συνίσταται μόνον εἰς τὰ τοῦ πολέμου, ἀλλὰ καὶ εἰς τὰ ἐκ τῆς εἰρήνης ἔργα. Ἡ Ἀγγλία, ἡ Γαλλία, ἡ Ἀμερικὴ ἔφθασαν εἰς τὸν κολοφῶνα τῆς δόξης καὶ εὐδαιμονίας, ὄχι διὰ τοῦ πολέμου, ἀλλὰ διὰ τῆς ἀναπτύξεως τῆς βιομηχανίας, τῆς γεωργίας καὶ τοῦ ἐμπορίου· ἀναφαίνονται ὅθεν καὶ ἐν καιρῷ εἰρήνης ἐκδουλεύσεις, αἵτινες εἶναι ἴσαι ταῖς τοῦ πολέμου. Ἅπαντες ὁμολογοῦμεν ὅτι ἡ σημερινὴ δυστυχὴς κατάστασις τῆς Ἑλλάδος δὲν θέλει μεταβληθῆ, εἰμὴ διὰ τοῦ πληθυσμοῦ· ἀλλὰ πῶς θὰ προσελκύσωμεν πληθυσμόν, ὅταν αὐτοὺς τοὺς ὁμογενεῖς μας, καὶ τοὺς συναγωνισθέντας ἀποκλείωμεν διὰ διακρίσεων ἐντὸς τοῦ πολιτεύματός μας.

Ὁ σκοπὸς τῶν πολιτικῶν δικαιωμάτων εἶναι νὰ προσηλώνῃ τὸν ἄνθρωπον εἰς τινα τόπον καὶ νὰ μεταδίδῃ εἰς αὐτὸν αἴσθημα τῆς ἀγάπης καὶ πατριωτισμοῦ. Ἡ διάκρισις τῶν πολιτικῶν δικαιωμάτων ὑπῆρχεν εἰς ἄλλους τόπους καὶ ἄλλους αἰῶνας· ἀλλ' ὁ ἄνθρωπος ἔχει φύσει τὸ αἴσθημα νὰ βελτιώνῃ τὴν κατάστασίν του· ἓν ἐκ τῶν δύο κακῶν θὰ συμβῇ· οἱ ἀποδιωκόμενοι οὗτοι ὁμογενεῖς, μὴ ἔχοντες τὰ ἴσα ἢ θὰ ἀποχωρήσουν, ἢ μένοντες ἐδῶ θὰ εἶναι στοιχεῖα ἀνόμοια. Ἡ ἀδικία πρὸς τούτοις εἶναι διπλῆ, ἀδικούμενοι καὶ ὡς Ἕλληνες καὶ μέτοχοι τοῦ ἀγῶνος, ἀδικοῦνται καὶ ὡς πρὸς τὸ δικαίωμα, τὸ ὁποῖον ἐδύναντο νὰ ἀποκτήσουν εἰς ἄλλα ἔθνη.

Ἡ ξενικὴ φύσις

Τὰ πολιτικὰ δικαιώματα, ἐξετάζονται ὄχι ὑπὸ τὴν ἀληθῆ ἔποψιν τοῦ ζητήματος, ἀλλὰ ὑπὸ τὸ στενὸν ζήτημα τῶν ὑπαλλήλων. Εἶναι ἀληθές, ὅτι ὑπῆρξαν καταχρήσεις, ἀλλὰ διὰ τὴν θεραπείαν τῶν καταχρήσεων δὲν πρέπει νὰ φθάνῃ τις εἰς ὑπερβολάς, καὶ νὰ παραγνωρίζῃ τὸ νόμιμον καὶ δίκαιον. Εἰς τὸ παρελθὸν ἔλαβον χώραν καταχρήσεις διὰ τὴν ξενικὴν φύσιν τοῦ πεπτωκότος συστήματος, ἀλλὰ σήμερον πρόκειται νὰ καθιερωθῇ Συνταγματικὴ Κυβέρνησις, ἤτοι ἡ ἀρχή, ὅτι ἡ πλειονοψηφία τοῦ ἔθνους πρέπει νὰ διοικῇ. Ποίαν μεγαλυτέραν ἐγγύησιν θέλει τὸ

(1) Ζήτημα ὁρίων τοῦ κράτους μέχρι τοῦ Ἰσθμοῦ μόνον, εἶχε δημιουργηθῆ κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη τοῦ ἀγῶνος. Αὐτὰ τὰ ὅρια προσεπάθησε νὰ ἐπιβάλῃ ἡ ἀγγλικὴ διπλωματία ἐπιδιώκουσα τὴν δημιουργίαν ἑνὸς νησιωτικοῦ κράτους (Πελοπόννησος — Κυκλάδες) τὸ ὁποῖον θὰ ἐξηρτᾶτο ἀποκλειστικῶς ἀπὸ τὴν Μ. Βρεταννίαν. Κατὰ τῆς τάσεως αὐτῆς ἀντέδρασαν δι' ὅλων τῶν δυνάμεών των οἱ Ἕλληνες καὶ ἰδιαιτέρως ὁ Καποδίστριας.
Εἰς τὴν προκειμένην ὅμως περίπτωσιν ὁ ῥήτωρ ἀναφέρεται εἰς τὴν τάσιν τῶν Πελοποννησίων νὰ θεωροῦν τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς χώρας ἔργον αὐτῶν κυρίως καὶ νὰ παραγνωρίζουν τὴν κολοσσιαίαν συμβολὴν τῶν Ρουμελιωτῶν καὶ τῶν Ἑλλήνων ἄλλων περιοχῶν.

ἔθνος ἀπὸ αὐτὴν ἐναντίον τῶν καταχρήσεων τούτων; Ἢ θὰ ἔχωμεν Κυβέρνησιν Συνταγματικήν, καὶ τότε αἱ διακρίσεις αὗται εἶναι περιτταί, ἢ ἂν περὶ τούτων διστάζωμεν ἐπίσης καὶ τότε εἶναι περιτταί· οἱ συμπράξαντες μὲ τὸ πεπτωκὸς σύστημα εἶναι ὀλίγοι, ἀπέναντι δὲ τῶν ὀλίγων τούτων δὲν εἶναι δίκαιον νὰ προσβάλωμεν μυριάδας συναδέλφων μας. Δύναται νὰ μεταχειρισθῆ ἡ Συνέλευσις ὅσα μέσα ἐγκρίνη κατ' αὐτῶν, δὲν πρέπει ὅμως εἰς τὸν Συνταγματικὸν Χάρτην νὰ τεθῶσι διακρίσεις, τὰς ὁποίας ἄλλα ἔθνη διὰ νὰ τὰς ἀφαιρέσωσιν ἀπὸ τὰ Συντάγματά των διασποῦν τοὺς πολιτικοὺς δεσμούς των. Εἰς παρομοίαν περίστασιν εὑρεθὲν τὸ Γαλλικὸν ἔθνος ἄλλοτε κατὰ τὸ 1789 καθιέρωσεν ἓν ἔτος ὡς χρονικὸν διάστημα διὰ τὴν ἀνάκτησιν τοῦ δικαιώματος τοῦ πολίτου. Καὶ ἐν τούτοις ὁ πληθυσμὸς τῆς Γαλλίας ἦτον μέγας, ἐνῷ ὁ τῆς Ἑλλάδος ἐλάχιστος. Ἡ ἐλευθερία καὶ ἡ ἰσότης ἑλκύει τοὺς ἔξωθεν λαούς· αὐτὴ εἶναι ἡ αἰτία τῆς προόδου τοῦ πληθυσμοῦ τῆς Ἀμερικῆς.

Ἐκδούλευσις εἰς τοὺς Βαυαρούς

Ἀποδιώκονται διὰ τῶν διακρίσεων τούτων οἱ συντελέσαντες τὰ μέγιστα εἰς τὴν μεταβολήν, ἥτις συνήγαγε τοὺς πληρεξουσίους ἐνταῦθα· ἀλλὰ μεγαλυτέραν ἐκδούλευσιν διὰ τὸ πεπτωκὸς σύστημα καὶ διὰ τοὺς Βαυαροὺς δὲν ἐδύνατο τις νὰ προβάλῃ.

Περαίων τὸν λόγον του ἐπρόσθεσεν, ὅτι ἡ Εὐρώπη ἀναγινώσκει ἐντὸς τῆς Συνελεύσεως τὴν καρδίαν μας, τὰ φρονήματά μας· καὶ δὲν πρέπει νὰ ψεύσωμεν τὰς περὶ τοῦ μέλλοντος τῆς Ἑλλάδος ἐλπίδας της.

Τήκονται ὑπὸ πείνης

Ἄλλος δὲ εἶπεν, εἴμεθα μὲν εὐγνώμονες εἰς τὰς δυνάμεις, διότι ἔσωσαν ἡμᾶς· ἀλλ' ἡμεῖς οὐδένα ἀπεβάλομεν, οὐδένα διακρίναμεν ἡμῶν αὐτῶν· ἐμοιράσαμεν μετὰ τῶν ἄλλων συναδέλφων τὸν ἄρτον μας· ἐν πολέμῳ πεινῶντες καὶ γυμνητεύοντες, εἴχομεν ἡμεῖς τὰς ἀρχὰς ἐν εἰρήνῃ τὰς κατέλαβον αὐτοί· ἤδη δὲ ὅσοι πολυειδῶς ἠγωνίσθησαν τήκονται ὑπὸ τῆς πείνης. Δὲν ἀποβάλλομεν οὐδένα, ὅλοι ἔστωσαν ἴσοι μὲ ἡμᾶς· ἀλλ' ἐπειδὴ ἐκεῖνοι ἐπὶ πολυετίαν κατέσχον τὰ πράγματα πρέπει, ἤδη νὰ παραχωρήσωσι καὶ εἰς ἡμᾶς τοῦτο, ὥστε νὰ ἑνωθῆ τὸ ἔθνος μετὰ τοῦ Βασιλέως του.

Οἱ ἀγωνισάμενοι

Ἕτερος δὲ εἶπε ταῦτα. Δὲν ἔχει σκοπὸν οὔτε νὰ ἐπικρίνη τροπολογίαν τινά, οὔτε νὰ προτείνη αὐτὸς ἰδίαν. Πάντες οἱ Ἕλληνες δὲν εἶχον κατὰ νοῦν ἄλλο τι, εἰμὴ τὴν ἐλευθερίαν τοῦ ἔθνους. Ὁ πολίτης δὲν διακρίνεται τοῦ Ἕλληνος, ἂν τις εἶναι Ἕλλην, εἶναι καὶ πολίτης. Δὲν ἠγωνίσθησαν μόνοι οἱ αὐτόχθονες, ἀλλὰ πάντες οἱ Ἕλληνες ἐν γένει. Πόσον ἄδικον ἄρα εἶναι τὸ ν' ἀποκλεισθῶσιν Ἠπειρῶται, Μακεδόνες, Θετταλοί, Σουλιῶται, Κρῆτες, Χίοι, Σάμιοι καὶ λοιποί, οἵτινες τὸν αὐτὸν Ἑλληνικὸν ἀγῶνα ἠγωνίσθησαν, οἵτινες δραξάμενοι τὰ ὅπλα ἀνεχαίτησαν τὰ ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα ρεύματα τῶν πολέμων. Μετὰ δὲ τὸν ἀγῶνα οἱ μὲν ἀπήλαυσαν τοὺς καρποὺς τῶν κόπων των, οἱ δὲ ἀπώλεσαν τὰ πάντα. Δὲν πρέπει νὰ δείξωμεν τοιαύτην διαγωγὴν πρὸς τοὺς συναδέλφους μας, τὴν ὁποίαν ἡμεῖς αὐτοὶ δὲν ἠθέλομεν ἀνεχθῆ ἐκ μέρους ἐκείνων πρὸς ἡμᾶς, ἂν ποτε ἡ θεία πρόνοια ἤθελεν εὐδοκήσει νὰ ἐπεκτείνη τῆς Ἑλλάδος τὰ ὅρια. Συμφωνεῖ εἰς τὸ νὰ γίνη περιορισμός τις, ὥστε νὰ μὴν κατέχωσι δημοσίας θέσεις ἐκεῖνοι, τῶν ὁποίων οἱ πατέρες δὲν ἠγωνίσθησαν. Πρέπει νὰ προτιμῶνται εἰς τὰ πολιτικὰ καὶ στρατιωτικὰ ὑπουργήματα α΄) οἱ ἀγωνισάμενοι τὸν ἱερὸν ἀγῶνα ἐν γένει καὶ τὰ τέκνα αὐτῶν, καὶ 6) οἱ συντελέσαντες εἰς αὐτὸν δι' ἁδροτάτων θυσιῶν.

Ἡ μόνη διάκρισις

Ἄλλος δὲ ἐπρόσθεσεν, ἐπειδὴ εἷς τῶν προλαλησάντων εἶπεν, ὅτι ζητοῦμεν δούλους νὰ καταστήσωμεν τοὺς νεήλυδας ἐνόμισε καθῆκον του νὰ τὸ παρατηρήση, ὅτι οἱ ἀγωνισθέντες Ἕλληνες βλέποντες ἐπὶ πολυετίαν αὐτούς, διοικοῦντας τὰ τῆς Ἑλλάδος πράγματα, πώποτε δὲν εἶπον, ὅτι εἶναι δοῦλοι, ἀλλ' ὑπέφερον μὲ ἀνοχὴν μεγάλην τὴν ἀδικίαν ταύτην, οὗτοι δὲ ἅμα ἐλέχθη νὰ λάβωσι καὶ οἱ ἀγωνισθέντες ὑπουργήματα, ἐνόμισαν ἑαυτοὺς δούλους· ἡμεῖς ὡς ἀδελφοὺς καὶ ἀνωτέρους ἐθεωρήσαμεν πάντοτε αὐτούς, καὶ δὲν ἐδέχθημεν οὐδεμίαν διάκρισιν, εἰμὴ τὴν τῶν ἀγωνιστῶν, εἴτε ἰθαγενεῖς εἶναι, εἴτε ἑτερόχθονες ἀδιαστόλως.

Τὸ σύνθημα καὶ τὰ πράγματα

Ἕτερος δὲ εἶπε, λαμβάνει τὸν λόγον ἵν' ἀποδείξη ὅτι τὰ λεγόμενα κατὰ τῶν Ἑλλήνων, ὅτι εἶναι διῶκται τῶν ἑτεροχθόνων εἶναι συκοφαντία στυγερά· εἰς ὧν τῶν θεμελιωτῶν τοῦ Συντάγματος τῆς Τροιζῆνος θέλει ἀποδείξει, ὅτι δὲν μετεβλήθη ποσῶς· εἷς τῶν προαγορευσάντων εἶπεν, ὅτι ἡ Ἑλληνικὴ ἐπανάστασις ἦτο τὸ σύνθημα τῶν ὁμοθρήσκων χριστιανικῶν λαῶν· ἀλλὰ τὰ πράγματα δὲν ἐσυμφώνησαν μὲ τὸ σύνθημα. Ἡ ἐπανάστασις ἀρχίσασα εἰς τὴν Βλαχίαν, ἀντήχησεν ἐντεῦθα, ἐκεῖ μὲν ἔσβησε παραχρῆμα, ἐνταῦθα δὲ ἠγωνίσθησαν ἐπὶ ἑπταετίαν καταστρεπτικὸν ἀγῶνα πάντες, μέχρις οὗ τῶν συμμάχων δυνάμεων ἡ ἀντίληψις ἐπελθοῦσα ἔσωσε τὴν Ἑλλάδα.

Τὰ ὅρια καὶ ἓν μέρος

Ἕτερος δὲ ἀναστὰς εἶπεν· ὡς πληρεξούσιος τῶν ἐν Ἑλλάδι ἀποίκων μιᾶς τῶν ἐπαρχιῶν ἐκείνων, αἵτινες κατὰ δυστυχίαν ἀπεχωρίσθησαν τῆς ἐλευθερίας Ἑλλάδος (1), λαμβάνει τὸν λόγον μόνον ἐπὶ τούτου τοῦ θέματος. Δύο μετὰ θεὸν πράγματα συνετέλεσαν εἰς τὴν ἐθνικὴν ἀνεξαρτησίαν οἱ ἀγῶνες τῶν Ἑλλήνων καὶ ἡ προστασία τῶν συμμάχων δυνάμεων, καὶ μὲ αὐτὰ συνδέεται τὸ σημερινὸν ζήτημα.

Ἡ ἀπόφασις, τὴν ὁποίαν θέλει ἐπιφέρει σήμερον ἡ Συνέλευσις, εἶναι συνδεδεμένη μὲ τὰς ὑποχρεώσεις τοῦ τε πολέμου καὶ τῆς συμμαχίας· ἀλλ' ἂν καὶ τὰ συντελέσαντα εἰς τὴν ἀνεξαρτησίαν πράγματα εἶναι δύο, ἡ ἀρχὴ ὅμως εἶναι μία, καὶ ταύτην τὸ ἔθνος αὐτὸ ἔθεσε· ὅτε ἦλθε τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου καὶ τὸ Ἑλληνικὸν ἔθνος ἀπεφάσισε ν' ἀποσείση τὸν βαρὺν τῆς δουλείας ζυγόν, ἡ φωνὴ τῆς ἐλευθερίας δὲν ἠκούσθη μόνον εἰς τὰς ἀνεξαρτήτους σήμερον ἐπαρχίας· καὶ ἄλλη γῆ Ἑλληνικὴ ἠλεκτρίσθη, καὶ ἄλλη ὤμοσε τὸν ὑπὲρ πατρίδος ὅρκον· ἤρχισεν ὁ πόλεμος καὶ μέρος ἠνωμένον μετὰ τοῦ ὅλου τοῦ ἔθνους ἐν τοῖς ἀρρήκτοις δεσμοῖς τῆς θρησκείας, τῆς γλώσσης, καὶ τοῦ ὀνόματος, ἐκήρυξεν ὅτι ἀναδέχεται τὸν κοινὸν ἀγῶνα καὶ βάφει μὲ τὸ αἷμα του τὴν τύχην τοῦ πολέμου. Οὐδεὶς ἐγίνωσκεν ὁποῖα ἤθελον εἶσθαι τὰ ὅρια, ἀλλὰ πάντες προσεδόκων, ὅτι μέρος τι ἤθελεν εἶναι ἡ κοινὴ πατρὶς ὅλων τῶν ἀγωνισθέντων καὶ καταστραφέντων δι' αὐτό· αὐτὴ ἦτο ἡ συνδέσασα τὸ Ἑλληνικὸν ἔθνος συνθήκη, ἥτις ἐγράφη δι' αἵματος.

Τὶς εἰς τὴν μακαρίαν ἐκείνην ἐποχὴν τῶν κινδύνων καὶ παθημάτων ἠδύνατο ν' ἀμφιβάλλῃ ὅτι δὲν εἶναι κοινὴ ἡ τύχη ὅλων διὰ τοῦ συνδέσμου τῶν κοινῶν ἀγώνων καὶ τοῦ κοινοῦ συμφέροντος ἡνωμένας πρὸς ἀλλήλας ἐπαρχιῶν;

Ἀλλ' ἐπειδὴ ὁ χρόνος ἐν τῇ ἀνθρωπίνῃ ἀσθενείᾳ μεταβάλλει τὰ αἰσθήματα, ἐπειδὴ ἐφάνη ὕποπτον, μήπως δὲν τηρηθῆ ἡ δι' αἵματος γεγραμμένη ἐκείνη συνθήκη, ἐκρίθη διὰ ψηφισμάτων ἐθνικῶν Συνελεύσεων νὰ παγιωθῆ (ἀνέγνω ψήφισμα τῆς 3ης ἐν Ἑρμιόνη Συνελεύσεως).

Ἑπτὰ κατὰ συνέχειαν ἔτη ἐμάστιζεν ὁ πόλεμος τοὺς

(1) Τῆς Σάμου. Ὁ Λυκοῦργος Λογοθέτης.

Ἕλληνας. Ἡ συμπάθεια ἔνυττεν ὅλων τὰς καρδίας, καὶ αἱ δυνάμεις ηὐδόκησαν νὰ φέρωσι τὸ τέλος τοῦ πολέμου, καὶ ἔφερον αὐτὸ διὰ στόλων, στρατῶν καὶ χρημάτων. Ἐπὶ τούτῳ ἔκαμον συνθήκας καὶ συμμαχίαν. Αἱ δὲ συνθῆκαι θεμελιοῦνται εἰς τὰς ἀρχὰς τῶν αἰσθημάτων τῶν Ἑλλήνων.

Θὰ ἀποπεμφθοῦν;

Ἡ τοῦ 1827 τελεσφόρος συνθήκη ἔχει τι ἀόριστον καὶ ἐλαστικὸν ὡς ὁ πόλεμος, διότι ἔθετε τὴν ἐλευθερίαν τῆς Ἑλλάδος, ἀλλὰ δὲν διέγραψε τὰ ὅρια αὐτῆς, ἴσως ἐννοοῦσε τὴν ὁλομελῆ τοῦ ἔθνους ἐλευθερίαν· ἀλλ' ὅταν διὰ τῶν μετὰ ταῦτα πρωτοκόλλων τοῦ 1829, 1830, καὶ 1832 (1) ἐσμικρύνθησαν τὰ ὅρια τῆς Ἑλλάδος (1), τότε ἔθεσαν τὸν τῆς μεταναστεύσεως ὅρον, ὡς ἀντισήκωμα τῆς στενότητος τῶν ὁρίων, ὡς θεραπείαν εἰς τὸν ἀποχωρισμὸν τινῶν ἐπαρχιῶν, διότι ἄλλως ἤθελε θεωρηθῆ ὡς ἄδικον εἰς μὲν τὸ ἓν μέρος τοῦ ὅλου νὰ δοθῶσι τὰ ὠφελήματα, εἰς δὲ τὸ ἄλλο αἱ ζημίαι.

Ἰδοὺ λοιπὸν ρητὴ κοινότης συμφερόντων. Πῶς ὁ Κυβερνήτης ἐννόησε τὸ ψήφισμα τῆς Τροιζῆνος καὶ τὸ δικαίωμα τῆς μεταναστεύσεως; (ἀνέγνω ἔγγραφον αὐτοῦ πρὸς τὸν πρέσβυν τῆς Ἀγγλίας καὶ ἄλλο πρὸς τοὺς ἀντιπρέσβεις τῶν τριῶν δυνάμεων καὶ διάγγελμα τῆς Γερουσίας). Ἐξάγεται ἐκ τούτων περιορισμός της; Ἐκ τούτου τὶς τῶν Ἑλλήνων ἤρχετο τότε εἰς ἔννοιαν περιορισμοῦ τινός· ἕκαστος κατὰ τοῦτο, ἂς ἐξετάσῃ τὴν ἑαυτοῦ καρδιάν.

Λέγουν δίδομεν ὅλα τὰ πολιτικὰ δικαιώματα, ἀλλὰ δὲν δεχόμεθα εἰς θέσεις, εἰμὴ αὐτόχθονας.

Πρὸ ὀλίγου ἀπεπέμφθησαν τῆς Ἑλλάδος οἱ Βαυαροί, τὸ ἀντικείμενον τῆς κοινῆς ἀγανακτήσεως· ὅμοιον ψήφισμα θέλει γίνει καὶ διὰ τοὺς συναδέλφους σας;

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΤΗΣ 18ης ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 1844

Ἄλλος δὲ τῶν πληρεξουσίων πρῶτος ἔχων τὸν λόγον εἶπεν, ὅτι ὅσον τὸ συζητούμενον ἀντικείμενον εἶναι σπουδαῖον, τόσον ἀπαιτεῖται ἄκρα προσοχή, καὶ ἐξαιτεῖται τὴν ἀνοχὴν τῆς Συνελεύσεως ἐπὶ μικρόν, ἂν καὶ δὲν εὐτύχησε νὰ εἶναι ρήτωρ, διότι ὅτε οἱ Ἕλληνες ἠγωνίζοντο αὐτὸς μετὰ τῶν ἄλλων περιεπλανᾶτο εἰς τὰ ὄρη καὶ ὄχι εἰς τὰς Ἀκαδημίας.

Καθώς, εἶπε τις τῶν χθὲς ἀγορευσάντων, ὁ αὐτόχθων εἴς τινας καὶ ἤδη καὶ πρότερον πολὺ ἐπαχθής, καὶ τοῦτο προῆλθε διότι ἐνόμισαν τινες, ὅτι εἶναι προωρισμένος νὰ μένῃ εἰς εὐτελῆ καὶ ποταπὴν θέσιν πάντοτε ὡς ἐκ τῶν πρὸ δέκα ἐτῶν περιστατικῶν.

Οἱ ἀποδίδοντες εἰς ἡμᾶς πνεῦμα ξενηλασίας σφάλλουν, διότι ἐν τῷ μέσῳ ἡμῶν ἔχομεν τοὺς κ. Μεταξᾶν, Μαυροκορδᾶτον, Κωλλέτην, Τομαρᾶν, Πραΐδην κ.λ.π. τοὺς ὁποίους ἅμα ἦλθον ἐνηγκαλίσθημεν ὡς ἀδελφοὺς μας, καὶ παρεχωρήσαμεν αὐτοῖς πάντοτε, καὶ πανταχοῦ τὰ πρωτεῖα.

Οἱ ἐν ἡσυχίᾳ διατελέσαντες

Εἶναι βέβαιον, ὅτι ὁ ἀγὼν ἦτο κοινὸς καὶ ὑπὸ τὸ σύνθημα τοῦτο ἐκινήθη, ἀλλὰ τὸ αἴσθημα ὑπὲρ τῆς πίστεως καὶ πατρίδος δὲν ἐνηγκαλίσθησαν ἅπαντες, ἕνεκα τούτων φρονεῖ, ὅτι δὲν πρέπει νὰ ταυτισθοῦν οἱ ὑπενεγκόντες θλίψεις καὶ ταλαιπωρίας μὲ τοὺς ἐν ἡσυχίᾳ διατελέσαντας· ἐὰν τὸ σύνθημα τοῦ ἀγῶνος δὲν ἦτο κοινόν, δὲν ἤθελον τολμήσει ἡ Πελοπόννησος, ἡ Ἤπειρος αἱ Νῆσοι νὰ λάβουν τὰ ὅπλα κατὰ τῶν ἐχθρῶν· ἀλλ' ὕστερον ἐγκαταλειφθέντες οἱ κάτοικοι αὐτῶν μόνοι, ἠλευθερώθησαν διὰ τῶν ἀγώνων των, καὶ προστασίας τοῦ Ὑψίστου καὶ τῶν φίλων Συμμάχων Δυνάμεων.

Ἡ μαρτυρία τῶν ἀγωνιστῶν

Ἀρχόμενος τῆς ἐξετάσεως περὶ τοῦ ποῖαι ἐπαρχίαι τῶν ἐκτὸς τῆς Ἑλλάδος μετέσχον τοῦ ἱεροῦ ἀγῶνος, ἠρώτησε τὸν ὑποστράτηγον Γρίβαν καὶ Λοιδωρίκην, ἵνα εἴπωσιν αὐτῷ ὡς πρὸς τὴν Θεσσαλίαν, Μακεδονίαν καὶ λοιπάς, ἂν αἱ ἐπαρχίαι τούτων μετέσχον τοῦ κοινοῦ ἀγῶνος ἐξ ἴσου ἀποφανθέντων δὲ τούτων, ὅτι ἡ Μακεδονία, τὸ Σοῦλι ἤρξαντο τοῦ πολέμου ἀπὸ τοῦ 1821 μέχρι τοῦ 1823, καὶ ὅτι μετὰ αἱματηρὸν πόλεμον οἱ σωθέντες τῶν ἐπαρχῶν ἐκείνων κατέφυγον εἰς τὴν ἐλευθέραν Ἑλλάδα, καὶ ἄλλων ἄλλας μαρτυρίας ἀρξαμένων νὰ δίδωσιν, ὁ Πρόεδρος παρετήρησε τῷ λαλοῦντι, ὅτι ἦτο περιττὸν νὰ ζητηθῶσι πληροφορίαι ἐν τῇ συνεδριάσει.

Οἱ ἀγωνισταὶ

Ἔπειτα ἐξηκολούθησε λέγων, ὅτι κατὰ τὰς δοθείσας πληροφορίας αἱ μνησθεῖσαι ἐπαρχίαι ἔλαβον τὰ ὅπλα, καὶ ἐξηκολούθησαν τὸν πόλεμον μέχρι τοῦ 1823, καὶ ὅτι οἱ συμμετασχόντες ἦλθον εἰς τὴν Ἑλλάδα πρὶν τοῦ 1827, ἄρα οὗτοι ἐνδιαλαμβάνονται εἰς τὴν κατηγορίαν τοῦ α΄ παρ. τῆς α΄ τροπολογίας, καὶ ἑπομένως οὐδόλως ἀδικοῦνται ἀπὸ τοὺς αὐτόχθονας.

Αἱ δημόσιαι θέσεις

Εἰπόν τινες, ὅτι διὰ τῶν τροπολογιῶν διαιρεῖται τὸ ἔθνος εἰς αὐτόχθονας καὶ ἑτερόχθονας, ἀλλὰ τοῦτο δὲν ἔχεται ἀληθείας, διότι ἕκαστος βλέπει ἐντὸς τῆς α΄ τροπολογίας, ὅτι ἅπαντες οἱ λαβόντες μέρος εἰς τὸν ὑπὲρ ἀνεξαρτησίας ἀγῶνα χαίρουσι τ' αὐτὰ δικαιώματα· τοιοῦτον πνεῦμα καὶ τοιαύτη ἀρχὴ ἐνυπάρχει εἰς τὴν μνησθεῖσαν τροπολογίαν, λέγουσαν, ὅτι καὶ οἱ σήμερον ἐλθόντες, ἔχουν τὰ αὐτὰ δικαιώματα μὲ τοὺς ἀγωνισθέντας, ἕως τὸ 1827· ἡ μόνη ἐξαίρεσις γίνεται ὡς πρὸς τὴν διαχείρισιν τῶν δημοσίων ὑπηρεσιῶν· καὶ τοῦτο, διότι ἀπαιτεῖται προηγουμένως νὰ μάθουν, οἱ νεωστὶ ἐρχόμενοι, τὰ ἤθη τοῦ τόπου, τὴν κατάστασιν καὶ λοιπὰ τοῦ ἔθνους. Ἀπέναντι τῶν πραγμάτων πᾶς λόγος εἶναι περιττός, διότι ἀπὸ τὸ 1828 μέχρι νῦν οἱ ἑτερόχθονες κατέχουν τὰς θέσεις· ρίψατε ἓν βλέμμα εἰς τὰς Γραμματείας, τὸ Ἐλεγκτὸν Συνέδριον, τὰς εἰσαγγελίας, τ' ἀνώτερα δικαστήρια· τέλος ποῖοι ἔκτοτε μέχρι τοῦδε ὑπῆρξαν ὑπουργοί;

Διαβατήρια

Χθὲς καὶ σήμερον ἠκούσατε, ὅτι ὁ μὲν Τσαμαδός, ἕνεκα τῆς τοιαύτης καταστάσεως αὐτοχειριάσθη, ὁ δὲ Μαυρομμάτης καὶ Φωτήλας ἐκ Καλαβρύτων ἀπέθανον στερούμενοι καὶ τοῦ ἐπιουσίου ἄρτου, καὶ εἰς τὸ τέρμα τοῦ βίου των τοῖς ἐδόθη δίπλωμα (1) ὡς διαβατήριον διὰ τὴν ἄλλην ζωήν.

(1) Ὑπῆρξε ταλάντευσις τῶν Δυνάμεων ὡς πρὸς τὰ ὅρια αὐτά. Μὲ προϋπόθεσιν τὴν δημιουργίαν ἡγεμονίας ὑποτελοῦς εἰς τὸν Σουλτάνον τὰ ὅρια καθωρίζοντο εἰς τὴν γραμμὴν τῆς Ὄθρυος. Ἐφ' ὅσον θὰ ἐπρόκειτο περὶ ἀνεξαρτήτου ἀπολύτως κράτους, τὰ ὅρια ὑπεχώρουν εἰς τὴν γραμμὴν Σπερχειοῦ — Ἀχελώου. Καὶ αὐτὰ μετὰ τὴν ὑπογραφὴν τῆς συνθήκης Ἀνδριανουπόλεως μεταξὺ Ρώσων καὶ Τούρκων, ἐνῷ προηγουμένως ἐγένετο λόγος καὶ σκέψις διὰ τὸν Ἰσθμόν. Τελικῶς διὰ νὰ παραχωρηθῇ ἡ κατεχομένη ἀπὸ τοὺς Τούρκους Εὔβοια, ἐθυσιάσθη ἡ ἐλευθέρα Σάμος ἐνῷ τῶν Κρητῶν αἱ ἐλπίδες ἔσβησαν ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως συντάξεως τῶν πρωτοκόλλων ἐκείνων.

(1) Δίπλωμα ἀγωνιστοῦ. Ἐδόθησαν εἰς ὅλους τοὺς λαβόντας μέρος εἰς τὸν ἔνοπλον ἀγῶνα, μὲ ἓν μετάλλιον.

Ἐν τούτοις ἄν τινες τῶν αὐτοχθόνων ἐδικαιώθησαν, τοῦτο ἔγινε εἰς αὐτοὺς ἐκ τῆς καλοκαγαθίας τοῦ Βασιλέως μας, καὶ μάλιστα, ἀφοῦ περιήρχοντο πολὺν χρόνον εἰς τὰς ἀγυιάς τῶν Ἀθηνῶν. Ἀφοῦ λοιπὸν οἱ ἑτερόχθονες περιεθάλφθησαν ἐπὶ τοσοῦτον χρόνον, δὲν δικαιοῦνται καὶ οἱ αὐτόχθονες ἤδη ν' ἀπολαύσουν τουλάχιστον τ' αὐτά;

Τὴν ἀλήθειαν ταύτην ἠσθάνθησαν καὶ οἱ κατὰ τῆς προπολογίας λαλήσαντες χθές, ἀναγνωρίσαντες μὲν ὡς ἀληθῆ τὰ παρ' ἡμῶν λεγόμενα, ἀλλ' ἐκφρασθέντες, ὅτι ἡ διόρθωσις τούτων πρέπει νὰ γίνῃ διοικητικῶς.

Ἡ Κρήτη, ἡ Σάμος καὶ λοιπαὶ ἐπαρχίαι, ὅσαι ἔλαβον τὰ ὅπλα πρέπει νὰ χαίρωσι τ' αὐτὰ μὲ τοὺς αὐτόχθονας δικαιώματα; Ἀλλ' ὅτε κατὰ τὸ 1831 ἐχωρίσθησαν τὰ ὅρια τῆς Ἑλλάδος, ἔπρεπεν οἱ κάτοικοί των νὰ σκεφθοῦν, ἂν προτιμοῦν νὰ μείνουν εἰς τὸν Τουρκικὸν ζυγόν, ἢ νὰ μεταναστεύσουν.

Ἡ διάκρισις

Οἱ ἐλθόντες ἕως τὰ 1832 δὲν πρέπει ν' ἀποκλεισθοῦν, μολονότι θεωρεῖ διαφοράν τινα ὡς πρός τινας τόπους, οἱ κάτοικοι τῶν ὁποίων δὲν ἔλαβον τὰ ὅπλα, εἰμὴ ἐν μέρει, ἀλλ' οἱ κάτοικοι τούτων ἦλθον, ὡς εἴπομεν ἕως τὸ 1827, διὸ καὶ δὲν ἀποκλείονται.

Φαινόμεθα πολὺ γενναῖοι, εἶπε, καθότι δεχόμεθα καὶ τοὺς ἐλθόντας ἐκ τῶν λαβουσῶν τὰ ὅπλα ἐπαρχιῶν, μέχρι τοῦ 1832, καὶ τοὺς θεωροῦμεν ἄνευ διακρίσεως. Τὸ αὐτὸ μέτρον φρονεῖ, ὅτι πρέπει νὰ ληφθῇ καὶ ὡς πρὸς τοὺς κατοίκους Θεσσαλίας, Μακεδονίας, Ἠπείρου, οἱ κάτοικοι τῶν ὁποίων ἂν καὶ ἔπρεπε νὰ ἔλθουν μέχρι τοῦ 1827, φρονεῖ, ὅτι πρέπει νὰ τοὺς ὑπαγάγωμεν εἰς τὸν παρ. 6, τοῦ ἄρθρου 4, ἀλλὰ νὰ ἔχωσι τὰ αὐτὰ δικαιώματα μὲ τοὺς αὐτόχθονας.

Τοὺς δὲ ἐν τῷ 6 παραγράφῳ τοῦ ἄρθρου 4 ἐλθόντας μετὰ τὸ 1832, καὶ μὴ ἀνήκοντας εἰς τὰς λαβούσας τὰ ὅπλα ἐπαρχίας, αἵτινες δὲν ἀπετέλουν μέρος τῆς Ἑλλάδος, δὲν πρέπει νὰ δεχθῶμεν, διότι οὕτω ταυτίζομεν τὴν τύχην τῶν ἀγωνισαμένων μὲ τὴν τῶν μὴ ἀγωνισθέντων.

Τὸ ἐπ' αὐτῶν φρονεῖ, ὡς καὶ εἰς τὴν ἰδιαιτέραν του τροπολογίαν ἐξέθεσεν, ὅτι δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ τεθῶσιν εἰς τὴν αὐτὴν κατηγορίαν, ὅσοι ἦλθον ἀπὸ τοῦ 1828-1833 καὶ 34, καὶ ἰδιωτικὸν βίον μετελθόντες ἐπὶ ἓξ καὶ ἑπτὰ ἔτη, τοῖς λαβοῦσι ἅμα ἐπάτησαν τὸ Ἑλληνικὸν ἔδαφος δημοσίας θέσεις.

Περαίνων τὸν λόγον, εἶπεν, ὅτι χθές τις ἀνέγνω ψήφισμα, καθ' ὅ, ἐπειδὴ ὁ ἀγὼν ἦτο κοινός, ἄρα καὶ αἱ ὠφέλειαί του πρέπει νὰ εἶναι τοιαῦται· ἀλλ' εἰς τοῦτο συμφωνεῖ, πλὴν ποία καὶ ὑπὸ ταύτην τὴν ἔποψιν διετηρήθη δικαιοσύνη; Διὰ τοῦ ἀγῶνος μας ἐκερδίσαμεν τὴν ἐθνικὴν γῆν καὶ δημοσίας θέσεις· ἀλλ' ἕκαστος ἠξεύρει, ὅτι ὁ νόμος τῆς προικοδοτήσεως ἦτον κοινὸς δι' ὅλους σχεδόν· αἱ δὲ δημόσιαι θέσεις εἰς τοὺς ἑτερόχθονας μόνον ἦσαν ἐφικταί, καὶ δὲν διετηρήθη οὐδεμία ἀναλογία ὡς πρὸς τὸν ἀριθμὸν τῶν αὐτοχθόνων καὶ ἑτεροχθόνων.

Ἅπασα ἡ φυλὴ

Ἄλλος δὲ εἶπεν, ὅτι δὲν ἦλθεν ἐνταῦθα, οὔτε συμπάθειαν νὰ διεγείρῃ, οὔτε ἀντιπάθειαν, εἰμή, ὅτι δὲν δύναται ἡ Συνέλευσις ἐπὶ τοῦ προκειμένου ζητήματος νὰ νομοθετήσῃ περὶ παρελθόντων, καὶ μάλιστα περὶ ὧν αἱ παρελθοῦσαι συνελεύσεις ἀπεφάνθησαν.

Τὸ Σύνταγμα τῆς Τροιζῆνος (τοῦ ὁποίου ἀνέγνωσεν ἄρθρα) εἰς τὸ 2 ἄρθρον εἶναι πολὺ γενικόν, περιλαμβάνον ἅπασαν τὴν Ἑλληνικὴν φυλὴν ὡς καὶ αὐτὴν τὴν Σλαβικὴν καὶ Ἀλβανικήν.

Μετὰ τὸ Σύνταγμα τῆς Τροιζῆνος οὐδεὶς νόμος ἔγινε, πραγματευόμενος περὶ τοῦ προκειμένου ζητήματος. Ὁ κατὰ τὸ 1835 ἐκδοθεὶς περὶ ἰθαγενείας δὲν πραγματεύεται περὶ τῶν δημοσίων δικαιωμάτων, οὐδὲ περὶ ἀντιπροσωπικοῦ· μάλιστα καὶ ἂν ὑποθέσωμεν, ὅτι ὁ νόμος οὗτος ἀντίκειται εἰς τὸν συνταγματικὸν τῆς Τροιζῆνος νόμον, δὲν πρέπει νὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψιν, διότι οἱ συνταγματικοὶ νόμοι εἶναι ἐπικρατέστεροι τῶν κοινῶν νόμων· πᾶς νόμος, ἅμα ἐκδοθῇ, ὑποτίθεται, ὅτι εἶναι αἰώνιος, πολὺ δὲ πλέον οἱ συνταγματικοί, οἵτινες ὀργανίζουν τὰς τύχας τῶν ἐθνῶν. Ἑπομένως, ἅπαντες οἱ μεταναστεύσαντες ἑτερόχθονες Ἕλληνες, ἦλθον δυνάμει τοῦ συνταγματικοῦ νόμου τῆς Τροιζῆνος, ὅστις εἶναι ἐν ἰσχύϊ· τοῦτον ἐσεβάσθη ἡ δικαστικὴ ἐξουσία, καθότι πρό τινος καιροῦ τὸ ἐφετεῖον τῆς καθέδρας, (1) ὑπαρχούσης διαφορᾶς μεταξὺ τοῦ ἀνακτορίου καὶ ἰδιώτου τινός, ἀπεφάνθη ὑπὲρ τοῦ ἰδιώτου, στηριχθὲν εἰς τὸν νόμον τῆς Τροιζῆνος· πῶς λοιπὸν ἡμεῖς ἐπὶ τοῦ προκειμένου θέλομεν θεωρήσει αὐτὸν ἀνίσχυρον; Ὅταν οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες μετὰ ἐνναετῆ συνεχῆ πόλεμον, πολεμοῦντες τοὺς Τρῶας, ἀπεφάσισαν ν' ἀναχωρήσωσι χωρὶς νὰ ἐκδικήσωσι τὴν ἀτιμίαν τῆς Ἑλλάδος διὰ τὴν ἁρπαγὴν τῆς Ἑλένης, καὶ οὐδὲ ἡ φωνὴ τοῦ Ἀγαμέμνονος δὲν ἠδύνατο νὰ ἐμποδίσῃ τὴν ἀναχώρησιν τοῦ στρατεύματος, μόνος ὁ Ὀδυσσεὺς γνωρίζων καλύτερα τὰ αἰσθήματα τῶν Ἑλλήνων, ἀνεχαίτισε τὴν ὁρμὴν τοῦ στρατοῦ εἰπών.

«Πῆ δ' αἱ συνθεσίαι τε καὶ ὅρκια βήσεται ἡμῖν πιστά;» καὶ ἡμεῖς, εἶπεν, ἅπαντες συνηγμένοι ὄντες ἐν Τροιζῆνι, ὡρκίσθημεν νὰ φυλάξωμεν τοὺς ὅρκους· καὶ ἑπομένως ἁρμόζει νὰ εἴπωμεν σήμερον :

«Πῆ δ' αἱ συνθεσίαι τε καὶ ὅρκια βήσεται ἡμῖν πιστά;»

Ἡ ἀναλλοίωτος ἀρχὴ

Ὁ συνταγματικὸς νόμος εἶναι αἰώνιος, ἂν καὶ ἡ αἰωνιότης εἶναι κοινὸς χαρακτὴρ παντὸς σχεδίου νόμου· ἑπομένως δὲν δύναται νὰ τὸν ἀνακαλέσῃ, εἰμὴ ὑπεράνθρωπος δύναμις, ἡμεῖς σήμερον συνήλθομεν νὰ νομοθετήσωμεν περὶ μελλόντων, καὶ οὐχὶ περὶ παρεληλυθότων. Ἅπασαι αἱ νομοθεσίαι τῶν ἐθνῶν καθιερώνουν τὴν ἀναλλοίωτον ἀρχήν, τῆς μὴ ὀπισθενεργείας τῶν νόμων. Ἡ ἀναδρομὴ τοῦ νόμου καταστρέφει πᾶσαν ἐλευθερίαν διότι ἀναιρεῖ δικαιώματα, τὰ ὁποῖα περιποιεῖταί τις εἰς ἑαυτὸν διὰ τῆς νομίμου ἐργασίας, ἐμπνέει δισταγμόν, δυσπιστίαν καὶ πᾶσαν οἱασδήποτε φύσεως συναλλαγὴν ὅσοι εἶναι φίλοι τῆς ἐλευθερίας, πρέπει ν' ἀποφύγουν αὐτήν.

Τὸ τέλος τοῦ κόσμου

Περὶ τοῦ παρελθόντος διατάσσει ἡ δικαστικὴ ἐξουσία δυνάμει ἰσχύοντος νόμου· ἡ δὲ νομοθετικὴ τοὐναντίον περὶ τοῦ μέλλοντος, ἂν λοιπὸν ἡμεῖς δεχθῶμεν τὴν τροπολογίαν, θέλομεν ἐκδώσει ἀπόφασιν, δι' ἧς δικάζομεν τοὺς κατέχοντας τὰς δημοσίας θέσεις, θέλομεν ἐνδυθῇ καὶ τὸν χαρακτῆρα τοῦ δικαστοῦ· πολλοὶ λέγουν, ὅταν τοῦτο γίνῃ, ὥστε ἡ δικαστικὴ ἐξουσία νὰ δικάσῃ καὶ τἀνάπαλιν, τότε εἶναι τὸ τέλος τοῦ κόσμου.

Τὰ ἄχρι τοῦδε ἐκτεθέντα ἦταν συνέπειαι, καὶ ἀρχαὶ τῆς πεποιθήσεώς του· ἤδη δὲ λέγει καί, τι ἀκόμη περὶ ὀπισθενεργείας τῶν νόμων.

Ἐκ τῆς κεφαλῆς τοῦ νομοθέτου ἐξέρχονται τὰ μεγαλύτερα ἐπινοήματα, δι' ὧν διέπονται αἱ τύχαι τῶν ἐθνῶν, καὶ προστατεύονται τὰ μεγάλα βασίλεια, πλὴν ὅσον παντοδύναμος καὶ ἂν εἶναι ὁ νομοθέτης, δὲν δύναται νὰ ἐπιβλέψῃ καὶ θεσπίσῃ περὶ τοῦ παρελθόντος· ὁ νόμος γεννᾶται ἀπὸ τὴν κατάχρησιν, ἀλλὰ δὲν μπορεῖ νὰ μὴ τιμωρήσῃ διοικητικῶς, μόνον δύναται νὰ τὴν διορθώσῃ· πρὶν γίνῃ κατάχρησις, κανεὶς δὲν ἐφαρμόζει τὸν νόμον.

Περαίνων τὸν λόγον εἶπεν, ὅτι δὲν δυνάμεθα νὰ ἀκυρώ-

(1) Τῶν Ἀθηνῶν.

σωμεν τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ ἐν Τροιζῆνι Συντάγματος, οὔτε πάλιν νὰ μείνουν αἱ παρελθοῦσαι καταχρήσεις ἀδιόρθωτοι. Ἂς λάβωμεν ὡς παράδειγμα τὴν Γαλλίαν, ὅτε κατὰ τὸ 1814 καὶ 1815 ἡ μεταναστεύσασα γενεὰ διεδέχθη τὸ σκῆπτρον σχεδὸν ὅλης τῆς Εὐρώπης, (1) κατέφυγεν εἰς ἐκκαθαρισμοὺς ὅλων τῶν γραφείων ἀποβάλλουσα τοὺς ὑπαλλήλους των.

Ὁ Ι. Κωλέττης (14-1-1844)

Ἐντεῦθεν εἷς τῶν πληρεξουσίων πρῶτος ἔχων τὸν λόγον, ἐπὶ του αὐτοῦ τῶν προλαβουσῶν συνεδριάσεων αντικειμένου, ἔλεξε τάδε· φρίττω, είπεν, ἐνθυμούμενος τὴν ἡμέραν ἐκείνην, καθ' ἣν ἐδώσαμεν τὸν ὑπὲρ της ἐλευθερίας τῆς πατρίδος ὅρκον, δι' οὗ ὡμόσαμεν να συνεισφέρωμεν τὰ πάντα, καὶ αὐτὴν μας τὴν ζωὴν διὰ τὴν ἐλευθερίαν τῆς Ἑλλάδος. Ζῶσιν ἔτι πολλοὶ ἐκ τῶν ὁμοσάντων τὸν ὅρκον τοῦτον. Πόσον πρέπει νὰ συναισθανθῶμεν τὸ βάρος τοῦ ὅρκου τούτου εἰς ταύτην τὴν περίστασιν, καθ' ἣν συνήλθομεν νὰ συντάξωμεν τὸ Σύνταγμα, τὸ εὐαγγέλιον τοῦτο τῆς πολιτικῆς ἡμῶν ὑπάρξεως, ὥστε δύο τοῦ λοιποῦ εὐαγγέλια νὰ ἔχωμεν, τὸ τῆς θρησκείας, καὶ τὸ τῆς πολιτικῆς ἡμῶν ὑπάρξεως· διὰ τὴν γεωγραφικήν της θέσιν ἡ Ἑλλὰς εἶναι τὸ κέντρον τῆς Εὐρώπης ισταμένη, καὶ ἔχουσα ἐκ μὲν δεξιῶν τὴν Ἀνατολήν, ἐξ ἀριστερῶν δὲ τὴν Δύσιν, προώρισται, ὥστε διὰ μὲν της πτώσεως αὐτῆς νὰ φωτίσῃ τὴν Δύσιν, (2) διὰ δὲ τῆς ἀναγεννήσεως τὴν Ἀνατολήν. Τὸ μεν πρῶτον ἐξεπλήρωσαν οἱ προπάτορες ἡμῶν, τὸ δὲ δεύτερον εἶναι εἰς ἡμᾶς ἀνατεθημένον· ἐν τῷ πνεύματι τοῦ ὅρκου τούτου, καὶ τῆς μεγάλης ταύτης ἰδέας εἶδον πάντοτε τοὺς πληρεξουσίους τοῦ ἔθνους νὰ συνέρχωνται διὰ ν' ἀποφασίσωσιν οὐχὶ πλέον περὶ τῆς τύχης τῆς Ἑλλάδος, ἀλλὰ τῆς Ἑλληνικῆς φυλῆς.

Πόσον ἐπεθύμουν νὰ ἦσαν παρόντες σήμερον Γερμανοί, Ζαΐμαι Κολοκοτρῶναι, οἱ ἄλλοτε τῆς ἐθνικῆς Συνελεύσεως πληρεξούσιοι, καὶ αὐτοὶ οἱ δραξάμενοι τὰ ὅπλα ἐπὶ τῷ γενικῷ τούτῳ σκοπῷ διὰ νὰ συνομολογήσωσι μετ' ἐμοῦ πόσον ἐμακρύνθημεν τῆς μεγάλης ἐκείνης τῆς πατρίδος ἰδέας, τὴν ὁποίαν εἰς αὐτὸ τοῦ Ρήγα τὸ τραγοῦδι εἴδομεν κατὰ πρῶτον ἐκπεφρασμένην. Ἐν ἑνὶ πνεύματι τότε ἡνωμένοι, ὅσοι εἴχομεν τὸ ἐνώνυμον Ἕλληνες, ἐκερδίσαμεν μέρος τοῦ ὅλου σκοποῦ· νῦν δὲ ἐνασχολούμεθα εἰς ματαίας διακρίσεις ἑλλήνων καὶ ἑλλήνων χριστιανῶν καὶ χριστιανῶν ἡμεῖς, οἵτινες φέροντες εἰς τὴν μίαν χεῖραν τὴν σημαίαν τῆς θρησκείας καὶ εἰς τὴν ἄλλην τῆς ἐλευθερίας ἐκοπιάσαμεν ἐπὶ πολυετίαν διὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν ὅλων ἐν γένει τῶν ὁμοδόξων Χριστιανῶν. Παρόμοιον ὅρκον καὶ πρὸ ὀλίγου ἡμεῖς αὐτοὶ ἐδώσαμεν πανδήμως. Ἐκ τούτων τῶν ἀρχῶν ὁρμώμενος, θέλω ἐκφράσει τὴν ἰδίαν μου γνώμην ἐπὶ τοῦ προκειμένου, ὡς καὶ πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν ἐξέφρασα ἐπὶ τοῦ τῆς θρησκείας ἀντικειμένου σύμφωνον γνώμην κειμένην εἰς τ' ἀρχεῖα ἑνὸς τῶν ὑπουργείων· ἐκ τῶν δύο τούτων γνωμῶν γίνεται κατάδηλος ἡ ἀδιάκοπος φροντίς μου τοῦ νὰ εἶμαι πιστὸς εἰς τὸν ὅρκον, καὶ εἰς τὸν ἀνέκαθεν τεθέντα πολιτικὸν σκοπόν. Καὶ ὑμεῖς βεβαίως τὸ αὐτὸ φρόνημα ἔχετε, τὸ αὐτὸ ἐπιθυμεῖτε, διότι ἕκαστος ἡμῶν ἔχει ἐν ἑαυτῷ τὴν ἰδέα της λαμπρᾶς του Ἑλληνικῆς καταγωγῆς· πᾶς τις ἐξ ὑμῶν αἰσθάνεται, ὅτι ἡ συνέλευσις αὕτη ἐκροτήθη εἰς Ἀθήνας, τῆς ὁποίας τὴν λαμπρότητα, τὸ μεγαλεῖον καὶ τὰ ἀμίμητα ἀριστουργήματα αἰῶνας ἐθαύμασαν, καὶ θαυμάζουν. Αἱ Ἀθῆναι, καὶ σύμπασα ἡ Ἑλλὰς διηρημένη τὸ πάλαι καθέκαστα, καὶ εἰς ἰδιαίτερα Κράτη ἔπεσε, καὶ πεσοῦσα ἐφώτισε τὸν κόσμον.

Οἱ Ἕλληνες τῆς Ἰταλίας

Ὁποίας ἆρά γε ἐλπίδας παρέχει σήμερον ἀναγεννηθεῖσα ἡ Ἑλλάς, καὶ ἡνωμένη εἰς ἓν κράτος, εἰς ἕνα σκοπόν, καὶ μίαν δύναμιν, εἰς μίαν θρησκείαν, εἰς ἓν τέλος Σύνταγμα, τὸ ὁποῖον τώρα ἀπεργαζόμεθα. Σήμερον οὐδεὶς Ἕλλην τὴν καρδίαν δύναται νὰ παρουσιασθῇ μὲ εὐτελεῖς ἰδέας, ἐνῷ ἔχει κατὰ νοῦν, μάλιστα ὅτι ἡ Εὐρώπη, ἅμα ἤκουσε τὴν κλαγγὴν τῶν ὅπλων τῆς Ἑλλάδος ἠλεκτρίσθη, καὶ ἔδραμεν εἰς βοήθειάν της, διὰ νὰ σώσῃ τὴν πηγὴν αὐτήν, ἐκ τῶν ναμάτων τῆς ὁποίας αὐτὴ ἐφωτίσθη. Οἱ λαοὶ τῆς δύσεως ἠσθάνθησαν τὰ παθήματα ἡμῶν, ἐπεθύμησαν τὴν ἐλευθερίαν μας, καὶ τὴν ἐπιθυμίαν αὐτῶν ἠσπάσθησαν ὡς ἰδίαν αἱ Κυβερνήσεις των, πολυτρόπως συντελέσασαι εἰς τὸν σκοπόν μας. Ὁ ὑπὲρ ἡμῶν ἐνθουσιασμὸς τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ κόσμου εἶναι ἀπερίγραπτος· δὲν δύναταί τις νὰ λάβῃ ἰδέαν αὐτοῦ, είμη ἂν τὸν ἴδῃ ὡς ὁ ἴδιος. Εἰς Πάλερμον κατοικοῦν Ἕλληνες ἕως 16.000 οἵτινες κατῴκησαν ἐκεῖ πρὸ αἰῶνος, φεύγοντας τὴν δουλείαν· οὗτοι κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς ἀναστάσεως ἀναβαίνουν εἰς ὄρος, καὶ ἐκεῖθεν πρὸς τὴν Ἑλλάδα ἀποβλέποντες, τελοῦσι τὴν ἀνάστασιν· τούτων ἡ καρδιὰ πάλλει, ἐπιθυμούντων τὴν μεθ' ἡμῶν ἕνωσιν, καὶ ημεῖς νὰ τοὺς νομίσωμεν ὡς μὴ Ἕλληνας, διότι δὲν ἐδυνήθησαν νὰ συναγωνισθῶσι μεθ' ἡμῶν; Αἱ Εὐρωπαϊκαὶ δυνάμεις ἔτειναν εἰς ἡμᾶς ἀρωγὸν τὴν χεῖρα, ὅτε εἴμεθα, ἂν ὄχι ἐγγὺς τοῦ νὰ καταποντισθῶμεν διότι ἔτσι οἱ ἀνδρεῖοι Πελοποννήσιοι ἀπέκτεινον ἀνηλεῶς τοὺς ἐχθρούς, περιτρέχοντες τὴν Πελοπόννησον καὶ εἰς ἀρχηγόν φρούραρχον τοῦ Ναυπλίου προσηνέχθησαν ἑκατομμύρια διὰ νὰ παραδώσῃ τὸ φρούριον ἀλλ' εἰς τρομερὸν καὶ μέγαν κίνδυνον.

Ὁ Βούλγαρος Χατζηχρῆστος

Ὡρκίσθημεν λοιπὸν ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας τῶν ὀρθοδόξων χριστιανῶν. καὶ ὅλων τῶν Ἑλλήνων· ἀλλὰ διάφορα περιστατικὰ περιώρισαν ἡμᾶς εἰς ὡρισμένην ἔκτασιν. Πρωτόκολλα τῶν τριῶν δυνάμεων ἔδωκαν ἡμῖν μὲν τὴν ἀνεξαρτησίαν εἰς δὲ τοὺς ἐκτὸς τῆς Ἑλλάδος μείναντας ἀδελφούς, τοὺς ἐπίσης ὡς ἡμᾶς ἀγωνισαμένους τὸν ἱερὸν ἀγῶνα. τὸ δικαίωμα τῆς μεταναστεύσεως ἐν Ἑλλάδι· οἱ ἀδελφοὶ οὗτοι ἔλαβον τὰ ὅπλα, ἠγωνίσθησαν, καὶ ἐμίγησαν ἐπὶ πολυετίαν, οὐ μόνον κατὰ τὰς ἐπαρχίας τῆς Ἑλλάδος, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὴν Εὐρωπαϊκὴν Τουρκίαν καὶ Ἀσίαν διότι καὶ ἐκεῖ τὸ ᾆσμα τοῦ Ρήγα ἠκούσθη· εἰς τὰ Δερβένια, (1) ὅπου μυριάδες ἐχθρῶν ἠφανίσθησαν ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν τοῦ Πελοποννησίου ἀρχηγοῦ, ὅπου ὁ Νικήτας ἔλαβε τὸ τοῦ Τουρκοφάγου ἐπώνυμον, ἐκεῖ καὶ ὁ Χατζῆ-Χρῆστος (2) ἀνδρείως ἐπολέμησε μετὰ τῶν ὑπὸ τὰς ὁδηγίας του Βουλγάρων. καὶ συνετέλεσε τὰ μέγιστα εἰς τὴν καταστροφὴν τῶν πολεμίων.

Λόγῳ καταχρήσεων;

Ταῦτα τὰ κατορθώματα δὲν ἐλάνθασαν τὴν Εὐρώπην, καὶ διὰ τοῦτο αἱ δυνάμεις ἔδωκαν τὸ δικαίωμα τῆς μεταναστεύσεως εἰς τὰς ἀπολειφθείσας ἐκτὸς τῆς Ἑλλάδος ἐ-

(1) Οἱ ἀκολουθήσαντες τοὺς Βουρβώνους εἰς τὴν ἐξορίαν των ἀριστοκράται, οἱ γνωστοὶ «ἐμιγκρὲ» οἱ ὁποῖοι ἐπανῆλθον μετὰ τὴν πτῶσιν τοῦ Ναπολέοντος.

(2) Ἐννοεῖ τὴν ἔξοδον λογίων πρὸς τὴν Εὐρώπην μετὰ τὴν κατάκτησιν τῆς Βυζαντινῆς Αὐτοκρατορίας ἀπὸ τοὺς Ὀθωμανούς.

(1) Τῆς Μεγαρίδος, πρὸ τοῦ Ἰσθμοῦ.

(2) Ὁ Χατζηχρῆστος, μὲ ὁμάδα Βουλγάρων ἱπποκόμων, ΤούρκωνΜπέηδων τῆς Μακεδονίας, περίπου ἑκατὸν πενῆντα, εὑρέθη εἰς τὴν ἁλωθεῖσαν Τρίπολιν τὸν Σεπτέμβριον τοῦ 1821. Εἶχον εἰσέλθει εἰς αὐτὴν μὲ τὸ ἐπικουρικὸν σῶμα τοῦ Κεχαγιάμπεη, τὸ ὁποῖον εἶχεν ἀποστείλει ἐκεῖ ὁ Χουρσίτ — Πασᾶς. Κατετάγησαν εἰς τὰς ἑλληνικὰς δυνάμεις καὶ ἐπολέμησαν μέχρι τέλους τοῦ ἀγῶνος.

παρχίας. Τούτων οὕτως ἐχόντων, δυνάμεθα νὰ θέσωμεν διάκρισιν τινα, τίς ἔστιν Ἕλλην, καὶ τίς οὐκ' ἔστιν Ἕλλην, τίς πρέπει νὰ ἔχῃ πολιτικὰ δικαιώματα, καὶ τίς οὔ; Ἡμεῖς να πράξωμεν τοῦτο, οἵτινες ὁρκισθέντες κατὰ τὰς ἐθνικὰς Συνελεύσεις, ἐκηρύξαμεν, ὅτι Ἕλληνες εἶναι πάντες οἱ πιστεύοντες εις Χριστὸν καὶ τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν πάτριον ἔχοντες, τοῦτο δὲ διὰ καταχρήσεις γενομένας εἰς τὴν διανομὴν υπουργημάτων; Τὰς καταχρήσεις συνομολογῶ κἀγώ, ἀλλὰ ταύτας δὲν δυνάμεθα νὰ ἐμποδίσωμεν τοῦ λοιποῦ καὶ χωρὶς νὰ συζητήσωμεν τίνες ἔχουσι δικαίωμα; Ἐρωτῶ, οἱ ἐγγεγραμμένοι εἰς τὸν κατάλογον τῆς φιλικῆς έταιρίας, ὁμόσαντες τὸν αὐτὸν τῆς ἐλευθερίας ὅρκον, καὶ τὸν αὐχένα των θέσαντες ὑπὸ τὴν σπάθην τοῦ δυνάστου εἰσίν, ἢ οὐκ εἰσίν Ἕλληνες; Τί ἔπεισεν ἡμᾶς νὰ κηρύξωμεν τὴν ἕνωσιν τῶν ἐκκλησιων; Ἀναγινώσκω εἰς ὅλων τὰς καρδίας τὴν ἀπάντησιν, το μέγα πρόβλημα, ὅτι ἠθελήσατε νὰ εἶσθε συνδεδεμένοι εις ἓν σῶμα. Πῶς ἡ πρᾶξις αὐτὴ δύναται νὰ συμβιβασθῇ μὲ τὴν σημερινὴν ἐξέτασιν τῶν πολιτικῶν δικαιωματων, την ὁποίαν ἕνεκα καταχρήσεων ὑπαλληλίας ζητεῖτε νὰ κάμητε; Ἔκλαυσα πρὸ ὀλίγου ἰδὼν τὴν σύζυγον καὶ τὸν υιὸν τοῦ Γεωργίου Ὀλυμπιώτου, (1) τοῦ θύματος τούτου τῆς Ἑλληνικῆς παλλιγγενεσίας, ὅστις μεθ' ὅλων τῶν ὑπὸ τὰς ὁδηγίας του ἀνδρείων πολεμιστῶν ἔπεσε, μαχόμενος. Καὶ τοῦ υἱοῦ τούτου τὰ πολιτικὰ δικαιώματα θέλουν ἀμφισβητηθῆ; Ἐν μόνον ἐκ τῶν ἀπείρων παραδειγμάτων.

Πῶς λοιπὸν εἰς τὸ Σύνταγμα, εἰς τὸ αἰώνιον τοῦτο Εὐαγγέλιον τῆς πολιτικῆς μας ὑπάρξεως θέλομεν θέσει τοιαῦτα ἄρθρα; Τί θέλομεν ἀποδείξει εἰς τὰς εὐεργέτιδας δυνάμεις, αἵτινες μᾶς ἤνοιξαν τὸν δρόμον, εἰποῦσαι, αὐτὰ εἰσὶν τὰ ὁριά σας· ἡμεῖς θέλομεν κλείσει αὐτὸν εἰς τοὺς ὁμογενεῖς; Νὰ δεχθῶμεν ἐν μέρει τὰ πρωτόκολλα, καθ' ὅσον μᾶς ἀρέσκουσι καὶ ν' ἄλλα ν' ἀπορρίψωμεν;

Ἐπὶ τῆς σημερινῆς συζητήσεως χαίρουσι πάντως τινές, τὸ αἰσθάνεσθε, διὸ τὸ σιωπῶ, διότι ὁμιλῶ πρὸς Ἕλληνας πληρεξουσίους, τῶν ὁποίων τὰ εὐγενῆ αἰσθήματα μοὶ εἶναι γνωστά. Ἡ ἱερὰ θρησκεία κρατεῖ ἡμᾶς ἡνωμένους ἀλλήλοις, ἡ ἐλευθερία θέλει μᾶς χωρίσει; Ἡ ἐν Ἀθήναις γεννηθεῖσα ἐλευθερία να γίνῃ αἴτιος τῆς διαιρέσεως εἰς αὐτὰς τὰς Ἀθήνας, ὥστε νὰ εἴπωμεν, ὅτι θέλομεν αὐτὴν ἀποκλειστικῶς δι' ἡμᾶς αὐτούς; ἀντὶ νὰ λάβωμεν, ὡς καὶ ἄλλοτε ὅτε ἀφ' ἑνὸς μὲν μέρους οἱ στρατιῶται, ἀφ' ἑτέρου δὲ οἱ ἀρχιερεῖς ἐχώρουν εἰς τὸν ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας πόλεμον, ἀντὶ νὰ λάβωμν λέγω τὰς δύο ταύτας σημαίας τῆς θρησκείας, καὶ τῆς ἐλευθρίας, θέλομεν θέσει σήμερον περιορισμοὺς τῆς ἐλευθερίας εἰς τὸ Σύνταγμα; Τί θέλουσιν εἰπεῖ οἱ μεταγενέστεροι δι' ἡμᾶς, ὅταν ἴδωσι τὸ τοιοῦτον Σύνταγμα; Ὅτι ὁ λαὸς εἶναι τεθλιμμένος διὰ τὰς καταχρήσεις, εἶναι βέβαιον, ἀλλὰ τὰ γενναῖα αἰσθήματα αὐτοῦ τὰ γνωρίζομεν πάντες. Καί ἄλλοτε εἴδομεν αὐτόν, πεινῶντα καὶ γυμνητεύοντα, ἀλλ' ὅμως ἅμα ἠκούετο λόγος περὶ κινδύνου καὶ ἐλευθερίας τῆς πατρίδος, ὡρμοῦσαν πάλιν ἀκαθέκτως εἰς τοὺς πολέμους. Τοιοῦτος ἦτο, καὶ εἶναι ὁ Ἑλληνικὸς λαός, καὶ διὰ τοῦτο διεπράχθη τὸ μέγα τῆς Ἑλληνικῆς δόξης ἔργον.

Αἱ γενεαλογίαι

Αἱ σημεριναὶ συζητήσεις περιστρέφονται εἰς σφαλερὸν κύκλον, καὶ τοῦτο ἐπιμαρτυρεῖ ἡ πληθὺς τῶν παρουσιασθεισῶν τροπολογιῶν. Ἠξεύρομεν πόσους κατοίκους ἔχομεν ἐντὸς τοῦ Βασιλείου τῆς Ἑλλάδος· αἱ κατὰ τὴν Τουρκίαν Ἑλληνικαὶ πρεσβεῖαι ἔχουσι πόνους καὶ μόχθους καθ' ἑκάστην εἰς τὸ νὰ προστατεύωσι τοὺς Ἕλληνας ὁμοθρήσκους. Ἀλλὰ τοῦ λοιποῦ πῶς θέλουσι δυνηθῆ νὰ υπερασπίσωσιν αὐτούς, τῶν ὁποίων τὰ πολιτικὰ δικαιώματα ἀμφισβητοῦνται, οἵτινες δὲν κρίνονται πλέον Ἕλληνες; Ἀλλ' ἡ Ἑλληνικὴ Συνέλευσις δὲν θέλει καταντήσει ποτὲ εἰς τοῦτο. Διατί λοιπὸν νὰ κατατρίβωμεν εἰς μάτην τὸν πολύτιμον χρόνον; Οἱ ἐντολεῖς ἡμῶν περιμένουσι τὸ Σύνταγμα νὰ ἴδωσιν. Οἱ δὲ ἐκτὸς ἡμῶν λαοὶ ἀτενίζουσι πρὸς ἡμᾶς τὰ ὄμματα, διὰ νὰ μάθωσι τί περὶ αὐτῶν φρόνημά μας· λυπηρὸν λοιπὸν τὸ νὰ διατρίβωμεν εἰς γενεαλογίας.

Τὴν κατάχρησιν πρέπει νὰ προσβάλωμεν καὶ νὰ ἀποσκορακίσωμεν διὰ τὸ μέλλον ἀλλ' εἰς τὸ Σύνταγμα δὲν πρέπει νὰ τεθῶσι στοιχεῖα παθῶν καὶ διαιρέσεων. Καταχρήσεις ἔγιναν ἐπὶ δεκαετίαν, ἀλλ' αὐταὶ αὗται προεκάλεσαν τὴν παῦσιν των κατ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν, καθ' ἣν παιανιζούσης τῆς μουσικῆς, μετέστη τὸ ἔθνος εἰς τὴν ἐθνικὴν ὁδόν.

Ἡ Κυβέρνησις τοῦ λαοῦ θέλει σύγκειται ἐξ ὑμῶν αὐτῶν· ὑπουργεῖα ἐξ ὑμῶν, Βουλευταὶ καὶ Γερουσιασταὶ ἐξ ὑμῶν. Δὲν εἶναι φόβος λοιπὸν μήπως συμβῶσι τοῦ λοιποῦ αἱ αὐταὶ καταχρήσεις, καὶ ἐὰν τυχὸν συμβῇ κατάχρησίς τις, ἡ Βουλὴ ἀμέσως ἐνίσταται, καὶ φέρει τὴν κατάπαυσιν της. Ἀλλ' ὅμως ἱκανοποίησίς τις εἶναι καλὸν νὰ δοθῇ καὶ σήμερον, πλὴν ἂς γίνῃ αὕτη διὰ ψηφίσματος, κελεύοντος τὴν ἐκκάθαρσιν τῆς ὑπαλληλίας, χωρὶς νὰ τεθῇ τι περὶ τούτου εἰς τὸ Σύνταγμα, τὸ ὁποῖον πρέπει, ἁγνὸν τῶν τοιούτων κηλίδων, νὰ μὴ περιέχη, εἰμὴ γενικῶς, τὰ τοῦ πολίτου Ἕλληνος δικαιώματα· αὕτη εἶπεν, εἶναι γνώμη του τὴν ὁποίαν νομίζει σύμφωνον μὲ τὸν ὅρκον, τὸν ὁποῖον ἔδωκε μὲ τὰ αἰσθήματά του, μὲ τὰς ἐπιθυμίας τῶν ὁμοδόξων χριστιανῶν καὶ Ἑλλήνων, μὲ προσδοκίας τῶν φίλων δυνάμεων, καὶ μὲ τὸ μέλλον τῆς Ἑλλάδος.

Ὁ Ἀλ. Μαυροκορδάτος (15-1-1844)

Ἀκολούθως ὁ συνήθως ἐκπληρῶν καθήκοντα Προέδρου Ἀντιπρόεδρος (1) ἀνήγγειλεν, ὅτι ἀντικείμενον τῆς σημερινῆς συνεδριάσεως εἶναι ἡ ἐξακολούθησις τῆς συζητήσεως τῶν προσπαθειῶν τροποποιήσεων ἐπὶ τοῦ 3 ἄρθρου τοῦ Συντάγματος. Παραχωρήσας δὲ τὴν θέσιν του εἰς τὸν ἀμέσως ἑπόμενον Ἀντιπρόεδρον, καὶ πρῶτος λαβὼν τὸν λόγον ἐπὶ τοῦ προκειμένου, εἶπεν· ἡ προκειμένη ὑπόθεσις ἑβδομάδα ὁλόκληρον ἀπασχολεῖ τὴν Συνέλευσιν, καὶ πλῆθος τροποποιήσεων ἐπὶ τοῦ 3 ἄρθρου τοῦ σχεδίου τοῦ

(1) Τοῦ Γιωργάκη Ὀλύμπιου πεσόντος εἰς τὴν Ρουμανίαν μετὰ τὴν ἧτταν τῶν δυνάμεων τοῦ Ἀλ. Ὑψηλάντου.

(1) Εἶναι ὁ Ἀλ. Μαυροκορδᾶτος. Ἐγεννήθη εἰς τὸ Ἀρναούτκιοϊ (Μέγα Ρεῦμα τῆς Κωνσταντινουπόλεως τὸ 1791. Μέλη τῆς οἰκογενείας του εἶχον διατελέσει ἡγεμόνες Βλαχίας καὶ Μολδαυΐας. Ἐσπούδασε καὶ εἰς Ἰταλίαν καὶ ἦτο τέλειος γνώστης τῆς τουρκικῆς, γαλλικῆς, ἰταλικῆς. Τὸ 1812 ἠκολούθησεν τὸν ἐκ μητρὸς θεῖον του Γ. Καρατζᾶν εἰς Βλαχίαν, ὡς εἷς τῶν γραμματέων (ὑπουργῶν του) Τὸ 1819 ἔφυγεν ἐκ Βλαχίας μετὰ τοῦ ἡγεμόνος. Κατέφυγεν εἰς Ἰταλίαν. Ἐμυήθη. Ἡ ἐπανάστασις τὸν εὗρεν εἰς ἡλικίαν 30 ἐτῶν. Ἐναύλωσε ἓν πλοῖον ἐφόρτωσε ἐφόδια καὶ κατέπλευσεν εἰς Μεσολόγγιον. Κατηυθύνετο εἰς Πάτρας νομίζων ὅτι εἶχεν ἀπελευθερωθῆ αὕτη τὸν Ἰούνιον τοῦ 1821, συνοδευόμενος ἀπὸ ὁμάδα λογίων Ἑλλήνων καὶ δεκάδα ξένων ἀξιωματικῶν, ἐθελοντῶν ἀλλὰ καὶ μισθωτῶν του. Πάντες δὲ τὸν προσηγόρευαν ὡς πρίγκιπα. Ἔκτοτε ἀρχίζει ἡ πολυσχιδὴς πολιτικὴ καὶ διοικητικὴ δρᾶσις του. Ὠργάνωσε τὴν Δυτικὴν Στερεὰν Ἑλλάδα καὶ συνέβαλε εἰς τὴν ἄμυναν της, ἀλλὰ ταυτοχρόνως ἀνεμείχθη εἰς τὰς διαμάχας, πολιτικῶν δηλαδὴ τῶν πλουσίων προκρίτων καὶ στρατιωτικῶν δηλαδὴ τῶν λαϊκῶν στοιχείων κατὰ τρόπον ὁ ὁποῖος ὤξυνε τὴν διαμάχην, μετέφερε δὲ εἰς αὐτὴν καὶ τὰς γνωστὰς ραδιουργίας τῶν Φαναριωτῶν. Δι' αὐτὸν τὸν λόγον εἵλκυσε συμπαθείας ἀλλὰ καὶ ἀπέραντον ἀντιπάθειαν. Ἡγήθη τῆς ἀγγλοφίλου μερίδος ἡ ὁποία ἔγινε τὸ ἓν τῶν τριῶν πολιτικῶν κομμάτων καὶ ἐθεωρήθη ὅτι ἀπὸ τῆς ἐλεύσεως του εἰς τὴν μαχομένην Ἑλλάδα ὑπῆρξεν ὄργανον τῶν Ἄγγλων. Ἔπαιξε σημαντικὸν ρόλον εἰς τὴν ἑλληνικὴν πολιτικὴν μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν πρὸ καὶ μετὰ τὴν κατάκτησιν τῶν συνταγματικῶν ἐλευθεριῶν.

Συντάγματος, επαρουσιάσθησαν, ενώ επί άλλων αντικειμένων μόλις δύο, ή τρεις τροπολογίαι εσυζητούντο, και ταχέως ή Συνέλευσις προέβαινεν εις την λύσιν των· εις δύο αίτια αποδίδω την σύγχυσιν και βραδύτητα· α) και κύριον, διότι επί του προκειμένου είμεθα εκτός της αληθείας, ή τις είναι το φως το οδηγούν τον άνθρωπον εις ορθόν δρόμον, ενώ άλλως περιπλανάται ματαίως εις το σκότος. Ή αλήθεια ετέθη εις το άρθρον 3 του σχεδίου, εις το οποίον ηδύνατο ευκόλως ή Συνέλευσις κατά μίμησιν των άλλων Συνταγμάτων να προσθέση τον ορισμόν του πολίτου Έλληνος. Άλλά τον ορισμόν τούτον εσυγχύσαμεν με την διάκρισιν των προσόντων του δημοσίου υπαλλήλου· εάν ή συζήτησις περιωρίζετο εις το πρώτον, καταχωρούντες αυτό εντός του Συντάγματος, ηθέλαμεν θέσει ακολούθως διά ψηφίσματος το περί προσόντων των δημοσίων υπαλλήλων, παρεκτραπέντες δε της αληθούς οδού επέσαμεν εις χάος. β) αίτιον είναι, διότι εις την περί του σπουδαίου τούτου αντικειμένου συζήτησιν, εις το οποίον εκτός του περί προσόντων του πολίτου Έλληνος είχομεν και ζήτημα, αφορών προσωπικόν συμφέρον του, δεν ηθελήσαμεν να φυλάξωμεν την τάξιν ήτις αναγκαίως απαιτείται εις τα πολυμελή σώματα.

Κεκτημένα δικαιώματα

Εάν απ' αρχής διωρίζετο επιτροπή εξ ολίγων μελών διά να συντάξη σχέδιον περί των δύο αντικειμένων ή Συνέλευσις ήθελε προβή ευκόλως εις την συζήτησιν, και απόφασιν αυτών. Άν ή μνήμη δεν λανθάνη τους πληρεξουσίους δεν θέλουσιν αποδώσει βεβαίως την έλλειψιν τούτων εις τον προεδρεύοντα τας συνεδριάσεις, όστις επρότεινε τούτο. Εντεύθεν ή πληθύς των προτάσεων και τροπολογιών, εις τας οποίας επικρατεί ως επί το πολύ πνεύμα ατομικότητος, και προσωπικής φιλοτιμίας.

Ερχόμενος εις το προκείμενον ζήτημα επαρατήρησεν, ότι πολλοί πορεξέθεσαν το νομικόν και το πολιτικόν μέρος αυτού. Σας αντέπτυξον, είπεν, ότι δεν δυνάμεθα να συντάξωμεν νόμον έχοντα οπισθενεργόν δύναμιν, και ουδείς εξ υμών αρνείται, ότι τοιουτοτρόπως αδικούμεν, καταστρέφοντες κεκτημένα δικαιώματα, αλλά πρέπει διά τούτο να υποφέρωμεν ότι επί δεκαετίαν κατεβάρυνε το Έθνος και ν' ανεχθώμεν τας καταχρήσεις; Όχι.

Διά ψηφίσματος

Γνωρίζω και εγώ τα διατρέξαντα και ο ίδιος υπέφερον· αλλά πρέπει να θεραπεύσωμεν αυτά χωρίς να βλάψωμεν την πολιτείαν· ας λείψωσιν οί καταβαρύνοντες, και καταφρονήσαντες το έθνος άνθρωποι, χωρίς ν' αποκλείσωμεν ένεκα τούτων τους διά πολυμόχθων αγώνων και μεγάλων θυσιών υπερμαχήσαντας ομογενείς μας. Τούτο κατορθούται διά ψηφίσματος, χωρίς να κηλιδώσωμεν το Σύνταγμά μας, το οποίον θέλει προξενεί μώμον αθεράπευτον. Είναι γενική αρχή, καθ' ήν όταν μεταξύ πολλών ενόχων υπάρχει και εις αθώος, όστις είναι αδύνατον να διακριθή να προτιμάται ή αθώωσις όλων παρά ή άδικος του ενός καταδίκη· ημείς εν τούτοις, ως και εκ των διαφόρων τροπολογιών παρετήρησα, τρέχομεν τον κίνδυνον να καταδικάσωμεν το μέγα πλήθος των αθώων ένεκα ολίγων ενόχων, τους οποίους είναι εύκολον να διακρίνωμεν.

Το πολεμικόν μέρος του ζητήματος ανεπτύχθη με τόσον πάθος και σαφήνειαν, ώστε εις εμέ δεν μένει να προσθέσω τι. Το ζήτημα είναι μέγιστον και έχει πολιτικήν βαρύτητα. Όσα χθες οί αγορεύσαντες είπον, ή μάλλον εσιώπησαν, είναι αλήθεια αλάνθαστος. Δι' άλλης αποφάσεώς σας(1) πρό τινων ημερών εκηρύξατε την θρησκευτικήν μας ένωσι μετά των ομογενών και ομοδόξων, και ήδη περιορίζετε το μέλλον της Ελλάδος; Άς προσεξώμεν, προσβάλλοντες ουσιώδες μέρος των πρωτοκόλλων, τα οποία έθεσαν τας βάσεις της πολιτικής ανεξαρτησίας μας και έδωκαν το δικαίωμα μεταναστευσεως, προσβάλλοντες το όλον. Ή Όθωμανική αρχή δεν ανεγνώρισε με ευχαρίστησιν τους μετανάστας ως Έλληνας· διαφιλονεικήσαμεν μετ' αυτής τόσα έτη και δυνάμει πρωτοκόλλων και πολλών κόπων το κατωρθώσαμεν και ήδη τι θέλομεν είπει εις αυτήν, όταν ημείς αυτοί αρνούμεθα τον εθνισμόν μας; Δεν τους ανεχόμεθα εις τας θέσεις, αλλά τα πολιτικά δικαιώματα δεν πρέπει να συγχέωμεν με τα προσόντα, τα παρέχοντα την προτίμησιν εις τα δημόσια υπουργήματα.

Τό είδωλον της δημοτικότητος

Πολλοί μ' απέτρεψαν του να εκθέσω τας αληθείας ταύτας διά να μη προσκρούσω εις το δημοτικόν πνεύμα. Και εις τα 1841 μ' έκαμαν τοιαύτας παρατηρήσεις· αλλά όπως τότε ωμολόγησα την αλήθειαν εις τον πατέρα του έθνους τον Βασιλέα, ούτω και σήμερον δεν θέλω κρύψει την αλήθειαν, και προσκυνήσει το είδωλον της δημοτικότητος. Ούτε τότε έχασα, μήτε σήμερον θέλω χάσει, αλλά και άν παρεξηγήσουν την ειλικρίνειά μου, ελπίζω να δικασθώ· όχι, δεν αδικώ τον Ελληνικόν λαόν· με είδε συναγωνιζόμενον μετ' αυτού, και συνταλαιπωρούμενον, και πάντοτε τον είπα, και θέλω τον λέγει την αλήθειαν. Ή αλήθεια δ' επί του προκειμένου είναι, ότι χάνομεν πολύτιμον καιρόν εις μικρά πράγματα, τα οποία εις ολίγας ώρας ηθέλομεν διορθώσει...

Περιοριζόμενος εις το κύριον ζήτημα, επρότεινεν ως προς τον ορισμόν του πολίτου να προστεθή εις το άρθρον 3 του Συντάγματος το εξής· «Πολίται είναι, όσοι απέκτησαν, ή αποκτήσωσι τα χαρακτηριστικα του πολίτου κατά τους νόμους του κράτους».

Ώς προς τα προσόντα δε τα παρέχοντα την προτίμησιν εις τας δημοσίας θέσεις εκτός των άλλων σχεδιασθέντων ψηφισμάτων, έχω υπ' όψιν, είπεν, και το εξής σχέδιον.

Η ΤΗΣ 3ης ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ

ΕΘΝΙΚΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΣΥΝΕΛΕΥΣΙΣ

Ψηφίζει:

1.- Ή Κυβέρνησις οφείλει αμέσως μετά την δημοσίευσιν του Συντάγματος να καθαρίση το προσωπικόν της δημοσίας υπηρεσίας, προτιμώσα επί επταετίαν·

α) Τους αυτόχθονας του Βασιλείου της Ελλάδος και τους μέχρι του έτους 1827 αγωνισθέντας.

β) Τους μεταναστεύσαντας εκ των λαβουσών τα όπλα εις τον υπέρ ανεξαρτησίας αγώνα επαρχιών μέχρι του 1837.

γ) Τους αποδεδειγμένως παθόντας, ένεκα του εθνικού αγώνος, ήτοι όσων αί οικογένειαι έπαθον θανάτους, εξορίας, φυλακίσεις και δημεύσεις.

Και τα τέκνα όλων των εις τας ανωτέρω κατηγορίας υπαγομένων.

2.- Ή νομοθετική εξουσία θέλει επαγρυπνή εις την τήρησιν των διατάξεων του παρόντος ψηφίσματος, έχοντος την αυτήν ισχύν του Συντάγματος· υποκειμένου του υπουργείου εις βαρυτάτην ευθύνην διά την μη τήρησιν του παρόντος ψηφίσματος.

Ιδού αί τρεις κλάσεις, εις τας οποίας θεωρώ δίκαιον να επιπροσθή ή εξουσία να λαμβάνη τους υπαλλήλους της. Ή επιθυμία αύτη της Συνελεύσεως εκφραζομένη διά του ψηφίσματος αυτού, είναι υποχρεωτική, διότι α) ή εκκαθάρισις της υπαλληλίας απαιτείται να γίνη αμέσως, και β) ή επιτήρησις της εκτελέσεως ανατίθεται εις την νομοθετικήν εξουσίαν. Όταν έχωμεν Συνταγματικήν Κυβέρνησιν, και Βουλήν πώς είναι δυνατόν οί υπουργοί να παραβιάσωσι το έχον την

(1) Ή διακήρυξις της δογματικής ενότητος των ορθοδόξων, ή αναγνώρισις του Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως ως κεφαλής της Ορθοδοξίας ή οποία έγένετο κατά την ανακήρυξιν της αυτοκεφάλου Εκκλησίας της Ελλάδος κλπ. (Βλέπε και σχετικά άρθρα Συντάγματος).

αὐτὴν ἰσχὺν τοῦ Συντάγματος ψήφισμα; Ἐὰν δὲν ἔχωμεν πίστιν εἰς τὴν Βουλήν, ἐντὸς τῆς ὁποίας θέλουν εἶσθαι καὶ πολλοὶ ἐξ ὑμῶν, τότε πρὸς τί τὸ Σύνταγμα; Ἀλλ' ὄχι δὲν κάμνω τοιαύτην ἀδικίαν εἰς τοὺς Ἕλληνας.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 17ης ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 1844

Ἀκολούθως εἷς τῶν πληρεξουσίων Ὕδρας, προσδιορίζοντες διὰ τοῦ ψηφίσματος, εἶπεν, ὡς χρονικὸν διάστημα τοῦ ἀγῶνος τὸ ἔτος 1827, (1) ἀδικοῦμεν τοὺς συμπολίτας του, τοὺς ὁποίους ἀντιπροσωπεύει, καὶ καταστρέφομεν λαμπρὸν μέρος τῆς ἱστορίας τῆς Ὕδρας. Ἐπικαλούμεθα τὴν ἰσότητα, καὶ ἐν τούτοις θέλομεν διακρίσεις. Ποῖος ἀρνεῖται τὰ ἔνδοξα κατορθώματα τοῦ στόλου, εἰσελθόντος κατὰ τὰ 28 εἰς τὸν κόλπον τῆς Ἄρτας; Τόσοι πλοίαρχοι ἐφονεύθησαν τότε, καὶ ἐν τούτοις οἱ ἀγῶνες των διαγράφονται ἀπὸ τὴν Ἐθνικὴν Συνέλευσιν. Πόσοι κάτοικοι τῆς Ὕδρας δὲν ἦσαν ἀποκλεισμένοι ἐντὸς τοῦ Εὐξείνου Πόντου εἰς τὰ παράλια τῆς Ρωσίας μέχρι τῶν 1829; Τί γίνονται τότε αἱ μετὰ τὰ 1827 μάχαι καὶ ναυμαχίαι; Ἐν ὀνόματι τῶν στρατιωτῶν μας διαμαρτύρομαι κατὰ τῆς διακρίσεως τῶν μέχρι τοῦ 1827 ἀγωνισθέντων.

Αἱ τελευταῖαι μάχαι

Ἐὰν τρέξω τὸν κίνδυνον, ἐπρόσθεσεν ἄλλος μετὰ τοῦτον, νὰ εὑρεθῶ μὲ τὴν μειοψηφίαν, εὐχαρίστως τὸ προτιμῶ. Εἶμαι ὑπὲρ τῆς γνώμης τοῦ 1829. Οἱ ἐναντίοι ἐπαναλαμβάνουσιν, ὅτι πρέπει νὰ προσδιορισθῇ τὸ 1827 ὡς ἐποχὴ καταπαύσεως τοῦ ἀγῶνος διότι, κατ' αὐτὴν κυρίως τὴν ἐποχὴν κατέπαυσεν ὁ ἀγών, οἱ δὲ ἀγωνισθέντες μέχρι τῶν 1827, οἱ αὐτοὶ ἠγωνίσθησαν καὶ μέχρι τῶν 29. Ἀλλ' ὁ ἀγὼν ἔπαυσεν εἰς τὴν δευτέραν ἐποχήν, διότι ἐν τῷ μεταξὺ αὐτῆς, καὶ τῶν 1827 ἔγιναν τόσαι μάχαι, καὶ ναυμαχίαι κατὰ τῶν ἐχθρῶν. Ἔπειτα, ἐὰν οἱ ἀπ' ἀρχῆς ἀγωνισθέντες, ἠγωνίσθησαν μὲν μέχρι τοῦ 1829, τότε σχετικῶς πρὸς τούτους δὲν βλάπτει ποσῶς ἡ παράτασις μέχρι τῆς ἀληθοῦς διαρκείας τοῦ πολέμου. Ἐν τούτοις περιορίζοντες τὸν ἀγῶνα μέχρι τῶν 1827, εἶναι βέβαιον, ὅτι ἀποκλείομεν τοὺς ἀγωνισθέντας ἐν τῷ μεταξὺ διαστήματι, πράττοντες οὕτω ἀδικίαν μεγίστην πρὸς αὐτούς.

Ἐνταῦθα τινὲς τῶν πληρεξουσίων παρέστησαν τὰς κατὰ τοῦ ἐχθροῦ μάχας μετὰ τὰ 1827. Κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην, εἶπον, διαλυθέντος τοῦ κατὰ τὴν Ἀττικὴν στρατοπέδου, ἅπασα ἡ Στερεὰ Ἑλλὰς ἐκυριεύετο ἀπὸ τοὺς Ὀθωμανούς. Μετὰ ταῦτα παρελάβομεν διὰ τῶν Γαλλικῶν στρατευμάτων ὅλα τὰ φρούρια τῆς Μεσσηνίας καὶ Ἀχαΐας. Τότε, ἐκστρατεύσαντες οἱ Ἕλληνες ὑπὸ τὰς ὁδηγίας τοῦ κατὰ τὴν Ἀνατολικὴν Ἑλλάδα στρατηγοῦ Δ. Ὑψηλάντου, καὶ τοῦ κατὰ τὴν Δυτικὴν Ριχάρδου Τσούρτς, ἀπελευθέρωσαν τὴν Βοιωτίαν, τὰ Σάλωνα καὶ Λοιδωρίκιον, τὰ Κράβαρα, παρέλαβον τὰ φρούρια Ναυπάκτου, Μεσολογγίου καὶ Βονίτσης συγκροτήσαντες τὰς περιφήμους μάχας τῶν Θηβῶν, τῆς Πέτρας, Στεβενίκου, Ἀμφίσσης, Τροιζηνίων (2) καὶ τὰς εἰς τὰ διάφορα μέρη τῶν Κραβάρων, καὶ παραδεχόμενοι ὅτι ὁ ἀγὼν κατέπαυσεν εἰς τὰ 1827, ἀποκλείομεν λαμπρὸν μέρος τῆς Ἑλληνικῆς ἱστορίας καὶ τῶν κατορθωμάτων μας.

(1) Εἶναι αὐτὴ ἡ ἀκριβὴς διατύπωσις τῶν πρακτικῶν.

(2) Αἱ νησῖδες τοῦ Κορινθιακοῦ εἰς τὰς ἀκτὰς τῆς Ναυπακτίας «Τριζώνια»

Ὁ Σπυρίδων Τρικούπης ( )

Ὁ παρουσιάσας τὸ σχέδιον τοῦ ψηφίσματος πληρεξούσιος Μεσολογγίου λαβὼν τὸν λόγον, παρετήρησεν, ὅτι καὶ ἂν τὸ σχέδιον παρεδέχθη τὴν ἐποχὴν τῶν 1827, κηρύξας ὅμως χθὲς ὁ ἴδιος, ὅτι τὸ σχέδιον εἶναι ἀποτέλεσμα διαφόρων γνωμῶν, ἐπεφυλάχθη νὰ κάμῃ ἐπ' αὐτοῦ παρατηρήσεις. Ἐπὶ Κυβερνήτου, εἶπεν, ἐπιφορτισμένος τὴν διεύθυνσιν ναυτικῶν, προητοίμασα τὰ πληρώματα τοῦ εἰς τὸν κόλπον τῆς Ἄρτας ἀπελθόντος στολίσκου. Μεταξὺ τούτων ἦσαν οἱ ἐκλεκτότεροι τῶν ἀγωνισθέντων, ἀλλὰ καὶ ἐξ ἄλλων μερῶν νέοι. Τὰ κατορθώματα τοῦ στολίσκου τούτου ὅλοι μας γνωρίζομεν, καὶ χρεωστῶ νὰ ὁμολογήσω, ὅτι ἐθαύμασαν αὐτὰ οἱ τότε σύμμαχοι τῶν συμμάχων δυνάμεων. Ἐν τούτοις τὰ κατορθώματα ταῦτα, καὶ ὅσα οἱ προλαλήσαντες παρέστησαν, ἀποκλείομεν τῶν Ἑλληνικῶν ἀγώνων. Ὁ ἀγὼν δὲν ἐτελείωσεν εἰς τὰ 1827, ἀλλ' ἡ ἀλήθεια εἶναι, ὅτι παρετάθη μέχρι τῶν 1829, ὅτε καὶ ἔπαυσεν.

Πληρεξούσιος θρακοβουλγάρων (18-1-1844)

Ὁ Πρόεδρος ἀνήγγειλε μετὰ ταῦτα, ὅτι ἀντικείμενον τῆς σημερινῆς συνεδριάσεως εἶναι ἡ ἐξακολούθησις τῆς συζητήσεως τοῦ σχεδίου τοῦ ψηφίσματος, ἀρχομένης ἀπὸ τὸν παράγραφον δεύτερον τοῦ πρώτου μέρους, ἔχοντα ὡς ἑξῆς· «τοὺς μεταναστεύσαντας ἐκ τῶν πασχουσῶν τὰ ὅπλα εἰς τὸν ὑπὲρ ἀνεξαρτησίας ἀγῶνα ἐπαρχιῶν μέχρι τοῦ ἔτους 1837».

Ἀνεγνώσθησαν παρά τινος τῶν Γραμματέων δύο ἐκθέσεις, ἔχουσαι σχέσιν πρὸς τὸ συζητούμενον ἀντικείμενον, ἡ μὲν τοῦ πληρεξουσίου Θρακοβουλγάρου Χατζῆ Χρήστου, (2) ἡ δὲ τοῦ πληρεξουσίου Ζερβάκου.

(1) ΣΠ. ΤΡΙΚΟΥΠΗΣ. Λόγιος πολιτικὸς καὶ ἱστοριογράφος τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως, υἱὸς τοῦ Ἰωάννου Τρικούπη. Ἐγεννήθη ἐν Μεσολογγίῳ τὸ 1788 καὶ ἀπέθανε ἐν Ἀθήναις τὸ 1873. Διετέλεσε πρῶτος Πρωθυπουργὸς τοῦ ἐλευθέρου Ἑλληνικοῦ Κράτους. Μετὰ τὰς ἐν Μεσολογγίῳ καὶ Πάτραις σπουδάς του ἐστάλη εἰς τὴν Εὐρώπην δι' εὐρυτέρας σπουδάς, τὰς ὁποίας διέκοψε ἅμα τῇ ἐκρήξει τῆς ἐπαναστάσεως τοῦ 1821 διὰ νὰ ἐπανέλθῃ εἰς Ἑλλάδα. Ἀπὸ τοῦ 1824 ἐκλεγόμενος πάντοτε πληρεξούσιος Μεσολογγίου καὶ τὸ 1826 μέλος τῆς Προσωρινῆς Ἐπαναστατικῆς Κυβερνήσεως μετεῖχε καθ' ὅλον τὸν ἀγῶνα τῆς πολιτικῆς κινήσεως καὶ ἀπέβη εἷς ἀπὸ τοὺς σημαίνοντας ἄνδρας τῆς ἐποχῆς του. Ἐπὶ Ἀντιβασιλείας τοῦ Ὄθωνος διωρίσθη Πρωθυπουργὸς καὶ ὑπουργὸς Ἐξ)κῶν καὶ ἀργότερον παρητήθη ἐλθὼν εἰς ἀντίθεσιν μὲ τὸν Ὄθωνα, ἀναλαβὼν τὴν διεύθυνσιν τῆς Πρεσβείας ἐν Λονδίνῳ. Τὸ 1838 ἀνεκλήθη ὑπὸ τοῦ Ὄθωνος ἐπανελθὼν εἰς τὴν πρεσβείαν μόνον τὸ 1841. Τὸ 1843 κατῆλθε πάλιν εἰς τὴν Ἑλλάδα ὅπου μετέσχε τῆς Ἐθνοσυνελεύσεως εἰς τὴν ψήφισιν τοῦ Συντάγματος, μετασχὼν ἐν συνεχείᾳ τῆς ὑπὸ τὸν Μαυροκορδάτον κυβερνήσεως ὡς ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν. Τὸ σπουδαιότερον ἐκ τῶν ἔργων τοῦ Σπ. Τρικούπη εἶναι ἡ τετράτομος «Ἱστορία τῆς Ἑλληνικούπη εἶναι ἡ τετράτομος «Ἱστορία τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπακῆς Ἐπαναστάσεως». Ἀλλὰ ἡ πολιτική του τοποθέτησις-ἀγγλόφιλος φανατικὸς καὶ ὑποστηρικτὴς τοῦ Μαυροκορδάτου - δὲν τοῦ ἐπέτρεψε νὰ εἶναι ἀντικειμενικὸς εἰς τὴν ἐξιστόρησιν τῶν συγχρόνων του γεγονότων, ἀδικεῖ δὲ καταφανῶς ὅλους τοὺς ἀγωνιστάς, τοὺς ἀντιπάλους τῆς πολιτικῆς του παρατάξεως.

(2) Ὁ Χατζηχρῆστος οὐδέποτε κατώρθωσε νὰ ἐκμάθῃ ἐπαρκῶς τὴν ἑλληνικὴν ὥστε νὰ ὁμιλήσῃ ἐπισήμως εἰς τὴν Ἐθνοσυνέλευσιν καὶ δι' αὐτὸ ἐξέθεσεν τὰς ἀπόψεις του δι' ὑπομνήματος. Ὡμίλησεν ὅμως μὲ τὰ ὅσα ἑλληνικὰ ἠδύνατο νὰ προφέρῃ καὶ συνεκίνησεν τοὺς ἀκροατάς του: «Ποῦ εἶναι μπρὲ ἐκεῖνο τὸ Μάρκο Μπότσαρη, ποῦ εἶναι τὸ Λάμπρο Βεΐκο —---» (καὶ συνέχισεν κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον τὸ προσκλητήριον τῶν πεσόντων εἰς τὸν ἀγῶνα «ἑτεροχθόνων» ἀγωνιστῶν, διὰ νὰ προσθέσῃ καὶ βαρεῖς χαρακτηρισμοὺς πρὸς τοὺς ἐπιλήσμονας.

Μετὰ ταῦτα εἷς τῶν πληρεξουσίων λαβὼν τὸν λόγον πρῶτος, ἐπρότεινε τὴν ἑξῆς τροποποίησιν τοῦ δευτέρου παραγράφου, ἔχουσαν οὕτως.

«2) Τοὺς ἐκ τῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος καὶ τῶν νήσων μεταναστεύσαντας κατοίκους πόλεως, κωμοπόλεως, ἢ χωρίων, ὅσα ἔλαβον πραγματικῶς τὰ ὅπλα εἰς τὸν ὑπὲρ ἀνεξαρτησίας ἀγῶνα, καὶ ἀπεκλείσθησαν τῶν ὁρίων τοῦ Κράτους, καὶ τοὺς ἀγωνισθέντας μετ' αὐτῶν εἰς τὰ αὐτὰ μέρη, ἐγκατασταθέντας δὲ οἰκογενειακῶς εἰς τὴν ἐλευθέραν Ἑλλάδα μέχρι τοῦ ἔτους 1834· καὶ τὰ τέκνα ὅλων τῶν εἰς τὰς ἀνωτέρω κατηγορίας ὑπαγομένων». Τὴν τροποποίησιν ταύτην, εἶπε, θεωρεῖ ὡς δικαιοτέραν, διότι κατ' αὐτὴν δὲν ἀποκλείονται μήτε οἱ Σάμιοι μεταναστεύσαντες εἰς τὰ 1833.

Οἱ ἀπερχόμενοι

Ἄλλος δὲ πάλιν πληρεξούσιος τροποποιῶν τὸ Β΄ ἐδάφιον τοῦ ψηφίσματος ὡς ἑξῆς· «τοὺς μεταναστεύσαντας κατοίκους τῶν μερῶν ἐκείνων τῶν ἐπαρχιῶν τὰ ὁποῖα ἔλαβον τὰ ὅπλα ὑπὲρ τῆς ἀνεξαρτησίας τῆς Ἑλλάδος μέχρι τοῦ ἔτους 1837, καὶ ἐγκατασταθέντας οἰκογενειακῶς εἴς τινα δῆμον τοῦ Βασιλείου, ἢ συνοικίσαντας πάλιν ἐντὸς τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους», παρετήρησεν, ὅτι προσθέτει τὸ «κατοίκους», διότι ἐνδέχεται νὰ ὑπῆρχον αὐτόχθονες τῶν ἐπαναστατησάντων μερῶν, ἀλλ' εἰς ἀλλοδαπὴν τότε εὑρισκόμενοι· εἰς τοὺς τοιούτους βεβαίως δὲν πρέπει ν' ἀναγνωρίσωμεν τὰ αὐτὰ δικαιώματα, καὶ νὰ τοὺς θεωρήσωμεν ἐξ ἴσου μὲ τοὺς ἀγωνισθέντας, καὶ καταστραφέντας. Ἐπαρχιῶν, ἀλλ' αἱ ἐπαρχίαι δὲν ἔλαβον ὁλοσχερῶς τὰ ὅπλα, ἑπομένως πρέπει νὰ εἴπωμεν τῶν μερῶν ἐκείνων τῶν ἐπαρχιῶν, τὰ ὁποῖα ἔλαβον τὰ ὅπλα.

Παραδέχομαι ὡς χρονικὸν ὅρον μεταναστεύσεως τὸ 1837· διότι ἡ μετανάστευσις πρὶν ἦτο ἀδύνατος, ἀπαγορευούσης αὐτὴν τῆς τουρκικῆς ἀρχῆς· δεύτερον δέ, διότι ὅλοι οἱ κάτοικοι τῶν μερῶν ἐκείνων ἔλαβον ἀπὸ τὰ πρωτόκολλα τῶν δυνάμεων ὡς προθεσμίαν μεταναστεύσεως τὴν «μέχρι τοῦ ἔτους 1837». Ἐπίσης ἐπρόσθεσα, εἶπεν, «εἰς τοὺς ἐγκατασταθέντας οἰκογενειακῶς εἴς τινα δῆμον τοῦ Βασιλείου», διότι, ὅπως πρέπει νὰ εἴμεθα δίκαιοι πρὸς τούτους, οὕτω πρέπει ν' ἀσφαλίσωμεν καὶ τὰ δικαιώματα τοῦ Κράτους. Ἄνευ τούτου θέλει συμβῆ ὅ,τι καὶ μέχρι τοῦδε, εἰσερχομένων εἰς τὰς δημοσίας θέσεις ἀνθρώπων ξένων, λαμβανόντων χρήματα καὶ ἀπερχομένων· προσθέτει, πρὸς τούτοις, εἶπεν, «ἢ συνοικήσαντες πάλιν», ὥστε νὰ περιληφθῶσιν εἰς ταύτην τὴν κατηγορίαν καὶ οἱ Ἑρμουπολῖται. (1)

Ἕτερος δὲ μετὰ τοῦτον λαβὼν τὸν λόγον εἶπεν, ἀντιπροσωπεύων Ἕλληνας συναδέλφους καὶ ἀγωνιστάς, κατοίκους ἐπαρχίας, ἥτις ἔλαβε μὲν τὰ ὅπλα καὶ ὑπέστη τὰ δεινὰ τοῦ πολέμου, καὶ τῆς καταστροφῆς, ἀλλ' ἀτυχῶς ἀπεκλείσθη τῶν Ἑλληνικῶν ὁρίων, καὶ διατηρήσας μέχρι τοῦδε σιωπὴν ἐπὶ τοῦ προκειμένου ζητήματος, θεωρῶ ἔγκλημα τὴν περαιτέρω σιωπήν μου. Δὲν θέλω ἀναφέρει ψηφίσματα, καὶ Συντάγματα, τὰ ὁποῖα οἱ πρὸ ἐμοῦ λαλήσαντες παρέστησαν. Σᾶς ἐνθυμίζω μόνον δύο τινά, ἐπὶ τῶν ὁποίων στηρίζω τὰς προτάσεις μου. Εἰς τὸ ἄρθρον 1 τοῦ Α΄ ψηφίσματος τῆς ἐν τῇ Ἑρμιόνῃ Ἐθνικῆς Συνελεύσεως ἀναφέρεται, ὅτι τὸ Ἑλληνικὸν Κράτος εἶναι ἀδιαίρετον, καὶ σύγκειται ἀπὸ τὰς ἐπαρχίας, αἱ ὁποῖαι ἔλαβον τὰ ὅπλα, καὶ τὰ δικαιώματα τῶν κατοικούντων εἰς αὐτὰς Ἑλλήνων, θέλουν εἶσθαι κοινὰ εἰς ὅλους. Ταῦτα ἐπαναλαμβάνονται καὶ εἰς τὸ ἄρθρον 4 τοῦ Συντάγματος τῆς ἐν Τροιζῆνι Συνελεύσεως.

Διὰ τῶν ἐγγράφων τούτων τὸ ἔθνος διεκήρυξε τὴν ἑνότητα τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους, τὸν ἀδιάρρηκτον σύνδεσμον τῶν λαβουσῶν τὰ ὅπλα ἐπαρχιῶν, εἴτε ἐλευθέρων, εἴτε, μή, ἀλλὰ τὸ ἔθνος ἐνόησε συγχρόνως, ὅτι δὲν ἤρκει μόνον νὰ διακηρύξῃ τὴν ἑνότητα τῶν λαβουσῶν τὰ ὅπλα ἐπαρχιῶν, ἀλλ' ἠθέλησε νὰ δώσῃ εἰς τὴν ἑνότητά των ψυχήν, καὶ πραγματοποίησιν, καὶ διὰ τοῦτο ἐψήφισε τὴν ἰσότητα τῶν δικαιωμάτων. Ἰδοὺ ἡ ἰδέα, ἥτις χαρακτηρίζει τὸ μέγεθος, καὶ τὸν νοῦν τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως. Ἀλλ' ἡ ἕνωσις αὕτη διασπᾶται κατὰ τὴν πρότασιν τοῦ προλαλήσαντος, ὅστις κατακερματίζει τὰς ἐπαρχίας εἰς πόλεις, κωμοπόλεις καὶ χωρία.

Ἡ ἔκτασις τοῦ ἀγῶνος

Οἱ ἄνθρωποι τῶν προλαβουσῶν ἐθνικῶν Συνελεύσεων δὲν ἐσκέπτοντο ποτὲ τοιαύτην κατακερμάτισιν· ἐνόησε βεβαίως, ὅτι κατὰ τὰς ἐποχὰς ἐκείνας, ὅτε ἡ κλαγγὴ τῶν ὅπλων ἀντήχει ἀπὸ τὸ ἓν εἰς τὸ ἄλλον ἄκρον, δὲν ἠδύνατο νὰ ἐπαναστατήσῃ ἓν χωρίον, χωρὶς νὰ εἶναι σύνθημα κοινὸν τῆς ἐπαρχίας. Τὸ πυροβόλον ἑνὸς χωρίου ἔφερεν εἰς τὴν ἄλλην ἄκρην τοῦ χωρίου τὴν ἐπανάστασιν, ἤ, ἂν αὕτη ἐπρολαμβάνετο, τὴν σφαγὴν καὶ τὴν καταστροφήν, ἐγνώριζαν οἱ πατέρες ἐκεῖνοι τοῦ ἔθνους ὅτι, κατακερματίζοντες τὰς ἐπαρχίας, ἐσμίκρυνον τὸν μέγιστον ἀγῶνα· τὰ πράγματα λαμβάνουν μέγεθος ὄχι ἀπὸ τὸ ποιὸν καὶ ποσόν, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὸν τόπον, καὶ χρόνον. Καθὼς χθὲς παρετείνατε τὸν χρόνον τῶν 1829, οὕτω καὶ σήμερον πρέπει νὰ δώσητε τὴν ἀληθῆ ἔκτασιν τοῦ ἀγῶνος· ἐὰν ὁ ἀγὼν ἦτον μικρός, δὲν ἤθελε προσελκύσει τὰς συμπαθείας τῆς Εὐρώπης.

Τὰ ἔγγραφα τῶν Συνελεύσεων

Ἐπανερχόμενος δὲ εἰς τὸ ψήφισμα τῆς Ἑρμιόνης, δι' αὐτοῦ, εἶπε, καὶ διὰ τοῦ Συντάγματος τῆς Τροιζῆνος ἐψηφίσθη τὸ ἀδιάσπαστον τῶν ἐπαρχιῶν. Ταῦτα δὲ δὲν ἐψήφισαν οἱ σεβαστοὶ ἐκεῖνοι πατέρες τοῦ ἔθνους, ὁρμώμενοι ἀπὸ τὴν ἰδέαν, ὅτι τὸ Ἑλληνικὸν Κράτος θὰ περιλάβῃ ὅλας τὰς λαβούσας τὰ ὅπλα ἐπαρχίας, διότι τὸ Ἑλληνικὸν ἔθνος καὶ ἀπὸ πρότερον, συνηγμένον ἐν Ἐπιδαύρῳ, ἤρχισε ν' ἀποβάλῃ τὰς ἐλπίδας, ὅτι δύναται νὰ συμπεριλάβῃ τὰς ἔξω ἐπαρχίας, καὶ ὅτι αὐταὶ θ' ἀποτελέσωσι ὁλοσχερῶς μέρος τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπικρατείας. Ὅτε ἡ Συνέλευσις τῆς Ἐπιδαύρου, ἔχουσα ὑπ' ὄψιν προφανῆ τὸν κίνδυνον τοῦ Μεσολογγίου ἀπεφάσισε τὴν διάλυσιν τῆς, ἐσύστησε διαλυομένη δύο ἐπιτροπὰς τὴν Διοικητικὴν καὶ τὴν τῆς Συνελεύσεως. Εἰς τὰς ὁδηγίας πρὸς τὴν ἐπιτροπὴν ταύτην περὶ τῶν διαπραγματεύσεων μετὰ τῆς Ὑψηλῆς Πόρτας παρήγγειλε μεταξὺ τῶν ἄλλων νὰ ἐπιμείνῃ διὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς Πελοποννήσου, τῆς Ἀνατολικῆς καὶ Δυτικῆς Ἑλλάδος, καὶ τῶν Νήσων, ν' ἀπαιτήσῃ δὲ πρὸς τούτοις, καὶ δι' ὅσα ἄλλα μέρη ἔλαβον· τὰ ὅπλα τὰ αὐτὰ δικαιώματα, ἐὰν τοῦτο εἶναι κατορθωτόν. Τὴν διαπραγμάτευσιν ταύτην ἀνεδέχθη τότε ὁ νῦν πρέσβυς τῆς Ἀγγλίας παρὰ τῇ Ὀθωμανικῇ ἀρχῇ Κάνιγκ, καὶ ἔγιναν περὶ τούτου διάφορα διπλωματικὰ ἔγγραφα· αἱ δυνάμεις συντάσσουσαι τὰ πρωτόκολλα περὶ τῆς ἀνεξαρτησίας τῆς Ἑλλάδος, ἔλαβον ὑπ' ὄψιν τὰ ἔγγραφα ταῦτα, καὶ δὲν ἐλησμόνησαν τὴν δέησιν τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους διὰ τοὺς κατοίκους τῶν λαβουσῶν τὰ ὅπλα ἐπαρχιῶν.

Ἀποκλείουσαι ταύτας ἐκτὸς τῶν ὁρίων τῆς ἐλευθέρας Ἑλλάδος, ἀπέδωκαν εἰς αὐτὰς δίκαιον διὰ τοῦ δικαιώματος τῆς μεταναστεύσεως· ἐκ τούτων ἐξάγεται, ὅτι τὸ δικαίωμα τῆς μεταναστεύσεως δὲν πηγάζει μόνον ἀπὸ τὴν ἐπιείκειαν τῶν δυνάμεων, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὴν κοινὴν εὐχὴν τοῦ Ἔθνους. Τὸ δικαίωμα τοῦτο εἶναι μᾶλλον ἀπόρροια τῶν ἀποφάσεων τοῦ Ἔθνους, εἰς τὰς ὁποίας τὰ πρωτόκολλα τῶν Δυνάμεων, ὁρίσαντα τὸ τόπον καὶ τὸν χρόνον τῆς μεταναστεύσεως ἔδωκαν τὸν τρόπον καὶ τὴν ἰσχὺν τῆς πραγματοποιήσεως.

Διὰ τῶν ἐθνικῶν αὐτῶν ἀποφάσεων, καὶ τῶν πρωτοκόλλων τῶν δυνάμεων ἐταυτίσθησαν τὰ δικαιώματα τῶν κατοίκων τῶν ἐλευθέρων, καὶ μὴ ἐλευθέρων ἐπαρχιῶν. Αὐτόχθων εἶναι καὶ ὁ Σάμιος, καὶ ὁ Κρής, καὶ ὁ Μακεδών, καὶ ὁ Θετταλός, καὶ Ἠπειρώτης καὶ οὐδεμίαν ἄλλην διαφορὰν δὲν εὑ-

(1) Πρόσφυγες τῶν ἐτῶν τῆς ἐπαναστάσεως ἀπὸ τὴν Χίον, Ἀϊβαλὶ καὶ πλείστας ἄλλας δοκιμασθείσας ἐκ τῶν τουρκικῶν ἀντεκδικήσεων περιοχάς, οἱ ὁποῖοι κατέφυγαν εἰς τὴν Σῦρον.

ρίσκω μεταξὺ τούτων καὶ τῶν αὐτοχθόνων τῆς ἐλευθέρας Ἑλλάδος, εἰμή, ὅτι οὗτοι μὲν διὰ τῶν πρωτοκόλλων ἀπεσπάθησαν ἀπὸ τὸν Ὀθωμανικὸν ζυγόν, καὶ εἶδον τὰς πατρίδας των ἐλευθέρας, ἐκεῖνοι δὲ κατεδικάσθησαν νὰ μένωσι ὑπ' αὐτόν, ἀναγκαζόμενοι νὰ ἐγκαταλείψωσι τοὺς τόπους των διὰ νὰ ἀπολαύσωσι τὴν ἐλευθερίαν ὑπὲρ τῆς ὁποίας ἠγωνίσθησαν.

Εἶπον τινες, ὅτι μόλις ὁ ἀγὼν ἤρχισε, καὶ ἀμέσως ἔπαυσεν εἰς τὰς ἐπαρχίας μας· ἀλλ' ὄχι· ἡ ἀντηχήσασα φωνὴ μέχρι τῆς ὄχθης τοῦ Βρούτου (1) ἤχησε καὶ εἰς ἡμᾶς· ἂν οἱ ἐντολεῖς μου ἦτο παρόντες, ἤθελον σᾶς εἰπεῖ «Ἕλληνες, καὶ ὑμεῖς ἐδράξατε ἀμέσως τὰ ὅπλα, κατ' ἀτυχίαν ὅμως κατεμετρήθημεν ὀλίγοι πρὸς πολλούς, ἄοπλοι πρὸς ἐνόπλους, καὶ τὰ σμήνη τοῦ ἐχθροῦ μᾶς κατεπλάκωσαν πρῶτους. Κατεπολεμήσαμεν ὡς ἐμπροσθοφυλακὴ ἡμῶν, ὑπερασπίσθημεν τοὺς οἴκους, καὶ τάφους τῶν πατέρων μας· ἐπεκαλέσθημεν τὰς δυνάμεις σας, ἀλλὰ καὶ σεῖς ἀπησχολημένοι μὲ τὸν ἐσωτερικὸν ἐχθρόν σας δὲν ἐδυνήθητε νὰ μᾶς βοηθήσητε.

Διασχίσαντες τὸν ἐχθρὸν

Ἐγκατελείφθημεν μόνοι, καὶ ἐντεῦθεν αἱ σφαγαί, καὶ πυρπολήσεις τῶν πόλεων, κωμοπόλεων καὶ χωρίων μας. Οἱ δυνάμενοι δ' ἐξ ἡμῶν μὲ τὰ ὅπλα εἰς τὰς χεῖρας, διασχίζοντες τὸν ἐχθρόν, καὶ διασωθέντες ἐντός, συνηγωνίσθημεν μεθ' ὑμῶν. (2) Τί δ' ἐπράξαμεν οἱ πλειότεροι ἡμῶν, τὰ γνωρίζουσι, καὶ τὰ σιωπῶ. Οἱ ἀπὸ τὸ γῆρας καὶ τὴν ἀνάγκην πάσχοντες, ὑπεκύψαμεν εἰς τὴν ἀποτρόπαιον τύχην μας, ἕως ὅτου τὰ πρωτόκολλα μᾶς ἀνήγγειλαν τὴν μετανάστευσιν. Ἤλθομεν καὶ δὲν σᾶς ἐζητήσαμεν, εἰμὴ ἄρτον καὶ ὀλίγην γῆν, ὡς ἀντάλλαγμα τῶν ἀπολεσθεισῶν ἰδιοκτησιῶν μας.

Διατὶ λοιπὸν ἀπαρνεῖσθε δικαιώματα, τὰ ὁποῖα ἐσεβάσθησαν αἱ προλαβοῦσαι συνελεύσεις, καὶ αἱ προστάτιδες δυνάμεις; Διατὶ θέλετε σήμερον νὰ μᾶς διασπάσητε καὶ διαμελήσητε;

Ἡ πολιτικὴ ἱκανότης

Δὲν θέλομεν τὰς δημοσίας θέσεις, καὶ ἂν σᾶς τὰς ζητήσωμεν, μὴ μᾶς τὰς δίδητε· ἔχετε τὴν ἐξουσίαν, ἀπολαύσαντες συνταγματικὴν Κυβέρνησιν. Ἀλλὰ δὲν παραχωροῦμεν δικαίωμα, τὸ ὁποῖον οἱ ἀγῶνες μας, αἱ ἐθνικαὶ συνελεύσεις, καὶ αἱ προστάτιδες Δυνάμεις μᾶς ἔδωκαν, τὸ δικαίωμα τῆς πολιτικῆς ἱκανότητος. Ὅλοι οἱ αὐτόχθονες ἀπολαύσουσι τοῦ δικαιώματος τούτου, καὶ μολοντοῦτο δὲν κατέχουν ὅλοι τὰς δημοσίας θέσεις. Τοῦτο διακρίνει κυρίως τὸν πολίτην ἀπὸ τὸν ξένον, καὶ ἄνευ τούτου εἴμεθα κατώτεροι καὶ ἀπ' αὐτοὺς τοὺς ξένους, οἵτινες δὲν ἀποσπῶνται ἀπὸ τὰς ἐργασίας των διὰ τὰς ὑποχρεώσεις τοῦ ἐνόρκου, τοῦ μάρτυρος εἰς τὰ συμβόλαια, καὶ δὲν ὑπόκεινται εἰς τὴν στρατολογίαν, καὶ τὰ δημοτικὰ βάρη.

Συνάλλαγμα

Τὸ ψήφισμα τῆς Ἑρμιόνης καὶ τὸ σύνταγμα τῆς Τροιζήνος, ἐπρόσθεσεν, εἶναι συνάλλαγμα, παράγον δικαιώματα καὶ ὑποχρεώσεις καὶ εἰς τὰ δύο μέρη. Τὰ ἰδιωτικὰ συναλλάγματα προστατεύονται ἀπὸ τὴν δημόσιον ἠθικὴν καὶ πίστιν. Τὸ δὲ ἐθνικὸν συνάλλαγμα, ἀπροστάτευτον τάχα, δυνάμεθα σήμερον νὰ ἀνατρέψωμεν ;

Παρεκτροπαί, καὶ παραβιάσεις, νόμων ἐπέφερον τὴν μεταβολὴν τῆς 3ης Σεπτεμβρίου διὰ τὴν ἀναγνώρισιν τῶν δικαιωμάτων. Συνήλθομεν ἐνταῦθα πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον, καὶ ἐν τούτοις φρονοῦμεν, ὅτι δυνάμεθα νὰ παρεκτραπῶμεν τοῦ μεγίστου νόμου, καὶ νὰ καταπατήσωμεν ἐθνικὰ συναλλάγματα. Δὲν ἐνοήσαμεν ἴσως τὰς συνεπείας τοιαύτης παραβιάσεως.

Αἱ ἐπαρχίαι

Ὁ προλαλήσας ἀναγνωρίζει τὸ δικαίωμα τῆς μεταναστεύσεως κατὰ τὴν προταθεῖσαν τροποποίησιν εἰς τὰ μέρη τὰ λαβόντα τὰ ὅπλα, ἐννοῶν τὰς πόλεις, τὰς κωμοπόλεις καὶ χωριά, καὶ ἴσως μὲ εἴπη, ὅτι συμφωνεῖ μὲ τὸ ἄρθρο 5 τῶν ὁδηγιῶν τῆς ἐν Ἐπιδεύρῳ Συνελεύσεως εἰς τὸ ὁποῖον περιέχεται ἡ αὐτὴ φράσις. Ἀλλ' ἡ ἐν Ἐπιδαύρῳ Συνέλευσις διὰ τῆς λέξεως μέρος δὲν ἐνοοῦσε τὰς πόλεις, κωμοπόλεις καὶ χωριά, ἀλλὰ τὰς ἐπαρχίας, καὶ ἡ ἑρμηνεία αὕτη ἐδόθη ἀκολούθως εἰς τὸ ψήφισμα τῆς Ἑρμιόνης καὶ τὸ Σύνταγμα τῆς Τροιζῆνος.

Περαίνων τὸν λόγον του, ἐπρότεινε τὴν ἑξῆς τροποποίησιν τῆς 6' παραγράφου τοῦ ψηφίσματος.

β) Τοὺς ἐν ταῖς ἐπαρχίαις, ταῖς λαβούσαις μὲν μέρος εἰς τὸν ὑπὲρ ἀνεξαρτησίας ἀγῶνα, μὴ περιληφθείσαις δὲ ἐντὸς τῶν ὁρίων, ἀγωνισθέντας, καὶ μεταναστεύσαντας κατὰ τὸ πρωτόκολλον μέχρι τοῦ ἔτους 1837.

Ἔθεσεν ἐνταῦθα, εἶπεν, «τοὺς ἀγωνισθέντας», διότι χθὲς εἴπατε διὰ μόνους τοὺς ἀγωνιστὰς τῆς ἐλευθέρας Ἑλλάδος, ἐνῷ καὶ οἱ ἐκτὸς ἠγωνίσθησαν. Τοῦτο δὲ ἵνα μὴ φανῇ, ὅτι ὡς μετανάσται μόνον ἦλθον καὶ δὲν ἐπολέμησαν (1).

Κατὰ τὴν συνεδρίασιν τῆς 20ης Ἰανουαρίου ἐψηφίσθη τὸ Β' ψήφισμα τῆς Συνελεύσεως «περὶ τῶν αὐτοχθόνων καὶ τῆς ἐκκαθαρίσεως τῆς δημοσίας ὑπηρεσίας ἀπὸ τῶν ἑτεροχθόνων».

Παρὰ τὸν μετριασμὸν τῶν ἀρχικῶν ἀπόψεων τῶν ἀδιαλλάκτων, ἐν τούτοις κατὰ τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ ψηφίσματος, ἀπελύθησαν ἐκ τῶν διαφόρων κλάδων οἱ Δ. Σοῦτσος εἰσαγγελεὺς Ἀρείου Πάγου, Μανοῦσος καὶ Σκορδίλης ἀεροπαγῖται, Κρασσᾶς καὶ Λεοντάκης ἐφέται, Ι. Σοῦτσος καὶ Μ. Ἀργυρόπουλος διπλωματικοὶ ὑπάλληλοι καὶ πλεῖστοι ἄλλοι διαφόρων κλάδων καὶ βαθμῶν ὡς μὴ ἔχοντες τὰ ἀπαιτούμενα προσόντα».

---

(1) Τοῦ Προόθου τῆς Βεσαραβίας.

(2) Πιθανὸν ὁμιλητὴς εἶναι ὁ πληρεξούσιος τῶν Μακεδόνων κ. Δόσιος.

(1) Τελευταῖος ὁμιλητὴς ἦτο ἐγγεγραμμένος ὁ στρατηγὸς Τζώρτζ, ὁ ὁποῖος μὲ τὰ κακοπροφερόμενα ἑλληνικά του εἶπεν μίαν μόνον λέξιν, ἀπευθυνόμενος πρὸς τὸν Κριεζώτην καὶ τοὺς ἄλλους ἀγωνιστάς, οἱ ὁποῖοι ἐγκατέλειπον ἐν πενίᾳ τοὺς συντρόφους των εἰς τὸν πολυαίμακτον πόλεμον. Ἔμεινε ἱστορικὴ ἡ μονολεκτικὴ ἀπάντησις τοῦ Ἄγλου ἀρχιστρατήγου τῆς Ἐπαναστάσεως πρὸς τοὺς «αὐτοχθονιστάς»: «Γκαϊντούρια»! Καὶ κατέπεσεν ἐξηντλημένος ἐκ τῆς ταραχῆς εἰς τὴν θέσιν του.

Η ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ

ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΙΣ ΤΟΥ ΡΟΛΟΥ ΤΗΣ

Δεινοὺς ἀγῶνας διεξήγαγεν ὁ ἑλληνικὸς τύπος ἐναντίον τῶν ἀπολυταρχικῶν τάσεων τοῦ Ὄθωνος, τόσον κατὰ τὴν ἀπολυταρχικὴν δεκαετίαν τῆς βασιλείας του, ὅσον καὶ κατὰ τὴν συνταγματικήν. Καὶ κατὰ τὴν συζήτησιν ἐπὶ τοῦ σχετικοῦ ἄρθρου τοῦ Συντάγματος οἱ πληρεξούσιοι ἀναγνωρίζουν ὅτι χάρις εἰς τοὺς ἀγῶνας τοῦ Τύπου κατέστη δυνατὴ ἡ ἀπόκτησις Συντάγματος καὶ ἡ σύγκλησις τῆς Συνελεύσεως. Τότε κατηργήθη καὶ τὸ ἀνελεύθερον μέτρον τὸ ὁποῖον ἐθέσπισε ἡ Ἀντιβασιλεία, τῆς καταβολῆς δηλαδὴ σημαντικοῦ ποσοῦ «ἐγγυήσεως» διὰ τὴν χορήγησιν ἀδείας ἐκδόσεως ἐφημερίδος. Τὸ μέτρον τοῦτο, ἀσφαλῶς ἀποτελεῖ ἔμμεσον κατάλυσιν τῆς ἐλευθεροτυπίας.

Ἐφημερίδες τῆς ἐποχῆς αὐτῆς εἶναι ἡ «Ἐλπὶς» (τοῦ Κ. Λεβίδη), ὁ «Αἰὼν» (Ι. Φιλήμονος), ἡ «Ἀθηνᾶ», ἡ «Καρτερία», ὁ «Ἀνεξάρτητος», ἡ «Ἐθνοκρατία» κ.α.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 21ης ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 1844

Ἔπειτα ἀνεγνώσθη τὸ ἀμέσως ἑπόμενον ἄρθρον 9.

«Ὁ τύπος εἶναι ἐλεύθερος, καὶ πᾶς Ἕλλην ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ δημοσιεύῃ δι' αὐτοῦ τοὺς στοχασμοὺς του, τηρῶν τοὺς νόμους τοῦ Κράτους· λογοκρισία δὲν ἐπιτρέπεται.»

«Ὁ νόμος δὲν δύναται νὰ ἀπαιτήσῃ ποτὲ ἀπὸ τοὺς ὑπευθύνους, συντάκτας, ἐκδότας, ἢ τυπογράφους ἐφημερίδων χρηματικὴν προκαταβολήν, λόγῳ ἐγγυήσεως».

Εἷς τῶν πληρεξουσίων παρετήρησεν, ὅτι ἡ ἐλευθερία τοῦ φρονήματος εἶναι πρωτότυπος, ἑπομένως καὶ ἡ τοῦ ἐκφράζειν τὸ φρόνημα, ἀλλ' ἡ ἔκφρασις πολυτρόπως δύναται νὰ γίνῃ· ἑπομένως ἐπρότεινε νὰ προστεθῇ μετὰ τὸ «δημοσιεύῃ δι' αὐτοῦ» καὶ τὸ «παντὸς ἄλλου τρόπου».

Αἱ κρίσεις τοῦ κοινοῦ

Ἕτερος εἶπεν· ἤθελεν εἶσθαι περιττόν, ἂν ἤρχιζα ἀπὸ τὸ προοίμιον τῶν ἀσφαλειῶν, τὰς ὁποίας μᾶς παρέχει ἡ ἐλευθεροτυπία, καθότι κατακόρως ἐπανελήφθη, ὅτι αὕτη εἶναι τὸ παλλάδιον τῆς ἐλευθερίας τοῦ πολίτου· ἀλλὰ μεταξὺ τῆς ἐλευθερίας τοῦ τύπου καὶ τῆς ἀκολασίας αὐτοῦ ὑπάρχει μέγα χάσμα, διὰ τοῦτο πρέπει νὰ εὑρεθοῦν κατάλληλα νομικὰ μέσα περὶ τῆς καλῆς διευθύνσεως τοῦ τύπου, ἐξ ἧς βεβαίως ἐλπίζεται πᾶν καλόν, ἀλλὰ τοῦτο εἶναι ἀντικείμενον νόμου εἰδικοῦ ὑπὸ τῆς νομοθετικῆς ἐξουσίας ἐκδοθησόμενον· φρονεῖ, εἶπε, μετὰ τὸ «πᾶς» νὰ τεθῇ τὸ «πολίτης» καθότι, ὡς ζητοῦμεν ἐγγυήσεις ἀπὸ τὸν συμβολαιογράφον, ἰατρόν, δικηγόρον, οὕτω πρέπει νὰ ἀπαιτῆται καὶ ἀπὸ τὸν μετερχόμενον τοῦτο τὸ ἐπάγγελμα καὶ ἴσως πολὺ περισσότερον· ὡς μίαν δὲ τούτων θεωρεῖ καὶ τὸ νὰ εἶναι ὁ δημοσιογράφος Ἕλλην. Ὁ νόμος βεβαίως θέλει διαλάβει λεπτομερῶς τὰ περὶ ἐγγυήσεων, ἡμεῖς ὅμως δυνάμεθα νὰ παραδεχθῶμεν γενικὰς ἀρχάς. Τὸ τοιοῦτον, εἶπεν, ἀπήντησε καὶ εἰς ἄλλα Συντάγματα. Ἐπίσης θεωρεῖ ἀναγκαῖον, ὡς τὸ νὰ ἐκφράζῃ τις ἐλευθέρως τὰς ἰδέας του καὶ τὸ νὰ ὑπογράφῃ αὐτάς, ὥστε νὰ μὴν ὑπεκφεύγῃ ὁ γράφων τὰ τοῦ κοινοῦ κρίσεις.

Ἄλλος, εἶπεν, ὅτι ὡς πρὸς μὲν τὴν σύνταξιν τοῦ ἄρθρου παρατηρεῖ, ὅτι εἰς αὐτὸ γίνεται λόγος μόνον περὶ τύπου, ἐνῷ εἰς τὰ παρελθόντα Συντάγματά μας τοῦτο ἦτο γενικώτερον· διὸ πρέπει νὰ προηγηθῇ πρὸ τούτου τοῦ ἄρθρου, τὸ «ἕκαστος δύναται νὰ ἐκφράζῃ προφορικῶς, ἢ ἐγγράφως τοὺς στοχασμούς του» καὶ ἔπειτα νὰ γίνεται λόγος περὶ τύπου. Ὡς πρὸς δὲ τὰς παρατηρήσεις, τὰς ὁποίας ἔκαμον οἱ προλαλήσαντες, φρονεῖ τὰ ἑξῆς, ὅτι ἡ προσθήκη τῆς λέξεως «πολίτης Ἕλλην», εἶναι ἀναγκαία, διότι ὁ θέλων νὰ διδάξῃ τοὺς Ἕλληνας, πρέπει καὶ αὐτὸς νὰ εἶναι πολίτης· ἀλλὰ τοῦτο μόνον ὡς πρὸς τὸν τύπον, οὐχὶ δὲ καὶ εἰς τάς, καὶ ἐγγράφους ἐκθέσεις τῶν στοχασμῶν. Ἡ δὲ προσθήκη τοῦ «παντὸς ἄλλου τρόπου» δὲν βλάπτει, ἂν ἡ λέξις τύπος εἶναι γενική, καὶ περιλαμβάνῃ πᾶν ἄλλο εἶδος δημοσιεύσεως τῶν στοχασμῶν καὶ φρονημάτων.

Οἱ προληπτικοὶ νόμοι

Τὸ ἄρθρον δὲν ἐπιτρέπει τὴν λογοκρισίαν, πλὴν δὲν ἀρκεῖ τοῦτο μόνον, διότι εἶναι καὶ ἄλλα μέτρα, δι' ὧν δύναται νὰ ἐμποδισθῇ ἡ διάδοσις τῶν στοχασμῶν, ἤτοι ἀστυνομικὰ μέτρα, ἢ οἱ προληπτικοὶ νόμοι.

Εἰς τὴν Γαλλίαν δὲν ἐπιτρέπεται ἡ λογοκρισία, πλὴν καθ' ἡμέραν βλέπωμεν νὰ γίνωνται πολλὰ παράπονα, ἅτινα τὸ Βελγικὸν Σύνταγμα ἐπανορθοῖ διὰ τῆς ἀπαγορεύσεως τῶν προληπτικῶν νόμων.

Ὡς πρὸς δὲ τὴν ἑτέραν προσθήκην, τοῦ ὅτι οἱ δημοσιευόμενοι στοχασμοὶ νὰ ὑπογράφωνται, τοῦτο οὐ μόνον δὲν παρέχει ἐγγύησιν, ἀλλ' οὔτε δύναται νὰ κανονισθῇ διὰ νόμου. Ποῖον κῦρος δύναται νὰ ὑπάρξῃ εἰς τοῦτο, ὅταν ὁ δημοσιογράφος καταχωρῇ αὐτά; Πῶς θὰ ἐμποδισθῶσιν τὰ ἀνώνυμα; Ὡς πρὸς τὰ ἀνώνυμα βιβλία ταῦτα ὑπάγονται εἰς ἰδιαίτερον κανόνα.

Ἄλλος εἶπεν, εἶναι σύμφωνος μὲ τὴν προσθήκην, τὴν ὁποίαν ἐπρότεινέ τις, ἤτοι τὸ «παντὸς ἄλλου μέσου», καθότι τοῦτο εἶχον καὶ τὰ ἄλλα Συντάγματα· σήμερον δὲ πρόκειται νὰ ἐπεκτείνωμεν τὰς ἐλευθερίας μας (ἀνέγνω ἄρθρον τοῦ Συντάγματος Τροιζῆνος). Ἐνταῦθα ἀπαντᾶται, ὅτι ὁ προλαλήσας εἶπε νὰ προστεθῇ «ἕκαστος δύναται νὰ δημοσιεύῃ τοὺς στοχασμούς του» καὶ περὶ τούτου εἶναι σύμφωνος, καθότι τὸ δικαίωμα τῆς ἐλευθεροτυπίας δὲν πρέπει ν' ἀποδίδηται εἰς τὰ ἄψυχα, εἰμὴ εἰς τὰ ἔμψυχα, εἰς τὸν ἄνθρωπον. Ὁ δὲ τύπος εἶναι ὄργανον τῆς δημοσιεύσεως τῶν φρονημάτων.

Ὡς πρὸς δὲ τὴν προσθήκην «ὑπογράφων» ἤθελε συμ-

φωνήσει, ἂν ἠδύνατο ἐκ τούτου νὰ ἐμποδισθῇ ἡ κατάχρησις, ἀλλὰ τοῦτο εἶναι δύσκολον· καὶ ἑπομένως φρονεῖ, ὅτι ἡ ἀκολασία τοῦ τύπου περιστέλλεται δι' αὐτῆς τῆς ἐλευθερίας αὐτοῦ, κατακρινομένων τῶν παρεκτροπῶν.

Ἐπὶ τέλους, εἶπεν, ὅτι ἡ διόρθωσις τῆς καταχρήσεως τοῦ τύπου δύναται νὰ εὑρεθῇ εἰς τὴν ἠθικὴν πρόοδον τοῦ ἔθνους. Οἱ προληπτικοὶ νόμοι εἶναι σύμφωνος, ὅτι πρέπει ν' ἀπαγορεύωνται.

Παρετηρήθη ὑφ' ἑνὸς τῶν πληρεξουσίων, ὅτι ἐγένετο σύγχυσις τοῦ δημοσιογράφου, καὶ ἐκδότου βιβλίου. Ἐνταῦθα δὲν πρέπει νὰ γίνῃ λόγος, εἰμὴ περὶ τῆς δημοσιεύσεως τῶν στοχασμῶν ἐν γένει, καὶ τότε δὲν εἶναι ἀνάγκη τῆς λέξεως «πολίτης» διότι ἄλλος πᾶς μὴ πολίτης Ἕλλην, πᾶς ξένος δὲν θέλει δυνηθῇ νὰ ἐκδώσῃ βιβλίον. Ὁ ὅρος οὗτος μένει εἰς τὸν δημοσιογράφον δύναται νὰ τεθῇ. Ὡς πρὸς τὸ ἀντικείμενον τῆς ὑπογραφῆς ἐπιφυλάσσεται νὰ εἴπῃ τὴν γνώμην του ἐν τῷ οἰκείῳ τόπῳ. Τὰ δὲ προληπτικὰ μέτρα εἶναι ἀντικείμενον τῆς νομοθετικῆς ἐξουσίας.

Ἡ ποιητικὴ φαντασία

Ἐν τούτοις προσέθηκεν ἕτερος τὸ νὰ εἴπωμεν «πᾶς πολίτης Ἕλλην» εἰς τὸ 9 ἄρθρον δὲν νομίζει ὀρθὸν, καθότι δὲν πρόκειται περὶ τῶν προσόντων τοῦ ἐφημεριδογράφου ἐνταῦθα· μάλιστα διὰ νὰ εἶναι τις πολίτης πρέπει νὰ συνεπλήρωσε τὸ 21 ἔτος τῆς ἡλικίας του κ.τ.λ. ἑπομένως ἄνθρωποι κατωτέρας ἡλικίας ἐμποδίζονται νὰ ἐξασκοῦν τὴν ποιητικὴν των φαντασίαν.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 22ας ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 1844

Ἕτερος δὲ τῶν εἰσηγητῶν, λαβὼν τὸν λόγον, εἶπεν, ὅτι ἐξερχόμενοι ἀπὸ τὸ βάρος τῆς ξενοκρατίας, τὴν ὁποίαν καυχῶμαι, ὅτι καταπολέμησα διὰ τοῦ τύπου, ἂς ἐνθυμηθῶμεν τὰ εὐτυχῆ αὐτοῦ ἀποτελέσματα. Ὑπ' αὐτοῦ τοῦ πνεύματος φερόμενα τὰ μέλη τῆς ἐπιτροπῆς, ἐσυμφώνησαν εἰς τὴν καθιέρωσιν τῆς ἐλευθερίας τοῦ τύπου, θεωρήσαντα ὡς τὴν κυριωτέραν ἀσφάλειαν αὐτῆς τὴν ἀπαγόρευσιν τῆς χρηματικῆς προκαταβολῆς, διότι δι' αὐτῆς, ἕνεκα τῆς παντελοῦς ἀχρηματίας, εἶναι τὸ αὐτὸ ὡς νὰ δεσμεύωμεν τὸν τύπον.

Εἰς τὸ Σύνταγμα

Εἶπον ν' ἀφήσωμεν τοῦτο εἰς τὰς βουλάς, ἀλλ' αἱ βάσεις τῶν ἐλευθεριῶν τοῦ ἔθνους, καὶ μάλιστα τῆς ἐλευθερίας τοῦ τύπου τίθεται ἐντὸς τοῦ Συντάγματος, καὶ δὲν ἀνατίθεται εἰς τὰς μεταβολὰς τῆς νομοθετικῆς ἐξουσίας. Εἴχομεν πρόχειρον παράδειγμα τὴν Βουλὴν τῆς Γαλλίας, ἥτις κατὰ τὸ 1810 κατέστησε νόμον τὴν διαταγὴν τῆς ἡμέρας, ἐκδοθεῖσαν ἀπὸ τὸν Αὐτοκράτορα, καὶ κατέστρεψε τὸν τύπον.

Εἶπον, ὅτι ἡ χρηματικὴ προκαταβολὴ εἶναι ἡ ἐγγύησις διὰ τὴν πληρωμὴν τῶν προστίμων καὶ τῶν ἀποζημιώσεων, ἀλλὰ τὶς ζητεῖ ἐγγύησιν ἀποζημιώσεως καὶ ἀπὸ τὸν φέροντα ἔτι μάχαιραν; Ἄλλην ἐγγύησιν δὲν δυνάμεθα ν' ἀπαιτήσωμεν ἀπὸ τὸν δημοσιογράφον, εἰμὴ τὴν ἰδιότητα τοῦ πολίτου Ἕλληνος καὶ αὕτη εἶναι ἀρκετὴ νὰ μᾶς ἐξασφαλίσῃ, ὅταν μάλιστα εἰς ταύτην προσθέσωμεν, νὰ ἔχῃ καὶ κτήματά τινα. Τοιαύτην ἐλευθεροτυπίαν δώσατέ με, καὶ καταστρέφω τὴν ἰσχυροτέραν τυραννίαν.

Ποῖος μᾶς ἔφερε ἐδῶ;

Ποῖος ἄλλος μᾶς ἔφερεν ἐδῶ, ἐπρόσθεσε ἄλλος πληρεξούσιος, νὰ θέσωμεν τὰς θεμελιώδεις βάσεις τῆς Συνταγματικῆς Κυβερνήσεως, εἰμὴ ὁ τύπος; Καὶ μολαταῦτα ἄλλην ἀμοιβὴν δὲν ἀπαιτεῖ, εἰμὴ νὰ τὸν ἀπαλλάξωμεν ἀπὸ τὸ βάρος τῆς χρηματικῆς προκαταβολῆς τὸ ὁποῖον τὸν πιέζει. Δὲν πρέπει νὰ φανῶμεν ἀχάριστοι.

Κατοικῶ, εἶπεν ἄλλος πληρεξούσιος, εἰς τὸ ἐσώτερον μέρος τῆς Ἑλλάδος, ἀλλὰ καὶ οἱ κάτοικοι τῶν μερῶν ἐκείνων διὰ τοῦ τύπου ἐλάμβανον τὴν ἀληθῆ ἰδέαν τῆς καταστάσεως τῶν πραγμάτων. Διὰ τοῦ τύπου, ὅστις ἀπεδέχετο μ' ἐνθουσιασμὸν, ἐμορφώνετο ἡ κοινὴ γνώμη καὶ προητοιμάσθη ἡ μεταβολή. Ἠδύνατό τις νὰ ἰδῇ εἰς πολλὰς ἐπαρχίας τῆς Ἑλλάδος τὴν δημοσιογραφίαν ἐὰν δὲν ἦτον ἡ χρηματικὴ προκαταβολή. Αὕτη εἰς τὴν Ἑλλάδα περιστέλλει τῷ ὄντι, καὶ καταστρέφει τὸν τύπον.

Ἀφῃρέθη ἡ «προκαταβολὴ»

Ἐνταῦθα ὁ περὶ ἀφαιρέσεως τοῦ παραγράφου β τοῦ ἄρθρου 9 τοῦ σχεδίου εἰσαγαγὼν τὴν πρότασιν πληρεξούσιος ἀνεκάλεσεν αὐτὴν, ἐπὶ τῷ λόγῳ, ὅτι ἐπιθυμεῖ νὰ γεννηθῶσιν ἀμφιβολίαι περὶ τοῦ φρονήματος αὐτοῦ ὡς πρὸς τὴν ἐλευθεροτυπίαν, ἐνῷ ἡ πρότασις αὐτοῦ δὲν εἶχεν ἄλλον σκοπὸν, εἰμὴ νὰ ἐξασφαλίσῃ τὴν ἐλευθερίαν τοῦ τύπου.

Ἀνακληθείσης τῆς προτάσεως ταύτης ἔπαυσεν ἡ συζήτησις.

Ἐρωτηθεῖσα δὲ ἡ Συνέλευσις, παρεδέχθη παμψηφεὶ τὸ προκείμενον ἄρθρον τοῦ Συντάγματος, τροποποιημένον οὕτω·

Ἄρθρον 9

Πᾶς τις δύναται νὰ δημοσιεύῃ προφορικῶς τε ἐγγράφως καὶ διὰ τοῦ τύπου τοὺς στοχασμούς του, τηρῶν τοὺς Νόμους τοῦ Κράτους.

Ὁ τύπος εἶναι ἐλεύθερος, καὶ λογοκρισία δὲν ἐπιτρέπεται.

Οἱ ὑπεύθυνοι συντάκται, ἐκδόται καὶ τυπογράφοι ἐφημερίδων δὲν ὑποχρεοῦνται εἰς οὐδεμίαν χρηματικὴν προκαταβολὴν λόγῳ ἐγγυήσεως.

Οἱ ἐκδόται ἐφημερίδων θέλουν εἶσθαι πολῖται Ἕλληνες.

ΚΩΛΕΤΗΣ ΜΑΥΡΟΚΟΡΔΑΤΟΣ ΜΕΤΑΞΑΣ

Η ΓΕΡΟΥΣΙΑ ΤΟΥ ΟΘΩΝΟΣ

ΣΥΝΤΗΡΗΤΙΚΟΙ ΚΑΙ ΡΙΖΟΣΠΑΣΤΙΚΟΙ

Μέχρι τοῦ τέλους Ἰανουαρίου 1844, ἡ Ἐθνοσυνέλευσις ἀπησχολήθη μὲ τὸν καταρτισμὸν τοῦ Συντάγματος, χωρὶς αἱ συζητήσεις της νὰ ἐπεκταθοῦν εἰς θέματα ἔχοντα ἄμεσον σχέσιν μὲ τὰς πολιτικὰς τάσεις τῆς ἐποχῆς. Ἀλλὰ οἱ τάσεις καὶ αἱ ἀντιθέσεις τῶν κομμάτων δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ μὴ ἐκδηλωθοῦν, κατὰ τὴν συνέχειαν τῶν συζητήσεων. Τὰ τρία κόμματα τῆς ἐποχῆς, τὸ Γαλλόφιλον, Ἀγγλόφιλον καὶ Ρωσόφιλον (οἱ «Μοσχομάγγες», «Μπαρλαῖοι», ἢ κόμμα τῆς ρετιγγότας ἀπὸ τὸν ἀρχηγόν των Μαυροκορδάτον καὶ «Ναπαῖοι», ὅπως τὰ ἀπεκάλει ὁ λαὸς) εἶχαν συμφωνήσει διὰ τὴν ἐπιβολὴν τοῦ Συντάγματος. Ἀπὸ τοῦ σημείου ὅμως ἐκείνου ἀνέκυψαν αἱ διαφωνίαι των. Οἱ Ἀγγλόφιλοι καὶ Γαλλόφιλοι, ἤθελον τὸ Σύνταγμα συντηρητικόν, ἐνῶ οἱ Ρωσόφιλοι, παρὰ τὸ καθεστὼς τῆς τσαρικῆς Ρωσίας πρὸς τὴν ὁποίαν ἤθελον νὰ προσανατολισθῇ ἡ ἐξωτερικὴ πολιτικὴ τῆς χώρας, ἦσαν πλέον ριζοσπαστικοί. Τὴν κυβέρνησιν ἀνέλαβε τὴν 3ην Σεπτεμβρίου ὁ Α. Μεταξᾶς ὅπως εἴδομεν, ὁ ὁποῖος ἦτο ὁ ἀρχηγὸς τῶν Ρωσοφίλων μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Κολοκοτρώνη καὶ ἀπηρτίσθη ἀπὸ Ρωσοφίλους. Ἀλλὰ ἀμέσως μετὰ τὴν ἐπανάστασιν τῆς 3ης Σεπτεμβρίου, κατέπλευσαν εἰς τὴν Ἑλλάδα οἱ ἀρχηγοὶ τῶν δύο ἄλλων κομμάτων, Μαυροκορδᾶτος καὶ Κωλέτης, οἱ ὁποῖοι εἶχαν ἀποσταλῆ ὡς πρεσβευταὶ ὑπὸ τοῦ Ὄθωνος. Ἀγγλικὸν πολεμικὸν παρέλαβε τὸν Μαυροκορδάτον ἀπὸ τὴν Κωνσταντινούπολιν καὶ τὸν μετέφερε εἰς Πειραιᾶ. Γαλλικὸν πολεμικὸν μετέφερε τὸν εἰς Παρισίους πρεσβευτὴν Κωλέτην. Εἰσῆλθον καὶ οἱ δύο ὡς ὑπουργοὶ ἄνευ χαρτοφυλακίου εἰς τὴν Κυβέρνησιν Μεταξᾶ, ἀλλὰ οἱ σκοποὶ των συνέπιπτον εἰς τὸ νὰ ἀποβοῦν τροχοπέδη πλέον, ὥστε τὸ Σύνταγμα νὰ καταστῇ ὅσον τὸ δυνατὸν ὀλιγώτερον φιλελεύθερον.

Ὁ Κωλέτης ἔγραφεν ἀργότερα εἰς Γάλλον ἐπίσημον (Ντεζάζ):

«Ὅτε ἀφικόμην ἐνταῦθα ἡ κυβέρνησις εὑρίσκετο ἐν ταῖς χερσὶ τῶν ἀνδρῶν τῆς 3ης Σεπτεμβρίου (τὴν ριζοσπαστῶν δηλαδή). Ὑπεχρέωσα ἐμαυτὸν νὰ εἰσέλθω εἰς τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον ἵνα ἐξουδετερώσω τὴν ἐπίδρασιν τοῦ ἐπαναστατικοῦ στοιχείου. Ἐπέτυχον δὲ εἰς τὸ ἔργον τοῦτο. Ἡ Συνέλευσις ἐξείκνυεν τάσεις κινδυνώσεις· ἔδει ἐξ ἑνὸς ν' ἀγωνισθῶ ἐναντίον τοῦ δημοκρατικοῦ πνεύματος, ἐξ ἄλλου δὲ ἐναντίον τῶν μικρῶν ἀντιζηλιῶν τῶν ἀνθρώπων ἐκείνων, οἵτινες ὑπεχρεοῦντο νὰ μοὶ βοηθῶσι μετὰ μείζονος εἰλικρινείας. Καίπερ περιποιούμενος τὸν Μεταξᾶν, ἡνώθην στενῶς πρὸς τὸν Μαυροκορδάτον. Οὕτως ἐπεκρατήσαμεν ἐν τῇ Συνελεύσει καὶ ἐσώθησαν ὅ τε Βασιλεύς, ἡ μοναρχία καὶ ἡ χώρα».

Ἡ ἐπιφυλακτικὴ συμμετοχὴ τῶν Μαυροκορδάτου καὶ Κωλέτη εἰς τὴν Κυβέρνησιν Μεταξᾶ ἀποδεικνύεται ἀπὸ τὰς ἀπευθυνθείσας πρὸς αὐτὸν ἐπιστολάς των!

Μεγάτιμε ἀδελφὲ

Σᾶς παρακαλοῦμεν πολύ, ἂν τὸ ἀφορῶν ἡμᾶς Διάταγμα ἐξεδόθη, νὰ μὴ δημοσιευθῇ, οὐδὲ νὰ κοινοποιηθῇ ἐπισήμως εἰς τοὺς ὑποφαινομένους, ἀλλὰ νὰ μᾶς σταλῇ αὔριον τὸ πρωΐ, διὰ νὰ τὸ ἴδωμεν. Ἂν δὲ δὲν ὑπεγράφη, πάλιν παρακαλοῦμεν νὰ μᾶς σταλῇ αὔριον ἀπὸ πρωΐας τὸ σχέδιον πρὸς παρατήρησιν. Ἠμπορεῖτε δὲ νὰ τὸ διευθύνητε κατ' ἀρέσκειαν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἑτέρου τῶν ὑποφαινομένων.

Σαββάτῳ ἑσπέρας

Οἱ δοῦλοι Σας

ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΩΛΕΤΤΗΣ
Α. ΜΑΥΡΟΚΟΡΔΑΤΟΣ

Πρὸς τὴν Αὐτοῦ Ἐξοχότητα τὸν Κον Α. Μεταξᾶν, Πρόεδρον τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου κλπ. κλπ. κλπ,

β΄) Κύριε Πρόεδρε

Λαβόντες τὴν ἐν ὀπισθογράφῳ κοινοποίησιν τοῦ ἀφορῶντος Ἡμᾶς σημερινοῦ Βασιλικοῦ Διατάγματος, ἔχομεν τὴν τιμὴν νὰ ἀπαντήσωμεν, ὅτι, καὶ κατὰ τὰς πρότερον μεταξὺ ἡμῶν, καὶ κατὰ τὰς σήμερον ἐνώπιον τῆς Αὐτοῦ Μεγαλειότητος, γενομένας διασαφήσεις, θέλομεν σπεύσῃ, ὁσάκις καλεσθῶμεν ἐκ μέρους τῆς Ὑμετέρας Ἐξοχότητος, νὰ λάβωμεν μέρος εἰς τὰς διασκέψεις τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, τὰς ἐχούσας μόνον καὶ κύριον ἀντικείμενον, τὰ τῆς Ἐθνικῆς Συνελεύσεως, καὶ τὴν διατήρησιν τῆς ἐσωτερικῆς ἡσυχίας. Οὐχ ἧττον ὅμως νομίζομεν, κύριε Πρόεδρε, ὅτι ἦτο ἐπιθυμητὸν καὶ ἀναγκαῖον ἴσως ἡ καταχώρησις τῆς διασαφήσεως ταύτης ἐντὸς τοῦ κειμένου τοῦ Βασιλικοῦ Διατάγματος.

Δεχθῆτε, κύριε Πρόεδρε, τὴν εὐσεβάστως προσφερομένην βεβαίωσιν τῆς πρὸς τὴν Ὑμετέραν Ἐξοχότητα μεγίστης ἡμῶν ὑπολήψεως.

Ἀθῆναι 25 Ὀκτωβρίου 1843.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΩΛΕΤΗΣ, Α. ΜΑΥΡΟΚΟΡΔΑΤΟΣ

'Αφ' ἑτέρου ἀπὸ ἐπιστολὴν τοῦ Μαυροκορδάτου πρὸς τὴν σύζυγόν του Χαρίκλειαν, καταφαίνονται αἱ προσπάθειαι τοῦ ἰδίου καὶ τῶν πρεσβευτῶν Γαλλίας καὶ 'Αγγλίας, νὰ πείσουν τὸν "Οθωνα ὅτι πρέπει νὰ προσαρμοσθῇ πρὸς τὴν κατάστασιν διὰ νὰ περισώσῃ τὸν θρόνον του:

Χαρίκλειά μου,

'Απὸ χθὲς τὴν μεσημβρίαν ἔφθασε τὸ Γαλλικὸν ἀτμόπλοιον καὶ ἕως αὐτὴν τὴν στιγμὴν δὲν ἔχομεν γράμματά Σας ἀπὸ Κωνσταντινουπόλεως, ἐνῷ εἶναι ἀδύνατον νὰ μὴ μᾶς ἐγράψατε· εἰς τὸ ταχυδρομεῖον ηὗρα μόνον γράμματα τοῦ Ξένου, εἰς δὲ τὴν Γραμματείαν τίποτε, καὶ αὐτὸς ὁ Μεταξᾶς, τὸν ὁποῖον εἶδα περὶ τὴν 9 τὸ ἑσπέρας χθές, μὲ εἶπεν ὅτι ἡ Γραμματεία δὲν ἔλαβε φάκελλον τῆς Πρεσβείας μέχρι τῆς ὥρας ἐκείνης, ἀλλὰ μόνον ἄλλα διάφορα ἐκ Κων) πόλεως, σταλέντα ἀπ' εὐθείας, καὶ ὄχι διὰ τῆς πρεσβείας.

. . . . . . , ...

'Εβγῆκα χθὲς τὸ πρωΐ, ἐπῆγα κατ' εὐθεῖαν εἰς τὸν Μεταξᾶν, τὸν ηὗρα, ὅπως ἤλπιζα, ὡμιλήσαμεν πολλὰ μετ' αὐτοῦ καὶ τοῦ Λόντου, ἐκεῖθεν ἦλθα εἰς τοῦ πεθεροῦ μου καὶ ἐπρογεύθην. Μ' ἐπλάκωσαν αἱ ἐπισκέψεις. Εἰς τὰς 3 1)2 ἐπῆγα εἰς τὸ Παλάτι, ὅπου καὶ ὁ Βασιλεὺς καὶ ἡ Βασίλισσα μ' ἔκαμαν ὅσας ἠμπορεῖς νὰ ὑποθέσῃς περιποιήσεις· προσεφέρθην, νομίζω, ὅπως ἔπρεπε νὰ προσφερθῶ, καὶ ἐρωτώμενος ἔδωσα συμβουλάς, τὰς ὁποίας νομίζω τὰς μόνας σωτηρίους εἰς τὰς παρούσας περιστάσεις. 'Εν ἑνὶ λόγῳ τὸν ὑπέδειξα ὅτι πᾶσα ἰδέα ἀνατροπῆς ἢ ὀπισθοδρομήσεως εἶναι ὀλεθρία, ὅτι ὀφείλει εἰλικρινῶς νὰ τεθῇ ἐπὶ κεφαλῆς τῆς παρούσης στάσεως τῶν πραγμάτων καὶ νὰ καλέσῃ καὶ Ὑπουργοὺς καὶ συμβούλους καὶ ἀρχηγοὺς ὅλων τῶν σωμάτων καὶ νὰ κηρύξῃ τὴν ἀπόφασίν του ταύτην, νὰ εἰπῇ ὅτι ὄχι μόνον δὲν θέλει δώσει τοῦ λοιποῦ ἀκρόασιν εἰς διαβολάς, ἀλλὰ θέλει θωρήσει ὡς προδότην πάντα ὅστις ἤθελε τὸν πλησιάσει ἐπὶ σκοπῷ διαβολῆς κλπ. κλπ. μὲ τὰ ὑπεσχέθη ὅλα· μένει νὰ ἰδῶμεν. Καὶ ὁ Βασιλεὺς καὶ ἡ Βασίλισσα μ' ἐρώτησαν πολλὰ περὶ σοῦ. Χθὲς ἦλθεν ἀπὸ Γαλλίας γράμμα πρὸς τὸν Πισκατόρυν, ὅσον δύναται εὐχάριστον, ὄχι μόνον δὲν ἐφάνη παράδοξον ὅ,τι συνέβη, ἀλλὰ ἐθαύμασαν τὴν φρόνησιν καὶ τὸν χαρακτῆρα τῶν 'Ελλήνων. Συμβουλεύουν τὸν Βασιλέα, νὰ φερθῇ εἰλικρινῶς εἰς ὅσα ὑπεσχέθη, διὰ νὰ προλάβῃ ἄλλα δεινὰ κλπ. κλπ. Τὸ γράμμα αὐτὸ ἀνεγνώσθη χθὲς τὸ ἑσπέρας ἀπὸ τὸν Βασιλέα, ὁ Λαϊονς εἶπε μόνον ὀλίγας λέξεις μὲ αὐτὴν τὴν εὐκαιρίαν, καὶ τὸν λέγουν ὅτι εἶναι κατὰ πάντα σύμφωνος εἰς ὅσα γράφει διὰ τοῦτο ἐπῆγε χθὲς μετὰ τοῦ Πισκατόρυ, παρὰ τῷ Βασιλεῖ, καὶ τῷ ἔκαμαν τὴν κοινοποίησιν.

. . . . , . . .

'Αθῆναι 1)13 'Οκτωβρίου 1843

Ὁ 'Αλέξανδρός σου.

Ἡ Γερουσία

Βασικὸς παράγων τοῦ πολιτεύματος διὰ τοῦ ὁποίου θὰ καθωρίζετο ἡ ἔκτασις τῶν συνταγματικῶν ἐλευθεριῶν, ἦτο ἡ δημιουργία ἢ ὄχι Γερουσίας. Ἡ ὕπαρξις δευτέρου νομοθετικοῦ σώματος ἀποτελεῖ παντοῦ ἀνάσχεσιν τῶν τάσεων πρὸς ριζικὰς μεταβολάς. 'Αλλὰ ἡ ὑπὸ κρίσιν Γερουσία τοῦ «"Οθωνείου Συντάγματος» ἀπετέλει περιορισμὸν κατὰ 50% τῶν πολιτικῶν δικαιωμάτων τοῦ 'Ελληνικοῦ Λαοῦ, διότι τὰ μέλη της θὰ ἐπελέγοντο ὑπὸ τοῦ Βασιλέως.

Δι' αὐτὸν τὸν λόγον διεχωρίσθησαν ἀμέσως αἱ ἀπόψεις τῶν ριζοσπαστικῶν ἀπὸ τὰ συντηρητικὰ στοιχεῖα ὅπως καταφαίνεται ἀπὸ τὰς πρώτας συζητήσεις εἰς τὴν 'Εθνοσυνέλευσιν καὶ τὰς ἀμέσως ἐν συνεχείᾳ δημιουργηθείσας, ἐξ αὐτῶν τῶν συζητήσεων καὶ ψηφοφοριῶν, πολιτικὰς ἐξελίξεις.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 25ης ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 1844

Ὁ Πρόεδρος ἀνήγγειλεν εἰς τὴν Συνέλευσιν, ὅτι ἀντικείμενον τῆς σημερινῆς συνεδριάσεως εἶναι ἡ ἐξακολούθησις τῆς συζητήσεως τοῦ 14 καὶ τῶν ἑπομένων ἄρθρων τοῦ σχεδίου Συντάγματος.

Εἷς τῶν πληρεξουσίων, πρῶτος λαβὼν τὸν λόγον ἐπὶ τοῦ προκειμένου ζητήματος περὶ μιᾶς ἢ τῶν δύο Βουλῶν, ἐξέθεσε τὰ ἑξῆς.

Χθὲς δύο ἐκ τῶν πληρεξουσίων δι' ἰσχυρῶν λόγων καὶ ζωηρῶν παραδειγμάτων τῆς πείρας μᾶς ἀπέδειξεν τὸ ἀπαραίτητον τῆς Γερουσίας. Οἱ μετὰ τούτους ὑπὲρ τῆς μιᾶς βουλῆς ἀγορεύσαντες δὲν ἀντέκρουσαν ποσῶς τὴν ἰσχυρότητα τῶν ἐπιχειρημάτων τῶν ἄλλων, οὐδ' ἐξήγαγον οὐδὲν λογικὸν συμπέρασμα ὑπὲρ τῆς προτάσεώς των.Θεωρῶ ἤδη πληρέστατα ἀποδειγμένον, ὅτι διὰ τὴν παγίωσιν τῆς δημοσίας τάξεως εἰς τὴν 'Ελλάδα καὶ διὰ τὴν ὕπαρξιν τοῦ συντάγματος μας, εἶναι ἄφευκτος ἡ σύστασις δευτέρου βουλευτικοῦ σώματος. Ἡ 'Ελλὰς ἤδη ἔχει μεγίστην ἀνάγκην ἡσυχίας, ἀλλὰ παραδεχόμενοι εἰς τὸ πολίτευμά μας μίαν μόνην Βουλήν, ποίαν ἐγγύησιν ἔχομεν ὅτι θέλει διατηρηθῇ ἀπάραχος ἡ μεταξὺ τοῦ Βασιλέως καὶ τοῦ ἔθνους ἁρμονία; Ὑπῆρξα βουλευτὴς κατὰ τὰς ἐποχὰς ἐκείνας, ὅτε εἴχαμεν ἐν τῇ 'Ελλάδι μίαν Βουλήν, καὶ τὸ ἐκτελεστικὸν ἀφ' ἑτέρου, καὶ ὅλοι γνωρίζομεν τοὺς ἐμφυλίους σπαραγμούς, τοὺς προελθόντας ἀπὸ τὰς συγκρούσεις τοῦ Βουλευτικοῦ καὶ 'Εκτελεστικοῦ. 'Εὰν εἴχαμεν τότε καὶ Γερουσίαν, ἴσως ἠθέλομεν ἀποφύγει τὰ δεινὰ ἐκεῖνα, καὶ ὁμονοοῦντες καὶ συγκεντρώνοντες εἰς ἓν τὰς δυνάμεις μας κατὰ τοῦ ἐξωτερικοῦ ἐχθροῦ, ἴσως θὰ εἴχομεν ἀπελευθερωμένην τὴν Θεσσαλίαν, τὴν Μακεδονίαν, τὴν "Ηπειρον καὶ τὰς Νήσους.

Τὸ ἰσχυρότερον ἐπιχείρημα, τὸ ὁποῖον ἀνέφερον οἱ ἐναντίας γνώμης, εἶναι, ὅτι ἔχουν ἐντολὴν ἀπὸ τὰς ἐπαρχίας των ὑπὲρ τῆς μιᾶς Βουλῆς. Ὁ λαὸς ἀπαιτεῖ πρὸ πάντων ἡσυχίαν, ἀσφάλειαν καὶ ἐλάττωσιν τῶν φόρων, καὶ πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον μᾶς ἔπεμψε πληρεξουσίους του διὰ νὰ πράξωμεν ὅ,τι κατάλληλον. "Ας θέσῃ ἕκαστος ἐξ ὑμῶν τὴν χεῖρα εἰς τὴν καρδίαν του, ἂς ἀφήσῃ τοὺς φόβους τῶν δημοκοπιῶν, κι' ἂς ἐξετάσῃ μόνον καὶ μόνον τὸ συμφέρον του. Χθὲς ἀνεπτύχθη τὸ ζήτημα κάλλιστα, οὐδεμία ἀντίκρυσις δὲν ἐφάνη. Πρὸς τιμὴν τοῦ ἔθνους μας προτείνω νὰ ἐπιφέρωμεν τὴν ὀρθὴν λύσιν του ἄνευ ψηφοφορίας.

Αἱ θεωρίαι τοῦ αἰῶνος

Τὸ περὶ νομοθετικῆς δυνάμεως ζήτημα εἶναι, εἶπεν ἕτερος πληρεξούσιος ἀντικρούων τὸν προλαλήσαντα, ἐκ τῶν σπουδαιοτάτων ἀντικειμένων, καὶ διὰ νὰ λυθῇ ἀπαιτοῦνται σοβαραὶ καὶ ἀληθεῖς πολιτικαὶ θεωρίαι, βασιζόμεναι ἐπὶ τῆς ἀνθρωπίνου φύσεως καὶ ἐπὶ τῆς τελειοποιήσεως τῶν κοινωνιῶν, καὶ οὐχὶ ἐπὶ σοφισμάτων καὶ τινῶν παραδειγμάτων, ἅτινα δὲν ἔχουν τὸν λόγον τῆς ὑπάρξεώς των εἰς τὴν ἀπόλυτον πολιτικὴν θεωρίαν, ἀλλ' εἰς λόγους εἰδικοὺς καὶ πραγματικούς, ἐκφυομένους ἐξ αὐτῆς τῆς καταστάσεως τινῶν κοινωνιῶν· πρὸς δὲ τούτοις ἀπαιτεῖται καὶ ἐντελὴς κατανόησις τῆς κοινωνικῆς μας πραγματικότητος, ἥτις πρὸς εὐτυχίαν τῆς 'Ελλάδος δὲν ἀντίκειται ποσῶς εἰς τὰς ὑγιεῖς πολιτικὰς θεωρίας τοῦ αἰῶνος τούτου ὡς πρὸς τὸ ζήτημα αὐτό.

Ὁμολογεῖται τὴν σήμερον παρὰ πάντων ὡς προφανεστάτη καὶ ἀναντίρρητος ἀλήθεια, ὅτι ὁ πολιτικὸς ὀργανισμὸς τῆς 'Ελλάδος, τόπου τόσον μικροῦ, πτωχοῦ καὶ ὀλιγανθρώπου, πρέπει νὰ κατασταθῇ ὅσον τὸ δυνατὸν ἁπλούστερος, ἡ κυβερνητικὴ μηχανὴ δὲν πρέπει νὰ εἶναι τόσον πολύπλοκος, ἡ ἁπλότης καὶ ἡ ἑνότης ἀπαιτεῖται νὰ τὴν χαρακτηρίζωσι· ἀλλ' ἆρά γε συντείνει εἰς τοῦτο καὶ ἡ διαίρεσις τῆς νομοθετικῆς δυνάμεως εἰς δύο Βουλάς; "Οχι βέβαια.

(1) Ὁ Πληρεξούσιος Α. Πετσάλης

Καθιστᾶ τάχα τὴν διαίρεσιν ταύτην οὐσιωδῶς ἀναγκαίαν ἡ ἠθικὴ, ἡ κοινωνικὴ καὶ ἡ ὑλικὴ κατάστασις τῆς Ἑλλάδος· Ὄχι, μάλιστα δὲ ὅλως τὸ ἐναντίον.

Φρίκη πρὸς ἀριστοκρατίας

Ἡ Γερουσία εἰς τὰς συνταγματικὰς Μοναρχίας τῆς Εὐρώπης παριστάνει τὸ στοιχεῖον τῆς ἀριστοκρατίας, τουτέστι συγκεντρώσεως ἰδιοκτησίας καὶ ἀποκλειστικῶν προνομίων, καὶ παράδειγμα ἡ ἄνω Βουλὴ τῆς Ἀγγλίας καὶ ἡ Βουλὴ τῶν Πατρικίων τῆς Γαλλίας· ἀλλ' εἰς τὴν Ἑλλάδα οὔτε πλοῦτον οὔτε εὐγενείας ἀριστοκρατίαν ἔχομεν· ἡ ἰσότης καὶ ἡ ταυτότης συμφερότων, ἰδεῶν καὶ αἰσθημάτων συνδέουσιν ὅλας τὰς τάξεις τῆς κοινωνίας καὶ ἀποτελοῦσι μίαν δέσμην ἀδιάσπαστον. Εἶναι πρὸς τούτοις γνωστὸν, ὅτι ὁ ἑλληνικὸς λαὸς ἔχει φρίκην καὶ ἀντιπάθειαν κατὰ τῆς ἀριστοκρατίας. Μόλις κατὰ πρῶτον ἠκούσθη ἀμυδρῶς πῶς ἡ περὶ Γερουσίας ἰδέα, καὶ πάραυτα εἰς ὅλας τὰς ἐπαρχίας οἱ λαοὶ αὐθορμήτως καὶ αὐτομάτως ἐξεφράσθησαν ἐντονώτατα κατ' αὐτῆς· ὡς ξένον, καὶ ἐπείσακτον στοιχεῖον καὶ φυτὸν, ἡ ἑλληνικὴ γῆ δὲν τὸ στέργει παντάπασιν. Ἡ σύστασις Γερουσίας εἰς τὴν Ἑλλάδα, δὲν ἔχει τῷ ὄντι καμμίαν ἔννοιαν, διότι ποῖα ζωτικὰ συμφέροντα θέλει παριστάνει αὐτή; Τί θέλει ἀντιπροσωπεύει; Ποίας ἰδέας, ποῖα αἰσθήματα, ποῖα συμφέροντα; Ποῖα δικαιώματα καὶ προνόμια; Ἀλλ' ἂν πρέπει νὰ ὑπάρξη, ἐνῷ δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ὑπάρξη ὡς ἀντιπροσωπεύουσα τὸ μηδὲν, πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦ νὰ κατασταθῆ κέντρον πολιτικῆς βαρύτητος, καὶ οὕτω νὰ συγκεντρώση ἐν ἑαυτῆ τὴν νομοθετικὴν ἐξουσίαν τοῦ ἔθνους, θέλει τότε γεννηθῆ σφοδρὰ, μόνιμος, καὶ συστηματικὴ ἀντίθεσις μεταξὺ τῶν δύο σωμάτων, ἐπομένως προσκόμματα καὶ βραδύτητες εἰς τὴν διεξαγωγὴν τῶν νομοθετικῶν ἐργασιῶν, τὰ δὲ ἄφευκτα ἀποτελέσματα τῆς συγκρούσεως ταύτης θέλουν εἶσθαι ὁ κλονισμὸς καὶ ἡ ἀναστάτωσις τοῦ τόπου, καὶ ἐπομένως ἡ καταστροφὴ αὐτῆς μὲ ζημίαν τοῦ ἔθνους, κατὰ τοσοῦτον μᾶλλον, ὅσον ἡ γενικὴ τοῦ λαοῦ ἀποδοκιμασία, δυσπιστία καὶ ἀπέχθεια θέλουν δεχθῆ ἐκ πρώτης ἀρχῆς τὴν σύστασιν τῆς Γερουσίας.

Τὸ πολιτικὸν σύστημα πρέπει νὰ εἶναι ἀπόρροια αὐτῶν τῶν στοιχείων του καὶ συνέπεια ἀναγκαία, πρέπει νὰ προσαρμόζηται ἐντελῶς εἰς αὐτὰ, ἄλλως δὲν δύναται νὰ ἔχη διάρκειαν, οὔτε νὰ παράσχη τὴν εὐδαιμονίαν τοῦ λαοῦ. Τινὲς δὲ νομίζουσιν ὅτι ἡ Γερουσία εἶναι ἀναγκαία διὰ νὰ διατηρῆ δῆθεν τὴν ἰσορροπίαν μεταξὺ τῆς Βασιλικῆς ἀρχῆς καὶ τῆς Βουλῆς τοῦ λαοῦ, καὶ νὰ ἐμποδίζη τὴν σύγκρουσιν μεταξὺ τῶν δύο αὐτῶν δυνάμεων· ἀλλὰ πῶς θὰ ὑπάρξη τοιαύτη σύγκρουσις;

Τὰ κυριαρχικὰ δικαιώματα τοῦ Βασιλέως, ὁρίζονται ἀκριβῶς παρὰ τοῦ Συντάγματος, καὶ εἶναι ἐπομένως απαραβίαστα· ὁ Βασιλεὺς διοικεῖ τὸ Κράτος διὰ τῶν ὑπευθύνων Ὑπουργῶν, οὗτοι μόνοι δύνανται νὰ εὑρεθῶσιν εἰς διαφωνίαν μετὰ τῆς Βουλῆς περὶ Νομοθετικῶν ἢ διοικητικῶν ἀντικειμένων· εἰς τοιαύτην περίπτωσιν ὁ Βασιλεὺς, ὅστις ἵσταται εἰς τὴν ἀνωτάτην καὶ γενικὴν περιοπὴν τῶν ἐθνικῶν συμφερόντων, ὅστις εἶναι ἀμερόληπτος, καὶ δὲν ἔχει κανὲν ἀτομικὸν συμφέρον διὰ τὴν διένεξιν ταύτην, δύναται νὰ ἐπιφέρη τὴν προσήκουσαν διόρθωσιν διὰ τῶν μέσων ἅτινα τὸ Σύνταγμα θέτει εἰς τὴν ἐξουσίαν του, ὥστε ἐπὶ τέλους νὰ ὑπερισχύση πάντοτε τὸ γενικὸν συμφέρον

Οἱ ἐπίτροποι τοῦ λαοῦ

Οἱ νόμοι, διὰ νὰ ἔχωσι κῦρος καὶ ἰσχὺν, πρέπει νὰ θεωροῦνται ὡς ἡ ἔκφρασις τῆς κοινῆς θελήσεως· ἄλλως ὁ λαὸς προκατειλημμένος θέλει βλέπει πάντοτε μὲ ὕποπτον ὄμμα ὅσας τροποποιήσεις ἤθελε τυχὸν ἀντιτάττει ἡ Γερουσία εἰς τὰς ἀποφάσεις τῆς Βουλῆς, καὶ οἱ ἐκ τῶν διασκέψεων τούτων προκύπτοντες Νόμοι δὲν θέλουσιν τυγχάνει τῆς ἐθνικῆς ἀποδοκιμασίας. Ἐρεθισμὸς τῶν πνευμάτων, δυσαρέσκειαι, παράπονα τοῦ λαοῦ θέλουν εἶσθαι τὸ φυσικὸν ἀποτέλεσμα αὐτῆς τῆς ἀντιθέσεως, καὶ ἡ διοίκησις τοῦ τόπου καὶ ἡ ἐκτέλεσις τῶν νόμων θέλουν ὑπόκεισθαι εἰς μυρίας δυσκολίας.

Τὸ Σύνταγμα πρέπει νὰ χορηγήση εἰς τὴν Κυβέρνησιν ἠθικὴν ρύναμιν, ὥστε δι' αὐτῆς μᾶλλον παρ' ὅτι διὰ τῆς δυνάμεως νὰ κυβερνᾶται τὸ ἔθνος. Ἀλλὰ τοῦτο δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ κατορθωθῆ, εἰμὴ ὁπόταν, ὡς ἀνωτέρω ἐρρέθη, οἱ Νόμοι παραδέχονται ἀπὸ τὸν λαὸν ὡς γνησία ἔκφρασις τῆς λαϊκῆς θελήσεως, ἡ δὲ μεσολάβησις τῆς Γερουσίας θέλει εἶσθαι μέγα πρὸς τοῦτο ἐμπόδιον.

Βουλὴ τοῦ λαοῦ

Ὁ ἑλληνικὸς λαὸς φρονεῖ δικαίως καὶ εὐλόγως ὅτι μόνοι οἱ ἐπίτροποί του, τοὺς ὁποίους αὐτὸς ἐκλέγει, γνωρίζουσι τὰς πραγματικὰς ἀνάγκας του καὶ τὰ ἀληθῆ συμφέροντά του, ὅτι μόνοι οὗτοι δύναται νὰ ἐπιφέρωσι θεραπείαν εἰς τὰ δεινὰ, καὶ ἐπομένως εἰς τούτους μόνον καὶ τὸν ἀγαπητὸν Βασιλέα του δύναται νὰ ἐμπιστευθῆ τὴν τύχην του, μεταξὺ δὲ τῶν ἐπιτροπῶν του καὶ τοῦ Βασιλέως δὲν θέλει κανὲν μεσότοιχον. Εἶναι ἀδύνατον ἄλλως πως νὰ κυβερνηθῆ αὐτὸς ὁ τόπος· αἱ πληγαὶ, τὰς ὁποίας καταθλιπτικὸν καὶ ὅλως ἀντιθετικὸν σύστημα ἐπέφερεν εἰς τὸν δυστυχῆ λαὸν χρήζουσα ταχίστης θεραπείας, πρὶν τὸ κακὸν κορυφωθῆ καὶ γεννήση τὴν ἀπελπισίαν. Ἀπὸ τὴν σύστασιν μιᾶς καὶ μόνης Βουλῆς, τῆς Βουλῆς τοῦ λαοῦ, περιμένεται ἡ θεραπεία αὐτὴ, καὶ ἂν κατὰ τὴν δυστυχίαν παραγνωρισθῆ ὡς πρὸς τοῦτο ἡ γενικὴ θέλησις, τὸ προλέγομεν θετικῶς, τὰ ἀποτελέσματα θέλουν εἶσθαι ὀλεθριώτατα.

Ἡ συντήρησις

Ἐρχόμεθα δὲ ἤδη εἰς τὴν ἀνασκευὴν καὶ ἀντίκρουσιν τῶν ἐπιχειρημάτων, τὰ ὁποῖα ἔφερε πρὸς ὑποστήριξιν καὶ Παραδοχὴν τῆς Γερουσίας ὁ ἔντιμος πληρεξούσιος τοῦ Μεσολογγίου. (1) Τὸ πρῶτον ἐπιχείρημά του εἶναι τὸ τῆς συντηρήσεως· ἀλλ' ἐρωτῶμεν τὸν συνάδελφόν μας τοῦτον, ὑπὸ ποίαν ἔννοιαν ἐκλαμβάνει τὴν συντήρησιν; Ἐνοεῖ ὅτι ἡ Γερουσία διὰ τῆς ὑπάρξεως καὶ συστάσεώς της θέλει συντηρῆ ἀποκεκτημένα ἤδη δικαιώματα, δικαιώματα ἰδιοκτησίας καὶ πλούτου, δικαιωμάτων καὶ προνομίων ἐξουσίας ἀποκλειστικῶς; Ὄχι βέβαια, διότι ἐν τῇ Ἑλληνικῇ κοινωνίᾳ δὲν ὑπάρχουν τάξεις προνομιούχων, τάξεις εὐγενείας, καὶ τάξεις ἀπολύτως πλούσαι, καὶ ἂν ὑπῆρχον, ἡ ὕπαρξις τότε τῆς Γερουσίας, ἦτο ἀπαραιτήτως ἀναγκαία. Καὶ μ' ὅλον τοῦτο ὁ ὑπερασπιζόμενος τὴν ὕπαρξιν αὐτῆς ὡς βασιζόμενος ἐπὶ τῶν εὐρωπαϊκῶν παραδειγμάτων, ὤφειλε κατ' αὐτὴν τὴν ἔννοιαν νὰ ἐκλάβη τὴν λέξιν συντήρησιν· διότι πραγματικῶς ἡ ἄνω Βουλὴ τῆς Ἀγγλίας καὶ τῶν Πατρικίων τῆς Γαλλίας συνετήρουν, καὶ σύντηροῦν κεκτημένα ἤδη δικαιώματα καὶ ἕνεκα τούτου ἡ ὕπαρξις αὐτῶν τῶν Βουλῶν ἔχει τὸν λόγον τῆς ὑπάρξεώς των εἰς αὐτὴν τὴν κοινωνικὴν πραγματικότητα.

Ἐννοεῖ ἐπομένως ὁ ὑπερασπιστὴς οὗτος, ὅτι ἡ ὕπαρξις τῆς Γερουσίας εἶναι ἀναγκαία, ὡς συντελοῦσα εἰς τὴν συντήρησιν διοργανισμοῦ τοῦ καταστατικοῦ Νόμου τοῦ Συντάγματος· ὑπ' αὐτὴν τὴν ἔννοιαν ἐκλαμβάνει ὁ ἀξιότιμος πληρεξούσιος τοῦ Μεσολογγίου τὴν λέξιν συντήρησιν· ἀλλ' ἡμεῖς ὡπλισμένοι μὲ τὰ ὅπλα τοῦ λόγου θέλομεν ἀνατρέψει τὸ ἐπιχείρημα τοῦτο ὡς ἀνυπόστατον. Δὲν τείνει εἰς τὴν συντήρησιν μᾶλλον παρὰ τὴν Βουλὴν τῶν ἀντιπροσώπων. Ὁ νόμος διὰ τὸν ἄνθρωπον τὸν διανοητικὸν καὶ ἐλεύθερον δὲν εἶναι καταναγκαστικὸς ἀλλ' ἁπλῶς ὑποχρεωτικὸς, καὶ διὰ τοῦτο ἄνθρωπος διὰ τῆς ἐλευθερίας καὶ θελήσεώς του δύναται νὰ καταπατήση δύναται νὰ μὴ συμμορφοῦ-

(1) Ὁ Σπ. Τρικούπης φίλος τοῦ Μαυροκορδάτου

ται μετ' αὐτοῦ· μὴ συμμορφούμενος μετ' αὐτοῦ, ἀθετεῖ αὐτόν, καὶ ἀθετῶν αὐτὸν οὐ συντηρεῖ αὐτόν. Ἂν ἡ θεωρία αὕτη εἶναι φιλοσοφικῶς ἀληθὴς διὰ τὸ ἄτομον, εἶναι ἀληθὴς καὶ ἐντελῶς ἐφαρμοστέα εἰς ἠθικὰ σώματα, εἰς ἀφηρημένα ὄντα, συγκροτούμενα ἀπὸ ἀτομικὲς θελήσεις. Ἡ Βουλὴ τῶν ἀντιπροσώπων καὶ ἡ Γερουσία εἶναι σώματα ἠθικά, εἶναι ὄντα ἀφηρημένα, μὲ νοῦν καὶ θέλησιν, ἐπομένως ἐλεύθερα, καὶ ὡς τοιαῦτα δύνανται νὰ τὸν ἀθετήσωσι, νὰ τὸν καταπατήσωσι, καὶ ἐπομένως, νὰ μὴ συντηροῦν αὐτόν. Ποία ἡ κατ' οὐσίαν διαφορὰ μεταξὺ τῆς μιᾶς καὶ τῆς ἄλλης Βουλῆς; Οὐδεμία, διότι καὶ ἡ μία καὶ ἡ ἄλλη ὡς πρὸς τὰς ἀποφάσεις της εἶναι ἀνεξάρτητος καὶ ἐλευθέρα· ἡ ἀθέτησις καὶ καταπάτησις τοῦ Νόμου εἶναι προϊὸν τῆς ἐλευθερίας.

Δατὶ λοιπόν, ἐνῷ τὸ προνόμιον τοῦτο εἶναι κοινὸν εἰς τὰς Βουλάς, ἡ μὲν Βουλὴ τῶν ἀντιπροσώπων νὰ ὑπάκειται εἰς τὴν ἀθέτησιν τοῦ καταστατικοῦ νόμου, καὶ ἐπαμένως εἰς τὴν συντήρησιν αὐτοῦ, ἡ δὲ Γερουσία εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν ἀπολύτως τοῦ Νόμου τούτου, καὶ ἐπομένως εἰς τὴν σύντήρησιν αὐτοῦ; Διατὶ ν' ἀποδίδωμεν τὸ ἀλάνθαστον, ἢ μᾶλλον, διατὶ νὰ παραδεχώμεθα, ὅτι ἡ Γερουσία αἰωνίως θέλει εὑρίσκεται εἰς τὸν κολοφῶνα τῆς ἠθικότητος, τουτέστι νὰ νὰ συμμορφώνῃ τὴν θέλησίν της μὲ τὸν νόμον τῆς κοινωνίας, ἡ δὲ Βουλὴ τῶν ἀντιπροσώπων αἰωνίως νὰ εὑρίσκεται εἰς τὸ λάθος, τουτέστι νὰ μὴ συμμορφώνῃ τὴν θέλησίν της μὲ τὸν ὀργανικὸν νόμον, ἤγουν ἀενάως νὰ ἁμαρτάνῃ;

Σόφισμα

Ὁ καθεὶς βλέπει εἰς τῆς ἀναπτύξεως ταύτης, ὅτι ὁ ὑπερασπιζόμενος τὴν ὕπαρξιν τῆς Γερουσίας ἀναχωρεῖ ἀπὸ ἓν ἀποκλειστικὸν προνόμιον, προνόμιον ἀποδίδον εἰς τὸ σῶμα τοῦτο τὸ ἀλάνθαστον καὶ τὸ ἀναμάρτητον. Συμπεραίνω λοιπόν, ὅτι ἐπειδὴ ἡ Γερουσία ἔχει ψῆφον ἀπόλυτον, ἐλευθέραν σκέψιν ὡς ἡ Βουλὴ τῶν ἀντιπροσώπων δύναται νὰ ἀθετήσῃ τὸν καταστατικὸν Νόμον, καὶ ἀθετοῦσα αὐτόν, οὐ συντηρεῖ αὐτόν· ἐπομένως κατ' οὐσίαν δὲν εἶναι συντηρητική· ἂν τοῦτο εἶναι ἀναντίρρητον ὡς στηριζόμενον ὑπὸ τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως, βασιζόμενον ἐπὶ τῆς ἀνθρωπίνου λογικῆς, ὁμολογούμενον παρὰ τῆς ἱστορίας τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, καὶ ἐπικυρούμενον ἀπὸ τὰ θεόπνευστα βιβλία τῶν Γραφῶν καὶ τῆς θρησκείας· ἂν τὰ ἐπιχειρήματά μας ταῦτα ἀπορρέουν ἐξ αὐτῆς τῆς φύσεως, οὐσίας καὶ ἰδιότητος τῶν δύο Βουλῶν, ποίαν ἰσχὺν δύναται νὰ ἔχῃ τὸ ἑξῆς σόφισμα ὅτι ἡ Γερουσία, ὡς ἐκ τῆς θέσεως, θέλει τείνει, καὶ συντηρῇ τὸν καταστατικὸν Νόμον. Τὶ δηλοῖ ὡς ἐκ τῆς θέσεώς της, δηλοῖ τάχα, ὅτι ἂν θὰ ὑπάρξῃ Σύνταγμα θὰ ὑπάρχῃ καὶ Γερουσία, ἀλλὰ μήπως ἀποκλειστικῶς ἡ Γερουσία χρεωστεῖ τὴν ὕπαρξίν της εἰς τὸ Σύνταγμα, καὶ θὰ χρεωστῇ καὶ ἡ Βουλὴ τῶν ἀντιπροσώπων τὴν ὕπαρξίν της εἰς αὐτό. Τάχα, ἂν ἀπολεσθῇ, ὡς μὴ ὤφειλε, τὸ Σύταγμα, δὲν ἀπόλυνται καὶ ἡ Βυολὴ καὶ ἡ Γερουσία, καὶ αὐτὸς ὁ Συνταγματικὸς θρόνος; Τάχα δὲν χρεωστεῖται ἡ ὕπαρξις καὶ τῶν δύο τούτων καὶ ἡ ὕπαρξις τοῦ Συνταγματικοῦ Θρόνου εἰς τὸ Σύταγμα; Ἐνταῦθα δύναμαι ἐκ νέου νὰ εἴπω, ὅτι ὁ ὑπερασπιζόμενος τὴν ὕπαρξιν τῆς Γερουσίας ἀναχωρεῖ πάντοτε, ἐμπνέεται πάντοτε ἀπὸ τὴν ἰδέαν τοῦ προνομίου διότι παραδέχεται, ὅτι εἰς τὸ Σύνταγμα, ὑπῆρξαν καὶ ὑπάρχον, θέλει ὑπάρχει μόνη ἡ Γερουσία.

Διχόνοια καὶ πάλη

Ἐάν ἠδυνήθημεν διὰ τοῦ φωτὸς τοῦ λόγου νὰ καταστρέψωμεν τὴν ὁμίχλην τοῦ σκότους καὶ τοῦ σοφίσματος, ἤτοι τὸ ἐπιχείρημα τῆς συντηρήσεως, δικαίως θέλομεν καταστρέψει, ὡς ἱστὸν ἀράχνης τῆς ὡρίμου σκέψεως, τὴν ὁποίαν ἔφερε πρὸς ὑποστήρηξιν τῆς ὑπάρξεως τῆς Γερουσίας, ὡς αὐτὸς ἐννοεῖ. Καὶ πρὸ πάντων ἡ ὥριμος σκέψις εἶναι ἐπιβεβλημένη παρὰ Θεοῦ εἰς ὅλα τὰ διανοητικὰ πεπερασμένα ὄντα· μόνος ὁ Θεός, τὸ ἄπειρον ὄν, δὲν ἔχει ἀνάγκην ὡρίμου σκέψεως, ἀλλ' ἡ ὥριμος σκέψις γεννᾶται ἐν διαρκείᾳ χρόνου, καὶ ἐπομένως τὸ συστατικὸν στοιχεῖον αὐτῆς εἶναι ὁ χρόνος, ἀλλ' ὄχι καὶ ἡ διαίρεσις τῆς θελήσεως καὶ τοῦ νοός. Ἂν ὑποθέσωμεν, ὅτι ἡ Βουλὴ τῶν ἀντιπροσώπων πρόκειται νὰ συζητήσῃ ἓν ὡρισμένον ἀντικείμενον, καὶ μετὰ μίαν ἢ δύο συζητήσεις ἀποφασίζει καταφατικῶς περὶ αὐτοῦ, εἶναι ἐνδεχόμενον ὡς ἐκ τῆς συντόμου συζητήσεως νὰ πέσῃ εἰς λάθος καὶ ἐπομένως νὰ προκύψῃ βλάβη εἰς τὴν κοινωνίαν. Ἐντεῦθεν ὁ ὑπερασπιζόμενος τὴν ὕπαρξιν τῆς Γερουσίας διισχυρίζεται, ὅτι, ἐὰν ὑπάρξῃ ἄλλο ἔτι σῶμα νομοθετικὸν ἀνεξάρτητον, ἔχον δηλαδὴ ὁριστικὴν ψῆφον, καὶ δυνάμενον νὰ συσκεφθῇ καὶ νὰ ἀποφασίσῃ, περὶ τοῦ αὐτοῦ ἀντικειμένου, θέλει ἀπαλλάξει τὴν κοινωνίαν ἀπὸ τὴν βλάβην τὴν προξενηθεῖσαν τυχὸν εἰς αὐτὴν ἀπὸ τὴν μὴ ὥριμον σκέψιν τῆς Βουλῆς τῶν ἀντιπροσώπων. Οὐδεὶς δύναται ν' ἀρνηθῇ, ὅτι μία δευτέρα συζήτησις γινομένη ὑπὸ ἄλλων προσώπων, φωτισθέντων ἤδη παρὰ τῆς πρώτης συζητήσεως, θέλει καταντήσει εἰς ἓν ἐξαγόμενον ὡριμώτερον, ἀληθέστερον καὶ πραγματικώτερον, ἀλλὰ τὸ ἐξαγόμενον τοῦτο δύναται νὰ θεραπευθῇ ὄχι διὰ τῆς δευτέρας Βουλῆς, ἐχούσης ἀπόλυτον ψῆφον, ἀλλὰ διὰ μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς Βουλῆς, διηρημένης εἰς δύο τμήματα, ὥστε ἕκαστον ἐξ αὐτῶν εἰς τὰς σκέψεις του καὶ εἰς τὰς ἀποφάσεις του νὰ εἶναι ἐλεύθερον ὡς πρὸς τὸ ἐξαγόμενον· οὐδὲν ἐξ αὐτῶν τῶν τμημάτων νὰ ἔχῃ ἀπόλυτον, ἤτοι ὁριστικὴν ψῆφον, ἀλλὰ συνερχόμενον ὁμοῦ μετὰ τὴν ἰδιαιτέραν σύσκεψιν καὶ συζήτησιν, νὰ καταντοῦν εἰς ἀπόλυτον ὁριστικὴν ψῆφον.

Τοιουτοτρόπως ἐπιτυγχάνομεν τὸ ἐξαγόμενον τῆς ὡρίμου σκέψεως, τὸ ὁποῖον εἶναι προϊὸν τοῦ χρόνου, χωρὶς νὰ καταντήσωμεν εἰς τὴν διαίρεσιν τῆς ἀντιπροσωπικῆς νοήσεως καὶ θελήσεως, ἥτις πώποτε δὲν ἤθελε φέρει εἰς τὸ ἐπιθυμητὸν ἐξαγόμενον, ἀλλὰ μᾶλλον εἰς τὴν διχόνοιαν καὶ τὴν πάλην. Ἂν τοῦτο διδάσκῃ ἡ θεωρία, ἂν τοῦτο πολὺ συνάδει μὲ τὴν πραγματικὴν κατάστασιντοῦ λαοῦ μας, ἂν ὑπάρχῃ καὶ εἰς τὸ Βασίλειον τῆς Νορβηγίας συνάδει ἐπίσης καὶ μὲ τὸν νοῦν τοῦ μεγάλου ἐκείνου ἀνδρός, ὅστις συνετέλεσεν εἰς τὴν ἀνάπλασιν τῆς κοινωνίας, καὶ τοῦ ὁποίου ἡ περίνοια, ἡ ἠθικότης καὶ ὁ πατριωτισμὸς ἐξυμνοῦνται, ὅταν πλέον δὲν ζῇ, συνάδει, λέγομεν μὲ τὸν νοῦν τοῦ μεγάλου αὐτοῦ ἀνδρός, λέγοντος, ὅτι ἡ μία Γερουσία, διηρημένη εἰς δύο Βουλευτήρια. Τὶ δηλοῖ ἡ ἔκφρασις τοῦ μεγάλου τούτου πατριώτου, τὶ ἐξηγοῦν οἱ λόγοι οὗτοι, τὴν μονάδα ἢ τὴν δυάδα; Τὴν ἑνότητα ἢ τὴν πολλαπλότητα; Ἕνα θεὸν Νομοθέτην εἰς τὴν κοινωνίαν ὡς εἶναι εἰς τοὺς οὐρανοὺς ἢ δύο, πολλούς, τὴν πολιτικὴν πολυθεΐαν; Τοῦτο δηλοῖ ἡ μία Γερουσία. Ἂν κατὰ νοῦν ὁ κυβερνήτης εἶχε τὴν ὕπαρξιν δύο Βουλῶν, δὲν ἤθελεν ἐκφρασθῇ τοιουτοτρόπως μίαν Γερουσίαν, τουτέστι μίαν Βουλήν, ἀλλὰ δύο Βουλάς, ἀλλ' ὡς ἐμβριθὴς πολιτικός, παραδεχόμενος τὸ ἕν, τὴν ἑνότητα τοῦ Νομοθέτου, παρεδέχθη καὶ τὴν διαίρεσιν αὐτοῦ εἰς δύο Βουλευτήρια, τουτέστιν εἰς δύο τμήματα διὰ νὰ ἐπιτύχῃ οὕτω τὸ ἐξαγόμενον τῆς ὡρίμου σκέψεως. Λοιπὸν ἐὰν ὁ ὑπερασπιστὴς τῶν δύο Βουλῶν δὲν πείθεται εἰς τοὺς θεωρητικούς μου λόγους, ἂς πεισθῇ τουλάχιστον εἰς τὴν αὐθεντίαν τῶν λόγων ἐκείνων, τοὺς ὁποίους ἔφερεν εἰς ὑποστήριξιν τῆς προτάσεώς του, ἂς πεισθῇ λέγομεν, δι' ὅτι ἡ ἐξήγησις, τὴν ὁποίαν δίδομεν εἶναι ὀρθή, ἡ ἀληθὴς καὶ πραγματική, ὡς εἰπόντος τοῦ Κυβερνήτου, «Μία Βουλὴ καὶ ὄχι δύο».

Δίβουλος νομοθέτης

Ψᾶς ἔφερον εἰς παράδειγμα καὶ τὴν ὕπαρξιν δύο Βουλῶν εἰς τὴν Ἀγγλίαν, Γαλλίαν, καὶ ἄλλα ἔθνη καὶ μᾶς εἶπεν ὅτι μόνον εἰς δύο, ὑπάρχει μία Βουλή· παρέλειψε τόσα ἄλλα ἔθνη, τὰ ὁποῖα ἔχουν μίαν Βουλήν, καὶ μᾶς ἔφερε, λέγω, εἰς παράδειγμα τὴν Ἀγγλίαν καὶ Γαλλίαν,

ἀλλ' ἐκεῖ, ὡς καὶ ὁ ἴδιος γνωρίζει, καὶ ὡς ἀνωτέρω εἶπον, ὑπάρχουν λόγοι πραγματικοὶ καὶ ὄχι θεωρητικοί, ἀπαιτοῦντες τὴν ὕπαρξιν τῶν δύο Βουλῶν, διότι ἐκεῖ ὑπῆρχον ἀντιφερόμεναι τάξεις, τάξεις πλουσίων, εὐγενῶν καὶ ἰδιοκτημόνων καθόσον ἐκεῖ εἶναι συγκεντρωμένα ταῦτα εἰς ὀλίγους, καὶ δὲν ἠδύνατο νὰ τὰς παραλείψη ὁ νομοθέτης χωρὶς κλονισμὸν τῆς κοινωνίας. Ἑπομένως καὶ εἰς αὐτὰ τὰ ἔθνη αἱ θεωρίαι καὶ αἱ ἐπαναστάσεις, ἐξαγόμενον τῶν θεωριῶν, τείνουν πάντοτε εἰς τὴν καταστροφὴν τοῦ διβούλου τούτου νομοθέτου (μὲ συγχωρεῖτε διὰ τὸν σολοικισμόν, ἀλλ' «ἡ γλῶσσα λανθάνουσα τ' ἀληθῆ λέγει,» τ' ἀληθῆ λέγει, διότι αἱ δύο Βουλαὶ εἶναι σολοικισμὸς εἰς τὴν κοινωνίαν μας) καθὼς δὲ εἰς ἄλλα ἔθνη, ὑπαρχόντων λόγων πραγματικῶν καὶ ὄχι θεωριῶν ὁ νομοθέτης δὲν ἠδύνατο χωρὶς κλονισμὸν τῆς κοινωνίας νὰ τοὺς παραλείψη, νὰ παραλείψη δηλαδὴ τὴν ὕπαρξιν τῶν δύο Βουλῶν, τοιουτοτρόπως εἰς τὴν Ἑλλάδα, ὅπου δὲν ὑπάρχουν τοιοῦτοι πραγματικοὶ λόγοι, δὲν δύναται νὰ ὑπάρξη τοιοῦτον σῶμα χωρὶς κλονισμὸν τῆς κοινωνίας μας.

Ἡ Συνέλευσις Αἰγίνης

Ἀσθενὲς δέ, ἀσθενέστατον εἶναι τὸ ἐπιχείρημα τῆς διαλύσεως τῆς ἐν Αἰγίνῃ Βουλῆς, θέλων μὲ τοῦτο ὁ ὑπερασπιστὴς τῆς Γερουσίας νὰ βεβαιώση, ὅτι ἂν ὑπῆρχε τότε Γερουσία δὲν ἤθελεν ἐνδώσει καὶ ἡ Βουλὴ ἐκείνη εἰς τὴν διάλυσιν της, εἰς τὴν παραβίασιν τοῦ Συνταγματικοῦ χάρτου. Ἀλλ' ἐνῷ ἐσιώπησε τὸν ἀμίμητον χαρακτῆρα, τὸν ὁποῖον ἡ κατὰ τὸ 1821 Βουλὴ ἔδειξε πρὸς ὑπεράσπισιν τοῦ Συντάγματος, ἀποκρύξασα τὸ ἐκτελεστικόν, τὸ ὁποῖον ἠθέλησε νὰ παραβιάση αὐτό, παρέλειψε νὰ σᾶς εἴπη καὶ τὰ διατρέξαντα πρὸς τὴν διάλυσιν της, ὡς εἴρηται, ἐν Αἰγίνῃ Βουλῆς. Ἐνθυμοῦνται βέβαια, ὅσοι ἐκ τῶν πληρεξουσίων ἦσαν μέλη τῆς Βουλῆς ἐκείνης, ὁποίας δολίας εἰσηγήσεις ἔκαμνον πρὸς τὸν κυβερνήτην οἱ ἀντιφρονοῦντες κατὰ τοῦ ἐπικρατοῦντος συστήματος, ὁποίας ἀφ' ἑτέρου δολίας ἐπίσης εἰσηγήσεις δὲν ἔσπειρον καὶ εἰς τὸ πλῆθος τὸ ὁποῖον εἶχε συρρεύσει τότε εἰς τὴν πόλιν ἐκείνην, θεωρουμένην ὡς ἀσφαλεστέραν καὶ ὡς καθέδραν τῆς Κυβερνήσεως κατὰ τοῦ τότε Κυβερνητικοῦ συστήματος, ἀποδίδοντες εἰς αὐτὸ τὴν οἰκτρὰν κατάστασιν, εἰς τὴν ὁποίαν ὁ τόπος διετέλει ὡς ἐκ τοῦ πολέμου, εἰς τρόπον ὥστε ἦτον κίνδυνος· ἡ Βουλὴ ἐκείνη πανταχόθεν ἐγκαταλειφθεῖσα καὶ διωκομένη πῶς νὰ μὴν ἐνδώση εἰς τὴν διάλυσίν της; Καὶ μ' ὅλα ταῦτα εὑρέθησαν μεταξὺ τῶν μελῶν της ἀτρόμητοι πατριῶται, οἱ ὁποῖοι ὕψωσαν τὴν φωνὴν μέχρις οὐρανοῦ, ἐναντιωθέντες κατὰ τοῦ μέτρου τῆς διαλύσεως. Πολλὰ ἄλλα αἴτια συνοδεύουν τὴν περίστασιν αὐτήν, τὰ ὁποῖα παραλείπω χάριν συντομίας.

Δύο τμήματα

Συμπεραίνων ἐν τοσούτῳ τὸν λόγον μου, σᾶς ἐπαναλέγω, Κύριοι, ὅτι ἡ ὕπαρξις μιᾶς καὶ μόνης Βουλῆς, διῃρημένη εἰς δύο τμήματα ἐπιτυγχάνει πρὸς τοῖς ἄλλοις ὅσα σᾶς ἐξέθεσα, κατὰ τὴν ὥριμον σκέψιν, τὴν ὁποίαν ὁ ὑπερασπιστὴς τῆς Γερουσίας ἔφερεν ὡς τὸ δυνατώτερον ἐπιχείρημα, συμβιβάζεται μὲ τὴν κατάστασιν τοῦ τόπου, μὲ τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ λαοῦ, καὶ παρέχει πληρέστερα τὰς ἐγγυήσεις, ὅσων ἡ κοινωνία μας ἔχει χρείαν. Εἰς σᾶς λοιπόν, Κύριοι πληρεξούσιοι, ἐναπόκειται νὰ σκεφθῆτε ὡρίμως καὶ νὰ ἀποφύγητε τὴν παραδοχὴν ἑνὸς σώματος, τὸ ὁποῖον, καθὼς σᾶς ἀπέδειξα, καὶ ἡ Ἑλληνικὴ γῆ δὲν στέργει παντάπασιν.

Μόνιμον

Ἄλλος δὲ πάλιν ἀγορεύων μετὰ ταῦτα ὑπὲρ τῶν δύο βουλευτικῶν σωμάτων, παρετήρησεν, ὅτι ὅσα ὁ προλαλήσας ἐξέθεσεν ἀπομακρύνονται ἀπὸ τὸ προκείμενον ζήτημα, ἀναφερόμενα μᾶλλον εἰς τὸ περὶ συστάσεως τῆς Γερουσίας ζήτημα τὸ ὁποῖον θέλει ἐξέταση ἡ Συνέλευσις ἐν οἰκείῳ τόπῳ. Θέλω, δέ, εἶπεν ἐπιληφθῆ αὐτῶν, καὶ ἀνασκευάση καθ' ὅσον ἔχουν σχέσιν μὲ τὸ προκείμενον ἐὰν συμφέρει ἓν ἢ δύο βουλευτικὰ σώματα. Οὐδεὶς ἀντιλέγει ὅτι συντάσσοντες τὸ Σύνταγμα πρέπει νὰ προβλέπωμεν πρὸ πάντων εἰς τὴν διάρκειαν καὶ νομιμότητα αὐτοῦ καὶ ν' ἀποφύγωμεν τὰς περιστάσεις ἐκείνας, αἵτινες δύνανται νὰ φέρωσι εἰς κίνδυνον τὴν ὕπαρξίν του. Πρὸς τὸν σκοπὸν δὲ τοῦτον πᾶν Σύνταγμα πρέπει νὰ συμφωνῇ μὲ τὸν χαρακτῆρα καὶ τὸ εἶδος τῆς Κυβερνήσεως, τὸ παραδεχόμενον ἐν αὐτῷ καὶ νὰ στηρίζηται εἰς τὴν ὑλικὴν καὶ ἠθικὴν κατάστασιν τοῦ Ἔθνους· ἄλλως ἡ ὕπαρξίς του εἶναι ἐπισφαλὴς καὶ ὅλαι αἱ δυσκολίαι ἀναφύονται εἰς τὴν ἐφαρμογήν του.

Τὸ Ἔθνος μας παρεδέχθη ἤδη τὴν συνταγματικὴν Κυβέρνησιν ὅλοι δ' ἐσυμφώνησαν, λαμβάνοντες ζωηρὰ παραδείγματα ἀπὸ τὰς ἀρχαίας δημοκρατίας καὶ τὰ Κράτη τῆς Εὐρώπης, ὅτι, ὅσα ἔθνη παρεδέχθησαν τὸ εἶδος τοῦτο τῆς Κυβερνήσεως, καθιέρωσαν ἐντὸς τῶν πολιτευμάτων των τὰ δύο βουλευτικὰ σώματα, πληρώσαντα πολὺ ἀκριβὰ τὴν ἔλλειψιν τῆς Γερουσίας, ὅσα περιωρίσθησαν μόνον εἰς τὴν μίαν Βουλήν.

Ἡ μεσοβασιλεία

Θεωρητικῶς δὲ ἐξετάζων τὸ ζήτημα ὁ πληρεξούσιος, πᾶσα ἀρχή, εἶπε, διὰ νὰ μὴ καταχρᾶται τὴν ἀνήκουσαν εἰς αὐτὴν ἐξουσίαν, εἶναι ἀνάγκη νὰ περιορίζηται ἐντὸς ὁρίων, ἀκριβῶς διεγεγραμμένων καὶ ἡ ἀρχὴ αὕτη πρέπει μάλιστα νὰ διατηρῆται εἰς τὰ Συνταγματικὰ Κράτη, ὅπου αἱ ἐξουσίαι εἶναι διάφοροι. Ἡ ἐκτελεστικὴ ἐξουσία, περιοριζομένη εἰς ἓν ἄτομον ἔχει διαγεγραμμένα τὰ ὅρια αὐτῆς ὡς ἐκ τῆς ἑνότητος τοῦ ἀτόμου, ἀποφεύγουσα μάλιστα τὰς ἐπικινδύνους περιστάσεις τῆς μεσοβασιλείας ὅπου αὕτη ἐνεργῆται διὰ πολλῶν ἐκτελεστῶν, τότε ὁ κίνδυνος εἶναι μεγαλύτερος, διότι ἡ ἐπιθυμία τοῦ ἑνὸς ἀτόμου, θέλουσα νὰ συγκεντρώση ὅλην τὴν ἐξουσίαν εἰς ἑαυτὸ καὶ ν' ἀφαιρέση αὐτὴν ἀπὸ τὰ ἄλλα δύναται νὰ φέρῃ συγκρούσεις καὶ ταραχάς.

Ὁ Βουλευτὴς ὅμως διαφέρει διότι τὸ ἔργον του περιορίζεται ἐντὸς κύκλου, μὴ περιστρεφομένου εἰς τὰ πράγματα, δὲν ἐκτελεῖ ἀλλὰ προνοεῖ. Εἶναι δὲ κοινῶς παραδεδεγμένον ἀξίωμα, ὅτι τὸ βουλεύεσθαι πρέπει νὰ εἶναι διῃρημένον εἰς δύο σώματα· τοῦτο συνίσταται εἰς τὸ ὅτι δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ λάβωσι χώραν τοιαῦται πράξεις προσβάλλουσαι τὰ συμφέροντα τοῦ Ἔθνους, καθότι ὅπου εἶναι δύο σώματα τοιοῦτος κίνδυνος δὲν ὑπάρχει.

Ἀνάσχεσις ὁρμῶν

Παράδειγμα τῶν λόγων μου ἔχομεν, εἶπεν, τὴν παροῦσαν Συνέλευσιν, ἥτις ἐξέδοτο δύο ψηφίσματα, τὰ ὁποῖα ἂν ἦτον καὶ ἄλλο σῶμα, δὲν ἤθελε βεβαίως παραδεχθῆ, ὅπως παρεδέχθησαν. Εἰς μάτην ἤθελέ τις θέσει φραγμοὺς εἰς τὰς ὁρμὰς καὶ τὸ κινοῦν δημοκρατικὸν πνεῦμα ἑνὸς βουλευτικοῦ σώματος· οἱ φραγμοὶ οὗτοι ἀνίσχυροι, ἤθελον διὰ μιᾶς συντριβῆ, αἱ δὲ ἐπανειλημμέναι συζητήσεις ἐντὸς αὐτοῦ ἀδύνατον εἶναι νὰ καταβάλωσι τὴν ὁρμήν. Διὰ τοῦτο βλέπομεν πολλὰς δημοκρατίας αἵτινες θέλουσαι νὰ ἐμποδίζωσι τὴν ὁρμὴν τοῦ λαοῦ ἐψήφισαν θάνατον εἰς τὸν προτείνοντα τὴν κατάργησιν νόμου τινός, καὶ ἀπαιτεῖτο νὰ τρέξη τὸν κίνδυνον τοῦ θανάτου ἢ νὰ ὑποκριθῇ μανίαν, ὅστις ἐτόλμα κατὰ τοῦ νόμου ν' ἀγορεύσῃ. Τὸ ἐπαναστατικὸν πνεῦμα ἀνεπτύχθη εἰς Γαλλίαν ἅμα κατὰ τὸ 1789 συνεκροτήθη μία Βουλὴ ἐκσφενδονίσασα τὸν νόμον κατὰ τῶν μεταναστῶν (1) καὶ τοῦ κλήρου, Ἡ διάσπασις τῶν κοινωνικῶν δεσμῶν της καὶ ἡ βασιλο-

(1) Τῶν βασιλοφρόνων ἐξορίστων καὶ φυγάδων.

κτονία δὲν ἤθελον συμβῆ βεβαίως, ἐὰν ὑπῆρχε καὶ ἕτερον Βουλευτικὸν Σῶμα. Ἔπαθε ταῦτα ἡ Γαλλία, ἀλλ' ἦτον τὸ ἰσχυρότατον κράτος, καὶ περιελάμβανε πλοῦτον, φῶτα καὶ 23.000.000 πληθυσμοῦ, ἀλλὰ τί τὸ μικρὸν καὶ πτωχὸν Ἔθνος μας, μόλις ἔχον πληθυσμὸν 800.000 κατοίκων.

Τὸ δημοτικὸν πνεῦμα

Καὶ εἰς τὸ σύστημα τῶν δύο Βουλευτικῶν σωμάτων δὲν ἀρνοῦμαι ὅτι ὑπάρχουν ἐλλείψεις τινές, αἵτινες ὅμως ὡς πρὸς τὰ ἐγγυώμενα εἰς τὸ Ἔθνος καλά, τὴν καθιέρωσιν τῆς δημοσίας τάξεως καὶ τὴν περιστολὴν μάλιστα τοῦ δημοτικοῦ πνεύματος εἶναι μικραί. Δὲν ἀρκοῦν τὰ δεινὰ καὶ οἱ σπαραγμοί, ὅσα τόσα ἔτη μᾶς ἐμάστιζαν; Εἶναι ἤδη καιρὸς νὰ παγιώσωμεν μόνιμον καὶ διαρκὲς σύστημα, ὑπὸ τὴν προστασίαν τοῦ ὁποίου διατηρουμένης τῆς ἡσυχίας καὶ τάξεως ν' ἀναπτύξωμεν τὴν γεωργίαν μας τὴν βιομηχανίαν μας, καὶ τὴν πρόοδον τοῦ πολιτισμοῦ. Δὲν φοβοῦμαι πλέον εἰς τὸ μέλλον τὰς καταχρήσεις τῆς ἐξουσίας ὅσον φοβοῦμαι τὴν ἄφευκτον ἀναρχίαν, ἐὰν παραδεχθῶμεν μίαν μόνην Βουλήν. Εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς Γαλλίας εὑρίσκομεν τὰ φρικώδη συμβάντα, ἀποτελέσματα τοιούτου συστήματος. Δὲν πρέπει νὰ ρίψωμεν εἰς κίνδυνον τὴν πολιτείαν καὶ τὸ Σύνταγμα ἀντιθέμενοι εἰς τὴν μοναρχίαν τὸ δημοκρατικὸν πνεῦμα, ἐνῷ ἡ πεῖρα μᾶς διδάσκει τὰς ὀλεθρίας συνεπείας. Ἀλλά, λέγουν ὅτι διὰ τοῦ δικαιώματος τῆς διαλύσεως τῆς Βουλῆς ἰσχυροποιεῖται ἀρκούντως ἡ Μοναρχία.

Εἰς τὰς περιπτώσεις ὅμως τῶν συγκρούσεων καὶ αὐτὸ τὸ δικαίωμα χάνει τὴν ἰσχύν του, καὶ ἀντὶ ὠφελείας δύναται νὰ προέλθη βλάβη.

Ὀχλοκρατικὰ πνεύματα!

Τὸ ὀχλοκρατικὸν πνεῦμα εἶναι φύσει καταστρεπτικὸν καὶ ἔχει τὴν εἰκόνα του ἐντὸς τοῦ Συντάγματος εἰς τὴν μίαν Βουλήν. Ὅλα τὰ Κράτη τῆς Εὐρώπης τὸ κατεπολέμησαν καὶ συνενοῦνται κατ' αὐτοῦ ὅπου κι' ἂν φανῆ καθιερούμενον ἐντὸς τοῦ Συντάγματος. Εἰς ποίαν θέσιν φέρωμεν τὴν πατρίδα μας, παραδεχόμενοι μίαν Βουλήν; Διότι τότε τὸ μέλλον τῆς Ἀνατολῆς καταστρέφεται.

Λαὸς καὶ ἐπιστήμη

Τὸ ἰσχυρότερον ἐπιχείρημα τῶν προτεινόντων τὴν μίαν Βουλὴν εἶναι τὸ ἐπαρχιακὸν πνεῦμα καὶ ἡ ἐπιθυμία τοῦ λαοῦ. Σέβομαι τὸν ἑλληνικὸν λαὸν διὰ τὰ μεγάλα προτερήματα, ὅσα ἀνέδειξεν εἰς ὀλίγον διάστημα χρόνου ἀλλ' ἡ λύσις τοῦ ζητήματος τούτου ἀπαιτεῖ καὶ ἐπιστημονικὴν ἔρευναν, καὶ εἶναι ἀνώτερον τῆς πολιτικῆς του ἀνατροφῆς. Τὸ ἔλυσεν ἤδη ἡ Εὐρώπη ὁλόκληρος ἐνώπιον τῆς ὁποίας εἴμεθα, ὡς πρὸς τὴν πολιτικὴν ἐπιστήμην βρέφη. Ἐὰν ὁ λαὸς γνωρίση τὰ ἀποτελέσματα τῆς μιᾶς Βουλῆς βεβαίως θέλει ἀποδοκιμάση τοιαύτην γνώμην.

Ἡ σύστασις μιᾶς μόνον Βουλῆς, θὰ φέρη βεβαίως ἓν ἐκ τῶν δύο ἢ δεσποτισμὸν ἢ ἀναρχίαν ἔχομεν ὑπ' ὄψιν τὰ Συντάγματά μας, τὰ ὁποῖα στηριζόμενα εἰς μίαν Βουλὴν ποσῶς δὲν ἐφηρμόσθησαν. Ἄλλοτε ἡ Βουλὴ καὶ ἄλλοτε ἡ ἐκτελεστικὴ ἐξουσία ὑπερεπήδων ἀτιμωρητὶ τὰ διαγεγραμμένα ὅρια τῆς ἐνεργείας των, ἕως ὅτου τὸ Ἔθνος μας σπαραττόμενον ἀπὸ τὴν ἀναρχίαν, παρεδόθη εἰς τὰς αὐθαιρέτους θελήσεις ἀντιβασιλείας. Ἔχομεν μέλλον καὶ αἱ τύχαι τῆς Ἑλλάδος δὲν ἐξεπληρώθησαν εἰσέτι· πρέπει λοιπὸν νὰ δείξωμεν σημεῖα ζωῆς καὶ φρονήσεως καὶ ὅτι δὲν διακινδυνεύομμεν τὰ καλὰ τῆς τάξεως.

Δὲν πείθομαι ἀνεξετάστως εἰς τὰς θελήσεις τῆς Εὐρώπης ἤδη ὅμως νομίζω ὅτι πρέπει ν' ἀκούσωμεν τὰς γενναίας καὶ σοφὰς συμβουλάς της. Περαίνων τὸν λόγον μου, σᾶς προτρέπω ὡς καὶ ὁ προλαλήσας, νὰ μὴ θέσωμεν ποσῶς τὸ ζήτημα τοῦτο εἰς ψηφοφορίαν, ἀλλὰ νὰ δείξωμεν διὰ μιᾶς ὁμοφώνου παραδοχῆς τῶν δύο Βουλευτικῶν σωμάτων, ὅτι ἐκτιμῶμεν τὴν τάξιν, τείνομεν εἰς τὴν πρόοδον τοῦ πολιτισμοῦ, καὶ εἴμεθα οἱ ἄξιοι ἀναμορφωταὶ τῆς Ἀνατολῆς

Μᾶς σκοτίζει

Συμφώνως μὲ τὸν προαγορεύσαντα παρετήρησεν ἄλλος πληρεξούσιος, ὅτι ὁ πρὸ τοῦ τελευταίου ἀγορεύσας ἐξέθεσε πολλὰ ὑπὲρ τῆς συστάσεως μιᾶς Βουλῆς, παρασυρόμενος ἴσως ἀπὸ τὸ ἐπαρχιακὸν πνεῦμα καὶ τὴν δημοτικότητα. Θεωρεῖ περιττὸν εἶπε, νὰ χρονοτριβῶμεν, συσκεπτόμενοι ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου· διότι, ὅτε κατὰ τὴν Τρίτην Σεπτεμβρίου ὁ Βασιλεὺς καὶ τὸ ἔθνος ἠσπάσθησαν τὴν καθιέρωσιν Συνταγματικῆς Μοναρχίας εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἕπεται ὅτι ἔκτοτε εἶναι ἀποφασισμένη καὶ ἡ ὕπαρξις καὶ ἡ σύστασις τῶν δύο Βουλῶν. Πᾶσα παραιτέρω συζήτησις δὲν μᾶς ὠφελεῖ, ἀλλὰ μᾶλλον μᾶς σκοτίζει. Δὲν πρέπει νὰ ἀκούσωμεν τὰς παρὰ τῶν ἀγορευσάντων ἐκτεθείσας θεωρίας, ἀλλὰ νὰ προσέξωμεν μόνον εἰς ὅτι τὸ συμφέρον τοῦ Ἔθνους καὶ ἡ πολιτικὴ κατάστασίς του ἀπαιτεῖ, καθὼς καὶ αἱ σοφαὶ εὐχαὶ τῶν μεγάλων δυνάμεων ὑπαγορεύουν· ἑπομένως, ὡς καὶ ὁ προλαλήσας εἶπεν, ἂς καθιερώσωμεν εἰς τὴν πολιτείαν μας τὰς δύο Βουλάς, καὶ ἂς λύσωμεν οὕτω τὸ ἐθνικὸν τοῦτο ζήτημα, χωρὶς κἂν νὰ τὸ θέσωμεν εἰς ψηφοφορίαν.

Τὴν πρότασιν ταύτην ἐδέχθη εὐχαρίστως ἡ Συνέλευσις διὰ διακεκριμένης φανερᾶς πλειονοψηφίας. Ἀλλ' ἐπειδή τινες ἀντέτεινον, ὅτι τοῦτο ἀντιβαίνει εἰς τὸν κανονισμόν, καὶ ὅτι πρέπει ὁ Πρόεδρος νὰ ἐρωτήση δι' ὀνομαστικῆς κλήσεως τὴν Συνέλευσιν ἂν θέλη τὴν ἐξακολούθησιν τῆς συζητήσεως ἢ τὴν ψηφοφορίαν διϊσχυριζόμενοι ὅτι πρέπει νὰ ἐξακολουθήση ἡ περαιτέρω συζήτησις, ὁ Πρόεδρος ἠρώτησε τὴν Συνέλευσιν, ἂν ἐφωτίσθη ἀχρι τοῦδε ἀρκούντως, ἢ ἂν θέλη νὰ ἐξακολουθήση ἡ περὶ τοῦ προκειμένου ζητήματος συζήτησις.

Ἀποφανθείσης δὲ ταύτης ὅτι εἶναι φωτισμένη ἀρκούντως ὁ Πρόεδρος ἔθεσε τὸ ζήτημα εἰς ψηφοφορίαν· γενομένης δὲ ψηφοφορίας παρεδέχθη ἡ Συνέλευσις ὅτι ἡ σύστασις τῶν δύο Βουλῶν διὰ ψήφων 159 πρὸς 37, καὶ τὸ ἄρθρον 14 τοῦ σχεδίου, ὅπως εἶναι ὡς εἰς τὸ σχέδιον, ἔχον οὕτω:

Περὶ συντάξεως τῆς Πολιτείας.

Ἄρθρον 14.

«Ἡ νομοθετικὴ ἐξουσία ἐνεργεῖται συνάμα ὑπὸ τοῦ Βασιλέως, τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας».

ΟΙ ΑΓΩΝΕΣ ΤΟΥ ΤΥΠΟΥ

Η ΙΣΟΒΙΟΤΗΣ ΤΩΝ ΓΕΡΟΥΣΙΑΣΤΩΝ

ΣΥΝΤΗΡΗΤΙΚΟΙ - ΡΙΖΟΣΠΑΣΤΑΙ

Εἰς ἄλλην συνεδρίασιν, τὴν 8ην Φεβρουαρίου 1844, διεξήχθη συζήτησις καὶ ἐν τέλει ψηφοφορία, ἐπὶ τοῦ θέματος ἂν οἱ γερουσιασταὶ θὰ ἐκλέγωνται ὑπὸ τοῦ λαοῦ, ἢ ὑπὸ τοῦ Βασιλέως. Τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ψηφοφορίας ἐκείνης, μετὰ τὴν ἀποτυχίαν τῶν ριζοσπαστικῶν στοιχείων νὰ ἀποτρέψουν τὴν ἵδρυσιν δευτέρου νομοθετικοῦ σώματος, ἦτο ἐκ τῶν προτέρων γνωστὸν καὶ δι' αὐτὸν τὸν λόγον δὲν ἔδωσαν ἐπ' αὐτοῦ τοῦ σημείου τὴν κοινοβουλευτικὴν μάχην. Ἡ ὑπὸ τοῦ Βασιλέως ἐπιλογὴ τῶν 27 γερουσιαστῶν, ἐψηφίσθη διὰ ψήφων 149 πρὸς 47, μὲ παρατήρησιν ὅτι ἡ ἐπ' αὐτοῦ τοῦ ζητήματος ψηφοφορία, δὲν προδικάζει τὴν μετὰ ταῦτα συζήτησιν καὶ ἀπόφασιν περὶ διαρκείας τῆς θητείας τῶν γερουσιαστῶν καὶ περὶ τῶν προσόντων των.

Ἐπ' αὐτοῦ τοῦ ζητήματος, τῆς θητείας τῶν γερουσιαστῶν, ἐδόθη κοινοβουλευτικὴ μάχη μὲ ἄμεσα πολιτικὰ ἀποτελέσματα.

Οἱ Ἀγγλόφιλοι καὶ Γαλλόφιλοι, ἐπιτυχόντες τὴν ὑπὸ τοῦ βασιλέως ἐκλογὴν τῶν γερουσιαστῶν, ὑπεστήριζαν καὶ τὴν ἰσοβιότητα αὐτῶν, ἐναντίον τῆς ὁποίας ἐτάχθη ὁ Μεταξᾶς καὶ ὁ Κανάρης. Ὁ δὲ Τύπος τοῦ κόμματος αὐτῶν ὠνόμαζε τὴν ἰσοβιότητα «ἰσχροβιότητα» καὶ ἐξώρκιζε τοὺς πληρεξουσίους νὰ μὴ ψηφίσουν ὑπὲρ αὐτῆς, ἀλλὰ ὑπὲρ τῆς δεκαετοῦς θητείας τῶν γερουσιαστῶν.

Ἡ κοινοβουλευτικὴ μάχη ἦτο σκληρά, ἀμφίρροπος καὶ μὲ πολιτικὰς ἐπιπτώσεις, ὅπως ἐν συνεχείᾳ ἐξιστορεῖται.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 9ης ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 1844

Ενιαυσα εἰς πληρεξούσιος ἔχων τὸν λόγον, εἶπε, χθὲς ἦτον ὁποδὸς καὶ ἔνθερμος προστάτης τιῦ συστήματος τῆς ὑπὸ τοῦ λαοῦ ἐκλογῆς τῆς Γερουσίας, διότι τὸ Ἑλληνικὸν ἔθνος μετέβη ἀπὸ τῆς Δημοκρατίας εἰς τὴν Μοναρχίαν. Πλὴν ἀφοῦ ἡ κυρίαρχος πλειονοψηφία τῆς Συνελεύσεως δὲν ἠθέλησε ν' ἀκολουθήση τοῦτο τὸ σύστημα, ἀφοῦ ἐδέχθη τὴν ὑπὸ τοῦ Βασιλέως γενομένην ἐκλογὴν τῆς Γερουσίας, σεβόμενος τὴν τεθεῖσαν ἀρχήν, θέλει ἀκολουθήσει αὐστηρῶς ὅλας τὰς συνεπείας της.

Ἐρρέθη χθές, καὶ εἶναι αὐτὸς σύμφωνος, ὅτι ἀναπόφευκτον προσὸν τῆς παραδεχθείσης ἀρχῆς περὶ τῆς ἐκλογῆς τῆς Γερουσίας εἶναι τοὐλάχιστον ἡ ἰσοβιότης, διότι ἄλλως θέλει εἶναι ὡς σῶμα εὐτελές, ταπεινόν, ἢ μᾶλλον εἰπεῖν δοῦλον· ἡ ἰσοβιότης μόνον δύναται νὰ παρέξη πιθανότητα τινὰ ἀνεξαρτησίας.

Αἱ κυβερνήσεις

Πρὸς τούτοις τὸ προκείμενον ἄρθρον, καθιεροῖ τὴν ἀρχήν, ὅτι πᾶς Γερουσιαστὴς διορίζεται κατὰ πρότασιν τοῦ Ὑπουργείου, μὲ ταύτην αὐτὸς δὲν συμφωνεῖ, διότι χθὲς κατηγορηματικῶς ἐπανελήφθη, ὅτι μόνος ὁ Βασιλεὺς γνωρίζει τὴν ἱκανότητα καὶ τιμιότητα· ἐκτὸς τούτου εἰς τὰ συνταγματικὰ κράτη, πᾶν Ὑπουργεῖον ἀντιπροσωπεύει μερίδα τινὰ τοῦ ἔθνους, ἐπομένως, ἂν δεχθῶμεν, ὡς ἔχει τὸ ἄρθρον, τότε τὸ Ὑπουργεῖον θέλει προτείνει τοὺς ἰδικούς του φίλους καὶ οἰκείους, διὰ νὰ καθέξωσι τὴν θέσιν τοῦ Γερουσιαστοῦ, ὥστε ἡ Γερουσία δὲν θέλει ἀντιπροσωπεύει, εἰμὴ ἓν κόμμα μόνον, καὶ ἂν ποτέ γίνη ἀλλαγὴ Ὑπουργείου, τοῦτο θέλει εὕρει σφοδρὰν ἀντιπολίτευσιν εἰς τὴν Γερουσίαν.

Ἀντιδικία μὲ τὴν Βουλὴν

Πρὸς τούτοις, ἐπειδὴ ἡ Γερουσία θὰ εἶναι γέννημα τοῦ Ὑπουργείου, θέλει εἶναι εἰς αἰωνίαν μετὰ τῆς Βουλῆς πάλην, καὶ ἂν ποτὲ συμβῆ δίκη Ὑπουργοῦ, οὗτος θέλει δικασθῆ ὑπὸ τῶν πλασμάτων τοῦ Ὑπουργείου, ὑπὸ τῶν ἐντολοδόχων του, οὕτω πλαγίως καταργοῦμεν τὴν εὐθύνην τῶν Ὑπουργῶν.

Περὶ τῶν λοιπῶν ἀναγκαίων συνεπειῶν τῆς παραδεχθείσης ἀρχῆς περὶ τῆς ἐκλογῆς τῆς Γερουσίας ὑπὸ τοῦ Βασιλέως, οἷον περὶ τοῦ ἀπεριορίστου τοῦ ἀριθμοῦ τῶν Γερουσιαστῶν, τῆς ἀδρᾶς μισθοδοσίας, ἐπιφυλάττομαι ἐν τῷ οἰκείῳ τόπῳ νὰ κάμω λόγον, συμφώνως μὲ τὴν τεθεῖσαν ἀρχήν.

Ἀνακεφαλαιῶν τὸν λόγον, ἐπρότεινε νὰ καθιερωθῆ ἡ ἰσοβιότης τοῦ Γερουσιαστοῦ καὶ ἡ ἐκλογὴ αὐτοῦ ν' ἀνατεθῆ εἰς τὸν Βασιλέα, ὑπευθύνου ὄντος μόνον τοῦ προσυπογράφοντος τὸ δίπλωμα κατὰ τὰς συνταγματικὰς ἀρχὰς ἁρμοδίου Ὑπουργοῦ.

Δοκιμὴν

Φρονεῖ, εἶπεν ἄλλος, ὅτι ἀποφασίσαντες κατ' αὐτὸν τὸ τρόπον τῆς Γερουσίας τὴν σύστασιν, οἱ πλεῖστοι ἐξ ἡμῶν δὲν εἶναι πεπεισμένοι, ὅτι τὰ ἀποφασισθέντα εἶναι ἀλάνθαστα. Ὁδηγούμενοι ἐκ τῶν παραδειγμάτων τῆς Εὐρώπης, ἐδέχθημεν σύστημα ὁμοιόμορφον· πλὴν ποῦ μὲν ἡ Γερουσία ὑπάρχει διαδοχική, ποῦ δὲ ἰσόβιος, ποῦ δὲ περιοδική. Ἡμεῖς διὰ τῆς δοκιμασίας καὶ τῆς πείρας πρέπει νὰ λύσωμεν τὰς ἀμφιβολίας μας. Ἐντὸς τοῦ Συντάγματος δὲν

πρέπει νὰ ὑπάρχῃ περιττόν, διότι ἕνεκα τοῦ ἑνὸς περιττοῦ δύναται ὅλον τὸ Σύνταγμα νὰ κινδυνεύσῃ, καὶ ἡ ὕπαρξις αὐτοῦ νὰ καταστῇ προβληματική.

Ἀναθεώρησιν μετὰ 10ετίαν

Ἂς δεχθῶμεν τὴν διάρκειαν τῆς Γερουσίας ἐπὶ δεκαετίαν, καὶ μετὰ ταῦτα ἡ πεῖρα θέλει μᾶς διδάξῃ ποῖον ἐν γνώσει σύστημα πρέπει ν' ἀκολουθήσωμεν. Ἡ πεῖρα ἀπέδειξεν, ὅτι ἀπὸ τῆς συστάσεως τῆς Βασιλείας ἐτέθησαν διάφοροι θεσμοί, μὲ τὴν ἐλπίδα, ὅτι θέλουν ἀποβῆ ὠφέλιμοι εἰς τὸ ἔθνος, ἀλλ' ἐφάνη ἐκ τοῦ ἀποτελέσματος τὸ ἐναντίον· μετὰ δέκα ἔτη ἡ πεῖρα θέλει μᾶς διδάξῃ πολλὰ τὰ ὁποῖα τώρα ἀγνοοῦμεν. Ὅθεν ἡ μετὰ δέκα ἔτη ἀναθεώρησις τοῦ μέρους τούτου εἶναι ἀναγκαιοτάτη· ἀλλὰ πρὸς περισσοτέραν ἀσφάλειαν, ἂς ψηφισθῇ παρὰ τῆς Συνελεύσεως, ἵνα γίνῃ ἡ ἀναθεώρησις κατὰ τοὺς ὁρισμοὺς τοῦ ἄρθρου 45.

Βλέπει δυσκολίαν τινά, ἂν δὲν παραδεχθῶμεν τὸ κατὰ πρότασιν τοῦ Ὑπουργείου, καὶ διορισθοῦν Γερουσιασταί, μὴ ἔχοντες τὰ ἀπαιτούμενα προσόντα, διότι τότε ποῖος θέλει εἶσθαι ὑπεύθυνος;

Ἡ ἀνεξαρτησία

Ἀντιπαρετηρήθη ὑπ' ἄλλου, ὅτι μόνη ἡ ἰσοβιότης δύναται νὰ παρέξῃ ἀνεξαρτησίαν εἰς τὸν Γερουσιαστήν, καὶ νὰ κάμῃ, ὥστε νὰ φροντίσῃ νὰ ἀποταμιεύσῃ ἐν ἑαυτῷ σκέψεις, δι' ὧν νὰ καταστῇ ὠφέλιμος εἰς τὸ ἔθνος. Ἀπὸ τοιαύτας ἀρχὰς ὁρμῶνται καὶ οἱ νομοθέται καθιεροῦντες τὸ ἰσόβιον καὶ ἀμετακίνητον τῶν δικαστῶν. Ὅπου ὑπῆρξε καὶ ὑπάρχει Γερουσία ἐκλεγομένη ὑπὸ τοῦ Βασιλέως εἶναι καὶ ἰσόβιος· διότι οὕτως ὁ Γερουσιαστὴς καὶ ἀνεξαρτησίαν ἔχει καὶ γνώσεις ἐπιμελεῖται νὰ προσκτήσῃ· παρ' ἡμῖν μάλιστα τοῦτο εἶναι ἀναγκαιότατον ἐπὶ τοῦ παρόντος, ὅτι ἐμβαίνοντες εἰς νέαν Συνταγματικὴν ὁδόν, θέλομεν ἔχει χρείαν μεταρρυθμίσεως τῆς νομοθεσίας καὶ νέων νόμων.

Εἶναι σύμφωνος νὰ ἐξαλειφθῇ τὸ «κατὰ πρότασιν τοῦ Ὑπουργείου», διότι ἄλλως ἡ Γερουσία γίνεται κομματική, καὶ ἡ πλειοψηφία τοῦ Ὑπουργείου θέλει ἐπιβάλλεσθαι κατὰ τοῦτο εἰς τὸν Βασιλέα.

Ἡ γνώμη τοῦ Ἔθνους

Ἄλλος προσέθηκεν, ὅτι ἐν συνειδήσει λέγει, ὅτι χρηματίσας καὶ αὐτὸς μέλος εἰς δύο σώματα, διοριζόμενα ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως, καὶ ὑπερασπιζόμενος τὰ συμφέροντα τοῦ ἔθνους, ἠσθάνθη τὴν ἀνάγκην τῆς ἀνεξαρτησίας τῶν σωμάτων ἐκείνων. Πλὴν σήμερον ἐπειδὴ πρώτην φορὰν γίνεται παραδεκτὴ εἰς τὴν Ἑλλάδα ἡ Γερουσία, πρέπει νὰ σεβασθῶμεν τὴν κοινὴν γνώμην τοῦ ἔθνους, δὲν συμφέρει νὰ τὴν περιφρονήσωμεν (1). Τὰ ἔθνη ἀναπτύσσονται ταχέως, καὶ προοδεύουν, ὅταν νομοθετοῦν βαθμηδὸν καὶ κατὰ τάξιν· νομίζει λοιπόν, εἶπε, τὸ τῆς δεκαετίας διάστημα κατάλληλον, καὶ παραδέχεται τὴν γνώμην τοῦ εἰπόντος, ἵνα γίνῃ ἡ ἀναθεώρησις κατὰ τοὺς ὁρισμοὺς τοῦ ἄρθρου 45, ἐπρόσθεσεν ἐπὶ τέλους τὴν Β΄ παρατήρησιν τοῦ πληρεξουσίου Ὕδρας, τοῦ νὰ ἐξαλειφθῇ τὸ κατὰ πρότασιν τοῦ Ὑπουργείου, ἀλλὰ προτείνω οὐ μόνον τοῦ ἑνὸς Ὑπουργοῦ τὴν προσυπογραφήν, ἀλλὰ τοῦ ὅλου ὑπουργείου, πρὸς περισσοτέραν ἀσφάλειαν.

Αἱ εὐθῦναι τοῦ Βασιλέως

Ὀλίγα ἔρχομαι εἶπεν ἄλλος, νὰ προσθέσω κι' ἐγὼ εἰς ὅσα ἐρρέθησαν μέχρι τοῦδε περὶ τῆς Βασιλικῆς ἐκλογῆς τῆς Γερουσίας, ἐπὶ τῇ προτάσει τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, καὶ περὶ τῆς διαρκείας αὐτῆς.

Παραδέχομαι τὴν γνώμην τοῦ προλαλήσαντος πληρεξουσίου τῆς Ὕδρας, τὸ νὰ ἐξαλειφθῇ τὸ «ἐπὶ προτάσει τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου». Ἀλλ' εἰς τὴν Συνταγματικὴν Κυβέρνησιν ἡ εὐθύνη τοῦ ὑπουργοῦ ἀπαιτεῖται εἰς πᾶσαν βασιλικὴν πρᾶξιν. Ἡ ὑπουργικὴ εὐθύνη, εἰς τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος, περιορίζεται εἰς τὴν ἀκριβῆ διατήρησιν τῶν προσόντων. Διὰ τοῦτο γνωμοδοτῶ, ἀφαιρουμένου τοῦ «ἐπὶ προτάσει τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου» νὰ προστεθῇ ἐπὶ τέλους τοῦ 72 ἄρθρου μετὰ τὰ προσόντα τό, «ὁ προσυπογράφων τοὺς διορισμοὺς τοῦ Γερουσιαστοῦ Γραμματεὺς εἶναι ὑπεύθυνος διὰ τὴν ἐπὶ τῷ διορισμῷ αὐτῶν διατήρησιν τῶν ἀνωτέρω ὅρων». Ἀλλὰ καὶ δι' ὅλου, ἂν λείψῃ, δὲν πειράζει, διότι ἄλλον ἄρθρον τοῦ Συντάγματος ἀναπληροῖ τὴν ἔλλειψιν ταύτην.

Ὑπὲρ τοῦ λαοῦ

Ὡς πρὸς τὴν διάρκειαν τῆς Γερουσίας καὶ αὐτὸς καὶ ἄλλοι ἀγορεύσαντες σᾶς εἶπον, ὅτι ἡ ἐκλογὴ Βασιλέως, καὶ ἐκλογὴ ἰσόβιος εἶναι ἀχώριστα. Οἱ πληρεξούσιοι τῆς Ὕδρας οἱ συνηγορήσαντες ὑπὲρ τοῦ λαοσυστάτου τῆς Γερουσίας σᾶς εἶπον εἰλικρινῶς, ἂν παραδεχθῆτε ἐναντίον τῆς γνώμης των τὴν Βασιλικὴν ἐκλογήν, νὰ παραδεχθῆτε καὶ τὴν ἰσοβιότητα· ἡ ἰσοβιότης δὲν εἶναι ὑπὲρ τοῦ Βασιλέως, ἀλλ' ὑπὲρ τοῦ λαοῦ, διότι δι' αὐτοῦ τοῦ ὅρου ἀποκαθίσταται ὁ Γερουσιαστὴς ἀνεξάρτητος τῆς Βασιλικῆς ἀρχῆς· δὲν ἐπαναλαμβάνω, ὅσα περὶ τούτου ἐρρέθησαν, ἀλλ' ἔρχομαι νὰ θεωρήσω τὸ ζήτημα ὑπ' ἄλλην νέαν ἔποψιν.

Μετὰ τὴν 10ετίαν

Ἂν παρεδεχθῶμεν τὴν ἐκλογὴν ἐπὶ δεκαετίαν, ἀνάγκη πᾶσα τοῦ νὰ γίνῃ σκέψις ἐπὶ τοῦ τέλους τῆς δεκαετίας περὶ τοῦ τί ποιητέον· πῶς θέλει λυθῆ τότε τὸ ζήτημα τοῦτο; Καθὼς λύονται καὶ ἄλλα νομοθετικὰ ζητήματα, ὅ ἐστὶ διὰ τῆς συμπράξεως τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας καὶ τῆς βασιλικῆς ἀρχῆς. Ἀλλὰ δὲν εἶναι ἄτοπον ἡ Γερουσία περὶ ἧς ἡ δίκη, νὰ εἶναι δικάζουσα καὶ δικαζομένη; Ἴσως τις εἴπει, ὅτι ἐξαιρεῖται τότε ἡ δικαζομένη Γερουσία, ὡς μὴ δυναμένη νὰ δικάσῃ αὐτὴ ἑαυτήν. Ἀλλὰ θέλοντες δι' αὐτοῦ τοῦ τρόπου ν' ἀποφύγωμεν ἓν ἄτοπον, πίπτομεν εἰς ἄλλο ἄτοπον βαρύτερον, ἀφίνοντες τότε τὰ δύο ἀντίθετα στοιχεῖα νὰ δικάσωσι τὴν δίκην, ἐν ἐλλείψει τοῦ τρίτου· ἀνάγκη λοιπὸν καὶ δι' αὐτοῦ τοῦ λόγου νὰ λύσωμεν τὸ ζήτημα τοῦτο τώρα, καὶ νὰ τὸ λύσωμεν ὁριστικῶς, παραδεχόμενοι τὴν ἰσοβιότητα, καθὼς παρεδέχθημεν τὴν Βασιλικὴν ἐκλογήν.

Ὁ σκοπὸς τῆς ἐπιτροπῆς, ἀντιπαρετήρησεν ἄλλος, ὁρισάσης τὴν Γερουσίαν ἐπὶ δεκαετίαν ἀμετακίνητον, ἦτο νὰ δοκιμασθοῦν αἱ ὠφέλειαι, ἢ τὰ ἀτοπήματα ταύτης.

Ξένον καὶ νέον

Δὲν εἶναι σύμφωνος μὲ τὴν παρατήρησιν, τὴν ὁποίαν ἔκαμεν ὁ προλαλήσας, ὅτι μετὰ δεκαετίαν θέλομεν ἔχει δυσκολίας καὶ ταραχάς, διότι δὲν πρέπει ἀπὸ τοῦδε νὰ προδικάσωμεν τὸ ζήτημα τοῦτο· ἡ πεῖρα θέλει μᾶς διδάξει, ἂν τὸ ξένον καὶ νέον τοῦτο διὰ τὴν Ἑλλάδα νομοθετικὸν σῶμα, εἶναι ὠφέλιμον, ἢ βλαβερόν.

Πᾶν διάταγμα ἀφορῶν διορισμὸν Γερουσιαστοῦ, πρέπει νὰ προσυπογράφεται, διότι εἶναι πολλοί, οἵτινες θέλουν ἔχει τὰ προσόντα, ἀλλὰ ὀλιγιστοὶ τούτων θέλουν διορισθῆ, διότι ὁ ἀριθμὸς τῶν Γερουσιαστῶν εἶναι μικρός, καὶ τότε δύναται ἕκαστος νὰ φαντασθῇ ποῖαι δυσαρέσκειαι καὶ παράπονα θέλουν διευθύνεσθαι κατὰ τοῦ Βασιλέως, ἂν τὸ ὑπουργεῖον δὲν προσυπογράφῃ, καὶ δὲν εἶναι περὶ τούτου ὑπεύθυνον.

(1) Τοῦ Τύπου κυρίως, ὁ ὁποῖος εἶχε ταχθῆ κατὰ τῆς ἰσοβιότητος.

Ἐπιδρομαί!

Ἕτερος δὲ πληρεξούσιος, λαβὼν τὸν λόγον μετ' αὐτόν, καὶ ἀντικρούων τοὺς λόγους του, παρετήρησεν, ὅτι καὶ ἡ Γερουσία, ὡς καὶ τὰ ἄλλα δύο νομοθετικὰ σώματα, ὁ Βασιλεὺς καὶ ἡ Βουλή, ἀντιπροσωπεύουσιν ἐθνικὰ συμφέροντα. Πρὸς τὸν σκοπὸν δὲ τοῦτον, δὲν ἀρκεῖ ἡ πεῖρα καὶ ἡ ἱκανότης, δὲν ἀρκεῖ νὰ σύγκειται ἐξ ἀνδρῶν τοῦ ἀγῶνος καὶ ἐπιστημοτήτων διακεκριμένων, ἀλλ' ἀπαιτεῖται νὰ ἔχη καὶ τελείαν ἀνεξαρτησίαν. Διὰ τοῦτο, αὐτὸ τὸ σῶμα δὲν πρέπει νὰ ἐπηρεάζηται ἀπὸ φόβους καὶ ἐλπίδας. Ταύτην δὲ τὴν ἀνεξαρτησίαν καὶ τὸ ἀνεπηρέαστον μόνη ἡ ἰσοβιότης ἐγγυᾶται.

Τὸ βουλευτικὸν τοῦτο σῶμα, πλασμένον ὡς μέσον μεταξὺ τῶν δύο ἄλλων ἐξουσιῶν, διὰ νὰ προλαμβάνη τὰς ἐπιδρομὰς τῆς μιᾶς κατὰ τῆς ἄλλης, καὶ ἀναχαιτίζη αὐτὰς ἐντὸς τῶν Συνταγματικῶν ὁρίων, πρέπει νὰ εἶναι, ὅσον τὸ δυνατόν, μᾶλλον ἀνεξάρτητον· διὰ τοῦτο ἡ Συνέλευσις παρεδέχθη τὸν ὑπὸ τοῦ Βασιλέως διορισμὸν τῆς Γερουσίας, διὰ ν' ἀποκρούση ἀπ' αὐτὴν τοὺς φόβους τῆς δημοτικότητος, ἥτις ἤθελε περιορίζη τὴν ἀνεξαρτησίαν τοῦ Γερουσιαστοῦ, ἐὰν ἡ ἐκλογὴ ἀφίνετο εἰς τὸν λαόν.

Ἀλλ' ὅπως ἠσφαλίσθη ἡ ἀνεξαρτησία τῆς Γερουσίας ἐκ μέρους τοῦ λαοῦ, ἀπαιτεῖται ἐπίσης ν' ἀσφαλισθῆ αὕτη καὶ ἀπὸ τὸν Βασιλέα. Δὲν συμμερίζομαι τὴν ἰδέαν πληρεξουσίου τινός, εἰπόντος χθές, ὅτι σῶμα διοριζόμενον καὶ μισθοδοτούμενον ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν εἶναι δοῦλον σῶμα αὐτῆς· μόνη ἡ ἰδέα αὐτὴ πρέπει νὰ μᾶς ἀναγκάση νὰ δεχθῶμεν τὴν ἰσοβιότητα ὡς τὸ μόνον μέσον, δι' οὗ δυνάμεθα νὰ καταστήσωμεν τὴν Γερουσίαν ἀνεξάρτητον ἀπὸ τὸν Βασιλέα. Καὶ οἱ δικασταὶ διορίζονται καὶ μισθοδοτοῦνται ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν, ἀλλὰ διὰ μόνης τῆς ἰσοβιότητος διατηροῦσι τὴν ἀνεξαρτησίαν των.

Τὸ ἀβέβαιον

Ἐὰν ἡ Συνέλευσις παραδεχθῆ τὸ σύστημα τῆς δεκαετίας τοῦ σχεδίου, τότε τὸ σῶμα τοῦτο μετ' ὀλίγον θέλει εὑρεθῆ εἰς τὴν πλέον δυσάρεστον θέσιν, ὥστε νὰ χάση τὸν προορισμόν του· ἀμφιβάλλον περὶ τοῦ μέλλοντος καὶ ἀμφιταλαντευόμενον μεταξὺ αὐτοῦ καὶ Βασιλέως θέλει δυνηθῆ νὰ φθάση εἰς τὸ ὕψος τῆς θέσεώς του, καὶ νὰ ἐκπληρώση τὸν προορισμόν του. Ἡ Γερουσία τότε θὰ ὑποπέση εἰς τὰς αὐτὰς αἰτιάσεις τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας (1), τὸ ὁποῖον διὰ τὴν ἀβεβαιότητα τῆς θέσεως καὶ τὴν προσωρινότητα δὲν ἠδύνατο ν' ἀναδειχθῆ αὐθύπαρκτον καὶ ἀνεξάρτητον. Ἡ προσωρινότης αὕτη καὶ τὸ ἀβέβαιον συνδέεται μὲ τὸ σύστημα τῆς δεκαετίας τοῦ ἄρθρου. Ἡ προσωρινότης καὶ τὸ ἀβέβαιον εἶναι ἐπικίνδυνος θέσις διὰ τὰ Συντάγματα· εἶναι ἤδη καιρὸς νὰ ἐξέλθωμεν ἀπὸ τὰς ἀβεβαιότητας καὶ ν' ἀσφαλίσωμεν τὴν τύχην καὶ τὸ μέλλον μας.

Προτείνουν τὴν δεκαετίαν ὡς σύστημα δοκιμασίας. Ὑπάρχει διαφορὰ μεταξὺ νόμου θεμελιώδους καὶ τῶν ἀφορώντων προσωρινὰ συμφέροντα. Οἱ θεμελιώδεις νόμοι στηρίζονται κυρίως εἰς τὴν ἱστορίαν καὶ εὐκόλως δυνάμεθα νὰ ζητήσωμεν τὴν δοκιμασίαν των εἰς τὴν ἱστορίαν ἄλλων ἐθνῶν, ὅπου ὑπῆρξαν, ἢ ὑπάρχουσι. Θέλομεν δὲ εὕρει, ὅτι εἰς ὅλα τὰ ἔθνη οἱ Γερουσιασταί, διοριζόμενοι ἀπὸ τὸν Βασιλέα εἶναι ἰσόβιοι. Οἱ ἀποφασίζοντες τὴν τύχην τῶν ἐθνῶν νόμοι εἶναι ἐκ πείρας γνωστοὶ ὅπου ἐγεννήθησαν, καὶ δὲν εἶναι ἀνάγκη δοκιμασίας. Εἰς ταῦτα ἡ ἀπόπειρα ἀποβαίνει εἰς τὸ ἐναντίον, καταστρέφει τὸ πᾶν, καὶ φέρει τὰ ἔθνη εἰς θέσιν, ὄχι πλέον, ἵνα σκεφθῶσι περὶ τῆς διορθώσεως αὐτῶν, ἀλλ' ἵνα προλάβωσι προφανῆ καταστροφὴν

(1) Τὸ λειτουργοῦν κατὰ τὴν περίοδον τῆς ἀπολύτου μοναρχικῆς περιόδου καὶ συμβουλευτικὸν διὰ τὸν μονάρχην σῶμα.

Ὑποκεκρυμμένη ὑποχρέωσις

Ὡς πρὸς τὸ δεύτερον ἀντικείμενον τοῦ ἄρθρου, τὸ «κατὰ πρότασιν τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου» ἐὰν μείνη εἰς τὸ ἄρθρον θέλομεν καταστρέψει τὴν χθεσινὴν ἀπόφασιν τῆς Συνελεύσεως, ὅτι ὁ Γερουσιαστὴς ἐκλέγεται ὑπὸ τοῦ Βασιλέως. Πολλὰ δὲ εὐφυῶς παρετήρησεν εἷς τῶν προαγορευσάντων, ὅτι ἡ ἔκφρασις αὕτη περιέχει ὑποκεκρυμμένην τινὰ ὑποχρέωσιν τοῦ Βασιλέως, ὁσάκις τὸ Ὑπουργεῖον προτείνει· διὰ τοῦτο ἐπρότεινε ν' ἀφαιρεθῆ ἀπὸ τὸ ἄρθρον.

Ἡ ἀμφίβολος τύχη της

Ἄλλος δὲ πληρεξούσιος, ὑπὲρ τῆς ἰσοβιότητος τῶν Γερουσιαστῶν φρονῶν, ἤκουσα, εἶπεν, ἀμφιβολίας εἰς τὸ περὶ διορισμοῦ τῆς Γερουσίας ἀποφασισθὲν χθὲς ζήτημα. Χθὲς ἤμην ὑπὲρ τῆς ἐκλεκτικῆς ὑπὸ τοῦ λαοῦ Γερουσίας, καὶ τὴν γνώμην μου ταύτην ἀρκούντως ἀνέπτυξα· ἀφοῦ ὅμως ἡ Συνέλευσις παρεδέχθη χθὲς ὁριστικῶς τὸν ὑπὸ τοῦ Βασιλέως διορισμὸν τῆς Γερουσίας, ὀφείλω νὰ ὑπακούσω εἰς τὴν πλειονοψηφίαν, καὶ νὰ σεβασθῶ τὰ παρ' αὐτῆς ἀποφασισθέντα· παραδεχθέντες ἤδη τὴν Γερουσίαν, διοριζομένην ἀπὸ τὸν Βασιλέα, τὸ καταστρεπτικώτερον μέσον αὐτῆς εἶναι τὸ ν' ἀφήσωμεν ἀμφίβολον καὶ πρόσκαιρον τὴν τύχην της. Ναί, λέγω, τὸ καταστρεπτικώτερον, διότι οἱ θεμελιώδεις θεσμοί, τὰ Συντάγματα, τότε ἔχουσι κῦρος καὶ ἰσχὺν εἰς τὸν κόσμον ὅταν παρουσιάζωνται ὡς ἀλάνθαστα, ὡς προϊόντα θείας ἐμπνεύσεως καὶ πεποιθήσεως τελείας· εἶναι βέβαιον, ὅτι τὰ ἀνθρώπινα ἔργα εἶναι πάντοτε ἀτελῆ, ἀλλὰ τὴν ἀτέλειαν ταύτην οἱ σοφοὶ καλύπτουσι μὲ μυστηριώδη πέπλον. Ἡ ἱστορία μᾶς διδάσκει, ὅτι οἱ θεμελιώδεις θεσμοὶ πάντοτε σχεδὸν ἐπαρουσιάσθησαν ὡς θεόπεμπτοι. Τούτους καὶ ἡμεῖς πρέπει νὰ μιμηθῶμεν καὶ νὰ παρουσιάσωμεν τὰ ἔργα ἡμῶν εἰς τὸν λαὸν ἐκ πλήρους πεποιθήσεως, διότι ἄλλως ἂν ἓν μέρος μόνον αὐτοῦ περιέχη ἀμφιβολίαν, ὅλον τὸ ἔργον τοῦ Συντάγματος θέλει θεωρηθῆ ὡς τοιοῦτον· ἔπειτα δὲν πρέπει ὀλιγωροῦντες τὴν εὐνοϊκωτάτην ταύτην περίπτωσιν ν' ἀναβάλωμεν τὰ ἐθνικὰ ταῦτα ἔργα εἰς ἄλλην ἐποχήν. Ποτὲ πλέον δὲν θέλει παρουσιασθῆ εἰς τὸ Ἑλληνικὸν ἔθνος ὁμοία ἐποχὴ μὲ αὐτήν, τὴν ὁποίαν ἔφερε τὸ θεῖον δῶρημα τῆς Γ΄ Σεπτεμβρίου.

Σήμερον πρόσωπον πρὸς πρόσωπον συναλλαττόμεθα μετὰ τοῦ Βασιλέως. Εἶναι λοιπὸν δυνατὸν χωρὶς νὰ μετανοήσωμεν πικρῶς ν' ἀναβάλωμεν εἰς ἄλλον καιρὸν τὰ καταστατικὰ νομοθετήματα; Ἂς φύγωμεν τὴν πλάνην ταύτην καὶ ἂς λάβωμεν πλήρη ὠφελήματα τῆς παρούσης ἐποχῆς. Τὸ ἐπ' ἐμὲ φρονῶ καὶ ἐπιμένω εἰς τὴν ἰσοβιότητα τοῦ Γερουσιαστοῦ, διότι αὐτὴ εἶναι λογικὴ καὶ συνεπὴς μὲ τὴν ἀρχήν, τὴν ὁποίαν χθὲς παρεδέχθη ἡ πλειονοψηφία τῆς Συνελεύσεως.

Ἡ σωτηρία ἀρχὴ

Ἕτερος δὲ πάλιν κατὰ τῆς ἰσοβιότητος τῶν γερουσιαστῶν φρονῶν, παρετήρησεν, ὅτι εὐτυχῶς ἤδη ἡ Συνέλευσις ἔφθασεν εἰς τὸ τρίτον μέρος τοῦ περὶ δύο Βουλῶν σπουδαίου ζητήματος, καὶ πρόκειται ἤδη ν' ἀποφασίση, ἐὰν ἡ ὑπὸ τοῦ Βασιλέως διοριζομένη Γερουσία πρέπει νὰ εἶναι ἰσόβιος, ἢ πρέπει νὰ παραδεχθῶμεν τὸ εἰς τὸ σχέδιον τοῦ Συντάγματος περιεχόμενον σύστημα δοκιμασίας τῶν δέκα ἐτῶν. Παραδεχθέντες χθές, εἶπε, τὴν σωστήριον διὰ τὸ ἔθνος ἀρχήν, ὅτι ἡ Γερουσία διορίζεται ὑπὸ τοῦ Βασιλέως, πρέπει μὲ πολλὴν προσοχὴν καὶ φρόνησιν νὰ ἐξετάσωμεν σήμερον τὰς προτεινομένας ὡς συνεπείας τῆς ἀρχῆς ταύτης, καὶ νὰ μὴ παραδεχθῶμεν αὐτὴν ἐν τῷ ἅμα καὶ εἰς τὴν στιγμὴν καθ' ὅλας της τὰς συνεπείας. Τοιαῦτα πηδήματα εἰς τὰ ἔθνη πολλάκις εἶναι ὠφέλιμα, καὶ πολλάκις καθίστανται θανάσιμα. Προτείνουσιν εἰς τὴν Συνέλευσιν νὰ πα-

ραδεχθῆ τὴν ἰσοβιότητα τῶν Γερουσιστῶν, ὡς ἀνυπόστατον συνέπειαν τῆς παραδεχθείσης χθὲς ἀρχῆς. Ἀλλ' ἐὰν ἡ ἰσοβιότης εἶναι ἀναπόστατος συνεπεία τῆς ἀρχῆς, ὅτι ὁ Βασιλεὺς διορίζει τὴν Γερουσίαν, ἕπεται ὅτι ὅπου ἡ Γερουσία ἐκλέγεται ὑπὸ τοῦ λαοῦ νὰ μὴν εἶναι ἰσόβιος. Ἐν τούτοις εἰς τὴν ἱστορίαν ἀπαντῶμεν τὴν Γερουσίαν τῶν Ἰσραηλιτῶν καὶ τὴν τῶν Ἑνετῶν ἰσοβίους, καίτοι παρὰ τοῦ λαοῦ ἐκλεγομένας· ἄρα ἡ ἰσοβιότης δὲν εἶναι ἀφεύκτως συνέπεια τῆς τεθείσης ἀρχῆς. Ἡ Γερουσία, λέγουν, ἔχει συντηρητικὰ καθήκοντα κυρίως, καὶ ὅταν δὲν εἶναι διὰ τῆς ἰσοβιότητος ἀνεξάρτητος, τότε δὲν δύναται νὰ ἐκπληροῖ τὰ συντηρητικὰ αὐτὰ καθήκοντα. Ἀλλ' ὄχι, μόνη βάσις τῆς ἀνεξαρτησίας τοῦ Γερουσιαστοῦ δὲν εἶναι ἰσοβιότης· αὕτη εἶναι τὸ ἀσφαλὲς μέσον διὰ τὴν ἐπιτυχίαν τῆς ἀνεξαρτησίας ὅπου ὑπάρχει, δὲν δίδει ὅμως τὴν ἀνεξαρτησίαν, ὅπου δὲν ὑπάρχει· ἡ ἰσοβιότης ὠφελεῖ, ὅταν στηρίζεται ἐπὶ εὐγενείας, ἐπὶ κτηματικῆς περιουσίας μεγάλης, διότι ἐκεῖ ὑπάρχει ἀνεξαρτησία, ἀσφαλιζομένη ὅμως καὶ βοηθουμένη ἀπὸ τὴν ἰσοβιότητα. Μόνη ἡ ἰσοβιότης μὲ μικράν τινα χρηματικὴν ἀντιμισθίαν δὲν ἐξασφαλίζει τὸ μέλλον τοῦ Γερουσιαστοῦ, ὅστις λαμβάνων πέντε χιλιάδας δραχμὰς κατ' ἔτος πρὸς ἐξοικονόμησιν τῶν ἀναγκῶν του, θέλει κατασταθῆ μετὰ τὸν διορισμόν του μὲ περισσοτέρας χρείας.

Ἰσοβιότης καὶ ἱκανότης

Ἀλλ' ἡ Γερουσία δὲν εἶναι μόνον σῶμα συντηρητικόν, ἔχει καὶ καθήκοντα νομοθετικὰ νὰ ἐκπληρώσῃ, καὶ πρὸς τοῦτο ἔχει ἀνάγκην ἱκανότητος καὶ γνώσεων· πῶς θέλομεν συμβιβάσει τὴν ἀνάγκην τῆς ἱκανότητος μὲ τὴν τῆς ἰσοβιότητος, ἐνῷ εἰς τὴν φύσιν τῆς ἰσοβιότητος ἐνυπάρχει ἡ ἀμέλεια καὶ ἀδράνεια; Ὁ ἰσόβιος Γερουσιαστὴς δὲν ἔχει, οὔτε κέντρον φιλοτιμίας, οὔτε τὴν ἀνάγκην νὰ τελειοποιῆται, ἀλλὰ ῥέπει μᾶλλον εἰς τὴν ἀνάπαυσιν· πρὸς δὲ τούτοις ἡ Γερουσία διορίζεται, τόσον ὀλιγάριθμος εἰς ἐποχήν, καθ' ἣν ἡ Κυβέρνησις ἔχει τὸ μέγιστον πλεονέκτημα τοῦ παρελθόντος, τοὺς ἄνδρας τοῦ ἀγῶνος, εἰς τοὺς ὁποίους ἡ θέσις τοῦ Γερουσιαστοῦ ἀπαιτεῖται νὰ δοθῇ καὶ ὡς ἀμοιβὴ τῶν πρὸς τὴν πατρίδα ἐκδουλεύσεών του, ἀλλὰ τὸ γῆρας καὶ τόσον βάρος παθημάτων τοῦ ἀγῶνος ἐξασθενεῖ καὶ τὰς ἠθικὰς καὶ διανοητικὰς δυνάμεις· ἐντεῦθεν προοδεύοντος τοῦ χρόνου, ἀναγεννᾶται ἐντὸς τῆς Γερουσίας ἡ ἀνικανότης. Τὸ κακὸν δὲν θὰ ἦτο μέγα, ἐὰν τὸ σῶμα τοῦτο ἦτο πολυπληθέστερον. Τότε τί θέλει μᾶς χρησιμεύσει ὁ ἀριθμὸς τῶν εἰκοσιεπτὰ τοιούτων Γερουσιαστῶν ἰσοβίων; Ἐνῷ ἐντὸς ὀλίγου εἰς τὸ νέον στάδιον, τὸ ὁποῖον τὸ ἔθνος βαδίζει, θέλουν ἀναπτυχθῆ διάφοροι ἱκανότητες, αἵτινες ὅμως διὰ τοῦ συστήματος τῆς ἰσοβιότητος θέλουν ἀποκλείεσθαι ἀπὸ τὴν Γερουσίαν, καὶ τοιουτοτρόπως τὸ ἔθνος καὶ ἡ Κυβέρνησις θὰ ζημιοῦται, στερουμένη τῶν ἀναγκαίων γνώσεων.

Ἡ ἀνανέωσις ἀσφαλής

Εἷς τῶν προλαλησάντων ἀνέφερεν ὡς ἓν τῶν ἀτοπημάτων τοῦ συστήματος τῆς ἀναθεωρήσεως τοῦ περὶ Γερουσίας μέρους τοῦ σχεδίου καὶ ὅτι κατὰ τὴν ἀναθεώρησιν, ἐὰν λάβῃ μέρος καὶ ἡ Γερουσία, αὕτη θὰ εἶναι δικαζομένη, καὶ δικάζουσα, ἐὰν δὲ δὲν λάβῃ μέρος, τότε εἶναι ἄφευκτος ν' ἀπορροφηθῇ ἀπὸ τὴν Βουλήν. Τὸ δεύτερον τοῦτο συμπέρασμα δὲν παραδέχομαι, διότι εἰς τὸ διάστημα τοῦτο τῆς δοκιμασίας τὸ ἔθνος θέλει ὠφεληθῆ ἀπὸ τὴν πεῖραν, ὁδηγούμενον εἰς τὴν παραδοχὴν τοῦ καλυτέρου συστήματος. Σήμερον, συνηγμένου εἰς ἓν τοῦ ἔθνους, καὶ κατὰ πρῶτον ἤδη ψηφίζοντος τὸ περὶ Γερουσίας ζήτημα, δὲν ἀπεκόψαμεν οὐδὲν δικαίωμα τῆς Γερουσίας χαριζόμενοι εἰς τὴν Βουλήν, ἀλλ' ἀνεγνωρίσαμεν τὸ δικαίωμα τοῦ διορισμοῦ τῆς Γερουσίας εἰς τὸν Βασιλέα, πολὺ περισσότερον ὁ κίνδυνος οὗτος δὲν ὑπάρχει μετὰ δέκα ἐτῶν πεῖραν, ἀφοῦ μάλιστα τότε τὸ Σύνταγμα θέλει εἶσθαι ἐν ἐνεργείᾳ, καὶ οὐδεὶς δύναται νὰ παραβῇ τοὺς ὅρους αὐτοῦ. Εἰς τὴν ἀναθεώρησιν τοῦ μέρους τούτου ἐν γένει δὲν ὑπάρχει οὐδεὶς κίνδυνος· αὕτη, ἐπιφυλαττομένου ἀπὸ τοῦδε τοῦ Συντάγματος, θέλει γίνει μὲ τὸν ἀσφαλέστερον τρόπον· ἔχομεν πρὸς τοῦτο παράδειγμα τὴν Γαλλίαν, ὅπου εἰς τὰ 1830 κατὰ τὴν ὁρμὴν τοῦ δημοκρατικοῦ πνεύματος ἐπὶ τῆς ἐπαναστάσεως, ἐσυζητήθη μ' ὅλην τὴν ἡσυχίαν καὶ ἁρμονίαν τὸ περὶ διαδοχῆς τῶν Γερουσιαστῶν ζήτημα, καὶ ἐλύθη πολὺ δικαίως.

Τὸ δημοκρατικὸν στοιχεῖον

Χθὲς πρὸς ἐνίσχυσιν τοῦ Βασιλέως λέγουν, καθιέρωσαν ὑπὲρ αὐτοῦ τὸν διορισμὸν τῶν Γερουσιαστῶν, σήμερον δὲ ὑπὲρ τῶν συμφερόντων τοῦ λαοῦ προτείνουν τὴν ἰσοβιότητα διὰ νὰ μὴν ἐπηρεάζει τὴν Γερουσίαν ὁ Βασιλεύς, Ταῦτα φαίνονται ἰσχυρὰ ἐπιχειρήματα ἀπὸ τοῦ βήματος, ἀλλὰ εἰς τὰ πράγματα δὲν ἐπαληθεύουν. Καταφέρονται καθ' ἑκάστην κατὰ τοῦ δημοκρατικοῦ στοιχείου, ὑποπτευόμενοι συγκρούσεις κατὰ τοῦ μοναρχικοῦ, καὶ διὰ νὰ προλάβωσι τοὺς ἐκ τούτων ἐμφυλίους σπαραγμοὺς ἐπινοοῦν φραγμοὺς διαφόρους εἰς τὰς ὁρμὰς τοῦ δημοκρατικοῦ· οἱ φόβοι οὗτοι εἶναι μάταιοι. Τὸ δημοκρατικὸν στοιχεῖον ἐν Ἑλλάδι δὲν εἶναι ἐπίφοβον, διὰ τὴν τακτικὴν πρόοδον, δὲν πρέπει δὲ νὰ φθάσωμεν εἰς ματαίας ὑπερβολάς. Ἐξετάζων τις αὐτὴν τὴν παροῦσαν Συνέλευσιν, εὑρίσκει αὐτὴν ἀρκετὰ συντηρητικήν, καὶ προτιθεμένην νὰ συνδέσῃ φρονίμως τὴν ἐλευθερίαν μὲ τὴν τάξιν. Δὲν φοβοῦμαι ποσῶς νὰ πάθῃ ἡ Γερουσία ἀπὸ τὸ δημοκρατικὸν στοιχεῖον, ὅσον φοβοῦμαι, νὰ πάθῃ ἀπὸ τὸ μοναρχικόν. Διὰ τοῦτο, εἶπα, ὅτι δὲν πρέπει διὰ μιᾶς νὰ κάμωμεν πηδήματα τόσον μεγάλα, ἀλλὰ νὰ προβῶμεν εἰς τὰς μεταβολὰς ὀλίγον κατ' ὀλίγον, ὁδηγὸν λαμβάνοντες τὴν πεῖραν, ἄλλως ἐκθέτομεν καὶ ἡμᾶς αὐτούς, καὶ τὸν θρόνον. Τοιοῦτόν τι φοβοῦμαι, ἐὰν ἀμέσως παραδεχθῶμεν τὸ ἰσόβιον τῆς Γερουσίας.

Τὸ παραδειγματικὸν Ἔθνος

Εἶπον, ὅτι πρέπει ν' ἀφήσωμεν πλέον τὰς προσωρινότητας καὶ νὰ θεμελιώσωμεν διὰ παντὸς τοὺς θεμελιώδεις νόμους· ἀλλὰ τί ἄλλο εἶναι ἴδιον ἔθνους γενναίου καὶ φρονίμου, εἰμὴ σειρὰ πείρας; Τί ἄλλο εἶναι τὸ Σύνταγμα τοῦ παραδειγματικοῦ ἔθνους τῶν Ἄγγλων, εἰμὴ συχναὶ τροπῆκαι, ἀναλόγως τῆς ἀναπτύξεως, τοῦ πνεύματος, καὶ τῆς πείρας τῶν χρόνων;

Ὁδηγὸς ἡ πεῖρα

Τὴν ἰσοβιότητα μετεχειρίσθησαν ἀλλοῦ· ἢ ὡς μέσον θεραπευτικόν, προϋπάρχοντος κοινωνικοῦ κακοῦ, ἢ ὡς κοινὸν καλόν. Δὲν παραδέχομαι δογματικῶς ὅτι ὅπου ὑπάρχει ἀριστοκρατία, ἢ πλουτοκρατία, ἢ εὐγένεια, ἡ ἀριστοκρατία εἶναι δυστύχημα. Ἔχει αὕτη καὶ τὰ κακὰ καὶ τὰ καλά της· διὰ τοῦτο βλέπομεν ὅτι ἀλλοῦ μετεχειρίσθησαν τὴν ἰσοβιότητα ὡς συντηρητικὸν μέσον, καὶ ἀλλαχοῦ ὡς ἀνάγκην. Εἰς τὴν Γαλλίαν εἶχον τὴν διαδοχήν, καὶ μετέβαλον αὐτὴν εἰς ἰσοβιότητα, ἀναγκασθέντες ἐκ τῆς ἀλλοιώσεως τῆς κοινωνικῆς τοῦ ἔθνους καταστάσεως, ἀλλοῦ δὲ παραδέχθησαν τὴν ἰσοβιότητα καὶ μετ' αὐτὴν τὴν διαδοχήν. Δὲν ἀποδοκιμάζω τὰς μεταβολὰς ταύτας, ἀλλὰ τὰς παραδέχομαι διὰ τῆς πείρας. Τὰ ἔθνη καὶ αἱ φρόνιμοι Συνταγματικαὶ Κυβερνήσεις παρεδέχθησαν τὰς μεταβολὰς ταύτας ὀλίγον κατ' ὀλίγον, ὁδηγούμενοι ἀπὸ τὰς περιστάσεις καὶ τὴν ἰδίαν πεῖραν. Διατί ἡμεῖς νὰ προδικάσωμεν ἀπὸ τοῦδε τὰ μαθήματα τῆς πείρας;

Ἄλλην βάσιν τῆς ἀνεξαρτησίας τῆς Γερουσίας δὲν ἔχομεν, εἶπον: εἰμὴ τὴν ἰσοβιότητα, μὴ ἔχοντες δὲ πλοῦτον καὶ ἄλλα τοιαῦτα νὰ στερήσωμεν τὴν Γερουσίαν καὶ τοῦ μόνου τούτου

μέσου, ὅ δύναται ἐν μέρει νὰ μᾶς ἐγγυηθῇ τὴν ἀνεξαρτησίαν; Ἀλλ' ὄχι, τὴν ἰσοβιότητα δὲν παραδέχομαι ὡς ἐνισχύουσαν τὴν ἀνεξαρτησίαν της, ἐὰν ὁ Γερουσιαστὴς δὲν ἀπαλλαχθῇ ἀπὸ τὸ βάρος τῶν ἀναγκῶν, καὶ ἐὰν ἡ ἀνεξαρτησία δὲν στηρίζεται μᾶλλον εἰς τὴν ἐθνικὴν τοῦ προσώπου κατάστασιν. Τοῦτο τουλάχιστον ἤθελε θεωρηθῇ ἀναγκαῖον, ἐὰν ἐπρόκειτο νὰ εἰσάξωμεν ἐντὸς τῆς Βουλῆς ἱκανότητα.

Μὲ τὸν γενικὸν κανόνα

Ὡς πρὸς τὴν ἔκφρασιν τοῦ ἄρθρου 70 «κατὰ πρότασιν τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου», δὲν παραδέχεται, εἶπε, τὴν ἔκφρασιν αὐτὴν τοῦ σχεδίου, ἀλλ' ἐπίσης δὲν παραδέχεται καὶ τὴν προταθεῖσαν τροποποίησιν «κατὰ πρότασιν τοῦ Ὑπουργείου». Ἐὰν τὸ ἄρθρον περιέχῃ τὴν ἔκφρασιν ταύτην, τότε, οἱ διορισμοὶ τῶν Γερουσιαστῶν, γινόμενοι κατὰ πρότασιν τῶν διαφόρων ὑπουργείων θὰ καταστήσουν τὴν Γερουσίαν τὸν τύπον τῶν κομματικῶν ἐκλογῶν. Προτείνω λοιπὸν τὴν ἐξάλειψιν τῆς ἐκφράσεως τοῦ ἄρθρου, καὶ τότε, ἐπειδὴ ὁ διορισμὸς τοῦ Γερουσιαστοῦ θὰ γίνῃ διὰ Βασιλικοῦ Διατάγματος, θὰ ἐφαρμόζηται ὁ γενικὸς κανών, ὅτι πᾶν διάταγμα πρέπει νὰ προσυπογράφεται ἀπὸ τὸν ἁρμόδιον ὑπουργόν, ὅστις θεωρεῖται διὰ τοῦτο ὑπεύθυνος διὰ πᾶσαν παράβασιν τῶν περὶ Γερουσίας ὅρων τοῦ Συντάγματος.

Ἐφωτίσθησαν

Εἰπόντων τινῶν ὅτι ἐφωτίσθη ἡ Συνέλευσις, ὁ Πρόεδρος ἠρώτησε αὐτήν, ἂν ἐφωτίσθη ἀρκούντως, ἢ ὄχι· ἀποφανθείσης δ' αὐτῆς καταφατικῶς δι' ἀναστάσεως, ὁ Πρόεδρος ἐκήρυξεν, ἡ Συνέλευσις παρεδέχθη τὴν παῦσιν τῆς συζητήσεως.

Ὁ Μαυροκορδάτος

Ἐντεῦθεν ὁ Ἀντιπρόεδρος κ. Μαυροκορδάτος, ἐπαναλαβὼν τὴν τοῦ Προέδρου θέσιν, ἔθεσε τὸ ζήτημα «δεκαετία» ἢ «ἰσοβιότης»;

Γενομένης δὲ ψηφοφορίας δι' ὀνομαστικῆς κλήσεως, ὁ Πρόεδρος ἐκήρυξεν, ὅτι ἐπὶ τῆς σημειώσεως τῶν ψήφων τῆς γενομένης ὑπ' ὄψιν αὐτοῦ τούτου παρ' ἑνὸς τῶν Γραμματέων εὑρέθησαν ψῆφοι 98, μετὰ ταῦτα δὲ ἐπρόσθεσεν, ὅτι ἐπὶ τῆς σημειώσεως τῆς κρατουμένης παρὰ τοῦ συντάκτου τῆς Συνελεύσεως εὑρέθησαν 98 ὑπὲρ τῆς ἰσοβιότητος καὶ 97 ὑπὲρ τῆς δεκαετίας. Ὅθεν, ἐπειδὴ τὸ ἀποτέλεσμα εἶναι ἀμφίβολον, νομίζω, εἶπεν, ὅτι πρέπει νὰ ἐπαναληφθῇ ἡ ψηφοφορία αὔριον, διότι ἤδη ἡ ὥρα παρῆλθε, καὶ ἡ συνέλευσις δὲν εἶναι εἰς κατάστασιν νὰ ἐξακολουθήσῃ τὴν ψηφοφορίαν, ἐντεῦθεν ἐκήρυξε διαλελυμένην τὴν Συνεδρίασιν ὁ Πρόεδρος περὶ τὴν 4 ὥραν μ.μ..

ΑΝΩΜΑΛΟΣ ΨΗΦΟΦΟΡΙΑ

Ἡ ψηφοφορία τῆς 9 Φεβρουαρίου, κατὰ τὴν ὁποίαν ἡ ἰσοβιότης τῶν γερουσιαστῶν ἐπεβλήθη δι' ὑπεροχῆς μιᾶς ψήφου, ὑπῆρξεν λίαν διαβλητή. Κατηγορήθη δὲ ὁ Μαυροκορδάτος ὅτι ἤσκησε πίεσιν ἐπὶ ἑνὸς ὑπαλλήλου τῆς Συνελεύσεως διὰ νὰ μεταβάλῃ τὴν ἰσοψηφίαν: 98-98

Ἡ ἰσοψηφία ἐκείνη εἶχε ἀκόμη μεγαλυτέραν σημασίαν κατὰ τοὺς πολεμίους τῆς ἰσοβιότητος, διότι οὐσιαστικῶς ἐσήμαινε ἀπόρριψιν τῆς σχετικῆς προπολογίας καὶ δι' αὐτὸ ἐπεκρίθη ἰδιαιτέρως ὁ Μαυροκορδάτος, ὁ ὁποῖος μάλιστα ἀπουσίαζε τῆς συνεδριάσεως ἀσθενῶν, «προσχηματικὴν ἀσθένειαν» κατὰ τοὺς ἐπικριτάς του.

Ἐν πάσῃ περιπτώσει ὅμως διὰ τῆς ἀκυρώσεως τῆς ψηφοφορίας, ἐπετεύχθησαν πολὺ σημαντικώτερα ἀποτελέσματα. Παρασκηνιακαὶ πολιτικαὶ ζυμώσεις εἶχον ὡς ἀποτέλεσμα τὴν ἐπικράτησιν ἐντὸς τῆς συνελεύσεως τῶν συντηρητικῶν στοιχείων, μὲ συνέπειαν τὴν πολιτικὴν ὑπεροχὴν τῶν κομμάτων Μαυροκορδάτου - Κωλέττη, περὶ τῆς ὁποίας γίνεται λόγος εἰς ἄλλον κεφάλαιον.

Κατὰ τὴν συνεδρίασιν τῆς 10ης Φεβρουαρίου, ἀπεφασίσθη κατόπιν ὀνομαστικῆς κλήσεως καὶ διὰ ψήφων 111 πρὸς 96, ὅπως ἐπαναληφθῇ ἡ ψηφοφορία. Ὅταν δὲ τὴν 11ην Φεβρουαρίου ὑπερίσχυσαν οἱ ὑπὲρ τῆς ἰσοβιότητος κεκηρυγμένοι, τότε παρητήθη ὁ πρωθυπουργὸς Α. Μεταξᾶς.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 10ης ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 1844

Ὁ Προεδρεύων Α. Μεταξᾶς (1), ἀσθενοῦντος τοῦ συνήθως προεδρεύοντος Α. Μαυροκορδάτου, ἐκήρυξεν ἀρξαμένην τὴν συνεδρίασιν, καὶ διέταξε τὴν ἀνάγνωσιν τῶν πρακτικῶν τῆς παρελθούσης συνεδριάσεως, τὰ ὁποῖα γενόμενα παραδεκτὰ εἰς τὴν Συνέλευσιν, ὑπεγράφησαν παρὰ τοῦ Προέδρου, τῶν Ἀντιπροέδρων καὶ τῶν Γραμματέων.

Μετὰ τῶν πρακτικῶν τὴν ἀνάγνωσιν, εἷς τῶν πληρεξουσίων λαβὼν τὸν λόγον παρετήρησεν, ὅτι, ὅσα ἐπὶ τέλους διαλαμβάνονται εἰς αὐτὰ περὶ τῆς σημειώσεως τῶν συντακτῶν τῆς Συνελεύσεως εἶναι περιττά, διότι κατὰ τὸ κανονισμόν, αἱ σημειώσεις τῆς ψηφοφορίας κρατοῦνται παρὰ τῶν Γραμματέων, ἑπομένως ἐπρότεινε νὰ ἐξαλειφθῶσιν.

Ὁ κρατῶν τὴν σημείωσιν τῆς ψηφοφορίας Γραμματεὺς διεβεβαίωσε τὴν Συνέλευσιν ὅτι ἡ ψηφοφορία ἐκρατήθη εἰς μεγάλην ἀκρίβειαν, καὶ ὅτι εἰς τοῦτο ἔχει βεβαίαν πεποίθησιν.

Ἄλλος δὲ τῶν πληρεξουσίων παρετήρησεν, ὅτι τὰ πρακτικὰ δὲν διαλαμβάνουσιν, εἰμὴ ὅσα πραγματικῶς ἐλέχθησαν, ἑπομένως πρέπει νὰ μείνωσιν, ὡς ἔχουσι.

Ἰσοψηφία

Χθὲς ἐψηφοφορήθησαν συγχρόνως δύο ζητήματα τὸ περὶ ἰσοβιότητος τῶν Γερουσιαστῶν καὶ τὸ περὶ δεκαετοῦς δοκιμασίας. Τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ψηφοφορίας ἦτο ἰσοψηφία. Ἐὰν πρόκειται νὰ ἐφαρμοσθῇ ἡ διάταξις τοῦ κανονισμοῦ, ὅτι ἰσοψηφίας οὔσης ἡ πρότασις ἀπορρίπτεται, τότε πρέπει ἀφεύκτως νὰ ἀπορριφθῶσι καὶ αἱ δύο αἱ ψηφοφορηθεῖσαι. Ἀλλ' ἡ χθεσινὴ ψηφοφορία περιέχει ἀκυρότητας οὐσιώδεις κατὰ τὸ ἄρθρον 36 τοῦ κανονισμοῦ, καθ' ὃ καὶ εἰς τὴν φα-

(1) Τὸ προεδρεῖον τῆς Α' Συνελεύσεως (Π. Νοταρᾶς, Α. Μαυροκορδάτος, Α. Μεταξᾶς, Ι. Κωλέτης, Α. Λόντος, δὲν ἦτο κομματικόν, ἀλλὰ «ἀντιπροσωπευτικὸν» τῶν τριῶν κομμάτων μὲ ὑπεροχὴν τῶν Ρωσοφίλων. Ὁ πρόεδρος ἦτο ὑπερκομματικὴ ἀγωνιστικὴ προσωπικότης, ἀντιπρόεδροι δὲ οἱ ἀρχηγοὶ τῶν τριῶν κομμάτων, σὺν ὁ Λόντος, πολιτικὸς τῆς Ρωσοφίλου παρατάξεως. Ἀργότερον ἐπεκράτησε ὁ πολιτικός, ὁ κομματικὸς χαρακτὴρ τῆς ἐκλογῆς προεδρείου Βουλῆς. Εἰς πλείστας χώρας καὶ σήμερον τὸ προεδρεῖον ἔχει ὡς πρὸς τοὺς ἀντιπροέδρους, ἀντιπροσωπευτικὴν μορφὴν τῶν κομμάτων τῆς Βουλῆς.

νερὰν ψηφοφορίαν δι' ὀνομαστικῆς κλήσεως ἀπαιτεῖται ἡ ἐπιτήρησις τῶν ψηφολεκτῶν. Ἑπομένως θεωρῶ τὴν χθεσινὴν ψηφοφορίαν ἄκυρον, καὶ προτείνω νὰ ἐπαναληφθῆ ἐκ νέου.

Νὰ ἀπορριφθῆ

Εἶναι ἀληθές, εἶπεν ἄλλος πληρεξούσιος, ὅτι χθὲς μετὰ τὴν κήρυξιν τῆς ἰσοψηφίας 98 πρὸς 98, ὁ Πρόεδρος ἀνήγγειλεν ὅτι κατὰ τὸν παρὰ τοῦ συντάκτου τῶν πρακτικῶν κρατούμενον κατάλογον εἶναι διαφωνία, διότι κατ' αὐτὸν ἐξάγεται πλειοψηφία ὑπὲρ τῆς ἰσοβιότητος 98 ψήφων πρὸς 97. Ἐὰν λοιπὸν σημειωθῆ τοῦτο εἰς τὰ πρακτικά, πρέπει νὰ προστεθῆ συγχρόνως καὶ ὅτι χθὲς μμετὰ τὸν Πρόεδρον ἐρρέθη, ὅτι ὁ συντάκτης (1) δὲν ἦτο ἁρμόδιος νὰ κρατῇ τὸν κατάλογον τῆς ψηφοφορίας. Ὡς πρὸς δὲ τὰ λεχθέντα περὶ τοῦ κανονισμοῦ, νομίζω, ὅτι μία μόνη πρότασις ἐπαρουσιάσθη χθές, ἡ τῆς ἰσοβιότητος, ἀναφερομένη εἰς τὸ περὶ δεκαετίας ἄρθρον τοῦ Συντάγματος. Τυχούσης δὲ ἰσοψηφίας, πρέπει ἡ πρότασις αὕτη ν' ἀπορριφθῆ κατὰ τὸ ἄρθρον 38 τοῦ κανονισμοῦ. Καθ' ὅσον δ' ἀφορᾷ τὸ περὶ ψηφολεκτῶν, ἡ ἔλλειψις των δὲν φέρει ἀκυρότητα, διότι ἡ διάταξις αὕτη τοῦ κανονισμοῦ δὲν ἐφυλάχθη καὶ εἰς τὰς ἄλλας ψηφοφορίας, καὶ ἐὰν ἦτο ἀκυρότης ἔπρεπε νὰ προταθῆ χθές· ἀφοῦ ὅμως οὐδεὶς χθὲς ἀντέλεξεν, ἡ Συνέλευσις διὰ τῆς σιωπῆς παρεδέχθη τὴν ἔλλειψιν τῶν ψηφολεκτῶν.

Ἄκυρος

Ἕτερος πληρεξούσιος, λαβὼν τὸν λόγον μετὰ τοῦτον, παρετήρησεν, ὅτι τὸ σημερινὸν ζήτημα, εἶναι ζήτημα ἀναφερόμενον εἰς τάξιν τῶν ἐργασιῶν τῆς Συνελεύσεως, καὶ λύεται διὰ τοῦ κανονισμοῦ, ὅστις κανονίζει τὰ δικαιώματα καὶ τὰς ὑποχρεώσεις τῆς Συνελεύσεως καὶ τοῦ Γραφείου αὐτῆς καὶ πρέπει νὰ μείνωμεν πιστοὶ εἰς τὸ γράμμα του, ἐὰν δὲν θέλομεν νὰ καθιερώσωμεν τὸ αὐθαίρετον καὶ τὸ ἄτακτον.

Ἐὰν εἰς τὸ παρελθὸν συνέβησαν παραβιάσεις τοῦ κανονισμοῦ, καὶ διὰ τῆς σιωπῆς καὶ παραδοχῆς τῆς Συνελεύσεως ἐκαλύφθησαν, δὲν δύναται τὸ περιστατικὸν τοῦτο νὰ μᾶς ἐμποδίσῃ νὰ ἐπικαλεσθῶμεν ἐπὶ τοῦ προκειμένου τὰς διατάξεις τοῦ κανονισμοῦ. Εἰς τὰς πρότερας ἀποφάσεις τῆς Ἐθνικῆς Συνελεύσεως δὲν προέκυψεν οὐδεμία ἀμφιβολία, καὶ ἐὰν ἦτον καὶ τις παρατυπία, ἡ Συνέλευσις ἐδείκνυε διὰ τῆς σιωπῆς, ὅτι ἦτο πεπεισμένη περὶ τῆς ἀληθείας τῶν πραγμάτων, εἰς τὴν χθεσινὴν ὅμως ψηφοφορίαν καὶ ἀπόφασιν περὶ τοῦ σπουδαιοτέρου ζητήματος, ὑπάρχει ἀμφιβολία περὶ τῆς θελήσεως τῆς Συνελεύσεως, ἕνεκα παραβιάσεως τοῦ κανονισμοῦ, καὶ πρέπει νὰ καταφύγωμεν εἰς αὐτόν. Ἡ χθεσινὴ ψηφοφορία εἶναι ἄκυρος διότι δὲν ἐτηρήθησαν αἱ διατάξεις τοῦ κανονισμοῦ.

Εἰς τῶν προλαλησάντων ἀνέφερεν εἰς τὴν Συνέλευσιν τὴν παραβίασιν τοῦ ἄρθρου 36 τοῦ κανονισμοῦ διὰ τὴν ἔλλειψιν τῶν ψηφολεκτῶν. Ἀλλ' ἂν καὶ ἔχωμεν πλήρη πίστιν εἰς τοὺς ἄνδρας τοῦ Γραφείου δὲν εἶναι ὅμως ἀμφιβολία ὅτι, ἂν ὑπῆρχον ψηφολέκται τὸ πρᾶγμα ἤθελεν εἶσθαι καθαρόν, καὶ οὐδεμία ἀμφιβολία ἤθελε προκύψει περὶ τοῦ ἀποτελέσματος τῆς ψηφοφορίας. Ἡ ἀκυρότης αὕτη εἶναι ριζική, καὶ ἐὰν παρ' ἑνὸς μόνου προτείνεται, πρέπει νὰ γίνῃ παραδεκτή· διότι ἄλλως παραβιάζεται ὁ νόμος, ὅστις διέπει τὰς πράξεις τῆς Συνελεύσεως, καὶ καταστρέφονται τὰ ἔργα αὐτῆς.

«Μονομέτρησις»

Δὲν εἶναι δὲ μόνον αὕτη ἡ παραβίασις. Κατὰ τὸ ἄρθρον 37 ἕκαστος τῶν Γραμματέων κρατεῖ ἰδιαιτέραν σημείωσιν τῆς ψηφοφορίας, μετὰ τὴν ὁποίαν γίνεται ἡ ἀντιπαράθεσις αὐτῶν· ἐξελέγχονται αἱ ἀσυμφωνίαι, ἐὰν ὑπάρχωσι, καὶ κηρύττεται τὸ ἀποτέλεσμα. Τὸ ἄρθρον τοῦτο ἐφαρμόζεται καὶ εἰς τὴν φανερὰν ψηφοφορίαν, καὶ τοιαύτη ἦτο ἡ ἑρμηνεία τὴν ὁποίαν ἡ ἐπιτροπὴ ἔδωσε, διότι ἤμην κ' ἐγὼ μέλος αὐτῆς· καὶ τοιοῦτον εἶναι καὶ τὸ Γαλλικὸν καὶ Βελγικὸν σύστημα, ἐξ οὗ ἐδανίσθησαν τὸν κανονισμόν. Εἰς τὴν χθεσινὴν ὅμως ψηφοφορίαν ὑπάρχει καὶ αὐτὴ ἡ παρατυπία, διότι μήτε σημειώσεις ἰδιαιτέρας ἐκράτησαν οἱ Γραμματεῖς, μήτε ἀντιπαράθεσις ἔγινε πρὸ τῆς κηρύξεως τοῦ ἀποτελέσματος ἥτις ἔγινε ἀτάκτως, μήτε ὑπεγράφησαν οἱ κατάλογοι οὗτοι ἀπὸ τὸν Πρόεδρον καὶ τοὺς Γραμματεῖς ὡς ἀπαιτεῖται.

Αἱ ἐλλείψεις αὗται καὶ παρατυπίαι εἰς τὴν ψηφοφορίαν καθιστοῦν αὐτὴν ἄκυρον, καὶ μολονότι ἡ Συνέλευσις ἔχει ἀπεριόριστον πίστιν εἰς τὰ πρόσωπα τοῦ Γραφείου, πρέπει ὅμως νὰ ὑπερασπισθῇ τὸν νόμον.

Μετέωρος ἀπόφασις

Ἀλλὰ ἐκτὸς τούτου εἶναι καὶ ἡ ἄλλη ἔλλειψις· κατὰ τὸν κανονισμὸν δὲν ἐκφωνεῖται τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ψηφοφορίας, πρὶν παραβληθῶσιν αἱ σημειώσεις τῶν Γραμματέων καὶ συμβουλευθῇ ὁλόκληρον τὸ Γραφεῖον. Ἀλλὰ τοῦτο δὲν ἐγένετο. Ὁ κανονισμὸς λέγει, τὸ ἀποτέλεσμα ὑπογράφεται, ἀλλὰ τοῦτο δὲν ὑπεγράφη. Ὅθεν ἡ Συνέλευσις δὲν ἔχει βεβαίαν ἀπόφασιν, ἀλλὰ μετέωρον. Πρὸς τούτοις, αἱ ἐλλείψεις τῶν σημειώσεων καὶ τῆς ψηφοφορίας δὲν διορθώνονται κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον· δὲν πρέπει ν' ἀποβλέπωμεν εἰς τὰ ἄτομα τοῦ Γραφείου, πρὸς τὰ ὁποῖα κ' ἐγὼ ἔχω ἀπεριόριστον σέβας, ἀλλ' εἰς τοῦ νόμου τὴν τήρησιν· εἶπε σήμερον εἷς τῶν πληρεξουσίων, ὅτι ἔδωκε τοιαύτην ψῆφον, ἀλλὰ τοῦτο ἀπὸ χθὲς ἔπρεπε νὰ λεχθῇ, μὴ λεχθὲν δέ, σήμερον εἶναι ἀπαράδεκτον.

Ἐκτὸς τούτων τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ψηφοφορίας εἶναι τοιοῦτον, ὥστε πρέπει αὕτη νὰ ἐπαναληφθῇ· ἐτέθησαν εἰς ψηφοφορίαν καὶ αἱ δύο προτάσεις συγχρόνως, καὶ ἡ περὶ ἰσοβιότητος τῶν Γερουσιαστῶν καὶ ἡ περὶ δεκαετίας. Ἐκ δὲ τῆς τυχούσης ἰσοψηφίας ἀποδεικνύεται, ὅτι ἡ θέλησις τῆς Συνελεύσεως δὲν ἐξεφράσθη οὔτε ὑπὲρ τῆς μιᾶς οὔτε ὑπὲρ τῆς ἄλλης, καὶ ἑπομένως ἐὰν πρέπει ν' ἀπορριφθῇ ἡ πρότασις κατὰ τὸν κανονισμὸν πρέπει καὶ ἡ μία καὶ ἡ ἄλλη ν' ἀπορριφθῶσι, διότι ἀκὶ αἱ δύο συγχρόνως ἐψηφοφορήθησαν. Ἐν τοιαύτῃ δὲ περιπτώσει θὰ διορισθῇ ἡ ἐπὶ τοῦ Συντάγματος ἐπιτροπὴ νὰ συντάξῃ τὸ ἄρθρον καὶ νὰ τεθῇ ἐκ νέου εἰς συζήτησιν.

Ἑκάστη πρότασις ἔπρεπε νὰ συζητηθῇ καὶ ψηφοφορηθῇ ἰδιαιτέρως. Ἐπειδὴ δὲ τοῦτο δὲν ἔγινε πρέπει νὰ διορθωθῇ ἡ ἀταξία διὰ τῆς ἐπαναλήψεως τῆς ψηφοφορίας, πρῶτον ἐπὶ τῇ τροπολογίᾳ καὶ ἔπειτα ἐπὶ τοῦ σχεδίου.

Ἐνδιαφέρει ἐμπαθῶς

Ἄλλος δὲ πάλιν πληρεξούσιος σύμφωνος μὲ τὸν προλαλήσαντα εἶπε· τὸ προκείμενον ζήτημα ἐνδιαφέρει ἐμπαθῶς τὴν Συνέλευσιν, οὐ μόνον διότι ἀφορᾷ τὴν τάξιν καὶ τὴν τήρησιν τοῦ κανονισμοῦ, ἀλλὰ καὶ διότι ἡ Συνέλευσις εἶναι εἰς δύο ἴσα μέρη διῃρημένη· ἀλλ' αὐτὸς χωρὶς νὰ συμμερισθῇ τοιαῦτα αἰσθήματα, καὶ λησμονῶν ποίαν χθὲς ἐπέφερε ψῆφον, λέγει ἀμερολήπτως ὅτι σήμερον πρόκειται πρῶτον περὶ τοῦ συμβεβηκότος τῆς χθεσινῆς ψηφοφορίας καὶ δεύτερον περὶ τοῦ τί μέλλει γενέσθαι, ἂν λάβωμεν ὡς βέβαιον, ὅτι χθὲς ὑπῆρξε διχοψηφία.

Ὡς πρὸς τὸ πρῶτον ὁμολογεῖ, ὅτι τῷ ὄντι ἔλαβον χώραν παρατυπίαι τινὲς ἄνευ σκοποῦ βεβαίως· τὸ ἄρθρον 36 τὸ ἀφορῶν τὴν προκειμένην περίπτωσιν ἀπαιτεῖ τρία τινά 1) ψηφολέκτας νὰ ἐφορῶσι τὴν ψηφοφορίαν, 2) γραμματεῖς νὰ κρατῶσι σημείωσιν αὐτῆς, καὶ 3) τὴν σημείωσιν τῶν ὀνομάτων ἀπέναντι τῶν ψήφων καὶ τὴν ἐξέλεγξιν, ἀλλ' οὐδὲν τούτων χθὲς ἐπράχθη· στοχάζομαι ὅμως, ὅτι περὶ τούτου δὲν πρέπει νὰ γίνῃ πολὺς λόγος, διότι καὶ ἄλλοτε οὕτως ἔγινεν.

(1) Ὁ ὑπάλληλος. Πράγματι ἁρμόδιοι εἶναι μόνον οἱ Βουλευταὶ ψηφολέκται.

ΔΙΑΔΟΧΗ ΚΑΙ ΑΝΤΙΒΑΣΙΛΕΙΑ

Η ΑΝΤΙΒΑΣΙΛΙΣΣΑ ΑΜΑΛΙΑ

Εἶναι γνωστὰ τὰ προβλήματα καὶ αἱ δυσχέρειαι αἱ ὁποῖαι ἐδημιουργήθησαν εἰς τὸν θρόνον ἀπὸ τὴν ἀτεκνίαν τοῦ βασιλικοῦ ζεύγους, ὁμοιάζοντα εἰς ἕνα βαθμὸν μὲ τὰ προβλήματα ἄλλου συχρόνου Θρόνου. Καὶ εἶναι γνωστὸν ὅτι εἷς ἐκ τῶν λόγων οἱ ὁποῖοι συνετέλεσαν εἰς τὴν ἐκθρόνησιν τοῦ Ὄθωνος, ἦτο καὶ ἡ ἀνυπαρξία διαδόχου του. Τὸ πρόβλημα—ἡ ἀτεκνία τοῦ βασιλικοῦ ζεύγους—ἔχει ἀρχίσει ἤδη νὰ σχολιάζεται ἀπὸ τὴν κοινὴν γνώμην καὶ νὰ ἐμβάλλῃ εἰς ἀνησυχίας τὴν Συνέλευσιν ἡ ὁποία ἀσχολεῖται διὰ μακρῶν μὲ τὰ περὶ χηρείας τοῦ Θρόνου ἄρθρα τοῦ Συντάγματος (τὴν περίπτωσιν δηλαδὴ θανάτου τοῦ Βασιλέως χωρὶς νὰ ἔχῃ ἀφήσει ὁ ἴδιος, ἢ καὶ ὁ ἀδελφός του διάδοχον). Ἀξιοπρόσεκτον εἶναι ἐπίσης ὅτι ἀντιβασιλεύς, ἐν περιπτώσει ἀνηλίκου διαδόχου (υἱοῦ ἢ ἀνεψιοῦ τοῦ Ὄθωνος) προβλέπεται ὅτι θὰ ὁρισθῇ ἡ βασίλισσα Ἀμαλία, ἡ ὁποία ὡς γνωστὸν ἀνεμιγνύετο παντοιοτρόπως εἰς τὰ κοινὰ τότε.

Τὰς σχετικὰς συζητήσεις, φαίνεται ὅτι τὸ βασιλικὸν ζεῦγος παρηκολούθει μετὰ δυσαρεσκείας. Μία δὲ ἀνυπόγραφος ἐπιστολὴ εὑρεθεῖσα εἰς τὸ ἀρχεῖον τοῦ Ὄθωνος δεικνύει τὴν ὕπαρξιν πολιτευομένων οἱ ὁποῖοι ἔσπευδον νὰ ἐνημερώνουν καὶ νὰ κολακεύουν τοὺς βασιλεῖς, κατηγοροῦντες ἀκόμη καὶ τὸν πρωθυπουργὸν τῆς χώρας:

«Μεγαλειότατε!

Ὁ Μεταξᾶς, ὁ Ζωγράφος καὶ ὁ Δὲ Σοῦτζος, ἀγάλλονται, διότι ἡ Συνέλευσις παρεδέχθη, ἐν περιπτώσει χηρείας τοῦ θρόνου, νὰ ἐκλέγηται Ἀντιβασιλεὺς π ο λ ί τ η ς Ἕλ λ η ν τοῦ Ἀνατολικοῦ δόγματος, ὑπὸ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας εἰς ἓν συνερχομένων. Τὴν περὶ τούτου χαράν των, ἐξηγούμενοι εἰς τοὺς ἐπιστηθίους φίλους αὐτῶν, λέγουσιν ὅτι βεβαίως θέλει παρουσιασθῆ ἐντὸς ὀλίγου ἡ προσδοκωμένη αὕτη περίπτωσις, διότι ὁ αὐτάδελφος τοῦ Ὄθωνος, ἡλικιωμένος ὤν, δὲν θέλει βαπτισθῆ κατὰ τὸ δόγμα τῆς Ἀνατολικῆς θρησκείας. Ὅτι ἐπέτυχον ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ἤθελον· ὅτι ὁ αὐτοκράτωρ τῆς Ρωσσίας Νικόλαος θέλει μείνει εἰς ἄκρον εὐχαριστημένος διὰ τὴν ἀπόφασιν ταύτην τῆς Συνελεύσεως. Σκεφθεὶς ἐπὶ τῶν ἐξελθόντων ἐκ τοῦ στόματος τῶν μνημονευθέντων ὑποκειμένων λόγων τούτων, ἔκρινα εὔλογον κινούμενος ἀπὸ τὴν πρὸς τὸν βασιλικὸν θρόνον σου ἐντελῆ καὶ εἰλικρινῆ ἀφοσίωσίν μου, νὰ Σὲ γνωστοποιήσω ταῦτα πρὸς πληροφορίαν σου».

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 28ης ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 1844

Ὁ εἰσηγητὴς ἀνέγνωσε τὸ ἄρθ. 36 τοῦ σχεδίου, παρατηρήσας ὅτι ἡ ἐπιτροπὴ διὰ τοῦ ἄρθρου τούτου καθιέρωσεν ὅτι συντείνει πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς μονιμότητος, καὶ διαδοχῆς τοῦ Θρόνου τῆς Ἑλλάδος. Μόνον δὲ εἰς Βασιλόπαιδας τοῦ Βασιλέως Ὄθωνος, ἐν ἐλλείψει ἀρρένων τέκνων, καθιέρωσε τὴν διαδοχήν. Ἐν τούτοις, εἶπε, τὸ περὶ διαδοχῆς ζήτημα κανονίζεται ἀπὸ συνθήκην τῆς 7 Μαΐου 1832 μεταξὺ τοῦ Βασιλέως τῆς Βαυαρίας, ὡς κηδεμόνος τοῦ Ὄθωνος, καὶ τῶν τριῶν Συμμάχων Δυνάμεων, διὰ τοῦτο σήμερον παρουσιάζεται ἐπ' αὐτοῦ τοῦ ἄρθρου τροποποίησις, στηριζομένη ἐπὶ τῶν ὅρων τῆς ῥηθείσης συνθήκης, καὶ ἔχουσα οὕτως· «τὸ Ἑλληνικὸν Στέμμα, καὶ τὰ συνταγματικὰ αὐτοῦ δικαιώματα εἶναι διαδοχικὰ καὶ περιέρχονται εἰς τοὺς κατ' εὐθεῖαν γραμμὴν νομίμους ἀπογόνους τοῦ Βασιλέως Ὄθωνος, κατὰ τάξιν πρωτοτοκίας».

Μετὰ ταῦτα ἐγένετο ὑπό τινος τῶν πληρεξουσίων ἡ παρατήρησις, ὅτι ἐπειδή, διὰ τῆς λέξεως «νομίμους» δὲν ἀποκλείεται ὁ θετὸς υἱός, διότι καὶ οὗτος εἶναι νόμιμος νὰ προστεθῇ «καὶ γνησίους».

Ἡ Συνέλευσις παρεδέχθη τὴν προσθήκην ταύτην ἀντὶ τῆς λέξεως «φυσικοῦ».

Ἄγνοια

Ἐνταῦθα ὁ Γραμματεὺς τῶν Ἐξωτερικῶν (Α. Μεταξᾶς) προκαλεσθεὶς παρὰ διαφόρων πληρεξουσίων νὰ δώσῃ πληροφορίας ἐὰν ἐντὸς τῆς συνθήκης τῶν 1832 ὑπάρχουν καὶ ἄλλα διπλωματικὰ ἔγγραφα, ἀφορῶντα τὸ προκείμενον περὶ διαδοχῆς ζήτημα, ἡ ἀπάντησις, εἶπε, καθίσταται δύσκολος, διότι τὰ μετὰ τὴν 3 Σεπτεμβρίου περιστατικὰ δὲν τὸν ἔδωσαν εὐκαιρίαν νὰ γνωρίσῃ τὰ προηγούμενα ἕνεκα τούτου δὲν ἠξεύρει τι περισσότερον ἀφ' ὅ,τι καὶ οἱ πληρεξούσιοι γνωρίζουν· ἤδη δὲ εἶναι δύσκολον νὰ πληροφορηθῇ, διότι τὸ ἀρχεῖον τῆς Γραμματείας μετὰ ἐπισυμβᾶσαν πυρκαϊὰν τοῦ καταστήματος, εἶναι εἰσέτι εἰς ἀταξίαν.

Ἄρρενες

Εἷς τῶν πληρεξουσίων παρατηρῶν, ὅτι κατὰ τὸ γράμμα τοῦ ἄρθρου, ὅπως ἀπὸ τὸν εἰσηγητὴν ἐτροποποιήθη, ἐν περιπτώσει καθ' ἣν τὸ θῆλυ εἶναι πρωτότοκον, καὶ τὸ ἄρρεν δευτερότοκον, δὲν θέλει προτιμᾶσθαι τὸ ἄρρεν, ἀλλὰ θέλει βασιλεύει τὸ θῆλυ ὡς πρωτότοκον ἐναντίον τοῦ γενικῶς εἰς ὅλας τὰς ἐπικρατείας παραδεδεγμένου κανόνος, ἐπρότεινε διὰ τοῦτο νὰ προστεθῇ εἰς τὸ ἄρθρον τὸ «προτιμωμένων τῶν ἀρρένων».

Ἐπρόσθεσε δὲ ἕτερος μετὰ τοῦτον, ὅτι πρέπει εἰς τὸ ἄρθρον νὰ γίνῃ ἐξήγησις, ὅτι τοῦτο συγχωρεῖται μόνον διὰ τὰς Βασιλόπαιδας τοῦ Βασιλέως Ὄθωνος.

Τὰς προτεινομένας ταύτας προσθήκας ἀντέκρουσεν ὁ εἰσηγητής, θεωρῶν αὐτὰς περιττάς, διότι ἡ μὲν πρώτη, καὶ ἂν δὲν τεθῇ, εἶναι καθιερωμένη διὰ τοῦ γενικῶς παραδεδεγμένου κανόνος, ὅτι αἱ γυναῖκες βασιλεύουν ἐν ἐλλείψει ἀρ-

ρένων. 'Η δευτέρα δὲ εἶπεν, εἶναι καὶ ἄτοπος, διότι δι' ὃν λόγον παραδέχεται ἡ Συνέλευσις ἐν ἐλλείψει ἀρρένων νὰ βασιλεύωσιν αἱ Βασιλόπαιδες τοῦ Βασιλέως Ὄθωνος, διὰ νὰ ἀποκαταστήσωμεν οὕτω τὸν Θρόνον 'Ελληνικόν, διὰ τὸν αὐτὸν λόγον, καὶ ἐν περιπτώσει, καθ' ἣν ὁ διάδοχος τοῦ Ὄθωνος θέλει ἀφήσει μόνον θῆλυ πρέπει ἐπίσης νὰ βασιλεύῃ.

Τὰ θήλεα

Τὸν εἰσηγητὴν εἰς πληρεξούσιος ἀντικρούων, ὡς πρὸς τὴν πρώτην τῶν δύο προτεινομένων προσθηκῶν περὶ τῆς προτιμήσεως τῶν ἀρρένων, ἐὰν δὲν θέσωμεν, εἶπε, τὸ «τὸ προτιμωμένων τῶν ἀρρένων», τότε οὐδεμία ἀμφιβολία, ὅτι κατὰ τὸ γράμμα τοῦ Νόμου ἡ θυγάτηρ πρωτότοκος θέλει βασιλεύει, καίτοι ὑπάρχοντος δευτεροτόκου ἄρρενος, διότι ὁ γενικὸς κανὼν ἀπέναντι τοῦ γράμματος τοῦ Νόμου δὲν ἰσχύει.

'Ενταῦθα εἷς τῶν πληρεξουσίων, διϊσχυριζόμενος, ὅτι δὲν πρέπει ἡ Συνέλευσις ν' ἀποφασίσῃ τὸ ζήτημα τοῦτο ἐν ἀγνοίᾳ, ἐζήτησεν ἐξήγησιν διατί ἔγινεν ἡ τροποποίησις τοῦ ἄρθρου τοῦ σχεδίου σύμφωνα μὲ τὴν συνθήκην τοῦ 1832. 'Εὰν εἶπε, τοῦτο ἔγινε διὰ νὰ μὴ παραβῶμεν τὰς συνθήκας τῶν προστατίδων Δυνάμεων, νομίζω ὅτι οὕτως μάλιστα προσβάλλομεν πρᾶξιν ἐξηγηματικὴν τῆς συνθήκης, τῆς ὁποίας ἄρθρον περιέχει ρητὴν ἀπαγόρευσιν τοῦ νὰ μὴ βασιλεύωσι τὰ θήλεα.

Μετὰ τὴν ἐξήγησιν ταύτην ὁ προτείνας τὴν προσθήκην τοῦ «προτιμωμένων τῶν ἀρρένων» πληρεξούσιος ἀνεκάλεσεν αὐτὴν ὡς περιττήν, διότι ὁ προλαλήσας ἀνέφερεν, ὑπάρχει συνθήκη, τῆς ὁποίας τὸ κῦρος δὲν ἀμφισβητεῖται, ἀποκλείουσα τὰ θήλεα, ὄχι ὅμως ὁλοτελῶς, ἀλλὰ μέχρι τῆς παντελοῦς ἐλλείψεως τῶν ἀρρένων. Νομίζω, εἶπεν, ὅτι εἰς ἡμᾶς συμφέρει νὰ παραδεχθῶμεν κατὰ γράμμα τὸ ἄρθρον 8 τῆς συνθήκης τῶν 1832, καθ' ὃ ἔγινεν ἡ παρὰ τοῦ εἰσηγητοῦ προταθεῖσα τροποποίησις, διότι προσθέτοντες τὴν περὶ προτιμήσεως τῶν ἀρρένων προσθήκην, κάμνομεν τὴν ἐξαίρεσιν κανόνα καὶ τὸν κανόνα ἐξαίρεσιν.

Μετὰ τὴν συζήτησιν τούτων ἔγινεν ὁμοψήφως παραδεκτὸν εἰς τὴν Συνέλευσιν τὸ ἄρθρον 36 τροποποιημένον οὕτω:

Ἄρθρον 36

«Τὸ 'Ελληνικὸν Στέμμα, καὶ τὰ συνταγματικὰ αὐτοῦ δικαιώματα εἶναι διαδοχικά, καὶ περιέχονται εἰς τοὺς κατ' εὐθεῖαν γραμμὴν γνησίους, καὶ νομίμους ἀπογόνους τοῦ Βασιλέως Ὄθωνος, κατὰ τάξιν πρωτοτοκίας».

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 29ης ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 1844

'Ο Πρόεδρος ἀνήγγειλε μετὰ ταῦτα εἰς τὴν Συνέλευσιν, ὅτι ἀντικείμενον τῆς σημερινῆς συνδριάσεως εἶναι ἡ ἐξακολούθησις τῆς συζητήσεως τῶν περὶ 'Αντιβασιλείας ἄρθρων 43 καὶ 44 τοῦ σχεδίου τοῦ Συντάγματος καὶ τῶν ἀκολούθων ἄρθρων. Εἰς τὴν παρελθοῦσαν συνεδρίασιν, εἶπε, διάφοροι συζητήσεις ἔλαβον χώραν ἐπὶ τοῦ ζητήματος περὶ 'Αντιβασιλείας, καίτινες τροπολογίαι ἐδόθησαν ἐπὶ τῶν ἄρθρων 43 καὶ 44 εἰς τὴν Προεδρίαν· οἱ παρουσιάσαντες τὰς τροπολογίας ταύτας, καὶ οἱ χθὲς ἀγορεύσαντες ἐπὶ τοῦ προκειμένου ζητήματος, συνεννοηθέντες σήμερον, ἐσυγχώνευσαν αὐτὰς εἰς ἐξῆς τροπολογίαν.

«'Εὰν ἀποβιώσαντος τοῦ Βασιλέως, ὁ διάδοχος αὐτοῦ εἶναι ἀνήλιξ, ἡ Βουλὴ καὶ ἡ Γερουσία συνέρχονται ὁμοῦ διὰ νὰ ἐκλέξωσιν ἐπίτροπον· ἐπίτροπος δὲ τότε μόνον ἐκλέγεται, ὅταν δὲν ὑπάρχῃ τοιοῦτος ἐκ διαθήκης τοῦ ἀποβιώσαντος Βασιλέως, ἢ ὅταν ὁ ἀνήλιξ διάδοχος δὲν ἔχῃ μητέρα, μένουσαν εἰς τὴν χηρείαν της, ἥτις καλεῖται τότε εἰς τὴν ἐπιτροπείαν τοῦ τέκνου αὐτοδικαίως».

'Ο ἐπίτροπος τοῦ ἀνηλίκου Βασιλέως, εἴτε διορισθῇ διὰ διαθήκης, εἴτε ἐκλεχθῇ ὑπὸ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας, ἀπαιτεῖται νὰ εἶναι πολίτης Ἕλλην, τοῦ ἀνατολικοῦ δόγματος».

'Ιδιαίτερος νόμος θέλει κανονίσει τὰ τῆς 'Αντιβασιλείας».

'Η τροποποίησις αὕτη προστίθεται σήμερον εἰς τὴν συζήτησιν τῆς Συνελεύσεως· διὰ τοῦ τελευταίου αὐτῆς παραγράφου συμβιβάζονται, καὶ παύουν ὅλαι αἱ ἐχθρικαὶ συζητήσεις, ἀνατιθεμένου τοῦ περὶ ἀντιβασιλείας ζητήματος εἰς τὰς Βουλάς, αἵτινες, ἔχουσαι ὑπ' ὄψιν τὰς κατὰ καιροὺς διαφόρους περιστάσεις, θέλουν ἐπιφέρει ἀναλόγως αὐτῶν τὴν λύσιν. 'Επειδὴ ὅμως χθὲς ἔγινε λόγος εἰς τὴν Συνέλευσιν περὶ τῆς νῦν Βασιλίσσης 'Αμαλίας, καὶ ὅλοι ἐσυμφώνησαν νὰ ἐξαιρεθῇ τὸ πρόσωπον αὐτῆς ἀπὸ τὰς περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου διατάξεις, ἐδόθη σήμερον συγχρόνως καὶ τὸ ἑξῆς σχέδιον ψηφίσματος.

«'Η τῆς Τρίτης Σεπτεμβρίου ἐν 'Αθήναις ἐθνικὴ τῶν 'Ελλήνων Συνέλευσις

Ἔχουσα ὑπ' ὄψιν τὸ ἄρθρον 43 τοῦ Συντάγματος, ἐν ᾧ γίνεται λόγος περὶ 'Αντιβασιλείας.

Ψ η φ ί ζ ε ι

'Η Βασίλισσα 'Αμαλία, μένουσα εἰς τὴν χηρείαν της, καλεῖται αὐτοδικαίως εἰς τὴν 'Αντιβασιλείαν, ἐν περιπτώσει ἀνηλικιότητος τοῦ διαδόχου τοῦ Θρόνου».

Ὁ ἀσύμφωνος

'Αναγνωσθείσης τῆς ἀνωτέρω τροπολογίας καὶ τοῦ ψηφίσματος, ἡ Συνέλευσις παρεδέχθη αὐτὰ παμψηφί, πλὴν τοῦ πληρεξουσίου Πόρου Κ. Κ ω ν σ τ α ν τ ί ν ο υ Δ ο υ ζ ί ν α, μὴ συμφωνοῦντος εἰς τὸ περὶ 'Αντιβασιλείας ζήτημα, καὶ αἰτησαμένου, ἵνα σημειωθῇ εἰς τὰ πρακτικά, ὅτι εἶναι ἀσύμφωνος.

Χηρεία θρόνου

Μετὰ ταῦτα ὁ εἰσηγητὴς ἀνέγνω τὸ ἀκόλουθον ἄρθρον 45 τοῦ σχεδίου, ἔχον οὕτως· «'Εν περιπτώσει χηρείας τοῦ Θρόνου ἡ Βουλὴ καὶ ἡ Γερουσία εἰς ἓν συνερχόμεναι, ἐκλέγουσι προσωρινῶς 'Αντιβασιλέα. 'Εντὸς δὲ δύο μηνῶν, τὸ βραδύτερον ἐκλέγονται ὑπὸ τῶν πολιτῶν ἰσάριθμοι τῶν Βουλευτῶν ἀντιπρόσωποι, οἵτινες, εἰς ἓν μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας συνερχόμενοι, ἐκλέγουσι τὸν Βασιλέα διὰ τῆς πλειοψηφίας τῶν δύο τρίτων τοῦ ὅλου.»

'Αναπτύσσων δ' αὐτὸ ὁ εἰσηγητής, εἶπεν, ὅτι τὸ ἄρθρον τοῦτο προβλέπει τὴν χηρείαν τοῦ Θρόνου, τὴν ἐκλογὴν 'Αντιβασιλέως, καὶ τὴν τοῦ Βασιλέως, μὴ ὑπάρχοντος διαδόχου. 'Η περίστασις αὕτη εἶναι σοβαρωτάτη καὶ ἐπικίνδυνος διὰ τὰ ἔθνη, διότι ἐκλείπει ὁλοτελῶς μὲ τὴν ἐξαφάνισιν τοῦ προσώπου, τὸ ὁποῖον συγκεντρώνει εἰς ἑαυτὸν τὴν ἀνωτάτην, ἐξουσίαν, ἡ μία τῶν τριῶν Νομοθετικῶν δυνάμεων· διὰ τοῦτο ἡ ἐπιτροπὴ ἐθεώρησεν ἀναγκαῖον, ὅταν πρόκειται περὶ τῆς ἐκλογῆς τοῦ Βασιλέως, νὰ συνέρχηται διπλοῦς ἀριθμὸς ἀντιπροσώπων.

Μετὰ τὸν εἰσηγητὴν ἐγένετο πρότασις ὑπό τινος πληρεξουσίου, ὅτι, ἐπειδὴ ἡ περὶ 'Αντιβασιλείας περίπτωσις, τὴν ὁποίαν προβλέπει τὸ ἄρθρον ἕνεκα χηρείας τοῦ Θρόνου εἶναι ἐξαιρετικὴ καὶ πολὺ σπουδαιοτέρα τῆς ἐκλογῆς 'Αντιβασιλέως, ἕνεκα ἀνηλικιότητος τοῦ διαδόχου, θεωρεῖ ἀναγκαῖον ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει νὰ προσδιορίσῃ ἡ Συνέλευσις ἐντὸς τοῦ Συντάγματος τὰ προσόντα τοῦ 'Αντιβασιλέως, προσθέτουσα εἰς τὸ ἄρθρον τοῦτο, ὅτι ὁ 'Αντιβασιλεὺς πρέπει νὰ εἶναι πολίτης Ἕλλην τοῦ 'Ανατολικοῦ δόγματος.

'Επὶ τῆς προτάσεως ταύτης παρετήρησεν ὁ εἰσηγητής, καὶ ἄλλοι πληρεξούσιοι, ὅτι κατὰ τὸ ἀνωτέρω ἄρθρον τὰ περὶ 'Αντιβασιλείας ἐν γένει θέλει κανονίσει ἰδιαιτέρως ὁ Νόμος· ὁ νόμος οὗτος περιλαμβάνων ὅλας τὰς περὶ 'Αντιβασιλείας περιπτώσεις, θέλει βεβαίως συμπεριλάβει καὶ ὁρίσει ἐν γένει τὰ προσόντα τοῦ 'Αντιβασιλέως, καὶ ἰδίως ἐν τῇ περιπτώσει τῆς χηρείας τοῦ Θρόνου. Κατὰ τὴν περίπτωσιν μάλιστα ταύτην ἔχομεν πᾶσαν ἐγγύησιν, καὶ ἀσφά-

λειαν τῶν ἐθνικῶν συμφερόντων ἐκ μέρους τῶν Βουλῶν, διότι μὴ ὑπάρχοντος Βασιλέως, εἰς τὴν ἐκλογὴν τοῦ 'Αντιβασιλέως, θέλει συντρέξει ὁλοκλήρως μόνη ἡ ἐθνικὴ θέλησις, συνερχομένων εἰς ἓν τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας, ἐκ πολιτῶν 'Ελλήνων συγκροτουμένων, καὶ μάλιστα συνερχομένων διπλασίων βουλευτῶν. 'Επομένως, ἂν γίνῃ παραδεκτὴ ἡ προτεινομένη προσθήκη, ἡ Συνέλευσις θέλει φανῇ ἀσυνεπὴς εἰς τὰ προαποφασισθέντα ἐν τῷ ἀνωτέρῳ περὶ 'Αντιβασιλείας ἄρθρῳ. Πρὸς τούτοις ἐκεῖ μὲν παραπέμπουσα τὰ περὶ 'Αντιβασιλείας εἰς ἰδιαίτερον νόμον, εἰς δὲ τὸ παρὸν ἄρθρον καθιεροῦσα ἐξαίρεσιν, θέλει προδικάσει ἀπὸ τοῦδε τὸ περὶ 'Αντιβασιλείας ἐν γένει ζήτημα.

Οὐδεμία διαφορὰ ὑπάρχει μεταξὺ 'Αντιβασιλείας ἕνεκα ἀνηλικιότητος τοῦ διαδόχου, καὶ τῆς ἕνεκα χηρείας τοῦ Θρόνου, μάλιστα δὲ ἡ πρώτη περίστασις, εἶναι σπουδαιοτέρα, διότι κατ' αὐτὴν ἡ διάρκεια τῆς 'Αντιβασιλείας παρατείνεται ἐπὶ πολὺ χρόνον ἐνῷ κατὰ τὴν δευτέραν εἶναι λίαν μικρὰ καὶ προσωρινή. 'Ο κανὼν πρέπει νὰ εἶναι γενικός, καὶ διὰ τοῦτο ἡ Συνέλευσις πρέπει νὰ παραδεχθῇ τὸ ἄρθρον ὅπως εἶναι.

Εἰς ταῦτα ἀπαντῶν εἷς τῶν προαγορευσάντων, παρετήρησεν ὅτι χθὲς συνεζητήθη τὸ περὶ 'Αντιβασιλείας ἐν γένει ζήτημα, καὶ σήμερον ἀπεφασίσθη νὰ ἀνατεθῇ εἰς τὰς Βουλάς· ἤδη δὲ ἀνατρέχομεν πάλιν εἰς τὰ ἀποφασισθέντα, φερόμενοι ὑπὸ δυσπιστίας πρὸς τὰς Βουλάς, τὴν ὁποίαν δὲν ἔπρεπε νὰ ἔχωμεν, διότι ἐξ ἡμῶν αὐτῶν θέλουν σύγκεισθαι καὶ αὐταί· ὁ αὐτὸς λόγος, ὅστις ἔπεισεν ἡμᾶς πρὸ ὀλίγου νὰ ἀναθέσωμεν εἰς τὴν νομοθετικὴν πρόνοιαν τῶν Βουλῶν τὸ περὶ 'Αντιβασιλείας ζήτημα, ἐν περιπτώσει ἀνηλικιότητος τοῦ διαδόχου, ὑπάρχει καὶ εἰς τὴν περίπτωσιν τῆς χηρείας τοῦ Θρόνου, καὶ κατὰ μείζονα μάλιστα λόγον, καθ' ὅσον ἐκεῖ ἐπρόκειτο περὶ πολὺ μείζονος διαρκείας.

Σωτήριος ἀρχὴ

Συγχέομεν τὸν Βασιλέα μὲ ἕνα ἀνώτερον ὑπάλληλον, πρῶτον ὑπουργόν, τὸν 'Αντιβασιλέα, ἡ περίπτωσις καθ' ἣν δὲν ὑπάρχει διάδοχος ἢ ὅταν οὗτος εἶναι ἀνήλιξ, εἶναι μία καὶ αὐτή. Οὕτω διὰ τῆς προκειμένης συζητήσεως ἐπαναφέρομεν τὴν χθεσινήν, καὶ πίπτομεν ἕνεκα τούτου εἰς ἀντίφασιν. Σήμερον διὰ τοῦ ψηφίσματος καθιερώσαμεν σωτήριον ἀρχήν, καθ' ἣν ἡ νῦν Βασίλισσα 'Αντιβασιλεύει αὐτοδικαίως ἐν περιπτώσει ἀνηλικιότητος τοῦ διαδόχου, εἴτε τοῦ Ὄθωνος εἴτε τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ. Διατί νὰ δεσμεύσωμεν τὰς Βουλὰς καὶ νὰ ἐμποδίσωμεν αὐτὰς νὰ κάμωσι τὴν αὐτὴν ἐξαίρεσιν ὑπὲρ ἄλλης τινὸς Βασιλίσσης ὅταν αἱ αὐταὶ περιστάσεις ὑπαγορεύουσι τοῦτο, καὶ ἐν περιπτώσει χηρείας τοῦ Θρόνου;

ΤΟ ΕΚΛΟΓΙΚΟΝ ΠΡΟΝΟΜΙΟΝ ΤΩΝ ΤΡΙΩΝ ΝΗΣΩΝ

ΕΚΛΟΓΙΚΟΙ ΣΥΛΛΟΓΟΙ

Μὲ τὸ Σύνταγμα τοῦ 1844 καθιερώθη τὸ ἐκλογικὸν προνόμιον τῶν νήσων Ὕδρας, Σπετσῶν καὶ Ψαρρῶν, τὸ ὁποῖον εἶχε θεσπισθῆ διὰ νόμου καὶ εἰς τὰς ἐκλογὰς παραστατῶν τῶν ἐπαναστατικῶν Συνελεύσεων. Τὸ προνόμιον τοῦτο (ἐκλογὴ τριῶν βουλευτῶν Ὕδρας καὶ ἀνὰ δύο Σπετσῶν καὶ Ψαρριανῶν) διετηρήθη ἐπὶ μίαν ἑκατονταετίαν ὅπως καθωρίσθη ἀπὸ τὴν ἑπομένην Ἐθνοσυνέλευσιν, μέχρι καὶ τῆς Βουλῆς τοῦ 1936, καὶ μόνον εἰς τὴν Βουλὴν τοῦ 1946 ἔπαυσε ἰσχῦον.

Ἐπειδὴ εἰς τὴν «τῆς 3ης Σεπτεμβρίου Συνέλευσιν» παρίσταντο καὶ πληρεξούσιοι «ἐκλογικῶν συλλόγων», περιοχῶν δηλαδὴ αἱ ὁποῖαι δὲν εἶχον ἀπελευθερωθῆ (Σουλιωτῶν, Μακεδόνων, Κρητῶν κ.λ.π.), ἐζήτησαν καὶ αὐτοὶ τὴν παγίαν ἀντιπροσώπευσίν των, βασιζόμενοι εἰς παρομοίαν διάταξιν «περὶ παραστατῶν». Ἀλλὰ μετὰ συζήτησιν ἐλήφθη ἀπόφασις παρεμφερὴς μὲ ἐκείνην ἡ ὁποία εἶχε ληφθῆ διὰ τοὺς Ψαρριανούς. Διὰ τοὺς τελευταίους τὸ προνόμιον θὰ ἴσχυε ἐφ' ὅσον οὗτοι ἔμελλον νὰ «συνοικισθοῦν» εἰς μίαν κωμόπολιν. Καὶ ἴσχυσε πράγματι τὸ προνόμιον των μετὰ τὴν συνοίκησιν των εἰς τὰ Νέα Ψαρρὰ (Ἐρέτριαν Εὐβοίας). Παρόμοιον μέτρον ἐψηφίσθη καὶ διὰ τοὺς ἐξ ἄλλων περιοχῶν καταφυγόντας εἰς τὴν ἐλευθέραν Ἑλλάδα, ἐν πεποιθήσει ὅμως ὅτι οὗτοι δὲν ἐπρόκειτο νὰ «συνοικισθοῦν», ἁπλῶς πρὸς ἠθικὴν ἱκανοποίησιν των, ὅπως διαφαίνεται ἀπὸ τὰς σχετικὰς συζητήσεις.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 31ης ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 1844

Ἀκολούθως ὁ εἰσηγητὴς ἀνέγνω τοὺς παραγράφους 6´ καὶ γ´ τοῦ ἄρθρου 61, ἔχοντα οὕτω·

«Εἰς τὰς νήσους Ὕδρας καὶ Σπετσῶν διατηρεῖται ὁ διὰ τοῦ περὶ ἐκλογῆς παραστατῶν ΙΖ´ νόμου τοῦ 1822 ἔτους, ὁριζόμενος ἀριθμὸς τῶν Βουλευτῶν. Τὸ αὐτὸ δικαίωμα διατηρεῖται καὶ ὑπὲρ τῶν ἐν Ἑλλάδι Ψαρριανῶν, ἀλλ' ἐπὶ τῷ ὅρῳ νὰ συνοικισθῶσιν ἐντὸς τοῦ Κράτους πρὸ τῆς λήξεως τῆς πρώτης βουλευτικῆς Συνόδου.

Νόμος ἰδιαίτερος ἐκδοθησόμενος ἐντὸς τῆς αὐτῆς περιόδου θέλει προσδιορίσει τὸν ἀπολύτως ἀναγκαῖον ἀριθμὸν τῶν συνοικισθησαμένων».

Προσθεὶς ὅτι ἀντὶ «περιόδου» κατὰ λάθος ἐγράφη «Συνόδου» εἰς τὸ τέλος τοῦ Β´ παραγράφου.

Κανὼν καὶ ἐξαίρεσις

Τοὺς παραγράφους τούτους ἔκρινεν εὔλογον ἡ ἐπιτροπή, εἶπεν ὁ εἰσηγητής, νὰ θέση κατόπιν τοῦ γενικοῦ κανόνος τῆς ἀναλογίας τοῦ πληθυσμοῦ διὰ νὰ τηρήση τὸ δικαίωμα ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον διὰ τὰς πολυειδεῖς των θυσίας ἀπέκτησαν αἱ ναυτικαὶ νῆσοι δυνάμει νόμου, καὶ ἐτήρησαν εἰς ἑαυτάς· τὸ δικαίωμα τοῦτο εἶναι ἐξαίρεσις, ἑπομένως ἔπρεπε αὐτὴ νὰ τεθῆ ἀμέσως μετὰ τὸν γενικὸν κανόνα, ὥστε νὰ ἐπηρεάζη αὐτόν.

Εἶπον τινὲς

Εἶπον τινες ἔχει καλῶς νὰ μένη ἐντὸς τοῦ Συντάγματος.

Ἕτερος δὲ παρετήρησεν, ὅτι οὐδεὶς ἀρνεῖται νὰ παραδεχθῆ τὸ δικαίως κεκτημένον τῶν νήσων δικαίωμα. Ἀλλ' ἐντὸς τοῦ Συντάγματος δὲν εἶναι ὁ οἰκεῖος τόπος τούτου, διότι ἐντὸς αὐτοῦ δὲν τίθενται, εἰμὴ γενικαὶ ἀρχαί, καὶ μόνον ὡς πρὸς τὸ πρόσωπον τοῦ Βασιλέως γίνεται ἐξαίρεσις.

Ἄλλος δὲ εἶπε νὰ τεθῆ αὐτὸ εἰς τὸν περὶ ἐκλογῆς νόμον.

Ὁ Σπ. Τρικούπης (1)

Ἐνταῦθα εἰς τῶν πληρεξουσίων ἀναστὰς εἶπεν. Ὁ πληρεξούσιος τῶν Ἀθηνῶν εἶπεν, ὅτι πρέπει νὰ ἐξαλειφθῆ ὁ περὶ τῶν ναυτικῶν νήσων παράγραφος ἀπὸ τὸ Σύν-

(1) Ὁ Σ. Τρικούπης εἶχε ἰδιαιτέρους δεσμοὺς μὲ τὸν Μαυροκορδάτον, ἀλλὰ καὶ τοὺς Κουντουριώτας, κατὰ καὶ μετὰ τὸν ἀγῶνα. Καὶ φυσικὸν εἶναι οἱ Ὑδραῖοι πληρεξούσιοι νὰ ὑπερασπίζουν ἐντόνως τὸ προνόμιόν των.

ταγμα, καὶ νὰ παραπεμφθῇ τὸ περιεχόμενον αὐτῶν εἰς τὸν περὶ ἐκλογῆς νόμον. 'Ο εἰσηγητὴς ἐξήγησε διὰ ποῖον λόγον ἐτέθη παράγραφος οὕτις εἰς τὸ Σύνταγμα». Τῷ ὄντι ἀφοῦ ὁ πληθυσμὸς ἐτέθη εἰς τὸ Σύνταγμα ὡς βάσις τῆς ἐκλογῆς δὲν, ἠμπορεῖ νὰ παραπεμφθῇ τὸ ζήτημα τοῦτο εἰς τὸν περὶ ἐκλογῆς νόμον, διότι εἶναι δικαίωμα ἐξαιρετικόν, καὶ ὡς τοιοῦτον θὰ τὸ καταργήσῃ ὁ περὶ ἐκλογῆς νόμος, διότι ὀφείλει ἡ ἐπιτροπὴ νὰ ὁδηγηθῇ ἀπὸ τὸν πληθυσμόν· εἶναι λοιπὸν τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος δικαίωμα ἐκτὸς τοῦ περὶ ἐκλογῆς νόμου, καὶ πρέπει νὰ ἀποφασισθῇ προηγουμένως. Ἤδη δὲ ἔρχομαι νὰ λαλήσω ἐπὶ τοῦ προκειμένου.

Ἦσαν προνομιοῦχοι

Τὸ ζήτημα, τοῦτο, ὅ ἐστὶ τὸ περὶ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν πληρεξουσίων τῶν τριῶν ναυτικῶν νήσων, πρέπον εἶναι, νομίζω, νὰ τὸ θεωρήσωμεν, διὰ νὰ τὸ καταλάβωμεν, ὑπὸ διττὴν ἔποψιν, ὡς φόρον ἐθνικῆς εὐγνωμοσύνης καὶ ὡς δικαίωμα ἀποκεκτημένον· καὶ κατὰ τὸν ἕνα καὶ κατὰ τὸν ἄλλον τρόπον φρονῶ, ὅτι ὀφείλομεν εἰς ἡμᾶς αὐτοὺς νὰ τὸ σεβασθῶμεν.

Θαλασσινοὶ καὶ στεριανοὶ ὅλοι ἠγωνίσθημεν τὸν ἱερὸν ἀγῶνα τῆς πατρίδος, ἀλλὰ πρέπει νὰ ὁμολογήσωμεν, διότι εἶναι ἡ ἀλήθεια, ὅτι οἱ κάτοικοι τῶν τριῶν ναυτικῶν νήσων, δὲν εἶχον εἰς τὴν ἐπανάστασιν τὰ τοπικὰ αἴτια, τὰ ὁποῖα εἶχον οἱ πλεῖστοι τῶν Ἑλλήνων· οἱ κάτοικοι οὗτοι δὲν ὑπέφεραν ὅσα ὑπεφέραμεν οἱ ἄλλοι ἡμεῖς ἐπὶ Τουρκοκρατίας, οὔτε εἶχον ἀκινήτους ἰδιοκτησίας, ὡς ἡμεῖς, νὰ ὑπερασπίσωσι, ἦσαν αὐτόνομοι, ἦσαν προνομιοῦχοι (1), καὶ μολονοτοῦτο ἠσπάσθησαν τὸν ἀγῶνα, ὡς ἀγῶνα, ἐθνικόν, καὶ προθυμώτατοι συνεκινδύνευσαν μὲ τοὺς μὴ ἔχοντας οὔτε αὐτονομίαν, οὔτε προνόμια.

'Από τὸ εὐγενὲς τοῦτο αἴσθημα τοῦ ἐθνισμοῦ κινούμενοι ἔδωσαν εἰς τὴν πατρίδα ὄχι μόνον τὰ στήθη των, ἀλλὰ καὶ τὰ πλοῖα των καὶ τὰ μεγάλα πλούτη των· ἠξεύρω θετικῶς, ὅτι ἑκατὸν τριάκοντα χιλιάδας ἀργυρῶν ταλήρων κατέθεσαν ἐξ ἰδίων οἱ Ὑδραῖοι διὰ τὴν κίνησιν τῶν πλοίων των μόνον τὴν πρώτην ἡμέραν τῆς ἐνάρξεως τοῦ ἀγῶνος. Δὲν ἔρχομαι νὰ πανηγυρίσω τ' ἆθλα των· πρὸς ποίους νὰ τὰ πανηγυρήσω; Σεῖς οἱ ἴδιοι εἶσθε οἱ πανηγυρισταί των· ἀλλ' ἐρωτῶ, ἂν δὲν ὑπῆρχον αἱ τρεῖς νῆσοι, ὅ ἐστὶν ἡ ναυτικὴ δύναμις, ὑπῆρχε σήμερον Ἑλλάς;

Εὐγνωμονοῦντες

'Ιδοὺ τὰ μεγάλα ἀγαθοεργήματα τῶν ναυτικῶν νήσων πρὸς τὴν γενικὴν πατρίδα. 'Ιδοὺ διατὶ ἡ πατρὶς εὐγνωμονοῦσα ἔδωκεν εἰς αὐτοὺς τὸ δικαίωμα τῆς ἀντιπροσωπείας, καθ' ὃν τρόπον τὸ καθιεροῖ τὸ 61 ἄρθρον τοῦ σχεδίου τοῦ Συντάγματος. Τὸ δικαίωμα τοῦτο τὸ ἐσεβάσθησαν ἡ ἐν Ἄστρει Συνέλευσις, ἡ ἐν 'Επιδαύρῳ Συνέλευσις, ἡ ἐν Τροιζῆνι Συνέλευσις, ἡ ἑτέρα ἐν Ἄστρει Συνέλευσις. Γίνεται νὰ τὸ καταπατήσῃ ἡ Συνέλευσις τῆς 3ης Σεπτεμβρίου; Ἡ Συνέλευσις ἐκείνη, ἡ ὁποία συνῆλθε διὰ νὰ ἀνορθώσῃ δικαιώματα πεσόντα; Δὲν ἠμποροῦμεν δέ, οὔτε κἂν νὰ εἴπωμεν, ὅτι τὸ δικαίωμα τοῦτο ἔπεσεν εἰς ἀχρηστίαν, καθὼς πρὸ τινων ἡμερῶν ἐρρέθη ἀπὸ τινας περὶ τοῦ δικαιώματος τοῦ πολίτου κατὰ τὸ Σύνταγμα τῆς Τροιζῆνος· διότι καὶ ἀδιακόπως ἐνηργήθη, καὶ πληρέστατα ἐνηργήθη, πάντοτε δὲ πρὸς ὠφέλειαν τῆς πατρίδος ἐνηργήθη.

Συνέπραξα ὁ ἴδιος μὲ τοὺς παραστάτας τῶν ναυτικῶν νήσων ἐπὶ τοῦ ἀγῶνος, καὶ ὀφείλω νὰ ὁμολογήσω, ὅτι πάντοτε διεκρίθησαν διὰ τὸν πατριωτισμόν των, διὰ τὴν σύνεσίν των καὶ διὰ τὴν ἀφιλοκέρδειάν των. 'Εν ποίῳ λόγῳ λοιπὸν θέλομεν νὰ πάρωμεν, ἀγνωμονοῦντες, ὅ,τι ἡμεῖς οἱ ἴδιοι ἐδώκαμεν εὐγνωμονοῦντες; 'Εν ποίᾳ δυνάμει θ' ἀφαιρέσωμεν δικαίωμα ἀποκτημένον; Ποίαν πίστιν θὰ ἐμπνεύσωμεν δι' ὅσα πράττομεν ἐπὶ τῆς Συνελεύσεως ταύτης, ὅταν δὲν φυλάττωμεν πίστιν ὡς πρὸς ὅσα ἡμεῖς οἱ ἴδιοι ἐπράξαμεν ἐπὶ τῶν ἄλλων Συνελεύσεων;

Ἐπικυροῖ

Ὄχι, Κύριοι, γνωρίζω, τὰ εὐγενῆ αἰσθήματά σας, καὶ βέβαιος εἶμαι, ὅτι οὔτε ἀγνώμονες θὰ φανῶμεν οὔτε παραβάται τῶν ὑποχρεώσεών μας· εἶμαι βέβαιος, ὅτι θὰ εἴπωμεν ὅλοι πρὸς τοὺς νησιώτας «ἀδελφοὶ νησιῶται», ἡ πατρὶς εὐγνωμονοῦσα σᾶς ἔδωκε ἄλλοτε τὸ δικαίωμα τοῦτο· ἡ πατρὶς εὐγνωμονοῦσα σᾶς τὸ ἐπικυροῖ, σήμερον· διατηρήσατέ το καὶ μεταδώσατέ το εἰς τὰ τέκνα σας καὶ ὡς δικαίωμα ἀποκτηθέν, καὶ ὡς φόρον τῆς εὐγνωμοσύνης μας. Σᾶς τὸ ἐδώκαμεν ἐν πολέμῳ, δὲν σᾶς τὸ ἀφαιροῦμεν ἐν εἰρήνῃ· αἱ φλόγες, αἱ ὁποῖαι ἀνέβησαν ἄλλοτε μέχρι νεφελῶν, ἀπὸ τὰ ὁποῖα ἑκάστοτε ἐκαύσατε ἐχθρικὰ δίκροτα, καὶ τρίκροτα (1) δὲν ἀπεσβέσθησαν ἀπὸ τὴν μνήμην μας».

Τύπος

Παρετήρησεν ἄλλος (2) ὅτι ὁ πληρεξούσιος Μεσολογγίου ἠγόρευσε μὲ πολλὴν τῷ ὄντι εὐγλωττίαν, ἐμπνεόμενος ὑπὸ εὐγενοῦς πάθους καὶ αἰσθήματος· ἀλλ' ἡ βάσις αὐτοῦ ἦτον ἐπισφαλής, διότι εἰς οὐδενὸς ἔννοιαν ἦλθε τὸ νὰ ἀφαιρεθῇ τὸ κεκτημένον τῶν νησιωτῶν δικαίωμα ἀνταξίως τῶν λαμπρῶν των κατορθωμάτων. 'Ενταῦθα ὁ λόγος εἶναι περὶ τοῦ οἰκείου τόπου, ὅπου πρέπει νὰ τεθῇ. Τοῦτο δὲ λύεται ἐξ αὐτοῦ τοῦ ἰδίου ἄρθρου, διότι νόμος ἐκλογῆς καθιέρωσε τοῦτο τὸ δικαίωμα· καὶ ὄχι Σύνταγμα.

Εἰς μὲν τὴν οὐσίαν τοῦ πράγματος εἴμεθα ὅλοι σύμφωνοι, διαφωνοῦμεν δὲ μόνον διὰ τὸν τύπον· ἄλλοτε μὴ εἰδότες, ὅσα νῦν γνωρίζομεν, ἐθέσαμεν αὐτὸ εἰς τὸν περὶ ἐκλογῆς Νόμον, πῶς τώρα δυνάμεθα νὰ θέσωμεν αὐτὸ ἐντὸς τοῦ Συντάγματος, ὅπου δὲν εἶναι ὁ οἰκεῖος τόπος;

Τὸ ἐπ' ἐμὲ φρονῶ, εἶπεν, ὅτι πρέπει νὰ τεθῇ εἰς τὸν περὶ ἐκλογῆς Νόμον. Εἶναι ὑποψία τις, μήπως ἡ ἐπὶ τοῦ σχεδίου τοῦ Νόμου τῶν ἐκλογῶν 'Επιτροπὴ θέσει τὸ δικαί-

(1) Ἡ αὐτοδιοίκησις τῶν τριῶν νήσων προσήγγιζε πράγματι τὰ ὅρια τῆς αὐτονομίας. Καὶ «Καντελαρία» ἐκαλεῖτο τὸ διοικητικὸν των ὄργανον. Τὰ προνόμια αὐτὰ παρεχωρήθησαν ἀπὸ τοὺς Τούρκους διὰ δύο λόγους : α) ἔναντι τῆς ὑπηρεσίας εἰς τὸν ὀθωμανικὸν στόλον ἱκανοῦ ἀριθμοῦ νέων τῶν νήσων, ὡς ἐὰν ἐξεπλήρωναν στρατιωτικὴν θητείαν. Οἱ Τοῦρκοι ἠδύναντο νὰ ἐπανδρώσουν τὸν στόλον των μὲ Μουσουλμάνους, ἐκτὸς ἐκείνων ποὺ ἐχρειάζοντο διὰ τὸν χειρισμὸν τῶν ἱστίων. Αὐτὴ ἡ ὑπηρεσία ἦτο ἀκατόρθωτος διὰ τοὺς χερσαίους 'Οσμαλῆδες β) Δυνάμει τῆς συνθήκης τοῦ Κιουτσοὺκ Καϊναρτζῆ (Ρωσοτουρκική, 1774) οἱ νησιῶται εἶχαν δικαίωμα νὰ ὑψώνουν ἐπὶ τῶν πλοίων των τὴν ρωσσικὴν σημαίαν. Διὰ νὰ ἀποτρέπουν ὅσον τοὺς ἦτο δυνατὸν αὐτὴν τὴν δυσάρεστον δι' αὐτοὺς κατάστασιν, οἱ Τοῦρκοι παρεχώρουν σειρὰν προνομίων εἰς τὰς νήσους.

(1) Τρίκροτα καὶ δίκροτα. Τὰ πολεμικὰ γραμμῆς τῆς ἐποχῆς. Μὲ τρεῖς ἢ δύο, ἀλλεπαλλήλους σειρὰς πυροβόλων. Εἶδος αὐτῶν, εἶναι καὶ τὰ αναφερόμενα εἰς χρονικὰ τοῦ ἀγῶνος, ὀθωμανικὰ «ντελίνια»

(2) 'Ομιλητὴς εἶναι ὁ πληρεξούσιος Καλαβρύτων 'Αναστ. Χαραλάμπης.

ωμα αὐτὸ εἰς ἀμφιβολίαν; Ἀλλ' ἡ Συνέλευσις δύναται νὰ τροποποιήσῃ κατ' ἀρέσκειαν τὸ σχέδιον τῆς Ἐπιτροπῆς.

Ἂς λεχθῇ τέλος ἀπὸ τοῦδε, ὅτι ἡ Συνέλευσις ἀναγνωρίζει, καὶ παραδέχεται τὸ δικαίωμα τοῦτο, πλὴν νὰ τεθῇ εἰς τὸν περὶ ἐκλογῆς Νόμον.

Ψήφισμα

Ὁ πρὸ τοῦ τελευταίου ἀγορεύσας (δηλαδὴ ὁ Τρικούπης) ἀπήντησεν ὅτι ὁ προλαλήσας πληρεξούσιος δὲν ἔδωκεν, ὡς φαίνεται, προσοχὴν εἰς τὴν ἐρώτησίν μου πρὸς τὸν πληρεξούσιον Τριπόλεως, καὶ εἰς τὴν ἀπάντησιν ἥτις μοὶ ἐδόθη, καὶ διὰ τοῦτο ἠπατήθη εἰς ὅσα εἶπεν· ἐγὼ τὸν ἠρώτησα ἂν συναινῇ εἰς τὸ νὰ τεθῇ ὁ παράγραφος περὶ τῶν νήσων εἰς τὸν περὶ ἐκλογῆς Νόμον, ἀλλὰ δὲν μ' ἔδωκεν εὐχάριστον ἀπάντησιν. Διὰ τοῦτο ἔκρινα πρέπον νὰ ὑπερασπίσω τὴν πρότασιν. Δὲν εἶμαι ἐναντίος εἰς τὸ νὰ ἐξαιρεθῇ ὁ παράγραφος οὗτος ἀπὸ τὸ Σύνταγμα, διότι εἶναι ἐξαιρετικός· ἀλλὰ προβάλλω νὰ γραφῇ ἐπὶ τούτου ἰδιαίτερον ψήφισμα. Ἔχομεν πρὸ ὀλίγου δύο τοιαῦτα παραδείγματα εἰς δύο ἐξαιρετικὰς περιστάσεις· ἔχομεν τὸ ψήφισμα περὶ τοῦ περιορισμοῦ τῶν ἐν ὑπουργήματι καὶ τὸ περὶ τῆς Ἀντιβασιλείας τῆς ἐνεστώσης Βασιλίσσης. Ἐξαιρετικὰ τῶν γενικῶν ὁρισμῶν τοῦ Συντάγματος ἦσαν τὰ δύο ἐκεῖνα ψηφίσματα, ἐξαιρετικὸν ὡς πρὸς τὴν βάσιν τοῦ πληθυσμοῦ εἶναι καὶ τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος. Ἐπιμένω εἰς τὸ νὰ γραφῇ ἰδιαίτερον ψήφισμα περὶ τούτου, τόσῳ μᾶλλον, καθ' ὅσον ὁ προλαλήσας πληρεξούσιος τῶν Καλαβρύτων ἠθέλησε ν' ἀφήσῃ τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος ἀντικείμενον ἀπηωρημένον παραπέμπων αὐτὸ εἰς τὸν περὶ ἐκλογῆς Νόμον.

Ὁ πληρεξούσιος Τριπόλεως (1) διεβεβαίωσεν, ὅτι δὲν ἐφάνη οὐδενὸς κατώτερος τοῦ αἰσθήματος διὰ τὰς ναυτικὰς νήσους.

Πολλοὶ εἶπον ὁμοφώνως, ψήφισμα νὰ γίνῃ.

Ἐντὸς τοῦ Συντάγματος

Δύο τῶν πληρεξουσίων τῶν ναυτικῶν νήσων, ἀναστάντες, εἶπον. Ἡ ὁμόφωνος ὑπὲρ τῶν κατοίκων τῶν νήσων διάθεσις τῶν πληρεξουσίων τοῦ ἔθνους θέτει αὐτοὺς εἰς θέσιν, ὥστε νὰ ἐκφράσωσιν ἐνώπιον τῆς Συνελεύσεως, ὅτι ὁ περικλεὴς ἐκεῖνος τῶν στόλων τοῦ Βασιλέως τῶν Περσῶν νικητὴς εἶπεν, ὅτε παρευρέθη εἰς τὰ Ὀλύμπια. Αἱ διὰ τὰς θυσίας καὶ τοὺς ἀγῶνας τῶν κατοίκων τῶν ναυτικῶν νήσων ἐθνικαὶ ἐκφράσεις τῶν πληρεξουσίων ἐπιχέουν ἔλαιον εἰς τὰ ἀνήκεστα δεινά, εἰς τὰ ὁποῖα διὰ τὸν ὑπὲρ πατρίδος πόλεμον ὑπέστησαν. Τιμῶντες σήμερον τοὺς ἀγῶνας τῶν νήσων, προσεφέρατε τιμῆς θυσίαν εἰς τὴν ἀρετὴν καὶ εἰς τὴν ἀνδρείαν, καὶ κατελίπατε κλέος αἰώνιον εἰς τὰς ἐπερχομένας γενεάς· ἀλλὰ διατὶ νὰ μὴ καταστῶσι περιφανῆ τὰ εὐγενῆ ταῦτα αἰσθήματα τῆς Συνελεύσως; Οἱ πρόγονοι ἡμῶν ἔθετον πάντοτε εἰς εὐσυνόπτους τόπους τοὺς ἀνδριάντας καὶ τὰ μνημεῖα τῶν εὐργετῶν τῆς Ἑλλάδος.

Σήμερον ἐδείξατε, ὅτι εἴσθε γνήσιοι τούτων ἀπόγονοι, τιμῶντες τὰ εὐεργετήματα, καὶ τὴν ἀνδρείαν, ἀλλὰ διατὶ νὰ μὴ κηρυχθῶσι τὰ αἰσθήματα ταῦτα εἰς ὅλην τὴν ὑφήλιον; Διατὶ νὰ μὴν ἐμφανισθῶσιν ἐξωτερικῶς διὰ τοῦ Συντάγματος, τὸ ὁποῖον θέλει περιέλθει εἰς ὅλον τὸν κόσμον; Ἂν καὶ ὑπάρχῃ ἕτοιμον τὸ ψήφισμα, καθ' ὃ ἡ Συνέλευσις ἀπεφάσισε πρὸ ὀλίγου, προτείνουσιν ὅμως νὰ τοῦ τεθῇ ἡ ἐξαίρεσις αὕτη ἐντὸς τοῦ Συντάγματος, διότι οὕτω θέλει τιμηθῇ πολὺ πλέον τὸ ἔθνος.

Ἡ Συνέλευσις παρεδέχθη τὸ νὰ γίνῃ ψήφισμα. Ἐντεῦθεν ὁ εἰσηγητὴς ἀνέγνω τὸ ἑξῆς ψήφισμα:

Τὸ ψήφισμα

Ἡ τῆς 3ης Σεπτεμβρίου ἐν Ἀθήναις Ἐθνικὴ τῶν Ἑλλήνων Συνέλευσις· ἔχουσα ὑπ' ὄψιν τὸ ἄρθρον 61 τοῦ Συντάγματος, καὶ τὸν δ' παράγραφον τοῦ ΙΖ' νόμου τοῦ ἐκτελεστικοῦ σώματος τῶν 1822.

Ψ η φ ί ζ ε ι

α) Εἰς τὰς νήσους Ὕδρας καὶ Σπετσῶν, διατηρεῖται ὁ διὰ τοῦ εἰρημένου περὶ ἐκλογῆς παραστατῶν ΙΖ' νόμου ὁριζόμενος ἀριθμὸς τῶν Βουλευτῶν. Τὸ αὐτὸ δικαίωμα διατηρεῖται καὶ ὑπὲρ τῶν ἐν Ἑλλάδι Ψαρριανῶν, ἀλλ' ἐπὶ τῷ ὅρῳ τοῦ νὰ συνοικισθῶσιν ἐντὸς τοῦ Κράτους πρὸ τῆς λήξεως τῆς πρώτης Βουλευτικῆς περιόδου.

Νόμος ἰδιαίτερος ἐκδοθησόμενος ἐντὸς τῆς αὐτῆς περιόδου, θέλει προσδιορίσει τὸν ἀπολύτως ἀναγκαῖον ἀριθμὸν τῶν συνοικισθησομένων.

β) Τὸ παρὸν ψήφισμα ἔχει τὴν αὐτὴν ἰσχὺν τοῦ Συντάγματος.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 31 Ἰανουαρίου 1844.

Ἡ Συνέλευσις παρεδέχθη αὐτὸ παμψηφεὶ καὶ ὁμοφώνως.

Ἐνταῦθα εἷς τῶν πληρεξουσίων τῶν Ψαρριανῶν ἐπρότεινε νὰ τεθῇ ἀντὶ εἰς «τὰς νήσους Ὕδρας Πετζῶν»·(1) τὸ «εἰς τὰς νήσους Ὕδρας, Πετζῶν καὶ εἰς τοὺς ἐν Ἑλλάδι Ψαρριανοὺς κ.λ.π.».

Ἐξηγήσεις

Ὁ εἰσηγητὴς ἀπήντησεν, ὅτι εἰς τὴν αὐτὴν κατηγορίαν τῶν δύο νήσων εἶναι καὶ οἱ Ψαρριανοί, ὡς πρὸς τὸ δικαίωμα τοῦτο· ἐγγράφη ὅμως κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον, ἵνα δηλωθῇ ὁ ὅρος τοῦ συνοικισμοῦ, ὥστε νῦν μὲν ἔχουσι τὸ αὐτὸ δικαίωμα καὶ οἱ ἐν Ἑλλάδι Ψαρριανοί, μετὰ ταῦτα ὅμως διὰ νὰ διατηρήσωσιν αὐτό, ἀπαιτεῖται τὸ νὰ συνοικισθῶσιν εἰς τὸ αὐτὸ μέρος ὅλοι οἱ ἐν Ἑλλάδι Ψαρριανοὶ κατὰ τὸν ἐντὸς τῆς πρώτης Βουλευτικῆς περιόδου ἐκδοθησόμενον νόμον.

Ἡ Συνέλευσις παρεδέχθη τὴν τοῦ εἰσηγητοῦ ἐπεξήγησιν.

Καὶ ἄλλοι

Μετὰ ταῦτα ὁ Πρόεδρος ἀνήγγειλεν εἰς τὴν Συνέλευσιν, ὅτι ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἄρθρου 61 τοῦ Συντάγματος ἐδόθησαν εἰς τὴν Προεδρίαν α') Πρότασις διαφόρων πληρεξουσίων τῶν ἐντὸς τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους μεταναστευσάντων καὶ ἀποκατασταθέντων Ἑλλήνων πολιτῶν ἐκ τῶν ἐκτὸς τῶν ὁρίων αὐτοῦ μενουσῶν ἐπαρχιῶν καὶ νήσων, αἰτούντων νὰ δηλωθῇ ῥητῶς εἰς τὸ ἄρθρον τοῦτο, ὅτι οἱ ἐντολεῖς των θέλουν ἀντιπροσωπεύεσθαι εἰς τὴν Βουλὴν κατὰ τὰ ἀνέκαθεν εἰς αὐτοὺς παρὰ τοῦ Ἔθνους ἀναγνωρισθέντα δικαιώματα· β) ἀναφορὰ τῶν πληρεξουσίων τῶν ἐν τῇ Ἑλλάδι ἀποίκων Κασσίων αἰτούντων τὰ αὐτά. γ) Ἀναφορὰ τῶν καθηγητῶν τοῦ Πανεπιστημίου αἰτούντων νὰ δοθῇ τὸ δικαίωμα εἰς αὐτὸ νὰ ἀντιπροσωπεύηται εἰς τὴν Βουλὴν δι' ἑνὸς βουλευτοῦ.

Συγχρόνως δὲ ἐγένετο προφορικῶς πρότασις. 1) διαφόρων πληρεξουσίων Μάνης περὶ δικαιωμάτων, τὰ ὁποῖα εἶχον δοθῇ εἰς αὐτοὺς ὡς πρὸς τὸν ἀριθμὸν τῶν Βουλευτῶν

(1) Εἶναι ὁ Ρήγας Παλαμήδης.

(1) Ἡ παλαιὰ ὀνομασία «Πετζῶν» συγχέεται ἀκόμη εἰς πολλὰ σημεῖα τῶν κειμένων.

δι' ἰδιαιτέρου Νόμου τῆς Τροιζῆνος. 2) Ὑπὸ τοῦ πληρεξουσίου Ναυπλίας περὶ τοῦ ἐξαιρετικοῦ δικαιώματος ἀντιπροσωπεύσεως εἰς τὴν Βουλήν, τὸ ὁποῖον εἶχε δοθῆ εἰς τὴν πόλιν Ναυπλίας. 3) Περὶ τῆς ἀντιπροσωπεύσεως τῶν ὅπλων(1) τῆς Πελοποννήσου, καὶ 4) περὶ τῆς ἀντιπροσωπεύσεως τῶν ὅπλων τῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος.

Συγκαταθέσει τῆς Συνελεύσεως ἀνεγνώσθη ἡ ρηθεῖσα πρότασις τῶν πληρεξουσίων τῶν ἐν Ἑλλάδι ἐποίκων Θετταλῶν, Μακεδόνων, Ἠπειρωτῶν, Κρητῶν κ.λ.π.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ἡς ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 1844

Ἐρωτηθεῖσα ἡ Συνέλευσις περὶ τούτου ἀπεφάνθη, ὅτι τὴν μὲν περὶ τοῦ ἀριθμοῦ Μανιατῶν πρότασιν παραπέμπει εἰς τὴν ἐπιτροπὴν ἐπὶ τῆς συντάξεως τοῦ περὶ ἐκλογῆς νόμου διὰ νὰ τὴν λάβῃ ὑπ' ὄψιν, καὶ ἀναβάλῃ τὴν συζήτησιν αὐτῆς εἰς τὴν τοῦ ρηθέντος νόμου συζήτησιν, τὴν δὲ περὶ ἀντιπροσωπεύσεως τῶν ἐν τῇ Ἑλλάδι ἐποίκων Θετταλῶν, Μακεδόνων, Ἠπειρωτῶν, Κρητῶν κ.λ.π. πρότασιν τῶν πληρεξουσίων αὐτῶν παραδέχεται νὰ συζητηθῇ ἤδη.

Α. Μεταξᾶς

Ἀρξαμένης ἔπειτα τῆς συζητήσεως ὁ Γραμματεὺς τῶν Ἐξωτερικῶν καὶ πληρεξούσιος πρῶτος λαβὼν τὸν λόγον, παρετήρησεν ὅτι ὡς ἐκ τῶν καθηκόντων του ἀναγκάζεται νὰ ἐπιφέρῃ παρατηρήσεις τινὰς ἐπὶ τοῦ προκειμένου ζητήματος, οὐχὶ ὡς πληρεξούσιος ἀλλ' ὡς Γραμματεὺς τῶν Ἐξωτερικῶν σχέσεων. Τὸ παρὸν ζήτημα δὲν πρέπει νὰ τὸ λύσωμεν μὲ τὴν ὁρμὴν τῶν αἰσθημάτων καὶ τῆς καρδίας· ἀλλὰ μὲ ψυχρὸν καὶ ἀτάραχον νοῦν. Τοιουτοτρόπως ἐξετάζων τὸ ζήτημα, παρετήρησεν:

Καταστρέφομεν

1) Ὅτι διὰ τῶν τοιούτων ἐξαιρέσεων θὰ καταστρέψωμεν ὀλίγον κατ' ὀλίγον σχεδὸν τὴν καθιερωθεῖσαν ἀρχὴν τῆς ἰσότητος, 2) ἀντὶ νὰ συγχωνεύσωμεν τὸν Ἑλληνικὸν λαόν, παρεμβάλλομεν μεταξὺ τῶν αὐτοχθόνων Ἑλλήνων καὶ τῶν ἐποίκων διαίρεσιν καὶ ἀντὶ νὰ ὠφελήσωμεν θέλομεν βλάψει, διότι δὲν πρόκειται νὰ τοὺς δώσωμεν γαίας, ἀλλὰ πολιτικὰ δικαιώματα, τὰ ὁποῖα ὅλοι οἱ Ἕλληνες ἀπολαμβάνουν ἐξ ἴσου ἄνευ διακρίσεως.

Δὲν βλέπω πραγματικῶς ποῖον καλὸν θέλουν προσκτήσει οἱ ἔποικοι διὰ τῶν ἐξαιρετικῶν τούτων δικαιωμάτων· καίτοι δὲ ἔχων τὸ αὐτὸ αἴσθημα κ' ἐγώ, καίτοι κατέχομαι ὑπὸ συμπαθείας καὶ ἀγάπης πρὸς τοὺς συναδέλφους τούτους καὶ ὁμογενεῖς, οἵτινες ἔπαθον ἀνήκεστα δεινὰ ὑπὲρ τῆς πατρίδος, χρεωστῶ ὅμως νὰ ὁμολογήσω, ὅτι ἡ συνείδησίς μου δὲν πείθεται νὰ παραχωρήσω τοιαύτας διακρίσεις καὶ ἐξαιρέσεις.

Ἐξωτερικὰς ὑπονοίας

Οὐδὲν ἔθνος δικαιοῦται νὰ ἐπεμβαίνῃ εἰς τὸν ἐσωτερικὸν διοργανισμὸν τοῦ ἄλλου, καὶ ὅμως δὲν πρέπει νὰ λησμονήσωμεν ὅτι, ὅταν μέτρον τι δὲν ὠφελῇ ποσῶς τὸ ἐσωτερικὸν καὶ δύναται νὰ διεγείρῃ ἐξωτερικὰς ὑπονοίας, πρέπει νὰ τὸ ἀποφεύγωμεν. Δὲν πρόκειται νὰ παραχωρηθοῦν εἰς τοὺς ἐποίκους δι' ἐξαιρέσεων πραγματικὰ δικαιώματα ὠφελείας, ἀλλὰ ἰδανικόν τι δικαίωμα ἀντιπροσωπείας, τὸ ὁποῖον διὰ ν' ἀπολαύσωσι θὰ εἶναι ἠναγκασμένοι νὰ ὑποκύψωσιν εἰς νέαν πάλιν μετανάστευσιν, ἐνῶ ἕκαστος ἀποκατεστάθη εἴς τινα τόπον, ἀπέκτησε κτήματα, συνέδεσε συγγενικὰς σχέσεις κ.λ.π. νὰ ἐγκαταλείψωσιν ὑπάρχοντα συμφέροντά των χωρὶς τινὸς ὠφελείας, διότι ἔχουν ἤδη τὸ δικαίωμα τοῦ ἐκλέγειν καὶ ἐκλέγεσθαι, ὅπως καὶ ὅλοι οἱ Ἕλληνες· ἀφ' ἑτέρου δὲ καὶ χωρὶς νὰ ὑπάρχῃ ἀφορμή τις, κινδυνεύομεν νὰ δώσωμεν ὑπονοίας ἐξωτερικῶς. Τὸ χθὲς ἀποφασισθὲν ὑπὲρ τῶν ναυτικῶν νήσων δὲν ἦτον ἐξαίρεσις, ἀλλὰ ἀποκεκτημένον δικαίωμα διὰ νόμου· ἐπειδὴ ἀπέναντι τοῦ ἔθνους ἡ θέσις τῶν ναυτικῶν νήσων ἦτο ἐξαιρετική, καὶ χάριν ταύτης τῆς διακεκριμένης καὶ ἐξαιρετικῆς θέσεως, ἐδόθη οὕτοις διὰ νόμου τὸ δικαίωμα τοῦτο, ὡς δεῖγμα εὐγνωμοσύνης, μὴ ἔχοντος τοῦ ἔθνους ἄλλους τρόπους, δι' ὧν νὰ ἐκφράσῃ τὸ πρὸ τοὺς κατοίκους τῶν νήσων φρόνημα. Διαφέρει τὸ σημερινόν, καὶ ἐὰν παραχωρήσωμεν, θὰ πέσωμεν εἰς ἀπειρίαν ἐξαιρέσεων, καὶ ἀντὶ νὰ καθιερώσωμεν, θέλομεν καταστρέψει τὴν ἀρχὴν τῆς ἰσότητος, διὰ τὴν ὁποίαν συνήλθομεν ἐνταῦθα.

Συναδελφοὶ

Ἕτερος δὲ μετὰ τοῦτον λαβὼν τὸν λόγον ὑπὲρ τῆς προτάσεως, δὲν θέλει, εἶπεν, ἔμβει εἰς τὴν ἐξέτασιν τῆς οὐσίας τοῦ ζητήματος, θεωρεῖ ὅμως χρέος του, καὶ χρέος ἑλληνικὸν ν' ἀπαντήσῃ εἴς τινας παρατηρήσεις τοῦ Γραμματέως τῶν Ἐξωτερικῶν. Ὡς Γραμματεὺς τῶν Ἐξωτερικῶν ἦτον ὑποχρεωμένος νὰ ὁμιλήσῃ πρὸς τὴν Συνέλευσιν τοιουτότρόπως, ὡς Ἕλλην ὅμως δὲν ἠδυνήθη νὰ κρύψῃ τὴν ἐπιθυμίαν, ἥτις ὑπάρχει εἰς τὴν καρδίαν του ὑπὲρ τῶν συναδελφῶν καὶ τῶν συναγωνιστῶν. Οἱ πρῶτοι λόγοι ἐπήγαζον ἀπὸ ψυχρὰν σκέψιν, καὶ οἱ δεύτεροι ἦσαν ἔκφρασις εὐγενῶν τῆς καρδίας αἰσθημάτων· εἰς τὴν Συνέλ. ἤδη μένει νὰ ἐκλέξῃ ποίους ἐκ τῶν δύο προτιμᾷ. Ἐὰν οἱ πληρεξούσιοι τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους ἀναγνωρίσωσιν εἰς τοὺς μεταναστεύσαντας συναγωνιστάς των τὸ δικαίωμα, τὸ ὁποῖον ἔχαιρον, τοῦτο, εἶπεν ὁ προλαλήσας, δὲν θέλει τοὺς ὠφελήσει ἀλλὰ μᾶλλον θέλει τοὺς βλάψει. Ἀλλ' ὑμεῖς, οἵτινες ἐλάβετε τὰ ὅπλα κατὰ τῶν Τούρκων ἠγωνίσθητε, ὄχι διότι εἴχατε στερήσεις τροφῶν καὶ ἐνδυμάτων, ἀλλὰ διὰ τὴν ἀνάκτησιν τοιούτου δικαιώματος, ὡς πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ἀγωνιζόμενοι, ἐθυσιάσατε καὶ ζωὴν καὶ περιουσίαν. Καὶ πρὶν τῆς γ' Σεπτεμβρίου εἴχαμεν δημοτικὰ καὶ ἐπαρχιακὰ δικαιώματα, καὶ μολαταῦτα ἐκάμαμεν τὴν μεταβολὴν διὰ τὴν ἀνάκτησιν τοῦ δικαιώματος τῆς ἀντιπροσωπεύσεως, διὰ τοῦ ὁποίου τὸ Ἔθνος λαμβάνει μέρος εἰς τὴν Κυβέρνησίν του. Τὸ δικαίωμα τοῦτο τὸ εἴχαμε καὶ πάλιν τὸ ἀνεκτήσαμεν, καὶ εἶναι δίκαιον νὰ δοθῇ καὶ εἰς τοὺς μετανάστας, οἵτινες συναγωνισθέντες διὰ τὴν ἀνάκτησίν του, τὸ ἀπήλαυσαν ἄλλοτε ὡς καὶ ἡμεῖς αὐτοί.

Ὄχι βλάβην, ἀλλὰ τὴν μεγαλυτέραν εὐτυχίαν θὰ αἰσθανθῶσιν, ὅταν καὶ πάλιν τὴν ἀπολαύσωσιν. Ἡ παραχώρησις τοῦ δικαιώματος τούτου, θέλει διεγείρει ὑπονοίας, εἶπεν ὁ Γραμματεὺς τῶν Ἐξωτερικῶν· ἀλλὰ μήπως πρόκειται νὰ δώσωμεν τοιοῦτον δικαίωμα εἰς τὰς ἐκτὸς ἐπαρχίας, τῆς Θεσσαλίας, Μακεδονίας, Ἠπείρου κλπ.; Ὄχι τὸ δικαίωμα τοῦτο πρέπει νὰ δοθῇ εἰς τοὺς ἐν Ἑλλάδι μετανάστας ἐκ τούτων τῶν μερῶν, οἵτινες ἀπέκτησαν ἴσα δικαιώματα καὶ εἶναι πολῖται Ἕλληνες, ὡς καὶ οἱ λοιποί. Δὲν ἔχει ποσῶς δικαίωμα νὰ ἐπέμβῃ ἡ γειτονικὴ ἐπικράτεια, ὅταν ἡμεῖς πρόκειται νὰ διοργανώσωμεν τὸ ἐσωτερικόν μας.

Φωτίζεται ἡ Ἀνατολὴ

Τὸ Βουλευτικὸν εἶναι τὸ μέγα σχολεῖον, τὸ ὁποῖον ἀνυψοῖ τὰ ἔθνη. Τίς ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ μᾶς εἴπῃ, ὅτι δὲν πρέπει νὰ ἔχωμεν τὸ κοινωνικὸν τοῦτο πανεπιστήμιον, ὡσὰν νὰ ἔλεγεν, ὅτι δὲν πρέπει νὰ ἔχωμεν καὶ τὸ πανεπιστήμιον τοῦ Ὄθωνος, διότι φωτίζεται ἡ Ἀνατολή.

(1) Τῶν στρατιωτικῶν, τῶν ὁπλαρχηγῶν, τοῦ ἀγῶνος, οἱ ὁποῖοι ἀντεπροσωπεύοντο εἰς τὰς Συνελεύσεις.

Τιμαλφέστατον δικαίωμα

Ἕτερος δὲ ἀντέλεξε ταῦτα· ἡ πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν ἀποδοθεῖσα παρὰ τῆς Συνελεύσεως εἰς ἡμᾶς τοὺς ἐντὸς τῆς Ἑλλάδος μεταναστεύσαντας δικαιοσύνη, καὶ ἡ πρὸς τὸν ἐθνισμὸν λατρεία ὑμῶν, μ' ἔπεισε ν' ἀναβῶ τὸ βῆμα, καὶ νὰ ἐπικαλέσωμαι καὶ τὴν ὑμετέραν ψῆφον περὶ δικαιώματος ἐπίσης τιμαλφεστάτου. Ἐννοῶ, ὅτι μετὰ τὴν ἀγόρευσιν τοῦ Προέδρου τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου(1) τὸ ζήτημα κατέστη ἀκανθῶδες καὶ δυσχερές, ἀλλ' ἐλπίζω ὅτι θέλουσι διαλυθῇ οἱ δισταγμοὶ ὑμῶν, ἂν δώσητε προσοχὴν εἰς τοὺς λόγους μου. Ὁ προλαλήσας ἐφάνη, ὅτι ἀμφιβάλλει περὶ τοῦ δικαιώματος τούτου· ποῦ στηρίζεται, εἶπεν, αὐτό; Τὰ προηγούμενα, τὸ δίκαιον, τὸ συμφέρον, τὰ δεινὰ τοῦ πολέμου, τὰ πάντα ὑπάρχουσιν ὑπὲρ ἡμῶν· τὸ δικαίωμα αὐτὸ θεμελιοῦται εἰς ἀπόφασιν τῆς Ἐθνικῆς Συνελεύσεως ἱερὰν καὶ ἀπαραβίαστον· δὲν συμφωνῶ τῷ προλαλήσαντι, ὅτι δύναται ἀπολύτως νὰ καταστρέψῃ κεκτημένα δικαιώματα ἡ Συνέλευσις· ἐπιβλαβῆ δικαιώματα δύναται νὰ καταστρέψῃ, οὐχὶ ὅμως τὰ κεκτημένα ἐν τῷ πεδίῳ τῆς μάχης, καὶ ἐκπηγάσαντα ἐκ τῶν τάφων τῶν ὑπὲρ πατρίδος πεσόντων.

Ἐπαγρύπνησις

Ἡ Συνέλευσις καὶ δικαίῳ δὲν δύναται νὰ καταστρέψῃ τὰ τοιαῦτα δικαιώματα, Ὑμεῖς αὐτοὶ ἐκάμετε τὸ Σύνταγμα τῆς Τροιζῆνος καὶ τὸν χορηγοῦντα ἡμῖν τοῦτο τὸ δικαίωμα νόμον, ἀνέφερε νόμον συνελεύσεως Τροιζῆνος. Τὰ ὑπὸ τούτου παραχωρούμενα ἡμῖν δικαιώματα διακρίνονται εἰς ὑλικὰ καὶ ἠθικά, καὶ ἡ διάκρισις αὕτη καταγγέλλει τοῦ νομοθέτου τὴν ὀξύνοιαν· δὲν ἐννοοῦσεν οὗτος, εἰπὼν δικαιώματα πολίτου τὴν ἀπονομὴν ὀλίγων στρεμμάτων γῆς, ἀλλ' ἐν γένει τὰ πολιτικὰ δικαιώματα, ὧν κορωνὶς βεβαίως εἶναι τὸ προκείμενον τῆς ἀντιπροσωπεύσεως δικαίωμα, διότι ἄνευ τούτου, τὰ δικαιώματα οὔτε προστατεύονται, οὔτε πραγματοποιοῦνται· ἄνευ ἀντιπροσωπείας δικαιώματα δὲν στηρίζονται· ἀποβλέψατε εἰς τὰ πρὸ μικροῦ γεγονότα διὰ νὰ πεισθῆτε περὶ τῆς ἀληθείας ταύτης· διὰ τί συνήλθατε ἐνταῦθα, διὰ τί θέλετε συνέλθει καὶ τοῦ λοιποῦ περιοδικῶς; Μήπως διότι δὲν ἔχητε δικαιώματα; Οὐχί, ἀλλὰ διότι τὰ δικαιώματα ὑμῶν δὲν πραγματοποιοῦνται, ἂν δὲν ἐπαγρυπνῆτε ὑμεῖς αὐτοί· ἀλλὰ θέλετε μᾶς εἰπεῖ· δὲν εἶσθε δημόται, καὶ ἐγκατεστημένοι εἰς δήμους; Δὲν μετέχετε τῶν δημοτικῶν καὶ ἐπαρχιακῶν ἐκλογῶν καὶ δὲν θέλετε μετάσχει ἐπίσης καὶ τῶν βουλευτικῶν; Ναί, ἀλλ' ὑπάρχει διάκρισις μεταξὺ ἀτόμων καὶ ἠθικῶν προσώπων· ὡς ἄτομα μᾶς ἐδέχθητε καὶ ὁμολογοῦμεν τὴν χάριν· ἀλλ' ἤδη δὲν πρόκειται περὶ τούτου, ἀλλὰ περὶ ἐκείνων, τῶν ὁποίων οἱ ἀγῶνες καὶ τὰ δάκρυα, πρέπει ν' ἀντιπροσωπευθῶσι· δὲν θέλομεν ἀντιπροσωπεύσει ἐπαρχίας διότι εἴμεθα κάτοικοι τῆς ἐλευθέρας Ἑλλάδος, ἀλλ' ἂν αἱ ἐπαρχίαι ἐξέλιπον ἀπὸ ἡμᾶς, δὲν ἐπιζῶσι τάχα αἱ θυσίαι ἡμῶν, οἱ ἀγῶνες καὶ τὰ ἀνίατα δεινά, τὰ ὁποῖα ἐπάθομεν διὰ τὴν Ἑλλάδα;

Ἀνάπηροι καὶ τηκόμενοι

Τίς θέλει ὑψώσει τὴν φωνὴν διὰ τὸν ὀρφανόν, καὶ τὴν χήραν τοῦ Κρητός, διὰ τὸν ἀνάπηρον Σουλιώτην τὸν συρόμενον εἰς τὰς ὁδούς, διὰ τὸν ἐλεεινῶς τηκόμενον ἐν τῇ ἐνδείᾳ Μακεδόνα, Σάμιον, Κάσσιον καὶ λοιπούς, εἰμὴ πάλιν Κρής, Σουλιώτης, Μακεδὼν κ.τ.λ. ὅστις γνωρίζει ταύτας; Ἓν μόνον ἐκ τῶν πολλῶν ἀναφέρω παράδειγμα· μικρὸς συνοικισμὸς ἐγένετο πρὸ ὀκτὼ ἐτῶν εἰς Ἀταλάντην. οἱ συνοικισθησόμενοι ἔλαβον ἀπείρους ὑποσχέσεις, αἵτινες ὅμως πώποτε δὲν ἐξεπληρώθησαν· πρὸ ὀλίγων μηνῶν ἐπεσκέφθην τοὺς συμπολίτας μου τούτους, καὶ εἶδον ἄνδρας ἀγωνισθέντας τὸν ὑπὲρ πατρίδος ἀγῶνα, ἄλλους πίπτοντας ὑπὸ τοῦ πόνου τῶν πληγῶν, ἄλλους ἀπεγνωσμένους, οἵτινες κατελείπουσι τὰς θυγατέρας των ὀρφανὰς καὶ εἰς τὴν μανίαν τῆς πείνης, καὶ ἄλλων τὰ τέκνα ἐκτείνοντα χεῖρα ἱκέτιδα εἰς τοὺς διαβαίνοντας τὰς ὁδούς.

Ὅλων τούτων τῶν δικαιωμάτων τὸ ἄθροισμα νὰ μὴν ἀντιπροσωπεύεται, νὰ μὴν ἔχῃ οὐδένα προστάτην; Ὁ συνοικισμὸς δὲν ἐπραγματοποιήθη, καὶ ἴσως ποτὲ δὲν θέλει πραγματοποιηθῆ ἂν δὲν ὑπάρξῃ ἀντιπρόσωπος αὐτῶν· τὸ αὐτὸ θέλει συμβῇ καὶ εἰς τοὺς ἄλλους συνοικισμοὺς τῶν Κρητῶν, τῶν Ἠπειρωτῶν καὶ τῶν Μακεδόνων.

Ἀποχωροῦν

Ἂν ὑπῆρχεν ἐν τῇ Ἑλλάδι ἀντιπροσωπείας σύστημα, ἂν οἱ συνοικιζόμενοι εἶχον ἰδίους παραστάτας, ἡ Ἑλλὰς δὲν ἤθελεν ἔχει βεβαίως τὸ δυστύχημα νὰ ἰδῇ ἀποχωροῦντας εἰς τοὺς ὑπὸ τὴν Τουρκικὴν δυναστείαν τόπους τόσους Σαμίους, τόσους Κρῆτας κ.λ.π. τοῦτο πείθει ἡμᾶς νὰ ζητήσωμεν ἀντιπροσώπους σήμερον καὶ μόνον στενὸς ἐγωϊσμὸς μὴ ἐπιτρέπων οὐδεμίαν εἰς τὰ πράγματα ἔκτασιν, ἐδύνατο νὰ μᾶς εἴπῃ, ἄς ἀνατεθῇ εἰς ἄλλους ἡ τῶν δικαιωμάτων σας ὑπεράσπισις, διότι δὲν ἔχετε τὸν ἀπαιτούμενον ἀριθμόν· τὸ τοιοῦτον καταστρέφει τὸ τῆς ἀντιπροσωπεύσεως συμφέρον, διότι πᾶν ἰδιαίτερον συμφέρον ἀπαιτεῖ καὶ ἴδιον παραστάτην, δι' ὃν λόγον καὶ τὰ συμφέροντα δύο ἐπαρχιῶν δὲν ἀνατίθενται εἰς ἕνα καὶ τὸν αὐτόν. Δὲν εἶναι πιθανόν, ὥστε τὰ συμφέροντα τῶν συνοικισθέντων ἐν Ἀταλάντῃ νὰ εἶναι εἰς ἀντίθεσιν μὲ ἐκεῖνα τῶν κατοίκων αὐτῆς; Ἐπομένως ποῖον δίδομεν ἔχομεν, ὅτι τὰ συμφέροντα αὐτῶν θέλουσιν ἀντιπροσωπευθῆ δεόντως παρὰ τοῦ παραστάτου Ἀταλάντης; Ἀλλὰ λέγουσιν, ὅτι ἐλλείπει ὁ ἀριθμὸς ἀλλὰ τὸν ἀριθμὸν δὲν εἶναι δυνατὸν πώποτε ν' ἀποκτήσωμεν, ἂν δὲν λάβωμεν τὸ δικαίωμα τοῦ νὰ ἔχωμεν μέρος εἰς τὴν νομοθετικὴν ἐξουσίαν· ἐκτὸς τούτου ἡ βαρύτης τῶν δικαιωμάτων εἶναι ἀνεξάρτητος τοῦ ἀριθμοῦ, συνίσταται εἰς τὴν διάφορον φύσιν αὐτῶν, καὶ ἀπαιτεῖ ἰδιαιτέραν παράτασιν. Διὰ τοῦτο εἰς τὴν Ἀγγλίαν ἀντιπροσωπεύονται πανεπιστήμια, καὶ οἱ πέντε λιμένες αὐτῆς, ἂν καὶ περιέχωνται ἐντὸς ἐπαρχιῶν, διότι τὰ συμφέροντα αὐτῶν τῶν ἠθικῶν προσώπων χρήζουσιν ἰδιαιτέρως προστασίας. Ἐπίσης εἰς τὴν Γερμανίαν ἀντιπροσωπεύονται τὰ πανεπιστήμια, καὶ διὰ τὸν αὐτὸν λόγον νομίζω, ὅτι ἤθελεν εἶσθαι καλὸν καὶ τὸ ἡμέτερον πανεπιστήμιον νὰ ἔχῃ παραστάτην εἰς τὴν Βουλήν. Τὸ ἡμέτερον δικαίωμα εἶναι καθιερωμένον, καὶ ὄχι ἐξαιρετικόν, ἀλλὰ καὶ ἐξαιρετικὸν ἂν ἦτο, ἔχομεν παραδείγματα ἄλλων ἐθνῶν παραδεχθέντων τὰς τοιαύτας ἐξαιρέσεις.

Ἂν δὲν δοθῇ τὸ δικαίωμα τοῦτο εἰς τοὺς πρόσφυγας, παρατηρήσατε, ὅτι δὲν δίδεται οὐδὲν πλέον αὐτοῖς, παρὰ ὅσα ὁ νόμος τῆς ἰθαγενείας παρέχει μετ' ὀλίγον χρόνου διάστημα εἰς πάντα ξένον, καὶ οὕτως ἐξαλείφεται ὡραῖον μέρος ἐκ τῶν σελίδων τῆς ἱστορίας.

Ἀντιπροσωπεύομεν θυσίας

Τὸ δικαίωμα τοῦ ψηφοφορεῖν εἶναι πολύτιμον, ἀλλὰ δὲν συμβάλλει εἰς ὑπεράσπισιν τῶν ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος θυσιῶν τῶν συμπολιτῶν μας. Ὅθεν καὶ ἐὰν δὲν ἦτο καθιερωμένον τὸ δικαίωμα τοῦτο, ἔπρεπε πρὸς τιμὴν τοῦ Ἔθνους νὰ καθιερωθῇ· τὸ ὅτι δὲν ἔχομεν ἐπαρχίας καὶ τὸν ἀπαιτούμενον ἀριθμὸν τῶν κατοίκων δὲν πρέπει νὰ σᾶς ἐμποδίσῃ τοῦ νὰ ἀναγνωρίσητε εἰς ἡμᾶς τοῦτο τὸ δικαίωμα, διότι εἰς ὅλας τὰς Συνελεύσεις καὶ τὰς Βουλὰς εἴχομεν παραστάτας· εἰς τὴν Συνέλευσιν τοῦ Ἄργους, εἰς ἐκείνην τῆς Προνίας, εἰς τὴν ἐνεστῶσαν Συνέλευσιν δὲν ἀντιπροσωπεύομεν ἐπαρχίας, ἀλλὰ θυσίας, ἀγῶνας, καὶ αἵματα, ὅσα ἐχύθησαν διὰ τὴν ἑλληνικὴν παλιγγενεσίαν· δὲν ἀμφιβάλλω, ὅτι ἡ Συνέλευσις θέλει πραγματοποιήσει σήμερον τὰ δικαιώματα ἡμῶν, παραχωροῦσα τὰ μέσα τῆς ὑπερασπίσεως.

(1) Τοῦ Μεταξᾶ, τοῦ ὑπουργοῦ καὶ Ἐξωτερικῶν

Ἠγνοεῖτο ἡ ἔκτασις

Ἄλλος εἶπε, βλέπων ἐξηντλημένην τὴν ὑπομονὴν τῆς Συνελεύσεως θέλει περιορισθῆ εἰς ὀλίγα· τὸ ἐπιχείρημα τῶν ὑπὲρ τῶν σωματείων ὁμιλούντων εἶναι, ὅτι τὸ Σύνταγμα τῆς ἐν Τροιζῆνι Συνελεύσεως λέγει «Ἑλληνικαὶ ἐπαρχίαι εἶναι ὅσαι ἔλαβον τὰ ὅπλα, ἢ θέλουσι λάβει», ἀλλ' εἰς τοῦτο συμφωνεῖ καὶ αὐτός, διότι οὕτως ἀπήτει ἡ τότε κατάστασις τῶν πραγμάτων νὰ ἐκφρασθῆ τὸ Σύνταγμα, ἀγνοουμένης τῆς ἐκτάσεως τῶν ὁρίων τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους, καὶ τῆς τύχης ὅλων τῶν ἐπαρχιῶν ἐν γένει. Εἶναι γνωστοὶ τοῖς πᾶσιν οἱ λόγοι, δι' οὓς ἦσαν δεκτοὶ Βουλευταὶ τῶν σωματείων, ὁ κυβερνήτης εἶπεν, εἰς τὰς ἐγκυκλίους του ὅτε συνεκαλεῖτο ἡ ἐν Ἄργει Συνέλευσις, ὅσαι ἐπαρχίαι δὲν διωργανίσθησαν εἰσέτι.

Ἀλλὰ σήμερον μετὰ τὴν ἐγκαθίδρυσιν τῆς Βασιλείας, ἀφοῦ παρῆλθον δέκα ἔτη καὶ ἔγιναν δῆμοι, καὶ ὁριστικαὶ ἐπαρχίαι, ὅλοι ἐγκατέστησαν, ἀπέκτησαν περιουσίαν τινά, πῶς εἶναι δυνατὸν νὰ ζητοῦν τινὲς ἔτι καὶ νῦν τὴν ὑπὸ τῶν Σωματείων ἐξάσκησιν τοιούτου δικαιώματος, λαβόντος χώραν ἐν δειναῖς περιστάσεσι διὰ πολιτικούς; Τὸ κατ' αὐτὸν φρονεῖ ὅτι τὸ τοιοῦτον δικαίωμα οὐ μόνον δὲν ὠφελεῖ ἀλλὰ καὶ πλέον πρὸς βλάβην τῶν σωματείων εἶναι, καθότι πᾶς μεταναστεύσας εὑρίσκεται ἐγκατεστημένος εἴς τινα ἐπαρχίαν. π.χ. εἰς τὴν εἰδικὴν του ἠξεύρει πολλοὺς ὡς καὶ εἰς τὴν τῆς Ἐπιδαύρου Λιμηρᾶς, ἐγκατεστημένους πρὸ πολλοῦ, ἀπολαμβάνοντας πληρέστατα τὰ πολιτικὰ δικαιώματα, καὶ ἀποκτήσαντας ἰδιοκτησίας.

Σπουδαρχοῦν

Εἰς τὰς ἐκλογὰς τῶν ἀντιπροσώπων, ὑπὲρ πάντα ἄλλον οἱ τῶν ἐπαρχιῶν ἀντιπρόσωποι, γνωρίζουσι τὰς ἀνάγκας τούτων, καὶ τὰ συμφέροντά των· διότι συνοικοῦσι μετ' αὐτῶν, ἐνῷ οἱ θέλοντες ν' ἀντιπροσωπεύωσιν αὐτοὺς σήμερον, σπουδαρχοῦντες μετὰ τὴν 3 Σεπτεμβρίου τὸ τοῦ πληρεξουσίου ἀξίωμα, ἔγραφον εἰς τοὺς ἐν ταῖς ἐπαρχίαις αὐτόχθονας ἔχοντας ἐπιρροὴν ὥστε νὰ προσπαθήσουν, ἂν εἶναι ἐκεῖ μεταναστεύσαντες, νὰ τοὺς συνάξουν, καὶ κάμουν ἐκλογὴν καὶ νὰ ἐκλέξωσιν αὐτούς (τοῦτο δύναται ν' ἀποδείξῃ εἶπεν, ἄν τις ἀμφιβάλῃ) Ἐκ τοῦ περιστατικοῦ τούτου ἐξάγεται πόσην φροντίδα ἔχουν ὑπὲρ αὐτῶν. Ἡ διάκρισις τὴν ὁποίαν ζητοῦν οἱ ἐναντίοι εἶναι πρὸς βλάβην τῶν ἐντολέων των, διότι πῶς δύναται ἡ Βουλὴ νὰ τοὺς ἀδικήσῃ καὶ νὰ μὴ λάβῃ ὑπ' ὄψιν τὰ συμφέροντά των; Τὸ Ἔθνος πάντοτε τοὺς ἐτίμησε, τοῖς παρεχώρησε γαίας, καὶ λαμπρὰ κτήματα, τῶν ὁποίων οἱ κάτοικοι δὲν ἠξιώθησαν εἰσέτι.

Ἐὰν συνοικισθοῦν

Περαίνων τὸν λόγον, εἶπεν, ὅτι ἡ δικαιοσύνη ἀπαιτεῖ ὥστε, ὅταν κάμουν οὗτοι συνοικισμὸν ἀπαρτίζοντα τὸν ἐλάχιστον ἀριθμόν, τὸν ὁποῖον ὁ περὶ ἐκλογῆς Νόμος ἤθελεν ἀπαιτήσει διὰ τὴν ἐκλογὴν ἑνὸς Βουλευτοῦ, τότε νὰ ἐξασκήσουν τὸ δικαίωμα τοῦτο μόνοι, χωρὶς νὰ ὑποταχθοῦν εἰς ἄλλας πλησιοχώρους ἐπαρχίας. Τοῦτο δὲ θέλει εἶσθαι δικαίωμα, τὸ ὁποῖον αἱ ἐντὸς τῆς Ἑλλάδος ἐπαρχίαι δὲν θέλουν ἀπολαμβάνει, διότι εἰς αὐτὰς θέλει ἀπαιτηθῆ μείζων ἀριθμὸς κατοίκων.

Ἐδέχθημεν τοὺς ἀντιπροσώπους τῶν Σωματείων καὶ εἰς τὴν παροῦσαν Συνέλευσιν, διότι κατὰ τὴν 3 Σεπτεμβρίου ἐτέθη εἰς ἐνέργειαν ὁ περὶ ἐκλογῆς τῶν ἀντιπροσώπων νόμος, τοῦ 1829, ἐπὶ τέλους εἶπε, λάβετε ὑπ' ὄψιν σας τοὺς ὑπὸ τοῦ Γραμματέως τῶν Ἐξωτερικῶν ἐκτεθέντας λόγους, καὶ σταθμίσατε τὴν βαρύτητα αὐτῶν καὶ τὰς συνεπείας.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 3ης ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 1844

Μετὰ ταῦτα ἀνήγγειλεν ὁ Πρόεδρος εἰς τὴν Συνέλευσιν, ὅτι ἀντικείμενον τῆς σημερινῆς συνδριάσως εἶναι ἡ ἐξακολούθησις τῆς συζητήσεως τῆς προτάσεως τῶν πληρεξουσίων τῶν ἐν Ἑλλάδι ἐποίκων Θετταλῶν, Μακεδόνων, Ἠπειρωτῶν, Κρητῶν κ.λ.π. περὶ τοῦ δικαιώματος τῆς ἀντιπροσωπεύσεώς των εἰς τὴν Βουλήν.

Οἱ Σουλιῶτες

Ὁ πρῶτος ὑπὲρ τῆς προτάσεως λαβὼν τὸν λόγον (1), εἶπεν, ὅτι τὰ δι' αἵματος ἀποκτημένα δικαιώματα δὲν ἔχουν ἀνάγκην ὑπερασπίσεως, καὶ μ' ὅλα ταῦτα εἴμεθα εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ τὰ ὑπερασπισθῶμεν, διότι κατὰ δυστυχίαν καὶ ταῦτα ἀμφισβητοῦνται. Εἰς τὸ ἄρθρον 61 τοῦ σχεδίου τοῦ Συντάγματος ἔγινε πολὺς λόγος περὶ τῶν μεγάλων κατορθωμάτων καὶ τῶν ἀπείρων θυσιῶν τῶν τριῶν ναυτικῶν νήσων, Ὕδρας, Σπετσῶν καὶ Ψαρῶν, ἀλλὰ περὶ τοῦ Σουλίου μήτε κἂν τὸ ὄνομα ἤκουσα προφερόμενον παρά τινος, ἢ μήπως δὲν ἠγωνίσθησαν οἱ Σουλιῶται καί δὲν ἀπώλεσαν τοὺς τόπους των. Ἀναχαιτίζοντες κατὰ τὴν ἔναρξιν τοῦ ἀγῶνος τὴν ὁρμὴν τῶν ἐχθρῶν εἰς τὴν Ἤπειρον καὶ τοιουτοτρόπως προστατεύοντες τὴν ἀνάπτυξιν καὶ πρόοδον τῆς ἐπαναστάσεως τῶν μερῶν τούτων, ἐρρίφθησαν μετὰ τὴν καταστροφήν των ἐντὸς τῆς ἐλευθέρας Ἑλλάδος. Τοὺς ἐν αὐτῇ ἀγῶνας των ὅλοι τοὺς γνωρίζετε, καὶ δὲν εἶναι ἀνάγκη ἀπὸ ἐμὲ νὰ τοὺς ἀκούσητε. Τριακόσιοι ὀγδοήκοντα ἔπεσον ὄπισθεν τῶν Ἀθηνῶν, (2) τετρακόσιοι τεσσαράκοντα εἰς Νεόκαστρον καὶ παντοῦ ἐγέμισαν τὰ δάση καὶ τὰς πεδιάδας μὲ τὰ κόκκαλά των. Παραλείπω τόσους ἥρωας πεσόντας εἰς Καρπενήσιον καὶ εἰς Μεσολόγγιον. Ποία ἐλευθέρα ἐπαρχία ἔκαμε τόσας θυσίας, ὡς οἱ Σουλιῶται;

Τοιούτους ἀγῶνας, καὶ τοιαύτας θυσίας ἀνευρίσκει τις καὶ εἰς τοὺς Ἠπειρώτας, Θεσσαλούς, Μακεδόνας, Κρῆτας, Σαμίους καὶ λοιποὺς ἄλλους μεταναστεύσαντας εἰς τὴν ἐλευθέραν Ἑλλάδα. Ἀρνούμενοι εἰς αὐτοὺς τὴν ἀντιπροσωπείαν, ἀδικεῖτε τὰ μέγιστα.

Ὁ μετὰ τοῦτον ἀγορεύσας πληρεξούσιος, πρόκειται, εἶπε, περὶ ἀνδρῶν, τῶν ὁποίων τὰ δικαιώματα εἶναι ἀπαράγραπτα εἰς τὴν Ἑλληνικὴν κοινωνίαν, καὶ θὰ εἶναι διὰ πάντα· οὐδεὶς τὰ φιλονεικεῖ, μήτε τὰ ὑστέρησε μέχρι τοῦδε· ὁ λόγος μόνον εἶναι περὶ τῆς τάξεως καὶ τοῦ κατορθωτοῦ εἰς τὸ μέλλον μέρος τῶν δικαιωμάτων τούτων. Οἱ περὶ ὧν ὁ λόγος μετανάσται ἀπετέλεσαν μέρος τῆς Ἑλληνικῆς ἐπικρατείας,, ἀλλ' ἀποκλεισθέντες κατ' ἀνωτέραν θέλησιν ἐκτὸς τῶν ὁρίων τῆς ἐλευθέρας Ἑλλάδος, κατέφυγον ἐντὸς διὰ ν' ἀπολαύσωσι τὰ δικαιώματά των, τὰ ὁποῖα οὐδεὶς τοὺς τὰ ὑστέρησε, διότι πάντα τὰ ἐκ τοῦ πολέμου ἀγαθά, ἦταν κοινά. Θέλω ἤδη ἐξετάσει, ἐὰν ἀπήλαυσαν ὅ,τι καὶ ἡμεῖς.

Ἄτακτος τρόπος

Ἅμα ἦλθον εἰς τὴν Ἑλλάδα ἔκτοτε ἀνεγνωρίσθησαν ὡς ἀδελφοί, καὶ ἦτο χρέος μας νὰ τοὺς ἀποδώσωμεν τὰ ἴσα. Τὸ δικαίωμα τῆς ἀντιπροσωπείας καὶ ἡμεῖς καὶ αὐτοὶ τὸ απελάμβανον εἰς ἄτακτον τινὰ τρόπον, διότι τότε ἦταν ἀνάγκη ἀντιπροσωπεύσεως τῶν ἐμψύχων, καὶ ὄχι τῶν ἀψύχων. Ἦλθεν ὁ Βασιλεὺς καὶ ἤρχισε νὰ καθιεροῦται τότε τάξις τις. Διωργανίσθησαν οἱ δῆμοι καὶ αἱ ἐπαρχίαι, καὶ πάντες οἱ Ἕλληνες, συμμορφωθέντες μὲ τὴν εἰσαχθεῖσαν νέαν τῶν πραγμάτων τάξιν, συνεχωνεύθησαν διὰ τῆς ἀποκαταστάσεώς των εἰς τοὺς δήμους καὶ τὰς ἐπαρχίας.

---

(1) Ὁ πληρεξούσιος Σουλιωτῶν Κ. Μπότσαρης.

(2) Κατὰ τοὺς ἀγῶνας διὰ τὴν διάλυσιν τῆς πολιορκίας τῆς Ἀκροπόλεως καὶ ἰδίως εἰς τὴν καταστρεπτικὴν μάχην τοῦ Φαλήρου

Ἐξελέγησαν καὶ ἀπὸ ἐπαρχίας

Δὲν ὑπῆρξε δὲ οὐδεμία διαφορὰ μεταξύ των. Πάντες ἐξ ἴσου ἐνήργουν τὰ ἀστικὰ καὶ ἐπαρχιακὰ δικαιώματα καὶ ὄχι μόνον ἐκ τῶν μεταναστῶν, ἀλλὰ καὶ Γάλλοι καὶ Ἄγγλοι ἐδύναντο νὰ ἐκλεχθῶσι δημοτικοὶ σύμβουλοι καὶ δήμαρχοι, ὡς ἐξελέχθησαν εἰς Εὔβοιαν. Μετὰ τὴν δεκαετίαν ἀπηλαύσαμεν καὶ τὸ δικαίωμα τῆς ἀντιπροσωπείας καὶ μολονότι ἐκλογαὶ τῶν πληρεξουσίων εἰς τὴν παροῦσαν Ἐθνικὴν Συνέλευσιν ἔγιναν ὅπως καὶ κατὰ τὸ 1829, καὶ ἔπρεπεν οἱ Ἠπειρῶται νὰ ἐκλέξωσιν Ἠπειρώτην, οἱ Θετταλοὶ Θετταλὸν κλπ. μολαταῦτα πολλαὶ ἐπαρχίαι ἐξέλεξαν πληρεξουσίους των Θεσσαλοὺς καὶ Ἠπειρώτας κλπ. Τοῦτο ἀποδεικνύει, ὅτι τὸ ἔθνος ποτὲ δὲν ὑστέρησεν αὐτοὺς τῶν δικαιωμάτων των, ἀλλὰ μάλιστα ἐτίμησε πάντοτε τὴν ἱκανότητά των. Τοῦτο ἀντικρούει τοὺς εἰπόντας, ὅτι εἶναι ἀδύνατον ὁ μετάστάτης νὰ ἐκλεχθῇ Βουλευτής. Πλὴν θέλουν νὰ διατηρήσωσι τὸ ὄνομα τῆς πατρίδος των καὶ τὴν καταγωγήν των· καλὸν εἶναι τοῦτο, ἂς ἀποδώσωμεν εἴς τινα μέρη τῆς ἐλευθέρας Ἑλλάδος τὸ ὄνομα τῆς Θεσσαλίας, Ἠπείρου κλπ. Ἡ Τουρκία δὲν δικαιοῦται ποσῶς νὰ μᾶς ζητήσῃ λόγον ἕνεκα τούτου. Δὲν ἔγινε πρώτην φορὰν λόγος περὶ συνοικισμῶν, ἐδόθησαν μάλιστα καὶ ἄλλοτε ἄδειαι καὶ ἐμψύχωσις, ἀλλὰ εἴτε ἡ ἐπιθυμία, εἴτε τὰ μέσα ἔλλειπον, οὐδεὶς τούτων ἐπραγματοποιήθη. Τί πταίομεν ἡμεῖς; Τῶν μέσων καὶ ἡμεῖς στερούμεθα, διότι καὶ ἡμῶν ἡ περιουσία εἶχε καταστραφῆ· ἀλλ' οἱ δυνάμενοι νὰ ἐφορεύωσι, καὶ ἐνισχύωσι τοὺς συνοικισμούς, εὐχαριστήθησαν μᾶλλον εἰς τὰς ἀναπαύσεις τῶν Ἀθηνῶν, ἀφίνοντες τὸν λαὸν νὰ δυστυχῇ. Ἀναφέρουσι τὸ εἰς Ψαρριανοὺς διδόμενον δικαίωμα· ἀλλ' οἱ Ψαρριανοὶ εἶναι φερέοικοι, εἰσὶν ὅλοι εἰς πόλεις μόνον συγκεντρωμένοι, καὶ εὐκόλως δύνανται νὰ συνοικισθῶσιν. Οἱ ἔποικοι ὅμως τῶν ἄλλων μερῶν ἀποκατεστάθησαν ἤδη, καὶ εἶναι δύσκολον ὄχι εἰς ἓν νέα ἀλλὰ καὶ εἰς δεκαπέντε ἔτη νὰ συνοικισθῶσι. Περαίνων τέλος τὸν λόγον του δὲν ἀρνεῖται, εἶπε, τὸ δικαίωμα τῆς ἀντιπροσωπείας εἰς τοὺς μετανάστας, ἀλλ' ἐὰν οὗτοι εἶναι συγκεντρωμένοι ἢ συγκεντρωθῶσι, καὶ ἀποτελέσωσι καὶ ὀλιγώτερον τοῦ ἐλαχίστου ὅρου τοῦ ἀπαιτουμένου πληθυσμοῦ· ἀλλ'ἐπὶ ἁπλῶν ὑποσχέσεων καὶ εἰς ἰδανικὰ πράγματα δὲν εἶναι δίκαιον ν' ἀποδοθῇ ἀπὸ τώρα τὸ δικαίωμα τῆς ἀντιπροσωπεύσεως.

Πληθυσμὸς καὶ χῶρος

Δὲν θέλω κάμει ἐπαναλήψεις, εἶπεν ἄλλος τῶν πληρεξουσίων, διότι εἴμεθα ἤδη εἰς τὸ τέλος τῆς συζητήσεως. Ἐκ τῶν λόγων τῶν ἀντικρουόντων τὴν τῶν ἐποίκων αἴτησιν δὲν ἠδυνήθην νὰ ἐννοήσω, ὅτι ζητεῖ τις νὰ ἀφαιρέσῃ δικαίωμα ἐξ αὐτῶν. Ἄρχομαι τοῦ λόγου προαγγέλλων, ὅτι εἶμαι ὑπὲρ αὐτῶν, ἀλλὰ μὲ διαφοράν τινα, ἐνυπάρχουσαν ὁλόκληρον εἰς τὴν σημασίαν, τὴν ὁποίαν ἐγὼ δίδω εἰς τὴν λέξιν, ἀντιπροσωπεία, ἐκεῖνοι δὲ δὲν παραδέχονται. Τὸ 61 ἄρθρον δέχεται ὡς βάσιν τὸν πληθυσμόν, ὅστις εἶναι τῷ ὄντι ἡ μόνη βάσις, τὴν ὁποίαν σύνταγμα δύναται ν' ἀναφέρῃ· λέγων δὲ πληθυσμὸν ἐν γένει δὲν ὁρίζει τὸν ἀριθμὸν ἀλλ' ἀφίνει αὐτὸν εἰς τὸν νόμον τῶν ἐκλογῶν, ὅστις καὶ περὶ τούτου, καὶ περὶ τῆς περιφερείας τῆς γῆς, ἐν ᾗ ἐνεργεῖται ἡ κατὰ μέρος ἐκλογὴ θέλει διαλάβει· ἐντεῦθεν εἶναι δῆλον, ὅτι ἡ ἀντιπροσωπεία προστατεύει ὑλικὰ συμφέροντα προκύπτοντα ἐκ κινητῆς ἢ ἀκινήτου περιουσίας, ἢ ἐκ βιομηχανίας· ἐκ τοῦ ὁρισμοῦ τούτου ἐξάγεται, ὅτι, ὅσιν καὶ ἂν εὐγνώμων ἡ Συνέλευσις, πρὸς τοὺς ἐποίκους διὰ τὸν κατὰ τὸν ἀγῶνα ἀνδραγαθήματα αὐτῶν, δὲ δύναται νὰ παραδεχθῇ, ὅτι διὰ τῶν τοιούτων παραχωρήσεων ἀνεγείρει μνημεῖα τῶν κατορθωμάτων, ἢ ἀπονέμει φόρον εὐγνωμοσύνης.

Δὲν συνέβη

Ἡ ἀντιπροσωπεία δὲν ἔχει ὑπ' ὄψιν τὸ παρελθόν, ἀλλὰ τὸ παρὸν διαθέτει καὶ τὸ μέλλον. Ζητοῦσιν οἱ ἔποικοι τὴν ἀντιπροσωπείαν διὰ πραγματικὰ συμφέροντα; Τίς ἀρνεῖται ταύτην; Ἀλλὰ ποῦ εἰσίν; Σήμερον δὲν ἔχομεν πλέον ἀδιοργανώτους ἐπαρχίας· ἐὰν λοιπὸν εἶναι ἐντὸς κοινότητος ἢ δήμου, ἡ ἐπαρχίας, ταῦτα θέλουσιν ἔχει τοὺς νομίμους ἀντιπροσώπους των, ἑπομένως καὶ τὰ συμφέροντα τῶν ἐν τούτοις οἰκούντων ἐποίκων θέλουσι προστατεύεσθαι ἐπίσης ὡς τὰ τῶν ἄλλων κατοίκων κατ' εὐαγγελικὴν τῷ ὄντι ἰσότητα· ἀλλ' ἔχομεν διάφορον καταγωγήν, λέγουσι, καὶ ὄνομα, θέτον διάκρισιν μεταξὺ ἡμῶν καὶ ὑμῶν, ἑπομένως ἂν καὶ ἀπολαύωμεν τοῦ δικαιώματος τοῦ ἐκλέγειν καὶ ἐκλέγεσθαι, ἐπιθυμοῦμεν καὶ τὴν ἀντιπροσωπείαν ὡς ἰδανικόν ἀγαθόν, διότι ἀποκλειστικὸν πνεῦμα δύναται νὰ μᾶς παραγκωνίσῃ. Οἱ προλαλήσαντες ἀπέδειξαν, ὅτι κατὰ τὸ παρελθὸν τὸ τοιοῦτον δὲν συνέβη· ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῆς ὑποθέσεως, ὅτι ἤθελε συμβῇ κατὰ τὴν πρώτην περίοδον, ὥστε οἱ ἔποικοι νὰ μὴ δυνηθῶσι νὰ ἐκλεχθῶσι, πάλιν δὲν ἔχουσι τί νὰ φοβηθῶσι, διότι τοῦ λοιποῦ οἱ Βουλευταὶ δὲν θέλουσιν ἀντιπροσωπεύει τὰς ἐπαρχίας, ἀλλὰ τὸ ἔθνος, δὲν θέλουσι προστατεύει μόνον τὰ τῶν ἰθαγενῶν συμφέροντα, ἀλλὰ καὶ ἐκεῖνα τῶν ἴσων μὲ τοὺς ἰθαγενεῖς. Τὸ παρελθὸν μᾶς φοβίζει, λέγουσι, διότι ἀπεφασίσθησαν συνοικισμοί, ἐδόθησαν ὑποσχέσεις πρὸς πραγματοποίησιν αὐτῶν ἀλλὰ κἀμμία ποτὲ δὲν ἐξεπληρώθη, ἐντεῦθεν δὲ κατήντησαν εἰς ἐλεεινὴν κατάστασιν οἱ ἀγωνισθέντες τὸν ὑπὲρ ψυχῆς πόλεμον, καὶ τὰ τέκνα αὐτῶν κατήντησαν εἰς μεγάλην ἀπελπισίαν· καὶ πάντα ταῦτα ἔφερον τὴν 3ην Σεπτεμβρίου. Μήπως οἱ αὐτόχθονες δὲν ἔπαθον τὰ αὐτὰ ἐκεῖνοις; Μήπως τοῦ Πεταλιδίου ὁ συνοικισμὸς εἶδε λαμπροτέραν τύχην; Τοῦ λοιποῦ δὲν ὑπάρχει πλέον τῶν τοιούτων ὁ φόβος, διότι ἔχομεν βουλάς, τὸ δικαίωμα τῆς ἀναφορᾶς, καὶ ὑπευθύνους ὑπουργούς· ὅθεν τοῦ ζητουμένου δικαιώματος, ὡς ἐξαιρετικοῦ, δὲν βλέπω οὔτε τὴν ἀνάγκην οὔτε τὴν ὠφέλειαν· ὁ συνοικισμὸς συμφέρει βεβαίως καὶ εἰς τοὺς ἐποίκους καὶ εἰς τὸ ἔθνος, ἀλλὰ δὲν βλέπω κατὰ τί τὸ δικαίωμα τῆς ἀντιπροσωπείας, διδόμενον αὐτοῖς ἐν εἴδει προκαταβολῆς θέλει συντελέσει εἰς τὴν διάπραξιν αὐτῶν.

Τὰ δικαιώματα τῶν Συνελεύσεων

Προσέξατε, λέγουσι, μήπως δικαιώματα ἀποκεκτημένα καταστρέψητε, ἀρνούμενοι τὸ δικαίωμα τοῦτο· ἀλλὰ τῶν συνελεύσεων αἱ ἀποφάσεις δὲν εἶναι σεβασταί, εἰμὴ εἰς τὰς Βουλάς, οὐχὶ δὲ εἰς τὰς Συνελεύσεις, αἵτινες συγκροτοῦνται διὰ νὰ μεταβάλωσι τὰ παρὰ τῶν προγενεστέρων γενόμενα· ἀλλ' ἐὰν ἦτο κἂν ἀποφάσεις Συνελεύσεων, ἤθελον ἔχει κάποιον λόγον, πλὴν τοιοῦτον δὲν ὑπάρχει. Ὁ τῶν 1822 νόμος δὲ ἀναφέρει τι περὶ τούτου. Τὸ τῆς Ἑρμιόνης ψήφισμα δὲν λέγει, εἰμὴ περὶ τῶν ἀγαθῶν τοῦ πολέμου, ὅτι εἰσὶ κοινά, καὶ τὴν ἀπὸ κοινοῦ συμμετοχὴν ἐπιθυμοῦμεν πάντες· τὸ δὲ ἄρθρον τοῦ Συντάγματος τῆς Τροιζῆνος δὲν ἀναφέρει ἄλλο τι, εἰμὴ ὅτι ἡ Ἑλληνικὴ Ἐπικράτεια συνίσταται ἐκ τῶν λαβουσῶν τὰ ὅπλα ἐπαρχιῶν κ.λ.π. Περὶ τούτου δὲν ἐλέχθησαν προχθὲς τὰ δέοντα. Παρατηρῶ μόνον, ὅτι τὸ ἄρθρον 8 τοῦ Συντάγματος ἀναφέρει, «νόμος ἰδιαίτερος» ὁ δὲ νόμος οὗτος δὲν ἐξεδόθη πώποτε· τὸ δὲ ψήφισμα τῶν 1829 τοῦ Κυβερνήτου πραγματεύεται περὶ τῶν ἐπαρχιῶν ἐκείνων, ὡς ἀδιωργανίστων ἔτι.

Προχθὲς παρετήρησα, ὅτι ἦτον εἰς ἀντίφασιν οἱ ὑπὲρ τῆς προτάσεως ἀγορεύσαντες, ὁ μὲν εἰπών, ὅτι θέλουσι τὸ δικαίωμα τοῦτο, ὄχι διὰ νὰ προστατεύωνται ἀτομικὰ συμφέροντα, ἀλλὰ τὰ ἠθικὰ τῶν ἐπαρχιῶν ἐκείνων δικαιώματα, ὁ δὲ ἐναντίον· ἐντεῦθεν ἐξάγεται τὸ συμπέρασμα, ὅτι καὶ οἱ δεινότεροι ρήτορες συγχέονται, ὁσάκις τὰ ἐπιχειρήματα αὐτῶν δὲν στηρίζονται εἰς τὸν ὀρθὸν λόγον, ἀλλ' εἰς αἰσθήματα τῆς καρδίας. Ἐνῷ προχθὲς ὁ Γραμματεὺς τῶν Ἐξωτερικῶν εἶπεν, ὅτι πρέπει νὰ λύσωμεν τὸ ζήτημα μὲ τὸν νοῦν, καὶ ὄχι μὲ τὴν καρδίαν, δύο μετὰ ταῦτα ἀγορεύσαντες εἶπον, ὅτι ἐξέθηκε τὸ νὰ λύσωμεν μὲ τὴν καρδίαν, καὶ ὄχι μὲ τὸν νοῦν.

Ἐὰν θέλουν

Δυσὶν θάττερον, ἢ θέλουν καθ' ὃ ἐγκατεστημένοι ἤδη ἐντὸς τῆς Ἑλλάδος νὰ ἐξασκήσωσι μεθ' ἡμῶν, ἀσπαζόμενοι τὴν ἰσότητα, τὸ δικαίωμα τοῦ ἐκλέγειν καὶ ἐκλέγεσθαι, ἢ νὰ διατηρήσωσι τὸ ὄνομα τῆς καταγωγῆς, καὶ τότε πρέπει νὰ ἐνδώσωμεν· ἄς δώσωμεν τότε εἰς αὐτοὺς τὸ δικαίωμα τοῦτο ἐξαιρετικὸν καὶ προνομιοῦχον, ὅτε ἔχωσι τὸ δικαίωμα τῆς ἀντιπροσωπείας εἰς ἑαυτούς, ἀλλ' ἅμα ὁ πληθυσμὸς αὐτῶν φθάσῃ πραγματικῶς τὰ 2)3 καὶ αὐτὸ τὸ 1)2 (συγκαταβαίνω) τοῦ ἐλαχίστου ὅρου τοῦ πληθυσμοῦ, τὸ ὁποῖον ἡ Συνέλευσις ἤθελεν ἀποφασίσει δι' ἕνα Βουλευτήν. Ἡ διάκρισις αὕτη βεβαίως εἶναι προνομιοῦχος. Ἀλλ' ὡς προκαταβολὴ τὸ δικαίωμα τοῦτο δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ δοθῇ, ἢ δοθὲν νὰ ἐκτελεσθῇ διότι σποράδην νὰ γίνῃ ἡ ἐκλογὴ εἶναι ἀδύνατον. Ἡ διακεκριμένη ἐνέργεια τοῦ δικαιώματος τῆς ἀντιπροσωπείας οὐ μόνον προξενεῖ σκάνδαλον, ἀλλ' εἶναι καὶ ἀδύνατον νὰ γίνῃ· ἀνακαιφαλαιῶν εἶπεν, ὅτι εἶναι τῆς γνώμης νὰ τεθῇ ἐντὸς τοῦ αὐτοῦ ἄρθρου τοῦ Νόμου τῶν ἐκλογῶν, ὅστις θέλει διαλάβει περὶ τοῦ ἐλάχιστου ἀριθμοῦ τῶν πεμπόντων ἕνα Βουλευτήν, ὅτι τὸ ἥμισυ τούτου τοῦ ἀριθμοῦ ἀπαιτεῖται πραγματικῶς διὰ τοὺς ἐποίκους. Ἀνέγνω ἐπὶ τέλους τὴν τροπολογίαν του.

Ἐντεῦθεν ἀνεγνώσθη αὖθις ἡ τροπολογία, καὶ ἐτέθη τὸ ζήτημα «ἐρωτᾶται ἡ Συνέλευσις, ἂν παραδέχεται τὸ προταθὲν ψήφισμα ὑπὸ τοῦ πληρεξουσίου Ἠπειρωτῶν, ἢ τὴν τροπολογίαν τοῦ πληρεξουσίου Καλαβρύτων.»

Ψηφοφορίας δὲ γενομένης δι' ὀνομαστικῆς κλήσεως, ἐλύθη ἀποφαστικῶς διὰ τὴν δευτέραν διὰ ψήφων 104 : 78 τότε ὁ Πρόεδρος ἐκήρυξεν: Ἡ Συνέλευσις παρεδέχθη τὴν τροπολογίαν τοῦ πληρεξουσίου Καλαβρύτων διὰ ψήφων 104:87·ἡ γενομένη παραδεκτὴ τροπολογία ἔχει οὕτω:

«Ἡ τῆς 3 Σεπτεμβρίου

Ἐν Ἀθήναις Ἐθνικὴ τῶν Ἑλλήνων Συνέλευσις

Ψ η φ ί ζ ε ι

Ὅτι εἰς τοὺς μεταναστεύσαντας δίδεται τὸ δικαίωμα τοῦ νὰ ἔχωσιν εἰς τὴν Βουλὴν ἰδιαίτερον Ἀντιπρόσωπον, ὁσάκις πραγματικῶς συνοικισθέντες ἀποτελέσωσι δῆμον, πόλιν, ἢ ἐπαρχίαν χωριστὴν καὶ παρουσιάσωσι πληθυσμὸν ἴσον μὲ τὸ ἥμισυ τοῦ ἐλαχίστου ὅρου, τὸν ὁποῖον ὁ περὶ ἐκλογῆς νόμος θέλει προσδιορίσει διὰ τὴν ἐκλογὴν ἑνὸς Βουλευτοῦ».

Τριετία

Ἀκολούθως ἀνεγνώσθη παρὰ τοῦ εἰσηγητοῦ τὸ ἄρθρον 62 τοῦ σχεδίου, ἔχον οὕτω:

«Ἄρθρον 62

«Οἱ Βουλευταὶ ἐκλέγονται κατὰ τριετίαν».

Ἐγένετο δὲ παμψηφεὶ παραδεκτὸν εἰς τὴν Συνέλευσιν

Ἀνεγνώσθη παρὰ τοῦ εἰσηγητοῦ τὸ ἑπόμενον ἄρθρον 63. Παρετηρήθη δὲ ὑπ' αὐτοῦ, ὅτι ἀπὸ τὸν α΄ παράγραφον πρέπει νὰ ἀφαιρεθῇ τὸ «Ἕλλην τὸ γένος», διότι καὶ ἤδη ἔχομεν πολλούς, μὴ ὄντας μὲν Ἕλληνας τὸ γένος, ἀπολαύοντας ὅμως πληρέστατα τὰ ἀστικὰ καὶ πολιτικὰ δικαιώματα, καὶ εἶναι ἄδικον νὰ στερήσωμεν αὐτοὺς τοῦ δικαιώματος τοῦ ἐκλέγεσθαι.

Ἡλικία

Εἷς τῶν πληρεξουσίων παρετήρησεν, ὅτι ὡς ἐλάχιστος ὅρος τῆς ἡλικίας τοῦ Βουλευτοῦ νὰ ὁρισθῇ τὸ εἰκοστὸν πέμπτον, καὶ ὄχι τὸ τριακοστὸν ἔτος, διότι αἱ ἐπαρχίαι στεροῦνται ἱκανοτήτων, νέοι δὲ διάφοροι, μορφούμενοι καθ' ἑκάστην εἰς τὰ ἀνώτερα ἐκπαιδευτικὰ καταστήματα τῆς Εὐρώπης καὶ Ἑλλάδος, θέλουν φανῆ ἀρκετὰ χρήσιμοι.

Τὴν τροπολογίαν ταύτην ἀντέκρουσεν ὁ εἰσηγητής, διότι εἶπε, τὸ θερμουργὸν τῆς νεότητος πρέπει νὰ συγκερνᾶται μὲ τὴν πεῖραν, ὁ ἄνθρωπος δὲ πρὸ τοῦ τριακοστοῦ ἔτους τῆς ἡλικίας του δυσκόλως ἀποκτᾷ ἐκείνην τὴν ἐμπειρίαν, ἥτις ἐγγυᾶται τὴν πολιτικὴν φρόνησιν, καὶ ἱκανότητα. Καὶ εἰς Γαλλίαν ἐπαρουσιάσθη τὸ ζήτημα τοῦτο, παρεδέχθησαν ὅμως τὸ 30ον ἔτος, ἂν καὶ ἐκεῖ ὁ νέος σπουδάζων ἀποκτᾷ συγχρόνως καὶ τὴν πεῖραν τοῦ κόσμου.

Τὸ κλῖμα

Τὸν εἰσηγητὴν ἕτερος πληρεξούσιος, ἀντέκρουσε, λέγων ὅτι τὸ ζήτημα τοῦτο πρέπει νὰ ἐξετασθῇ ἀνεξαρτήτως ἀπὸ τὰ ἄλλα ἔθνη, διότι καὶ τὸ κλῖμα, καὶ αἱ περιστάσεις ἔχουν μεγίστην ἐπιρροὴν εἰς τὴν διανοητικὴν διάπλασιν τοῦ ἀνθρώπου. Καὶ εἰς τὰ πλέον ψυχρότερα κλίματα δὲν ἀπήτησαν περισσότερον τοῦ τριακοστοῦ ἔτους· εἰς δὲ τὴν Ἑλλάδα καὶ τὸ θερμὸν τοῦ κλίματος καὶ αἱ περιστάσεις διεγείρουν ταχύτερα τὸν ὀργασμὸν ἐκεῖνον τοῦ πνεύματος ὅστις ἀναπτύσσει τὸν νέον· ὥστε δὲν εἶναι ἀμφιβολία ὅτι ὁ παράτινος ἐπαρχίας ἐκλεχθησόμενος ὡς Βουλευτὴς καὶ ἂν δὲν ἔφθασε τὸ τριακοστὸν ἔτος τῆς ἡλικίας του φέρει ὅμως πᾶσαν ἐγγύησιν πολιτικῆς ἱκανότητος.

Ἐφ' ἱκανὸν συζητηθείσης τῆς προτάσεως ταύτης, ὁ Πρόεδρος αἰτήσει τῆς Συνελεύσεως, ἔθεσεν εἰς ψηφοφορίαν τὸ ἑξῆς ζήτημα «ἀπαιτεῖται ὁ Βουλευτὴς νὰ ἔχῃ συμπληρωμένον τὸ 25 ἢ τὸ 30 ἔτος τῆς ἡλικίας του» Γενομένης δὲ ψηφοφορίας δι' ὀνομαστικῆς κλήσεως, ἐγένετο παραδεκτός, ὡς ἐλάχιστος ὅρος τῆς ἡλικίας τοῦ Βουλευτοῦ τὸ τριακοστὸν ἔτος διὰ ψήφων ἑκατὸν τριάκοντα ὀκτώ, πρὸς τεσσαράκοντα ἕξ.

Τότε ὁ Πρόεδρος ἐκήρυξεν, ἡ Συνέλευσις παρεδέχθη τὸ 30 ἔτος τῆς ἡλικίας.

Ο ΚΑΝΑΡΗΣ ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ

Κατὰ τὴν ἐπανάληψιν τῆς ψηφοφορίας καὶ παρὰ τὴν ἔντονον ἀντίδρασιν τῶν ἔξω τοῦ κοινοβουλίου ριζοσπαστικῶν στοιχείων, ἐπεκράτησαν αἱ ἀπόψεις τῶν κομμάτων Κωλέτη καὶ Μαυροκορδάτου διὰ τὴν ἰσοβιότητα. Ὁ πρωθυπουργὸς Α. Μεταξᾶς ἀπογοητευθεὶς ἐκ τῆς ἥττης του, ὑπέβαλε τὴν παραίτησιν του. Δὲν παρητήθη ὅμως ὁλόκληρος ἡ Κυβέρνησις. Μόνον ὁ ὑπουργὸς Παιδείας Μ. Σχινᾶς ἠκολούθησε τὸν πρωθυπουργόν. Τὴν προεδρίαν τοῦ ὑπουργικοῦ συμβουλίου ἀνέλαβεν ὁ Κωνσταντῖνος Κανάρης φρονῶν ὅτι ἐπεβάλλετο ἡ παραμονὴ τῆς κυβερνήσεως εἰς τὴν ἐξουσίαν μέχρι τερματισμοῦ τοῦ συντακτικοῦ ἔργου τῆς Συνελεύσεως, ὥστε νὰ ἐπηρεασθῇ ἡ ὅσον τὸ δυνατὸν πλέον φιλελευθέρα κατάρτησις τοῦ Συντάγματος.

Ἀνεξαρτήτως πάντως τῶν πολιτικῶν ἐπιδιώξεων τῶν δύο παρατάξεων, ἡ ἀνάδειξις ὡς πρωθυπουργοῦ τοῦ ἡρωϊκοῦ μπουρλοτιέρη τῶν Ψαρρῶν, ὁ ὁποῖος ἐξεκίνησεν ὡς μοῦτσος εἰς τὴν σταδιοδρομίαν του, διαπρέψας ὡς ἥρως εἰς τὸν ἀπελευθερωτικὸν ἀγῶνα καὶ καταστὰς θρύλος ὅλων τῶν ναυτικῶν τῆς Εὐρώπης, ἡ ἀνάδειξις ὡς πρωθυπουργοῦ τοῦ ἁπλοῦ ἐκείνου ναυτικοῦ ὁ ὁποῖος οὐδέποτε ἔπαυσεν νὰ γνωστοποιῇ ὅτι «γράμματα δὲν ξέρει», ποτελεῖ δικαίωσιν καὶ ἀναγνώρισιν τῶν ἀγώνων ἐκείνων οἱ ὁποῖοι προσέφερον τὸ αἷμα των διὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν τοῦ Ἔθνους.

Πάντως ἡ κυβερνητικὴ μεταβολὴ ἐθεωρήθη «ανε πίσημος», ἡ κυβέρνησις ἐθεωρήθη «ἀμετάβλητος» καὶ αἱ ἐργασίαι τῆς Συνελεύσεως συνεχίσθησαν ὁμαλῶς.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 11ης ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 844

Μετὰ ταῦτα ὁ Πρόεδρος ἀνήγγειλεν εἰς τὴν Συνέλευσιν, ὅτι κατὰ τὰ ἀποφασισθέντα εἰς τὴν προλαβοῦσαν συνεδρίασιν θέλει προβῇ κατὰ πρῶτον ἡ Συνέλευσις εἰς τὴν ἐκ νέου ψηφοφορίαν ἐπὶ τῶν ζητημάτων, ἐὰν ὁ Γερουσιαστὴς διορίζηται ἰσόβιος, ἢ ἐπὶ δεκαετίαν μόνον. Παρατηρήσας, δέ, ὅτι κατὰ τὴν χθεσινὴν ἀπόφασιν τῆς Συνελεύσεως καὶ κατὰ τὸ πνεῦμα τοῦ κανονισμοῦ θέλει ψηφοφορηθῆ ἕκαστον τῶν δύο τούτων ζητημάτων χωριστά, ἔθεσε πρῶτον εἰς ψηφοφορίαν τὸ ἑξῆς ζήτημα «ὁ Γερουσιαστὴς διορίζεται ἰσόβιος; ναὶ ἢ ὄχι;». Διορισθέντων δὲ παρὰ τῆς Συνελεύσεως δύο ψηφολεκτῶν, ἐγένετο ἡ δι' ὀνομαστικῆς κλήσεως ψηφοφορία, τῶν Γραμματέων (1) κρατούντων σημείωσιν, ὅπου κατέγραφον τὸ ὄνομα καὶ τὴν ψῆφον ἑκάστου πληρεξουσίου· ἀφοῦ δὲ ἀντιπαρεβλήθησαν οἱ ὀνομαστικοὶ οὗτοι κατάλογοι τῆς ψηφοφορίας, ἐξήχθη ὡς ἀποτέλεσμα ἡ καταφατικὴ λύσις τοῦ ζητήματος διὰ ψήφων 112 πρὸς 92.

Μετὰ ταῦτα ὁ Πρόεδρος ἐκήρυξεν, ὅτι ἡ Συνέλευσις παρεδέχθη νὰ διορίζωνται οἱ Γερουσιασταὶ ἰσόβιοι διὰ πλειοψηφίας 112 πρὸς 92 ψήφων.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 14ης ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 1844

Ἐνταῦθα ὁ πληρεξούσιος Ζυγοῦ καὶ Ἀντιπρόεδρος Κ. Α. Μεταξᾶς (1) λαβὼν τὸν λόγον, ἐξέθηκε ταῦτα. Ἔκρινον εὔλογον, ἀπαλλαχθεὶς ἤδη τῶν καθηκόντων τοῦ Προέδρου τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, καὶ τοῦ Γραμματέως τῶν Ἐξωτερικῶν, νὰ ἀναφέρω ὀλίγα τινὰ εἰς τὴν Συνέλευσιν, ὥστε νὰ μὴ παρεξηγηθῇ ἡ σιωπή μου, καὶ νὰ μὴν ἀποδοθῇ ἡ παραίτησίς μου εἰς ἄλλας αἰτίας, βέβαιος ὤν, ὅτι θέλετε ἐκτιμήσει καὶ νῦν, ὡς καὶ πρότερον τὰ εἰλικρινῆ πρὸς τὸ ἔθνος αἰσθήματά μου.

Δὲν δύναμαι νὰ ἐκθέσω

Λαβὼν μέρος εἰς τὴν μεταβολὴν τῆς γ' Σεπτεμβρίου, καὶ τεθεὶς εἰς τὴν θέσιν τοῦ Προέδρου τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, συνετέλεσα μετὰ τῶν ἄλλων Ὑπουργῶν εἰς τὴν διατήρησιν τῆς εὐταξίας καὶ τὴν συγκάλεσιν τῆς Ἐθνικῆς Συνελεύσεως, τὰ δύο ταῦτα οὐσιώδη ἔργα τοῦ Ὑπουργείου τῆς γ' Σεπτεμβρίου. Βάσις τῆς διαγωγῆς μου ἦτο ἡ διατήρησις τῆς ὁμονοίας καὶ τῆς ἀγάπης, ἐξ ὧν ἐπροσδοκᾶτο τοῦ τόπου ἡ ἀσφάλεια. Ἐπὶ τούτων τῶν ἀρχῶν θεμελιούμενος, ἐνήργησα ὅ,τι ἐδυνήθην χωρὶς ν' ἀποβλέψω εἰς ἄλλο τι, εἰμὴ εἰς τὸ συμφέρον τῆς πατρίδος· ἐκ τούτου τοῦ βήματος παρέσχον ὑποσχέσεις πρὸς ὑμᾶς, καὶ αἱ ὑποσχέσεις αὗται ἐξεπληρώθησαν κατὰ γράμμα.

Ἤδη ἐγγίζομεν εἰς τὸ τέλος τοῦ Συντάγματος, τὸ ὁποῖον καταρτίζεται μέτριον (2) καὶ σύμφωνον τῇ ἰδέᾳ τοῦ Συνταγματικοῦ πολιτεύματος· ἐπὶ τέλους ὅμως ἠναγκάσθην νὰ παραιτηθῶ τῆς ὑπουργικῆς θέσεως, οὐχὶ ὡς ἐκ τῶν συζητήσεων, οὐχὶ ἕνεκα ἰδεῶν, ἢ ἀρχῶν ἀντιθέτων πρὸς ἀρχὰς ἄλλων, ἀλλὰ διότι ἕνεκα περιστατικῶν, τὰ ὁποῖα δὲν δύναμαι νὰ ἐκθέσω ἤδη πρὸς ὑμᾶς, ἔβλεπον, ὅτι δὲν ἐδυνάμην πλέον, εἰς τὴν αὐτὴν θέσιν μένων, νὰ καταστῶ χρήσιμος καὶ ὠφέλιμος εἰς τὸ Ἔθνος. Ὅταν δέ τις δὲν εἶναι εἰς θέσιν ὥστε νὰ γίνηται ὠφέλιμος, δύναται νὰ καταστῇ καὶ βλαβερὸς ἔργῳ ἢ λόγῳ· ἀλλ' ὅμως ἐν τοῖς αὐτοῖς αἰσθήμασι καὶ μὲ τὸν αὐτὸν σκοπὸν θέλω διαμένει πάντοτε τοῦ νὰ γίνωμαι ὠφέλιμος εἰς τὴν πατρίδα.

Τὴν ἐξήγησιν ταύτην ἐνόμισα εὔλογον νὰ κάμω πρὸς ὑμᾶς, ὥστε νὰ μὴ παρεξηγηθῇ ἡ σιωπή μου καὶ νὰ μὴ ψυχρανθῇ ἡ μεταξὺ ἡμῶν ἀγάπη, ἐξ ἧς περιμένομεν πᾶν

---

(1) Γίνεται δηλαδὴ κανονικὴ ὀνομαστικὴ ψηφοφορία. Σήμερον ὅμως καὶ αὐτὴ ἡ ἐργασία τῶν γραμματέων ἐκτελεῖται ὑπὸ τῶν ψηφολεκτῶν βουλευτῶν καὶ μόνον βοηθητικῶς παρεμβαίνουν οἱ ὑπάλληλοι τῆς Βουλῆς

(1) Τὸ Κ σημαίνει τὸ «κύριος»

(2) Μετριοπαθές.

ἀγαθὸν καὶ τῆς κοινωνίας μας τὴν ἀποκατάστασιν. Ἂς φροντίσωμεν λοιπὸν νὰ ὠφεληθῶμεν ἐκ ταύτης τῆς περιστάσεως, διότι ἂν παραλείψωμεν αὐτήν, δυσκόλως θέλομεν δυνηθῆ νὰ εὕρωμεν μίαν ἄλλην.

Καὶ ὑπουργὸς Παιδείας

Μετὰ τοῦτο ὁ πληρεξούσιος Κορώνης Κ. Μ. Σχινᾶς, λαβὼν τὸν λόγον, εἶπεν· εὐγλωττοι ῥήτορες πολλάκις ἐπανέλαβον ἀπὸ τοῦ βήματος, ὅτι πρέπει, συντάττοντες τὸ ἡμέτερον πολίτευμα, νὰ ἔχωμεν ὑπ' ὄψιν καὶ ὑπογραμμὸν τὰ τῶν συνταγματικῶν Ἐθνῶν πολιτεύματα. Καὶ κατὰ τοῦτο μὲν εἶπον καλῶς, ἀλλ' ὅμως κάλλιον ἤθελεν εἶσθε, ἂν ἔλεγον ὅτι πρέπει ἐν γένει νὰ λαμβάνωμεν τὸ καλόν, ὅπου καὶ ἂν εὕρωμεν αὐτό. Οὕτως ἔπραξεν ὁ Σόλων νομοθετῶν, ὅτε καὶ ἐξ Αἰγύπτου, καίτοι μὴ συνταγματικῶς διοικουμένης, ἔλαβε τὸν κατὰ τῆς ἀργίας νόμον καὶ ἐκ τῆς Περσίας τὸν κατὰ ψεύδους. Οὕτως ἔπρεπε καὶ ἡμεῖς νὰ οἰκειοποιηθῶμεν νόμον κατὰ τοῦ ἀσεβοῦντος περὶ τὸ θρήσκευμα, ὥστε ποτὲ ὁ τοιοῦτος νὰ μὴ τελῇ τὰ δημόσια. Οἱ πρόγονοι ἡμῶν πρὶν παράσχωσιν εἴς τινα τοῦ δημοσίου διαχείρισιν, ὑπέβαλον αὐτὸν εἰς δοκιμασίαν, καὶ ἅμα ἔδιδον εἰς αὐτὸν ὑπηρεσίαν, ἐζήτουν εὐθύνας τῶν πράξεών του.

Παρακολουθείσας λοιπὸν καὶ ἐγὼ τὸ παράδειγμα τοῦ Γραμματέως τῶν Ἐξωτερικῶν, ἐξαιτοῦμαι τὴν προσοχὴν ὑμῶν, ἵνα ἐκθέσω ὀλίγα ἐπὶ τούτου. Εἰς πάντας ὑμᾶς εἶναι γνωστόν, ὅτι κατὰ τὴν μεταβολὴν τῆς γ΄ Σεπτεμβρίου ἐκρίθην κι' ἐγὼ ἄξιος τῆς Ὑπουργικῆς ἕδρας ἄνευ οὐδεμιᾶς ῥαδιουργίας, ἢ ἐνεργείας ἐναντίον εἰς τοὺς ὅρους τῆς ἠθικῆς. Ἀνεδέχθην, καὶ ἐξετέλεσα τὰ τοῦ Ὑπουργοῦ καθήκοντα μεθ' ὅσου ἐδυνήθην ζήλου. Περὶ μὲν τῶν ἱερῶν, πάντες γνωρίζετε, πόσον ἐπεμελήθην αὐτά· περὶ δὲ τῶν περὶ τῶν παιδείαν ἔργων ἔχετε ἐπίσης γνῶσιν· ἐνήργησα εἰς τὸ νὰ δοθῇ ἡ προσήκουσα συνδρομὴ εἰς τὴν δημοτικὴν ἐκπαίδευσιν, τὴν ὁποίαν εὗρον ἐγκαταλελειμμένην, καὶ συνεπλήρωσα τὴν ἀνωτέραν κατά τε τὸ προσωπικὸν καὶ τὸ βιβλιακόν, προετοιμάσας ἄλλα μείζονα ἔτι διὰ τὸ μέλλον. Ταῦτα ἐγένοντο ἕως προχθές, καθ' ἣν ἡμέραν ἔδωκα τὴν παραίτησίν μου, ἀκολουθήσας κατὰ τοῦτο τὸ παράδειγμα τοῦ Γραμματέως τῶν Ἐξωτερικῶν, μετὰ τοῦ ὁποίου συγχρόνως εἰσῆλθον εἰς τὰ ὑπουργικὰ καθήκοντα. Παρητήθην δὲ διὰ λόγους 1) διότι ἡ πολιτικὴ ἀποστολὴ ἦτο τετελεσμένη, καὶ 2) διότι ἐκ πολλῶν ὑλικῶν, καὶ ἠθικῶν ἀποδείξεων ἐπληροφορήθην, ὅτι δὲν ἠδυνάμην πλέον νὰ ὑπηρετήσω πρὸς ὠφέλειαν τοῦ κοινοῦ, καὶ συμφώνως μὲ τὴν ὑπόληψίν μου. Ἀναβὰς τὴν ὑπουργικὴν ἕδραν μὲ πεποίθησιν σταθερὰν τοῦ νὰ γίνω ὠφέλιμος εἰς τὸ Ἔθνος, κατέβην αὐτῆς ἄνευ οὐδεμιᾶς τύψεως τοῦ συνειδότος.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 15ης ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 1844

Ἀνεγνώσθησαν ἀκολούθως τὰ πρακτικὰ τῆς παρελθούσης συνεδριάσεως, τὰ ὁποῖα γενόμενα παραδεκτὰ εἰς τὴν Συνέλευσιν, ὑπεγράφησαν παρὰ τοῦ Προέδρου, τῶν Ἀντιπροέδρων καὶ Γραμματέων.

Σύμπνοια

Πρὶν ἡ Συνέλευσις προβῇ εἰς τὴν συζήτησιν τῶν ἀντικειμένων τῆς ἡμετέρας διαταγῆς, ὁ πληρεξούσιος τοῦ Ζυγοῦ Αἰτωλίας, λαβὼν τὸν λόγον, χθὲς εἶπεν, ἐξήγησα εἰς τὴν Συνέλευσιν τὰς ἀφορμάς, αἵτινες ὑπηγόρευσαν τὴν παραίτησίν μου ἀπὸ τὴν Προεδρίαν τοῦ Ὑπουργείου. Σήμερον δὲ λαβὼν ἀφορμὴν ἐξ ἐγγράφου τινός, ἀναγκάζομαι νὰ ὑποβάλω εἰς τὴν Συνέλευσιν σπουδαίας τινὰς παρατηρήσεις. Διὰ τῆς ψήφου ἀποφασίζονται τὰ πάντα μὲ ὁμόνοιαν καὶ ἀγάπην. Ἡ πλειονοψηφία εἶναι ὁ ἀνώτερος κυρίαρχος τῆς Συνελεύσεως, εἰς τὴν ὁποίαν πᾶς τις ὀφείλει νὰ ἀκούῃ, ἀλλὰ διὰ νὰ φέρῃ αἴσια εἰς τὸ Ἔθνος ἀποτελέσματα, καὶ διὰ νὰ καθιερωθῇ καὶ ἐφαρμοσθῇ τὸ ἱερὸν εὐαγγέλιον, τὸ ὁποῖον συντάσσομεν, ἀπαιτεῖται ὁμόνοια καὶ ἀγάπη. Δὲν εἴμεθα μόνον πατέρες οἰκογενειῶν, ἀλλὰ πατέρες ὁλοκλήρου τοῦ Ἔθνους, καὶ ἀπὸ τὴν σύμπνοιαν ἡμῶν κρέμαται τὸ πᾶν, ἡ εὐτυχία, ἢ δυστυχία τοῦ Ἔθνους, καὶ ἂς ἐνθυμώμεθα, ὅτι ἡ διαίρεσις ἡμῶν ἐνσπείρει εἰς τὸ Ἔθνος ἡμῶν τὸν σπόρον τῶν ἐμφυλίων ταραχῶν, τῶν ὁποίων τοὺς ὀλεθρίους καρποὺς ἐγεύθημεν πολλάκις. Τὴν σωτήριον ταύτην ἀρχὴν πρέπει νὰ δεχθῆτε μὲ συναίσθησιν ψυχῆς, διότι δι' αὐτῆς θὰ δυνηθῶμεν νὰ θεραπεύσωμεν τὰς ἀπείρους πληγάς, τὰς ὁποίας ἐπροξένησεν ἡ ξενικὴ διεύθυνσις τῶν πραγμάτων μας, ὠφελουμένη ἀπὸ τὰς διαιρέσεις μας.

Σύμπραξιν

Ἐγώ, καὶ εἰς τοῦτο ἐπικαλοῦμαι τὴν μαρτυρίαν τῶν ὅσων ἐγνώρισαν ἐμέ, καὶ συνέπραξαν μετ' ἐμοῦ, τὸ πᾶν ἐθυσίασα, καὶ εἶμαι ἕτοιμος νὰ θυσιάσω, διὰ τὴν σύμπνοιαν καὶ εὐδαιμονίαν τοῦ Ἔθνους μου, ἔχω δὲ πλήρη πεποίθησιν, ὅτι καὶ πάντες ὑμεῖς τὰ αὐτὰ φρονεῖτε. Ἀλλ' εἴμεθα ἄνθρωποι, καὶ ὑποκείμεθα εἰς λάθη καὶ παρεξηγήσεις, καὶ ἐντεῦθεν πάλιν δυνατὸν εἶναι νὰ προκύψῃ ὁ σπόρος τῆς διχονοίας καὶ τῶν ταραχῶν. Γράψατε εἰς τὴν καρδίαν σας μὲ ἀνεξαλείπτους χαρακτῆρας τοὺς λόγους τούτους διὰ νὰ μὴ κλαύσητε ἔπειτα πικρῶς καὶ εἰς μάτην. Τὸ κατ' ἐμὲ ἔπραξα, νομίζω, πᾶν ὅτι ἠδυνάμην νὰ πράξω ὑπὲρ τῆς εὐδαιμονίας τοῦ Ἔθνους. Ἡ δὲ παραίτησίς μου ἀπὸ τὸ Ὑπουργεῖον, ὅθεν αἱ περιστάσεις μὲ ἠνάγκασαν νὰ παραιτηθῶ, δὲν εἶναι ἀπάρνησίς μου εἰς τὴν σύμπραξιν.

Εἰς τὰ συνταγματικὰ μάλιστα Κράτη ἡ παραίτησις Ὑπουργοῦ δὲν εἶναι τίποτα. Ὅτι ὅμως μὲ προξενεῖ λύπην εἶναι αἱ παρεξηγήσεις, τὰς ὁποίας ἔκαμον τῆς παραιτήσεώς μου. Μὲ λυπεῖ μάλιστα, διότι παρεξηγήθη ἡ ὑπὲρ τῆς δεκαετίας μειοψηφία εἰς τὸ περὶ διαρκείας τῶν Γερουσιαστῶν ζήτημα, ὡς δολία καὶ ἀντεθνική.

Ἀντεθνικοὶ καὶ καταχθόνιοι ;

Ἡ ἰδέα τῆς δεκαετίας δὲν ἦτον ἔργον μιᾶς ἡμέρας, ἐντὸς τῆς Συνελεύσεως ἀλλὰ πολλῶν, καὶ ἐπήγασεν ἀπὸ τὴν ἐπιτροπὴν τοῦ Συντάγματος, ἥτις μόλις εἰς εἴκοσι ἡμερῶν διάστημα ἠδυνήθη νὰ σχηματίσῃ πεποίθησιν ὑπὲρ τοῦ συστήματος τῆς δεκαετίας. Τὸ παρὰ τῆς ἐπιτροπῆς παραδεχθὲν σύστημα δεκαετοῦς δοκιμασίας ἐθεώρησαν οἱ ἀποτελέσαντες τὴν μειονοψηφίαν ὡς ἐθνικώτερον καὶ δικαιότερον. Ἡ πλειονοψηφία ὅμως τῆς Συνελεύσεως παρεδέχθη τὴν ἰσοβιότητα· ἀλλὰ διὰ τοῦτο δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν, ὅτι ἡ μειονοψηφία, ἀκολουθήσασα τὴν πεποίθησίν της, εἶχε σκοποὺς ἀντεθνικοὺς καὶ καταχθονίους.

Ὅπως ἕκαστος ἔχει καθῆκον νὰ σέβηται τὴν πλειονοψηφίαν, καὶ νὰ παραδέχηται ὡς ἀνώτατον νόμον τὴν ἀπόφασιν τῆς Συνελεύσεως, οὕτως δὲν πρέπει νὰ μέμφηται καὶ νὰ παρεξηγῇ τὴν μειονοψηφίαν· ἐξεναντίας καὶ ἡ πλειονοψηφία, καὶ ἡ μειοψηφία σύγκειται ἀπὸ πληρεξουσίους, οἵτινες ἀποτελοῦν ἓν καὶ τὸ αὐτὸ σῶμα, ἔχον τὸ αὐτὸ πνεῦμα, καὶ τὸ αὐτὸ συμφέρον. Ἀλλ' ἐπειδὴ ἐδόθη ὑποψία ἐξ ἐπισήμου τινὸς ἐγγράφου, ὅτι ἡ μειοψηφία, εἰς τὴν ὁποίαν ἀνήκω, εἶχε δολίους σκοποὺς ἐντὸς τῆς Συνελεύσεως, καὶ διασπείρεται τοιαύτη φήμη, ἐθεώρησα ἀναγκαῖον νὰ προσκαλέσω τὴν δήλωσιν τῆς περὶ τούτο ἰδέας τῆς Συνελεύσεως, ἥτις ν' ἀποφανθῇ πρὸς τὸ συμφέρον τοῦ Ἔθνους, ὅτι τὸ σπέρμα αὐτὸ τῆς Ἐθνικῆς διαιρέσεως δὲν πρέπει νὰ ὑπάρξῃ. Ὑμεῖς ἐγνωρίσατε τὰ αἰσθήματά μου καὶ γνωρίζετε τὸ φρόνημά μου· διατὶ νὰ ἐκφύγῃ τοιοῦτον ἔγγραφον (ἀνέγνω φράσιν ἐγκυκλίου Ὑπουργείου τῶν Ἐσωτερικῶν, ἥτις λέγει, ὅτι ῥαδιουργία, ἀποτυχοῦσα ἐντὸς τῆς Συνελεύσεως τῶν ὀλεθρίων σκοπῶν της ...)

Τὴν συνείδησίν σας

Ἐρωτήσατε τὴν συνείδησίν σας, ἐπανέλαβε, καὶ κηρυχθῆτε σύμφωνοι πρὸς ἀλλήλους, πατέρες τοῦ Ἔθνους, πρὸς τὸ κοινὸν καλὸν, καὶ ἀποτρέποντες πᾶσαν διαίρεσιν καὶ διχόνοιαν. Ἀποφανθῆτε, ὅτι ἡ ἀγάπη συνδέει τὴν μειοψηφίαν καὶ πλειονοψηφίαν ὡς ἀδελφάς. Ἐνθυμηθῆτε τὰ παρελθόντα, ἐὰν θέλητε νὰ διορθώσητε τὰ παρόντα, καὶ μέλλοντα. Λυποῦμαι, διότι εὑρέθην εἰς τοιαύτην θέσιν· πλὴν, τὸ κακὸν πρέπει εἰς τὰς ἀρχὰς νὰ θεραπεύσωμεν· ἄλλως φοβηθῆτε τὰ μέλλοντα.

Ὁ συντάκτης

Μετὰ τοῦτον, ὁ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν Γραμματεὺς (1) καὶ πληρεξούσιος Βοστίτσης, λαβὼν τὸν λόγον, ὀφείλω εἶπε, νὰ ὁμολογήσω, ὅτι ποτὲ δὲν ἐπερίμενα ν' ἀκούσω, καὶ μάλιστα ἀπὸ τὸν προλαλήσαντα τοιαύτην ἐξήγησιν, ἀποδιδομένην εἰς τὴν παρὰ τῆς Γραμματείας τῶν Ἐσωτερικῶν ἐκδοθεῖσαν διὰ τὴν διατήρησιν τῆς κοινῆς ἡσυχίας καὶ ἀσφαλείας ἐγκύκλιον. Ναί, εἶπον διὰ τῆς ἐγκυκλίου, ὅτι ἡ ραδιουργία, ἀποτυχοῦσα ἐντὸς τῆς Συνελεύσεως κλπ. καὶ τὸ εἶπον πρὸς τιμὴν τῆς Συνελεύσεως, πρὸς τιμὴν τῶν πληρεξουσίων, καὶ τοιουτοτρόπως τὸ ἐννοῶ.

Ραδιουργίαν δὲν ἐνόησα ποτὲ εἰς τὴν μειονοψηφίαν, μήτε εἴς τινα τῶν πληρεξουσίων· ἐννόησα ἐκείνους, οἵτινες διὰ τῶν διασπειρομένων καθ' ἑκάστην ἐντὸς τῆς Συνελεύσεως λιβέλλων, καὶ ἄλλων τοιούτων ἐγγράφων ἠθέλησαν νὰ προσβάλωσι τὴν ἀνεξαρτησίαν τῶν πληρεξουσίων, καὶ ν' ἀποδώσωσιν εἰς αὐτοὺς ἀντεθνικοὺς σκοποὺς καὶ προδοσίας, καὶ ἐκείνους, οἵτινες, εἰσερχόμενοι ἐντὸς τῆς Συνελεύσεως, δὲν περιορίζονται εἰς τὸ καθῆκον τῆς μόνης ἀκροάσεως. Ἐννόησα τέλος τὰ προχθὲς διασπαρέντα ἐνταῦθα ἔντυπα, τὰ ὁποῖα διαβιβασθέντα εἰς τὰς ἐπαρχίας τοῦ κράτους καὶ παρεισάγοντα δολίας εἰσηγήσεις κατὰ τῶν ἐθνικῶν ἀποφάσεων τῆς Συνελεύσεως, ἐδύνατο νὰ προκαλέσῃ στάσεις καὶ ταραχάς. Αὐτὸ εἶναι τὸ γράμμα καὶ τὸ πνεῦμα τῆς ἐγκυκλίου. Ἐθεώρησα ὡς τὸ σπουδαιότερον τῶν καθηκόντων μου νὰ μὴν ἀδιαφορήσω εἰς τὰς ψευδεῖς ταύτας καὶ δολίας σπερματολογίας, αἵτινες ἐδύναντο νὰ ἐνσπείρωσι φόβους εἰς τὸν λαόν. Ἐξεπλήρωσα τὸ καθῆκον μου ὡς Γραμματεὺς τῶν Ἐσωτερικῶν, φέρων τὴν εὐθύνην τῆς φροντίδος ὑπὲρ τῆς διατηρήσεως τῆς δημοσίας ἡσυχίας.

---

(1) Ρήγας Παλαμήδης.

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΝ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ ΤΗΣ ΟΘΩΝΕΙΟΥ ΠΕΡΙΟΔΟΥ

Καὶ κατὰ τὴν περίοδον τῆς ἀπολυταρχικῆς μοναρχίας τοῦ Ὄθωνος, ἐλειτούργησεν ἐν «νομοθετικὸν σῶμα» συμβουλευτικὸν ὅμως μόνον, τοῦ ὁποίου τὰ μέλη ἐξελέγοντο ἀπὸ τὸν Βασιλέα καὶ τὸ ὁποῖον ὠνομάζετο «Συμβούλιον Ἐπικρατείας». Ἀπο τὰς ἀγορεύσεις διὰ τὴν τύχην του κατὰ τὴν σύνταξιν τοῦ Συντάγματος, καταφαίνεται ὁ ρόλος καὶ ὁ τρόπος λειτουργίας του.

Ἦτο ὅμως τόσον συνυφασμένη μὲ τὴν ἀπολυταρχίαν ἡ ἔννοια τοῦ τίτλου του, ὥστε καὶ μετὰ ἑβδομήντα ὁλόκληρα ἔτη, ὅταν ὁ Ἐλευθέριος Βενιζέλος ἀνεκοίνωσεν εἰς τὴν Βουλὴν τὰς σκέψεις του διὰ τὴν ἵδρυσιν τοῦ σήμερον ὑπάρχοντος «ὁμωνύμου» ὀργάνου τῆς Πολιτείας, ἠναγκάσθη νὰ ἐξηγήσῃ κατ' ἐπανάληψιν ὅτι οὐδεμίαν σχέσιν θὰ ἔχῃ μὲ τὸ παλαιόν, τὸ «Ὀθώνειον Συμβούλιον».

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 18ης ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 1844

Ἕτερος (1) ἀνταπήντησεν· ὁ προαγορεύσας εἶπε διὰ λόγους οἰκονομίας, καὶ ἐπειδὴ ἐν διαστήματι πέντε μηνῶν δὲν εἰργάσθη ποσῶς τὸ Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας, πρέπει νὰ διαλυθῇ· ἀλλ' ἡ πρᾶξις τῆς 3 Σεπτεμβρίου, ἥτις μᾶς συνήγαγεν ἐνταῦθα διὰ νὰ θέσωμεν τὰς θεμελιώδεις τῆς πολιτείας μας ἀρχάς, δὲν ἐνομιμοποιήθη διὰ τούτου; (2)

Εἶναι ἀληθές, ὅτι διὰ τοῦ καταστατικοῦ διατάγματος, τὰ καθήκοντα τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας ἦσαν περιωρισμένα· πλὴν ἅμα εὑρέθη ἡ πατρὶς εἰς ἀνάγκην δὲν ὠλιγώρησε τὴν ἀνάγκην αὐτῆς· ὁ σκοπός μου δὲν εἶναι τὸ νὰ συστήσω τὸ Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας, ἀλλὰ νὰ παραστήσω, ὅτι αὐτὸ ὠφέλησε τὴν πατρίδα.

Κατὰ τὴν ἀπολυταρχίαν

Ἡ Κυβέρνησις τῆς Ἑλλάδος συνέκειτο ἀπὸ Βασιλέα, Ὑπουργεῖον καὶ Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας· τούτου τὸν σχηματισμὸν ἀνεγνώρισεν ἡ Εὐρώπη, καὶ μετὰ τὴν 3 Σεπτεμβρίου.

Ἡ προεκλογικὴ περίοδος

Διαμένων εἰς Εὐρώπην ἐγνώρισε πραγματικῶς, ὅτι τὴν σύμπραξιν καὶ συζήτησιν τοῦ σώματος τούτου ἐζήτουν εἰς τοὺς προϋπολογισμοὺς (1) αἱ δυνάμεις. Τώρα ὅμως προτείνουσι νὰ ἐκλείψῃ τοῦτο, καὶ πρὶν συνέλθωσιν αἱ Βουλαί, (2) ὥστε νὰ μείνῃ ὁ Βασιλεὺς καὶ τὸ Ὑπουργεῖον γυμνὸν τοῦ βουλευτικοῦ τούτου σώματος· ἀλλ' ἂν μέχρις οὗ συνέλθωσιν αἱ Βουλαὶ ἀναφανῇ ἀνάγκη τις, τί μέλλει γενέσθαι; Τίς δύναται νὰ ἐμβατεύσῃ εἰς τὸ μέλλον; Ἐνῷ δὲν πρόκειται εἰμὴ περὶ τριῶν ἢ τεσσάρων τὸ πολὺ μηνῶν, πῶς θέλομεν ἀποφασίσει ν' ἀφήσωμεν τὴν ἐκτελεστικὴν ἐξουσίαν γυμνὴν τοῦ βουλευτικοῦ τούτου σώματος, καὶ νὰ ἀναθέσωμεν τὰ πάντα εἰς τοῦ Ὑπουργείου τὴν θέλησιν; Στοχασθῆτε καὶ τὰ ἐνδεχόμενα ἀποτελέσματα τῆς τοιαύτης πράξεως. Δὲν εἶναι οὔτε προνοητικόν, οὔτε πατριωτικὸν τὸ νὰ διαλυθῇ τὸ σῶμα τοῦτο, πρὶν συνέλθωσιν αἱ Βουλαί.

Ἡ μικρὰ οἰκονομία ἀπέναντι μεγάλων συμφερόντων τοῦ Κράτους εἶναι μηδέν· προτείνω λοιπὸν τὸ νὰ διατηρηθῇ τὸ Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας.

Ἔργα τοῦ Συμβουλίου

Λαβὼν μετὰ τοῦτον ἄλλος τὸν λόγον, εἶπεν, ἡ θέσις του εἶναι δύσκολος, διότι διετέλεσε συνεχῶς ἓξ ἔτη μέλος τοῦ σώματος τούτου, καὶ ἀκόμη εἶναι ἐν ἐνεργείᾳ. Πλὴν θέλει ἐξετάσει τὸ ζήτημα ὡς πληρεξούσιος ἐν γνώσει τῶν πραγμάτων· ἂν μέχρι τοῦδε ὑπῆρχε Συμβούλιον Ἐπικρατείας καὶ οὐχὶ Βουλὴ εἰς τοῦτο δὲν πταίει τὸ Συμβούλιον, ἀλλ' αὐτὰ τὰ πράγματα.

Τοῦτο ὅμως ἐδικαίωσε κατὰ μέγα μέρος τὴν θέσιν του, ὑπερασπίσθη τὸν τύπον, ἐξέφρασεν, ὅτι εἶναι περιττοὶ οἱ Βαυαροὶ εἰς τὴν Ἑλλάδα, συνετέλεσεν εἰς τὴν κατάργησιν τοῦ περὶ ἐκτοπίσεως τῶν Ἑλλήνων διατάγματος, ἐπρότεινεν ἐσχάτως, ὅτε ἐπῆλθεν ἡ οἰκονομικὴ κρίσις, ὅτι πρέπει νὰ προτιμηθοῦν οἱ Ἕλληνες στρατιωτικοὶ ἀπέναντι τῶν Βαυαρῶν· καὶ τέλος συνεμορφώθη μὲ τὴν φωνὴν τοῦ ἔθνους καὶ ἐστήριξεν αὐτὴν κατὰ τὴν 3 Σεπτεμβρίου. (3)

---

(1) Ὁ πληρεξούσιος Π. Γ. Ρόδιος.

(2) Διότι τὸ Συμβούλιον Ἐπικρατείας ἐπεκύρωσε καὶ νομιμοποίησε τὰς πράξεις καὶ διακηρύξεις τῆς Ἐπαναστάσεως ἐν αἷς καὶ τὴν προκήρυξιν ἐκλογῶν συντακτικῆς συνελεύσεως.

(1) Δηλαδὴ εἰς τὰς προϋποθέσεις διὰ τὴν παραδοχὴν τῆς ἐπελθούσης μεταβολῆς.

(2) Κατὰ τὸ μέχρι τῶν ἐκλογῶν διάστημα τὸ ὁποῖον θὰ ἦτο μεγαλύτερον τοῦ κανονικοῦ, τρίμηνον περίπου.

(3) Κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς πολιορκίας τῶν Ἀνακτόρων ἀπὸ τὴν ἐπαναστατήσασαν φρουρὰν συνῆλθε τὸ «Συμβούλιον» ἐπεκοινώνησαν πολλοὶ παράγοντες μὲ τὰ μέλη του καὶ συνέβαλεν εἰς τὴν ἐξεύρεσιν λύσεως καὶ κάμψιν τοῦ Βασιλέως.

Ἦτο «νομοθετικὸν σῶμα»

Ἀλλὰ εἰς τὸ ἑξῆς δὲν εἶναι ἀναγκαῖον πλέον ὡς νομοθετικὸν σῶμα, διότι ἅμα τὸ Σύνταγμα δημοσιευθῇ δὲν δύναται νὰ ἐνεργήσῃ πλέον. Ἡ Κυβέρνησις δύναται νὰ τὸ διατηρήσῃ μέχρι τινός, ἂν θέλῃ, ὡς σῶμα διοικητικόν, διὰ νὰ συνδράμῃ, ἂν ἡ ἀνάγκη τὸ ἀπαιτήσῃ εἰς προκαταρτικὰς ἐργασίας, εἰς τὴν συγκάλεσιν τῶν Βουλῶν, εἰς τὴν σύστασιν τοῦ Ὑπουργείου καὶ εἰς ἄλλα διοικητικὰ πράγματα· ἀλλ, ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει πρέπει νὰ ὁρισθῇ ῥητῶς, ὅτι νομοθετικὴν δικαιοδοσίαν δὲν δύναται νὰ ἔχῃ· ἂν εἶναι χρεία νὰ συνδράμῃ τὴν Κυβέρνησιν εἰς τοὺς φορολογικοὺς Νόμους, ἂς πράξῃ τοῦτο ὡς διοικητικὸν σῶμα, οὐχὶ δὲ ὡς νομοθετικόν, ἄλλως ἂς ἐφαρμοσθῇ καὶ διὰ τὸ παρὸν ἔτος ὁ φορολογικὸς νόμος τοῦ παρελθόντος.

Ἐπὶ τέλους, εἶπε, δὲν πρέπει νὰ μεμφώμεθα τὸ Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας, ἀλλ' ἡ Συνέλευσις νὰ ἐκφράσῃ τὴν προσήκουσαν εἰς αὐτὸ εὐχαρίστησιν.

Διοικητικὸν Σῶμα

Τὸ Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας, ἐπρόσθεσεν ἕτερος, ἂν καὶ δὲν συνέστη ὑπὸ αἰσίους οἰωνούς, ἔπραξεν ὅμως, ὅσα δὲν ἤλπιζέ τις ἀπὸ τὴν κατάστασιν τοῦ ὀργανισμοῦ του, καὶ μάλιστα τὰ κατὰ τὴν 3 Σεπτεμβρίου· εἶπον τινες, ὅτι μετὰ τὴν δημοσίευσιν τοῦ Συντάγματος τὸ Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας καθ' ὃ σῶμα νομοθετικὸν δὲν δύναται νὰ ὑπάρξῃ, ἀλλὰ δὲν ἔχει οὕτως. Ἡ ὕπαρξίς του δὲν ἀντίκειται εἰς τὸ Σύνταγμα, διότι εἶναι σῶμα διοικητκὸν καὶ καθὸ τοιοῦτον ἡ Συνέλευσις δὲν δύναται νὰ τὸ διαλύσῃ ἀμέσως, εἰμὴ ἀφοῦ συνέλθουν αἱ Βουλαί· διότι ἂν π.χ. ἡ Συνέλευσις ἤθελε ψηφίσῃ νὰ καταργηθῇ τὸ διοικητικὸν σύστημα, καὶ εἰσαχθῇ τὸ νομαρχικόν, ποτὲ βεβαιά τις δὲν ἤθελε διϊσχυρισθῇ, ὅτι πρέπει ἀμέσως νὰ καταργηθοῦν αἱ διοικήσεις πρίν, ἢ ἀντικατασταθοῦν ὑπὸ τῶν Νομαρχιῶν, διότι ἄλλως εἶναι τὸ αὐτὸ ὡς νὰ θέλωμεν νὰ παραλύσωμεν τὴν κυβερνητικὴν μηχανήν. Αἱ Βουλαὶ δὲν θέλουσι συνέλθει, εἰμὴ μετὰ τρεῖς μῆνας· θέλομεν ἀφήσει λοιπὸν ἐν τούτῳ τῷ διαστήματι ἄνευ οὐδενὸς φραγμοῦ τὴν Κυβέρνησιν. Ἡ προβαλλομένη οἰκονομία πρέπει νὰ μετρᾶται ἀναλόγως τῶν ὠφελειῶν της· ἐπὶ τέλους, εἶπεν, ὅτι συμφωνεῖ μὲ τὸ ἄρθρον τοῦ σχεδίου.

Εἷς τῶν προαγορευσάτων ἐπαναλαβὼν εἶπεν, ἐγὼ καθαρὰ ἐλάλησα, καὶ δὲν ἐμέμφθην ποσῶς τὸ Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας, ὥστε ἡ ἀφορμὴ τῶν ἐγκωμίων, τὰ ὁποῖα ἔπλεξαν οἱ προλαλήσαντες, δὲν προῆλθον ἐκ τῶν ἐμῶν λόγων. Συνάδω καὶ ἐγὼ μὲ αὐτοὺς πρὸς τὸ παρελθὸν ἐκείνου τοῦ σώματος, ἀλλὰ τοῦτο δὲν δύνανται νὰ μεταχειρισθῶσι κατὰ τῆς ἐκτεθείσης παρ' ἐμοῦ γνώμης τὶ τάχα, διατὶ ἐξεπλήρωσα καλῶς τὰ καθήκοντά του, θέλομεν προτείνει τὴν ὕπαρξιν αὐτοῦ καὶ δι' ὑλικῶν μέσων ν' ἀποδείξωμεν τὴν πρὸς τοὺς ἄνδρας αὐτοῦ εὐγνωμοσύνην. Ἔπρεπε οἱ προλαλήσαντες ν' ἀποδείξωσι, πολιτικὴν καὶ νομοθετικὴν ἀνάγκην ἐκείνου τοῦ σώματος διὰ νὰ μᾶς πείσωσι· φόβος κατέλαβε τοὺς προαγορεύσαντας, μὴ τοι περιπέσωμεν εἰς κακὰ παύοντες τὸ Συμβούλιον, καὶ ἀφαιροῦντες οὕτως ἓν στήριγμα τῆς Κυβερνητικῆς μηχανῆς· ἂν καὶ ἔχῃ πληρεστάτην εἰς αὐτὸ πεποίθησιν, ἀλλ' οὐδεὶς φόβος ὑπάρχει, διότι ἅμα δημοσιευθῇ τὸ Σύνταγμα, πᾶσα πλέον αὐθαιρεσία παύει.

Ὡς πρὸς τὴν Κυβερνητικὴν αὐτοῦ ἐνέργειαν, τὴν τοῦ ἀμφισβητουμένου διοικητικοῦ, δὲν θέλομεν πάθει μεγάλην ζημίαν, ἂν στερηθῶμεν αὐτῆς ἐπὶ τρεῖς μῆνας, διότι πολλὰς ὀλίγας ἀποφάσεις τὸ σῶμα τοῦτο ἐξέδωκεν ἐπὶ πολυετίαν ὑπάρχον.

Ἐλλείψει ἐλαίου!

Ὁ πληρεξούσιος Τριπόλεως εἶπεν, ἂν παραταθῇ ἡ διάρκεια αὐτοῦ νὰ μὴν ἔχῃ νομοθετικὴν ἐνέργειαν· ἀλλὰ τοιαύτην οὔτε εἶχε ποτέ, οὔτε τώρα πολὺ πλέον δύναται νά λάβῃ. Ὑπεδείχθησαν παρ' ἑνὸς τῶν προλαλησάντων φόβοι καὶ ὑποψίαι, ἀλλ' εἰς μάτην εἶναι φόβος, τάχα μήπως ἐντεῦθεν ἐξασθενήσωμεν ἐνώπιον τῆς ἐξωτερικῆς πολιτικῆς τὴν πρᾶξιν τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας κατὰ τὴν 3 Σεπτεμβρίου, ὄχι, διότι τὸ σῶμμα αὐτὸ θέλει σβήσει ὡς τὸ φῶς, μὴ ὑπάρχοντος ἐλαίου. Τῆς οἰκονομίας πρέπει πολλὴν φροντίδα νὰ ἔχωμεν. Διατὶ νὰ μένῃ τὸ σῶμα τοῦτο ἐπὶ πλείονα χρόνον, ἐνῷ ἡ τῶν φορολογικῶν νόμων ἐργασία αὐτοῦ ἐντὸς εἴκοσι ἡμερῶν διαπράττεται;

Οἰκονομία δραχμῶν

Ἄλλος δὲ παρετήρησεν, ὅτι τὸ παρελθὸν τοῦ Συμβουλίου καὶ ἡ διαγωγὴ αὐτοῦ κατὰ τὴν 3 Σεπτεμβρίου εἶναι γνωστὴ ἑπομένως δὲν θέλει ἐνδιατρίψει εἰς ταῦτα. Βεβαίως ὡς νομοθετικὸν σῶμα μετὰ τὴν δημοσίευσιν τοῦ Συντάγματος δὲν δύναται νὰ ὑπάρξῃ· ἀλλὰ δὲν βλέπει πάλιν τὴν αἰτίαν δι' ἣν πρέπει νὰ παύσῃ πρὶν συνέλθωσιν αἱ Βουλαί. Τὸ ἐπ' αὐτὸν φρονεῖ ὅτι εἶναι πολὺ πρακτικώτερον τὸ νὰ διατηρηθῇ αὐτὸ μέχρις ἐκείνης τῆς ἐποχῆς, παρὰ νὰ παύσῃ ἀπὸ τοῦδε διὰ δραχμῶν τινῶν οἰκονομίαν.

Θὰ καταντήσῃ εἰς παραλυσίαν

Ὁ εἰσηγητὴς ἐπρόσθεσεν, ὅτι αὐτὸς πρῶτος ἀπεφάνθη ὅτι κατὰ τὸ Σύνταγμα δὲν δύναται νὰ ἔχῃ οὐδεμίαν δύναμιν τὸ Συμβούλιον· ἀλλ' ὅμως, τίς οἶδε τὰς ἀνάγκας αἵτινες δύνανται νὰ παρουσιασθῶσιν εἰς τὴν Κυβέρνησιν ἐκτὸς τῶν φορολογικῶν νόμων τοὺς ὁποίους προανέφερον. Ὁ πληρεξούσιος Καλαβρύτων πρῶτον ἀνεγνώρισε καὶ συνωμολόγησε τὴν ἀνάγκην ταύτην, ἀλλ' ἐπὶ εἴκοσι μόνον ἡμέρας· ἀλλὰ συμφέρει νὰ ὁρισθῇ τοῦτο; Ἂν ἐν τῷ διαστήματι τῶν δεκαπέντε ἢ εἴκοσι ἡμερῶν δὲν διαπραχθῇ ἡ ἐργασία αὕτη, τί μέλλει γενέσθαι; Φόροι δὲν θέλουσιν εἰσπραχθῆ, διότι κατ' ἔτος οἱ φορολογικοὶ νόμοι ἀναθεωροῦνται καὶ ψηφίζονται, καὶ ἂν τοῦτο δὲν προηγηθῇ δὲν καθίσταται ἀπαιτητός· ἐντεῦθεν βλέπετε ὅτι δύναται ἡ Κυβέρνησις νὰ καταντήσῃ εἰς παραλυσίαν, διότι δὲν θέλουσιν εἰσπραχθῆ φόροι μέχρις οὗ ἔλθωσιν αἱ Βουλαί.

Πάντες ὡμολόγησαν ὅτι ἂν παραταθῇ ἡ διάρκεια αὐτοῦ δὲν ὑπάρχει οὐδεὶς φόβος· διατὶ λοιπὸν νὰ παύσῃ; Ἂς ὁρισθῇ ὅτι διατηρεῖται μέχρις οὗ συνέλθωσιν αἱ Βουλαί, ἢ καὶ ὁ χρόνος καθ' ὃν αὐτοδικαίως θέλει ἐπέλθει ἡ παῦσις του.

Δὲν ἀποβλέπει εἰς τὰ πρόσωπα, ἀντιπαρετήρησεν ἕτερος ἀλλ' εἰς αὐτὸ τὸ σύστημα. Ἴσως ἡ ἐπιτροπὴ ἔθεσε τὸ νὰ διατηρηθῇ τὸ Συμβούλιον, μέχρι τῆς ἐλεύσεως τῶν Βουλῶν, ἔχουσα ὑπ' ὄψιν τὴν διακήρυξιν τῆς Γ Σεπτεμβρίου, ὅτε οἱ ὑπουργοὶ θέλουσι δώσει λόγον τῶν πράξεών των εἰς τὴν Συνέλευσιν· ἂν ἔχῃ οὕτω τὸ πρᾶγμα, τότε βεβαίως καὶ αὐτὸ πρέπει νὰ μένῃ, καὶ ἡμεῖς, διὰ νὰ λάβωμεν εὐθύνην τῶν πράξεων τοῦ ὑπουργείου. Διότι ἄλλως τί δύναται νὰ ἐνεργήσῃ τὸ Συμβούλιον; Κατὰ τὸ ἄρθρον 104 μετὰ τὴν δημοσιευσιν τοῦ Συντάγματος, κανεὶς Νόμος πλέον συνδρομῇ αὐτοῦ τοῦ σώματος ἐκδοθησόμενος, δὲν θέλει ἔχει ἰσχύν.

Δὲν θὰ ἔχῃ ἐργασίαν

Ὁ προλαλήσας ἀντιπρόεδρος ἀνέφερε φόβους τοὺς ὁποίους ἐγὼ δὲν βλέπω. Δὲν δύναμαι νὰ ἐννοήσω εἰς τί τὸ σῶμα τοῦτο θέλει εἶναι χρήσιμον τοῦ λοιποῦ μὴ ἔχον μήτε δύναμιν νὰ ἐνεργήσῃ καμμίαν ἐργασίαν. Μὴ ἔχον δὲ ἐργα-

σίαν δὲν εἶναι δίκαιον οὔτε νὰ μισθοδοτῆται. Οἰκονομίας ἔχομεν μεγάλην, μεγίστην ἀνάγκην· ἂν ἐπὶ εἴκοσι ἡμέρας, εἶναι ἀναγκαία ἡ ὕπαρξις αὐτοῦ διὰ τοὺς φορολογικοὺς Νόμους, ἂς δοθῇ εἰς αὐτὸ ἐπὶ τοσοῦτον μόνον χρόνον ζωὴ εἴτε διὰ ψηφίσματος, εἴτε ἄλλως. Γνωμοδοτῶ λοιπὸν νὰ ἀπονεμηθῶσι μὲν εὐχαριστίαι εἰς τὸ Συμβούλιον διὰ τὴν ὁποίαν ἔδειξε διαγωγήν, καὶ κατὰ τὴν 3 Σεπτεμβρίου, καί ἄλλοτε, οὐχὶ ὅμως νὰ παραταθῇ ἡ διάρκειά του.

Συμβουλευτικὸν

Ἐνταῦθα ὁ 'Αντιπρόεδρος κύριος Μαυροκορδάτος, καταλιπὼν τὴν τοῦ Προέδρου ἕδραν εἰς τὸν 'Αντιπρόεδρον κ. Μεταξᾶν καὶ λαβὼν τὸν λόγον, εἶπεν· 'Ανέβην εἰς τὸ βῆμα διὰ νὰ ἀντικρούσω ἰδέας τινάς, αἵτινες ἐξετέθησαν ὑπὸ τινων τῶν προαγορευσάντων. Τὸ Συμβούλιον τῆς 'Επικρατείας ἂν καὶ δὲν ἦτο νομοθετικὸν σῶμα, ἂν καὶ συμβουλευτικὴν μόνον ψῆφον εἶχεν, ἦτο ὅμως μέλος ἀναπόσπαστον τοῦ κυβερνητικοῦ συστήματος· οὕτως ἀνεγνωρίσθη καὶ ἐντὸς τοῦ Βασιλείου τῆς 'Ελλάδος καὶ ἐκτός. "Ο,τι ὁ προαγορεύσας πληρεξούσιος τῆς Ναυπλίας εἶπε, συνέβη καὶ εἰς ἐμὲ, ὅτι ἤμην εἰς 'Αγγλίαν καὶ ἐπαρουσίασα εἰς τὸν Λόρδον Παλμερστῶνα (1) τοὺς προϋπολογισμούς· ὥστε πάντοτε ἀπαιτεῖτο ἡ κύρωσις αὐτῶν παρὰ τοῦ Συμβουλίου.

Κατὰ τὸ καταστατικὸν τοῦ σώματος τούτου ἐπιβάλλονται εἰς αὐτὸ ἱκανὰ καθήκοντα, τῶν ὁποίων πολλὰ μὲν ἐγράφοντο, ὀλίγα δὲ ἐξετελοῦντο. "Οθεν τὸ σῶμα τοῦτο ἦτον ἀναγκαῖον, καὶ εἶχε συμβουλευτικὴν μόνον δύναμιν.

Καταστρέφεται οἴκοθεν

Εἶπον μετὰ τὴν δημοσίευσιν τοῦ Συντάγματος τὸ σῶμα τοῦτο καταστρέφεται οἴκοθεν, καθ' ὃ μὴ συμβιβαζόμενον μὲ τὸ Σύνταγμα· ἀλλὰ τοῦτο δὲν ἔχει οὕτω· διότι εἰς τὰ Συνταγματικὰ Κράτη παρὰ ταῖς Βουλαῖς ὑπάρχει καὶ Συμβούλιον 'Επικρατείας. Δὲν λέγω τοῦτο ἐπὶ τῷ σκοπῷ τοῦ νὰ γίνῃ καὶ παρ' ἡμῖν τοῦτο, ἀλλὰ διὰ νὰ ἀποκρούσω τοὺς εἰπόντας ὅτε ἡ ὕπαρξις τοῦ Συμβουλίου 'Επικρατείας εἶναι ἀσυμβίβαστος μὲ συνταγματικὴν Κυβέρνησιν. Γνωμοδοτῶ νὰ παραταθῇ ἡ διάρκεια τοῦ Συμβουλίου ἐπὶ τρεῖς μῆνας μέχρις οὗ συνέλθωσιν αἱ Βουλαί. Δὲν συμφωνῶ τῷ εἰπόντι, ὅτι τὸ σῶμα τοῦτο δὲν δύναται νὰ ὑπάρξῃ μετὰ τὴν κύρωσιν τοῦ Συντάγματος, ἐπειδὴ πᾶσα πρᾶξις καὶ πᾶσα ἐνέργεια αὐτοῦ εἶναι αὐτοδικαίως ἄκυρος, δὲν συμφωνῶ λέγω, ὅτι ἅμα τὸ Σύνταγμα δώσῃ ζωὴν εἰς αὐτό, ἡ ἐνέργεια αὐτοῦ θέλει τελεσθῇ κατὰ τὸ καταστατικὸν αὐτοῦ Διάταγμα. 'Αλλ' εἶναι ἀναγκαῖον; Θέλουσι μὲ εἰπεῖ. Ναί· ἀπορῶ δὲ πῶς δείξαντες τοιαύτην καὶ πρὸς τὴν Βουλὴν καὶ πρὸς τὴν Γερουσίαν δυσπιστίαν ἐν ταῖς προηγουμέναις συζητήσεσιν ἤδη φερόμεθα ὑπὸ τοιαύτης εὐπιστίας ὡς πρὸς τὸ 'Υπουργεῖον.

Οἱ φορολογικοὶ νόμοι

Πρὸς τούτοις οἱ φορολογικοὶ νόμοι πρέπει ἀναποδράστως νὰ ἐπεξεργασθῶσι πρὸ τῆς 15 Μαρτίου· ἀλλ' αἱ Βουλαὶ ἴσως πρὸ τῶν τριῶν μηνῶν δὲν θέλουσιν δυνηθῆ νὰ συνέλθωσιν, καὶ συνελθοῦσαι νὰ ἀπασχοληθῶσιν παρὰ χρῆμα εἰς τοῦτο καὶ νὰ περάνωσιν αὐτούς, ὥστε οὔτε μετὰ πέντε μῆνας ἴσως δὲν θέλομεν ἔχει αὐτούς· πρέπει λοιπόν, οὕτως ἐχόντων τῶν πραγμάτων, νὰ παύσωμεν τὸ Συμβούλιον διὰ 15 ἢ 20 χιλιάδων δραχμῶν οἰκονομίαν; 'Εκτὸς τούτου τὸ Συμβούλιον καὶ ἄλλως πῶς δύναται νὰ χρησιμεύσῃ.

Τὸ 'Υπουργεῖον θέλει προετοιμάσει νομοσχέδια διὰ τὰς Βουλάς. Δὲν δύναται λοιπὸν τὸ Συμβούλιον, διῃρημένον κατὰ τμήματα καὶ ἔχον τοὺς ἀναγκαίους εἰσηγητὰς νὰ χρησιμεύσῃ εἰς τοῦτο τὸ λυσιτελέστετον ἔργον, αὐτὸν τὸν δημοτικὸν μόνον νόμον, διὰ νὰ συμβιβάσῃ τις πρὸς τὸ ἤδη παραδεδεγμένον σύστημα, δὲν εἶναι μικρὸν ἔργον. Προτείνω λοιπὸν ἵνα παραταθῇ ἡ διάρκεια αὐτοῦ.

Εἷς τῶν πληρεξουσίων ἐπρότεινεν, ἂν ἀποφασισθῇ νὰ διατηρηθῇ τὸ Συμβούλιον τῆς 'Επικρατείας, νὰ μὴ δύναται ἡ Κυβέρνησις νὰ προσθέσῃ νέους Συμβούλους.

'Αναγνωσθεισῶν αὐτῶν, συνεχωνεύθη μετὰ ταῦτα ἡ α τροπολογία εἰς τὴν γ. Τότε ὁ Πρόεδρος θέσας τὸ ζήτημα «ἂν ἡ Συνέλευσις θέλῃ τὴν τροπολογίαν ἢ τὸ σχέδιον» ἠρώτησεν αὐτὴν τίνι τρόπῳ θέλει ψηφισθῇ, Πάντες δ' ἐκραύγασαν δι' ἀναστάσεως καὶ ἀνέστησαν, παραδεχθέντες τὴν ἀνωτέρω ἐκτεθεῖσαν τρίτην τροπολογίαν περὶ τοῦ ἄρθρου τοῦ σχεδίου, ἔχουσαν οὕτω·

"Αρθρον 10

Τὸ Συμβούλιον τῆς 'Επικρατείας παύει καὶ διαλύεται αὐτοδικαίως, ἅμα παρέλθωσι τρεῖς μῆνες, ἀφ' ἧς ἡμέρας ὀμόσῃ ὁ Βασιλεὺς τὸν τοῦ Συντάγματος ὅρκον, ἢ καὶ πρὸ τῶν τριῶν μηνῶν, ἂν πρὸ τῆς λήξεως τούτων συγκροτηθῇ ἡ πρώτη βουλευτικὴ Σύνοδος.

Μετὰ ταῦτα ὁ Πρόεδρος ἐκήρυξε διαλελυμένην τὴν συνεδρίασιν περὶ τὴν 5 ὥραν Μ.Μ.

(1) "Εν ἀκόμη δεῖγμα τοῦ ρόλου τὸν ὁποῖον ἀνέλαβον χωρὶς νὰ τοὺς τὸν χορηγήσῃ οὐδείς, αἱ «Προστάτιδες Δυνάμεις». 'Ο "Αγγλος πρωθυπουργὸς ἐνδιαφέρεται καὶ διὰ τὴν ἐπίφασιν τῆς λειτουργίας κοινοβουλευτικῶν θεσμῶν!

Ο ΠΑΤΡΙΩΤΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Τὸ τελευταῖον ἄρθρον τοῦ Συντάγματος διὰ τοῦ ὁποίου ἡ τήρησις αὐτοῦ ἀνατίθεται εἰς τὸν πατριωτισμὸν τῶν Ἑλλήνων, δὲν ἦτο νεκρὰ τυπικὴ φράσις. Αἱ ἐνθουσιώδεις ἐκδηλώσεις πληρεξουσίων καὶ λαοῦ κατὰ τὴν ψήφισιν του, μαρτυροῦν διὰ τὴν ἀντίληψιν περὶ τοῦ καθήκοντος των ἐκείνου, τὴν ὁποίαν εἶχον οἱ ἄνδρες τῆς γενεᾶς, ἡ ὁποία ἔδωσε τὰς συνταγματικὰς ἐλευθερίας εἰς τὰς μεταγενεστέρας οἱ ἴδιοι ἄνδρες οἱ ὁποῖοι μᾶς ἔδωσαν καὶ τὴν ἐθνικὴν ἐλευθερίαν μὲ ἐλεύθερον κράτος.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 9ης ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 1844

«Τὸ παρὸν Σύνταγμα ἐμβαίνει εἰς ἐνέργειαν, ἅμα ὑπογραφῇ παρὰ τοῦ Βασιλέως».

«Τὸ δὲ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον ὀφείλει νὰ δημοσιεύσῃ αὐτὸ διὰ τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως ἐντὸς εἰκοσιτεσσάρων ὡρῶν μετὰ τὴν ὑπογραφήν του».

Ἡ Συνέλευσις παρεδέχθη αὐτὸ παμψηφεί.

Τὸ κυριώτερον

Μετὰ ταῦτα ὁ εἰσηγητὴς εἶπεν (1). Ἤδη ἐφθάσαμεν εἰς τὸ τελευταῖον μέν, ἀλλὰ κυριώτατον ἄρθρον τοῦ Συντάγματος. Πάντα τ' ἄλλα, ὅσα ἐψηφίσατε μέχρι τοῦδε εἶναι ἡ ἔκφρασις τῶν εὐχῶν σας καὶ τῶν τοῦ Ἔθνους εὐχῶν, τὸ δὲ 107 ἄρθρον ὁ τρόπος, δι' οὗ αἱ εὐχαὶ ὑμῶν θέλουσι πραγματοποιηθῆ· ἐκεῖνα ἀποτελοῦσι τὸ σῶμα τοῦ πολιτεύματος, τὴν δὲ ζῶσαν καὶ ἐνεργὸν ψυχὴν δίδει τὸ ἄρθρον 107. Τὰ πρῶτα ἄνευ τοῦ τελευταίου τούτου θὰ καταντῶσι νεκρά. Δὲν εἶναι τὸ δύσκολον τὸ ν' ἀποκτήσῃ τις τὰ καλά, ὅσον τὸ νὰ δυνηθῇ νὰ διατηρήσῃ αὐτά. Τὸ μόνον δὲ μέσον, δι' οὗ κατορθοῦνται εἰς τὰ ἔθνη καὶ κατορθωθέντα διατηροῦνται, τὰ ἀγαθά, εἶναι ὁ πατριωτισμός. Ὁ πατριωτισμὸς ἔδωκε τὸ μεγαλεῖον τοῦ ὀνόματος εἰς τὸν Ἕλληνα, ὁ πατριωτισμὸς παρηκολούθησε πάντοτε καὶ παντοῦ κατὰ πόδα αὐτόν, ὁ πατριωτισμὸς ἀνέδειξεν αὐτὸν ἐκ δούλου ἐλεύθερον, ὁ πατριωτισμὸς ἀπήλλαξεν αὐτὸν τῆς ξενικῆς καχεξίας, εἰς τὸν πατριωτισμὸν ἑπομένως τοῦ Ἕλληνος ἔκρινεν εὔλογον ἡ ἐπιτροπὴ ν' ἀναθέσῃ τὸ τιμαλφέστερον χρῆμα τοτοῦ Συντάγματος τὸ ὁποῖον ἤδη διαπράξατε. Ἰδοὺ τί λέγει τὸ

Ἄρθρον 107

«Ἡ τήρησις τοῦ παρόντος Συντάγματος ἀφιεροῦται εἰς τὸν πατριωτισμὸν τῶν Ἑλλήνων».

Μόλις ἐπρόφερεν ὁ εἰσηγητὴς τὴν τελευταίαν λέξιν τοῦ ἄρθρου 107, καὶ ἐπεκρότησε σύμπαν τὸ ἐντὸς τοῦ Βουλευτηρίου, καὶ τὸ ἐκτὸς τούτου ἀκροατήριον «Ζήτω τὸ Σύνταγμα» ἐβόησαν πάντες ὡς ἐξ ἑνὸς ὀνόματος. Ὁ λαὸς ὅλος σκιρτοῦντες ὑπὸ τῆς ἀμέτρου χαρᾶς ἐπαναλαμβάνον τὸ «Ζήτω τὸ Σύνταγμα» οἱ μὲν κροτοῦντες τὰς χεῖρας, οἱ δὲ τεινάζοντες (1) τοὺς πίλους των εἰς τὸν ἀέρα. Κοινὴ ἦν τοῖς πᾶσι ἡ χαρά, τὸ πᾶν ἦν χαρὰ καὶ ἀγαλλίασις· οὐχ' ἧττον δὲ ἐβόησεν ὁ λαός, καὶ ἐπανέλαβε πολλάκις «Ζήτωσαν ὁ Βασιλεὺς καὶ ἡ Βασίλισσα, ζήτω ἡ Συνέλευσις, ζήτωσαν οἱ πληρεξούσιοι, ζήτωσαν αἱ εὐεργέτιδες καὶ Σύμμαχοι δυνάμεις».

Ὁ δὲ πληρεξούσιος Βονίτζης ἐν τῷ μέσῳ τῆς χαρᾶς ἐφώνησεν «Ὅσα ἐνταῦθα ἐλέχθησαν κατὰ τὴν φορὰν τῶν συζητήσεων ἐνταῦθα νὰ μείνωναι». Πάντες ἐπευφήμησαν ἐπὶ τοῖς ρήμασι.

Οἱ εἰσηγηταὶ

Καταστάσης πάλιν τῆς ἡσυχίας, ὁ Πρόεδρος εἶπε, νομίζω δίκαιον τὸ νὰ ἀπονείμῃ ἡ Συνέλευσις τὰς εὐχαριστίας αὐτῆς εἰς τοὺς τέσσαρας εἰσηγητὰς τῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Συντάγματος τοὺς Κ.Κ. Λέοντα Μελᾶν, Ἰωάννην Δαμιανόν, Διομίδην Κυριακόν, καὶ Π. Χαλκιόπουλον οἵτινες οὐκ' ὀλίγον ἐκοπίασαν εἰς τὸ νὰ χορηγήσωσι τὴν πρώτην ὕλην εἰς αὐτήν.

Ἡ Συνέλευσις εὐχαριστήσασα αὐτοὺς πανδήμως ἐπέτρεψεν εἰς τὴν Προεδρίαν νὰ ἐκφράσῃ καὶ ἐγγράφως τὰς εὐχαριστίας της.

Ἐντεῦθεν, ὁ Πρόεδρος, ἀναγγείλας ὅτι τὴν προσεχῆ Δευτέραν ἀντικείμενον τῆς Συνελεύσεως θέλει εἶσθαι ἡ ἀνάγνωσις τοῦ συνόλου τοῦ Συντάγματος, καὶ ἡ κλήρωσις τῆς ἐπιτροπῆς, ἥτις θέλει παρουσιάσει αὐτὸ εἰς τὸν Βασιλέα, ἐκήρυξε διαλελυμένην τὴν συνεδρίασιν περὶ τὰς 3 1)2 ὥρας μ.μ.

---

(1) Εἶναι ὁ πρῶτος τῶν εἰσηγητῶν Λέων Μελᾶς

(1) Μὲ «ει» ἀναγράφεται τὸ τεινάζοντες εἰς τὰ πρακτικά. Ἐκ τοῦ τείνω

ΒΟΥΛΕΥΤΗΣ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ

ΟΙ ΠΡΩΤΟΙ ΚΑΘΗΓΗΤΑΙ

Ἡ Συνέλευσις ἐδέχθη διὰ ψηφίσματος της ὅπως τὸ Πανεπιστήμιον ἀντιπροσωπεύεται δι' ἑνὸς Βουλευτοῦ (παραστάτης ὠνομάσθη) εἰς τὴν Βουλήν. Ἡ ἐξαίρεσις αὐτὴ ἀποτελεῖ μίαν ἀκόμη ἔνδειξιν τῆς μεγίστης σημασίας τὴν ὁποίαν ἀπέδιδε τὸ Ἑλληνικὸν Ἔθνος εἰς τὴν παιδείαν. Ὅπως καὶ ἀλλοῦ ἐλέχθη, ἡ δουλεία ὑπὸ τύραννου τὸν ὁποῖον ἐχαρακτήριζε μία ἀπερίγραπτος τάσις πρὸς πνευματικὴν ὀκνηρίαν καὶ παχυλὴ ἀμάθεια, συνετέλει ὥστε ἡ ἔννοια τῆς ἐλευθερίας νὰ εἶναι συνυφασμένη καὶ μὲ τὴν ἀκώλυτον μόρφωσιν τοῦ Ἔθνους. Ἡ τάσις ἐκείνη τῶν Ἑλλήνων πρὸς μόρφωσιν, ἀποτελεῖ ἓν τῶν στοιχείων τὰ ὁποῖα (πέραν τῆς θρησκευτικῆς καὶ τῶν ἄλλων διαφορῶν ἐχώριζον) τοὺς Ἕλληνας ἀπὸ τὸν βάρβαρον κατακτητὴν τῆς χώρας των. Καὶ ἀναγνωρίζεται καὶ ἐξαίρεται καὶ ἀπὸ τὸν σύγχρονον ἱστορικὸν καὶ γνώστην τῶν Ἑλληνικῶν πραγμάτων Ἄγγλον Φίνλεϋ, ὁ ὁποῖος διακρίνεται διὰ τὴν ἀντιπάθειαν καὶ ὄχι τὴν συμπάθειάν του πρὸς τὸ Ἑλληνικὸν Ἔθνος.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 21ης ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 1844

Μετὰ ταῦτα παρετηρήθη ὑπό τινων πληρεξουσίων, ὅτι πρέπει καὶ τὰ ψηφίσματα νὰ ἀναγνωσθῶσιν, ὥστε ὁμοῦ μὲ τὸ Σύνταγμα νὰ παρουσιασθῶσι στὸν Βασιλέα, καί, ὑπογραφέντα παρὰ τῆς Α.Μ. νὰ δημοσιευθῶσι συγχρόνως. Παραδεχθείσης τῆς Συνελεύσεως, εἷς τῶν γραμματέων ἀνέγνωσε αὐτά. Οὐδεμία δὲ παρατήρησις ἐγένετο. Ἐντεῦθεν ἐγένετο λόγος περὶ τῆς ἐπιτροπῆς, ἥτις μέλλει νὰ παρουσιάσῃ τὸ Σύνταγμα εἰς τὸν Βασιλέα καὶ ἀπεφασίσθη νὰ εἶναι ἐξ εἴκοσι καὶ τεσσάρων μελῶν ἐκτὸς τοῦ Προέδρου τῶν δύο Ἀντιπροέδρων καὶ τῶν δύο Γραμματέων.
Τεθέντος δὲ κλήρου ἔλαχον οἱ ἑξῆς:

Ν. Καλλέργης
Ἰ. Βελέντζας
Ν. Μπούκουρας
Τσανετάκης Γρηγοράκης
Ν. Οἰκονομίδης
Ἰακ. Παξημάδης
Δ. Πετρουλάκης
Κ. Στάϊκου
Ι. Κουμπαράκος
Μ. Γουνελῆς
Α. Μόστρας
Γ. Ἠλιόπουλος
Κ. Κολοκοτρώνης (1)
Π. Ἀλεξίου
Σπ. Πάγκαλος
Ι. Σωμάκης
Γ. Τερνιτζιώτης
Ἐμμ. Τσανετῆ
Δημ. Πέτροβας
Νάκος Πανοργιᾶς
Ν. Ρενιέρης
Α. Παππατζώρης
Εὐαγγέλης Κοντογιάννης
Γελάνης Μεγαπάνου

Ἀκολούθως ὁ Πρόεδρος ἀνέφερεν, ὅτι ὑπάρχουσι προτάσεις τινές, τῶν ὁποίων ἡ μὲν ἀνάγνωσις δύναται νὰ γίνῃ σήμερον, ἡ δὲ συζήτησις ἐν τῷ οἰκείῳ τόπῳ.

Εἷς τῶν γραμματέων ἀνέγνω αὐτάς· ἦτο δέ·

1) Πρότασις τοῦ πληρεξουσίου Χαλκίδος ἔχουσα οὕτως·

«Οἱ ἐν Ἑλλάδι ἀγωνισθέντες σωματικῶς καὶ χρηματικῶς Ἑπτανήσιοι, Ἀϊβαλιῶται καὶ τῶν λοιπῶν μερῶν τῆς Ἀσίας νὰ ἔχουν τὸ περὶ συνοικισμοῦ δικαίωμα καθὼς καὶ τὰ σωματεῖα Ἠπειρῶται, Θεσσαλοὶ Μακεδόνες καὶ λοιποί».

Νομισματόσημον!

2) Πρότασις πληρεξουσίου Ἀθηνῶν.

α) Περὶ νομισματοσήμου, ἔχουσα οὕτως·

«Ἀργυροῦν νομισματόσημον διὰ τὰ μέλη τῆς παρούσης Συνελεύσεως φέρον τὴν ἐπιγραφήν της ἀφ' ἑνός, καὶ ἀφ' ἑτέρου σταυρὸν μὲ τὴν λέξιν «Σύνταγμα» εἰς τὸν κύκλον, προσηρτημένον ἐπὶ ταινίας ἐρυθροκυανῆς».

β) Περὶ ἑορτῶν. «Δύο μὲν ἐθνικαὶ νὰ ψηφισθῶσιν, ἡ τῆς 25 Μαρτίου καὶ τῆς 3 Σεπτεμβρίου, δύο δὲ Βασιλικαὶ ἡ τῆς 20 Μαΐου καὶ ἡ τῶν Γενεθλίων τῆς Βασιλίσσης».

---

(1) Εἶναι ὁ τρίτος ἀπὸ τοὺς υἱούς τοῦ Θεοδώρου Κολοκοτρώνη, πολὺ μικρότερος ἀπὸ τοὺς Πάνον καὶ Γενναῖον, ὁ Κολίνος, ὁ ὁποῖος κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἐπαναστάσεως ἦτο παιδί.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 22ας ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 1844

Σήμερον τῇ εἰκοστῇ δευτέρᾳ τοῦ Φεβρουαρίου μηνὸς τοῦ χιλιοστοῦ ὀκτακοσιοστοῦ τεσσαρακοστοῦ τετάρτου ἔτους, περὶ τὴν 11ην π.μ. συνελθόντων τῶν πληρεξουσίων εἰς τὸ τοῦ Βουλευτηρίου κατάστημα τῆς 'Εθνικῆς Συνελεύσεως, ἐγένετο ἡ ἐκφώνησις τοῦ ὀνομαστικοῦ καταλόγου· εὑρεθέντων δὲ παρόντων διακοσίων δέκα ὀκτὼ καὶ ἀπόντων εἴκοσι πέντε, ὁ Πρόεδρος ἐκήρυξεν ἀρξαμένην τὴν συνεδρίασιν.

'Ανεγνώσθησαν ἀκολούθως τὰ πρακτικὰ τῆς προλαβούσης συνεδριάσεως, τὰ ὁποῖα γενόμενα παραδεκτὰ εἰς τὴν Συνέλευσιν, ὑπεγράφησαν παρὰ τοῦ Προέδρου, τῶν 'Αντιπροέδρων καὶ τῶν Γραμματέων.

'Εντεῦθεν ὁ Πρόεδρος ἐκοινοποίησεν εἰς τὴν Συνέλευσιν, ὅτι ἡ κατὰ τὴν χθεσινὴν συνεδρίασιν ἐκλεχθεῖσα ἐπιτροπὴ ἐπαρουσιάσθη κατὰ τὴν 7 ὥραν μ.μ. εἰς τὴν Α.Μ., ὁ δὲ ταύτην προεδρεύων, ἐγχειρίζων τὸ Σύνταγμα καὶ τὰ ψηφίσματα, προσεφώνησε ταῦτα:

«Βασιλεῦ! 'Η 'Εθνικὴ Συνέλευσις ἀποπερατώσασα τὰς συζητήσεις της ἐπὶ τοῦ σχεδίου τοῦ Συντάγματος μᾶς ἐπεφόρτισε νὰ παρουσιάσωμεν τὸ σχέδιον τοῦτο εἰς τὴν 'Υμετέραν Μεγαλειότητα διὰ νὰ λάβῃ αὐτὸ ὑπ' ὄψιν, καὶ φέρῃ ἐπ' αὐτοῦ, ὅσας ἤθελε νομίζει ἀναγκαίας παρατηρήσεις.

Εἰς τὸ σχέδιον τοῦ Συντάγματος συνάπτονται καὶ τ' ἀντίγραφα τεσσάρων ψηφισμάτων τῆς Συνελεύσεως.

'Η πρὸς τὸ Ἔθνος ἀπαράμιλλος πατρικὴ στοργὴ τῆς 'Υμετέρας Μεγαλειότητος, φέρουσα προσεχῶς τὸ τελειωτικὸν κῦρος εἰς τοὺς Συνταγματικοὺς αὐτοῦ θεσμούς, θέλει θεμελιώσει ἐπ' ἀκραδάντων βάσεων τὴν μέλλουσαν εὐδαιμονίαν τῆς 'Ελλάδος».

Μετ' ἐπιστασίας

'Ο δὲ Βασιλεὺς ἀπήντησεν οὕτω:

«Παραλαμβάνων τὸ σχέδιον τοῦ Συντάγματος μετὰ τῶν ἐπισυνημμένων ἐγγράφων, χαίρω βλέπων τὸ ἔργον τοῦτο τόσον προχωρημένον. Εἰς ταύτην τὴν εὐκαιρίαν ἐκφράζω εἰς ὑμᾶς, Κύριοι, καὶ δι' ὑμῶν εἰς τὴν Συνέλευσιν τὴν εὐχαρίστησίν μου, ἕνεκα τῆς ὁποίας ἔδειξε φρονήσεως, καὶ τῆς πρὸς ἐμὲ καὶ τὴν Βασιλικὴν Σύζυγόν μου ἀφοσιώσεως. Φροντίζων ὑπὲρ τῆς εὐημερίας τοῦ Ἔθνους, θέλω μελετήσει μετ' ἐπιστασίας τὸ σχέδιον, καὶ θέλω σπεύσει νὰ κοινοποιήσω εἰς τὴν Συνέλευσιν τὰ ἀποτελέσματα τῶν σκέψεών μου».

Παραστάτης Πανεπιστημίου

Μετὰ ταῦτα ὁ Πρόεδρος ἀνήγγειλεν εἰς τὴν Συνέλευσιν, ὅτι τῆς σημερινῆς συνεδριάσεως ἀντικείμενον εἶναι κατὰ τὴν διάταξιν 1) ἡ ἐπὶ τῆς αἰτήσεως τῶν Καθηγητῶν τοῦ Πανεπιστημίου περὶ παραστάτου αὐτοῦ, καὶ 2) ἡ ἐπὶ τῆς αἰτήσεως τῶν μοναχῶν τῆς Μονῆς τοῦ Μεγάλου Σπηλαίου περὶ τῆς ἀπαλλαγῆς αὐτῆς ἐκ τοῦ διπλοῦ δεκάτου συζήτησις.

'Η 'Εθνικὴ 'Ενότης

'Ανεγνώσθη ἀκολούθως ὑπὸ τοῦ Γραμματέως ἡ πρώτη αἴτησις, ἡ τοῦ Πανεπιστημίου, ἔχουσα οὕτω: «Τὸ ἐν 'Αθήναις 'Ελληνικὸν Πανεπιστήμιον, διαδεχθὲν τὰ ἁπανταχοῦ τῆς 'Ελληνικῆς φυλῆς ἐκπαιδευτήρια τὰ ὁποῖα προετοίμασαν τὸ ἔργον τῆς παλλιγενεσίας τοῦ 'Ελληνικοῦ Ἔθνους, καὶ ἐμόρφωσαν ἄνδρας, συντελέσαντας εἰς τὰ δημόσια πράγματα κατὰ τὸν 'Εθνικὸν ἀγῶνα, εἶναι προωρισμένον νὰ ἐξακολουθήσῃ τὸ ἔνδοξον τοῦτο ἔργον, καὶ νὰ παριστάνῃ τὴν ἑνότητα τῶν φώτων καὶ τοῦ πολιτισμοῦ καθ' ὅλον τὸ 'Ελληνικὸν γένος.

'Η 'Εθνικὴ Συνέλευσις θέλει ἐνθαρρύνει τοὺς Καθηγητὰς εἰς τὸ ἔργον τοῦτο, καὶ θέλει ἀνυψώσει αὐτοὺς ἐνώπιον τοῦ Ἔθνους, καὶ ἐνώπιον ὅλων τῶν ὁμοφυῶν ἐκπαιδευτικῶν καταστημάτων τῆς Εὐρώπης, χορηγοῦσα εἰς αὐτοὺς τὸ δικαίωμα ν' ἀντιπροσωπεύωνται ἐντὸς τῆς Βουλῆς.

Δὲν ὁρμῶνται πρὸς τὴν αἴτησιν ταύτην οἱ Καθηγηταὶ ἀπὸ κακὴν φιλοτιμίαν, ἀλλὰ πιστεύοντες, ὅτι τότε μόνον τὸ διδακτικὸν ἐπάγγελμα καθίσταται ἀρχή, σωτηρίως ἐπενεργοῦσα εἰς τὴν νεολαίαν, ὅταν οἱ Καθηγηταὶ εἶναι ἐνδεδυμένοι ὅλην τὴν ἀξίαν τοῦ κοινωνικοῦ ἀνθρώπου.

'Η τελειότης τοῦ κοινοβουλευτικοῦ συστήματος συνίσταται κυρίως εἰς τὴν ἀντιπροσώπευσιν ὅλων τῶν κοινωνικῶν στοιχείων καὶ δικαιωμάτων. Σύμφωνον μὲ τὴν ἀναντίρρητον ταύτην ἀρχὴν νομίζουσιν ἑπομένως οἱ Καθηγηταὶ τὸ νὰ ἔχῃ τὸν ἀντιπρόσωπόν του τὸ Πανεπιστήμιον τῆς 'Ελλάδος, τὸ ὁποῖον εἶναι ἐπιτετραμμένον τὰ καθήκοντα τῆς ἀνωτάτης παιδεύσεως.

'Ιδία περιουσία

Αὐτοσχεδίως οἱ Καθηγηταὶ δὲν ἀπεφάσισαν νὰ φέρωσιν ἐνώπιον τῆς Συνελεύσεως τὴν αἴτησιν ταύτην, ἀλλ' ἀπ' αὐτῆς τῆς συστάσεως τοῦ Πανεπιστημίου, ἀποτελοῦντος σῶμα ἐκπαιδευτικόν, ἀναγνωρισθὲν ὡς ἠθικὸν πρόσωπον, καὶ ἰδίαν περιουσίαν ἀποκτήσαν, (1) καὶ ἔτι μείζονα μέλλον ν' ἀποκτήσῃ, κρίνουσιν ὡς ἀναγκαίαν συνέπειαν τὸ δικαίωμα ν' ἀποστέλλωσιν εἰς τὸ Βουλευτήριον τοῦ Ἔθνους παραστάτην.

Τὰ ξένα Πανεπιστήμια

'Αξιομίμητα παραδείγματα ὑποστηρίζουσι τὴν αἴτησιν ταύτην. 'Εν 'Αγγλίᾳ τὰ πανεπιστήμια τῆς 'Οξωνίας (2) καὶ Κανταβριγίας ἀποστέλλουσιν ἑκάτερον ἀνὰ δύο ἀντιπροσώπους. Δὲν εἶναι δὲ λείψανον ἀπηρχαιομένης συνηθείας· διότι καὶ μετὰ τὴν ἐκλογικὴν μεταρρύθμισιν καθιερώθη τὸ δικαίωμα τοῦτο ὡς σύμφωνον μὲ τὴν ἀξίαν τοῦ 'Αγγλικοῦ Ἔθνους. Τὰ Γερμανικὰ Συντάγματα, νεωστὶ γεννηθέντα ἠκολούθησαν τὸ αὐτὸ παράδειγμα· οὕτω τὰ πανεπιστήμια τῆς Γοτίγγης εἰς τὴν 'Αννόβερ, τοῦ Φριβούργου καὶ Χαϊδελβέργης εἰς τὴν Βάδην τῆς Τυβίγγης εἰς τὴν Βιρτεμβέργην, τοῦ Μονάχου, τοῦ Βυρτοσβούργου καὶ 'Ερλάγγης εἰς τὴν Βαυαρίαν, τῆς Λειψίας εἰς τὴν Σαξονίαν, τῆς Ούψάλης καὶ Λούδης εἰς τὴν Σβεκίαν κ.λ.π. ἀντιπροσωπεύονται ἄλλα μὲν εἰς τὴν Βουλήν, ἄλλα δὲ καὶ εἰς αὐτὴν τὴν Γερουσίαν.

'Εστία φωτισμοῦ

Εἶναι ἄξιον τῆς 'Εθνικῆς Συνελεύσεως νὰ περιβάλλῃ μὲ τὸν αὐτὸν ὑψηλὸν χαρακτῆρα τὸ 'Ελληνικὸν Πανεπιστήμιον. 'Η ἱστορία θέλει ἀπομνημονεύσει τὴν ἀπόφασιν ταύτην ὡς μέτρον τῶν γενναίων ὑπὲρ τῆς παιδείας φρονημάτων τῆς ἐν 'Αθήναις τῶν 'Ελλήνων Συνελεύσεως. Οἱ δὲ Καθηγηταὶ ἔτι μᾶλλον ἐμψυχούμενοι ἐκ τούτου, θέλουσιν ὅλαις δυνάμεσι προσπαθήσει νὰ δικαιώσωσι τῆς Συνελεύσεως τὴν

(1) 'Υπῆρχον εἰς τὸ ἐξωτερικὸν κληροδοτήματα καὶ πρὸ τῆς ἐπαναστάσεως ἀκόμη, προοριζόμενα διὰ τὸ μέλλον νὰ ἱδρυθῇ ἀνώτατον ἐκπαιδευτήριον τοῦ Ἔθνους. Ὅπως φαίνεται ἀπὸ ἄλλας συζητήσεις, ἡ περιουσία, χωρὶς νὰ ἀποτελῇ ἀπαραίτητον κατὰ τὸ Σύνταγμα παράγοντα, ἀπετέλει στοιχεῖον, διὰ τὸ δικαίωμα τοῦ ἐκλέγειν καὶ ἐκλέγεσθαι.

(2) Δηλαδὴ τῆς 'Οξφόρδης.

ἐμπιστοσύνην, καταβάλλοντες πᾶσαν σπουδὴν διὰ νὰ καταστήσωσιν, ὅσον τὸ ἐπ' αὐτοῖς, τὰς Ἀθήνας ἑστίαν φωτισμοῦ, ὅθεν οἱ παῖδες τῶν ἁπανταχοῦ Ἑλλήνων προσερχόμενοι θέλουσιν ἀποφέρει γνώσεις ἐπιστημονικὰς καὶ στοργὴν πρὸς τὴν ἐλευθέραν Ἑλλάδα, γνωρίζουσαν νὰ τιμᾷ καὶ νὰ ἐνθαρρύνῃ τοσοῦτον γενναίως τὴν παιδείαν.

Οἱ Καθηγηταὶ τοῦ Πανεπιστημίου

Κ. Ἀσώπιος
Ν. Βάμβας
Ἀρχιμανδ. Μ. Ἀποστολίδης
Μανούσης
Φίλιππος Ἰωάννου
Σ. Γαλάτης
Π. Ἀργυρόπουλος
Δαμιανὸς Γεωργίου
Ἀλέξανδρος Βενιζέλος
Κωνστ. Κοντογόνης
Π. Καλιγᾶς
Ἰωάννης Ὀλύμπιος
Ι. Βοῦρος
Ν. Νέγρης
Ν. Κωστῆς
Ι. Πήλληκας
Φ. Πυλαρινὸς
Ἀναστ. Γ. Λευκίας
Π. Στροῦμπος
Γ. Α. Μαυροκορδάτος
Ι. Κ. Βούρης
Κ. Δαμνάνδος
Ι. Δ. Σοῦτσος
Α. Πάλλης

Ἀκολούθως διωρίσθησαν παρὰ τῆς Συνελεύσεως δύο ψηφολέκται καὶ γενομένης ψηφοφορίας δι' ὀνομαστικῆς κλήσεως κατὰ τὸν κανονισμόν, ἐγένετο παραδεκτὴ ἡ πρότασις διὰ ψήφων 119 πρὸς 44.

Τότε ὁ Πρόεδρος ἐκήρυξεν, ὅτι ἡ Συνέλευσις παρεδέχθη τὴν περὶ ἀντιπροσωπεύσεως τοῦ Πανεπιστημίου δι' ἑνὸς Βουλευτοῦ παρ' αὐτοῦ ἐκλεγομένου πρότασιν.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 14ης ΜΑΡΤΙΟΥ 1844

ΕΙΔΙΚΑΙ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Ἄρθρον 30

«Οἱ Καθηγηταί τοῦ Πανεπιστημίου Ὄθωνος ἐκλέγουσιν ἴδιον Βουλευτὴν κατ' ἀπόλυτον πλειονοψηφίαν».

Ἄρθρον 31.

«Ἅπαντες οἱ ἀνωτέρω συνερχόμενοι κατὰ πρόσκλησιν τοῦ Διοικητοῦ, τῆς καθέδρας τοῦ Βασιλείου ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ εἰς συνέλευσιν, καθ' ἣν ἐποχὴν ἐνεργοῦνται καὶ αἱ λοιπαὶ ἐκλογαὶ τοῦ κράτους.

Ὁ μὲν Πρύτανις προεδρεύει τὴν συνέλευσιν, ὁ δὲ γραμματεὺς κρατεῖ τὸ πρωτόκολλον.

Ἡ ἐκλογὴ γίνεται διὰ ψηφοδελτίων.

Ὁ ὡς Βουλευτὴς ἐκλεχθεισόμενος ἀπαιτεῖται νὰ ἔχῃ τὰς ἐν τῷ ἄρθρῳ 63 τοῦ Συντάγματος ἰδιότητας».

Η ΠΑΡΑΔΟΣΙΣ ΤΗΣ ΑΚΡΟΠΟΛΕΩΣ

Ἡ Συνέλευσις ἐψήφισε καὶ τὴν ἀπονομὴν εἰδικῶν ἀριστείων καὶ διπλωμάτων εἰς τοὺς ἀγωνιστὰς τοῦ πολυετοῦς ἀπελευθερωτικοῦ ἀγῶνος, τοὺς ὁποίους εἶχε παραμελήσει ἐντελῶς τὸ καθεστὼς τῆς Βαυαροκρατίας. Κατὰ τὰς σχετικὰς συζητήσεις γίνεται μνεία τῆς ἀδικηθείσης φρουρᾶς τῆς Ἀκροπόλεως, ἡ ὁποία μὲ τόσην καρτερίαν ἀντέστη εἰς τὴν μακρὰν καὶ πολύμηνον πολιορκίαν της ὑπὸ τοῦ Κιουταχῆ. Εἶναι γνωστόν, ἀλλὰ εἶχε παρασιωπηθῆ κατὰ τὰ ἔτη τῆς ἐπιρροῆς τῶν Τριῶν «Προστατίδων Δυνάμεων» καὶ ἰδίως τῆς Ἀγγλίας, ὅτι ἡ ἡρωϊκὴ ἐκείνη φρουρά, καὶ μετὰ τὴν καταστροφικὴν μάχην τοῦ Φαλήρου ἀντεῖχεν καὶ ἦτο διατεθειμένη νὰ παρατείνῃ τὴν ἀντίστασίν της. Ἐπενέβη ὅμως διὰ τὴν συνθηκολόγησιν της πεισμόνως καὶ φορτικῶς, ὁ Ἄγγλος ἀρχιστράτηγος τῶν κατὰ ξηρὰν δυνάμεων τῆς Ἑλλάδος Τζώρτζ. Καὶ μόνον μετὰ ἀπὸ ἀλλεπάλληλους διαταγάς του, οἱ ἡρωϊκοὶ πολεμισταί, οἱ ὁποῖοι ἀπέκρουον μὲ βαρυτάτας ὕβρις πρὸς τὸν Κιουταχῆν, τὰς προτάσεις του διὰ συνθηκολόγησιν, ἐγκατέλειψαν τὸ φρούριον.

Ἡ ἐπιμονὴ ἐκείνη τοῦ Τζώρτζ, ἐξηγεῖται ἀπὸ πολλοὺς ἱστορικούς, ὡς ἔχουσα σχέσιν μὲ τὰς ἀγγλικὰς τάσεις τῆς ἐποχῆς διὰ τὸν περιορισμὸν τῶν ὁρίων τοῦ Ἑλληνικοῦ κράτους μέχρι τοῦ Ἰσθμοῦ, ὥστε νὰ εἶναι μᾶλλον νησιωτικὸν καὶ ὑποκείμενον εἰς τὴν ἀπόλυτον ἐπιρροὴν τῆς Ἀγγλίας.

Πάντως ἀργότερα, κατεβλήθησαν προσπάθειαι νὰ παρασιωπηθῇ ὁ ρόλος ἐκεῖνος τοῦ Ἄγγλου ἀρχιστρατήγου, ἐνῷ κατὰ τὴν ἐποχὴν ὅπου τὰ γεγονότα τοῦ μεγάλου ἀγῶνος ἦσαν νωπὰ καὶ θερμὰ ἀκόμη, οὐδεὶς τὸ ἀμφισβητεῖ εἰς τὴν Συνέλευσιν, οὔτε καὶ τὸ Ἀγγλόφιλον κόμμα ἀκόμη.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 25ης ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 1844

Συγχρόνως οἱ πληρεξούσιοι Ἀθηνῶν καὶ Χαλκίδος ἐπρότειναν νὰ ψηφισθῇ ἴδιον ἀριστεῖον διὰ τὴν φρουρὰν τῶν Ἀθηνῶν, ἥτις στενὰ πολιορκηθεῖσα ἐντὸς τῆς μικρᾶς ἀκροπόλεως ἐπὶ ἓν ἔτος ὁλόκληρον, ὑπέστη ἐπίσης τὰ δεινὰ τῆς πολιορκίας Μεσολογγίου.

Ἐὰν δὲ ἡ πολιορκία ἐλύθη διὰ τῆς μεσολαβήσεως τῶν ἀντιπροσώπων τῶν Δυνάμεων, καὶ δὲν ἐμιμήθη τὴν τοῦ Μεσολογγίου ἔξοδον δὲν πταίει ἡ φρουρά, ἥτις, καθὼς καὶ τὸ ἔθνος, διεμαρτυρήθη τότε· ὅπως μὲ τὴν σπάθην εἰς τὰς χεῖρας εἰσῆλθεν ἡ φρουρὰ ἐντὸς τῆς Ἀκροπόλεως, ἠδύνατο ἐπίσης μὲ τὴν σπάθην εἰς τὰς χεῖρας νὰ ἐξέλθῃ.

Τὸ Γαλαξείδιον

Ἀκολούθως ὁ πληρεξούσιος Γαλαξειδίου, λαβὼν τὸν λόγον παρετήρησεν ὅτι ἡ ναυτικὴ πόλις Γαλαξειδίου, πρώτη εἰς τὴν Στερεὰν Ἑλλάδα ὑψώσασα τὴν ὑπὲρ ἀνεξαρτησίας σημαίαν τοῦ Σταυροῦ, (1) συνεισέφερε μεγάλως καὶ ἡ-

(1) Ὑπάρχει καὶ σχετικὴ ἐπιστολὴ τοῦ Ἀνδρούτσου, καλοῦσα τοὺς «ἀγαπητοὺς Γαλαξειδιώτας» εἰς τὴν ἐξέγερσιν.

γωνίσθη διὰ τοῦ ναυτικοῦ της κατὰ τῶν ἐχθρῶν καὶ ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τοῦ Κορινθιακοῦ κόλπου, καὶ ἐν τούτοις μέχρι τοῦδε ἠδικήθη τὰ μέγιστα. Ὑπῆρξαν ἐκ τῶν Γαλαξειδιωτῶν καὶ πλοίαρχοι καὶ κατώτεροι ἀξιωματικοὶ πλοίων ἐπὶ τοῦ ἀγῶνος καὶ μόλα ταῦτα μόλις εἷς ὑποπλοίαρχος καὶ εἷς σημαιοφόρος ἐβαθμολογήθησαν. Διὰ νὰ ἐπανορθωθῶσι τὰ ἀδικήματα ταῦτα, καὶ νὰ γίνη καὶ διὰ τοὺς Γαλαξειδιώτας ἀκριβὴς ἔρευνα τῶν θυσιῶν καὶ ἀγώνων των καὶ ἀνάλογος ἀνταπόδοσις τῶν δικαίων των, ἐπρότεινε νὰ τεθῆ ἐντὸς τοῦ ψηφίσματος ῥητῶς καὶ ἡ ναυτικὴ πόλις τοῦ Γαλαξειδίου.

Ἀνεγνώσθη ἀκολούθως πρότασις τῶν πληρεξουσίων Γαλαξειδίου ἔχουσα οὕτω.

«Ἐπειδὴ παρελείφθη εἰς τὸ προκείμενον ψήφισμα νὰ τεθῆ καὶ ἡ ναυτικὴ πόλις Γαλαξειδίου διὰ τὰς ἀπαιτήσεις καὶ ἀποζημιώσεις, ὅσας ἕνεκα τῶν θυσιῶν καὶ ἀγώνων της, προτείνομεν νὰ συμπεριληφθῆ ἐν τῷ ψηφίσματι καὶ αὕτη μετὰ τὰς τρεῖς ναυτικὰς νήσους».

Παρετήρησαν τινὲς τότε ὅτι τὸ ψήφισμα εἶναι γενικὸν, καὶ περιέχονται πάντων οἱ ἀγῶνες.

ΠΑΝΤΟΤΕ ΟΙ ΑΓΩΝΙΣΤΑΙ

Η ΑΔΙΚΗΜΕΝΗ ΚΑΣΣΟΣ

Όσο πλησιάζει τὸ τέλος τῶν ἐργασιῶν τῆς Συνελεύσεως, τόσον ἐντονώτερον προβάλλονται διάφορα αἰτήματα τοῦ λαοῦ, ἀπὸ τὰ ὁποῖα προέχουν πάντοτε αἱ ἐκκλήσεις, καὶ αἱ ἀνεκτέλεστοι ἐν πολλοῖς ἀποφάσεις, διὰ τὴν περίθαλψιν τῶν ἀγωνιστῶν καὶ κυρίως τῶν χηρῶν καὶ ὀρφανῶν αὐτῶν.

Κατὰ τὴν ἀκολουθοῦσαν συνεδρίασιν, γίνεται διὰ μίαν εἰσέτι φορὰν λόγος διὰ τὴν συμβολὴν τῆς νήσου Κάσσου εἰς τὸν μεγάλον ἀγῶνα, τὴν θυσίαν της καὶ τὴν ἀδικίαν ἡ ὁποία τῆς προσεγένετο μὲ τὸν παραγνωρισμὸν τῶν θυσιῶν της.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 26ης ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 1844

Σήμερον τὴν εἰκοστὴν ἕκτην τοῦ μηνὸς Φεβρουαρίου τοῦ χιλιοστοῦ ὀκτακοσιοστοῦ τεσσαρακοστοῦ τετάρτου ἔτους, ἡμέραν Σάββατον, συνελθόντων τῶν πληρεξουσίων ἐν τῷ Βουλευτηρίῳ τῆς Ἐθνικῆς Συνελεύσεως περὶ τὴν 11ην π.μ. ἐγένετο ἡ ἐκφώνησις τοῦ ὀνομαστικοῦ καταλόγου· εὑρεθέντων δὲ παρόντων διακοσίων εἴκοσι πέντε καὶ ἀπόντων δεκαοχτώ, ὁ Πρόεδρος ἐκήρυξεν ἀρξαμένην τὴν Συνεδρίασιν.

Ἀκολούθως ἀνεγνώσθησαν τὰ πρακτικὰ τῆς παρελθούσης συνεδριάσεως, τὰ ὁποῖα γενόμενα παραδεκτὰ εἰς τὴν Συνέλευσιν, ὑπεγράφησαν παρὰ τοῦ Προέδρου τῶν Ἀντιπροέδρων καὶ τῶν Γραμματέων.

Προτάσεις

Μετὰ ταῦτα ὁ Πρόεδρος ἀνήγγειλεν εἰς τὴν Συνέλευσιν, ὅτι τὸ κατὰ τὴν χθεσινὴν συνεδρίασιν ἀναγνωσθὲν σχέδιον ψηφίσματος περὶ στρατιωτικῶν, ναυτικῶν καὶ πολιτικῶν ἀποζημιώσεων κλπ. καὶ ἡ περὶ τούτων πρότασις τοῦ πληρεξουσίου Βονίτσης ἐτυπώθησαν καὶ διενεμήθησαν εἰς τοὺς πληρεξουσίους, καὶ κατὰ τὴν σημερινὴν συνεδρίασιν θέλει ἀρχίσει ἡ συζήτησίς των. Πρὶν δὲ τῆς συζητήσεως ταύτης ἀνέφερεν ὅτι καὶ σήμερον ἐδόθησαν πολλαὶ προτάσεις περὶ διαφόρων ἀντικειμένων, αἵτινες θέλουν ἀναγνωρισθῆ μόνον διὰ νὰ λάβῃ περὶ τούτων γνῶσιν ἡ Συνέλευσις.

Ἑπομένως ἀνεγνώσθησαν ὑπὸ τοῦ Γραμματέως αἱ προτάσεις.

Α) Τοῦ πληρεξουσίου Λεονταρίου αἰτοῦντος νὰ παραχωρηθῇ εἰς αὐτὸν δωρεὰν θέσις τις εἰς Ἁγιοσώστην τῶν Δερβενακίων διὰ ν' ἀναγείρῃ ἐκκλησίαν καὶ βρύσην.

Ἀγελαῖοι ἵπποι

Β΄ Τοῦ πληρεξουσίου Βάλτου, περὶ ἐλαττώσεως τοῦ ποιμνιακοῦ φόρου τῶν μὲν αἰγοπροβάτων εἰς 25 λεπτά, τῶν δὲ ἀγελικῶν (1) ἵππων καὶ γελαδίων εἰς 1 δραχμήν.

Γ΄ Τοῦ πληρεξουσίου Σαλαμῖνος, περιλαμβάνουσαι. 1) περὶ καταργήσεως τοῦ περὶ στρατολογίας νόμου καὶ τῆς ἐφαρμογῆς τῆς ἐθνοφυλακῆς, 2) περὶ καταργήσεως τῶν δασονομείων ὡς ἀνωφελῶν καὶ καταθλιπτικῶν εἰς τὸν λαόν, καὶ 3) διατὶ ἰδιοκτῆται τινὲς ἀγοράσαντες ἐν τῇ Ἀττικῇ τουρκικὰ ζευγάρια, οἰκειοποιοῦνται ἤδη καὶ τὰ δάση καὶ τὸ χόρτον τῶν λειβαδίων.

Δικηγορικὸν σύστημα

Δ΄ Τοῦ πληρεξουσίου Ἀγράφων, περὶ καταργήσεως τοῦ ὑπάρχοντος δικηγορικοῦ συστήματος παρὰ τοῖς δικαστηρίοις, καὶ νὰ ἔχῃ τὸ ἐλεύθερον ἕκαστος νὰ διορίζῃ ὅντινα θέλει πρὸς ὑπεράσπισιν τῶν δικαστικῶν του ὑποθέσεων.

Ε΄ Τῶν πληρεξουσίων Ναυπακτοβενετίκου καὶ τινων ἄλλων προτεινόντων' 1) νὰ καταργηθῇ ὁλοτελῶς τὸ χαρτόσημον τῆς μελαίνης σφραγίδος, νὰ διατηρηθῇ δὲ μόνον τὸ τῆς ἐρυθρᾶς πρὸς χρῆσιν τῶν δικαστικῶν ἀποφάσεων καὶ συμβολαίων· 2) νὰ καταργηθῇ ὁ περὶ ὁπλοφορίας νόμος καὶ διὰ τὴν δημόσιον ἀσφάλειαν καὶ ἡσυχίαν ἕκαστος νὰ φέρῃ χρονικὰ διαμονητήρια ἐπὶ ἁπλοῦ χάρτου· 3) νὰ καταργηθῇ ὁ φόρος τοῦ σαλώματος, τοῦ χρησιμεύοντος πρὸς κατασκευὴν τῶν καλυβῶν 4) νὰ καταργηθῇ ὁ φόρος τῶν ζώων, τῶν μὲν λιανῶν κατὰ λεπτὰ 15, τῶν δὲ μεγάλων κατὰ 50· 5) νὰ τροποποιηθῇ τὸ ὑπάρχον δημοτικὸν σύστημα καὶ νὰ εἰσαχθῇ τὸ τῶν ἐπαρχιακῶν δημογερόντων· β) νὰ ἐλαττωθῶσιν οἱ δημοτικοὶ φόροι κατὰ τὸ ἥμισυ.

Οἱ ἐνισχυταὶ τοῦ Μακρυγιάννη

ΣΤ. Τοῦ πληρεξουσίου Ἀθηνῶν, αἰτοῦντος νὰ ληφθῶσιν ὑπ' ὄψιν καὶ ἀνταμειφθῶσιν, ὁμοῦ μὲ τοὺς παρὰ τοῦ συνταγματάρχου Μακρυγιάννη προταθέντας, ὡς προκινδυνεύσαντας ἐντὸς τῆς οἰκίας του εἰς τὴν μεταβολὴν τῆς 3 Σεπτεμβρίου καὶ δώδεκα χωρικοὶ Ἀθηναῖοι, τῶν ὁποίων τὰ ὀνόματα σημειοῖ, οἵτινες πρῶτοι ἦλθον ἐκ τῶν χωρίων των ἀφ' ἑσπέρας τῆς 2 Σεπτεμβρίου τοποθετηθέντες εἰς τινα πλησίον τῶν Ἀνακτόρων θέσιν κατὰ τὸ σύνθημα.

---

(1) Ἀγελαίων τρεφομένων εἰς «βαλμαδιὰ» καὶ χρησιμοποιουμένων κυρίως διὰ τὰ ἀλωνίσματα

Οἱ ἀγωνισταὶ

Μετὰ ταῦτα ἀνεγνώσθησαν παρὰ τοῦ Γραμματέως τὸ εἰς τὰ πρακτικὰ τῆς χθεσινῆς συνεδριάσεως καταχωρηθὲν σχέδιον ψηφίσματος καὶ ἡ εἰς τὰ πρακτικὰ τῆς ΝΖ΄ συνεδριάσεως καταχωρισθεῖσα περὶ τούτου πρότασις τοῦ πληρεξουσίου Βονίτσης.

Εἰς τὴν παράγραφον δεύτερον τοῦ σχεδίου ὁ πληρεξούσιος Μεσολογγίου ἐνῷ γίνεται λόγος περὶ τῶν ψηφισμάτων τῆς ἐν Τροιζῆνι καὶ ἐν Ἄργει Συνελεύσεως περὶ τῶν τριῶν νήσων καὶ ψηφίσματος καθὼς καὶ οἱ τῆς προτάσεως τοῦ πληρεξουσίου Βονίτσης, ἐκτὸς δύο τινῶν α) ἡ ἐξέλεγξις τῶν καταχρήσεων εἰς τὰς βαθμολογίας καὶ ἀποζημιώσεις, καὶ β) ὁ ὅρος τοῦ νὰ σύγκειται ἡ ἐπιτροπὴ ἀπὸ ἀνθρώπους τοῦ ἀγῶνος ἐκ τῶν ἀγωνισθέντων ἀπὸ τὸ 1821 ἔτος μέχρι τῶν 1827.

Χῆραι ἀγωνιστῶν

Μένουν εἰσέτι δύο ἄλλα ἀντικείμενα α) περὶ τῆς εἰς τὰς χήρας καὶ τὰ ὀρφανὰ τοῦ εἰς τὰς μάχας πεσόντος ἢ ἀποθανόντος ἀβαθμολογήτου μεταβιβάσεως τοῦ δικαιώματος τῶν ἐκ τῆς βαθμολογίας αὐτοῦ προερχομένων ἀποδοχῶν καὶ ἀποζημιώσεων καὶ 2) περὶ τῆς καταργήσεως τῶν πιστοποιητικῶν ἐνδείας διὰ τοὺς ἀξιωματικούς, ὅσοι ζητοῦν τὴν ἀποζημίωσίν των. Τοὺς δύο πρώτους ὅρους, θεωρεῖ, εἶπεν οὐσιώδεις καὶ προτείνει νὰ σημειωθῶσιν ἐντὸς τοῦ ψηφίσματος, οἱ δὲ ἄλλοι δύο ὡς ἐπουσιώδεις, καὶ ἀναφερόμενοι εἰς τὴν ἐκτέλεσιν αὐτοῦ νὰ μὴ περιληφθῶσιν ἐντὸς αὐτοῦ, νὰ γίνῃ ὅμως περὶ τούτων ρητὴ ἐντὸς τῶν πρακτικῶν ἐξήγησις τῆς περὶ τούτων ἀποφάσεως τῆς Συνελεύσεως.

Ἡ διάκρισις

Ἕτερος δέ, προτείνων νὰ περιληφθῶσιν ἐντὸς τοῦ ψηφίσματος καὶ οἱ δύο τελευταῖοι ὅροι περὶ τῆς μεταβιβάσεως τοῦ δικαιώματος τῆς ἀποζημιώσεως ἐκ τῆς βαθμολογίας τοῦ ἀποθανόντος, καὶ περὶ καταργήσεως τῶν πιστοποιητικῶν πενίας, παρετήρησεν, ὅτι κατὰ τὸ διάστημα τοῦ ἀγῶνος, καὶ μετὰ ταῦτα ἐξέλιπον πολλοὶ ἐκ τῶν ἀγωνιστῶν χωρὶς νὰ βαθμολογηθῶσιν, ἀφήσαντας τὰς χήρας καὶ τὰ ὀρφανὰ ἐν ἐσχάτῃ πενίᾳ. Τούτων λοιπὸν τὸ ἐκ τῆς βαθμολογίας δικαίωμα ἀποζημιώσεως εἶναι δίκαιον νὰ μεταβιβασθῇ εἰς τὰς χήρας καὶ ὀρφανά, διότι εἶναι ἄδικον, στερηθέντες τοῦ προστάτου των νὰ μὴ ἔχωσι καὶ τὰ πρὸς ὕπαρξίν των μέσα, τῶν ὁποίων ἡ ἀπαίτησις στηρίζεται εἰς ἀποκεκτημένα δικαιώματα· ἐπίσης πρέπει νὰ καταργηθῇ, εἶπε, καὶ ἡ διάκρισις τῶν ἀγωνιστῶν εἰς πένητας καὶ μή, διότι ἡ ἀποζημίωσις δὲν δίδεται εἰς αὐτοὺς λόγῳ πενίας, ἀλλὰ ὡς ἀμοιβὴ τῶν ἀγώνων του.

Ἐνταῦθα ὁ Πρόεδρος ἠρώτησε τὴν Συνέλευσιν, ἐὰν παραδέχεται τὰς προταθείσας συνθήκας εἰς τὸ ψήφισμα καὶ αὕτη παρεδέχθη νὰ προστεθῇ.

1) Εἰς τὸ τέλος τοῦ 6΄.

Μετὰ τὸ «λαβοῦσα κατὰ τὸ παρελθὸν χώραν»τὸ «ὡς πρὸς τὰς βαθμολογίας ἢ τὰς διὰ κτημάτων ἢ χρημάτων ἀποζημιώσεις, ἢ ἄλλας παραχωρήσεις».

Τὰ ἀποδεικτικὰ πενίας

2) Εἰς τὸ ἄρθρον 6΄ τοῦ ψηφίσματος μετὰ τὸ «διαπρεψάντων κατὰ τὸν ὑπὲρ ἀνεξαρτησίας ἀγῶνα τὸ ἀπὸ τοῦ 1821 μέχρι τοῦ 1827 ἔτους».

3) Νὰ προστεθῇ ὡς ἄρθρον γ΄ τοῦ ψηφίσματος μετὰ τὸ 6΄ τὸ ἑξῆς: «Τῶν ἀποθανόντων ἀγωνιστῶν οἵτινες εἶχον δικαίωμα ἀποζημιώσεως ἀπὸ στρατιωτικὸν βαθμὸν οἱ νομικοὶ κληρονόμοι ἀποκαθίστανται εἰς τὰ δίκαια ἐκείνων».

4) Νὰ προστεθῇ μετὰ τὸ ὡς δ΄ ἄρθρον τὸ ἑξῆς: «Δὲν ἐπιτρέπεται τοῦ λοιποῦ ἡ ἐκ μέρους τῆς ἐξουσίας ἀπαίτησις ἀποδεικτικοῦ πενίας διὰ τὴν βαθμολογίαν ἢ ἀποζημίωσιν ὁποιουδήποτε ἀγωνιστοῦ».

Ἡ Κάσσος

Ἐνταῦθα, εἰς τῶν πληρεξουσίων λαβὼν τὸν λόγον, ἐπὶ τῆς προτάσεως τῶν πληρεξουσίων τῆς Κάσσου παρετήρησε τὰ ἑξῆς:

Ἡ νῆσος Κάσσος ἐκατοικεῖτο πρὸ τῆς ἐπαναστάσεως ἀπὸ χιλίας περίπου οἰκογενείας καὶ εἶχε ναυτικὸν διακεκριμένον. Ἔλαβε καὶ αὕτη κατὰ τὴν ἀρχὴν τῆς ἐπαναστάσεως μέρος εἰς τὸν ἀγῶνα, καὶ γενναίως ἀντισταθεῖσα κατὰ τοῦ ἐχθροῦ διὰ τοῦ ναυτικοῦ της, συνετέλεσε μεγάλως ὑπὲρ τῆς ἀνεξαρτησίας τῆς πατρίδος. Διὰ τὴν θέσιν της ὡς πρὸς τὴν Ἑλλάδα ὑπῆρξεν ὁ φύλαξ τῶν μερῶν τῆς ἀνατολικῆς θαλάσσης. Τὴν ἰδίαν νῆσον φυλάττοντες οἱ Κάσσιοι προσέτρεχαν συγχρόνως, βοηθοῦντες καὶ συναγονιζόμενοι μετὰ τῶν ἄλλων ἑλληνικῶν στόλων, μὴ λαβόντες ποτὲ οὐδεμίαν ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν ἀποζημίωσιν ἢ συνδρομήν.

Σώζονται ἐπίσημα ἔγγραφα τῶν κατὰ διαφόρους ἐποχὰς Κυβερνήσεων, τοῦ Α. Ὑψηλάντου καὶ ἄλλων, ἐξ ὧν ἀποδεικνύονται τὰ ἐπὶ τοῦ ἀγῶνος κατορθώματα τῶν Κασσίων. Δὲν παρέσχον δὲ μόνον πολεμικὰς ὑπηρεσίας εἰς τὸ ἔθνος ἀλλὰ καὶ πολλὰς ψυχὰς ἔσωσαν διὰ τῶν πλοίων των ἐπὶ τῆς καταστροφῆς τῆς Κρήτης καὶ εἰς ἄλλας ὁμοίας περιστάσεις, μεταβιβάζοντες τοὺς φεύγοντας τὴν σφαγὴν καὶ τὴν αἰχμαλωσίαν τῶν Τούρκων ἐντὸς τῆς Ἑλλάδος.

Ἡ καταστροφὴ

Ἀλλὰ τὸ 1824 ἔτος, τὸ ὁποῖον ἀνήγγειλε τὴν καταστροφὴν τῶν Ψαρῶν, ἐπέφερε καὶ τῆς Κάσσου καὶ τοῦ ναυτικοῦ της τὴν καταστροφήν. Οἱ δὲ διασωθέντες ἐντὸς τῆς Ἑλλάδος διασκορπισθέντες εἰς τὰ διάφορα μέρη αὐτῆς, ἠγωνίσθησαν καὶ οὗτοι μέχρι τέλους τοῦ ἀγῶνος ἐντὸς τῶν πολεμικῶν Ἑλληνικῶν πλοίων. Διεσπαρμένοι ἤδη εἰς τὰς νήσους τοῦ Αἰγαίου κατώρθωσαν πάλιν διὰ τῆς διακρινούσης αὐτοὺς φιλεργίας καὶ ἱκανότητος νὰ ἔχωσιν ἑκατὸν πλοῖα μὲ ἑλληνικὴν σημαίαν, ἐκτὸς ἐκείνων, τὰ ὁποῖα κατεσκεύασαν οἱ μεταβάντες πάλιν εἰς τὴν νῆσον Κάσσον ὑπὸ σημαίαν τουρκικήν.

Σημαιοφόρος

Αἱ ἐπὶ τοῦ ἀγῶνος κυβερνήσεις οὐδεμίαν ποτὲ ἔδωσαν συνδρομὴν εἰς αὐτοὺς ἐκτὸς τινῶν πολεμοφοδίων, τὰ ὁποῖα ἐκ τῆς Κρήτης ἔλαβον, οὔτε ποτὲ ἠνώχλησαν μὲ ἀπαιτήσεις των αὐτάς· ἔχοντες εἰσέτι τοὺς περὶ τῶν θυσιῶν των λογαριασμοὺς ἀνεπιθεωρήτους. Ἀλλὰ καὶ μετὰ ταῦτα οὐδεμία περιποίησις προσηνέχθη εἰς αὐτοὺς ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν. Ἐζήτησαν πολλάκις νὰ τοῖς δοθῶσι τὰ μέσα νὰ συνοικισθῶσιν ἐντὸς παραλίας τινὸς ἢ νήσου τῆς ἐλευθέρας Ἑλλάδος, ἀλλ' ἐστάθη δυσκατόρθωτον. Ἐνῷ δὲ ἐπὶ τοῦ ἀγῶνος εἶχε στόλον ὁλόκληρον καὶ ἔχασε τόσους κατοίκους εἰς τὰς διαφόρους ναυμαχίας μόλις εἷς ἐξ αὐτῶν ὁ σεβάσμιος γέρων πληρεξούσιος ἐντὸς τῆς συνελεύσεως, ὅστις ἦτον τότε ναύαρχος, ἔλαβε τὸν βαθμὸν τοῦ σημαιοφόρου, καὶ εἰς μίαν μόνην χήραν δίδεται σύνταξις μικρά.

Συνοικισμὸν

Ἡ θέσις τῶν Κασσίων εἶναι ἐξαιρετική, καὶ ἀπαιτεῖται ἰδιαιτέρα περίθαλψις αὐτῶν ἐκ μέρους τῆς Κυβερνήσεως. Ἡ περίθαλψις αὐτῶν καὶ μάλιστα ἡ ἐνίσχυσις καὶ πραγματοποίησις τοῦ συνοικισμοῦ των εἴς τινα νῆσον θέλει προσελκύσει καὶ τὰς λοιπὰς οἰκογενείας, ὅσαι εἶναι ἐκτὸς τῆς ἑλληνικῆς ἐπικρατείας. Ἡ περίστασις αὕτη εἶναι σπου

δαιοτάτη, διότι διὰ τοῦ συνοικισμοῦ αὐτῶν, δύναται πολὺ εὐκόλως καὶ εἰς ὀλίγον διάστημα χρόνου, νὰ μορφωθῆ νέα πόλις ναυτικὴ ἀπὸ χιλίας οἰκογενείας, παρέχουσα μεγάλας ἐλπίδας εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῆς ναυτιλίας. Ταῦτα οἱ πληρεξούσιοι τῶν ἐν Ἑλλάδι Κασσίων ἐκθέτουσιν εἰς ἀναφορὰν των πρὸς τὴν Συνέλευσιν.

Δεκταὶ

Προτείνω λοιπόν, ἵνα σημειωθῆ εἰς τὰ πρακτικὰ ὅτι καὶ οἱ Κάσσιοι θέλουσι μεθέξει, ἀναλόγως τῶν πρὸς τὸ ἔθνος ὑπηρεσιῶν των καὶ θυσιῶν, τῶν βαθμολογιῶν καὶ τῶν ἀποζημιώσεων καὶ περιθάλψεων τῶν ναυτικῶν νήσων, καὶ ὅτι πρέπει νὰ ληφθῆ ἰδιαιτέρα παρὰ τῆς Κυβερνήσεως πρόνοια περὶ τοῦ συνοικισμοῦ αὐτῶν.

Ἡ Συνέλευσις παρεδέχθη τὰς τοῦ ἀγορεύσαντος ὑπὲρ τῶν Κασσίων προτάσεις.

Τὸ Γαλαξείδιον

Εἷς ἐκ τῶν πληρεξουσίων Γαλαξειδίου ἐπρότεινεν αὐτὸ τοῦτο νὰ σημειωθῆ καὶ διὰ τὴν πόλιν τοῦ Γαλαξειδίου. Αὐτὸ τοῦτο δὲ ἐζήτησαν καὶ οἱ τοῦ Πόρου πληρεξούσιοι ὑπὲρ ἑαυτῶν, καὶ ἄλλοι ἐπίσης ἄλλων τόπων πληρεξούσιοι.

Τινὲς δὲ ἐπρότειναν νὰ μὴ γίνη οὐδεμία διάκρισις ὀνομάτων, ἀλλὰ διὰ γενικῶν ἐκφράσεων νὰ γραφῆ ἐντὸς τοῦ ψηφίσματος, τὸ «ὅσοι ἠγωνίσθησαν κατὰ ξηρὰν καὶ θάλασσαν».

Ἐνταῦθα εἷς τῶν εἰσηγητῶν, τῶν συνταξάντων τὸ σχέδιον τοῦ ψηφίσματος, ἐδιώρθωσε σύμφωνα με τ' ἀνωτέρω παραδεδεγμένα τὸ σχέδιον τοῦ ψηφίσματος, εἰς τὸ ὁποῖον προσθέσας τὰς ἀνωτέρω παραδεχθείσας προσθήκας, ἀνέγνωσεν αὐτὸ μεγαλοφώνως, ἔχον οὕτω:

ΨΗΦΙΣΜΑ

«Ἡ τῆς 3 Σεπτεμβρίου Ἐθνικὴ τῶν Ἑλλήνων Συνέλευσις.

Λαβοῦσα ὑπ' ὄψιν τοὺς παραγράφους ρζ' ρή, καὶ ΡΘ' πστ. πθ, καὶ ρ'. τῶν προσωρινῶν πολιτευμάτων τῶν ἐν Ἐπιδαύρῳ καὶ ἐν Ἄστρει Ἐθνικῶν Συνελεύσεων καὶ τὰ ἄρθρα 147 καὶ 148 τοῦ Πολιτικοῦ Συντάγματος τῆς ἐν Τροιζῆνι καὶ θεωροῦσα ὅτι διὰ τῶν διατάξεων αὐτῶν ἐπεβλήθη τὸ χρέος εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Κυβέρνησιν νὰ φροντίσῃ διὰ νὰ εὑρεθῆ σταθερὸς πόρος ζωῆς εἰς τὰ χήρας καὶ τὰ ὀρφανὰ τῶν ὑπὲρ πατρίδος πεσόντων στρατιωτῶν, προλαμβάνουσα πᾶσαν πρὸς τοῦτο κατάχρησιν, νὰ ἀντιβραβεύσῃ μετὰ τὴν ἀποκατάστασιν τῶν ἑλληνικῶν πραγμάτων ὅλους, ὅσοι συνεισέφερον εἰς θεραπείαν τῶν χρηματικῶν χρειῶν τῆς Ἑλλάδος καὶ ν' ἀνταμείβῃ τοὺς προφανῶς δυστυχήσαντας.

Λαβοῦσα προσέτι ὑπ' ὄψιν τὸ ὑπ' ἀρ. ια' ψήφισμα τῆς ἐν Τροιζῆνι συνελεύσεως, κατὰ τὸ ὁποῖον ὀφείλεται περίθαλψις καὶ ἀνταμοιβὴ εἰς τοὺς ἄχρι τέλους ἐν τῇ Ἀκροπόλει τῶν Ἀθηνῶν ἀθλήσαντας καὶ εἰς τὰς χήρας καὶ τὰ ὀρφανὰ τῶν ὑπὲρ αὐτῆς ἀποθανόντων, τὸν ε' παράγραφον τῶν πρακτικῶν τῆς ΚΔ' συνεδριάσεως τῆς ἰδίας Συνελεύσεως, ἐνῷ γίνεται λόγος περὶ τῆς φρουρᾶς τοῦ Μεσολογγίου, πρὸς δὲ τὸ καὶ κατὰ τὸ ἀπὸ 29 Ἰουλίου 1829 ὑπὸ στοιχεῖον ἔ. τῆς ἐν Ἄργει Ἐθνικῆς Συνελεύσεως, καθ' ὃ ἐδόθη εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Κυβέρνησιν ἡ πληρεξουσιότης νὰ ἐξακολουθήσῃ τὴν ἔρευναν τῶν κατὰ τὸν ὑπὲρ ἀνεξαρτησίας ἀγῶνα ἀποκτηθέντων δικαιωμάτων, τὰ ὁποῖα ἔχουσιν εἰς τὰς ἀποζημιώσεις.

1) Αἱ νῆσοι, Ὕδρας, Σπετσῶν καὶ Ψαρρῶν.

2) Τὸ στρατιωτικὸν σῶμα τοῦ Μεσολογγίου.

3) Τὰ ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ ἀοιδήμου Καραΐσκου στρατιωτικὰ σώματα.

4) Οἱ πλοίαρχοι τῶν τριῶν ναυτικῶν νήσων, τὰ στρατιωτικὰ σώματα τῆς Πελοποννήσου, τῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος, τῶν νήσων, τῶν πολιτικῶν ὑπουργῶν, τῶν πολιτῶν καὶ τῶν κοινοτήτων τῆς Ἐπικρατείας, ὅσαι ἔχουν ἀπαιτήσεις ἀποζημιώσεων κτλ.

Αἰσθανομένη ἔργον αὐστηρᾶς δικαιοσύνης νὰ λάβῃ πρόνοιαν περὶ ὅσων αἱ εἰρημέναι διατάξεις τῶν προλαβουσῶν Ἐθνικῶν Συνόδων προέβλεπαν, καὶ ἀφ' ἑνὸς μὲν νὰ ἐξακριβώσῃ τὰ δικαιώματα τῶν μηκέτι ἀποζημιωθέντων ἀφ' ἑτέρου δὲ νὰ ἐκκαθαρίσῃ ἐκεῖνα τῶν μέχρι τοῦδε ἀποζημιωθέντων διὰ νὰ ἐξαχθῆ πᾶσα κατάχρησις λαβοῦσα κατὰ τὸ παρελθὸν χώραν ὡς πρὸς τὰς Βαθμολογίας, ἢ τὰς τῶν γαιῶν, κτημάτων, ἢ χρημάτων ἀποζημιώσεις ἢ ἄλλας παραχωρήσεις.

Ψηφίζει:

Α' Ἡ Κυβέρνησις ὀφείλει ὡς πρώτιστον χρέος της νὰ φροντίσῃ περὶ τῆς ὅσον ἔνεστι ταχυτέρας ἐκτελέσεως τῶν εἰρημένων διατάξεων τῶν παραλαβουσῶν Ἐθνοσυνελεύσεων, καθόσον αὗται μέχρι τοῦδε δὲν ἐξετελέσθησαν, καὶ νὰ ἐκκαθαρίσῃ κατὰ τὸ δίκαιον, τὰς μέχρι τοῦδε δοθείσας ἀποζημειώσεις,

Β') Πρὸς ἐκπλήρωσιν τῶν ἀνωτέρω ἄρθρων ἡ Κυβέρνησις θέλει διορίσει ἐπιτροπὴν, συγκειμένην ὑπὸ στρατιωτικῶν, ναυτικῶν καὶ πολιτικῶν ἀνδρῶν, διαπρεψάντων κατὰ τὸν ὑπὲρ ἀνεξαρτησίας ἀγῶνα ἀπὸ τοῦ 1821 ἔτους μέχρι τῶν 1827, τῆς ὁποίας καθῆκον θέλει εἶσθαι ἀφ' ἑνὸς μέν, ἡ ἐξακρίβωσις τῶν δικαιωμάτων τῶν ἐχόντων κατὰ τὰς εἰρημένας ἐθνικὰς διατάξεις ἀπαιτήσεις ἀποζημιώσεων, μὴ ἐξακριβωθείσας καὶ ληφθείσας εἰσέτι ὑπ' ὄψιν, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἡ ἐξέλεγξις καὶ ἐκκαθάρισις τῶν ἄχρι τοῦδε δοθεισῶν ἀποζημιώσεων.

Γ') Τῶν ἀποθανόντων ἀγωνιστῶν, οἵτινες εἶχον δικαίωμα ἀποζημιώσεως ἀπὸ στρατιωτικὸν βαθμόν, οἱ νόμιμοι κληρονόμοι ἀποκαθίστανται εἰς τὰ δικαιώματα ἐκείνων.

Δ') Δὲν ἐπιτρέπεται τοῦ λοιποῦ ἡ ἐκ μέρους τῆς ἐξουσίας ἀπαίτησις ἀποδεικτικοῦ πενίας διὰ τὴν βαθμολογίαν, ἢ ἀποζημίωσιν ὁποιουδήποτε ἀγωνιστοῦ.

Ε) Ἡ Κυβέρνησις μετὰ τὴν τοιαύτην ἐξακρίβωσιν καὶ ἐκκαθάρισιν θέλει μὲν φροντίσει νὰ ὁρισθῶσι διὰ νόμου τὰ μέσα καὶ ὁ τρόπος τῆς ἐκτελέσεως τοῦ παρόντος ψηφίσματος, ὡς καὶ τὰς ὀφειλομένας ἀποζημιώσεις, θέλει δὲ ἐνεργήσει, ὅ,τι δίκαιον διὰ τὴν ἀκριβῆ ἐκτέλεσιν τῆς ἐκκαθαρίσεως τῶν ἄχρι τοῦδε ἀποζημιώσεων.

Μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν αὐτοῦ ἐγένετο ἐξήγησις, ὅτι εἰς τὸ 4 ἐδάφιον τοῦ 2 παραγράφου τοῦ ψηφίσματος διὰ τῆς φράσεως «τῶν πολιτικῶν ὑπουργῶν» ἐννοοῦνται ὄχι οἱ ὑπουργοί, ἀλλὰ οἱ πολιτικῶς ὑπηρετήσαντες.

Ἡ Συνέλευσις παρεδέχθη.

Τοὺς βαθμούς των

Εἷς δὲ τῶν πληρεξουσίων ἐπρόσθεσεν, ὅτι διὰ τοῦ ἄρθρου Γ' τοῦ ψηφίσματος ἐννοεῖται ὅτι, ἐὰν ὁ ἀποθανὼν εἶχε δικαίωμα νὰ εἶναι φέρ' εἰπεῖν λοχαγός, ἢ ἄλλο τι καὶ δὲν ἐβαθμολογήθη, ἡ χήρα καὶ τὰ ὀρφανὰ του κληρονομοῦν τὰς ἐκ τοῦ βαθμοῦ των ἀποδοχάς.

Πολλοὶ ἀπήντησαν καταφατικῶς καὶ κανεὶς δὲν ἀντέλεξεν εἰς τοῦτο.

Ἀκολούθως ὁ Πρόεδρος ἠρώτησε τὴν συνέλευσιν, ἐὰν παραδέχηται τὸ ἀναγνωσθὲν ψήφισμα, ὅπως ἐδιωρθώθη καὶ ἀνεγνώσθη.

Ἡ Συνέλευσις παρεδέχθη αὐτὸ δι ἀναστάσεως σχεδὸν παμψηφεί.

Μετὰ ταῦτα ὁ Πρόεδρος ἐκήρυξεν διαλελυμένην τὴν συνεδρίασιν περὶ τὴν ὥραν 3ην μ.μ.

Ὁ ἐκπληρῶν καθήκοντα Προέδρου
Ἀντιπρόεδρος Α. ΜΑΥΡΟΚΟΡΔΑΤΟΣ

Ι. ΚΩΛΕΤΤΗΣ
Α.ΜΕΤΑΞΑΣ
Α. ΛΟΝΤΟΣ

ΒΑΣΙΛΙΚΑΙ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΕΙΣ ΤΟ ΣΥΝΤΑΓΜΑ

Καίτοι ἡ Α΄ Ἐθνοσυνέλευσις εἶχεν ἐκλεγῆ κατόπιν ἐνόπλου ἐξεγέρσεως τοῦ στρατοῦ καὶ δι' αὐτῆς τῆς ἐξεγέρσεως ἐπετεύχθη ἡ ἀπόκτησις τοῦ Συντάγματος, ἐν τούτοις εἰς τὸ τέλος τῆς βραχείας περιόδου της, ἐπεκράτησαν ἐντὸς αὐτῆς οἱ ἀφοσιωμένοι εἰς τὸν Βασιλέα Ὄθωνα πολιτικοὶ ἡγέται Μαυροκορδάτος καὶ Κωλέτης. Τελικῶς τὸ σχέδιον τοῦ Συντάγματος ἐτέθη ὑπὸ τὴν κρίσιν τοῦ Βασιλέως, ἐπηνέχθησαν ὡρισμέναι διορθώσεις ἐπ' αὐτοῦ καὶ ἐγένοντο ἀποδεκτοὶ ἄνευ συζητήσεως.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 28ης ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 1844

Ἐνταῦθα ὁ Πρόεδρος ἀνέφερεν, ὅτι πρὸ ὀλίγων στιγμῶν ἔλαβε παρὰ τῆς Α.Μ. διὰ τοῦ Προέδρου τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου Διάγγελμα μετὰ τῶν ἐπὶ τοῦ Συντάγματος παρατηρήσεων αὐτῆς, τὸ ὁποῖον θέλει ἀναγνωσθῆ, ἄν ἡ Συνέλευσις ἐγκρίνῃ.

Εἷς τῶν Γραμματέων ἐνέγνω αὐτὸ καὶ τὰς ἐν αὐτῷ παρατηρήσεις, ἐχούσας οὕτω·

Κύριε Πρόεδρε,' Ἀφοῦ μετ' ἐπιστασίας ἐμελέτησα τὸ παρὰ τῆς ἐπιτροπῆς τῆς Ἐθνικῆς Συνελεύσεως πρό τινων ἡμερῶν παρουσιασθὲν μοι σχέδιον τοῦ Συντάγματος, σπεύδω νὰ διαβιβάσω εἰς ὑμᾶς τὰς ἐπ' αὐτοῦ παρατηρήσεις μου, διὰ νὰ τὰς κοινοποιήσητε εἰς τὴν Ἐθνικὴν Συνέλευσιν.

Ἡ σύνεσις, ἥτις ὡδήγησε τὴν Ἐθνικὴν Συνέλευσιν εἰς τὰς ἐργασίας της, ἀπαλλάσσει τῆς ἀνάγκης τοῦ νὰ ἐπιφέρω πολλὰς ἐπὶ τοῦ σχεδίου παρατηρήσεις καὶ κυριεύομαι ὑπὸ τῆς ἐλπίδος ὅτι θέλω ἴδει τάχιστα τὸ ἔργον ἡμῶν τετελεσμένον, ἐπ' ἀγαθῷ τῆς Ἑλλάδος.

Ἔκρινα σκόπιμον

Εἰς τὴν ἀποφυγὴν ἐνδεχομένης παρεξηγήσεως ὡς πρὸς τὴν ἐξάσκησιν τοῦ ἐν τῷ ἄρθρῳ 20 περιεχομένου Βασιλικοῦ δικαιώματος ἔκρινα σκόπιμον νὰ συνταχθῇ αὐτὸ κατὰ τὸν ἀκόλουθον τρόπον.

«Ἡ ἐκτελεστικὴ ἐξουσία ἀνήκει εἰς τὸν Βασιλέα ὅστις ἐνεργεῖ αὐτὴν διὰ τῶν παρ' αὐτοῦ διοριζομένων ὑπευθύνων ὑπουργῶν».

Ἐπίσης ἔκρινα σκόπιμον νὰ τροποποιηθῇ τὸ 21 ἄρθρον, ὡς ἀνῆκον εἰς τὸ περὶ συντάξεως τῆς πολιτείας κεφάλαιον, οὕτως, ὥστε νὰ ἐκφράζηται ἐν αὐτῷ ἡ συνάφεια τῶν διαφόρων ἐξουσιῶν χωρὶς νὰ βλάπτηται ἐκ τούτου ποσῶς ἡ ἀνεξαρτησία τῶν δικαστηρίων. Ἡ τροποποίησις ἔχει ὡς ἀκολούθως·

«Ἡ δικαστικὴ ἐξουσία πηγάζει ἀπὸ τοῦ Βασιλέως, ἐνεργεῖται δὲ διὰ τῶν δικαστηρίων· αἱ δικαστικαὶ ἀποφάσεις ἐκτελοῦνται ἐν ὀνόματι αὐτοῦ».

Εἰς τὸ ἄρθρ. 23 ἔκρινα ἀναγκαίας προσθήκας τινὰς καὶ ἀφαιρέσεις, τῶν ὁποίων ὁ λόγος γίνεται καταφανὴς ἐκ μόνης τῆς ἀναγνώσεως τοῦ ἄρθρου, ἔχοντος ἤδη ὡς ἀκολούθως. Οὐδεμία πρᾶξις τοῦ Βασιλέως ἀφορῶσα, δημοσίαν ὑπόθεσιν ἰσχύει, ἄν δὲν εἶναι προσυπογεγραμμένη παρὰ τοῦ ἁρμοδίου ὑπουργοῦ, ὅστις διὰ μόνης τῆς ὑπογραφῆς του καθίσταται ὑπεύθυνος. Μόνον δὲ εἰς περίπτωσιν ἀλλαγῆς ὁλοκλήρου τοῦ ὑπουργείου τὸ Διάταγμα ἀπολύσεως τῶν ὑπουργῶν καὶ τοῦ διορισμοῦ τοῦ νέου Προέδρου τοῦ ὑπουργικοῦ συμβουλίου δὲν ἀπαιτεῖ προσυπογραφήν.

. . . .

Τὸ ἄρθρον 42 διεγράφη ἐξ ὁλοκλήρου, καὶ ἀντὶ τούτου ἔγινε προσθήκη τις εἰς τὸ ἄρθρον 43, ὥστε τοῦτο ἔχει ἤδη ὡς ἑξῆς·

«Ὁ Βασιλεὺς καθίσταται ἐνῆλιξ κατὰ τὸ δέκατον ὄγδοον ἔτος τῆς ἡλικίας αὐτοῦ συμπληρωμένον. Πρὶν ἢ ἀναβῆ τὸν θρόνον, ὀμνύει ἐπὶ παρουσίᾳ τῶν Ὑπουργῶν, τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῶν ἐν τῇ Πρωτευούσῃ Γερουσιαστῶν, Βουλευτῶν καὶ τῶν ἄλλων ἀνωτέρων ἀρχῶν τὸν ἐν τῷ ἄ(ρ)θρῳ διολαμβανόμενον ὅρκον.

Ὁ Βασιλεὺς συγκαλεῖ τὸ πολὺ ἐντὸς δύο μηνῶν τὴν Βουλὴν καὶ τὴν Γερουσίαν καὶ ἐπαναλαμβάνει τὸν ὅρκον ἐνώπιον τῶν Βουλευτῶν καὶ τῶν Γερουσιαστῶν ἐπὶ τούτῳ».

Τὴν μεταβολὴν ταύτην ἔκρινα ἀναγκαίαν ἔμαθον δέ, ὅτι ἡ Ἐθνικὴ Συνέλευσις εἶχε καὶ αὐτὴ σκοπὸν νὰ παραλείψῃ τὴν περὶ τῆς μεσοβασιλείας διάταξιν.

Τὰ ψηφίσματα

..Ἐνταῦθα ἀποπερατοῦνται αἱ περὶ τοῦ κυρίου σχεδίου τοῦ Συντάγματος παρατηρήσεις καὶ μένει μόνον νὰ προσθέσω τινὰ περὶ τῶν ἐπισυνημμένων εἰς αὐτὸ ψηφισμάτων. Πρὸ πάντων λαμβάνω ἀφορμὴν νὰ ἐκφράσω εἰς τὴν Συνέλευσιν κατ' ἐπανάληψιν τὴν εὐχαριστίαν μου, ἕνεκα τῆς πρὸς τὴν Βασιλικὴν Σύζυγόν μου δειχθείσης ἀφοσιώσεως. Νομίζω ἀκολούθως, ὅτι λαλῶ κατὰ τὸ πνεῦμα τῆς Ἐθνικῆς Συνελεύσεως καὶ πρὸς τὸ συμφέρον τοῦ Κράτους, ἐὰν καλέσω τὴν προσοχὴν αὐτῆς εἰς τὴν σκοπιμότητα μιᾶς τροποποιήσεως διὰ τῆς ὁποίας μετὰ τὰς λέξεις «ἐν περιπτώσει ἀνηλικιότητος» ἤθελον προστεθῆ αἱ λέξεις «ἢ ἀπουσίας» δηλονότι τοῦ διαδόχου.

Τὰ προσόντα τῶν ὑπαλλήλων

..,Ἐπὶ τέλους ἔχω νὰ ἐπιφέρω ἀκόμη μίαν παρατήρησιν τὴν ὁποίαν δὲν δύναμαι νὰ παρασιωπήσω, ὅσον καὶ ἂν μοὶ

εἶναι ἐπιθυμητὸν, νὰ συμμορφωθῶ μὲ τὰς εὐχὰς τῆς 'Εθνικῆς Συνελεύσεως. Κρίνω χρέος μου νὰ καλέσω τὴν προσοχὴν τῆς 'Εθνικῆς Συνελεεύσεως εἰς τὴν μεγίστην δυσκολίαν, ἢ μᾶλλον εἰπεῖν, εἰς τὸ ἀδύνατον τοῦ νὰ ἐκτελεσθῆ ἀκριβῶς τὸ περὶ τῶν δημοσίων ἐπαγγελμάτων ψήφισμα, ὅπως ἔχει, χωρὶς ἐπιβλαβῶν συνεπειῶν.

'Η δικαστικὴ ὑπηρεσία ἤθελε παραλυθῆ ἐκ τούτου, ἴσως δὲ καὶ ἄλλαι τινὲς θέσεις, αἳ ὁποῖαι εἶναι δύσκολον νὰ προσδιορισθῶσιν, δὲν ἤθελεν δυνηθῆ, ἕνεκα τῶν ἀπαιτουμένων εἰς αὐτὰς εἰδικῶν γνώσεων νὰ πληρωθῶσι προσηκόντως, ἐνῷ βέβαια ἡ 'Εθνικὴ Συνέλευσις συμμερίζεται τὴν γνώμην ὅτι δὲν ὑπάρχει ὁ λαὸς διὰ τοὺς ὑπαλλήλους, ἀλλὰ τ' ἀνάπαλιν οἱ ὑπάλληλοι διὰ τὸ καλὸν τοῦ λαοῦ. 'Αλλ' ὅσον καὶ ἂν εἶμαι ἐξ ἑνὸς μέρους πεπεισμένος ὅτι τὸ συμφέρον τοῦ λαοῦ ἀπαιτεῖ ν' ἀποβλέπη πάντοτε ἡ Κυβέρνησις ὅταν διορίζη τοὺς ὑπαλλήλους της, εἰς τὰς εἰδικὰς τούτων γνώσεις χωρὶς τῶν ὁποίων τὰ καθήκοντα τῶν ὑπουργημάτων δὲν δύνανται νὰ ἐκτελεσθῶσιν, ἐπιθυμῶ ἐξ ἑτέρου ζωηρῶς νὰ ἴδω τὰς πρὸς τὴν Πατρίδα ὑπηρεσίας κατὰ τὸν προσφορτερον τρόπον ἀμειβομένας. Διὰ τοῦτο φρονῶ ὅτι πρέπει νὰ ληφθῆ δι' ἑκάτερον τούτων ἰδίως ἡ προσήκουσα φροντίς. Β' δύναται καί ἰδιαίτεραι περιστάσεις ν' ἀπαιτήσωσιν ἐξαίρεσιν τοῦ ῥηθέντος ψηφίσματος. Τοιαύτην π.χ. ἀπαιτεῖ ὁ διορισμὸς προξένων τινῶν, ὅπου ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ ψηφίσματος, ὅπως ἔχει δὲν εἶναι δυνατὴ, εἰμὴ μὲ θυσίας χρηματικὰς, αἱ ὁποῖαι πάλιν ἤθελαν ἐπιβαρύνει αὐτοὺς τοὺς αὐτόχθονας.

"Οθεν συνιστῶ εἰς τὴν σκέψιν τῆς 'Εθνικῆς Συνελεύσεως ἂν δὲν εἶναι συμφέρον αὐτοῦ τοῦ ἰδίου ἔθνους νὰ γίνη εἰς τὸ ῥηθὲν ψήφισμα, προσθήκη τις διὰ τῆς ὁποίας δίδεται εἰς τὴν Κυβέρνησιν τὸ δικαίωμα τοῦ νὰ κάμνη ἐξαίρεσιν τότε μόνον, ὅταν βλέπη ὅτι τὸ ὄφελος τοῦ "Εθνους ἀπαιτεῖ τοιαύτην, ἕνεκα εἰδικῶν γνώσεων ἢ εἰδικῶν περιστάσεων. 'Αλλὰ διὰ νὰ ἀσφαλισθῆ ἡ 'Εθνικὴ Συνέλευσις ἀπὸ πάσης καταχρήσεως τῆς ῥηθείσης προσθήκης, βεβαιῶ αὐτὴν εὐχαρίστως, ὅτι ἂν τὴν παραδεχθῆ, δὲν θέλω ποτὲ κάμη χρῆσιν αὐτῆς εἰς τὸν διορισμὸν 'Υπουργῶν, ἀλλὰ θέλω τηρήσει ὡς πρὸς τοῦτο, τοὺς ὅρους τοῦ ψηφίσματος.

'Αποπερατῶν τὴν παροῦσαν διαδήλωσιν, Κύριε Πρόεδρε, διαβεβαιῶ ὑμᾶς περὶ τῆς Βασιλικῆς μου εὐνοίας, τὴν ὁποίαν ἐπιτρέπω εἰς ὑμᾶς νὰ ἐκφράσητε καὶ εἰς τὴν 'Εθνικὴν Συνέλευσιν.

'Εν 'Αθήναις τῇ 28 Φεβρουαρίου 1844

ΟΘΩΝ

ΟΚΤΑΗΜΕΡΟΣ ΨΗΦΟΦΟΡΙΑ

ΕΚΛΟΓΙΚΟΣ ΝΟΜΟΣ

ΨΗΦΟΔΕΛΤΙΟΝ

Ἡ Συνέλευσις μετὰ τὴν ἀποπεράτωσιν τοῦ συντακτικοῦ ἔργου της, ἠσχολήθη μὲ τὴν ψήφισιν ἐκλογικοῦ νόμου, ὁ ὁποῖος καὶ ἐψηφίσθη τὴν 15ην Μαρτίου.

Ἀπὸ τὰ δημοσιευόμενα κυριώτερα ἄρθρα του, καταφαίνονται μερικαὶ χαρακτηριστικαὶ λεπτομέρειαι, ὅπως ἡ ἀναγκαία ἡλικία τῶν 25 ἐτῶν διὰ δικαίωμα τοῦ ἐκλέγειν, ἡ οκταήμερος διάρκεια τῆς ψηφοφορίας καὶ ἡ ἐκλογὴ διὰ ψηφοδελτίων (διὰ τὰ ὁποῖα δὲν γίνεται προσδιορισμὸς τῶν διαστάσεών των, σφράγισις φακέλλων κλπ.).

Ἐπικρατεῖ ἡ ἀντίληψις ὅτι μέχρι καὶ τῶν ἐκλογῶν τοῦ 1920, ἡ ψηφοφορία διεξήγετο «διὰ σφαιριδίου» εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ μόνον ἀπὸ τὸ 1923 καθιερώθη τὸ ψηφοδέλτιον. Τοῦτο δὲν εἶναι ἀληθὲς ὅπως καταφαίνεται ἀπὸ τὸν πρῶτον ἐκλογικὸν νόμον ὁ ὁποῖος καθιερώνει τὸ ψηφοδέλτιον. Ἀλλὰ ἔγιναν τόσαι ἐκτεταμέναι καλπονοθεύσεις ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τοῦ Ὄθωνος, συντελοῦντος καὶ τοῦ ἀναλφαβητισμοῦ τῆς ἐποχῆς, ὥστε βραδύτερον ἐπεβλήθη τὸ σφαιρίδιον, εἰδικὸν σύστημα διὰ νὰ γνωρίζουν τί ψηφίζουν οἱ ἀναλφάβητοι ψηφοφόροι.

Κατὰ τὸ σύστημα ἐκεῖνο, ὑπῆρχεν εἰς ἕκαστον ἐκλογικὸν τμῆμα μία κάλπη δι' ἕκαστον ὑποψήφιον μὲ τὴν φωτογραφίαν αὐτοῦ καὶ τὸ ἐκλογικὸν του ἔβλημα. Τοιουτοτρόπως ὁ ψηφοφόρος ἔκρινε ἕνα ἕκαστον τῶν ὑποψηφίων ἀτομικῶς, διὰ μιᾶς ἀπαντήσεως Ναὶ ἢ Ὄχι.

Τὸ Ναὶ ἐσημειώνετο διὰ ρίψεως τοῦ σφαιριδίου εἰς τὸ λευκὸν ἡμισητῆς κάλπης. Τὸ Ὄχι ἐσημειώνετο διὰ ρίψεως εἰς τὸ ἕτερον ἥμισυ, τὸ μαῦρον τμῆμα τῆς κάλπης. Καὶ διὰ νὰ εἶναι καὶ μυστικὴ ἡ ψηφοφορία, ὑπῆρχε εἷς κάθετος σωλὴν εἰς τὸ στόμιον τοῦ δοχείου, ὅπου ἐβύθιζε τὸν πῆχυν του ὁ ψηφοφόρος καὶ ἔρριπτε τὸ σφαιρίδιόν του ὅπου ἤθελεν, χωρὶς νὰ γίνεται ἀντιληπτός.

Τὸ σφαιρίδιον καθιερώθη ὅμως βραδύτερον. Ἐνῷ, ὅπως θὰ ἐκτεθῇ εἰς ἄλλα κεφάλαια, τὸ ψηφοδέλτιον, ἡ ὀκταήμερος διάρκεια τῆς ψηφοφορίας καὶ αὐθαιρεσίαι τῶν διοικητικῶν ὀργάνων, συνετέλεσαν ὥστε αἱ πρῶται ἐκλογαὶ νὰ διεξάγωνται κατὰ τρόπον ἐλάχιστα ἐξασφαλίζοντα τὸ ἀδιάβλητον αὐτῶν.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 15ης ΜΑΡΤΙΟΥ 1844

Περὶ τοῦ ἀριθμοῦ Βουλευτῶν

Ἄρθρ. 1. Εἰς ἑκάστην ἐπαρχίαν τοῦ Βασιλείου τῆς Ἑλλάδος ἐννοουμένη κατὰ τὴν περιφέρειαν τῆς δικαιοδοσίας ἑκάστου ἐπαρχιακοῦ συμβουλίου, ἐκλέγεται ἀνάλογος ἀριθμὸς Βουλευτῶν κατὰ τοὺς ἑξῆς ὅρους.

Ἐπαρχίαι, ἔχουσαι πληθυσμὸν μέχρι τῶν δέκα χιλιάδων ψυχῶν, ἐκλέγουσιν ἕνα Βουλευτήν· αἱ ἔχουσαι πλέον τῶν δέκα μέχρι τῶν εἴκοσι, δύο· αἱ ἔχουσαι πλέον τῶν εἴκοσι μέχρι τῶν τριάκοντα, τρεῖς· αἱ ὑπεράνω τῶν 30, τέσσαρας.

Ἄρθρ. 2. Αἱ νῆσοι Ὕδρα, Πετσῶν, καὶ οἱ ἐν Ἑλλάδι Ψαριανοὶ ἐκλέγουν βουλευτὰς κατὰ τὸ ἀπὸ 31 Ἰανουαρίου ἐ. ἔ ψήφισμα τῆς συνελεύσεως, ἤτοι ἡ μὲν Ὕδρα τρεῖς, αἱ Πέτσαι δύο, καὶ οἱ Ψαριανοὶ δύο.

Οἱ δῆμοι Κρανιδίου καὶ Ἑρμιόνης ἡνωμένοι ἀποτελοῦσιν ἰδίαν ἐκλεκτικὴν περιφέρειαν πρὸς ἐκλογὴν βουλευτοῦ, ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ εἰς τὸ 1 ἄρθρον πληθυσμοῦ.

Ἄρθρ. 3. Οἱ κατὰ τὴν ἀπὸ 3 Φεβρουαρίου ἐ.ἔ ἀπόφασιν τῆς συνελεύσεως «μετανάσται» ἐκλέγουσιν ἰδιαίτερον Βουλευτήν, ἅμα συνοικισθέντος πραγματικῶς ἀποτελέσωσι δῆμον, πόλιν, ἢ ἐπαρχίαν χωριστὴν καὶ παρουσιάσωσι πληθυσμὸν ἴσον μὲ τὸ ἥμισυ τοῦ ἐλαχίστου ὁρίου τῆς ἐχούσης τὸν μικρότερον πληθυσμὸν περιφερείας ἐπαρχιακοῦ συμβουλίου.

Ἄρθρ. 4. Οἱ Βουλευταὶ ἐκλέγονται ἀμέσως ὑπὸ τῶν πολιτῶν, τῶν ἐχόντων τὸ δικαίωμα τοῦ ψηφοφορεῖν.

Ἰδιοκτησία ἢ ἐπάγγελμα

Ἄρθρ. 5. Τὸ δικαίωμα τοῦ ψηφοφορεῖν ἀνήκει, εἰς ὅλους τοὺς ἐντὸς τοῦ Βασιλείου γεννηθέντας Ἕλληνας ἢ τοὺς ἀποκτήσαντας δικαίωμα τοῦ πολίτου κατὰ τοὺς καθεστῶτας Νόμους, συμπληρώσαντας τὸ 25 ἔτος τῆς ἡλικίας των, ἔχοντας προσέτι ἰδιοκτησίαν τινά (1) ἐντὸς τῆς ἐπαρχίας ὅπου ἔχουσι τὴν πολιτικὴν διαμονήν των, ἢ ἐξασκοῦντες ἐν

---

(1) Εἰς ἄλλα συντάγματα αὐτῆς τῆς ἐποχῆς ὁ περιορισμὸς αὐτὸς τοῦ ἐκλογικοῦ δικαιώματος, ἦτο πολὺ ἐπιτακτικώτερος. Εἰς τὸ Ἑλληνικόν, καταφαίνεται καὶ ἀπὸ τὴν διατύπωσίν του ὅτι εἶναι ἐντελῶς τυπικός.

αὐτῇ ὁποιονδήποτε ἐπάγγελμα, ἢ ἀνεξάρτητον ἐπιτήδευμα.

Ἐξαιροῦνται α) οἱ διατελοῦντες ὑπὸ ἀνάκρισιν ἐπὶ κακουργήματι· β' οἱ προσκαίρως, ἢ διὰ παντὸς στερηθέντες κατὰ συνέπειαν δικαστικῆς ἀποφάσεως τοῦ δικαιώματος τοῦ ψηφοφορεῖν· γ) οἱ στερούμενοι τῆς ἐλευθερίας διαχειρίσεως τῆς περιουσίας των.

Ὀκταήμερος διάρκεια

Περὶ ψηφοφορίας καὶ διαλογῆς τῶν ψήφων.

Ἄρθρ. 16. Ὁ διοικητής, ἔπαρχος ἅμα εἰδοποιηθῆ παρὰ τῶν δημάρχων τὴν ἀποπεράτωσιν τῆς ἐξελέγξεως τῶν καταλόγων καί τὴν δημοσίευσιν αὐτῶν, θέλει προσδιορίσει τὴν ἡμέραν τῆς ἐνάρξεως, τὸν εὐρυχορώτερον ναὸν τῆς πρωτευούσης τοῦ δήμου ὡς τόπον τῆς ψηφοφορίας, καί τὴν διάρκειαν τῶν περὶ ἐκλογῆς ἐργασιῶν. Ἡ διάρκεια τῶν ἐκλογῶν θέλει εἶσθαι ὀκταήμερος.

Ὁ Διοικητὴς θέλει ἀποστείλει ὁμοῦ μὲ τὰς προκηρύξεις καὶ μίαν κάλπην εἰς ἕκαστον δῆμον, ἐσφραγισμένην μὲ τὴν σφραγίδα τῆς Διοικήσεως ἐφ' ὅλων τῶν γωνιῶν.

Ἄρθρ. 17. Οἱ δήμαρχοι ὀφείλουν τὴν δευτέραν τῆς παραλαβῆς τῆς προκηρύξεως τοῦ διοικητοῦ, νὰ κοινοποιήσουν αὐτὴν ἐγγράφως καὶ διὰ κηρύξεως εἰς ὅλον τὸν δῆμον.

Ἄρθρ. 18. Ἡ ψηφοφορία ἐφορεύεται ὑπὸ πενταμελοῦς ἐπιτροπῆς τῆς ὁποίας τὰ μέλη ἐξάγονται διὰ κλήρου παρὰ τοῦ δημοτικοῦ συμβουλίου δημοσίως, παρόντος καὶ τοῦ δημάρχου, ἐκ τῶν χρηματισάντων ἀπ' ἀρχῆς τῆς συστάσεως τῶν δήμων δημάρχων, παρέδρων, δημοτικῶν καὶ ἐπαρχιακῶν συμβούλων. Προεδρεύει δὲ ταύτην ὁ πρῶτος λαχὼν τὸν κλῆρον.

Αὐτη ἐκλέγει τὸν γραμματέα της.

Ψηφοδέλτια

Ἄρθρ. 19. Ἡ ἐκλογὴ γίνεται διὰ ψηφοδελτίων.

Ἕκαστος ψηφοφόρος γράφει μόνος, ἢ δι' ἄλλου τῆς ἐμπιστοσύνης του, ἰσάριθμα ὀνόματα τῶν Βουλευτῶν, τοὺς ὁποίους ὀφείλει νὰ δώσει ἡ ἐπαρχία, καὶ ρίπτει αὐτὸς ὁ ἴδιος εἰς τὴν κάλπην· τὸ ὄνομα τοῦ ψηφοφόρου σημειοῦται εἰς τὸ πρωτόκολλον.

Ἐὰν ψηφοδέλτιον τι περιέχῃ ἀριθμὸν ὀνομάτων ἀνώτερον τοῦ ἀπαιτουμένου, παραλείπονται τὰ τελευταῖα περιττεύοντα ὀνόματα. Ἐὰν δὲ περιλαμβάνῃ ὀλιγώτερα, παραδέχονται ταῦτα μόνον.

Ἄρθρ. 20. Πᾶσα παρατήρησις, ἢ ἔνστασις γινομένη ὑπὸ τῶν ψηφοφόρων, σημειοῦται εἰς πρωτόκολλον, ὅπου καταχωροῦνται ὡσαύτως καὶ αἱ γνωμοδοτήσεις τῆς ἐφορευούσης ἐπιτροπῆς, συντόμως αἰτιολογημέναι· περὶ δὲ τοῦ κύρους αὐτῶν ἀποφασίζει ἡ Βουλή.

Ἄρθρ. 21. Ἕκαστος ψηφοφορεῖ εἰς τὸν δῆμον του δύναται δε νὰ ἐξασκήσῃ τὰ δικαιώματα ταῦτα καὶ εἰς ἄλλον δῆμον, ἀλλ' ἀπαιτεῖται νὰ κάμνῃ τὴν ἐπὶ τούτῳ δήλωσίν του εἰς ἀμφοτέρους τοὺς δήμους πρὸ τῆς συντάξεως τῶν καταλόγων. Οὐδεὶς ὅμως δύναται νὰ ψηφοφορήσῃ εἰς δύο δήμους, ἢ διὰ ἀντιπροσώπου.

Ἄρθρ. 22. Ἡ ἐνσφράγιστος παρὰ τοῦ διοικητοῦ κάλπη, σφραγίζεται ἐξ ὑπαρχῆς ἐφ' ὅλων τῶν γωνιῶν ὑπὸ τῆς ἐφορευούσης τὴν ψηφοφορίαν ἐπιτροπῆς, καὶ ἐξ ὅσων ἐκ τῶν παρευρισκομένων τὸ ἀπαιτήσωσι.

Κατὰ τὴν ἐν τῷ προγράμματι τῆς ἐπιτροπῆς ὡρισμένην ὥραν τῆς παύσεως τῆς ψηφοφορίας ἑκάστης ἡμέρας, ἡ ὀπὴ τῆς κάλπης σφραγίζεται δημοσίως παρὰ τῆς ἐπιτροπῆς καὶ ἐξ ὅσων ἐκ τῶν παρευρισκομένων ψηφοφόρων τὸ ἀπαιτήσωσιν.

Ἡ δὲ ἀποσφράγισις αὐτῆς ἐπαναλαμβάνεται ἑκάστην πρωΐαν δημοσίως παρὰ τῆς ἐπιτροπῆς.

Κατὰ τὴν σφράγισιν καὶ ἀποσφράγισιν συντάσσεται ἔκθεσις, παρόντος τοῦ δημάρχου, ὑπογραφομένη παρὰ τῆς ἐπιτροπῆς καὶ ἐξ ὅσων ἐκ τῶν παρόντων ψηφοφόρων τὸ ἀπαιτήσωσιν.

Ἡ κάλπη φυλάττεται ὑπὸ τῆς ἐπιτροπῆς καὶ ὑπὸ τὴν εὐθύνην αὐτῆς.

Ἄρθρ. 23. Εἰς τὴν λῆξιν τῆς πρὸς ἐκλογὴν προθεσμίας ὅλαι αἱ κάλπαι μεταφέρονται μετὰ τῶν πρακτικῶν ἀσφαλῶς ὑπὸ τῆς ἐπιτροπῆς ἑκάστου δήμου εἰς τὴν πρωτεύουσαν τῆς ἐπαρχίας, καὶ κατατίθενται ἐν τῷ ἐν αὐτῇ προσδιορισμένῳ διὰ τὰς ἐκλογὰς καταστήματι, ὅπου ἀποσφραγίζονται. Ἡ διαλογὴ τῶν ψήφων γίνεται ἀμέσως μετὰ τὴν ἀποσφράγισιν τῶν καλπῶν δημοσίᾳ, ὑπὸ τὴν ἐπαγρύπνησιν τοῦ διοικητοῦ,ἢ τοῦ ἀντιπροσώπου αὐτοῦ, καὶ ἐνώπιον τῶν κατὰ τὸ ἄρθρον 18 ἐφορευουσῶν τὰς ψηφοφορίας ἐπιτροπῶν ὅλων τῶν δήμων.

Ἄρθρ. 24. Μετὰ τὴν ἀποπεράτωσιν τῆς διαλογῆς τῶν ψήφων, τὰ πρακτικὰ διευθύνονται εἰς τὸν Διοικητήν, ὅστις ὀφείλει νὰ τὰ ἐξαποστείλῃ εἰς τὴν ἐπὶ τῶν ἐσωτερικῶν Γραμματείαν, καὶ αὐτη πάλιν εἰς τὴν Βουλήν.

Ὁ Διοικητὴς δημοσιεύει διὰ προγράμματος καθ' ὅλην τὴν ἐπαρχίαν τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἐκλογῆς, καὶ συγχρόνως εἰδοποιεῖ τοὺς ἐκλεχθέντας.

Ἄρθρ. 25. Εἰς τοὺς δήμους Κρανιδίου, καὶ Ἑρμιόνης ἡ διαλογὴ τῶν ψήφων θέλει γενῇ εἰς τὴν πρωτεύουσαν τοῦ πρώτου δήμου· οἱ δὲ Ψαριανοὶ θέλουν συνέλθει διὰ τὴν πρώτην περίοδον εἰς τὴν Ἑρμούπολιν διὰ τὴν ἐκλογὴν τῶν Βουλευτῶν αὐτῶν.

ΤΟ ΑΡΙΣΤΕΙΟΝ ΤΟΥ ΑΓΩΝΟΣ

Μόνη ἀμοιβὴ τῶν ἁπλῶν ἀγωνιστῶν τῆς ἐλευθερίας τοῦ Ἔθνους, ὑπῆρξεν ἡ ἀπονομὴ εἰς αὐτοὺς «Ἀριστείου τοῦ Ἀγῶνος» μὲ Βασιλικὸν Διάταγμα τοῦ 1834. Ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν ἀπονομὴν αὐτοῦ ἔγιναν καταχρήσεις καὶ τὸ ἔλαβον πολλοὶ μὴ δικαιούμενοι ἀδικουμένων καὶ ὡς πρὸς τὴν τιμητικὴν ἐκεῖνον διάκρισιν τῶν πραγματικῶν ἀγωνιστῶν. Δι' αὐτὸ ἡ Συνέλευσις ἀπεφάσισεν τὴν ἐπανεξέτασιν τῶν χορηγηθέντων ἀριστείων.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 16ης ΜΑΡΤΙΟΥ 1844

« Η ΤΗΣ Γ' ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΕΘΝΙΚΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΣΥΝΕΛΕΥΣΙΣ

Λαβοῦσα ὑπ' ὄψιν τοῦ παραγράφου 6 τοῦ 105 ἄρθρου τοῦ Συντάγματος.

Ψηφίζει.

Α' Ἡ Κυβέρνησις ὀφείλει τῇ εὐθύνῃ τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου νὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν ὅλα τὰ διατρέξαντα ἐπίσημα ἔγγραφα μεταξὺ τῆς Αὐλῆς τῆς Βαυαρίας καὶ τοῦ ἐν

Λονδίνῳ Συμβουλίου τῶν τριῶν Μεγάλων Δυνάμεων, ἀφορῶντα τὴν ἐγκατάστασιν τῆς Βασιλείας εἰς τὴν Ἑλλάδα, καὶ νὰ καθυποβάλῃ λεπτομερῆ ἔκθεσιν ἐντὸς τῆς πρώτης βουλευτικῆς περιόδου περὶ τῆς ἐκκαθαρίσεως παντὸς λογαριασμοῦ ἐξ αὐτῶν τῶν ἐγγράφων πηγάζοντος.

Β.΄ Ἐπιβάλλεται τὸ χρέος εἰς τὴν Βουλὴν νὰ ἐξετάσῃ τὸν λογαριασμὸν τοῦτον, καὶ νὰ ἐπιμεληθῇ διὰ τῆς διπλωματικῆς ὁδοῦ καὶ τῇ μεσολαβήσει τῶν τριῶν προστατίδων Δυνάμεων περὶ τῆς ἀπαιτήσεως τοῦ ἐξ αὐτοῦ πηγάσοντος χρέους τῆς Βαυαρίας πρὸς τὴν Ἑλλάδα».

Ἡ διορισθεῖσα ἐπὶ τῆς συντάξεως τοῦ περὶ ἀριστείου τοῦ ἀγῶνος ψηφίσματος ἐπιτροπή, εἶπεν ὁ Πρόεδρος, συνέταξε τὸ ἑξῆς σχέδιον, τὸ ὁποῖον θέλει ἀναγνωσθῇ.

Ὁ Γραμματεὺς ἀνέγνω αὐτὸ μεγαλοφώνως ἔχον ὡς ἑξῆς:

«Η ΤΗΣ Γ΄ ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΕΘΝΙΚΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΣΥΝΕΛΕΥΣΙΣ

Λαβοῦσα ὑπ' ὄψιν τὰς διαφόρους προτάσεις περὶ διανομῆς ἀριστείου καὶ τὰ πρακτικὰ τῆς κατὰ τὴν 29ην Φεβρουαρίου συζητήσεως.

Ψηφίζει:

Ἡ διορισθησομένη πρὸς ἐξέτασιν τῶν παλαιῶν ἐκδουλεύσεων ἐπιτροπὴ νὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν τὸ περὶ διανομῆς τοῦ ἀριστείου τοῦ ἀγῶνος Β.Δ. τοῦ 1834 καὶ ἐξετάζουσα ἀκριβῶς τὰς περὶ ἀργυροῦ καὶ χαλκίνου ἀριστείου διατάξεις,

α) Νὰ προτείνῃ εἰς τὴν Κυβέρνησιν τὴν ἐπιθεώρησιν τῶν καλῶς δοθέντων.

β) Τὴν ἀπόδοσιν αὐτῶν εἰς τοὺς ἔχοντας δικαίωμα ἀπολαβῆς.

γ) Τὴν ἀφαίρεσιν αὐτοῦ ἀφ' ὅσων ἐναντίον τῶν ὅρων τοῦ ῥηθέντος διατάγματος τὸ ἔλαβον.

Τὸ σιδηροῦν ἀριστεῖον νὰ διανεμηθῇ εἰς ἅπαντας τοὺς ἔχοντας συμπληρωμένον τὸ 30ον ἔτος τῆς ἡλικίας των καὶ λαβόντας ὁπωσδήποτε μέρος εἰς τὸν ἀγῶνα μέχρι τῶν 1829. Οὐδεὶς ἔχων ἡλικίαν ὀλιγώτερον τῶν 30 ἐτῶν δύναται νὰ φέρῃ ἀριστεῖον τοῦ ἀγῶνος. Ἡ ἡλικία τῶν 30 ἐτῶν προσδιορίζεται μέχρι τέλους τοῦ παρόντος ἔτους.

Εὐχαριστίαι

Κατὰ τὸ τέλος τῶν ἐργασιῶν τῆς Συνελεύσεως, ὁ συνήθως προεδρεύων ΑΛ. ΜΑΥΡΟΚΟΡΔΑΤΟΣ, ἀπαντῶν εἰς τὰς ἐκφρασθείσας εὐχαριστίας τοῦ Σώματος διὰ τὴν εὔρυθμον διεύθυνσιν τῶν ἐργασιῶν του ἀντεφώνησεν («ἀναστὰς εἶπεν»):

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 17ης ΜΑΡΤΙΟΥ 1844

Κύριοι,

Καὶ ἡ Προεδρία καὶ ὁλόκληρον τὸ γραφεῖον τῆς Συνελεύσεως εὐγνωμονεῖ διὰ τὴν ἀπόπειραν αὐτῆς, καὶ τὰ αἰσθήματα τῆς εὐγνωμοσύνης αὐτῶν ἐπεφορτίσθην νὰ ἐκφράσω. Εἰς τοὺς κυρίους Γραμματεῖς τῆς Συνελεύσεως πρὸ πάντων ὀφείλεται, Κύριοι, πολὺς ὁ ἔπαινος διὰ τοὺς καταβληθέντας ὑπ' αὐτῶν κόπους εἰς τὴν ἐπιτήρησιν τῆς συντάξεως τῶν πρακτικῶν καὶ ἐν μέρει εἰς τὴν σύνταξιν αὐτῶν, ὡς καὶ τὴν κατάρτισιν τόσων ἄλλων ἐγγράφων. Ἀλλ' ὁ μέγιστος πάντων ἔπαινος, ἡ μεγίστη χάρις, ἡ ἐθνικὴ εὐγνωμοσύνη ὀφείλεται εἰς ὑμᾶς, κύριοι, διότι διὰ τῆς συνέσεώς σας ἐφέρατε εἰς πέρας τὸ σπανιώτατον καὶ τὸ μοναδικὸν πάντων τῶν κατορθωμάτων. Ναί, Κύριοι, ὅταν συλλογισθῶμεν, ὅτι ἡ αὐτὴ γενεὰ κατώρθωσε νὰ τελειώσῃ τὸ μέγα ἔργον τῆς τε ἐθνικῆς ἀνεξαρτησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ τὸ μεγαλύτερον τῆς συνταγματικῆς ἐλευθερίας της, ἀναγκαζόμεθα νὰ θαυμάσωμεν καὶ νὰ εὐλογήσωμεν τὰ ὀνόματα τῶν εἰς ἀμφότερα ταῦτα συντελεσάντων. Τὸ λέγω μετὰ πεποιθήσεως, τὸ ἔσχατον τοῦτο ἔργον μόνον ἀποθανατίζει τὰ ὀνόματα τῶν πληρεξουσίων τοῦ ἔθνους.

Ἡ Συνέλευσις ἐπευφήμησεν εἰς τὰ παρὰ τοῦ Προέδρου λελεγμένα.

Ἐνταῦθα, εἷς τῶν γραμματέων ἀνέφερεν, ὅτι οὐκ' ὀλίγον ἔπαινος πρέπει καὶ εἰς τοὺς συντάκτας τῶν πρακτικῶν, τοὺς ὁποίους ἐξελέξατο ἡ Συνέλευσις, οἵτινες μεταξὺ ζήλου καὶ ἱκανότητος ἐξεπλήρωσαν τὰ ἀνατεθέντα αὐτοῖς σπουδαῖα ἔργα, καὶ μάλιστα ὁ ἀδιαλείπτως παρευρισκόμενος εἰς τὰς συνεδριάσεις ὑμῶν καὶ ἐργαζόμενος μετ' ἀξιεπαίνου ζήλου εἰς τὰ τοῦ συντάκτου καθήκοντα, κ. Ἠλίας Γ. Παπαηλιόπουλος.

Ἡ Συνέλευσις ἐπέτρεψε εἰς τὴν Προεδρίαν νὰ ἐκφράσῃ τὰς προσηκούσας εἰς ἕνα ἕκαστον αὐτῶν εὐχαριστίας.

Εὐγνωμοσύνη

«Ἡ τῆς 3 Σεπτεμβρίου ἐν Ἀθήναις Ἐθνικὴ τῶν Ἑλλήνων Συνέλευσις.

Λαβοῦσα ὑπ' ὄψιν τὴν δυσχέρειαν τῶν περιστάσεων, καθ' ἃς τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Γ΄ Σεπτεμβρίου ἀνέλαβε τὴν διεύθυνσιν τῶν πραγμάτων, καὶ ἐκτιμῶσα ἀποχρώντως τὴν ἔμφρονα καὶ πατριωτικὴν διαγωγήν, ἣν ἐπεδείξατε εἴς τε τὴν συγκάλεσιν καὶ συγκρότησιν τῆς Ἐθνικῆς Συνελεύσεως καὶ τὴν τοῦ Κράτους ἀσφάλειαν κατὰ τὰς ἀκροσφαλεῖς ἐκείνας περιστάσεις.

Ψηφίζει

Ἀπονέμεται ἡ Ἐθνικὴ εὐγνωμοσύνη εἴς τε τὸν Πρόεδρον κ. Ἀνδρέαν Μεταξᾶν καὶ τὰ λοιπὰ μέρη τοῦ Ὑπουργείου τούτου.

Ἅπαντα τὰ παρόντα δεκαοκτὼ τὸν ἀριθμὸν ψηφίσματα τῆς ἐν Ἀθήναις τῆς Γ΄ Σεπτεμβρίου Ἐθνικῆς τῶν Ἑλλήνων Συνελεύσεως θέλουσι καταχωρηθῇ εἰς τὸν Κώδικα τῶν ψηφισμάτων καὶ δημοσιευθῇ διὰ τῆς ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως συγχρόνως μὲ τὸ Σύνταγμα».

(Ἕπονται αἱ ὑπογραφαὶ τῶν πληρεξουσίων)

ΨΗΦΙΣΜΑΤΑ

ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΗ ΠΑΛΙΓΓΕΝΕΣΙΑ

Κατὰ τὴν προτελευταίαν συνεδρίασίν της, ἡ Συνέλευσις ἐψήφισε μερικὰ ἀκόμη ψηφίσματα γενικῆς, ἢ μερικωτέρας ὡς πρὸς τὰς ἐργασίας της, σημασίας. Εἶναι δὲ ἀξιοσημείωτον τὸ γεγονός, ὅτι οἱ ἄνδρες ἐκεῖνοι, ἄνδρες τῆς γενεᾶς τοῦ 1821, ὅπως λέγει καὶ ὁ Ἀλέξανδρος Μαυροκορδάτος, ἔχουν τὴν συναίσθησιν ὅτι συνεχίζουν τοὺς κατὰ τὴν ἐπανάστασιν ἀγῶνας των οἱ ὁποῖοι δὲν ἔπαυαν νὰ εἶναι παραλλήλως πρὸς τοὺς ἐθνικοὺς -- πολεμικοὺς καὶ πολιτικοὶ -- συνταγματικοί. Καὶ ὅπως λέγομεν: «Ἐθνικὴν Παλιγεννεσίαν» τὴν μεγάλην ἐπανάστασίν μας, κατὰ τὸν ἴδιον τρόπον ἐκεῖνοι ὡμίλουν περὶ συνταγματικῆς παλιγγεννεσίας, ὅταν ἀνεφέροντο εἰς τὴν ἀποκατάστασιν τῶν συνταγματικῶν ἐλευθεριῶν τοῦ Ἔθνους

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 17ης ΜΑΡΤΙΟΥ 1844

Ἀνεγνώσθη μετὰ ταῦτα τὸ ἑξῆς ψήφισμα περὶ ἀνεγέρσεως ἀνδριάντος εἰς μνήμην τοῦ ἀοιδήμου Κυβερνήτου τῆς Ἑλλάδος Ι. Α. Καποδίστρια παρουσιασθὲν παρ' ἑνὸς τῶν πληρεξουσίων Χαλκίδος, καὶ γενόμενον παραδεκτὸν εἰς τὴν Συνέλευσιν, ὡς ἕπεται.

«Η ΤΗΣ Γ' ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΕΘΝΙΚΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΣΥΝΕΛΕΥΣΙΣ.

Ἐκπληροῦσα χρέος ἱερὸν ὡς πρὸς τὴν διαιώνισιν τοῦ μεγάλου σεβασμοῦ καὶ τῆς ἐξαιρέτου εὐγνωμοσύνης, τὴν ὁποίαν οἱ λαοὶ τῆς Ἑλλάδος σώζουσιν εἰς τὴν μνήμην τοῦ ἀοιδήμου Ι. Α. Καποδίστρια, ποτὲ Κυβερνήτου τῆς Ἑλλάδος,

Ψ η φ ί ζ ε ι

Κατὰ τὴν ἐν Ναυπλίῳ πλατεῖαν τῶν τριῶν Ναυάρχων (1) νὰ ἀνεγερθῇ ἐπιμελείᾳ τῆς Κυβερνήσεως ἀνδριὰς τούτου ὡς εὐεργέτου τῆς πατρίδος».

Ἅμα ἠκούσθησαν αἱ τελευταῖαι τοῦ ψηφίσματος λέξεις σύμπαντες οἱ πληρεξούσιοι ἀναστάντες, ἐφώναξαν πολλάκις «αἰωνία ἡ μνήμη τοῦ ἀοιδήμου Κυβερνήτου»,

Ἡ Φρουρὰ τῶν Ἀθηνῶν

Ἕτερον ψήφισμα περὶ τῆς φρουρᾶς καὶ τοῦ φρουράρχου τῆς Συνελεύσεως ἀνεγνώσθη ἔχον οὕτως.

«Η ΤΗΣ Γ' ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΕΘΝΙΚΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΣΥΝΕΛΕΥΣΙΣ

Λαβοῦσα ὑπ' ὄψιν τὸν ἀκάματον ζῆλον καὶ τὸν πρὸ παντὸς ἐπαίνου ἀνώτερον πατριωτισμόν, μεθ' ὧν ἥ τε φρουρὰ τῆς πρωτευούσης καὶ ὁ φρούραρχος αὐτῆς Κ. Δ. Καλέργης διήγαγον καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῶν ἐργασιῶν, τῆς Ἐθνικῆς Συνελεύσεως, τὰ καθήκοντα των.

Ψ η φ ί ζ ε ι:

Εὐγνωμοσύνη καὶ χάρις ὀφείλονται εἰς τὴν γενναίαν τῆς πρωτευούσης φρουρὰν καὶ τὸν φρούραρχον αὐτῆς Κύριον Δ. Καλλέργην διὰ τὴν ἀκριβῆ καὶ μετὰ ἀμιμήτου πατριωτισμοῦ ἐκπλήρωσιν τῶν καθηκόντων αὐτῶν, ἀποτελούντων τὴν φρουρὰν τῆς Συνελεύσεως.

Ἡ Συνέλευσις ὁμοθυμαδὸν ἀπεφάνθη (ἔχει καλῶς»

Συνταγματικὴ παλιγγενεσία

Ἐνταῦθα εἷς τῶν πληρεξουσίων ἐπρότεινεν, ἐπειδὴ ὁ τῆς Συνελεύσεως φρούραρχος συνετέλεσεν ἐπὶ τοσοῦτον εἰς τὴν συνταγματικὴν ταύτην παλιγγενεσίαν τοῦ ἔθνους, καὶ ἐξεπλήρωσε μὲ ζῆλον παντὸς ἐπαίνου ἄξιον τὰ τοῦ φρουράρχου τῆς Συνελεύσεως καθήκοντα, εἶναι καλὸν νὰ ἀποφασισθῇ γενικὴ αὐτοῦ καθ' ὅλην τὴν Ἑλλάδα πολιτογράφησις,

Ἡ Συνέλευσις παρεδέχθη εὐχαρίστως τὴν πρότασιν, καὶ διὰ τὴν ἀξιομίμητον καὶ παραδειγματικὴν αὐτοῦ διαγωγὴν εἰς τὴν συνταγματικὴν ταύτην παλιγγενεσίαν, καὶ ἕνεκα τῆς καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῶν ἐργασιῶν τῆς Ἐθνικῆς Συνελεύσεως παντὸς ἐπαίνου κρείττονα διαγωγὴν τοῦ φρουράρχου αὐτῆς Κ. Δημητρίου Καλλέργη, ἐψήφισε γενικὴν αὐτοῦ καθ' ὅλην τὴν Ἑλλάδα πολιτογράφησιν.

Ἡ Κυβέρνησις Μεταξᾶ

Εἷς τῶν πληρεξουσίων μετὰ ταῦτα ἀνέφερεν, ὅτι διὰ προγενεστέρου ψηφίσματος ἐψηφίσαμεν τὸ νὰ δώσωσιν λόγον οἱ ὑπουργοὶ τῆς Γ' Σεπτεμβρίου εἰς τὰς Βουλάς· ἐν τούτοις εἶναι δίκαιον διὰ τὴν πατριωτικὴν διαγωγὴν τὴν ὁποίαν τὸ ὑπουργεῖον τοῦτο ἔδειξε, ἀφ' ἧς ἡμέρας συνέστη, καὶ διὰ τὴν εἰς τὸ νὰ συγκαλέσῃ τὴν Ἐθνικὴν Συνέλευσιν, νὰ απονεμηθῇ αὐτῷ διὰ ψηφίσματος εὐγνωμοσύνη. Τοῦτο δὲ δὲν ἐπηρεάζει ποσῶς τὴν εὐθύνην αὐτοῦ ὡς πρὸς τὰς ἄλλας πράξεις καὶ τὴν ὑλικὴν καὶ χρηματικὴν διαχείρισιν, τῶν ὁποίων θέλουν δώσει λόγον εἰς τὰς Βουλάς.

Ἡ Συνέλευσις παρεδέχθη.

Ἀμέσως δὲ συνταχθὲν ἀνεγνώσθη τὸ ἑξῆς ψήφισμα, τὸ ὁποῖον ἐγένετο παμψηφεὶ παραδεκτόν,

«Η ΤΗΣ Γ' ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΕΘΝΙΚΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΣΥΝΕΛΕΥΣΙΣ

Ἔχουσα ὑπ' ὄψιν τὴν δυσχέρειαν τῶν περιστάσεων, καθ' ἃς τὸ ὑπουργεῖον τῆς Γ' Σεπτεμβρίου ἀνέλαβε τὴν διεύθυνσιν τῶν πραγμάτων, καὶ ἐκτιμῶσα ἀποχρώντως τὴν ἔμ-

(1) Τῆς ναυμαχίας τοῦ Ναυαρίνου.

φρονα καὶ πατριωτικὴν διαγωγήν, ἣν ἐπεδείξατο εἴς τε τὴν συγκάλεσιν καὶ συγκρότησιν τῆς 'Εθνικῆς Συνελεύσεως καὶ τὴν τοῦ Κράτους ἀσφάλειαν κατὰ τὰς ἀκροσφαλεῖς ἐκείνας περιστάσεις.

Ψ η φ ί ζ ε ι

'Απονέμεται ἡ 'Εθνικὴ εὐγνωμοσύνη εἴς τε τὸν Πρόεδρον Κ. 'Ανδρέαν Μεταξᾶν καὶ τὰ λοιπὰ μέλη τοῦ 'Υπουργείου τούτου».

Ἡ πολλὴ ἀμηχανία

'Εντεῦθεν ὁ πληρεξούσιος Μεσολογγίου, λαβὼν τὸν λόγον, εἶπε· Καθ' ἣν στιγμὴν ἀποπερατώνομεν σὺν θεῷ όριστικῶς τὰ ἔργα μας, ἔρχομαι νὰ σᾶς ὑποβάλω, ὅ,τι εἶμαι βέβαιος, ἔχετε ὅλοι κατὰ νοῦν, τὸ νὰ ἀποδώσωμεν τὰς εἰλικρινεῖς εὐχαριστίας μας πρὸς τὴν Προεδρίαν καὶ τὸ γραφεῖον τῆς Συνελεύσεως. Ὅταν συλλογισθῶμεν τὸ μακρὸν διάστημα τῶν τόσων σοβαρῶν ἐργασιῶν μας καὶ τὴν πολλὴν ἀμηχανίαν εἰς τὴν ὁποίαν ἐπὶ πολλῶν ζητημάτων εὑρέθημεν καὶ ἀπὸ τὴν ὁποίαν πολλάκις ἐξήλθομεν διὰ τῆς ὑπομονῆς καὶ τῆς ἐμπειρίας τῆς προεδρίας, καταλαμβάνομεν πόσον ὀφείλομεν εἰς αὐτὴν τὴν ἀρχὴν ἡ ὁποία ὡς ἄριστος πηδαλιοῦχος μᾶς ὡδήγησεν ἀβλαβῶς διὰ τῆς θείας ἀντιλήψεως εἰς τὸν λιμένα σήμερον.

Πολλὰς χάριτας ὀφείλομεν καὶ εἰς τὸ γραφεῖον τῆς συνελεύσεως. Οἱ Γραμματεῖς εἶναι πληρεξούσιοί μας, ὁμότιμοί μας, καὶ μόλον τοῦτο ζήλῳ πατριωτικῷ κινούμενοι, ἀνεδέχθησαν νὰ ἐπιτηρῶσιν ἀκριβῶς τῶν πρακτικῶν τὴν σύνταξιν καὶ ἐν μέρει νὰ συντάττωσιν αὐτὰ οἱ ἴδιοι (1) καὶ νὰ μᾶς τὰ ἀναγινώσκωσι καθ' ἡμέραν.

Ταῦτα ἦσαν ἔργα τῶν ὑπογραμματέων,(2) ἀλλ' αὐτοὶ ἀνεδέχθησαν ἐν μέρει αὐτὰ προθύμως καὶ τὰ ἐξεπλήρωσαν εὐσυνειδήτως καὶ μὲ πλήρη εὐχαρίστησιν τῆς Συνελεύσεως.

Μία σύγκρισις

Ὁ ὄγκος τῶν πρακτικῶν καὶ ἡ ἀκρίβεια αὐτῶν εἶναι τρανὴ ἀπόδειξις καὶ τῆς ἱκανότητος καὶ τῆς φιλοπονίας τῶν γραμματέων. Δὲν εἶναι ὑπερβολὴ ἂν εἴπω, ὅτι τὰ πρακτικὰ μιᾶς συνεδριάσεως εἶναι πολλάκις ὀγκωδέστερα τῶν πρακτικῶν ὁλοκλήρου μιᾶς τῶν παρελθουσῶν 'Εθνικῶν Συνελεύσεων. Τὰ πρακτικὰ ταῦτα εἶναι πολύτιμα, διότι θὰ χρησιμεύσωσιν πάντοτε ὡς ἑρμηνεία τοῦ κειμένου. Γίνομαι λοιπόν, Κύριοι, εἶμαι βέβαιος, πιστὸς διερμηνεὺς τῶν αἰσθημάτων σας, παρουσιάζων εἰς τὴν ἔγκρισίν σας τὸ παρὸν εὐχαριστήριον ψήφισμα.

'Ανέγνω ἀκολούθως τὸ ψήφισμα, ἔχον οὕτω·

«Η ΤΗΣ Γ΄ ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΕΘΝΙΚΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΣΥΝΕΛΕΥΣΙΣ

Λαβοῦσα ὑπ' ὄψιν τὸν ἐφ' ὅλων τῶν σοβαρῶν καὶ δυσχερῶν ἐργασιῶν ἀκάματον ζῆλον, τὴν πολιτικὴν σύνεσιν καὶ τὴν πολλὴν ἐμπειρίαν τῆς Προεδρίας καὶ τοῦ γραφείου,

Ψ η φ ί ζ ε ι :

Εἰλικρινεῖς εὐχαριστίαι καὶ πλήρης εὐγνωμοσύνη ἀπονέμονται ἀπὸ τὸν Πρόεδρον, τοὺς 'Αντιπροέδρους καὶ τοὺς Γραμματεῖς τῆς 'Εθνικῆς Συνελεύσεως, διὰ τὴν εὐτυχῆ καὶ καθ' ὅλα εὐάρεστον πρὸς τὴν Συνέλευσιν ἐκπλήρωσιν τῶν ὑψηλῶν καὶ πολυμόχθων καθηκόντων αὐτῶν.

'Η Συνέλευσις ὁμοθυμαδὸν καὶ ὁμοφώνως καὶ εὐχαρίστως παρεδέχθη τοῦτο».

Ἐν μέρει

Ὁ δὲ συνήθως προεδρεύων τῆς Συνελεύσεως, Α. Μαυροκορδᾶτος ἀναστὰς εἶπε·

Κύριοι

Καὶ ἡ Προεδρία καὶ ὁλόκληρον τὸ γραφεῖον τῆς Συνελεύσεως εὐγνωμονεῖ διὰ τὴν ἀπόφασιν αὐτῆς, καὶ τὰ αἰσθήματα τῆς εὐγνωμοσύνης αὐτῶν ἐπεφορτίσθην νὰ ἐκφράσω. Εἰς τοὺς Κυρίους Γραμματεῖς τῆς Συνελεύσεως πρὸ πάντων, ὀφείλεται, Κύριοι, πολὺς ἔπαινος διὰ τοὺς καταβληθέντας ὑπ' αὐτῶν κόπους εἰς τὴν ἐπιτήρησιν τῆς συντάξεως τῶν πρακτικῶν καὶ ἐν μέρει εἰς τὴν σύνταξιν αὐτῶν, ὡς καὶ τὴν κατάρτησιν τόσων ἄλλων ἐγγράφων. 'Αλλ' ὁ μέγιστος πάντων ἔπαινος, ἡ μεγίστη χάρις, ἡ ἐθνικὴ εὐγνωμοσύνη ὀφείλεται εἰς ὑμᾶς, Κύριοι, διότι διὰ τῆς συνέσεως σας ἐφέρατε εἰς πέρας τὸ σπανιώτατον καὶ τὸ μοναδικὸν πάντων τῶν κατορθωμάτων.

Ἡ γενεὰ τοῦ 21

Ναί, Κύριοι, ὅταν συλλογισθῶμεν ὅτι ἡ αὐτὴ γενεὰ κατώρθωσε νὰ τελειώσῃ τὸ μέγα ἔργον τῆς τε ἐθνικῆς ἀνεξαρτησίας τῆς 'Ελλάδος καὶ τὸ μεγαλύτερον τῆς συνταγματικῆς ἐλευθερίας της, ἀναγκαζόμεθα νὰ θαυμάσωμεν καὶ νὰ εὐλογήσωμεν τὰ ὀνόματα τῶν εἰς ἀμφότερα ταῦτα συντελεσάντων. Τὸ λέγω μετὰ πεποιθήσεως, τὸ ἔσχατον τοῦτο ἔργον μόνον, ἀποθανατίζει τὰ ὀνόματα τῶν πληρεξουσίων τοῦ ἔθνους,

'Η Συνέλευσις ἐπευφήμησεν εἰς τὰ παρὰ τοῦ Προέδρου λελεγμένα.

'Ενταῦθα εἷς τῶν γραμματέων ἀνέφερεν, ὅτι οὐκ ὀλίγος ἔπαινος πρέπει καὶ εἰς τοὺς συντάκτας τῶν πρακτικῶν, τοὺς ὁποίους ἐξελέξατο ἡ Συνέλευσις, οἵτινες μετὰ ζήλου καὶ ἱκανότητος ἐξεπλήρωσαν τὰ ἀνατεθέντα αὐτοῖς σπουδαῖα ἔργα καὶ μάλιστα ὁ ἀδιαλείπτως παρευρισκόμενος εἰς τὰς συνεδριάσεις ἡμῶν καὶ ἐργαζόμενος μετ' ἀξιεπαίνου ζήλου εἰς τὰ τοῦ συντάκτου καθήκοντα, Κ. 'Ηλίας Γ. Παπαηλιόπουλος.

'Η Συνέλευσις ἐπέτρεψεν εἰς τὴν Προεδρίαν νὰ ἐκφράσῃ τὰς προσηκούσας εἰς ἕνα ἕκαστον αὐτῶν εὐχαριστίας.

Ἐπὶ τέλους

'Επὶ τέλους κατ' αἴτησιν πληρεξουσίων τινῶν, ἀνεγνώσθη ἡ ἑξῆς ἀναφορὰ πρὸς τὴν Συνέλευσιν τῶν 20 'Ιανουαρίου ἐ.ἐ, ὑπογεγραμμένη παρά τινων πληρεξουσίων καὶ ἄλλων ὁπλαρχηγῶν, αἰτούντων ἁπλῶς τὴν καταχώρησιν αὐτῆς εἰς τὰ πρακτικά.

Μάχιμοι καὶ μὴ

Πρὸς τὴν προεδρίαν τῆς 3 Σεπτεμβρίου 'Εθν. Συνελεύσεως.

Ὅπως καὶ εἰς τὴν χθεσινὴν συνεδρίασιν ἐπὶ τῆς ἀνα-

(1) Πράγματι πρέπει νὰ ἦτο κοπιῶδες τὸ ἔργον τῶν ἐγγραμμάτων ἐκείνων πληρεξουσίων οἱ ὁποῖοι, ἐκλεγέντες γραμματεῖς (Δ. Δρόσος, Κ. Θ. Κολοκοτρώνης καὶ Κ. Δοκὸς) καὶ βοηθούμενοι καὶ ὑπὸ ἄλλων μορφωμένων συνεδέλφων των, ἔπρεπε νὰ συντάσσουν ἐξ ὑπαρχῆς τὰς ὁμιλίας τῶν πλείστων πληρεξουσίων οἱ ὁποῖοι, ὄχι μόνον τὸ χάρισμα τοῦ λόγου δὲν εἶχαν, ἀλλὰ καὶ ἐντελῶς ἀγράμματοι ἦσαν πολλοί. Καὶ δι' αὐτὸ ἄλλωστε τὰ πρακτικὰ γράφονται χωρὶς νὰ γίνεται μνεία τῶν ἀγορητῶν. Διότι δὲν θὰ ἦτο σοβαρὸν διὰ τοὺς συγχρόνους, νὰ ἀποδίδωνται εἰς αὐτοὺς φράσεις καὶ ἔννοιαι τῶν ὁποίων δὲν εἶχον ἰδέαν. Σήμερον ὅμως ἡ «ἀνωνυμία» ἐκείνη, ἐν συνδυασμῷ μὲ τὴν ὑποτυπώδη κατάστασιν καὶ τῶν ἐφημερίδων τῆς ἐποχῆς, αἱ ὁποῖαι δὲν ἦσαν κἂν ἡμερήσιαι ἀποτελεῖ ἀνυπέρβλητον δυσκολίαν διὰ τὸν θέλοντα νὰ δώσῃ ἀκριβῆ εἰκόνα τῶν συνεδριάσεων τῆς ἐποχῆς.

(2) Τῶν γραφέων δηλαδή, τῶν πρακτικογράφων. 'Αλλὰ καὶ αὐτῶν αἱ γνώσεις θὰ ἦσαν περιωρισμέναι.

γνώσεως τῶν πρακτικῶν ἐξηγήσαμεν, ὁποίαν γνώμην εἴχομεν ὡς πρὸς τὸ ζήτημα τῆς ἐξαιρέσεως τοῦ στρατοῦ, ἐννοήσαντες καὶ ἐννοοῦντες δι' αὐτῆς τὸν μάχιμον μόνον στρατὸν ἐξηρτημένον, οὐχὶ δὲ καὶ τοὺς παρεπομένους, πολιτικῶς καὶ οἰκονομικῶς ὑπηρετοῦντας αὐτόν, καὶ εἰς τοῦτο πάλιν οὐδαμῶς παραβιαζομένης τῆς ἀρχαιότητος τῆς ὑπ' ἀρχῆς τοῦ ἀγῶνος, ἐκθέτομεν καὶ ἐνταῦθα ἐπειδὴ δὲ ἐζητήθη ἡ ψῆφος διὰ νὰ διακρίνωμεν οἱ συμμεριζόμενοι τὴν γνώμην ταύτην, καὶ παρακαλοῦμεν νὰ καταχωρηθῇ, ἡ παροῦσα μας εἰς τὰ πρακτικά, πρὸς ἔνδειξιν τῆς γνώμης μας.

'Εν 'Αθήναις, τὴν 20 'Ιανουαρίου 1844

"Επονται αἱ ὑπογραφαί.

'Επί δὲ τῇ προτάσει ἑνὸς τῶν πληρεξουσίων, ἡ Συνέλευσις ἀπεφάσσε νὰ ἀπονεμηθῶσι διὰ τῆς Προεδρίας αἱ προσήκουσαι εὐχαριστίαι εἰς τὰ μέλη τῆς ἐπί τῶν ἀναφορῶν ἐπιτροπῆς καὶ ἰδίως εἰς τὸν πρόεδρον αὐτῆς, ὡς καί εἰς τὰ μέλη τῆς ἐπί τοῦ Νόμου τῶν ἐκλογῶν ἐπιτροπῆς.

Μετὰ ταῦτα ὁ πρόεδρος ἐκήρυξε διαλελυμένην τὴν συνεδρίασιν περὶ τὴν 3ην ὥραν μ.μ.

'Ο ἐκτελῶν χρέη Προέδρου
'Αντιπρόεδρος Α, ΜΑΥΡΟΚΟΡΔΑΤΟΣ

Ι. ΚΩΛΕΤΤΗΣ
Α. ΜΕΤΑΞΑΣ
Α. ΛΟΝΤΟΣ

Οἱ γραμματεῖς
Δ. Ν. ΔΡΟΣΟΣ
Κ. Θ. ΚΟΛΟΚΟΤΡΩΝΗΣ
Γ. ΔΟΚΟΣ

Ο ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΟΡΚΙΖΕΤΑΙ

ΤΗΣ ΗΜΕΡΑΣ ΤΟ ΕΚΛΑΜΠΡΟΝ

ΟΥΡΑΝΙΟΝ ΖΗΤΩΚΡΑΥΓΟΥΝΤΩΝ

'Απερίγραπτος ἦτο ἡ χαρὰ τῶν ἐκπροσώπων τοῦ Ἔθνους καὶ ὁλοκλήρου τοῦ λαοῦ τῆς πρωτευούσης, κατὰ τὴν «ἔκλαμπρον ἡμέραν» τῆς ὁρκωμοσίας τοῦ Βασιλέως. Ἡ σύντομος περιγραφὴ τῆς συνεδριάσεως ἐκείνης, ἐξωτερικεύει τὰ συναισθήματα ὁλοκλήρου τοῦ λαοῦ, ἀποτελεῖ ἓν ἱστορικὸν στοιχεῖον διὰ τὴν ἐξέλιξιν τοῦ ἑλληνικοῦ λόγου, καὶ δὲν νομίζομεν ὅτι ἐπιτρέπεται νὰ τὸ συμπληρώσωμεν ἡμεῖς:

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΤΗΣ 18ης ΜΑΡΤΙΟΥ 1844

Σήμερον τὴν 18ην τοῦ Μαρτίου μηνός, τοῦ χιλιοστοῦ ὀκτακοσιοστοῦ τεσσαρακοστοῦ τετάρτου ἔτους, περὶ τὴν 12ην ὥραν τῆς μεσημβρίας, συνῆλθον εἰς τὸ τοῦ Βουλευτηρίου κατάστημα οἱ πληρεξούσιοι τῆς 'Εθνικῆς Συνελεύσεως καὶ ἤρξαντο κατ' ἐπαρχίας καλούμενοι, νὰ ὑπογράφωσι τῶν ψηφισμάτων τῆς 'Εθνικῆς Συνελεύσεως, δεκαοκτὼ ὅλων ὄντων, τὸν Κώδικα.

'Εκληρώθη ἐνταῦθα ἡ ἑξῆς δωδεκαμελὴς ἐπιτροπὴ διὰ νὰ προϋπαντήσῃ καὶ ὑποδεχθῇ μετὰ τοῦ Προέδρου, τῶν 'Αντιπροέδρων καὶ τῶν Γραμματέων τὴν Α.Μ.

Μέλη τῆς ἐπιτροπῆς

Γιαννούλης Δομέστικος	'Ανδρέας Ἴσκος
'Αριστείδης 'Αναγνωσταρᾶς	Χρ. Βλάσης
Ε. Μελετόπουλος	Μ. Μπούλουρας
Ρ. Παλαμίδης	Βενετσάνος Κυβέλλος
Ι. Πητάρης	Ν. Πετμεζᾶς
Σ. Τρικούπης	Στάμος Νάκος

Ὁ γηραιὸς πρόεδρος

'Εν τούτῳ τῷ μεταξὺ ὁ ἐπὶ τῶν ἐξωτερικῶν σχέσεων καὶ τοῦ Βασιλικοῦ Οἴκου Γραμματεὺς περιέβαλεν καθ' 'Υψηλὴν ἐπιταγὴν τῆς Α.Μ. τὸν μεγαλόσταυρον εἰς τὸν Πρόεδρον τῆς 'Εθνικῆς Συνελεύσεως κ. Πανοῦτσον Νοταρᾶν. Ὁ δὲ 'Αντιπρόεδρος κ. Α. Μαυροκορδάτος προσεφώνησε τάδε. «Ἡ Α. Μ. ὁ Βασιλεὺς τιμῶσα τὴν τῆς Γ' Σεπτεμβρίου ἐν 'Αθήναις 'Εθνικὴν τῶν 'Ελλήνων Συνέλευσιν καὶ τὴν ἀρετὴν καὶ τὰς κατὰ τὸν ἱερὸν ἀγῶνα καὶ μετὰ ταῦτα ἀτομικὰς πρὸς τὴν πατρίδα ἐκδουλεύσεις τοῦ Προέδρου αὐτῆς κ. Πανούτσου Νοταρᾶ, ἀπένειμεν αὐτῷ τὸν μεγαλόσταυρον. Πάντες ὁμοφώνως ἐφώνησαν ἄξιος. Ὁ δὲ πρόεδρος τῆς 'Εθνικῆς Συνελεύσεως ἀσκεπὴς ἐξέφρασεν εὐγνωμοσύνην καὶ εὐχαριστίας πρὸς τὸν Βασιλέα καὶ τοὺς πληρεξουσίους.

Ὁ Θρόνος

Περὶ δὲ τὴν 2 ὥραν μ.μ. ἠγγέλθη ἡ τῶν Α.Μ. ἐκ τῶν 'Ανακτόρων ἐξέλευσις διὰ κανονιοβολισμοῦ. 'Αμέσως δὲ ἐξῆλθον εἰς προϋπάντησιν αὐτῶν ὁ Πρόεδρος, οἱ 'Αντιπρόεδροι, οἱ Γραμματεῖς καὶ ἡ παρὰ τῆς Συνελεύσεως κληρωθεῖσα ἐπὶ τούτῳ ἐπιτροπή. 'Υπεδέχθησαν δὲ ἀσκεπεῖς τὰς Α.Μ. εἰς τὰ πρόθυρα, καὶ προπορευόμενοι εἰσήγαγον τὸν μὲν Βασιλέα εἰς τὸ Βουλευτήριον, τὴν δὲ Βασίλισσαν εἰς τὸ θεωρεῖον. 'Εκάθισεν ὁ Βασιλεὺς ἐπὶ τοῦ Θρόνου, ἔνθεν μὲν ἱσταμένων κατὰ τὸ πρόγραμμα τοῦ Προέδρου, τῶν 'Αντιπροέδρων καὶ τῶν Γραμματέων, καὶ τοῦ Προέδρου καὶ τῶ μελῶν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, ἔνθεν δὲ τοῦ 'Υπουργικοῦ Συμβουλίου, ἑκατέρωθεν δὲ τοῦ Θρόνου τῶν ὑπασπιστῶν καὶ διαγγελέων, ἀπέναντι δὲ καθημένων τῶν πληρεξουσίων.

Καθήμενοι

Πλῆθος δὲ λαοῦ περιΐστατο καὶ ἐπλήρου τὸν χῶρον. Παρόντες δὲ ἦτο καὶ οἱ παρὰ τῇ 'Ελληνικῇ Κυβερνήσει 'Αντιπρόσωποι τῶν ξένων δυνάμεων καθήμενοι εἰς τὸν οἰκεῖον τόπον. Νεύσας δ' εἰς τοὺς πληρεξουσίους, ἵνα καθίσωσι,(1) προσεφώνησεν ὁ Βασιλεὺς τάδε:

«Χαίρων διὰ τὴν ἀποπεράτωσιν τοῦ μεγάλου ἔργου τῆς συντάξεως τοῦ πολιτεύματος τῆς 'Ελλάδος, ἐμφανίζομαι ἐν μέσῳ ὑμῶν διὰ νὰ ἐπισφραγίσω αὐτὸ διὰ τοῦ ὡρισμένου ὅρκου.»

Ὁ βασιλικὸς ὅρκος

Τότε δὲ ἀναστὰς καὶ θέσας τὴν δεξιὰν ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου, ἔδωκεν ἀσκεπὴς τὸν ἑξῆς τοῦ 36 ἄρθρου τοῦ Συντάγματος ὅρκον.

«'Ομνύω εἰς τὸ ὄνομα τῆς ὁμοουσίου καὶ ἀδιαιρέτου Τριάδος νὰ προστατεύω τὴν ἐπικρατοῦσαν θρησκείαν τῶν 'Ελλήνων, νὰ φυλλάτω, τὸ Σύνταγμα καὶ τοὺς Νόμους τοῦ 'Ελληνικοῦ Ἔθνους, καὶ νὰ διατηρῶ καὶ ὑπερασπίζω τὴν ἐθνικὴν αὐτονομίαν καὶ τὴν ἀκεραιότητα τοῦ 'Ελληνικοῦ Κράτους.»

---

(1) Σήμερον ὁ βασιλεὺς ὁμιλεῖ πρὸς τοὺς ἀντιπροσώπους τοῦ Ἔθνους ὄρθιος, ὄρθιοι δὲ βεβαίως ἵστανται καὶ οἱ βουλευταί.

Ἀγαλλίασις

Πάντες ἀνεβόησαν, ἐπαναλαμβάνοντες πολλάκις, ζήτω ὁ Βασιλεύς, ζήτω ἡ Βασίλισσα, ζήτω ἡ Πατρίς, ζήτω τὸ Σύνταγμα, ζήτωσαν αἱ Σύμμαχοι Δυνάμεις, ζήτωσαν οἱ πληρεξούσιοι.

Χαρὰ ἀνείκαστος καὶ ἀγαλλίασις διεχύθη εἰς ὅλον τὸ Βουλευτήριον, ἀνευφημίαι παντοῖαι, ἐπικροτήσεις χαρᾶς, ζητωκραυγαὶ διάφοροι ἐπηκολούθησαν τὸν ὅρκον. Ἑκάστου τὰ ἐξωτερικὰ κινήματα ἐφαίνοντο πολὺ κατώτερα τοῦ ἐσωτερικοῦ τῆς χαρᾶς αἰσθήματος. Πάντων χαρμόσυνος καὶ φαιδρὰ ἦτον ἰδέα, τὸ πᾶν ἦν αὐτόχρημα χαρά.

Ἐπὶ τέλους δὲ ὁ Βασιλεὺς ἀνήγγειλε τάδε.

«Εὔχομαι ὥστε τὸ Σύνταγμα, ὁ ἱερὸς οὗτος καὶ ἀδιάρρηκτος δεσμὸς μεταξὺ Βασιλέως καὶ Ἔθνους νὰ στερεώσῃ καὶ προαγάγῃ τὴν εὐδαιμονίαν τῆς Ἑλλάδος.»

«Περατωθέντος ἤδη τοῦ ἔργου, διὰ τὸ ὁποῖον συνεκάλεσα τὴν Ἐθνικὴν Συνέλευσιν κηρύττω τὴν λῆξιν αὐτῆς.»

Νέαι ζητωκραυγαὶ ἐνταῦθα ἐπανελήφθησαν, ὅλων βοώντων ζήτω ὁ Βασιλεύς, ζήτω ἡ Πατρίς, ζήτω ἡ Βασίλισσα. Ἐν τῷ μέτρῳ δὲ τῆς χαρᾶς ταύτης, καὶ πάντων οὐράνιον ὅσον ζητωκραυγούντων, ἀποχαιρετήσασαι αἱ Α. Μ. τοὺς πληρεξουσίους ἐξῆλθον τοῦ Βουλευτηρίου, προπορευομένου τοῦ Προέδρου, τῶν Ἀντιπροέδρων, καὶ τῶν Γραμματέων καὶ τῆς ἐπὶ τούτῳ ἐπιτροπῆς καὶ παρακολουθούσης τῆς Βασιλικῆς θεραπείας, τῶν πληρεξουσίων καὶ σύμπαντος τοῦ πλήθους. Κρότοι πυροβολισμοῦ ἀνήγγειλον τῆς ἡμέρας τὸ ἔκλαμπρον.

ΤΟ ΣΥΝΤΑΓΜΑ ΤΟΥ ΟΘΩΝΟΣ

Μέχρι τῆς ἐπιψηφίσεως τοῦ Συντάγματος, ἡ Α΄ Συντακτικὴ Συνέλευσις ἐπραγματοποίησε ἐν ὅλῳ 75 συνεδριάσεις (ἀπὸ 8 Νοεμβρίου 1843 - 1 Μαρτίου 1844). Ἡ ἐπὶ τοῦ Συντάγματος συζήτησις ἤρχισεν τὴν 3ην Ἰανουαρίου μὲ εἰσήγησιν τοῦ πρώτου καὶ κυριωτέρου τῶν εἰσηγητῶν Λέοντος Μελᾶ καὶ ἔληξε τὴν 27ην Φεβρουαρίου 1844, ὁπότε ἐγένετο δεκτὸν τὸ σύνολον τοῦ Συντάγματος ἐπιδοθὲν εἰς τὸν βασιλέα. Ὁ Ὄθων διὰ διαγγέλματός του τῆς 28ης Φεβρουαρίου προέβαλε τὰς παρατηρήσεις του, ἐπὶ τῶν ὁποίων ἐπηκολούθησαν ἰδιαίτεραι συσκέψεις τῶν πληρεξουσίων, τέλος δὲ κατὰ τὴν συνεδρίασιν τῆς 4ης Μαρτίου ἐψηφίσθη τελικῶς τὸ Σύνταγμα εἰς τὴν τελικὴν αὐτοῦ διατύπωσιν.

Ἐπιτροπὴ ἀπὸ ἑξῆντα τρεῖς πληρεξουσίους ἀνεκοίνωσεν τὴν ἑπομένην τὸ γεγονὸς προσθέσασα:

«Ἡ τετάρτη Μαρτίου εἶναι καὶ θέλει μείνει μία τῶν λαμπροτέρων ἡμερῶν εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς ἀναγεννηθείσης Ἑλλάδος· διότι κατ' αὐτὴν ἀπεφασίσθη πλέον ὁριστικῶς ἡ μέλλουσα εὐδαιμονία της. Νῖκαι λαμπραί, μεγάλα κατορθώματα, κατακτήσεις ἱστορικαὶ ἐδόξασαν πολλάκις καὶ ἐλάμπρυναν καὶ ἀνθρώπους καὶ ἔθνη, ἀλλ' ὅ,τι ἐπραγματοποίησεν, ὅ,τι ἠσφάλισεν πάντοτε τὴν ἀληθῆ εὐδαιμονίαν των, εἶναι ἡ ἐλευθέρα θεσμοθεσία των, καὶ ὅσοι συνέτρεξαν εἰς αὐτήν, ἐκείνων τὰ ὀνόματα εἶναι δίκαιον νὰ ἀναφέρωνται μὲ αἰσθήματα εὐγνωμοσύνης ἀπὸ τὰς ἐπερχομένας γενεάς. Τοιούτους θεσμοὺς ἐξησφάλισας σήμερον, Βασιλεῦ, διὰ τῆς παραδοχῆς καὶ κυρώσεως τοῦ πολιτικοῦ μας Συντάγματος. Ἡ Συνέλευσις συνησθάνθη ὅσης διὰ τοῦτο ὀφείλει εὐγνωμοσύνην, καὶ ταύτης τὴν εἰλικρινῆ ἔκφρασιν μᾶς ἐπεφόρτισε νὰ φέρωμεν εὐσεβάστως ἐνώπιον τῆς Ὑμ. Μεγαλειότητος».

Ὁ δὲ Βασιλεὺς ἀπήντησεν :

«Εὐχαρίστως συνέτεινα, ὅσον ὑπέκειτο εἰς ἐμέ, εἰς τὴν ταχεῖαν ἀποπεράτωσιν τῆς συντάξεως τοῦ πολιτικοῦ συντάγματος τῆς Ἑλλάδος καὶ δὲν ἀμφιβάλλω ὅτι ἡ ἐθνικὴ συνέλευσις θέλει ἐπιταχύνει καὶ τὰς λοιπὰς αὐτῆς ἐργασίας, ὥστε τὸ Σύνταγμα νὰ τεθῇ ὅσον τάχος εἰς πλήρη ἐνέργειαν.

Ὁ ἐνθουσιασμός, μὲ τὸν ὁποῖον ἡ Συνέλευσις ἐδέχθη σήμερον τὴν διακοίνωσίν μου, μοῦ ἔδωσε τὴν βεβαιότητα, ὅτι ἐγνώρισε τὰ εἰλικρινῆ ὑπὲρ τοῦ ἔθνους αἰσθήματά μου. Ναί! Ἡ ἀμοιβαία μεταξὺ τοῦ Βασιλέως καὶ τοῦ λαοῦ ἐμπιστοσύνη, εὐκολύνει τὰς ὑπὲρ τοῦ κοινοῦ συμφέροντος προσπαθείας τῆς Κυβερνήσεως. Τὴν δὲ τοῦ Ἔθνους ἐμπιστοσύνην θέλω θεωρήσει πάντοτε ὡς τὴν γλυκυτέραν ἀνταμοιβὴν τῶν κόπων μου».

Τὸ Διάταγμα

Τὴν ἰδίαν ἡμέραν τῆς ὁρκωμοσίας τοῦ Βασιλέως ἐδημοσιεύθη εἰς τὴν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως τὸ Σύνταγμα, μὲ τὸ ἀκόλουθον προτασσόμενον Διάταγμα:

ΟΘΩΝ

ΕΛΕΩ ΘΕΟΥ

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἔχοντες ὑπ' ὄψιν·

1. Τὸ σχέδιον τοῦ Συντάγματος, τὸ ὁποῖον συζητηθὲν ὑπὸ τῆς Ἐθνοσυνελεύσεως, ἐπαρουσιάσθη εἰς Ἡμᾶς τὴν 21 Φεβρουαρίου ἐ.ἔ., παρὰ τῆς ἐπὶ τούτου σταλείσης παρὰ τῆς Συνελεύσεως Ἐπιτροπῆς.

2. Τὰς ἐπὶ τοῦ σχεδίου τούτου γεγομένας παρ' Ὑμῶν παρατηρήσεις, τὰς ὁποίας διὰ τοῦ ἀπὸ 28 Φεβρουαρίου ἐ.ἔ. Διαγγέλματος ἀνεκοινώσαμεν πρὸς τὴν Συνέλευσιν.

3. Τὰς ἐπί τινων τῶν παρατηρήσεων τούτων εὐχὰς τῆς Συνελεύσεως, τὰς ὁποίας διὰ τῶν Ἀντιπροέδρων αὐτῆς καὶ τοῦ Προέδρου τοῦ Ἡμετέρου Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου ἐκοινοποίησε πρὸς ἡμᾶς τὴν 4 Μαρτίου ἐ.ἔ. καὶ

4. Τὴν ὑπὸ τὴν αὐτὴν ἡμερομηνίαν πρὸς τὴν Συνέλευσιν διακοίνωσιν Ὑμῶν, δι' ἧς ἀπεδέχθημεν τὰς παρ' αὐτῆς ἐκφρασθείσας εὐχάς,

Ἀφοῦ κατὰ τὰ ἀνωτέρω, συνωμολογήθη μεταξὺ Ἡμῶν καὶ τῶν πληρεξουσίων τοῦ Ἔθνους τὸ ΠΟΛΙΤΙΚΟΝ ΣΥΝΤΑΓΜΑ,

Ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάττομεν·

α΄) Νὰ δημοσιευθῇ διὰ τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως τὸ Πολιτικὸν Σύνταγμα τῆς Ἑλλάδος, ὡς ἕπεται:

... ...

β΄) Παραγγέλλομεν ἁπάσας τὰς Δικαστικάς, πολιτικὰς καὶ στρατιωτικὰς τοῦ Κράτους Ἀρχάς, καὶ πάντας, νὰ τηρῶσιν ἀπαρασαλεύτως τὸ παρὸν Πολιτικὸν Σύνταγμα.

γ΄) Τὸ Ἡμέτερον Ὑπουργικὸν Συμβούλιον θέλει προσυπογράψει καὶ δημοσιεύσει τὸ παρόν, ἐπιτιθεμένης καὶ τῆς μεγάλης τοῦ Κράτους Σφραγῖδος.

Ἐγένετο ἐν Ἀθήναις, τὴν 18 Μαρτίου τοῦ χιλιοστοῦ ὀκτακοσιοστοῦ τεσσαρακοστοῦ τετάρτου ἔτους μετὰ Χριστόν, καὶ δωδεκάτου τῆς Ἡμετέρας Βασιλείας.

Τὰ ἄρθρα τοῦ Συντάγματος

ΕΝ ΟΝΟΜΑΤΙ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ
ΚΑΙ ΟΜΟΟΥΣΙΟΥ ΚΑΙ ΑΔΙΑΙΡΕΤΟΥ ΤΡΙΑΔΟΣ.

Περὶ Θρησκείας

Ἄρθρον 1. Ἡ ἐπικρατοῦσα θρησκεία εἰς τὴν Ἑλλάδα εἶναι ἡ τῆς ἀνατολικῆς ὀρθοδόξου τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, πᾶσα δὲ ἄλλη γνωστὴ θρησκεία εἶναι ἀνεκτή, καὶ τὰ τῆς λατρείας αὐτῆς τελοῦνται ἀκωλύτως ὑπὸ τὴν προστασίαν τῶν Νόμων, ἀπαγορευομένου τοῦ προσηλυτισμοῦ, καὶ πά-

σης ἄλλης ἐπεμβάσεως κατὰ τῆς ἐπικρατούσης θρησκείας.

Ἄρθρον 2. Ἡ ὀρθόδοξος ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος, κεφαλὴν γνωρίζουσα τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν, ὑπάρχει ἀναποσπάστως ἡνωμένη δογματικῶς μετὰ τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει μεγάλης καὶ πάσης ἄλλης ὁμοδόξου τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, τηροῦσα ἀπαραλλάκτως ὡς ἐκεῖναι τοὺς τε ἱερούς, ἀποστολικοὺς καὶ συνοδικοὺς κανόνας καὶ τὰς ἱερὰς παραδόσεις, εἶναι δὲ αὐτοκέφαλος, ἐνεργοῦσα ἀνεξαρτήτως πάσης ἄλλης ἐκκλησίας τὰ κυριαρχικὰ αὐτῆς δικαιώματα, καὶ διοικεῖται ὑπὸ Ἱερᾶς Συνόδου Ἀρχιερέων.

Περὶ τοῦ δημοσίου δικαίου τῶν Ἑλλήνων.

Ἄρθρον 3. Οἱ Ἕλληνες εἶναι ἴσοι ἐνώπιον τοῦ Νόμου καὶ συνεισφέρουσιν ἀδιακρίτως εἰς τὰ δημόσια βάρη, ἀναλόγως τῆς περιουσίας των· μόνοι δὲ οἱ πολῖται Ἕλληνες εἶναι δεκτοὶ εἰς ὅλα τὰ δημόσια ἐπαγγέλματα.

Πολῖται εἶναι ὅσοι ἀπέκτησαν ἢ ἀποκτήσωσι τὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ πολίτου κατὰ τοὺς Νόμους τοῦ Κράτους.

Ἄρθρον 4. Ἡ προσωπικὴ ἐλευθερία εἶναι ἀπαραβίαστος· οὐδεὶς καταδιώκεται, συλλαμβάνεται, φυλακίζεται, ἢ ἄλλως πως περιορίζεται, εἰμὴ ὁπόταν καὶ ὅπως ὁ Νόμος ὁρίζῃ.

Ἄρθρον 5. Ἐκτὸς τῆς περιπτώσεως τοῦ αὐτοφώρου ἐκκλήματος οὐδεὶς συλλαμβάνεται, οὐδὲ φυλακίζεται εἰμὴ δι' αἰτιολογημένου δικαστικοῦ ἐντάλματος, τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ κοινοποιηθῇ κατὰ τὴν στιγμὴν τῆς συλλήψεως ἢ προφυλακίσεως.

Ἄρθρον 6. Ποινὴ δὲν ἐπιβάλλεται ἄνευ Νόμου, ὁρίζοντος προηγουμένως αὐτήν.

Ἄρθρον 7. Ἕκαστος, ἢ καὶ πολλοὶ ὁμοῦ ἔχουσι τὸ δικαίωμα νὰ ἀναφέρωνται ἐγγράφως εἰς τὰς ἀρχάς, τηροῦντες τοὺς Νόμους τοῦ Κράτους.

Ἄρθρον 8. Ἡ κατοικία ἑκάστου εἶναι ἄσυλος· οὐδεμία κατ' οἶκον ἔρευνα ἐνεργεῖται εἰμὴ ὅταν καὶ ὅπως ὁ Νόμος διατάσσῃ.

Ἄρθρον 9. Ἐν Ἑλλάδι οὔτε πωλεῖται, οὔτε ἀγοράζεται ἄνθρωπος. Ἀργυρώνητος, ἢ δοῦλος παντὸς γένους καὶ πάσης θρησκείας εἶναι ἐλεύθερος, ἅμα πατήσῃ ἐπὶ Ἑλληνικοῦ ἐδάφους.

Ἄρθρον 10. Πᾶς τις δύναται νὰ δημοσιεύῃ προφορικῶς τε, ἐγγράφως καὶ διὰ τοῦ τύπου τοὺς στοχασμούς του, τηρῶν τοὺς Νόμους τοῦ Κράτους.

Ὁ τύπος εἶναι ἐλεύθερος καὶ λογοκρισία δὲν ἐπιτρέπεται.

Οἱ ὑπεύθυνοι συντάκται, ἐκδόται καὶ τυπογράφοι ἐφημερίδων δὲν ὑποχρεοῦνται εἰς οὐδεμίαν χρηματικὴν προκαταβολὴν λόγῳ ἐγγυήσεως.

Οἱ ἐκδόται ἐφημερίδων θέλουν εἶσθαι πολῖται Ἕλληνες.

Ἄρθρον 11. Ἡ ἀνωτέρα ἐκπαίδευσις ἐνεργεῖται δαπάνῃ τοῦ Κράτους· εἰς δὲ τὴν δημοτικὴν συντρέχει καὶ τὸ Κράτος κατὰ τὸ μέτρον τῆς ἀνάγκης τῶν δήμων.

Ἕκαστος ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ συσταίνῃ ἐκπαιδευτικὰ καταστήματα, συμμορφούμενος μὲ τοὺς Νόμους τοῦ Κράτους.

Ἄρθρον 12. Οὐδεὶς στερεῖται τῆς ἰδιοκτησίας του εἰμὴ διὰ δημόσιον ἀνάγκην, προσηκόντως ἀποδεδειγμένην, ὅταν καὶ ὅπως ὁ Νόμος διατάσσῃ, πάντοτε δὲ προηγουμένης ἀποζημιώσεως.

Ἄρθρον 13. Αἱ βάσανοι καὶ ἡ γενικὴ δήμευσις ἀπαγορεύονται.

Ἄρθρον 14. Τὸ ἀπόρρητον τῶν ἐπιστολῶν εἶναι ἀπαραβίαστον.

Περὶ συντάξεως τῆς Πολιτείας.

Ἄρθρον 15. Ἡ Νομοθετικὴ ἐξουσία ἐνεργεῖται συνάμα ὑπὸ τοῦ Βασιλέως, τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας.

Ἄρθρον 16. Τὸ δικαίωμα τῆς προτάσεως τῶν Νόμων ἀνήκει εἰς τε τὸν Βασιλέα, τὴν Βουλὴν καὶ τὴν Γερουσίαν. Πᾶς Νόμος ἀφορῶν τοὺς ἐτησίους προϋπολογισμούς, τὰ ἔσοδα ἢ ἔξοδα τοῦ Κράτους, διάθεσιν ἐθνικῆς περιουσίας, τὸν ἐτήσιον προσδιορισμὸν τῆς Στρατιωτικῆς καὶ Ναυτικῆς δυνάμεως καὶ τὴν Στρατολογίαν καὶ Ναυτολογίαν, εἰσάγεται πρῶτον εἰς τὴν Βουλὴν καὶ ψηφίζεται παρ' αὐτῆς.

Ἄρθρον 17. Οὐδεμία πρότασις, ἀφορῶσα αὔξησιν τῶν ἐξόδων τοῦ προϋπολογισμοῦ διὰ μισθοδοσίαν ἢ σύνταξιν, ἢ ἐν γένει δι' ὄφελος προσώπου, πηγάζει ἐκ τῆς Βουλῆς ἢ τῆς Γερουσίας.

Ἄρθρον 18. Ἐὰν πρότασις Νόμου ἀπορριφθῇ ὑπὸ μιᾶς τῶν τριῶν νομοθετικῶν δυνάμεων, δὲν παρουσιάζεται ἐκ νέου εἰς τὴν αὐτὴν Βουλευτικὴν Σύνοδον.

Ἄρθρον 19. Ἡ ἐπίσημος ἑρμηνεία τῶν Νόμων ἀνήκει εἰς τὴν Νομοθετικὴν ἐξουσίαν.

Ἄρθρον 20. Ἡ ἐκτελεστικὴ ἐξουσία ἀνήκει εἰς τὸν Βασιλέα, ἐνεργεῖται δὲ διὰ τῶν παρ' αὐτοῦ διοριζομένων ὑπευθύνων Ὑπουργῶν.

Ἄρθρον 21. Ἡ δικαστικὴ ἐξουσία ἐνεργεῖται διὰ τῶν δικαστηρίων, αἱ δὲ δικαστικαὶ ἀποφάσεις ἐκτελοῦνται ἐν ὀνόματι τοῦ Βασιλέως.

Περὶ τοῦ Βασιλέως.

Ἄρθρον 22. Τὸ πρόσωπον τοῦ Βασιλέως εἶναι ἱερὸν καὶ ἀπαραβίαστον, οἱ Ὑπουργοὶ αὐτοῦ εἶναι ὑπεύθυνοι.

Ἄρθρον 23. Οὐδεμία πρᾶξις τοῦ Βασιλέως ἰσχύει, οὐδ' ἐκτελεῖται, ἂν δὲν εἶναι προσυπογεγραμμένη παρὰ τοῦ ἁρμοδίου Ὑπουργοῦ, ὅστις διὰ μόνης τῆς ὑπογραφῆς του καθίσταται ὑπεύθυνος.

Ἐν περιπτώσει δὲ ἀλλαγῆς ὁλοκλήρου τοῦ Ὑπουργείου, ἂν οὐδεὶς τῶν παυσάντων Ὑπουργῶν συγκατατεθῇ εἰς τὸ νὰ προσυπογράψῃ τὸ τῆς ἀπολύσεως τοῦ παλαιοῦ καὶ τοῦ διορισμοῦ τοῦ νέου Ὑπουργείου Διάταγμα, ὑπογράφονται ταῦτα παρὰ τοῦ Προέδρου τοῦ νέου Ὑπουργείου ἀφοῦ οὗτος διορισθεὶς ὑπὸ τοῦ Βασιλέως δώσῃ τὸν ὅρκον.

Ἄρθρον 24. Ὁ Βασιλεὺς διορίζει καὶ παύει τοὺς Ὑπουργοὺς αὐτοῦ.

Ἄρθρον 25. Ὁ Βασιλεὺς εἶνε ὁ ἀνώτατος Ἄρχων τοῦ Κράτους· ἄρχει τῶν κατὰ ξηρὰν καὶ θάλασσαν δυνάμεων, κηρύττει πόλεμον, συνομολογεῖ συνθήκας εἰρήνης, συμμαχίας καὶ ἐμπορίας· ἀνακοινώνει δὲ αὐτὰς εἰς τὴν Βουλὴν καὶ τὴν Γερουσίαν μετὰ τῶν ἀναγκαίων διασαφήσεων, ἅμα τὸ συμφέρον καὶ ἡ ἀσφάλεια τοῦ Κράτους τὸ ἐπιτρέψωσιν.

Αἱ περὶ ἐμπορίας ὅμως συνθῆκαι, καὶ ὅσαι ἄλλαι περιέχουσι παραχωρήσεις περὶ τῶν ὁποίων κατ' ἄλλας διατάξεις τοῦ παρόντος Συντάγματος δὲν δύναται νὰ ὁρισθῇ τι ἄνευ Νόμου, ἢ ἐπιβαρύνουσιν ἀτομικῶς τοὺς Ἕλληνας, δὲν ἔχουσιν ἰσχύν, ἄνευ τῆς συγκαταθέσεως τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας.

Ἄρθρον 26. Οὐδεμία παραχώρησις ἢ ἀνταλλαγὴ χώρας δύναται νὰ γενῇ ἄνευ Νόμου.

Οὐδέποτε τὰ μυστικὰ ἄρθρα συνθήκης τινὸς δύνανται ν' ἀνατρέψωσι τὰ φανερά.

Ἄρθρον 27. Ὁ Βασιλεὺς ἀπονέμει τοὺς στρατιωτικοὺς καὶ ναυτικοὺς βαθμούς, διορίζει καὶ παύει τοὺς δημοσίους ὑπαλλήλους, ἐκτὸς τῶν παρὰ τοῦ Νόμου ὡρισμένων ἐξαιρέσεων, ἀλλὰ δὲν δύναται νὰ διορίσῃ ὑπάλληλον εἰς μὴ νενομοθετημένην θέσιν.

Ἄρθρον 28. Ὁ Βασιλεὺς ἐκδίδει τ' ἀναγκαῖα Διατάγματα πρὸς ἐκτέλεσιν τῶν Νόμων, δὲν δύναται δὲ ν' ἀναστείλῃ ποτὲ τὴν ἐνέργειαν αὐτῶν, μηδὲ νὰ ἐξαιρέσῃ τινὰ τῆς ἐκτελέσεώς των.

Ἄρθρον 29. Ὁ Βασιλεὺς κυρώνει καὶ δημοσιεύει τοὺς Νόμους.

Ἄρθρον 30. Ὁ Βασιλεὺς συγκαλεῖ τακτικῶς ἅπαξ τοῦ ἔτους τὴν Βουλὴν καὶ τὴν Γερουσίαν, ἐκτάκτως δέ, ὁσάκις τὸ κρίνει εὔλογον. Κηρύττει αὐτοπροσώπως ἢ δι' ἀντιπροσώπου τὴν ἔναρξιν καὶ λῆξιν ἑκάστης βουλευτικῆς Συνόδου καὶ ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ διαλύῃ τὴν Βουλήν· ἀλλὰ τὸ περὶ διαλύσεως Διάταγμα πρέπει νὰ διαλαμβάνῃ συγχρόνως

καὶ τὴν συγκάλεσιν, τῶν μὲν ἐκλογέων ἐντὸς δύο, τῆς δὲ Βουλῆς ἐντὸς τριῶν μηνῶν.

Ἄρθρον 31. Ὁ Βασιλεὺς ἔχει τὸ δικαίωμα ν' ἀναβάλλῃ τὴν ἔναρξιν, ἢ νὰ διακόπτῃ τὴν ἐξακολούθησιν τῆς ἐτησίας Βουλευτικῆς Συνόδου. Ἡ ἀναβολὴ ἢ ἡ διακοπὴ δὲν δύναται νὰ διαρκέσωσιν ὑπὲρ τὰς τεσσαράκοντα ἡμέρας, οὐδὲ ν' ἀνανεωθῶσιν ἐντὸς τῆς αὐτῆς Βουλευτικῆς Συνόδου, ἄνευ τῆς συναινέσεως τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας.

Ἄρθρον 32. Ὁ Βασιλεὺς ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ χαρίζῃ, μεταβάλλῃ καὶ ἐλαττώνῃ τὰς παρὰ τῶν δικαστηρίων καταγινωσκομένας ποινάς, ἐξαιρουμένων τῶν περὶ Ὑπουργῶν διατεταγμένων· πρὸς δὲ καὶ νὰ χορηγῇ ἀμνηστείαν ἐπὶ τῇ εὐθύνῃ ὁλοκλήρου τοῦ Ὑπουργείου.

Ἄρθρον 33. Ὁ Βασιλεὺς ἔχει τὸ δικαίωμα ν' ἀπονέμῃ τὰ κανονισμένα παράσημα, κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ περὶ αὐτῶν Νόμου· δὲν δύναται ὅμως νὰ χορηγῇ τίτλους εὐγενείας καὶ διακρίσεως, οὐδὲ ν' ἀναγνωρίζῃ τοιούτους, ἀπονεμομένους παρὰ ξένου Κράτους εἰς πολίτας Ἕλληνας.

Ἄρθρον 34. Ὁ Βασιλεὺς ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ κόπτῃ νομίσματα, κατὰ τὸν Νόμον.

Ἄρθρον 35. Ἡ Βασιλικὴ χορήγησις προσδιορίζεται διὰ Νόμου, τοῦ ὁποίου ἡ διάρκεια δὲν περιορίζεται εἰς ρητὸν χρόνον, καὶ ὅστις δὲν δύναται νὰ τροποποιηθῇ, εἰμὴ μετὰ δεκαετίαν.

Ἄρθρον 36. Ὁ Βασιλεὺς Ὄθων, μετὰ τὴν ὑπογραφὴν τοῦ παρόντος Συντάγματος, θέλει δώσει ἐνώπιον τῆς παρούσης Ἐθνικῆς Συνελεύσεως τὸν ἀκόλουθον ὅρκον:

«Ὀμνύω εἰς τὸ ὄνομα τῆς ὁμοουσίου καὶ ἀδιαιρέτου Τριάδος νὰ προστατεύω τὴν ἐπικρατοῦσαν θρησκείαν τῶν Ἑλλήνων, νὰ φυλάττω τὸ Σύνταγμα καὶ τοὺς Νόμους τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους καὶ νὰ διατηρῶ καὶ ὑπερασπίζω τὴν Ἐθνικὴν αὐτονομίαν καὶ τὴν ἀκεραιότητα τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους».

Περὶ διαδοχῆς καὶ ἀντιβασιλείας.

Ἄρθρον 37. Τὸ Ἑλληνικὸν Στέμμα καὶ τὰ Συνταγματικὰ αὐτοῦ δικαιώματα εἶναι διαδοχικὰ καὶ περιέρχονται εἰς τοὺς κατ' εὐθεῖαν γραμμὴν γνησίους καὶ νομίμους ἀπογόνους τοῦ Βασιλέως Ὄθωνος, κατὰ τάξιν πρωτοτοκίας.

Ἄρθρον 38. Ἐν ἐλλείψει γνησίου καὶ νομίμου ἀπογόνου τοῦ Βασιλέως Ὄθωνος, τὸ Ἑλληνικὸν Στέμμα καὶ τὰ Συνταγματικὰ αὐτοῦ δικαιώματα περιέρχονται εἰς τὸν ἑπόμενον ἀδελφόν του καὶ εἰς τοὺς κατ' εὐθεῖαν γραμμὴν γνησίους καὶ νομίμους ἀπογόνους αὐτοῦ, κατὰ τάξιν πρωτοτοκίας.

Ἐν περιπτώσει θανάτου καὶ τούτου, ἄνευ γνησίων καὶ νομίμων ἀπογόνων κατ' εὐθεῖαν γραμμήν, τὸ Ἑλληνικὸν Στέμμα καὶ τὰ Συνταγματικὰ αὐτοῦ δικαιώματα περιέρχονται εἰς τὸν ἑπόμενον ἀδελφόν του καὶ εἰς τοὺς κατ' εὐθεῖαν γραμμὴν γνησίους καὶ νομίμους ἀπογόνους αὐτοῦ, κατὰ τάξιν πρωτοτοκίας.

Ἄρθρον 39. Μὴ ὑπάρχοντος διαδόχου κατὰ τὰ ἀνωτέρω ὡρισμένα, ὁ Βασιλεὺς διορίζει αὐτὸν μὲ τὴν συγκατάθεσιν τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας, ἐπὶ τούτῳ συγκαλουμένων, παρόντων τοὐλάχιστον τῶν δύο τρίτων τῶν μελῶν ἑκάστης, καὶ διὰ τῆς ψήφου τῶν δύο τρίτων τῶν παρόντων μελῶν.

Ἄρθρον 40. Πᾶς διάδοχος τοῦ Ἑλληνικοῦ Θρόνου ἀπαιτεῖται νὰ πρεσβεύῃ τὴν θρησκείαν τῆς Ἀνατολικῆς Ὀρθοδόξου τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας.

Ἄρθρον 41. Οὐδέποτε τὰ Στέμματα τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς Βαυαρίας δύνανται νὰ συνενωθῶσιν ἐπὶ τῆς αὐτῆς κεφαλῆς.

Ἄρθρον 42. Ὁ Βασιλεὺς καθίσταται ἐνῆλιξ κατὰ τὸ δέκατον ὄγδοον ἔτος τῆς ἡλικίας αὐτοῦ συμπληρωμένον. Πρὶν ἢ ἀναβῇ τὸν Θρόνον ὀμνύει ἐπὶ παρουσίᾳ τῶν Ὑπουργῶν, τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, τῶν ἐν τῇ πρωτευούσῃ Γερουσιαστῶν καὶ Βουλευτῶν καὶ τῶν ἄλλων ἀνωτέρων ἀρχῶν, τὸν ἐν τῷ 36 ἄρθρῳ διαλαμβανόμενον ὅρκον. Ὁ Βασιλεὺς συγκαλεῖ τὸ πολὺ ἐντὸς δύο μηνῶν τὴν Βουλὴν καὶ τὴν Γερουσίαν, καὶ ἐπαναλαμβάνει τὸν ὅρκον ἐνώπιον τῶν Βουλευτῶν καὶ τῶν Γερουσιαστῶν συνηγμένων ἐπὶ τούτῳ.

Ἄρθρον 43. Ἐν περιπτώσει ἀποβιώσεως τοῦ Βασιλέως, ἐὰν ὁ διάδοχος εἶναι ἀνῆλιξ, ἢ ἀπών, καὶ δὲν ὑπάρχῃ Ἀντιβασιλεὺς ἤδη ὡρισμένος, ἡ Βουλὴ καὶ ἡ Γερουσία συνέρχονται ἄνευ συγκαλέσεως τὴν δεκάτην τὸ βραδύτερον ἡμέραν μετὰ τὴν ἀποβίωσιν τοῦ Βασιλέως· ἡ δὲ Συνταγματικὴ Βασιλικὴ ἐξουσία ἐνεργεῖται παρὰ τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου ὑπὸ τὴν εὐθύνην αὐτοῦ, μέχρι τῆς ὁρκωμοσίας τοῦ Ἀντιβασιλέως ἢ τῆς ἀφίξεως τοῦ διαδόχου.

Ἄρθρον 44. Ἐάν, ἀποβιώσαντος τοῦ Βασιλέως, ὁ διάδοχος αὐτοῦ ἦναι ἀνῆλιξ, ἡ Βουλὴ καὶ ἡ Γερουσία συνέρχονται ὁμοῦ διὰ νὰ ἐκλέξωσιν ἐπίτροπον· ἐπίτροπος δὲ τότε μόνον ἐκλέγεται ὅταν δὲν ὑπάρχῃ τοιοῦτος ἐκ διαθήκης τοῦ ἀποβιώσαντος Βασιλέως, ἢ ὅταν ὁ ἀνῆλιξ διάδοχος δὲν ἔχῃ μητέρα, μένουσαν εἰς τὴν χηρείαν της, ἥτις καλεῖται τότε εἰς τὴν ἐπιτροπείαν τοῦ τέκνου της αὐτοδικαίως.

Ὁ ἐπίτροπος τοῦ ἀνήλικος Βασιλέως, εἴτε διορισθῇ διὰ διαθήκης, εἴτε ἐκλεχθῇ ὑπὸ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας, ἀπαιτεῖται νὰ εἶναι πολίτης Ἕλλην τοῦ Ἀνατολικοῦ δόγματος.

Ἰδιαίτερος Νόμος θέλει κανονίσει τὰ περὶ Ἀντιβασιλείας.

Ἄρθρον 45. Ἐν περιπτώσει χηρείας τοῦ Θρόνου, ἡ Βουλὴ καὶ ἡ Γερουσία, εἰς ἓν συνερχόμεναι, ἐκλέγουσι προσωρινῶς Ἀντιβασιλέα πολίτην Ἕλληνα τοῦ Ἀνατολικοῦ δόγματος· τὸ δὲ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον ἐνεργεῖ ὑπὸ τὴν εὐθύνην του, ἐν ὀνόματι τοῦ Ἔθνους, τὴν Συνταγματικὴν Βασιλικὴν ἐξουσίαν μέχρι τῆς ὁρκωμοσίας τοῦ Ἀντιβασιλέως.

Ἐντὸς δὲ δύο μηνῶν, τὸ βραδύτερον, ἐκλέγονται ὑπὸ τῶν πολιτῶν ἰσάριθμοι τῶν Βουλευτῶν ἀντιπρόσωποι, οἵτινες εἰς ἓν μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας συνερχόμενοι, ἐκλέγουσι τὸν Βασιλέα διὰ τῆς πλειοψηφίας τῶν δύο τρίτων τοῦ ὅλου.

Περὶ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας.

Ἄρθρον 46. Οὐδεὶς δύναται νὰ ἦναι συγχρόνως Βουλευτὴς καὶ Γερουσιαστής.

Ἄρθρον 47. Ἡ Βουλὴ καὶ ἡ Γερουσία συνέρχονται αὐτοδικαίως κατ' ἔτος τὴν πρώτην τοῦ Νοεμβρίου μηνός, ἐκτὸς ἂν ὁ Βασιλεὺς τὰς συγκαλέσῃ πρότερον, ἢ ἀναβάλῃ τὴν ἔναρξιν των κατὰ τὰ ἄρθρα 30 καὶ 31 τοῦ παρόντος Συντάγματος. Ἡ διάρκεια ἑκάστης Συνόδου δὲν δύναται νὰ ἦναι βραχυτέρα τῶν δύο μηνῶν.

Ἄρθρον 48. Ἡ Βουλὴ καὶ ἡ Γερουσία συνεδριάζουν δημοσίᾳ· δύνανται ὅμως νὰ διασκέπτωνται κεκλεισμένων τῶν θυρῶν, ἡ μὲν Βουλή, κατ' αἴτησιν δέκα, ἡ δὲ Γερουσία, πέντε ἐκ τῶν μελῶν αὐτῶν· μετὰ ταῦτα ἀποφασίζουσι κατὰ πλειοψηφίαν, ἂν ἡ περὶ τοῦ αὐτοῦ πράγματος συζήτησις πρέπῃ νὰ ἐπαναληφθῇ εἰς δημοσίαν συνεδρίασιν.

Ἄρθρον 49. Οὔτε ἡ Βουλὴ οὔτε ἡ Γερουσία δύνανται νὰ συζητήσωσι καὶ ἀποφασίσωσί τι ἄνευ τῆς παρουσίας τοὐλάχιστον τοῦ ἡμίσεος πλέον ἑνὸς τῶν μελῶν αὐτῶν.

Ἐν περιπτώσει διχοψηφίας ἡ πρότασις, περὶ ἧς ὁ λόγος, ἀπορρίπτεται.

Ἄρθρον 50. Οὐδεὶς αὐτόκλητος ἐμφανίζεται ἐνώπιον τῆς Βουλῆς ἢ τῆς Γερουσίας διὰ ν' ἀναφέρῃ τι προφορικῶς ἢ ἐγγράφως· ἀναφοραὶ ὅμως παρουσιάζονται διά τινος Βουλευτοῦ ἢ Γερουσιαστοῦ, ἢ παραδίδονται εἰς τὰ γραφεῖα.

Ἥ τε Βουλὴ καὶ ἡ Γερουσία, ἔχουσι τὸ δικαίωμα ν' ἀποστέλλωσιν εἰς τοὺς Ὑπουργοὺς τὰς διευθυνομένας πρὸς αὐτὰς ἀναφοράς, οἵτινες εἶναι ὑπόχρεοι νὰ δίδωσι διασαφήσεις, ὁσάκις ζητηθῶσιν.

Ἄρθρον 51. Ἡ Βουλὴ καὶ ἡ Γερουσία συνεδριάζουν ἰδίᾳ, ἡ μὲν ἐν τῷ Βουλευτηρίῳ, ἡ δὲ ἐν τῷ Συνεδρίῳ αὐτῆς.

Μόνον δέ, κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς ἐνάρξεως τῆς Βουλευτι-

κῆς Συνόδου, καὶ ὁσάκις τὸ Σύνταγμα ὁρίζη, συνέρχονται ὁμοῦ ἐν τῷ Βουλευτηρίῳ.

Ἄρθρον 52. Οὐδεὶς φόρος ἐπιβάλλεται οὐδ' εἰσπράττεται, ἐὰν προηγουμένως δὲν ψηφισθῆ παρά τε τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας, καὶ κυρωθῆ ὑπὸ τοῦ Βασιλέως.

Ἄρθρον 53. Κατ' ἔτος ἡ Βουλὴ καὶ ἡ Γερουσία ψηφίζουσι τὸν προϋπολογισμὸν καὶ ἀποφασίζουσιν ἐπὶ τοῦ ἀπολογισμοῦ.

Ὅλα τὰ ἔσοδα καὶ ἔξοδα τοῦ Κράτους πρέπει νὰ σημειῶνται εἰς τὸν προϋπολογισμὸν καὶ ἀπολογισμόν.

Ἄρθρον 54. Οὐδεμία σύνταξις ἢ ἀμοιβὴ δίδεται ἐκ τοῦ δημοσίου ταμείου, ἄνευ Νόμου.

Ἄρθρον 55. Βουλευτὴς ἢ Γερουσιαστὴς δὲν καταδιώκεται, οὐδ' ὁπωσδήποτε ἐξετάζεται, ἕνεκα γνώμης ἢ ψήφου, δοθείσης παρ' αὐτοῦ κατὰ τὴν ἐνέργειαν τῶν βουλευτικῶν του καθηκόντων.

Ἄρθρον 56. Βουλευτὴς ἢ Γερουσιαστής, διαρκούσης τῆς Βουλευτικῆς Συνόδου, δὲν καταδιώκεται, συλλαμβάνεται ἢ φυλακίζεται, ἄνευ ἀδείας τοῦ σώματος εἰς ὃ ἀνήκει· τοιαύτη ἄδεια δὲν ἀπαιτεῖται εἰς τὰ ἐπ' αὐτοφώρῳ κακουργήματα.

Προσωπικὴ κράτησις δὲν ἐνεργεῖται κατὰ Βουλευτοῦ ἢ Γερουσιαστοῦ, διαρκούσης τῆς Βουλευτικῆς Συνόδου, τέσσαρας ἑβδομάδας πρὸ τῆς ἐνάρξεως καὶ τρεῖς μετὰ τὴν ἀποπεράτωσιν αὐτῆς.

Ἄρθρον 57. Βουλευταὶ καὶ Γερουσιασταὶ ὀμνύουν πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῶν καθηκόντων αὐτῶν τὸν ἑξῆς ὅρκον.

«Ὀμνύω εἰς τὸ ὄνομα τῆς ὁμοουσίου καὶ ἀδιαιρέτου Τριάδος νὰ φυλάξω πίστιν εἰς τὸν Βασιλέα τῆς Ἑλλάδος, ὑπακοὴν εἰς τὸ Σύνταγμα καὶ εἰς τοὺς Νόμους τοῦ Κράτους καί νὰ ἐκπληρώσω εὐσυνειδότως τὰ καθήκοντά του».

Ὁ ὅρκος δίδεται, παρὰ μὲν τῶν Βουλευτῶν ἐν τῷ Βουλευτηρίῳ, παρὰ δὲ τῶν Γερουσιαστῶν ἐν τῷ Συνεδρίῳ τῆς Γερουσίας, εἰς δημοσίαν συνεδρίασιν.

Ἄρθρον 58. Ἡ Βουλὴ καὶ ἡ Γερουσία προσδιορίζουν διὰ κανονισμοῦ πῶς ἑκάστη αὐτῶν θέλει ἐκπληροῖ τὰ καθήκοντά της.

Περί τῆς Βουλῆς.

Ἄρθρον 59. Ἡ Βουλὴ σύγκειται ἐκ Βουλευτῶν, ἐκλεγομένων ὑπὸ τῶν ἐχόντων δικαίωμα πρὸς τοῦτο πολιτῶν, κατὰ τὸν περὶ ἐκλογῆς Νόμον.

Ἄρθρον 60. Οἱ Βουλευταὶ ἀντιπροσωπεύουσι τὸ Ἔθνος καὶ ὄχι μόνον τὴν ἐπαρχίαν ὑπὸ τῆς ὁποίας ἐκλέγονται.

Ἄρθρον 61. Ὁ περὶ ἐκλογῆς νόμος προσδιορίζει τὸν ἀριθμὸν τῶν Βουλευτῶν, ἀναλόγως τοῦ πληθυσμοῦ· πώποτε ὅμως ὁ ἀριθμὸς οὗτος δὲν δύναται νὰ εἶναι ἐλάσσων τῶν ὀγδοήκοντα.

Ἄρθρον 62. Οἱ Βουλευταὶ ἐκλέγονται κατὰ τριετίαν.

Ἄρθρον 63. Διὰ νὰ ἐκλεχθῆ τις Βουλευτὴς ἀπαιτεῖται.

Νὰ εἶναι πολίτης Ἕλλην, ἐγκαταστημένος εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἀπολαμβάνων τὰ ἀστικὰ καὶ πολιτικὰ δικαιώματα, ἔχων συμπληρωμένον τὸ τριακοστὸν ἔτος τῆς ἡλικίας του, καὶ πρὸς τούτοις τὰ παρὰ τοῦ Νόμου τῶν ἐκλογῶν ἀπαιτούμενα προσόντα.

Ἄρθρον 64. Βουλευταί, διοριζόμενοι παρὰ τῆς Κυβερνήσεως εἰς ἔμμισθον ὑπηρεσίαν καὶ δεχόμενοι αὐτήν, παύουν ἀμέσως τῶν Βουλευτικῶν καθηκόντων, καὶ τότε μόνον ἀναλαμβάνουσιν αὐτά, ὅταν ἐκλεχθῶσιν ἐκ νέου.

Ἄρθρον 65. Ἡ Βουλὴ ἐκλέγει ἐκ τῶν Βουλευτῶν κατὰ τὴν ἔναρξιν ἑκάστης Βουλευτικῆς Συνόδου τὸν Πρόεδρον, τοὺς Ἀντιπροέδρους καὶ τοὺς Γραμματεῖς αὐτῆς.

Ἄρθρον 66. Ἡ Βουλὴ ἐξετάζει τὰ πληρεξούσια τῶν Βουλευτῶν καὶ ἀποφασίζει περὶ τῶν ἀναφυομένων ἀμφισβητήσεων.

Ἄρθρον 67. Οἱ ἐκπληρώσαντες τὰ χρέη των Βουλευταὶ λαμβάνουν ἐκ τοῦ δημοσίου Ταμείου ἀποζημίωσιν δραχμῶν διακοσίων πεντήκοντα κατὰ μῆνα, διαρκούσης τῆς Βουλευτικῆς Συνόδου.

Ἄρθρον 68. Οἱ Βουλευταί, οἱ λόγῳ πολιτικῆς ἢ στρατιωτικῆς ὑπηρεσίας ἢ ἄλλως πως μισθοδοτούμενοι, δὲν λαμβάνουσι εἰμὴ τ ἀτυχὸν ἐλλεῖπον μέχρι τῆς ἀνωτέρω ὁρισθείσης μηνιαίας ἀποζημιώσεως.

Περὶ τῆς Γερουσίας.

Ἄρθρον 69. Ἡ Γερουσία εἶναι μέρος ἀναπόσπαστον τῆς νομοθετικῆς ἐξουσίας.

Ἄρθρον 70. Ὁ Βασιλεὺς διορίζει τοὺς Γερουσιαστὰς ἰσοβίως.

Τὰ Διατάγματα τοῦ διορισμοῦ των προσυπογράφονται παρὰ τοῦ Προέδρου τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου.

Ἄρθρον 71. Ὁ ἐλάχιστος ἀριθμὸς τῶν Γερουσιαστῶν ὁρίζεται εἰς εἴκοσι καὶ ἑπτά· δύναται δὲ ὁ Βασιλεὺς ν' αὐξήση αὐτόν, κατὰ τὰς ἀνάγκας, μέχρι τοῦ ἡμίσεος τοῦ ὅλου ἀριθμοῦ τῶν Βουλευτῶν.

Μόνον συγκαταθέσει τῆς Βουλῆς δύνανται νὰ διορισθῶσιν ὑπὸ τοῦ Βασιλέως πλείονες Γερουσιασταὶ τοῦ εἰρημένου ἀριθμοῦ.

Ἄρθρον 72. Διὰ νὰ διορισθῆ τις Γερουσιαστὴς πρέπει

1) Νὰ ἦναι πολίτης Ἕλλην.

2) Νὰ ἦναι ἐγκατεστημένος ἐν τῇ Ἑλλάδι,

3) Ν' ἀπολαμβάνη τὰ ἀστικὰ καὶ πολιτικὰ δικαιώματα.

4) Νὰ συνεπλήρωσε τὸ τεσσαρακοστὸν ἔτος τῆς ἡλικίας του, καὶ

5) Ν' ἀνεδείχθη ἐν τῇ Ἑλλάδι..

α΄) Εἴτε μέλος, ἢ Ὑπουργὸς τῶν κατὰ τὸν ὑπὲρ τῆς ἀνεξαρτησίας ἀγῶνα ἐθνικῶν Κυβερνήσεων τοὐλάχιστον ἅπαξ μέχρι τέλους τοῦ χιλιοστοῦ ὀκτακοσιοστοῦ εἰκοστοῦ ἑβδόμου ἔτους·

β΄) Εἴτε Πληρεξούσιος, ἐκλεχθεὶς δίς, εἰς ἐθνικὰς Συνελεύσεις, συμπεριλαμβανομένης καὶ τῆς παρούσης, ἢ Βουλευτὴς εἰς δύο τοὐλάχιστον περιόδους, παρελθούσας καὶ μελλούσας, ἢ ἅπαξ Πληρεξούσιος καὶ ἅπαξ Βουλευτής,

γ΄) Εἴτε Ἀρχηγὸς Στρατοπέδου, ἢ Στόλου, ἢ Ναυτικῆς μοίρας ὁδηγήσας τὰ Ἑλληνικὰ ὅπλα κατὰ τὸν ὑπὲρ τῆς ἀνεξαρτησίας ἀγῶνα εἰς πολιορκίας ἢ μάχας.

δ΄) Εἴτε ἀνὴρ ἱστορικὸς διὰ λαμπρῶν ἀνδραγαθημάτων, ἢ ἁδροτάτων χρηματικῶν θυσιῶν·

ε΄) Εἴτε Πρόεδρος τῆς Βουλῆς, εἰς δύο Βουλευτικὰς Συνόδους, μετὰ τὴν δημοσίευσιν τοῦ παρόντος Συντάγματος·

ς΄) Εἴτε Ὑπουργός, μετὰ τετραετίαν ὡς τοιοῦτος.

ζ΄) Εἴτε Στρατηγός, Ἀντιστράτηγος, Ὑποστράτηγος, Ναύαρχος, Ἀντιναύαρχος, ἢ Ὑποναύαρχος, μετὰ πενταετίαν ἀπὸ τοῦ διορισμοῦ του ὡς τοιούτου·

η΄) Εἴτε Πρέσβυς, μετὰ πενταετῆ ὑπηρεσίαν ὡς τοιοῦτος·

θ΄) Εἴτε Πρόεδρος τοῦ Ἀρείου Πάγου, ἢ τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου, μετὰ ἑξαετῆ ὑπηρεσίαν ὡς τοιοῦτος·

ι΄) Εἴτε Εἰσαγγελεὺς παρὰ τῷ Ἀρείῳ Πάγῳ ἢ Πρόεδρος Ἐφετῶν, ἢ Νομάρχης, μετὰ ὀκταετῆ ὑπηρεσίαν ὡς τοιοῦτος.

ια΄) Εἴτε Ἐπίτροπος παρὰ τῷ Ἐλεγκτικῷ Συνεδρίῳ, Εἰσαγγελεὺς παρ' Ἐφέταις, ἢ Ἀρεοπαγίτης, μετὰ δεκαετῆ ὑπηρεσίαν ὡς τοιοῦτος·

ιβ΄) Εἴτε Πρόεδρος Νομαρχικοῦ Συμβουλίου, τρὶς ὡς τοιοῦτος ἐκλεχθεὶς καὶ ἓξ ἔτη ὡς νομαρχικὸς Σύμβουλος ὑπηρετήσας·

ιγ΄) Εἴτε Πρύτανις τοῦ Πανεπιστημίου, δὶς ὡς τοιοῦτος ἐκλεχθεὶς καὶ μετὰ δεκαετῆ ὑπηρεσίαν ὡς Καθηγητής·

ιδ΄) Εἴτε Ἀντιπρόεδρος Ἐμπορικοῦ Ἐπιμελητηρίου, δὶς ὡς τοιοῦτος ἐκλεχθεὶς καὶ μετὰ ἑξαετῆ ὑπηρεσίαν ὡς ἐπιμελητής.

Ἡ ἔναρξις τῶν ἐν τοῖς ἐδαφίοις ς΄ μέχρι ιδ΄ ἀναφερομένων ὑπηρεσιῶν θέλει λογίζεσθαι ἀπὸ τῆς ναμίμου δημοσιεύσεως τοῦ παρόντος Συντάγματος.

Τὰ ἐν τῷ παρόντι ἄρθρῳ προσόντα τοῦ Γερουσιαστοῦ θέλουν ἀναθεωρηθῆ μετὰ δεκαπενταετίαν ὑπὸ τῆς νομοθετικῆς ἐξουσίας.

Ἄρθρον 73. Ὁ διατελέσας εἰς πλείονας τῶν ἐν τῷ προηγουμένῳ ἄρθρῳ ὑπηρεσιῶν δύναται νὰ ἑνώσῃ τὰς χρονικὰς αὐτοῦ διαρκείας πρὸς συμπλήρωσιν τοῦ παρὰ τῆς διαρκεστέρας ὑπηρεσίας, κατὰ τὰ ἐν τῷ αὐτῷ ἄρθρῳ ὁριζόμενα, ἀπαιτουμένου χρόνου.

Ἄρθρον 74. Διὰ τὸν διορισμὸν ἑκάστου Γερουσιαστοῦ ἀπαιτεῖται χωριστὸν Διάταγμα, διαλαμβάνον ἀκριβῶς τὰς ἐκδουλεύσεις ἐπὶ τῶν ὁποίων στηρίζεται κατὰ τὸ 72 ἄρθρον ὁ διορισμός.

Ἄρθρον 75. Οἱ Βασιλόπαιδες καὶ ὁ ἐπίδοξος τοῦ Θρόνου Διάδοχος εἶναι αὐτοδικαίως Γερουσιασταί, ἅμα συμπληρώσωσι τὸ δέκατον ὄγδοον ἔτος τῆς ἡλικίας των, ἀλλὰ δὲν δύνανται νὰ ψηφοφορῶσιν, εἰμὴ μετὰ τὴν συμπλήρωσιν τοῦ εἰκοστοῦ πέμπτου.

Ἄρθρον 76. Ἡ Βουλευτικὴ Σύνοδος τῆς Γερουσίας ἄρχεται καὶ λήγει συγχρόνως μὲ τὴν τῆς Βουλῆς.

Ἄρθρον 77. Πᾶσα συνεδρίασις τῆς Γερουσίας, ἐκτὸς τοῦ χρόνου καθ' ὃν συνεδριάζει ἡ Βουλή, εἶναι παράνομος καὶ πᾶσα πρᾶξις, γινομένη ἐν τοιαύτῃ συνεδριάσει, εἶναι αὐτοδικαίως ἄκυρος, ἐκτὸς ὅταν ἡ Γερουσία συνέρχεται ὡς δικαστικὸν σῶμα, ὅτε μόνον τὰ παρὰ τοῦ Συντάγματος ὡρισμένα δικαστικὰ αὐτῆς καθήκοντα δύναται νὰ ἐκπληρώσῃ.

Ἄρθρον 78. Ὁ Βασιλεὺς διορίζει ἐκ τῶν Γερουσιαστῶν τὸν Πρόεδρον τῆς Γερουσίας κατὰ τριετίαν· αὕτη δὲ κατὰ πᾶσαν Βουλευτικὴν Σύνοδον ἐκλέγει ἐκ τῶν ἰδίων μελῶν δύο Ἀντιπροέδρους καὶ δύο Γραμματεῖς.

Ἄρθρον 79. Οἱ Γερουσιασταὶ λαμβάνουσιν ἀποζημίωσιν πεντακοσίων δραχμῶν κατὰ μῆνα δι' ὅσον ἑκάστοτε διαρκέσωσιν αἱ νομοθετικαὶ ἢ δικαστικαὶ ἐργασίαι αὐτῶν.

Οἱ λόγῳ πολιτικῆς ἢ στρατιωτικῆς ὑπηρεσίας, ἢ ἄλλως πως μισθοδοτούμενοι Γερουσιασταὶ δὲν λαμβάνουσιν, εἰμὴ τὸ τυχὸν ἔλλειπον μέχρι τῆς ἀνωτέρω ὁρισθείσης ἀποζημιώσεως.

Περὶ τῶν Ὑπουργῶν.

Ἄρθρον 80. Οὐδεὶς ἐκ τῆς Βασιλικῆς οἰκογενείας δύναται νὰ διορισθῇ Ὑπουργός.

Ἄρθρον 81. Οἱ Ὑπουργοὶ ψηφοφοροῦν εἰς τὴν Βουλὴν καὶ τὴν Γερουσίαν τότε μόνον ὅταν εἶναι μέλη αὐτῶν. Ἔχουσι δὲ εἴσοδον ἐλευθέραν εἰς τὰς συνεδριάσεις των καὶ ἀκούονται, ὁσάκις ζητήσωσι τὸν λόγον. Ἡ Βουλὴ καὶ ἡ Γερουσία δύνανται ν' ἀπαιτήσωσι τὴν παρουσίαν τῶν Ὑπουργῶν.

Ἄρθρον 82. Ποτὲ διαταγὴ τοῦ Βασιλέως ἔγγραφος ἢ προφορικὴ δὲν ἀπαλλάττει τῆς εὐθύνης τοὺς Ὑπουργούς.

Ἄρθρον 83. Ἡ Βουλὴ ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ κατηγορῇ τοὺς ὑπουργοὺς ἐνώπιον τῆς Γερουσίας, ἥτις δικάζει αὐτοὺς εἰς δημοσίαν συνεδρίασιν. Δὲν λαμβάνουσι δὲ μέρος εἰς τὴν δίκην οἱ Γεροουσιασταί, οἵτινες διωρίσθησαν τυχόν, ἀφοῦ ἐπροτάθη ἡ εἰς δίκην εἰσαγωγή.

Εἰδικὸς Νόμος θέλει ὁρίσει τὰ περὶ εὐθύνης τῶν Ὑπουργῶν, τὰς ἐπιβλητέας ποινὰς καὶ τὴν διαδικασίαν.

Ἄρθρον 84. Μέχρι τῆς ἐκδόσεως τοῦ εἰδικοῦ περὶ εὐθύνης Ὑπουργῶν Νόμου, ἡ Βουλὴ δύναται νὰ κατηγορῇ αὐτοὺς καὶ ἡ Γερουσία νὰ τοὺς δικάζῃ ἕνεκεν ἐσχάτης προδοσίας, καταχρήσεως δημοσίας περιουσίας, παρανόμου εἰσπράξεως καὶ πάσης παραβάσεως τῶν ὅρων τοῦ Συντάγματος.

Ἄρθρον 85. Ὁ Βασιλεὺς δύναται ν' ἀπονείμῃ χάριν εἰς Ὑπουργὸν καταδικασθέντα ὑπὸ τῆς Γερουσίας, μόνον ἐπὶ τῇ αἰτήσει αὐτῆς ἢ τῆς Βουλῆς.

Περὶ δικαστικῆς ἐξουσίας.

Ἄρθρον 86. Ἡ Δικαιοσύνη πηγάζει ἀπὸ τοῦ Βασιλέως, ἐνεργεῖται δὲ διὰ τῶν Δικαστῶν ὑπ' αὐτοῦ διοριζομένων.

Ἄρθρον 87. Οἱ Δικασταὶ καθὼς καὶ τὰ ψῆφον ἔχοντα μέλη τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου θέλουν εἶσθαι ἰσόβιοι. Ὁ χρόνος, καθ' ὃν θέλουν κατασταθῇ τοιοῦτοι, θέλει ὁρισθῇ δι' εἰδικοῦ Νόμου, ἐκδοθησομένου μετὰ παρέλευσιν πέντε ἐτῶν ἀπὸ τῆς νομίμου δημοσιεύσεως τοῦ παρόντος Συντάγματος.

Ἀφ' ἧς ἐποχῆς οἱ Δικασταὶ καὶ τὰ ψῆφον ἔχοντα μέλη τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου κατασταθῶσιν ἰσόβιοι, δὲν δύνανται νὰ παύσωσιν, ἄνευ δικαστικῆς ἀποφάσεως.

Ἄρθρον 88. Εἰσαγγελεῖς, Ἀντεισαγγελεῖς καὶ Εἰρηνοδίκαι δὲν ἀπολαμβάνουσι τῶν δικαιωμάτων τῆς ἰσοβιότητος.

Ἄρθρον 89. Οὐδεὶς ἀφαιρεῖται ἄκων τοῦ παρὰ τοῦ Νόμου ὡρισμένου εἰς αὐτὸν Δικαστοῦ· ὅθεν δικαστικαὶ ἐπιτροπαὶ καὶ ἔκτακτα δικαστήρια ὑφ' ὁποιονδήποτε ὄνομα δὲν ἐπιτρέπεται νὰ συστηθῶσιν.

Ἄρθρον 90. Αἱ συνεδριάσεις τῶν δικαστηρίων εἶναι δημόσιαι, ἐκτὸς ὅταν ἡ δημοσιότης ἤθελεν εἶσθαι ἐπιβλαβὴς εἰς τὰ χρηστὰ ἤθη καὶ τὴν κοινὴν εὐταξίαν, ἀλλὰ τότε τὰ δικαστήρια ὀφείλουσι νὰ ἐκδίδωσι περὶ τούτου ἀπόφασιν.

Ἄρθρον 91. Πᾶσα ἀπόφασις πρέπει νὰ εἶναι αἰτιολογημένη καὶ ν' ἀπαγγέλληται ἐπὶ δημοσίᾳ συνεδριάσει.

Ἄρθρον 92. Τὸ ὁρκωτικὸν σύστημα διατηρεῖται.

Ἄρθρον 93. Τὰ πολιτικὰ ἐγκλήματα δικάζονται ὑπὸ τῶν ἐνόρκων· ὡσαύτως καὶ τὰ τοῦ τύπου, ὁσάκις ταῦτα δὲν ἀφορῶσι τὸν ἰδιωτικὸν βίον.

Ἄρθρον 94. Δὲν ἐπιτρέπεται εἰς τὸν δικαστὴν νὰ δεχθῇ καὶ ἄλλην ὑπηρεσίαν ἔμμισθον ἐκτὸς τῆς τοῦ Καθηγητοῦ ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ.

Ἄρθρον 95. Εἰδικὸς Νόμος θέλει κανονίσει τὰ περὶ Στρατοδικείων καὶ Ναυτοδικείων.

Ἄρθρον 96. Τὰ προσόντα τῶν δικαστικῶν ὑπαλλήλων θέλουν ὁρισθῇ δι' εἰδικοῦ Νόμου.

Γενικαὶ διατάξεις.

Ἄρθρον 97. Εἰδικὸς Νόμος θέλει κανονίσει τὰ περὶ ἀποχωρήσεως τῶν Γερουσιαστῶν καὶ ἰσοβίων Δικαστῶν, ἕνεκα γήρατος, ἢ διαρκῶν νοσημάτων.

Ἄρθρον 98. Ἄνευ Νόμου στρατὸς ξένος οὔτε εἶναι δεκτὸς εἰς τὴν Ἑλληνικὴν ὑπηρεσίαν, οὔτε δύναται νὰ διαμείνῃ εἰς τὸ Κράτος, ἢ νὰ διέλθῃ δι' αὐτοῦ.

Ἄρθρον 99. Μόνον ὅπως καὶ ὅταν ὁ Νόμος διατάσσῃ οἱ στρατιωτικοὶ καὶ ναυτικοὶ στεροῦνται τοῦ βαθμοῦ, τῶν τιμῶν καὶ τῶν συντάξεών των.

Ἄρθρον 100. Οὐδεὶς ὅρκος ἐπιβάλλεται, ἄνευ Νόμου, ὁρίζοντος καὶ τὸν τύπον αὐτοῦ.

Ἄρθρον 101. Τὰ ὑπάρχοντα διοικητικὰ δικαστήρια καταργοῦνται· αἱ δὲ ὑπαγόμεναι εἰς αὐτὰ περὶ ἀμφισβητουμένου διοικητικοῦ ὑποθέσεις ἀνατίθενται ἀπὸ τῆς ἐκδόσεως τοῦ παρόντος Συντάγματος εἰς τὴν τακτικὴν δικαιοδοσίαν τῶν δικαστηρίων, καὶ θέλουν δικάζεσθαι ὡς κατεπείγουσαι. Νόμοι ἰδιαίτεροι, ἐκδοθησόμενοι ἐντὸς τῆς πρώτης Βουλευτικῆς περιόδου θέλουν ὑπαγάγει ἐπίσης ὅλας τὰς λοιπὰς τοῦ ἀμφισβητουμένου διοικητικοῦ ὑποθέσεις εἰς τὰ τακτικὰ δικαστήρια καὶ κανονίσει τὴν διαδικασίαν.

Αἱ ἄρσεις συγκρούσεως θέλουν δικάζεσθαι ὑπὸ τοῦ Ἀρείου Πάγου.

Κἀνὲν δικαστήριον, κἀμμία δικαιοδοσία τοῦ ἀμφισβητουμένου διοικητικοῦ δὲν ἠμπορεῖ νὰ ὑπάρξῃ τοῦ λοιποῦ ἄνευ Νόμου.

Ἄρθρον 102. Τὸ Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας παύει, καὶ διαλύεται αὐτοδικαίως, ἅμα παρέλθωσι τρεῖς μῆνες, ἀφ' ἧς ἡμέρας ὀμόσει ὁ Βασιλεὺς τὸν τοῦ Συντάγματος ὅρκον, ἢ καὶ πρὶν τῶν τριῶν μηνῶν, ἂν πρὸ τῆς λήξεως τούτων συγκροτηθῇ ἡ πρώτη Βουλευτικὴ Σύνοδος.

Ἄρθρον 103. Ὅλοι οἱ Νόμοι καὶ τὰ Διατάγματα, καθ' ὅσον ἀντιβαίνουσιν εἰς τὸ παρὸν Σύνταγμα, καταργοῦνται.

Εἰδικαὶ διατάξεις.

Ἄρθρον 104. Ἡ πρώτη Βουλευτικὴ Σύνοδος θέλει συγκροτηθῇ ἐντὸς τριῶν μηνῶν ἀπὸ τῆς νομίμου δημοσιεύσεως τοῦ παρόντος Συντάγματος.

Ἄρθρον 105. Δι' ἰδιαιτέρων Νόμων, καὶ ὅσον ἔνεστι ταχύτερον, πρέπει νὰ ληφθῇ πρόνοια περὶ τῶν ἑξῆς ἀντικειμένων:

α΄) Περὶ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν Ἐπισκόπων τοῦ Κράτους, τῆς ἐξασφαλίσεως τῶν πρὸς συντήρησιν τῶν κληρικῶν, ἀναλόγως μὲ τὴν ἀξιοπρέπειαν τοῦ χαρακτῆρός των, καὶ περὶ τῶν ἱερῶν καταστημάτων καὶ τῶν ἐν αὐτοῖς λειτουργούντων ἢ μοναζόντων.

β΄) Περὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν κτημάτων καὶ τῆς δημοσίας ἐκπαιδεύσεως.

γ΄) Περὶ τῆς διαθέσεως καὶ διανομῆς τῆς ἐθνικῆς γῆς, καὶ περὶ ἐκκαθαρίσεως καὶ ἀποσβέσεως τῶν ἐσωτερικῶν καὶ ἐξωτερικῶν χρεῶν.

δ΄) Περὶ τοῦ τύπου.

ε΄) 1) Περὶ βελτιώσεως τοῦ φορολογικοῦ συστήματος,

2) Περὶ ἁπλοποιήσεως τῆς ὑπηρεσίας, τῆς δικαστικῆς νομοθεσίας καὶ πάσης ἄλλης ἐν γένει.

στ΄) Περὶ τῶν ἁρμοδίων δικαστηρίων πρὸς διεκδίκασιν τῶν ἐγκλημάτων τῆς πειρατείας καὶ ναυταπάτης.

ζ΄) Περὶ ὀργανισμοῦ Ἐθνοφυλακῆς.

η΄) Περὶ στρατιωτικῆς καὶ ναυτικῆς νομοθεσίας.

θ΄) Περὶ ἐμψυχώσεως τῆς γεωργίας, βιομηχανίας, ἐμπορίας καὶ ναυτιλίας.

ι΄) Περὶ ὁριστικῶν συντάξεων τῶν πολιτικῶν, στρατιωτικῶν καὶ ναυτικῶν ὑπαλλήλων.

Ἄρθρον 106. Τὸ παρὸν Σύνταγμα ἐμβαίνει εἰς ἐνέργειαν, ἅμα ὑπογραφῇ ὑπὸ τοῦ Βασιλέως. Τὸ δὲ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον ὀφείλει νὰ δημοσιεύσῃ αὐτὸ διὰ τῆς ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως ἐντὸς εἴκοσι τεσσάρων ὡρῶν μετὰ τὴν ὑπογραφήν.

Ἄρθρον 107. Ἡ τήρησις τοῦ παρόντος Συντάγματος ἀφιεροῦται εἰς τὸν πατριωτισμὸν τῶν Ἑλλήνων.

ΒΟΥΛΗ Α' ΠΕΡΙΟΔΟΥ
(1844-1847)

ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΙΣ ΜΑΥΡΟΚΟΡΔΑΤΟΥ - ΚΩΛΕΤΗ

ΠΡΩΤΑΙ ΓΕΝΙΚΑΙ ΕΚΛΟΓΑΙ ΑΠΟ ΤΗΣ ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΣΕΩΣ

ΑΙΜΑΤΗΡΑ ΤΡΟΜΟΚΡΑΤΙΑ

Τὴν 29ην Μαρτίου, ἀφοῦ διελύθη ἡ Ἐθνοσυνέλευσις μετὰ τὸν τερματισμὸν τοῦ συντακτικοῦ της ἔργου, ἀνετέθη ὑπὸ τοῦ Βασιλέως ὁ σχηματισμὸς νέας Κυβερνήσεως εἰς τὸν Ἀλέξανδρον Μαυροκορδᾶτον. Ἡ Κυβέρνησις ἐκείνη ἀνέλαβε τὴν διεξαγωγὴν ἐκλογῶν πρὸς ἀνάδειξιν κανονικῆς Βουλῆς, ἡ δὲ σύνθεσίς της ἦτο ἡ ἀκόλουθος: Πρωθυπουργὸς καὶ ὑπουργὸς Οἰκονομικῶν καὶ Ναυτικῶν Α. Μαυροκορδᾶτος, Ἐσωτερικῶν Ἀναστ. Λόντος, Ἐξωτερικῶν καὶ Ἐκκλησιαστικῶν (καὶ Παιδείας) Σπ. Τρικούπης, Στρατιωτικῶν Π. Ρόδιος, Δικαιοσύνης ἀρχικῶς Ἀναστ. Λόντος καὶ ἀργότερον Σπ. Τρικούπης.

Ἀρχικῶς ὁ Μαυροκορδᾶτος προσεπάθησε νὰ ἐξασφαλίσῃ τὴν συμμετοχὴν εἰς τὴν κυβέρνησίν του καὶ τοῦ Ι. Κωλέτη. Ἐκεῖνος ὅμως ἠρνήθη καὶ ἀνέλαβε τὸν ρόλον τοῦ ἡγέτου τῆς ἀντιπολιτεύσεως, προσεταιρισθεὶς καὶ τοὺς πράγματι ἀντιθέτους πρὸς τὴν κοινὴν πολιτικὴν μέχρι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης Μαυροκορδάτου — Κωλέτη, τοὺς πολιτικοὺς ὀπαδοὺς τοῦ τρίτου κόμματος (Μεταξᾶ, Κανάρη κλπ.). Ἡ ἀντίθεσις τῶν δύο παρατάξεων, κυβερνητικῶν καὶ ἀντιπολιτευομένων κατέστη ὀξυτάτη, καίτοι μέχρι τῆς στιγμῆς ἐκείνης, αἱ σχέσεις μεταξὺ τῶν δύο πολιτικῶν ἡγετῶν της ὄχι μόνον ἦσαν φιλικαὶ ἀλλὰ ἀντιθέτως ἀπὸ κοινοῦ εὑρίσκοντο ἀντιμέτωποι τῶν «ἀντιοθωνικῶν» τῶν «ὀπαδῶν τῆς Γ΄ Σεπτεμβρίου».

Ὁ βασιλεὺς Ὄθων ἐκάλεσε ἀμφοτέρους εἰς τὰ Ἀνάκτορα καὶ ἀφῆκεν εἰς αὐτοὺς τὴν «ταξινόμησιν» τοῦ θέματος διὰ τὸν σχηματισμὸν κυβερνήσεως. Τότε ἀντηλλάγησαν μεταξύ των αἱ κατωτέρω ἐπιστολαὶ αἱ ὁποῖαι ἐπισημαίνουν τὴν μεταξύ των διαφωνίαν:

Πρὸς τὸν Κύριον Ἰωάννην Κωλέττην.

Ἀδελφέ μου,

Ἀναχωρήσας ἀπὸ σέ, διηυθυνόμην εἰς τοῦ Κ. Λόντου, Καθ' ὁδὸν συνήντησα τοὺς κ.κ. Πισκατόρυ καὶ Λάϊονς, οἵτινες μ' ἐσταμάτησαν καὶ μὲ εἶπον ὅτι ἐπήγαινον εἰς τὸ Παλάτι· ἠθέλησαν δὲ νὰ γνωρίσωσιν ἀπὸ ἐμὲ τὰ μεταξύ μας λεχθέντα, τὰ ὁποῖα συντόμως διηγήθην. Ὁ Λόντος μὲ ἤθελε διὰ νὰ μὲ διηγηθῇ τὰ τῶν Πελοποννησίων, δηλαδὴ ὅσα σχεδὸν μᾶς εἶπεν ὁ Βλάσσης. Ἐκεῖθεν ἦλθον εἰς τὴν οἰκίαν του, ὅπου μεθ' ἱκανὴν ὥραν ἦλθον καὶ μὲ εὗρον οἱ δυὸ πρέσβεις καὶ διηγήθησαν ὅσα διέτρεξαν μεταξὺ αὐτῶν καὶ τοῦ Βασιλέως, καὶ ὅσα ἐπανελθόντες εἶπον εἰς τὴν Α.Μ. Εἰς τὸ μεταξὺ ἔλαβα πρόσκλησιν τοῦ Βασιλέως νὰ ὑπάγω, ὅσον τάχος, εἰς τὸ Παλάτι, καὶ οἱ δυὸ ἐπέμενον ὅτι δὲν πρέπει ν' ἀρνηθῶ τὸ ν' ἀναδεχθῶ τὴν μόρφωσιν τοῦ Ὑπουργείου.

Ὁ Βασιλεὺς μὲ εἶπεν ὅτι, διὰ νὰ ἐξέλθῃ τῆς παρούσης κρίσεως ὁ τόπος, ἀπαιτεῖ ἀπὸ ἐμὲ τοῦτο. Τὸν εἶπα συντομώτατα ὅτι ἐνησχολήθην ἀπὸ πρωΐας μαζί σου, ὅτι δὲ ἐπὶ τέλους δὲν ἐμείναμε σύμφωνοι, ὡς πρὸς τὸ προσωπικόν· τὸν παρακαλῶ ὅμως νὰ μοὶ ἐπιτρέψῃ νὰ ἐπανέλθω παρὰ σοί, διὰ νὰ σὲ παρακαλέσω νὰ μὴ μὲ ἀφήσῃς μόνον· μ' ἐρώτησεν ἂν ἐλπίζω ὅτι ἤθελα κατορθώσει τι μετὰ τὴν ἀποτυχίαν τῶν δύο πρέσβεων· τὸν ἀπεκρίθην ὅτι δὲν ἠμπορῶ νὰ πράξω διαφορετικά. Σὲ βεβαιῶ, ἀδελφέ μου, ὅτι ποτέ μου δὲν εὑρέθην τόσον στενοχωρημένος, διότι ἐννοοῦσα καὶ τοῦ Βασιλέως τὴν στάσιν. Τέλος ἀνεχώρησα, ὑποσχεθεὶς ὅτι θέλω ἐπανέλθει παρὰ τῇ Μεγαλειότητί του, ὅσον τὸ δυνατὸν ταχύτερον. Ἦλθον εἰς σέ, δὲν σ' εὗρον, οὐδ' εἴξευραν οἱ ἄνθρωποί σου νὰ μὲ εἴπουν ποῦ νὰ σὲ ζητήσω. Σὲ γράφω λοιπὸν τὸ παρὸν διὰ νὰ σ' εὕρῃ ὅπου καὶ ἂν εἶναι δυνατόν, καὶ σὲ παρακαλῶ νὰ εἴμεθα μαζὶ εἰς τὸ Ὑπουργεῖον, καθὼς καὶ τὸ πρωῒ σὲ παρεκάλεσα, δηλ. ἐγὼ μὲν εἰς τὴν θέσιν τῶν Ἐξωτερικῶν, σύ δὲ εἰς τὴν τῶν Οἰκονομικῶν· καὶ ἂν ἀποφασίσῃς νὰ πείσῃς τὴν καρδίαν σου, γράψε με διὰ νὰ εἰξεύρω τὶ νὰ εἰπῶ εἰς τὸν Βασιλέα.

Ἀδελφὲ Κωλέτη. Μ' ἐλύπησε σήμερον πολὺ καὶ ἡ φράσις σου ὅτι θὰ εἴμεθα ἀσύμφωνοι καὶ εἰς τὸ Ὑπουργεῖον. Ἂς φανῶμεν, πρὸς Θεοῦ, ἀνώτεροι τῶν μικρῶν φιλοτιμιῶν, αἱ ὁποῖαι δὲν ἐκτιμῶσιν, ὡς ἡμεῖς οἱ δύο, τὰς περιστάσεις καὶ ἂς δείξωμεν εἰς τοὺς φίλους μας ὅτι εἰξεύρομεν νὰ ἐκτιμῶμεν καὶ νὰ θέλωμεν τὸν καλόν τους καὶ ὅταν αὐτοὶ δὲν δύνανται νὰ τὸ ἐννοήσων. Εἰς σὲ ἀπόκειται τώρα νὰ μὲ χρησιμοποιήσῃς ἢ ὄχι.

Ἀθῆναι 29 Μαρτίου 1844.

Ὁ ἀδελφός σου

Α. ΜΑΥΡΟΚΟΡΔΑΤΟΣ

Ἀδελφέ μου,

Σιμὰ εἰς τ' ἄλλα μου δεινά, δὲν ἦτο τὸ μικρότερον, τὸ σκοτεινὸν τῆς χθεσινῆς μου ἀπαντήσεως. Ὡμίλησα μετὰ τῶν λοιπῶν καὶ εἰς τὴν Α.Μ. ὑπεσχέθην ὅτι σήμερον εἰς τὰς 9 θέλω εὑρεθῆ παρ' αὐτῷ. Εἰπέ με παρακαλῶ ἀδελφέ, τὴν τελευταίαν σου ἀπόφασιν.

Πέμπτη Πρωΐ. Α. Μαυροκορδάτος

Ἀδελφέ μου,

Ἡ τελευταία ἀπόφασίς μου εἶναι νὰ εἶμαι ἐκτός. Εἰς τοῦτο μὲ ὑποχρεοῖ τὸ πλάκωμα καὶ τὰ ὅσα ἐδιδάχθην κατὰ τὰς δεκαπέντε ταύτας ἡμέρας. Ἐκτὸς θέλω εἶμαι ὠφελιμώτερος· καὶ σύ, ἐντὸς ὢν μόνος, θέλει εἶσαι ὠφελιμώτερος. Ἦτον ἐπάναγκες νὰ γίνῃ δοκίμιον, τοῦ ὁμοιομόρφου· φαινομένως τίθεται αὐτὸ εἰς ἐνέργειαν. Δὲν ἐλπίζω κακὰ ἀποτελέσματα· ἐγὼ καὶ ἐκτὸς ὤν, καὶ μετὰ τὰ ὅσα διέτρεξαν, τῶν ὁποίων τὴν φύσιν δὲν ἠδυνήθην, μήτε ἠθέλησα ν' ἀνακαλύψω, θέλω εἶμαι ὁ αὐτός. Τοιοῦτον εἶναι τὸ ἰδίωμά μου. Ὅταν σὲ ἀνταμώσω θέλει σὲ εἰπῶ πλατύτερα στοματικῶς περὶ τούτου. Ἐν τοσούτῳ σ' εὔχομαι ἐπίδοσιν πράγμα τὸ ὁποῖον ἐπιθυμῶ ἐγκαρδίως.

30 Μαρτίου 44. Ὁ ἀδελφὸς
Ι. Κωλέτης

Κατόπιν τῆς ἀρνήσεως τοῦ Κωλέτη ἐσχηματίσθη τὸ ὑπουργεῖον Μαυροκορδάτου μὲ τὴν ἀνωτέρω σύνθεσιν, ἐκοινοποιήθη δὲ ὁ σχηματισμός της πρὸς τὸν λαὸν διὰ τῆς κατωτέρω ἐγκυκλίου.

Πρὸς τὰς Δημαρχίας

Σημειοῦμεν πρὸς γνῶσιν καὶ εὐχαρίστησιν τῶν ἐπαρχιωτῶν, ὅτι ἡ Α.Μ. ὁ Βασιλεύς, ἐδιώρισε προεδρευόμενον ὑπὸ τοῦ κυρίου Α. Μαυροκορδάτου τὸ νέον ὑπουργεῖον, παρ' οὗ ἐλπίζεται ἡ καλὴ ἐφαρμογὴ τοῦ Πολιτικοῦ Συντάγματος καὶ ἡ βαθμιαία τῶν τῆς πατρίδος πραγμάτων διόρθωσις. Ἡ Κυβέρνησις πέποιθεν, ὅτι ἡ ἀξιοθαύμαστος διαγωγὴ τοῦ λαοῦ εἰς σύστασιν τῶν θεσμῶν τῆς Συνταγματικῆς Μοναρχίας, θέλει φανῆ ἡ αὐτὴ καὶ τοῦ λοιποῦ εἰς τὴν παγίωσιν αὐτῶν, διὰ τὴν δόξαν καὶ εὐδαιμονίαν τοῦ Ἔθνους. Τὴν ἔννοιαν τῆς παρούσης κοινοποιήσατε εἰς τοὺς συνδημότας σας, ὁδηγοῦντες καὶ αὖθις τοὺς πάντας εἰς τὰ πολιτικὰ τοῦ Ἕλληνος καθήκοντα, οἷον τὴν φιλοδικαιοσύνην, τὸ πρὸς τοὺς νόμους σέβας, καὶ τὴν ὀφειλομένην πρὸς τὰς νομίμους τῶν ἀρχῶν διαταγὰς πρόθυμον εὐπείθειαν καὶ συνδρομήν.

Ὁ Διοικητὴς (1)

Ἐνισχυτικὴ διὰ τὸν Μαυροκορδάτον ἀπὸ ἀπόψεως προβολῆς του, ὑπῆρξεν καὶ ἡ ἐκλογή του ὡς βουλευτοῦ (παραστάτου) τοῦ Πανεπιστημίου, τὸ ὁποῖον ὅπως εἴδομεν ἐδικαιοῦτο νὰ ἐκλέγῃ ἕνα ἀντιπρόσωπον εἰς τὴν Βουλήν, κοινοποιηθεῖσα εἰς αὐτὸν διὰ τοῦ κατωτέρου ἐγγράφου.

Ἀριθ. Πρωτ. 822)Δ. 438.

Ὁ Πρύτανις τοῦ Πανεπιστημίου Ὄθωνος

Πρὸς τὸν κύριον Ἀλέξανδρον Μαυροκορδάτον,
Πρόεδρον τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, Ὑπουργὸν τῶν Οἰκονομικῶν καὶ τῶν Ναυτικῶν, Βουλευτὴν
τοῦ Πανεπιστημίου Ὄθωνος

Οἱ τοῦ Πανεπιστημίου Ὄθωνος καθηγηταί, ἐξελέξαντο ὑμᾶς ἐν πλήρει συνεδριάσει, σήμερον συνελθόντες, παραστάτην αὐτῶν εἰς τὴν προσεχῆ τῆς Βουλῆς Σύνοδον δι' ἀπολύτου πλειοψηφίας. Τὴν ἀγγελίαν ταύτην κοινοποιῶ ὑμῖν μετ' ἀγαλλιάσεως, Κύριε Πρόεδρε, τὸ μέν, διότι τῆς ὑμετέρας ὑπὲρ τοῦ Πανεπιστημίου φιλοφροσύνης καὶ ἄλλοτε πολλάκις καὶ ἀρτίως μάλιστα ἐν τῇ Πανελληνίῳ συνόδῳ τῆς γ' Σεπτεμβρίου ἐπιτευχθείσης, δεῖγμα εὐγνωμοσύνης ἀντάξιον διὰ τούτου οἱ καθηγηταὶ παρέσχον, τὸ δέ, διότι ἔξοχον ἄνδρα καὶ καθ' ἡμᾶς διαπρέποντα τῇ παιδείᾳ καὶ τῇ ἐπὶ τὰ κοινωφελῆ ἔργα ἐφέσει, προείλοντο ὡς παραστάτην τῶν τοῦ ἀνωτάτου τούτου παιδευτηρίου συμφερόντων.

Συγχαίρει λοιπὸν τὸ Πανεπιστήμιον ἕνεκα τῆς εὐτυχοῦς ταύτης ἐκλογῆς, ἀδίστακτον ἔχον πληροφορίαν, ὅτι ἐντὸς ὀλίγου θέλει ἴδῃ πραγματουμένας τὰς ἐλπίδας του περὶ τῆς ἰδίας αὐτοῦ τελειοποιήσεως, περὶ τῆς μείζονος προόδου τῶν φώτων καὶ περὶ τῆς ἐκ τούτου προκοπῆς ὅλου τοῦ Ἔθνους.

Δεχθῆτε, Κύριε Πρόεδρε, τὴν διαβεβαίωσιν τῆς ἐξαιρέτου μου πρὸς ὑμᾶς ὑπολήψεως, μεθ' ἧς ὑποσημειοῦμαι.

(Τ.Σ.) Ὁ Πρύτανις
Κ. ΑΣΩΠΙΟΣ

Ὁ Γραμματεὺς τοῦ Ὀθωνείου Πανεπιστημίου
Γ. ΔΟΚΟΣ

Πολυήμεροι

Ὁ χρόνος διεξαγωγῆς τῶν ἐκλογῶν, κατὰ τὸν νόμον ἦτο ὀκταήμερος. Ἀσφαλῶς δὲ καὶ τὸ μειονέκτημα ἐκεῖνο συνετέλει εἰς τὴν ἐπίτασιν τῶν ἐκλογικῶν νοθεύσεων, σὺν τοῖς ἄλλοις καὶ διότι ἡ ἐκλογὴ διεξήγετο διὰ ψηφοδελτίων, τὰ ὁποῖα ἦσαν ἐπιδεκτικὰ πολλῶν ἀλλοιώσεων. Ἐκτὸς ὅμως τοῦ ὀκταημέρου τῆς διεξαγωγῆς των, διεξήχθησαν εἰς διάφορον χρόνον κατὰ περιοχάς, ὥστε νὰ δύναται ἡ Κυβέρνησις νὰ ρίπτῃ τὸ βάρος της διαδοχικῶς εἰς ἑκάστην ἐκλογικὴν περιφέρειαν.

Ἡ Κυβέρνησις ὅμως μετῆλθε καὶ πᾶν ἄλλο ἔννομον μέσον διὰ τὴν ἐπικράτησίν της, αἱ δὲ ἐκλογαὶ ὑπῆρξαν ὄχι ἁπλῶς αἱματηραὶ ἀλλὰ πολυαίμακτοι, μὲ στάσεις εἰς διαφόρους περιοχὰς (Τρίπολιν, Μεσσηνίαν, Ἀκαρνανίαν) καὶ ἔνοπλον καταστολὴν αὐτῶν.

Κυβέρνησις Κωλέτη

Παρὰ ταῦτα ὅμως ἡ Κυβέρνησις Μαυροκορδάτου δὲν ἐξησφάλισε πλειοψηφίαν καὶ ἠναγκάσθη νὰ παραχωρήσῃ τὴν θέσιν της εἰς ἄλλην, ὑπὸ τὸν Ι. Κωλέτην, ἡ ὁποία ὡρκίσθη τὴν 6ην Αὐγούστου (πρὶν ἀκόμη ἀποπερατωθοῦν εἰς ὅλον τὸ Κράτος αἱ ἐκλογαὶ ἐκεῖναι) ὑπὸ τὴν ἑξῆς σύνθεσιν :

Ι. Κωλέτης πρωθυπουργὸς καὶ ὑπουργὸς Ἐσωτερικῶν, Ἐξωτερικῶν καὶ Ἐκκλησιαστικῶν (ἀργότερον διηύθυνε προσωπικῶς πέντε ὑπουργεῖα), Α. Μεταξᾶς Οἰκονομικῶν, Κ. Τζαβέλας Στρατιωτικῶν, Ζ. Βάλβης Δικαιοσύνης καὶ Κ. Κανάρης Ναυτικῶν.

Αὐστηρὸς ὁ Κωλέτης πρὸς τὸν πρώην «ἀδελφόν του» ἔθιξε καὶ διὰ τοῦ λόγου τοῦ Θρόνου τὰς παρανομίας τοῦ προκατόχου του, κατὰ τὴν ἔναρξιν τῶν ἐργασιῶν Βουλῆς καὶ Γερουσίας (τὴν 8ην Σεπτεμβρίου 1844), ὅτε ὁ Ὄθων, καθήμενος πάντοτε προσεφώνησε τοὺς ἀντιπροσώπους τοῦ Ἔθνους:

Ὁ Πρῶτος «Λόγος τοῦ Θρόνου»

«Κύριοι Βουλευταὶ καὶ Γερουσιασταί,

Διὰ τῆς συνδρομῆς τοῦ Θρόνου καὶ τοῦ Ἔθνους ἐθεμελιώθη τὸ Σύνταγμα. Διὰ τῆς αὐτῆς συνδρομῆς, ἐπίσης, εἰλικρινοῦς καὶ νομίμου, θέλουν ἀναπτυχθῆ προοδευτικῶς καὶ ζωογονηθῆ ἐπὶ τὸ κρεῖττον αἱ θεσμοθεσίαι μας. Εἴθε καὶ ἡ θεία Πρόνοια νὰ φανῇ ἀρωγὸς καὶ ἀντιλήπτωρ εἰς τὰς κοι-

(1) Νομάρχης.

νάς ταύτας προσπαθείας καὶ συνεργασίας μας. Αἱ μετὰ τῶν ξένων Δυνάμεων σχέσεις μου εἶναι φιλικώταται καὶ αἰσθάνομαι ἐνδόμυχον τὴν χαρὰν τοῦ νὰ σᾶς ἀναγγείλω τοῦτο. 'Αλλ' ὀφείλομεν ἰδιαιτέραν εὐγνωμοσύνην πρὸς ἐκείνας, αἵτινες θερμότερον ὑπεστήριξαν πραγματικῶς, καὶ διατελοῦσιν ὑποστηρίζουσαι καὶ προστατεύουσαι τὴν ἀνεξαρτησίαν ἡμῶν. Τὸ ὑπουργεῖόν μου θέλει σᾶς παρουσιάσῃ τὴν ὀργανικὴν ἐν γένει καὶ οἰκονομικὴν τοῦ κράτους κατάστασιν. Καὶ ἔχον ὑπ' ὄψιν πόσον αὐστηρὰ οἰκονομία εἶναι ἀναγκαία, θέλει σᾶς ζητήσει τὰ πρὸς ἐνέργειαν τῆς δημοσίου ὑπηρεσίας, καὶ δι' ὠφελίμων ἐργασιῶν προετομασίαν τοῦ μέλλοντός μας ἀνάλογα μέσα. Τὰ δικαιώματα τοῦ ἐνδόξου παρελθόντος δὲν θέλουσι παντάπασι παραμεληθῆ. Θέλει ἐπίσης ἐπιστήσῃ τὴν προσοχήν μας τῆς ἱερᾶς θρησκείας ἡ λαμπρότης. 'Ο διὰ τῶν καταλληλοτέρων νομοσχεδίων ὅσον ἔνεστι ἀκριβὴς διοργανισμὸς καὶ ἡ κραταίωσις αὐτῆς καὶ τῆς δημοσίας ἐκπαιδεύσεως ἡ ἀνάπτυξις, προσέτι δὲ καὶ ἡ τελειοποίησις καὶ ἡ βελτίωσις τοῦ στρατοῦ, τοῦ προωρισμένου διὰ τὴν ἀσφάλειαν τοῦ Κράτους, καὶ ἀκριβὴ τῶν νόμων ἐκτέλεσιν. Ἔργον 'Ημῶν εἶναι, Κύριοι, νὰ συνδράμητε τὴν Κυβέρνησίν μου διὰ τῆς ἐγκρίσεως τῶν τοιούτων δικαίων νόμων, ἵνα μὴ ἀπαντήσῃ κατὰ τὴν διεύθυνσιν τῶν πραγμάτων τοῦ Κράτους προσκόμματα ἐπιζήμια εἰς τὰ γενικὰ καὶ τὰ ἰδιωτικὰ συμφέροντα. Νομοσχέδια, ὅσον ἔνεστι ἱκανὰ νὰ ἐγγυῶνται διὰ τῆς ἐλευθερίας ἁπάντων τὴν ἀσφάλειαν ἑνὸς ἑκάστου, νὰ προαγάγωσιν εἰς τὴν σημαίαν μας τὴν ἐμπιστοσύνην ἐκείνην τῆς ὁποίας εἴμεθα ἄξιοι. Νὰ εὐκολύνωσι τὴν γεωργίαν, τὴν βιομηχανίαν, τὸ ἐμπόριον καὶ τὴν ναυτιλίαν μας, θέλουν καθυποβληθῆ εἰς τὰς ἐμβριθεῖς σκέψεις σας παρὰ τοῦ 'Υπουργείου μου. 'Η ἁπλοποίησις τῆς νομοθεσίας μας καὶ ἡ μὲ τὴν τοῦ ἔθνους κατάστασιν μᾶλλον συνάδουσα τροποποίησις αὐτῆς, θέλει γίνει ἀντικείμενον τῆς πρώτης ταύτης συνόδου. Πιστεύσατέ με, Κύριοι, ὅτι συναισθάνομαι μεγίστην καὶ πατριωτικὴν συντριβὴν κατὰ τὴν ἐπίσημον ταύτην ἡμέραν, συλλογιζόμενος πόσον ἀκριβᾶ εἶναι τὰ ἀντικείμενα, ἐπὶ τῶν ὁποίων θέλομεν ἐνασχοληθῆ, καὶ πόσην σημαντικὴν ἐπιρροὴν θέλουν ἔχει εἰς τὰ μεγάλα συμφέροντα τῆς 'Ελλάδος αἱ ἀποφάσεις τῆς πρώτης Συνόδου. Ἂς φιλοτιμηθῶμεν λοιπόν, διὰ τῆς εἰλικρινοῦς συμπράξεως καὶ διὰ τῆς φρονήσεώς μας, νὰ διατηρηθῇ καὶ νὰ βελτιωθῇ ὅ,τι ἀπεκτήθη, διὰ τῶν λαμπρῶν ἀνδραγαθημάτων σας καὶ διὰ τῶν σημαντικῶν θυσιῶν σας. Ἂς φιλοτιμηθῶμεν νὰ ἐξαλείψωμεν ἁπάσας τὰς ἀναμνήσεις λυπηρῶν τινων καὶ δυσαρέστων διατρεξάντων, ἂς μὴ μείνῃ ἄλλο ἴχνος αὐτῶν παρὰ τὴν ἅμιλλαν, τὴν πατριωτικὴν καὶ ἀξιέπαινον ἅμιλλαν τοῦ νὰ πράξωμεν τὰ καλά, καὶ μὲ τὴν ἀκράδαντον θέλησιν τοῦ εἰς τοῦτο ἐμμένειν, ἂς εἰσέλθωμεν εἰς τὴν εὐθεῖαν καὶ τακτικὴν ὁδόν, ἥτις μόνη θέλει φέρει τὴν φίλην ἡμῶν πατρίδα εἰς τὴν ἐπιθυμητὴν εὐδαιμονίαν καὶ δόξαν. Αὕτη εἶναι ἡ ἐνδόμυχος καὶ διακαὴς εὐχὴ τῆς καρδίας μου, καὶ ὅλη ἡ ζωή μου θέλει εἶσθαι ἀφιερωμένη εἰς τὴν ὑπεράσπισιν τῶν ἐλευθεριῶν μας καὶ εἰς τὴν προαγωγὴν καὶ εὐημερίαν τοῦ Ἔθνους δι' ὃ καὶ πρὸς τὴν ὑψηλὴν ταύτην ἐντολὴν ἀπαιτῶ τὴν συνδρομήν σας καὶ πάντες ὁμοθυμαδὸν ἂς ἐπικαλεσθῶμεν τὴν ἐξ ὕψους ἀντίληψιν.

Κηρύττω τὴν ἔναρξιν τῆς βουλευτικῆς Συνόδου τοῦ ἐνεστῶτος ἔτους».

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 18ης ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 1845

'Η ἐκλεγεῖσα ἐπιτροπὴ διὰ τὴν σύνταξιν τοῦ σχεδίου ἀπαντήσεως εἰς τὸν Λόγον τοῦ Θρόνου, ὑπέβαλε τὸ σχέδιον της κατὰ τὴν συνεδρίασιν τῆς 18ης 'Ιανουαρίου, εἰς τὸ ὁποῖον ἐστηλιτεύοντο τὰ προεκλογικὰ ἔκτροπα:

«Βασιλεῦ,

'Ημέρα ἀξιομνημόνευτος ἀνατέλλει σήμερον, ἡμέρα εὐφροσύνης καὶ αἰσία. 'Η Βουλὴ τοῦ Ἔθνους προσέρχεται πρὸς τὸν Συνταγματικὸν Βασιλέα, μαρτυροῦντα αὐτῷ τὴν τοῦ λαοῦ ἀγάπην καὶ τῶν βουλευτῶν τὴν σπουδὴν πρὸς παγίωσιν τῆς ἐλευθερίας, τῆς τάξεως καὶ τῆς φύλακος αὐτῶν Βασιλείας. . . 'Αλλ' ἡ Βουλή, παραγωγὴ οὖσα τοῦ Ἔθνους, δὲν ἰσχύει νὰ ἐξαλείψῃ καὶ τὴν μνήμην τῶν ὅσα τὸ Ἔθνος ὑπέφερε, παρὰ τοῦ 'Υπουργείου τῆς 29 Μαρτίου. 'Ακμαία θέλει μένη διὰ παντὸς ἡ φωνὴ τῆς ἱστορίας κατὰ τῶν δεινῶν ἐκείνων παρανομημάτων καὶ τῆς παντοίας φθορᾶς, ἣν ὑπέστη τὸ ἔθνος, τὸν μέγαν κίνδυνον, τοῦ ὁποίου προλαβοῦσα διεσκέδασεν ἡ προνοητικὴ σύνεσις τῆς Α.Μ. 'Εκτιμῶσα δὲ ἡ Βουλὴ τὰ γενναῖα αἰσθήματα ἀποστρέφει τὸ πρόσωπόν της ἀπὸ τῶν λυπηρῶν ἐκείνων σκηνῶν καὶ εὐχομένη τὴν ἐξάλειψιν αὐτῶν καὶ ἀπὸ τῆς μνήμης τοῦ 'Ελληνικοῦ λαοῦ, σπεύδει εἰς τὴν ἐπιμέλειαν τῶν κρατίστων αὐτοῦ συμφερόντων. Καθισταμένης κοινῆς τῆς περὶ τὰ καλὰ ἁμίλλης, τηρουμένων τῶν νόμων, βραβευομένης τῆς ἀρετῆς, ἐλεγχομένης τῆς κακίας, ἀνθούσης τῆς ἱερᾶς τῶν πατέρων ἡμῶν πίστεως, οὕτω βεβαιότερον θέλομεν εἰσέλθει εἰς τὴν ὁδὸν τῆς εὐδαιμονίας, θαρραλεώτερον θέλομεν ἐπικαλεῖσθαι τὴν χάριν τοῦ 'Υψίστου, Πρυτάνεως τῆς τύχης τῶν Βασιλέων καὶ τῶν ἐθνῶν, πρὸς ἀπαρτισμὸν τοῦ ἔργου τῆς θείας αὐτοῦ προνοίας».

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 2ας ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 1845

Κατὰ τὴν ἔναρξιν τῆς συζητήσεως ἐπὶ τοῦ ἀνωτέρω σχεδίου ὡμίλησε πρῶτος ὁ εἰσηγητὴς Μ. ΣΧΙΝΑΣ:

'Η ἐπιτροπή σας, κύριοι, σπουδάσασα τὸ μέρος τοῦ Β. λόγου, τὰ περὶ λυπηρῶν τινων ἀναμνήσεων, ἔλαβεν ὑπ' ὄψιν καὶ τοὺς ὑπομνηματισμοὺς καὶ τὰς ἡμερομηνίας, ἃς οἱ ὀπαδοὶ τοῦ ὑπουργείου τῆς 29 Μαρτίου ἔγραψαν καὶ ἐδημοσίευσαν περὶ τοῦ μέρους τούτου παριστῶντες ὅτι εἰς ἄλλους ἀποδίδονται τὰ λυπηρὰ ἐκεῖνα πταίσματα καὶ οὐχὶ εἰς τὸ ὑπουργεῖον ἐκεῖνο· ὅτι ἀποδίδονται δηλονότι εἰς τοὺς παθόντας, τοὺς ὁποίους αὐτοὶ ὠνόμασαν ἀναρχικοὺς καὶ οὐχὶ εἰς τοὺς πράξαντας τοὺς ὁποίους ὠνόμασαν συντηρητικούς. 'Η ἐπιτροπή σας λοιπὸν ἔγνω νὰ κατονομάσῃ τὸ ὑπουργεῖον ἐκεῖνο καὶ νὰ σχεδιαγραφήσῃ ὅσα τὸ Ἔθνος ὑπέφερε παρ' αὐτοῦ· ἡ Βουλή, καὶ ἂν ἤθελε, δὲν ἰσχύει νὰ ἐξαλείψῃ τὴν μνήμην αὐτῶν, καθ' ὃ προηγμένη ἐκ τῶν κόλπων αὐτοῦ τοῦ ζῶντος καὶ κακοπαθήσαντος, ὅστις δὲν τὰ ἐλησμόνησεν. Τί δὲ ὑπέφερε τὸ Ἔθνος παρὰ τοῦ ὑπουργείου τῆς 29 Μαρτίου κατὰ τὰς ἐκλογάς, παρανομίας δεινὰς καὶ παντοίαν φθοράν, ὑλικήν τε καὶ ἠθικήν, περὶ τῶν ὁποίων ἀντήχησε καὶ ἡ 'Ελλὰς καὶ ὁ ἔξω κόσμος ἐπὶ ἑπτὰ ὅλους μῆνας, τέσσαρας δηλαδὴ διαρκοῦντος τοῦ ὑπουργείου ἐκείνου καὶ τρεῖς ἐξελεγχομένων τῶν ἐκλογῶν παρὰ τῆς Βουλῆς. Ταῦτα δὲ πάντα νομίμως καὶ ἀνεξαλείπτως στηλογραφηθέντα, ἡ ἱστορία παρέλαβε καὶ δριμέως θέλει πάντοτε βοᾷ κατὰ τῶν πρωταιτίων τῶν τοιούτων δεινῶν,

εἰ δὲ ἄλλως ἔχει, τότε ὅλος ἐκεῖνος ὁ ἑπτάμηνος τάραχος καὶ κατακλυσμὸς τῶν γραφῶν, τῶν λόγων καὶ πράξεων εἶναι ἁπλοῦν ὄνειρον, ὁραθὲν παρὰ τοῦ Ἔθνους.

Ὁ Μαυροκορδάτος

Αἱ συζητήσεις διὰ τὸ σχέδιον τῆς ἀπαντήσεως ὑπῆρξαν ὀξύταται διότι ἡ ἀπελθοῦσα κυβέρνησις διέθετε φανατικοὺς φίλους εἰς τὴν Βουλήν. Εἰς τὴν ἀπάντησίν του ὁ Μαυροκορδάτος (μετὰ τὰς προχείρους, ὅπως τὰς ἐχαρακτήρισε ἀπαντήσεις τῶν ὑπουργῶν του) προέβη εἰς μίαν τρομακτικὴν δικαιολογίαν: «Οἱ φόνοι, εἶπεν, ὀφείλονται, εἰς βρασμὸν παθῶν καὶ θὰ γίνουν καὶ πάλιν ἂν διεξαχθοῦν τώρα ἐκλογαί»!

Ἀξιοπαρατήρητον εἶναι πάντως ἀπὸ τὴν ἀγόρευσιν του αὐτὴν ὅτι ὁ Μαυροκορδάτος, εἶναι εἷς ἐξ ἐκείνων οἱ ὁποῖοι διαμορφώνουν τὴν κοινοβουλευτικὴν γλῶσσαν, ἐξελισσόμενος ὅμως καὶ ὁ ἴδιος διαρκῶς. Τὸ λεκτικόν του, διαφέρει πλέον σημαντικῶς ἀπὸ τὴν φρασεολογίαν τοῦ ἰδίου κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἐπαναστάσεως (πχ: «Ἀπεράω εἰς Ὕδραν»!)

Ὠχρὰν εἰκόνα τοῦ τρόπου διεξαγωγῆς τῶν ἐκλογῶν, παρέχει ἡ ἔκθεσις τῆς ἐλέγξεως τὰ ἀποτελέσματα τῆς ἐκλογῆς ἐπιτροπῆς εἰς τὴν Ὕδραν. Ἐκεῖ μὲ τὴν περιγραφομένην τρομοκρατίαν, ἡ κυβερνητικὴ φατρία, ἐπέτυχε νὰ ἐκμηδενίσῃ τὴν ἐκλογικὴν δύναμιν τῶν πανισχύρων Κουτουριώτηδων, μὲ τοὺς ὁποίους διεφώνησε πλέον ὁ Μαυροκορδάτος.

Ἀλλὰ καὶ εἰς ὅλας τὰς ἄλλας ἐκλογικὰς περιφερείας αἱ ἐκλογαὶ δὲν ὑπῆρξαν περισσότερον κανονικαὶ καὶ ἀδιάβλητοι, μόνον δὲ διὰ τῆς ἐξ ἴσου δυναμικῆς ἀντιμετωπίσεως τῶν κυβερνητικῶν, ἐπετεύχθη τὸ δυσμενὲς δι' αὐτοὺς ἀποτελέσματα.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 26ης ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 1845

Σήμερον τὴν εἰκοστὴν ἕκτην Ἰανουαρίου τοῦ χιλιοστοῦ ὀκτακοσιοστοῦ τεσσαρακοστοῦ πέμπτου ἔτους, συνελθόντων περὶ τὴν μεσημβρίαν τῶν Κ.Κ. Βουλευτῶν ἐν τῷ Βουλευτηρίῳ, ἀνεγνώσθη ὁ ὀνομαστικὸς κατάλογος αὐτῶν, καὶ εὑρεθέντων παρόντων μὲν 101 ἀπόντων δὲ 10 ὁ Πρόεδρος ἐκήρυξεν ἀρχομένην τὴν συνεδρίασιν.

Μετὰ ταῦτα ἀνεγνώσθησαν τὰ πρακτικὰ τῆς παρελθούσης συνεδριάσεως τὰ ὁποῖα γενόμενα παραδεκτὰ ὑπεγράφησαν παρὰ τοῦ Προέδρου καὶ τῶν γραμματέων.

Ὁ πρωθυπουργὸς

Ἀκολούθως ὁ Πρόεδρος ἀνήγγειλεν ὅτι ἀντικείμενον τῆς σημερινῆς συνεδριάσεως εἶναι ἡ συζήτησις ἐπὶ τῶν δύο συγχωνευθεισῶν τροπολογιῶν τοῦ ἕκτου παραγράφου τοῦ σχεδίου τῆς ἀπαντήσεως πρὸς τὸν λόγον τοῦ Βασιλέως· καὶ ἐπ' αὐτοῦ ὁ Πρόεδρος τοῦ Ὑπουργείου τῆς 29 Μαρτίου λαβὼν τὸν λόγον εἶπεν:

Μέλλων νὰ ἐκπληρώσω χρέος Συνταγματικόν, συναισθάνομαι τὴν ἐκπλήρωσιν ταύτην τόσον περισσότερον, ὅσον βαρυτέραν ἐπρόφερον τὴν κατηγορίαν. Οὐχ' ἧττον ὅμως μετριοπαθῶς θέλω πραγματευθῆ, ἀντιτάττων πράγματα καὶ ἀληθείας εἰς τοὺς λόγους τῆς κατηγορίας· ἡ πρὸς τὴν Βουλὴν δοθεῖσα ἀναφορὰ τεσσάρων Ὑπουργῶν τῆς 29 Μαρτίου, ἐπέφερε πολλὰς καὶ μακρὰς συζητήσεις ἡ δ' αἰτία αὐτῆς θέλει γίνει κατάδηλος, ὅταν ἐξετασθῆ ἡ ἐποχὴ καθ' ἣν ἐδόθη· αὕτη δὲ ἦτο ὅταν τὸ σχέδιον τελειωθέν, δὲν ἐξέφραζεν ἁπλῶς ἐπίκρισιν, ἀλλὰ παρίστανε τὸ Ὑπουργεῖον αὐτόχρημα παρανομῆσαν. Οἱ Ὑπουργοὶ τοῦ Μαρτίου συναισθανόμενοι, ὅτι οὐδὲν τῶν προσαπτομένων ἔπραξαν καὶ ὅτι εἰς τὸ σχέδιον πρόκειται περὶ καταδίκης, ἠξίωσαν νὰ περιασπίσωσιν οὐ μόνον ἑαυτῶν, ἀλλὰ καὶ τῆς Βουλῆς τὴν ὑπόληψιν, (1) ἥτις ἄλλως ἤθελε προσβληθῆ, ἀποφαινομένην πρὶν ἢ ἀκούσῃ καὶ τῆς ἀπολογίας τῶν κατηγορουμένων· οὐδεὶς ἀρνεῖται τῆς Βουλῆς τὸ δικαίωμα πρὸς τὴν ἠθικὴν ἐπίκρισιν τῆς διαγωγῆς τῶν Ὑπουργῶν, ἀλλ' ἐπειδὴ καὶ αὐτὴ ἡ ἐπίκρισις πολλάκις εἶναι βαρυτέρα τῆς πραγματικῆς καταδίκης, διὰ τοῦτο καὶ εἰς τὰ ἄλλα ἔθνη ἐρωτῶνται καὶ ἀπολογοῦνται πρότερον οἱ ἐπικρινόμενοι τὸ ὁποῖον ἡ ἐπιτροπὴ δὲν ἠκολούθησεν ἤδη, οὐδὲ τὰ πρόσωπα αὐτά, οὐδὲ τὰ ἀρχεῖα τῶν ὑπουργείων, τὰ ἀρκούντως δικαιολογοῦντα τὸ Ὑπουργεῖον ἐξετάσασα· προτιθέμενος νὰ ἀντικρούσω ἀνὰ μίαν τὰς γενομένας κατηγορίας, θέλω σπουδάσει νὰ κάμω τοῦτο συντόμως καὶ πέποιθα, ὅτι θέλω δικαιώσει τὴν ἀνοχὴν τῆς Βουλῆς.

Αἱ ἐπισημότητες

Ἐκατηγορήθην ὅτι ἠθέλησα νὰ ἀποκλείσω τὰς ἐπισημότητας ἀπὸ τὴν Βουλήν, καὶ νὰ ἀντικαταστήσω αὐτὰς διὰ νέων, τοὺς ὁποίους ἐδυνάμην νὰ μεταχειρισθῶ ὡς ὄργανα· ἀπαντῶ ὅτι ὁ συμπληρώσας τὴν ὑπὸ τοῦ Συντάγματος ὁριζομένην ἡλικίαν κατὰ τὸν Νόμον, ἐδύνατο νὰ προσέλθῃ εἰς τὴν ἐκλογικὴν πάλην καὶ νὰ ἐλεχθῆ, ἂν καὶ ἀφανής, ἀρκεῖ μόνον νὰ ἀγαπᾶται ἀπὸ τοὺς συμπολίτας του. Εἰς τὸ διάστημα τῆς Συνελεύσεως ὑπεστήριξα ἀρχὰς συντηρητικάς, δὲν ἐθεώρησα ὅμως καλὸν νὰ ἀποκλεισθῆ ἡ νεολαία μας ἀπὸ τὴν Βουλὴν ἂν καὶ δὲν εἶναι πλέον εὐάγωγος τῶν γερόντων.

Οἱ Κουντουριῶται

Ἐκατηγορήθην ὅτι κατηνέχθην κατὰ προσώπων σεβαστῶν εἰς τὰς ἐκλογάς, ἀλλὰ καὶ εἰς τοῦτο ἀπαντῶ, ὅτι οὐδεμίαν μετεχειρίσθην κατ' αὐτῶν βίαν καὶ ἰδίως κατὰ τῶν Κυρίων Κουντουριωτῶν τῶν ὁποίων ὡρίσθη ἡ θέσις εἰς τὴν Γερουσίαν· (2) Ἐξεπλάγην διὰ τὴν πρόσαψιν, ὅτι ἠθέλησα νὰ μεταχειρισθῶ τοὺς νέους ὡς ὄργανα καθόσον ἡ νεολαία μας δὲν εἶναι εὐαπάτητος, καὶ τῆς ἐξασκήσεως αὐτῆς εἰς τὸ βῆμα τοῦτο ἀνάγκη ὑπάρχει διὰ νὰ σχηματισθῆ, Συνταγματικὸν πολίτευμα. Πανταχοῦ τὰ Ὑπουργεῖα ὀνομάζουσι τοὺς ὑποψηφίους αὐτῶν, καὶ τὰ ὀνόματα αὐτῶν προγραφόμενα περιφέρονται εἰς τὰς ἀγυιὰς καὶ τὰ δημόσια τῆς πόλεως καταστήματα, ἡμεῖς ὅμως καὶ τὸ δικαίωμά μας τοῦτο παρελείψαμεν. ἀφέντες τοὺς λαοὺς νὰ ἐκλέξωσι τοὺς ἀντιπροσώπους των κατὰ τὴν ἰδίαν αὐτῶν θέλησιν.

Μεταθέσεις καὶ ἀπολύσεις

Τὴν ἐπὶ τῇ μετακινήσει τῶν ὑπαλλήλων κατηγορίαν ἀντικρούων παρατηρῶ, ὅτι αὕτη εἶναι δικαίωμα τῆς Κυβερνήσεως ἀναμφισβήτητον ἔτι δὲ εἶναι καὶ ἀναπόδεικτος τῶν διορισθέντων ἡ ἀνικανότης ἢ τῶν παυθέντων ἡ ἐπίδοσις.

(1) Δηλαδὴ τὸ σχέδιον ἀπαντήσεως τῶν ὑπουργῶν του ἦτο πρόχειρον καὶ ἀνεπαρκές. Ὁ ἴδιος θὰ δώσῃ τώρα τὴν πρέπουσαν ἀπάντησιν εἰς τὰς κατηγορίας τῆς πλειοψηφίας.

(2) Κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς Ἐπαναστάσεως ὁ Μαυροκορδάτος μόνον χάρις εἰς τὴν ὑποστήριξιν τοῦ Λαζάρου Κουντουριώτη ἐπεβλήθη. Ἀργότερον ὅμως τὸν ἐγκατέλειψε. Ἐν συνεχείᾳ θὰ γίνῃ εἰδικὴ συζήτησις περὶ τοῦ τρόπου διεξαγωγῆς τῶν ἐκλογῶν εἰς Ὕδραν.

Τὸ 'Υπουργεῖον ἐσπούδασε νὰ ἐνεργῇ τὰς μετακινήσεις τῶν ὑπαλλήλων μόνον διὰ τὴν ἀνάγκην τῆς ὑπηρεσίας, καὶ τοῦτο μαρτυρεῖ τὸ ἐπ' ἐμοῦ διευθυνθὲν 'Υπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν, εἰς τὸ ὁποῖον ἐγένετο αἱ πλειότεραι μετακινήσεις.

Τὸν δικαστικὸν κλάδον ἐσεβάσθην πάντοτε, ἐκτελοῦντες ὅμως κατ' ἀνάγκην τὸ 6΄ ψήφισμα, ἀπεβάλομεν πολλὰς ἱκανότητας ἀπ' αὐτόν, μ' ὅλον ὅτι καὶ αἱ τότε εἰς τοῦτον γενόμεναι μετακινήσεις εἶναι ὀλιγώτεραι τῶν ἤδη ἐνεργηθεισῶν, διὰ τὰς ὁποίας οὐδεὶς νὰ μεμφθῇ τὸ ὑπάρχον ὑπουργεῖον ἠθέλησε.

Τὰ 'Αριστεῖα

'Επὶ τῆς προσαπτομένης δι' ἀριστείων διαφθορᾶς, κατηγορίας, σᾶς παρατηρῶ ὅτι τὸ Σεπτεμβριανὸν 'Υπουργεῖον (1) συναισθανθὲν τὴν ἀνάγκην νὰ δικαιώσῃ πολλοὺς μέχρι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἠδικημένους, διέκοψε τὴν πρότερον διέπουσαν τὴν διανομὴν αὐτῶν φειδὼ τῆς Κυβερνήσεως, καὶ ἐξέδωκε πολλὰ διπλώματα, τὰ ὁποῖα ὁ τότε 'Υπουργὸς τῶν 'Εσωτερικῶν διένειμεν. 'Η Συνέλευσις κατόπιν ἀπεφάσισεν ἐπὶ τούτου διὰ ψηφίσματος, πλὴν τὰ μέχρι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης διανεμηθέντα εἶμαι βέβαιος ὅτι ὑπερβαίνουσι τὰ μετὰ τὴν διάλυσιν τῆς Συνελεύσεως· ἡ διανομὴ τῶν ἀριστείων δὲν ἦτο μέσον διαφθορᾶς, καθόσον καὶ χιλιάδες πολλαὶ ἐδόθησαν ἐπὶ καλῇ πίστει εἰς μὴ φίλους τοῦ 'Υπουργείου, καὶ παρὰ τῶν κατηγορούντων ὡμολογήθη, ὅτι οὐδεμίαν ἔφερε συνέπειαν ἡ διανομὴ αὐτῶν, διὰ τὴν ἐν ταῖς ἐπαρχίαις ἀπώλειαν τῆς ἐξουσίας των, Συνεπῶς ἡ ἐπιστολὴ τοῦ Κ. Ροδίου περιέχει ἀληθείας, διότι τὰ ἀριστεῖα ἐδίδοντο εἰς πάντα πληρεξούσιον ἀδιαφόρως κατὰ τοὺς καταλόγους αὐτῶν, καὶ οὐδὲν δίπλωμα ἀνοικτὸν ἐδόθη, τὸ δὲ προσαχθὲν ἐσχάτως παρὰ τοῦ βουλευτοῦ Μαντινείας ἀναρίθμητον δὲν φέρει οὐδεμίαν ἐπισημότητα, καὶ πιθανῶς νὰ εὑρίσκωνται πολλὰ τοιαῦτα, κατὰ λάθος ὑπὸ τῶν οἰκείων ὑπαλλήλων ἀπολειφθέντα ἄνευ ὀνόματος διὰ τὴν πληθὺν τῶν διὰ τῆς σφραγῖδος ὑπογραφομένων παρὰ τοῦ ὑπουργοῦ, εἶπον ὅτι ὑπάρχει δίπλωμα χρυσοῦ ἀριστείου, (2) ἀλλὰ τὸ χρυσοῦν ἔγραψεν ἄλλος κατόπιν ἀπαλείψας τὸ πραγματικὸν ἀριστεῖον καὶ πλαστογραφήσας, τῆς δὲ πλαστογραφίας ταύτης οὐδεμίαν φέρῃ εὐθύνην τὸ 'Υπουργεῖον.

Οἱ βαθμοὶ διενέμοντο κατὰ τὸ Μητρῷον, οὐδεὶς δὲ ἐν αὐτῷ μὴ ἐγγεγραμμένος ἔλαβε τοιοῦτον, καθ' ἃ κατ' ἐπανάληψιν ὁ Κ. Ρόδιος μοὶ εἶπε, πλὴν τοῦ Κ. 'Αναστασίου Μαυρομιχάλη διορισθέντος συνταγματάρχου καὶ λαβόντος στρατιωτικὸν βαθμὸν διὰ πολιτικὴν ὑπηρεσίαν, τοῦ Κ. 'Ανδρέου Νοταρᾶ κατ' ἀνάγκην διότι διωρίσθη Διαγγελεὺς τοῦ Βασιλέως τότε καί τινος τῶν ὑπασπιστῶν τοῦ στρατηγοῦ Ράγκου, φέροντος δίπλωμα τοῦ Κυβερνήτου καὶ λαβόντος βαθμὸν μικρότερον τοῦ διπλώματος τούτου.

Δημητριακοὶ καρποὶ

Δημητριακοὶ καρποὶ δὲν διενεμήθησαν κατὰ τὴν ἐκλογικὴν πάλην· καὶ μ' ὅλον ὅτι ἡ διανομὴ αὐτῶν, ὑπὸ τὸν ὅρον τῆς ἀποτίσεως αὐτῶν ἀπὸ τὸν νέον καρπὸν συμφέρει εἰς τὴν Κυβέρνησιν, λαμβάνουσαν νέον ἀντὶ τῶν παλαιῶν μὴ δυναμένων νὰ πωληθῶσι, καὶ λόγοι ἀκόμη φιλανθρωπίας ὑπαγορεύουσι τοῦτο, τὸ 'Υπουργεῖον, μ' ὅλον τοῦτο πολλὴν ἐπέδειξε φειδὼ πανταχοῦ καὶ ἰδίως ζητήσαν ἀποχρώσας ἀποδείξεις τῆς ἀνάγκης τῆς διανομῆς, ἀπὸ τὸν προκαλοῦντα αὐτὴν τότε Διοικητὴν Βοιωτίας. Συγκατετέθη ἐπίσης εἰς αἴτησιν τοῦ Οἰκονομικοῦ 'Επιτρόπου 'Αττικῆς προτείναντος νὰ ἀφεθῇ εἰς τοὺς κατοίκους χωρίου τινος μέρος τῶν φόρων τῶν δημητριακῶν καρπῶν των, διότι, ἄλλως ἤθελον στερηθῇ καὶ αὐτοῦ τοῦ σπόρου των, μὲ τὴν ὑποχρέωσιν νὰ ἀποδώσωσιν αὐτὸ εἰς τὸ μέλλον:

'Η προσαφθεῖσα εἰς τὸ κατηγορητήριον βία, δὲν εἶναι καὶ αὐτὴ πραγματική διότι εἰς τὴν Πελοπόννησον δὲν ἐπετράπη ἡ εἴσοδος οὐδενὸς τάγματος, εἰμὴ μόνον τοῦ Κ. Τσουρᾶ, καὶ αὐτὴ μετὰ τὰς πληροφορίας τοῦ Κ. Κωλέτη, θεωρήσαντος ἀναγκαίαν τὴν ἀποστολὴν στρατιωτικῆς δυνάμεως μετὰ τὰ τῶν δύο πληρεξουσίων ἐν Τριπόλει διατρέξαντα, καὶ τότε πάλιν ἐστάλησαν εἰς Τρίπολιν ὄχι χίλιοι ἄνδρες ὡς ὁ Κ. Βουλευτὴς Μαντινείας διετάθη, ἀλλὰ μόνον διακόσιοι. 'Ο Κ. Κωλέτης εὑρισκόμενος τότε εἰς θέσιν νὰ γνωρίζῃ τὰ πνεύματα τοῦ λαοῦ ἐζήτησεν τὴν καταστολὴν τῶν ταραχοποιῶν καὶ τὴν εἰς δίκην εἰσαγωγὴν αὐτῶν· τὸ πρῶτον ἐνεργῆσαν τὸ 'Υπουργεῖον, ἀφῆκε τὴν τοῦ δευτέρου ἐνέργειαν εἰς τοὺς ἁρμοδίους εἰσαγγελεῖς· κατ' αἴτησιν αὐτοῦ τούτου ἐπαύθη ὁ 'Αστυνόμος Τριπόλεως ἡ δὲ προταθεῖσα παρ' αὐτοῦ παῦσις καὶ τοῦ δημάρχου ἀνεβλήθη διὰ νὰ προκαλεσθῇ ἀπὸ πλείους καὶ μᾶλλον βασίμους ἀποδείξεις. 'Ο αὐτὸς Κ. Κωλέτης μὲ ἔγγραφεν ἐκεῖθεν δι' ἐπιστολῆς του ὅτι οἱ κατὰ τὴν Μεσσηνίαν γενόμενοι ὁπλισμοὶ παρ' ἑκατέρων τῶν μερῶν διεσκεδάσθησαν, καὶ ὅτι ἐγένοντο μόνον διὰ τὴν ὑποδοχὴν τοῦ εἰς τὰ μέρη ἐκεῖνα μεταβάντος Κ. Πισκατόρη.

'Ο Θοδωράκης Γρίβας

'Εκατηγορήθην, ὅτι ὑπενήργησα δικαστικὰς καταδιώξεις κατὰ τῶν Κ.Κ. Γρίβα, Μαυρομμάτη καὶ Γουλιμῆ. Καὶ εἰς τοῦτο ἀπαντῶν θέλω ἀποδείξει κατὰ πόσον ἐσεβάσθην ἀείποτε τὴν ἀνεξαρτησίαν τῆς δικαιοσύνης. 'Ο Κ. Γρίβας ἦταν ὑποψήφιος Βουλευτὴς 'Ακαρνανίας εἰς στιγμὰς ὅμως ἐξάψεως, μοὶ ἔγραψε δύο ἐπιστολάς, τὰς ὁποίας καὶ ἐδημοσίευσε συγχρόνως καὶ ὅλοι ὑμεῖς γνωρίζετε. Τὸ μέτρον τοῦ το τοῦ Θ. Γρίβα καίτοι ἄτοπον ἐσιωπήθη καὶ ἀφίνετο ἐλεύθερος εἰς τὴν ἐξάσκησιν τῶν δικαιωμάτων του, 'Επειδὴ δι' ἐπιστολῆς πρός τινα ἐν Μεσολογγίῳ προέτρεπε αὐτὸν νὰ ἐνεργήσῃ ὑπὲρ τῶν Κ.Κ. Βάλβη καὶ Σωτηροπούλου εἰς τὴν ἐκλογὴν Μεσολογγίου, ν' ἀντενεργήσῃ δέ καθ' ἡμῶν, διὰ τοῦτο προσεκλήθη ἐνταῦθα παρὰ τοῦ 'Υπουργείου τῶν Στρατιωτικῶν διὰ νὰ ὑποδειχθῇ εἰς αὐτὸν διὰ νουθεσιῶν ἡ ἄτοπος διαγωγή του· ἂν ὁ Κ. Γρίβας ἤρχετο ἤθελε γίνει ἅ,τι ἐγένετο καὶ πρὸς πολλοὺς ἄλλους· μάρτυς ὁ Κ. Κωλέτης παρ' ᾧ δύο ἡμέρας πρὸ τῆς εἰς Πειραιᾶ ἀφίξεως τοῦ Κ. Γρίβα, εὑρισκόμενος ἐφιλονίκησα ἀρκούντως πρὸς δύο ἀνωτέρους δικαστικοὺς ὑπαλλήλους διϊσχυριζομένους, ὅτι ἔπρεπε νὰ διαταχθῇ ἔκτοτε ἡ εἰς δίκην εἰσαγωγὴ αὐτοῦ, τῶν ὁποίων τοὺς διϊσχυρισμοὺς ἐπολέμησα παρατηρήσας, ὅτι ἡ δικαστικὴ καταδίωξις ἀπόκειται εἰς τὴν δικαστικὴν ἐξουσίαν καὶ ὅτι τὸ 'Υπουργεῖον περιορίζεται μόνον εἰς τὴν ἐνταῦθα μετάκλησίν του· τὴν ἀπόφασίν μου ἐκείνην μετέβαλον, διότι ἐντὸς δύο ἡμερῶν ἐπαρουσιάσθη ἔνταλμα συλλήψεως κατ' αὐτοῦ, τὸ ὁποῖον ἐσεβάσθην, μ' ὅλον ὅτι ἀνέτρεψε τὰ σχέδιά μου, καὶ τὸ ὁποῖον ἐγὼ δὲν προεκάλεσα· τόσον δὲ εἶναι τοῦτο βέβαιον, καθ' ὅσον καὶ πρὸς τὸν Διοικητὴν 'Ακαρνανίας, ἅμα μαθὼν τὰ ἐνεργούμενα ὑπὸ

(1) 'Η Κυβέρνησις Μεταξᾶ δηλαδή.

(2) Χρυσοῦν 'Αριστεῖον ἔλαβον ἐλάχιστοι, κορυφαῖοι προσωπικότητες τοῦ ἀγῶνος. Δι' αὐτὸ κατὰ τὰς συζητήσεις τῆς Συνελεύσεως, δὲν ἔγιναν καταγγελίαι περὶ κακῆς ἀπονομῆς αὐτῶν, οὔτε ἐπιλαμβάνεται αὐτῶν τὸ σχετικὸν ψήφισμα.

τῶν ἀντιπάλων τοῦ Γρίβα κατὰ τῶν ἐκλογικῶν αὐτοῦ δικαιωμάτων, ἀπέστειλα νὰ τηρήσῃ αὐτὰ ἀκέραια, ἀμερολήπτως ἐπιτηρῶν τὴν ἐκλογήν. (1)

Ἥμαρτον οἱ εἰσαγγελεῖς

Τὰ κατὰ τὸν Κ. Μαυρομμάτην ἀγνοῶ καθ' ὁλοκληρίαν καὶ τοῦτο ἀποδεικνύεται ἀπὸ ἰδιαιτέραν ἐπιστολὴν τοῦ Διοικητοῦ Ἀκαρνανίας, ὅστις ὡς ἄνθρωπος γνωρίζων τοῦ Ὑπουργείου τὸ ἀδιάφορον ἐπὶ τῶν ἐκλογῶν πνεῦμα, μοὶ ἔγραφε, ὅτι διὰ τῆς εἰδοποιήσεως τῆς κατ' αὐτοῦ ἐκδόσεως ἐντάλματος συλλήψεως θέλει με λυπήσει· τὰ αὐτὰ ἐφαρμόζονται καὶ διὰ τὸν Κ. Γουλιμῆν· ἡ καταδιώκουσα τούτους δικαστικὴ ἐξουσία ἦτον ἀνεξάρτητος καὶ ἂν οἱ διευθύνοντες αὐτὴν εἰσαγγελεῖς ἥμαρτον, ἠδύναντο νὰ κατηγορηθῶσιν ὑπὸ τῶν ἀδικηθέντων, καὶ τιμωρηθῶσι· τῶν ἁμαρτημάτων δὲ τούτων δὲν εἶναι παντάπασι τὸ Ὑπουργεῖον ὑπεύθυνον.

Ἐπὶ τῆς προσαφθείσης σπατάλης τῶν γραμματίων θέλω διηγηθῆ κατὰ προσθήκην γεγονὸς συντεῖνον εἰς τὴν ἀντίκρουσιν τῆς κατηγορίας. Οἱ πληρεξούσιοι Ὕδρας ἐζήτησαν γραμμάτιον διὰ τὴν ὀρφανὴν τοῦ Ἀντωνίου Ραφαλιά, ἀνθρώπου, ὅστις, ἂν ἔζη ἤδη ἤθελεν εἶναι Ναύαρχος, τὴν παραχώρησιν ὅμως αὐτοῦ ἠρνήθην, διότι ὁ πατὴρ αὐτῆς εἶχεν ἀποθάνει πρὶν ἢ συνταχθῆ τὸ μητρῶον, καὶ κατὰ συνέπειαν δὲν ἦτον ἐν αὐτῷ ἐγγεγραμμένος. Εἰς τοὺς αὐτοὺς πληρεξουσίους ἠρνήθην τὴν ἀπονομὴν ἀριστείων κατά τινα αὐτῶν κατάλογον μέχρις οὗ ὁ Κ. Γ Κουντουριώτης, ὁ πρότερον ζητήσας τοιαῦτα, στείλει τὸν δι' αὐτὰ κατάλογον, καὶ τοῦτο διὰ νὰ προλάβω πᾶν κατόπιν παράπονον ὅτι ἔδωκα αὐτὰ διὰ τὰς ἐκλογάς.

Ὁ σχηματισμὸς Γερουσίας

Ἐκατηγορήθην, ὅτι ἀνέστειλα ἐπὶ τοσοῦτον τὰς ἐκλογὰς ἐναντίον ρητῆς τοῦ Συντάγματος διατάξεως· ἐπὶ αὐτοῦ Κύριοι ἀποφανθῆτε κατὰ συνείδησιν, καὶ αὐτὴν σχηματίσατε ἀπὸ τὸ ἑξῆς γεγονός, τὸ ὁποῖον ἀποδεικνύει κατὰ πόσον αὕτη ἐγένετο ἀνεξαρτήτως τῆς θελήσεως τοῦ Ὑπουργείου· προκειμένου τοῦ διορισμοῦ (2) τῶν γερουσιαστῶν κατὰ τὴν 14 Ἰουνίου, ὅπως ὑπάρχει ἐσχηματισμένη ἡ Γερουσία κατὰ τὴν 18 τοῦ αὐτοῦ, ἡμέραν τῆς συγκαλέσεως τῶν Βουλῶν κατὰ τὸ Σύνταγμα, μετέβην εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Κ. Μεταξᾶ διὰ νὰ ἐρωτήσω αὐτὸν ἂν συγκατατίθεται νὰ διορισθῆ Γερουσιαστής. Ἐρωτηθεὶς παρ' αὐτοῦ διατὶ ἐπισπεύδω τον σχηματισμὸν αὐτῆς ἀπεκρίθην ὅτι ἐπισπεύδω αὐτόν, διότι ἤγγισεν ἡ συγκάλεσις τῶν Βουλῶν κατὰ τὸ Σύνταγμα· ὁ μὴ ἔγκαιρος σχηματισμός, Κύριοι, τῆς Γερουσίας ἤθελε φέρει εὐθύνην πολλὴν εἰς τὸ Ὑπουργεῖον, οὐχὶ δὲ καὶ ἡ συγκάλεσις τῆς Βουλῆς, τῆς ὁποίας ἡ ἐπὶ τοσοῦτον ἀναστολὴ ἐγένετο διὰ τὰς διαιρέσεις καὶ τὰ πάθη ὑπὸ τὴν ἐπήρειαν τῶν ὁποίων ἐνηργήθησαν αἱ ἐκλογαί.

Εἶπον, ὅτι τὸ Ὑπουργεῖον ζητεῖ νὰ δικασθῆ παρὰ τῆς Γερουσίας ἐνῷ αὕτη εἶναι ἀναρμοδία· τὰ περὶ συνθέσεως τοῦ Σώματος τούτου τὰ ὁποῖα ἤδη θέλω σᾶς ἐκθέσει, θέλουσι ἀνασκευάσει καὶ τὴν ἰδέαν αὐτήν. Ἡ Γερουσία κατὰ τὸ σχέδιον τοῦ Συντάγματος διωρίζετο παρὰ τοῦ Βασιλέως ἐπὶ τῇ προτάσει τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, ἀπεφασίσθη ὅμως παρὰ τῆς Συνελεύσεως νὰ διορίζηται παρὰ τοῦ Βασιλέως μόνον ἐπὶ τῇ ἁπλῇ προσυπογραφῇ τοῦ Πρωθυπουργοῦ, καὶ τοῦτο διὰ νὰ φέρῃ οὗτος τὴν εὐθύνην. ἂν οἱ διορισθέντες δὲν φέρωσι τὰ προσόντα· τὸ Ὑπουργεῖον συνέταξε τότε κατάλογον τῶν φερόντων τὰ ὑπὸ τοῦ Συντάγματος ἀπαιτούμενα προσόντα, ἐκ διακοσίων σχεδὸν ὀνομάτων καὶ τοῦτον ὑπέβαλλεν εἰς τὸν Βασιλέα ὅστις ὠνόμασε τοὺς διορισθέντας. Τὸ Ὑπουργεῖον λοιπὸν δὲν διώρισεν τὴν Γερουσίαν, ἀλλ' ὁ Βασιλεὺς κατὰ τὸ Σύνταγμα.

Ἀνεξάρτητον

Τοῦ σώματος τούτου τὴν ἀνεξαρτησίαν ὅμως, Κύριοι (1) σᾶς ὑποδεικνύουσιν αὐταὶ αἱ Ἀντιπροεδρικαὶ ἐκλογαί, κατὰ τὰς ὁποίας διωρίσθησαν Ἀντιπρόεδροι φίλοι τοῦ Ὑπουργείου τοῦ Μαρτίου μὲ πλειονοψηφίαν μιᾶς μόνον ψήφου· καὶ κατὰ τοῦτο τὸ Ὑπουργεῖον τοῦ Μαρτίου θέλει ἔχει πλειοψηφίαν εἰς τὴν Γερουσίαν, μετὰ τὴν ἐξαίρεσιν τῶν συγγενῶν τοῦ Ὑπουργείου ἐκείνου καί τινος μέλους αὐτοῦ.

Ἀναλογισθῆτε ὅμως, Κύριοι, ὅτι ἂν κηρύξητε τὸ σῶμα τοῦτο ἀναρμόδιον, θέλετε περιπέσει εἰς τὴν αὐτὴν περίπτωσιν πολλάκις. Τὸ σῶμα τοῦτο σύγκειται ἐξ ἀνθρώπων γηραιῶν καὶ πολλῶν νοσούντων ἐκ τῶν περιστάσεων τοῦ ἀγῶνος· οὗτοι θέλουσι βαθμηδὸν ἐκλείψει· τότε ἐν Ὑπουργεῖον διαρκές, τὸ ὁποῖον θέλει ἀναπληρώσι τοὺς ἐλλείποντας οἵτινες θέλουσιν εἶσθαι πλείους τοῦ ἡμίσεος ἀριθμοῦ, δὲν θέλει δικασθῆ παρ' αὐτῆς καὶ αὕτη θέλει εἶσθαι καὶ τότε ἀναρμοδία!

Οἱ διορισμοὶ γερουσιαστῶν

Ἀντικρούων δὲ καὶ τὰ ρηθέντα ὑπό τινος, ὅτι δὲν ὑπάρχουσι τὰ εἰδικὰ τῶν διορισθέντων διατάγματα καὶ τὴν ὁμολογίαν τοῦ Πρωθυπουργοῦ, ὅτι δὲν εὑρίσκονται τὰ σχέδια, τούτων, σᾶς παρατηρῶ ὅτι ὁ Κ. Κωλέτης κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ διορισμοῦ του, μὴ δυνηθεὶς νὰ εὕρῃ αὐτὰ μὲ ἠρώτησε διά τινος, ἐγὼ δὲ τὴν 17 Σεπτεμβρίου ἀπεκρίθην, ὅτι ὅλα τὰ ἰδιαίτερα Διατάγματα ὑπὸ τὴν ἡμερομηνίαν τοῦ Γενικοῦ Διατάγματος, ἐδόθησαν εἰς τὸν Βασιλέα, διὰ νὰ ὑπογραφῶσι· τὰ πλεῖστα τούτων ἐπεστράφησαν ἐπί τινων εὐαρίθμων ἐγένοντο παρατηρήσεις τινὲς ὑπὸ τοῦ Βασιλέως ἰδιοχείρως καὶ τοῦτο ἐπέφερε τὴν ἀναβολὴν τῆς δημοσιεύσεως αὐτῶν· εἶχον ὅμως συντάξει σημείωσιν τούτων τὴν ὁποίαν μετὰ τῶν λοιπῶν ἐγγράφων ἔπεμψα πρὸς αὐτὸν διά τινος ὅστις, μὲ ἐβεβαίωσεν ὅτι ἐπέδωκεν αὐτὰ πρὸς αὐτόν. Τὰ προσόντα τῶν διορισθέντων ἐγνώριζε καὶ ὁ Κ. Κωλέττης, διότι ἐτήρει ἀντίγραφον, τοῦ γενικοῦ καταλόγου τοῦ τότε συνταχθέντος, τὸν ὁποῖον καὶ πρὸς αὐτὸν ἔπεμψα νὰ προσθέσῃ τινας ἂν τυχὸν ἐλησμονήθησαν ὑφ' ἡμῶν. Προσεβλήθη

---

(1) Ἀστήρικτοι δικαιολογίαι τοῦ Μαυροκορδάτου. Δεῖγμα τῶν αὐθαιρεσιῶν τῆς Κυβερνήσεως εἰς τὰς ἐκλογὰς ἐκείνας, παρέχει ἐπιστολὴ τοῦ ὑπουργοῦ Α. Λόντου πρὸς τὸν μοίραρχον Πανταζόπουλον, εἰς τὴν ὁποίαν μεταξὺ ἄλλων γράφει:

«Καὶ ἂν ὑπάρχωσιν οἱ μὴ θέλοντες νὰ μὲ ψηφοφορήσωσιν, μεταχειρίσου κατ' αὐτῶν τὴν μπαγιονέτταν!» Ἐχαρακτήριζε δὲ «ὡς τέρατα ἀνθρωπόμορφα, οὐχὶ πλάσματα τοῦ Κυρίου», ὅσους δὲν θὰ «τὸν ἐψήφιζαν». Ὁ μοίραρχος Πατρῶν ἔστειλε τὰς Ὑπουργικὰς ἐπιστολὰς εἰς τὸν Βασιλέα, ὅστις εὑρέθη ἠναγκασμένος νὰ ἀναθέσῃ εἰς τὸν Σπυρ. Τρικούπην καὶ τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Δικαιοσύνης.

(2) Οἱ γερουσιασταὶ διωρίζοντο ὑπὸ τοῦ Βασιλέως, ὅπως ἀναφέρεται εἰς τὸ σχετικὸν κεφάλαιον τῶν συζητήσεων τῆς συντακτικῆς συνελεύσεως.

---

(1) Θὰ καταδειχθῆ ἀργότερον ὅτι πολλάκις οἱ διωρισμένοι ὑπὸ τοῦ Βασιλέως γερουσιασταί, ἐπέδειξαν ἔναντι αὐτοῦ μεγαλυτέραν ἀνεξαρτησίαν, ἀπὸ τοὺς ἐκλεγομένους ὑπὸ τοῦ λαοῦ βουλευτάς.

ὁ ἀπὸ πλείους τῶν εἴκοσιν ἑπτά, (1) ἄνευ ἀνάγκης σχηματισμὸς τῆς Γερουσίας, ἀλλὰ καὶ τοῦτο ἀντικρούεται διὰ τῶν ἑξῆς· Ὁ Βασιλεὺς ἔχων ὑπ' ὄψιν τὰς εἰς τὴν Συνέλευσιν γενομένας προτάσεις περὶ τοῦ διορισμοῦ τῶν Γερουσιαστῶν, κατὰ τινας μὲν κατὰ νομούς, καὶ κατ' ἄλλους κατὰ τμήματα, ἐσυμβίβασεν εἰς τὸν διορισμὸν τὰς προτάσεις αὐτῶν· ἐπειδὴ δὲ ἐκ τῶν διορισθέντων τινὲς δὲν ἐδύναντο νὰ συνέρχωνται διὰ τὴν ἡλικίαν ἢ νόσημα, διώρισε πλείους τῶν 27 διὰ νὰ ἀναπληρῶνται καὶ οὗτοι καὶ νὰ ὑπάρχη ὁ ἀπαιτούμενος πρὸς συνεδρίασιν ἀριθμός· εἰς τὸν ἀριθμὸν τοῦτον, ἂν προσθέσητε καὶ ἕνα ἐξ' ἑκάστου τῶν σωματείων, τῶν ἀποκλεισθέντων κατὰ τὴν Συνέλευσιν τῆς Βουλῆς, (2) θέλετε εὕρει τὸν ἀριθμὸν τῶν διορισθέντων.

Ἡ πυρπόλησις τοῦ στόλου

Ἐπειδὴ ὅμως καὶ Ὑπουργικαὶ ἐφημερίδες καί τινες ἀπὸ τοῦ βήματος εἶπον ἐν παραδείγματι, τὰ περὶ τῆς πυρπολήσεως τοῦ στόλου, (3) κρίνω ἀναγκαῖον νὰ σᾶς εἴπω καὶ περὶ τούτου τινά.

Ἐσεβάσθην πάντοτε τὸν Κυβερνήτην διὰ τὰς ἀρετὰς καὶ προτερήματα αὐτοῦ, καὶ μᾶλλον φίλος ἢ ἐχθρὸς αὐτοῦ ἤμην, διὰ τοῦτο καὶ προθύμως ἠσπάσθην τὴν περὶ ἀνυψώσεως ἀνδριάντος ἐν τῇ Ἐθνοσυνελεύσει πρότασιν καίτοι ἀκαίρως γενομένην· δὲν ἤμην συντάκτης τοῦ «Ἀπόλλωνος» (4) ἀλλὰ μάλιστα διαμένων τότε εἰς Τῆνον παρὰ τῷ Κ. Δρόσῳ καὶ συνετέλεσσα πολλάκις εἰς τὴν κατεύνασιν τῆς ἐξάψεως τῶν συνταττόντων αὐτῶν. Ἤμην εἰς Ὕδρα ὅταν ὁ Κ.Σ. Βουδούρης ἔφερε τὴν εἴδησιν, ὅτι διετάγη παρὰ τοῦ Κυβερνήτου νὰ ὁπλισθῇ τὸ Πολεμικὸν πλοῖον «Ἡ Ἑλλὰς» καὶ νὰ ἀποκλείσῃ τὸν Λιμένα τῆς Ὕδρας· μαθὼν τότε, ὅτι ἡ τοπικὴ ἀρχὴ ἀπέκλεισε πρότερον τὸν λιμένα τοῦτον, ὑπῆγον παρὰ τῷ Ναυάρχῳ ἔνθα εὗρον καὶ τοὺς Κ.Κ. Κουντουριώτας (5), Α. Κριεζῆν καὶ Σ. Βουδούρην, ἀποφασίζοντας τότε περὶ τῆς πυρπολήσεως τοῦ στόλου (6). Ἐγὼ εἰς τὴν σύσκεψίν των ἐκείνην οὐδὲν ἔλαβον μέρος, καὶ τοῦτο μαρτυροῦσιν αὐτοὶ οἱ ἴδιοι.

Βρασμὸς παθῶν

Τὰ δεινὰ τοῦ Ὑπουργείου τῆς 29 Μαρτίου, δὲν ἐπέφερε τὸ Ὑπουργεῖον αὐτό, οὐδὲ τῶν λυπηρῶν διατρεξάντων εἶναι τοῦτο αἴτιον· οἱ πληρεξούσιοι ἐξελθόντες εἰς τὰς ἐπαρχίας μετὰ τὴν διάλυσιν τῆς Συνελεύσεως διῃρημένοι κατὰ τὰς ἀρχὰς ἐντεῦθεν ἐπεξέτειναν τὸν βρασμὸν τοῦτον τῶν παθῶν· ὁ διαπληκτισμὸς οὗτος ἐγένετο μεταξὺ τῶν παλαιόντων εἰς τὰς ἐκλογὰς ἀνθρώπων, καὶ οἱ φόνοι ἦταν συνέπεια τῶν τοπικῶν παθῶν καὶ τῶν ἐκλογῶν, αἵτινες καὶ ἤδη ἂν ἐνεργηθῶσι θέλουσι συνοδευθῆ μὲ φόνους

Τὸ Ὑπουργεῖον ἐπεμβὰν πρὸς διατήρησιν τῆς δημοσίου τάξεως καὶ διάλυσιν τῶν παλαιόντων ἐπρόλαβε πολλὰ ἀπευκταῖα καὶ ἴσως ἄνευ τούτου ἤθελον φονευθῆ πλείους τῶν φονευθέντων· τὰ Μεσσηνιακὰ ἐπίσης, Κύριοι, ἦσαν ἀποτέλεσμα τῆς πολλῆς ἐκεῖ τῶν παθῶν ἐξάψεως, ἥτις ὑποθάλπεται καὶ ἀπὸ τὸ πνεῦμα αὐτῶν τῶν κατοίκων, τῶν καὶ κατὰ τὴν ἀρχαιότητα φιλοταράχων, καὶ εἰς τοῦτο πιθανῶς ἐπιρρέει τὸ κλῖμα.

Αὐτὰ εἶναι τὰ λυπηρὰ διατρέξαντα, τὰ ὁποῖα ὁ Βασιλεὺς εἰς τὸν λόγον Αὐτοῦ πρὸς ὑμᾶς ἀναφέρει, καὶ περὶ τούτων πρέπει καὶ ὑμεῖς νὰ ἀπαντήσητε μὴν ἀνεχόμενοι νὰ ἀποδώσητε αὐτὰ εἰς τὸ Ὑπουργεῖον· τελευτῶν τοῦ λόγου σᾶς παρατηρῶ, Κύριοι, ὅτι ἡ φροντίς μου ἦταν πάντοτε περὶ τῆς παγιώσεως τοῦ Συντάγματος, ἡ συμμετοχὴ τῶν δημοσίων πραγμάτων, καὶ ἰδίως ὅτε προσεκλήθην νὰ σχηματίσω τὸ Ὑπουργεῖον τῆς 29 Μαρτίου, ἀείποτε ἐβάρυνε τὴν καρδίαν μου τὸ δὲ βάρος τοῦτο ἀφῆκα ἤδη ἰδιωτεύων· ἐκεῖνο περὶ οὗ φροντίζω εἶναι ἡ εὐημερία τοῦ ἔθνους καὶ εἰς τοῦτο θέλετε φθάσει ἀφίνοντες τὰ πάθη, καὶ τοὺς ἐρεθισμούς.

Ὁ Κωλέτης (1)

Ὁ Πρόεδρος τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, λαβὼν τὸν λόγον εἶπε· μετὰ τὸ πέρας τῶν ἐργασιῶν τῆς Συνελεύσεως ἐπεφορτίσθην μετὰ τοῦ κ. Μαυροκορδάτου νὰ σχηματίσω τὸ ὑπουργεῖον, ἀλλ' ἀφοῦ ἐσκέφθην πατριωτικῶς, ἐγὼ ἀπεσύρθην, μέν, στοχασθεὶς ὅτι μετὰ τὴν ἐγκαθίδρυσιν τοῦ Συνταγματικοῦ πολιτεύματος, ἀπαιτεῖται σύμπνοια καὶ εἰρήνη, εἶπον εἰς τὸν κ. Μαυροκορδάτον νὰ λάβῃ μόνος του μέρος καὶ θέλω τὸν συντρέξει· μετὰ τὴν τοιαύτην ἀπόφασιν, τῆς ὁποίας σκοπὸς ἦτο ἡ πλήρης καὶ καλὴ ἐφαρμογὴ τοῦ Συντάγματος, ἑπόμενον ἦτο νὰ τρομάξω διὰ τὰ ἀναφερόμενα, ἐν ταῖς ἐκ Μεσσηνίας καὶ Τριπόλεως ἐπιστολαῖς τὰς ὁποίας ἔλαβον ἐν Ναυπλίῳ· αὐτὰς ἀναγνοὺς ἔπεμψα πρὸς τὸν κ. Μαυροκορδάτον διὰ νὰ ἴδῃ ἐὰν ἀληθεύωσι τὰ ἐν αὐταῖς καὶ νὰ λάβῃ μέτρον κατάλληλον, ἀλλ' οὔτε τὸν ἀστυνόμον Τριπόλεως ἐγνώριζον, οὔτε τὸν δήμαρχον, ἀφοῦ ὁ-

---

(1) Ὁ ὁρισθεὶς ὑπὸ τῆς Συνελεύσεως ἀριθμός.

(2) Τῶν ἑτεροχθόνων Μακεδόνων, Σουλιωτῶν κ.λ.π.

(3) Κατηγορήθη δηλαδὴ ὁ Μαυροκορδάτος κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ προεκλογικοῦ ἀγῶνος, ὡς συνυπεύθυνος διὰ τὴν πυρπόλησιν τῆς ναυαρχίδος τοῦ στόλου φρεγάδας Ἑλλάς». Ἡ πυρπόλησις ἐγένετο κατὰ διαταγὴν τοῦ Α. Μιαούλη ἀρνηθέντος νὰ παραδώσῃ αὐτὴν εἰς τὰ ὑπὸ τὸν Κ. Κανάρην κυβερνητικὰ στρατεύματα. Ὁ Μαυροκορδάτος δὲν ἦτο ἀμέτοχος εὐθυνῶν διὰ τὴν «ἀκραίαν», παθολογικὴν ἀντίδρασιν ἐναντίον τοῦ Καποδίστρια τῶν προκρίτων τῆς Ὕδρας κυρίως.

(4) Ἐφημερίδος ἐκδιδομένης εἰς Ὕδραν καὶ ἀσκούσης δριμυτάτην πολεμικὴν κατὰ τοῦ Καποδίστρια.

(5) Λάζαρον καὶ Γεώργιον. Ὁ δεύτερος ὑπῆρξε πάντοτε πειθήνιον ὄργανον τοῦ ἀδελφοῦ του.

(6) Ἡ ὁμολογία αὐτὴ ἔχει ἰδιαιτέραν σημασίαν διότι ἡ πυρπόλησις ἀπεδόθη εἰς τὸν Μιαούλην ἐν στιγμαῖς πάθους ἐνεργοῦντα.

(1) Διὰ νὰ διατηρηθῇ αὐτούσιον τὸ κείμενον τῶν Πρακτικῶν τῆς Βουλῆς, εἰς τὰ ὁποῖα ὅπως ἐγράψαμε ἤδη, δὲν ἀναφέρονται τὰ ὀνόματα τῶν ῥητόρων, προτιμοῦμεν νὰ ἀναγράφομεν αὐτὰ ὑπὸ μορφὴν ὑποτίτλων·

Ἰωάνης Κωλέτης (1774–1847. Ἐγεννήθη εἰς Συράκον Ἠπείρου, Σπουδάσας ἰατρικὴν εἰς Ἰταλίαν, διετέλεσεν ἰατρὸς τῆς αὐλῆς τοῦ Ἀλῆ Πασᾶ, ὅπου ἀπέκτησε πολλὰς ἕξεις ἐκ τῶν ῥαδιουργιῶν τοῦ περιβάλλοντος ἐκείνου. Κατῆλθεν εἰς τὴν ἀγωνιζομένην Ἑλλάδα τὸ 1822. Ἔλαβε μέρος εἰς τὰς στρατιωτικας ἐπιχειρήσεις τῆς Εὐβοίας τὸ 1823. Ἀνεμίχθη εἰς τὴς πολιτικὴν προστεθεὶς εἰς τὴν ὑπὸ τὸν Γ. Κουντουριώτην μερίδα τῶν προκρίτων, συντελέσας εἰς τὴν ἧτταν τῶν ἀντιπάλων του κατὰ τὸν ἐμφύλιον πόλεμον. Ἐπὶ Καποδιστρίου διωρίσθη ὑπουργὸς Στρατιωτικῶν. Μετὰ τὴν δολοφονίαν τοῦ Κυβερνήτου, μετέσχε τῆς σχηματισθείσης μὲ τον Αὐγουστίνον Καποδίστριαν καὶ τὸν Κολοκοτρώνην τριμελοῦς διοικητικῆς ἐπιτροπῆς. Διωρίσθη ὑπουργὸς Ναυτικῶν καὶ Στρατιωτικῶν κατὰ τὴν περίοδον τῆς ἀπολύτου μοναρχίας τοῦ Ὄθωνος. Κοτόπιν ἐτοποθετήθη πρεσβευτὴς εἰς Παρισίους ὁπόθεν ἐπέστρεψε τὸ 1843. Ἦτο ἀρχηγὸς τοῦ Γαλλοφίλου κόμματος. Ἀπέθανεν ὡς πρωθυπουργὸς τὸ 1847.

Τόσον κατὰ τὴν πρεσβευτικήν του ὑπερεσίαν εἰς Γαλλίαν ὅσον καὶ καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς πολιτικῆς του σταδιοδρομίας, δὲν ἀπέβαλεν τὸ ἐθνικὸν ἔνδυμα, τὴν γραφικὴν φουστανέλλαν.

μως ἐπληροφορήθην ἐκεῖθεν, ὅτι οὗτοι εἶναι ταραξίαι καὶ τὰ τοιαῦτα, εἶπον ὅτι πρέπει νὰ παυθῶσιν οἱ τοιοῦτοι· εἶναι ἀληθὲς ὅτι ὁ κ. Μαυροκορδάτος μοὶ ἔστειλεν ἕνα κατάλογον ἐν ᾧ ἦσαν σημειωμένοι οἱ ἔχοντες τὰ προσόντα τοῦ Γερουσιαστοῦ, εἰς τὸν ὁποῖον ἓν μόνον ὄνομα ἁπλῶς προσέθηκα καὶ μετὰ τοῦτο ἐπέστρεψα αὐτόν. Μετὰ τὸν διορισμὸν δ' ὡς πρωθυπουργοῦ μοὶ ἔστειλεν ὁ κ. Μαυροκορδάτος τὰ πρακτικὰ τοῦ πρώην ὑπουργικοῦ Συμβουλίου ἐσφραγισμένα, τὰ ὁποῖα ἀπεσφράγισα παρόντων καὶ τῶν ἄλλων συνυπουργῶν· τότε ἐγένετο λόγος περὶ τῆς μὴ δημοσιεύσεως τῶν προσόντων τῶν Γερουσιαστῶν, ἀλλ' ἐν αὐτοῖς σχέδια τῶν διπλωμάτων δὲν εὑρέθησαν, καὶ περὶ τούτου εἰδοποιήθη ὁ κ. Μαυροκορδάτος.

Ὁ Κανέλλος Δεληγιάννης

Ἐνταῦθα ὁ Πρόεδρος καταλιπὼν τὴν ἕδραν του εἰς τὸν Ἀντιπρόεδρον, ἠγόρευσεν ἐπὶ τοῦ ζητήματος ὡς ἑξῆς· «ἀπὸ τὴν συζήτησιν τοῦ προκειμένου ζητήματος ἐπὶ πολὺ ἀπησχολήθημεν, καὶ συγχωρέσατέ μοι νὰ εἴπω ἐρρέθησαν καὶ πλείω τῶν δεόντων. Αἱ σκέψεις ὅτι ἡ διαιώνισις τῶν ἐρεθισμῶν καὶ παθῶν ἀντίκειται εἰς τὴν ζητουμένην καὶ ποθητὴν εὐημερίαν τοῦ ἔθνους, καὶ ὅτι ἀρκούντως τὰ γενόμενα ἱκανοποιοῦνται διὰ τῶν μέχρι τοῦδε ρηθέντων, μὲ πείθουσι, Κύριοι, νὰ σᾶς παρατηρήσω ἐντεῦθεν, ὅτι φρονῶ ἀξιοπρεπὲς καὶ δίκαιον νὰ συμβαδίσωμεν μὲ τὸν πρὸς ἡμᾶς λόγον τοῦ ἀγαθοῦ Βασιλέως μας καὶ νὰ ἀποφανθῶμεν ἐπὶ τοῦ προκειμένου ὑπὸ τὴν ἐπήρειαν τῆς ἐπιεικείας καὶ μετριότητος.

Ἀναλογισθῆτε, Κύριοι, ὅτι ἐπὶ τῆς ἀπαντήσεως τῆς Βουλῆς θέλουσι σταματήσει οὐ μόνον οἱ ὀφθαλμοὶ ἡμῶν αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ ἐκεῖνοι ὅλου τοῦ εὐρωπαϊκοῦ κόσμου, καὶ ὅτι πᾶσα ἐν αὐτῇ καταφορὰ θέλει ἐπισφραγήσει πᾶσαν καθ' ἡμῶν ἰδέαν. Μὲ τὴν ἐπιθυμίαν μου ταύτην σύμφωνον βλέπω τὴν δευτέραν ἐκ τῶν δύο συγχωνευθεισῶν τροπολογιῶν, καὶ ταύτης τὴν παραδοχὴν ἐπεθύμουν μέ τινα διόρθωσιν ὡς ἑξῆς:

Τὰ λυπηρὰ

«Τὰ παρὰ τοῦ Ὑπουργείου τῆς 29 Μαρτίου κατὰ τὰς ἐκλογὰς ἐνεργηθέντα εἶναι τῷ ὄντι λυπηρά, ἀλλ' ἡ Βουλή, ἐκτιμῶσα τὰ γενναῖα τοῦ Βασιλέως αἰσθήματα, παραπέμπει εἰς λήθην τὸ δυσάρεστον παρελθὸν καὶ σπεύδει ὁμοθυμαδὸν εἰς τὴν ἐμβριθῆ σύσκεψιν τῶν γενικῶν συμφερόντων τοῦ Κράτους».

Ἀκολούθως ἀποφανθείσης τῆς Βουλῆς ὅτι ἐφωτίσθη, ἀνεγνώσθησαν παρὰ τοῦ Γραμματέως αἱ δύο τυπωμέναι τροπολογίαι, ἔχουσαι οὕτω:

Α! «Λυπηραὶ τῷ ὄντι εἰσί, Βασιλεῦ αἱ ἀναμνήσεις, τῶν παρὰ τοῦ Ὑπουργείου τῆς 29 Μαρτίου ἐνεργηθεισῶν παρανόμων ἐπεμβάσεων κατὰ τὰς βουλευτικὰς ἐκλογάς, καὶ τῶν διαφόρων δεινῶν ὅσα κατὰ συνέπειαν τῶν ἐπεμβάσεων τούτων ὑπέστη τὸ ἔθνος. Ἀλλ' ἐκτιμῶσα ἡ Βουλὴ τὰ γενναῖα τοῦ Βασιλέως αἰσθήματα, ἀποστρέφει τὸ πρόσωπόν της ἀπὸ τῶν λυπηρῶν ἐκείνων σκηνῶν, καὶ εὐχομένη τὴν ἐξάλειψιν αὐτῶν ἀπὸ τῆς μνήμης τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ, σπεύδει εἰς τὴν ἐπιμέλειαν κρατίστων αὐτοῦ συμφερόντων. Καθισταμένης κοινῆς τῆς πρὸς τὰ καλὰ ἁμίλλης, τηρουμένων τῶν νόμων καὶ ἀνθούσης τῆς ἀρετῆς, οὕτω βεβαιότερον θέλομεν εἰσέλθει εἰς τὴν ὁδὸν τῆς εὐδαιμονίας, καὶ θαρραλαιότερον θέλομεν ἐπικαλεσθῆ τὴν χάριν τοῦ Ὑψίστου πρὸς ἀπαρτισμὸν τοῦ ἔργου τῆς θείας αὐτοῦ προνοίας».

Β! «Τὰ ἐπὶ τοῦ Ὑπουργείου τῆς 29 Μαρτίου διατρέξαντα εἶναι τῷ ὄντι λυπηρά· ἀλλ' ἡ Βουλὴ ἐκτιμῶσα τὰ γενναῖα τοῦ Βασιλέως αἰσθήματα, παραπέμπει εἰς λήθην τὸ δυσάρεστον παρελθὸν καὶ σπεύδει ὁμοθυμαδὸν εἰς τὴν ἐμβριθῆ σύσκεψιν τῶν γενικῶν συμφερόντων τοῦ Κράτους».

Μετὰ μικρὰν δὲ συζήτησιν περὶ τῆς θέσεως τοῦ ζητήματος ἀπεφασίσθη οὕτω νὰ τεθῇ «τὴν πρώτην ἢ τὴν δευτέραν τροπολογίαν παραδέχεται ἡ Βουλή;» Γενομένης δὲ ψηφοφορίας δι' ἀναστάσεως, ἐγένετο παραδεκτὴ ἡ πρώτη.

Ἐπομένως ὁ Πρόεδρος ἀνήγγειλεν ὅτι ἡ Βουλὴ παρεδέχθη ὡς ἕβδομον παράγραφον τοῦ σχεδίου τῆς ἀπαντήσεως τὴν πρώτην τροπολογίαν.

Ἀκολούθως διέλυσε τὴν συνεδρίασιν τὴν 5 ὥραν μ.μ. προσθεὶς ὅτι ἀντικείμενον τῆς προσεχοῦς συνεδριάσεως εἶναι ἡ ἀνάγνωσις τῆς ἐγκριθείσης ἀπαντήσεως πρὸς τὸν Βασιλικὸν λόγον καὶ ἡ κλήρωσις τῆς ἐπιτροπῆς ἥτις θέλει παρουσιάσει αὐτὴν πρὸς τὴν Α.Μ.

Ὁ Πρόεδρος
ΚΑΝΕΛΛΟΣ ΔΕΛΗΓΙΑΝΝΗΣ

Η ΕΚΛΟΓΗ ΥΔΡΑΣ

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 16ης ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 1845

Μετὰ ταῦτα ὁ εἰσηγητὴς τοῦ Δ΄ Τμήματος ἀνέγνω τὴν περὶ τῆς ἐξελέγξεως τῆς ἐκλογῆς τῶν Βουλευτῶν Ὕδρας ἔκθεσιν τοῦ Τμήματος, ἔχουσαν οὕτω.

Τὸ Δ! Τμῆμα τῆς Βουλῆς.

Συγκείμενον παρὰ τῶν Κ.Κ. Ἀναστασίου Μαυρομιχάλη Προέδρου, Ν. Κριεζώτου. Ν. Μπούκουρα, Μ. Καΐρου, Διομ. Κυριακοῦ Ι. Γιολδάση, Γ. Γριζάνου. Π. Ι. Κυριακοῦ, Β. Δημητρακοπούλου Ἰ. Ρεβελιώτου, Ι. Ταταράκη, Κ. Οἰκονομοπούλου καὶ Γ. Φεγγαρᾶ Γραμματέως παρόντων, καὶ τῶν Κ.Κ. Ι. Βλάσση, Ν. Ζέρβα καὶ Ι. Χαραμῆ ἀπόντων.

Συνελθὸν τὴν 27 καὶ 31 τοῦ παρελθόντος Ἰανουαρίου τὴν 5,10 καὶ 16 τρέχοντος Φεβρουαρίου ἐν τῷ Βουλευτικῷ καταστήματι, ἔλαβεν ὑπ' ὄψιν τὰ πρακτικὰ τῆς Βουλευτικῆς ἐκλογῆς τῆς νήσου Ὕδρας καὶ τὰς ἀνακριτικὰς πράξεις τῆς Βουλευτικῆς ἐπιτροπῆς ἀποσταλείσης εἰς Ὕδρα δι' ἀποφάσεως τῆς Βουλῆς, κατὰ γνωμοδότησιν τῆς ἐξελεγκτικῆς ἐπιτροπῆς ὑπ' ἀριθ. 36.

Ὁ ἐκλεκτικὸς κατάλογος

«...Ὁ ἐκλεκτὸς κατάλογος συνταχθεὶς τὴν α΄ Μαΐου 1844 παρὰ τοῦ δημαρχιακοῦ παρέδρου καὶ τῶν ἱερέων, περιέχων 2804 ὀνόματα ἐξετέθη ἀπὸ τῆς 3 μέχρι τῆς 12 διὰ τὰ παράπονα καὶ ἀπὸ τὰς 13 μέχρι τῆς 17 τοῦ αὐτοῦ διὰ τὰς ἀντιρρήσεις· τὸ δὲ ὁρκωτικὸν δικαστήριον ἀφήρεσεν 9 ὀνόματα καὶ προσέθηκεν ἄλλα 138. Ἀλλ' ὁ Δημ. Λαζαρίμος δημοτικὸς σύμβουλος πάρεδρος καὶ ἐπαρχιακὸς σύμβουλος δὲν ἔλαβε ποσῶς μέρος εἰς τὰς ἀνωτέρω πράξεις.

8ήμερος ἐκλογὴ

Ἐκ τῶν ὡς ἀνωτέρω 2933 προσώπων ὡς ἐχόντων τὰ προσόντα τοῦ ψηφοφόρου ἐψηφοφόρησαν ἀπὸ τῆς 26 Μαΐου μέχρι τῆς 2 Ἰουνίου 1250· διαλογῆς δὲ γενομένης ἀνεδείχθησαν πλειοψηφοῦντες οἱ Κ.Κ. Δ. Σ. Βουδούρης μὲ ψήφους 825, Λάζαρος Α. Γιουρδῆς μὲ 763 καὶ Ι. Κ. Δαμιανὸς μὲ 758, μειονοψηφοῦντες δὲ οἱ Κ.Κ. Γκίκας Δοκὸς μὲ ψήφους 423, Γ. Κουντουριώτης μὲ 315 (1), καὶ Δημ. Ι. Κριεζῆς μὲ 293 καὶ ἄλλοι μὲ ὀλιγωτέρας.

Ἐκ τῶν 133 καταθέσεων ἐνόρκως ληφθεισῶν εἰς Ὕδραν παρὰ τῆς βουλευτικῆς ἐπιτροπῆς ἐξάγονται τὰ ἀκόλουθα περιστατικά.

Οἱ εἰς τὸ φανερὸν

Ὅτι τὸ ἑσπέρας τῆς 5 Μαΐου εἰς τὴν ἀγορὰν τῆς Ὕδρας οἱ ἔνοπλοι μισθωτοὶ τῆς Κυβερνήσεως πολιτοφύλακες Ὑδραῖοι ἕως 50 εἰς τὸ φανερόν, ἐξ' ὧν ἦσαν ὁ Δημ. Κολοσαχίνης, ὁ Ἀντ. Καρλοῦτσος, ὁ Σκλάβος καὶ ἄλλοι, προσέβαλον ξιφήρεις τὸν Ἐμμ. Κριεζῆν, ἕνεκα τῆς αἰτίας ὅτι οὗτος ἔκαμεν ἐνστάσεις κατὰ τοῦ Θεοφίλου Ρήγα, ὡς μὴ ἔχοντος προσόντα τοῦ ψηφοφόρου, δυνάμει τῆς ὁποίας ἄλλοτε ὑπέστη καταδίκης ἐπὶ κατηγορίᾳ στάσεως, ἐρεθισθέντες παρὰ τοῦ ἀστυνόμου καὶ τῶν ὑπουργικῶν ὑπο ψηφίων Βουλευτῶν, ὅθεν ὁ μὲν Ἐμμ. Κριεζῆς ἐσώθη διὰ τῆς φυγῆς, καὶ ὡς ἐκ τοῦ φόβου ἀνεχώρησε τὴν ἐπιοῦσαν εἰς Ἀθήνας, ὁ δὲ Ἀναστάσιος Διετίμης ἐτραυματίσθη διὰ μαχαίρας εἰς τὴν ὠμοπλάτην καὶ τὴν ὀσφῦν, καὶ ὁ Κωνστ. Κιάφας ὡσαύτως ἀλλ' ὄχι βαρέως, ὁ Κολυμπάτης ἐρραπίσθη· ὁ Παντελῆς Λ. Κουντουριώτου κατέφυγεν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Ἰωάννου Μπιτσιλῆ, οἱ δὲ λοιποὶ πολῖται ἐκ τῶν παρευρεθέντων προσβληθέντες ἐτράπησαν εἰς φυγήν· ὁ Ἀντ. Μουντσοῦρος, ὁ Παντελῆς Τσώρτζης, ὁ Ἀνδρέας Βουδούρης, ὁ Δημ. Λ, Κουντουριώτου παρηγγέλθησαν νὰ μὴν ἐξέλθουν τῶν οἰκιῶν των, διότι θὰ φάγουν χιλίας ἑκατὸν εἰς τὴν πλάτην καὶ θὰ τοὺς κάμουν τέσσαρα κομμάτια οἱ πο λιτοφύλακες Ἀντ. Καρλοῦτσος, Ἀναστ. Σπαχῆς καὶ Ραφαὴλ Στρουμπούλης· ὁ Ἀνδρέας Κριεζῆς κάμνων παρατηρήσεις τινὰς περὶ τῶν τοιούτων κινημάτων ἐπεριφρονήθη παρὰ τοῦ πολιτιφύλακος Τενεκὲ καὶ διαφόρων ἄλλων ἀξιωματικῶν.

Τὰ τρομπόνια

Ὁ Δημήτριος Κριεζῆς ἰδὼν τοσούτους ἐνόπλους περιφερομένους μὲ τὰ τρομπόνια (1) εἰς τὰς χεῖρας, ἐζήτησεν ἐξηγήσεις ἀπὸ τὸν ἀρχηγὸν τῆς πολιτοφυλακῆς Α. Ραφαήλ, ὅστις τὸν εἶπε νὰ ἔχῃ ὀλιγώτερα τὰ λόγια του διὰ νὰ μὴ πάθῃ ὅσα καὶ ὁ Ἐμμ. Κριεζῆς. Ὅτι μετὰ τοῦτο οἱ ἔνοπλοι, οἱ μὲν εἰς τὸ φανερόν, οἱ δὲ εἰς τὸ μυστικὸν ηὔξησαν περὶ τοὺς ἑκατὸν καὶ ἐπέκεινα, ἕνεκα δὲ τῶν παρ' αὐτῶν καθ' ἑκάστην γινομένων φοβερισμῶν κατὰ τῶν ἀντιπολιτευομένων οὐδεὶς ἐδύνατο ἐλευθέρως νὰ κάμῃ παράπο-

---

(1) Καὶ μόνον τὸ γεγονὸς ὅτι ὁ Γ. Κουντουριώτης ὁ πανίσχυρος ἀδελφὸς τοῦ Λαζάρου Κουντουριώτη, πρωθυπουργὸς «εἰς τὸ πόδι τοῦ ἀδελφοῦ του» κατὰ τὴν ἐπανάστασιν, ἔλαβε εἰς Ὕδραν μόνον τὸ 10 % περίπου τῶν ψήφων ἀποδεικνύει τὴν ἔκτασιν τῆς ἐκλογικῆς νοθείας.

(1) Βρυχύκαννον καὶ πλατύκαννον πυροβόλον ὅπλον, βάλλον πλῆθος βλημάτων, (σκάγια, καρφιὰ κλπ.), χρησιμοποιούμενον κυρίως ὑπὸ τῶν ναυτικῶν·

να· εἰς δὲ τὴν οἰκίαν τοῦ Ν. Ξάνθου εὑρέθη φυσέκιον (εὑρισκόμενον ἤδη ἐνταῦθα) μὲ βόλι καὶ πυρίτιδα καὶ μὲ ἐπιγραφήν: «Τσουκαλᾶ κερατᾶ θὰ φᾶς τὸ κεφάλι σου».

Πολιορκία ἐπιτροπῆς

Ὁ Γ. Δούκας, ὁ ἐλευθέριος Κριεζῆς, ὁ Γεώργιος Θεοφίλου καὶ ἄλλοι ἐμποδίσθησαν νὰ κάμωσι παράπονα· αἱ μετὰ ταῦτα ἐνστάσεις ἐγένετο ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἀπὸ τὴν Ὑπουργικὴν μερίδα.

Ὁ Κ. Ζάκας ὁμολογεῖ ὅτι μετὰ τὸ συμβὰν τοῦ Ἐμμ. Κριεζῆ ἔνοπλοι περὶ τοὺς ἑξήκοντα, ἐν οἷς καὶ οἱ ἀξιωματικοὶ Λάζαρος Πινότσης. Ἀν. Ραφαήλ, Γ. Θεοχάρης, Ἀνδρ. Τενεκὲς καὶ ἄλλοι, φέροντες εἰς χεῖρας τὰ τρομπόνια περιεστοίχισαν τὴν Μονὴν ὅπου ὑπῆρχεν ἡ τῶν παραπόνων ἐπιτροπὴ κάμνοντες τὸ αὐτὸ καὶ κατὰ τὰς ἀκολούθους ἡμέρας, φοβούμενοι δῆθεν μήπως οἱ ἀντιπολιτευόμενοι ὁπλίσωσιν ἀνθρώπους· ὁ ρηθεὶς Ν. Ζάκας ἀπειληθεὶς ἀνεχώρησεν εἰς Πόρον.

Οἱ φρόνιμοι καὶ σημαντικοὶ

Ὁ Ν. Σαχίνης ὁμολογεῖ ὅτι ὡμιλοῦσε μὲ τὸν Ἀναστ. Τσούνην εἰς τὴν ἀγοράν· ὅτε ὁ υἱὸς τοῦ Α. Μπαΐρη νομίζων ὅτι ὡμιλοῦσε περὶ πολιτικῶν πραγμάτων τὸν ἔσπρωξε δὶς διὰ νὰ παύσῃ τὰς ὁμιλίας· οἱ φρόνιμοι καὶ σημαντικοὶ ἐκ τῶν ἀντιπολιτευομένων φοβούμενοι περιωρίσθησαν εἰς τὰς οἰκίας των παραπονούμενοι μεταξὺ των διὰ τὰ γινόμενα καὶ τοιουτοτρόπως περιωρίσθη τὸ πρὸς ἐνίστασθαι δικαίωμα ἐγγραφέντων καὶ ψηφοφορησάντων πολλῶν ἐνικάνων, οἷος ὁ Ἀντ. Κουρούπης, Ι. Κουλούρης, ὁ Ματθαῖος Καραμανόλης ὁ υἱὸς τοῦ Α. Μπαΐρη, ὁ υἱὸς τοῦ Σόνου ὁ Γ. Παπαμανώλης καὶ ἄλλοι καὶ παραλειφθέντων πολλῶν ἱκανῶν ὁ υἱὸς Μιχ. Κοταρᾶς, ὁ Γ. Δούκας, ὁ Ἀθ. Νεβροῦζος, ὁ Ἐμμ. Ν. Χ. Ἀνδρέου. ὁ Ἀθ. Κατσιπούλης ὁ Ἰω. Κουκουδάκης, ὁ Ἀναστ. Τζάνης καὶ ἄλλοι, ἐψηφοφόρησε δὲ ὁ Γ. Μπουλαμάντης ἀντὶ τοῦ Γ. Μπερδελῆ.

Ὁ παράφρων

Ὅτι ἀρξαμένης τῆς ψηφοφορίας, οἱ αὐτοὶ ἔνοπλοι περὶ τοὺς 70, ἐκτὸς τῶν ἀξιωματικῶν, ἐφρούρουν τὴν Μονὴν μὲ τὰ ὅπλα εἰς τὰς χεῖρας, ἱστάμενοι δὲ ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τοῦ ναοῦ μετὰ τοῦ Ἀστυνόμου καὶ τῶν Ἀξιωματικῶν παρεβίαζον τοὺς πολίτας νὰ ψηφοφορήσωσιν ὑπὲρ τῶν Ὑπουργικῶν ὑποψηφίων Βουλευτῶν δι' ἁρπαγῆς καὶ ἀνταλλαγῆς ψηφοδελτίων. ὅτι χάριν τῆς ἡσυχίας τὸ Ὑπουργεῖον διέταξε νὰ ὁπλοφορήσωσιν ὅλοι οἱ ἀξιωματικοὶ τοῦ ναυτικοῦ, διορίσαν ἐπὶ κεφαλῆς των τὸν Ἀλ. Ραφαὴλ ἀλλὰ μεταξὺ τούτων ὁ Γκιόνης Τσέπας βλέπων παραβιάσεις πραττομένας παρ' αὐτῶν, παρετήρησεν εἰς τὸν ρηθέντα ἀρχηγὸν ὅτι ἀντὶ οἱ ἀξιωματικοὶ νὰ φυλάττωσι τὴν εὐταξίαν γίνονται συμμέτοχοι τῶν παρανομημάτων τῶν πολιτοφυλάκων καὶ ὅτι εἰς τοιαύτην περίστασιν δὲν ἐδύνατο νὰ συμπράξῃ καὶ οὕτως ἀπεσύρθη τοῦ χρέους του· ὁ Ἀστυνόμος ἥρπασε καὶ ἤλλαξε τὸ ψηφοδέλτιον τοῦ Δήμου Ρόρου καὶ Γ. Διαμαντῆ, καὶ ἐγένοντο περὶ τούτου παράπονα εἰς τὸν Διοικητήν. Εἰς τὴν ἀγορὰν ἐπίσης οἱ πολῖται ἐβιάζοντο καὶ ἐμποδίζοντο νὰ συνενοῶνται καὶ συνομιλοῦν μεταξύ των.

Ἡ ὀπὴ τῆς κάλπης

Ὁ Δ. Κριεζῆς ἔκαμε παρατήρησιν περὶ τοῦ ψηφοφορήσαντος Ἀθ. Διαβολίνα παράφρονος, ὅτε ὁ Βασίλειος Βουδούρης μέλος τῆς Δημαιρεσιακῆς ἐπιτροπῆς εἶπεν ὅτι ὁ Δ. Κριεζῆς θὰ μᾶς φέρῃ ἄνω κάτω, καὶ ἀμέσως τὸν περιεκύκλωσαν πολιτοφύλακες καὶ ἀξιωματικοί, ὁ δὲ πολιτοφύλαξ Δ. Τσαρτσῖκος ἐρεθισθεὶς παρ' ἄλλων κατηύθυνε καὶ τὸ ὅπλον του· ἀλλ' ὁ Δ. Κριεζῆς εἰπὼν ὅτι ἐξασκεῖ τὸ δικαίωμά του, προσέθεσεν ὅτι, ἀφοῦ γίνεται παραβίασις ἀναχωρεῖ, καὶ οὕτως ἀνεχώρησε· καὶ κατὰ τὴν παρατήρησιν καὶ δοκιμὴν τοῦ Δ. Κριεζῆ ἐπὶ μιᾶς μὴ ἐξασφαλισμένης ὀπῆς τῆς κάλπης περὶ τοῦ ἐφικτοῦ τῆς εἰσαγωγῆς καὶ ἐξαγωγῆς ψηφοδελτίων, ὁ ρηθεὶς προσεβλήθη παρὰ τῶν ἐνόπλων, μάλιστα δὲ ὁ Ν. Σκούρτης ἐξελθὼν εἰς τὴν ἀγορὰν ἐδημηγόρει κατὰ τοῦ Δ. Κριεζῆ, ὅτι δῆθεν ἔλεγε βαρβάρους τοὺς Ὑδραίους ὥστε πολλοὶ θέλοντες νὰ κάμουν ἐνστάσεις, ἔχοντες ὑπ' ὄψιν τὰ γινόμενα δὲν ἐτόλμων πλέον νὰ ὁμιλήσωσιν.

Ἔτρεχον εἰς τὰς ὁδοὺς

Ὁ πολιτοφύλαξ Ἰω. Κόκκος ἐσύναξε τοὺς τεχνίτας καὶ συνώδευσεν αὐτοὺς εἰς τὸν τόπον τῆς ἐκλογῆς. Ὁ Δ. Κριεζῆς ἔκαμε περὶ τούτου παρατήρησιν εἰς τὸν Ἀρχηγόν, ἀλλ' οὗτος τοῦ ἀπήντησεν ὅτι ὁ ρηθεὶς Κόκκος κάμνει τὸ χρέος του, ὢν ἐπὶ τούτῳ διωρισμένος· οἱ πολιτοφύλακες ἔτρεχον εἰς τοὺς δρόμους μὲ τὰ τρομπόνια εἰς τὰς χεῖρας διὰ νὰ ἐμπνέουν τρόμον· ὁ Ἀνδρ. Τενεκὲς καὶ Ἀναστ. Σπαχῆς, ἀξιωματικοὶ ἀμφότεροι ἀπειλοῦσαν τὸν Γ. Μαῦρον καὶ τὸν Π. Φαντόπουλον, διότι εἰς τὰ ψηφοδέλτιά των ἐσημείωσαν τὸ ὄνομα τοῦ Κουντουριώτου, μάλιστα ὁ Δ. Κολοσαχίνης, ἐπειράθη κατ' αὐτῶν μὲ τὸ τρομπόνι, ἀλλ' ἐμποδίσθη παρ' ἄλλων πολιτῶν· οἱ ἔνοπλοι ἦσαν διῃρημένοι εἰς τρία καὶ ἐκράτουν τὰς τρεῖς ὁδοὺς τὰς ἀγούσας εἰς τὸν ναὸν βλέποντες δὲ τινα μὲ ψηφοδέλτιον ὑπὲρ τῶν ἀντιπολιτευομένων ὑποψηφίων Βουλευτῶν τοῦ τὸ ἥρπαζον καὶ τοῦ ἔδιδον ἰδικόν των· ὁ Ἀνδρ. Βουδούρης ἔγραψε τὰ ψηφοδέλτια τῶν ἀγραμμάτων Ν. Γκίκα, Ν. Νοταρᾶ καὶ Ἀθαν. Κοντοπεθέρη, ἀλλ' ἡρπάγησαν καὶ ἀντηλλάχθησαν παρὰ τοῦ ἀστυνόμου καὶ τοῦ πολιτοφύλακος Γ. Κοντοπεθέρη· τὸ αὐτὸ συνέβη καὶ κατὰ τοῦ Ἰω.Ποριώτου, ὅταν ὁ ἀστυνόμος ἥρπασε τὸ ψηφοδέλτιον τοῦ Δ. Ε. Ρασσογιάννη.

Ὁ Ἀναγν. Τρατάρης ἀνέφερε τὸ πρᾶγμα εἰς τὸν Διοικητὴν ἐξ ὅλων τῶν παρανομιῶν τούτων παροξυνθεὶς ὁ Δ. Κριεζῆς ὡμίλησεν εἰς τὴν ἀγοράν, ὁ δὲ Πέτρος Βούλγαρης, τὸν ἐσυμβούλεψε νὰ ἀποσυρθῇ εἰς τὴν οἰκίαν του διὰ νὰ μὴν ὑποφέρῃ· ἀρξαμένης τῆς ψηφοφορίας ὁ ἀστυνόμος εἰσῆλθεν εἰς τὸν ναὸν φέρων μαζί του διαφόρους ἐνόπλους· ὁ δὲ Δ. Κριεζῆς ἀναφερθεὶς εἰς τὸν Διοικητήν, καὶ οὗτος ἐλθὼν αὐτοπροσώπως ἐπέπληξε τὸν ἀστυνόμον, ἀλλ' οὗτος ἔπραττε τὸ αὐτὸ καὶ κατὰ τὰς ἀκολούθους ἡμέρας· ὁ Δ. Κριεζῆς εἶδε τὸν Δημ. καὶ Ἐλευθέριον Βουδουραίους νὰ ἁρπάσουν τὸ ψηφοδέλτιον τοῦ Γ. Φυσέκη· εἶδε προσέτι τὰ ψηφοδέλτια τῶν ἀντιπολιτευομένων ὑποψηφίων ἐσχισμένα καὶ ὄπισθεν τῆς θύρας τοῦ ναοῦ, τοῦ τὰ ἔδειξε ὁ ἀρχηγὸς τῆς πολιτοφυλακῆς.

Τοὺς ἐφαγοπότιζον

Ὁ Ἰω. Μπιτσιλῆς ὁμολογεῖ ὅτι ὁ φόβος ἦτο γενικὸς κατὰ τῶν ἀντιπολιτευομένων, οἱ ἔνοπλοι πέροντες τοὺς ψηφοφόρους τοὺς ὑπέσχοντο πολλά, καὶ τοὺς ἐφαγοπότιζαν, ἐξαπατῶντες καὶ ἀλλάσσοντες τὰ ψηφοδέλτια τῶν ἁπλουστέρων· περιφερόμενοι ἐμπόδιζον τοὺς πολίτας νὰ συνομιλῶσι καὶ τοὺς ἀπειλοῦσαν, καθὼς τὸν Δ. Ζερβιάδην· ὁ Ν. Σαχτούρης εἶδε τοὺς πολιτοφύλακας πηγαίνοντας εἰς τοὺς κτίστας ἐργαζομένους καὶ διὰ τῶν ἀπειλῶν καὶ τῆς βίας νὰ τοὺς ὁδηγοῦν εἰς τὸν ναὸν καὶ νὰ τοὺς ἀπειλοῦν ὅτι δὲν θέλουν δυνηθῆ νὰ διαμείνουν εἰς Ὕδραν, ἂν δὲν ψηφοφορίσουν ὑπὲρ τῶν ὑπουργικῶν, τοὺς εἶδε προσέτι ζητοῦντας νὰ

άρπάσωσι τὸ ψηφοδέλτιον τοῦ Παύλου Βερζοβίτου. 'Ο 'Αναστάσιος Οἰκονομόπουλος κάμνων παρατηρήσεις περὶ τῶν πραττομένων παρανομιῶν ἠπειλήθη παρὰ τοῦ Δ. Βουδούρη νὰ ἐξορισθῆ τῆς Ὕδρας, ζητήσας δὲ ἱκανοποίησιν, προσεβλήθη παρὰ τῶν ἐνόπλων.

Θὰ τὸν ξεσκίσουν

'Ο Δ. Ζουρβιάδης ὁμολογεῖ ὅτι διεσπείροντο πολλάκις λόγοι ὅτι ὁ Κουντουριώτης θὰ καταβῆ εἰς τὴν ἀγορὰν μὲ ἐνόπλους καὶ ἀμέσως οἱ ἔνοπλοι τῆς ἐξουσίας ἐγίνοντο ὡς διακόσιοι. 'Ο πολιτιφύλαξ Σκλάβος εἶπεν εἰς τὸν μάρτυρα νὰ παύσῃ ἐνεργῶν ὑπὲρ τοῦ Κουντουριώτου, διότι θὰ τὸν ξεσκίσουν εἰς τὴν ἀγοράν, καὶ ἂν θέλῃ νὰ ἐνεργήσῃ ὑπὲρ τῶν 'Υπουργικῶν νὰ τοῦ δώσουν καὶ θέσιν· ὁ ἴδιος Σκλάβος ἠπείλησε τὸν Κ. Τσάθαν, τὸν 'Ιω. Καλόγηρον καὶ τὸν Βασίλειον Βίκον νὰ συνομιλοῦν μεταξύ των, εἰς τὴν ἀγοράν· ὁ 'Εμμ. Κοῦρκος ἐσυμβούλευσε τὸν Μάρτυρα νὰ ψηφοφορήσῃ ὑπὲρ τῶν 'Υπουργικῶν, διότι οἱ πολιτοφύλακες εἶχον σκοπὸν νὰ τὸν κτυπήσουν καὶ αὐτὸς τοὺς ἐμπόδισεν.

'Ο 'Αν. Σιγαλὸς ὁμολογεῖ ὅτι ὁ Δ.Ε. Ρασσόγιαννης καὶ Σ. Σφαραγκούκης παρεβιάσθη ἀπὸ τοὺς ἐνόπλους, ὡς ἐκεῖνοι τοῦ εἶπον.

'Ο Δ. Διμεντής ὁμολογεῖ ὅτι εἰς τὸ καφενεῖον του προσεβλήθη ὁ 'Εμμ. Κριεζῆς, ὁ δὲ ἀστυνόμος διὰ τῆς βίας ἐσφάλισε (1) τὸ καφενεῖον του αὐτὸ διὰ τὸν λόγον ὅτι συνείρχοντο ἐκεῖ ταραχοποιοὶ ἄνθρωποι· ὁ 'Ιω. Κοτρώνης ἐμποδίσθη νὰ κάμῃ ἐνστάσεις, ὁ Ρασόγιαννης παρεβιάσθη, κατὰ [illegible] τοῦ μάρτυρος ἐγένετο ἀπόπειρα.

'Εξυλίσθη

'Ο Παναγ. Ψαντόπουλος ὁμολογεῖ ὅτι οἱ πολιτοφύλακες Κολοσαχίνης, Ἀνδρ. Τενεκές, 'Αναστ. Παρασκευᾶς καὶ ἄλλοι τὸν ἠπείλησαν νὰ ψηφοφορήσῃ ὑπὲρ τῶν ὑπουργικῶν, διὰ τοῦτο ἔγραψεν εἰς τὸ ψηφοδέλτιόν του τὰ ὀνόματα Γιουρδῆ, Δαμιανοῦ καὶ Κουντουριώτου, ἀλλὰ διὰ τὸ τελευταῖον ὄνομα, τὸ ὁποῖον εἶδεν ὁ Γιουρδῆς, ἐξυλίσθη παρὰ τῶν πολιτοφυλάκων Δ. Κολοσαχίνη, Δ. Τσιρτσίκου καὶ 'Αλ. Τσούμπη· οἱ αὐτοὶ καὶ διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν ἐκαιροφυλακτοῦσαν νὰ ξυλίσουν καὶ τὸν σύντροφόν του Γ. Μαῦρον, ὅστις ἦτο δύο ἡμέρας κρυμμένος· ὁ Γ. Καραβέλλης μεθυσμένος, ἐσύρθη διὰ τῆς βίας εἰς τὸν ναὸν καὶ ἐψηφοφόρησεν.

'Ο Κωνστ. Τσάθης ὁμολογεῖ ὅτι ὁ Σκλάβος τὸν ἀπειλοῦσεν ἔμπροσθεν καὶ ὄπισθέν του διὰ νὰ μὴν διενεργῆ ὑπὲρ τῶν Κουντουριωτῶν, κατὰ τέλος τὸν ὡδήγησεν εἰς τὸν λιμενάρχην Β. Βουδούρην, ὅστις ἀφοῦ τὸν κατήχησε τοῦ ἔδωκε καὶ τρεῖς σταυροὺς τοῦ Συντάγματος ἀλλὰ διότι τὸ ψηφοδέλτιόν του ἔγραψε τὸν Δοκὸν τοῦ εἶπε, «μὲ γελᾶς γείτονα».

Συνέχεια

'Ο 'Αναγν. Τρατάρης ὁμολογεῖ ὅτι παρόντος αὐτοῦ ὁ ἀστυνόμος ἥρπασε τὸ ψηφοδέλτιον τοῦ Ρασογιάννη, ὅστις θυμώσας τὸ ἐξέσχισε καὶ ἀνεχώρησεν ὁ δὲ μάρτυς ἀνέφερεν τοῦτο εἰς τὸν Διοικητήν· ὁ 'Ανδρ. Τενεκὲς καὶ 'Αναστ. Σπαχῆς ἠπείλησαν καὶ τὸν Δοκόν, καὶ ἕνα ἄνθρωπον τούτου νὰ τοῦ κόψουν τὸ κεφάλι ἂν ψηφοφορήσῃ ὑπὲρ τοῦ Δοκοῦ· οἱ ἔκτακτοι φύλακες τοῦ λοιμοκαθαρτηρίου Ν. Τσορτσῖκος καὶ 'Εμμ. Χ. Θεοφίλη ἔλαβον ψηφοδέλτια ἀπὸ τὸν προϊστάμενόν των Σερφιώτην, ἀπειληθέντες νὰ χάσουν τὴν θέσιν των ἂν πράξουν ἄλλως.

'Ο Παῦλος Παπαδόπουλος ὁμολογεῖ ὅτι οἱ ἔνοπλοι τὸν ἠπείλησαν νὰ τοῦ στείλουν στρατιώτας εἰς τὸ ἐργαστήριόν του· διὰ τοῦτο ἔκαμε δύο ψηφοδέλτια καὶ τῶν δύο μερίδων καὶ συνωδεύθη εἰς τὸν ναὸν πρὸς ἀσφάλειαν παρὰ τοῦ 'Ελευθ. Βουδούρη· ὁ Γιαννάκης Ράπτης πορευθεὶς νὰ ψηφοφορήσῃ εὗρε τὸ ὄνομά του ψηφοφορημένον· ὁ 'Ιω. Πετροπετσιώτης ὑποχρεωθεὶς νὰ λάβῃ ἐρυθροῦν ψηφοδέλτιον παρὰ τῶν ὑπουργικῶν, θυμώσας ἀνεχώρησεν.

'Ο 'Ανδρ. Κριεζῆς ὁμολογεῖ ὅτι οἱ ὑπουργικοὶ ψηφοφόροι ἐλάμβανον ὅλας τὰς εὐκολίας, οἱ δὲ ἀντιπολιτευόμενοι ὅλας τὰς δυσκολίας μὲ σκοπὸν νὰ μεταπεισθῶσιν· ὁ Σ. Ρέστας ἀνῆλιξ μὴ ἐγγεγραμμένος ἐψηφοφόρησεν· ὁ ἀρχηγὸς τῆς πολιτιφυλακῆς παρήγγειλε τοῦ μάρτυρος νὰ μὴ κάμῃ παρατηρήσεις κατὰ τῆς ἐκλογῆς διότι θὰ τὸν φονεύσουν· τὰ αὐτὰ τοῦ εἶπε καὶ ὁ 'Ελευθ. Βουδούρης.

'Ο Παναγ. Γκίκας ὁμολογεῖ ὅτι ἔμενεν ἀδιάφορος καὶ ἐθεώρει μὲ λύπην του τὰ γινόμενα παρὰ τῆς ἐξουσίας.

'Ο Στ. Πλοῦσκος ὁμολογεῖ ὅτι τὸ ἑσπέρας τοῦ συμβάντος κατὰ τοῦ 'Εμμ. Κριεζῆ ὑπῆγαν εἰς τὸ ἐργαστήριόν του ὁ 'Ανδρ. Τενεκὲς καὶ ὀκτὼ ἄλλοι ἔνοπλοι, ἀπειλήσαντες αὐτὸν νὰ μὴν ἐνεργήσῃ ὑπὲρ τῶν Κουντουριωτῶν.

'Ο Ν. Βρέττας ὁμολογεῖ ὅτι ἠπειλήθη νὰ μὴν ἐνεργῇ ὑπὲρ τῶν Κουντουριωτῶν, καὶ φοβούμενος ἐσφαλίσθη δύο ἡμέρας εἰς τὴν οἰκίαν του· παρεβιάσθη καὶ ὁ Γ. Τσεραμός.

. . . .».

'Ο Βασίλειος Παπαθεοχάρης ὁμολογεῖ, ὅτι οἱ πολιτοφύλακες ἥρπαζαν τὰ ψηφοδέλτια τῶν ψηφοφόρων, καθὼς τοῦ 'Ιωάννου Μπόκου καὶ τὰ πάντα ἦσαν φόβοι μὴ δυναμένων τῶν ἀνθρώπων νὰ ὁμιλήσωσιν εἰς τὴν ἀγορὰν ἀνὰ δύο.

Τὰ ἀντίθετα ἐπιχειρήματα

Λόγοι τῆς μειονοψηφίας καὶ ὑπὲρ τοῦ κύρους τῆς ἐκλογῆς.

Ὅτι οἱ ἐξετασθέντες παρὰ τῆς 'Επιτροπῆς ἐκ τῶν ὑπογεγραμμένων εἰς τὴν κατὰ τῆς ἐκλογῆς κατηγορηματικὴν ἀναφοράν, τινὲς μὲν κατέθεσαν ὅτι ὑπεγράφησαν ὑποθετοντες, ὅτι ἐπρόκειτο περὶ ἄλλου ἀντικειμένου ξένου τῶν ἐκλογῶν, ἄλλοι ὅτι οὔτε ἔπαθαν οὔτε ἤκουσαν γενομένην βίαν ἢ διαφθορὰν εἰς τὰς ἐκλογάς· οἱ πλεῖστοι δὲ ὅτι εἰς αὐτοὺς προσωπικῶς δὲν ἐγένετο οὐδεμία βία καὶ διαφθορά, μὴ δυνηθέντες ὅμως νὰ ἀναφέρωσιν ὀνομαστί, εἰμὶ τινὰς μόνον ὀλιγίστους, κατέθεσαν, ὅτι παρεβίασαν· ὅτι πάντες οἱ ἐξετασθέντες ἐκ τῶν μὴ ὑπογεγραμμένων εἰς τὴν προμνημονευθεῖσαν ἀναφορὰν κατέθεσαν ὅτι δὲν ἐγένετο οὐδεμία βία, ἀλλὰ τὰ πάντα ἐνηργήθησαν ἐν τάξει καὶ ἀσφαλεία· ὅτι οἱ μὴ ὑπογεγραμμένοι εἰς τὴν κατηγορηματικὴν ἀναφορὰν καὶ πολλοὶ ἐξ αὐτῶν τούτων τῶν ὑπογεγραμμένων εἰς τὴν κατηγορηματικὴν ἀναφορὰν κατέθεσαν ὅτι οἱ πολιτοφύλακες ὅλοι Ὑδραῖοι, εἴκοσι τὸν ἀριθμόν, διωρίσθησαν ἐγκρίσει τῆς Κυβερνήσεως ὡς καὶ ἀμφοτέρων τῶν κομμάτων, ναυτικοὶ ἀξιωματικοὶ πρὸς συντήρησιν τῆς τάξεως καὶ ἀσφαλείας ἕνεκα τῆς ἑκατέρωθεν ἐξάψεως τῶν κομμάτων· ὅτι διεδόθη φήμη περὶ μελετωμένης βίας ἐκ μέρους τοῦ ἀποτυχόντος κόμματος καὶ τοῦτο ἐκράτει εἰς ἀνησυχίαν τὰ πνεύματα· ὅτι ὁ ὑποψήφιος ὡς Βουλευτὴς Κ.Δ. Κριεζῆς καὶ ἄλλοι ἐξηκολούθουν προτείνοντες ἐνστάσεις ἐνώπιον τῆς ἁρμοδίου ἐπιτροπῆς μέχρι τέλους τῶν ἐκλογῶν· ὅτι τὰ περὶ ἀνηλίκων καὶ περὶ ἀποκλείσεως ἱκανῶν ἀναφέρονται παρὰ τῶν ὑπογεγραμμένων ἐν τῇ ἀναφορᾷ ἀορίστως καὶ μόνον παρά τινων μνημονεύονται ρητῶς ὡς τοιοῦτοι ὀλίγοι· ὅτι ἑτέρα ἀναφορὰ ἀντιτίθεται πρὸς τὴν μνημονευθεῖσαν, φέρουσα πλειοτέρας, ἔτι ὑπογραφὰς ὑποστηρίζει ἀπ' ἐναντίας τὸ ἀπαραβίαστον καὶ ἔγκυρον τῆς ἐκλογῆς· ὅτι ἐξ' ὅλων τούτων ἐξάγει ἡ μειονοψηφία, ὅτι καὶ ἂν ἐγένοντο τινες βιαιοπραγίαι, δὲν εἶχον δημόσιον χαρακτη-

(1) Ἔκλεισε

ρα, ἀλλ' ἐξεπήγαζον ἀπὸ τὴν τότε κοινὴν καθ' ὅλον τὸ κράτος ἕνεκα τῶν ἐκλογῶν ἔξαψιν τῶν πνευμάτων καὶ ἀπὸ τὸν ἰδιαίτερον τῶν ναυτῶν χαρακτῆρα, καὶ ὅτι ὁπωσδήποτε καὶ ἂν θεωρηθῶσι δὲν ἠδύναντο νὰ μεταβάλωσι τὸ νόμιμον ἀποτέλεσμα τῆς ἐκλογῆς.

Παντοῖαι παραβιάσεις

Οἱ λόγοι τῆς πλειονοψηφίας καὶ κατὰ τοῦ κύρους τῆς ἐκλογῆς εἶναι οἱ ἑξῆς:

"Ὅτι οἱ ἐνόρκως εἰς Ὕδραν ἐξετασθέντες εἶναι ἐκ τῶν ὑπογεγραμμένων καὶ μὴ εἰς τὰς ὑπὲρ καὶ κατὰ τῆς ἐκλογῆς ἀναφοράς, καὶ τὸ μέγιστον μέρος αὐτῶν ὁμολογεῖ καὶ βεβαιοῖ, ὅτι ἐγένοντο παντοῖαι γενικαὶ καὶ μερικαὶ παραβιάσεις τόσον κατὰ τὴν ἀνάκρισιν τοῦ καταλόγου, ὅσον καὶ κατὰ τὴν ψηφοφορίαν, ἤτοι ὅτι ἕνεκα τῆς κατὰ τοῦ Θεοφίλου Ρήγα ἐνστάσεως τοῦ Ἐμμ. Κριεζῆ οἱ ἔνοπλοι τῆς ἐξουσίας ἐπέπεσαν ξιφήρεις κατ' αὐτοῦ καὶ τῶν πολιτῶν καὶ ἄλλοι μὲν ἐτραυματίσθησαν δι' ὅπλων ὡς ὁ Ἀναστάσης Διέτιμης καὶ Κωστ. Κιάφας, ἄλλοι ἐρραπίσθησαν καὶ ἄλλοι ὑβρίσθησαν, ἠπειλήθησαν, ἐκυνηγήθησαν καὶ κατέφυγον εἰς τὰς οἰκίας των, καὶ τοιουτοτρόπως περιωρίσθη πρὸς τὸ τοῦ ἐνίστασθαι δικαίωμα τῶν πολιτῶν, κηρυχθέντος ὁριστικοῦ τοῦ ἐκλεκτικοῦ καταλόγου μὲ πολλοὺς ἀνικάνους ἐγγεγραμμένους καὶ πολλοὺς ἱκανοὺς παραλειφθέντας.

Πολλαπλασιαζόμενοι

"Ὅτι καὶ κατὰ τὴν ψηφοφορίαν οἱ αὐτοὶ ἔνοπλοι καθ' ἑκάστην πολλαπλασιαζόμενοι, ὁ ἀστυνόμος καὶ ὁ λιμενάρχης, τόσον παρὰ τὸν νόμον τῆς ψηφοφορίας ὅσον καὶ εἰς τὴν ἀγορὰν καὶ τὴν πόλιν παρεβίαζον τοὺς ψηφοφόρους τῆς ἀντιπολιτεύσεως διὰ τῆς πειθοῦς, δι' ὑποσχέσεων, δι' ὕβρεων, δι' ἀπειλῶν, δι' ἁρπαγῆς καὶ ἀνταλλαγῆς ψηφοδελτίων καὶ δι' ἄλλων βιαιοπραγιῶν, περιορίζοντες οὕτω τὴν ἐλευθερίαν περὶ τὸ ψηφοφορεῖν θέλησιν τῶν πολιτῶν.

Οἱ εὐκολώτερον παραβιαζόμενοι

"Ὅτι οἱ ἔνοπλοι οὗτοι πολῖται, ὄντες Ὑδραῖοι καὶ μισθωμένοι ἀπ' εὐθείας παρὰ τοῦ Ὑπουργείου, προτιθέμενοι νὰ ἐκφοβήσωσι τοὺς πολίτας καὶ νὰ ἐπηρεάσωσι τὴν θέλησιν τῶν πολιτῶν ὑπὲρ τῶν ὑπουργικῶν ὑποψηφίων βουλευτῶν, διέσπειρον καθ' ἑκάστην φήμας ψευδεῖς περὶ μελετωμένων δῆθεν σχεδίων ἐκ μέρους τῶν Κουντουριωτῶν κατὰ τῆς ἡσυχίας τοῦ τόπου καὶ κατὰ τῆς ἐκλογῆς, διὰ νὰ εὑρίσκωσιν οὕτως ἀφορμὰς νὰ περιφέρωνται ἔνοπλοι μὲ τὰ τρομπόνια εἰς χεῖρας καταλαμβάνοντες τὰς ὁδοὺς καὶ τὴν ἀγορὰν ὡς νὰ ἐπηπειλεῖτο μέγας κίνδυνος, καὶ ταῦτα πράττοντες, ὅτε μέγα μέρος Ὑδραίων ἦσαν ἀπόντες μὲ τὰ πλοῖα, ἐκ δὲ τῶν 2933 ἐγγεγραμμένων εἰς τὸν κατάλογον ψηφοφόρων, μόνον 1250 ἐψηφοφόρησαν κατὰ μέγα μέρος βιομήχανοι(1) καὶ πάροικοι εὐκολώτερον παραβιαζόμενοι.

Τοσαῦτα καὶ τοιαῦτα

"Ὅτι τὰ περιστατικὰ ταῦτα εἶναι τοσαῦτα καὶ τοιαῦτα καὶ μὲ τοιαύτην λεπτομέρειαν περιγεγραμμένα παρὰ τῶν μαρτύρων, καὶ ὁμολογοῦνται παρὰ τοσούτων ἀξιοπίστων διά τε τὴν ἡλικίαν, τὴν κοινωνικὴν θέσιν καὶ τὸν τρόπον τῆς καταθέσεως, ὥστε δὲν δύναταί τις εὐλόγως νὰ διστάσῃ περὶ τῆς ὑπάρξεως αὐτῶν ἀποδεικνυομένου ὅτι ἐγένετο ἐκ συνεννοήσεως καὶ προθέσεως πρὸς ἐπίτευξιν τῶν ὑπουργικῶν ὑποψηφίων Βουλευτῶν.

"Ὅτι οἱ κατὰ τῆς ὑπάρξεως τῶν γενομένων παραβιάσεων μάρτυρες εἶναι πολὺ ὀλίγοι τὸν ἀριθμὸν μόλις εἴκοσιν, ἀρνούμενοι δὲ ταύτας μὲ γενικὰς ἐκφράσεις καὶ ἀπέναντι τοσούτων τὸν ἀριθμὸν ὑπὲρ τοὺς ἑκατὸν μερικῶς καὶ λεπτομερῶς καταθεσάντων τῶν μὲν παρόντων τῶν δὲ ἰδόντων καὶ ἀκουσάντων, δὲν δύνανται νὰ εἶναι ἀξιόπιστοι.

Καὶ ἐπειδὴ διὰ τοὺς ἐκτεθέντας λόγους παρεβιάσθη ἡ ἐλευθέρα θέλησις τῶν πολιτῶν τόσον κατὰ τὴν ἀνάκρισιν τοῦ καταλόγου, ὅσον καὶ κατὰ τὴν ψηφοφορίαν.

Γνωμοδοτεῖ κατὰ πλειοψηφίαν·

Νὰ κηρυχθῇ ἄκυρος ἡ γενομένη ἐκλογὴ τῆς Ὕδρας καὶ ὁ ἐκλεκτικὸς κατάλογος καὶ νὰ ἐπαναληφθῶσιν ἐξ ὑπαρχῆς αἱ ἐκλογικαὶ πράξεις.

Νὰ ἐξέλθωσι τοῦ βουλευτηρίου οἱ Κ.Κ. Βουδούρης, Γιουρδῆς καὶ Δαμιανός.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 16 Φεβρουαρίου 1845.

Ὁ εἰσηγητὴς Γ. Ν. Ρεβελιώτης».

Ἀποφανθείσης τῆς Βουλῆς περὶ τῆς τυπώσεως τῆς ἐκθέσεως αὐτῆς, εἷς τῶν Βουλευτῶν Ὕδρας ἐζήτησε νὰ διανεμηθῇ μετ' αὐτῆς καὶ ἡ δι' ἰδίων αὐτῶν ἐξόδων τυπωθεῖσα ἔκθεσις τῆς εἰς Ὕδραν παρὰ τῆς Βουλῆς ἀποσταλείσης ἐπιτροπῆς περὶ τοῦ αὐτοῦ ἀντικειμένου, καὶ νὰ προσδιορισθῇ παρὰ τῆς Βουλῆς ἡ ἡμέρα, καθ' ἣν μέλλει νὰ συζητηθῇ ἡ ἀναγνωσθεῖσα ἔκθεσις.

Ἡ Βουλή, παραδεχθεῖσα τὴν αἴτησιν τοῦ Βουλευτοῦ Ὕδρας προσδιώρισεν ὡς ἡμέραν συζητήσεως τὴν προσεχῆ Δευτέραν δεκάτην ἐνάτην Φεβρουαρίου.

Ἀκολούθως ὁ Πρόεδρος, ὁρίσας ἀντικείμενον τῆς αὐριανῆς συνεδριάσεως, τὴν συζήτησιν τῶν ἐκθέσεων τῆς ἐπὶ τῶν ἀναφορῶν ἐπιτροπῆς κατὰ τὴν ἀπόφασιν τῆς Βουλῆς, καὶ τὴν ἀνανέωσιν τῶν τμημάτων τῆς Βουλῆς, συμπληρωθέντος ἤδη τοῦ μηνὸς ἀπὸ τῆς πρώτης κληρώσεως, κατὰ τὸ ἄρθρον 58 τοῦ Κανονισμοῦ, διέλυσε τὴν συνεδρίασιν περὶ τὴν τρίτην ὥραν μ.μ.

Ὁ Προεδρεύων Ἀντιπρόεδρος
Δ. ΚΑΛΛΙΦΡΟΝΑΣ

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 19ης ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 1845

Ὁ Πρόεδρος τοῦ ὑπουργείου μετὰ τοῦτον εἶπεν(1)· ἐπειδὴ ὁ προαγορεύσας(2) ἀνέφερε τὴν ἀποστολὴν τῆς ἐκτελεστικῆς δυνάμεως εἰς Ὕδραν καὶ ἠθέλησε νὰ ὑποβάλῃ τὸ γεγονὸς ὑπ' ἄλλην ἔποψιν εἰς ὑμᾶς, ἀναγκάζομαι νὰ παρατηρήσω τινὰ μὴ ἔχοντα οὐδεμίαν μὲ τὴν συζητουμένην ἐκλογὴν σχέσιν.

Διὰ κατακραυγῆς

Ἐπεφορτίσθην παρὰ τοῦ Βασιλέως νὰ σχηματίσω τὸ Ὑπουργεῖον, κατὰ τὰς 11 ὥρας π.μ. τῆς 4 Αὐγούστου, κατὰ τὰς 4½ δὲ μ.μ. συνέβη ταραχὴ ἐνταῦθα, καὶ τὰ δύο ταῦτα ἄσχετα πρὸς ἄλληλα περιστατικά, ἐσπούδασαν νὰ συνδυάσωσιν ἀποδιδόντες τὴν πτῶσιν τοῦ Ὑπουργείου καὶ τὸν σχηματισμὸν τοῦ νέου εἰς τὴν μετὰ τοῦτον πολλὴν ἀναταραχήν. Οἱ βουλευταὶ Ὕδρας εὑρόντες με ἐργαζόμενον εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν, μοὶ εἶπον ὅτι τὰ ὑδραϊκὰ δὲν ἔχουσι καλῶς, καὶ μ' ὅλον ὅτι ἀπορῶν ἠρώτησα τὴν αἰτίαν, καθ' ὅσον ἐγνώριζον ὅτι ἄκρα ἦτον ἡσυχία ἐκεῖ μετὰ τὴν ἀποπεράτωσιν τῶν βουλευτικῶν καὶ δημοτικῶν ἐκλογῶν, μ' ὅλα ταῦτα μὲ ἀφῆκαν ἀποροῦντα· κατ' ἐπανάληψιν ἄλλοτε εὑρόντες με ἐπανέλαβον ἐντονώτερον τὰ

---

(1) Βιοτέχναι.

(1) Κωλέτης
(2) Βουλευτὴς Ὕδρας

αὐτά, μέχρις οὗ ἡμέραν τινὰ εὗρον εἰς τὴν οἰκίαν μου ἐπιστολὴν τῶν αὐτῶν ἐν ᾗ διετείνοντο ὅτι, ἀπελπισθέντες νὰ μὲ ἴδωσιν, ἀναχωροῦσιν εἰς Ὕδραν, ἐκθέντες πρὸ τούτου, τὰ εἰπόντα εἰς τὸν Ὑπουργὸν τῶν Οἰκονομικῶν.

Ἐκστρατεία

Τὸ Ὑπουργεῖον, τὸ ὁποῖον ἀνεδέχθη τὴν διεύθυνσιν τῶν πραγμάτων ἐν καιρῷ ἐρεθισμοῦ ὤφειλε νὰ προσέχῃ πολὺ διὰ τὴν διατήρησιν τῆς δημοσίας τάξεως καὶ ἐσκέφθη νὰ πέμψῃ στρατιωτικὴν δύναμιν διὰ νὰ δείξῃ ὅτι ὑπάρχει κυβέρνησις περὶ τῆς κοινῆς φροντίζουσα ἡσυχίας, ἐν περιπτώσει λοιπὸν κατὰ τὴν ὁποίαν ἦτο δυνατὸν νὰ διαταραχθῇ ἡ ἡσυχία τοῦ λαοῦ, ἔσπευσα νὰ συγκαλέσω ὑπουργικὸν συμβούλιον, τὸ ὁποῖον σκεφθὲν ὅτι ἐν ἐπαληθεύσει τούτων θέλει συντελέσῃ ἡ ἀποστολὴ στρατιωτικῆς δυνάμεως, ἐν μὴ ἐπαληθεύσει δ' οὐδόλως βλάπτει, διέταξε τὴν ἀποστολήν της· ἡ δύναμις αὕτη ἔπρεπε νὰ ἐμφανισθῇ αἰφνιδίως, καὶ διὰ τοῦτο ἀνεχώρησε κρυφὰ ἐντεῦθεν· τῆς ἀποστολῆς της δέ, διὰ νὰ εἴπω εἰλικρινῶς, ἐκτὸς τῆς διατηρήσεως τῆς δημοσίας τάξεως, καὶ ἕτερος ἦταν λόγος, ἡ ἀποτροπὴ πάσης βιαίας ἀντιπράξεως κατὰ τοῦ συστήματος τῶν Βουλευτῶν, καὶ διὰ τοῦτο ἦτον μᾶλλον ὑπὲρ αὐτῶν αὕτη τὸ Ὑπουργεῖον ἔπεμψεν ἔκτακτον Διοικητήν, διότι ὁ μέχρι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ὑπάρχων ἐζήτησεν ἐπιμόνως τὴν ἀλλαχοῦ μετάθεσίν του, διατελῶν τότε ἐνταῦθα, καὶ μετετέθη ὡς τοιοῦτος εἰς Φωκίδα, ὁ δὲ εἰς Ὕδραν τότε διορισθεὶς ἦτον ἀκόμη εἰς Λαμίαν ἔνθα πρὸ τῆς μεταθέσεώς του διετέλει· οὗτος ἅμα ἐκεῖ ἀφικόμενος, εὗρε 40—50 ὡπλισμένους, οὐχὶ μὲ μαχαίριον ἁπλοῦν, ἀλλὰ μὲ σαδριμάδες (1) καὶ πιστόλας, διατρέχοντας τὴν πόλιν, καὶ ἀπειλοῦντας τοὺς θέλοντας νὰ ὑπογράψωσι τὴν κατὰ τῆς ἐκλογῆς ἀναφοράν. Ταῦτα χρέος ἔκρινα νὰ ὑποβάλω εἰς ἡμᾶς διὰ νὰ ἀντικρούσω πᾶσαν παραμόρφωσιν.

Πολεμικὴ κατάστασις

Τοῦτον διεδέχθη εἰς τὸ βῆμα ὁ πρὸ αὐτοῦ ἀγορεύσας Βουλευτὴς Ὕδρας, εἰπών, ὅτι εἶναι βέβαιον ὅτι ὁ Πρόεδρος τοῦ Ὑπουργείου ἐθεώρησε τοὺς Βουλευτὰς Ὕδρας φίλους, καθ' ὅσον ἐκύρωσε τὴν ὑπὲρ τῆς μερίδος των δημοτικὴν Ὕδρας ἐκλογὴν καὶ διώρισε Δήμαρχον ἄνθρωπον οἰκεῖον καὶ συγγενῆ τῶν Βουλευτῶν, μ' ὅλον ὅτι μετ' οὐ πολὺ ἔπαυσεν αὐτὸν τῆς δημαρχικῆς ὑπηρεσίας. Κατὰ τὰς ἀρχὰς τῆς μεταβολῆς ὁ ἀπὼν Βουλευτὴς Σπετσῶν, ὁ τῆς Ἑρμιονίδος, ὁ τοῦ Πόρου καὶ ἐγὼ μετὰ τῶν δύο συνεδέλφων μου παρεκαλέσαμεν τὸν Πρωθυπουργὸν νὰ ἀφήσῃ πρός τινα καιρὸν τὸν Κ. Ὀρφανὸν Διοικητὴν εἰς Ὕδραν, διότι τὰ πνεύματα ἦσαν ἀρκοῦντος τεταραγμένα, καὶ ἡ παρουσία αὐτοῦ, ὡς ἀνθρώπου συνοικειωθέντος μὲ τὰ ἤθη τῶν συμπολιτῶν μας τούτων, συνετέλει πολὺ εἰς τὴν κατεύνασιν τῶν τεταραγμένων πνευμάτων· ἡ παράκλησίς μας αὕτη δὲν ἀπέρρεεν ἀπὸ κομματισμόν, καθ' ὅσον καὶ ἡμεῖς δὲν ὁμονοοῦμεν ὅλοι πρὸς ἀλλήλους· ἀπετύχομεν, καὶ πρὸς τοῦτο ἐγράψαμεν πρὸς τὸν Κ. Κωλέτη, ἀλλ' ὅμως καὶ δὲν ἐπεκρίναμεν τὴν ἐξουσίαν, καθ' ὅσον ἐγὼ πρῶτος ἀνέγνωσα τοῦτο τὸ δικαίωμα τῆς ἐξουσίας· μαθόντες τὴν ἀποτυχίαν τῆς παρακλήσεώς μας, ὑπήγομεν αὖθις πρὸς αὐτὸν καὶ τῷ ὑπεδείξαμεν τὴν ἀνάγκην τοῦ διορισμοῦ Διοικητοῦ. Ἐστάλη διοικητὴς μὲ ἀπόλυτον ἐξουσίαν, πολλοὺς ὑπαλλήλους παύσας, μ' ὅλον τοῦτο διότι τὸ Ὑπουργεῖον εἶχεν ἀναδεχθῆ τὴν εὐθύνην, ἐσιωπήσαμεν· τὶ δὲ διὰ τὴν διαμονὴν τῶν στρατευμάτων, διὰ τὸν ὁπλισμὸν 80 πολιτοφυλάκων, ἦτον τοῦτο ἀνάγκης ἔργον; Εἶπον ταῦτα διὰ νὰ ἀποδείξω ὅτι ὅλαι αἱ ἐπιστολαὶ αὗται, δὲν ἐγένοντο πρὸς ὠφέλειάν μας, ἀλλὰ καὶ καιρίως, μᾶς ἔβλαψαν.

Ἡ τρομοκρατία

Μετὰ τοῦτον ἕτερος ἀντικρούων τὸν προαγορεύσαντα, εἶπεν ὅτι, ἡ ἔνοπλος ἐπίθεσις τῶν 40 ὁπλοφόρων κατὰ τοῦ Ἐμμ. Κριεζῆ, δὲν ἐγένετο διὰ νὰ προσβάλῃ τοῦτον, ἀλλὰ διὰ νὰ ἐμπνεύσῃ τὸν τρόμον εἰς τὸν λαόν, οἱ δὲ προσβαλόντες δὲν ἔπρεπε νὰ μένωσι πλέον φρουροί, καὶ ὅμως διετέλουν τοιοῦτοι, καὶ οὐδεὶς νὰ ἐξέλθῃ τῆς οἰκίας του ἐτόλμα. Ἐγκατέλειπον τὸν φρουρούμενον ναὸν καὶ ἔνοπλοι περιήρχοντο τὴν πόλιν ἐπίσης διὰ νὰ ἐμπνεύσωσι τὸν τρόμον, ἡ δὲ διατήρησις τῶν αὐτῶν ὡς φρουρῶν ἀποδεικνύει ὅτι οἱ ὑπ' αὐτῶν προστατευόμενοι Βουλευταὶ ἦσαν φίλοι τοῦ Ὑπουργείου.

Ἀπειλαὶ φόνου

Ἐκληρώθη ἀληθῶς ὁ Κουντουριώτης μέλος τῆς ἐφορευτικῆς ἐπιτροπῆς, ἀλλὰ διὰ τὸν ἐμπνευσθέντα τρόμον οὐδὲ νὰ ὑπάγῃ ἐτόλμα, καθ' ὅσον μάλιστα καὶ ὁ Δοκὸς ἠπειλήθη νὰ φονευθῇ παρὰ τῶν αὐτῶν φρουρῶν, καὶ ὁ Γραμματεὺς τῆς Διοικήσεως, νὰ παυθῇ, καὶ αὐτὸς ὁ Διοικητὴς ὡμολόγησεν ὅτι δὲν εἶχεν ἀσφάλειαν. Δὲν ἐγένοντο αἱ ἀπαιτούμεναι ἐνστάσεις, ὄχι διότι δὲν ἦτον πρὸς τοῦτο ὕλη, ἀλλὰ διότι δὲν ἐτόλμων νὰ ἐνιστῶσιν ἢ νὰ προσέλθωσιν εἰς τὸν ναὸν οἱ πολῖται, ἡ δὲ βία καὶ αἱ ἀπειλαὶ κατεπτόησαν πάντας.

Καθ' ὅσον ἀφορᾷ δὲ τὴν ἀποστολὴν τῆς δυνάμεως καὶ τοῦ ἐκτάκτου Διοικητοῦ εἰς Ὕδραν, ἀνεγνωρίσθη καὶ παρ' αὐτοῦ τοῦ Βουλευτοῦ ὡς δικαίωμα τῆς ἐξουσίας, ὡμιλήθησαν δὲ τὰ δέοντα καὶ παρὰ τοῦ Πρωθυπουργοῦ καὶ διὰ τοῦτο παραλείπω νὰ προσθέσω τι.

Φαντασιώδης

Ἐνταῦθα ἡ Βουλὴ ἀποφανθεῖσα ὅτι ἐφωτίσθη, διέκοψε τὸν ἀγορεύσαντα, ἐπέτρεψε δὲ εἰς ἕν τῶν Βουλευτῶν τῆς Ὕδρας νὰ ἀντικρούσῃ τὰ περὶ βίας λεχθέντα· αὐτὸς δὲ εἶπεν, ὅτι ἡ βία ἡ προσαπτομένη εἶναι φαντασιώδης, καὶ ψευδῶς εἶπον ὅτι ἠπείλησεν ὁ ἀδελφός του ἀξιωματικόν, καθ' ὅσον μάλιστα ἐνθυμεῖται καλῶς τὸ γεγονός. Εὑρίσκετο εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἀδελφοῦ του, ὅτε λέμβος εἰσήρχετο εἰς τὸν λιμένα φέρουσα 30 ναύτας περίπου διὰ νὰ ψηφοφορήσωσιν· ἀντὶ νὰ ὁρμησθῇ αὕτη εἰς τὸ λιμεναρχεῖον, ὑπηγεν ἀντίπερα ἔνθα ἀπεβιβάσθησαν οὗτοι· ἐξελθὼν ἀπήντησεν τοὺς ἀποβιβασθέντας ναύτας, οἵτινες εἶπον ὅτι ἦλθον νὰ ψηφοφορήσωσιν ὑπὲρ τοῦ Βουδούρη, Τομπάζη καὶ Δαμιανοῦ, καὶ τῷ ἔδειξαν τὰ ψηφοδέλτιά των, τὰ ὁποῖα ἀντὶ τούτων ἔφερον ἄλλα ὀνόματα καὶ τὰ ὁποῖα εἶπον ὅτι ἐνεχείρισεν εἰς αὐτοὺς ὁ ἀξιωματικὸς αὐτῶν ἐσφραγισμένα· τοῦτο μαθὼν ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ, λιμεναρχῶν τότε εἰς Ὕδραν, ἤλεγξε τὸν ἀξιωματικὸν διὰ τὴν ἀπάτην τὴν ὁποίαν κατὰ τῶν ναυτῶν ἐνήργησεν, εἰπὼν ὅτι ἤθελε τὸν παύσῃ ἡ ἐξουσία ἂν ἐμάνθανε τὴν κακὴν αὐτὴν πρὸς τοὺς ναύτας πίστιν του.

Ἄκυρος

Μετὰ τοῦτον, ἐπαναλαβούσης τῆς Βουλῆς ὅτι ἐφωτίσθη, ὁ Πρόεδρος, ἔθηκε τὸ ζήτημα οὕτως: «ἡ ἐκλογὴ τῆς Ὕδρας εἶναι ἔγκυρος ναὶ ἢ οὔ» Ἐπὶ τοῦ ζητήματος δὲ εἷς τῶν Βουλευτῶν παρετήρησεν, ὅτι ἡ ἐκλογὴ διαιρεῖται εἰς τὴν ψηφοφορίαν, καὶ τὴν σύνταξιν τοῦ καταλόγου· προσεβλήθησαν ἀμφότερα, διὰ τοῦτο καὶ πρὸς τὰ δύο πρέπει νὰ τεθῇ τὸ ζήτημα καὶ νὰ διαιρεθῇ· ἐπρότεινε δὲ μετὰ τὴν ἀποφατικὴν λύσιν τοῦ τεθέντος ὑπὸ τοῦ Προέδρου ζητήματος νὰ συζητηθῇ ἡ νομιμότης τοῦ καταλόγου καὶ νὰ ἀποφανθῇ ἐπὶ ταύτης ἡ Βουλή· καθόσον μάλιστα, προσέθηκεν εἷς τῶν

(1) Εἶδος τρομπονίου.

Βουλευτῶν Ὕδρας, ἡ διαμένουσα εἰς Ὕδραν πολιτοφυλακὴ δύναται νὰ ἐπηρεάσῃ πολὺ εἰς νέαν τυχὸν σύνταξιν τοῦ ἐκλεκτικοῦ καταλόγου καὶ νὰ παραβιασθῇ καὶ αὐτός· ἡ δὲ ζητουμένη διαίρεσις ἐγένετο εἶπεν ὁ ἕτερος τῶν Βουλευτῶν Ὕδρας, εἰς πολλὰς ἄλλας ἐκλογὰς τὰς ὁποίας ἡμεῖς ἐσυζητήσαμεν.

Τούτους ἀντέκρουσεν ἕτερος, εἰπὼν ὅτι τὸ ζήτημα εἶναι ἀπόρροια τῆς συζητήσεως· ἡ δὲ συζήτησις περιεστράφη ἐντὸς τῆς γνωμοδοτήσεως τῆς ἐπιτροπῆς, ἥτις περιλαμβάνει τὴν ἀκύρωσιν τῆς ἐκλογῆς καὶ ὅλων τῶν ἐκλογικῶν πράξεων καὶ ἐπὶ τούτων ἁπάντων ἐγένετο ὁ λόγος καὶ ἀπὸ τοῦ ὑπὲρ καὶ τοὺς κατὰ λαλήσαντας, δὲν ἠμπορεῖ ἐπομένως νὰ γίνῃ διαίρεσις, ἂν διαιρεθῇ τὸ ζήτημα, προσέθηκε, θέλομεν περιπέσει εἰς ἀντίφασιν, διότι ἂν ἀπὸ τὸ θέμα τοῦ ζητήματος «νόμιμος ἢ ἄνομος ἡ ἐκλογή» ἀφαιρεθῇ ὁ κατάλογος, πῶς δυνάμεθα ν' ἀποφανθῶμεν; Ἡ ἐκλογὴ κατηγορεῖται ὡς ἄνομος διὰ τὴν ἐπενεχθεῖσαν βίαν κατὰ τὴν ἀνάκρισιν τοῦ καταλόγου καὶ τὴν ψηφοφορίαν, τὸ κύριον θέμα ἐπομένως τοῦ ζητήματος εἶναι, ἂν θεωρῆται διὰ τὰς κατηγορίας ταύτας νόμιμος ἢ μὴ νόμιμος ἡ ἐκλογή.

Πρὸς τοῦτον ἕτερος ἀντέλεξεν εἰπὼν ὅτι τινὲς μὲν εἰσὶ κατὰ τῆς ἐκλογῆς διότι παρουσιάσθη ἡ σύνταξις τοῦ καταλόγου, καὶ τινὲς διότι ἡ ψηφοφορία εἶναι παράνομος· ἀναγκαία λοιπὸν πρὸς τοῦτο εἶναι ἡ διαίρεσις τοῦ ζητήματος διὰ νὰ δυνηθῇ ἕκαστος νὰ ψηφοφορήσῃ ἐλευθέρως, καὶ νὰ ἐκφράσῃ γνώμην ἠτιολογημένην.

Ἀπεφάνθη ἀκολούθως ἡ Βουλὴ ὅτι ἐφωτίσθη, καὶ ἐρωτηθεῖσα παρὰ τοῦ Προέδρου ἂν θεωρῇ διῃρημένον ἢ ἀδιαίρετον τὸ ζήτημα, ἀπεφάνθη ὅτι θεωρεῖ αὐτὸ ἀδιαίρετον. Κατὰ συνέπειαν, προέβη εἰς τὴν δι' ὀνομαστικῆς κλήσεως ψηφοφορίαν ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ψηφολεκτῶν Κ.Κ. Ι. Ζάρκου καὶ Α. Καλαμογδάρτου, ἐπὶ τοῦ κυρίου ζητήματος, ὡς τοῦτο ἐτέθη παρὰ τοῦ Προέδρου ἐφ' οὗ ἡ Βουλὴ ἀπεφήνατο ἄκυρον τὴν ἐκλογὴν διὰ ψήφων 59 πρὸς 33, κατὰ τὸ ὧδε προσαρτώμενον πρωτόκολλον τῆς ψηφοφορίας· ὁ δὲ Πρόεδρος ἀπήγγειλεν ὅτι ἡ Βουλὴ παρεδέχθη ὡς ἄκυρον τὴν ἐκλογὴν Ὕδρας, κατὰ τὴν γνωμοδότησιν τοῦ τμήματος, καὶ τὴν ἐκ τοῦ βουλευτηρίου ἔξοδον τῶν μέχρι τοῦδε Βουλευτῶν Ὕδρας Ι, Δαμιανοῦ, Δ. Βουδούρη καὶ Α. Γιουρδῆ.

Ἀκολούθως διέλυσε τὴν συνεδρίασιν ἐν ὥρᾳ 5 μ.μ. ἀναγγείλας ὡς ἀντικείμενον τῆς ἐπομένης συνεδριάσεως τὴν ἀνάγνωσιν τῶν ἐκθέσεων τῆς ἐπὶ τῶν ἀναφορῶν ἐπιτροπῆς περὶ τῶν Καλαβρύτων καὶ λοιπῶν ἄλλων ἀναφορῶν.

Ὁ Πρόεδρος
ΚΑΝΕΛΛΟΣ ΔΕΛΗΓΙΑΝΝΗΣ

ΣΥΝΘΕΣΙΣ ΒΟΥΛΗΣ
Α' ΠΕΡΙΟΔΟΥ (1844-1847)

ΑΙΓΙΑΛΕΙΑΣ:
Δ. Μελετόπουλος, Δ. 'Ορεινός.

ΑΙΓΙΝΗΣ:
Γ. Λογιωτατίδης.

ΑΚΑΡΝΑΝΙΑΣ:
Θ. Γρίβας, Ν. Μαυρομμάτης.

ΑΙΤΩΛΙΑΣ:
Ζ. Ι. Βάλβης, Γ. Γουλιμής.

ΑΝΔΡΟΥ: Π. Δ. Καμπάνης, Μ. Λ. Καΐρης.

ΑΡΓΟΥΣ:
Δ. Τσόκρης, Α. Σ. Δανόπουλος, Ι. Βλάσσης.

ΑΤΤΙΚΗΣ:
Ι. Κωλέτης, Α. Μεταξᾶς, Δ. Καλλιφρονᾶς, Σ. Βλάχος.

ΒΑΛΤΟΥ:
Π. Ράγκος, Ι. Καραγιαννόπουλος.

ΒΟΙΩΤΙΑΣ:
Α. Γεωργαντᾶς, Λ. Λαπουσιάδης.

ΓΥΘΕΙΟΥ:
Τσαν. Γρηγοράκης, Δ. Τσιγκουράκος.

ΔΩΡΙΔΟΣ:
Γ. Κονδύλης, Κ. Φασίτσας.

ΕΠΙΔΑΥΡΟΥ ΛΙΜΗΡΑΣ:
Κ. Χαραμῆς, Τ. Κρανίδης.

ΕΥΡΥΤΑΝΙΑΣ:
Γ. Γιολδάσης, Δ. Λ. Ζῶτος, Ν. Θέου.

ΕΡΜΙΟΝΙΔΟΣ:
Α. Γουζούασης.

ΗΛΕΙΑΣ:
Λ. Βιλαέτης, Λ. Κρεστενίτης, Ε. Χ. Στεφανόπουλος, Ι. 'Αναγνωστόπουλος.

ΘΗΒΩΝ:
Ι. Κλίμακας, Σιλβ. Στεφανάκης.

ΘΗΡΑΣ:
Ν. Δελένδας, Θ. Μαρκεζίνης, Α. Γ. Τσᾶνος.

ΚΑΡΥΣΤΙΑΣ:
Β. Νικολαΐδης, Γ. Γουναρόπουλος, Β. Καραγιάννης,

ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ:
Β. Πετμεζᾶς, 'Αθ. Ν. Πετμεζᾶς, Ν. 'Ανδρίκου, 'Ηλ. Παπαδαῖος.

ΚΑΛΑΜΩΝ:
Τ. Ζάρκος, Ι.Ν, Φλέσσας, Π. Ι. Κυριακός.

ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ:
Γεώργ. Νοταρᾶς, Α. Νοταρᾶς, Εὐθ. Καννελόπουλος, Εὐστ. Οἰκονομόπουλος.

ΚΥΝΟΥΡΙΑΣ:
Κ. Χ. Πανογιώτου, 'Εμμ. Χ. Τσοῦχλος, Μ. Πρωτοπαπᾶς.

ΚΕΑΣ:
Δ. Κυριακίδης, Σ. Πάγκαλος,

ΚΑΡΥΤΑΙΝΗΣ:
Κ. Θ. Κολοκοτρώνης, Δ. Πλαπούτας, Κ. Δεληγιάννης, Ν. Μπούκουρας.

ΛΑΚΕΔΑΙΜΟΝΟΣ:
Ν. Κορφιωτάκης, Ε. Παρθενόπουλος, Π. Βαρβιτζιώτης, Γ. Φεγγαρᾶς.

ΛΟΚΡΙΔΟΣ:
Γ. Δερνιτσιώτης, Κ. Τ. Σαντᾶς.

ΜΕΓΑΡΙΔΟΣ:
Μελ. Χατζῆ Μελέτη.

ΜΑΝΤΙΝΕΙΑΣ:
Π. Βάρβογλης, Ρ. Παλαμήδης, Γ. Ρεβελιώτης, Β. Δημητρακόπουλος.

ΜΕΣΣΗΝΗΣ:
Π. Παπατσώνης, Π. Καλαμαριώτης, Π. Δαρειώτης.

ΜΕΓΑΛΟΠΟΛΕΩΣ:

Ν. Σταματελόπουλος, Δ. Σακελλαριάδης.

ΝΑΥΠΑΚΤΙΑΣ:

Τ. Φαρμάκης, Κ. Βεΐκου.

ΝΑΥΠΛΙΑΣ:

Μ. Ἰατρός, Γ. Εὐσταθίου.

ΝΑΞΟΥ:

Φ. Κ. Μαῦρος, Γ. Κώνδυας, Σ. Βαρότσης.

ΞΗΡΟΧΩΡΙΟΥ:

Δ. Βιρβιλῆς.

ΟΙΤΥΛΟΥ:

Α. Μαυρομιχάλης, Δ. Πικουλάκης, Χ.Καπετανάκης.

ΟΛΥΜΠΙΑΣ:

Κ. Ζαφειρόπουλος, Κ. Οἰκονομόπουλος.

ΠΑΤΡΩΝ:

Α. Καλαμογδάρτης, Κ. Τσερτίδης, Δ. Κουμανιώτης.

ΠΑΡΝΑΣΙΔΟΣ:

Σ. Λογοθετόπουλος, Α. Μαρκόπουλος, Παπακώνστας Τσαμάλας.

ΠΥΛΙΑΣ:

Μ. Γ. Σχινᾶς, Γ. Μπάστας.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ:

Φιλ. Ἰωάννου.

ΣΚΙΑΘΟΥ:

Σ. Ἀντωνιάδης, Κ. Ἀντωνιάδης.

ΣΙΦΝΟΥ:

Κ. Προδελέγγιος, Γ. Π. Ταταράκης.

ΠΕΤΣΩΝ:

Ἀδριανὸς Σωτηρίου, Διομ. Κυριακοῦ.

ΣΥΡΟΥ:

Ν. Καλλέργη, Σταμ. Δάρσας, Ἀμβρ. Σκαραμαγκᾶς.

ΤΡΙΧΩΝΙΑΣ:

Τ. Στάικος.

ΤΡΙΦΥΛΙΑΣ:

Α. Παπατσόρης, Δ. Πολυχρονόπουλος, Ι. Τομαρᾶς.

ΤΡΟΙΖΗΝΙΑΣ:

Α. Κιζάνης.

ΤΗΝΟΥ:

Δ. Δρόσος, Εὐστρ. Μ. Παρίσης.

ΥΔΡΑΣ:

Γ. Δοκός. Δ. Κριεζῆς. Γ. Κουντουριώτης.

ΦΘΙΩΤΙΔΟΣ:

Δ. Χαντζίσκος, Γ. Γριζάνος, Ι. Γαρδίκης.

ΧΑΛΚΙΔΟΣ:

Μ. Κριεζώτης, Ι. Οἰκονόμου, Γ. Ἀποστολίδης.

ΨΑΡΡΩΝ:

Κ. Κανάρης, Γ. Δ. Σταματάρας.

Ο "ΠΟΛΩΝΙΚΟΣ ΧΟΡΟΣ"

Η ΕΥΘΙΞΙΑ ΤΗΣ ΒΑΣΙΛΙΣΣΗΣ ΚΑΙ Η ΕΥΑΙΣΘΗΣΙΑ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ

Ἡ πρώτη Βουλὴ τῆς Ὀθωνείου Περιόδου, διαφέρει ἐντελῶς ἀπὸ τὴν Α΄ Ἐθνοσυνέλευσιν.

Οἱ Βουλευταί της εἶναι ἀφωσιωμένοι εἰς τὸ βασιλικὸν ζεῦγος, φθάνοντες μέχρι ταπεινωτικῶν ἐκδηλώσεων διὰ τὸ Κοινοβούλιον, προκειμένου μάλιστα «δι' ἐπεισόδιον» τὸ ὁποῖον ἐμεγαλοποιήθη ἁπλῶς καὶ μόνον διότι ἡ μικρὰ τότε ἀθηναϊκὴ κοινωνία δέν εἶχε μὲ τὶ ἄλλο νὰ ἀπασχοληθῆ καὶ τὸ ὁποῖον σήμερον θά ἐλάμβανε τὴν ἔκτασιν ἑνὸς ἁπλοῦ «κουτσομπολιοῦ». Τότε ὅμως ἡ δυσαρέσκεια τοῦ προέδρου τῆς Βουλῆς Κανέλλου Δεληγιάννη διότι ἡ Βασίλισσα ἐχόρευσε πρῶτη μὲ τὸν πρόεδρον τῆς Γερουσίας Γ. Κουντουριώτην κατέληξεν εἰς τὴν ἀποστολὴν «Μεγάλης Πρεσβείας» τῆς Βουλῆς εἰς τὰ Ἀνάκτορα, διὰ νὰ ζητήση συγγνώμην!

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 5ης ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 1845

Σήμερον τὴν 5 τοῦ μηνὸς Φεβρουαρίου τοῦ χιλιοστοῦ ὀκτακοσιοστοῦ τεσσαρακοστοῦ πέμπτου ἔτους, συνελθόντων τῶν Κ.Κ. Βουλευτῶν εἰς τὸ Βουλευτήριον περὶ τὴν μεσημβρίαν, ἀνεγνώσθη ὁ ὀνομαστικὸς αὐτῶν κατάλογος, καὶ εὑρεθέντων παρόντων 100 καὶ ἀπόντων 11 (1) ἐκηρύχθη ἀρξαμένη ἡ συνεδρίασις.

Ἀκολούθως ὁ Πρόεδρος ἀναστάς, ἔλεξεν ὡς ἑξῆς.

Κύριοι! Χθὲς ἐγένετο πολὺς λόγος εἰς τὴν πόλιν ὅλην καὶ κίνησις ζωηρὰ ἐνηργήθη περί τινος συμβάντος κατὰ τὸν τελευταῖον χορὸν τῆς Αὐλῆς, τὸν δοθέντα διὰ τὴν ἑορτὴν τῶν ἀποβατηρίων (2) τῆς Α.Μ. τῆς Βασιλίσσης· ἐλέγετο ὅτι ἐγὼ προσκληθεὶς παρὰ τῆς Μεγαλειότητός Της νὰ συγχορεύσω τὸν Πολωνικὸν χορὸν (3) ἠρνήθην, διότι ἐπροτιμήθη παρὰ τῆς Μεγαλειότητός Της ὁ Πρόεδρος τῆς Γερουσίας (4), μετὰ τοῦ ὁποίου συνεχόρευσε πρὸ ἐμοῦ.

Ὁ λόγος οὗτος, Κύριοι, ἔφθασε καὶ εἰς τὰς ἀκοάς μου· συναισθανόμενος ἀφ' ἑνὸς ὅτι ἡ ἀποδιδόμενη εἰς ἐμὲ πρᾶξις, οἰκεία ἀνθρώπων ἀναγώγων, προσβάλλει οὐ μόνον ἐμέ, ἀλλὰ καὶ τὸ Σῶμα τῆς Βουλῆς τοῦ ὁποίου Πρόεδρος τὴν τιμὴν ἔχω νὰ εἶμαι ἀποδίδουσα εἰς αὐτὴν τὴν δι' ἐμοῦ ἐκ προθέσεως ἐνέργειαν τῆς πράξεως ταύτης, καὶ ἀφ' ἑτέρου συναισθανόμενος τὴν ἀνάγκην νὰ ἐκθέσω τὸ γεγονὸς ἐναντίον πάσης ἐνώπιον τῶν Α.Α.Μ.Μ. παραμορφώσεως αὐτοῦ, ἔκρινα ἀναγκαῖον νὰ παρακαλέσω αὐτὰς νὰ μοὶ ἐπιτρέψωσι νὰ παρουσιασθῶ ἐνώπιόν Των διὰ νὰ δυνηθῶ νὰ διαρρήξω πᾶσαν μὴ ἀληθῆ παράστασιν, καὶ δικαιολογήσω ἐμαυτόν τε καὶ τὸ σῶμα διὰ τῆς ἀληθοῦς τοῦ γεγονότος ἐκθέσεως. Πιεζόμενος λοιπὸν ἀπὸ τὸ αἴσθημα τὸ ὁποῖον ἠρχῆσεν, ἅμα ἀκούσας τὰ λεγόμενα συνησθάνθην, ἔκρινα ἀναγκαῖον νὰ διαβεβαιώσω ἐπισήμως τὰς Α.Α.Μ.Μ. καὶ νὰ ὑποδείξω καὶ εἰς πάντας ὑμᾶς, Κύριοι, κατὰ πόσον παρεμορφώθησαν καὶ ἐπλάσθησαν τὰ γεγονότα· διὰ τοῦτο λαμβάνω τὴν τιμὴν νὰ σᾶς παρακαλέσω νὰ ἀκούσητε τὴν ἀληθῆ αὐτῶν ἔκθεσιν.

Κατὰ τὴν ἔναρξιν τοῦ χοροῦ ὢν ἐντὸς τῆς μεγάλης αἰθούσης, ἔλαβον τὴν τιμὴν νὰ διαλεχθῶ μετὰ τῶν Α.Α.Μ.Μ. εἶδον ἀκολούθως τὴν Α.Μ. χορεύουσαν μετὰ τῶν Κ.Κ. Πρέσβεων, καὶ κατόπιν μετὰ τοῦ Πρωθυπουργοῦ· πρὶν δὲ ἢ ἀφήση τὸν Πρωθυπουργὸν, ἐνδοὺς εἰς σωματικὴν ἀδυναμίαν ἀπεσύρθην· ἤθελον ὅμως στενοχωρήσει ἐμαυτὸν νὰ μείνω ἐπὶ μακρὸν ἔτι ἂν δὲν μοὶ ἐπήρχετο ὑποψία ὅτι μετεβλήθη ἡ ἐσχάτως εἰσαχθεῖσα ἐθιμοταξία κατὰ συνέπειαν τῶν γενομένων ὑπὸ τοῦ Διπλωματικοῦ σώματος παρατηρήσεων, καὶ ἂν τὴν αὐτοψίαν ταύτην δὲν μοὶ ὑπεστήριζεν ἡ μετὰ τῶν Κ.Κ. Πρέσβεων συγχόρευσις κατὰ τὸν χορὸν τοῦτον τῆς Α.Μ.

Μόλον τοῦτο ὅμως ἐξελθὼν τῆς αἰθούσης ἔμεινα ἐφ' ἱκανὴν ὥραν εἰς τὴν παρακειμένην ἄλλην αἴθουσαν, διότι ἀμφέβαλλον ἔτι περὶ τῆς μεταβολῆς τῆς ἐθιμοταξίας, καὶ ἐπεθύμουν νὰ εἶμαι πρόθυμος ἂν τυχὸν παρακαλεσθῶ παρὰ τῆς Μεγαλειότητός της. Μετὰ παρέλευσιν δὲ πολλῆς ὥρας εἰδὼν ὅτι δὲν προσεκλήθην μετέβην ἐκεῖ, ἔνθα πρῶτον ἐξελθὼν διευθυνόμην, καὶ μετὰ τοῦτο εἰσῆλθον αὖθις μὲ τὴν πεποίθησιν ὅτι οὐδεμία μοὶ ἐγένετο πρόσκλησις· διὰ τοῦτο καὶ ἠστείσθην πρός τινας, ἐρωτῶντος με διὰ τί δὲν χορεύω, ἐκλαβὼν ὅλας τὰς ἐρωτήσεις ὡς τυχαίας· ἔμεινα δὲ μέχρι τῆς μιᾶς ὥρας μετὰ τὸ μεσονύκτιον εἰς τὸν χορόν, διατελῶν ἐν ἀγνοίᾳ παντός, διότι οὐδεμία μοὶ ἐγένετο εἰδοποίησις περὶ τῶν διατρεξάντων.

Ἀλλὰ χθές, Κύριοι, ἐννόησα κατὰ πόσον σπουδαίως ἐμορφώθη τὸ ἄλλως ἁπλοῦν τοῦτο γεγονός, καὶ προθέμενος καὶ εἰς τὴν Αὐλὴν νὰ ὑποβάλω τὴν Ἀλήθειαν ἐναντίον πάσης ἄλλης παραστάσεως, καὶ ὑμᾶς τε μετ' ἐμοῦ νὰ ἀπαλλάξω τῆς προσαφθείσης κηλῖδος ἔσπευσα νὰ κάμω τὴν παροῦσαν ἐπίσημον ἔκθεσιν.

Εἶμαι βέβαιος, Κύριοι, ὅτι μετὰ τὴν ἔκθεσιν ταύτην, οὐδέ τις ὑμῶν, οὐδὲ ἄλλος, θέλει ἀποδώσει πλέον πρόθεσιν εἰς τὸ ἁπλοῦν τοῦτο γεγονὸς ἐναντίον τοῦ ἱεροῦ τῆς Βασιλίσσης προσώπου, πρὸς τὸ ὁποῖον καὶ ἀπεριόριστον τρέφω σέβας καὶ ἤθελα θεωρήσω ἁμάρτημα νὰ συλλάβω ἰδέαν ἀπαρεσκείας. Ἀπόκειται δὲ εἰς τὴν Βουλὴν νὰ διαβιβάση,

---

(1) Λόγῳ τοῦ δημιουργηθέντος θορύβου, παρευρίσκονται ὅλοι οἱ ἐν Ἀθήναις βουλευταί.

(2) Ἡ Ἐπέτειος τῆς ἀφίξεώς της εἰς Ἑλλάδα ;

(3) Ἡ «Πόλκα».

(4) Πρῶτος πρόεδρος τῆς Γερουσίας ἐξελέγη ὁ Γεώργιος Κουντουριώτης.

ἐὰν ἐγκρίνῃ, τὴν εἰλικρινῆ ταύτην ἔκθεσιν καὶ εἰς τὴν Μεγαλειότητά Της πρὸς πλειοτέραν ὑποστήριξιν τῆς ἀληθείας.

Ἐνταῦθα ὁ Πρόεδρος κατέλιπε τὴν θέσιν του, τὴν ὁποίαν κατέλαβεν ὁ Ἀντιπρόεδρος(1).

Μυστικὴ Συνεδρίασις!

Εἷς δὲ τῶν Βουλευτῶν ἐπρότεινε πρὶν ἢ δοθῇ εἰς ἄλλον Βουλευτὴν ὁ λόγος καὶ ἀρχίσῃ ἡ περὶ τούτου συζήτησις νὰ γίνῃ, διὰ τὴν φύσιν τοῦ ἀντικειμένου, ἡ περὶ τούτου συζήτησις εἰς μυστικὴν συνεδρίασιν συμφώνως μὲ τὸ ἄρθρ. 31 τοῦ Κανονισμοῦ· ἐπειδὴ δὲ τὴν πρότασιν ταύτην δὲν συνεμερίσθησαν δέκα τῶν Κ.Κ. Βουλευτῶν, ὁ Πρόεδρος, κατὰ τὴν διάταξιν τοῦ ῥηθέντος ἄρθρου τοῦ Κανονισμοῦ, εἶπεν ὅτι ἡ συζήτησις τοῦ προκειμένου θέλει γίνῃ ἐν δημοσίᾳ συνεδριάσει, καὶ διέταξε τὴν ἐξακολούθησιν τῆς συζητήσεως.

Εἷς δὲ τῶν Βουλευτῶν λαβὼν τὸν λόγον εἶπεν· μὲ μεγίστην λύπην ἐπληροφορήθη ἡ Βουλὴ τὸ δυσάρεστον κατὰ τὸν τελευταῖον χορὸν τῶν Ἀνακτόρων περιστατικόν, περὶ τὸ ὁποῖον περιεστράφη ἤδη ἡ ἀγόρευσις τοῦ Προέδρου τῆς Βουλῆς· ἐπειδὴ δὲ ἔπειτα ἀφ' ὅσα διεδόθησαν ἡ ἀποσιώπησις τῆς Βουλῆς ἐπὶ τοῦ προκειμένου δύναται νὰ παρεξηγηθῇ, διὰ τοῦτο ἐπιτροπὴ διοριζομένη παρὰ τῆς Βουλῆς, νὰ παρουσιασθῇ ἐνώπιον τῆς Α.Μ. τῆς Σεπτῆς ἡμῶν Ἀνάσσης καὶ νὰ ἐκφράσῃ τὴν μεγίστην λύπην τὴν ὁποίαν ἡ Βουλὴ ᾐσθάνθη ἕνεκα τῶν διαδοθέντων, καὶ τὴν ἐπὶ τούτων ἀπαρέσκειάν της.

Ἱερὰ καὶ σεβαστὰ

Ἕτερος δέ, συμφωνῶν μὲ τὸν προαγορεύσαντα, εἶπεν, ὅτι ἡ διαδιδομένη ἀποποίησις τοῦ Προέδρου εἰς τὴν πρόσκλησιν τῆς Σεβαστῆς Ἀνάσσης εἰς τὸν χορόν, περιστατικὸν πολλοῦ λόγου ἄξιον καὶ ἀναφερόμενον εἰς τὸ σῶμα τῆς Βουλῆς, ἐὰν τοῦτο ἔλαβε χώραν, φέρει δικαίαν εἰς τὴν Βουλὴν δυσαρέσκειαν ἥτις ἀπαιτεῖται νὰ προλάβῃ πᾶσαν παρεξήγησιν ὡς πρὸς τὸ ὀφειλόμενον σέβας τοῦ σώματος εἰς τὰ ἱερὰ καὶ σεβαστὰ πρόσωπα τῶν Α.Α. Μεγαλειοτήτων. Ἂν καὶ πάντες πεπείσμεθα, καὶ οὐδεὶς δύναται νὰ ἀποδώσῃ οὐδεμίαν ἐναντίον τῆς ἀξιοπρεπείας Αὐτῶν πρόθεσιν εἰς τὸν Κ. Πρόεδρον ἀπαιτεῖται ὅμως ἀξιοπρεπής τις ἐξήγησις ἐπ' αὐτῶν· καὶ διὰ τοῦτο ὁ Κ. Πρόεδρος νὰ ζητήσῃ τὴν συγγνώμην τῆς Σεπτῆς ἡμῶν Ἀνάσσης νὰ γίνῃ δὲ περὶ τούτου μνεία εἰς τὰ πρακτικὰ τῆς σημερινῆς συνεδριάσεως, καὶ ἐπιτροπὴ ἐπὶ τούτῳ παρὰ τῆς Βουλῆς σταλησομένη νὰ γνωστοποιήσῃ αὐτὸ πρὸς τὴν Α. Μεγαλειότητα.

Διήμερος ἀνησυχία

Συμμεριζόμενος, εἶπεν ἕτερος, τὸ κινοῦν τὴν Βουλὴν αἴσθημα ἐπὶ τοῦ προκειμένου ζητήματος, θέλω προσέξει ἰδίως εἰς τὴν τακτοποίησιν τῆς εἰσαγωγῆς τούτου, καὶ τὴν ἀποφυγὴν πάσης παραμορφώσεως. Δὲν πρόκειται σήμερον νὰ ἐξετάσωμεν ἐὰν ὑπῆρξεν ἢ ὄχι, ἡ φημισθεῖσα ἔλλειψις ἐκ μέρους τοῦ Κ. Προέδρου κατὰ τὸν τελευταῖον βασιλικὸν χορὸν οὔτε θὰ ἀποδεχθῶμεν ἢ ἀπορρίψωμεν τὰς παρ' αὐτοῦ δοθείσας διαβεβαιώσεις περὶ τοῦ αὐτοῦ ἀντικειμένου, ἡ περὶ τοῦ ὁποίου φήμη τοσοῦτον ὑπῆρξε καὶ πρὸς τοὺς Κ.Κ. Βουλευτὰς καὶ πρὸς ὅλον τὸ κοινὸν δυσάρεστος, ὥστε δύο ἤδη ἡμέρας ἀνησυχεῖ τοὺς πάντας ἡ καταλαβοῦσα αὐτοὺς ἕνεκα τούτου λύπη μὴ ἀνεχομένους οὔτε τὴν ἁπλῆν ὑπόθεσιν τῆς τοιαύτης ἰδέας· ἔργον τῆς Βουλῆς κατὰ τὴν σημερινὴν συνεδρίασιν, εἶναι, νὰ σπεύσῃ νὰ διαψεύσῃ πᾶσαν τυχοῦσαν παρεξήγησιν τῶν αἰσθημάτων της, ἐκφράζουσα διὰ μεγάλης πρεσβείας, κατὰ τὴν πρότασιν τοῦ πρώτου ἀγορεύσαντος, ἐνώπιον τῆς Α.Μ. τῆς Σεπτῆς ἡμῶν Ἀνάσσης τὴν κοινὴν τῆς Βουλῆς λύπην διὰ τοιαύτην ἔλλειψιν καὶ τὴν ἀποδοκιμασίαν αὐτῆς, ἐὰν δυστυχῶς ἔλαβε χώραν ὡς διαφημίζεται, καὶ διαβεβαιοῦσα τὴν Μεγαλειότητά Της περὶ τοῦ ἀδιαλείπτου σεβασμοῦ καὶ τῆς ἀφοσιώσεως τῆς Βουλῆς καὶ ὁλοκλήρου τοῦ Ἔθνους εἰς τὸν Βασιλικὸν θρόνον καὶ τὰ σεβαστὰ καὶ ἀγαπητὰ πρόσωπα τοῦ τε Βασιλέως καὶ τῆς Ἀνάσσης ἡμῶν. Ταῦτα προκειμένου εἰς τὴν Αὐτῆς Μεγαλειότητα. Καθόσον ἀφορᾷ τὸν κ. Πρόεδρον, νὰ ἐκτιμήσῃ ἀνηκόντως τὰς δοθείσας ἐπισήμως ἐν τῇ Βουλῇ διαβεβαιώσεις του.

(1) Καλλιφρονᾶς.

Μεγάλη Πρεσβεία

Ἡ Βουλὴ ὁμοφώνως παρεδέχθη δι' ἀναστάσεως τὴν ἀποστολὴν μεγάλης πρεσβείας πρὸς τὴν Αὐτῆς Μεγαλειότητα ἥτις θέλει ἐκφράσει ἐνώπιον Αὐτῆς τὴν κοινὴν τῆς Βουλῆς λύπην διὰ τὴν ἔλλειψιν ταύτην καὶ τὴν ἀπαρέσκειαν αὐτῆς ἐὰν δυστυχῶς ἔλαβε χώραν, ὡς διαφημίζεται, καὶ διαβεβαιώσει τὴν Αὐτῆς Μεγαλειότητα περὶ τοῦ ἀδιαλείπτου σεβασμοῦ καὶ τῆς ἀφοσιώσεως τῆς τε Βουλῆς καὶ ὁλοκλήρου τοῦ Ἔθνους, εἰς τὸν Βασιλικὸν θρόνον, καὶ εἰς τὰ σεβαστὰ καὶ ἀγαπητὰ πρόσωπα τοῦ Βασιλέως καὶ τῆς Βασιλίσσης, ἀποκειμένου εἰς αὐτήν, καθόσον ἀφορᾷ τὸν Κ. Πρόεδρον, νὰ ἐκτιμήσῃ ἀνηκόντως τὰς δοθείσας ἐπισήμως ἐν τῇ Βουλῇ διαβεβαιώσεις.

Κληρωθέντων δὲ τῶν μελῶν τῆς πρεσβείας ἔλαχον οἱ Κ.Κ,

Βέϊκος,	Ἀποστολίδης,
Δημητρακόπουλος,	Καΐρης,
Μαυρομμάτης,	Χατζίσκος,
Κονδύλης,	Παρθενόπουλος,
Ταταράκης,	Καπετανάκης,
Α. Γεωργαντᾶς,	

Ἀκολούθως ὁ Εἰσηγητὴς τῆς ἐπὶ τῶν ἀναφορῶν Ἐπιτροπῆς ἀνέγνω ἔκθεσιν αὐτῆς ἐπί τινων εἰς αὐτὴν ὑποβληθεισῶν ἀναφορῶν.

Τῆς ὁποίας ἡ συζήτησις ἀνεβλήθη διὰ νὰ ἐνεργηθῶσι τὰ ἐν τῷ ἄρθρῳ 61 τοῦ Κανονισμοῦ ἀπαιτούμενα.

Μετὰ ταῦτα κατὰ πρότασιν διαφόρων παρεδέχθη ἡ Βουλὴ νὰ συνταχθῶσιν ἀμέσως τὰ πρακτικὰ τῆς σημερινῆς Συνεδριάσεως καὶ νὰ ἀναγνωσθῶσιν εἰς τὴν Βουλήν, διὰ νὰ κυρωθῶσι, διὰ νὰ μὴν ἀναβληθῇ ποσῶς ἡ ἐνώπιον τῆς Αὐτῆς Μεγαλειότητος ἐμφάνισις τῆς πρεσβείας.

Διακοπείσης δὲ πρὸς ὀλίγον τῆς συνεδριάσεως συνετάχθησαν τὰ πρακτικά, καὶ ἀναγνωσθέντα εἰς τὴν Βουλὴν ἐγένοντο εἰς αὐτὴν παραδεκτά.

Ἀκολούθως ὁ Πρόεδρος ἐκήρυξε διαλελυμένην τὴν Συνεδρίασιν τὴν 3ην ὥραν μ.μ.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 6ης ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 1845

Σήμερον τὴν ἕκτην Φεβρουαρίου τοῦ χιλιοστοῦ ὀκτακοσιοστοῦ, τεσσαρακοστοῦ πέμπτου ἔτους, συνελθόντων τῶν Κ.Κ. Βουλευτῶν ἐν τῷ Βουλευτηρίῳ ἀνεγνώσθη ὁ ὀνομαστικὸς αὐτῶν κατάλογος, καὶ εὑρεθέντων παρόντων μὲν 83, ἀπόντων δὲ 28, ὁ ἀναπληρῶν τὸν Πρόεδρον Ἀντιπρόεδρος ἐκήρυξεν ἀρχομένην τὴν συνεδρίασιν, καὶ ἀνέγνω τὴν πρὸς τὰς Α.Α.Μ.Μ. προσφώνησιν τῆς κατὰ τὴν χθεσινὴν συνεδρίασιν σταλείσης παρὰ τῆς Βουλῆς πρεσβείας ἔχουσαν οὕτω.

Μὲ συντριβὴν καρδίας

«Μὲ βαθεῖαν λύπην της πληροφορηθεῖσα ἡ Βουλὴ τὴν διαφημισθεῖσαν ἔλλειψιν τοῦ Προέδρου αὐτῆς κατὰ τὸν χορὸν τῆς ἐπετείου ἑορτῆς τῆς 3 Φεβρουαρίου, συνῆλθε σήμερον ἐπὶ τούτῳ εἰς συνεδρίασιν, καθ' ἣν ὁ πρῶτος Πρόεδρος, μὲ συντριβὴν καρδίας, ἔσπευσε νὰ διαβεβαιώσῃ τὴν Βουλὴν ὅτι τὸ γεγονὸς ἦτον ὅλως τυχαῖον καὶ ἀνεξάρτητον τῆς θελήσεώς του, οὐδεμίαν εἶχον πρόθεσιν ἀπαρεσκείας· ἡ δὲ Βουλὴ συναισθανομένη καθῆκον ἑαυτῆς νὰ ψέξῃ δημοσίᾳ πᾶσαν ἐκ τούτου παρεξήγησιν τῶν αἰσθημάτων καὶ τοῦ σεβασμοῦ ὁλοκλήρου τοῦ Σώματος πρὸς τὰ Σεβαστὰ πρόσωπα τῶν Α.Α.Μ.Μ. ἀπεφάνθη ὁμοφώνως νὰ ἐκφράσῃ καὶ ἐνώπιον τῶν Υ.Υ.Μ.Μ. διὰ μεγάλης Πρεσβείας, τὴν ὁποίαν συνιστῶσιν οἱ μὲ σέβας ἐμφανιζόμενοι, τὴν κοινὴν αὐτῆς λύ-

πην καὶ ἀπαρέσκειαν διὰ τὸ δυσάρεστον ἐκεῖνο περιστατικόν, καὶ νὰ διαβεβαιώση συγχρόνως τὸ ἀδιάλειπτον σέβας τῆς τε Βουλῆς καὶ τοῦ Ἔθνους εἰς τὸν Θρόνον καὶ τὰ Σεβαστὰ καὶ ἀγαπητὰ πρόσωπα τοῦ Βασιλέως καὶ τῆς Βασιλίσσης· ἀποκειμένου εἰς τὰς Υ.Υ.Μ.Μ. καθόσον ἀφορᾷ τὸν Πρόεδρον νὰ ἐκτιμήσωμεν ἀνηκόντως τὰς παρ' αὐτοῦ δοθείσας διαβεβαιώσεις».

Ἡ ἀπάντησις

Ἀνέγνω ἐπίσης καὶ τὴν ὑπὸ τοῦ Βασιλέως ἀπαγγελθεῖσαν ἀπάντησιν, ἔχουσαν οὕτως·

«Ἡ ἐπισήμως ἐκφραζομένη παρὰ τῆς Βουλῆς λύπη καὶ ἀπαρέσκεια, διὰ τὸ προχθεσινὸν δυσάρεστον συμβάν, εἶναι σύμφωνος μὲ τὴν ὑψηλὴν γνώμην τὴν ὁποίαν καὶ Ἐγὼ καὶ ἡ Βασίλισσα εἴχομεν καὶ ἔχομεν πάντοτε περὶ τῶν ἀξιοτίμων ἀντιπροσώπων τοῦ Ἔθνους».

»Οὐδέποτε συνελάβομεν τὴν παραμικρὰν ἀμφιβολίαν περὶ τῶν αἰσθημάτων τῆς Βουλῆς καὶ εὐχαρίστως δεχόμεθα ἐκ νέου τὴν νέαν διαβεβαίωσιν αὐτῆς».

Κατέλαβε τὴν θέσιν του

Μετὰ ταῦτα καταλαβὼν τὴν θέσιν του ὁ Πρόεδρος ἀντὶ τοῦ καταλιπόντος αὐτὴν Ἀντιπροέδρου, ἀνήγγειλεν ὅτι ἀντικείμενον τῆς σημερινῆς συνεδριάσεως εἶναι ἡ ἐκλογὴ τεσσάρων μελῶν διὰ νὰ ἀπαρτίσωσι μετὰ τῶν εἰσηγητῶν τῶν τμημάτων τὴν εἰσηγητικὴν ἐπιτροπὴν ἐπὶ τοῦ περὶ ἐνόρκων Νομοσχεδίου.

ΤΑ ΠΡΩΤΑ ΔΩΔΕΚΑΤΗΜΟΡΙΑ

ΘΕΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΜΟΙΒΑΙ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ

Ὁ πρῶτος προϋπολογισμὸς ὁ ὁποῖος ὑπεβλήθη εἰς τὸ πρῶτον κοινοβούλιον τοῦ ἐλευθέρου κράτους, κατετέθη ἐκπροθέσμως. Καὶ παρέστη ἀνάγκη νὰ ψηφισθοῦν ἀπὸ τὴν πρώτην τακτικὴν Βουλήν, τὰ τόσον γνωστὰ σήμερον «δωδεκατημόρια». Δὲν ἐγένετο χρῆσις τῆς λέξεως αὐτῆς ὅταν ὁ ὑπουργὸς Α. Μεταξᾶς ἐζήτησεν τὴν παροχὴν πιστώσεων διὰ μίαν τριμηνίαν, ἀλλὰ περὶ αὐτοῦ ἀκριβῶς ἐπρόκειτο.

Ἀργότερον, ὅταν τὸ κοινοβούλιον ἐλειτούργησεν πλέον εὐρύθμως, κατεβάλλετο προσπάθεια ἐγκαίρου καταθέσεως, συζητήσεως καὶ ἐπιψηφίσεως τοῦ προϋπολογισμοῦ. Κατὰ τὰ τελευταῖα ὅμως ἔτη, ἡ διόγκωσις ἀμφοτέρων τῶν σκελῶν του, μεταπολεμικῶς δὲ καὶ ἡ ἐνίσχυσις τῶν κρατικῶν δαπανῶν δι' ἐξωτερικῆς βοηθείας, κατέστησε κανόνα τὴν ψήφισιν δωδεκατημορίων.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 29ης ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 1845

Μετὰ ταῦτα ὁ Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν (Α. ΜΕΤΑΞΑΣ) εἰσάγων εἰς τὴν Βουλὴν ἐκ μέρους ὁλοκλήρου τοῦ Ὑπουργείου Νομοσχέδιον περὶ τῆς εἰς τὸ Ὑπουργεῖον παραχωρήσεως πιστώσεως ἀπὸ τὸν προϋπολογισμὸν τοῦ ἔτους 1845, ἤτοι τὴν ἐπικύρωσιν τοῦ προϋπολογισμοῦ τῆς α' τριμηνίας τοῦ Ἰανουαρίου, Φεβρουαρίου καὶ Μαρτίου εἶπεν· ἡ μέχρι τοῦδε παράτασις τῶν προκαταρκτικῶν συνεδριάσεων τῆς Βουλῆς, ἀνέβαλε τὴν εἰσαγωγὴν καὶ συζήτησιν διαφόρων Νομοσχεδίων καὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ἔτους 1845· ἐν τούτοις ἡ λῆξις τοῦ Ἰανουαρίου καὶ ἡ πληρωμὴ τῶν ἐξόδων αὐτοῦ (1) τὴν ὁποίαν τὸ Ὑπουργεῖον ἄνευ προϋπολογισμοῦ δὲν δύναται νὰ κάμη, ἡ ἐπικειμένη ἀνάγκη τῆς ταχύτητος καὶ τὸ ἀδύνατον νὰ εἰσαχθῇ ἤδη ὁλόκληρος ὁ προϋπολογισμὸς τοῦ ἔτους, διότι προαπαιτεῖται ἡ συζήτησις καὶ ἡ παραδοχὴ πολλῶν ἄλλων ὀργανικῶν Νομοσχεδίων ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ὁποίων θέλει συνταχθῆ ὁ ἐτήσιος προϋπολογισμός, ἠνάγκασαν τὸ Ὑπουργεῖον νὰ εἰσαγάγη τὸ Νομοσχέδιον διὰ τὸν προϋπολογισμὸν μόνον τῆς πρώτης τοῦ ἔτους τριμηνίας καὶ νὰ ζητήση παρὰ τῆς Βουλῆς τὴν παραχώρησιν τῆς ἀναγκαίας πιστώσεως.

(1) Οἱ μισθοὶ ἐπληρώνοντο τότε δεδουλευμένοι. Ἄλλως ἡ ἀνάγκη θὰ προέκυπτε, ὅπως συμβαίνει τώρα, εἰς τὰς παραμονὰς τοῦ νέου ἔτους.

Ἐπὶ τέλους

Ἐπὶ τέλους ἀνέγνωσε τὸ Νομοσχέδιον καὶ τὴν συνοδεύσασαν αὐτὸ αἰτιολογικὴν ἔκθεσιν, ἔχοντα οὕτως.

Κύριοι Βουλευταὶ

Ἐκπληρῶν τὰς διαταγὰς τοῦ Βασιλέως, ἔρχομαι νὰ σᾶς ὑποβάλλω Νομοσχέδιον περὶ τῶν δημοσίων ἐξόδων τῆς πρώτης τριμηνίας τοῦ ἤδη ἀρξαμένου ἔτους ἐπιθυμητὸν ἦτο βέβαια, ἂν ἀντὶ τούτου ἐτίθετο ὑπ' ὄψιν ὑμῶν ἔργον πληρέστερον, ὁ ἐνιαύσιος τῶν ἐσόδων καὶ ἐξόδων τοῦ Κράτους προϋπολογισμός· ἀλλὰ τοιοῦτον ἔργον προϋποθέτει ἄλλων προηγουμένων Νόμων τὴν κύρωσιν, Νόμων ἀφορώντων, εἴτε τὴν ἐνιαύσιον φορολογίαν εἴτε τὸν κανονισμὸν τῶν διαφόρων κλάδων τῆς δημοσίου ὑπηρεσίας.

Τὰ νομοσχέδια ταῦτα εἶναι μὲν πρὸ καιροῦ ἕτοιμα, ἀλλ' ἐξ ἀνάγκης ἀνεβλήθη μέχρι τοῦδε ἡ παρουσίασίς των διότι ἡ Βουλὴ ἀρτίως συγκροτηθεῖσα, μόλις σήμερον ἀρχίζει τὰς κυρίας ἐργασίας της.

Ἐπειδὴ λοιπὸν δὲν ἐξηρτᾶτο ἀπὸ τοὺς ὑπουργοὺς τοῦ Βασιλέως νὰ ἐπισπεύσωσι τὴν ὥραν τῆς συζητήσεως καὶ τῆς παραδοχῆς τῶν περὶ ὧν ὁ λόγος Νομοσχεδίων, ἦτο ἑπόμενον καθὼς ταῦτα μέχρι τοῦδε ἀνεβλήθησαν, νὰ ἀναβληθῇ καὶ ὁ ἐνιαύσιος προϋπολογισμὸς καὶ οὕτως ἐπῆλθεν ἡ ἀνάγκη τοῦ νὰ ζητήσωμεν ἀπὸ ὑμᾶς, Κύριοι Βουλευταί, τὴν ἐπιψήφισιν τῶν τριμηνιαίων ἐξόδων, κατὰ τὸ πρὸ ὀφθαλμῶν ὑμῶν Νομοσχέδιον,

Κατεπείγουσα

Ὅτι αὐτὴ εἶναι κατεπείγουσα θέλετε τὸ ἀναγνωρίσε ἄνευ τινος δισταγμοῦ. Πρόκειται τὸ ὄντι περὶ ἐξόδων τοῦ Ἰανουαρίου, τοῦ Φεβρουαρίου καὶ τοῦ Μαρτίου καὶ τὰ μὲν τοῦ πρώτου μηνὸς κατέστησαν ἤδη ἀπαιτητά. Ἡ πληρωμὴ των μετὰ δύο ἡμέρας ἀπὸ τὴν σήμερον εἶναι ἄφευκτος, τὰ δὲ τοῦ Φεβρουαρίου καὶ τοῦ Μαρτίου θέλουσιν κατασταθῆ ἀπαιτητὰ ὅσον οὔπω, ὅτε δὲν δυνάμεθα νὰ ὑποθέσωμεν, ὅτι ἐν τῷ βραχεῖ τούτῳ διαστήματι καὶ νόμοι φορολογικοὶ καὶ νόμοι καταστατικοὶ τῆς ὑπηρεσίας, καὶ προϋπολογισμὸς ἐτήσιος θέλουν εὑρεθῆ κυρωμένοι, διὰ νὰ περιορίσωμεν τὰς αἰτήσεις μας εἰς μόνα τὰ τοῦ πρώτου μηνὸς ἔξοδα.

Μέχρις ἐσχάτης τάξεως

Ἦτο λοιπὸν ἀνάγκη νὰ προστεθῶσι καὶ τὰ τῶν ἐπομένων δύο μηνῶν. Τὰ ἔξοδα ταῦτα ὑπελογίσθησαν ἐπὶ τῇ βάσει τῶν νόμων, τῶν Διαταγμάτων καὶ Κανονισμῶν τῶν μέχρι τοῦδε τοὺς διαφόρους κλάδους τῆς ὑπηρεσίας διεπόντων, καὶ παριστάνουσι, καθόσον μὲν ἀφορᾷ τὸν ἐνεστῶτα μῆνα τὰ κεκτημένα ἤδη δικαιώματα ὅλων τῶν πιστωτῶν τοῦ δημοσίου, ἀπὸ τῆς ἀνωτάτης μέχρι τῆς ἐσχάτης τάξεως. Κατὰ δὲ τοὺς ἐφεξῆς μῆνας τὰ ἐπὶ τῇ αὐτῇ ἀναλογίᾳ κτηθησόμενα δικαιώματα, διότι καὶ ἂν ὑποτεθῇ ὅτι διὰ κατοπινῶν Νόμων θέλουν τροποποιηθῆ τὰ ἐνιαύσια ἔξοδα, αἱ τροποποιήσεις αὗται δὲν δύνανται νὰ ἔχουν ἐπιρροήν, εἰμὴ εἰς ἐποχὴν μεταγενεστέραν τῆς πρώτης τριμηνίας.

Ἐξετάζω ἤδη τὰ ἄρθρα τοῦ Νομοσχεδίου. Κατὰ τὸ πρῶτον ἄρθρον ζητεῖται πίστωσις δραχμῶν τριῶν ἑκατομμυρίων, τεσσαράκοντα τριῶν χιλιάδων, τετρακοσίων ὀγδοήκοντα καὶ λεπτῶν 96, διανεμομένων εἰς πέντε κεφαλαιώδη μέρη ὡς ἐφεξῆς.

α' Τὰς συντάξεις εἰς ἀπομάχους, χήρας καὶ ὀρφανὰ αὐτῶν καὶ ἄλλης τάξεως ἄτομα, δυνάμει Βασιλικῶν Διαταγμάτων, κατὰ μῆνα πληρωνομένας.

β' Τὴν Βασιλικὴν χορήγησιν καὶ τὴν τῶν Νομοθετικῶν Σωμάτων.

γ' Τὴν γενικὴν ὑπηρεσίαν τῶν Ὑπουργείων, τουτέστι τοῦ Βασιλικοῦ Οἴκου καὶ τῶν Ἐξωτερικῶν.

Τῆς Δικαιοσύνης
Τῶν Ἐσωτερικῶν
Τῶν Ἐκκλησιαστικῶν
Τῶν Στρατιωτικῶν
Τῶν Ναυτικῶν καὶ
Τῶν Οἰκονομικῶν...

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 1ης ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 1845

Ἀκολούθως ὁ Πρόεδρος τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν (Ι. ΚΩΛΕΤΗΣ) λαβὼν τὸν λόγον εἶπε· μὲ μεγίστην συναίσθησιν ἀποτείνω τὸν λόγον πρὸς τοὺς Βουλευτὰς τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους, τὸ ὁποῖον καὶ ἡ ἱστορία παρουσιάζει ὡς μέγα καὶ ὁ προορισμὸς τοιοῦτος εἶναι· τοσοῦτον δὲ συναισθάνομαι ἤδη τοῦτο, καθόσον ἐγὼ πάλιν κατὰ τὰ 1822 ἀπέτεινα πρὸς τοὺς πρώτους βουλευτὰς τοῦ Ἔθνους τὸν λόγον, συνεδριάζοντας ὅμως τότε, ὄχι ὡς ἤδη ὑμεῖς, ἀλλ' εἰς Κορινθιακὸν ἐρείπιον, καὶ ἐν μέσῳ μυρίων κινδύνων καὶ τοῦ πολέμου.

Ἐκεῖνοι, Κύριοι, ὄχι μόνον ἐβουλεύοντο τότε περὶ τῶν μέσων τὰ ὁποῖα ἐδύναντο νὰ σώσωσιν τὴν πολεμοῦσαν τότε πατρίδα ἀπὸ τὴν δουλείαν, ἀλλὰ καὶ προέτρεπον τοὺς συμπολίτας των εἰς τὸν πόλεμον, καὶ διὰ τῶν προτροπῶν των ἐσχημάτιζον στρατόπεδα, ὁλόκληρα σμήνη· τὰς προτροπὰς ἐκείνας ἐνίσχυον διὰ τῆς ἐλπίδος, ὅτι τὰς θυσίας καὶ ἐκδουλεύσεις, τὰς ὁποίας τότε προσέφερον, θέλει ἀμείψει ἐν καιρῷ ἡ πατρίς, μετὰ τὴν ἀποκατάστασίν της· καὶ ἀληθῶς ὅλα αὐτὰ ἔφερον συνεπείας, τὴν καταστροφὴν τοῦ ἐχθροῦ, τὴν ἐλευθερίαν τῆς πατρίδος, τὴν ἀνέργεσιν Ἑλληνικοῦ Βασιλείου, καὶ τὴν ἀναγόρευσιν τοῦ Βασιλέως μας· ἡμεῖς δὲ ἐγράψαμεν τὰ ὀνόματα αὐτῶν εἰς τοὺς προσηρτημένους τούτους περὶ ἡμᾶς ἐνταῦθα πίνακας πρὸς εὐγνωμοσύνην.

Ἐκ τοῦ ὕπνου

Ἡ τρίτη Σεπτεμβρίου ἐγείρασα ἐκ τοῦ ὕπνου τὰ Συντάγματα καὶ τοὺς θεσμούς, τοὺς ὁποίους ἄλλοτε εἴχομεν συντάξει, ἔφερε καὶ ἡμᾶς ἐνταῦθα ἐνώπιόν σας, προτείνοντας πρὸς ὑμᾶς ἀντικείμενα, ἀφορῶντα τὴν ἠθικὴν καὶ ὑλικὴν τῆς πατρίδος μας πρόοδον, καὶ προκαλοῦντας ἐπ' αὐτῶν τὴν σκέψιν καὶ προσοχήν σας· ἀμφότεροι αἱ ἐποχαὶ αὗται, Κύριοι, διαφέρουσι πρὸς ἄλληλας· εἰς τὴν πρώτην ὑπῆρχε κίνδυνος τῆς πολιτικῆς μας ὑπάρξεως καὶ ἐπρόκειτο νὰ βουλευθῆτε περὶ τῆς ἀναδείξεως τῶν μέσων, τὰ ὁποῖα θέλουσι σχηματίσει τὴν εὐημερίαν ἡμῶν, ἐνῷ ἤδη πρόκειται λέγω νὰ βουλευθῆτε καὶ περὶ τῶν ἀμοιβῶν, τὰς ὁποίας ὀφείλομεν εἰς τοὺς προσενεγκόντας διὰ τὴν εὐτυχῆ ἀποκατάστασιν τῆς Πατρίδος, καὶ αἱ ὁποῖαι θέλουσι γλυκάνει τὰς πικρίας, τὰς ὁποίας ὁ σάλος τοῦ ἀγῶνος ἀφῆκεν εἰς τοὺς συμπολίτας μας.

Ἐπειδὴ δ' ὅλα ταῦτα δὲν δύνανται νὰ ἐπέλθωσιν ἄνευ τῆς τακτικῆς διαιρέσεως τοῦ Κράτους, προτείνομεν διάφορα νομοσχέδια.

Ἀνέγνω ὁ Γραμματεὺς

Τὰ Νομοσχέδια ταῦτα μετὰ τῶν δικαιολογητικῶν ἐκθέσεων ἀνέγνω ὁ Γραμματεύς, ἔχουσι δ' οὕτω.

Οἱ ὑπάλληλοι

Κύριοι,

Διὰ τοῦ Διατάγματος τῆς 3 (15) Ἀπριλίου 1833 διωργανίσθησαν τὰ Ὑπουργεῖα ἐν γένει. Δι' εἰδικῶν Β. Διαταγμάτων ὑπὸ τὴν αὐτὴν ἡμερομηνίαν ἀφορώντων τὰ Ὑπουργεῖα κατὰ μέρος, προσδιωρίσθη ἡ ἁρμοδιότης καὶ τὸ προσωπικὸν ἑνὸς ἑκάστου αὐτῶν. Οἱ βαθμοί, οἵτινες ἐδόθησαν διὰ τῶν εἰρημένων Διαταγμάτων εἰς τοὺς ὑπαλλήλους τῶν Ὑπουργείων, εἶναι ὁ τοῦ Συμβούλου, Γραμματέως καὶ Γραφέως α' τάξεως. Διὰ μεταγενεστέρων Διαταγμάτων εἰσήχθησαν καὶ οἱ βαθμοὶ Παρέδρου α' καὶ β' τάξεως, Γραμματέως β' τάξεως, καὶ Γραφέως β' τάξεως. Τὸ προσωπικὸν ὡσαύτως τῶν Ὑπουργείων δὲν ἔμεινεν ὡς προσδιωρίσθη διὰ τῶν εἰρημένων Διαταγμάτων, ἀλλ' ηὐξήθη κατὰ διαφόρους καιροὺς ὥστε πρὸ πολλοῦ εἰς ὅλα σχεδὸν τὰ Ὑπουργεῖα ὁ ἀριθμὸς τοῦ προσωπικοῦ εἶναι κατὰ πολὺ ἀνώτερος τῆς πραγματικῆς χρείας τῆς ὑπηρεσίας. Ἡ κατάστασις αὐτὴ ἀπήτει νέον διοργανισμὸν τῶν Ὑπουργείων, τὴν ἐλάττωσιν τοῦ ἐν αὐτοῖς προσωπικοῦ, καὶ τὸν καταρτισμὸν αὐτοῦ ὑπὸ ὑπαλλήλων, ἐχόντων πάντων ἀποδεδειγμένην ἱκανότητα καὶ ζῆλον διὰ τὴν ὑπηρεσίαν.

Τὸ Ὑπουργεῖον ἀναγνωρίσαν ἐπίσης τὴν ἀνάγκην ταύτην, ἡτοίμασε τὸ ἐνταῦθα συνημμένον σχέδιον Νόμου νέου διοργανισμοῦ.

Οἱ γενικοὶ γραμματεῖς

Ἡ ἐν αὐτῷ ἀναφερομένη νέα θέσις τοῦ γενικοῦ γραμματέως ἐκρίθη ἀναγκαιοτάτη· εἶναι φυσικὴ συνέπεια τοῦ πρὸ μικροῦ εἰσαχθέντος εἰς Ἑλλάδα Συνταγματικοῦ Πολιτεύματος. Οἱ Ὑπουργοὶ ὀφείλοντες νὰ ἐργάζωνται μετὰ τῆς Α.Μ. νὰ παρευρίσκωνται ἱκανὰς ὥρας εἰς τὰς συνεδριάσεις τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας, νὰ δαπανῶσι χρόνον πολὺ εἰς τὰς ἐν τῷ Ὑπουργικῷ Συμβουλίῳ κοινὰς ἐργασίας των, καθὼς καὶ εἰς ἄλλα ἔργα, ἐπίσης πλείστου λόγου ἄξια, δὲ δύνανται τοῦ λοιποῦ, οὐδὲ ἐν τοῖς Ὑπουργείοις τὰ ὁποῖα διευθύνουσι, νὰ μένωσι καθ' ἑκάστην, οὐδὲ τὴν ὑπηρεσίαν ἅπασαν καθ' ὅλας της τὰς λεπτομερείας νὰ ἐνεργῶσιν ἀπ' εὐθείας οἱ ἴδιοι, οὐδὲ πάλιν συμφέρει νὰ ἐνεργῶσιν ἁπλῶς πᾶν ὅ,τι θέλει τοῖς παρουσιάζεσθαι ἀπὸ τοὺς διαφόρους Τμηματάρχας διδόντες ἐξ ἀνάγκης, δι' ἔλλειψιν τοῦ ὑλικοῦ καιροῦ πρὸς ὅλους ἀνεξαιρέτως ἀπεριόριστον ἐμπιστοσύνην. Ἡ ἀνάγκη λοιπὸν τῆς συγκεντρώσεως

τῆς ὑπηρεσίας εἰς χεῖρας ἑνὸς γενικοῦ Γραμματέως, ὅστις θέλει ἔχει εὐθύνην ἐνώπιον τοῦ ἀρχηγοῦ τοῦ Ὑπουργείου εἶναι μεγίστη ἤδη.

Πᾶν τὸ δυνατὸν

Ὁ ἐν τῷ Νομοσχεδίῳ φαινόμενος προσδιορισμὸς τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ὑπαλλήλων τῶν Ὑπουργείων ἐγένετο μετ' ἀκριβῆ ἔρευναν καὶ συζήτησιν τῶν ἀναγκῶν τῶν διαφόρων κλάδων τῆς ὑπηρεσίας ἑκάστου Ὑπουργείου· διὰ τῆς νέας διατάξεως θέλει ἐλαττωθῆ οὐσιωδῶς ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐν τοῖς Ὑπουργείοις ὑπαλλήλων, καὶ ἔγινεν οὕτω, πᾶν ὅ,τι ἦτον δυνατόν. Ἀλλὰ πᾶσα ἄλλη περαιτέρω ἐλάττωσις δύναται νὰ προσβάλῃ καὶ βλάψῃ τὴν ὑπηρεσίαν.

Εἰς τὸ Νομοσχέδιον προσδιορίζεται ὁ ἀριθμὸς τοῦ προσωπικοῦ ἑκάστου Ὑπουργείου μὲ τὰς παραδεχθείσας βαθμολογίας ἀλλὰ δὲν διακρίνεται πόσοι ὑπάλληλοι θέλουν εἶσθαι τῆς πρώτης καὶ πόσοι τῆς δευτέρας τάξεως. Τοῦτο θέλει κανονισθῆ διὰ Β. Διαταγμάτων, κατὰ τὴν ἀνάγκην τῆς ὑπηρεσίας, καὶ εἰς τὸν προϋπολογισμὸν ἑκάστου ἔτους θέλει σημειοῦσθαι ἡ αὔξησις τῶν ἐξόδων, ἥτις τυχὸν ἤθελε προέλθει ἑπομένως ἐκ προβιβασμοῦ τινος. Ἐὰν ἀπὸ τοῦδε ἤθελε προσδιορισθῆ εἰς τὸν Νόμον πόσοι ὑπάλληλοι θέλουν εἶσθαι τῆς πρώτης, καὶ πόσοι τῆς δευτέρας τάξεως, δὲν ἠμπορεῖ νὰ γένῃ οὐδεμία μεταβολὴ εἰμὴ πάλιν διὰ Νόμου, καὶ τοῦτο ἤθελε φέρει περιπλοκὴν καὶ ἐμπόδιον εἰς τὴν ὑπηρεσίαν.

Κρίνω δὲ ἀναγκαῖον νὰ σημειώσω, καθόσον ἀφορᾷ τοὺς Τμηματάρχας β΄ τάξεως ὅτι τοῦτοι δὲν θέλουν ἐργάζεσθαι ὑπὸ τοὺς Τμηματάρχας τῆς α΄ τάξεως ὡς ἐγίνετο μέχρι τοῦδε ὡς πρὸς τοὺς Ὑπουργικοὺς Παρέδρους, ἀλλὰ θέλουν διευθύνει ἴδιον τμῆμα· ὁ βαθμὸς δ' οὗτος θέλει προσδιορισθῆ διὰ τὰ τμήματα τὰ ὀλιγώτερον σημαντικὰ σχετικῶς ὡς πρὸς τὰ ἄλλα.

Ὁπωσοῦν ἀρκούντως

Πρὸς περισσοτέραν ἁπλοποίησιν τῆς ὑπηρεσίας καὶ κατὰ τὸ παράδειγμα ἄλλων καλῶς ὠργανισμένων ὑπηρεσιῶν εἰς τὴν Εὐρώπην, ἀνατίθεται διὰ τοῦ Νομοσχεδίου εἰς τοὺς Ὑπουργοὺς ὁ διορισμὸς τῶν γραφέων πάσης τάξεως· ἀλλ' ἀφ' ἑτέρου ἐξασφαλίζεται διὰ ῥητῆς διατάξεως ἡ τύχη αὐτῶν ἐναντίον πάσης ἀδίκου ἀποπομπῆς των· ἀφοῦ περιωρίσθη ὅσον ἔνεστι ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐν τοῖς Ὑπουργείοις ὑπαλλήλων ἐνομίσθη ἐπάναγκες τὸ νὰ μισθοδοτοῦνται ὁπωσοῦν ἀρκούντως οἱ μένοντες.

Ἡ ἐλάττωσις τῶν μισθῶν καὶ ἑπομένως τὸ ἀνεπαρκὲς αὐτῶν, δὲν δύναται νὰ θεωρηθῆ ἀληθής, οἰκονομία. Οἱ ὑπάλληλοι ἤδη μάλιστα ὅτε ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν περιορίζεται εἰς τὸν ἀπολύτως ἀναγκαῖον, ἀφωσιωμένοι εἰς τὴν ὑπηρεσίαν των δὲν θέλουν ἔχει καιρὸν νὰ φροντίζωσι περὶ ἰδίων των ὑποθέσεων, διὰ νὰ προετοιμάσωσιν εἰς ἑαυτοὺς πόρον τινα ἴδιον τῆς ὑπάρξεώς των διὰ τὸ μέλλον. Εἶναι λοιπὸν καὶ ἀναγκαῖον καὶ δίκαιον νὰ μισθοδοτῶνται ὁπωσοῦν ἀρκούντως καὶ ἀναλόγως τῆς σπουδαιότητοος τῶν ἔργων, καὶ τῆς βαρύτητος τῆς θέσεως, ἣν κατέχει ἕκαστος.

Πολλὰ μέτριοι

Μ' ὅλα ταῦτα καθόσον μὲν ἀφορᾷ τὸν Γενικὸν Γραμματέα εἰς χεῖρας τοῦ ὁποίου θέλει συγκεντροῦσθαι ἡ ὑπηρεσία τοῦ Ὑπουργείου, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἐπίκειται ἡ εὐθύνη, καὶ ὅστις θέλει κατέχει θέσιν θεωρουμένην τοῦ λοιποῦ ὡς μίαν τῶν πρωτίστων τοῦ Κράτους, προσδιωρίσθη μισθὸς δραχ. (500). Καθόσον δὲ ἀφορᾷ τοὺς λοιποὺς ὑπαλλήλους, διετηρήθησαν οἱ μέχρι τοῦδε διὰ Διαταγμάτων ὡρισμένοι οἵτινες εἶναι ὅλοι βεβαίως πολλὰ μέτριοι ἀναλόγως τῶν σημερινῶν ἀναγκῶν τῆς κοινωνίας εἰς τὴν Πρωτεύουσαν.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 31 Ἰανουαρίου 1845

Ὁ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν Ὑπουργὸς
Πρόεδρος τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου
ΙΩΑΝ. ΚΩΛΕΤΤΗΣ (1)

---

(1) Μὲ τὰς σημερινὰς ἁπλοποιήσεις «ὁ Κωλέττης» γράφεται μὲ ἓν «τ» εἰς τὰ σύγχρονα ἔντυπα.

ΤΑ ΤΡΙΑ ΟΠΛΑ

Η ΔΥΝΑΜΙΣ ΤΟΥ ΣΤΡΑΤΟΥ

ΟΙ ΚΛΗΡΩΤΟΙ ΤΟΥ "ΤΑΚΤΙΚΟΥ"

Εἰς τὴν σειρὰν τῶν νομοσχεδίων τὰ ὁποῖα ἔχουν σχέσιν καὶ μὲ τὸν προϋπολογισμόν, ἡ Κυβέρνησις παρουσιάζει καὶ τὸ σχετικὸν μὲ τὴν προβλεπομένην δύναμιν καὶ τὴν πραγματικὴν τότε κατάστασιν τοῦ στρατοῦ τῆς μικρᾶς καὶ πτωχῆς χώρας μας, πέραν τῶν «στρατοχωροφυλάκων» καὶ «ὀροφυλάκων».

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 9ης ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1845

Ὁ Ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν (Κ. ΤΖΑΒΕΛΑΣ) εἰσήγαγε τὸ ἑπόμενον νομοσχέδιον περὶ ἀναπληρώσεως τοῦ τακτικοῦ Στρατοῦ διὰ τὸ ἔτος 1845. Ἀνέγνω δὲ τὴν ἐπ' αὐτοῦ ἔκθεσιν καὶ τὸ νομοσχέδιον ἔχοντα ὡς ἑξῆς·

«Κατὰ τὸ ἀπὸ 9 (21) Ἰουνίου 1843 Β. Διάταγμα περὶ νέου σχηματισμοῦ τοῦ πεζικοῦ καί τῶν φρουραρχιακῶν ἐπιτελῶν καὶ τὸ ἀπὸ 10 Ἰανουαρίου 1844 Διάταγμα περὶ αὐξήσεως τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ὑπαξιωματικῶν καὶ μουσικῶν εἰς τὰ τάγματα τοῦ πεζικοῦ τῆς γραμμῆς καὶ τῶν ἀκροβολιστῶν.

Τὸ πεζικὸν

Ἡ ὁλικὴ ὀργανικὴ δύναμις τῶν ταγμάτων τοῦ πεζικοῦ σύγκειται ἐκ 3304 ἀνδρῶν τουτέστι.

Τὸ 1. τάγμα τοῦ πεζικοῦ τῆς γραμμῆς		ἐκ	1100
Τὸ 2. »	» »	»	1100
Τὸ 3. »	»(ἀκροβολισταί)	»	552
Τὸ 4. »	» (ἀκροβολισταὶ)	»	552
		Ὁλικῶς	3304

Ἀντὶ τῆς δυνάμεως ταύτης τῶν 3304 ὑπαξιωματικῶν, στρατιωτῶν καὶ σαλπιστῶν ὑπῆρχον κατὰ τὴν 31 Ὀκτωβρίου 1844 μόνον 2447 ἄνδρες.

Ἐξυπηρετοῦσι (1) δὲ ἀπὸ 1 Νοεμβρίου 1844 μέχρι 31 Δεκεμβρίου 1845 ἄνδρες 749.

Ὥστε ἡ ὁλικὴ δύναμις τοῦ πεζικοῦ τῆς γραμμῆς καὶ τῶν ἀκροβολιστῶν θέλει παριστᾷ κατὰ τὴν 1 Ἰανουαρίου, 1846 ἀντὶ 3304 ἀνδρῶν μόνον 1698 ἄνδρες.

(1) Ἀφυπηρετοῦσι, ἀπολύονται.

Τὸ ἱππικὸν

Κατὰ τὸ ἀπὸ 9 (21) Ἰουνίου 1843 Β. Διάταγμα περὶ νέου σχηματισμοῦ τοῦ ἱππικοῦ ἡ ὁλικὴ ὀργάνωσις δύναμις τῆς μοίρας τῶν λογχιστῶν σύγκειται ἐξ 158 ἀνδρῶν καὶ 121 ἵππων ὑπηρεσίας.

Εἰς τὴν δύναμιν αὐτὴν τῶν ἵππων, ἥτις ὑπῆρχε καὶ πραγματικῶς, προσετέθησαν 40 ἵπποι, οἵτινες διετηροῦντο εἰς τὸ ἱπποφόρβιον Τημενίου καὶ ἄλλοι τινές, οἵτινες δὲν εἶχον πωληθῆ εἰσέτι κατὰ τὰς τὸ 1843 ὑπαρχούσας διατάξεις καὶ τινες πῶλοι ληφθέντες ἐκ τοῦ ἱπποφορβίου ὥστε ἡ ὁλικὴ δύναμις τῶν ἵππων τῆς μοίρας ἀναβαίνει τὴν 1 Μαρτίου τρέχοντος ἔτους εἰς 166.

Ἀναλόγως δὲ τῆς δυνάμεως τῶν ἵππων πρέπει νὰ λογισθῇ καὶ ἡ δύναμις τῶν ἱππέων, ὥστε λογίζεται ὡς ὀργανικὴ δύναμις τῆς μοίρας τῶν λογχιστῶν 20 ὑπαξιωματικοὶ καὶ 190 ἱππεῖς, ὁλικῶς 210 ἄνδρες.

Ἀντὶ τῶν 210 τούτων ὑπῆρχον κατὰ τὴν 31 Ὀκτωμβρίου 1844 ἄνδρες 204.

Ἐξυπηρετοῦν δὲ ἀπὸ 1 Νοεμβρίου 1844 μέχρι 31 Δεκεμβρίου 1845, ἄνδρες 81· ὥστε ἡ ὁλικὴ δύναμις τῆς μοίρας τῶν λογχιστῶν θέλει παριστᾷ κατὰ τὴν 1 Ἰανουαρίου 1846 ἀντὶ 210 ἀνδρῶν μόνον 123 ἄνδρες ἀπέναντι 166 ἵππων περίπου.

Πυροβολικὸν

Κατὰ τὸ ἀπὸ 9 (21) Ἰουίου 1843 Β. Διάταγμα περὶ νέου σχηματισμοῦ τοῦ πυροβολικοῦ, ἡ ὁλικὴ ὀργανικὴ δύναμις τῆς μοίρας τοῦ πυροβολικοῦ σύγκειται ἐκ 283 ἀνδρῶν.

Ἀντὶ τῶν 283 τούτων ἀνδρῶν ὑπῆρχον τὴν 31 Ὀκτωβρίου 1844 ἄνδρες 286.

Ἐξυπηρετοῦν δὲ ἀπὸ 1 Νοεμβρίου 1844, μέχρι 31 Δεκεμβρίου 1845 ἄνδρες 95, ὥστε ἡ ὁλικὴ δύναμις τῆς μοίρας τοῦ πυροβολικοῦ θέλει παριστᾷ κατὰ τὴν 1 Ἰανουαρίου 1846, ἀντὶ 283 ἀνδρῶν μόνον 191 ἄνδρες.

Ἐπαναλαμβάνοντες δὲ νὰ ἐξάγωμεν τὴν γενικὴν δύναμιν τοῦ στρατοῦ τῆς γραμμῆς ἐκθέτομεν, ὅτι ἀντὶ τῆς ὀργανικῆς δυνάμεως, ἐξ ἧς πρέπει νὰ σύγκειται τὰ τρία ὅπλα τουτέστι:

Τὸ πεζικὸν	ἐξ ἀνδρῶν	3304
Τὸ ἱππικὸν	»	210
Τὸ πυροβολικὸν	»	283
	Ὁλικῶς	3797

Θέλουν ὑπάρχει κατὰ τὴν 1 Ἰανουαρίου 1846

Εἰς τὸ πεζικὸν	ἄνδρες	1698
Εἰς τὸ ἱππικὸν	»	123
Εἰς τὸ πυροβολικὸν	»	191
	Ὁλικῶς	2012

Οἱ Ὀλιγώτεροι

Τουτέστι 1785 ἄνδρες ὀλιγώτεροι τῆς προσδιωρισμένης δυνάμεως, ὥστε πρὸς συμπλήρωσιν τῆς ὀργανικῆς δυνάμεως τοῦ στρατοῦ τῆς γραμμῆς κατὰ τὸ 1845 ἔτος, ἀπαιτεῖται ὁ ἄνωθι σημειούμενος ἀριθμὸς τῶν 1785 ἀνδρῶν.

Ἐκ τουναντίου

Ὁ Νόμος τῆς ἀπογραφῆς δὲν ἐξετελέσθη ἐντελῶς κατὰ τὰ παρελθόντα ἔτη, ἐκ τουναντίου μὲ τὴν πρόοδον τοῦ καιροῦ ηὔξανε κατ' ἔτος ὁ ἀριθμὸς τῶν καθυστερούντων, ὥστε ὁ στρατὸς καθυστέρει τὴν 1 Ἰανουαρίου 1845 ἀπὸ τὴν ἀπογραφήν.

Τοῦ ἔτους	1839	ἄνδρας	25
» »	1840	»	66
» »	1841	»	145
» »	1842	»	354
» »	1843	»	122
» »	1844	»	940
		Ὁλικῶς ἄνδρας	1652

Παρατηρητέον ὅτι κατὰ τὸ φαινόμενον οἱ καθυστεροῦντες τοῦ ἔτους 1843 εἶναι ὀλιγώτεροι τῶν καθυστερούντων ἀπὸ τὰ ἄλλα ἔτη, τοῦτο ὅμως πηγάζει ἐκ τοῦ ὅτι ἡ τότε ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν Γραμματεία τῆς Ἐπικρατείας ἠλάττωσε τὸ κατὰ πρῶτον αἰτηθὲν ποσόν, τὸ ὁποῖον ἐσύγκειτο ἐκ 1200 ἀνδρῶν εἰς 733 ἀναλόγως τῆς ἐλαττωθείσης δυνάμεως τοῦ στρατοῦ, ὥστε πραγματικῶς ἀπὸ τὸ ὁλικὸν ποσὸν τῶν 1200 καθυστεροῦνται 589 νεοσύλλεκτοι τοῦ 1843 ἔτους, τὸ δὲ ὁλικὸν τῶν καθυστερούντων ἀπὸ τὰ παρελθόντα ἔτη ἤθελε συμποσοῦται εἰς 2119.

Ἀναλογισμὸς κληρωτῶν

Τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Στρατιωτικῶν συνεννοήθη μετὰ τοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν περὶ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν καθυστερούντων ἀπὸ τὰ παρελθόντα ἔτη νεοσυλλέκτων, ὅστις κατὰ τὰς ὑπαρχούσας πιθανότητας ἠμπορεῖ νὰ ληφθῇ μέχρι τέλους τοῦ τρέχοντος ἔτους.

Ὁ ἀριθμός, οὗτος ἐλογίσθη εἰς 500, ὥστε ἐκπιπτομένων τῶν 500 τούτων ἀπὸ τὸ ὁλικὸν τῶν 1785 ἀνδρῶν ἀπαιτοῦνται 1285 ἄνδρες τῆς ἀπογραφῆς τοῦ ἔτους 1845 πρὸς συμπλήρωσιν τῆς ὁλικῆς ὀργανικῆς δυνάμεως τοῦ στρατοῦ τῆς γραμμῆς.

Τὸ ποσὸν τοῦτο ἐξαιτεῖται τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Στρατιωτικῶν διὰ τοῦ ἐσωκλείστου Νομοσχεδίου κατὰ συνέπειαν τῶν ἀπὸ 7 Ἀπριλίου τ.ε. πρὸς αὐτὸ διαταγῶν τῆς Α.Β. Μεγαλειότητος.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 9 Ἀπριλίου 1845.

Ὁ Ὑπουργὸς Κ. ΤΖΑΒΕΛΑΣ

ΟΘΩΝ
ΕΛΕΩ ΘΕΟΥ
ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάττομεν·

Ἄρθρον 1.

Ὁ πρὸς συμπλήρωσιν τοῦ στρατοῦ τῆς Γραμμῆς ἀπαιτούμενος ἀριθμὸς νεοσυλλέκτων τοῦ ἔτους 1845 προσδιορίζεται εἰς 1285.

Ἄρθρον 2.

Ὁ ἀναλογισμὸς αὐτῶν εἰς τοὺς διαφόρους δήμους τοῦ Κράτους θέλει ἐνεργηθῇ διὰ τῶν ἁρμοδίων Διοικητῶν κατὰ τὸ ἐνεστὼς ἔτος ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ πληθυσμοῦ(1).

Ἄρθρον 3.

Οἱ Ἡμέτεροι ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν καὶ τῶν Ἐσωτερικῶν Ὑπουργοὶ θέλουν δημοσιεύσει τὸν παρόντα Νόμον καὶ ἐκτελέσει αὐτόν, καθ' ὅσον ἀφορᾷ ἕκαστον.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 7 Ἀπριλίου 1845.

ΟΘΩΝ

Ι. ΚΩΛΕΤΗΣ
Κ. ΤΖΑΒΕΛΑΣ

(1) Δὲν ἐκαλοῦντο δηλαδὴ ὅλοι οἱ στρατεύσιμοι ἀλλὰ ὅσοι ἀνελογουν εἰς ἕκαστον δῆμον. Ἡ ἐπιλογὴ ἐγένετο διὰ κλήρου, ἐξ οὗ καὶ ἡ ὀνομασία «κληρωτός».

Ο ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΒΟΥΛΗΣ

ΠΑΝΤΟΤΕ ΜΕΤΑΒΑΛΛΟΜΕΝΟΣ

Ἡ πρώτη τακτικὴ Βουλὴ κατήρτισε καὶ ἐψήφισε, ὅπως ἦτο ἑπόμενον καὶ τὸν κανονισμὸν τὸν διέποντα τὰς ἐργασίας καὶ τὴν λειτουργίαν αὐτῆς, ἡ δὲ ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου συζήτησις, ἤρχισεν ἀπὸ τὰς πρώτας συνεδριάσεις της.

Ἐπειδὴ εἰς ὅλας τὰς ἑπομένας κοινοβουλευτικὰς περιόδους διεξάγονται συζητήσεις ἐπὶ τοῦ κανονισμοῦ τῆς Βουλῆς καὶ συνεχῶς μεταβάλλεται οὗτος. Ἐπειδὴ ἐπίσης πολλαὶ συζητήσεις διεξάγονται καὶ σήμερον συχνότατα, ἐπὶ τῆς ἑρμηνείας διαφόρων ἄρθρων τοῦ κανονισμοῦ ἐπὶ τῶν ὁποίων δημιουργοῦνται καὶ πολιτικὰ ζητήματα. Ἐπειδὴ τέλος ἀπὸ ἐτῶν ὑπάρχει θέμα ριζικῆς τροποποιήσεως τοῦ «κανονισμοῦ διότι κρίνεται ὅτι ὁ σήμερον ἰσχύων παρακωλύει τὸν ρυθμὸν τῶν κοινοβουλευτικῶν ἐργασιῶν. Κρίνομεν σκόπιμον νὰ συμπεριλάβωμεν εἰς τὸ κεφάλαιον τοῦτο, τὸν σήμερον ἰσχύοντα κανονισμὸν ὁ ὁποῖος ἐψηφίσθη τὸ 1952.

Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ὁ ἀναγνώστης θὰ συγκρίνῃ τὸν τρόπον λειτουργίας τῶν παλαιῶν κοινοβουλίων μὲ τὸ σημερινόν, καὶ θὰ δύναται νὰ κατατοπίζεται ἐπὶ τῶν διατυπουμένων ἑκάστοτε ἀπόψεων διὰ τὴν πλέον εὔρυθμον λειτουργίαν τοῦ κοινοβουλευτικοῦ πολιτεύματος.

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ (1952)

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

(Προεισαγωγικαὶ διατάξεις)

Ἄρθρον 1.

Οἱ ἀνακηρυχθέντες Βουλευταὶ ἀναλαμβάνουσι τὴν ἐνάσκησιν τῶν καθηκόντων αὐτῶν ἀφοῦ ὁμόσωσι τὸν ἐν ἄρθρῳ 64* τοῦ Συντάγματος ὁριζόμενον ὅρκον.

Ἀρνήσεις ἢ ἀντιρρήσεις κατὰ τῆς δόσεως τοῦ ὅρκου δὲν εἶναι ἐπιτρεπταί. Ἐπιφυλάξεις κατὰ τὴν δόσιν αὐτοῦ προφορικαὶ διὰ βραχέων ἢ ἔγγραφοι εἶναι ἐπιτρεπταί, καταχωρούμεναι εἰς τὰ Ἐπίσημα Πρακτικά.

Ἄρθρον 2.

Κατὰ τὴν ἔναρξιν ἑκάστης Συνόδου, εἴτε τῆς αὐτῆς εἴτε νέας Περιόδου, καταλαμβάνει τὴν ἕδραν τοῦ Προεδρου εἷς τῶν Ἀντιπροέδρων τῆς παρελθούσης Συνόδου κατὰ τὴν τάξιν τῆς ἐκλογῆς αὐτῶν. Ἐν ἀπουσίᾳ τούτων προεδρεύει ὁ πρεσβύτερος τῶν παρόντων Βουλευτῶν.

Ὡς Γραμματεῖς καλοῦνται τέσσαρες ἐκ τῶν νεωτέρων Βουλευτῶν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'.

Περὶ καταρτισμοῦ τῆς Βουλῆς

Ἄρθρον 3.

Μετὰ τὸν καταρτισμὸν τοῦ προσωρινοῦ Προεδρείου ἡ Βουλὴ προβαίνει διὰ μυστικῆς καὶ διὰ δελτίων ψηφοφορίας εἰς τὴν ἐκλογὴν ἐκ τῶν ἰδίων αὐτῆς μελῶν, τοῦ Προέδρου, τριῶν Ἀντιπροέδρων, δύο Κοσμητόρων, καὶ τεσσάρων Γραμματέων. Οὐδεὶς βουλευτὴς ὢν Ὑπουργὸς δύναται νὰ εἶναι συγχρόνως μέλος τοῦ Προεδρείου τῆς Βουλῆς.

Τὸ Προεδρεῖον διατηρεῖ τὴν Ἀρχὴν καὶ μετὰ τὴν λῆξιν τῆς Συνόδου καθ' ἣν ἐξελέγη, μέχρι τῆς ἡμέρας τῆς ἐνάρξεως τῶν ἐργασιῶν τῆς ἑπομένης Τακτικῆς Συνόδου.

Ἄρθρον 4.

Ὁ Πρόεδρος, οἱ Ἀντιπρόεδροι, οἱ Κοσμήτορες καὶ οἱ Γραμματεῖς ἐκλέγονται συμφώνως πρὸς τὸ ἄρθρον 56 τοῦ Συντάγματος (*). Ἡ διαλογὴ τῶν ψηφοδελτίων ἐνεργεῖται παραχρῆμα ἐν δημοσίᾳ συνεδριάσει ὑπὸ τεσσάρων ψηφολεκτῶν, ὁριζομένων ὑπὸ τοῦ Προέδρου καὶ ἐκ διαφόρων πολιτικῶν μερίδων.

Ἄρθρον 5.

Τὸν Πρόεδρον, ἀπόντα ἢ ὁπωσδήποτε κωλυόμενον ἀναπληροῦσιν αὐτοδικαίως οἱ Ἀντιπρόεδροι κατὰ τὴν σειρὰν τῆς ἐπιτυχίας αὐτῶν. Τούτων δὲ κωλυομένων, προεδρεύει ὁ πρεσβύτερος τῶν παρόντων Βουλευτῶν.

Ἀπόντων ἢ κωλυομένων τῶν Γραμματέων, ὁ Πρόεδρος προσκαλεῖ εἰς τὸ Προεδρεῖον προσωρινοὺς ἀναπληρωτὰς τοὺς νεωτάτους τῶν παρόντων Βουλευτῶν.

Ἄρθρον 6

Ἅπαντες οἱ βουλευταὶ ἐγκαίρως καὶ πρὸ τοῦ καταρτισμοῦ τοῦ ὁριστικοῦ Προεδρείου δηλοῦσιν εἰς τὸ Προεδρεῖον εἰς τίνα τῶν πολιτικῶν μερίδων ἀνήκουσι.

Ἄρθρον 7

Ἀρχηγοὶ πολιτικῶν μερίδων θεωροῦνται α) οἱ ἀναγνωριζόμενοι συμφώνως πρὸς τὸ ἄρθρον 6 ὑπὸ ἀριθμοῦ Βουλευτῶν οὐχὶ ὀλιγωτέρων τῶν 10, β) οἱ ἀναγνωρισθέντες εἰς προγενεστέραν βουλευτικὴν περίοδον ὡς τοιοῦτοι καὶ γ) οἱ διατελέσαντες Πρόεδροι Κυβερνήσεως ἔστω καὶ ἂν ἀκολουθοῦνται ὑπὸ ὀλιγωτέρων τῶν 10 βουλευτῶν.

Ἄρθρον 8.

Περὶ τοῦ καταρτισμοῦ τῶν Ἐπιτροπῶν

Μετὰ τὸν καταρτισμὸν τοῦ ὁριστικοῦ Προεδρείου ὁ Πρόεδρος προβαίνει εἰς τὸν καταρτισμὸν ἰσαρίθμων κοινοβουλευτικῶν Ἐπιτροπῶν πρὸς τὰ ὑφιστάμενα Ὑπουργεῖα ὡς καὶ Εἰδικὴν Ἐπιτροπὴν ἐπὶ τοῦ Προϋπολογισμοῦ, Ἀπολογισμοῦ καὶ Γενικοῦ Ἰσολογισμοῦ τοῦ Κράτους, μετὰ προηγουμένην συνεννόησιν μετὰ τῶν Ἀρχηγῶν τῶν πολιτικῶν μερίδων καὶ τῶν ἀνεξαρτήτων βουλευτῶν. Οἱ βουλόμενοι δηλοῦσι εἰς τὸ Προεδρεῖον εἰς τίνας τῶν Κοινοβουλευτικῶν Ἐπιτροπῶν ἐπιθυμοῦσι νὰ μετάσχωσι κατὰ προτίμησιν. Ἑκάστη τῶν Ἐπιτροπῶν τούτων ἀποτελεῖται ἀπὸ 20 — 30 μέλη, τοῦ ἀριθμοῦ αὐτῶν λαμβανομένου δι' ἑκάστην κατ' ἀναλογίαν τῆς δυνάμεως τῶν πολιτικῶν μερίδων καὶ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἀνεξαρτήτων.

Ὁ Πρόεδρος τῆς Βουλῆς τὴν ἑπομένην ἀπὸ τῆς ἐκλογῆς αὐτοῦ συνεδρίασιν ἀνακοινοῖ εἰς τὴν Βουλὴν τὰ ὀνόματα ἑπτὰ μὲν βουλευτῶν ὑπ' αὐτοῦ ἐκλεγομένων, ἐξ ὧν δύο ἐκ τῶν κομμάτων τῆς μειοψηφίας καὶ ἀπαρτιζόντων τὴν διαρκῆ ἐπὶ τοῦ Κανονισμοῦ τῆς Βουλῆς Ἐπιτροπὴν ὑπὸ τὴν προεδρίαν αὐτοῦ, πέντε δὲ βουλευτῶν ἐξ ὧν εἷς ἐκ τῶν κομμάτων τῆς μειοψηφίας ἀπαρτιζόντων τὴν ἐπὶ τοῦ λογιστικοῦ τῆς Βουλῆς Ἐπιτροπήν, ἧς τὰς ἐργασίας δύναται νὰ ἐκτελέσῃ κατόπιν ἀποφάσεως τοῦ Προέδρου καὶ ἡ ἐπὶ τοῦ Κανονισμοῦ τῆς Βουλῆς Ἐπιτροπή. Ἐπίσης ἀνακοινοῖ κατὰ τὴν αὐτὴν συνεδρίασιν εἰς τὴν Βουλὴν τὰ ὀνόματα τριῶν Βουλευτῶν ὑπ' αὐτοῦ ἐκλεγομένων, οἵτινες μετὰ τῶν δύο Κοσμητόρων ἀπαρτίζουσι τὴν Ἐφορευτικὴν Ἐπιτροπὴν τῆς Βιβλιοθήκης τῆς Βουλῆς.

Ἡ ὡς ἄνω ὑπὸ τοῦ Κανονισμοῦ Ἐπιτροπὴ κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς Συνόδου ὑποβάλλει εἰς τὴν Βουλὴν ὅσας προσθήκας καὶ τροποποιήσεις τοῦ Κανονισμοῦ ταύτης ἤθελε θεωρήσει ἀναγκαίας. Πᾶσα πρότασις ἀφορῶσα τὸν Κανονισμὸν τῆς Βουλῆς παραπέμπεται εἰς τὴν ἐπὶ τοῦ Κανονισμοῦ διαρκῆ Ἐπιτροπήν. Πρὸς συστηματικὴν παρακολούθησιν τῶν ἐργασιῶν τῆς Διακοινοβουλευτικῆς Ἑνώσεως καὶ τῶν Διεθνῶν Κοινοβουλευτικῶν Διασκέψεων καὶ παρασκευὴν τῆς συμμετοχῆς τῆς Βουλῆς εἰς αὐτάς, ὁ Πρόεδρος τῆς Βουλῆς συνιστᾷ εἰκοσαμελῆ Ἐπιτροπὴν καλουμένην «Ἐπιτροπὴ Διεθνοῦς Συνεργασίας» ὡς ἐπίσης καθορίζει οὗτος τὰ διὰ τὰς ἑκάστοτε διασκέψεις καὶ πάσης ἄλλης φύσεως ἀποστολάς, μέλη τῆς Ἀντιπροσωπείας τῆς Βουλῆς, ἐν ἢ πλείονα Κοινοβουλευτικὰ ἢ καὶ ἐκ τῶν ὑπαλλήλων τῆς Βουλῆς, ἀλλ' ἐκ τῶν τελευταίων αὐτῶν μόνον ἐφ' ὅσον πρόκειται νὰ συνοδεύσουν τὸν Πρόεδρον, ἐπιτρεπομένου καὶ τοῦ καθορισμοῦ τῆς καταβλητέας ἀποζημιώσεως ἐφ' ἅπαξ εἰς δραχμὰς διὰ τῆς αὐτῆς ἀποφάσεως τοῦ Προέδρου τῆς Βουλῆς.

Ἡ κατάρτισις τῶν Ἐπιτροπῶν τούτων δὲν ἀποκλείει τὴν σύστασιν ἑτέρων εἰδικῶν Ἐπιτροπῶν, ὡς καὶ τὴν σύστασιν ὑπὸ τοῦ Προέδρου εἰδικῆς Ἐπιτροπῆς πρὸς ἐπεξεργασίαν νομοσχεδίων ἢ προτάσεων ἁρμοδιότητος πλειόνων τοῦ ἑνὸς ὑπουργείων, ὡς καὶ τὴν δι' ἄλλων μελῶν ἐνίσχυσιν καὶ τῶν τακτικῶν ἢ τῶν εἰδικῶν τοιούτων.

Ὁ Πρόεδρος τῆς Βουλῆς ὡσαύτως εἰς τὴν ἀρχὴν ἑκάστης Συνόδου ὁρίζει τοὺς Βουλευτὰς οἵτινες θὰ ἀποτελέσωσιν τακτικὰ μέλη τῆς κατὰ τὸ ἄρθρον 35* τοῦ Συντάγματος Ἐπιτροπῆς, ἧς καὶ προεδρεύει. Ἐπίσης ὁρίζει καὶ ἀναπληρωματικὰ μέλη, ἴσα πρὸς τὸ ἥμισυ τοῦ ὅλου ἀριθμοῦ τῶν τακτικῶν μελῶν. Τὰ Ἀναπληρωματικὰ μέλη ἀντικαθιστῶσι τὰ ἀπόντα ἢ κωλυόμενα τακτικὰ μέλη ἀνεξαρτήτως κόμματος. Προκειμένου περὶ τῆς παρούσης Συνόδου ἡ συγκρότησις τῆς Ἐπιτροπῆς ταύτης γίνεται μετὰ τὴν ἐπιψήφισιν τῆς παρούσης.

Μέλη Ἐπιτροπῶν ἀντικαθίστανται κατὰ τὸν αὐτὸν ὡς ἄνω τρόπον ὑπὸ τοῦ Προέδρου τῆς Βουλῆς ἐὰν παραιτηθῶσι, δύνανται δὲ νὰ ἀντικατασταθῶσι ἐὰν ἀπουσιάσωσι τρεῖς τοὐλάχιστον ἐκ τῶν συνεδριάσεων τῆς Ἐπιτροπῆς ἀδικαιολογήτως. Αἱ ἀναπληρώσεις αὗται ἐνεργοῦνται τῇ αἰτήσει τοῦ Προέδρου τῆς ἰδίας Ἐπιτροπῆς ἐκ Βουλευτῶν τῆς πολιτικῆς μερίδος εἰς ἣν ἀνῆκεν ὁ ἀντικαθιστάμενος.

Αἱ κατὰ τὸ ἄρθρον 58 τοῦ Συντάγματος Ἐξεταστικαὶ τῶν πραγμάτων Ἐπιτροπαὶ ἀποφασίζονται κατὰ τὰ ἐν αὐτῷ καὶ λειτουργοῦν ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ Νόμου ΓΨΘΗ' τοῦ 1911 «περὶ τῆς λειτουργίας τῶν κατὰ τὸ ἄρθρον 58 τοῦ Συντάγματος Ἐξεταστικῶν τῶν πραγμάτων Ἐπιτροπῶν».

Ἄρθρον 9.

Περὶ τῶν ἐργασιῶν τῶν Ἐπιτροπῶν

Αἱ Ἐπιτροπαὶ συνερχόμεναι ἐκλέγουν τὸν Πρόεδρον, Ἀντιπρόεδρον καὶ Γραμματέα, διορίζουν ἑκάστοτε εἰδικὸν Εἰσηγητὴν ἢ Εἰσηγητάς, κατὰ τὰς ἑκάστοτε ἀνάγκας αὐτῶν, συζητοῦν ἐπὶ παρουσίᾳ τοῦ ἑνὸς τετάρτου καὶ ἀποφασίζουν ἐπὶ παρουσίᾳ τοῦ ἑνὸς τρίτου τῶν μελῶν των.

Τὸν Πρόεδρον ἐκλέγουν διὰ μυστικῆς διὰ ψηφοδελτίων ψηφοφορίας κατ' ἀπόλυτον πλειοψηφίαν τοῦ συνόλου τῶν μελῶν αὐτῶν, ἤ, ἂν δὲν κατορθωθῇ τοιαύτη, ἐπαναλαμβάνεται ἡ ψηφοφορία, ὁπότε ἐκλέγεται οὗτος διὰ σχετικῆς πλειοψηφίας τῶν παρόντων μελῶν αὐτῶν.

Ἂν εἴς τινα συνεδρίαν δὲν κατωρθώθη συγκρότησις ἀπαρτίας πρὸς λῆψιν ἀποφάσεως κατὰ τὰ ἀνωτέρω, κατὰ τὴν ἑπομένην συνεδρίασιν ἡ ἀπόφασις δύναται νὰ ληφθῇ ἐπὶ παρουσίᾳ τοῦ ἑνὸς τετάρτου τῶν μελῶν των.

Εἰς περίπτωσιν ἀπουσίας ἢ κωλύματος τοῦ Προέδρου καὶ Ἀντιπροέδρου τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς, αὗται συγκαλοῦνται εἰς συνεδρίασιν διὰ προσκλήσεως τοῦ Προέδρου τῆς Βουλῆς, καὶ κατὰ ταύτην ἐὰν δὲν παρίσταται ὁ Πρόεδρος ἢ ὁ Ἀντιπρόεδρος αὐτῆς, προεδρεύει ὁ πρεσβύτερος τῶν παρόντων βουλευτῶν.

Αἱ Ἐπιτροπαὶ αὗται δύνανται νὰ ὀνομάζουν ὑποεπιτροπὰς πρὸς μελέτην καὶ εἰσήγησιν εἰδικῶν θεμάτων. Κατ' ἐξαίρεσιν ἡ ἐπὶ τοῦ Προϋπολογισμοῦ, Ἀπολογισμοῦ καὶ Γενικοῦ Ἰσολογισμοῦ Ἐπιτροπὴ διορίζει ἐκ τῶν μελῶν της ὑποεπιτροπὴν ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ Κράτους μὲ εἰδικοὺς Εἰσηγητὰς ἐπὶ τῶν Ἐσόδων καὶ Ἐξόδων τοῦ προϋπολογισμοῦ, ἐν ἀνάγκῃ δὲ καὶ πλείονας τοιούτους πρὸς ἐπεξεργασίαν καὶ μελέτην εἰδικῶν θεμάτων καὶ κεφαλαίων τοῦ προϋπολογισμοῦ. Αἱ ἐκθέσεις ἑκάστου Εἰσηγητοῦ περιλαμβάνουσιν ἐκτενῶς καὶ ἠτιολογημένως τὰς γνώμας τῆς πλειοψηφίας τυποῦνται δὲ καὶ διανέμονται εἰς τὴν Βουλὴν τοὐλάχιστον τρεῖς ἡμέρας πρὸ τῆς ἐνάρξεως καὶ ἐν τῇ γενικῇ συνεδριάσει συζητήσεως. Παρ' ἑκάστῃ τῶν ἄνω Ἐπιτροπῶν τοῦ ἄρθρου 8 τοῦ Κανονισμοῦ τῆς Βουλῆς ἀποσπᾶται εἷς γραμματεὺς ἐκ τοῦ τμήματος τῶν Κοινοβουλευτικῶν Ἐπιτροπῶν πρὸς διεξαγωγὴν τῆς ὑπηρεσίας καὶ ὅστις θέλει τηρεῖ ὑποχρεωτικῶς συνοπτικὰ πρακτικὰ τῶν συζητήσεων τῆς Ἐπιτροπῆς, ἅτινα ἀπαραιτήτως θὰ ἀποτελῶσιν ἴδιον ἀρχεῖον τοῦ Τμήματος τῶν Ἐπιτροπῶν. Ἑκάστη τῶν ὡς ἄνω Ἐπιτροπῶν δικαιοῦται ὁσάκις νομίσῃ τοῦτο ἀναγκαῖον νὰ ζητήσῃ τὴν παρὰ στενογράφου τῆς Βουλῆς τήρησιν καὶ ἐστενογραφημένων πρακτικῶν, τοιούτου ἀποσπωμένου ἐκ τῆς διευθύνσεως στενογραφικῆς ὑπηρεσίας τῆς Βουλῆς.

Κατ' ἐξαίρεσιν τὰ πρακτικὰ τῆς Εἰδικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ ἄρθρου 35 τοῦ Συντάγματος τηροῦνται ὑποχρεωτικῶς καὶ ἐστενογραφημένα, ἐπιμελείᾳ τῆς Δ)νσεως Στενογραφικῆς Ὑπηρεσίας τῆς Βουλῆς καὶ ἐκτυποῦνται ἐπιμελείᾳ τοῦ Τμήματος Ἐφημερίδος Συζητήσεων τῆς Βουλῆς εἰς ἴδιον τεῦχος εἰς τὸ τέλος ἑκάστης Συνόδου.

Οἱ ἁρμόδιοι Ὑπουργοὶ δύνανται νὰ λαμβάνωσι μέρος εἰς τὰς Συνεδριάσεις τῶν Ἐπιτροπῶν, ἡ παρουσία δὲ τούτων εἶναι ὑποχρεωτικὴ ἐφ' ὅσον αὕτη ἤθελε ζητηθῇ παρὰ τῆς Ἐπιτροπῆς.

Αἱ Ἐπιτροπαὶ δικαιοῦνται νὰ καλοῦν διὰ τοῦ ἁρμοδίου Ὑπουργοῦ οἱονδήποτε δημόσιον λειτουργὸν ἤθελον θεωρήσει χρήσιμον διὰ τὴν ἐξάσκησιν τῶν ἔργων αὐτῶν, δύναται δὲ νὰ ζητήσουν καὶ τὸν ἁρμόδιον Ὑπουργὸν ἵνα οὗτος αναπτύξῃ καὶ προφορικῶς αἰτουμένας πληροφορίας τῆς ἁρμοδιότητός του.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

Δικαιοδοσία τοῦ Προεδρείου.

Ἄρθρον 10.

Ὁ Πρόεδρος διατηρεῖ τὴν τάξιν, ἐπιβάλλει τὴν τήρησιν τοῦ Κανονισμοῦ, δίδει τὸν λόγον εἰς τοὺς ζητοῦντας ν' ἀγορεύσωσι, διευθύνει καὶ τηρεῖ ἐντὸς τῶν ὁρίων τὴν συζήτησιν, θέτει εἰς ψηφοφορίαν τὰ ζητήματα, ἀναγγέλλει τὰ ἀποτελέσματα καὶ διερμηνεύει τὰ αἰσθήματα τῆς Βουλῆς, ἐπιβλέπει τοὺς Γραμματεῖς καὶ Κοσμήτορας περὶ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν καθηκόντων αὐτῶν καὶ φροντίζει περὶ τῆς ἀνελλιποῦς διεξαγωγῆς τῶν ἐργασιῶν τῆς Βουλῆς.

Ἄρθρον 11.

Ὁ Πρόεδρος ἀπὸ τῆς ἕδρας του ἀγορεύει μόνον ὁσάκις συζητοῦνται θέματα σχετιζόμενα πρὸς τὸν Κανονισμόν, ἢ διὰ νὰ ἐξηγήσῃ εἰς ποίαν στάσιν εὑρίσκεται τὸ ζήτημα, ἢ διὰ νὰ παράσχῃ ἀναγκαίας πληροφορίας, ἢ νὰ ἐπαναγάγῃ εἰς τὸ θέμα τῆς συζητήσεως τοὺς ἀγορεύοντας ἢ τοὺς παρεκτρεπομένους εἰς τὴν τάξιν.

Ἐὰν θέλῃ νὰ μετάσχῃ τῆς συζητήσεως ἄλλων θεμάτων, παραχωρεῖ τὴν ἕδραν εἰς τὸν κατὰ τὸ ἄρθρον 5 ἀναπληρωτήν του καὶ δὲν καταλαμβάνει αὐτὴν πρὶν ἢ λήξῃ ἡ συζήτησις ἐπὶ τοῦ προκειμένου θέματος,

Ἄρθρον 12.

Οἱ Κοσμήτορες βοηθοῦσι τὸν Πρόεδρον πρὸς τήρησιν τῆς τάξεως ἐν τῷ Βουλευτηρίῳ καὶ διεξαγωγὴν τῆς ἐσωτερικῆς ὑπηρεσίας, ἐπιτηροῦσι τὸ προσωπικὸν τῶν ὑπαλλήλων, ἐφορεύουσι μετὰ τῶν τριῶν ἄλλων μελῶν τῆς ἐπὶ τούτῳ ἐκλεγομένης Ἐπιτροπῆς τῆς Βιβλιοθήκης τῆς Βουλῆς, ἐν γένει δὲ μεριμνῶσι περὶ τῆς ἐκτελέσεως πάσης διαταγῆς τοῦ Προέδρου, καὶ ἰδίᾳ τῶν ἀφορωσῶν εἰς τὰς διατάξεις τῶν ἄρθρων 28, 29, 30, 31 32 33 34 τοῦ Κανονισμοῦ.

Ἄρθρον 13.

Οἱ Γραμματεῖς προΐστανται τῆς συντάξεως τῶν Ἐπισήμων Πρακτικῶν τῆς Βουλῆς, ἀναγιγνώσκουσιν αὐτά, ὡς καὶ τὰ νομοσχέδια, προτάσεις καὶ ἔγγραφα, ὧν ἡ ἀνάγνωσις ἐκρίθη ἀναγκαία ὑπὸ τοῦ Προέδρου, σημειοῦσι τὰς λαμβανομένας ἀποφάσεις, τὰ ὀνόματα τῶν ζητούντων τὸν λόγον βουλευτῶν κατὰ σειράν, ἀναγινώσκουσι τὸν κατάλογον καὶ σημειοῦσι τὴν ψῆφον ἑκάστου βουλευτοῦ.

Φροντίζουσι περὶ τῆς δημοσιεύσεως τῶν Ἐπισήμων Πρακτικῶν ἐντὸς τῆς ὁριζομένης προθεσμίας καὶ ἐπιτηροῦσιν, ὅπως μὴ ἐπέλθῃ ἀλλοίωσις εἰς τὸ κείμενον τῶν ἀγορεύσεων, ἐπιθεωροῦσι δὲ καὶ ὑπογράφουσιν αὐτὰ ἅμα τῇ κυρώσει των.

Ὁ Πρόεδρος δύναται ν' ἀναθέτῃ ἐκτάκτως τὴν ἀνάγνωσιν τῶν Ἐπισήμων Πρακτικῶν, τῶν σχεδίων νόμου, πάσης προτάσεως, ὡς καὶ παντὸς ἄλλου ἐγγράφου εἰς ἕνα τῶν συντακτῶν τῶν Ἐπισήμων Πρακτικῶν ἢ εἰς ἕτερον ὑπάλληλον, φέροντα βαθμὸν τοὐλάχιστον Ὑπουργικοῦ Γραμματέως 6' τάξεως, ἱστάμενος παρὰ τῷ συντάκτῃ τῶν Πρακτικῶν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'.

Περὶ τῶν συνεδριάσεων καὶ τῆς τηρήσεως τῆς τάξεως ἐν τῇ Βουλῇ καὶ ἐν τοῖς θεωρείοις.

Ἄρθρον 14.

Συμφώνως πρὸς τὸ ἄρθρον 56 τοῦ Συντάγματος ἡ Βουλὴ δὲν δύναται νὰ συζητήσῃ ἄνευ τῆς παρουσίας τοὐλάχιστον τοῦ ἑνὸς τρίτου τοῦ ὅλου ἀριθμοῦ τῶν μελῶν αὐτῆς, μηδὲ ν' ἀποφασίσῃ τι ἄνευ ἀπολύτου πλειοψηφίας τῶν παρόντων μελῶν, ἥτις ὅμως οὐδέποτε δύναται νὰ εἶναι μικροτέρα τοῦ ἑνὸς τετάρτου τοῦ ὅλου ἀριθμοῦ τῶν Βουλευτῶν. Ἐν περιπτώσει ἰσοψηφίας ἡ πρότασις ἀπορρίπτεται.

Ἡ διαπίστωσις περὶ ὑπάρξεως τοῦ ἀπαιτουμένου ἀριθμοῦ πρὸς διεξαγωγὴν τῶν συζητήσεων τῆς Βουλῆς ἀνήκει εἰς τὸν Πρόεδρον τῆς Βουλῆς. Ἔνστασις περὶ μὴ ὑπάρξεως τῆς ἀπαιτουμένης ἀπαρτίας λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν ὅταν εἶναι ὑπογεγραμμένη τοὐλάχιστον παρὰ 10 Βουλευτῶν παρόντων, ἐκ τῶν ὀνομάτων τῶν ὁποίων ἄρχεται καὶ ἡ ἀνάγνωσις τοῦ καταλόγου πρὸς διαπίστωσιν τοῦ βασίμου ἢ μὴ αὐτῆς.

Ἄρθρον 15.

Ὁ Πρόεδρος κηρύσσει τὴν ἔναρξιν τῶν συνεδριάσεων συναινέσει δὲ τῆς Βουλῆς τὸ τέλος αὐτῶν.

Ἀπαγγέλλων δὲ τὸ τέλος προσδιορίζει συγχρόνως ἐπινεύσει τοῦ Σώματος τὴν ἡμέραν καὶ ὥραν τῆς ἑπομένης συνεδριάσεως κατὰ τὴν Ἡμερησίαν Διάταξιν.

Κατὰ τὴν πρώτην ὅμως τακτικὴν συνεδρίασιν ἑκάστης συνόδου ἡ Βουλὴ συνέρχεται πάντοτε τὴν 11ην π.μ. ὥραν.

Ἡ Ἡμερησία Διάταξις τυποῦται καὶ διανέμεται εἰς τοὺς Βουλευτὰς ὅσον τὸ δυνατὸν ἐνωρίτερον πρὸ τῆς συνεδριάσεως.

Ἄρθρον 16.

Ἅμα τῇ κηρύξει τῆς ἐνάρξεως τῆς συνεδριάσεως ὑπὸ τοῦ Προέδρου ἄρχεται ἡ ἀνάγνωσις τῶν Πρακτικῶν· ὁσάκις δὲν ὑπάρχει ἀντίρρησις, τὰ Πρακτικὰ θεωροῦνται ἐγκεκριμένα ἄνευ ψηφοφορίας. Ἐὰν ὅμως ὑπάρξῃ τοιαύτη, ὁ Πρόεδρος ἐπιτρέπει τὴν ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου συζήτησιν, παρέχων αὐτὸς τὰς ἀναγκαίας διασαφήσεις ἢ πληροφορίας. Ἐὰν παραστῇ ἀνάγκη ψηφοφορίας, αὕτη ἐνεργεῖται δι' ἀναστάσεως.

Τὰ ἐπίσημα Πρακτικὰ ἐκτυποῦνται καὶ διανέμονται τοῖς Βουλευταῖς πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς ἑπομένης συνεδριάσεως· ἀλλὰ ἐὰν δὲν διανεμηθῶσι πρὸ τῆς ἐνάρξεως, τότε, διανέμονται κατὰ τὴν διάρκειαν αὐτῆς, ἀναγιγνώσκονται καὶ ἐπικυροῦνται εἰς τὸ τέλος, ὑπαρχούσης ὅμως ἀντιρρήσεως τῆς Βουλῆς, ἐπικυροῦνται τὴν ἑπομένην συνεδρίασιν ἐκείνης καθ' ἣν διενεμήθησαν.

Ἡ Βουλὴ λόγῳ ἐπείγοντος ἢ διακοπῆς τῶν ἐργασιῶν αὐτῆς δύναται νὰ ἐξουσιοδοτήσῃ τὸν Πρόεδρον νὰ ἐπικυρώσῃ τὰ Πρακτικὰ καὶ πρὸ τῆς ἐκτυπώσεως καὶ διανομῆς αὐτῶν.

Ἄρθρον 17.

Ὁ Πρόεδρος ἀνακοινοῖ κατὰ τὴν ἔναρξιν ἑκάστης συνεδριάσεως τὰς ὑποβληθείσας αὐτῷ ἀναφοράς.

Ἀνακοινοῦται ὡσαύτως ὑπὸ τοῦ Προέδρου εἰς τὴν Βουλὴν αἱ κατατεθεῖσαι προτάσεις, τροπολογίαι, σχέδια νόμων ἢ προτάσεις περὶ μεταρρυθμίσεως τοῦ Κανονισμοῦ τῆς Βουλῆς, ὡς καὶ πᾶν ἔγγραφον ἀπευθυνόμενον πρὸς τὴν Βουλὴν ἢ καὶ πᾶσα ἄλλη πληροφορία, ἣν ὁ Πρόεδρος ἤθελε θεωρήσει χρήσιμον. Ἔγγραφα ἀνώνυμα ἢ ἀπρεπῶς συντεταγμένα δὲν ἀνακοινοῦνται.

Ἄρθρον 18.

Μόνον οἱ Βουλευταὶ καὶ οἱ Ὑπουργοὶ ἔχουσι τὸ δικαίωμα νὰ διαμένωσιν ἐν τῇ αἰθούσῃ τῶν συνεδριάσεων.

Ἐν τῇ αἰθούσῃ παραμένουσι καὶ οἱ ὑπάλληλοι τῆς Βουλῆς καὶ οἱ κλητῆρες, κατὰ τὰς ἑκάστοτε διαταγὰς τοῦ Προέδρου.

Ὁ Πρόεδρος δύναται νὰ ἐπιτρέψῃ, τῇ αἰτήσει ἑνὸς ἐκ τῶν Ὑπουργῶν, καὶ τὴν εἰς τὴν αἴθουσαν τῶν συνεδριάσεων εἴσοδον καὶ παραμονὴν δημοσίων ὑπαλλήλων ἢ ὑπηρετῶν, ὅταν ὑπάρχει ἀνάγκη. Ἡ ἄδεια δίδεται εἰδικῶς ἑκάστοτε.

Ἐὰν πολιτική τις ὁμὰς ἐκ τῶν τῆς μειονοψηφίας ἐν τῇ Βουλῇ αἰτήσηται τὴν ἄδειαν, ὅπως ἐπιτραπῇ ἡ εἴσοδος εἰς πρόσωπα ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ αὐτῆς διατελοῦντα, ὁ Πρόεδρος δύναται νὰ χορηγήσῃ ταύτην, ἐν οὐδεμίᾳ ὅμως περιπτώσει

ἐπιτρέπεται νὰ διαμένωσιν ἐν τῇ αἰθούσῃ πλείονες τῶν τεσσάρων. Τοῦτο ἰσχύει προκειμένου καὶ περὶ τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων ἢ ὑπηρετῶν.

Ἄρθρον 19.

Οὐδεὶς τῶν Βουλευτῶν δύναται νὰ ἀγορεύσῃ πρὶν ἢ ζητήσῃ καὶ λάβῃ παρὰ τοῦ Προέδρου τὴν πρὸς τοῦτο ἄδειαν.

Ὁ λόγος εἶναι ἐλεύθερος· ἡ συζήτησις δὲν περατοῦται πρὶν ἢ ἀγορεύσωσι πάντες οἱ ἐγγραφέντες καὶ οἱ ζητήσαντες τὸν λόγον, ἂν δὲν παραιτηθῶσιν αὐτοῦ. Μετὰ τοῦτο ὁ Πρόεδρος κηρύττει περαιωμένην τὴν συζήτησιν.

Ἐπὶ νομοθετικῆς ἐργασίας τοῦ Σώματος, ὡς καὶ ἐπὶ τοῦ κοινοβουλευτικοῦ ἐλέγχου ἢ ἄλλης γενικωτέρας συζητήσεως μετὰ προφανῆ ἐξάντλησιν καὶ συζήτησιν τοῦ θέματος ἢ νομοσχεδίου, προτάσει 20 Βουλευτῶν καὶ ἀποφάσει τῆς Βουλῆς δύναται ὁ Πρόεδρος νὰ περιορίσῃ τὸν ὑπόλοιπον χρόνον τῆς συζητήσεως, θέτων χρονικὸν ὅριον 1)4 τῆς ὥρας διὰ τὰς ἐφεξῆς ἀγορεύσεις ἑκάστου τῶν ἐγγεγραμμένων νὰ ἀγορεύσωσι Βουλευτῶν. Ἐν περιπτώσει ἀντιρρήσεων δίδεται ὁ λόγος εἰς ἕνα τῶν ἀντιλεγόντων καὶ ἕνα τῶν ὑποβαλόντων τὴν πρότασιν, οἵτινες δὲν δύνανται νὰ ἀγορεύσωσιν ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου πλέον τῶν 10 λεπτῶν ἑκάτερος, μεθ' ὃ ἀποφαίνεται ἡ Βουλὴ ἐπὶ τῆς ὡς ἄνω προτάσεως, τερματιζομένης τῆς συζητήσεως.

Τὸν ἀγορεύοντα διαδέχεται πάντοτε ὁ ἀντιλέγων, κατὰ τὴν τάξιν τῆς ἐγγραφῆς αὐτοῦ, ἐὰν ὑπάρχῃ. Ὁ θέλων, διαρκούσης τῆς συζητήσεως, ν' ἀπαντήσῃ εἰς λόγον προσωπικὸν ζητεῖ τὴν ἄδειαν τοῦ Προέδρου, ἀλλ' ὀφείλει νὰ περιορισθῇ εἰς μόνον τὸ προσωπικὸν ζήτημα, μεθ' ὃ ἐξακολουθεῖ ἡ συζήτησις.

Θεωρεῖται προσωπικὸν ζήτημα πᾶσα μομφὴ κατά τινος βουλευτοῦ ἢ ἀπόδοσις γνώμης ἀλλοίας τῆς ὑπ' αὐτοῦ ἐξενεχθείσης.

Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ὁ ζητῶν τὸν λόγον ὀφείλει νὰ ὑποδείξῃ εἰς τί συνίσταται τὸ προσωπικὸν ζήτημα καὶ ὁ Πρόεδρος ἀποφασίζει. Ἐὰν ὁ Βουλευτὴς ἐπιμένει εἰς τὴν γνώμην του, ἀποφαίνεται ἡ Βουλὴ ἀσυζητητὶ δι' ἀναστάσεως.

Ἄρθρον 20

Πᾶς Βουλευτὴς δὶς μόνον ἀγορεύει ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ θέματος, πλὴν ἂν ἡ Βουλή, ἐρωτηθεῖσα ὑπὸ τοῦ Προέδρου, ἐπιτρέψῃ εἰς αὐτὸν νὰ ἀγορεύσῃ καὶ ἐκ τρίτου. Τὸ αὐτὸ θέλει γίνεσθαι, ὅταν θελήσῃ ν' ἀγορεύσῃ ἐπὶ τῆς θέσεως τοῦ ζητήματος.

Οἱ Ὑπουργοὶ καὶ οἱ Ἀρχηγοὶ τῶν Κομμάτων ἀκούονται πάντοτε ὁσάκις ζητοῦσι τὸν λόγον παρὰ τοῦ Προέδρου.

Καὶ ἐπὶ τῶν δευτερολογιῶν τούτων ἰσχύουσιν οἱ περιορισμοὶ τοῦ ἄρθρου 19 ἂν ληφθῶσι.

Ἄρθρον 21.

Οἱ λαβόντες τὸν λόγον ἀγορεύουσιν ἀπὸ τοῦ βήματος, ἀπὸ τῆς ἕδρας των δὲ μόνον τῇ συγκαταθέσει τοῦ Προέδρου, ἀλλά, ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει, ἵστανται βλέποντες πρὸς τὸ Προεδρεῖον. Ἅπαντες ἀγορεύουσιν ἱστάμενοι καὶ ἀσκεπεῖς, ἐκτὸς ἂν ἄλλως ἐπιτρέψῃ ἡ Βουλή. Ἀπαγορεύονται οἱ γραπτοὶ λόγοι ἐκτὸς ἂν πρόκειται περὶ δηλώσεων, προγραμματικῶν δηλώσεων τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἀπαντήσεις εἰς ταύτας. Ἀπαγορεύονται αἱ διαλογικαὶ συζητήσεις. Διακοπαί, ἐπιτρέποντος τοῦ ἀγορεύοντος, εἶναι δυναταὶ μόνον τῇ συγκαταθέσει τοῦ Προέδρου. Οἱ ἀγορεύοντες ἀποτείνονται πρὸς τὴν Βουλὴν οὐχὶ δὲ πρὸς Βουλευτὴν ἢ Βουλευτάς.

Ἄρθρον 22.

Ἀπαγορεύονται εἰς τοὺς Βουλευτὰς νὰ ἐκτρέπωνται εἰς ὕβρεις προσωπικὰς κατὰ τῶν συναδέλφων αὐτῶν. Οἱ τὴν ἀπαγόρευσιν ταύτην παραβαίνοντες, ἐάν, μετὰ πρόσκλησιν τοῦ Προέδρου, δὲν δηλώσωσιν ὅτι ἀποσύρουν τὰς ὕβρεις, ἀνακαλοῦνται παρ' αὐτοῦ εἰς τὴν τάξιν. Ἐὰν δ' ἐπιμείνωσιν, ὁ Πρόεδρος διατάσσει ν' ἀναγραφῇ ἡ ἀνάκλησις ἐν τοῖς Ἐπισήμοις Πρακτικοῖς, καταχωριζομένων καὶ τῶν ὀνομάτων τῶν παρεκτραπέντων Βουλευτῶν.

Οἱ ἀναρμέστως πρὸς τοὺς συναδέλφους συμπεριφερόμενοι ἢ τραχεῖς περὶ τὸ ὕφος προσκαλοῦνται ὑπὸ τοῦ Προέδρου νὰ δώσωσι τὰς ἀναγκαίας ἐξηγήσεις ἢ ν' ἀναιρέσωσι τὰ λεχθέντα. ἐὰν δὲ ἀρνηθῶσιν, ἀνακαλοῦνται εἰς τὴν τάξιν.

Αἱ ἐγκλήσεις καὶ ἀντεγκλήσεις ἀπαγορεύονται. Οἱ τὴν διάταξιν ταύτην παραβαίνοντες ἀνακαλοῦνται εἰς τὴν τάξιν.

Οἱ Βουλευταί, ὅσοι φρονοῦσιν ὅτι συνάδελφός τις αὐτῶν δὲν συμμορφοῦται πρὸς τὸν Κανονισμόν, ἀνακοινοῦντες τοῦτο εἰς τὸν Πρόεδρον, ζητοῦσι παρ' αὐτοῦ τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ Κανονισμοῦ, εἰς οὐδένα ὅμως ἐπιτρέπεται νὰ ποιήσηται παρατηρήσεις ἐπὶ τοιούτῳ λόγῳ ἀπ' εὐθείας πρὸς συνάδελφόν του.

Ἄρθρον 23.

Οἱ Βουλευταί, ὅσοι θορυβοῦσι, διακόπτουσι τοὺς ἀγορεύοντας, ἢ διὰ φωνῆς ἢ διὰ σχημάτων ἀποδοκιμάζουσιν αὐτούς, ἐὰν μετὰ παρατήρησιν τοῦ Προέδρου ἐξακολουθήσωσι θορυβοῦντες, ἀνακαλοῦνται εἰς τὴν τάξιν· ἐὰν δ' ἐπιμείνωσιν ἐγγράφεται ἡ ἀνάκλησις ἐν τοῖς Ἐπισήμοις Πρακτικοῖς. Ἀπαγορεύεται τὸ καπνίζειν ἐντὸς τῆς αἰθούσης τῶν συνεδριάσεων.

Ἄρθρον 24.

Προκειμένου ὁ Πρόεδρος νὰ διατάξῃ τὴν ἀναγραφὴν τῆς ἀνακλήσεως εἰς τὴν τάξιν παρεκτραπέντος Βουλευτοῦ ἐν τοῖς Ἐπισήμοις Πρακτικοῖς, ἐγείρεται προηγουμένως τῆς θέσεώς του καὶ προαναγγέλλει τὴν τοιαύτην του ἀπόφασιν, καλῶν τὸν Βουλευτὴν νὰ δικαιολογηθῇ. Ἐὰν ἡ Βουλὴ εὕρῃ ἐπαρκεῖς τὰς δικαιολογίας, ἀποφαίνεται δι' ἀναστάσεως καὶ ἄνευ οὐδεμιᾶς συζητήσεως. Ἐὰν ὁ Βουλευτὴς θελήσῃ νὰ δικαιολογήσῃ τὴν παρεκτροπήν του, εἴτε ἀνακαλῶν ἀπρεπεῖς φράσεις, ἃς τυχὸν ἐξεστόμισεν, εἴτε παρέχων ἐξηγήσεις διὰ πᾶσαν τοῦ Κανονισμοῦ παράβασιν, ὁ Πρόεδρος διατάσσει τὴν ἀναγραφὴν τῆς ἀνακλήσεως εἰς τὴν τάξιν ἐν τοῖς Ἐπισήμοις Πρακτικοῖς. Τοῦτ' αὐτὸ πράττει καὶ ἐὰν ἡ Βουλὴ δὲν εὕρῃ ἐπαρκεῖς τὰς ἐξηγήσεις τοῦ Βουλευτοῦ.

Εἰς τὸν Βουλευτήν, ὅστις προὐκάλεσε τὴν ἀναγραφὴν τῆς ἀνακλήσεως αὐτοῦ εἰς τὴν τάξιν ἐν τοῖς Ἐπισήμοις Πρακτικοῖς, δὲν δίδεται πλέον ὁ λόγος, ἐφ' ὅσον ἐξακολουθεῖ ἡ ἐπὶ τοῦ ἰδίου θέματος συζήτησις.

Ἐὰν καὶ μετὰ ταῦτα ὁ Βουλευτὴς προκαλῇ ἀταξίαν ἐν τῇ Βουλῇ καὶ ἐξακολουθῇ θορυβῶν, ὁ Πρόεδρος ἐρωτᾷ τὴν Βουλὴν ἂν ἡ κατὰ τοῦ Βουλευτοῦ ἀπόφασις πρέπει νὰ δημοσιευθῇ διὰ τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἀποσταλῇ πρὸς τοιχοκόλλησιν εἰς τὰς πρωτευούσας τῶν δήμων τῆς περιφερείας ἐξ ἧς ἐκλέγεται. Ἡ Βουλὴ ἀποφαίνεται ἄνευ συζητήσεως καὶ δι' ἀναστάσεως.

Ἄρθρον 25.

Ἂν ἡ Βουλὴ καταστῇ θορυβώδης, ὁ δὲ Πρόεδρος δὲν δύναται νὰ ἐπαναφέρῃ τὴν τάξιν ἢ νὰ καταπαύσῃ τὸν θόρυβον διὰ τῆς κρούσεως τοῦ κώδωνος, ἀνίσταται ἀπὸ τῆς ἕδρας αὐτοῦ, προειδοποιῶν οὕτω τὸ Σῶμα ὅτι θέλει διακόψει τὴν συνεδρίασιν. Ἐὰν καὶ διὰ τούτου δὲν ἐπανέλθῃ ἡ τάξις, διακόπτει τὴν συνεδρίασιν ἐφ' ὡρισμένην ὥραν, διαρκούσης τῆς ὁποίας οἱ Βουλευταὶ ἐξέρχονται τῆς αἰθούσης. Μετὰ παρέλευσιν δὲ τῆς προσδιορισθείσης ὥρας ὁ Πρόεδρος κηρύττει ἐπανειλημμένην τὴν συνεδρίασιν.

Ἄρθρον 26.

Κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν ἐργασιῶν τῆς Βουλῆς οἱ Βουλευταὶ δὲν δύνανται ν' ἀπουσιάσουν εἰς τὸ ἐξωτερικὸν ἄνευ ἀδείας τοῦ Προέδρου ἣν ἐκδίδει καὶ ὑπογράφει οὗτος λαμ-

6άνων προηγουμένως τὴν ἔγκρισιν τῆς Βουλῆς. Ἡ ἄδεια αὕτη θεωρεῖται χορηγηθεῖσα ἐὰν δὲν ἐγερθῆ ἀντίρρησις κατὰ τὴν ἀναγγελίαν αὐτῆς, τὴν γενομένην ὑπὸ τοῦ Προέδρου ἑκάστοτε πρὸς τὴν Βουλὴν ἐν τῇ ἀρχῇ τῆς συνεδριάσεως.

Ἐν περιπτώσει ἀντιρρήσεως, ἡ Βουλὴ ἀποφαίνεται δι' ἀναστάσεως ἀσυζητητί. Ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐπ' ἀδείᾳ Βουλευτῶν οὐδέποτε πρέπει νὰ ὑπερβαίνῃ τὸ ἕκτον τοῦ ὅλου ἀριθμοῦ τῶν ἐκλεγομένων Βουλευτῶν.

Οἱ Βουλευταί, προκειμένου νὰ ἀπουσιάσωσιν ἐκ τῶν Συνεδριάσεων τῆς Βουλῆς πλέον τῶν πέντε Συνεδριάσεων κατὰ μῆνα, ὑποχρεοῦνται νὰ ζητήσουν ἄδειαν παρὰ τῆς Βουλῆς διὰ τοῦ Προέδρου αὐτῆς. Βουλευτὴς ἀπουσιάζων ἄνευ ἀδείας ἀπὸ πλείονας τῶν πέντε Συνεδριάσεων τῆς Βουλῆς κατὰ μῆνα ἀποστερεῖται τοῦ 1)20 τῆς μηνιαίας ἀποζημιώσεώς του δι' ἑκάστην ἀπουσίαν.

Ἀπὼν λογίζεται ὁ Βουλευτὴς ὅστις, εἴτε κατὰ τινα Συνεδρίασιν δὲν ἤθελεν ἀπαντήσει εἰς μίαν τοὐλάχιστον τῶν ἀναγνώσεων τοῦ Καταλόγου προκειμένης ψηφοφορίας πρὸς λῆψιν ἀποφάσεως ἢ ἀναγνώσεως τοῦ Καταλόγου πρὸς 6εβαίωσιν τῆς ἀπαρτίας, εἴτε ἡ ἀπουσία αὐτοῦ ἐκ τῶν Συνεδριάσεων τῆς Βουλῆς ἤθελε 6εβαιωθῇ ὁπωσδήποτε ἄλλως ὑπὸ τοῦ Προέδρου αὐτῆς. Αἱ ἀπουσίαι Βουλευτοῦ καὶ ἡ λόγῳ αὐτῶν ἀποστέρησις τῆς ἀποζημιώσεώς του γίνεται δι' ἀποφάσεως τοῦ Προέδρου εἰς τὸ τέλος ἑκάστου μηνὸς καὶ παρακρατεῖται ἐκ τῆς ἀποζημιώσεως αὐτοῦ τοῦ ἑπομένου μηνός.

Ἄρθρον 27.

Οἱ περὶ ἀδειῶν ὁρισμοὶ τοῦ προηγουμένου ἄρθρου δὲν ἔχουν ἐφαρμογὴν προκειμένου περὶ μελῶν τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου.

Ἄρθρον 28.

Ἡ ἀστυνομικὴ ἐξουσία τῆς Βουλῆς ἀνήκει εἰς ἑαυτήν, ἀσκεῖται δ' ἐν ὀνόματι αὐτῆς ὑπὸ τοῦ Προέδρου, ὅστις δίδει εἰς τοὺς ὑπαλλήλους καὶ τὴν στρατιωτικὴν φρουρὰν διὰ τοῦ ἀρχηγοῦ αὐτῆς τὰς ἀναγκαίας διαταγάς.

Ἡ Στρατιωτικὴ φρουρὰ εἶναι πάντοτε τῆς ἐμπιστοσύνης καὶ ἐγκρίσεως τῆς Βουλῆς.

Ἄρθρον 29.

Οὐδεὶς μὴ Βουλευτὴς δύναται νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὸ Βουλευτήριον ἄνευ ἀδείας τοῦ Προέδρου. Εἰς τὰ δωμάτια δὲ τοῦ Βουλευτηρίου δύνανται νὰ εἰσέρχωνται, πλὴν τῶν τῆς Βουλῆς ὑπαλλήλων, μόνον οἱ συμφώνως τῷ ἄρθρῳ 18 λαβόντες τὴν ἄδειαν τοῦ Προέδρου.

Ἄρθρον 30.

Διαρκούσης τῆς συνεδριάσεως οἱ ἀκροαταὶ ὀφείλουσι νὰ τηρῶσιν ἄκραν σιγήν.

Ἀκροατὴς ὅστις ἤθελε δείξει σημεῖα ἐπιδοκιμασίας ἢ ἀποδοκιμασίας, εἴτε δι' ἐπευφημήσεων καὶ χειροκροτήσεων, εἴτε διὰ κραυγῶν ἀγορεύοντός τινος Βουλευτοῦ, ἐκβάλλεται τῇ ἐντολῇ τοῦ Προέδρου τοῦ Βουλευτηρίου. Ἐν ἀνάγκῃ ὁ οὕτω διαταράττων τῇ ἐντολῇ τοῦ Προέδρου προσάγεται καὶ ἐνώπιον τῶν ἁρμοδίων ἀρχῶν.

Ἄρθρον 31.

Ἀπαγορεύεται εἰς τοὺς ἀκροατὰς νὰ φέρωσιν ὅπλα, εἰς δὲ τοὺς ἐν τοῖς θεωρείοις, περὶ ὧν διαλαμβάνει τὸ ἄρθρον 33, νὰ φέρωσι καὶ ῥάβδους.

Τὴν ἀπαγόρευσιν ταύτην δύναται νὰ ἐπεκτείνῃ ὁ Πρόεδρος τῆς Βουλῆς καὶ ἐπὶ τὰ λοιπὰ θεωρεῖα.

Οἱ ἀκροαταὶ διαμένουσιν ἀσκεπεῖς, ἀπαγορεύεται δὲ εἰς αὐτοὺς τὸ καπνίζειν.

Ἄρθρον 32.

Θορύβου γενομένου εἰς τὸ ἀκροατήριον καὶ μὴ ἀποκαθισταμένης ἄλλως τῆς τάξεως, ὁ Πρόεδρος δύναται νὰ διατάξῃ τὴν ἐκκένωσιν ἑνὸς ἢ πλειόνων θεωρείων, ἔνθα συνέβη ἡ ἀταξία, ἢ καὶ ὅλων τῶν θεωρείων, ἀλλ' ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἀπαιτεῖται ἡ συναίνεσις τῆς Βουλῆς.

Εἰς πᾶν θεωρεῖον παρίσταται κλητὴρ ἐντεταλμένος νὰ ἐπιβλέπῃ τὴν τήρησιν τοῦ Κανονισμοῦ καὶ νὰ ἐκτελῇ τὰς διαταγὰς τοῦ Προέδρου.

Ἄρθρον 33.

Οὐδεὶς δύναται νὰ εἰσέλθῃ ἄνευ ἀδείας εἰς τὰ θεωρεῖα τῆς Βουλῆς. Τὰ εἰσιτήρια εἰς τὰ γενικὰ θεωρεῖα, ὁριζόμενα ὑπὸ τοῦ Προέδρου, διανέμονται διὰ τῶν Βουλευτῶν.

Τὰ τῶν λοιπῶν θεωρείων κανονίζει ὁ Πρόεδρος.

Ἄρθρον 34.

Ὁ ἔνοχος ὕβρεως πρὸς τὴν Βουλὴν ἢ πρὸς οἱονδήποτε μέλος αὐτῆς ἐντὸς τοῦ Βουλευτηρίου συλλαμβάνεται διαταγῇ τοῦ Προέδρου παραχρῆμα καὶ παραπέμπεται εἰς τὴν ἁρμοδίαν ἀρχήν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε΄.

Περὶ ὑποβολῆς, διανομῆς καὶ προπαρασκευῆς τῆς συζητήσεως τῶν προτάσεων.

Ἄρθρον 35 (*)

Πᾶσαι αἱ προτάσεις νόμων ἢ προτάσεις περὶ τροποποιήσεως τοῦ Κανονισμοῦ τῆς Βουλῆς παραδίδονται εἰς τὸ Προεδρεῖον, συνοδευόμεναι ὑποχρεωτικῶς ὑπὸ αἰτιολογικῆς ἐκθέσεως, ἔγγραφοι καὶ ἰδιοχείρως ὑπὸ τῶν εἰσαγόντων αὐτὰς ὑπογεγραμμέναι, καταχωριζόμεναι δὲ εἰς ἰδιαίτερον 6ιβλίον καθ' ἣν εἰσάγονται τάξιν, τυποῦνται καὶ διανέμονται εἰς τοὺς Βουλευτάς.

Οὐδεμία τοιαύτη πρότασις ἐγγράφεται εἰς τὴν Ἡμερησίαν Διάταξιν πρὸς συζήτησιν πρὸ τῆς ὑποβολῆς τῆς σχετικῆς ἐκθέσεως τῆς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς ἢ πρὸ τῆς ἐκπνοῆς τῆς ταχθείσης εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν προθεσμίας, ὡς καὶ ἐὰν δὲν ἐτηρήθησαν κατὰ τὴν διατύπωσιν αὐτῆς αἱ διατάξεις τῶν παραγράφων 2, 3, 5, 6 καὶ 7 τοῦ ἄρθρου 57 τοῦ Συντάγματος. Τὸ αὐτὸ ἰσχύει καὶ ὡς πρὸς τὴν τήρησιν τῆς παραγρ. 8 τοῦ αὐτοῦ ἄρθρου ὡς πρὸς τὰς προσθήκας ἢ τροπολογίας. Ὁ Πρόεδρος αὐτεπαγγέλτως ἢ ἐπὶ τῇ αἰτήσει παντὸς 6ουλευτοῦ ὀφείλει νὰ ἐφαρμόσῃ τὴν διάταξιν ταύτην.

Ἅπαξ τῆς ἑβδομάδος ἐκτυποῦται καὶ διανέμεται ὁ πίναξ τῶν εἰς τὴν Βουλὴν ὑποβεβλημένων νομοσχεδίων καὶ προτάσεων νόμων. Δι' ἑκάστην συνεδρίασιν τυποῦται καὶ διανέμεται εἰς τοὺς 6ουλευτὰς ἡμερησία διάταξις τῆς Νομοθετικῆς ἐργασίας. Αὕτη περιλαμβάνει : α΄) Ὅλα τὰ συζητηθησόμενα κατὰ τὴν συνεδρίασιν νομοσχέδια ἢ προτάσεις νόμων, 6΄) Τὰ ἕτοιμα ὅπως συζητηθῶσι κατὰ τὴν ἑπομένην συνεδρίασιν, καὶ γ΄) Τὰ παρὰ ταῖς Κοινοβουλευτικαῖς Ἐπιτροπαῖς τοιαῦτα. Ἡ ἡμερησία διάταξις περιλαμ6άνει δεκαπέντε κατ' ἀνώτατον ὅριον νομοσχέδια καὶ προτάσεις νόμων, δυναμένας νὰ συζητηθῶσι κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην.

Προτάσεις νόμων διὰ τὴν εἰς τὸ σύνολον ψήφισιν, τὰ κατὰ τὸ ἄρθρον 57 παράγραφος 10 ὑπηρεσιακὰ νομοσχέδια καθὼς καὶ τα ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 35 παρ. 5 τοῦ Συντάγματος ἐγγράφονται εἰς τὴν ἡμερησίαν διάταξιν μέχρις 25 κατ' ἀνώτατον ὅρον καθ' ὑπέρβασιν τοῦ ἄνω καθοριζομένου ἀριθμοῦ.

Εἰς τὴν ἡμερησίαν διάταξιν τῆς Νομοθετικῆς Ἐργασίας ἐγγράφονται πρῶτον αἱ προτάσεις περὶ τροποποιήσεως

τοῦ Κανονισμοῦ ἐφ' ὅσον αὗται προέρχονται ἐκ τοῦ Προέδρου ἢ τῆς διαρκοῦς 'Επιτροπῆς τοῦ Κανονισμοῦ, δεύτερον αἱ προτάσεις Νόμων αἱ προερχόμεναι ἐκ τῆς Κυβερνήσεως καὶ τελευταῖον αἱ προτάσεις νόμων ἢ τροποποιήσεις τοῦ Κανονισμοῦ αἱ ὑποβαλλόμεναι ὑπὸ Βουλευτῶν.

Προτάσει τοῦ 1)6 τοῦ ὅλου ἀριθμοῦ τῶν Βουλευτῶν ἐγγράφονται εἰς ἑκάστην Συνεδρίασιν Νομοθετικῆς 'Εργασίας μέχρι τριῶν προτάσεων Νόμων ὑποβλημένων ὑπὸ Βουλευτων, τηρουμένων πάντοτε τῶν διατάξεων τῶν ἄρθρων 24 καὶ 57 τοῦ Συντάγματος.

Πρὸ τῆς ἐπιψηφίσεως δέον ἀπαραιτήτως νὰ προηγηθῇ προφορικὴ εἰσήγησις τοῦ ἁρμοδίου 'Υπουργοῦ ἢ τοῦ εἰσηγητοῦ τῆς ἐπιτροπῆς, ἐφ' ὅσον δὲν ἔλαβε χώραν τοιαύτη κατὰ τὴν κατάθεσιν τῆς προτάσεως.

Αἱ τροπολογίαι καὶ ὑποτροπολογίαι τυποῦνται καὶ διανέμονται εἰς τοὺς Βουλευτὰς ὡς καὶ αἱ προτάσεις, ἐκτὸς ἂν ἡ Βουλὴ ἀποφασίσῃ νὰ συζητήσῃ αὐτὰς ἅμα τῇ ἀναγνώσει αὐτῶν ὑπὸ τοῦ Γραμματέως ἐντολῇ τοῦ Προέδρου.

Πᾶσα ἄλλη πρότασις μὴ Νομοθετικοῦ περιεχομένου δύναται νὰ συζητηθῇ ἅμα τῇ ὑποβολῇ της ὑπὸ 10 τοὐλάχιστον Βουλευτῶν καὶ ἀφοῦ ἀναγνωσθῇ εἰς τὴν Βουλὴν ὑπὸ τοῦ Προέδρου ἢ ἐντολῇ τούτου ὑπὸ τοῦ Γραμματέως.

"Αρθρον 36

Πᾶσα πρότασις περὶ ἀναβολῆς τοῦ ὑπὸ συζήτησιν ἀντικειμένου ἢ περὶ προτάσεως ἄλλων ἀντικειμένων ἐν τῇ ἡμερησίᾳ διατάξει δέον νὰ ὑποστηρίζεται ὑπὸ δέκα βουλευτῶν, ὑπὸ δύο βουλευτῶν πᾶσα πρότασις, ἧς ἀντικείμενον εἶναι ὁ ἰσχυρισμὸς ὅτι δὲν τηρεῖται ἡ 'Ημερησία Διάταξις ἢ ὅτι παραβιάζονται διατάξεις τοῦ Κανονισμοῦ, ἀλλ' οἱ 'Υπουργοὶ ἔχουσι τὸ δικαίωμα νὰ προβάλλωσι τοιαύτας προτάσεις μόνοι. 'Η Βουλὴ ἀποφαίνεται πρῶτον μὲν περὶ τῶν παρεμπιπτόντων τούτων ζηημάτων, εἶτα δὲ περὶ τοῦ ὑπὸ συζήτησιν ἀντικειμένου. 'Η διάταξις αὕτη ἐφαρμόζεται ἐπὶ παντὸς παρεμπίπτοντος ζητήματος.

"Αρθρον 37

'Επὶ συνθέτων ζητημάτων ὁ Πρόεδρος ἀπαγγέλλει οἴκοθεν τὸ διαιρετόν. Τὸ διαιρετὸν ἀπαγγέλλεται ὡσαύτως ὑπὸ τοῦ Προέδρου τῇ αἰτήσει παντὸς βουλευτοῦ. 'Υπαρχούσης δ' ἀντιρρήσεως ὡς πρὸς τὸ διαιρετόν, ἀποφαίνεται περὶ τούτου ἡ Βουλή.

"Αρθρον 38

Πᾶσα αἴτησις περὶ μυστικῆς συνεδριάσεως, κατὰ τὸ ἄρθρον 55 (*) τοῦ Συντάγματος γίνεται ἐγγράφως ἢ προφορικῶς, σημειουμένων τῶν ὀνομάτων τῶν αἰτησάντων ἐν τοῖς Πρακτικοῖς. Εἰς τὰς μυστικὰς συνεδριάσεις διατηρεῖται ἡ αὐτὴ τάξις τῶν συνεδριάσεων, ὡς καὶ εἰς τὰς δημοσίας, ἡ δὲ Βουλὴ ἀποφασίζει ἂν τὰ πρακτικὰ τῶν μυστικῶν συνεδριάσεων πρέπει νὰ δημοσιευθῶσιν.

"Αθρον 39.

'Επὶ τῶν προτάσεων νόμων ἡ Βουλὴ συζητεῖ τὸ παραδεκτὸν ἢ μὴ τῆς ἀρχῆς αὐτῶν. Κατὰ τὰ λοιπὰ ἐφαρμόζονται αἱ διατάξεις τοῦ Συντάγματος. 'Εὰν βουλευτής τις φρονῇ ὅτι ἡ ὑπὸ συζήτησιν πρότασις ἀντίκειται εἰς τὸ Σύνταγμα, προβάλλει τὸ ἀπαράδεκτον, ἐρωτᾶται δὲ ἡ Βουλὴ ἐπὶ τούτου. Τὸ ἀπαράδεκτον δύναται νὰ προβάλλῃ οἴκοθεν καὶ ὁ Πρόεδρος τῆς Βουλῆς.

"Αρθρον 40.

Πρότασις νόμου ἀπορριφθεῖσα ἅπαξ ὑπὸ τῆς Βουλῆς δὲν δύναται νὰ ὑποβληθῇ ἐκ νέου ἐντὸς τῆς αὐτῆς Συνόδου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΣΤ'

Περὶ αἰτήσεως καταδιώξεως Βουλευτῶν

"Αρθρον 41.

Αἱ αἰτήσεις καταδιώξεως βουλευτῶν, κατὰ τὸ ἄρθρον 63* τοῦ Συντάγματος, ἀνακοινούμεναι πρὸς τὴν Βουλὴν ὑπὸ τοῦ Προέδρου, τυποῦνται καὶ διανέμονται, εἶτα δὲ παραπέμπονται εἰς τὴν ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης 'Επιτροπήν, ἢ εἰς 'Επιτροπὴν ἐπὶ τούτῳ ἐκλεγομένην, πρὸς γνωμοδότησιν.

"Αρθρον 42

'Η 'Επιτροπὴ ὀφείλει νὰ ὑποβάλῃ τὴν ἑαυτῆς ἔκθεσιν ἐντὸς 15 ἡμερῶν.

'Εὰν ἀναγκαιῶσιν εἰς αὐτὴν ἔγγραφα, ἡ δὲ Κυβέρνησις ἀρνεῖται νὰ προσαγάγῃ αὐτά, ἡ 'Επιτροπὴ ἀναφέρεται εἰς τὴν Βουλήν, ὅπως ἀποφασίσῃ αὕτη, ἂν ἡ ἀνακοίνωσις τῶν ἐγγράφων εἶναι ἀναγαία, 'Εν τοιαύτῃ περιπτώσει, ἡ 15θήμερος προθεσμία ἄρχεται ἢ ἀπὸ τῆς ἀποφάσεως τῆς Βουλῆς, ἐὰν αὕτη δὲν κρίνῃ ἀναγκαίαν τὴν προσαγωγὴν τῶν ἐγγράφων, ἢ ἀφ' ἧς παραληφθῶσι ταῦτα ὑπὸ τῆς 'Επιτροπῆς. 'Ωπωσδήποτε ἡ 'Επιτροπὴ ὀφείλει ἐντὸς 45 ἡμερῶν ἀπὸ τῆς εἰς αὐτὴν παραπομπῆς τῆς αἰτήσεως νὰ ὑποβάλῃ τὴν ἔκθεσίν της εἰς τὴν Βουλήν.

Παρελθούσης ἀπράκτου τῆς 15θημέρου προθεσμίας ἐν τῇ πρώτῃ περιπτώσει ἢ τῆς 45θημέρου ἐν τῇ δευτέρᾳ, ὁ Πρόεδρος τῆς Βουλῆς ἀναγράφει οἴκοθεν εἰς τὴν 'Ημερησίαν Διάταξιν τὴν περὶ ἀδείας πρὸς καταδίωξιν αἴτησιν, ὡς ὑπεβλήθη αὕτη ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως.

'Η Βουλὴ ἀποφασίζει διὰ μυστικῆς ψηφοφορίας κατὰ τὸ ἄρθρον 74 τοῦ παρόντος Κανονισμοῦ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ζ'

Περὶ συζητήσεων.

"Αρθρον 43.

Πρὸς διεξαγωγὴν τῶν συζητήσεων ἐν τῇ Βουλῇ συντάσσονται, α) 'Ημερησία Διάταξις τῶν ἀναφορῶν καὶ ἐρωτήσεων β) 'Ημερησία Διάταξις τῶν ἐπερωτήσεων καὶ γ) 'Ημερησία Διάταξις τῆς νομοθετικῆς ἐργασίας.

"Αρθρον 44.

'Ημέραι πρὸς διεξαγωγὴν τῶν συζητήσεων ἐπὶ τῶν ἀναφορῶν καὶ ἐρωτήσεων ὁρίζονται ἡ Τρίτη, Τετάρτη καὶ Παρασκευὴ ἑκάστης ἑβδομάδος, καθ' ἃς ἡ συζήτησις αὕτη προηγεῖται κατὰ τὴν ἔναρξιν τῶν συνεδριάσεων τῆς Βουλῆς.

Εἰς τὰς ἀναφοράς, ὑποβαλλομένας διὰ τοῦ Προεδρείου τῆς Βουλῆς, περιέχεται ἐντὸς τὸ πολὺ δέκα ἡμερῶν ἔγγραφος ἀπάντησις παρὰ τοῦ ἁρμοδίου 'Υπουργοῦ.

'Ημέραι ἐπερωτήσεων ὁρίζονται ἡ Τρίτη καὶ ἡ Παρασκευή, ἂν δὲ δι' οἱονδήποτε λόγον δὲν γίνῃ συνεδρίασις, ἡ ἀμέσως ἑπομένη συνεδρίασις ἀφιεροῦται εἰς συζήτησιν τῶν ἐν τῇ 'Ημερησίᾳ Διατάξει ἐπερωτήσεων. Αἱ συνεδριάσεις, καθ' ἃς προηγεῖται ἡ συζήτησις τῆς 'Ημερησίας Διατάξεως τῶν ἐπερωτήσεων, καλοῦνται συνεδριάσεις κοινοβουλευτικοῦ ἐλέγχου.

Α') 'Αναφοραὶ καὶ ἐπερωτήσεις.

"Αρθρον 45.

'Εὰν Βουλευτὴς ἐπιθυμῇ νὰ λάβῃ τὸν λόγον ἐπὶ ἀναφορᾶς ἀνακοινωθείσης εἰς τὴν Βουλήν, ἢ ἐὰν ἐπιθυμῇ νὰ εἰσαγάγῃ ὁ ἴδιος ἀναφορὰν καὶ ἀναπτύξῃ αὐτήν, γνωστοποιεῖ τοῦτο εἰς τὸν Πρόεδρον, οὗτος δὲ δίδει αὐτῷ τὸν λόγον κατὰ τὴν ἀμέσως ἑπομένην συνεδρίαν κατὰ τὴν σειρὰν τῆς ἐγ-

γραφῆς του ἐν τῇ ἰδιαιτέρᾳ περὶ τούτων Ἡμερησίᾳ Διατάξει.

Ἐὰν ὁ ἐγγραφεὶς ὅπως ὁμιλήσῃ ἐπὶ ἀναφορᾶς τινος Βουλευτής, κληθεὶς ὑπὸ τοῦ Προέδρου κατὰ τὴν σειρὰν τῆς Ἡμερησίας Διατάξεως, ἀπουσιάζῃ, ἡ σχετικὴ ἀναφορὰ διαγράφεται τῆς Ἡμερησίας Διατάξεως.

Ἄρθρον 46.

Βουλευτὴς προτιθέμενος, ἵνα σχετικῶς πρὸς δημοσίαν ὑπόθεσιν ὑποβάλῃ ἐρώτησιν, ζητεῖ τοῦτο ἐγγράφως ἄνευ αἰτιολογίας. Εἰς τὰς ἐρωτήσεις ταύτας, ὑποβαλλομένας διὰ τοῦ Προέδρου τῆς Βουλῆς, παρέχεται ἐντὸς τὸ πολὺ 8 ἡμερῶν ἔγγραφος ἀπάντησις παρὰ τοῦ ἁρμοδίου Ὑπουργοῦ καταχωριζομένη εἰς τὰ Πρακτικά. Παρελθούσης τῆς προθεσμίας ταύτης ἄνευ ἀπαντήσεως ἡ ἐρώτησις ἐγγράφεται εἰς τὴν Ἡμερησίαν Διάταξιν τῶν ἐρωτήσεων.

Τῶν ἐρωτήσεων τηρεῖται ἐν τῷ Γραφείῳ ἴδιον βιβλίον, ἐνῷ ἀναγράφονται αὗται κατὰ σειρὰν τῆς ὑποβολῆς των.

Ἐρώτησις εἶναι αἴτησις ἁπλῆς πληροφορίας, ἂν περιστατικόν τι ἀληθεύῃ, ἂν ἔχῃ εἰδήσεις ἡ Κυβέρνησις περί τινος, ἂν εἴδησίς τις εἶναι ἀκριβὴς καὶ ἂν ἔλαβε γνῶσιν ταύτης ἡ Κυβέρνησις, ἂν ἡ Κυβέρνησις προτίθεται νὰ καταθέσῃ εἰς τὴν Βουλὴν ἔγγραφα χρήσιμα ἢ ὄχι, ἂν ἡ Κυβέρνησις ἔλαβεν ἢ μέλλει νὰ λάβῃ ἀπόφασίν τινα περὶ ὡρισμένου ἀντικειμένου.

Ἄρθρον 47.

Ἐν ἀρχῇ ἑκάστης συνεδριάσεως ὁ Πρόεδρος διατάσσει νὰ ἀναγνωσθῶσι κατὰ τὴν τάξιν τῆς ὑποβολῆς αὐτῶν αἱ ἁπλαῖ ἐρωτήσεις, αἱ ἀναγεγραμμέναι ἐν τῇ Ἡμερησίᾳ Διατάξει τῆς συνεδριάσεως. Ἡ Κυβέρνησις ἀπαντᾷ ἀμέσως, ἐκτὸς ἂν δηλώσῃ ἢ ὅτι ἀδυνατεῖ ν' ἀπαντήσῃ, ἢ ὅτι εἶναι ὑποχρεωμένη νὰ ἀναβάλῃ τὴν ἀπάντησιν διά τινα ὁριζομένην ὑπ' αὐτῆς ἡμέραν. Εἰς τὰς δηλώσεις τῆς Κυβερνήσεως ἐφ' ἑκάστης ἐρωτήσεως ἐπιτρέπεται εἰς τὸν ἐρωτῶντα μόνον ν' ἀπαντήσῃ διὰ νὰ δηλώσῃ ἂν ἡ ἀπάντησις ἦτο ἡ δέουσα εἰς τὴν ἐρώτησίν του.

Ἄρθρον 48.

Τὸ παραχωρούμενον εἰς ἕκαστον Βουλευτὴν χρονικὸν διάστημα, τόσον διὰ τὴν σύστασιν ἀναφορᾶς τινος ἢ ὑποβολὴν τοιαύτης, ὅσον καὶ διὰ τὰς ἐπὶ τῶν ἐρωτήσεων δηλώσεις, δὲν δύναται νὰ ὑπερβαίνῃ τὰ 5' λεπτὰ τῆς ὥρας.

Μετὰ παρέλευσιν δὲ ἡμισείας ὥρας ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς συνεδριάσεως ὁ Πρόεδρος ὀφείλει ν' ἀναλάβῃ τὰ λοιπὰ θέματα τῆς Ἡμερησίας Διατάξεως τῶν ἀναφορῶν καὶ ἐρωτήσεων διὰ τὴν ἀμέσως ἑπομένην συνεδρίασιν.

Ὁσάκις ἡ Κυβέρνησις ἤθελε νομίσει ὅτι ἐρώτησίς τις ἔχει κατεπείγοντα χαρακτῆρα, δύναται νὰ ζητήσῃ τὴν κατὰ προτίμησιν παντὸς ἐν τῇ Ἡμερησίᾳ Διατάξει θέματος ἀνακοίνωσιν αὐτῆς διὰ νὰ ἀπαντήσῃ ἀμέσως.

Ἄρθρον 49.

Βουλευτὴς εἰσάγων πρότασιν νόμου δύναται νὰ προβῇ εἰς βραχεῖαν ἐπ' αὐτῆς εἰσήγησιν, μὴ δυναμένην νὰ παραταθῇ πλέον τῶν 10' λεπτῶν, κατὰ τὴν ὥραν τὴν προοριζομένην διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῶν ἀναφορῶν καὶ ἐρωτήσεων.

Ἄρθρον 50.

Βουλευτής, ἐπιθυμῶν νὰ ζητήσῃ τὴν κατάθεσιν ἐγγράφων, παραδίδει εἰς τὸ Γραφεῖον τῆς Βουλῆς ἔγγραφον περὶ τούτου αἴτησιν, ὑπ' αὐτοῦ ὑπογεγραμμένην καὶ ἀπευθυνομένην πρὸς τὸν ἁρμόδιον Ὑπουργόν. Τὸ Γραφεῖον τῆς Βουλῆς, πρωτοκολλοῦν τὴν αἴτησιν, διαπέμπει παραυτα ταύτην ἢ ἀντίγραφον αὐτῆς πρὸς τὸν ἁρμόδιον Ὑπουργόν, ὅστις ὀφείλει ν' ἀποστέλλῃ, ἐντὸς ἓξ τὸ πολὺ ἡμερῶν ἀπὸ τῆς εἰς αὐτὸν διαβιβάσεως τῆς αἰτήσεως τοῦ Βουλευτοῦ, τὰ ζητούμενα ἔγγραφα ἢ νὰ ἀναφέρῃ εἰς τὴν Βουλὴν τοὺς λόγους, δι' οὓς ἡ κατάθεσις ἐνίων ἢ πάντων τῶν ἐγγράφων καὶ τίνων κρίνεται μὴ δυνατὴ ἢ μὴ ἐφικτὴ πρὸ τῆς παρόδου τοῦ ὡρισμένου χρόνου.

Τὸ Γραφεῖον τῆς Βουλῆς ἀποστέλλει ἄνευ ἀναβολῆς τὰ ὑποβληθέντα ἔγγραφα πρὸς τὸν Βουλευτήν, ἐὰν οὗτος τυγχάνῃ ἐν Ἀθήναις, προκειμένου δὲ περὶ ἐγγράφων εἰλημμένων ἐκ τῶν δημοσίων Ἀρχείων, τὸ Γραφεῖον τῆς Βουλῆς παρακαλεῖ ἐγγράφως τὸν Βουλευτήν, ὅπως λάβῃ γνῶσιν τῶν ἐγγράφων ἐν τῷ Γραφείῳ τῆς Βουλῆς.

Ὁ ὑποβάλων Βουλευτὴς ἐρώτησιν ἢ αἴτησιν περὶ καταθέσεως ἐγγράφων ἢ ἀναφορὰν ἢ συστήσας ἐνέργειάν τινα ἐπὶ ἀνακοινωθείσης ἀναφορᾶς, ἐὰν δὲν εὗρε τὰς δοθείσας ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ πληροφορίας ἢ τὰς δηλώσεις τούτου ἐπαρκεῖς, δικαιοῦται νὰ προβῇ εἰς ἐπερώτησιν, κατὰ τὰ ὁριζόμενα ἐν τῷ ἑπομένῳ ἄρθρῳ.

Β') Ἐπερωτήσεις.

Ἄρθρον 51.

Ἡ ἐπερώτησις σκοποῦσα τὸν ἔλεγχον τῆς Κυβερνήσεως συνίσταται εἰς τὴν ἔρευναν τῶν αἰτίων ἢ τοῦ σκοποῦ Κυβερνητικῆς τινος πράξεως ἢ παραλείψεως. Γίνεται δὲ παρὰ παντὸς Βουλευτοῦ, εἴτε μετὰ τὰς ἀνωτέρω διατυπώσεις εἴτε ἀπ' εὐθείας γνωστοποιοῦντος τοῦτο τοῦ προτιθεμένου νὰ ἐπερωτήσῃ Βουλευτοῦ εἰς τὸν Πρόεδρον τῆς Βουλῆς, ὅστις τηρεῖ ἴδιον βιβλίον καὶ ἐγγράφει κατὰ σειρὰν τοὺς γνωστοποιοῦντας καὶ τὸ θέμα τῆς ἐπερωτήσεως, ὡρισμένως διατυπούμενον. Ἡ Κυβέρνησις δύναται νὰ ζητήσῃ τὴν ἀναβολὴν τῆς συζητήσεως τῆς ἐπερωτήσεως διὰ τὴν προσεχῆ συνεδρίασιν κοινοβουλευτικοῦ ἐλέγχου.

Ἐπερωτήσεις Βουλευτῶν διὰ τὴν μὴ κατάθεσιν ἐγγράφων ἢ τὴν παράλειψιν τῆς παροχῆς πληροφοριῶν ὑπὸ Ὑπουργῶν ἐντὸς 6 ἡμερῶν συζητοῦνται ὡς πρῶτον θέμα τῆς Ἡμερησίας Διατάξεως κατὰ τὴν πρώτην μετὰ τὴν ὑποβολήν των συνεδρίασιν κοινοβουλευτικοῦ ἐλέγχου.

Ἡ συζήτησις περιορίζεται μεταξὺ τοῦ ἐπερωτῶντος καὶ τοῦ Ὑπουργοῦ καὶ ἐπὶ τοῦ ὡρισμένου τῆς ἐπερωτήσεως θέματος, ἀπαγορευμένης τῆς συζητήσεως ἐπὶ παντὸς ἄλλου θέματος, εἴτε ὁμοίου εἴτε συναφοῦς ὁπωσδήποτε πρὸς τὸ θέμα, περὶ οὗ ἡ ἐπερώτησις. Γενικὴ συζήτησις δύναται νὰ γίνῃ, ἐὰν αἰτήσωσι τοῦτο ὁ ἐπερωτώμενος Ὑπουργὸς ἢ ἐγγράφως 10 τοὐλάχιστον Βουλευταί. Ἐὰν ὁ ἐπερωτήσας, κληθεὶς ὑπὸ τοῦ Προέδρου τῆς Βουλῆς κατὰ σειρὰν τῆς ἐπὶ τῶν ἐπερωτήσεων Ἡμερησίας Διατάξεως πρὸς ἀνάπτυξιν τῆς ἐπερωτήσεως, δὲν παρίσταται κατὰ τὴν συνεδρίασιν, θεωρεῖται ἀνακαλέσας τὴν ἐπερώτησίν του, ἂν μὴ ἐγγράφως πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς συνεδριάσεως ᾐτήσατο παρὰ τοῦ Προέδρου τὴν ἀναβολὴν τῆς ἐπερωτήσεως δι' ἄλλην ἡμέραν.

Πίναξ τῶν ἐπερωτήσεων ἐν γένει κατὰ σειρὰν αὐτῶν διανέμεται εἰς τοὺς Βουλευτάς.

Τῇ προτάσει 10 Βουλευτῶν ἡ Βουλὴ δύναται δι' ἀναστάσεως νὰ μεταβάλῃ τὴν τάξιν τῶν ἐπερωτήσεων, ἐὰν κρίνῃ ἐπείγουσαν τὴν συζήτησιν ἐπερωτήσεώς τινος. Κατὰ τὴν περὶ τούτου συζήτησιν λαμβάνει τὸν λόγον εἷς τῶν ὑπογραψάντων τὴν πρότασιν Βουλευτῶν πρὸς ὑποστήριξιν αὐτῆς καὶ εἷς τῶν ἀντιλεγόντων, ἀμφότεροι ὅμως δὲν δύνανται νὰ παρατείνωσι τὸν λόγον πλέον τῶν 15' λεπτῶν τῆς ὥρας ἕκαστος.

Πᾶσα ἄλλη σύστασις, συνισταμένη εἰς ὑποβολὴν σκέψεων καὶ γνωμῶν τοῦ συνιστῶντος περὶ δημοσίων ὑποθέσεων ἢ ἀντικειμένων δημοσίας ὠφελείας ἢ συμφερόντων τοῦ Κράτους, ὑποβάλλεται εἰς τὴν Βουλήν, ὡς καὶ ἡ ἐπερώτησις, καὶ συζητεῖται ἐγγραφομένη μετ' αὐτῆς ἐν τῇ Ἡμερησίᾳ Δατάξει τῶν ἐπερωτήσεων κατὰ τὴν σειρὰν τῆς ὑποβολῆς της.

Ἄρθρον 52.

Κατὰ τὰς συνεδριάσεις τοῦ Κοινοβουλευτικοῦ ἐλέγχου, μετὰ τὴν συζήτησιν ἐν τῇ Ἡμερησίᾳ Διατάξει ἐπερωτήσεων, ἡ Βουλὴ προβαίνει εἰς τὴν Ἡμερησίαν Διάταξιν τῆς νομοθετικῆς ἐργασίας, προτασσομένων τῶν ἐν αὐτῇ προτάσεων νόμων.

Γ΄) Προτάσεις ἐμπιστοσύνης καὶ δυσπιστίας.

Ἄρθρον 53.

Αἱ προτάσεις ἐκφράσεως ἐμπιστοσύνης ἢ ἐκφράσεως δυσπιστίας πρὸς τὴν Κυβέρνησιν ἢ μέλος αὐτῆς ὑποβάλλονται καὶ συζητοῦνται συμφώνως πρὸς τὸ ἄρθρον 78* τοῦ Συντάγματος, εἴτε κατόπιν ἐπερωτήσεως, εἴτε ἄνευ αὐτῆς.

Ἡ συζήτησις ἐπ' αὐτῶν γίνεται κατὰ τὰς ἐν ἄρθρῳ 36 καὶ ἑπόμενα διατάξεις, ἐπὶ πλειόνων δὲ προτάσεων προηγεῖται ἡ ἀπωτέρα πασῶν. Αἱ προτάσεις ἐμπιστοσύνης καὶ αἱ προτάσεις δυσπιστίας συζητοῦνται κατὰ προτίμησιν οἱουδήποτε ἄλλου θέματος.

Δ΄) Σχέδια καὶ προτάσεις νόμων, προτάσεις τροποποιήσεων Κανονισμοῦ καὶ Προϋπολογισμός.

Ἄρθρον 54.

Ἡ Βουλὴ συζητεῖ τὰς ἐν τῇ Ἡμερησίᾳ Διατάξει τῆς νομοθετικῆς ἐργασίας προτάσεις καθ' ἣν σειρὰν εἶναι ἐγγεγραμμέναι, ἐκτὸς ἐὰν αὕτη ἀποφασίσῃ αἰτήσει τῶν Ὑπουργῶν ἢ δέκα Βουλευτῶν, νὰ μεταβάλῃ τὴν τάξιν.

Ἄρθρον 55.

Οἱ ἐπιθυμοῦντες ἐκ τῶν βουλευτῶν νὰ μετάσχωσι τῆς κατ' ἀρχὴν συζητήσεως νομοσχεδίου τινὸς ἢ προτάσεως νόμου ἐγγράφονται εἰς τὸ Προεδρεῖον, δηλοῦντες ταὐτοχρόνως ἂν εἶναι ὑπὲρ ἢ κατὰ τῆς ἀρχῆς.

Ὁ Πρόεδρος δίδει τὸν λόγον κατὰ τάξιν τῆς ἐγγραφῆς των ἐναλλὰξ εἰς ἕνα ἕκαστον ἐκ τῶν ὑπὲρ καὶ τῶν κατὰ τῆς προτάσεως.

Ἄρθρον 56. (*)

Πᾶσα πρότασις νόμου ἅμα τῇ ὑποβολῇ της παραπέμπεται πρὸς ἐπεξεργασίαν εἰς Ἐπιτροπὴν τῆς Βουλῆς. Εἰς τὴν ἐπιτροπὴν τάσσεται προθεσμία, ἐντὸς τῆς ὁποίας ὑποχρεοῦται αὕτη νὰ ὑποβάλῃ τὴν ἔκθεσίν της. Μετὰ δὲ τὴν ὑποβολὴν τῆς ἐκθέσεως ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς εἰς τὴν Βουλὴν ἢ μετὰ τὴν πάροδον τῆς ταχθείσης προθεσμίας, ἂν ἡ Βουλὴ δὲν χορηγήσῃ νέαν προθεσμίαν, ἐπακολουθεῖ ἡ πρώτη κατ' ἀρχὴν καὶ κατ' ἄρθρον συζήτησις τῆς προτάσεως νόμου καὶ εἰς ἑτέραν συνεδρίασιν, μετὰ δύο, τοὐλάχιστον ἡμέρας, ἡ δευτέρα κατ' ἄρθρον καὶ σύνολον συζήτησις, ἥτις εἶναι ἡ τελευταία.

Ἄρθρον 57.

Ἡ ἔκθεσις τῆς Ἐπιτροπῆς τυποῦται καὶ διανέμεται πρὸ τῆς συζητήσεως. Δύναται ὅμως ἡ Βουλὴ ν' ἀποφασίσῃ ὅπως ἀναγνωσθῇ ἡ ἔκθεσις τῆς Ἐπιτροπῆς ἐν τῇ Βουλῇ ὑπὸ τοῦ Γραμματέως καὶ προβῇ ἀμέσως εἰς ψήφισιν τῆς ὑπὸ συζήτησιν προτάσεως νόμου.

Ἄρθρον 58.

Πᾶσα τροπολογία, προτεινομένη παρὰ τῶν Βουλευτῶν, παραδίδεται γραπτὴ εἰς τὸ Προεδρεῖον.

Ἄρθρον 59.

Ἂν ὑπάρχωσι πολλαὶ περὶ τοῦ αὐτοῦ ἀντικειμένου τροπολογίαι ἐπιδεκτικαὶ συγχωνεύσεως, ὁ Πρόεδρος ἐρωτᾷ τοὺς προτείναντας ἂν θέλωσι νὰ τὰς συγχωνεύσωσι εἰς ὀλιγωτέρας ἢ εἰς μίαν, γενομένης δὲ τῆς συγχωνεύσεως ἢ μή, αἱ τροπολογίαι τυποῦνται ἐπ' ὀνόματι τοῦ προτείναντος ἢ τῶν προτεινάντων καὶ διανέμονται εἰς τοὺς Βουλευτὰς πρὸ τῆς ἡμέρας τῆς συζητήσεως αὐτῶν.

Ἄρθρον 60.

Ἂν τροπολογία τις προταθῇ κατὰ συζήτησιν, ὁ Πρόεδρος λαμβάνει τὴν γνώμην τῆς Βουλῆς ἂν ἡ τροπολογία πρέπει νὰ συζητηθῇ εὐθύς, ἢ τυπουμένη νὰ διανεμηθῇ πρὸ τῆς συζητήσεως εἰς τοὺς Βουλευτάς.

Ἄρθρον 61.

Αἱ ὑποτροπολογίαι συζητοῦνται καὶ ψηφοφοροῦνται πρὸ τῶν τροπολογιῶν, αἱ δὲ τροπολογίαι πρὸ τοῦ κυρίου ζητήματος, εἰς ὃ ὑπάγονται. Ἐν γένει δὲ προηγεῖται ἡ τροπολογία, ἡ περιέχουσα τὴν μᾶλλον μεμακρυσμένην ἔννοιαν ἀπὸ τοῦ κυρίου ζητήματος. Ὁ Πρόεδρος προτείνει τὴν τάξιν, καθ' ἣν αἱ τροπολογίαι πρέπει νὰ ψηφοφορηθῶσιν, ἀντιρρήσεως δὲ ἐγειρομένης, ἡ Βουλὴ ἀποφασίζει ἀμέσως ποία τροπολογία πρέπει νὰ προηγηθῇ.

Τὰ περὶ τροπολογιῶν ἐφαρμόζονται ἐν γένει καὶ εἰς τὰς ὑποτροπολογίας.

Ἄρθρον 62.

Μετὰ τὴν ἀποπεράτωσιν ἑκάστης κατ' ἄρθρον συζητήσεως καὶ ἐπιψηφίσεως τῆς προτάσεως ὁ Πρόεδρος συναρμολογεῖ τὰς δεκτὰς γενομένας τροπολογίας καὶ ὑποτροπολογίας πρὸς τὸ σχέδιον.

Τὸ οὕτω συναρμολογηθὲν σχέδιον τυποῦται καὶ διανέμεται εἰς τοὺς Βουλευτὰς πρὸ τῆς ἡμέρας τῆς νέας συζητήσεως, ἐκτὸς ἂν ἡ Βουλὴ συναινέσῃ εἰς τὴν ἄνευ προηγουμένης τυπώσεως συζήτησιν.

Τὸ δὲ μετὰ τὴν δευτέραν κατ' ἄρθρον συζήτησιν συναρμολογηθὲν σχέδιον, ἐὰν ἐγένοντο δεκταὶ τροπολογίαι, τυποῦται καὶ διανέμεται εἰς τοὺς Βουλευτὰς πάντοτε πρὸ τῆς ψηφίσεως τοῦ συνόλου.

Ἐπὶ τῆς ἀναγνώσεως τοῦ συναρμολογηθέντος οὕτω σχεδίου οὐδεμία πρότασις μεταβολῆς δύναται νὰ γίνῃ, εἰμὴ μόνον ἐὰν ἀφορᾷ εἰς διορθώσεις ἀριθμητικῶν σφαλμάτων ἢ τροποποιήσεις σκοπούσας ἀποκλειστικῶς εἰς γλωσσικὰς ἢ γραμματικὰς βελτιώσεις τοῦ κειμένου, μὴ μεταβαλλούσας ὅμως τὴν ἔννοιαν.

Ἄρθρον 63.

Ὁ Πρόεδρος δικαιοῦται νὰ μὴ δεχθῇ καὶ νὰ μὴ ἐπιτρέψῃ τὴν ἀνάπτυξιν προτάσεων τροπολογιῶν, ἢ προσθέτων ἄρθρων συντεταγμένων διὰ φράσεων ἀπρεπῶν, δύναται δὲ καὶ ν' ἀρνηθῇ νὰ θέσῃ ταῦτα εἰς ψηφοφορίαν.

Ἐπιμένοντος τοῦ Βουλευτοῦ, ὁ Πρόεδρος ἐρωτᾷ τὴν Βουλήν, αὕτη δ' ἀποφασίζει ἀσυζητητὶ δι' ἀναστάσεως.

Ἄρθρον 64.

Ὁ προϋπολογισμὸς τοῦ Κράτους ἀφοῦ ὑποβληθῇ τυποῦται, διανέμεται εἰς τοὺς Βουλευτὰς καὶ ἀποστέλλεται διὰ τὴν κατ' ἄρθρον ἐπεξεργασίαν εἰς τὴν ἐπὶ τούτῳ ἐπιτροπὴν χωρὶς νὰ προηγῆται συζήτησις ἐπὶ τῆς ἀρχῆς αὐτοῦ.

Ὁ προϋπολογισμὸς ἐσόδων καὶ ἐξόδων συζητεῖται καὶ ψηφίζεται ἀφ' ἅπαξ κατὰ κεφάλαιον, κατὰ τὰ ἑξῆς τέσσαρα τμήματα:

Α΄) Συζήτησις ἐπὶ τῶν ἐσόδων.

Β΄) Συζήτησις τῶν Εἰδικῶν Προϋπολογισμῶν τῶν ἐξό-

δων τῶν Ὑπουργείων Προεδρίας Κυβερνήσεως, Συντονισμοῦ, Ἐθνικῆς Ἀμύνης, Ἐξωτερικῶν καὶ Δικαιοσύνης.

Γ΄) Συζήτησις τῶν Εἰδικῶν Προϋπολογισμῶν τῶν ἐξόδων τῶν Ὑπουργείων τῶν Ἐσωτερικῶν, Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων, Οἰκονομικῶν, Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας.

Δ΄) Συζήτησις τῶν Προϋπολογισμῶν ἐξόδων τῶν Ὑπουργείων Δημοσίων Ἔργων, Συγκοινωνιῶν, Γεωργίας, Κοινωνικῆς Προνοίας, Ἐμπορικῆς Ναυτιλίας καὶ Ἐργασίας.

Οἱ Προϋπολογισμοὶ τῶν Εἰδικῶν Ταμείων συζητοῦνται ἐπίσης εἰς τέσσαρα τμήματα μετὰ τοὺς προϋπολογισμοὺς τῶν ὑπουργείων ἀπὸ τὰ ὁποῖα ἐξαρτῶνται.

Ἐν τῇ συζητήσει τῶν ἐσόδων περιλαμβάνεται καὶ ἡ γενικὴ συζήτησις τοῦ προϋπολογισμοῦ.

Ἡ συζήτησις τοῦ Νομοσχεδίου περὶ κυρώσεως τοῦ προϋπολογισμοῦ τῶν ἐξόδων τοῦ Κράτους καὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ τῶν ἐξόδων τῶν διαφόρων Εἰδικῶν Ταμείων ἕπεται πάντοτε τῆς ψηφίσεως τῶν Εἰδικῶν Προϋπολογισμῶν τῶν ἐξόδων τῶν Ὑπουργείων καὶ τῶν Εἰδικῶν Ταμείων.

Προκειμένου περὶ Ὑπουργείου μὴ περιλαμβανομένου εἰς τὰ στοιχεῖα Β, Γ, Δ, τῆς δευτέρας παραγράφου τοῦ παρόντος ἄρθρου, οἱ προϋπολογισμοὶ τούτων συζητοῦνται μετὰ τῶν Εἰδικῶν προϋπολογισμῶν τῶν Ὑπουργείων ἐξ' ὧν ἀπεσπάσθησαν.

Ἄρθρον 65.

Ὁ Ἀπολογισμὸς καὶ ὁ Γενικὸς Ἰσολογισμὸς τοῦ Κράτους τῆς ληξάσης οἰκονομικῆς χρήσεως, ἅμα ὑποβληθῇ εἰς τὴν Βουλὴν ὑπὸ τοῦ ἁρμοδίου Ὑπουργοῦ, παραπέμπεται εἰς τὴν εἰδικὴν Ἐπιτροπὴν ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ, Ἀπολογισμοῦ καὶ τοῦ Γενικοῦ Ἰσολογισμοῦ τοῦ Κράτους πρὸς ἐξέτασιν. Ἡ ἐπιτροπὴ διορίζει εἰδικὸν εἰσηγητήν. Μετὰ δὲ τὴν ὑποβολὴν τῆς ἐκθέσεως τῆς Ἐπιτροπῆς ἐγγράφεται εἰς τὴν Ἡμερησίαν Διάταξιν καὶ ψηφίζεται ὑπὸ τῆς Βουλῆς ἐφ' ἅπαξ καὶ δι' ἀναστάσεως καθ' Ὑπουργεῖον καὶ εἰδικὸν ταμεῖον.

Ἄρθρον 66.

Πᾶσα ἀπόφασις τῆς Βουλῆς ἀπαγγέλλεται ὑπὸ τοῦ Προέδρου.

Ἡ ἀπόφασις τῆς Βουλῆς περὶ παραδοχῆς οἱουδήποτε θέματος ἀπαγγέλλεται παρὰ τοῦ Προέδρου διὰ τῆς φράσεως.

«Ἡ Βουλὴ παρεδέχθη».

Ἄρθρον 67.

Ὁ εἰσάγων τὴν πρότασιν βουλευτὴς δύναται νὰ τὴν ἀνακαλέσῃ κατὰ πᾶν στάδιον, καὶ ἂν ἔτι ἤρξατο ἐπ' αὐτῆς ψηφοφορία, ἀλλὰ ἐὰν ἄλλος βουλευτὴς ἀναδεχθῇ αὐτήν, ἐξακολουθεῖ ἡ συζήτησις ἢ ἡ ψηφοφορία.

Ἄρθρον 68.

Αἱ ἐπιψηφισθεῖσαι ὑπὸ τῆς Βουλῆς προτάσεις νόμων διαβιβάζονται παρὰ τοῦ Προέδρου εἰς τὰ ἁρμόδια Ὑπουργεῖα.

Ἄρθρον 69.

Τὰ νομοθετικὰ ἔργα, τὰ ἀρξάμενα καὶ διακοπέντα ἐκ τῆς λήξεως τῆς Συνόδου, δύνανται νὰ ἐπαναληφθῶσι κατὰ τὴν ἑπομένην Σύνοδον τῆς αὐτῆς Περιόδου καὶ καθ' ἣν εὑρίσκονται στάσιν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Η΄.

Περὶ ψηφοφορίας.

Ἄρθρον 70.

Ἡ ψηφοφορία γίνεται τὸ πρῶτον μὲν δι' ἀναστάσεως, εἶτα δὲ καὶ δι' ὀνομαστικῆς κλίσεως, κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ ἑπομένου ἄρθρου.

Δὲν ἐπιτρέπεται ἡ ὑπὸ τῶν βουλευτῶν διακοπὴ τῆς ψηφοφορίας πρὸς δικαιολογίαν τῆς ψήφου.

Ἄρθρον 71.

Ὅταν ἡ Βουλὴ ψηφίζει δι' ἀναστάσεως, ὁ Πρόεδρος, συμβουλευόμενος τοὺς ἐπὶ τοῦ Προεδρείου Γραμματεῖς, ἀπαγγέλλει τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ψηφοφορίας, ἥτις, ἐὰν ὁ Πρόεδρος κρίνῃ τοῦτο ἀναγκαῖον ἢ ἐὰν ἀμέσως μετὰ τὴν ἀπαγγελίαν δεκαπέντε Βουλευταὶ ζητήσωσι τοῦτο, ἐπαναλαμβάνεται δι' ὀνομαστικῆς κλήσεως.

Ἄρθρον 72.

Ἡ ὀνομαστικὴ κλῆσις συνίσταται εἰς τὴν ἐκφώνησιν τοῦ ὀνόματος ἑνὸς ἑκάστου τῶν Βουλευτῶν παρ' ἑνὸς τῶν Γραμματέων, σημειοῦντος τὴν παρουσίαν καὶ τὴν ψῆφον ἑκάστου, ἐπιτηρούντων ψηφολεκτῶν, τοὺς ὁποίους προσκαλεῖ ὁ Πρόεδρος ἐκ τῶν Βουλευτῶν τῶν ἀντιθέτων μερίδων.

Κατὰ πρῶτον ἐκφωνοῦνται τὰ ὀνόματα τῶν δεκαπέντε Βουλευτῶν, οἵτινες προὐκάλεσαν τὴν ὀνομαστικὴν ψηφοφορίαν καὶ ὧν τὰ ὀνόματα σημειοῦνται ἐν τοῖς Πρακτικοῖς. Ἐὰν οὗτοι πάντες δὲν ὦσιν παρόντες, ἡ πρότασις περὶ ὀνομαστικῆς ψηφοφορίας θεωρεῖται μὴ γενομένη.

Ἐὰν εὑρεθῶσιν πάντες παρόντες, ἐξακολουθεῖ ἡ ἀνάγνωσις τοῦ καταλόγου, μετὰ τὸ πέρας τῆς ὁποίας ὁ Πρόεδρος προσκαλεῖ συλλήβδην πάντας τοὺς μὴ ψηφίσαντας, μεθ' ὃ κηρύσσει ἀρξαμένην τὴν διαλογὴν καὶ εἰς οὐδένα ἐπιτρέπεται μετὰ τοῦτο νὰ ψηφίσῃ.

Ἕκαστος Βουλευτὴς ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ λαμβάνῃ ἀντίγραφον ἐπικεκυρωμένον τῆς περὶ ψηφοφορίας σημειώσεως τοῦ Γραμματέως, τῆς διαλαμβανούσης τὸ ὄνομα καὶ τὴν ψῆφον ἑκάστου Βουλευτοῦ μετὰ τοῦ γενικοῦ τῆς ψηφοφορίας ἀποτελέσματος.

Ἄρθρον 73.

Ἡ περὶ ἀρχαιρεσιῶν καὶ πάσης ἐκλογῆς προσώπων ψηφοφορία γίνεται μυστικὴ διὰ ψηφοδελτίων, ὡς καὶ ἐφ' ὅλων τῶν ζητημάτων τῶν ἀφορώντων εἰς πρόσωπα ὀνομαστὶ ἀναφερόμενα ἐντὸς ἢ ἐκτὸς τῆς Βουλῆς.

Ἄρθρον 74.

Ἡ μυστικὴ διὰ ψηφοδελτίου ψηφοφορία ἐνεργεῖται οὕτω: Ἕκαστος ἐκ τῶν Βουλευτῶν λαμβάνει ἐκ τοῦ Γραφείου ἓν ψηφοδέλτιον ἐξ ὁμοιομόρφου καὶ ἄνευ διακριτικοῦ σημείου χάρτου καὶ μίαν ψῆφον, μετὰ δὲ τὸν ἀναγκαῖον πρὸς ἐγγραφὴν τῶν ὀνομάτων εἰς τὰ ψηφοδέλτια χρόνον, εἷς τῶν Γραμματέων προσκαλεῖ τοὺς Βουλευτάς, ἐκφωνῶν κατ' ἀλφαβητικὴν τάξιν τὸ ὄνομα τῆς ἐπαρχίας ἐξ ἧς ἐκλέγονται, προσερχόμενοι δὲ οἱ Βουλευταὶ καταθέτουσι τὸ μὲν ψηφοδέλτιον εἰς τὴν ἐπὶ τοῦ βήματος τεθειμένην ψηφοδόχον κάλπην, τὴν δὲ ψῆφον εἰς τὴν ἐπὶ τούτῳ παρακειμένην, ἐπιτηρούντων δύο ψηφολεκτῶν, παρὰ τοῦ Προέδρου προσκαλουμένων, καθ' ὃν τρόπον ὁρίζει τὸ ἄρθρον 72. Ἀφοῦ ἀπαγγελθῶσι τὰ ὀνόματα πασῶν τῶν ἐπαρχιῶν, ὁ Πρόεδρος προσκαλεῖ συλλήβδην πάντας τοὺς μὴ ψηφοφορήσαντας, μεθ' ὃ κηρύσσει ἀρξαμένην τὴν διαλογὴν καὶ εἰς οὐδένα πλέον ἐπιτρέπεται νὰ ψηφοφορήσῃ.

Οὕτω δὲ καταθέντων πάντων τῶν Βουλευτῶν τὰ ψηφοδέλτια καὶ τὰς ψήφους, ἐξελέγχεται ὁ ἀριθμὸς διὰ δημοσίας παραβολῆς τῶν ψηφοδελτίων πρὸς τὰς ψήφους, μεθ' ὃ εἷς τῶν Ἀντιπροέδρων ἀναγιγνώσκει χωριστὰ ἕκαστον τῶν ψηφοδελτίων. Ὁ Γραμματεὺς καὶ ἕκαστος τῶν ψηφολεκτῶν τηροῦσιν ἰδίαν σημείωσιν τῶν ψήφων καὶ τῶν ὀνομάτων, αἱ δὲ σημειώσεις αὗται ἀντιπαραβάλλονται, καὶ ὑπαρχούσης συμφωνίας μεταξὺ αὐτῶν, ἐκφωνεῖται παρὰ τοῦ Προέδρου τὸ

ἀποτέλεσμα ἂν δ' εὑρεθῇ ἀσυμφωνία τις ἐπιρροὴν ἔχουσα εἰς τὸ ἀποτέλεσμα, γίνεται ἀναθεώρησις τῶν ψήφων.

Μετὰ τὴν κήρυξιν τοῦ ἀποτελέσματος ὑπὸ τοῦ Προέδρου τὰ ψηφοδέλτια καταστρέφονται, τὸ δ' ἀποτέλεσμα ὑπογράφεται ὑπὸ τοῦ Προέδρου, τοῦ 'Αντιπροέδρου, τοῦ Γραμματέως καὶ τῶν ψηφολεκτῶν.

Τὰ ψηφοδέλτια φέρουσι τόσα ὀνόματα ὅσα πρόσωπα πρόκειται νὰ ἐκλεχθῶσι, τὸ δὲ φέρον πλείονα ὀνόματα τῶν ἀπαιτουμένων δὲν ἰσχύει εἰμὴ διὰ τὰ πρῶτα ὀνόματα μέχρι τῆς συμπληρώσεως τοῦ ἀπαιτουμένου ἀριθμοῦ τῶν ὑποψηφίων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Θ΄.

Περὶ τῶν πρακτικῶν.

"Αρθρον 75.

Τὰ ἐπίσημα πρακτικὰ τῆς Βουλῆς εἶναι ἡ ἔγγραφος καὶ ἀκριβὴς ἔκθεσις τῶν καθ' ἑκάστην συνδρίαν τελεσθέντων. 'Εν αὐτοῖς γίνεται συνοπτικὴ μόνον μνεία τῶν ἀγορεύσεων κατονομάζονται δὲ οἱ ἀγορεύσαντες, γίνεται μνεία τῶν ὑποβληθεισῶν τροπολογιῶν καὶ τῶν ὀνομάτων τῶν ὑποβαλόντων αὐτὰς Βουλευτῶν. Καταχωρίζονται δὲ ἐν αὐτοῖς αἱ προτάσεις, ἐρωτήσεις ἢ συστάσεις μετὰ τῶν ὀνομάτων τῶν ὑποβαλόντων αὐτὰς καὶ τὰ εἰς δευτέραν συζήτησιν καὶ σύνολον ψηφισθέντα νομοσχέδια, ἐπίσης τὰ πρωτόκολλα τῶν ψηφοφοριῶν ἐμφαίνοντα τὴν ψῆφον ἑκάστου Βουλευτοῦ, ὡς καὶ ὁ ἐκφωνούμενος ὀνομαστικὸς κατάλογος πρὸς βεβαίωσιν ἀπαρτίας, ἐμφαίνων τίνες Βουλευταὶ ἦσαν παρόντες καὶ τίνες ἀπόντες, ὡς καὶ ἐν περιλήψει τὰ ἀνακοινούμενα κατὰ τὴν συνεδρίασιν ὑπὸ τοῦ Προέδρου ἔγγραφα.

"Αρθρον 76.

Τὰ πρακτικά, ἐγκριθέντα συμφώνως τῷ ἄρθρῳ 16 ὑπὸ τῆς Βουλῆς, ὑπογράφονται παρὰ τοῦ Προέδρου ἢ τοῦ διευθύνοντος τὴν συνεδρίασιν 'Αντιπροέδρου καὶ τῶν παρευρεθέντων κατ' αὐτὴν Γραμματέων.

"Αρθρον 77.

Τὰ ἐπίσημα πρακτικά, δημοσιευόμενα ἐν τέλει εἰς τεῦχος, ἐπιμελείᾳ τῶν συντακτῶν αὐτῶν, διανέμονται εἰς τὰ μέλη τῆς Βουλῆς.

"Αρθρον 78.

Οἱ Βουλευταὶ ἔχουσι τὸ δικαίωμα νὰ ἀναγινώσκωσι τὰ πρωτότυπα τῶν Πρακτικῶν καὶ τὰ καταχωρισθέντα εἰς τὰ 'Αρχεῖα ἔγγραφα καὶ νὰ λαμβάνωσιν ἀντίγραφα ἐπικεκυρωμένων αὐτῶν.

Β΄) 'Εφημερὶς τῶν Συζητήσεων τῆς Βουλῆς.

"Αρθρον 79,

'Εκτὸς τῶν ἐπισήμων Πρακτικῶν τῆς Βουλῆς, τηρεῖται ὑπὸ εἰδικῶν ὑπαλλήλων διὰ τοῦ στενογραφικοῦ συστήματος. αὐτολεξεὶ ἀφήγησις τῶν καθ' ἑκάστην συνεδρίασιν ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τέλους λεχθέντων ὑπὸ τῶν 'Υπουργῶν καὶ Βουλευτῶν, ἥτις δημοσιεύεται ἐν ἰδίῳ τεύχει ὑπὸ τὸν τίτλον «'Εφημερὶς τῶν Συζητήσεων τῆς Βουλῆς».

Αἱ τηρούμεναι στενογραφικῶς ἀγορεύσεις μεταφράζονται ἀμέσως ὑπὸ τῶν ἰδίων στενογράφων καὶ ἀντιγράφονται καθ' ὑπαγόρευσιν αὐτῶν ὑπὸ ἀντιγραφέων κατὰ τρόπον καθιστῶντα ἐφικτὴν τὴν τήρησιν δευτέρου ἀντιγράφου. 'Ο ταξινόμος τοῦ στενογραφικοῦ γραφείου παραδίδει ἐπὶ ἀποδείξει, ἐν ᾗ ἐμφαίνεται καὶ ἡ ὥρα τῆς παραλαβῆς, ἓν τῶν ἀντιγράφων τῶν ἀγορεύσεων εἰς τοὺς 'Υπουργοὺς καὶ Βουλευτὰς πρὸς θεώρησιν. 'Ο ἀγορεύσας ὑποχρεοῦται, ἐντὸς προθεσμίας τριῶν ἡμερῶν ἀπὸ τῆς παραλαβῆς, νὰ ἐπιστρέψῃ τὴν ἀγόρευσίν του τεθεωρημένην. 'Εὰν δὲν ἐπιστρέψῃ αὐτὴν ἐντὸς τῆς εἰρημένης προθεσμίας, ὁ ταξινόμος παραδίδει εἰς τὴν 'Επιμελητείαν τῆς «'Εφημερίδος τῶν Συζητήσεων τῆς Βουλῆς» τὸ τηρούμενον ὑπ' αὐτοῦ δεύτερον ἀντίγραφον ἡ δὲ 'Επιμελητεία, μετὰ θεώρησιν, δίδει τὴν ἀγόρευσιν πρὸς τύπωσιν.

"Αρθρον 80,

«'Η 'Εφημερὶς τῶν Συζητήσεων τῆς Βουλῆς» δημοσιεύεται εἰς τεύχη καθ' ἑβδομάδα. Μετὰ τὴν λῆξιν τῆς Συνόδου δημοσιεύεται εἰς ἰδιαίτερον τεῦχος ὁ πίναξ τῶν περιεχομένων τῆς «'Εφημερίδος τῶν Συζητήσεων τῆς Βουλῆς» τῆς ληξάσης Συνόδου.

"Αρθρον 81.

Καθ' ἑβδομάδα ἐπίσης ἐκδίδεται Δελτίον ἐρωτήσεων, ἐν ᾧ καταχωρίζονται αἱ ἐρωτήσεις τῶν Βουλευτῶν καὶ αἱ ἐπ' αὐτῶν ἀπαντήσεις τῶν οἰκείων ἀρχῶν.

Γ΄.) Τὸ 'Αρχεῖον τῆς Βουλῆς.

"Αρθρον 82.

Εἰς τὸ τέλος ἑκάστης Συνόδου τῆς Βουλῆς ἐκδίδεται ὑπὸ τὸν τίτλον «'Αρχεῖον τῆς Βουλῆς» τεῦχος, ἐν ᾧ καταχωρίζονται αἱ προταθεῖσαι τροποποιήσεις εἰς τὸν Κανονισμὸν τῆς Βουλῆς, τὰ ὑποβληθέντα νομοσχέδια, αἱ προτάσεις νόμων, αἱ ἐκθέσεις τῶν ἐπεξεργασθεισῶν ταῦτα Κοινοβουλευτικῶν 'Επιτροπῶν, αἱ τροπολογίαι καὶ ὑποτροπολογίαι αὐτῶν, αἱ αἰτιολογικαὶ αὐτῶν ἐκθέσεις, ἡ εἰσηγητικὴ ἔκθεσις ἐπὶ τοῦ Προϋπολογισμοῦ, αἱ ἐκθέσεις τῶν εἰσηγητῶν τῆς τε πλειονοψηφίας καὶ τῆς μειονοψηφίας τῆς 'Επιτροπῆς τοῦ Προϋπολογισμοῦ, ὁ προϋπολογισμὸς καὶ ὁ ἀπολογισμὸς τῆς Βουλῆς, αἱ ἐκθέσεις ἐπ' αὐτῶν, αἱ πρὸς τὴν Βουλὴν ὑποβληθεῖσαι ἐκθέσεις τῆς ἐπὶ τῶν 'Αναφορῶν 'Επιτροπῆς, αἱ ὑποβληθεῖσαι ἐπερωτήσεις καὶ συστάσεις, ὡς καὶ αἱ ὑπὸ τῶν 'Υπουργῶν παρασχεθεῖσαι στατιστικαὶ πληροφορίαι

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ι΄.

Περὶ προσαγομένων εἰς τὴν Βουλὴν δημοσίων ἐγγράφων, τῶν ἀντιγράφων τῶν ἐν τῷ 'Αρχείῳ τῆς Βουλῆς ἀποκειμένων ἐγγράφων καὶ τῶν προσθηκῶν ἢ τροποποιήσεων τοῦ Κανονισμοῦ.

"Αρθρον 83

Πάντα τὰ ὑπὸ 'Υπουργῶν ἢ ἄλλων ἀρχῶν προσαγόμενα ἢ κατατιθέμενα ἔγγραφα παραδίδονται εἰς τὸ Γραφεῖον τοῦ Γενικοῦ Γραμματέως τῆς Βουλῆς ἐπὶ ἀποδείξει.

Οἱ Βουλευταὶ οἵτινες ἐπιθυμοῦσι νὰ λάβωσι γνῶσιν αὐτῶν εἴτε παραλαμβάνουσι ταῦτα παρὰ τοῦ Γενικοῦ Γραμματέως ἐπὶ ἀποδείξει, συντασσομένου καὶ σχετικοῦ Πρωτοκόλλου, ἐν ᾧ σημειοῦται κεχωρισμένως ἕκαστος τῶν ἐν τῷ φακέλλῳ πινάκων, σχεδίων καὶ ἐγγράφων, εἴτε λαμβάνουσιν γνῶσιν ἐντὸς τοῦ Γραφείου τοῦ Γενικοῦ Γραμματέως ἀναλόγως τῆς σπουδαιότητος τῶν ἐγγράφων καὶ κατὰ τὴν κρίσιν τοῦ Προέδρου τῆς Βουλῆς.

Οὐδὲν ἀντίγραφον πράξεων καὶ λοιπῶν ἐγγράφων τῶν ἐν τῷ 'Αρχείῳ τῆς Βουλῆς δίδεται τοῖς αἰτοῦσιν ἄνευ ἀδείας τοῦ Προέδρου. Τὸ ἀντίγραφον τοῦτο ὑπογράφεται ὑπὸ τοῦ Προέδρου καὶ ἑνὸς τοὐλάχιστον τῶν Γραμματέων.

"Αρθρον 84.

"Οαν ἡ Βουλὴ παραδεχθῇ προσθήκην ἢ τροπολογίαν τοῦ Κανονισμοῦ, ἡ διαρκὴς ἐπὶ τοῦ Κανονισμοῦ 'Επιτροπὴ συναρμόζει τὰς γενομένας μεταβολὰς μὲ τὰ ἄρθρα αὐτοῦ, ἐπιμελείᾳ δὲ τῶν Γραμματέων τῆς Βουλῆς τυποῦται ἐκ νέου ὁ Κανονισμὸς καὶ διανέμεται εἰς τοὺς Βουλευτάς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΑ'.

Περὶ ἀντιπροσωπεύσεως τῆς Βουλῆς

Ἄρθρον 85.

Ὁ Πρόεδρος, μετὰ δύο τοὐλάχιστον τῶν μελῶν τοῦ Προεδρείου παριστάμενος, ἀντιπροσωπεύει τὴν Βουλὴν εἰς τὰς ἐθνικὰς ἑορτάς, ὡς καὶ εἰς πᾶσαν ἄλλην τελετὴν ἢ δεξίωσιν, διαρκουσῶν τῶν ἐργασιῶν τῆς Βουλῆς καὶ μετὰ τὴν λῆξιν τῆς Συνόδου.

Ἡ Βουλὴ δύναται ἐκτάκτως ν' ἀποφασίσῃ ν' ἀντιπροσωπευθῇ καὶ διὰ πρεσβείας Βουλευτῶν, ἐκλεγομένων ἐν δημοσίᾳ συνεδριάσει κατὰ τὸ ἄρθρον 73· ὁ ἀριθμὸς τῶν μελῶν τῆς πρεσβείας δὲν δύναται νὰ ὑπερβαίνῃ τοὺς εἴκοσι πάντοτε ὅμως τῆς πρεσβείας μετέχουσι καὶ τὰ μέλη τοῦ Προεδρείου.

Εἰς ὅλως δ' ἐξαιρετικῆς σπουδαιότητος περιστάσεις ἡ Βουλὴ δύναται ν' ἀποφασίσῃ ὅπως παραστῇ ἐν σώματι.

Προκειμένου ν' ἀπευθυνθῇ προσφώνησις ἐπ' ὀνόματι τῆς Βουλῆς πρὸς τὸν Βασιλέα ἀγορεύει ὁ Πρόεδρος. Τοῦτο ἰσχύει καὶ ἐπὶ πάσης προσφωνήσεως ἀπευθυνομένης ἐπ' ὀνόματι τῆς Βουλῆς.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 27ης ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1844

Ἤδη εἶπεν (ὁ πρόεδρος) προβαίνομεν εἰς τὸν τρίτον ἀντικείμενον τῆς ἡμερησίας διατάξεως, ἤτοι εἰς τὴν συζήτησιν τοῦ κανονισμοῦ.

Ὁ εἰσηγητὴς τῆς Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ κανονισμοῦ ἐξέθεσε τὰ ἑξῆς:

«Μετὰ τὴν ἐξέλεγξιν τῶν βουλευτικῶν ἐγγράφων παρατεθεῖσαν ἐξ ἀνάγκης ἐπὶ τοσοῦτον, ἐνῷ ὅλοι ἡμεῖς καὶ ὅλοι οἱ Ἕλληνες εἶναι ἀνυπόμονοι νὰ ἴδωσι τὴν Βουλὴν προβαίνουσαν εἰς τὰ κύρια καὶ οὐσιώδη ἔργα τῆς συστάσεώς της, ἐνῷ τὸ κοινὸν περιμένει ἀπὸ ἡμέραν εἰς ἡμέραν νὰ καθυποβληθῶσιν εἰς τὴν σύσκεψιν τῆς Βουλῆς σημαντικὰ καὶ οὐσιωδέστατα νομοσχέδια, ἡ εἰσήγησις ἐπὶ τοῦ ἐσωτερικοῦ τῆς Βουλῆς κανονισμοῦ καθίσταται βέβαια ἔργον ὄχι τόσον εὐχάριστον.

Στηρίζει τὴν ἐξουσίαν

Καὶ μ' ὅλον τοῦτο Κύριοι: Εἰς τὰ ὄμματα τῶν περὶ τὰς πολιτείας ἀσχολουμένων, εἰς τὰ ὄμματα τῶν σπουδασάντων τὸν μηχανισμὸν τῶν συνταγματικῶν Κυβερνήσεων, οἱ τύποι ἢ μᾶλλον αἱ διατάξεις, δι' ὧν διευθύνονται αἱ ἐργασίαι τῶν βουλευτικῶν συνελεύσεων, εἶναι ἀντικείμενον ὄχι δευτερευούσης σκέψεως, ἀλλ' ἄξιον πάσης προσοχῆς καὶ σπουδαίας συζητήσεως. Αὐτοὶ οὗτοι ἐγνώρισαν, ὅτι ἐκ τῆς σφαλερᾶς τοῦ κανονισμοῦ συντάξεως, ἢ ἐπὶ τῆς μὴ τηρήσεως τῶν ἁρμοδίων αὐτοῦ διατάξεων προῆλθον πολλάκις ἄτοπα τὰ ὁποῖα ἐπέφερον τὸ πλέον ὀλέθρια ἀποτελέσματα. Ἐνῷ ἀνάπαλιν ἐκ τῆς καλῆς αὐτοῦ συντάξεως καὶ τῆς ἀκριβοῦς ἐφαρμογῆς αὐτοῦ, διετηρήθησαν ἀκλόνητα τὰ Βουλευτικὰ σώματα, ἐστήριξαν διὰ τοῦ χρόνου τὴν ἐξουσίαν των, καὶ ἐτέθησαν εἰς στάσιν νὰ φέρωσι τὰς πλέον ἐπωφελεῖς καὶ τὰς πλέον σωτηρίους εἰς τὴν πατρίδα των ἐκδουλεύσεις.

Τὰ δικαιώματα τοῦ βουλευτοῦ

Τὴν ἀνάγκην τοιούτου κανονισμοῦ συναισθανόμενοι καὶ ὑμεῖς, Κύριοι, παρεδέχθητε προσωρινῶς εἰς τὴν πρώτην τῆς Βουλῆς συνεδρίασιν, ἥτις εἵπετο μετὰ τὸν λόγον τοῦ Βασιλέως διατάξεις τινὰς τοῦ Κανονισμοῦ τῆς Συνελεύσεως καὶ πρό τινων ἡμερῶν ἐξελέξατε ἐπιτροπὴν πρὸς σύνταξιν ὁριστικοῦ Κανονισμοῦ, ἀποδείξαντες διὰ τῶν πράξεών σας τούτων τὴν ὁποίαν ἔχετε συναίσθησιν περὶ τῆς ἀνάγκης τοῦ Κανονισμοῦ, καὶ ὅτι γνωρίζετε καλῶς, ὅτι ὅσον σπουδαῖα καὶ σημαντικὰ ἤθελεν εἶσθαι τὰ παρουσιασθησόμενα νομοσχέδια ἡ συζήτησις αὐτῶν δὲν θέλει ἀποβῆ ὠφέλιμος ἂν δὲν ὑπάρχῃ ἐν ἰσχύϊ κανονισμός, ὅστις σεβόμενος τὰ δικαιώματα ἑκάστου Βουλευτοῦ νὰ καθυποβάλλῃ τὴν χρῆσιν αὐτῶν εἰς τὴν ἔμφρονα τήρησιν τῶν τύπων, δι' ὧν μόνον καθίσταται ἐφικτὴ εἰς πολυμελῆ σώματα ἡ ἀποφυγὴ τῆς ἀταξίας, καὶ ὁ ἀπομακρυσμὸς πάσης συγχύσεως.

Ἡ Ἀρκτῶα Ἀμερικὴ

Τὴν αὐτὴν μὲ ὑμᾶς περὶ τοῦ Κανονισμοῦ ἔχουσα ἰδέαν καὶ ἡ ἐπιτροπή σας, καὶ συναισθανομένη τὸ χρέος τὸ ὁποῖον ἀνέλαβε, κατέβαλε πᾶσαν σπουδὴν εἰς τὴν σύνταξιν τοῦ ὑποβληθέντος ἤδη εἰς ὑμᾶς σχεδίου, λαβοῦσα ὑπ' ὄψιν τοὺς κανονισμοὺς τῆς Ἐθνοσυνελεύσεως καὶ τῆς Γερουσίας, καὶ τοὺς πλειοτέρων ξένων βουλευτικῶν σωμάτων, ὡς τοῦ τῆς Γαλλίας, τοῦ Βελγίου, τῆς Ἀρκτώας Ἀμερικανικῆς συμπολιτείας, τῆς Ἀγγλίας καὶ τῆς Ἱσπανίας, καθ' ὅσον οὗτος ἦτο γνωστὸς εἰς τὰ μέλη τῆς ἐπιτροπῆς.

Κατὰ τὴν σύνταξιν τοῦ σχεδίου τούτου ἡ ἐπιτροπή σας σκοπὸν προέθετεν τὴν ἀποφυγὴν δύο ἀτοπημάτων, εἰς τὰ ὁποῖα δύνανται νὰ περιπέσωσιν εὐκόλως τὰ Βουλευτικὰ σώματα.

Τὰ μικρολόγα ἐμπόδια

1.— Τῆς πολλῆς ταχύτητος, ἥτις δὲν δίδει τὸν ἀπαιτούμενον καιρὸν εἰς τὸ σκέπτεσθαι καὶ ἥτις εἰς τὰ νομοθετικὰ ἔργα εἶναι ὀλεθριωτάτη.

2.— Τὴν ἀποφυγὴν τῆς ὑπὲρ τὸ δέον βραδύτητος, ἥτις παρεμβάλλουσα μικρολόγα ἐμπόδια εἰς τὴν συζήτησιν, κωλύει τὴν Βουλὴν νὰ περαιώσῃ ἐν ἁρμοδίῳ χρόνῳ πᾶν προκείμενον ἔργον, καὶ ἐμποδίζει ταυτοχρόνως, τῶν λοιπῶν οὐσιωδεστάτων ἐργασιῶν τὴν πρόοδον.

Ἡ κατάθλιψις τῆς πλειοψηφίας

Ἔργον πρὸς τούτοις τοῦ Κανονισμοῦ ἡ Ἐπιτροπή σας ἐθεώρησεν νὰ προστατεύσῃ τὰ δικαιώματα ἑκάστου Βουλευτοῦ, ἰδίως δὲ νὰ προφυλάττῃ τὴν μειονοψηφίαν ἀπὸ πᾶσαν κατάθλιψιν τῆς πλειοψηφίας, ἐλπίζει δὲ ὅτι θέλει εὕρει καὶ ὑμᾶς συμφώνους ὄχι μόνον ὡς πρὸς τὰς πρώτας ἀρχάς, ἀλλὰ καὶ ὡς πρὸς τὴν τελευταίαν ταύτην, αναλογιζομένους, ὅτι ἡ πλειοψηφία μεταβάλλεται, καὶ ὅτι τὰ καταθλιπτικὰ μέσα, ἂν καὶ ὠφελῶσι πρὸς ὥραν τὸν καταθλίβοντα, στρέφονται ὅμως ἐπὶ τέλους πρὸς βλάβην αὐτοῦ τοῦ ἰδίου.

Τὰ κύρια σημεῖα

Αἱ ἀρχαὶ αὗται διέπουν ὅλας τὰς διατάξεις τοῦ σχεδίου, καὶ καθιστῶσιν περιττὴν πᾶσαν λεπτομερῆ ἀνάπτυξιν τῶν καθ' ἕκαστα διατάξεων αὐτοῦ, ἐξ ὧν πολλαὶ εἶναι ἤδη εἰς τὰ μέλη τῆς Βουλῆς γνωσταί, ληφθεῖσαι ἀπὸ τὸν κανονισμὸν τῆς Ἐθνοσυνελεύσεως. Ἕνεκα τούτου θέλω περιορισθῇ εἰς τρία μόνον ἀντικείμενα, τὰ ὁποῖα ὄντα τὰ οὐσιωδέστερα, διότι ἐξ αὐτῶν ἀπορρέουν αἱ πλεῖσται τῶν διατάξεων τοῦ Κανονισμοῦ, ἀπαιτοῦσιν ἰδιαιτέραν ἀνάπτυξιν· ἀλλὰ καὶ ὡς πρὸς ταῦτα θέλω εἶσθαι ὅσον τὸ δυνατὸν σύντομος, ἐπιφυλαττόμενος νὰ κάμω λεπτομερεστέρας ἀναπτύξεως, ἂν ἡ χρεία τὸ καλέσῃ. Τὰ ἀντικείμενα δὲ ταῦτα εἶναι: 1) ὁ τρόπος τῆς διασκέψεως τῶν νομοσχεδίων, 2) ὁ τρόπος τῆς ψηφοφορίας, καὶ 3) ὁ τρόπος τῆς ἐξελέγξεως τῶν πληρεξουσίων ἐγγράφων.

Διάσκεψις νομοσχεδίων

Πρῶτον περὶ τῆς διασκέψεως καὶ συζητήσεως τῶν νομοσχεδίων.

Οἱ τρόποι, καθ' οὓς συζητοῦνται τὰ νομοσχέδια εἰς τὰ βουλευτικὰ σώματα, εἶναι κυρίως δύο· ὁ Γαλλικὸς καὶ ὁ Ἀγγλικός. Κατὰ τὸν Γαλλικὸν τρόπον, ἡ Βουλὴ μερίζεται διὰ κλήρου ἀμέσως μετὰ τὴν πρώτην αὐτῆς σύστασιν, εἰς ἀριθμὸν τινα τμημάτων, τὰ ὁποῖα ἀνανεοῦνται κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον, κατὰ μῆνα. Πᾶν δὲ νομοσχέδιον, ἀφοῦ ἀναγνωσθῇ ἐπὶ συνεδριάσεως παραπέμπεται εἰς τὰ τμήματα, ἕκαστον τῶν ὁποίων ἀφοῦ συζητήσῃ αὐτὸ ἰδίως, ἐκλέγει ἐκ τῶν ἰδίων αὐτοῦ μελῶν εἰσηγητήν, ὅστις συνερχόμενος μετὰ τῶν εἰσηγητῶν τῶν λοιπῶν τμημάτων, ἀποτελοῦν τὴν ειδικὴν ἐπὶ τοῦ προκειμένου νομοσχεδίου ἐπιτροπήν, ἥτις συζητοῦσα τὸ νομοσχέδιον, ἀποφαίνεται περὶ τῆς ἀρχῆς καὶ τῶν ἄρθρων τοῦ σχεδίου, προτείνει τροποποιήσεις αὐτῶν καὶ ἐπὶ τέλους ἐπιφορτίζει ἓν τῶν μελῶν της νὰ ἐκθέσῃ εἰς τὴν Βουλὴν τὴν ἐπὶ τοῦ σχεδίου ἐπεξεργασίαν της.

Μετὰ τὴν ἔκθεσιν ταύτην ἡ Βουλὴ συζητεῖ καὶ ψηφίζει, κατὰ πρῶτον τὴν ἀρχὴν καὶ τὸ σύνολον τοῦ νομοσχεδίου, καὶ ἂν ταῦτα δὲν γίνωσι παραδεκτά, τὸ σχέδιον θεωρεῖται ἀπερριμμένον. Ἂν δὲ παραδεχθῶσι, τότε ἡ Βουλὴ προβαίνει εἰς τὴν κατ' ἄρθρον συζήτησιν τοῦ νομοσχεδίου, μετὰ τὸ τέλος τῆς ὁποίας γίνεται ἡ ἐπὶ τοῦ ὅλου ψηφοφορία ἄνευ περαιτέρω συζητήσεως. Προτερήματα τοῦ συστήματος τούτου προτίθενται· 1) ὅτι διὰ τῆς κατὰ τμήματα προσυζητήσεως, ἕκαστος λαμβάνει πλήρη γνῶσιν τοῦ σχεδίου, καθὼς καὶ τῶν ὑπὲρ ἢ κατ' αὐτοῦ λόγων. 2) Ὅτι οἱ καθ' ἕκαστον τμῆμα ἐκλεγόμενοι εἰσηγηταί, οἱ ἀποτελοῦντες τὴν ειδικὴν τοῦ σχεδίου ἐπιτροπήν, γνωρίζοντες πάντες τοὺς ὑπὲρ καὶ τοὺς κατὰ τοῦ σχεδίου λόγους τοὺς λεχθέντας εἰς τὰ τμήματα ἑκάστου, καθὼς ἐπίσης καὶ τὴν ὑπὲρ τοῦ σχεδίου ἢ κατ' αὐτοῦ πλειονοψηφίαν ἑκάστου τμήματος συζητῶσι καὶ ἐπεξεργάζονται ἐν γνώσει ὅλας τὰς διατάξεις αὐτοῦ 3) ὅτι μετὰ τοιαύτην ἐπεξεργασίαν τῶν τμημάτων, καὶ τῆς ειδικῆς ἐπιτροπῆς ἡ δημοσία συζήτησις, γίνεται ἐντονωτέρα, καὶ μὲ πλειοτέραν βαθύνοιαν, ἐπειδὴ γνωρίζουν ὅλοι καὶ διεσκέφθησαν ἤδη ἐντελῶς τὸ ζήτημα καὶ τοὺς ὑπὲρ καὶ τοὺς κατ' αὐτοῦ λόγους, εἰς τρόπον ὥστε μετὰ τὴν δημοσίαν συζήτησιν, τὸ ἐγκριθὲν σχέδιον, φέρει ὅλα τὰ ἐχέγγυα τῆς καλῆς αὐτοῦ συντάξεως, καὶ τῆς ὀρθότητος τῶν διατάξεων αὐτοῦ.

Μειονεκτήματα

Οἱ λόγοι οὗτοι, ἂν καὶ κατὰ θεωρίαν φαίνονται ἰσχυροί, εἰς τὴν πρᾶξιν ὅμως ἀπεδείχθησαν, καὶ εἰς τὴν Γαλλίαν αὐτὴν ἀκόμη, ὅλως σαθροὶ καὶ ἀνυπόστατοι.

Καὶ πρῶτον, ὡς πρὸς τὴν κατὰ τμήματα προσυζήτησιν, ἡ πεῖρα ἀπέδειξεν, ὅτι, ἤ, δὲν γίνεται τοιαύτη, ἢ λαμβάνουσα ἐνίοτε χώραν, εἶναι πάντοτε μονομερὴς καὶ ἐπιπόλαιος· αἰτία δὲ τούτου εἶναι:

1. Ὅτι γενομένης μυστικῆς τῆς τμηματικῆς συζητήσεως, ἕκαστος ἐπιφυλάττει τοὺς λόγους του διὰ τὴν δημοσίαν συζήτησιν, διὰ νὰ ἐκθέσῃ αὐτοὺς αὐτὸς πρῶτος, καὶ εὐχαριστήσῃ τὴν φιλοτιμίαν του.

2. Ὅτι μετὰ τὴν γενομένην κλήρωσιν, βλέπουσα ἡ ἀντιπολίτευσις ἢ ἡ ὑπουργικὴ μερίς, ὅτι εἰς τμῆμα τι εἶναι εἰς μειονοψηφίαν καὶ ὅτι δὲν δύναται νὰ ὑπερισχύσῃ κατ' αὐτό, ἀποφεύγει τὴν ἐπὶ τοῦ τμήματος, εἰς ὃ κατετάχθη συζήτησιν, ἐπιφυλαττομένη νὰ καταπολεμήσῃ τὸ σχέδιον πλέον ἐπιτυχῶς εἰς τὴν δημοσίαν συνεδρίασιν, ἐν τῷ μέσῳ καὶ ἄλλων πολλῶν ὁμοφρόνων της, συναρωγὸν νομίζουσα καὶ τὴν κοινὴν γνώμην, ἥτις μέλλει νὰ ἐπιφέρῃ τὴν κρίσιν της μεταξὺ αὐτῆς καὶ τῆς ἐναντίας μερίδος.

Μονομερὴς συζήτησις

Μὴ λαμβανούσης δὲ χώραν τῆς τμηματικῆς προσυζητήσεως, ἢ γενομένης μόνον μονομερῶς καὶ ἐπιπολαίως, ἕπεται ὅτι καὶ τὸ δεύτερον προτεινόμενον προτέρημα τοῦ συστήματος τούτου, εἶναι φανταστικὸν καὶ ἀνύπαρκτον· καὶ ὅτι μὴ γνωριζόντων τῶν εἰσηγητῶν, τῶν ἀποτελούντων ειδικὴν ἐπὶ τοῦ σχεδίου ἐπιτροπήν, τοὺς ὑπὲρ καὶ τοὺς κατὰ τοῦ σχεδίου λόγους, δὲν εἶναι δυνατὸν ἐπομένως νὰ τὸ ἐπεξεργασθῶσι καθ' ὅλας τὰς ἀπόψεις ὡς ἀνωτέρω προϋπετέθη· ἡ καθ' ἕκαστον τμῆμα ἐκλογὴ τοῦ εἰσηγητοῦ ἐπιφέρει μάλιστα τὰ ἀκόλουθα ἀτοπήματα: α) τοῦ νὰ ἀποκλείωνται τῆς ειδικῆς ταύτης ἐπιτροπῆς ἄνθρωποι μὲ ειδικὰς γνώσεις καὶ β) νὰ ἐκλέγωνται εἰς τὴν ἐπιτροπὴν μόνον οἱ τῆς πλειονοψηφίας· τὸ πρῶτον συμβαίνει διότι ὄχι μόνον ἕκαστον τμῆμα δὲν δύναται νὰ ἐκλέξῃ εἰσηγητὴν εἰ μὴ ἐκ τῶν ἰδίων αὐτοῦ μελῶν, μεταξὺ τῶν ὁποίων δὲν εὑρίσκονται τυχὸν ἱκανοί, ἐνῷ εἰς ἄλλα εὑρίσκονται πλειότεροι τοῦ ἀπαιτουμένου διὰ τὴν ἐκλογὴν ἀριθμοῦ, ἀλλὰ καὶ διότι οἱ εἰς τὰ τμήματα ἱκανοὶ δὲν ἐκλέγονται, ἂν δὲν εἶναι τῆς πλειονοψηφίας. Τὸ δεύτερον δὲ ἀτόπημα συμβαίνει ἐκ τοῦ ὅτι μὴ γνωρίζουσα ἡ πλειονοψηφία τοῦ ἑνὸς τί γίνεται εἰς τὸ ἄλλο, ἀναγκάζεται ἂν καὶ ἄλλως ἤθελεν εἶσθαι συγκαταβατική, νὰ ἐκλέξῃ εἰσηγητὴν τοῦ μέρους της πρὸς ὑποστήριξιν τῶν ἰδίων ἀρχῶν καὶ ἂν οὗτος δὲν εἶναι ὁ ἱκανώτερος· ἐκ τούτου ἕπεται ὅτι τὸ τοιοῦτο τῆς ἐκλογῆς σύστημα ἀποκλείει τὴν μειονοψηφίαν ὡς τοῦτο συνέβη πολλάκις, ὄχι μόνον εἰς τὴν Βουλὴν τῶν ἀντιπροσώπων τῆς Γαλλίας, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν Ἄνω Βουλὴν τῶν Πατρικίων.

Καταλιμπάνονται διατάξεις

Τὸ συμπέρασμα τῶν ἀνωτέρω λεχθέντων εἶναι, ὅτι ἡ κατὰ τμήματα ἐκλογὴ τῶν εἰσηγητῶν, καὶ ἡ ἐξ αὐτῶν σχηματιζομένη ειδικὴ ἐπιτροπὴ συγκειμένη ἐξ ἀνθρώπων μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς μερίδος καὶ τοῦ αὐτοῦ φρονήματος καὶ μὴ συμπεριλαμβάνουσα τοὺς ἱκανωτέρους, δὲν εἶναι εἰς κατάστασιν νὰ κάμῃ εἰμὴ μονομερῆ καὶ ἐπιπόλαιον ἐπεξεργασίαν, μὴ ἔχουσα γνώσεις τῶν λόγων τῆς μειονοψηφίας, καὶ μὴ ποιοῦσα ἐπομένως μνείαν αὐτῶν, οὐδὲ εἰς τὴν ἔκθεσίν της· ἕνεκα τῶν λόγων τούτων συμβαίνει συνεχῶς τὸ ἀτόπημα νὰ μὴ παρουσιάζωνται οὐδὲ νὰ λαμβάνωνται ὑπ' ὄψιν οἱ κατὰ τοῦ σχεδίου λόγοι, εἰμὴ εἰς τὴν δημοσίαν συζήτησιν, ἥτις μέλλει ν' ἀποφασίσῃ τὴν τύχην τοῦ σχεδίου, καὶ οἵτινες φέροντες τὴν ἀμφιβολίαν εἰς τὰς πεποιθήσεις κατὰ τὴν συζήτησιν ταύτην, προξενοῦσι σύγχυσιν καὶ κάμνουσιν ὥστε νὰ καταλιμπάνωνται μὲν αἱ διατάξεις τοῦ σχεδίου, νὰ ἐπικυρῶνται δὲ ἀντ' ἄλλων ἄλλαι συμβιβαστικώτεραι, περὶ τῆς ὀρθότητος τῶν ὁποίων δὲν ἐδόθη ὁ ἀπαιτούμενος τῆς σκέψεως καιρός.

Ὁ Ἀγγλικὸς τρόπος

Ἔρχομαι ἤδη εἰς τὸν δεύτερον τρόπον τῆς συζητήσεως ἤτοι τὸν Ἀγγλικόν. Κατὰ τὸν τρόπον τοῦτον, ὁ θέλων νὰ κάμῃ πρότασιν νόμου Βουλευτής (λέγω δὲ Βουλευτής, διότι εἰς τὴν Ἀγγλίαν ἡ Κυβέρνησις δὲν ἔχει τὸ δικαίωμα τῆς προτάσεως, οἱ δὲ προτείνοντες νομοσχέδια Ὑπουργοὶ ἐνεργοῦσι τὴν πρότασιν δυνάμει τῆς ἰδιότητος αὐτῶν, ὡς Βουλευταὶ καὶ ὄχι ὡς Ὑπουργοί) ὁ προτείνων λέγω Βουλευτής, ἐκθέτει ἐν γένει τὰς αἰτίας, αἱ ὁποῖαι ὑπαγορεύουν αὐτὸν νὰ κάμῃ πρότασιν νόμου ἐπί τινος ἀντικειμένου, καὶ ζητεῖ τὴν ἄδειαν τῆς Βουλῆς νὰ παρουσιάσῃ τὸ τίτλον τῆς προτάσεώς του, δοθείσης δὲ τῆς ἀδείας, σχηματίζεται Ἐπιτροπὴ πρὸς σύνταξιν τῶν κατ' ἄρθρον διατάξεων τῆς προτάσεως, καὶ τὴν εἰσαγωγὴν αὐτῶν εἰς τὴν Βουλήν.

Μετὰ ταῦτα ἀναγιγνώσκεται ἐπὶ συνεδριάσεως τὸ σχέδιον παρ' ἑνὸς Γραμματέως, μεθ' ὃ ἕπεται ἡ συζήτησις πε-

ρὶ τῆς ἀρχῆς καὶ τοῦ συνόλου αὐτοῦ, εἰς τὸ τέλος τῆς ὁποίας ἐρωτᾷ ὁ Πρόεδρος τὴν γνώμην τῆς Βουλῆς, ἂν θέλῃ νὰ ἀναγνωσθῇ τὸ σχέδιον ἐκ δευτέρου, ἂν δὲ ἡ Βουλὴ δὲν ἐγκρίνῃ τὴν δευτέραν αὐτοῦ ἀνάγνωσιν, τὸ σχέδιον θεωρεῖται ἀπερριμμένον, ἄλλως δὲν ἀναγιγνώσκεται εἰς ἄλλην συνεδρίασιν παρὰ τὴν ὁποίαν ἀπεφασίσθη νὰ ἀναγνωσθῇ ἐκ δευτέρου.

Γενομένης δὲ ταύτης, ὁ Πρόεδρος ἐρωτᾷ τὴν Βουλήν, ἂν θέλῃ παραπεμφθῇ τὸ σχέδιον τοῦτο εἰς τὴν εἰδικὴν Ἐπιτροπήν, πρὸς ἐπεξεργασίαν τῶν ἄρθρων, ἢ νὰ σχηματισθῇ ἡ Βουλὴ εἰς γενικὴν Ἐπιτροπήν, ἢ ἂν ἐγκρίνῃ νὰ προχωρήσῃ ἀμέσως εἰς τὴν κατ' ἄρθρον συζήτησιν. Ἐὰν ἀποφασισθῇ τὸ τελευταῖον ἄρχεται ἡ κατ' ἄρθρον συζήτησις· ἂν δὲ ἐγκριθῇ νὰ παραπεμφθῇ εἰς Ἐπιτροπήν, ἡ κατ' ἄρθρον συζήτησις δὲν ἀρχίζει, εἰμὴ μετὰ τὴν ἐπεξεργασίαν τῆς Ἐπιτροπῆς· μετὰ τὸ τέλος δὲ τῆς κατ' ἄρθρον συζητήσεως ὁ Πρόεδρος ἐρωτᾷ ἐκ νέου τὴν Βουλήν, ἐὰν αὕτη ἐγκρίνῃ νὰ λάβῃ χώραν καὶ τρίτη ἀνάγνωσις, ἥτις ἐγκριθεῖσα δὲν γίνεται παρὰ μετὰ 24 ὥρας τουλάχιστον· μετὰ δὲ τὴν ἀνάγνωσιν ταύτην, ὅτε ἅπαντες ἤδη ἔλαβον γνῶσιν ὁλοσχερῆ τοῦ σχεδίου ἐκ τῶν προηγουμένων ἐπ' αὐτοῦ συζητήσεων, ὅτε ἅπαντες ἐσκέφθησαν ἐπὶ τῶν ὑπὲρ καὶ τῶν κατὰ τοῦ σχεδίου λόγων, μάλιστα δὲ ἐπὶ τῶν ἐπενεργησάντων πλειότερον εἰς τὰ πνεύματα τῶν Βουλευτῶν, ἄρχεται ἡ τελευταία συζήτησις ἐπὶ τῆς ἀρχῆς καὶ τοῦ συνόλου τοῦ σχεδίου ἥτις ὡς πλέον ἀποτελεσματικὴ εἶναι καὶ ἡ πλέον ἐσκεμμένη, καὶ ἥτις ἀποφασίζει τὴν ὁριστικὴν τύχην τοῦ σχεδίου, ψηφοφορουμένου, εἰς τὸ τέλος αὐτῆς, ἂν γίνεται παραδεκτόν, ἢ μή.

Τὰ προτερήματα

Τὰ προτερήματα τοῦ τρόπου τούτου εἶναι·

1. Ὅτι γίνεται προσυζήτησις πραγματικὴ καὶ ἐν δημοσίᾳ συνεδριάσει, καθ' ἣν ὅλοι λαμβάνουν πλήρη καὶ ἐντελῆ τοῦ σχεδίου γνῶσιν, χωρὶς καμμίαν προκατάληψιν· λέγω δὲ ὅτι γίνεται ἡ ἀναγκαία προσυζήτησις, διότι οἱ δύο πρῶται ἀναγνώσεις καὶ συζητήσεις αὐτοῦ, σκοπὸν κυρίως ἔχουσι νὰ ἀνακαλύψωσι καὶ καταστήσωσι γνωστὰς τάς τε ἐλλείψεις καὶ τὰ ἐλαττώματα, καθὼς ἐπίσης καὶ τὰς ὠφελείας καὶ τὰ προτερήματα τοῦ σχεδίου.

Οἱ πεπαιδευμένοι

2. Ὅτι εἰς μὲν τοὺς ἐκτὸς τῆς Βουλῆς πεπαιδευμένους δίδεται ὁ ἀπαιτούμενος καιρὸς νὰ δημοσιεύσωσι τὴν γνώμην των, εἰς δὲ τοὺς Βουλευτὰς παραχωρεῖται ἡ προσήκουσα εὐκαιρία νὰ ὠφεληθῶσιν ἐκ τῶν φώτων πεπαιδευμένων καὶ εἰδημόνων.

Ὁ αἰφνίδιος ἐνθουσιασμὸς

3. Ὅτι προκαταλαμβάνει τὰ ἀποτελέσματα τῆς εὐγλωττίας τοῦ ῥήτορος ὅστις δύναται νὰ κερδίσῃ τὰς ψήφους τῶν Βουλευτῶν δι' αἰφνιδίου ἐνθουσιασμοῦ.

4. Ὅτι προστατεύει τὴν μειονοψηφίαν, δίδουσα εἰς αὐτὴν καιρὸν νὰ παραστήσῃ εἰς διαφόρους καιροὺς τὴν γνώμην της, νὰ καταπολεμήσῃ ἐσκεμμένως τὴν τῶν ἐναντίων.

5. Ὅτι δίδει καιρὸν εἰς τὰ ἀπόντα μιᾶς συνεδριάσεως μέλη τῆς Βουλῆς νὰ ἐμφανισθῶσιν, ὅτε ἡ παρουσία των δύναται νὰ καταστῇ χρήσιμος καὶ ἀναγκαῖα».

ΤΑ ΠΡΩΤΟΤΥΠΑ ΤΟΥ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ

Ἡ Βουλὴ παρέδωσε εἰς τὸν Βασιλέα ἓν ἀπὸ τὰ τρία πρωτότυπα τοῦ ψηφισθέντος ὑπὸ τῆς Βουλῆς Συντάγματος, τὸ ὁποῖον εἶχεν ὑπογραφὴ ὑπὸ τῶν πληρεξουσίων.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 24ης ΜΑΡΤΙΟΥ 1845

Ἀκολούθως ὁ Πρόεδρος εἰδοποίησεν εἰς τὴν Βουλὴν ὅτι ἡ Α. Μ. ὁ Βασιλεὺς εὐηρεστήθη νὰ δεχθῇ τὴν προχθεσινὴν ἑσπέραν τὴν παρὰ τῆς Βουλῆς διορισθεῖσαν πρέσβευσιν διὰ τὴν παράδοσιν τοῦ Συντάγματος κλπ. προσφωνήσασαν οὕτως·

«Βασιλεῦ·

Ἡ Ἐθνικὴ Συνέλευσις περαιωθέντος εὐτυχῶς τοῦ πολιτικοῦ τῆς Ἑλλάδος Συντάγματος, ἐξέθηκε τοῦτο εἰς τρία Πρωτότυπα ἐπὶ τῷ σκοπῷ τὸ μὲν νὰ φυλάττηται παρὰ τῇ Υ.Μ. ἑκάτερον δὲ τῶν ἀπολειπομένων δύο, παρ' ἑκάστῳ τῶν δύο ἄλλων νομοθετικῶν σωμάτων (1)

Ἐκτελοῦσα ἤδη ἡ Βουλὴ τὸν σκοπὸν τοῦτον τῆς Ἐθνικῆς Συνελεύσεως καὶ παρακαταθέτουσα ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς Υ. Μ. τὴν ἱερὰν ταύτην τῆς κοινῆς συναινέσεως τῆς Υ. Μ. καὶ τοῦ ἔθνους παρακαταθήκην, ὡς καὶ τὰ πρακτικὰ τῆς Ἐθνικῆς Συνελεύσεως, λαμβάνει τὴν εὐάρεστον ἀφορμὴν νὰ ἐκφράσῃ πρὸς τὴν Υ.Μ. διὰ τῶν μὲ σέβας ἐμφανιζομένων, τὴν εὐγνωμοσύνην καὶ ἀφοσίωσίν της».

Ἡ Α.Μ. Ὁ Βασιλεὺς ἀποδεχόμενος μετὰ μεγίστης ἀγαλλιάσεως τὰ παραδοθέντα ἀπήντησεν οὕτως·

«Λαμβάνων τὴν ἐπίσημον ταύτην παρακαταθήκην ἥτις περιέχει τὸ μεταξὺ ἐμοῦ καὶ τοῦ ἔθνους Πολιτικὸν Σύνταγμα, χαίρω ἐκφράζων ἐκ νέου τὰς ὑπὲρ τῆς εὐδαιμονίας τῆς Ἑλλάδος εὐχάς μου.

Θέλω δὲ διατάξει νὰ παραδοθῇ εἰς τὴν Βουλὴν καθὼς καὶ εἰς τὴν Γερουσίαν, ἀντίτυπον τῆς παρ' ἐμοῦ γενομένης κυρώσεως τοῦ Συντάγματος ὑπογεγραμμένον τῇ ἰδίᾳ μου χειρί».

Καὶ τὰ ψηφίσματα

Κατὰ πρότασιν δὲ διαφόρων Βουλευτῶν ἐπαρουσιάσθησαν καὶ ἀνεγνώσθησαν τὰ Πρακτικὰ τῆς οζ΄. Συνεδριάσεως (τὴν 2 Φεβρουαρίου) καὶ τῆς ργ΄. (τὴν 10 Μαρτίου) τῆς Βουλῆς, καὶ ἐζητήθη διατί νὰ μὴ παραδοθῇ πρὸς τὴν Α. Μ. τὸν Βασιλέα παρὰ τῆς πρεσβείας μετὰ τοῦ Συντάγματος καὶ τῶν Πρακτικῶν τῆς Ἐθνοσυνελεύσεως καὶ τὸ

(1) Τὸ πρωτότυπον τῆς Βουλῆς, εὑρίσκεται εἰς τὴν βιβλιοθήκην της.

ἀντίγραφον τῶν ψηφισμάτων αὐτῆς, κατὰ τὴν ἐν τοῖς ρηθεῖσι πρακτικοῖς ἀπόφασιν τῆς Βουλῆς.

Μετά τινα περὶ τούτου συζήτησιν, ἀποδειχθέντος ὅτι ἡ παράλειψις αὕτη τῆς πλήρους ἐκτελέσεως τῶν ἀποφάσεων τῆς Βουλῆς προέκυψεν εἰμὴ ἀπὸ γραφικήν τινα ἐν τῇ ἀποσταλείσῃ προσφωνήσει ἔλλειψιν, προελθοῦσαν ἐκ τῆς μεγίστης βίας κατὰ τὴν προαποστολὴν αὐτῆς εἰς τὰ ἀνάκτορα, μὴ συμπράξαντος κοινῶς ἕνεκα τούτου ὁλοκλήρου τοῦ Προεδρείου, ἡ Βουλὴ ἀποδειχθεῖσα μὲ πληρεστάτην εὐχαρίστησιν τὴν πρὸς τὴν πρεσβείαν αὐτῆς ἀπάντησιν τῆς Α.Μ. τοῦ Βασιλέως ἀπεφάνθη παμψηφεὶ πρὸς ἐντελῆ ἐκπλήρωσιν τῆς δοθείσης ἐντολῆς νὰ μεταβῇ ἡ ἰδία πρεσβεία αὐτῆς εἰς τὰ ἀνάκτορα καὶ παραδώσῃ πρὸς τὴν Α.Μ. τὸν Βασιλέα καὶ τὰ ψηφίσματα τῆς Ἐθνοσυνελεύσεως.

ΚΡΗΤΕΣ ΑΓΩΝΙΣΤΑΙ ΚΑΙ ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ

Σημαντικὸν ποσοστὸν ἀγωνιστῶν τῆς ἐλευθερίας οἱ ὁποῖοι παρέμεινον ὡς «ἑτερόχθονες» εἰς τὴν ἀπελευθερωθεῖσαν πατρίδα, ἀπετέλουν οἱ Κρῆτες. Ἐπὶ πλέον ὑπῆρχον καὶ πολλοὶ πρόσφυγες ἐκ τῆς μεγαλονήσου οἱ ὁποῖοι κατέφυγον εἰς τὰς νήσους τοῦ Αἰγαίου, ὅταν κατέκλυσαν τὴν νῆσον αἱ ὁρδαὶ τοῦ Μωχάμετ Ἄλυ, αἱ ὁποῖαι, ἐκεῖ ἀπεβιβάσθησαν ἀρχικῶς διὰ τὴν κατάπνιξιν τῆς ἐπαναστάσεως.

Γενικώτερον ὅμως, ἀπὸ τῆς συστάσεως τοῦ ἐλευθέρου κράτους καὶ μέχρι τοῦ 1900 περίπου, λόγῳ τῶν ἀλλεπαλλήλων ἐξεγέρσεων τῶν Κρητῶν διὰ τὴν κατάκτησιν τῆς ἐλευθερίας των, δὲν ἔπαυσε ἡ συνεχὴς ροὴ προσφύγων ἀπὸ τὴν ἡρωϊκὴν μεγαλόνησον πρὸς τὴν ἐλευθέραν πατρίδα.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 9ης ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1845

Ἀκολούθως ὁ Γραμματεὺς ἀναγινώσκει·

2) Τὴν ὑπ' ἀριθμὸν 679 διαφόρων Κρητῶν, δι' ἧς ἐκθέτουσι τοὺς ὑπὲρ τῆς κοινῆς πατρίδος ἀγῶνας καὶ τὰ δεινὰ των παραπονούμενοι διὰ τὴν μὴ προσηκόντως γενομένην αὐτοῖς περίθαλψιν εἰς τὸν συνοικισμὸν Μινώας Μήλου καὶ τὴν ἐκτίμησιν τῶν ἐκδουλεύσεών των, καὶ ἐξαιτοῦνται, 1) νὰ τοῖς χορηγηθῶσι τὰ ἀπαιτούμενα μέσα διὰ τὴν βελτίωσιν τοῦ συνοικισμοῦ Μινώας Μήλου, πρὸς τὸν σκοπὸν νὰ πραγματοποιηθῇ ἡ ἀντιπροσώπευσίς των ἐν τῇ Βουλῇ· 2) νὰ τοῖς δοθῶσι τὰ ἔγγραφα τῆς ἰδιοκτησίας διὰ τὰς παραχωρηθείσας αὐτοῖς ἐθνικὰς γαίας, νὰ παραχωριθῶσι δὲ τοιαῦται καὶ εἰς τοὺς μὴ εἰσέτι λαβόντας. 3) Νὰ βαθμολογηθῶσιν οἱ ἀξιωματικοὶ τοῦ ἀγῶνος καὶ νὰ δικαιωθῶσιν οἱ μὴ ἐπαξίως βαθμολογηθέντες, καὶ 4) νὰ συστηθῇ ἓν τάγμα ἐλαφρὸν πρὸς περίθαλψιν τῶν παλαιῶν τῶν ἐνδεῶν στρατιωτικῶν Κρητῶν, ἀναγκαζομένων νὰ ἀπέρχωνται εἰς τὴν δούλην πατρίδα των (1)

Εἰς τὴν ἐμβριθῆ σκέψιν

Σκεφθεῖσα ὅτι ἡ Κυβέρνησις θέλει ἐκτιμήσῃ τὰς αἰτήσεις τῶν ἀναφερομένων Κρητῶν, καὶ τὸν προτεινόμενον θεραπείας τρόπον τῶν παραπόνων.

Γνωμοδοτεῖ νὰ παραπεμφθῇ εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν μὲ σύστασιν εἰς τὴν ἐμβριθῆ σκέψιν τῆς Κυβερνήσεως.

---

(1) Περὶ τῆς ἐγκαταλείψεως τῶν ἀγωνιστῶν τοῦ 1821 καὶ τῶν συνεπειῶν της γράφομεν εἰς ἄλλο κεφάλαιον. Μία τῶν συνεπειῶν ἐκείνων, ἦτο καὶ ἡ δραματικὴ ἐπιστροφὴ τῶν ἀγωνισθέντων κατὰ τῆς κυριαρχίας τῶν Ὀθωμανῶν, εἰς τὴν δούλην πατρίδα των.

ΑΙΤΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΕΠΟΧΗΣ

Μία «Ἡμερησία Διάταξις» μὲ ἀντικείμενον συζητήσεως ἀναφορᾶς πρὸς τὴν Βουλήν, παρουσιάζει ἀρκετὸν ἐνδιαφέρον διότι ἐμφανίζονται τὰ αἰτήματα τοῦ λαοῦ «κατὰ τὴν ἱστορουμένην ἐποχήν». Κυριαρχεῖ πάντοτε τὸ πρόβλημα τῶν καλλιεργησίμων ἐκτάσεων αἱ ὁποῖαι μὲ τὴν ἀπελευθέρωσιν περιῆλθον εἰς τὸ δημόσιον. Κατὰ τὸ θεοκρατικὸν δίκαιον ὅλων τῶν μουσουλμανικῶν κρατῶν, ἡ γῆ διαιρεῖται εἰς τρεῖς κατηγορίας: Εἰς τὰ βασιλικὰ κτήματα, τὰ «βακούφικα» (μοναστηριακά) καὶ εἰς τὰ ἰδιωτικά, τιμάρια κατὰ τὸ πλεῖστον. Τὸ μέγιστον μέρος τῶν καλλιεργουμένων ἐκτάσεων κατὰ συνέπειαν, χαρακτηρισθὲν ὡς «ἐθνικὴ γῆ», περιῆλθεν εἰς τὸ κράτος, χωρὶς νὰ γίνη δικαία διανομὴ των εἰς τοὺς καλλιεργητάς, μὲ μύρια ἐπακόλουθα καὶ συνεχεῖς διαμαρτυρίας.

Παραθέτομεν ὅμως καὶ μερικὰς ἄλλας αἰτήσεις πολιτῶν πρὸς τὴν Βουλήν, ὅπως ἑνὸς Μουσουλμάνου ποὺ δὲν ἠθέλησεν νὰ ἀκολουθήση τοὺς ὁμοθρήσκους του εἰς τὴν «πρὸς ἀνατολὰς ἐπιστροφὴν» ἡ ὁποία ἐπεβάλλετο ἀπὸ τὸ Κοράνιον. Τοῦτο δὲν ἐπιτρέπει εἰς τοὺς πιστοὺς νὰ διαβιοῦν ὑπὸ καθεστὼς ἀπίστων. Μὲ τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς Ἑλλάδος ὅλοι οἱ Μουσουλμᾶνοι ἠκολούθησαν τὴν ἐπιταγὴν τοῦ κορανίου των. Ὄχι μόνον ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι ἐξεδιώχθησαν κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἀγῶνος ἀπὸ τὰς ἑστίας των, ἀλλὰ οὔτε καὶ οἱ Τοῦρκοι τῶν διὰ τῶν συνθηκῶν καὶ εἰρηνικῶς περιελθουσῶν εἰς τὴν Ἑλλάδα περιοχῶν (Εὐβοίας, Λαμίας) οὐδὲ πρὸς στιγμὴν διενοήθησαν νὰ παραμείνουν ὡς ὑπήκοοι «κράτους ἀπίστων».

Ἀργότερον δὲν ἠκολούθησαν «οἱ πιστοί» μὲ τὰς αὐτὰς ἀναλογίας τὴν συρρίκνωσιν τῆς Ὀθωμανικῆς Αὐτοκρατορίας, καὶ παρέμενε σημαντικὸς ἀριθμὸς Μουσουλμάνων εἰς τὰς ἀπελευθερουμένας ὑπὸ τῶν βαλκανικῶν λαῶν περιοχὰς (Θεσσαλία, Ἀνατολικὴ Ρωμυλία, Νίσα, Κρήτη, Βοσνία — Ἑρζεγοβίνη, Μακεδονία, Ἤπειρος), ἀλλὰ πάντως ἀρκετοὶ Μουσουλμᾶνοι ἐτρέποντο καὶ τότε πρὸς τὴν ἐπικράτειαν τοῦ Χαλίφη.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 27ης ΜΑΡΤΙΟΥ 1845

Συνελθοῦσα ἡ Βουλὴ σήμερον τὴν 13 Μαρτίου ἐν τῷ Βουλευτικῷ καταστήματι ἔλαβεν ὑπ' ὄψιν καὶ διεξῆλθε μετ' ἐπιστασίας τὰς ἑξῆς πρὸς τὴν Βουλὴν ἀναφοράς.

α) Τὴν ὑπ' ἀρ. 538 τοῦ Ἰμπραΐμ Ἀρναούτογλου (1) δι' ἧς ἀναφέρει ὅτι ἦτον εἷς τῶν μεγάλων κτηματιῶν τῆς Πελοποννήσου, καὶ κατὰ τὸν ἀγῶνα αἰχμαλωτισθεὶς ἀντηλλάγη μὲ αἰχμαλώτους Ἕλληνας εἰς τὴν ἅλωσιν τοῦ φρουρίου Νεοκάστρου· ἀποφασίσας δὲ νὰ ζήση καὶ νὰ τραφῆ εἰς τὴν πατρίδα του Πελοπόννησον, ἐπαρουσιάσθη πρὸ χρόνων εἰς τὴν Α.Μ. ἥτις συνδραμοῦσα αὐτὸν τῷ ἔδωκε γαίας εἰς τὴν ἐπαρχίαν Μαντινείας· ἐπειδὴ δὲ ἤδη μετέβη οἰκογενειακῶς καὶ κατοικεῖ εἰς Χαλκίδα, καὶ ὡς ἐκ τούτου δὲν δύναται νὰ καλλιεργῆ τὰ ἀνωτέρω κτήματά του, παρακαλεῖ νὰ τῷ δοθῶσι γαῖαι τῆς αὐτῆς ποιότητος καὶ ποσότητος ἐκεῖ, διὰ νὰ ἀφήση τὰς δοθείσας αὐτῷ εἰς Τρίπολιν.

Σ κ ε φ θ ε ῖ σ α

Ὅτι ἀνήκει εἰς τὸ ἁρμόδιον Ὑπουργεῖον νὰ ἀποφανθῇ περὶ τῆς αἰτήσεως τοῦ ἀναφερομένου.

Γ ν ω μ ο δ ο τ ε ῖ

νὰ παραπεμφθῇ εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν.

(1) Ἡ περίπτωσις του εἶναι διάφορος τῆς εἰς τὸ ἑπόμενον κεφάλαιον ἀναφερομένης κατηγορίας τῶν «νεοφωτίστων». Ὁ ἀνωτέρω Μουσουλμάνος δὲν φέρεται ἐκχριστιανισθείς, διότι ἐκεῖνοι ἤλλαξον καὶ τὰ ὀνόματά των, ὡς ἦτο ἑπόμενον.

Ἀναπόδοτα στρέμματα

Τὴν ὑπ' ἀρ. 649 κατοίκων τινῶν Μοσχοχωρίου ἀναφερόντων ὅτι κατὰ τὴν ἐκδοθεῖσαν περὶ τὸν Μάρτιον τοῦ 1844 σύμβασιν μεταξὺ τῆς Ἑλληνικῆς καὶ Ὀθωμανικῆς Κυβερνήσεως ἥτις ἀνεγνώρισε τὰ κατὰ τὴν δεξιὰν ὄχθην τοῦ Σπερχειοῦ χωρία ὡς Ὀθωμανικὰ καὶ καλῶς ἀγορασθέντα, ὑπεχρέωσε δὲ τοὺς ἀγοραστὰς νὰ παραχωρήσωσι δωρεὰν ἀνὰ 15 συνεχῆ στρέμματα γῆς α΄ ποιότητος εἰς ἕκαστον οἰκογενειάρχην ἀποκαταστημένον ἐκεῖ μέχρι τὸ 1841· ὅτι εἰς τοὺς ἀναφερομένους δὲν ἐφηρμόσθη τὸ μέτρον καίτοι διαμένοντες εἰς τὸ ῥηθὲν χωρίον ἀπὸ τοῦ 1829, καὶ ἐξαιτοῦνται νὰ ἐκπληρωθῶσι καὶ δι' αὐτοὺς οἱ θέντες τῆς συμβάσεως ὅροι τοὺς ὁποίους ὁ Διοικητὴς τῆς ἐπαρχίας λόγῳ συγγενείας μὲ τοὺς ἀγοραστὰς δὲν θέλει νὰ βάλη εἰς ἐνέργειαν.

Ὅτι εἰς τοὺς κατοίκους οἵτινες ὑπάγονται εἰς τοὺς ὅρους τῆς συμβάσεως ταύτης εἶναι δίκαιον καὶ νόμιμον νὰ ἐφαρμοσθῇ τὸ μέτρον τῆς παραχωρήσεως τῶν 15 στρεμμάτων γῆς εἰς ἕκαστον.

Γνωμοδοτεῖ

Νὰ διευθυνθῇ εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν μὲ τὴν σύστασιν νὰ λάβῃ πρόνοιαν ὑπὲρ τῆς αἰτήσεως τῶν ἀναφερομένων.

Ὑποφέρουν

Τὴν ὑπ' ἀριθ. 555 τῶν Φ. Εὐσταθίου καὶ Ν. Ἀντωνίου ἀντιπροσώπων καὶ ἀπεσταλμένων τοῦ χωρίου Κούκουρα τῆς Λεβαδείας, δι' ἧς ἀναφέρουν ὅτι διὰ Β. Διατάγματος

ἀνεγνωρίσθη ὡς ἰδιοκτήτης ὁ Ἐμμανουὴλ Σπυρίδων ὄχι μόνον τῶν καλλιεργουμένων παρ' αὐτῶν γαιῶν τοῦ χωρίου των, ἀλλὰ καὶ τῶν ἀκαλλιεργήτων καὶ τῶν δασῶν, καὶ ἐκ τούτου ὑποφέρουσι, παρακαλοῦσι δὲ τὴν Βουλὴν νὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν τὴν αἴτησίν των·

Σκεφθεῖσα

Ὅτι ἂν ἀληθῶς ἔχωσι τὰ ἀναφερόμενα εἶναι δίκαιον νὰ ληφθῇ πρόνοια ὡς καὶ οἱ κάτοικοι νὰ μὴν ὑποφέρωσι καὶ τὸ δημόσιον νὰ μὴ ζημιωθῇ.

Γνωμοδοτεῖ

Νὰ διευθυνθῇ εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν μὲ τὴν σύστασιν νὰ λάβῃ εἰς ὥριμον σκέψιν τὴν αἴτησιν τῶν ἀναφερομένων.

Δουλεία

Δεῖγμα τοῦ φρικτοῦ δράματος τὸ ὁποῖον ἐδοκίμασεν ὁ λαὸς τῆς Ἑλλάδος κατὰ τὸν πολυετῆ ἀπελευθερωτικὸν ἀγῶνα του, ἀποτελεῖ ἡ αἴτησις πολίτου διὰ τὴν ἐνίσχυσιν του πρὸς ἐξαγορὰν τῆς εἰς δουλείαν ἀπαχθείσης ἀδελφῆς του. Δεκάδες χιλιάδων Ἕλληνες πάσης ἡλικίας καὶ φύλου ἤχθησαν εἰς τὰ σκλαβοπάζαρα ὅλης τῆς Ἀνατολῆς καὶ ἐπωλήθησαν ὡς δοῦλοι. Καὶ ἐπὶ δεκαετίας, πολλοὶ ἐξ αὐτῶν ἐξηγοράζοντο, ὅταν ὅμως ἀνευρίσκοντο καὶ ὅταν οὗτοι ἠδύναντο νὰ τὸ πράξουν, ὑπὸ τῶν οἰκείων των. Οἱ περισσότεροι ὅμως ἐξ αὐτῶν ἀπωλέσθησαν εἰς τὰ βάθη τῆς Ἀνατολῆς καὶ τῆς Βορείου Ἀφρικῆς.

Τὴν ὑπ' ἀριθ' 621 τοῦ Ι. Α. Ψιλοῦ, εἰς ἣν ἐπισυνάπτων δύο ἀποδεικτικὰ ἀποδεικνύει ὅτι ἔχων ἀδελφὴν ὀνόματι Εἰρήνην ᾐχμαλωτίσθη εἰς τὴν ἅλωσιν τοῦ Αἰτωλικοῦ καὶ ἤδη εὑρίσκεται παρὰ τῷ Ὀσμὰν Ἀγᾶ ποτὲ τουφεκσίμπασι (1) τοῦ Κιουταχῆ, κατοίκου εἰς Μπετώλια (2), ὅστις ζητεῖ 7000 γρόσια λύτρα τῆς ἀπελευθερώσεώς της, καὶ παρακαλεῖ ἕνεκα τῶν ἐκδουλεύσεων αὐτοῦ καὶ τοῦ ὑπὲρ πατρίδος φονευθέντος πατρός του νὰ προκαταβάλῃ τὸ δημόσιον ταμεῖον τὴν ποσότητα ταύτην πρὸς ἀπελευθέρωσίν της.

Σκεφθεῖσα

Ὅτι ἡ αἴτησις τοῦ ἀναφερομένου εἶναι ἀρκετὰ δικαία ἂν ἀληθῶς ἔχωσι τὰ παρ' αὐτοῦ ἀναφερόμενα.

Γνωμοδοτεῖ

Νὰ συστηθῇ εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐξωτερικῶν νὰ λάβῃ πρόνοιαν περὶ τῆς αἰτήσεώς του.

Λῃστεῖαι

Τὴν ὑπ' ἀριθ' 545 τοῦ Κωνστ. Α. Ζαγορισίου κατοίκου Κροκυλίου, δι' ἧς ἀποδεικνύων ὅτι εἰσβάλλοντες λῃσταὶ τὴν 17 Ἰουλίου 1843 εἰς τὸ χωρίον ἐφόνευσαν τὴν σύζυγον καὶ τριετὲς κοράσιόν του καὶ διήρπασαν τὴν περιουσίαν του, ζητεῖ ἐξοικονόμησιν τίνα, ἢ γῆν διὰ νὰ ζήσῃ. Σκεφθεῖσα, ὅτι περὶ διανομῆς τῆς Ἐθνικῆς γῆς θέλει ληφθῇ γενικὸν μέτρον· Νὰ διευθυνθῇ εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν.

Ἐργολάβος φεσοποιΐας

Τὴν ὑπ' ἀριθ. 567 τοῦ ἐργολάβου τῆς Φεσοποιΐας ζητοῦντος τὴν παράτασιν τοῦ δοθέντος αὐτῷ προνομίου καθ' ὅτι ἀνυπέρβλητα ἐμπόδια ἔκαμνον νὰ ἐκπνεύσῃ τὸ προνόμιόν του χωρὶς νὰ φέρῃ εἰς ἑαυτὸν τὸ ἐλπιζόμενον ἀποτέλεσμα.

Σκεφθεῖσα

Ὅτι ἀπὸ τὴν βιομηχανίαν τῆς φεσοποιΐας ἐλπίζεται ἀρκετὴ πρόοδος καὶ οὐσιώδης ἀνάπτυξις τῶν κλάδων τοῦ ἐμπορίου ὡς ὄντες ἱκανὰ μέχρι τοῦδε δείγματα τοῦ ἐργολάβου περὶ τῆς ἱκανότητός του

Γνωμοδοτεῖ

Νὰ διευθυνθῇ εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν μὲ τὴν σύστασιν νὰ λάβῃ πρόνοιαν περὶ τῆς αἰτήσεώς του.

(1) Ἀρχιοπλοδιορθωτής.

(2) Τὰ Μπιτόλια, τὸ Μοναστήρι τῆς Μακεδονίας, ἕδρα τοῦ Μπεηλέρμπεη (ἀρχιστρατήγου) τῆς Ρούμελης (Βαλκανικῆς).

ΟΙ ΝΕΟΦΩΤΙΣΤΟΙ

ΕΚΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΘΕΝΤΕΣ ΜΟΥΣΟΥΛΜΑΝΟΙ

Ἐπικρατεῖ ἡ ἀντίληψις ὅτι ὅλοι οἱ Μωαμεθανοὶ κάτοικοι τῆς Πελοποννήσου καὶ Στερεᾶς, ἢ ἐξεδιώχθησαν κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ πολυετοῦς ἀπελευθερωτικοῦ πολέμου, ἢ ἐξοντώθησαν ὅταν ἐξηγέρθησαν οἱ Ἕλληνες, ἐκδικητικοὶ διὰ τὰ ὅσα ὑπέστησαν κατὰ τὴν μακραίωνα δουλείαν των. Πράγματι αὐτὸ συνέβη κατὰ κανόνα, εἰς τὸν ὁποῖον ὅμως κανόνα ὑπάρχουν καὶ ἐξαιρέσεις.

Πολυάριθμοι Μουσουλμᾶνοι σποραδικῶς ἢ κατὰ μικρὰς ὁμάδας, διεσώθησαν ἀπὸ τὴν πρώτην ἐκδικητικὴν λαίλαπα ἐξοντώσεως ἡ ὁποία ἐσάρωσε τὸ ἑλληνικὸν ἔδαφος (περιπτώσεις ἁλώσεως τῆς Τριπόλεως, καταλήψεως Ἀγρινίου κ.ἄ.) καὶ ἐν συνεχείᾳ ἠσπάσθησαν τὸν Χριστιανισμόν, ὀνομασθέντες καὶ νομοθετικῶς «νεοφώτιστοι», μετὰ τὴν συγκρότησιν τοῦ κράτους. Ἰδιαιτέρως ἤλλαξαν θρησκείαν, πολλοὶ ἐξ ἐκείνων οἱ ὁποῖοι διετήρουν τὴν ἀνάμνησιν τοῦ ὄχι καὶ πολὺ μακρινοῦ βιαίου ἐξισλαμισμοῦ των, κατὰ τὰς περιόδους ἐξάψεως τοῦ μουσουλμανικοῦ φανατισμοῦ. Παρόμοιον φαινόμενον εἶχε παρατηρηθῆ καὶ πρὸ αἰῶνος καὶ πλέον, ὅταν οἱ Βενετοὶ κατέλαβον προσκαίρως καὶ διετήρησαν ὑπὸ τὴν κατοχήν των τὴν Πελοπόννησον ἐπὶ 25 περίπου ἔτη (1690 — 1715).

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 24ης ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1845

Ἀνεγνώσθη ἡ ἔκθεσις ἐπὶ τῆς ὑπ' ἀριθ. 634 ἀναφορᾶς τῶν Βουλευτῶν τῆς Ἐπαρχίας Ἐπιδαύρου Λιμηρᾶς, δι' ἧς ἐξαιτοῦνται νὰ παραχωρηθῇ καὶ εἰς τοὺς κατὰ τὴν ἐπαρχίαν των νεοφωτίστους Ὀθωμανούς, διὰ διαφόρων ψηφισμάτων καὶ διαταγμάτων χορηγουμένη εἰς τοὺς τοιούτους προικοδότησις, ὁποίαν καὶ εἰς τὰς λοιπὰς τοῦ Κράτους ἐπαρχίας ἐνοικοῦντες ἔλαβον ἄλλας, ἂν τοῦτο δὲν ἐγκριθῇ νὰ ἀφαιρεθῶσι καὶ ἀπὸ ὅσους μέχρι τοῦδε ἔλαβον τοιαύτας, καὶ ἐπὶ τῆς ὁποίας ἡ ἐπιτροπὴ σκεφθεῖσα, ὅτι περὶ τῆς τοιαύτης φύσεως προικοδοτήσεων ὑπάρχουν ρητοὶ νόμοι μὲ τοὺς ὁποίους ὤφειλον νὰ συμμορφωθῶσιν οἱ ἔχοντες τοιαύτας ἀπαιτήσεις νεοφώτιστοι, γνωμοδοτεῖ «Νὰ ἀποφανθῇ ἡ Βουλὴ ὅτι ἡ αἴτησις τῶν ἀναφερομένων εἶναι ἀπαράδεκτος».

Προδικάζει ἐν ἀγνοίᾳ

Κατὰ τῆς γνωμοδοτήσεως τῆς ἐπιτροπῆς ὁ εἷς τῶν ἀναφερομένων βουλευτῶν παρετήρησεν ὅτι, προκειμένης αἰτήσεως περὶ ἐκπληρώσεως ὑποχρεώσεων, προερχομένων δυνάμει Νόμων καὶ Βασιλικῶν Διαταγμάτων, καὶ τῆς ὁποίας τὴν ἐκπλήρωσιν οἱ νεοφώτιστοι τῆς Ἐπιδαύρου Λιμηρᾶς δικαιοῦνται νὰ ζητήσωσιν, ἡ ἐπὶ τῶν ἀναφορῶν ἐπιτροπὴ ἀναρμοδίως γνωμοδοτεῖ περὶ τοῦ ἀπαραδέκτου τῆς αἰτήσεως ἐνῷ περὶ τούτου ἁρμόδιον εἶναι νὰ ἐξετάσῃ καὶ ἀποφανθῇ τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν καὶ ἡ Βουλὴ παραδεχομένη τὴν γνωμοδότησιν τῆς ἐπιτροπῆς, προδικάζει ἐν ἀγνοίᾳ περὶ ἰδιωτικῶν ἀπαιτήσεων· ἐπρότεινε δὲ διὰ ταῦτα, τὴν μὴ παραδοχὴν τῆς γνωμοδοτήσεως τῆς ἐπιτροπῆς καὶ τὴν διευθέτησιν τῆς ἀναφορᾶς πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν.

Συμφώνως πρὸς ταῦτα παρετήρησεν ἄλλος, ὅτι, ἂν τῷ ὄντι οἱ περὶ ὧν πρόκειται νεοφώτιστοι ἔδωκαν ἐγκαίρως τὰς ἀπαιτήσεις των καὶ συνεμορφώθησαν μὲ τὰς περὶ τῶν τοιούτων αἰτήσεων νόμους καὶ ἡ Κυβέρνησις δὲν ἐξεπλήρωσεν αὐτὰς κατὰ τὸ νόμιμον, δικαιοῦνται καὶ ἤδη νὰ ἀπαιτήσωσι τὴν ἐκπλήρωσιν, ἐκτὸς ἐὰν δὲν ἀνηνέχθησαν ἐγκαίρως, καί, παρελθούσης τῆς πρὸς τοῦτο προθεσμίας, παρεγράφη τὸ δικαίωμα. Ἀλλ' ὅτι εἰς ἀμφοτέρας τὰς περιστάσεις ἁρμόδιον εἶναι τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν νὰ ἐξετάσῃ καὶ ἀποφανθῇ περὶ τοῦ παραδεκτοῦ ἢ μὴ τῆς αἰτήσεως.

Οἱ ἐνδιαφερόμενοι

Ὁ Εἰσηγητὴς τῆς Ἐπιτροπῆς ἀντέλεξεν ὅτι ἡ ἐπιτροπὴ ἐγνωμοδότησε περὶ τοῦ ἀπαραδέκτου τῆς αἰτήσεως, διότι οἱ ἀναφερόμενοι δὲν εἶναι νεοφώτιστοι, ἀλλ' ἐκτὸς τούτου, ἐπειδὴ τὸ πνεῦμα τῆς Ἐθνικῆς Συνελεύσεως (Συν. 73 16 Μαρτίου 1844) ἦτον ὄχι μόνον νὰ σταματήσῃ πᾶσα παραχώρησις πρὸς νεοφωτίστους, ἀλλὰ καὶ αὐταὶ αἱ γενόμεναι νὰ ἐξελεχθῶσι διὰ τὰς ἐνδεχομένας καταχρήσεις, ἡ ἐπιτροπὴ σεβομένη τὴν περὶ τούτου ἔκφρασιν τῆς Ἐθνικῆς Συνελεύσεως ἐγνωμοδότησε περὶ τοῦ ἀπαραδέκτου.

Ἄλλος ἀντεῖπεν ὅτι , ἂν καὶ οἱ ἀναφερόμενοι δὲν εἶναι νεοφώτιστοι, ἐδύναντο μ' ὅλα ταῦτα νὰ ζητήσωσιν τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ Νόμου διὰ τοὺς ἐντολεῖς των νεοφωτίστους, καὶ διὰ τοῦτο ἡ ἐπιτροπὴ ἔπρεπε νὰ δώσῃ τὴν προσοχήν της εἰς τὸ ἀντικείμενον τῆς ἀναφορᾶς καὶ ὄχι εἰς τὰ πρόσωπα τῶν ἀναφερομένων. Ὅτι, καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὸ περιεχόμενον τῆς ἀναφορᾶς, εἶναι σύμφωνος μὲ τὸ πρὸ τοῦ εἰσηγητοῦ ἀγορεύσαντα καὶ προτείναντα νὰ διευθυνθῇ εἰς τὸ ἁρμόδιον Ὑπουργεῖον.

ἀνεγνωρίσθη ὡς ἰδιοκτήτης ὁ Ἐμμανουὴλ Σπυρίδων ὄχι μόνον τῶν καλλιεργουμένων παρ' αὐτῶν γαιῶν τοῦ χωρίου των, ἀλλὰ καὶ τῶν ἀκαλλιεργήτων καὶ τῶν δασῶν, καὶ ἐκ τούτου ὑποφέρουσι, παρακαλοῦσι δὲ τὴν Βουλὴν νὰ λάβη ὑπ' ὄψιν τὴν αἴτησίν των·

Σκεφθεῖσα

"Οτι ἂν ἀληθῶς ἔχωσι τὰ ἀναφερόμενα εἶναι δίκαιον νὰ ληφθῇ πρόνοια ὡς καὶ οἱ κάτοικοι νὰ μὴν ὑποφέρωσι καὶ τὸ δημόσιον νὰ μὴ ζημιωθῇ.

Γνωμοδοτεῖ

Νὰ διευθυνθῇ εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν μὲ τὴν σύστασιν νὰ λάβη εἰς ὥριμον σκέψιν τὴν αἴτησιν τῶν ἀναφερομένων.

Δουλεία

Δεῖγμα τοῦ φρικτοῦ δράματος τὸ ὁποῖον ἐδοκίμασεν ὁ λαὸς τῆς Ἑλλάδος κατὰ τὸν πολυετῆ ἀπελευθερωτικὸν ἀγῶνα του, ἀποτελεῖ ἡ αἴτησις πολίτου διὰ τὴν ἐνίσχυσιν του πρὸς ἐξαγορὰν τῆς εἰς δουλείαν ἀπαχθείσης ἀδελφῆς του. Δεκάδες χιλιάδων Ἕλληνες πάσης ἡλικίας καὶ φύλου ἤχθησαν εἰς τὰ σκλαβοπάζαρα ὅλης τῆς Ἀνατολῆς καὶ ἐπωλήθησαν ὡς δοῦλοι. Καὶ ἐπὶ δεκαετίας, πολλοὶ ἐξ αὐτῶν ἐξηγοράζοντο, ὅταν ὅμως ἀνευρίσκοντο καὶ ὅταν οὗτοι ἠδύναντο νὰ τὸ πράξουν, ὑπὸ τῶν οἰκείων των. Οἱ περισσότεροι ὅμως ἐξ αὐτῶν ἀπωλέσθησαν εἰς τὰ βάθη τῆς Ἀνατολῆς καὶ τῆς Βορείου Ἀφρικῆς.

Τὴν ὑπ' ἀριθ' 621 τοῦ Ι. Α. Ψιλοῦ, εἰς ἣν ἐπισυνάπτων δύο ἀποδεικτικὰ ἀποδεικνύει ὅτι ἔχων ἀδελφὴν ὀνόματι Εἰρήνην ᾐχμαλωτίσθη εἰς τὴν ἅλωσιν τοῦ Αἰτωλικοῦ καὶ ἤδη εὑρίσκεται παρὰ τῷ Ὀσμὰν Ἀγᾶ ποτὲ τουφεκσίμπασι (1) τοῦ Κιουταχῆ, κατοίκου εἰς Μπετώλια (2), ὅστις ζητεῖ 7000 γρόσια λύτρα τῆς ἀπελευθερώσεώς της,

(1) Ἀρχιοπλοδιορθωτής.

(2) Τὰ Μπιτόλια, τὸ Μοναστήρι τῆς Μακεδονίας, ἕδρα τοῦ Μπεηλέρμπεη (ἀρχιστρατήγου) τῆς Ρούμελης (Βαλκανικῆς).

καὶ παρακαλεῖ ἕνεκα τῶν ἐκδουλεύσεων αὐτοῦ καὶ τοῦ ὑπὲρ πατρίδος φονευθέντος πατρός του νὰ προκαταβάλῃ τὸ δημόσιον ταμεῖον τὴν ποσότητα ταύτην πρὸς ἀπελευθέρωσίν της.

Σκεφθεῖσα

"Οτι ἡ αἴτησις τοῦ ἀναφερομένου εἶναι ἀρκετὰ δικαία ἂν ἀληθῶς ἔχωσι τὰ παρ' αὐτοῦ ἀναφερόμενα.

Γνωμοδοτεῖ

Νὰ συστηθῇ εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐξωτερικῶν νὰ λάβη πρόνοιαν περὶ τῆς αἰτήσεώς του.

Λῃστεῖαι

Τὴν ὑπ' ἀριθ' 545 τοῦ Κωνστ. Α. Ζαγορισίου κατοίκου Κροκυλίου, δι' ἧς ἀποδεικνύων ὅτι εἰσβάλλοντες λῃσταὶ τὴν 17 Ἰουλίου 1843 εἰς τὸ χωρίον ἐφόνευσαν τὴν σύζυγον καὶ τριετὲς κοράσιόν του καὶ διήρπασαν τὴν περιουσίαν του, ζητεῖ ἐξοικονόμησιν τινα, ἢ γῆν διὰ νὰ ζήσῃ. Σκεφθεῖσα, ὅτι περὶ διανομῆς τῆς Ἐθνικῆς γῆς θέλει ληφθῇ γενικὸν μέτρον· Νὰ διευθυνθῇ εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν.

Ἐργολάβος φεσοποιΐας

Τὴν ὑπ' ἀριθ. 567 τοῦ ἐργολάβου τῆς Φεσοποιΐας ζητοῦντος τὴν παράτασιν τοῦ δοθέντος αὐτῷ προνομίου καθ' ὅτι ἀνυπέρβλητα ἐμπόδια ἔκαμνον νὰ ἐκπνεύσῃ τὸ προνόμιόν του χωρὶς νὰ φέρῃ εἰς ἑαυτὸν τὸ ἐλπιζόμενον ἀποτέλεσμα.

Σκεφθεῖσα

"Οτι ἀπὸ τὴν βιομηχανίαν τῆς φεσοποιΐας ἐλπίζεται ἀρκετὴ πρόοδος καὶ οὐσιώδης ἀνάπτυξις τῶν κλάδων τοῦ ἐμπορίου ὡς δόντες ἱκανὰ μέχρι τοῦδε δείγματα τοῦ ἐργολάβου περὶ τῆς ἱκανότητός του

Γνωμοδοτεῖ

Νὰ διευθυνθῇ εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν μὲ τὴν σύστασιν νὰ λάβη πρόνοιαν περὶ τῆς αἰτήσεώς του.

ΟΙ ΝΕΟΦΩΤΙΣΤΟΙ

ΕΚΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΘΕΝΤΕΣ ΜΟΥΣΟΥΛΜΑΝΟΙ

Ἐπικρατεῖ ἡ ἀντίληψις ὅτι ὅλοι οἱ Μωαμεθανοὶ κάτοικοι τῆς Πελοποννήσου καὶ Στερεᾶς, ἢ ἐξεδιώχθησαν κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ πολυετοῦς ἀπελευθερωτικοῦ πολέμου, ἢ ἐξοντώθησαν ὅταν ἐξηγέρθησαν οἱ Ἕλληνες, ἐκδικητικοὶ διὰ τὰ ὅσα ὑπέστησαν «κατὰ τὴν μακραίωνα δουλείαν των. Πράγματι αὐτὸ συνέβη κατὰ κανόνα, εἰς τὸν ὁποῖον ὅμως κανόνα ὑπάρχουν καὶ ἐξαιρέσεις.

Πολυάριθμοι Μουσουλμᾶνοι σποραδικῶς ἢ κατὰ μικρὰς ὁμάδας, διεσώθησαν ἀπὸ τὴν πρώτην ἐκδικητικὴν λαίλαπα ἐξοντώσεως ἡ ὁποία ἐσάρωσε τὸ ἑλληνικὸν ἔδαφος (περιπτώσεις ἁλώσεως τῆς Τριπόλεως, «καταλήψεως Ἀγρινίου κ.ἄ.) καὶ ἐν συνεχείᾳ ἠσπάσθησαν τὸν Χριστιανισμόν, ὀνομασθέντες καὶ νομοθετικῶς «νεοφώτιστοι», μετὰ τὴν συγκρότησιν τοῦ κράτους. Ἰδιαιτέρως ἤλλαξαν θρησκείαν, πολλοὶ ἐξ ἐκείνων οἱ ὁποῖοι διετήρουν τὴν ἀνάμνησιν τοῦ ὄχι «καὶ πολὺ μακρινοῦ βιαίου ἐξισλαμισμοῦ των, κατὰ τὰς περιόδους ἐξάψεως, τοῦ μουσουλμανικοῦ φανατισμοῦ. Παρόμοιον φαινόμενον εἶχε παρατηρηθῆ «καὶ πρὸ αἰῶνος καὶ πλέον, ὅταν οἱ Βενετοὶ κατέλαβον προσκαίρως καὶ διετήρησαν ὑπὸ τὴν κατοχήν των τὴν Πελοπόννησον ἐπὶ 25 περίπου ἔτη (1690 — 1715).

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 24ης ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1845

Ἀνεγνώσθη ἡ ἔκθεσις ἐπὶ τῆς ὑπ' ἀριθ. 634 ἀναφορᾶς τῶν Βουλευτῶν τῆς Ἐπαρχίας Ἐπιδαύρου Λιμηρᾶς, δι' ἧς ἐξαιτοῦνται νὰ παραχωρηθῇ καὶ εἰς τοὺς κατὰ τὴν ἐπαρχίαν των νεοφωτίστους Ὀθωμανούς, διὰ διαφόρων ψηφισμάτων καὶ διαταγμάτων χορηγουμένη εἰς τοὺς τοιούτους προικοδότησις, ὁποίαν καὶ εἰς τὰς λοιπὰς τοῦ Κράτους ἐπαρχίας ἐνοικοῦντες ἔλαβον ἄλλας, ἂν τοῦτο δὲν ἐγκριθῇ νὰ ἀφαιρεθῶσι καὶ ἀπὸ ὅσους μέχρι τοῦδε ἔλαβον τοιαύτας, καὶ ἐπὶ τῆς ὁποίας ἡ ἐπιτροπὴ σκεφθεῖσα, ὅτι περὶ τῆς τοιαύτης φύσεως προικοδοτήσεων ὑπάρχουν ῥητοὶ νόμοι μὲ τοὺς ὁποίους ὤφειλον νὰ συμμορφωθῶσιν οἱ ἔχοντες τοιαύτας ἀπαιτήσεις νεοφώτιστοι, γνωμοδοτεῖ «Νὰ ἀποφανθῇ ἡ Βουλὴ ὅτι ἡ αἴτησις τῶν ἀναφερομένων εἶναι ἀπαράδεκτος».

Προδικάζει ἐν ἀγνοίᾳ

Κατὰ τῆς γνωμοδοτήσεως τῆς ἐπιτροπῆς ὁ εἷς τῶν ἀναφερομένων βουλευτῶν παρετήρησεν ὅτι, προκειμένης αἰτήσεως περὶ ἐκπληρώσεως ὑποχρεώσεων, προερχομένων δυνάμει Νόμων καὶ Βασιλικῶν Διαταγμάτων, καὶ τῆς ὁποίας τὴν ἐκπλήρωσιν οἱ νεοφώτιστοι τῆς Ἐπιδαύρου Λιμηρᾶς δικαιοῦνται νὰ ζητήσωσιν, ἡ ἐπὶ τῶν ἀναφορῶν ἐπιτροπὴ ἀναρμοδίως γνωμοδοτεῖ περὶ τοῦ ἀπαραδέκτου τῆς αἰτήσεως ἐνῷ περὶ τούτου ἁρμόδιον εἶναι νὰ ἐξετάσῃ καὶ ἀποφανθῇ τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν καὶ ἡ Βουλὴ παραδεχομένη τὴν γνωμοδότησιν τῆς ἐπιτροπῆς, προδικάζει ἐν ἀγνοίᾳ περὶ ἰδιωτικῶν ἀπαιτήσεων· ἐπρότεινε δὲ διὰ ταῦτα, τὴν μὴ παραδοχὴν τῆς γνωμοδοτήσεως τῆς ἐπιτροπῆς καὶ τὴν διευθέτησιν τῆς ἀναφορᾶς πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν.

Συμφώνως πρὸς ταῦτα παρετήρησεν ἄλλος, ὅτι, ἂν τῷ ὄντι οἱ περὶ ὧν πρόκειται νεοφώτιστοι ἔδωκαν ἐγκαίρως τὰς ἀπαιτήσεις των καὶ συνεμορφώθησαν μὲ τὰς περὶ τῶν τοιούτων αἰτήσεων νόμους καὶ ἡ Κυβέρνησις δὲν ἐξεπλήρωσεν αὐτὰς κατὰ τὸ νόμιμον, δικαιοῦνται καὶ ἤδη νὰ ἀπαιτήσωσι τὴν ἐκπλήρωσιν, ἐκτὸς ἐὰν δὲν ἀνηνέχθησαν ἐγκαίρως, καί, παρελθούσης τῆς πρὸς τοῦτο προθεσμίας, παρεγράφη τὸ δικαίωμα. Ἀλλ' ὅτι εἰς ἀμφοτέρας τὰς περιστάσεις ἁρμόδιον εἶναι τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν νὰ ἐξετάσῃ καὶ ἀποφανθῇ περὶ τοῦ παραδεκτοῦ ἢ μὴ τῆς αἰτήσεως.

Οἱ ἐνδιαφερόμενοι

Ὁ Εἰσηγητὴς τῆς Ἐπιτροπῆς ἀντέλεξεν ὅτι ἡ ἐπιτροπὴ ἐγνωμοδότησε περὶ τοῦ ἀπαραδέκτου τῆς αἰτήσεως, διότι οἱ ἀναφερόμενοι δὲν εἶναι νεοφώτιστοι, ἀλλ' ἐκτὸς τούτου, ἐπειδὴ τὸ πνεῦμα τῆς Ἐθνικῆς Συνελεύσεως (Συν. 73 16 Μαρτίου 1844) ἦτον ὄχι μόνον νὰ σταματήσῃ πᾶσα παραχώρησις πρὸς νεοφωτίστους, ἀλλὰ καὶ αὐταὶ αἱ γενόμεναι νὰ ἐξελεχθῶσι διὰ τὰς ἐνδεχομένας καταχρήσεις, ἡ ἐπιτροπὴ σεβομένη τὴν περὶ τούτου ἔκφρασιν τῆς Ἐθνικῆς Συνελεύσεως ἐγνωμοδότησε περὶ τοῦ ἀπαραδέκτου.

Ἄλλος ἀντεῖπεν ὅτι, ἂν καὶ οἱ ἀναφερόμενοι δὲν εἶναι νεοφώτιστοι, ἐδύναντο μ' ὅλα ταῦτα νὰ ζητήσωσιν τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ Νόμου διὰ τοὺς ἐντολεῖς των νεοφωτίστους, καὶ διὰ τοῦτο ἡ ἐπιτροπὴ ἔπρεπε νὰ δώσῃ τὴν προσοχήν της εἰς τὸ ἀντικείμενον τῆς ἀναφορᾶς καὶ ὄχι εἰς τὰ πρόσωπα τῶν ἀναφερομένων. Ὅτι, καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὸ περιεχόμενον τῆς ἀναφορᾶς, εἶναι σύμφωνος μὲ τὸ πρὸ τοῦ εἰσηγητοῦ ἀγορεύσαντα καὶ προτείναντα νὰ διευθυνθῇ εἰς τὸ ἁρμόδιον Ὑπουργεῖον.

Ἀνακριβής

Μετὰ ταῦτα δὲ ἄλλος ἐξέθηκεν, ὅτι εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῶν περὶ προικοδοτήσεως τῶν νεοφωτίστων Νόμων καὶ Διαταγμάτων εἰσεχώρησαν ἄπειραι καταχρήσεις πρὸς ζημίαν τοῦ Δημοσίου πάντοτε, καὶ μάλιστα τοιαύτης νεωφοτίστου απαιτήσεως, καθ' ἣν ἐπρόκειτο μεγίστη τοῦ Δημοσίου ζημία, ἔλαβε τελευταῖον γνῶσιν καὶ αὐτὸς ὁ ἴδιος, τῆς ὁποίας ὅμως ὁ ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν κηδόμενος τῶν συμφερόντων τοῦ δημοσίου, ἀνέστειλε τὴν ἐκτέλεσιν, καθὼς καὶ ὅλων ἐν γένει τῶν τοιούτων ἀπαιτήσεων, σκεπτόμενος ἴσως νὰ καθυποβάλῃ εἰς τὰς Βουλὰς Νομοσχέδιον, προνοοῦν περὶ τῆς προλήψεως τῶν καταχρήσεων τούτων καὶ τῆς ἀνακριβοῦς τοῦ Νόμου ἐφαρμογῆς· ὅτι τὴν ἀξιέπαινον διαγωγὴν ταύτην τοῦ Ὑπουργοῦ, ἐπιδοκιμάζουσα ἡ Βουλή, πρέπει νὰ ἀναμείνῃ τὴν εἰσαγωγὴν τοιούτου Νομοσχεδίου καὶ ἐπομένως ἀναστελλομένων οὕτω τῶν τοιούτων καταχρήσεων νὰ ἀναβάλλῃ καὶ τὴν διεύθυνσιν τῆς προκειμένης ἀναφορᾶς.

Ἡ Βουλὴ παρεδέχθη νὰ διευθυνθῇ ἁπλῶς ἡ προκειμένη ἀναφορὰ εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 12ης ΙΟΥΝΙΟΥ 845

Κατόπιν ἀνεγνώσθη ἑτέρας ἀναφορᾶς ἡ περίληψις δι' ἧς ἡ Κωνσταντίνα νεοφώτιστος θυγάτηρ τοῦ ποτὲ Χασὰν Τσάμη ἀναφέρει ὅτι ἐνεργηθέντων ἁπάντων τῶν ἀπαιτουμένων εἰς ἀποζημίωσίν της καὶ σταλέντων τῶν ἀναφορικῶν ἐγγράφων εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν δὲν μένει εἰμὴ ἔκδοσις τοῦ παραχωρητηρίου, ἐφ' ᾧ ἐπικαλεῖται τὴν προστασίαν τῆς Βουλῆς· ἐφ' ἧς ἡ ἐπιτροπὴ γνωμοδοτεῖ «νὰ διευθυνθῇ εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν πρὸς ὁδηγίαν του».

Ἐπὶ τούτης παρετηρήθη ὅτι πολλαὶ τοιοῦται ὑποθέσεις πρὸ χρόνων περατωθεῖσαι ὑπάρχουσιν ὑπ' ὄψιν τοῦ Ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν, τὸ ὁποῖον οὐδὲ ἀρνεῖται οὐδὲ ἐκδίδει τὸ ἀναγκαῖον παραχωρητήριον· καὶ ὅτι πρέπει νὰ παραδεχθῇ ἡ Βουλὴ τὴν γνωμοδότησιν τῆς ἐπιτροπῆς, διότι εἶναι ἄδικον τινὲς μὲν τούτων εἰς ἰσχυροὺς ἀνήκουσαι νὰ προικοδοτηθῶσιν, ἄλλαι δὲ νὰ στερῶνται ἔτι· ἀντιπαρετηρήθη ὅτι πᾶσα τῆς ἀναφορᾶς ταύτης διεύθυνσις εἶναι ἄσκοπος διότι ὁ Ὑπουργὸς θέλει ἀρνηθῇ τὴν ἔκδοσιν τοῦ παραχωρητηρίου τούτου ἐὰν ἔχει ἤδη ἀπαιτήσει πλείονα στοιχεῖα· καὶ εἰς ταῦτα ἀντελέχθη ὅτι Νόμος περὶ προικίσεως τῶν νεοφωτίστων ὑπάρχει ἤδη· ἡ Βουλὴ παρεδέχθη τὴν γνωμοδότησιν τῆς ἐπιτροπῆς.

ΤΟ ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΚΟΝ ΘΕΩΡΕΙΟΝ

Οἱ δημοσιογράφοι τῆς ἐποχῆς, ἤσκουν ἐντονώτερον τοῦ δέοντος τὸν ἔλεγχον των, ἐπὶ κυβερνήσεων καὶ βουλευτῶν, ὅπως καταφαίνεται ἀπὸ σχετικὴν συζήτησιν, διὰ τὴν στάσιν τοῦ Κ. Λεβίδου, συντάκτου τῆς ἐφημερίδος «Ἐλπίς» (1). Συγκεκριμένως, ἐκυκλοφόρησαν τότε φῆμαι περὶ δωροδοκίας κάποιου βουλευτοῦ μὲ τὸ ποσὸν τῶν 6000 δρχ. Κατὰ τὴν συνεδρίασιν τῆς 3ης Μαρτίου 1843, ὁ Λεβίδης ἔγραφε τὰς σημειώσεις του ἐπὶ φύλλου, ἐπὶ τῆς ἄλλης πλευρᾶς τοῦ ὁποίου εἶχεν ἀναγράψει μὲ μεγάλα ψηφία τὸν ἀριθμὸν 6000 τὴν ὁποίαν καὶ ἐπεδείκνυεν. Προεκλήθη τότε ἐπεισόδιον εἰς τὸ δημοσιογραφικὸν θεωρεῖον περὶ τοῦ ὁποίου γίνεται λόγος καὶ συζήτησις κατὰ τὴν:

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΝ 5ης ΜΑΡΤΙΟΥ 1845

Σήμερον τὴν πέμπτην Μαρτίου τοῦ χιλιοστοῦ ὀκτακοσιοστοῦ τεσσαρακοστοῦ πέμπτου ἔτους, συνελθόντων περὶ τὴν μεσημβρίαν τῶν κ.κ. Βουλευτῶν ἐν τῷ Βουλευτηρίῳ ἀνεγνώσθη ὁ ὀνομαστικὸς αὐτῶν κατάλογος, καὶ εὑρεθέντων παρόντων μὲν 92 ἀπόντων δὲ 16, ὁ Πρόεδρος ἐκήρυξεν ἀρχομένην τὴν συνεδρίασιν.

Ἀνεγνώσθησαν ἀκολούθως τὰ πρακτικὰ τῆς παρελθούσης συνεδριάσεως, τὰ ὁποῖα, γενόμενα παραδεκτά, ὑπεγράφησαν παρὰ τοῦ Προέδρου καὶ τῶν Γραμματέων· πρὶν δὲ ἢ προβῇ ἡ Βουλὴ εἰς τὴν συζήτησιν τοῦ κατὰ τὸ τέλος τῆς παρελθούσης συνεδριάσεως ἀναγγελθέντος ὡς ἀντικειμένου τῆς συνεδριάσεως, ἐπροτάθη ὑπό τινος τῶν Βουλευτῶν νὰ προσκαλεσθῇ ὁ ἁρμόδιος εἰσαγγελεὺς νὰ ἐξετάσῃ τὸν κ. Λεβίδην περὶ τῆς ἀληθείας τῶν κατὰ τὴν παρελθοῦσαν συνεδρίασιν γενομένων εἰκονικῶς εἴς τινα τῶν Βουλευτῶν προσάψεων (1), διὰ νὰ τιμωρηθῇ μὲν ὁ Βουλευτὴς οὗτος, ἂν αὗται ἐπαληθεύσωσι, νὰ ἀποδειχθῇ δ' ἀθῷος ἂν ὦσι πραγματικῶς προσάψεις· καὶ νὰ ἀπαγορευθῇ ἐφ' ὡρισμένον χρόνον ἡ εἰς τὸ θεωρεῖον εἴσοδος αὐτοῦ· διότι οὗτος διὰ συμβολικῶν παραστάσεων, καὶ διὰ λέξεων πολλάκις, ἐτάραξεν τὰς συνεδριάσεις τῆς Βουλῆς, ἐπιδοκιμάζων καὶ ἀποδοκιμάζων τὰ ὑπὸ τῶν Βουλευτῶν λεγόμενα, καὶ διότι ἐξ ἀναλογίας τῆς παρὰ τοῦ κανονισμοῦ ὁριζομένης ἀποβολῆς τοῦ θορυβοῦντος, ἡ Βουλὴ δύναται νὰ ὁρίσῃ τοῦτο ἐφ' ὡρισμένον χρόνον κατὰ τῶν πολλάκις θορυβησάντων, καὶ δυστροπούντων νὰ ὑποβληθῶσιν εἰς τὰς διατάξεις τοῦ κανονισμοῦ.

Κατὰ τῆς δευτέρας προτάσεως, τοῦ ἀγορεύσαντος ἀντελέχθη ἀπὸ ἄλλον ὅτι ἡ παραδοχὴ αὐτῆς ἀντιβαίνει εἰς τὸν κανονισμὸν ἐπιβάλλοντα τὴν ἀποβολὴν διὰ τὴν ὡρισμένην ταραχὴν ἐνῷ ὅλαι αἱ ταραχαὶ καὶ ἐπιδοκιμασίαι τῶν ἐν τοῖς θεωρείοις δύνανται ἀρκούντως νὰ προληφθῶσιν ἐκ τῆς διατάξεως ταύτης τοῦ Κανονισμοῦ καὶ διὰ τῆς ἀποβολῆς αὐτῶν κατὰ μόνην τὴν συνεδρίασιν ἐκείνην καθ' ἣν αὗται συμβῶσιν.

(1) Αἱ ἐφημερίδες τῆς ἱστορουμένης περιόδου δὲν ἦσαν ἡμερήσιαι. Ἐξεδίδοντο δὶς καὶ ἀργότερον τετράκις τῆς ἑβδομάδος.

(1) Ἐσημείωνε εἰς ἓν τῶν χειρογράφων του φράσεις προσβλητικὰς δι' αὐτόν, τὰς ὁποίας ἐνεφάνιζεν ἐπιδεικτικῶς.

Ἐφημεριδογράφοι

Ἕτερος τῶν Βουλευτῶν ὑπεστήριξε τὰς προτάσεις ταύτας, εἰπὼν ὅτι τινὲς τῶν ἐφημεριδογράφων πολλάκις ἐξετράπησαν τῆς εὐσχημοσύνης, διαφόρους προσάψαντες συκοφαντίας καὶ πολλαχῶς ἐξυβρίσαντες τοὺς Βουλευτάς· διὰ τοῦτο πρέπει νὰ ἐνεργηθῇ ὅ,τι δύναται νὰ ἀνακαλύψῃ τὴν ἀλήθειαν ἀπέναντι τοιούτων προσάψεων, ἢ νὰ περιορίσῃ αὐτοὺς διὰ νὰ μὴ συκοφαντῶσι πρόσωπα, τῶν ὁποίων ἡ ἠθικὴ διαγωγὴ ἀπεδείχθη διὰ πολυχρονίου ὑπηρεσίας, καὶ μάλιστα ἐκεῖνοι οἵτινες μακρὰν ὄντες κατὰ τὸν ἀγῶνα ἦλθον μετ' αὐτόν, θερίζοντες τοὺς καρποὺς ἐκείνων, οἱ ὁποῖοι ὑπέφερον τὰ δεινὰ τοῦ ἀγῶνος καὶ τοὺς ὁποίους καίτοι παραγκωνισθέντας ἐπὶ δεκαετίαν καὶ ζῶντας διὰ τῶν ἱδρώτων, ὑβρίζουσι μὴ ἀνεχόμενοι καὶ ὡς Βουλευτάς.

Καὶ ἄλλος παρετήρησεν ὅτι ἡ παραδοχὴ τῆς δευτέρας προτάσεως τοῦ Βουλευτοῦ δὲν δύναται νὰ ὀνομασθῇ παρὰ μόνον ἀπόφασις τῆς Βουλῆς· διότι αὕτη κατὰ τὸν Κανονισμὸν δὲν δύναται νὰ ἐκπληρώσῃ δικαστικὰ καθήκοντα καὶ νὰ ἐκδώσῃ ἀποφάσεις καταψηφιστικάς. Καὶ κατὰ τούτου ὁ προτείνας ἀντέλεξεν ὅτι ἐκ τῶν θορύβων καὶ προσάψεων τούτων τοῦ Λεβίδου καὶ ἐκ τῆς προτέρας τινων ἐξ αὐτῶν διαγωγῆς, συνάγεται ὅτι ζωηρὸν πνεῦμα πρὸς καταστροφὴν ὑπαγορεύει πάντα ταῦτα· ἡ πρώτη πρότασίς μου ἐγένετο ὄχι πρὸς ποινὴν τοῦ θορυβήσαντος, ἀλλὰ πρὸς ἀνακάλυψιν τῆς ἀληθείας τῶν προσάψεων τούτων, διὰ νὰ ἀποδειχθῇ ἡ ἀθωότης, ἢ τουναντίον τοῦ προσβληθέντος Βουλευτοῦ, ἡ δὲ δευτέρα, πρὸς ποινὴν τοῦ θορυβήσαντος καθ' ὅσον αἱ προσβολαὶ αὗται ἀπευθύνονται κατὰ τοῦ Ἔθνους ὅλου, τὸ ὁποῖον ὀφείλομεν νὰ ἱκανοποιήσωμεν· ἡ παραδοχή της εἶναι ἐντὸς τοῦ Κανονισμοῦ, διότι οὗτος δὲν ἠδύνατο νὰ πρoλάβῃ (1) ὡρισμένας τοιαύτας περιστάσεις, καὶ διὰ τοῦτο δύναται ἐξ ἀναλογίας νὰ ἐφαρμοσθῇ τοῦτο.

Μετὰ τὸν Βουλευτὴν δὲ Σπετσῶν, παρατηρήσαντα ὅτι ὁ εἰσαγγελεὺς τῶν πρωτοδικῶν καὶ ἄνευ προσκλήσεως ἐπελήφθη, ὡς νομίζει τῆς ὑποθέσεως μ' ὅλον ὅτι καὶ αὐτὸς θέλει τὸν προσκαλέσει πρὸς τοῦτο, καὶ ὅτι ἡ δευτέρα πρότασις διὰ νὰ παραδεχθῇ ἔπρεπε νὰ ὑπάρχῃ νόμος ὁρίζων τὰς ποινάς, καὶ διαδικασία ὡρισμένη, ὑπεστήριξαν ἄλλοι τὴν πρότασιν ταύτην, ἐκθέσαντες τὴν θορυβώδη καὶ ἀπρεπῆ τοῦ προμνησθέντος Λεβίδου διαγωγὴν καὶ κατὰ τὸ παρελθόν.

Πρὸ τῆς γεγονυίας πράξεως

Μετὰ ταῦτα ἄλλος ὑπὲρ τοῦ Κανονισμοῦ παρετήρησεν ὅτι ἡ ἀκριβὴς αὐτοῦ ἐφαρμογὴ δύναται ἀρκούντως νὰ περιορίσῃ τὰς τοιαύτας ταραχὰς διὰ τῆς ἀποβολῆς τοῦ ἀσχημονοῦντος ἢ θορυβοῦντος, καὶ διὰ τῆς ἐπαναλήψεως τῆς ἀποβολῆς, ἐὰν αἱ ἀσχημοσῦναι αὗται ἐπαναληφθῶσι. Καὶ ἄλλος προσέθηκεν ὅτι διὰ μὲν τὴν πρώτην πρότασιν διὰ νὰ ἐπιληφθῇ ὁ εἰσαγγελεύς, εἶναι ἀνάγκη νὰ γίνῃ καὶ ἔκκλησις παρὰ τοῦ προσβληθέντος βουλευτοῦ· διότι πρὸ τοῦ 1837 ἀπητεῖτο τοιαύτη καὶ ἀπὸ τὰ μέλη τῶν δικαστικῶν καὶ πολιτικῶν σωμάτων, καὶ ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν, ὁσάκις προσεβάλλετο, ὁ δὲ κατὰ τὸ 1837 ἐκδοθεὶς νόμος ἀπαλλάττων τῆς ἀνάγκης αὐτῆς τὴν δημόσιον ὑπηρεσίαν διὰ τὰς προσβολὰς τῆς Κυβερνήσεως καὶ τῶν ὑπαλλήλων, οὐδαμῶς περὶ τῶν Βουλευτῶν ὡμίλησε, καὶ δύναται νὰ συζητηθῇ ἂν εἰς αὐτὸν περιλαμβάνωνται καὶ οἱ καθ' ἑνὸς τῶν Βουλευτῶν προσβολαί. Διὰ δὲ τὴν δευτέραν, αὕτη εἶναι ἐκτὸς τοῦ νόμου, διότι πρὸς τοῦτο πρέπει νὰ ὑπάρξῃ νόμος μάλιστα δημοσιευόμενος πρὸ τῆς γενομένης πράξεως· ἂν δὲ ἐπροτάθη αὕτη εἰς ἀστυνομικὸν μέτρον διὰ νὰ προλαμβάνωνται τοιαῦται σκηναί, πάλιν δὲν πρέπει νὰ παραδεχθῇ, διότι ὁ Κανονισμὸς ὥρισεν ἄλλα ἀστυνομικὰ μέτρα ἐν ταῖς ὁμοίαις περιπτώσεσι, διὰ νὰ ἀποφύγωμεν, ὅ,τι ἐγένετο, ἂν καὶ ἐκτάκτως, ἐν Γαλλίᾳ καθ' ἣν ἀπεβλήθη τῆς Βουλῆς Βουλευτὴς κατενεχθεὶς κατὰ τῆς Ὑπουργικῆς μερίδος, καὶ τὴν ἐκ ταύτης μεταμέλειαν τῶν ἀποβαλόντων αὐτόν. Ὁ αὐτὸς δὲ ὡς συνήγαγε, νὰ περιορισθῇ ἡ Βουλὴ εἰς τὰς διατάξεις τοῦ Κανονισμοῦ οὐδὲν ἔκτακτον διὰ τοῦτο λαμβάνουσα μέτρον.

Ὁ εἰσαγγελεὺς

Μετά τινα δ' ἄλλον παρατηρήσαντα ὅτι καὶ ἡ πρώτη πρότασις δὲν πρέπει νὰ γίνῃ παραδεκτή, διότι εἶναι ἀπρεπὲς νὰ προκαλέσῃ τοιαύτας ἐξετάσεις ἡ Βουλὴ ἄνευ ἀποτελέσματος καθόσον ὁ πράξας δύναται νὰ δικαιολογηθῇ λογικῶς διὰ τοῦ διϊσχυρισμοῦ ὅτι οὐδόλως προσβάλη τινα προυτίθετο διὰ τυχαίων στοιχείων· καὶ ἡ δευτέρα ἐπίσης, καθόσον ἀντίκειται εἰς τὸν Κανονισμόν, ἡ αὐστηρὰ τοῦ ὁποίου ἐφαρμογὴ δύναται νὰ προλάβῃ τοῦ λοιποῦ πᾶν τοιοῦτον ἀτόπημα. Ὁ προτείνας λαβὼν τὸν λόγον εἶπεν, ὅτι τὴν μὲν πρώτην πρότασιν ἀπηύθυνε διὰ νὰ ἐπιδείξῃ τὸ θάρρος τὸ ὁποῖον ἔχει διὰ τὴν ἀνάδειξιν τῆς ἀληθείας ἢ τοῦ ψεύδους, τῶν προσάψεων τούτων, τὴν δὲ δευτέραν, διὰ νὰ τιμωρηθῇ ὁ θορυβήσας, μ' ὅλον ὅτι ἐὰν ἡ Βουλὴ ἀποδοκιμάζῃ τὴν διαγωγὴν τούτου, δύναται καὶ νὰ ἀνακαλέσῃ αὐτήν, διὰ νὰ ἐπιδείξῃ ὅτι οὐδὲν πρὸς ταύτην τὸν προέτρεψε συμφέρον.

Ἡ Βουλὴ ἀκολούθως ἀποδοκιμάζουσα ταύτην ἀπεφάνθη δι' ἀναστάσεως ὑπὲρ τῆς πρώτης προτάσεως, διὰ νὰ προσκαλεσθῇ δηλονότι ὁ εἰσαγγελεὺς νὰ ἐξετάσῃ τὴν ἀλήθειαν τῶν γενομένων τούτων προσάψεων.

---

(1) Νὰ προβλέψῃ

ΕΚΛΟΓΙΚΟΣ ΝΟΜΟΣ

Αἱ συζητήσεις διὰ τὰς ὑπερβασίας τῶν κυβερνητικῶν ὀργάνων κατὰ τὰς ἐκλογὰς τοῦ 1844, δὲν εἶναι βεβαίως μόνον αὐταὶ τὰς ὁποίας γράφομεν εἰς τὸ σχετικὸν κεφάλαιον. Ἀπησχόλησαν τὴν Βουλὴν εἰς πάρα πολλὰς συνεδριάσεις κατὰ τὰς ὁποίας ἐξηλέγχοντο αἱ ἐκλογαὶ κατὰ περιφερείας, ἠκυρώθη δὲ τότε καὶ ἡ ἐκλογὴ Καρύστου. Κανονικῶς θὰ ἔπρεπε νὰ ἀκυρωθῆ ἡ ἐκλογὴ καὶ πολλῶν ἄλλων περιφερειῶν, ἀλλὰ ἐπεκράτησε πνεῦμα συντηρητικότητος, καὶ ἡ τάσις νὰ ἀποκλεισθῆ ἐπανάλειψις παρομοίων ὑπερβασιῶν διὰ τροποποιήσεως τοῦ ἐκλογικοῦ νόμου ὡς πρὸς τὰς διατάξεις τῆς συντάξεως τῶν ἐκλογικῶν καταλόγων καὶ τοῦ τρόπου διεξαγωγῆς τῆς ἐκλογῆς, ὡς καὶ τῆς διαλογῆς τῶν ἀποτελεσμάτων της.

Ἡ βελτίωσις ὅμως ἐπῆλθεν βραδέως, ἀφοῦ «παρενεβλήθησαν» καὶ ἄλλαι ἐκλογαὶ κατὰ τὰς ὁποίας παρετηρήθησαν αὐθαιρεσίαι καὶ ὑπερβασίαι.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 25ης ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1845

Ὁ προτείνας βουλευτὴς πρὶν ἢ ἔτι προχωρήσῃ εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῆς προτάσεως, παρετήρησεν ὅτι διὰ τῆς προτεινομένης διορθώσεως τοῦ περὶ ἐκλογῆς Νόμου δὲν ἐννόησε νὰ προσβάλλῃ ποσῶς τὰς ἀρχὰς τοῦ Νόμου, α) περὶ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν Βουλευτῶν, προερχομένου κατ' ἀναλογίαν τῆς τεθείσης βάσεως τοῦ πληθυσμοῦ τῶν ἑλληνικῶν περιφερειῶν καὶ β) περὶ τοῦ συστήματος τῆς ἀμέσου ἐκλογῆς. Ἀκολούθως προχωρῶν εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῆς προτάσεώς του, ἐξέθηκεν ὅτι κατὰ τὴν σύνταξιν τοῦ προκειμένου ἐκλογικοῦ νόμου εἰς τὴν Ἐθνοσυνέλευσιν, πάντες ὡμολόγησαν, τὸ πνεῦμα ἐν γένει τῆς Συνελεύσεως ἦτον ὅτι, αἱ τεθεῖσαι ὑπ' αὐτοῦ διατάξεις καὶ ὅροι δὲν ἦσαν ἀρκετοὶ πρὸς τελείαν ἐξασφάλισιν τῆς πλήρους ἐνεργείας τοῦ ἐκλεκτικοῦ δικαιώματος, καὶ ὅτι ὁ Νόμος οὗτος ὡρίσθη κυρίως διὰ τὰς πρώτας βουλευτικὰς ἐκλογάς. Αὕτη δὲ ἡ κατὰ τὰς παρελθούσας ἐκλογὰς ἐφαρμογή του ἀνέδειξεν εἰς πάντας πλημμελεῖς πολλὰς αὐτοῦ διατάξεις.

Ἱερεῖς καὶ δήμαρχοι

Α) Πάντες τότε ἐπείσθησαν ὅτι εἰς τὴν σύνταξιν τῶν ἐκλογικῶν καταλόγων ἡ σύμπραξις τῶν ἱερέων καὶ ἡ ὑπογραφὴ αὐτῶν παρεῖχε τὰς ἀναγκαίας ἐγγυήσεις ἡ δὲ πεῖρα ἀπέδειξεν ὅτι εἰς τὴν σύνταξιν τῶν καταλόγων ἔλαβον χώραν ἄπειροι καταχρήσεις ἐκ μέρους αὐτῶν διὰ τῆς ἐγγραφῆς μὴ ἐχόντων τὰ προσόντα τοῦ ἐκλέγειν καὶ τῆς παραλείψεως ἱκανῶν πρὸς τοῦτο· καὶ αὐτοὶ δὲ οἱ δήμαρχοι δὲν ἐφάνησαν ἀνώτεροι τῶν καταχρήσεων τούτων, τοσούτῳ μᾶλλον καθόσον ἐπὶ τῶν τοιούτων καταχρήσεων δὲν ὡρίσθη ποινὴ οὔτε διὰ τοὺς ἱερεῖς οὔτε διὰ τοὺς δημάρχους.

Β) Εἰς τὴν ἐξέλεγξιν τῶν καταλόγων αἱ δημοτικαὶ ἀρχαὶ κατὰ τὸν νόμον περιεπλέχθησαν διὰ τῆς κληρώσεως εἰς ἄλλας τὰς ἐπιτροπὰς εἰς τρόπον ὥστε ἡ ἐπὶ τῶν ἐκλογικῶν πράξεων ἐποπτεία τῆς δημοτικῆς ἀρχῆς κατεστράφη, καταστασθείσης δικαστοῦ τῶν ἰδίων αὐτῆς πράξεων. Αἱ ἐπὶ τῆς παραδοχῆς τῶν ἐνστάσεων ἐπιτροπαὶ ἑκουσίως παρέλειπον νὰ καταχωρήσωσιν αὐτὰς εἰς τὰ κρατούμενα πρωτόκολλα, μὴ ὑπάρχοντος οὐδενὸς εἰς τὸν Νόμον ἐλέγχου, τῆς καταχρήσεως ταύτης. Πολλὰ ὁρκωτικὰ δικαστήρια αὐθαιρέτως καὶ ἄνευ λόγου ἐξήλειφον ἀπὸ τοὺς καταλόγους τοὺς ἔχοντας τὰ πρὸς τὸ ἐκλέγειν ἀπαιτούμενα προσόντα καὶ ἐξ ἐναντίας ἐπρόσθετον τοὺς ἀνικάνους πρὸς τοῦτο, διότι οὐδεμία ποινὴ ἢ ἔφεσις κατὰ τῶν παραβιάσεων τούτων ἐτέθη.

Ἡ ψηφοφορία

Γ΄) Κατὰ τὴν ψηφοφορίαν ἄλλαι αὐθαιρεσίαι ἔλαβον χώραν· αἱ ἐπὶ τῆς ψηφοφορίας ἐπιτροπαὶ αὐθαιρέτως διεύθυνον καὶ διώκουν τὰ πάντα, ἀποκλείσασαι ἀπὸ τὴν ψηφοφορίαν τὴν δημοσιότητα καὶ εἴτε ἐν κρυπτῷ καὶ παραβύστῳ μεταφέρουσαι τὰς κάλπας, ὄχι ὅπου ἡ ἀνάγκη τῆς ἀσφαλείας ἀλλ' εἰς μέρη ὅπου ἐπαρουσιάζετο πλειοτέρα εὐκολία πρὸς ἐπίτευξιν νοθεύσεως καὶ ἄλλων σκοπῶν, ἔπραξαν μετὰ τῶν οἰκείων των μύρια ἐγκλήματα. Ὁ τρόπος δ' οὗτος ἐπροκάλεσεν τὴν ἀνάγκην τοῦ νὰ λάβει μέρος ἔνοπλος δύναμις καὶ νὰ ἐπισυμβῶσι μάλιστα ἄλλα κατὰ τὰς ψηφοφορίας ἀτοπήματα.

Διαλογὴ

Δ΄) Εἰς τὴν διαλογὴν τῶν ψήφων ἄλλαι αὐθαιρεσίαι ἐπίσης συνέβησαν, διότι ἡ πλειονοψηφία τῶν ἐφορευσασῶν ἐπιτροπῶν, μὴ ἔχουσα οὐδὲν πρόσκομμα εἰς τὰς κομματικὰς προσπαθείας της, οὐδὲ κἂν ἐσυγχώρει τὴν καταχώρησιν τῶν διδομένων ἐνστάσεων, οἱ δὲ Διοικηταὶ παραλόγως καὶ ἀποινὶ ἀρνοῦντο τὴν συμμετοχήν των εἰς τὴν τάξιν τῆς διαλογῆς ἢ τὴν ἔκδοσιν τῶν εἰδοποιητηρίων ἐγγράφων καὶ τὴν κήρυξιν τοῦ ἀποτελέσματος τῆς ἐκλογῆς .

Ὅτι τῶν πλημμελημάτων τούτων τοῦ Νόμου, παρὰ πάντων ὁμολογουμένων καὶ καταστρεφόντων τὴν ὕπαρξιν τῆς ἀληθοῦς πλειοψηφίας τοῦ ἔθνους ὀφείλει ἡ Βουλὴ νὰ ἐπιφέρῃ τὴν διόρθωσιν, ὁρίζουσα μεθ' ὡρίμου σκέψεως τὰς ἀναγκαίας διατάξεις εἰς τὴν σύνταξιν τῶν καταλόγων, τὴν ἐξέλεγξιν αὐτῶν καὶ ἐκδίκασιν τῶν παραπόνων, εἰς τὴν ψηφοφορίαν καὶ τὴν διαλογὴν τῶν ψήφων καὶ εἰς τὴν κή-

ρυξιν τοῦ ἀποτελέσματος τῆς ψηφοφορίας· ὅτι διὰ ταῦτα ἐνόμισεν ἀναγκαίαν τὴν περὶ διορθώσεως τοῦ Νόμου πρότασιν.

Ἰδίως δὲ ὡς πρὸς τὴν ἔγγραφόν του πρότασιν, περιέχουσαν μόνον τὴν ἀρχὴν τῆς διορθώσεως τοῦ Νόμου καὶ μὴ ὁρίζουσάν τι ὡς πρὸς τὰ καθέκαστα, παρετήρησεν ὅτι δὲν συνέταξε σχέδιον Νόμου, διότι τὸ ἀντικείμενον τοῦτο εἶναι μέγιστον καὶ δυσχερές, καὶ δὲν ἠθέλησε νὰ ἀναλάβῃ αὐτό, στηριζόμενος εἰς μόνας τὰς γνώσεις του· ὅτι ὕλη περὶ τούτου ἄπειρος εὑρίσκεται εἰς τὰς ἐξελέγξεις τῶν Βουλευτικῶν ἐκλογῶν, τὴν ὁποίαν συλλέγουσα ἡ ἐκλεχθησομένη Ἐπιτροπή, θέλει συντάξει ἔκθεσιν καὶ Νομοσχέδιον· ὅτι ἡ ἐκλογὴ τῆ Ἐπιτροπῆς ταύτης κάλλιον νὰ ἐνεργηθῇ ἀπ' εὐθείας ἀπὸ τὴν Βουλήν, ἂν αὕτη ἐγκρίνῃ, διὰ νὰ συνέλθωσιν ἐπὶ τοῦ δυσχεροῦς τούτου ἔργου πρόσωπα εἰδικὰς γνώσεις ἔχοντα.

Συγκεκριμένα

Ἐνῷ δὲ ἐπρόκειτο ἡ συζήτησις τῆς προτάσεως ταύτης ὑποστηριζομένης καὶ παρὰ πολλῶν ἄλλων Βουλευτῶν, παρετηρήθη ὅτι διὰ νὰ κατορθωθῇ ὁ ὑπαγορεύσας αὐτὴν σκοπός, ἔπρεπε νὰ μὴ περιορίζηται ἡ πρότασις μόνον εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς διορθώσεως τοῦ ἐκλογικοῦ νόμου ἀλλὰ νὰ περιλαμβάνῃ καὶ τὸ σύνολον καὶ τὰ καθέκαστα τῆς ἀρχῆς διότι τοιουτοτρόπως δὲν θέλει εἶσθαι εἰς κατάστασιν ἡ Βουλὴ μὴ ἔχουσα ὑπ' ὄψιν Νομοσχέδιον, νὰ γνωρίσῃ τὰς πλημμελεῖς τοῦ Νόμου διατάξεις, ὅπως ἤδη παρουσιάζεται ἡ πρότασις καθίσταται ἀδύνατος ἡ συζήτησις αὐτῆς καὶ ἡ ἐκπλήρωσις τῶν ἀπὸ τὸ ἄρθρ. 47 τοῦ κανονισμοῦ διατασσομένων.

Ἀντιπαρετηρήθη δὲ ὅτι οἱ Βουλευταὶ ὡς ἐκ τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ περὶ ἐκλογῆς Νόμου εἰς τὰς γενομένας ἐκλογάς, εἶναι εἰς κατάστασιν νὰ ἐκτιμήσωσιν κάλλιστα τὴν περὶ διορθώσεως τοῦ Νόμου ἀρχὴν τῆς προτάσεως, ὡς πρὸς τὰ καθέκαστα δὲ αὐτὸς ὁ μεταρρυθμιθησόμενος Νόμος ἀποτελεῖ τὸ Νομοσχέδιον ἐφ' οὗ θέλουν γίνει αἱ διορθήσεις· ἑπομένως ἐπροτάθη νὰ ἐνεργηθῶσιν ἤδη τὰ παρὰ τοῦ κανονισμοῦ ἀπαιτούμενα νὰ διευθυνθῇ ἡ πρότασις εἰς τὰ τμήματα, νὰ διορισθῶσιν οἱ εἰσηγηταὶ οὗτοι δέ, ἔχοντες τὰς γνώμας τῶν τμημάτων ἐπὶ τῶν καθ' ἕκαστα διορθώσεων τοῦ νόμου συντάξωσι τὴν ἔκθεσιν περὶ τούτων· ὅτι εἶναι ἀναγκαῖον νὰ ἀποπερατωθῇ εἰς τὴν παροῦσαν σύνοδον ἡ διόρθωσις αὕτη τοῦ Νόμου, διότι οἱ Βουλευταί, ἔχοντες ἐκ τῶν ἐκλογῶν προσφάτους εἰς τὴν μνήμην των τὰς ἐλλείψεις αὐτοῦ, θέλουν καταστήσει τελειότερον ἤδη τὸ ἔργον.

Ἐνταῦθα ἡ συζήτησις περιεστράφη περὶ τοῦ τρόπου τῆς συστάσεως τῆς Ἐπιτροπῆς διὰ τὴν σύνταξιν τῆς ἐκθέσεως καὶ τοῦ Νομοσχεδίου.

Ἡ σωτηρία τοῦ Ἔθνους

Ὁ καταλληλότερος περὶ ἐκλογῆς Βουλευτῶν Νόμος ἐξέθηκέ τις, εἶναι ἡ σωτηρία τοῦ Ἔθνους, διότι ἐκ τῶν νομίμων ἐκλογῶν καὶ τῆς ἐκ τούτων ἀληθοῦς πλειοψηφίας τῆς ἐθνικῆς θελήσεως κρέμαται τῶν ἀληθῶν συμφερόντων τοῦ ἔθνους ἡ ἐκπλήρωσις καὶ ἡ ἐφαρμογὴ καὶ παγίωσις τοῦ Συντάγματος. Προκειμένου δὲ περὶ τοιούτου ἀντικειμένου, δὲν πρέπει οὐδὲ στιγμὴ νὰ ἀναβάλληται τῆς δοθείσης προτάσεως ἡ πραγματοποίησις, διότι ὁ ἐνυπάρχων ἐκλογικὸς Νόμος δίδει χώραν καὶ εἰς τὴν ἐξουσίαν καὶ εἰς τοὺς θηρεύοντας ἐπιτυχίαν εἰς τὰς ἐκλογὰς ἀπείρων καταχρήσεων κατὰ τῶν ἐκλεκτικῶν δικαιωμάτων· ὅτι καταλληλοτέρα πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον εἶναι ἡ ἀπ' εὐθείας ἀπὸ τὴν Βουλὴν ἐκλογὴ ἐπιτροπῆς διὰ τὴν σύνταξιν τοῦ συνόλου τοῦ Νομοσχεδίου διότι ἀπαιτοῦνται πρὸς τοῦτο εἰδικαὶ ἱκανότητες αἵτινες ἐκ τῆς τοιαύτης ἐκλογῆς δύνανται μᾶλλον νὰ προέλθωσιν.

Δὲν εὗρε

Ἐρρέθη ὑπὸ τοῦ προτείναντος ὅτι ὁ Νόμος οὗτος ἀναγνωρίζεται ὡς πλημμελής, ἐν τούτοις εὑρέθησαν καὶ τινες ὑπὲρ αὐτοῦ ὡς συμφέροντος δῆθεν εἰς τὴν ἐξουσίαν πρὸς τιμὴν δ' αὐτῆς τῆς ἐξουσίας, καὶ ἀπὸ εἰλικρίνειαν πρὸς τὰ συμφέροντα τῆς πατρίδος κινούμενος, ἐπρότεινε τὴν διόρθωσιν διὰ νὰ ἀφαιρεθῇ ἀπὸ τὰς χεῖρας τῆς ἐξουσίας τὸ ἐλαστικὸν τοῦτο τῆς αὐθαιρεσίας ὄργανον. Ὅτι αἱ προταθεῖσαι δυσκολίαι εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῶν διατάξεων τοῦ κανονισμοῦ διὰ τὴν συζήτησιν τῆς προτάσεως προέρχονται ἐξ αὐτῆς τῆς δυσχερείας τοῦ ἔργου, τὸ ὁποῖον διὰ τοῦτο δὲν ἠθέλησε νὰ ἀναδεχθῇ μόνος, οὐδ' ἠδυνήθη νὰ τὸ ἐκτελέσῃ διὰ τῆς συνδρομῆς καὶ ἄλλων, τὴν ὁποίαν ἐζήτησεν, ἀλλὰ δὲν εὗρεν. Ὅτι ἡ πρότασίς του ὡς ἐπαρουσιάσθη περιλαμβάνει τὴν ἀρχὴν καὶ τὸ σύνολον καὶ ἡ μὲν ἀρχὴ συνίσταται εἰς τὴν ἀνάγκην τῆς μεταρρυθμίσεως, τὸ δὲ σύνολον συνίσταται εἰς τὸν διορισμὸν ἀπ' εὐθείας ἀπὸ τὴν Βουλὴν Ἐπιτροπῆς, ἥτις λαμβάνουσα ὑπ' ὄψιν τὴν ἐνυπάρχουσαν ἐκ τῶν ἐκλογικῶν ἐξελέγξεων ὕλην νὰ ἐπιφέρῃ σχέδιον, περιέχον τὰς ἀναγκαίας τοῦ Νόμου διορθώσεις.

Κατὰ τῆς ἀπ' εὐθείας ἀπὸ τὴν Βουλὴν ἐκλογῆς Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τούτῳ ἐγένετο ὑπὸ πολλῶν ἡ παρατήρησις, ὅτι τοιαύτη ἐκλογὴ προβλεπομένη ἀπὸ τὸν κανονισμὸν ἀντίκειται εἰς αὐτόν.

Συνομολογοῦν πάντες

Ἀντιπαρετηρήθη δὲ παρὰ τοῦ προτείνοντος καὶ παρ' ἄλλων ὅτι ἡ τοιαύτη ἐκλογὴ τῆς ἐπιτροπῆς δὲν ἀπαγορεύεται ἀπὸ τὸν κανονισμόν, διότι διὰ τῆς ἐκλογῆς ταύτης δὲν πρόκειται νὰ ἐνεργηθῇ τι ἐναντίον διατάξεως τοῦ κανονισμοῦ, ὅστις δὲν προεῖδε τοιαύτην περίπτωσιν καθ' ἣν εἶναι ἄφευκτος ἀνάγκη τῆς ἐκλογῆς τοιαύτης ἐπιτροπῆς πρὸς συζήτησιν τῆς γενομένης προτάσεως. Ὅτι κατὰ τὸν κανονισμόν, τότε μόνον διευθύνονται εἰς τὰ τμήματα προτάσεις, ὅταν αὗται εἶναι πλήρεις, συνοδευόμεναι ἀπὸ σχέδιον τοῦ προτιθεμένου Νόμου, διότι τότε ἡ συζήτησις εἰς τὰ τμήματα δὲν παρέχει οὐδεμίαν δυσκολίαν, καὶ τὸ ἔργον ἀποπερατοῦται κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον. Ἀλλ' ἡ προκειμένη πρότασις δὲν εἶναι τοιαύτη, διότι τὴν σύνταξιν τοιούτου Νομοσχεδίου ἀφορᾷ. Ὅτι ἄνευ τῆς ἐκλογῆς τοιαύτης Ἐπιτροπῆς καθίσταται ἀδύνατος ἡ συζήτησις τῆς προτάσεως καὶ ἡ ἀνάγκη τῆς μεταρρυθμίσεως τοῦ Νόμου, τὴν ὁποίαν πάντες ἀναγνωρίζουσι συνομολογοῦντες συγχρόνως καὶ τὰς δυσχερείας τοῦ ἔργου.

Εἰδήμονες

Ἐπροτάθη ὑπὸ τῶν διϊσχυριζομένων ὅτι ἡ ἀπ' εὐθείας ἐκλογὴ τῆς ἐπιτροπῆς ἀντίκειται εἰς τὸν Κανονισμόν, διὰ τὸν λόγον ὅτι ὁ Κανονισμὸς δὲν περιέχει διάταξιν ἀφορῶσαν τοιαύτην ἐκλογὴν ἐπιτροπῆς, ἀλλὰ μάλιστα ὁρίζει ρη-

τῶς τὴν διὰ τῶν τμημάτων εἰσηγητικὴν ἐπιτροπήν ἐφ' ὅλων τῶν προτάσεων· ὅτι εἶναι προτιμότερον διὰ νὰ μὴ παραβιασθῇ ὁ Κανονισμός, συγχρόνως δὲ νὰ καταστῇ δυνατὴ ἡ παραπομπὴ εἰς τὰ τμήματα τῆς προτάσεως πρὸς συζήτησιν νὰ συνέλθωσι τινες τῶν εἰδημόνων ἐπὶ τούτῳ Βουλευτῶν μετὰ τοῦ προτείναντος καὶ νὰ συντάξωσι σύμφωνα μὲ τὴν προταθεῖσαν ἀρχὴν τῆς μεταρρυθμίσεως τοῦ Νόμου Νομοσχέδιον, τὸ ὁποῖον νὰ καθυποβληθῇ εἰς τὴν Βουλήν, νὰ διευθυνθῇ εἰς τὰ τμήματα καὶ νὰ ἐνεργηθῶσιν οὕτω τὰ τοῦ Κανονισμοῦ.

Ἀντελέχθη δὲ εἰς τὴν πρότασιν ταύτην, ὅτι τοιουτοτρόπως μὴ ἐπιβαλλομένης εἰς τοὺς τοιούτους ρητῆς ὑποχρεώσεως, θέλει κατασταθῇ ἀδύνατος ἡ πραγματοποίησις τῆς τόσον ἀναγκαίας μεταρρυθμίσεως τοῦ Νόμου, καὶ θέλει ματαιωθῇ ὁ σκοπὸς τῆς προτάσεως· ὅτι σιωπῶντος ἐπὶ τοιαύτης περιπτώσεως τοῦ Κανονισμοῦ, πρέπει νὰ ὁδηγηθῇ ἡ Βουλὴ κατ' ἀναλογίαν ἄλλων περιπτώσεων ὁμοίων, ἐκπληροῦσα ἅπαξ μόνον ἐπὶ τῆς προκειμένης προτάσεως τοιοῦτον εἶδος ἐκλογῆς ἐπιτροπῆς.

«Ἐπιτροπή» - «Τμήματα»

Πολλῶν δ' ἔτι ὑπὲρ καὶ κατὰ λεχθέντων μετὰ μακρὰν συζήτησιν ἐκηρύχθη περαιωμένη αὕτη, καὶ ἐτέθη ὑπὸ τοῦ Προέδρου τὸ ζήτημα οὕτως: «παραδέχεται ἡ Βουλὴ τὴν ἀπ' εὐθείας ἀπὸ αὐτὴν ἐκλογὴν ἐπιτροπῆς διὰ τὴν σύνταξιν Νομοσχεδίου, κατὰ τὴν ἀρχὴν τῆς προτάσεως, ἢ θέλει νὰ διευθυνθῇ ἡ πρότασις εἰς τὰ τμήματα». Πρὸς διάκρισιν δὲ τῶν ψήφων, εἶπεν ὁ παραδεχόμενος τὴν ἀπ' εὐθείας ἐκλογὴν τῆς ἐπιτροπῆς νὰ ἀπαντᾷ ἐρωτώμενος «ἐπιτροπή», ὁ δὲ θέλων τὴν εἰς τὰ τμήματα παραπομπὴν νὰ ἀπαντᾷ «τμήματα».

Γενομένης ψηφοφορίας δι' ὀνομαστικῆς κλήσεως, τὴν ὁποίαν ἐζήτησαν πλέον τῶν δέκα Βουλευτῶν ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ψηφολεκτῶν Κ.Κ. Σ.Χ. Στεφανοπούλου καὶ Καραγιαννοπούλου παρεδέχθη τὸ πρῶτον διὰ ψήφων τεσσαράκοντα πρὸς τριάκοντα κατὰ τὸ ὧδε προσηρτημένον πρωτόκολλον τῆς ψηφοφορίας.

ΕΜΠΟΡΙΑ ΒΔΕΛΛΩΝ

Ἡ χρησιμοποίησις βδελλῶν διὰ θεραπευτικοὺς σκοποὺς ἀκόμα καὶ σήμερον δὲν εἶναι κάτι τὸ ἄγνωστον διὰ τὴν ὕπαιθρον ἰδίως. Ἀλλὰ κατὰ τὴν ἱστορουμένην ἐποχὴν ἡ χρῆσις τῶν «ἐπωφελῶν ζωϋφίων» ἦτο εὐρύτατα διαδεδομένη, ἐξήγοντο δὲ καὶ εἰς ἄλλας χώρας τὴν «ὅμορον ἐπικράτειαν», ἰδίως καὶ ἀπησχόλησαν τὸ Κοινοβούλιον, μὲ τὴν αἴτησιν ἐμπόρου ζητοῦντος νὰ ἀναλάβῃ τὴν ἀποκλειστικὴν ἐμπορίαν των!

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 27ης ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1845

Τα ἐπωφελῆ ζωΰφια

Ε') Ἀνεγνώσθη ἡ ἔκθεσις ἐπὶ τῆς ὑπ' ἀριθ. 674 ἀναφορᾶς τοῦ Κ. Ι. Πριτζίλα, δι' ἧς ἐκθέτει ὅτι αἱ βδέλλαι εἶναι ἐγγὺς νὰ ἐκλείψωσιν ἂν δὲν ληφθῇ πρόνοια νὰ ἐνοικιασθῶσιν αἱ εἰς τὰς λίμνας ὑπολειπόμεναι, μέχρι Μαΐου τὸ βραδύτερον, ὅτε εἶναι εἰς τὸν τοκετόν, ἀναδέχεται δὲ νὰ τὰς ἐνοικιάσῃ αὐτὸς πολυετῶς διὰ συμφωνίας ἢ καὶ διὰ δημοπρασίας, καὶ ἐφ' ἧς ἡ ἐπιτροπὴ σκεφθεῖσα, ὅτι ἡ Κυβέρνησις θέλει σπεύσῃ νὰ προνοήσῃ περὶ τῶν τόσων ἐπωφελῶν τούτων ζωϋφίων διὰ νὰ μὴν ἐλαττωθῶσιν, ὠφεληθῇ δὲ καὶ τὸ δημόσιον, γνωμοδοτεῖ «νὰ παραπεμφθῇ εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν μὲ σύστασιν εἰς τὴν Κυβέρνησιν διὰ τὰ ἀνωτέρω».

Ὁ πληθυσμός αὐτῶν

Ἐπὶ τῆς αἰτήσεως ταύτης παρετηρήθη ὑπό τινων ὅτι ἡ παραδοχὴ αὐτῆς εἶναι ἐπιβλαβὴς καὶ καταστρεπτικὴ εἰς πλείστας ἀπόρους οἰκογενείας, αἵτινες προσπορίζονται τὰ μέσα τοῦ ζῆν διὰ τῆς ἄγρας τῶν βδελλῶν, τὰς ὁποίας ὄχι μόνον δὲν πρέπει νὰ παραδεχθῇ ἡ προτεινομένη κατὰ τὴν γνωμοδότησιν τῆς ἐπιτροπῆς σύστασις τῆς ἀναφορᾶς, ἀλλὰ μάλιστα πρέπει νὰ ἀποφανθῇ ἡ Βουλὴ περὶ τοῦ ἀπαραδέκτου τῆς αἰτήσεως· καὶ παρ' ἄλλου ὅτι ἡ ἄγρα καὶ ἡ θήρα τῶν πτηνῶν καὶ ἄλλων ζώων παρὰ τοῖς πολιτισμένοις ἔθνεσι κανονίζεται συνήθως διὰ Νόμου, ἀπαγορεύοντος τὴν κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ τοκετοῦ αὐτῶν ἄγρευσιν καὶ θήραν καὶ ἐπροτάθη νὰ προκαλεσθῇ περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου Νόμος, εἰς ὃν θέλει ὑπαχθῇ καὶ ἡ ἄγρα τῶν βδελλῶν καὶ κανονισθῇ εἰς τρόπον ὥστε νὰ μὴ ἐλαττωθῇ ὁ πληθυσμὸς αὐτῶν.

Ἐπὶ τῇ παρατηρήσει ἄλλων ὅτι αἱ βδέλλαι ἐξάγονται τοῦ Κράτους ὁλοτελῶς εἰς μεγάλας ποσότητας, καὶ ἕνεκα τῆς μεγάλης ταύτης ἐξαγωγῆς πωλοῦνται εἰς τὰ ἐντὸς τοῦ Κράτους εἰς μεγάλην τιμήν, καὶ ὅτι πρέπει νὰ ἀπαγορευθῇ ἢ μετριασθῇ ἡ ἐξαγωγὴ αὐτῶν, ἀντιπαρετηρήθη παρ' ἄλλων ὅτι ἡ Κυβέρνησις εἶναι εἰς κατάστασιν νὰ γνωρίζῃ λεπτομερῶς τὰ περὶ τούτων, καθὼς καὶ τοῦ περὶ κανονισμοῦ τῆς ἄγρας αὐτῶν διὰ νὰ μὴν ἐκλείψῃ τὸ τόσον ἀναγκαῖον τοῦτον ζωΰφιον. Ὅτι ἡ Κυβέρνησις γνωρίζει νὰ προτείνῃ τὰ περὶ τοῦ ἐπιβληθησομένου ἐπ' αὐτῶν καταλλήλου δασμοῦ, καθὼς καὶ περὶ τῶν ἀναγκαίων μέσων πρὸς τὸν σκοπὸν νὰ ἐλαττωθῇ καὶ ἡ τῶν ἐξοδευμένων ἐντὸς τοῦ Κράτους τιμή· καὶ ὅτι τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν εἶναι εἰς θέσιν νὰ ἐκτιμήσῃ καὶ τὸ περιεχόμενον τῆς ἀναφορᾶς περὶ τῆς πολυετοῦς ἐνοικιάσεως τῆς ἄγρας τῶν βδελλῶν, καὶ ἐπροτάθη διὰ ταῦτα ὅτι πρέπει ἁπλῶς νὰ παραπεμφθῇ ἡ ἀναφορὰ εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν ἄνευ τῆς συστάσεως ἀπὸ τὴν Βουλὴν.

Ἡ Βουλὴ παρεδέχθη τὴν τελευταίαν ταύτην πρότασιν, ἀποφανθεῖσα νὰ διευθυνθῇ ἁπλῶς ἡ ἀναφορὰ εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν ἄνευ τῆς συστάσεως.

Η ΤΥΧΗ ΤΩΝ ΑΓΩΝΙΣΤΩΝ

Ἡ τύχη τῶν ἀγωνιστῶν τοῦ 1821, πολλοὶ τῶν ὁποίων δὲν ἔλαβον οὐδεμίαν ἐνίσχυσιν ἀπὸ τὸ Κράτος, θὰ ἀπασχολῇ τὸ Κοινοβούλιον, μέχρις ὅτου ἐκλείψῃ ἡ γενεὰ των. Μὲ τὸ θέμα ὅμως αὐτὸ θὰ ἀπασχοληθῶμεν περισσότερον εἰς τὸ περὶ ληστοκρατίας κεφάλαιον.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 28ης ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1845

Προβάσης τῆς Βουλῆς ὁ γραμματεὺς ἀνέγνω τὴν αἰτιολογικὴν τῆς προτάσεως ἔκθεσιν τὴν ὁποίαν ὁ προτείνας Βουλευτὴς ἐνεχείρισεν εἰς αὐτόν, ἔχουσαν οὕτως·

«Κύριοι Βουλευταί·

Τὸ Ε΄ ψήφισμα, Κύριοι, ἀρκεῖ νὰ ἀναγνώσῃ τις, ὅσα ἐν προοιμίῳ τούτου ἀναφέρονται ψηφίσματα τῶν προηγηθεισῶν Συνελεύσεων τὴν σπουδαιότητα τῶν ἐκεῖ περιεχομένων λόγων, καὶ θέλει πεισθῇ περὶ τοῦ καθήκοντος, τὸ ὁποῖον ἔχομν νὰ ἐπιταχύνωμεν τὴν σύστασιν τῆς Ἐπιτροπῆς.

Τί λέγει, Κύριοι, τὸ ψήφισμα; Αἰσθανομένη ἡ Ἐθνοσυνέλευσις ἔργον αὐστηρᾶς δικαιοσύνης, νὰ λάβῃ πρόνοιαν ἡ Κυβέρνησις περὶ ὅσων αἱ εἰρημέναι διατάξεις τῶν προλαβουσῶν ἐθνικῶν συνόδων προέβλεψαν καὶ ἀφ' ἑνὸς μὲν νὰ ἐξακριβώσῃ τὰ δικαιώματα τῶν μηκέτι ἀποζημιωθέντων, ἀφ' ἑτέρου νὰ ἐκκαθαρίσῃ ἐκεῖνα τῶν μέχρι τοῦδε ἀποζημιωθέντων, διὰ νὰ ἐξελεχθῇ πᾶσα κατάχρησις λαβοῦσα κατὰ τὸ παρελθὸν χώραν ὡς πρὸς τὰς βαθμολογίας ἢ τὰς διὰ γαιῶν, κτημάτων, χρημάτων ἀποζημιώσεις, ἢ ἄλλαι παραχωρήσεις.

Ψηφίζει:

Ἡ Κυβέρνησις ὀφείλει ὡς πρώτιστον χρέος της νὰ φροντίσῃ περὶ τῆς ὅσον ἔνεστι ταχυτέρας ἐκτελέσεως τῶν εἰρημένων διατάξεων τῶν προλαβουσῶν Ἐθνοσυνελεύσεων, καθ' ὅσον αὗται μέχρι τοῦδε δὲν ἐξετελέσθησαν καὶ νὰ ἐκκαθαρίσῃ κατὰ τὸ δίκαιον τὰς μέχρι τοῦδε δοθείσας ἀποζημιώσεις.

Πρὸς ἐκπλήρωσιν τοῦ ἀνωτέρω ἄρθρου ἡ Κυβέρνησις θέλει διορίσει ἐπιτροπὴν κτλ.

Ἀρκοῦν

Αὐτὰ μόνον ἀρκοῦν, Κύριοι, (1) νὰ σᾶς πε[illegible]μεν πόσην σπουδαιότητα ἔχει τὸ εἰρημένον ψήφισμα κα[illegible] εἶναι τῆς πρώτης ἀνάγκης. Προσθέταμεν δὲ ἡμεῖς τὸν ἀκόλουθον μόνον λόγον· ἡ ἐκτέλεσις τούτου τοῦ ψηφίσματος εἶναι τὸ συμπληρωματικὸν ἔργον τοῦ Συντάγματος τῆς 3 Σεπτεμβρίου 1843. Τὸ Σύνταγμα, τὸ Εὐαγγέλιον τῶν ἐλευθεριῶν μας, τὸ ἐλάβομεν, τὴν ἐλαφρὰν φορολογίαν τοῦ λαοῦ τὴν ἐψηφίσατε σεῖς οἱ Βουλευταὶ προσφάτως μένει τώρα νὰ δικαιωθῶσιν οἱ ἀγωνισταὶ καὶ αἱ χῆραι των καὶ τὰ ὀρφανά των, ἰδοὺ τί περιέχει. Συλλογισθῆτε ὅτι οἱ ἀγωνισταὶ γυμνητεύουν εἰς τὴν ἀγορὰν ψωμοζητοῦντες, χῆραι καὶ ὀρφανὰ τῶν ὑπὲρ Πατρίδος πεσόντων μένουν ἀπροστάτευτα καὶ περιμένουν τὴν σύστασιν τῆς Ἐπιτροπῆς διὰ νὰ λάβωσι τὰ δικαιώματά των διὰ νὰ δυνηθῶσι νὰ ζήσωσι καὶ μ' ὅλα ταῦτα Κύριοι, οὐδεμία φροντὶς ἐλήφθη περὶ τούτων· ἐνῷ ἦτο τῆς πρώτης ἀνάγκης νὰ συστηθῇ ἡ εἰρημένη ἐπιτροπή, ἀκόμη δὲν ἐδυνήθημεν νὰ τὴν ἀπολαύσωμεν, ἕνεκα τῶν πολλῶν ἀσχολιῶν τῆς Κυβερνήσεως· τώρα ὅμως εἶναι ὁ κατάλληλος καιρὸς νομίζω, νὰ ἐνεργηθῇ αὐτὸ τὸ ἱερὸν ἔργον τῆς συστάσεώς της.

Τοὺς ἔφθασε τὸ βέλος

Ἐντεῦθεν, ἀδελφοί, ἄς ἐπιταχύνωμεν τὴν ἡμέραν τῆς εὐτυχίας καὶ τῶν δυστυχῶν συναγωνιστῶν μας. Ἄς παρέλθῃ πλέον τῆς δυστυχίας αὐτῶν ἡ ἐπαχθὴς καὶ λυπηρὰ διάρκεια. Ἄς μὴ βραδύνῃ πλέον ἡ εὐγνωμοσύνη τοῦ ἔθνους πρὸς ἐκείνους τῶν ὁποίων τὰ στήθη ἐπολέμησαν καὶ ἐκείνους αἵτινες ἔπεσαν ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας τῆς Πατρίδος.

Αἴσθημα φιλίας, αἴσθημα δικαιοσύνης, αἴσθημα ἀδελφικῆς ἀγάπης, τὸ χρέος εὐγνωμοσύνης μᾶς συνδέει μὲ τοὺς συναγωνιστὰς ἡμῶν καὶ τοὺς κληρονόμους τῶν πεσόντων εἰς τὸν πόλεμον. Ἐὰν ἐπιζῶμεν ἡμεῖς σήμερον, τοῦτο, εἶναι Κύριοι διότι ἡ τύχη ἠθέλησεν ἐκείνους νὰ φθάσῃ πρώτους τὸ βέλος καὶ νὰ ἀφήσῃ ἓν μέρος τὸ ὁποῖον χρεωστεῖ νὰ συστήσῃ τὰ δικαιώματα τῶν συναδέλφων του εἰς τὴν Πατρίδα, τὴν ὁποίαν ἠξιώθημεν νὰ ἴδωμεν ἐλευθέραν καὶ ἔχουσαν Βουλὴν ἐθνικὴν εἰς τοὺς κόλπους των.

Οἱ ἐπωφεληθέντες

Ἐκτὸς τῆς ἀποζημιώσεως τῶν ἀγωνιστῶν, Κύριοι, εἶναι μεγάλη ἀνάγκη νὰ ἐξετασθῶσιν κατὰ τὸ ψήφισμα καὶ οἱ κακῶς βαθμολογηθέντες κατὰ τοὺς καιρούς, ἄνευ ἀποδεδειγμένων θυσιῶν πρὸς τὴν Πατρίδα, οἵτινες χωρὶς νὰ ρίψωσιν οὔτε ἓν τουφέκιον κατὰ ἐχθροῦ, οὔτε ἄλλως πῶς νὰ βοηθήσωσι τὸν ἱερὸν μας ἀγῶνα, ἔλαβον βαθμόν, γραμμάτια καὶ ἀποζημιώσεις καὶ ἄλλα τόσα ὠφελήματα, καὶ φρονίμως ἡ Ἐθνοσυνέλευσις ἀνέθεσεν εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν καὶ τοῦτο τὸ ἱερὸν καθῆκον.

(1) Ὁμιλητὴς εἶναι ὁ Κ. Μαυρομάτης συμπολεμιστὴς τοῦ Θ. Γρίβα.

Ἐχέγγυον

Ἡ ἀμοιβὴ τῶν ἀγωνισθέντων Κύριοι, ἐνῷ εἶναι ἔργον δικαιοσύνης εἶναι καὶ πολιτικὸν συμφέρον συγχρόνως διότι διὰ τοῦ πρώτου ἀνταμείβομεν τοὺς ἀγωνιστὰς διὰ τὰς ὑπὲρ πατρίδος θυσίας των, διὰ τὰ χυθέντα ὑπὲρ αὐτῆς αἵματά των, διὰ τὰς θυσίας τῶν χρηματικῶν καταστάσεών των ὑπὲρ μόνης τῆς ἀπελευθερώσεώς της, διὰ δὲ τοῦ δευτέρου δίδομεν ἐχέγγυον εἰς τοὺς νέους τοὺς μὴ παρευρεθέντας εἰς τὸν ἀγῶνα ὅτι ἄν ποτε λάβῃ ἀνάγκην ἡ πατρὶς καὶ ἀγωνισθῶσιν ὑπὲρ αὐτῆς θέλουσιν ἀνταμειφθῆ μίαν ἡμέραν, καὶ τοῦτο θέλει τοὺς ἐνθαρρύνει περισσότερον νὰ μάχωνται καὶ νὰ θυσιάζωσι κόπους καὶ κατάστασιν ὑπὲρ αὐτῆς.

Περισσότερον Κύριοι χρεωστοῦμεν νὰ ἀποδώσωμεν δικαιοσύνην εἰς ἐκείνους, οἵτινες ἀφήσαντες τὰς πατρίδας των καὶ τὰς ἰδιοκτησίας των ἦλθον εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ ἐθυσιάσθησαν ὑπὲρ αὐτῆς.

Συγχρόνως Κύριοι, πρέπει τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Στρατιωτικῶν νὰ μᾶς καθυποβάλῃ ἐντὸς τῆς προσεχοῦς ἑβδομάδος τὸ ὑποσχεθὲν νομοσχέδιον περὶ τῆς ἑρμηνείας τοῦ δεκάτου ψηφίσματος διότι, τοῦτο συνδέεται στενὰ μετὰ τοῦ πέμπτου καὶ διότι ἄνευ τούτου ἡ ἐπιτροπὴ δὲν δύναται νὰ κάμῃ ἔναρξιν τῶν ἐργασιῶν της.

Συλλογισθῆτε λοιπόν, Κύριοι, πόσον καλὸν προσγίνεται εἰς τὴν Πατρίδα μας διὰ τῆς συστάσεως τῆς ἐπιτροπῆς διότι ὡς ἐκ τούτου θέλουν δικαιωθῆ οἱ ἀγωνισταὶ καὶ ἂν μίαν ἡμέραν λάβῃ ἀνάγκην ἡ Πατρίς, θέλει ἔχει ἀξίους ἄνδρας νὰ τὴν ὑπερασπισθῶσι.

Ἀφεύκτως

Δι' ὅλα ταῦτα, Κύριοι Βουλευταί, ἡ φροντὶς τῆς συστάσεως τῆς Ἐπιτροπῆς εἶναι μία τῶν πρωτίστων, καὶ δὲν πιστεύω νὰ εἶναι τις ἐνάντιος εἰς τὸ νὰ διορισθῇ αὕτη, ἀφεύκτως ἐντὸς τῆς ἐρχομένης ἑβδομάδος διὰ νὰ λάβωσι τέλος τὰ δεινὰ τῶν συναγωνιστῶν, οἵτινες εἰς ἡμᾶς ἀτενίζοντες τὰ βλέμματά των, περιμένουσι τὴν ἀπόφασίν μας πρὸς ἀνακούφισιν τῶν δυστυχιῶν των».

Ἐπηγγέλθη τὸ Ἔθνος

Πρὸς ταῦτα ὁ Πρόεδρος τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου (Ι. ΚΩΛΕΤΤΗΣ), ἔλεξεν οὕτω.

Τὸ Ὑπουργεῖον σεβόμενον τὰς ἐκδουλεύσεις καὶ θυσίας τῶν ἀγωνισθέντων κατὰ τὴν ἐπανάστασιν, ἐξέφρασε τὸ αἴσθημα τοῦτο, τὸ πρῶτον ὅταν ὑπέβαλε νομοσχέδια, καὶ παρετήρησε τότε πρὸς ὑμᾶς ὅτι πρόκειται ἤδη νὰ σκεφθῶμεν περὶ τοῦ τρόπου, καθ' ὃν θέλουσι αὗται ἱκανοποιηθῆ. Κατὰ τοσοῦτον δὲ τὸ Ὑπουργεῖον ὤφειλε νὰ ἐκτιμήσῃ καὶ συναισθανθῇ τὴν ἀξίαν τούτου καθόσον καὶ οἱ πληρεξούσιοι τῆς τελευταίας ἐθνοσυνελεύσεως καὶ τὸ ἔθνος ὁλόκληρον τότε, ἐπέδειξε τὴν ἐπιθυμίαν των ταύτην. Ἡ μὴ ὁλοσχερὴς ταύτης ἐκπλήρωσις προῆλθεν ἴσως ἀπὸ τὴν ἄγνοιαν τῶν θυσιῶν καὶ ἐκδουλεύσεων ἑκάστου· οὐδὲ τὸ Ὑπουργεῖον, οὐδ' ἡμεῖς αὐτοὶ ἐσμὲν ξένοι τοῦ ἀγῶνος· οἱ πάντες ἐκ τούτου ὑποφέρομεν, πάντες κατὰ τοῦτον ἠγωνίσθημεν, καὶ διὰ τοῦτο τὰ αὐτὰ αἰσθήματα, τὰ ὁποῖα ἐνέπνευσαν τὸν προτείνοντα Βουλευτὴν καὶ τὴν Βουλὴν ὅλην, τὸ αὐτὸ τῆς δικαιοσύνης πνεῦμα ἐπεκράτησε καὶ ἐπικρατεῖ καὶ εἰς τὰ μέλη αὐτοῦ τοῦ Ὑπουργείου. Ἡ μὴ ὁλοσχερὴς τούτου ἐκπλήρωσις δὲν ἀποδεικνύει τὸ ἀντίθετον, διότι οὐδεὶς γνωρίζει ἂν τοῦτο ἐγένετο ἀντικείμενον ὑπουργικῶν διασκέψεων καὶ ὁποίων, ἂν καὶ κατ' αὐτὰς ἐζητήθη ὅτι θέλουσιν ἀνταμειφθῆ οἱ κατὰ τῶν ἀγῶνα ἀγωνισθέντες καὶ πεσόντες. Τὰς ἀμοιβὰς ταύτας ἐπηγγέλθη τὸ ἔθνος ἀπὸ τῶν πρώτων ἀρχῶν τῆς ἐπαναστάσεως, δὲν ἠδυνήθη ὅμως νὰ τὰ πραγματοποιήσῃ μέχρι τοῦδε, ἀλλ' ἤδη ὅτε τὸ ἔθνος ἠσθάνθη τὴν ἰδίαν αὐτοῦ πολιτικὴν ὕπαρξιν, πρόκειται ἡ ἐκπλήρωσίς των.

Ἡ ἐφεύρεσις μέτρων

Τὸ ἔργον δὲν εἶναι σμικρόν, χρήζει σκέψεως καὶ ὡρίμου, διὰ τὴν ἐφεύρεσιν τὸν πρὸς τοῦτο καταλλήλων μέσων διότι πρόκειται δαπάνη πολλῶν ἑκατομμυρίων· ἐπὶ τούτου ἐργάζεται καὶ ἤδη τὸ Ὑπουργεῖον, ὡς τοῦτο θέλει ἴδῃ ἀκολούθως καὶ αὐτὴ ἡ Βουλή. Ἐπειδὴ ὅμως σήμερον δὲν πρόκειται ἡ περὶ τούτου συζήτησις διότι δὲν προσεκλήθημεν νὰ σκεφθῶμεν περὶ αὐτοῦ, ἀλλὰ περὶ ἄλλων ἀντικειμένων, τὰ ὁποῖα ὁρίζονται εἰς τὰ πρακτικὰ τῆς συνεδριάσεως τῆς 24 Ἀπριλίου, διὰ ταῦτα πρέπει ἡ συζήτησις τούτου νὰ ἀναβληθῇ εἰς ἄλλην συνεδρίασιν.

Ἀναβολή

Μετά τινα δὲ παρατηρήσαντα, ὅτι ὁ προτείνας Βουλευτὴς δὲν προετίθετο νὰ ζητήσῃ λόγον διὰ τὴν μὴ ἐνέργειαν αὐτοῦ. Ὅτι ἡ αὐτὴ πρότασις ὁρισθεῖσα εἰς προθεσμίαν δέκα ἡμερῶν εἶναι ἐλαχίστη διότι ἡ ἐπιτροπὴ αὕτη ἔχει καθήκοντα σοβαρὰ καὶ μεγάλα, ἡ δὲ σύστασίς της δὲν εἶναι ἔργον τόσον μικροῦ χρόνου, καὶ ὅτι ἐντὸς τῆς πρώτης συνόδου τὸ ὑπουργεῖον ἐργαζόμενον ἤδη ἐπὶ τούτου, θέλει ὑποβάλλει εἰς τὴν Βουλὴν τὰ κατάλληλα μέτρα· καὶ προτείναντα διὰ ταῦτα τὴν ἀναβολήν, ἡ Βουλὴ παραδεχθεῖσα τὰς παρατηρήσεις ταύτας, διέταξε νὰ ἀναβληθῇ ἡ περὶ τούτου συζήτησις ἐπ' ἄλλην συνεδρίασιν.

"ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΑΙ ΠΑΡΑΒΑΣΕΙΣ"

Ἡ πρόσφατος ἀπόκτησις Συντάγματος ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων, συντελεῖ εἰς καταγγελίας διὰ παραβάσεις του καὶ ἐπὶ τῶν πλέον μικρῶν ζητημάτων, ἐνῷ ταυτοχρόνως ἡ Βουλὴ ἐπιδεικνύει ἰδιαιτέραν εὐαισθησίαν εἰς τὸ ζήτημα.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 3ης ΜΑΪΟΥ 1845

Ὁ Δημ. Μηλιαρόπουλος ἀγωγιάτης ἀναφέρει ὅτι ἐνῷ ἡτοιμάζετο νὰ φορτώσῃ τοὺς ἵππους του διὰ Καλάμας, αἴφνης ὁ ἀστυνόμος μὲ κλητῆρας, χωροφύλακας καὶ ὀροφύλακας εἰσῆλθε διὰ τοῦ παραθύρου εἰς τὴν οἰκίαν του, κεκλεισμένην οὖσαν, καὶ παραλαβὼν τοὺς ἵππους ἐνεχείρισεν εἰς τοὺς ὀροφύλακας μεταβαίνοντας ἐκ Τριπόλεως εἰς Σπάρτην, καὶ οὕτω παρεβιάσθη τὸ ἄσυλον τῆς οἰκίας του κατὰ τὰ ἄρθρα 8 καὶ 12 τοῦ Συντάγματος·

Σκεφθεῖσα ὅτι διὰ τῆς ἀναφερομένης πράξεως, ἂν ἀληθεύῃ, προσβάλλεται τὸ ἄσυλον τῆς κατοικίας καὶ ἡ ἰδιοκτησία τοῦ πολίτου καὶ παραβιάζονται οὕτω τὰ ἄρθρα 8 καὶ 12 τοῦ Συντάγματος, καθότι οἱ περὶ τὸν ἀστυνόμον ὄχι μόνον εἰς τὴν οἰκίαν δὲν ἠδύναντο νὰ εἰσέλθωσιν, ἀλλ' οὐδὲ ἐκτὸς αὐτῆς ὄντας τοὺς ἵππους ἠδύναντο νὰ λάβωσιν ἄκοντος τοῦ κυρίου, καὶ πρέπει τὰ τοιαῦτα νὰ περισταλῶσι παραδειγματικῶς.

Γνωμοδοτεῖ νὰ παραπεμφθῇ καὶ συστηθῇ εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν διὰ νὰ ἐξετάσῃ ἀκριβῶς τὴν ὑπόθεσιν καὶ ἐνεργήσῃ τὰ κατὰ τὸν Νόμον.

ΓΑΜΟΙ ΕΤΕΡΟΔΟΞΩΝ

Μὲ τὴν «Βαυαροκρατίαν», ἐτελέσθησαν καὶ μερικοὶ γάμοι ἑτεροδόξων, μὲ ὄχι εὐχάριστα ἀποτελέσματα, εἰς τὰ ὁποῖα ὅμως ἡ Βουλὴ ἀδυνατεῖ νὰ δώσῃ λύσιν.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 3ης ΜΑΪΟΥ 1845

Ἡ Εἰρήνη χήρα Γ. Βαλτινοῦ ἀναφέρει ὅτι ἀδείᾳ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ὑπάνδρευσε τὴν θυγατέρα της Εὐγενίαν μὲ τὸν πολιτογραφηθέντα Κύριον Στέγγελ, ὑποσχεθέντα νὰ ἀναθρέψῃ τὰ τέκνα του εἰς τὴν Ὀρθόδοξον Ἀνατολικὴν Ἐκκλησίαν μας· πρὸ τῆς τρίτης Σεπ)βρίου ὁ ῥηθεὶς ἀνεχώρησε πανοικὶ μὲ ἄδειαν εἰς Βαυαρίαν ὅπου διαμένει εἰσέτι ἕνεκα τῆς ἐπελθούσης πολιτικῆς μεταβολῆς καὶ τοιουτοτρόπως γραῖα οὖσα ἀδυνατεῖ νὰ ἴδῃ τὰ τέκνα της καὶ τοὺς γεννηθέντας δύο ἐγγόνους της, οἱ δὲ τελευταῖοι δὲν θέλουν δυνηθῆ νὰ ἀνατραφῶσι ἐκεῖ εἰς τὸ δόγμα μας· διὸ χάριν τοῦ δικαίου καὶ τῶν ἀγώνων τοῦ μακαρίτου Γ. Βαλτινοῦ, ἐξαιτεῖται νὰ χορηγηθῶσι εἰς τὸν γαμβρόν της τὰ πολιτικά του δικαιώματα διὰ νὰ δυνηθῆ οὗτος νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὴν πατρίδα κτλ.

Ἡ Βουλὴ σκεφθεῖσα ὅτι ἐκεῖνος ἀπολαμβάνει τὰ πολιτικὰ δικαιώματα τοῦ Ἕλληνος, ὅστις συμμορφοῦται μὲ τὸν περὶ ἰθαγενείας καὶ λοιποὺς νόμους τοῦ Κράτους, τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ὁποίων οὐδεὶς δύναται νὰ ἀποφύγῃ, ὥστε εἶναι ἀδύνατος ἡ κατόρθωσις τῆς ἐπιθυμίας τῆς ἀναφερομένης προβαίνει εἰς τὴν περαιτέρω συζήτησιν.

Ο ΓΑΛΛΙΚΟΣ ΝΑΥΤΙΚΟΣ ΚΩΔΙΞ

Ἡ ἰσχὺς τοῦ Συντάγματος κατέστησε «ἐπισφαλῆ» τὸν σιωπηρῶς τεθέντα ἐν ἰσχύϊ γαλλικὸν ναυτικὸν κώδικα καὶ παρέστη ἀνάγκη νὰ νομιμοποιηθοῦν ὡρισμέναι διατάξεις αὐτοῦ δι' ἰδιαιτέρου νομοθετήματος. Εἶναι ὅμως ἀξιοπρόσεκτον ὅτι ἀποκλείονται τῆς ἐφαρμογῆς των, ὡρισμέναι διατάξεις αὐτοῦ, ὡς ἡ «κατάδυσις», «καὶ ἡ μαστίγωσις τῶν ὑποπιπτόντων εἰς πειθαρχικὰ παραπτώματα ἀνδρῶν τῶν ἐμπορικῶν σκαφῶν.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 3ης ΜΑΪΟΥ 1845

Ὁ Ὑπουργὸς τῶν Ναυτικῶν (Κ.ΚΑΝΑΡΗΣ) ἀκολούθως προοιμιάσας ὅτι ἐν Ἑλλάδι δὲν ὑπάρχει οὐδεὶς νόμος κανονίζων τὰ κατὰ τὴν τάξιν καὶ πειθαρχίαν τῶν ἐν τῇ ναυτικῇ ὑπηρεσίᾳ διατελούντων καὶ ἄνευ τοιούτων καθίσταται ἀδύνατος ἡ ρύθμισις καὶ κυβέρνησις τοῦ Ναυτικοῦ, ὑπέβαλλε Νομοσχέδιον εἰσάγον ἐν Ἑλλάδι τοὺς μέχρι τοῦδε διὰ τὰς συνηθείας ἐν χρήσει ὄντας Γαλλικοὺς Ναυτικοὺς Νόμους, μέχρις οὗ συνταχθῶσι τοιοῦτοι Ἑλληνικοί· ἀνέγνω δὲ τοῦτο μετὰ τῆς αἰτιολογικῆς ἐκθέσεως ἐκ τῶν μεταφρασθέντων Νόμων, ἔχοντα οὕτως·

ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΝ

Περὶ προσωρινῆς παραδοχῆς τῶν Γαλλικῶν Ναυτικῶν Νόμων,

Δικαιολογητικὴ αὐτοῦ ἔκθεσις.

Ἅπασα παντὸς στρατοῦ ὑπηρεσία εἰς τὸ ἄρχειν καὶ ἄρχεσθαι περιστρέφεται, τὸ πείσεσθαι δὲ καὶ τὸ προστάττειν οἱ καλοὶ νόμοι τὸ διάττουσιν· ἀλλὰ καλῶν καὶ καταλλήλων νόμων ἡ σύνταξις οὔτ' εὔκολον, οὔτε τοῦ τυχόντος ἔργον εἶναι. Ὅθεν πρὶν ἢ νομοθετήσῃ τις πρέπει καὶ ὡρίμως νὰ σκεφθῇ καὶ τοὺς εἰδότας νὰ ἐρωτήσῃ καὶ τοὺς παρ' ἄλλοις κειμένους νόμους νὰ συμβουλευθῇ. Ἐπειδὴ δὲ τὰ ἅπαξ νομοθετηθέντα καὶ ὀρθὸν καὶ φρόνιμον καὶ συμφέρον εἶναι νὰ μένωσι ἀμετάτρεπτα, διότι αἱ συχναὶ τῶν νόμων μεταρρυθμίσεις βλάπτουσι μᾶλλον ἢ ὠφελοῦσι τὸ πολίτευμα, διὰ τοῦτο ἔκρινα ἀναγκαῖον νὰ σπεύσω μὲν ἀλλὰ βραδέως εἰς τοῦ Ἑλληνικοῦ Ναυτικοῦ Νόμου τὴν σύνταξιν, νὰ ἀναβάλω δὲ πρὸς ὥραν τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ὑπὸ τοῦ Συντάγματος περὶ ναυτικῆς νομοθεσίας ἐντελλομένων διὰ νὰ λάβω καιρὸν νὰ καταρτίσω ὅσον ἔνεστι πληρέστερον καὶ τελειότερον τὸ ἔργον, τὸ ὁποῖον προτίθεμαι νὰ ὑποβάλλω εἰς τὴν σκέψιν καὶ τὴν βάσανον τῶν Βουλῶν κατὰ τὴν προσεχῆ αὐτῶν σύνοδον.

Σιωπηλῶς κρατοῦντες

Ἀλλ' ἐπειδὴ οἱ παρ' ἡμῖν σιωπηλῶς ἐπικρατοῦντες Γαλλικοὶ ναυτικοὶ νόμοι δὲν περιεβλήθησαν ποτὲ τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως τὸ νόμιμον κῦρος, διότι οὔτε ἐδημοσιεύθησαν, οὔτε διὰ ρητοῦ διατάγματος ἐκηρύχθησαν ἰσχύοντες, μόνον δι' ἀρρήτως καὶ ἀορίστως κατ' αἴτησιν πολλῶν ὑποδίκων ἐβλήθησαν εἰς ἐνέργειαν, διὰ νὰ προλάβω καὶ αὐτῶν τῶν ἐνόχων τὰς στρεψοδίκους ἀλλ' ἐννόμους ἐνστάσεις, συνέταξα τὸ προκείμενον Νομοσχέδιον δι' οὗ πρόκειται νὰ παραδεχθῶμεν προσωρινῶς μὲν ἀλλ' ὡρισμένως καὶ διὰ νόμου μέρη τινα τῆς Γαλλικῆς Ναυτικῆς Νομοθεσίας, ἥτις κατὰ πάντα συνάδει καὶ συμβιβάζεται μὲ τοὺς καθιερωθέντας εἰς τὴν Ἑλληνικὴν ναυτικὴν ὑπηρεσίαν κανονισμούς.

Αἱ κακώσεις

Ἀλλὰ θέλων νὰ ἀποφύγω τὰς διὰ κακώσεων τιμωρίας ἤτοι τὴν κατάδυσιν, τὴν μαστίγωσιν καὶ τὰς πληγάς, τὰς ὁποίας ἡ μὲν Γαλλικὴ Ναυτικὴ Νομοθεσία ἀποδέχεται, τὸ δὲ Ἑλληνικὸν Σύνταγμα ἀποκρούει, ἀντὶ τῆς καταδύσεως ἀντικατέστησα φυλάκισιν διετῆ ἀντὶ δὲ τῆς μαστιγώσεως φυλάκισιν τρίμηνον.

Διὰ νὰ προλάβω δὲ καὶ τὰς περιπλοκὰς εἰς τὰς ὁποίας ἀφεύκτως ἠθέλαμεν περιπέσει ἂν ἀποδεχώμεθα ὅλα τὰ πολλὰ καὶ ποικίλα Γαλλικὰ ναυτικὰ δικαστήρια, προέκρινα ἕνα μόνον Ναυτοδικείων ὀργανισμὸν καὶ μίαν ἀντὶ πολλῶν προετίμησα δικονομίαν, τὴν δι' αὐτοκρατορικοῦ διατάγματος ἐκδοθέντος κατὰ τὴν 22 Ἰουλίου τοῦ 1806 ἔτους, ὁρισθεῖσαν τὴν ὁποίαν πολλάκις καὶ ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις εἰς τὸ ναυτικὸν αὐτῆς ἐφήρμοσε.

Διὰ τὸν αὐτὸν λόγον εἰς τὸν αὐτὸν ὑπέταξα νόμον χωρὶς ἐξαιρέσεως, ὅλους τοὺς ναυτικούς, ἐνῷ οἱ Γάλλοι πολλάκις ἔχουσι κατὰ τόπους εἰδικὰς περὶ ναυτικῶν ἐγκλημάτων διατάξεις καὶ εἰς ἄλλον μὲν νόμον ὑπάγουσι τοὺς ἐπὶ πλοίων ὑπηρετοῦντας, εἰς ἄλλον δὲ τοὺς ἐν ναυστάθμῳ ἐργαζομένους, εἰς ἄλλον δὲ τοὺς λοιποὺς ναυτικοὺς ὑπηρέτας.

Ἀλλ' ἀντὶ τούτων ἐγώ, πρὸς ἀναπλήρωσιν τῶν κενῶν, τὸν κοινὸν ἀντικατέστησα Ποινικὸν Νόμον.

Παύων δὲ παρατηρῶ πρὸς τὴν Βουλήν, ὅτι ἂν τὸ προτεινόμενον προσωρινὸν τοῦτο μέτρον ἀποδοκιμασθῇ, αἱ ὑπὸ

τῶν ἐν ἐνεργείᾳ ναυτικῶν πραττόμεναι κολάσιμοι πράξεις εἰς τὰ ναυτικὰ τῶν διαθεσίμων ἐγκλήματα, θέλουσι μένει ἀτιμώρητα διότι οὐδεὶς περὶ αὐτῶν ὡς νομίμως καθεστώς, προβλέπει νόμος. Ἀναμιμνήσκω δὲ καὶ τοῦτο, ὅτι οὔτε νεωτερισμοὺς προτείνω, οὔτε καινοτομίας ἐπιζητῶ, ἀλλὰ τῶν ἤδη ἐκ συνηθείας παρ' ἡμῖν καθεστώτων Γαλλικῶν ναυτικῶν νόμων τὴν σαλευομένην ἰσχύην, διὰ ρητοῦ ἐπὶ μᾶλλον κρατύνω. Εἰς τοιαῦτα δὲ πρόσκαιρα μέτρα ὡς καὶ ἡμεῖς ἐξ ἀνάγκης καὶ ἄλλα πολλὰ πολλάκις προσέφυγον ἔθνη.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 30 Ἀπριλίου 1845.

Ὑπουργὸς τῶν Ναυτικῶν Κ. ΚΑΝΑΡΗΣ

ΟΘΩΝ

ΕΛΕΩ ΘΕΟΥ

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Παραγγέλλεται ὁ Ἡμέτερος ἐπὶ τῶν Ναυτικῶν Ὑπουργὸς νὰ παρουσιάσῃ εἴς τε τὴν Βουλὴν καὶ τὴν Γερουσίαν τὸ ἀκόλουθον Νομοσχέδιον ὅπως ἔχει, καὶ νὰ ὑποστηρίξῃ αὐτὸ κατὰ τὴν συζήτησιν.

Η ΕΘΝΙΚΗ ΓΗ

Αἱ Ἐθνικαὶ συνελεύσεις τῆς Ἐπαναστάσεως ἐκήρυξαν ἐθνικὴν γῆν τὰ ἀπέραντα κτήματα τοῦ ὀθωμανικοῦ κράτους καὶ τῶν κατακτητῶν φεουδαρχῶν καὶ τὴν διαχείρισιν των τὴν ἀνέλαβε τὸ ἑλληνικὸν κράτος. Ἐδημιουργήθησαν ὅμως ἀπὸ τὴν διαχείρισιν ἐκείνην καὶ τὴν ἀνομοιόμορφον διανομὴν των πολύπλοκα προβλήματα αἱ νομικαὶ συνέπειαι τῶν ὁποίων ἐξηκολούθουν μέχρι καὶ πρὸ ὀλίγων ἐτῶν. Τὸ πολύπλοκον ἐπετείνετο καὶ ἐκ τοῦ ὅτι ἡ ἰδιοκτησία τῶν Ὀθωμανῶν καὶ τοῦ κράτους των δὲν ἦτο καὶ αὐτὴ ὁμοιόμορφος. Μία ἀπὸ τὰς πολλὰς περιπτώσεις ἀδικιῶν εἶναι καὶ ἡ ἀναφερομένη εἰς τήν:

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΝ 9ης ΜΑΪΟΥ 1845

Οἱ κάτοικοι τοῦ χωρίου Δυὸ Βουνὰ τῆς Φθιώτιδος (1) ἀναφέρουσιν ὅτι εἰς τὴν περιφέρειαν τοῦ χωρίου των τὰ δάση ὑπῆρξαν ἰδιοκτησία των, εἰς τρόπον ὥστε οἱ κατὰ καιροὺς Μπέηδες τῆς Λαμίας, λαμβάνοντες ἀνάγκην ξυλείας οἰκοδομησίμου ἢ ναυπηγησίμου, ἐλάμβανον τὴν ἄδειαν παρ' αὐτῶν καὶ ἀπεζημίουν τὴν κοινότητά των, ἀναλόγως τῆς τεμνομένης ὕλης, καὶ τοῦτο δύνανται νὰ μαρτυρήσωσιν οἱ γείτονές των κάτοικοι τῶν χωρίων Παύλιανης, Κουμαρίτσι, Σκληθράκι, Περδικάρι, Κουκουβίστας καὶ Γκουρίτζας, ἀλλὰ τὸ δημόσιον κατέλαβεν αὐτὰ ἀπὸ τὸ ἔτος 1833· διὸ ζητοῦν νὰ ἐγκατασταθῶσιν εἰς τὴν ἰδιοκτησίαν των· ἐφ' ὧν ἡ ἐπιτροπὴ σκεφθεῖσα ὅτι αἱ αἰτήσεις τῶν ἀναφερομένων εἶναι ἀντικείμενον τῆς ἁρμοδιότητος τῶν δικαστηρίων, τὰ ὁποῖα καὶ μόνα εἰς τοιαύτας περιπτώσεις εἶναι εἰς κατάστασιν νὰ διακρίνωσι τὸ δίκαιον, χωρὶς νὰ μένῃ παράπονον μεταγενέστερον εἰς οὐδένα· καὶ εἰς ταῦτα δύνανται νὰ ἀποτανθῶσιν οἱ ἀναφερόμενοι μέχρις ὅτου ληφθῇ μέτρον ἄλλο καταλληλότερον περὶ τῶν τοιαύτης φύσεως ὑποθέσεων, αἱ ὁποῖαι εὐχῆς ἔργον ἤθελεν εἶσθαι νὰ διελύοντο πλέον, διὰ νὰ μὴν παρατείνηται τοιαύτη ἐκκρεμὴς κατάστασις τῶν πολιτῶν, νομιζόντων ἑαυτοὺς ἀδικουμένους ἢ ζημιουμένους, οὐδὲ νὰ ἀπασχολῆται καὶ ἡ Κυβέρνησις ἐκ τῶν τοιούτων, γνωμοδοτεῖ «νὰ παραπεμφθῶσιν εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν, μὲ τὴν σύστασιν νὰ λάβῃ πρόνοιαν περὶ τῆς διαλύσεως τῶν τοιούτων παραπόνων καὶ διαφορῶν συμβιβαζομένην μὲ τὸ δίκαιον καὶ τὴν εὐκολίαν τῶν πολιτῶν τοῦ δημοσίου».

(1) Πάνω Δυὸ Βουνὰ καὶ Κάτω Δυὸ Βουνά, δύο οἰκισμοὶ εἰς τὰς ἀνατολικὰς κλιτεῖς τῆς Οἴτης. Ἡ γενέτειρα τοῦ Δυοβουνιώτη.

Τὸ δημόσιον ἅρπαξ;

Μετά τινα δὲ παρατηρήσαντα ὅτι τὸ δημόσιον καὶ οἱ ἰδιῶται εἰς τὴν παρελθοῦσαν Κυβέρνησιν ἐφάνησαν καταχρασταὶ μὲ τὴν διαφορὰν ὅτι οἱ ἰδιῶται συνενοῦντο μετὰ τῶν ὑπαλλήλων· ὅτι ἀναφοραὶ αὗται παριστῶσι τὸ δημόσιον ἅρπαγα τῆς ἰδιοκτησίας τῶν ἄλλων, ἀφήνουσι εἰς αὐτὸν αἴσθημα χαρᾶς τε, διότι καὶ ἄλλαι ἐπαρχίαι ἐστερήθησαν τῶν ἰδιοκτησιῶν των ὡς ἡ Ἀκαρνανία διὰ τῆς ἁρπαγῆς, καὶ λύπης, διότι καὶ αὗται ὑπέπεσαν εἰς τὴν αὐτὴν ἁρπαγὴν καὶ ὅτι ἡ Βουλὴ ὀφείλει νὰ ἐπιστήσῃ τὴν προσοχήν της ἐπ' αὐτῶν διὰ νὰ κατίδῃ τὰς πληγὰς τοῦ παρελθόντος καὶ θεραπεύσῃ αὐτάς· ἡ Βουλὴ παρεδέχθη τὴν γνωμοδότησιν τῆς ἐπιτροπῆς.

ΥΓΕΙΟΝΟΜΕΙΑ ΚΑΙ ΑΠΟΜΟΝΩΣΙΣ

Οἱ κίνδυνοι ἐπιδημιῶν μολυσματικῶν νόσων κατὰ τὴν ἐποχὴν συγκροτήσεως τοῦ ἑλληνικοῦ κράτους ἦσαν τεράστιοι, μὲ τὰς τότε περιωρισμένας γνώσεις τῆς ἐπιστήμης. Καὶ τὸ σύνηθες μέσον ἀποτροπῆς τῆς μεταδόσεως των, ἦτο ἡ παραμονὴ τῶν προερχομένων ἀπὸ ὑπόπτους χώρας εἰς τὰ λοιμοκαθαρτήρια, ἡ ἐποχθὴς «καραντίνα». Ἰδιαιτέρως ἐπικίνδυνος χώρα διὰ τὴν μετάδοσιν τῆς πανώλους ἐθεωρεῖτο καὶ ἦτο ἡ Τουρκία. Οἱ αὐστηροὶ περιορισμοὶ ὅμως, παρημπόδιζον τὴν ἀνάπτυξιν ἐμπορικῶν σχέσεων ζημιουμένης τῆς Ἑλλάδος κυρίως, ὅπως ἐκτίθεται κατὰ τὴν εἰσήγησιν σχετικοῦ νόμου εἰς τήν:

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΝ 14ης ΜΑΐΟΥ 1845

Τῆς ἐπὶ τοῦ Νομοσχεδίου περὶ Ὑγειονομείων εἰσηγητικῆς Ἐπιτροπῆς.

Ἡ ἀσφάλεια τῆς ὑγείας ἑνὸς Κράτους, καὶ μάλιστα ὅταν τοῦτο συνορεύηται ἢ συνεμπορεύηται μετ' ἄλλου μαστιζομένου κατὰ δυστυχίαν ἀπὸ τῆς πανώλους (1), εἶναι ἐκ τῶν πρωτίστων χρεῶν τῆς Κυβερνήσεώς του· ὡς ἐκ τούτου, καὶ ἀφ' ἧς ἀκόμη ἐσυστήθη ἐν Ἑλλάδι προσωρινὴ Κυβέρνησις, τὸ μέτρον τοῦτο δὲν παρημελήθη, ὅπου ἦτο δυνατὸν νὰ ἐφαρμοσθῇ καὶ διατηρηθῇ καὶ καθ' ὅσον ἡ κατάστασις τῶν πραγμάτων κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην τὸ ἐσυγχώρει. Ὁ δὲ ἀείμνηστος Κυβερνήτης, ἔχων ὑπ' ὄψιν του τὸν κίνδυνον τὸν ὁποῖον ἡ Ἑλλὰς ἔτρεχεν ἕνεκα τῆς φυσικῆς θέσεώς της καὶ τῶν ἐμπορικῶν μετὰ τῆς Τουρκίας σχέσεών της, ἐλεεινῶς τότε ὑπὸ τῆς πανώλους μαστιζομένης, ἐθεώρησε πρώτιστον τῶν χρεῶν του νὰ προφυλάξῃ τὸ Κράτος διὰ τῆς ἐφαρμογῆς ὑγειονομικοῦ συστήματος καὶ ἐξέδωκε τὸ ἀπὸ 20 Αὐγούστου 1828 ΙΕ' περὶ ὑγειονομείων ψήφισμα καὶ τὰς ὑπ' ἀριθμὸν 5646 ὑγειονομικὰς διατάξεις, στηριζομένας μᾶλλον εἰς ἐκτεταμένας καὶ καλῶς ἀνεπτυγμένας περὶ τὴν ὑπηρεσίαν ὁδηγίας καὶ τὴν τῶν δικαιωμάτων διατίμησιν· τὸ σύστημα δὲ τοῦτο διετηρεῖτο μέχρι τοῦ νῦν, μεταρρυθμισθὲν μόνον διὰ Βασιλικῶν Διαταγμάτων πρός τε τὴν διατίμησιν καὶ κατὰ τὰ σύνορα ὑγειονομικὰ μέτρα κατὰ τὰ 1835 καὶ 1836.

Διὰ δὲ τοῦ ὑπὸ συζήτησιν Νομοσχεδίου παρεισάγεται Κύριοι, ὑγειονομικὸν σύστημα καθ' ὅλα τέλειον καὶ ὁμοιόμορφον μὲ ἐκεῖνα τῶν Εὐρωπαϊκῶν Ἐθνῶν.

Τί πρεσβεύεται

Διὰ τοῦ Νομοσχεδίου τούτου πρεσβεύονται αἱ δυὸ γενικαὶ ἀρχαὶ ἡ τῆς ἐλευθέρας κοινωνίας καὶ ἡ τῆς καθάρσεως.

Εἰς τὴν πρώτην ὑπάγονται οἱ Ἐλεύθεροι τόποι, περὶ ὧν ἀναφέρει τὸ 2 ἄρθρον αὐτοῦ, εἰς δὲ τὴν δευτέραν οἱ καθαροί, οἱ ὕποπτοι καὶ οἱ ἀκάθαρτοι, περὶ ὧν πραγματεύονται οἱ παράγραφοι α' β' καὶ γ' τοῦ ἄρθρου 3 καὶ ὑποβάλλονται εἰς τὴν κάθαρσιν διαφόρου διαρκείας κατὰ τὸ ἄρθρον 4.

Αἱ δύο ἀπόψεις

Ἡ Ἐπιτροπή σας, Κύριοι, διεξελθοῦσα τὸ Νομοσχέδιον τοῦτο καθώς, καὶ τὴν παρὰ τῆς Προεδρείας τῆς Βουλῆς διευθυνθεῖσαν πρὸς αὐτὴν ἀπὸ 8 Μαρτίου τ.ε. ἀναφορὰν τῶν ἐμπόρων ἐν γένει τῆς Ἑρμουπόλεως (1) Σύρου καὶ παρατηρήσασα ὅτι ὁ πρόκειμενος Νόμος συνδέεται οὐ μικρὸν μὲ τὰ συμφέροντα ἐν γένει τοῦ Ἐμπορίου καὶ τῆς ναυτιλίας μας, καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἐλευθέραν ἢ μὴ μετὰ τῆς Τουρκίας κοινωνίαν μας, ἐξαιρουμένης τῆς Συρίας καὶ Αἰγύπτου, ἔλαβε πρὸ πάντων ὑπ' ὥριμον σκέψιν καὶ σπουδαίαν μελέτην τὸ ἀντικείμενον τοῦτο κατὰ τὰς δύο αὐτοῦ ἀπόψεις μεθ' ὧν συνδέεται, τὴν ἐμπορικὴν τουτέστι καὶ ἐκείνην τῆς ὑγείας τοῦ Κράτους.

Καθ' ὅσον λοιπὸν ἀφορᾷ τὴν πρώτην καὶ ὡς ἐκ τῶν ἐκθετομένων διὰ τῆς ἀναφορᾶς τῶν ἐμπόρων καὶ ἄλλων πολλῶν πληροφοριῶν, καὶ τῶν δοθεισῶν πολυτρόπως ἀναπτύξεων κατὰ τὰς συζητήσεις τεσσάρων πρὸς τοῦτο συνεδριάσεων, ἡ ἐκ τῆς ἐλευθέρας κοινωνίας ὠφέλεια πρός τε τὸ ἐμπόριον καὶ τὴν ναυτιλίαν μας εἶναι πασιφανής, εἶναι ἀφιλονείκητος· ὡς πρὸς ἐκείνην δὲ τῆς ἀσφαλείας τῆς ὑγείας τοῦ Κράτους, μ' ὅλον ὅτι εἶναι ἐνδεχόμενον ὥστε τὸ εἰς τὴν Τουρκίαν διατηρούμενον ὑγειονομικὸν σύστημα ὡς καὶ τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν (κατὰ τῆς ὁποίας ὡς λέγει ἔχει πληροφορίας) τὸ θεωρεῖ νὰ μὴ εἶναι τὸ καθ' ὅλα τέλειον, τὸ ἀκριβὲς μ' ὅλον τοῦτο εἶναι ὅτι ἡ Τουρκία πρὸ ὀκτὼ ἤδη χρόνων εἶναι πάντῃ ἐλευθέρα πανώλους, ὅτε διὰ τῆς μεσολαβήσεως τῶν Εὐρωπαίων ἐπείσθη νὰ δεχθῇ πρὸ χρόνων ἤδη ὑγειονομικὸν σύστημα, τὸ ὁποῖον ὅσον καὶ ἂν ἐπηρεάζετο, ὡς ἔδει κατ' ἀρχάς, ἀπὸ παρεκτροπὰς καὶ ἐλλείψεις, προϊόντος ὅμως τοῦ χρόνου βαθμηδὸν ἐτακτοποιήθη, καὶ ἐκανονίσθη ἐπὶ τὸ τελειότερον καὶ δὲν μένει παραμικρὰ ἀμφιβολία ὅτι, ἐπιβλεπόμενον καὶ διευθυνόμενον σήμερον ἀπὸ ἐπιτροπήν, συγκειμένην ἀπὸ ὑπαλλήλους ὅλων τῶν πρεσβειῶν, ἐπὶ τούτου διωρισμένους, θέλει φθάσει καὶ ἐπὶ τὸ ὅλως τέλειον, καὶ ὅτι σήμερον εἰς ὅλον τὸ Κράτος της κατά τε θάλασσαν καὶ ξηρὰν ἔχει συστημένα τὰ ἀναγκαῖα ὑγειονομικὰ καταστήματα, καὶ διακεκομένην πᾶσαν μεθ' αὐτῆς κοινωνίαν Αἰγύπτου, Συρίας καὶ Τραπεζοῦντος.

(1) Ἡ πανώλης ἦτο σχεδὸν ἐνδημικὴ νόσος διὰ τὴν Ὀθωμανικὴν ἐπικράτειαν, διότι μετεφέρετο ἀπὸ τὴν Ἀσίαν ὑπὸ τῶν προσκυνητῶν τῆς Μέκκας, ὅπου συνηθροίζοντο Μουσουλμᾶνοι προερχόμενοι ἀπὸ τῆς Ἰνδονησίας καὶ Μαλαισίας, μέχρι καὶ τοῦ Μαρόκου καὶ τῆς κεντρικῆς Ἀφρικῆς.

(1) Ἡ Ἑρμούπολις ἦτο τότε τὸ πρῶτον ναυτικὸν ἐμπορικὸν κέντρον τῆς χώρας, ἀποσπάσασα τὰ πρωτεῖα κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἀγῶνος ἀπὸ τὰ πρὸ τοῦ πολέμου τοιαῦτα, τὴν Ὕδραν, Σπέτσας, Ψαρά, Γαλαξίδι. Τοῦτο συνέβη διότι ἡ Σῦρος ἀπήλαυε εἰδικῆς προστασίας τοῦ ναυτικοῦ στόλου, παρέμεινε οὐσιαστικῶς οὐδετέρα κατὰ τὸν πόλεμον καὶ ἐκεῖ κατέφυγε πλῆθος διωκομένων ἐμπόρων ἀπὸ τὴν Κωνσταντινούπολιν, τὴν Χίον κ.ἄ. Τὴν ἰδίαν ἐποχὴν τὰ ἀνωτέρω ἐμποροναυτικὰ κέντρα εἶχον μεταβληθῆ εἰς πολεμικὰ καὶ προσέφερον τὰ πάντα εἰς τὸν ἀγῶνα.

Ὁ Πειραιεὺς ἐξ ἄλλου, μόνον ἀπὸ τὴν ἐποχὴν αὐτὴν ἀρχίζει νὰ ἀναπτύσσεται.

Σταθμίσασα καὶ ἀναλογίσασα

Ἡ ἐπιτροπή σας λοιπόν, Κύριοι, σταθμίσασα καὶ ἀναλογίσασα ἀφ' ἑνὸς τὸ κατὰ πόσον δύναται, καὶ ἂν δύναται κατὰ τὴν σημερινὴν κατάστασιν καὶ ὑγειονομικὴν θέσιν τῆς Τουρκίας νὰ ὑποτεθῇ διακινδυνεύουσα ἡ ὑγεία τοῦ Κράτους καὶ ἀφ' ἑτέρου τὴν διδομένην εὐκολίαν καὶ ἐμψύχωσιν πρός τε τὸ ἐμπόριον καὶ τὴν ναυτιλίαν μας, δύο ταύτας πηγὰς πλούτου καὶ τὰ μόνα μέσα τῆς εὐτυχίας καὶ εὐδαιμονίας ἑκάστου ἔθνους, ἐπηρεάσθη μὲν ὁλοψύχως ἀπὸ τὴν ἀρχὴν τῆς ἐλευθέρας κοινωνίας ἀλλ' ὡς πρὸς τὸν ὁρισμὸν τῆς ἐφαρμογῆς αὐτῆς ἀνεφύησαν δύο γνῶμαι, ἡ μὲν ἥτις καὶ ἡ τῆς πλειονοψηφίας νὰ ἐκφρασθῇ μὲν εἰς τὸ Ὑπουργεῖον παρὰ τῆς Βουλῆς ἡ διὰ τὴν ἐλευθέραν κοινωνίαν ἐπιθυμία καὶ εὐχή της, νὰ ἀνατεθῇ δὲ εἰς αὐτὸ ἡ ἐφαρμογή της κατὰ τὰς περιστάσεις καὶ τὰ συμφέροντα τοῦ ἔθνους· ἡ δὲ ἡ τῆς μειοψηφίας, ὅτι ἀφοῦ δὲν ἐπίκειται ἄφευκτος κίνδυνος, καὶ ἡ Βουλὴ ἀναγνωρίζει τὰ προερχόμενα ἐκ τῆς ἐλευθέρας κοινωνίας ἀμέσως καὶ ἐμμέσως πρός τε τὸ ἔθνος καὶ τὸ δημόσιον αὐτὸ καλά, νὰ ὁρισθῇ ρητῶς διὰ τοῦ ἰδίου αὐτοῦ Νόμου, ἢ νὰ ἐκφρασθῇ ὁριστικῶς εἰς τὸ Ὑπουργεῖον ἡ γνώμη καὶ ἀπόφασις τῆς Βουλῆς, ὅτι ἡ Τουρκία, πλὴν τῆς Συρίας καὶ Αἰγύπτου, ἐν ὅσῳ διατηρεῖ τὸ ὑγειονομικόν της σύστημα καὶ μένει ἐλεύθερα ὑποψίας πανώλους ἢ ἄλλης λοιμώδους νόσου, θέλει συμπεριλαμβάνεται μεταξὺ τῶν τόπων, οἵτινες θέλουσιν εἶσθαι εἰς ἐλευθέραν μεθ' ἡμῶν κοινωνίαν, κατὰ τὸν § α' τοῦ ἄρθρου 13 τοῦ παρόντος Νόμου.

Ἀμφότεραι λοιπὸν αἱ ὡς εἴρηται γνῶμαι ὑποβάλλονται εἰς τὴν Βουλὴν διὰ νὰ ἀποφασίσῃ ὅπως ἐγκρίνῃ.

ΕΙΚΟΝΕΣ ΑΓΩΝΙΣΤΩΝ

Ἡ ἀπεικόνισις τῶν ἀγωνιστῶν τοῦ 1821 ἀπετέλεσε ἀντικείμενον ἰδιαιτέρας μερίμνης τοῦ κράτους καὶ ἰδιωτῶν, φιλελλήνων καὶ Ἑλλήνων καὶ δι' αὐτὸν τὸν λόγον δὲν μᾶς εἶναι ἄγνωστοι αἱ ἁδραὶ μορφαί των. Μάλιστα ὁ Μακρυγιάννης, δι' ἰδίας του δαπάνης προέβη καὶ εἰς τὴν ἀπεικόνισιν ὡρισμένων μαχῶν πέριξ τῶν Ἀθηνῶν, αἱ ὁποῖαι, φιλοτεχνηθεῖσαι ὑπὸ τὴν προσωπικήν του ἐπίβλεψιν ἀποτελοῦν πολύτιμον ντοκουμέντον τοῦ ἀπελευθερωτικοῦ πολέμου.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 15ης ΜΑΪΟΥ 1845

Ὁ γραμματεὺς ἀναγιγνώσκει ἀναφορὰν δι' ἧς οἱ ἀδελφοὶ Μαργαρῖται προτείνουσι νὰ ἀνατεθῇ εἰς αὐτοὺς ἡ ἀπεικόνισις τῶν ἐνδόξων τῆς ἐπαναστάσεως ἀνδρῶν στρατιωτικῶν τε καὶ πολιτικῶν, τεθνεώτων καὶ ἐπιζόντων· ὅτι τὴν μνήμην αὐτῶν διαιωνίζον τὸ ἔθνος ἐκπληροῖ εὐγνωμοσύνης καὶ σεβασμοῦ καθῆκον· αἱ εἰκόνες αὐτῶν ἐντὸς τοῦ περιβόλου τῶν νομοθετικῶν σωμάτων ἀνακείμεναι θέλουσι μαρτυρεῖ τὸν σεβασμὸν καὶ τὴν πρὸς τοὺς εἰκονιζομένους εὐγνωμοσύνην τοῦ ἔθνους· ἡ θέα αὐτῶν ὑπενεργοῦσα εἰς τὰς ψυχὰς τῶν νομοθετῶν τοῦ ἔθνους καὶ ἀνακαλοῦσα αὐτοῖς τὴν ἀρχὴν τῆς πολιτικῆς ἡμῶν ὑπάρξεως, καὶ τοὺς πεσόντας ἁγνὰ θύματα εἰς τὸν βωμὸν τῆς ἐλευθερίας τῆς πατρίδος, θέλει τὰ δίκαια καὶ τὰ ἐθνικὰ συμφέροντα ἐνθυμίζει εἰς αὐτοὺς καὶ συζητοῦντες καὶ ψηφίζοντας· οἱ πατέρες χειραγωγοῦντες τὰ τέκνα των, ἢ δακτυλοδεικτοῦντες εἰς αὐτὰ τῶν ἡρώων της ἐπαναστάσεως τὰ ἐπεικονίσματα ὡς ὡραῖα τῆς ἀρετῆς πρότυπα, θέλουσιν ἐμφυτεύσει εἰς τὰς καθαρὰς καὶ ἀδόλους ψυχάς των τὸ εἰλικρινὲς ἐκεῖνο καὶ γενναῖον τοῦ πατριωτισμοῦ φρόνημα, χωρὶς τοῦ ὁποίου πᾶσα εὐφυΐα καὶ ἱκανότης ἀποβαίνει ἀνωφελὴς ἢ ἐπιβλαβὴς εἰς τὴν πολιτείαν. Οἱ πρόγονοι ἡμῶν ἀναγείραντες ἀνδριάντας καὶ εἰκόνας εἰς τοὺς ἐπ' ἀρετῇ καὶ σοφίᾳ διαπρέψαντας ἄνδρας κατὰ τὰς ἀγοράς, τὰς στοάς, τὰς πλατείας, καὶ ἐν γένει πανταχοῦ τῆς πόλεως, ἐπρότειναν αὐτὰς εἰς τοὺς νέους ὡς καλὰ πρὸς μίμησιν καὶ ἄσκησιν τῆς ἀρετῆς παραδείγματα· ὅτι τῶν ἐνδόξων τῆς ἐπαναστάσεώς μας ἀνδρῶν ἡ ἀπεικόνισις γενομένη ἐν τῇ Ἑλλάδι ὑπὸ τῶν τεχνιτῶν Ἑλλήνων προσθέτει εἰς τὸ ἔργον ἐθνικώτερόν τι καὶ παρέχει ἱκανὴν ἀφορμὴν πρὸς τῶν ὡραίων τεχνῶν τὴν καλλιέργειαν.

Ὅσον περὶ τῆς ἱκανότητός των μαρτυροῦσι πρὸ παντὸς ἄλλου ἀψευδέστερον αἱ ἐν τοῖς ἀνακτόροις εἰς τὴν αἴθουσαν τῶν ὑπασπιστῶν ἀνακείμεναι εἰκόνες τῶν ἀειδημόνων Γερμανοῦ, Καραϊσκου τῶν ἀδελφῶν Ὑψηλάντου, Θ. Κολοκοτρώνη καὶ λοιπῶν τῶν ὁποίων τὴν ἐκτέλεσιν ἀνέθηκεν εἰς αὐτοὺς ἡ Α.Μ.

Σκεφθεῖσα ὅτι καὶ ἡ πρότασις καὶ αἱ σκέψεις, καὶ ἡ ἱκανότης τῶν ἀναφερομένων εἶναι ἀντικείμενα αὐτοσύστατα καὶ προκειμένου λόγου διὰ τὴν διατήρησιν καὶ διαιώνισιν τῆς μνήμης τῶν ἐνδόξων ἀνδρῶν τῆς ἐπαναστάσεως, τὸ ἔθνος ὀφείλει νὰ φροντίσῃ τὰ μάλιστα, γνωμοδοτεῖ νὰ συστηθῇ εἰς τὸ Ὑπουργεῖον Ἐσωτερικῶν.

ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ

ΤΥΠΙΚΟΝ ΠΡΟΣΦΩΝΗΣΕΩΣ

Ὁ Κωλέττης εἰσήγαγε εἰς τὴν Βουλὴν καὶ νομοσχέδιον περὶ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου κατὰ τὴν εἰσήγησίν του δὲ ἐξέθεσε δι' ὀλίγων καὶ τὰς περὶ κράτους καὶ θρησκείας ἀντιλήψεις του. Ἀξιοπρόσεκτος εἶναι ἡ θεσπιζομένη διὰ νομοθετήματος τυπικὴ καὶ ὑποχρεωτικὴ προσφώνησις τῶν παρουσιαζομένων πρὸς τὸν Βασιλέα μελῶν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, ἡ ὁποία ἐπέχει θέσιν ὅρκου αὐτῶν ἐπὶ τῇ ἀναλήψει τῶν καθηκόντων των.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 18ης ΜΑΐΟΥ 1845

Ὁ Πρόεδρος τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, Ὑπουργὸς τῶν Ἐκκλησιαστικῶν (Ι. ΚΩΛΕΤΤΗΣ), κατόπιν εἰσάγων Ἐκκλησιαστικὸν περὶ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου Νομοσχέδιον εἶπεν ὅτι ἡ Κυβέρνησις καὶ Θρησκεία εἶναι τὰ ἀπολύτως ἀναγκαιοῦντα εἰς πᾶν ἔθνος· ἡ Κυβέρνησις διαφόρους εἰς τὰ διάφορα ἔθνη λαβοῦσα μορφὰς παρέστη εἰς ταῦτα κατὰ ταύτας λυσιτελὴς καὶ προοδευτικὴ ἢ καὶ τοὐναντίον· ἡ ἐλευθερία, μία ταύτης μορφή, ὀνόματι γλυκεῖα καὶ πράγματι προαγωγική, ὑποθάλπει πολλάκις ἐν αὐτῇ τοὺς καταβιβρώσκοντας τὸ κοινωνικὸν σῶμα σκώληκας, τὰ ἀποτελέσματα τῶν ὁποίων διδάσκει ἡ ἱστορία τῶν ἐθνῶν καὶ ἰδίως ἐκείνη τῶν προγόνων ἡμῶν τῶν Ἀθηναίων· ἡ Μοναρχία, ἑτέρα ταύτης μορφή, φρουρουμένη ἀπὸ τὴν ἐλευθερίαν καθίσταται διαρκὴς καὶ ὠφέλιμος ὠθοῦσα τὰ ἔθνη εἰς τὴν εὐδαιμονίαν· πρὸς τὸν σκοπὸν ὅμως τοῦτον συναπαιτεῖται καὶ ἡ θρησκεία ἡ καθαγιάζουσα καὶ ὁδηγοῦσα εἰς τὸν ἴδιον αὐτοῦ προορισμὸν τὸν ἄνθρωπον.

Μετὰ τὴν ἀνάκτησιν τῆς Συνταγματικῆς Μοναρχίας καὶ τῆς εἰσαγωγῆς πολλῶν ἄλλων Νομοσχεδίων, ἀπελείπετο ἡ εἰσαγωγὴ καὶ ἐπιψήφισις τοῦ ἑτέρου αὐτῶν, τὸ ὁποῖον ἤδη εἰσάγεται· συνεταχθὲν παρὰ τῶν εἰς τοῦτο ἁρμοδίων προσώπων ἀφορᾷ τὴν σύστασιν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, καὶ τὰς σχέσεις τῆς Ἐκκλησίας πρὸς τὴν Κυβέρνησιν καὶ τὸ ἀνάπαλιν· ἀνέγνω δὲ τοῦτο καὶ τὴν αἰτιολογικὴν αὐτοῦ ἔκθεσιν, ἔχοντα οὕτως.

Ε Κ Θ Ε Σ Ι Σ

Αἰτιολογικὴ τοῦ καταστατικοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου Νόμου.

. . . .

Θ΄. Ὁ Πρόεδρος καὶ τὰ λοιπὰ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου μέλη, παρουσιαζόμενοι ἐνώπιον τοῦ Βασιλέως, προσφωνοῦσι τὴν ἑξῆς προσφώνησιν.

«Μεγαλειότατε Βασιλεῦ.

Πιστοὶ διατελοῦντες ἀείποτε εἰς τοὺς θεσμοὺς τοῦ Συνταγματικοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους καὶ εἰς τὸν Βασιλικὸν Θρόνον Σου, θέλομεν καταβάλλει καὶ τοῦ λοιποῦ πᾶσαν σπουδὴν σὺν πάσῃ δυνάμει, ἵνα ἐκπληρῶμεν τῇ θείᾳ χάριτι τὰ καθήκοντα ἡμῶν εἰς τὴν τῆς Ἐκκλησίας διοίκησιν κατὰ τὰς ἱερὰς αὐτῆς διατάξεις, ὑπὸ τὴν Βασιλικὴν προστασίαν Σου.

Ἐπικαλούμεθα δὲ τὴν ἐξ ὕψους θείαν ἀντίληψιν ἵνα διαφυλάττῃ τὴν Ὑμετέραν Μεγαλειότητα ὑγιαίνουσαν ἐν μακρότητι ἡμερῶν, καὶ διατηρῇ τὴν Βασιλείαν σου ἀδιάσειστον εὐδαιμονοῦσαν, αὐξάνουσαν καὶ κρατυνομένην εἰς αἰῶνας αἰώνων».

Ἡ μὲν τοιαύτη προσφώνησις τοῦ τε Προέδρου καὶ τῶν μελῶν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, ἔγγραφος καὶ ὑπογεγραμμένη παρ' αὐτῶν, διατηρεῖται εἰς τὸ ἀρχεῖον τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐκκλησιαστικῶν· ἡ δὲ τοῦ Γραμματέως, τῶν Γραφέων, καὶ τοῦ Κλήτορος ὑπόσχεσις (1) εἰς τὸ τῆς Συνόδου.

Τὰ κοσμικὰ

1. Τὰ καθήκοντα τῆς Ἱερᾶς Συνόδου διαιροῦνται εἰς ἐσωτερικά, καὶ ταῦτα εἰσὶ τὰ εἰς τὸ δογματικὸν μέρος τῆς θρησκείας ἀναγόμενα, εἰς τὰ ὁποῖα ἡ κοσμικὴ ἐξουσία δὲν ἐπεμβαίνει διόλου· καὶ εἰς ἐξωτερικὰ ἐκεῖνα δηλονότι, ὅσα δὲν ἀφορῶσιν μὲν τὸ δογματικὸν ἀλλὰ χωρὶς νὰ εἶναι καθ' αὐτὸ κοσμικά, ἔχουσί τινα σχέσιν πρὸς τὴν Ἐπικράτειαν καὶ τὸ κοσμικὸν συμφέρον τῶν κατοίκων. Ταῦτα δὲ ἐνεργοῦνται μετὰ τὴν ἰδιαιτέραν συγκατάθεσιν καὶ τὴν σύμπραξιν τῆς κοσμικῆς ἀρχῆς. . . . .

---

(1) Γίνεται μνεία καὶ εἰς ἄλλην παράγραφον περὶ τῆς «ὑποσχέσεως» (ἀντὶ τοῦ ὅρκου δηλαδὴ) τοῦ γραμματέως, τῶν γραφέων καὶ τοῦ «κλήτορος» τῆς Ἱερᾶς Συνόδου.

Η "ΛΗΣΤΟΚΡΑΤΙΑ"

ΣΚΛΗΡΑ ΑΝΩΦΕΛΗ ΜΕΤΡΑ

Ἐπὶ ὁλόκληρον αἰῶνα ἀπὸ τῆς συστάσεως τοῦ κράτους, ἡ ληστεία ἀπετέλεσε ἐνδημικὴν νόσον, πληγὴν καὶ μάστιγα αὐτοῦ. Τὸ Κοινοβούλιον ἀπα- σχολεῖται, μὲ τὴν ληστείαν διαρκῶς ἐπὶ μακρὰν σει ρὰν ἐτῶν πότε μὲ νομοθετικὰ μέτρα καὶ πότε μὲ τὴν περιγραφὴν τραγικῶν γεγονότων. Καὶ δι' αὐ- τὸν τὸν λόγον ἐπιβάλλεται νὰ ἐξετασθοῦν κάπως ἀναλυτικώτερον τὰ γενεσιουργὰ αἴτια τῆς κατα- στάσεως ἐκείνης.

Ἦλθον στιγμαὶ κατὰ τὰς ὁποίας γενικὴ κατα- κραυγὴ ὑψώθη εἰς ὅλην τὴν Εὐρώπην κατὰ τῆς Ἑλ- λάδος διὰ ληστείας διαπραχθείσας ἐναντίον ξέ- νων (Δήλεσι), ἐνῷ πάλιν, ὀλίγον ἀργότερον τῆς ἱ- στορουμένης ἐποχῆς, ὁ Γάλλος συγγραφεὺς Ἀμπού, ἐξέδωκε τὸ βιβλίον του «Ὁ Βασιλεὺς τῶν Ὀρέ- ων», εἰς τὸ ὁποῖον κατειρωνεύεται τὴν ἐπικρατοῦ- σαν εἰς τὴν χώραν μας κατάστασιν.

Τὸ Κράτος ἔλαβε κατὰ περιόδους σκληρὰ νομο- θετικὰ μέτρα κατὰ τῶν ληστῶν καὶ τῶν ληστο- τρόφων, ἀλλὰ ὅλα ἀπεδείχθησαν ἀτελέσφορα. Ἡ ἔλλειψις συγκοινωνιῶν, ὁ ἀτελὴς κρατικὸς μηχανι- σμός, τὸ ὀρεινὸν ἔδαφος καὶ ἡ τρομακτικὴ πενία τῶν κατοίκων ὡρισμένων περιοχῶν, εἶναι αἴτια τὰ ὁποῖα συντελοῦν εἰς τὴν διαιώνισιν μιᾶς κατα- στάσεως, ἡ ὁποία δὲν μεταβάλλεται μὲ κατασταλτι- κὰ μόνον μέτρα.

Ἀφ' ἑτέρου ὅμως ὑπῆρχον καὶ εἰδικοί λόγοι συντελοῦντες εἰς μίαν ἀνοχὴν τῆς κοινῆς γνώμης πρὸς τοὺς ληστάς. Ὅπως λέγει καὶ ὁ Κωλέττης εἰσηγούμενος τὴν θέσπισιν σκληρῶν μέτρων κατὰ τῆς ληστείας, ἡ παράδοσις τῶν πρὸ τῆς ἀπελευ- θερώσεως δρώντων κλεφτῶν, ἦτο μία αἰτία ἡ ὁ- ποία συνετέλει εἰς τὸ νὰ θεωροῦνται ἀνεκτοὶ οἱ μεταπελευθερωτικοὶ λησταί. Εἰς τοῦτο ὅμως συνε- τέλεσε κατὰ πολὺ — καὶ τοῦτο δὲν τὸ ἀναφέρει ὁ Κωλέττης — καὶ ἡ στάσις τοῦ κράτους, ἀμέσως μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν.

Πυρὴν τοῦ στρατοῦ ὁ ὁποῖος ἐπολέμησε ἐπὶ μίαν ὁλόκληρον δεκαετίαν κατὰ τῶν στρατευμάτων τοῦ κατακτητοῦ, ἦσαν οἱ κλέφτες ἐκεῖνοι. Ἀλλὰ καὶ ὅσοι ἔλαβον τὰ ὅπλα κατὰ τὴν ἔναρξιν τοῦ ἀγῶνος καὶ τὰ διετήρησαν μέχρι τέλους του, κατέστησαν πλέον «ἐπαγγελματίαι στρατιῶται». Ἦτο εὔκολος ἡ ἀποστράτευσίς των; Πολλοὶ βεβαίως ἐπανῆλθον εἰς τὰ ἐρειπωμένα χωρία των μετὰ τὴν ὁριστικὴν ἀπώθησιν τοῦ κατακτητοῦ. Ὑπῆρχον ὅμως καὶ ἄλλοι πολλοί, ποὺ δὲν ἠδύναντο νὰ πράξουν τὸ ἴδιον, διότι κατήγοντο ἀπὸ περιοχὰς αἱ ὁποῖαι παρέμεινον ὑπὸ τὸν ζυγὸν τῆς δουλείας (Μακεδόνες, Θεσσαλοί, Κρῆτες, Σουλιῶτες) ἢ Ρουμελιῶτες ὀρεινοὶ μὴ ἔχοντες οὐδένα πόρον ζωῆς καὶ οἱ ὁποῖοι ἀνήρχοντο εἰς πέντε χιλιάδας κατὰ τὸν ἱστορικὸν Μέντελσον.

Ἔπρεπε αὐτοὶ ὅλοι νὰ χρησιμοποιηθοῦν εἰς τὸν τακτικὸν στρατὸν τοῦ κράτους, ἀλλὰ ἔπρεπε νὰ ληφθῆ ὑπ' ὄψιν ἡ ἀδυναμία των νὰ ὑποβληθοῦν εἰς τοὺς σκληρούς—καὶ ὄχι τόσον χρησίμους—κανόνας πειθαρχίας τοῦ τότε στρατοῦ. Οἱ Βαυαροὶ ὀργανωταὶ τοῦ πρώτου ἑλληνικοῦ στρατοῦ ὅμως ἠσθάνοντο ἰδιαιτέραν ἀπέχθειαν καὶ περιφρόνησιν πρὸς τὰ παλληκάρια τοῦ 21. Καὶ ὅπως γράφει ὁ μνημονευθείς ἱστορικός: «οὐδόλως ἀπέκρυπτον τὴν περὶ στρατιωτικῆς ἀχρηστίας τῶν παλληκαριῶν ἰδέαν αὐτῶν καὶ ὕψουν περιφρονητικῶς τοὺς ὤμους προκειμένου περὶ τῶν ἐπιδεικνυόντων ἀλαζονικῶς τὰ ράκη των προμάχων ἐκείνων τῆς πατρίδος οἵτινες οὔτε ἐν φαλάγγι ἠδύναντο νὰ μείνωσιν ἥσυχοι, οὔτε ἐν παρατάξεσι νὰ τηρήσωσι τὴν γραμμήν, οὔτε νὰ στρέψωσι πάντες τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν ἀριστερά».

Ἀφ' ἑτέρου ἡ Ἀντιβασιλεία δὲν ἤκουσε τὰς γνώμας ἀρχηγῶν ἀγωνιστῶν τοῦ πολέμου, κατὰ τὰς ὁποίας ἔπρεπε νὰ δοθῆ εἰς τοὺς πολεμιστὰς ἐπαρκὴς γεωργικὸς κλῆρος ἐκ τῶν ἐθνικῶν κτημάτων τῶν ὁποίων ἡ διανομὴ διὰ δωρεῶν ἢ πωλήσεων ἐγένετο ἐντελῶς ἀνώμαλος, ἄδικος καὶ συγκεντρωτική. Ἡ Ἀντιβασιλεία μὲ Β.Δ. τῆς 2)14 Μαρτίου 1833 προέβη εἰς τὴν διάλυσιν τῶν ἀτάκτων σωμάτων. Ἡ διάλυσις ἐπραγματοποιήθη βιαίως διὰ κινητοποιήσεως βαυαρικῶν λόχων καὶ ὑπὸ δραματικὰς συνθήκας, οἱ δὲ ἀγωνισταὶ τοῦ 21 ἔθραυον τὰ καρυοφίλλια μὲ τὰ ὁποῖα ἠγωνίσθησαν διὰ τὴν ἐλευθερίαν τῆς πατρίδος, ἵνα μὴ περιέλθουν εἰς χεῖρας τῶν Βαυαρῶν!

Περιέρχονται πλέον εἰς κατάστασιν ἐξαθλιώσεως τὴν ὁποίαν δραματικῶς περιγράφει ὁ Μακρυγιάννης εἰς προσφώνησιν του πρὸς τὸν Βασιλέα:

«Βασιλεῦ, ὡς ἕνας καὶ ἐγὼ ἀγωνιστὴς εἰς τὰ περασμένα δεινὰ τῆς πατρίδος μου ἐγνώρισα εἰς πολλὰ μέρη ἀνδρείους στρατιωτικοὺς καὶ τιμίους πολίτας, ὁποὺ ἐθυσίαζον καὶ τὴν κατάστασίν των (τὴν περιουσίαν τους) καὶ τὴν ἰδίαν τὴν ζωήν τους μὲ μεγάλην εὐχαρίστησιν διὰ νὰ ἰδοῦν μίαν ἡμέραν τὴν πατρίδα τους ἐλευθέραν. Πολλοὶ ἀπ' αὐτοὺς ἐσκοτώθηκαν εἰς τὸν πόλεμον, ἄλλοι ἔμειναν αἰχμάλωτοι καὶ ἄλλοι ἐπληγώθησαν καὶ τώρα μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς πατρίδος τοὺς βλέπω νὰ περιπατοῦν εἰς τοὺς δρόμους γυμνοὶ καὶ ξυπόλητοι· βλέπω χήρας καὶ ὀρφανὰ νὰ ζητοῦν ἔλεος διὰ

νὰ παρηγορήσουν τὴν πεῖναν τους καὶ μὲ τὰ δάκρυα εἰς τὰ μάτια νὰ περιφέρωνται καὶ νὰ προξενοῦν ἐντροπὴν εἰς τὴν ἀχάριστον πατρίδα διὰ τὴν ὁποίαν ἔχασαν τοὺς ἄνδρας των, ἔχασαν τοὺς γονεῖς των. Ἐκεῖνοι ὁποὺ τοὺς γνωρίζουν καὶ ἠμποροῦν νὰ πληροφορήσουν τὴν κυβέρνησιν κρύπτουν τὴν ἀλήθειαν καὶ φροντίζουν μόνον νὰ δώσουν ἀντιμοιβάς εἰς τοὺς κόλακάς των, εἰς ἀνθρώπους ἀναξίους εἰς τοὺς ὁποίους ἡ πατρὶς δὲν γνωρίζει κανένα χρέος».

«Τὰ γεγονότα ταῦτα — γράφει εἰς ἄλλο σημεῖον τῆς ἱστορίας του ὁ Μέντελσον — πρέπει ν' ἀναλογισθῇ τις ὁσάκις γίνεται πολὺς θόρυβος περὶ τῆς ἐν Ἑλλάδι μάστιγος τῆς ληστείας. Οἱ λησταὶ ἔχουσι τὰς ρίζας τῆς ἀκαταβλήτου αὐτῶν δυνάμεως εἰς τὰς ἀποτόμους κρημνωρείας καὶ εἰς τὰς ἀπροσίτους χαράδρας τῶν ὀρέων. Ἡ Ἀντιβασιλεία κατώρθωσε διὰ τῆς ἀσυνέτου αὐτῆς διαγωγῆς ἀπέναντι τῶν παλαιῶν μαχητῶν τοῦ ὑπὲρ ἐλευθερίας ἀγῶνος νὰ μεταβάλῃ πιστοὺς ὑπηκόους εἰς κλέφτας, νὰ μορφώσῃ πυρῆνα ἀρχαιοπαραδότου κλεφτουριᾶς καὶ νὰ διώξῃ ἐκ τῆς ἐλευθερωθείσης Ἑλλάδος τοὺς προγόνους ἴσως τῶν φονέων τοῦ Ὠρωποῦ, τῶν τοῦ Ἀρβανίτη πιθανῶς, ὅπως ἐκθρέψῃ παρὰ ταῖς ψυχαῖς τῶν υἱῶν ἰδέας φόνου καὶ ἐκδικήσεως».

Ἐκστρατεία

Τὸ θέρος τοῦ 1833, ὁ ἀντιβασιλεὺς Ἄρμανσμπεργκ, ἀνέθεσε εἰς τὸν Ἄγγλον στρατηγὸν Γκόρντον, γνώστην τῶν ἑλληνικῶν περιοχῶν ἀπὸ τὴν συμμετοχήν του εἰς τοὺς ἀγῶνας τῆς ἐπαναστάσεως, τὴν διενέργειαν ὁλοκλήρου ἐκστρατείας καὶ ἐκκαθαριστικῶν ἐπιχειρήσεων εἰς τὴν Στερεὰν Ἑλλάδα δι' ἐξόντωσιν τῶν «ληστῶν». Ὁ Γκόρντον μὲ ἰσχυρὰς δυνάμεις διήλασεν μέσω Θηβῶν, Λεβαδείας, Σαλώνων πρὸς Λιδωρίκι. Ἀνῆλθεν εἰς Ὑπάτην, κατῆλθεν πάλιν εἰς Λιδωρίκι καὶ ἐκεῖθεν διαιρέσας εἰς δύο τὰς δυνάμεις του ἔφθασεν εἰς Ναύπακτον, εἰς τὴν ὁποίαν κατένειμεν τὰς δυνάμεις του εἰς ἀποσπάσματα τὰ ὁποῖα ἐβάδισαν ἀπὸ διαφόρους κατευθύνσεις πρὸς τὰ Ἄγραφα ἀπωθοῦντα τοὺς ἀτάκτους. Διέφυγον τότε πολλοὶ ἐξ ἐκείνων πρὸς τὸ τουρκικὸν ἔδαφος, ἐκ τῶν ὁποίων τριακόσιοι παρέμειναν συγκροτημένοι καὶ ἐβάδιζαν κατὰ μῆκος τῶν συνόρων, μὲ... στρατιωτικὴν μουσικήν!

Οἱ Τοῦρκοι διετήρησαν καὶ μετὰ τὴν ἐπανάστασιν τοῦ 1821 ἐπὶ ἀρκετὰ ἔτη τὸν θεσμὸν τῶν ἁρματολῶν, ἁρματολὸς δὲ τῶν βορείων Ἀγράφων ἦτο ὁ Τσάτσος, ὁ ὁποῖος περιέθαλπε τοὺς φυγάδας, πολλοὶ τῶν ὁποίων ἦσαν ἀδελφικοί των φίλοι!

Ὁ Βαυαρὸς ὑπολοχαγὸς Νέεζερ, ὁ ὁποῖος ἔλαβε μέρος εἰς τὰς ἐκκαθαριστικὰς ἐκείνας ἐπιχειρήσεις, δίδει εἰς μίαν περιγραφήν του, τὴν ἀντίληψιν καὶ αὐτῶν ἀκόμη τῶν διωκτῶν τῆς ληστείας, οἱ ὁποῖοι δὲν ἐθεώρουν καὶ τόσον ἀπολύτως κακοποιοὺς τοὺς διωκομένους:

«Ἐβαδίζομεν — ἐπὶ κεφαλῆς τμήματος οὐλάνων Βαυαρῶν ἦτο ὁ ἴδιος — ὅσον τὸ δυνατὸν ἀθορύβως, διότι ἡ διαταγή μας ἔλεγε νὰ ἐπιτεθῶμεν ἐναντίον τῶν ἀρχηγῶν τῶν παλληκαριῶν τῶν εὑρισκομένων εἰς Λαμίαν διὰ νὰ τοὺς συλλάβωμεν. Ὑπῆρχε, δηλαδὴ συνωμοσία ἐναντίον τῆς Ἀντιβασιλείας, εἰς τὴν ὁποίαν συμμετεῖχον οἱ σπουδαιότεροι ἀρχηγοὶ τῶν παλληκαριῶν, διὰ νὰ ἐκδιώξουν τὴν ἀντιβασιλείαν, νὰ κηρύξουν ἐνήλικον τὸν βασιλέα καὶ νὰ τὸν ὑποχρεώσουν νὰ ὁρκισθῇ ὑπὲρ τοῦ Συντάγματος.

»Μικρὰ ἴλη ἐξ εἴκοσι περίπου ἱππέων, εἶχε διαταχθῆ προτοῦ ἀνεβῶμεν ἡμεῖς εἰς τὰ ὑψώματα νὰ βαδίσῃ πρὸς τὰ δεξιὰ καὶ διὰ στενοῦ τινος πόρου νὰ διαβῇ τὸν ποταμὸν τῆς Λήθης, σπεύδουσα δὲ πρὸς τὴν ἄλλην ὄχθην, νὰ καταλάβῃ τὰς ὁδοὺς τὰς φερούσας εἰς Χερώνειαν καὶ Παρνασσόν καὶ νὰ κλείσῃ οὕτω τὴν ὑποχώρησιν τῶν ἀρχηγῶν τῶν παλληκαριῶν. Ἀλλὰ τὸ σχέδιόν μας ἐναυάγησεν ὁλόκληρον».

Ὁ ἴδιος Βαυαρὸς ὅμως, δίδει καὶ τὴν περιγραφὴν τῆς θανατώσεως ἐννέα ληστῶν καταδικασθέντων εἰς θάνατον καὶ ἐκτελεσθέντων διὰ τῆς τότε προσκομισθείσης εἰς Ἑλλάδα λαιμητόμου:

«Ὁ Γάλλος δήμιος — Ἕλλην δὲν ἀνελάμβανε ἐκείνην τὴν ὑπηρεσίαν φοβούμενος διὰ τὴν ζωήν του — ἠναγκάσθη νὰ διανυκτερεύσῃ πλησίον τῆς φρουρᾶς, ὅταν δὲ ἐκ τοῦ πλησίον καφενείου τοῦ ἔφεραν καφέν, ὁ καφεπώλης, ποὺ ἔμαθεν ὅτι ἐπιεν αὐτὸν ὁ δήμιος, ἔρριψε κατὰ γῆς τὸ φλυτζάνιον καὶ τὸ ἔθραυσε». Καὶ συνεχίζει ὁ Νέεζερ: «Τὴν Δευτέραν τὸ πρωὶ ἐκάθητο ἐπάνω εἰς τὸ Μεσολόγγιον νεκρικὴ σιγή. Δὲν ἤνοιξεν οὔτε ἓν κατάστημα, οὔτε ἕνα καφενεῖον καὶ αἱ οἰκίαι τῶν ἰδιωτῶν ἦσαν κατάκλειστοι. Κανεὶς δὲν ἐφαίνετο εἰς τὰ παράθυρα. Ὁ ἑλληνικὸς λαός, ποὺ εἰς ἄλλην περίπτωσιν θὰ ἦτο περιεργότατος, εἶχεν ἐξαφανισθῆ ἀπὸ ὅλας τὰς ὁδοὺς καὶ τὰς στενωπούς.

Τὰ σιδηρᾶ δεσμὰ τῶν χειρῶν καὶ τῶν ποδῶν τῶν ληστῶν ἔπρεπε νὰ κοποῦν ἀπὸ πρωΐας. Ἀλλὰ μήτε κλειθροποιόν, μήτε σιδηρουργὸν κατώρθωσαν νὰ εὕρουν διὰ νὰ τὰ κόψῃ! Ἡ θανατικὴ ἐκτέλεσις ἔπρεπε νὰ γίνῃ τὴν ἑβδόμην πρὸ μεσημβρίας, ἀλλὰ ἦλθε καὶ ἡ ἐνάτη ἕως ὅτου ἀναγκασθῇ κλειθροποιός τις ὑπὸ τῆς χωροφυλακῆς ν' ἀπαλλάξῃ τοὺς καταδίκους ἀπὸ τὰ δεσμά των... Πουθενά, εἰς καμμίαν ὁδὸν δὲν ἐφαίνετο ἄνθρωπος. Τὸ Μεσολόγγιον ἦτο νεκρόν!».

Ἐὰν δὲν ἔχῃ ὑπ' ὄψιν του ὁ ἀναγνώστης, τὰς ἀνωτέρω συνθήκας αἱ ὁποῖαι ἐπεκράτουν ὅταν ἀνεπτύχθη ἀρχικῶς ἡ ληστεία εἰς τὸ ἐλεύθερον κράτος, δὲν θὰ τοῦ εἶναι εὔκολον νὰ ἀντιληφθῇ τὴν διαιώνισιν μιᾶς ἀφορήτου καταστάσεως καὶ τὰ συγκλονιστικὰ γεγονότα τὰ ὁποῖα θὰ παρουσιάζωνται μὲ ἀσυνήθη συχνότητα εἰς τὸ μέλλον καὶ μέχρι τοῦ 1930 ἀκόμη. Καὶ δι' αὐτὸν τὸν λόγον ἡ εἰσαγωγή μας εἰς τὴν πρώτην περὶ ληστείας συζήτησιν τῆς Ἑλληνικῆς Βουλῆς, ὑπῆρξεν ἀρκετὰ μακρά.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 18ης ΜΑΪΟΥ 1845

Τὸν καταλιπόντα τὴν ἕδραν του Πρόεδρον ἀνεπλήρωσεν εἷς τῶν Ἀντιπροέδρων, καὶ μετὰ τοῦτον καὶ πάλιν ὁ Πρόεδρος τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν (Ι. ΚΩΛΕΤΤΗΣ), εἰσάγων εἰς τὴν Βουλὴν νομοσχέδιον περὶ ληστείας, εἶπεν ὅτι μετὰ τὴν ἀνάκτησιν τῆς ἐλευθερίας ἡ Ἑλλὰς δὲν ἔπρεπε νὰ μαστίζεται πλέον ἀπὸ τὴν ληστείαν, ἥτις περιέχει ἐν ἑαυτῇ ὑψηλόν τι διότι διὰ ταύτης κατὰ τὴν δουλείαν διετηρήθη ἡ ἐθνικότης καὶ ἐλευθερία εἰς τὰ ὄρη καὶ τοὺς δρυμῶνας· αἱ οἰκογένειαι αἵτινες δὲν ἠδύναντο νὰ ζήσωσιν ὑπὸ τὸν ὀθωμανικὸν ζυγὸν κατέφυγον εἰς τὴν ἐρημίαν καὶ τὰ δάση, καὶ αὗται ἀπετέλουν τοὺς κλέπτας τῆς ἐποχῆς οἵτινες διετήρησαν ἐν ἑαυτοῖς τὴν ἐλευθερίαν καὶ τὰ ὅπλα καὶ ἐδίδαξαν τὴν χρῆσιν αὐτῶν εἰς τοὺς λοιπούς· οἱ ἤδη ὅμως μετὰ τὴν ἀνεξαρτησίαν ἀναφαινόμενοι λησταί, οὐδόλως πρὸς τοιοῦτον ὁρμώμενοι αἴσθημα παρουσιάζονται κατὰ τῶν Νόμων, κατὰ τῶν συμπολιτῶν καὶ συγγενῶν αὐτῶν, διὰ νὰ ἀφαιρέσωσιν αὐτῶν τὴν ζωὴν καὶ περιουσίαν· διὰ τοῦτο καὶ ἡ ληστεία ἤδη μολύνει τὸ ὑψηλὸν καὶ ἔνδοξον τῶν κλεπτῶν ἐκείνων ὄνομα

τῶν ὁποίων ἡ ἀνδρεία καὶ ἀρετὴ ἐν ἐλλείψει ἱστορίας ἤθελε παραδοθῇ εἰς πολλὰς τῶν ἐπερχομένων γενεῶν διὰ τῶν ἀσμάτων μόνον· καὶ ὅμως ἡ ὕπαρξις τῶν ληστῶν, τοὺς ὁποίους παροτρύνουσι πρὸς τοῦτο οἱ θέλοντες διὰ τούτου νὰ παρεμβάλωσιν εἰς τὴν Κυβέρνησιν προσκόμματα καὶ νὰ ἀντιπολιτευθῶσιν τὴν ἐνέργειαν αὐτῆς, καὶ ἡ συναίσθησις τοῦ αἴσχους τὸ ὁποῖον ἡ ὕπαρξις αὐτῆς ἀφίησιν εἰς ἐλεύθερον ἤδη Κράτος, πολλὴν γεννῶσαν λύπην εἰς τὴν Κυβέρνησιν, ἠνάγκασεν αὐτὴν νὰ σᾶς ὑποβάλῃ ἴδιον περὶ τούτου Νομοσχέδιον πρὸς κατάπαυσιν καὶ περιστολὴν αὐτῆς, σκοπόν, εἰς τὴν πραγματοποίησιν τοῦ ὁποίου οὐχ ἧττον θέλουσι συντρέξει καὶ ἡ συμβουλὴ καὶ προτροπαί τῶν καλῶν καὶ φρονίμων Ἑλλήνων· ἀνέγνω δὲ τότε Νομοσχέδιον καὶ τὴν αἰτιολογικὴν αὐτοῦ ἔκθεσιν ἔχοντα οὕτως·

«Αἰτιολογικὴ ἔκθεσις τοῦ περὶ καταδιώξεως ληστείας Νομοσχεδίου.

Νενεκρωμένον Ἐμπόριον

Κύριοι.

Ἡ ληστεία εἶναι μία ἀπὸ τὰς μάστιγας ἐκείνας, αἵτινες κατὰ διαφόρους καιροὺς ἐπήγαγον πολυειδεῖς πληγὰς εἰς τὴν Ἑλληνικὴν κοινωνίαν· εἰς πολλὰ μέρη τοῦ Κράτους ἡ συγκοινωνία εἶχε μείνει διὰ πολὺν χρόνον διακεκομμένη, καὶ τὸ ἐμπόριον νενεκρωμένον ἕνεκα τῆς ληστείας· ἡ δὲ ζωή, τιμὴ καὶ ἰδιοκτησία τοῦ πολίτου ἐγένετο πολλάκις τὸ ἕρμαιον τοῦ κακουργήματος τούτου· ἕξεις ἀρχαῖαι καὶ ἄλλαι πολυειδεῖς αἰτίαι προερχόμεναι ἀπὸ τὴν κατάστασιν τῆς Ἑλληνικῆς κοινωνίας εἶναι ἡ πηγὴ τοῦ κακοῦ τούτου· δὲν προκαλεῖται ὅμως οὐχ ἧττον ἡ ληστεία καὶ ἀπὸ πνεῦμα ἀντιπολιτεύσεως κατὰ τῆς Κυβερνήσεως· εἰς πολλὰς περιστάσεις εἴδομεν τοὺς ἀντιπολιτευομένους νὰ μεταχειρισθῶσιν τὸ μέσον τῆς ληστείας διὰ νὰ παρεμβάλωσι προσκόμματα εἰς τὸν δρόμον τῆς Κυβερνήσεως καὶ διὰ τοῦ μέσου τούτου νὰ φέρωσιν αὐτὴν εἰς ἀμηχανίαν.

Ἔκτακτα μέτρα

Τὰ τακτικὰ μέσα δὲν ἐπέτυχον ποτὲ εἰς τὴν ἐξάλειψιν τῆς ληστείας, καὶ διὰ τοῦτο ἡ Κυβέρνησις ἠναγκάσθη πάντοτε νὰ προσφύγῃ εἰς ἔκτακτα κατ' αὐτῆς μέτρα· ἐκ τῶν κατὰ καιροὺς διαταχθέντων ἐκτάκτων μέτρων ἀπεδείχθησαν τινα ἀποτελεσματικώτατα, ἀλλὰ διὰ νὰ ἐξακολουθήσῃ ἡ ἐνέργειά των ἀπαιτεῖται νὰ διαταχθῶσι διὰ νόμου, καὶ ὄχι διὰ Βασιλικῶν Διαταγμάτων, κατὰ τὴν μέχρι τοῦδε συνήθειαν. Ἐκ τῶν ἀνωτέρω μέτρων τὰ ὁποῖα ἡ πεῖρα ἀπέδειξεν ἀποτελεσματικά, καὶ ἔκ τινων ἄλλων, τὰ ὁποῖα ἐπίσης ἡ πεῖρα κατέδειξεν ἀναγκαῖα, συνετάχθη τὸ παρὸν κατὰ τῆς ληστείας Νομοσχέδιον, τὸ ὁποῖον κατὰ διαταγὴν τῆς Α.Μ. τοῦ Βασιλέως λαμβάνω τὴν τιμὴν νὰ ὑποβάλω εἰς τὴν συζήτησίν Σας, Κύριοι, μὲ τὴν ἑξῆς ἀνάλυσιν καὶ ἀνάπτυξεις:

Ὑποχρεώσεις πολιτῶν

Τὸ Νομοσχέδιον διαιρεῖται εἰς δύο μέρη:

Τὸ πρῶτον διαλαμβάνει τὰς ἰδιότητας τῶν δημοτῶν τῶν ὑποκειμένων εἰς τὴν καταδίωξιν τῶν ληστῶν, τὸν τρόπον τῆς ἐξακριβώσεως τῶν ἰδιοτήτων τούτων, τὴν τάξιν τῆς ὑπηρεσίας τῶν δημοτῶν, τὰ περὶ διορισμοῦ ὁδηγῶν καὶ ὑφοδηγῶν καὶ τὰ περὶ τῆς ὑπηρεσίας αὐτῶν, τὰ περὶ ποινῶν κατὰ τῶν ἀποποιουμένων τὴν ὑπηρεσίαν ταύτην, καὶ τὸν προσδιορισμὸν πειθαρχικῶν ποινῶν διὰ παραπτώματα ἀντιπειθαρχικά.

Αἱ ληστόπληκτοι περιοχαὶ

Τὸ δεύτερον πραγματεύεται περὶ προσδιορισμοῦ ἀμοιβῶν πρὸς τοὺς συλλαμβάνοντας, φονεύοντας ἢ καταδεικνύοντας τὸν τόπον τῆς διαμονῆς ληστῶν, περὶ προσδιορισμοῦ ἀποζημιώσεως πρὸς τοὺς τραυματιζομένους ἀπὸ ληστὰς καὶ συντάξεων εἰς τὰς οἰκογενείας τῶν φονευομένων, περὶ ἀλληλεγγύου τῶν αὐτουργῶν καὶ συνεργῶν τοῦ αὐτοῦ κακουργήματος ληστείας διὰ τὰς πολιτικὰς ἀποδόσεις καὶ ἀποζημιώσεις διὰ τὴν ἀπότισιν τῶν δικαστικῶν ἐξόδων, καὶ διὰ τὰς ἕνεκεν αὐτῶν χορηγηθείσας παρὰ τῆς Κυβερνήσεως ἀμοιβάς, συντάξεις καὶ ἀποζημιώσεις, περὶ τῆς κατασχέσεως τῆς περιουσίας αὐτῶν ἐπὶ τούτῳ τῷ σκοπῷ, καὶ περὶ μεταθέσεως ὑπόπτων ἐπὶ ληστείᾳ ποιμένων μετὰ τῶν ποιμνίων αὐτῶν εἰς ἄλλας βοσκησίμους γαίας, περὶ παύσεων τῶν δημοτικῶν ὑπαλλήλων, οἵτινες ἤθελον ἐξελεγχθῆ ὡς ἀμελοῦντες τὰ ὡς πρὸς τὴν ληστείαν καθήκοντά των, περὶ τοῦ ἀλληλεγγύου τῶν σωματείων τῶν βλαχοποιμένων ἢ ἄλλων ποιμένων, καὶ περὶ προσδιορισμοῦ βαρειῶν ποινῶν, κατὰ τῶν κατοίκων Λοκρίδος, Φθιώτιδος, Δωρίδος, Εὐρυτανίας καὶ Ἀκαρνανίας, οἵτινες ἤθελον παραβῆ τὰς διὰ τοῦ Νομοσχεδίου τούτου περὶ ἐξωτερικῶν καὶ ἐσωτερικῶν διαβατηρίων διατάξεις.

Σωματεῖα Ποιμένων

Καθ' ὅσον δ' ἀφορᾷ τὸ δεύτερον μέρος τοῦ νομοσχεδίου παρατηρεῖται ὅτι τὰ μὲν περὶ χορηγήσεως ἀμοιβῶν εἰς τοὺς συλλαμβάνοντας ἢ φονεύοντας ληστάς, ἢ καταδεικνύοντος μὲ ἀποτέλεσμα τὸν τόπον τῆς διαμονῆς αὐτῶν, τὰ περὶ ἀποζημιώσεων καὶ συντάξεων, ἠρανίσθησαν ἀπὸ τὸ Διάταγμα τῆς 25 Ἰανουαρίου (5 Φεβρουαρίου) 1840 τὰ περὶ μεταθέσεως τῶν ἐπὶ ληστείᾳ ὑπόπτων ποιμένων καὶ ἀπὸ τὸ Διάταγμα τῆς 8 Φεβρουαρίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους. Τὰ περὶ παύσεως τῶν δημοτικῶν ὑπαλλήλων τῶν παραμελούντων τὰ χρέη των ὡς πρὸς τὴν ληστείαν, καὶ τὰ περὶ κατασχέσεως τῆς κινητῆς καὶ ἀκινήτου περιουσίας τῶν ληστῶν ἀπὸ τὸν νόμον τῆς 7 (19 Φεβρουαρίου) (1) τοῦ αὐτοῦ ἔτους. Παρελείφθησαν δὲ τὰ περὶ πειθαρχικῆς παύσεως τῶν διοικητικῶν ὑπαλλήλων ἐκ μέρους τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν, ἐπειδὴ τὰ περὶ πειθαρχικῶν ποινῶν ἐν γένει θέλουσι κανονισθῆ ἰδιαιτέρως.

Θεωροῦμεν πάντι περιττὸν τὸ νὰ ἐκθέσωμεν ἐνταῦθα τοὺς πρὸς ὑποστήριξιν τῶν ἀνωτέρω ἐκτεθέντων μέτρων τοῦ δευτέρου μέρους τοῦ νομοσχεδίου λόγους, ἐπειδὴ ἡ πενταετὴς ἐφαρμογὴ αὐτῶν ἀπέδειξε τὸ εὔστοχον καὶ λυσιτελὲς τῶν μέτρων τούτων πρὸς κατάπαυσιν τῆς ληστείας. Τὰ περὶ ἀλληλεγγύου τῶν σωματείων τῶν Βλαχοποιμένων ἢ καὶ ἄλλων ποιμένων, καὶ τὰ περὶ προσδιορισμοῦ βαρειῶν ποινῶν κατὰ τῶν παραβαινόντων τὰς ὁριζομένας διατάξεις περὶ ἐσωτερικῶν καὶ ἐξωτερικῶν διαβατηρίων, εἶναι νέα.

---

(1) Ἰουλιανὸν καὶ Γρηγοριανὸν ἡμερολόγιον. Ἡ διάκρισις γίνεται συστηματικῶς ἀπὸ «κληρονομίαν» ... Βαυαρῶν. Ἀργότερον εἰς τὰ ἐσωτερικ[illegible] φ[illegible]εως κρατικὰ ἔγγραφα, ἀτονεῖ.

Ἀλληλέγγυος εὐθύνη

Ὁ λόγος ὅστις ὑπηγόρευσε τὸ ἀλληλέγγυον τῶν βλαχοποιμένων διὰ τὰς πολιτικὰς ἀποδόσεις καὶ ἀποζημιώσεις, εἶναι ὅτι μέγα μέρος αὐτῶν ἀπεδείχθη ὑποθάλπτον καὶ μετερχόμενον τὴν λῃστείαν, καὶ ὅτι τὰ μέχρι τοῦδε ληφθέντα κατὰ τῆς λῃστείας μέτρα δὲν ἴσχυσαν νὰ περιορίσωσι καὶ τὰ σωματεῖα (1) τῶν ποιμένων ἀπὸ τοῦ νὰ ἐξοκείλωσιν εἰς τὰς λῃστείας· τὸ μέτρον τῆς ἀλληλεγγυότητος ἐθεωρήθη ὡς τὸ δραστικώτερον καὶ εὐστοχώτερον ἐπειδὴ ἀναγκάζει ἕκαστον τῶν ποιμένων τοῦ σωματείου νὰ προσέχῃ εἰς τὴν διαγωγὴν τῶν συντρόφων του, καὶ νὰ ἀποτρέπῃ αὐτοὺς ἀπὸ πράξεις ἐπιζημίους εἰς ὅλον τὸ σωματεῖον καὶ εἰς ἐναντίαν περίστασιν, νὰ καταδεικνύῃ εἰς τὴν ἀρχὴν τοὺς κακουργήσαντας διὰ νὰ ἀπαλλαχθῇ τῆς ζημίας· ἐκτὸς τῆς πραγματικῆς ὠφελείας τοῦ μέτρου τούτου, ἡ ἰδέα μόνη ὅτι ἕκαστος τῶν βλαχοποιμένων ἔχει τοὺς συντρόφους του ἐπιτηρητὰς καὶ ἐφόρους τῶν πράξεών του, καὶ ὁ φόβος ὅτι ἠμπορεῖ εὐκόλως νὰ ἀνακαλυφθῇ, θέλει ἀναγκάζει αὐτὸν νὰ περιορίζητε εἰς τὰ καθήκοντά του. Ἐν ὀλίγαις λέξεσι διὰ τοῦ μέτρου τούτου ἕκαστος τῶν βλαχοποιμένων θέλει ἐπαγρυπνεῖ εἰς τὴν διαγωγὴν ὅλων τῶν ποιμένων τοῦ σωματείου καὶ ὅλοι θέλουσιν ἐπαγρυπνεῖ εἰς τὴν διαγωγὴν ἑκάστου.

Αἱ παραμέριοι περιοχαί!

Ὁ προσδιορισμὸς τῶν βαρειῶν ποινῶν τῶν κατοίκων τῶν σημειουμένων ἐπαρχιῶν, ὅσοι ἤθελον παραβῆ τὰς ὁριζομένας διατάξεις περὶ ἐσωτερικῶν καὶ ἐξωτερικῶν διαβατηρίων, σκοπὸν προέθετο τὴν πρόληψιν καὶ κατάπαυσιν τῶν λῃστειῶν τῶν πραττομένων εἰς τὴν ὅμορον Ὀθωμανικὴν ἐπικράτειαν.

Παρετηρήθη ὅτι οὐκ ὀλίγαι λῃστεῖαι ἐπράχθησαν κατὰ διαφόρους καιροὺς ἀπὸ κατοίκους τῶν ἐπαρχιῶν τούτων εἰς τὰ ὀθωμανικὰ μεθόρια· ἀλλ' εἰς σπανίας περιστάσεις ἀνεκαλύφθησαν οἱ ἔνοχοι καὶ ἐτιμωρήθησαν, διότι δυσκόλως δύνανται νὰ προσαχθῶσιν ἀποδείξεις περὶ κακουργημάτων πραχθέντων εἰς τὴν ἀλλοδαπὴν οὔσης πολλὰ μικρᾶς τῆς ποινῆς τῆς προσδιοριζομένης παρὰ τοῦ ποινικοῦ Νόμου κατὰ τῶν παραβαινόντων τὰς περὶ ἐσωτερικῶν καὶ ἐξωτερικῶν διαβατηρίων διατάξεις, ἤτοι πρόστιμον ἀπὸ 1 — 50 δραχμῶν τὸ πολύ. Οἱ ἐπιρρεπεῖς εἰς τὴν λῃστείαν δὲν δυσκολεύονται ποσῶς νὰ μεταβαίνωσιν εἰς τὸ Τουρκικὸν Κράτος νὰ πράττωσι λῃστείας καὶ νὰ πληρώνωσι τὸ ἀσήμαντον πρόστιμον, ἐὰν ἤθελον ἀνακαλυφθῇ ὡς παραβάντες τὰς διατάξεις ταύτας· ἀλλ' ὁ προσδιορισμὸς βαρειῶν ποινῶν καὶ αὐστηρὰ ἐπιτήρησις διὰ νὰ ἀνακαλύπτωνται αἱ περὶ διαβατηρίων παραβάσεις, θέλει ἀναχαιτίσει ἀναμφιβόλως τοὺς ἐπιρρεπεῖς εἰς τὴν λῃστείαν καὶ τοὺς βιάσει νὰ παύσωσιν ἀπὸ τοῦ νὰ βλάπτωσι διὰ τοιούτων ἀποτροπαίων μέσων τοὺς ὑπηκόους τῆς ὁμόρου καὶ φίλης δυνάμεως τῆς Τουρκίας.

Ἀναγκαιότατα

Πρὶν δώσω τέλος εἰς τὴν παροῦσαν νομίζω καθῆκον μου νὰ παρατηρήσω ὅτι τὰ εἰς τὸ Νομοσχέδιον ἐμπεριεχόμενα μέτρα εἶναι ἀναγκαιότατα διὰ τὴν ἀσφάλειαν καὶ ἡσυχίαν τοῦ Κράτους, καὶ δὲν ἀμφιβάλλω, ὅτι θέλετε τὰ θεωρήσει καὶ ἀποδειχθῇ ὡς τοιαῦτα.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 17 Μαΐου 1845.

Ὁ Πρόεδρος τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου καὶ Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν Ι. ΚΩΛΕΤΤΗΣ

Νόμος περὶ καταδιώξεως λῃστῶν.

ΟΘΩΝ
ΕΛΕΩ ΘΕΟΥ
ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάττομεν.

Τὸ ἑπόμενον Νομοσχέδιον θέλει παρουσιασθῇ ὅπως ἔχει εἰς τὴν Βουλὴν καὶ τὴν Γερουσίαν ἀπὸ τὸν ἡμέτερον Ὑπουργὸν ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν καὶ ὑποστηριχθῇ παρ' αὐτοῦ, κατὰ τὴν συζήτησιν.

ΜΕΡΟΣ Α'

Ἄρθρ. 1. Ὅλοι οἱ δημόται οἱ ἔχοντες ἡλικίαν 20-50 ἐτῶν εἶναι ὑπόχρεοι προσκαλούμενοι παρὰ τῆς δημοτικῆς των ἀρχῆς νὰ κινῶνται πρὸς καταδίωξιν τῶν λῃστῶν καὶ νὰ συντρέχωσι πρὸς τὸν αὐτὸν σκοπὸν τὴν δημοσίαν δύναμιν καὶ τοὺς ὁμόρους δήμους.

Ἄρθρ. 2. Ὁ δήμαρχος ὁμοῦ μὲ τὸ συμβούλιον καὶ τοὺς δημαρχικοὺς καὶ εἰδικοὺς παρέδρους τοῦ δήμου, συντάττει τὸν κατάλογον ὅλων τῶν ὑποχρεωμένων εἰς τὴν καταδίωξιν τῆς λῃστείας δημοτῶν. Ὁ κατάλογος οὗτος θέλει ἀναγνωσθῇ μεγαλοφώνως τὴν Κυριακὴν μετὰ τὴν σύνταξιν αὐτοῦ εἰς ὅλας τὰς ἐνοριακὰς ἐκκλησίας τοῦ δήμου, ἅμα τελειώσει ἡ θεία λειτουργία.

Ἄρθρ. 11. Οἱ ὁδηγοὶ καὶ ὑφοδηγοὶ καὶ οἱ δημόται ὀφείλουσιν ἄκραν εὐπείθειαν εἰς τὰς προσκλήσεις τῆς ἁρμοδίας δημοτικῆς ἀρχῆς. Ἐπὶ τῶν προτεινομένων λόγων ἐμποδίου, εἴτε παρ' ὁδηγῶν καὶ ὑφοδηγῶν, εἴτε παρὰ τῶν δημοτῶν ἀποφασίζει εἰς τὴν στιγμὴν ἡ ἁρμοδία δημοτικὴ ἀρχή· ὁ μὴ συμμορφωθεὶς μὲ τὴν περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου ἀπόφασιν τῆς ἀρχῆς ἀντικαθίσταται εἰς ὑπηρεσίαν παρὰ τοῦ ἀκολούθου.

Ἄρθρ. 21. Ἡ Κυβέρνησις δύναται νὰ διατάττῃ τὴν μετάθεσιν τῶν ἐπὶ λῃστείᾳ ὑπόπτων ποιμένων μετὰ τῶν ποιμνίων αὐτῶν, εἰς ἄλλας βοσκησίμους γαίας, ὁσάκις ἡ μετάθεσις αὕτη θεωρεῖται ἀπαραιτήτως ἀναγκαία εἰς κατάπαυσιν τῆς λῃστείας.

Ἄρθρ. 22. Ὁσάκις δήμαρχοι, δημοτικοὶ πάρεδροι καὶ ἀστυνόμοι ἤθελον ἐξελεγχθῇ ἀδιαφοροῦντες, ἢ ἀμελοῦντες τὰ ὡς πρὸς τὴν καταδίωξιν τῶν λῃστῶν καθήκοντά των, ὁ Ἔπαρχος δύναται νὰ παύῃ αὐτοὺς προσωρινῶς, συμμορφούμενος μὲ τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 44 τοῦ περὶ δήμων Νόμου.

Ὁ Ἡμέτερος ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν Ὑπουργὸς θέλει δημοσιεύσει καὶ ἐνεργήσει τὸν παρόντα νόμον.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 16 Μαΐου 1845

ΟΘΩΝ

Ι. ΚΩΛΕΤΤΗΣ

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 19ης ΙΟΥΝΙΟΥ 1845

Παρετήρησε δ' ἐπὶ πλέον ὁ εἰσηγητής :

Ἡ Κυβέρνησις δύναται νὰ διατάττῃ τὴν μετάθεσιν τῶν ἐπὶ λῃστείᾳ ὑπόπτων βλαχοποιμένων (σκηνιτῶν) μετὰ τῶν ποιμνίων αὐτῶν εἰς ἄλλας βοσκησίμους γαίας ὁσάκις ἡ μετάθεσις αὕτη θεωρεῖται ἀπαραιτήτως ἀναγκαία εἰς κατάπαυσιν τῆς λῃστείας· ἀλλὰ τὸ μέτρον τοῦτο τότε θέλει πραγματοποιεῖσθαι, ἐὰν οὗτοι ἐντὸς ὀκτὼ ἡμερῶν ἀπὸ τῆς πρὸς αὐτοὺς Κοινοποιήσεως τῆς ἁρμοδίας ἀρχῆς περὶ τῆς μεταθέσεώς των, δὲν παρουσιάζωσιν ἀξιο-

(1) Τὰ «τσελιγκάτα» δηλαδή, οἱ εἰς τὰ ὁποῖα μετέχοντες, εἶχαν εἰδικὰς οἰκονομικὰς σχέσεις μεταξὺ των καὶ μὲ τὸν ἀρχιποιμένα.

χρέους ἐγγυητὰς κτηματικῆς ἀξίας μὴ ὑπερβαινούσης τὴν χρηματικὴν ποσότητα τῶν 20 χιλιάδων δραχμῶν, περὶ τῆς καλῆς των διαγωγῆς καὶ περὶ τῆς τυχὸν ἀποζημιώσεως τῶν παθόντων, ὅταν ἀπεδειχθῆ ὅτι ἡ ληστεία ὑπεθάλπετο ἀπὸ τὸ ὕποπτον τῶν βλαχοποιμένων σωματεῖον (σκηνιτῶν)».

Τὸ ἄρθρον 22 θεωρεῖται περιττόν· ἑπομένως ἡ ἐπιτροπὴ νομίζει καλὸν νὰ ἐξαλειφθῆ παντάπασιν, καθόσον ὁ περὶ δήμων Νόμος προβλέπει τὰς περιπτώσεις ἐκείνας κατὰ τὰς ὁποίας οἱ Διοικηταὶ δύνανται νὰ παύωσι προσωρινῶς τοὺς δημοτικοὺς ὑπαλλήλους.

Ἐπίσης καὶ τὸ ἄρθρον 23 ἔχει καλῶς· ἀλλ' ἐπειδὴ οἱ βλαχοποιμένες ζῶσι πάντοτε ἐν ὑπαίθρῳ καὶ ὑπὸ τὰς σκηνάς των, μεταβαίνοντες τὸν μὲν χειμῶνα εἰς τὰς πεδιάδας, τὸ δὲ θέρος εἰς τὰ ὄρη, ζωὴν ἥτις ἔχει πολλὴν σχέσιν μὲ ἐκείνην τὴν ὁποίαν κάμνουν οἱ λησταί· ἐξ ἄλλου δὲ μέρους ἐπειδὴ ὡς ἡ πεῖρα τὸ ἀπέδειξεν, οἱ λησταὶ εὑρίσκουν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον τὸ ἄσυλόν των, καὶ μάλιστα ἐν καιρῷ καταδιώξεως αὐτῶν εἰς τὴν τάξιν ταύτην τῶν σκηνιτῶν παρενδεδυμένοι ὑπὸ τὸ πρόσχημα ποιμένος καὶ τὰ τοιαῦτα, ἡ ἐπιτροπή σας, Κύριοι, νομίζει λίαν συντελεστικὸν νὰ κανονισθῆ διὰ Νόμου καὶ ὁ τρόπος καθ' ὃν οὗτοι θέλει κάμνουσι τὰς μεταθέσεις των ἀπὸ τὴν μίαν εἰς τὴν ἄλλην βοσκήν.

Καταστάσεις

Κατὰ συνέπειαν προσθέτει καὶ τοὺς ἑπομένους παραγράφους νὰ ἀποτελέσωσι μέρος εἰς τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος ἄρθρον τοῦ Νόμου.

«Οἱ ἀρχιποιμένες μεταβαίνοντες ἀπὸ τὰς χειμερινὰς εἰς τὰς θερινὰς βοσκὰς καὶ τ' ἀνάπαλιν, ὀφείλουσιν ἅμα τοποθετούμενοι νὰ δίδουν ἀκριβῆ ὀνομαστικὸν κατάλογον τῶν ὑπ' αὐτοὺς ποιμένων ἀπὸ τὴν ἡλικίαν τῶν 15 μέχρι τῶν 50 ἐτῶν ἐνώπιον τῆς ἀνηκούσης δημοτικῆς ἀρχῆς· κατὰ πᾶσαν δὲ μεταβολὴν τοῦ προσωπικοῦ ὁ ὑπόλογος ἀρχιποιμὴν νὰ εἰδοποιῆ ἀμέσως τὴν δημοτικὴν ἀρχὴν ἥτις θέλει κάμει τὸ ἴδιον εἰς ἐκείνην εἰς ἣν μετέχει ὁ ἀναχωρήσας ποιμήν.

Ὁσάκις ἡ Δημοτικὴ ἀρχὴ λάβει ὑπόνοιαν κατά τινος σωματείου βλαχοποιμένων, δύναται νὰ ἐνεργῆ ἐκτάκτως ἐπιτόπιον ἔρευναν σύμφωνα μὲ τὰς περὶ τούτου γενικὰς διατάξεις, ὁ δὲ ἀρχιποιμὴν ὀφείλει ὑπὸ εὐθύνην του νὰ παρουσιάζῃ τὰ ζητούμενα πρόσωπα, ἢ νὰ δικαιολογῆ ἀποχρώντως τὴν ἀπουσίαν αὐτῶν.

«Ἅμα φωραθῆ ὁ ἀρχιποιμὴν «ὅτι παρέλειψέ τινα μὴ σημειωθέντα εἰς τὸν κατάλογον, ἢ δὲν εἰδοποίησεν ἐγκαίρως τὴν μετάβασιν ἄλλου τινὸς εἰς ξένον σωματεῖον, ἡ δημοτικὴ ἀρχὴ ὀφείλει ὑπὸ εὐθύνην της νὰ καταγγέλῃ τὴν περίστασιν ταύτην εἰς τὴν ἁρμόδιαν ἀρχὴν ἥτις θέλει τὸν καταδιώκει ποινικῶς ἐνώπιον τοῦ ἀνήκοντος δικαστηρίου. Ὁ δὲ τοιοῦτος ἀρχιποιμὴν ὑποβάλλεται εἰς πρόστιμον ἀπὸ 50 μέχρι 500 δραχμῶν».

Οἱ εἰς τὸ Τουρκικὸν μεταβαίνοντες

Ἐπὶ δὲ τῶν ἄρθρων 24 καὶ 25 ἅτινα εἰσὶ καὶ τελευταῖα τοῦ μνημονευθέντος Νομοσχεδίου, ἡ ἐπιτροπὴ παρατηρεῖ ὅτι ἀμφοτέρων αἱ διατάξεις εἰσὶ λίαν αὐστηραί· δι' αὐτῶν ὄχι ὀλίγον θέλουν ὑποφέρει αἱ ἐπαρχίαι τῆς ὁροθετικῆς γραμμῆς καὶ ἀδίκως ὡς ἐπὶ τὸ πολύ, καθότι τοῦ μὲν θέλουσι πλημμελεῖ ἀπὸ ἄγνοιαν, τοῦ δὲ κατηναγκασμένοι διότι θέλουσιν ἀπαντᾶ ὡς ἐκ τῶν ἐγχωρίων παθῶν δυσκολίας ἀπὸ τοὺς ἐπιτετραμμένους τὴν ἔκδοσιν τῶν διαβατηρίων· ἐκτὸς τούτου οἱ εἰς τὸ Τουρκικὸν μεταβαίνοντες δυσκόλως δύνανται κατὰ τὴν ἐπιστροφὴν νὰ ἐπιτύχωσι τὴν ἐπικύρωσιν τῆς ἁρμοδίας Τουρκικῆς ἀρχῆς, ἥτις γινώσκουσα τὸ βάρος τῆς ποινῆς θέλει πάντοτε ἀρνεῖται τὴν ἐπικύρωσίν της προκαλοῦσα διὰ τῆς ἀρνήσεως χρηματικὰς ἀμοιβάς.

Τούτων ἕνεκα ἐνέκρινε νὰ τροπολογηθῶσιν ὡς ἀκολούθως.

Ἄρθρ. 24. Οἱ κάτοικοι τῶν ἐπαρχιῶν Λοκρίδος, Φθιώτιδος, Δωρίδος, Εὐρυτανίας καὶ Ἀκαρνανίας, ὀφείλουσιν μεταβαίνοντες καὶ ἀπὸ δῆμον εἰς δῆμον νὰ ἐφοδιάζωνται μὲ ἐσωτερικὸν διαβατήριον παρὰ τοῦ δημάρχου, ἢ τοῦ εἰδικοῦ παρέδρου ἢ τοῦ ἱερέως τοῦ χωρίου των.

Πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον θέλουσιν ἐφοδιασθῆ ὅλα τὰ δημαρχεῖα καὶ παρεδρεῖα τῶν χωρίων τῶν μνημονευθεισῶν ἐπαρχιῶν μὲ ἔντυπα διαβατήρια ἐπὶ ἁπλοῦ χάρτου δι' ἐξόδων τῶν ἰδίων δήμων, ἀλλὰ δὲν εἶναι ὑπόχρεοι νὰ πληρώνωσι τὸ προσδιωρισμένον τέλος παρ' ὅταν μεταβαίνουσι ἀπὸ ἐπαρχίας εἰς ἐπαρχίαν.

Ὁ παραβάτης τῆς διατάξεως ταύτης τιμωρεῖται μὲ φυλάκισιν δέκα ἡμερῶν μέχρις ἑνὸς μηνός.

Ἄρθρ. 25. Ὅστις ἐκ τῶν κατοίκων τῶν εἰς τὸ προηγούμενον ἄρθρον ἐπαρχιῶν μεταβαινόντων εἰς τὸ Τουρκικὸν Κράτος δὲν ἤθελεν ἐφοδιασθῆ μὲ ἐξωτερικὸν διαβατήριον, ἢ ἐπανερχόμενος δὲν ἤθελε φέρει τὸ διαβατήριόν του παρὰ τινος πολιτικῆς ἢ στρατιωτικῆς Τουρκικῆς ἀρχῆς, τιμωρεῖται μὲ φυλάκισιν ἑνὸς μηνὸς μέχρις ἑνὸς ἔτους.

Η ΑΝΕΠΑΡΚΕΙΑ ΣΙΤΟΠΑΡΑΓΩΓΗΣ

Εἰς τὴν σιτάρκειαν τὴν ὁποίαν ἐπέτυχε ἡ Ἑλλὰς μεταπολεμικῶς καὶ εἰς τὴν συγκέντρωσιν σίτου ἡ ὁποία συνετέλεσαν εἰς τὸ ἐπίτευγμα αὐτὸ καὶ εἶναι τόσον εὐεργετικὴ διὰ τοὺς σιτοπαραγωγούς, ἔφθασε ἡ χώρα ἀφοῦ ἐπὶ μίαν ὁλόκληρον ἑκατονταετίαν τὸ πρόβλημα τοῦ σίτου καταθλιπτικῶς ἀπησχόλησε ὅλους τοὺς ἁρμοδίους οἰκονομικοὺς παράγοντας συνεχῶς καὶ ἀδιαλείπτως. Ὁ λαὸς μας ἦτο πολὺ περισσότερον ἀπὸ σήμερον εἰς τὸ παρελθόν, ἀρτοφάγος. Καὶ τὸ μικρὸν πτωχὸν κράτος μας, ἰδίως πρὸ τῆς προσαρτήσεως τῆς Θεσσαλίας, ἦτο ἠναγκασμένον νὰ εἰσάγῃ τὸ μεγαλύτερον ποσὸν τοῦ ἀναγκαιοῦντος σίτου ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ. Ἐντεῦθεν τὸ πρόβλημα μὲ τὰ ἀντικρουόμενα συμφέροντα παραγωγῶν καὶ καταναλωτῶν ἀπασχολεῖ πάντοτε τὸ Κοινοβούλιον. Διότι ἐπὶ πλέον, ἡ ἄγονυς χώρα μας δὲν ἦτο πρόσφορος διὰ σιτοκαλλιέργειαν. Καὶ ὁ λαός ἔλεγε παραστατικῶς ὅτι «ψωμὶ ποὺ δὲν μυρίζει θάλασσα, εἶναι ἀκριβό», διότι πράγματι ὁ εἰσαγόμενος ἐκ Ρωσίας κυρίως σῖτος ἦτο εὐθηνότερος.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 15ης ΜΑ·Ι·ΟΥ 1845

Ἀκολούθως ὁ Βουλευτὴς Πετσῶν (1), ἀναπτύσσων τὴν πρό τινων ἡμερῶν ἀναγνωσθεῖσαν εἰς τὴν Βουλὴν πρότασιν ἐξέθηκεν ὅτι ἡ πρότασις αὕτη ἀφορᾷ τὴν ναυτικὴν τῆς Ἑλλάδος τάξιν καὶ ἐλαφρύνει αὐτὴν ὁπωσοῦν ἀπὸ τὸν βαρὺν ἐπὶ τοῦ εἰσαγομένου ἐξωτερικοῦ σίτου δασμόν, ἐπιβαλλόμενον συμφώνως πρὸς τὸν νόμον περὶ τῆς τελωνειακῆς ἐπὶ τῶν σίτων κλίμακος· ὅτι ἡ πρότασις αὕτη συνάδει μὲ τὸ πνεῦμα τῆς Βουλῆς νὰ μετριάσῃ τὸ βάρος τῶν ὑπερόγκων φόρων, μὲ τὸν σκοπὸν νὰ χορηγῶνται δι' αὐτῶν εἰς τὴν Κυβέρνησιν τά μέσα τῆς ἐκπληρώσεως τῶν δημοσίων ἀναγκῶν ἄνευ καταθλίψεως καὶ βλάβης τοῦ φορολογουμένου· σκοπὸς ὅστις ὡδήγησε τὴν Βουλὴν κατὰ τὴν συζήτησιν τοῦ περὶ φορολογίας Νόμου νὰ ψηφίσῃ ἐπὶ διαφόρων προϊόντων ἀτέλειαν ἢ ἔκπτωσιν φόρων, ἀλλ' ἡ ἀτέλεια αὕτη ἢ ἔκπτωσις φόρων, ἀπέβλεπε τὴν γεωργικὴν καὶ τὴν ποιμενικὴν τάξιν· ὅτι ἐκτὸς τῶν τάξεων τούτων ὑπάρχει εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ ἄλλη τάξις ἐπίσης σημαντικὴ μᾶλλον χρήσιμος διὰ τὴν μέλλουσαν τοῦ ἔθνους ἀνάπτυξιν ἡ ναυτικὴ τάξις. Ἡ τάξις αὕτη ἐκτὸς τῆς ἐπὶ τοῦ ἀγῶνος χρησιμότητός της δίδει σήμερον τὴν ὕπαρξιν καὶ ἀνάπτυξιν εἰς τὸ ἐμπόριον τῆς Ἑλλάδος ἐκ τοῦ ὁποίου ἐξήρτηται κυρίως τὸ μέλλον αὐτῆς. Ἡ φυσικὴ δραστηριότης καὶ ταχύτης καθ' ἣν ἀναπτύσσεται καθ' ἑκάστην τὸ Ἑλληνικὸν ναυτικὸν ἐγγυᾶται εἰς τὸν τόπον τοῦτον μέλλον καὶ ἑλκύει τὰ βλέμματα τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ κόσμου· διὰ τοῦ ναυτικοῦ δὲ τούτου ἀναπτυσσόμενον τὸ ἐμπόριον, φέρει εἰς ἄμεσον συνάφειαν τὸ ἔθνος μὲ τὰ λοιπὰ τῆς Εὐρώπης καὶ ἀνατολῆς κράτη, ἐνισχύει τὰς ἐξωτερικὰς σχέσεις καὶ εἰσάγει εἰς τὸ ἐσωτερικὸν κέρδη ἀνώτερα καὶ αὐτῶν τῶν προϊόντων τῆς γῆς. Διὰ τοῦτο ἄλλα ἔθνη μικρὰ καὶ ἀσθενῆ ὡς τὸ ἑλληνικόν, στερούμενα ναυτικοῦ καὶ περιοριζόμενα εἰς μόνα τὰ ἐσωτερικά των προϊόντων μένουσι πρὸ χρόνων ἀφανῆ, ἕνεκα δὲ τῶν ἀναμφισβητήτων τούτων ἀληθειῶν, ὀφείλεται ἰδιαιτέρα προστασία καὶ ἐνίσχυσις εἰς τὴν ναυτικὴν τάξιν.

Ἐν τούτοις ἡ τάξις αὕτη εὑρίσκεται εἰς τὴν χειροτέραν παρ' ἄλλοτε οἰκονομικὴν κατάστασιν, οἱ ναῦται μὴ ἔχοντες ποσῶς κτήματα τρέφονται ἀπὸ τὰ λοιπὰ τῆς Ἑλλάδος προϊόντα ἐκτὸς τοῦ σίτου, τὸν ὁποῖον εἰσάγουν ἐξωτερικῶς καὶ ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἤδη ἐπιβάλλετο δασμὸς 10 λεπτῶν ἐφ' ἑκάστου κιλοῦ (1) μέχρι τοῦ 1842, ηὐξήθη ἤδη εἰς 40 καὶ ἔκτοτε μέχρι τοῦδε προσδιορίζεται κατὰ τὴν τελωνειακὴν κλίμακα τοῦ σίτου καὶ ὁ δασμὸς ἀνέβη μέχρι τῶν δύο δραχμῶν ποσὸν ἴσον τῆς τιμῆς καθ' ἣν ἀγοράζεται ἀπὸ τὸν ναύτην ὁ σῖτος. Ἡ πρότασις αὕτη οὐδεμίαν σχέσιν ἔχει μὲ τὴν Γεωργίαν οὐδὲ προβάλλει αὐτὴν ἡ παραδοχή της διὰ τῆς εἰσαγωγῆς ξένου σίτου εἰς τὴν Ἑλλάδα, διότι, ὁπωσδήποτε καὶ ἂν γίνῃ ἡ ναυτικὴ τάξις ἐξοδεύει ξένον σῖτον. Οἱ ναῦται λαμβάνοντες ὡς προκαταβολὴν ἐν μηνιαῖον τοῦ μισθώματός των διὰ τὰ ἔξοδα τῆς οἰκογενείας των ἀποπληρώνονται κατὰ τὴν ἐπάνοδόν των, φέροντες τὰ χρήματα εἰς σῖτον πρὸς διατροφὴν τῆς οἰκογενείας των· ἐπομένως ὅσος δασμὸς καὶ ἂν ἐπιβληθῇ οἱ ναῦται θέλουσι τρέφεσθαι ἀπὸ τὸν ἐξωτερικὸν σῖτον, ὥστε ποσῶς ἡ ἐσωτερικὴ παραγωγὴ τοῦ σίτου ῥὲν θέλει πάθει.

Εἰς τὸ Νομοσχέδιον ἐτέθησαν οἱ ἀναγκαῖοι ὅροι πρὸς περιστολὴν ἐνδεχομένων καταχρήσεων δικαιουμένου ἑκάστου ναύτου νὰ ἀπολαμβάνῃ τὴν ἔκπτωσιν τοῦ δασμοῦ μόνον ἐπὶ 40 κιλῶν σίτου, ποσὸν θεωρηθὲν ἀναγκαῖον διὰ

---

(1) Τῶν Σπετσῶν, μὲ τὸ ὄνομα των αὐτῆς τῆς ἐποχῆς.

(1) Δὲν πρόκειται περὶ χιλιογράμμου ἀλλὰ περὶ εἰδικῆς μονάδος διὰ τὸν σῖτον. Ἀντὶ νὰ ζυγίτει, συνήθως εἰς τὰ ἀλώνια, ἐμετρᾶτο μὲ δοχεῖον περιεκτικότητος περίπου 12,5 ὀκάδων ἀναλόγως καὶ τῆς σκληρότητος τοῦ σίτου. Τὸ δοχεῖον αὐτὸ ἦτο κατὰ τὰ παλαιὰ ἔτη ξύλινον καλούμενον (αὐτὸ καὶ ὁ περιεχόμενος σῖτος) εἰς τὴν Χαλκιδικὴν «πινάκι», εἰς Θεσσαλίαν «σταμπόλι», ἀλλοῦ δὲ κιλό, ἴσως ἐκ τοῦ κοῖλον, καθ' ὃ ξύλινον.

τὴν διατροφὴν οἰκογενείας τινὸς καὶ μάλιστα ναυτικῆς καταναλισκούσης πλειότερον σῖτον· ἐδόθη δὲ τὸ δικαίωμα τῆς ὀλίγον κατ᾽ ὀλίγον εἰσαγωγῆς τοῦ ποσοῦ τούτου διότι τοιουτοτρόπως εἰσάγεται καὶ ἄλλως ἤθελεν εἶσθαι δύσκολος ἡ ἐκτέλεσις τοῦ Νάμου, ἡ δὲ εἰσαγωγὴ θέλει γίνεσθαι διὰ τοῦ ἰδίου ναύτου αὐτοπροσώπως καὶ διὰ πλοίου ἑλληνικῆς σημαίας.

Τὸ κατάλληλον καὶ τὴν χρησιμότητα τῆς προτάσεως ταύτης ἐπεφήμησεν ὁλόκληρος ὁ τύπος καὶ μόνον δύο ἀντιρρήσεις ἐπέφερεν ἐφημερίς τις α) ὅτι εἶναι δύσκολος ἡ διάκρισις τοῦ εἰσαγομένου σίτου, ἂν εἶναι ξενικὸς ἢ ὄχι καὶ 6) ὅτι οἱ ναῦται δὲν θέλουσι ὠφεληθῆ ἀπὸ τὸν Νόμον ἀρνουμένων τῶν πλοιάρχων τὴν διὰ τῶν πλοίων μεταφορὰν τοῦ σίτου. Τὸ πρῶτον λύεται ἐξ αὐτοῦ τοῦ κειμένου τοῦ νόμου. Περὶ δὲ τῆς διὰ τῶν ἰδίων πλοίων μεταφορᾶς τοῦ σίτου τῶν ναυτῶν δὲν μένει οὐδεμία ἀμφιβολία, διότι οἱ πλοίαρχοι εἶναι ἀδύνατον νὰ ἀρνηθῶσιν ἐκπλήρωσιν συνηθείας, ἀνέκαθεν καθιερωμένης καὶ περιεχομένης σιωπηλῶς πῶς εἰς τὸ συμβόλαιον τῆς μισθώσεως τοῦ ναύτου.

Προκαλεσθείσης παρὰ τοῦ Προέδρου τῆς συζητήσεως ἐπὶ τῆς προτάσεως κατὰ τὸ 47 ἄρθρον τοῦ Κανονισμοῦ, οὐδεὶς τῶν Βουλευτῶν ἠγόρευσεν κατ᾽ αὐτῆς.

Ἑπομένως ἡ Βουλὴ παρεδέχθη τὴν πρότασιν ὡς συζητητέαν καὶ ἀπεφάσισε τὴν τύπωσιν καὶ διανομὴν αὐτῆς διὰ τὴν ἐνέργειαν τῶν περαιτέρω.

ΤΑ ΠΡΩΤΑ ΠΡΟΞΕΝΕΙΑ

ΟΙ ΑΜΙΣΘΟΙ ΠΡΟΞΕΝΟΙ

Εἰς τὸν νομοθετικὸν ὀργασμὸν τῆς Κυβερνήσεως Κωλέττη, περιλαμβάνεται καὶ ἡ ῥύθμισις τῶν ζητημάτων τῶν σχετικῶν μὲ τὰ ἱδρυόμενα τότε προξενεῖα τῆς Ἑλλάδος, ἰδίως εἰς τὰς πόλεις τῆς «Ὁμόρου ἐπικρατείας» ὅπως ἀπεκαλεῖτο ἡ Τουρκία. Τὰ προξενεῖα αὐτὰ ἦταν κατὰ κανόνα «ἄμισθα», χωρὶς ὅμως — ὅπως ἀποκαλύπτεται κατὰ τὴν εἰσήγησιν τοῦ νομοσχεδίου — νὰ μένουν οἱ πρόξενοι ἄνευ οὐδεμιᾶς ἀποζημιώσεως. Ἡ ἐπικοινωνία τῶν κατοίκων γειτονικῶν περιοχῶν ἦτο συχνὴ καὶ τὰ προξενεῖα ἐξέδιδον μέγαν ἀριθμὸν διαβατηρίων συνεχῶς.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 23ης ΜΑΪΟΥ 1845

Ὁ πρόεδρος τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, ὑπουργὸς ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν (Ι. ΚΩΛΕΤΤΗΣ) κατόπιν, ὑποδεικνύων τὴν ἀνάγκην τῶν μὲ τὰς ἄλλας δυνάμεις σχέσεων, διὰ νὰ γνωρίσωμεν τὴν διάφορον αὐτὴν ἀνάπτυξιν, καὶ ἀρυόμενοι τὰ καὶ εἰς τὴν ἀνάπτυξιν ἡμῶν ἀναγκαιοῦνται, μιμηθῶμεν τὴν πρόοδον αὐτῶν καὶ τὴν μέχρι τοῦδε ἀναδιοργάνιστον κατάστασιν τῶν προξενείων, ἥτις ἐφείλκυσεν ἀρκούντως τὴν προσοχὴν τῆς Κυβερνήσεως, ὑπέβαλε σχέδιον νόμου περὶ τούτου, τὸ ὁποῖον μετὰ τῆς αἰτιολογικῆς αὐτοῦ ἐκθέσεως ἀνέγνω ὁ γραμματεύς· ἔχουσι δὲ οὕτω·

«Ἓν τῶν ἀντικειμένων, τὰ ὁποῖα ἐφείλκυσαν τῆς Β. Κυβερνήσεως τὴν προσοχὴν ἀπ' ἀρχῆς τῆς ἐγκαταστάσεώς της ἦτο καὶ ἡ σύστασις τῶν Προξενείων.

Τὰ προξενεῖα ἐθεωρήθησαν ὡς ἀναγκαῖα πρὸς ἐνίσχυσιν καὶ προστασίαν τοῦ Ἑλληνικοῦ ἐμπορίου καὶ τῶν συμφερόντων τῶν ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ Ἑλλήνων εἰς τοὺς σημαντικωτέρους τῆς Μεσογείου θαλάσσης λιμένας καὶ εἰς τὰς ἐμπορικὰς πόλεις τῆς Εὐρώπης, ἀναπόφευκτα δὲ κυρίως ἐν τῇ Τουρκίᾳ καὶ μάλιστα εἴς τινας πόλεις καὶ λιμένας αὐτῆς μεθ' ὧν ἡ Ἑλλὰς εἶχε καὶ ἔχει πάντοτε πολλὰς καὶ παντοίας σχέσεις.

Πρὶν ἡ νομοθετήσῃ καὶ ἀποφασίσῃ ὁριστικὸν Προξενικὸν Ὀργανισμὸν ἡ Κυβέρνησις ἔπρεπε βεβαίως νὰ γνωρίζῃ ἐκ τῆς πείρας εἰς τίνα μέρη εἶναι ἀναγκαία ἡ σύστασις Προξενείων, τοῦ κυρίως ἐπιπολάζει κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἧττον τὸ Ἑλληνικὸν Ἐμπόριον, καὶ αἱ ὁποῖαι ἤθελον εἶσθαι ἑκάστου Προξενίου αἱ ἀνάγκαι. Τὰς πληροφορίας ταύτας δὲν ἠδύνατο νὰ ἔχῃ τότε μέ τινα ὁριστικότητα, ἐνῷ οὐδὲν προξενεῖον, ὑπῆρχεν ἀκόμη συστημένον· ὤφειλε λοιπὸν νὰ ἀναβάλῃ τοῦ τοιούτου ὀργανισμοῦ τὴν ἔκδοσιν καὶ σύστήσῃ μόνον προξενεῖα εἴς τινας λιμένας καὶ πόλεις ὅπου ἡ ἀνάγκη αὐτῶν ἐθεωρεῖτο ὡς πιθανωτέρα.

Ἄμισθα

Ἐνόμισεν ὅμως, καὶ ὀρθῶς, ὅτι δὲν ἔπρεπεν ὡς ἐκ τῆς συστάσεως τῶν προξενείων νὰ ἐπιβαρυνθῇ τὸ ταμεῖον με δαπάνας πρὶν ἢ ληφθῇ ἡ βεβαιότης τοῦ ὅτι αἱ δαπάναι αὗται ἤθελον γίνεσθαι εἰς ἀληθεῖς ἀνάγκας, διὸ καὶ ἔλαβε τὸ μέτρον τοῦ νὰ συνιστᾷ προσωρινῶς, τοιαῦτα, ἄνευ μισθοδοσίας, ἄνευ οὐδεμιᾶς δαπάνης, ἀλλὰ μόνον ἔχοντα τὴν ἀπολαβὴν μετρίων τινῶν προξενικῶν εἰσοδημάτων. Τέσσερα μόνον προξενεῖα καὶ τὸ ἐμπορικὸν γραφεῖον τῆς ἐν Κων)λει Πρεσβείας ἐξῄρεσε τοῦ μέτρου τούτου κατὰ πρῶτον, καθ' ὅτι ἐθεώρησε τὴν σύστασίν των διὰ πολλοὺς καὶ ἰσχυροὺς λόγους ὡς ἀναντιρρήτως ἀναπόφευκτον. Ταῦτα εἰσί.

Τὸ κατὰ τὴν Θεσσαλίαν καὶ Μακεδονίαν, ἔχον τὴν ἕδραν του ἐν Θεσσαλονίκῃ.

Τὸ κατὰ τὴν Ἤπειρον καὶ Ἀλβανίαν ἔχον τὴν ἕδραν του ἐν Πρεβέζῃ.

Ἡ Ἐλάσσων Ἀσία

Τὸ κατὰ τὴν ἐλάσσονα Ἀσίαν, ἔχον τὴν ἕδραν του ἐν Σμύρνῃ.

Τὸ κατὰ τὴν Κρήτην, ἔχον τὴν ἕδραν του εἰς Χανία.

Ἐκ τούτων τὰ δύο πρῶτα ἔχουσιν ὑπὸ τὴν δικαιοδοσίαν των ἅπαντα τὰ ἐν τοῖς μεθορίοις ὀθωμανικὰ μέρη· ὡς ἐκ τῶν μεγάλων καὶ συνεχῶν σχέσεων τῶν κατοίκων τῶν Ἑλληνικῶν καὶ Ὀθωμανικῶν μεθορίων, καθὼς καὶ ἕνεκα τῶν σοβαρῶν πολλάκις ὑποθέσεων, αἵτινες ἐκ τῶν σχέσεων αὐτῶν πηγάζουσι δύναται ἕκαστος νὰ ἐννοήσῃ ὁπόσον ἦτον ἡ σύστασίς των ἀναγκαία τε καὶ ἀναπόφευκτος. Τὸ ἐν Σμύρνῃ ἔχει τὴν αὐτὴν τῶν δύο πρώτων σημαντικότητα ὡς πρὸς τὴν Ἑλλάδα ἕνεκα τῶν μεγάλων ἐμπορικῶν σχέσεων μας μετὰ τῆς ἐμπορικῆς ταύτης πόλεως, καὶ τῆς ἐν αὐτῇ ἀδιακόπου συρροῆς τῶν Ἑλλήνων.

Τὸ ἐν Κρήτῃ ἐπαρουσίαζεν ὡσαύτως τοὺς αὐτοὺς λόγους τῆς ἀνάγκης ὡς καὶ τὰ τρία ἄλλα Προξενεῖα, καίτοι ὅμως κατά τι εἰς βαθμὸν κατώτερον.

Τὰ τέσσαρα λοιπὸν ταῦτα προξενεῖα, τῶν ὁποίων οἱ ἀρχηγοὶ ἔχουσι καὶ διπλωματικόν τινα χαρακτῆρα, ἀπεφάσισε νὰ συστήσῃ καὶ διατηρήσῃ ἡ Κυβέρνησις δι' ἰδίων της ἐξόδων, συναζομένων τῶν εἰσοδημάτων αὐτῶν πρὸς ὄφελος τοῦ δημοσίου, ὅλων δὲ τῶν λοιπῶν τὴν διεύθυνσιν ἀνέθηκε ἀμισθὶ εἴτε εἰς ἐμπόρους εἴτε εἰς ἄλλους Ἕλληνας εὐϋπολήπτους καὶ εὐκαταστάτους· ἐπομένως δὲ καὶ με-

τὰ παρέλευσιν τινὸς καιροῦ ἀνεγνώρισε τὴν ἀνάγκην τῆς διατηρήσεως καὶ ἄλλου ἐν Βόλῳ.

Τὸ Ὑποπροξενεῖον τοῦτο κείμενον ἐν τοῖς μεθορίοις εὑρίσκετο εἰς τὴν αὐτὴν κατηγορίαν τῶν ἐν Πρεβέζῃ καὶ Θεσσαλονίκῃ δὲν ἔλαβε μ' ὅλα ταῦτα τὸ μέτρον τοῦ νὰ τὸ μισθοδοτήσῃ εἰμὴ ὁπόταν εἶδε τὴν κίνδυνον τῆς διαλύσεώς του καὶ τρεῖς Ὑποπροξένους ζητήσαντας καὶ λαβόντας ἀλληλοδιαδόχως τὴν παραίτησίν των ἕνεκα τῆς ἐλλείψεως τῶν ἀναγκαιούντων πρὸς διατήρησίν των εἰσοδημάτων.

Τὸ σύστημα τοῦτο ἐξηκολούθησεν ἡ Κυβέρνησις καὶ ἐξακολουθεῖ μέχρι τῆς σήμερον.

Ἐν τῷ μεταξὺ πρὸ δώδεκα περίπου ἐτῶν, ἐσυστήθησαν ὀγδοήκοντα γενικὰ Προξενεῖα, Προξενεῖα καὶ Ὑποπροξενεῖα, καλῶς καὶ ἱκανὸς ἀριθμὸς προξενικῶν πρακτόρων. Βεβαίως δώδεκα ἐτῶν ὑπηρεσία δώδεκα ἐτῶν πεῖρα ἦσαν ἱκανὰ νὰ ὁδηγήσωσιν τὴν Κυβέρνησιν εἰς τὸν ὁριστικὸν διοργανισμὸν τῶν προξενείων καὶ ὑποδείξωσιν εἰς αὐτὴν εἰς ποῖα μέρη ὑπάρχει ἀνάγκη καὶ συμφέρον τοῦ νὰ διατηρηθῶσι τοιαῦτα δαπάνῃ τοῦ δημοσίου, καὶ ποῦ δύνανται νὰ μένωσιν αἱ προξενικαὶ θέσεις εἰς βάρος καὶ λογαριασμὸν τῶν προξένων.

Ὁ σκοπὸς οὗτος ἐκπληροῦται σήμερον διὰ τοῦ καθυποβαλλομένου νομοσχεδίου τοῦ ὀργανισμοῦ τῶν προξενείων.

Διὰ τοῦ ὀργανισμοῦ τούτου, ἓν γενικὸν προξενεῖον, τρία προξενεῖα καὶ τρία ὑποπροξενεῖα προστίθενται εἰς τὴν κατηγορίαν τῶν παρὰ τῆς Κυβερνήσεως μισθοδοτουμένων, συναζομένων τῶν εἰσοδημάτων αὐτῶν πρὸς ὄφελος τοῦ Δημοσίου.

Ἰδοὺ οἱ λόγοι διὰ τοὺς ὁποίους ἐθεωρήθη τὸ τοιοῦτον μέτρον ὡς ἀναγκαῖον τε καὶ ἐπωφελές.

Ὠφέλειαι ἀμίσθων

Τῶν παρελθόντων δώδεκα ἐτῶν ἡ ὑπηρεσία μᾶς ἀπέδειξεν ὅτι τῶν εἰρημένων Προξενείων τὰ εἰσοδήματα ὑπερέβαινον τὰς ἀληθεῖς καὶ πραγματικὰς αὐτῶν ἀνάγκας, καὶ ἔδιδον εἰς τοὺς διευθύνοντας ταῦτα ὠφελείας κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἧττον ἀνωτέρας τῆς μισθοδοσίας τῆς διδομένης εἰς τοὺς ἀρχηγοὺς καὶ λοιποὺς ὑπαλλήλους τοῦ ἐμπορικοῦ γραφείου τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει Πρεσβείας καὶ τῶν ἀπ' ἀρχῆς διατηρουμένων παρὰ τῆς Κυβερνήσεως ἐν τῇ Τουρκίᾳ Προξενείων ἐνῷ τὰ εἰσοδήματα ἄλλων, τῶν ὁποίων ἡ διατήρησις ἀπεδείχθη ἀναντιρρήτως ἀναγκαία διὰ τὸ ἐμπόριον καὶ τὰ ἑλληνικὰ συμφέροντα ἦσαν τοσοῦτον μικρότατα καὶ εὐτελῆ, ὥστε εἰς τὰ μὲν ἐξ αὐτῶν ἠναγκάσθη ἡ Κυβέρνησις νὰ δίδῃ χρηματικὰς ἐπιχορηγήσεις διὰ νὰ τὰ διατηρήσῃ, ἄλλων δὲ ἡ παντελὴς διάλυσις ἐπαπειλεῖτο.

Δὲν ἦτο βεβαίως οὐδὲ δίκαιον, οὐδὲ εὔλογον, οἱ μὲν τῶν Προξένων μας νὰ λαμβάνωσι ἐκ τῶν εἰσοδημάτων των πλέον τοῦ δέοντος, ἄλλοι δ' ἔχοντες πολλάκις καὶ πλειοτέρας καὶ σπουδαιοτέρας ἀσχολίας, νὰ στερῶνται καὶ αὐτῶν τῶν ἀναποφεύκτως ἀναγκαίων πρὸς διατήρησίν των. Δὲν ἦτο δὲ συγχρόνως συμφέρον νὰ ἀφήσωμεν νὰ διαλυθῶσι τινὰ ἀναγκαῖα Προξενικὰ καταστήματα, οὐδὲ τὸ Δημόσιον νὰ δαπανᾷ πρὸς διατήρησιν ἄλλων ἐνῷ ἠδύνατο νὰ λαμβάνῃ τὰς δαπάνας ταύτας ἐκ τοῦ περισσεύματος τῶν πλουσιωτέρων.

Ἐν τῷ συνοδεύοντι τὸ νομοσχέδιον πίνακι φαίνεται ἐναργέστατα ἡ ὑπάρχουσα μεταξὺ τῶν διαφόρων προξενείων διαφορὰ ὡς πρὸς τὰ εἰσοδήματα καὶ τὰς δαπάνας, ἡ ὠφελὴς δαπάνη ἥτις θέλει γίγνεσθαι ἐκ τοῦ περισσεύματος τῶν προξενικῶν εἰσοδημάτων πρὸς διατήρησιν τινῶν ἀναγκαίων προξενείων, καὶ ἡ προκύπτουσα ἐν γένει ἐκ τοῦ προξενικοῦ τούτου ὀργανισμοῦ οἰκονομία.

Μέχρι τοῦδε ἐκτὸς τῆς δυσαναλογίας τῶν ὠφελειῶν τὰς ὁποίας ἀπελάμβανον οἱ τὰ διάφορα προξενεῖα διευθύνοντες ἐκτὸς τῆς διαλύσεως, ἥτις ἠπείλει τινὰ τούτων, τὰ προξενικὰ εἰσοδήματα δὲν ἤρκουν νὰ καλύψωσι τὰ τῆς προξενικῆς ὑπηρεσίας δαπάνας, καὶ ἡ Κυβέρνησις ἐξώδευε κατ' ἔτος πότε μὲν δέκα πέντε, πότε δὲ εἴκοσιν καὶ πότε τριάντα χιλιάδας δραχμῶν· διὰ τοῦ καθυποβαλλομένου ὀργανισμοῦ, ἐνῷ τὰ ἀνωτέρω ἐκτεθέντα ἄτοπα θέλουσιν ἐκλείψει, ἡ Κυβέρνησις, ὄχι μόνον δὲν θέλει τίποτε δαπανᾷ εἰς τὴν προξενικὴν ὑπηρεσίαν, ἀλλὰ θέλει ἔχει ἐκ ταύτης ἐπὶ μὲν τοῦ παρόντος καὶ ὄφελός τι μικρόν, εἰς δὲ τὸ μέλλον τὴν μεγίστην πιθανότητα τοῦ ὅτι τὸ περίσσευμα θέλει εἶσθαι τοιοῦτον, ὥστε νὰ ἐπιτρέψῃ εἰς τὴν Κυβέρνησιν καὶ ἄλλα προξενεῖα νὰ μισθοδοτήσῃ καὶ νὰ αὐξήσῃ τὴν ἤδη μικρὰν μισθοδοσίαν τινῶν προξενικῶν ὑπαλλήλων.

Περὶ τούτου τὸ ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν Ὑπουργεῖον ἔχει πεποίθησιν· δὲν ἀμφιβάλλει παντελῶς ὅτι τὸ πρῶτον ἔτος τῆς ἀπὸ τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ παρόντος νόμου, τακτοποιηθείσης καὶ κανονισθείσης δεόντως τῆς προξενικῆς ὑπηρεσίας θέλομεν ἴδει πολλῶν προξενείων τὰ εἰσοδήματα ἀνώτερα τῆς ποσότητος, ἥτις φαίνεται ἐν τῷ πίνακι· ὁ πίναξ οὗτος ἐσχηματίσθη ἐκ τῶν ἐνιαυσίων καταστάσεων, τὰς ὁποίας πέμπουσι τακτικῶς οἱ Πρόξενοι εἴτε μισθοδοτούμενοι εἴτε μὴ εἰς τὸ Ὑπουργεῖον.

Τὰ διπλότυπα

Οἱ μὴ μισθοδοτούμενοι ἐπὶ τῇ ἰδέᾳ τοῦ ὅτι δὲν ὠφείλουσι νὰ δώσωσι λόγον ἀκριβῆ τῶν εἰσπράξεών των, ὡς μὴ γενομένων τούτων πρὸς ὄφελος τοῦ δημοσίου ἢ νομίζοντες ὅτι δὲν δύνανται νὰ κατηγορηθῶσιν ἐπὶ καταχρήσει, ἂν αἱ εἰσπράξεις δὲν ἐκτίθενται καλῶς εἰς τὰς καταστάσεις των, ἀφοῦ τὰ εἰσοδήματα συνάζονται πρὸς ἴδιον αὐτῶν ὄφελος, παραμελοῦσιν ἐνίοτε εἰς τὴν ἔκθεσιν τῶν καταστάσεών των τὴν ἀκρίβειαν, ἢ καί τινες ἐλαττώνουσιν ἴσως ἐκ προθέσεως τὴν ποσότητα τῶν εἰσοδημάτων διὰ νὰ μὴ φαίνωνται ταῦτα εἰς τὴν Κυβέρνησιν μεγάλα. Ἀλλὰ τοῦ λοιποῦ ὄχι μόνον συμφέρον δὲν θέλουσι ἔχει διὰ νὰ κρύπτωσι τὴν ἀλήθειαν, ἀλλὰ καὶ βαρυτάτη εὐθύνη θέλει ὡς πρὸς τοῦτο ἐπίκεισθαι εἰς αὐτοὺς καὶ ἐπὶ καταχρήσει ἤθελον θεωρηθῇ ἔνοχοι, ὅσοι τυχὸν ἤθελον τολμήσει νὰ ἀφαιρέσωσι ἀπὸ τὰς καταστάσεις των τινὰς ποσότητας ἐκ τῶν εἰσπραττομένων· ἄλλως τε διὰ τοῦ μέτρου τῶν διπλοτύπων, τὰ ὁποῖα τὸ ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν Ὑπουργεῖον ἔβαλεν ἐσχάτως εἰς ἐνέργειαν, καὶ διὰ τοῦ τρόπου τῆς ἐξελέγξεως, τὸν ὁποῖον προτίθεται νὰ παραδεχθῇ, θέλει εἶσθαι πολλὰ δύσκολον τὸ νὰ κρυφθῇ ἢ σφετερισθῇ χρηματικὴ εἴσπραξις κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἧττον σημαντική.

ΦΟΡΟΣ ΟΙΚΟΔΟΜΩΝ

Ἀπὸ τὰ πρῶτα ἔτη τῆς ἀσκήσεως κρατικῆς οἰκονομικῆς πολιτικῆς, κατέστη φανερὸν ἐν τῇ πράξει ὅτι αἱ ὑπερβολικαὶ φορολογίαι, δὲν συνεπάγονται πάντοτε καὶ αὔξησιν τῶν δημοσίων ἐσόδων. Ἀντιθέτως δὲ ἐνίοτε, μία μείωσις τῆς φορολογίας ἐπιφέρει αὔξησιν ἐσόδων. Τοῦτο γίνεται παραδεκτὸν διὰ τὸν φόρον οἰκοδομῶν κατὰ τήν:

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΝ 25ης ΜΑΐΟΥ 1845

Παυσάσης τῆς περαιτέρω περὶ τούτου συζητήσεως, ὁ ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν ἀρχόμενος τῆς εἰσηγήσεως του λέγει ὅτι ἕνεκα τῆς μεταβολῆς τῶν περιστάσεων, καὶ ἔκπτωσις τῶν ἐνοικίων τῶν οἰκιῶν συνέβη, καὶ οἱ ἐπὶ δανείοις οἰκοδομήσαντες οὐκ ὀλίγον ἐζημιώθησαν κατὰ τὸν ὑπάρχοντα Νόμον περὶ τοῦ φόρου ἐπὶ τῶν οἰκοδομῶν καὶ πολύ οἱ φορολογούμενοι ἐπιέζοντο καὶ παρεπονοῦντο καὶ μόνον 30.000 δραχμαὶ εἰσεπράττοντο.

Τὸ ὑπουργεῖον ἔσπευσε νὰ συντάξῃ νέον, δι' οὗ ἀπαλάττον ἐν μέρει πολλοῦ βάρους τοὺς φορολογουμένους, περιποιεῖται εἰς τὸ δημόσιον σταθερὸν εἰσόδημα ἀπὸ τὸν φόρον τοῦτον 80.000 δραχμῶν· ὑπέβαλε Νομοσχέδιον περὶ τοῦ ἐπὶ τῶν οἰκοδομῶν φόρου, τὸ ὁποῖον ἀνέγνω μετὰ τῆς αἰτιολογικῆς αὐτοῦ ἐκθέσεως, ἔχουσι οὕτως.

«Κύριοι Βουλευταί.»

Παρουσιάζοντες εἰς τὴν Βουλὴν σχέδιον νέου νόμου περὶ τοῦ ἐπὶ τῶν οἰκοδομῶν φόρου, ἐκθέτομεν ἐνταῦθα ἐν συνάψει τοὺς λόγους, οἵτινες ὑπηγόρευσαν τὴν μεταρρύθμισιν τοῦ παλαιοῦ ἀπὸ 31 Ἰουλίου (12 Αὐγούστου) 1836 νόμου.

Ὁ ἐπὶ τῶν οἰκοδομῶν φόρος προσδιωρισμένος διὰ τοῦ παλαιοῦ νόμου εἰς ἑπτὰ τοῖς ἑκατὸν ἐθεωρήθη σήμερον βαρύς, καθόσον τὰ ὑπὸ τῶν οἰκοδομῶν εἰσοδήματα κατὰ πολὺ ἠλαττώθησαν. Ἐθεωρήθη ἑπομένως ἀναγκαῖον νὰ ἐλαφρυνθῶσι οἱ φορολογούμενοι δι' ἐλαττώσεως τοῦ φόρου καὶ διὰ τοῦ ἄρθρου α' ἠλαττώσαμεν αὐτὸν ἐξ 7 εἰς 4 τοῖς ἑκατόν.

Ὁ παλαιὸς νόμος περιεῖχε α') διατάξεις τινάς ὡς ἐκ τῆς ἐφαρμογῆς τῶν ὁποίων πολλὰ καθ' ἡμέραν, ἐγεννῶντο παράπονα καὶ εἰς διηνεκῆ ἔδιδον χώραν ἀλληλογραφίαν. β') πολλὰς παραπομπὰς εἰς νόμον ἤδη καταργηθέντα τὸν ἀπὸ 6) 18 Ἰουλίου 1836 περὶ τῶν ἐπιτηδευμάτων.

Ἦτον ἑπομένως ἀνάγκη νὰ παραδεχθῶμεν σύστημα ἁπλούστερον ἐξακριβώσεως τῶν εἰσοδημάτων, ἐπὶ τῇ βάσει, τῶν ὁποίων προσδιορίζεται ὁ φόρος, καὶ νὰ ἐμπεριλάβωμεν εἰς αὐτὸν τὸν νόμον ὅλας τὰς ἀναγκαίας διατάξεις. Τοῦτον τὸν σκοπὸν ἔχουν ὅλα τὰ ἑπόμενα ἄρθρα.

Ὁ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργὸς

Α. ΜΕΤΑΞΑΣ»

ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΧΟΡΗΓΙΑ

Εἰς ἓν ἑκατομμύριον δραχμῶν ἀνήρχετο ἡ χορηγία τοῦ Ὄθωνος. Ἐὰν ὑπολογισθῇ ἡ ἀξία τῆς τότε δραχμῆς καὶ ἐὰν γίνῃ μία σύγκρισις τῆς ἐκτάσεως καὶ τῆς καταστάσεως τοῦ τότε κράτους, ἀντιλαμβάνεται ὅτι τὸ ὕψος της ἦτο ὑπερβολικόν.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 28ης ΜΑΐΟΥ 1845

Ὁ εἰσηγητὴς τῆς ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ Νομοσχεδίου περὶ τῆς Βασιλικῆς χορηγήσεως ἀνέγνω τὴν εἰσηγητικὴν ἔκθεσιν τῆς Ἐπιτροπῆς, ἔχουσαν οὕτω·

Πρὸς τὴν Βουλὴν

Ἡ ἐπὶ τοῦ Νομοσχεδίου περὶ τῆς Βασιλικῆς χορηγήσεως Ἐπιτροπή.

Συνελθοῦσα σήμερον τὴν 28 Μαΐου 1845, ἔλαβεν ὑπ' ὄψιν τὸ μνησθὲν Νομοσχέδιον ὁρίζων τὴν ἐτησίαν βασιλικὴν χορήγησιν εἰς ἓν ἑκατομμύριον δραχμῶν.

Παρατηροῦσα ὅτι ἡ Πρότασις αὕτη εἶναι σύμφωνος μὲ τὸ ἄρθρον 35 τοῦ Συντάγματος, καὶ σκεφθεῖσα ὅτι ἡ μνησθεῖσα ποσότης εἶναι ἐπαρκὴς εἰς τὰς ἀνάγκας τῆς Βασιλείας, ἐγκρίνει καὶ συνιστᾷ τὴν παραδοχὴν τοῦ προτεινομένου Νομοσχεδίου καθ' ὁλοκληρίαν.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 28 Μαΐου 1845.

Ἡ Ἐπιτροπή.

Ρ. Παλαμίδης, Κ.. Θ. Κολοκοτρώνης, Δημ. Μελετόπουλος, Α. Σ. Δανόπουλος, Ε. Σκαραμαγκᾶς, Θ. Γρίβας, Κ. Βεΐκος, Κ. Τσερτίδης

Ὁ εἰσηγητὴς Δ. Κυριακίδης

ΤΟ "ΤΑΚΤΙΚΟΝ„

ΤΕΤΡΑΕΤΗΣ ΘΗΤΕΙΑ !

"ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟΣ„ ΑΝΥΠΟΤΑΚΤΩΝ

Τετραετὴς ἦτο ἡ στρατιωτικὴ θητεία κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ Ὄθωνος, μὲ τὴν δικαιολογίαν ὅτι τόσος χρόνος ἀπητεῖτο διὰ τὴν ἐκγύμνασιν τῶν κληρωτῶν. Παραλλήλως ὅμως τὰ οἰκονομικὰ τοῦ κράτους δὲν ἐπέτρεπον τὴν στράτευσιν ὅλων τῶν στρατευσίμων ἑκάστης κλάσεως καὶ ἐπελέγοντο οὗτοι διὰ κληρώσεως, ὅπως γράφομεν εἰς προηγούμενον κεφάλαιον. Ἡ ἀντινομία αὐτή, ὀφειλομένη εἰς στενότητα ἀντιλήψεων τῆς ἐποχῆς (παρατηρουμένη ὅμως καὶ εἰς ὅλα τὰ κράτη τότε), ἀσφαλῶς συνετέλει κατὰ πολὺ εἰς τὸ νὰ θεωρῆται ἐπαχθὴς ἡ ἐκπλήρωσις τῶν στρατιωτικῶν ὑποχρεώσεων του, ὑπὸ τοῦ πολίτου, εἰς ἐπηυξημένον ἀριθμὸν ἀνυποτάκτων καὶ ἐμμέσως εἰς τροφοδότησιν τῆς ληστείας δι' ἀτιθάσων ἀνυποτάκτων τῆς ὑπαίθρου.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 1ης ΙΟΥΝΙΟΥ 1845

Ὁ Ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν ὑπέβαλε Νομοσχέδιον περὶ ἀπογραφῆς, τὸ ὁποῖον μετὰ τῆς αἰτιολογικῆς ἐκθέσεως ἀνέγνω ὁ Γραμματεύς, ἔχουσι δὲ οὕτως:

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΙΣ
τοῦ περὶ ἀπογραφῆς Νομοσχεδίου

«Ὁ τακτικὸς στρατός, τοῦ ὁποίου τὴν ἀναντίρρητον ἀνάγκην καὶ ὠφέλειαν ἀνεγνώρισε πάντοτε ἡ Ἑλλάς, ἐσυμπληροῦτο μέχρι τέλους τοῦ 1837 ἔτους διὰ μόνης τῆς κατατάξεως ἐθελοντῶν, οἵτινες ἐλάμβανον ἐπὶ τούτῳ χρηματικήν τινα ἀμοιβήν. Ἀλλὰ τὸ σύστημα τοῦτο καὶ τὸ Ταμεῖον ἐπεβάρυνε καὶ δὲν ἐξεπλήρου τὸν σκοπόν, τὸν ὁποῖον ἡ Κυβέρνησις προυτίθετο, τὸν σχηματισμὸν δηλαδὴ ἀληθῶς ἐθνικοῦ Στρατοῦ. Ἑπομένως ἐξεδόθη κατὰ τὴν 10 Δεκεμβρίου 1837 ὁ περὶ ἀπογραφῆς Νόμος, τὴν δὲ 18 (30 Ἰανουαρίου) 1838 τὸ περὶ ἐκτελέσεως αὐτοῦ Διάταγμα. Ἡ πεῖρα ἐν τοσούτῳ ἀπέδειξε τὰς ἀτελείας αὐτοῦ τοῦ Νόμου, πρὸ πάντων δὲ ἡ ἔλλειψις διατάξεων ἦτον ἑπόμενον νὰ ἐπιφέρῃ δυσκολίας καὶ προσκόμματα εἰς τὴν ἐφαρμογήν του. Πρὸς τούτοις καὶ ἄλλος λόγος ἔτι σοβαρώτερος ὡδήγησεν τὴν Κυβέρνησιν εἰς τὴν σύνταξιν τοῦ ἤδη εἰς τὴν Βουλὴν ὑποβαλλομένου νέου νομοσχεδίου περὶ ἀπογραφῆς. Ἡ Κυβέρνησις ᾐσθάνθη τὴν ἀνάγκην τοῦ νὰ δυνηθῇ ἡ Πατρὶς νὰ ἀντιτάξῃ, χρείας τυχούσης, πρὸς ὑπεράσπισίν της μεγαλυτέραν δύναμιν ὠργανισμένην καὶ ἐκπαιδευμένην παρ' ἐκείνην, τὴν ὁποίαν ὁ πληθυσμὸς καὶ ὁ χρηματικὸς πόρος τοῦ Κράτους τῇ συγχωροῦσι νὰ διατηρηθῇ ὑπὸ μισθὸν ἐν ἐνεργείᾳ, καὶ διὰ τοῦτο εἰς τὸ Νομοσχέδιον παρεδέχθη τὸ σύστημα τῆς ἐφεδρείας κατὰ μίμησιν καὶ ἄλλων εὐρωπαϊκῶν ἐθνῶν.

Τέσσαρα ἔτη

Ὁ Χρόνος τῆς ὑπηρεσίας ὅστις διὰ τοῦ Νόμου τῶν 28 Νοεμβρίου 1837 ἦτον προσδιωρισμένος εἰς τέσσαρα ἔτη ἠλαττώθη εἰς τρία· ἀντὶ δὲ τοῦ τετάρτου ἔτους οἱ ἀπόγραφοι, ὀφείλουσι νὰ μεταβῶσι διὰ τρία ἔτη εἰς τὴν ἐφεδρείαν, ὄντες ὑπόχρεοι νὰ παρευρεθῶσιν κατ' ἔτος 40 ἡμέρας εἰς τὰ γενικὰ γυμνάσια, τὰ ὁποῖα θέλουσιν συγκροτεῖσθαι εἰς τὰ προσδιορισθησόμενα παρὰ τῆς Κυβερνήσεως κεντρικὰ μέρη καὶ νὰ ἐπιστρέφωσιν ὑπὸ τὴν σημαίαν κατὰ πρόσκλησιν τῆς Κυβερνήσεως, ὅταν ἔκτακτοι ἀνάγκαι τοῦ Κράτους ἀπαιτῶσιν τὴν παρουσίαν ὅλου τοῦ στρατοῦ. Τὸ σύστημα τοῦτο ἐκτὸς τοῦ ὅτι χορηγεῖ εἰς τὸ ἔθνος διπλασίαν δύναμιν ἐκγεγυμνασμένην ἐν καιρῷ ἀνάγκης χωρὶς νὰ μισθοδοτῆται αὕτη διηνεκῶς καὶ χωρὶς νὰ ἀφαιρέσῃ πολλοὺς βραχίονας ἀπὸ τὴν γεωργίαν καὶ βιομηχανίαν, παρέχει προσέτι εἰς μὲν τὸν στρατὸν τὰ μέσα γενικωτέρας ἐκπαιδεύσεως εἴς τε τὴν στρατοπέδευσιν καὶ τοὺς ἑλιγμοὺς καὶ εἰς τὴν κατασκευὴν προσκαίρων ὀχυρωμάτων εἰς δὲ τοὺς ἀξιωματικοὺς τὰ τῆς ἐφαρμογῆς τῶν ὁποίων ἐδιδάχθησαν θεωριῶν περὶ τακτικῆς καὶ ὀχυρωματικῆς.

Οἱ διηνεκῶς ὑπόμισθοι

Τὰ πλεονεκτήματα ταῦτα δὲν παρεῖχεν ὁ μέχρι τοῦδε ἰσχύων Νόμος, καθότι διατηρουμένου τοῦ μικροῦ ἀριθμοῦ τῶν διηνεκῶς ὑπομίσθων ἀνδρῶν εἰς τὰς φρουράς, καθίστατο ἀδύνατος ὁ σχηματισμὸς στρατοπέδων καὶ ἡ συγκέντρωσις ἀρκετῆς δυνάμεως πρὸς ἐκτέλεσιν γενικωτέρων γυμνασίων καὶ ἑλιγμῶν, καὶ οὕτως ὁ στρατὸς δὲν ἐδιδάσκετο εἰμὴ ἓν μόνον τῶν καθηκόντων αὐτοῦ, τὴν ὑπηρεσίαν τῆς φρουρᾶς.

Ὁ προσδιορισθεὶς χρόνος τριετοῦς ὑπηρεσίας ὑπὸ τὴν σημαίαν εἶναι ὁ ἐλάχιστος ὅστις ἀπαιτεῖται πρὸς ἐκπαίδευσιν καὶ μόρφωσιν τῶν στρατιωτῶν καὶ πρὸ πάντων εἰς τὸ ἱππικὸν καὶ τὸ πυροβολικόν. Παρατηροῦμεν κατὰ τοῦτο, ὅτι δὲν πρόκειται μόνον περὶ ἐκπαιδεύσεως εἰς τὰ γυμνάσια διὰ τὴν ὁποίαν ὡς πρὸς τὸ πεζικὸν δύναταί τις ἴσως νὰ νομίσῃ τὸν χρόνον τοῦτον παρὰ πολὺ ἐκτεταμένον, ἀλλὰ περὶ τῆς εἰς τὰς ψυχὰς των ἐγχαράξεως τοῦ στρατιωτικοῦ φρονήματος, καὶ τῶν ἕξεων τῆς πειθαρχίας, ὑποταγῆς καὶ τάξεως, τοῦτος δὲ πρέπει νὰ εἶναι ὁ ἀληθὴς στρατιώτης, ἀλλὰ τὸ ἀποτέλεσμα τοῦτο δὲν κατορθοῦται εἰς ὀλίγον διάστημα καιροῦ. Νὰ ὑποβάλῃ δέ τις τοὺς μὲν εἰς ὀλιγώτερον χρόνον ἐνεργητικῆς ὑπηρεσίας, τοὺς δὲ εἰς περισσότερον, ὡς ἐκ τοῦ ὅπλου, εἰς τὸ ὁποῖον κατετάχθη ἕκαστος ἀναλόγως τῶν σωματικῶν αὐτοῦ ἰδιοτήτων, ἤθελεν εἶσθαι ὄχι μόνον ἄδικον καὶ ἐναντίον εἰς τὴν συνταγματικὴν ἀρχὴν τῆς ἰσότητος, ἀλλὰ καὶ ἐπιβλαβές, διότι ἤθελε διεγείρει δυσαρεσκείας μεταξὺ τῶν στρατιωτῶν τῶν διαφόρων ὅπλων.

Ἀντικατάστασις

Διὰ τοῦ ὑποβαλλομένου Νομοσχεδίου περιορίζεται καὶ τὸ δικαίωμα τῆς ἀντικαταστάσεως. Κατ' αὐτὸ μόνον ὁ ὑπηρετήσας ἓν ἔτος εἰς τὸν στρατὸν ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ἀντικαταστήσῃ ἄλλον εἰς τὴν θέσιν του , ὑπηρετήσαντα ἐντίμως τριετίαν. Πολλὰ εἶναι τὰ πλεονεκτήματα τὰ ἐκ τούτου πηγάζοντα. Τὸ πρῶτον ὅτι πάντες εἰς ὁποιανδήποτε τάξιν τῆς κοινωνίας καὶ ἂν ἀνήκωσι χρεωστοῦν νὰ ὑπηρετήσουν ὡς στρατιῶται τὴν Πατρίδα· ἅπαντες οἱ Ἕλληνες ἄνευ διακρίσεως, ἐκπαιδεύονται εἰς τὴν στρατιωτικὴν ὑπηρεσίαν, ὁ στρατὸς ἀπολαμβάνει περισσοτέραν τιμὴν καὶ ὑπόληψιν διότι οἱ εἰς τὰς ἀνωτέρας τάξεις τῆς κοινωνίας ἀνήκοντες, ὑπηρετοῦν εἰς αὐτὸν ὡς καὶ οἱ τῶν κατωτέρων τάξεων, καὶ ὅταν ἐπέρχοντο δι' ἀντικαταστάσεως ὁ στρατὸς ἔχει πάλιν τὸ πλεονέκτημα τοῦ νὰ λαμβάνῃ ἄνδρας ἐκγεγυμνασμένους καὶ ἐκπαιδευμένους, καὶ περὶ τῆς ἠθικότητος τῶν ὁποίων ἔχει βεβαιότητα ὡς ἐκ τῆς παρελθούσης ὑπηρεσίας των.

Στρατολογικοὶ πίνακες

Τὰ περὶ συντάξεως, δημοσιεύσεως καὶ ἐξετάσεως τῶν στρατολογικῶν πινάκων ὡς καὶ τὰ περὶ κληρώσεως ἐκανονίσθησαν ἐπὶ τὸ ἀκριβέστερον διὰ τοῦ προκειμένου Νομοσχεδίου, ἐπὶ τῷ σκοπῷ τοῦ νὰ ἐξασφαλισθῇ ἡ ἀκριβὴς καὶ δικαία ἐφαρμογὴ τοῦ Νόμου καὶ νὰ ἐκλείψωσιν αἱ συνήθεις καταχρήσεις. Ἡ ἐξέτασις καὶ διόρθωσις τῶν στρατολογικῶν πινάκων θέλουν ἐνεργεῖσθαι ὑπὸ τῆς ἐπὶ τῶν ἐνστάσεων ἐπιτροπῆς συνισταμένης κατὰ δῆμον, καὶ συγκειμένης ὑπὸ τοῦ Ἐπάρχου, τοῦ ἁρμοδίου Εἰρηνοδίκου καὶ τοῦ προέδρου τοῦ Δημοτικοῦ Συμβουλίου, διατηρεῖται δὲ ὅλη ἡ απαιτουμένη δημοσιότης. Ἡ ἐπιτροπὴ αὕτη εἶναι εἰς θέσιν νὰ συλλέξῃ ἐκ τοῦ πλησίον ἀκριβεῖς πληροφορίας ἐπὶ τῶν παρουσιαζομένων ενστασεων καὶ παραπόνων καὶ νὰ ἀνακαλύψῃ την ἀλήθειαν. Ἡ δ' ἐπὶ τούτων ὁριστικὴ ἐκδίκασις ἀνατίθεται εἰς τὸ ἀναθεωρητικὸν Συμβούλιον συγκείμενον ἐκ τοῦ Νομάρχου, ἐξ' ἑνὸς ἀνωτέρου ἀξιωματικοῦ της Γραμμῆς(1) καὶ ἐξ ἑνὸς πρωτοδικου.

Τὸ παραδεχθὲν συστημα ἐγγυαται ἀφ' ἑνὸς μέρους τὴν ἀκρίβειαν καὶ ἀμεροληψίαν εἰς τε τὴν σύνταξιν τῶν στρατολογικῶν καὶ κληρωτικων πινάκων, καὶ τὴν εὐσυνείδητον διεξαγωγὴν τῆς κληρώσεως, γενομενης ἀπὸ την ἄμεσον ἐπιτήρησιν της προϊσταμενης διοικητικῆς ἀρχῆς καί ὑπὸ τὸν ελεγχον ενταυθα των δημοτικῶν ἀρχων. Καθόσον δ' ἀφορᾶ την σύστασιν τοῦ αναθεωρητικου συμβουλίου εἶναι αναντίρρητον ὅτι ἀντὶ τοῦ μεχρι τουδε ἐπικρατοῦντος συστήματος τῆς πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν προσφυγης των στρατευσίμων ειναι συμφερώτερον καθ' ὅλους τους λόγους νὰ δικάζωνται ἐπιτοπίως καὶ ἀνεκκλήτως αι ἐνστάσεις καὶ τὰ παράπονα αὐτῶν μὲ τὴν προσήκουσαν δημοσιότητα, καὶ ἐνώπιον ὅλων τῶν ἐχόντων συμφέρον. Ἐξαιρεῖται μόνον ἡ περίπτωσις καθ' ἣν ἀπαιτεῖται ἡ ἀπόφασις τῆς ἀνωτάτης ὑγειονομικῆς ἐπιτροπῆς.

Ἐξαιρέσεις

Μιὰ ἀπὸ τὰς εἰς ἄκρον οὐσιώδεις διατάξεις τοῦ περὶ ἀπογραφῆς Νόμου εἶναι καὶ ἡ τῶν ἐξαιρέσεων. Ἡ κυβέρνησις ἐπέστησε δεόντως τὴν προσοχήν της εἰς τὸ σπουδαῖον τοῦτο ἀντικείμενον, καὶ ἔχουσαι ὑπ' ὄψιν τὰ συμφέροντα τῶν οἰκογενειῶν καὶ τὰ τῆς κοινωνίας ἐκανόνισε καλύτερον τὰ περὶ ἐξαιρέσεων εἰς τὸ Νομοσχέδιον.

Τελευταῖον προσετέθησαν αἱ ποινικαὶ διατάξεις τῶν ὁποίων ὁ μέχρι τοῦδε ἐν ἰσχύϊ Νόμος ὑπῆρχε πάντοτε ἐλλιπής· αὗται, στηριζόμεναι ἐν μέρει εἰς τὸν Γαλλικὸν νόμον καὶ συναρμολογηθεῖσαι μὲ τὴν ἡμετέραν ποινικὴν νομοθεσίαν, σκοπὸν ἔχουσι τὴν περιστολὴν τῶν κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ Νόμου καταχρήσεων, ὡς καὶ τῆς ἀπειθείας καὶ δραπετεύσεως τῶν στραυτευσίμων.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 24 Μαΐου 1845

Ὁ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν ὑπουργὸς Ι. ΚΩΛΕΤΤΗΣ

Ὁ τῶν Στρατιωτικῶν ὑπουργὸς Κ. ΤΖΑΒΕΛΛΑΣ

Ὁ τῆς Δικαιοσύνης ὑπουργὸς Ζ. Ι. ΒΑΛΒΗΣ

---

(1) Μαχίμου

Η ΣΟΡΟΣ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ

Εἶναι γνωστὸν ὅτι Ἕλλην πλοίαρχος ἀπὸ τὴν Κεφαλληνίαν, ἀνεῦρεν ἐπιπλέοντα εἰς τὴν θάλασσαν τὸν νεκρὸν τοῦ ἀπαγχονισθέντος πατριάρχου Γρηγορίου τοῦ Ε΄ (ἀφοῦ προηγουμένως τὸν ἐξηνάγκασεν ἡ Πύλη νὰ ἀφορίσῃ τὸν ἡγέτην τῆς Ἐπαναστάσεως Ἀλέξανδρον Ὑψηλάντην) καὶ τὸν μετέφερεν εἰς τὴν Ὀδησσὸν τῆς Ρωσίας. Ἐκεῖ αἱ ὀμόδοξοι μητροπολῖται ὅλης τῆς Νοτίου Ρωσίας, αἱ ἀρχαὶ τοῦ «Κυβερνείου» καὶ ὅλος ὁ πληθυσμὸς τὸν ἐκήδευσαν ἐπισήμως καὶ μὲ ἀνταξίας πρὸς τὸν ἡγέτην τῆς Ὀρθοδοξίας τιμάς. Ὁ πλοίαρχος τοῦ ἑλληνικοῦ πλοίου, ζητεῖ καὶ αὐτὸς σύνταξιν ἀπὸ τὴν Βουλὴν κατὰ τήν:

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΝ 1ης ΙΟΥΝΙΟΥ 1845

Ἀνεγνώσθησαν τὰ πρακτικὰ τῆς παρελθούσης συνεδριάσεως τὰ ὁποῖα ἐγκριθέντα παρὰ τῆς Βουλῆς, ὑπεγράφησαν παρὰ τοῦ Προέδρου, τοῦ προεδρεύσαντος αὐτῆς Ἀντιπροέδρου καὶ τῶν Γραμματέων.

Ἐπὶ τῆς ὑπό τινος τῶν Γραμματέων ἀναγνωσθείσης τοῦ Α. Παπαδοπούλου Βρετοῦ δωρητηρίου ἀναφορᾶς ἑνὸς ἀντιτύπου τοῦ ὑπ' αὐτοῦ ἐκδοθέντος καταλόγου τῶν ἀπὸ τῆς πτώσεως τοῦ Βυζαντίου ἐκδοθέντων εἴς τε τὴν κοινὴν καὶ ἀρχαίαν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν βιβλίων, ἡ Βουλὴ ἀπεφήνατο νὰ ἐκφρασθῇ εἰς τὸν προσενεγκόντα, ἡ ἐπὶ τούτῳ εὐαρέσκεια αὐτῆς.

Ἐπιτρέψασα ἀκολούθως ἡ Βουλὴ νὰ ἀναγνωσθῇ ἡ ἀναφορὰ τοῦ Σκλάβου Παπαδοπούλου καὶ τὰ ἐν αὐτῇ πιστοποιητικὰ δι' ὧν δηλοῦται ὅτι οὗτος ἔσωσεν ἐκ τῆς θαλάσσης τὸν νεκρὸν τοῦ ἀοιδήμου Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως Γρηγορίου, τοῦ φονευθέντος κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ Πάσχα ὑπὸ τῶν Ὀθωμανῶν ἐν ἔτει 1821 διὰ τὴν ἑλληνικὴν ἐπανάστασιν καὶ μετήνεγκεν αὐτόν τε μετ' ἄλλων ὀγδοήκοντα οἰκογενειῶν διασωθεισῶν εἰς τὸ πλοῖον του, εἰς Ὀδησσὸν, ἐπὶ τῇ προτάσει τινός, παρατηρήσαντος ὅτι καὶ κατὰ τὴν Συνέλευσιν ἐπροτάθη νὰ ἀνεγερθῇ μνημεῖον πρὸς τιμὴν αὐτοῦ τοῦ ἀοιδήμου Πατριάρχου καὶ τοῦ Α. Ὑψηλάντου(1) ἀλλ' ἡ ἐπὶ τῆς προτάσεως ταύτης ἀπόφασις ἀπελείπετο εἰς τὴν Βουλήν, καὶ ὅτι αὕτη πρέπει νὰ συντάξῃ ἴδιον περὶ τούτων Νομοσχέδιον μετὰ τῆς περὶ τοῦ ἀναφερομένου ἀποφάσεως της, ἡ καὶ τὴν ἐπὶ τούτοις εὐχήν της νὰ ἐκφράσῃ εἰς τὴν Κυβέρνησιν συνιστῶσα ἰδίαν περὶ τούτων ἐπιτροπήν· καὶ τῇ παρατηρήσει ἑτέρου, ὅτι σὺν τούτοις πρέπει νὰ ληφθῇ πρόνοια καὶ περὶ αὐτοῦ τοῦ ἤδη ἀναφερομένου, σεβαστοῦ διὰ τοῦτο πλοιάρχου, διὰ νὰ δοθῇ εἰς αὐτὸν ἀνάλογος τις διὰ συντάξεως καὶ περίθαλψις ἐν τῷ ἐσχάτῳ ἤδη γήρει, παραπεμπομένης τῆς ἀναφορᾶς του εἰς τὴν ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ ἐπιτροπὴν διὰ νὰ σκεφθῇ καὶ προτείνῃ περὶ τούτου καὶ προσαρτωμένου εἰς τὰ πρακτικὰ περὶ τοῦ ἀοιδήμου Πατριάρχου καὶ τοῦ ἐπὶ τοῦ νεκροῦ του ἐκφωνηθέντος ἐπιταφίου λόγου· ἀπεφήναντο ταύτην τὴν πρότασιν καὶ τὴν ἐπ' αὐτῆς ἀπόφασιν ἀνέλαβεν ἐπὶ τὴν κατὰ τὴν αὔριον συνεδρίασιν.

---

(1) Ὁ πρωτεργάτης καὶ πρῶτος ἀρχηγὸς τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως, ὁ ὁποῖος ἐθυσίασε τὰ πάντα διὰ τὴν πατρίδα, εἶναι καὶ ὁ μεγάλος ἀδικημένος καὶ παραγνωρισμένος τοῦ νεωτέρου ἑλληνικοῦ ἔπους. Τὰ πρωτεῖα δὲν τοῦ ἀνεγνωρίσθησαν ποτὲ ἐπισήμως, ἐνῷ ἱστορικῶς οὐδεὶς δύναται νὰ τοῦ τὰ ἀμφισβητήσῃ.

Η ΠΑΡΑΜΕΘΟΡΙΟΣ ΕΥΡΥΤΑΝΙΑ!

Ἀναφορὰ κατοίκων τῆς .... παραμεθορίου τότε κωμοπόλεως Φουρνᾶ Εὐρυτανίας δίδει μίαν ἔστω ἀμυδρὰν καὶ Εὔπρεπῆ» εἰκόνα τοῦ βάρους τὸ ὁποῖον ὑφίσταντο οἱ χωρικοὶ ἀπὸ τὴν ἀδιάκοπον κίνησιν μεταβατικῶν ἀποσπασμάτων εἰς τὰ ὁποῖα ἦσαν ὑποχρεωμένοι νὰ παρέχουν κατάλυμα. Μὲ τὴν ἔκτασιν τῆς λῃστείας ἀπὸ τὴν κίνησιν τῶν ἀποσπασμάτων ὑπέφερον καὶ τῶν ἄλλων περιοχῶν οἱ κάτοικοι. Εἰς τὰ παραμεθόρια ὅμως χωρία ἡ κίνησις ἦτο διαρκὴς διότι καὶ αἱ λῃστοσυμμορίαι ἀδιακόπως ἐκινοῦντο μεταξὺ «Ἑλληνικοῦ» καὶ «Τούρκικου».

Ἐξ ἄλλου καὶ αἱ ἀντιλήψεις καὶ ἀπαιτήσεις ἀποσπασματαρχῶν καὶ ὀροφυλάκων ἦσαν διαφορετικαὶ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 7ης ΙΟΥΝΙΟΥ 1845

Ἐπὶ τῆς ὑπ' ἀριθμὸν 839 ἀναφορᾶς, διὰ τῆς ὁποίας οἱ Βουλευταὶ Εὐρυτανίας Κύριοι Θέος καὶ Ζῶτος ἀναφέρουσιν ὅτι ἡ κωμόπολις Φουρνᾶς κειμένη παρὰ τὰ μεθόρια καὶ εἰς τὴν διασταύρωσιν τριῶν δημοσίων ὁδῶν Φθιώτιδος, Ἰτάμου καὶ Καπερνησίου, ἐνοχλοῦνται καὶ ζη-

μιοῦνται ἀπὸ τὰ καθ' ἑκάστην διαβαίνοντα στρατιωτικὰ σώματα, καταλύονται εἰς τὰς οἰκίας των κλπ. δι' ὃ θεωροῦν ἀναγκαίαν τὴν ἀνέγερσιν στρατῶνος διὰ νὰ καταλύωσιν οἱ διαβαίνοντες καθὼς καὶ οἱ διαμένοντες τὸν χειμῶνα στρατιωτικοί· καὶ ἐφ' ἧς ἡ ἐπιτροπὴ σκεφθεῖσα ὅτι ἀφοῦ ἡ κωμόπολις Φουρνᾶς εὑρίσκεται εἰς τοιαύτην τοπυγραετικην θέσιν ὥστε ἡ διάβασις καὶ κατάλυσις τῶν στρατιωτικῶν σωμάτων ἀποβαίνει συνεχής, ἐνοχλητικὴ διὰ τοὺς κατοίκους, ἔργον τῆς Κυβερνήσεως εἶναι νὰ ἐπιφέρη την προσήκουσαν θεραπείαν δι' ἀνεγέρσεως στρατῶνος ἢ ἄλλως πῶς γνωμοδοτεῖ «νὰ συστηθῇ εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν».

Ἐπὶ τῆς ἀναφορᾶς ταύτης παρετηρήθη ὅτι εἰς τὴν Στερεὰν Ἑλλάδα αἱ πλησίον τῆς ὁροθετικῆς γραμμῆς ἐπαρχίαι καθὼς καὶ εἰς τὴν Πελοπόννησον τὰ μέρη ὅθεν διέρχονται συνεχῶς στρατεύματα, ὑποφέρουσι τὰ αὐτὰ βάρη ὅσα καὶ οἱ κάτοικοι τοῦ χωρίου Φουρνᾶς· ὅτι τὰ βάρη ταῦτα εἶναι ἀναγκαῖα εἰς τὰς μεταθέσεις τῶν ἀποσπασμάτων τοῦ στρατοῦ· καὶ ὅτι ἑπομένως ἐὰν τὸ Δημόσιον εἶναι εἰς κατάστασιν νὰ ἀνεγείρη στρατῶνας, πρέπει νὰ ληφθῇ γενικὸν μέτρον, ἀλλ' ἐπειδὴ ἡ παροῦσα οἰκονομικὴ κατάστασις τοῦ Ταμείου δὲν ἐπιτρέπει τὴν ἀνέγερσιν στρατώνων, διὰ τοῦτο ἐπροτάθη νὰ διευθυνθῇ ἁπλῶς ἡ ἀναφορὰ εἰς τὸ ἁρμόδιον Ὑπουργεῖον διὰ νὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψιν εἰς τὸ γενικὸν περὶ τούτων μέτρον.

Ἀδιαλείπτως

Ὁ εἷς τῶν ἀναφερομένων Βουλευτῶν Εὐρυτανίας ἀντιπαρετήρησεν ὅτι τὸ χωρίον Φουρνᾶ κεῖται μεταξὺ τῶν διόδων ὅθεν διέρχονται συνεχῶς καὶ σχεδὸν ἀδιαλείπτως ἀποσπάσματα στρατευμάτων, μετατιθέμενα, ἀπὸ τὴν μίαν εἰς ἄλλην θέσιν τῆς ὀροφυλακῆς ἢ καὶ διὰ τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ κράτους, ὅτι ἐκτὸς τούτων τὸν χειμῶνα ἀδιαλείπτως πρὸ τόσων ἐτῶν σταθμεύει ἐκεῖ εἷς λόχος ὀροφυλάκων· ὅτι ἕνεκα τούτων καθ' ὅλον σχεδὸν τὸ ἔτος αἱ οἰκίαι τῶν κατοίκων κατέχονται ἀπὸ τοὺς στρατιώτας καὶ τοὺς ἀξιωματικοὺς καὶ οἱ χορηγήσεις τοῦ φωτὸς τῶν ξύλων κλπ. τὰς ὁποίας ὁ Νόμος ἐπιβάλλει εἰς τοὺς κατοίκους, ὅταν διαβαίνωσι στρατεύματα ἐκεῖ εἶναι διαρκεῖς καὶ παντοτειναί, ὥστε, ἐκτὸς ὅτι οἱ κάτοικοι δὲν ἔχουσι ποῦ νὰ καταλύσωσι καὶ ποῦ νὰ θερμανθῶσι, ὑποφέρουν μεγάλας ζημίας, ὑποχρεούμενοι νὰ χορηγῶσι διαρκῶς φῶς ξύλα, κλπ. ἀναγκαῖα τῶν στρατιωτῶν, καὶ παρεμποδιζόμενοι ἀπὸ τὰς ἀγροτικὰς καὶ ποιμενικὰς ἐργασίας των· ὅτι πολλοὶ τῶν στρατιωτικῶν τούτων καταχρώμενοι τῆς χρήσεως τῶν δικαιωμάτων των καὶ τοῦ εὐαγώγου τῶν κατοίκων καταθλίβουσι καὶ καταπιέζουσιν αὐτοὺς ὑποχρεοῦντες αὐτοὺς διὰ τῆς βίας ἄνευ τινὸς πληρωμῆς νὰ χορηγῶσι τροφὰς καὶ ἄλλα τοιαῦτα· ὅτι οἱ κάτοικοι ἐκεῖ καθὼς καὶ αἱ δημοτικαὶ ἀρχαὶ ὑποφέρουσι τὰ πάνδεινα· ὅτι διὰ ταῦτα εἶναι κατὰ μείζονα λόγον ἀναγκαία ἡ ἀνέγερσις στρατῶνος εἰς τὴν Φουρνᾶν διότι οἱ κάτοικοι εἶναι ὑπόχρεοι νὰ παραχωρῶσι κατάλυμα, φῶς, κλπ. εἰς μόνα τὰ διαβαίνοντα στρατεύματα καὶ ὄχι εἰς τὰ ἀδιαλείπτως ἐκεῖ σταθμεύοντα καθόσον μάλιστα οἰκίαι εὐρύχωροι δὲν ὑπάρχουσιν ἐκεῖ διὰ νὰ ἐνοικιάση πρὸς κατάλυσιν τῶν στρατιωτῶν τὸ Δημόσιον ἢ ὁ Δῆμος· καὶ ὅτι τὴν ἀνάγκην ταύτην παρέστησαν εἰς τὴν Κυβέρνησιν κατὰ διαφόρους ἐποχὰς οἱ Διοικηταὶ καὶ ἀρχηγοὶ τῶν σωμάτων τῆς χωροφυλακῆς.

Παρετηρήθη πάλιν ἐπὶ τούτοις ὅτι ἡ ἀνέγερσις στρατῶνος εἰς Φουρνᾶν δὲν θέλει εἶσθαι χρήσιμος διότι οἱ διαβαίνοντες ἐκεῖθεν στρατιῶται δὲν δύνανται νὰ καταλύωσιν εἰς τοὺς στρατῶνας ἄνευ φωτὸς θερμάνσεως καὶ τῶν ἄλλων ἀναγκαίων· ὅτι ἡ περὶ οἰκοδομῆς στρατῶνος αἴτησις τῶν βουλευτῶν ἀνάγεται εἰς τὸ γενικὸν περὶ τούτων μέτρον ὅταν τὸ Ταμεῖον εὐπορήσῃ· ὅτι καθόσον ἀφορᾷ τὰς καταχρήσεις, ἐὰν καί τινες, στρατιῶται παρεκτρέπονται δύνανται μ' ὅλον τοῦτο νὰ προσβληθῇ ἐν γένει ὁ στρατὸς τῆς ὀροφυλακῆς, ὅστις καὶ εἰς τὴν τάξιν καὶ εἰς τὴν πειθαρχίαν ἐγυμνάσθη.

Ὁ μετὰ τούτους ἀγορεύσας προκαλέσας τὴν ἀνάγνωσιν καὶ τῆς ἑπομένης ἐκθέσεως τῆς ἐπιτροπῆς ἐπὶ τῆς ἀναφορᾶς τῶν αὐτῶν βουλευτῶν Εὐρυτανίας περὶ ἀνεγέρσεως στρατώνων εἰς ἄλλα τῆς αὐτῆς ἐπαρχίας μέρη, ἐχούσης οὕτω.

ή) Ἐπὶ τῆς ὑπ' ἀριθμὸν 810 ἀναφορᾶς διὰ τῆς ὁποίας οἱ αὐτοὶ βουλευταὶ Εὐρυτανίας προτείνουσι νὰ ἀνεγερθῶσι στρατῶνες εἰς Φραγκόσκολον, εἰς Πλατανὸν νέον Ἀργύρι, καὶ εἰς Κεράσοβον διὰ τὴν ἐπιστάθμευσιν τῶν στρατιῶν καὶ τὴν ἐξάλειψιν τῆς λῃστείας· ἐφ' ἧς ἡ ἐπιτροπὴ σκεφθεῖσα ὅτι ἡ Κυβέρνησις ὀφείλει νὰ φροντίσῃ διὰ τὴν ἡσυχίαν καὶ ἀσφάλειαν τῶν πολιτῶν μεταχειριζομένη νὰ πρὸς τοῦτο κατάλληλα καὶ δυνατὰ μέτρα, γνωμοδοτεῖ «νὰ συστηθῇ καὶ αὐτὴ εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν».

ΑΙ ΕΡΓΑΣΙΑΙ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ

Εἰς τὴν συνεδρίασίν της τῆς 8ης Ἰουνίου ἡ Βουλὴ ὁρίζει ὡς ὥραν ἐνάρξεως τῶν ἐργασιῶν της τὴν 8ην πρωϊνήν, κατ' ἐξαίρεσιν δὲ τὴν 11ην!

Ὁ χρόνος αὐτὸς ἐνάρξεως, θὰ ἦτο ἀκατανοήτως τρομακτικὸς διὰ τὸ σημερινὸν κοινοβούλιον, τὸ ὁποῖον μόνον εἰς ὅλως ἐξαιρετικὰς περιπτώσεις ἐργάζεται τὰς προμεσημβρινὰς ὥρας, πρᾶγμα ὅμως τὸ ὁποῖον δὲν συμβαίνει μὲ τὰ περισσότερα κοινοβουλευτικὰ σώματα τοῦ κόσμου.

Ἡ σύγχρονος αὐτὴ ἑλληνικὴ ἰδιοτυπία, ὀφείλεται, ὄχι βεβαίως εἰς ραθυμίαν τῶν βουλευτῶν, ἀλλὰ εἰς δημιουργηθεῖσαν παράδοσιν καὶ κατάστασιν, ἡ ὁποία μετέβαλλε τοὺς βουλευτὰς εἰς ἀπαραιτήτους ὑποστηρικτὰς καὶ διεκπεραιωτὰς τῶν ἀτομικῶν ὑποθέσεων ἑκάστου ἐκλογέως των. Ἄνευ τῆς ἐπεμβάσεως τοῦ βουλευτοῦ, μὲ τὴν ὑπάρχουσαν γραφειοκρατίαν ἡ ὁποία παρὰ τὰς συνεχῶς καταβαλλομένας προσπαθείας δὲν κάμπτεται, εἶναι προβληματικὴ ἡ ἱκανοποίησις τοῦ πολίτου ἐντὸς εὐλόγως συντόμου χρονικοῦ διαστήματος. Καὶ βεβαίως αἱ ἀπασχολήσεις αὐταὶ τῶν βουλευτῶν δὲν συμβάλλουν εἰς τὴν ὁμαλὴν ἀπασχόλησιν τοῦ κοινοβουλίου μὲ τὰ ἔργα του.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 8ης ΙΟΥΝΙΟΥ 1845

Ἐζητήθη ἡ ἀνάγνωσις τῶν ὀνομάτων τῶν κατὰ τὴν παρελθοῦσαν συνεδρίασιν ἀπόντων τῶν Κ.Κ. Βουλευτῶν, καὶ παρ' ἄλλου ἐπροτάθη νὰ ὁρισθῇ ὡς ὥρα ἐνάρξεως τῶν συνεδριάσεων ἡ ὀγδόη πρὸ μεσημβρίας· ἐρωτήσεως δὲ γενομένης ἂν τὸ Ὑπουργεῖον δύναται νὰ λαμβάνῃ κατὰ τὰς ὥρας ταύτας μέρος εἰς τὰς συζητήσεις, ὁ Πρόεδρος τοῦ Ὑπουργείου παρετήρησεν ὅτι αἱ ἐργασίαι τῆς Βουλῆς εἰσὶ διπλαῖ, προπαρασκευαστικαὶ ἐν τοῖς τμήμασι, καὶ δημόσιαι ἐν τοῖς συζήτεσιν· ὁριζομένης ὡς ὥρας ἐνάρξ. τῶν συνεδριάσεων τῆς ὀγδόης πρὸ μεσημβρίας, δὲν θέλει ἀπολείπεται χρόνος διὰ τὰς προπαρασκευαστικὰς συζητήσεις αἵτινες ἰδίως πρέπει νὰ γίνωνται τὴν πρωΐαν καθόσον μάλιστα καὶ σπουδαῖα ὑπ' ὄψιν ὑπάρχουσι ἀντικείμενα, ὅ τε προϋπολογισμὸς καὶ τὸ ἐκκλησιαστικὸν Νομοσχέδιον καὶ ὅτι αἱ ἐργασίαι τοῦ Ὑπουργείου τε τῆς δημοσίου ὑπηρεσίας καὶ αἱ ἀκροάσεις δύνανται νὰ ὁρισθῶσιν ἄλλως διὰ νὰ συμβιβασθῶσι μὲ ἐκείνας τῆς Βουλῆς, αἱ δὲ μετὰ τῆς Α. Μεγαλειότητος καίτοι ἐξαρτώμεναι ἀπὸ τὰς προσκλήσεις αὐτῆς, θέλουσιν ὅμως καὶ αὗται γίνεσθαι εἰς πρόσφορον ὥραν διότι καὶ ἡ Μεγαλειότης Του εἰς ἄλλην ὥραν θέλει προσκαλεῖ τοὺς Ὑπουργούς, μαθὼν τὴν μεταβολὴν αὐτὴν τῶν ὡρῶν τῶν συνεδριάσεων τῆς Βουλῆς. Μετά τινα δὲ παρατηρήσαντα ὅτι διὰ τῶν παρατηρήσεων τούτων ἀνετέθη ἡ περὶ τούτου ἀπόφασις ἀπολύτως εἰς τὴν Βουλὴν διότι αἱ μὲν ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ ἐργασίαι θέλουσι γίνει παρὰ τῆς εἰδικῆς ἐπ' αὐτοῦ ἐπιτροπῆς, αἱ δ' ἐπὶ τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ Νομοσχεδίου ἐπεραιώθησαν ἤδη εἰς τμήματα, ἡ Βουλὴ ὥρισεν ὡς τακτικὴν μὲν τῶν συνεδριάσεων ὥραν τὴν ὀγδόην, ἐν ἀνάγκῃ δέ, τῆς ὁποίας εἰς τὸ Προεδρεῖον ἀνέανέθηκε τὴν ἐκτίμησιν, τὴν ἑνδεκάτην.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 4ης ΙΟΥΛΙΟΥ 1845

Εἷς τῶν Βουλευτῶν παρετήρησεν ὅτι ἡ διατήρησις τῆς ἐσωτερικῆς καὶ ἐξωτερικῆς τάξεως τῶν συνεδριάσεων τῆς Βουλῆς καὶ ἡ περαιτέρω διεύθυνσις αὐτῆς ἀνήκει ἀποκλειστικῶς εἰς τὸν Πρόεδρον, ἐπειδὴ δὲ παράδειγμα λυπηροῦ παρελθόντος, τῆς ἐν Προνοίᾳ Ἐθνοσυνελεύσεως, ὑπάρχει δ' ἔτι πρόσφατον (1) διὰ τοῦτο εἶναι ἀναγκαῖον νὰ ἀπαγορευθῇ αὐστηρῶς παρὰ τοῦ Προέδρου ἡ ἐντὸς τοῦ καταστήματος καὶ ἐκτὸς αὐτοῦ ἐν τῇ αὐλῇ εἴσοδος παντὸς ξένου. Ἡ φρούρησις τῆς Βουλῆς ἀπετέθη εἰς τὴν σταθμεύουσαν φρουράν, παντὸς δὲ μὴ ἀποτελοῦντος μέρος αὐτῆς πρέπει νὰ ἀπαγορευθῇ ἡ εἴσοδος. Ἐπίσης πρέπει νὰ ἐπιστήσωσι πολλὴν προσοχὴν οἱ ἁρμόδιοι θυρωροὶ καὶ περὶ τὴν εἴσοδον τῶν ἀκροατῶν εἰς τὸ ἱερεῖον αὐτῶν καὶ νὰ μὴν ἐπιτρέπωσι τὴν εἴσοδον εἰς τοὺς μὴ φέροντας εἰσιτήριον· ἐζήτησε δὲ προσέτι, ὅταν ζητεῖται ἡ παρουσία τῶν Κ.Κ. Ὑπουργῶν, τὸ Προεδρεῖον νὰ κοινοποιῇ εἰς τὴν Βουλὴν ἂν προσεκάλεσεν αὐτοὺς ἢ οὔ. Πρὸς τοῦτον ἀπήντησεν ὁ Πρόεδρος ὅτι καὶ πρότερον ἐξετελέσθη περὶ τὰ τοιαῦτα ἀκριβῶς ὁ Κανονισμὸς καὶ τοῦ λοιποῦ αὐστηρῶς αἱ διατάξεις αὐτοῦ θέλουσιν ἐκτελεῖσθαι.

---

(1) Εἰς τὴν Πρόνοιαν διελύθη ὑπὸ ἐξαγριωμένων ἀτάκτων, ἐνεργούντων καθ' ὑποδαυλισμὸν τοῦ Ἄγγλου ἀντιπρέσβεως ἡ Συνέλευσις, ὅταν ἐπρόκειτο νὰ ἔλθῃ ὁ Ὄθων. Τὸ πρόσφατον παράδειγμα πρέπει νὰ εἶναι ἡ ἀπόπειρα βιαίας εἰσβολῆς εἰς τὴν Συνέλευσιν θερμοαίμων «αὐτοχθόνων» ὑπὸ τὸν λοχαγὸν Μπαρμπιτσιώτην, ὅταν ὁ Καλλέργης τοὺς ἐξετόπισεν ἀπὸ τὰς Ἀθήνας.

Ο ΒΟΥΛΕΥΤΗΣ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ

Ὅπως τὸ ἐδήλωσε καὶ εἰς τὴν Βουλήν, ὁ Ἀλέξανδρος Μαυροκορδάτος μετὰ τὴν ἀποτυχίαν του εἰς τὰς πρώτας ἐκλογὰς καὶ τὴν κατακραυγὴν ἡ ὁποία ἠγέρθη ἐναντίον του διὰ τὸν ἀνελεύθερον τρόπον διεξαγωγῆς των, ἀπεφάσισε νὰ ἀποσυρθῆ τῆς πολιτικῆς ζωῆς. Καὶ τὸ Πανεπιστήμιον ἐξέλεξε ἄλλον ἐκπρόσωπον του εἰς τὴν Βουλὴν τὸν Φίλιππον Ἰωάννου.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 27ης ΙΟΥΝΙΟΥ 1845

Ἀνεγνώσθη ἔκθεσις τοῦ Α΄ Τμήματος περὶ τῆς ἐξελέγξεως τῆς βουλευτικῆς ἐκλογῆς τοῦ Πανεπιστημίου ἀναδειξάσης Βουλευτὴν τὸν Κ. Φίλιππον Ἰωάννου, ἔχουσα οὕτως.

Πρὸς τὴν Βουλὴν

«Σήμερον τὴν 27 Ἰουνίου 1845 συνελθὸν τὸ πρῶτον τμῆμα τῆς Βουλῆς ἐν τῷ ὑπὸ τὸ Βουλευτήριον δωματίῳ αὐτοῦ ἔλαβεν ὑπ' ὄψιν καὶ διῆλθε μετὰ προσοχῆς τὰ πρακτικὰ τῆς βουλευτικῆς ἐκλογῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ὄθωνος ἐξ ὧν προκύπτει.

Ὅτι ὁ Κ. Πρύτανις τοῦ Πανεπιστημίου ἐκάλεσε συνεπείᾳ ἐγγράφου τοῦ Διοικητοῦ Ἀττικῆς ὑπ' ἀριθ. 149εε. τοὺς καθηγητὰς ἵνα ἐκλέξωσι τὸν Βουλευτὴν αὐτῶν, συμφώνως μὲ τὸ ἄρθρ. 30 τοῦ περὶ ἐκλογῶν Νόμου.

Ὅτι κατὰ τὴν 17 ἱσταμένου μηνός, συνῆλθον εἰς τὸ Πρυτανεῖον τοῦ Πανεπιστημίου ἐκ τῶν καθηγητῶν εἴκοσι καὶ εἷς οἵτινες ἐψηφοφόρησαν κατὰ τὰς διατάξεις τῶν ἄρθρων 31 — 34 τοῦ ἀνωτέρου Νόμου. Γενομένης δὲ διαλογῆς τῶν ψήφων παραχρῆμα ἀνεδεχθη Βουλευτὴς διὰ ψήφων 13 ὁ Κ. Φίλιππος Ἰωάννου.

Ὁλοψήφως

Κατὰ τῆς ἐκλογῆς ταύτης δὲν ἐδόθη μηδεμία ἔνστασις οὔτε τὸ τμῆμα εὑρίσκει ὅτι ἔλαβε χώραν τὶ ἀντιβαῖνον εἰς τὰς διατάξεις τοῦ ἐκλογικοῦ Νόμου.

Διὰ ταῦτα γνωμοδοτεῖ ὁλοψήφως.

Νὰ ἀποφασισθῆ ὑπὸ τῆς Βουλῆς ὡς κῦρος ἔχουσα ἡ ἐκλογὴ τῶν καθηγητῶν τοῦ Πανεπιστημίου Ὄθωνος καὶ νὰ κηρυχθῆ νόμιμος Βουλευτὴς ὁ Κ. Φίλιππος Ἰωάννου.

ΟΜΑΔΙΚΟΣ ΟΡΚΟΣ

ΣΥΝΩΜΟΣΙΑ ΚΑΙ ΟΡΚΩΜΟΣΙΑ

Ο ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ ΜΑΚΡΥΓΙΑΝΝΗΣ

Καὶ ἡ δευτέρα περίοδος τῆς βασιλείας τοῦ Ὄθωνος, ἡ συνταγματική, δὲν ὑπῆρξε ὁμαλή. Τὰ φιλελεύθερα στοιχεῖα δὲν ἔμενον ἱκανοποιημένα ἀπὸ τὴν ἐλαττωματικὴν λειτουργίαν τοῦ πολιτεύματος ἐνῷ ἀντίρροποι δυνάμεις ἐπεδίωκαν νὰ καταλύσουν καὶ τὰς κτηθείσας μὲ τὴν ἐπανάστασιν τῆς Γ΄ Σεπτεμβρίου συνταγματικὰς ἐλευθερίας, ἀπὸ τὰς πρώτας ἡμέρας τῶν ἐργασιῶν τῆς Συνελεύσεως. Ὁλόκληρος ἡ Βασιλεία τοῦ Ὄθωνος διῆλθε ἐν μέσῳ στάσεων καὶ συνωμοσιῶν, μὲ καταστρεπτικὰ ἀποτελέσματα διὰ τὸν τόπον. Καὶ δι' αὐτὸν τὸν λόγον ἀργότερον ὁ Ἐλευθέριος Βενιζέλος, ἀναφερόμενος εἰς τὸν δεύτερον βασιλέα τῶν Ἑλλήνων, τὸν Γεώργιον τὸν Α΄, ἀνεγνώριζεν ὡς τὸ μέγιστον τῆς προσφορᾶς του εἰς τὴν χώραν, τὸ ὅτι διετήρησε ἐπὶ ἓξ δεκαετίας «ἀστασίαστον τὴν Ἑλλάδα!».

Τὸ Σύνταγμα ἐθεωρήθη κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη τῆς ἀποκτήσεως του ἀπὸ τοὺς Ἕλληνας, ὡς ἡ πανάκεια διὰ τὴν κακοδαιμονίαν ἡ ὁποία ἐμάστιζε τὸν τόπον. Καὶ ἐν ὀνόματι αὐτοῦ καὶ δικαιώματι τοῦ τελευταίου περὶ τοῦ πατριωτισμοῦ τῶν Ἑλλήνων ἄρθρου του, ἐξυφαίνονται ἡ μία μετὰ τὴν ἄλλην πλεῖσται συνωμοσίαι μὲ διαφόρους σκοποὺς ἑκάστη. Μίαν ἐξ αὐτῶν κατήγγειλεν ὁ Μακρυγιάννης πρὸς τὴν Κυβέρνησιν, φρονῶν ὅτι οἱ συνωμόται τὴν κατάλυσιν καὶ ὄχι τὴν διεύρυνσιν τῶν συνταγματικῶν δικαιωμάτων εἶχον ὡς σκοπόν.

Ὁ στρατηγὸς τὴν ἐποχὴν αὐτὴν Μακρυγιάννης, ἀναδειχθεὶς καὶ διακριθεὶς κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἐπαναστάσεως χωρὶς νὰ εἶναι προηγουμένως «ἄνθρωπος τῶν ἁρμάτων» ἀλλὰ μικρὸς ἔμπορος, διεκρίθη καθ' ὅλην τὴν ζωήν του μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν, διὰ τοὺς ἐπιμόνους ἀγῶνας του ἐναντίον τῶν Βαυαρῶν, τοῦ Ὄθωνος καὶ ὅλων τῶν ξένων ἐπιρροῶν εἰς τὴν χώραν. Ἐντόνως δὲ ἀντιπαθεῖ πάντοτε τὸν Κωλλέτην. Γράφει εἰς τὰ ἀπομνημονεύματά του σχετικῶς: «Ἀπὸ τότε ὅπου ἔπεσε ὁ Μαυροκορδάτος καὶ ἡ φατρία του, ἔπεσε ὁλωσδιόλου καὶ ἡ ἐπιρροὴ τῆς Ἀγγλίας καὶ ἡ δύναμις τῆς πρεσβείας της. Ἐλαμπρύνθη ὁ Κωλέττης καὶ ἡ συντροφιά του καὶ ὅλες αἱ ξεκλισμένες παντιέρες καὶ σαβοῦρες τοῦ τόπου. Καὶ ὁ πρέσβυς τῆς Γαλλίας ἦταν τὸ πᾶν καὶ κατὰ στὸν Βασιλέα καὶ εἰς τὴν Κυβέρνησιν. Καὶ ἦταν τὸ «λῦσε» καὶ τὸ «δέσε» καὶ γενικὸς συμβουλάτορας σὲ ὅλα ὁ κύριος Πισκατόρης (ὁ πρέσβυς). Κι' ὁ ἀδελφὸς ὁ στενὸς τοῦ πρώτου ὑπουργοῦ Κωλέττη. Καὶ ὅτι ὁδηγίες ἔστελνε ὁ Φίλιππος ὁ βασιλιᾶς τῆς Γαλλίας (ὁ μετ' ὀλίγον ἀνατραπεὶς ὑπὸ τῶν δημοκρατικῶν, τὸ (1848) ἐκεῖνο γένονταν».

Πρὸς κατασίγασιν τῶν πραγματικῶν ἢ ὑποκριτικῶν ἀνησυχιῶν διαφόρων ἀντιθέτου τάσεως ὁμάδων πολιτῶν, ὁ Βασιλεὺς καὶ ἡ Κυβέρνησις ἀποφασίζουν νὰ προχωρήσουν εἰς τὴν γενικὴν ὁμαδικὴν ὁρκωμοσίαν ὅλων τῶν Ἑλλήνων πολιτῶν εἰς τὸ Σύνταγμα, περὶ τῆς ὁποίας προέβλεψε ἄλλωστε καὶ ἡ Συντακτικὴ Συνέλευσις. Πρέπει δὲ νὰ ὑπογραμμισθῇ ὅτι ἡ ὁρκωμοσία τῶν πολιτῶν κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην τῆς πολὺ μεγαλυτέρας θρησκευτικῆς προσηλώσεως εἶχε ἀσφαλῶς σημαντικὴν ἐπίδρασιν ἐπὶ τῶν πολιτῶν.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 5ης ΙΟΥΛΙΟΥ 1845

Παρευρισκομένου δὲ κατὰ τὴν συνεδρίασιν ὁλοκλήρου τοῦ Ὑπουργείου κατὰ τὴν εἰς τὰς δύο παρελθούσας συνεδριάσεις τῆς Βουλῆς ἐκφρασθεῖσαν εὐχήν, διὰ νὰ δοθῶσιν αἱ ἀναγκαῖαι ἐξηγήσεις ἐπὶ τινος ἐγγράφου δημοσιευθέντος διὰ τοῦ τύπου καὶ ἀφορῶντος ὕπαρξιν συνωμοσίας κατὰ τοῦ Συντάγματος (1), εἷς τῶν Βουλευτῶν ἐξέθηκεν ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου, ὅτι ἡ Βουλὴ κατ' εἰσήγησιν βουλευτοῦ τινὸς λαβόντος ἀφορμὴν ἔκ τινος δημοσιευθέντος ἐγγράφου ἀνωτέρου ἀξιωματικοῦ διακεκριμένης θέσεως, περὶ ὑπάρξεως συνωμοσίας κατὰ τοῦ Συντάγματος, ἐπελάβετο τοῦ θέματος τούτου καὶ συζητήσεως περὶ τούτου γενομένης, οἱ μὲν κρίνοντες κατ' ἰδίαν διάθεσιν ὠνόμασαν τὸ ἄκουσμα τοῦτο μῦθον, οἱ δέ, διαφόρως σκεπτόμενοι, εἶπον ὅτι τὸ τοιοῦτον δὲν εἶναι ἄνευ βάσεως. Ἐκεῖνοι εἶπον, ὅτι τὸ μυθῶδες τοῦτο ἄκουσμα οὔτε κἂν πρέπει νὰ λέγηται ὡς ἀποδίδον ἀνύπαρκτον αἰσχρὰν κηλῖδα εἰς τὸ Ἑλληνικὸν ὄνο-

---

(1) Ἡ συγκεκριμένη περίπτωσις ἀναφέρεται εἰς πρὸ ἔτους ἀρχικὰς καταγγελίας συνωμοσίας κατὰ τοῦ Συντάγματος τῆς «Μεγάλης Ἀδελφότητος».

Ἀλλὰ καὶ περὶ ἄλλων συνωμοσιῶν ὑπῆρχον καταγγελίαι, συνωμοσιῶν στρεφομένων πότε κατὰ τοῦ Συντάγματος καὶ πότε κατὰ τοῦ Βασιλέως.

μα, ἀλλ' ὅσον καὶ ἂν τιμᾷ τις τὸ ἔθνος του, δὲν δύναται νὰ ἀρνηθῇ τὴν ἱστορίαν ἥτις διηγουμένη τὴν ὕπαρξιν καὶ τύχην τῶν κοινωνιῶν περιέχει καὶ μαύρας σελίδας, ἐν αἷς ἐνεγράφησαν τοιοῦτοι αὐτῶν ἐχθροί· ὅτι πρὸ πολλοῦ διεθρυλήθησαν φῆμαι περὶ ἐνεργουμένης συνωμοσίας κατὰ τοῦ Συντάγματος, ἀλλ' ἤδη ἡ φήμη αὕτη ἐπιβεβαιοῦται καὶ δι' ἐγγράφων δημοσιευθέντων ἀπὸ ἀνώτερον στρατιωτικόν, ἕνα τῶν πρωταγωνιστῶν τοῦ ἀγῶνος τοῦ ὁποίου ὁ χαρακτὴρ καὶ ἡ διαγωγὴ παρέχει ἀρκετὰς περὶ τῆς ὑπάρξεως τῶν λεγομένων πιθανότητας· ἀναγνοὺς δὲ τὸ ἔγγραφον καὶ τὸν ἀναφερόμενον ὅρκον (1), ἀπεύθυνε πρὸς τὸ 'Υπουργεῖον τὴν ἐρώτησιν ἐὰν διετάχθησαν καὶ ἐνηργήθησαν ἀνακρίσεις περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου καὶ τὸ ἀποτέλεσμα αὐτῶν καὶ ἐζήτησε νὰ παρακατατεθῶσιν αὗται εἰς τὸ γραφεῖον τῆς Βουλῆς διὰ νὰ λάβῃ γνῶσιν ἕκαστος βουλευτής· ἐπρότεινεν ἐπὶ τέλους, ἂν ἡ περὶ τούτου ἀνάκρισις δὲν ἀπεπερατώθη εἰσέτι, νὰ διορισθῇ ἀπὸ τὴν Βουλήν, καὶ ἐκ τῶν μελῶν αὐτῆς ἐπιτροπὴ ἥτις νὰ λάβῃ μέρος εἰς τὴν ἀνάκρισιν τοσούτον σοβαροῦ ἀντικειμένου. 6΄) Προκειμένων τοιούτων ὑποψιῶν ἐπειδὴ δὲν ἐνεργήθη εἰσέτι γενικὴ τῶν Ἑλλήνων ὁρκωμοσία ἐπὶ τοῦ Συντάγματος, κατὰ τὸν ψηφισθέντα ἀπὸ τὴν ἐν Ἀθήναις Συνέλευσιν ὅρκον, νὰ συστηθῇ εἰς τὸ 'Υπουργεῖον ἡ ὅσον τάχιον ἐνέργεια τῆς ὁρκωμοσίας ταύτης καθ' ὅλους τοὺς δήμους τοῦ κράτους, συντασσομένου ἐν ἑκάστῳ αὐτῶν πρωτοκόλλου ὁρκοδοσίας.

Ἀπάντησις τοῦ Κωλέττη

Ἐπὶ τῶν ἐρωτήσεων τούτων ἀπαντῶν ὁ Πρόεδρος τοῦ 'Υπουργείου ἐξέθηκεν ὅτι, προκειμένης εἰς τὴν Βουλὴν προτάσεως τοσούτον σημαντικῆς καὶ ἱερᾶς, τὸ 'Υπουργεῖον εἰδοποιηθὲν περὶ αὐτῆς ἔσπευσε νὰ ἐμφανισθῇ εἰς τὴν συνεδρίασιν διὰ νὰ δώσῃ τὰς ἐπ' αὐτῆς πληροφορίας ὅτι τὸ Ἑλληνικὸν Ἔθνος ἀνεδείχθη πάντοτε διὰ τῶν πράξεών του ἔχον ἔμφυτον τὸ αἴσθημα τῆς ἐλευθερίας· δι' αὐτοῦ ἀνακτήσαν τὴν ἐλευθερίαν του, καὶ μόλις διὰ τῶν ὅπλων ἀποσείσαν τὸν ζυγὸν συνῆλθεν αὐθορμήτως εἰς τὴν Ἐπίδαυρον καὶ ἐψήφισε Σύνταγμα· ἂν δὲ καὶ πρὸς ὀλίγον μετὰ ταῦτα ἀπεκοιμήθη ἡ ἀνησυχία τοῦ Ἕλληνος, ὅμως ἐπροκάλεσε τὰ τῶν Μεγάρων καὶ τὴν 3 Σεπτεμβρίου καὶ ὅλοι ὁμοθυμαδὸν ἀνέκτησαν αὐτό· ἑπομένως ἀπέναντι τοιούτων αἰσθημάτων τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους, εἶναι σατανικὴ χεὶρ ἐκείνη ἥτις ἐτόλμησε νὰ γράψῃ ὅρκον κατὰ τοῦ Συντάγματος ἢ συνέλαβε τὴν ἰδέαν νὰ ὁπλίσῃ ἑλληνικὴν χεῖρα κατ' αὐτοῦ. Ὅτι ὀκτὼ ἢ καὶ ὀλιγώτερον μῆνας πρὸ τῆς δημοσιεύσεως τοῦ ἐγγράφου τοῦ ὑποστρατήγου Μακρυγιάννη, τὸ 'Υπουργεῖον ἔλαβεν γνῶσιν τοῦ πράγματος, καὶ ἔχει ἔκτοτε τὸν δημισιευθέντα ἤδη ὅρκον, καθ' ὅλα ὅμοιον μὲ αὐτόν, μὲ τὴν διαφορὰν δ' ὅτι εἰς τὸ τέλος προστίθενται αἱ λέξεις «καὶ τὰς διαταγὰς τῶν 1845 καὶ 1846» μὴ ὑπάρχουσαι εἰς τὸν δημοσιευθέντα διὰ τοῦ τύπου ὅρκον. Τὰ περὶ τούτου ἐκοινοποιήθησαν εἰς αὐτὸν ἀπὸ τινα στρατιωτικόν, ὅστις ἐνεχείρισεν ἐγγράφως καὶ τὸν ὅρκον τὸν ὁποῖον ἔλαβεν ἀπὸ τινα στρατιώτην Ἕλληνα, ὁρκισθέντα καὶ καταγγείλαντα τοῦτο ἀμέσως πρὸς ἐκεῖνον· ἐκαλέσθη καὶ ὁ στρατιώτης οὗτος καὶ ἐξετασθεὶς προσέθηκε πρὸς τοῖς ἄλλοις ὅτι κατὰ τὸν Μάρτιον θέλουσι συνέλθει οἱ συνωμόται εἰς τὸν Ἀστακὸν καὶ ἄλλα μέρη, ἔνθα θέλουσι ἔχει τὰ χρήματα καὶ ἄλλα ἀναγκαῖα ἐγένοντο καθ' ἄλλαι ἐξετάσεις. Παρῆλθον δὲ τόσοι μῆνες καὶ οὔτε τὸ παραμικρὸν σύμπτωμα τοιαύτης συνωμοσίας ἐφάνη. Καθυπεβλήθη τότε ἀμέσως ἡ εἴδησις αὕτη εἰς τὸ 'Υπουργικὸν Συμβούλιον, τὸ ὁποῖον γνωρίζον τὴν φύσιν τοῦ Ἕλληνος καὶ τὰ ὑπὲρ τοῦ Συντάγματος αἰσθήματα ὅλων τῶν τάξεων τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ, δὲν ἐνέκρινε νὰ διατάξῃ ἀμέσως προανακρίσεις ἐπὶ ἀντικειμένου, προσβάλλοντος τοσοῦτον τὸ ἔθνος, ἀλλ' ἔλαβε τὰ κατάλληλα μέτρα, ἀνερευνῶν νὰ εὕρῃ συμπτώματα ἢ περιστατικά, μᾶλλον πιθανολογοῦντα τὴν ὕπαρξιν τοιαύτης συνωμοσίας ἀλλὰ κατ' αὐτὸ τὸ διάστημα τὸ παραμικρὸν σύμπτωμα δὲν ἐφάνη.

Ὁ ἴδιος ὁ Μακρυγιάννης πρὸ τεσσάρων ἢ ὀλιγωτέρων μηνῶν ὡμίλησε περὶ τοιαύτης φήμης πρὸς ἄλλον ὑπουργὸν καὶ καθυπεβλήθη ἡ ὑπόθεσις ἐκ νέου εἰς τὸ 'Υπουρ. Συμβούλιον καὶ ἐβεβαιώθη ὅτι ἐκ τῆς αὐτῆς πηγῆς προῆλθε καὶ ἡ πρὸς αὐτὸν κοινοποίησις· ὅτι ἤδη παρουσιάζεται ἔγγραφον, πρὸς τὰς Βουλὰς ἀπευθυνόμενον, περὶ ὑπάρξεως συνωμοσίας κατὰ τοῦ Συντάγματος καὶ δημοσιευθὲν διὰ τοῦ τύπου ἀπὸ τὸν ἐν ἐνεργείᾳ ὑποστράτηγον Μακρυγιάννην, ὅστις ἀντὶ νὰ ἀπευθύνῃ τοιοῦτον ἔγγραφον πρὸς τὸ 'Υπουργεῖον, παραβιάζων τὴν πειθαρχικὴν τάξιν, ἔρριψεν αὐτὸ ἀσκόπως διὰ τοῦ τύπου εἰς τὸ κοινόν. Τὰ Μεγαρικὰ καὶ ἡ 3η Σεπτεμβρίου ἐπιμαρτυροῦσιν ἂν ὁ ἀνώτερος οὗτος ἀξιωματικὸς ἔπρεπε νὰ ἀμφιβάλῃ, ἐν ἀληθείᾳ τούτων, περὶ τοῦ πατριωτισμοῦ τοῦ 'Υπουργείου ἀπολαμβανόντος τὴν πλήρη ἐμπιστοσύνην τῆς Βουλῆς καὶ τοῦ Βασιλέως Ὄθωνος καθ' ὅσον μάλιστα τὸ 'Υπουργεῖον σύγκειται ἀπὸ τοὺς ἀναδείξαντας πατριωτισμὸν καὶ ζῆλον ὑπὲρ τῶν ἐθνικῶν ἐλευθεριῶν καὶ αἱ Βουλαὶ μεθ' ὧν ἐνασχολεῖται διὰ τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ Συντάγματος, συγκροτοῦνται ἀπὸ Ἕλληνας φέροντας ἐν αὐτοῖς ἔμφυτον τὸ αἴσθημα τῆς ἐλευθερίας καὶ προκινδυνεύσαντας ὑπὲρ τῆς ἀνακτήσεώς της. Ὅτι τὸ 'Υπουργεῖον, δοθείσης ἀφορμῆς ἤδη ἐκ τοῦ ἐγγράφου τούτου, διέταξε τὰς ἀναγκαίας ἀνακρίσεις καὶ ἐλπίζει νὰ ἴδῃ εὐάρεστον ἀποτέλεσμα, καὶ νὰ ἀποδεχθῇ ὅτι τίποτε δὲν ὑπῆρχεν εἰμὴ ἁπλῆ πολιτικὴ ῥαδιουργία, διότι κατὰ τὰς παρούσας ἐποχὰς μυρίαι καὶ πολύπλοκοι ῥαδιουργίαι καὶ κατὰ τῶν καθεστώτων ἔτι γίνονται, ἀλλὰ μικροπρεπεῖς καὶ ἄξιοι περιφρονήσεως ἐν ὅσῳ διατελοῦσι τοιαῦται ὑπάρχουν γράμματα καὶ ἀναφοραὶ περὶ τούτων, ἀλλὰ τὸ 'Υπουργεῖον περιφρονοῦν τοιαῦτα ἄνευ ἀποτελέσματος τεχνάσματα, περιωρίσθη εἰς προληπτικὰ μέτρα, χωρὶς νὰ καταφύγῃ ἄνευ ἀνάγκης εἰς ἀνακρίσεις, καταδιώξεις καὶ φυλακίσεις, ἀνομασθὲν διὰ τὸ 'Υπουργεῖον ἀδρανές, διότι ἡ φρόνησις ὑπηγόρευεν εἰς αὐτὸ νὰ προνοῇ καὶ προλαμβάνῃ χωρὶς νὰ βλάπτῃ· ὅτι τὸ 'Υπουργεῖον ταύτας τὰς πληροφορίας δύναται νὰ δώσῃ εἰς τὴν Βουλὴν περὶ τῆς διαθρυληθείσης συνωμοσίας κατὰ τοῦ Συντάγματος. Καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὴν περὶ γενικῆς ὁρκωμοσίας ἐπὶ τοῦ Συντάγματος πρότασιν, ἀπήντησεν, ὅτι τὸ 'Υπουργεῖον εἶναι ἕτοιμον νὰ τὴν παραδεχθῇ καὶ ἐνεργήσῃ ὁρκωμοσίαν ἥτις ἔπρεπε νὰ γίνῃ ἀμέσως μετὰ τὴν καθιέρωσιν τοῦ Συντάγματος, ἢ ἀπὸ τὸ προκάτοχον 'Υπουργεῖον.

Δυοῖν θάτερον

Ἐπὶ τῶν πληροφοριῶν τούτων εἷς τῶν Βουλευτῶν παρετήρησεν ὅτι, μετὰ τὰς πρὸ πολλοῦ διαδοθείσας φήμας περὶ συνωμοσίας κατὰ τοῦ Συντάγματος καὶ μετὰ τὴν δημοσίευσιν τοῦ ἐγγράφου περὶ ὅρκου, ἀνέμενε νὰ πληροφορηθῇ ἀπὸ τὸ 'Υπουργεῖον δυοῖν θάτερον, ἢ ὅτι ἀνεκαλύφθη ἡ συνωμοσία ἢ ὅτι δὲν ὑπάρχει, ἀλλ' οὔτε τὸ ἓν οὔτε τὸ ἄλλο ἐξήχθη ἐκ τῶν δοθεισῶν πληροφοριῶν. Τὸ

(1) Δηλαδὴ ὁ ρήτωρ

Ὑπουργεῖον εἰδοποιηθὲν περὶ τῆς συνωμοσίας ταύτης, καὶ τὸν ὅρκον λαβὼν ἀνὰ χεῖρας, δὲν ἐξεπλήρωσεν ἐντελῶς τὸ καθῆκον του, περιορισθὲν εἰς μόνην τὴν διοικητικὴν ταύτην πληροφορίαν, ἐνῷ ἐπρόκειτο περὶ παντός.

Δικαστικὰς ἀνακρίσεις

Εἶπεν ὁ Κ. Πρωθυπουργὸς ὅτι ἐκ τῶν ἐνεργηθεισῶν ἐξετάσεων καὶ τῶν ληφθέντων μέτρων ἐξήχθη ὅτι τίποτε δὲν ὑπῆρχεν οὔτε ὑπάρχει, ἀλλ' οὐδεμίαν ἐπίσημον ἀπόδειξιν τούτου ἔφερε· διότι δὲν ἤρκει ἁπλῶς ἡ ὁμολογία, ὅτι τοιαύτη συνωμοσία δὲν ὑπάρχει, ἀλλ' ἔπρεπε νὰ φέρῃ δικαστικὰς ἀνακρίσεις μέχρι τοῦ σημείου, καθ' ὃ ἤθελεν ἀνακαλυφθῆ ἡ συνωμοσία ἢ ἤθελεν ἀποδειχθῆ ὅτι δὲν ὑπάρχει τίποτε, καθόσον δὲν εἶναι εὔκολον νὰ πεισθῇ τις ὅτι τοιαῦται φῆμαι, πρὸ τόσου χρόνου διαδεδομέναι, καὶ ἡ ἔγγραφος αὕτη ὁρκωμοσία εἶναι τυχαῖαι καὶ ἄνευ ἀρχῆς καὶ σκοποῦ· ἡ δὲ Βουλὴ ὡς ἄγρυπνος φύλαξ τοῦ Συντάγματος ὤφειλεν ἐγκαίρως νὰ γνωρίσῃ τὰ περὶ τῆς συνωμοσίας ταύτης· ἐπρότεινε δ' ἐπὶ τέλους εἰς τὴν Βουλήν, ἐπειδὴ τὸ ἀντικείμενον εἶναι σοβαρόν, καὶ διὰ νὰ καθησυχάσῃ ὁ τεταραγμένος λαὸς νὰ διορισθῇ ἐκ τῶν μελῶν αὐτῆς ἐπιτροπή, ἥτις νὰ παρευρίσκηται εἰς τὰς ἀνακρίσεις, καὶ φέρῃ εἰς τὴν Βουλὴν τὰς ἐκ τῆς ἀνακρίσεως συλλεγομένας πληροφορίας. Ἀπαντῶν δὲ εἰς τὰς περὶ ἐνεργουμένων πρὸ πολλοῦ καὶ κατὰ τῶν καθεστώτων ἀκόμη λεχθέντα ἀπὸ τὸν Κ. Πρωθυπουργόν, εἶπεν ὅτι εἰς ἄλλην συνεδρίασιν ταῦτα ἐξετάζονται, περιοριζομένης ἤδη τῆς συζητήσεως εἰς τὴν περὶ συνωμοσίας κατὰ τοῦ Συντάγματος ἐξέτασιν.

Ἀξιέπαινος διαγωγὴ

Εἰς τοῦτο ἀπαντῶν ἕτερος, παρετήρησεν ὅτι ἡ διαγωγὴ τοῦ Ὑπουργείου εἰς τὴν προκειμένην ὑπόθεσιν εἶναι ἀξιέπαινος, διότι ἡ χρῆσις τῆς δικαστικῆς ἀνακρίσεως διὰ καταμήνυσιν συνωμοσίας ὅλως ἀνυπάρκτου, ἤθελεν ἄνευ λόγου διαταράξει τὰ πνεύματα τῶν ἀνθρώπων καὶ ἤθελε προκαλέσει προσβολὴν κατὰ τοῦ Ὑπουργείου ὡς ἐνεργοῦντος καταδιώξεις καὶ ἐκδικήσεις ὑπὸ τὴν ψευδῆ πρόφασιν ἀνυπάρκτου συνωμοσίας, ἀποδειχθείσης γελοίας διὰ μόνης τῆς διοικητικῆς ἀνακρίσεως ἐνῷ ἀφ' ἑτέρου ἐπρονόησε περὶ τῶν ἀναγκαίων ἀνασταλτικῶν μέσων· ὅτι τὸ Ὑπουργεῖον συγκείμενον ἀπὸ ἄνδρας ἀρχηγοὺς τῶν δύο ἐθνικῶν μεταβολῶν ὑπὲρ τῆς ἀνακτήσεως τοῦ Συντάγματος, φέρει ὅλας τὰς ἐγγυήσεις τῆς αὐστηρᾶς ὑπὲρ τῆς διατηρήσεως αὐτοῦ προνοίας, καὶ ἡ Βουλὴ πληροφορουμένη ἤδη ὅτι ἐκ τῶν γενομένων ἐξετάσεων ἐξήχθη τὸ ἀνύπαρκτον τῆς δοθείσης φήμης περὶ τῆς ὑπάρξεως συνωμοσίας κατὰ τοῦ Συντάγματος, δὲν ἀμφιβάλλει ποσῶς νὰ παραδεχθῇ τὰς ἀξιοπίστους καὶ εὐχαρίστους ταύτας πληροφορίας, καὶ νὰ ἐπιδοκιμάσῃ διαγωγὴν ἀποκρούσασαν σκανδαλώδεις ἀνακρίσεις, τῶν ὁποίων τὸ ἀποτέλεσμα ὡς ἐκ τῶν διοικητικῶν ἐξετάσεων ἀπεδείχθη ἤθελεν εἶσθαι γελοῖον· ὅτι ἐπίσης εἶναι ἤδη ἀξιέπαινον τὸ Ὑπουργεῖον, ὅτε, δημοσιευθέντων διὰ τοῦ τύπου ἐγγράφων ἀφορώντων τὴν ὕπαρξιν δῆθεν τοιαύτης συνωμοσίας, προυνόησε διὰ τῶν δικαστικῶν νὰ διαβεβαιώσῃ τὰς Βουλὰς καὶ τὸ ἔθνος δι' ἐπισήμου τρόπου περὶ τοῦ ἀνυπάρκτου τοιαύτης συνωμοσίας· ὅτι ἡ πρότασις περὶ τῆς συστάσεως ἐπιτροπῆς βουλευτικῆς διὰ νὰ παρευρεθῇ εἰς τὴν ἐνεργουμένην ἀνάκρισιν, ὄχι μόνον ἀντίκειται εἰς τὴν νομοθεσίαν καὶ τὸ Σύνταγμα, ἀλλ' ἐνῷ ματαιώνει τὸν σκοπὸν τῆς ἀνακρίσεως, ἥτις τοιουτοτρόπως ἐνεργουμένη θέλει εἶσθαι ἄκυρος, ἐξευτελίζει συγχρόνως τὴν Βουλὴν καταβιβάζουσαν αὐτὴν εἰς τὰ τοῦ ἀνακριτοῦ καθήκοντα. Ἡ Βουλὴ εὐχαριστουμένη εἰς τὰς δοθείσας παρὰ τοῦ Ὑπουργείου εὐχαρίστους πληροφορίας, ὀφείλει νὰ ἀπορρίψῃ πρότασιν καθιεροῦσαν μὲ τὴν παραβίασιν Συνταγματικῶν θεσμῶν ἐξαιρετικὴν δικαστικὴν ἀρχήν, καὶ προσβάλλουσαν τὴν ἀνεξαρτησίαν τῆς δικαστικῆς ἐξουσίας.

Οἱ συμφωνοῦντες

Σύμφωνος πρὸς ταῦτα καὶ ὁ μετ' αὐτὸν ἀγορεύσας βουλευτής, εἶπεν, ὅτι ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως τῶν βουλευτικῶν ἐργασιῶν διεδόθησαν πολλάκις τοιαῦται φῆμαι ἄνευ τινὸς πραγματικῆς βάσεως, προερχόμεναι ἀπὸ δολίας εἰσηγήσεις ἢ δὲ διαγωγὴ τοῦ Ὑπουργείου εἶναι ἀξιέπαινος διότι ἡ δικαστικὴ ἀνάκρισις περὶ τῶν ἐγκλημάτων ἐσχάτης προδοσίας ἤθελε προκαλέσει ἄνευ λόγου προφυλακίσεις ματαίας, κίνησιν στρατοῦ, καὶ κοινὸν σκάνδαλον, διὰ τὰς κακὰς συνεπείας, τῶν ὁποίων ἤθελεν εἶσθαι ἤδη ὑπεύθυνον.

Συμφώνως πρὸς ταῦτα καὶ ὁ μετὰ τοῦτον παρετήρησεν ὅτι τὸ Ὑπουργεῖον, καὶ πρὶν ἢ ἔτι ὁ ὑποστράτηγος Μακρυγιάννης πληροφορηθῇ τὰ περὶ τεκταινομένης δῆθεν συνωμοσίας κατὰ τοῦ Συντάγματος, ἐγνώριζε τὰ περὶ αὐτῆς, καὶ μάλιστα πληρέστερον τοῦ δημοσιευθέντος ὅρκου· ὅτι πληροφορηθὲν τὸ ἀνύπαρκτον τοῦ πράγματος διὰ τῆς διοικητικῆς ἀνακρίσεως τὴν ὁποίαν, ὡς ὤφειλεν, ἐνήργησε, φρονίμως σκεπτόμενον ἔλαβε τὸ μέτρον νὰ μένῃ ἄγρυπνος παρατηρητὴς καὶ νὰ μὴ φέρῃ εἰς τὴν δημοσιότητα τόσον σπουδαῖον καὶ σημαντικόν, ἀλλ' ἀνύπαρκτον ἀντικείμενον.

Κατὰ τὴν ποινικὴν νομοθεσίαν ὑπάρχοντος ἐγκλήματος, προκαλεῖται κατ' αὐτοῦ ἀνάκρισις, δίκη καὶ καταδίκη· τὸ Ὑπουργεῖον ἐδύνατο νὰ προβῇ εἰς τὰ μέτρα ταῦτα ἀλλὰ διὰ τὸ σοβαρὸν τοῦ ἀντικειμένου ὤφειλεν ὡριμώτερον νὰ σκεφθῇ πρὶν ἢ ἐπιχειρισθῇ τοιούτων μέτρων, διότι διὰ τῆς δημοσιεύσεως τοιαύτης ἀνυπάρκτου συνωμοσίας κατὰ τοῦ Συντάγματος, ἤθελεν ἐνισχύσει τοιαύτας ὑποψηφίας ῥίπτον σκάνδαλα καὶ ἀνησυχίας εἰς τὴν κοινωνίαν, καὶ δίδον ἀφορμὴν εἰς τοὺς ἐχθροὺς τῆς Ἑλλάδος νὰ ἐπιφέρωσι μυρίας κατακρίσεις.

Μετὰ τὸ δημοσίευμα

Αἱ τοιαῦται ἀνακρίσεις συνδέονται μὲ τὸ συμφέρον τῆς δημοσίας τάξεως καὶ δὲν πρέπει ἄνευ ἰσχυρῶν καὶ βεβαίων βάσεων νὰ διακινδυνεύῃ ἡ Κυβέρνησις τὴν δημοσίαν τάξιν διὰ τὴν ἐκπλήρωσιν τύπων δικαστικῶν· ὅθεν τὸ Ὑπουργεῖον ἐνήργησεν ὅ,τι ἐδύνατο καὶ ὅ,τι ὤφειλε, σύμφωνα μὲ τὸ συμφέρον τῆς δημοσίας τάξεως καὶ τὰ καθήκοντα αὐτοῦ· ὅτι ἡ στάσις τοῦ ζητήματος ἤλλαξε φάσιν, ἀφ' ἧς ἡμέρας ὁ ὑποστράτηγος Μακρυγιάννης, ἀξιωματικὸς ἐν ἐνεργείᾳ, ἐδημοσίευσεν ἔγγραφα περὶ τῆς ὑπάρξεως τοιαύτης συνωμοσίας, καὶ εἰς τοιαύτην περίπτωσιν, ἂν τὸ Ὑπουργεῖον δὲν διέταττεν ἀνάκρισιν, ἤθελε πράξει κακῶς καὶ ἡ ἀδιαφορία τῶν Βουλῶν ἤθελεν εἶσθαι μέγα ἔγκλημα, διότι ἂν καὶ δὲν ἀμφιβάλλεται τῆς συνωμοσίας, τὸ ἀνύπαρκτον, ἀφοῦ ὅμως διὰ τῆς δημοσιεύσεως ἔλαβε τοιαύτην ἐπισημότητα, εἶναι ἀναγκαῖον διὰ τῆς ἀνακρίσεως νὰ ἀποδειχθῇ καὶ εἰς τὸν ἔσω καὶ ἔξω κόσμον, ὅτι ἦτο ἁπλοῦν φάντασμα· διὰ τοῦτο ἤδη τὸ ὑπουργεῖον παραπέμψαν τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὴν ἀνάκρισιν καλῶς ἔπραξε. Ἀποκρούω δὲ τὴν πρότασιν περὶ συστάσεως ἐπιτροπῆς διὰ νὰ παρευρί-

σκηται είς τὴν ἀνάκρισιν, ἐξέθηκεν ὅτι κατὰ τὸ Σύνταγμα καὶ τὴν νομοθεσίαν μας πᾶσα πρᾶξις μὴ γενομένη ἀπὸ τοὺς τακτικοὺς ἀνακριτικοὺς ὑπαλλήλους εἶναι ἄκυρος, καὶ θεωρεῖται ὡς ἐξώδικος ἐξέτασις, ἐπομένως διὰ τῆς συστάσεως τοιαύτης ἐπιτροπῆς ἀντιφάσκει ἡ Βουλὴ πρὸς τὸν σκοπὸν νὰ ἐνεργηθῇ ἤδη δικαστικὴ ἀνάκρισις· ἐὰν δὲ ἡ ἀπαιτουμένη ἐγγύησις διὰ τὴν ἀνάκρισιν τοσοῦτον σοβαροῦ ἀντικειμένου ,δὲν εὑρίσκηται εἰς τὸν Πρωτοδίκην ἀνακριτήν, μ' ὅλον ὅτι τοῦτο εἶναι νομοθετικὸν ἔργον, δύναται μ' ὅλα ταῦτα ἡ Βουλὴ νὰ ἐκπληρώσῃ τὴν ἐπιθυμίαν πλειοτέρας ἐγγυήσεως ἀποφασίζουσα νὰ παρευρίσκεται εἰς τὴν ἀνάκρισιν ταύτην ὁ ἀξιότιμος Βουλευτὴς Πετζῶν, ὡς εἰσαγγελεὺς τῶν ἐνταῦθα ἐφετῶν ἐπιτηρεῖ τοὺς ἀνακριτικοὺς ἐν γένει ὑπαλλήλους.

Ὁ Μεταξᾶς

Ὁ Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν (1) ἐνταῦθα, σύμφωνος πρὸς τὰς δοθείσας παρὰ τοῦ Προέδρου τοῦ Ὑπουργείου πληροφορίας περὶ τοῦ προκειμένου ἀντικειμένου, παρετήρησεν ὅτι δὲν δύναται νὰ ὁρίσῃ ἀκριβῶς τὴν ἐποχὴν καθ' ἣν ὁ ὅρκος κατὰ τοῦ Συντάγματος παρεδόθη εἰς τὸν Πρωθυπουργόν, ἄν δηλ. παρεδόθη κατὰ τὸν Νοέμβριον ἢ Δεκέμβριον ἢ καὶ μετὰ ταῦτα· ὅτι ὀλίγας μετὰ τοῦτο ἡμέρας προσῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν του ὁ ὑποστράτηγος Μακρυγιάννης καὶ ἐξέθηκε τὰ περὶ ὑπάρξεως συνωμοσίας κατὰ τοῦ Συντάγματος τὰ ὁποῖα ἀκολούθως ὑπέβαλεν εἰς τὸν κ. Πρωθυπουργὸν ὅτι, ὡς τὸ πρᾶγμα παρίστατο, ἦτο φυσικὸν νὰ προξενήσῃ ἀνησυχίας καὶ φόβους, διότι εἶναι τῷ ὄντι λυπηρὸν νὰ πιστεύῃ τις ὅτι ὑπάρχουσιν ἄνθρωποι, ἐπίβουλον χεῖρα κατὰ τῆς παρούσης Συνταγματικῆς καταστάσεως τοῦ ἔθνους φέροντες· οἱ φόβοι ὅμως εἶναι μάταιοι, διότι καὶ ἂν ὀλίγοι τοιοῦτοι κακοῦργοι εὑρεθῶσι, δὲν δύνανται νὰ καισχύνωσιν ἀπέναντι τοῦ ἔθνους· ὅτι, διὰ νὰ παγιωθῇ ἡ συνταγματικὴ τάξις εἰς τὴν κοινωνίαν μας, ἅπαντες ὀφείλουσι νὰ στηρίζουσι τὰς πράξεις των ἐπὶ τοῦ Συντάγματος, ἀσφαλίζοντες τὰς ἐθνικὰς ἐλευθερίας, τότε δὲ μόνον οἱ φόβοι ἠδύναντο νὰ ἔχωσι τὸν τόπον των, ὅταν οἱ ἐπιτετραμμένοι τὴν τήρησιν τοῦ Συντάγματος Ὑπουργοί, βουλευταὶ καὶ γερουσιασταὶ καὶ δὲν ἤθελον κανονίζει ὑπὸ τοιοῦτον ὅρον τὰς πράξεις των.

Ἡσύχασε

Ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου ἔλεξεν ἄλλος οὕτω· λαμβάνων τὸν λόγον ,ὡς τὸ μεγαλύτερον ἔχω συμφέρον καθ' ὃ συνεργάτης τῆς Σεπτεμβριανῆς ἡμέρας ἀπὸ καθαρὸν αἴσθημα, διὰ τὸ ὁποῖον καὶ τὰς πρὸς ταύτης ἀτομικὰς μου ὠφελείας ἐθυσίασα, παρατηρῶ ὅτι, ὅταν ἡ ἐφημερὶς ὁ «Αἰών» ἀνέφερε τὸ τοιοῦτον, πρὸ τῆς 25 Μαρτίου, ἠρώτησα ἐκ τῶν κ.κ. Ὑπουργῶν τοὺς προσωπικούς μου φίλους, οὗτοι δὲ ἐπράϋναν τὴν ἐγερθεῖσαν τότε ἀνησυχίαν μου διὰ τῶν αὐτῶν ὅσα καὶ πρὸς ὑμᾶς ἤδη εἶπον.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 5ης ΙΟΥΛΙΟΥ 1845

Ἀπήντησεν εἰς ταῦτα ὁ Πρωθυπουργὸς ὅτι τὸ Ὑπουργεῖον καὶ τὸν δόντα τὰ περιέχον τὸν ὅρκον ἔγγραφον γνωρίζει καὶ τὸν ὁρκίσαντα καὶ ὁρκισθέντα ὅτι καθ' ὅλον τὸν χειμῶνα καὶ τὸ ἔαρ πολλὰ τοιαῦτα συνέβησαν τὰ ὁποῖα ὅμως προήγαγον ἄνθρωποι τῶν ὁποίων αἱ διανοητικαὶ δυνάμεις δὲν εἶχον καλῶς καὶ ἐφαντάζοντο ἑαυτοὺς κυρίους πολλοῦ πλούτου, ἢ ἔχοντας δικαιώματα κληρονομικὰ ἐπὶ τοῦ Θρόνου τοῦ Βασιλέως τῶν Βουλγάρων· (1) ὅτι μετ' ἀστυνομικὰς ἐρεύνας ἀνεκαλύφθησαν οἱ προαγάγοντες τὰ τοιαῦτα, τὸ δὲ Ὑπουργεῖον αἰτίαν τούτων ὅλων εὗρε τὴν διανοητικὴν νόσον αὐτῶν καὶ διὰ τοῦτο οὐδεμίαν ἐπὶ τούτων τότε ἐνήργησεν ἀνάκρισιν· ἀλλ' ἐπειδὴ ἤδη δημοσιεύει ταῦτα ἄνθρωπος καὶ θυσίας καὶ ἐκδουλεύσεις καὶ κοινωνικὴν ἔχων θέσιν (2), τὸ Ὑπουργεῖον θέλει ἤδη ἐνεργήσει ἀνακρίσεις τῶν ὁποίων τὸ ἀποτέλεσμα εὔχεται νὰ ἀναδείξῃ αἰτίαν τούτων ὁμοίαν μὲ ἐκείνην, ἥτις ἀνεδείχθη καὶ τῶν κατὰ τῶν χειμῶνα καὶ ἔαρ διαδοθέντων· ὅτι εἰς πάντα βουλευτὴν ὡς τοιοῦτον ἰδίως, δύναται νὰ κοινοποιήσῃ τὰ καθ' ἕκαστα καὶ τὸ ὄνομα αὐτῶν ὅλων καὶ τὸ τοῦ ἀξιωματικοῦ, ὅστις ἀποδημεῖ μὲν ἤδη, θέλει δ' ἐν τάχει ἐπανέλθει, διότι εἶναι ἐκ τῶν ἐχόντων δικαιώματα διὰ τὰς κατὰ τὸν ἀγῶνα θυσίας του, καὶ τῶν τὰ μάλιστα τὴν πατρίδα καὶ τὸ ἔθνος ἀγαπώντων· ὅτι αἱ ἐπὶ τῶν καθ' ἕκαστα τούτων πληροφορίαι θέλουσιν δοθῇ καὶ εἰς τὴν ἤδη ἐνεργουμένην ἀνάκρισιν, καὶ ἐκεῖθεν ἡ Βουλὴ θέλει φωτισθῇ καὶ θέλει ἀνακαλύψει τὴν ἀλήθειαν.

Ἐπιστόλιον!

Μετὰ τοῦτον ἄλλος παρετήρησεν ὅτι ἐν τινι τῶν ἡμερῶν τοῦ Μαρτίου ὁ Μακρυγιάννης προσεκάλεσεν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ στρατηγοῦ Κριεζώτου τοὺς στρατηγοὺς Γιατράκον, Μαυροβουνιώτην καὶ Πλαπούταν καὶ τὸν γερουσιαστὴν Λ. Νάκον καὶ ἄλλους τῶν ὁπλαρχηγῶν, εἰς τοὺς ὁποίους εἰσήγγειλε τότε συνωμοσίαν τοιαύτην, ἀλλ' ἐνεργουμένην παρὰ τῆς ἀντιπολιτεύσεως κατὰ τοῦ Βασιλέως καὶ καθ' ἡμῶν αὐτῶν καὶ τοῦ Συντάγματος· προσέθηκε μάλιστα τότε ὅτι ταύτην εἰσήγγειλε καὶ εἰς τὸν Βασιλέα καὶ τὸν Πρωθυπουργόν. Ἡμεῖς σκεφθέντες καὶ κατιδόντες ἀδύνατον τὴν ὕπαρξιν ταύτης, περιωρίσθημεν νὰ προφυλάξωμεν ἑαυτοὺς μόνον ἐν τῷ Ναῷ κατὰ τὴν 25ην Μαρτίου, παραλαβόντες ὡπλισμένους ἀνθρώπους, εἰς ἕνα τῶν ὁποίων ὁ Μοίραρχος εὗρε τότε ἐπιστόλιον καὶ ἠθέλησε νὰ τὸν ἀφοπλίσῃ.

Ἂν τότε ἡ Κυβέρνησις εἰς ταῦτα πειθομένη ἐλάμβανε κατὰ τῶν εἰσαγγελομένων μέτρα, ἤθελε πέμψει εἰς τὰς φυλακὰς τοὺς πλειοτέρους ἐξ ἡμῶν, ἀλλ' ὅμως οὐδὲν τούτων ἔπραξε, καὶ τὰ πράγματα κατόπιν ἐμαρτύρησαν τὸ ψευδὲς τούτων· ἤδη δὲ τὰ αὐτὰ εἰσαγγέλλει κατ' ἄλλων, καὶ εἶμαι βέβαιος ὅτι καὶ ταῦτα ἔχουσιν ἐπίσης ὡς καὶ ἐκεῖνα.

Καὶ μετὰ τοῦτον εἷς τῶν προαγορευσάντων ἐπανέλαβεν ὅτι ὁ Πρωθυπουργὸς εἶπεν ὅτι δύναται νὰ φανερώσῃ τὰ ὀνόματα τοῦ ἀξιωματικοῦ καὶ στρατιώτου, καὶ ὅτι δὲν ἤθελεν ἀρνηθῇ τοῦτο ἂν ἦτο παρών· ὅτι ἐπιμένει νὰ ἐρωτηθῇ τὰς ἐρωτήσεις τὰς ὁποίας καὶ πρὸ ὀλίγου ἀπέτεινεν εἰς αὐτόν, διότι δυοῖν θάτερον, ἢ ἠρώτησε τὸν εἰσαγγείλαντα ἀξιωματικὸν ὁ Πρωθυπουργός, καὶ τότε διὰ τί νὰ μὴ διατάξῃ τὴν ἀνάκρισιν, διὰ νὰ ἀνακαλυφθῇ ἐκ ταύτης ἡ ἀλήθεια ἢ ἠμέλησε νὰ ἐρωτήσῃ καὶ τότε ἔδειξεν ἀμέ-

(1) Ὁ Μακρυγιάννης ἀντιπαθῶν, μισῶν μᾶλλον τὸν Κωλέτην καὶ μὴ ἔχων ἐμπιστοσύνην εἰς αὐτόν, κατήγγειλε τὰ τῆς συνωμοσίας εἰς τὸν Α. Μεταξᾶν πρὸς τὸν ὁποῖον εἶχε πολὺ μεγαλυτέραν ἐμπιστοσύνην καὶ ἐκτίμησιν.

(1) Βουλγαρία τότε δὲν ὑπῆρχε ὡς ἀνεξάρτητον κράτος

(2) Ὁ Μακρυγιάννης

λειαν.

Πολλοὶ τῶν Βουλευτῶν ἀντέλεξαν εἰς ταῦτα ὑποστηρίξαντες ὅτι δὲν συμφέρει παντάπασι νὰ κοινοποιηθῶσι τὰ ὀνόματα ἐν τῇ Βουλῇ ἀλλ' ἐν τῇ ἀνακρίσει, διότι ἄλλως ματαιοῦται ὁ σκοπὸς αὐτῆς.

Μετὰ ταῦτα ἡ Βουλὴ ἐρωτηθεῖσα ἀπεφήνατο ὅτι ἐφωτίσθη ὁ δὲ Πρόεδρος διέλυσε τὴν συνεδρίασιν ἐν ὥρα 2.μ.μ.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 6ης ΙΟΥΛΙΟΥ 1845

Ἐπὶ τοῦ ὅρκου εἷς παρετήρησεν ὅτι δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ ἀποφανθῇ ἡ Βουλὴ διότι ὁ Πρωθυπουργὸς ἐδέχθη νὰ γίνῃ οὕτος δι' ὅλας τὰς τάξεις τῶν κατοίκων· καὶ ἄλλος ὅτι πρὸς τοῦτο δὲν ἀρκεῖ τὸ ψήφισμα τῆς συνελεύσεως ἀλλ' εἶναι ἀνάγκη νομοσχεδίου. Τὸν ἀντεῖπόντα δὲ ὅτι τὸ ψήφισμα ἐπέχει τόπον νόμου, καὶ ὅτι τοῦτο περιλαμβάνει τὸν ὅρκον τὸν ὁποῖον θέλουσι δώσει οἱ πολῖται Ἕλληνες σύμφωνα, μὲ τὴν ἐπιγραφὴν τὴν ὁποίαν φέρει ὅρκος τοῦ Πολίτου Ἕλληνος· ἀντέκρουσεν ἄλλος ὅτι τὸ ψήφισμα διαλαμβάνει περὶ τῶν ὑπαλλήλων πολιτικῶν καὶ στρατιωτικῶν, τοῦ ὅρκου δὲ τούτων διαφέρει ὁ τοῦ πολίτου· ὅτι ὁ ἐν τῷ ψηφίσματι ὅρκος συνετάχθη διὰ τὸν πολιτογραφούμενον καὶ ὄχι τὸν Ἕλληνα πολίτην, καὶ τοῦτο διὰ τὴν ἀνάγκην διὰ νὰ μὴν ἐμποδίζηται ἡ πολιτογράφησις τινῶν μέχρις οὗ συνταχθῇ ὁ κύριος ὅρκος καὶ ὅτι ἀκόμη ὁ ἐν τῷ ψηφίσματι ὅρκος δὲν δύναται νὰ ἀναπληρώσῃ τὸ κενόν, διότι οὐδὲ ποινικὰς διατάξεις ἔχει, οὐδὲ κύρωσιν ἐν ἑαυτῷ φέρει.

Μετά τινα δὲ παρατηρήσαντα ὅτι τὸ ἀντικείμενον εἶναι τῆς ἐκτελεστικῆς ἐξουσίας, αὕτη δὲ ἂν εἶναι νόμος ὀφείλει νὰ τὸν ἐκτελέσῃ, φέρουσα εὐθύνην διὰ τὴν μὴ ἐκτέλεσιν του, ἄλλως δὲ τότε ἡ νομοθετικὴ ἐξουσία δύναται νὰ ψηφίσῃ περὶ τούτου νόμον, ἐπιβαλλομένης εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῆς εἰσαγωγῆς του, ἢ προτεινομένου τούτου παρὰ Βουλευτῶν. Ἐθεώρησεν ἄλλος τὸν ἐν τῷ ψηφίσματι ὅρκον ἀρκοῦντα διότι ὁ τοῦ στρατιώτου ὅρκος εἶναι καὶ ὁ τοῦ πολίτου.

Παρετήρησαν ἄλλοι ὅτι ὁ νόμος πρέπει νὰ ὑποχρεώνῃ ὅλας τὰς τάξεις καὶ πάσης θρησκείας ἀνθρώπους ἐπιβαλλομένης ποινῆς τινὸς εἰς τοὺς ἀρνουμένους τοῦτον, ὡς στερήσεως τῶν πολιτικῶν καὶ ἀστικῶν δικαιωμάτων· καὶ ὅτι τὸ Ὑπουργεῖον δύναται νὰ προσκαλέσῃ τοὺς πολίτας νὰ ὁρκισθῶσι ὁ δ' ἀρνούμενος νὰ ὁρκισθῇ νὰ ἀποκλείεται παντὸς δικαιώματος. Καὶ ἄλλος προσέθηκεν ὅτι ὁ ἐν τῷ ψηφίσματι ὅρκος δὲν δύναται νὰ ἐπιβληθῇ εἰς τοὺς πολίτας, διότι ἡ ἀπόφασις τῆς Συνελεύσεως ἀφορᾷ τοὺς στρατιωτικοὺς καὶ πολιτικοὺς ὑπαλλήλους καὶ τοὺς πολιτογραφουμένους ὡς τοῦτο συνάγεται ἀπὸ τὸ κείμενον τοῦ ψηφίσματος, ἀπὸ τὸ ὁποῖον συνάγεται ἔτι καὶ ἡ θέλησις τῆς συνελεύσεως νὰ συνταχθῇ ὁ ὅρκος τοῦ πολίτου Ἕλληνος, ἐτέθη δὲ πρὸς διάκρισιν τοῦ διὰ τοὺς στρατιωτικοὺς καὶ πολιτικοὺς ὑπαλλήλους ὁρισθέντος ὅρκου.

Ἡ Βουλὴ ἀπεφήνατο ἐπὶ μὲν τῶν δημοσιευθέντων παρὰ τοῦ Μακρυγιάννη κατὰ τοῦ Συντάγματος νὰ ἐνεργηθῇ τακτικῶς δικαστικὴ ἀνάκρισις ὑπὸ τὴν ἐφορείαν τοῦ εἰσαγγελέως τῶν ἐφετῶν, καὶ νὰ παραπεμφθῇ ἀντίγραφον τῶν πρακτικῶν πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Δικαιοσύνης, διὰ νὰ δίδῃ πληροφορίας εἰς τὴν Βουλὴν καθ' ἑβδομάδα περὶ τῆς στάσεως τῆς ἀνακρίσεως καὶ περὶ παντὸς ὅτι δὲν δύναται νὰ βλάψῃ τὴν ἀνακάλυψιν τῆς ἀληθείας· ἐπὶ δὲ τοῦ ὅρκου νὰ ὑποβάλῃ τὸ Ὑπουργεῖον τάχιστα τὸ περὶ τούτου νομοσχέδιον εἰς τὴν Βουλὴν ἢ νὰ προταθῇ τοῦτο παρ' ἑνὸς τῶν Βουλευτῶν.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 15ης ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 1845

Ὁ Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν, Πρόεδρος τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου ὑπέβαλε Νομοσχέδιον περὶ ὁρκωμοσίας τῶν πολιτῶν Ἑλλήνων, τὸ ὁποῖον ἀνέγνω μετὰ τῆς αἰτιολογικῆς αὐτοῦ ἐκθέσεως, ἔχουσι δ' οὕτω·

Κατὰ διαταγήν !

Πρὸς τὴν Βουλήν

«Κατὰ διαταγὴν τῆς Α.Μ. τοῦ Βασιλέως λαμβάνω τὴν τιμὴν νὰ σᾶς ὑποβάλω, Κύριοι, σχέδιον Νόμου περὶ ὁρκωμοσίας τῶν Ἑλλήνων ἐπὶ τοῦ Συντάγματος.

Ὁ τύπος τοῦ ὅρκου εἶναι σχεδὸν ἀπαράλλακτος μὲ τὸν ψηφισθέντα παρὰ τῆς ἐθνικῆς συνελεύσεως τῆς Γ' Σεπτεμβρίου διὰ τοὺς πολιτογραφημένους πολίτας Ἕλληνας.

Νομίζω περιττὸν νὰ ἐκθέσω τὰ αἴτια τὰ ὁποῖα ὑπηγόρευσαν τὸ προκείμενον Νομοσχέδιον, ὡς γνωστὰ ταῦτα εἰς τὴν Βουλήν, καὶ ὡς γενομένου λόγου ἱκανοῦ περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου εἰς τὰς συνεδριάσεις τοῦ μηνὸς Ἰουλίου.

Ὁ ποινικὸς ὅρος τοῦ ἀμελήσαντος νὰ δώσῃ τὸν προκείμενον ὅρκον, εἶναι τὸ νὰ μὴ δύναται νὰ ἐξασκήσῃ τὰ πολιτικὰ δικαιώματα. Ἡ ποινὴ αὕτη μοὶ φαίνεται ἀποχρῶσα πρὸς ἐπίτευξιν τοῦ προκειμένου σκοποῦ διότι οἱ Ἕλληνες, ὡς γνωστόν, εἶναι ζηλότυποι τῶν πολιτικῶν αὐτῶν δικαιωμάτων, καὶ διότι φρονῶ, ὅτι δὲν ὑπάρχει Ἕλλην, ὅστις ἤθελεν ἀποποιηθῇ τὴν ὁρκωμοσίαν ταύτην. Οὗτος εἶναι ὁ λόγος διὰ τὸν ὁποῖον ἐθεώρησε περιττὸν ἡ Κυβέρνησις τὸ νὰ ἐπεκταθῇ ἡ ποινὴ αὕτη καὶ εἰς τὴν στέρησιν τῶν ἀστικῶν δικαιωμάτων, τοσοῦτον μᾶλλον καθόσον ἡ αὐστηρότης τῆς ποινῆς τοιαύτης, ἠδύνατο νὰ δώσῃ χώραν εἰς ὑπόνοιαν, ὅτι εὑρίσκονται εἰς τὴν Ἑλλάδα ἄνθρωποι δυνάμενοι νὰ ἀποποιηθῶσι τὴν ἐκπλήρωσιν τῆς ὑποχρεώσεως ταύτης καὶ διὰ τοῦτο προσδιορίζονται τοσοῦτον αὐστηραὶ ποιναί.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 14 Σεπτεμβρίου 1845

Ὁ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν Ὑπουργός.

Ι. ΚΩΛΕΤΤΗΣ

ΟΘΩΝ
ΕΛΕΩ ΘΕΟΥ
ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάττομεν.

Τὸ Ἑπόμενον Νομοσχέδιον θέλει παρουσιασθῇ, ὅπως ἔχει εἰς τὴν Βουλὴν ἀπὸ τὸν ἡμέτερον ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν Ὑπουργὸν καὶ θέλει ὑποστηριχθῇ παρ' αὐτοῦ κατὰ τὴν συζήτησιν:

Διατάττομεν

Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάττομεν.

Ἄρθρον 1.

Ὅλοι οἱ ἐνήλικες Ἕλληνες οἱ ἰθαγενεῖς ἢ ἀποκτήσαντες τὸ δικαίωμα τῆς ἰθαγενείας, θέλουν δώσει τὸν ἀκόλουθον ὅρκον.

«Ὁρκίζομαι νὰ φυλάττω πίστιν εἰς τὴν πατρίδα καὶ εἰς τὸν Βασιλέα, καὶ ὑπακοὴν εἰς τὸ Σύνταγμα καὶ εἰς τοὺς Νόμους τοῦ Βασιλείου καὶ νὰ ἐκπληρῶ εὐσυνειδότως τὰ τοῦ πολίτου καθήκοντα».

Ἄρθρον 2.

Ὁ ὅρκος θέλει δοθῆ ἐπὶ τοῦ Ἱεροῦ Εὐαγγελίου ἐνώπιον τῆς ἁρμοδίας Διοικητικῆς ἢ Δημοτικῆς Ἀρχῆς καὶ τοῦ ἀνήκοντος ἱερέως καὶ ἐντὸς τῆς προσδιορισθησομένης παρὰ τοῦ Διοικητοῦ ἐκκλησίας· θέλει δὲ ἀναγνωσθῆ μεγάλη τῇ φωνῇ παρὰ τοῦ ἱερέως, ἐπαναληφθῆ αὐτολεξὶ καὶ ὑπογραφῆ ἀπὸ τοὺς ὁρκιζομένους. Ἐὰν δὲ ὁ ὁρκιζόμενος δὲν γνωρίζῃ γράμματα, γίνεται περὶ τούτου μνεία ἐν τῇ περὶ τούτου ἐκθέσει, ὑπογραφομένη παρὰ τῆς παρευρεθείσης Διοικητικῆς ἢ Δημοτικῆς Ἀρχῆς καὶ παρὰ τοῦ ἱερέως· ὅσοι δὲ πολῖται Ἕλληνες πρεσβεύωσιν ἄλλην παρὰ τὴν χριστιανικὴν θρησκείαν θέλουν ὁρκισθῆ κατὰ τὸν εἰθισμένον εἰς αὐτὴν τύπον τοῦ ὅρκου.

Ἄρθρ. 3.

Περὶ τῆς ὁρκωμοσίας θέλουν συνταχθῆ διπλᾶ πρωτόκολλα, ἐξ ὧν τὸ μὲν θέλει πεμφθῆ εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν διὰ νὰ τεθῆ εἰς τὰ ἀρχεῖα του, τὸ δὲ ἄλλο θέλει φυλάττεσθαι εἰς τὸ ἀρχεῖον ἑκάστου Δήμου.

Οὐδεὶς δύναται νὰ ἐξασκήσῃ πολιτικὰ δικαιώματα ἐὰν δὲν δώσῃ προηγουμένως τὸν ἐν τῷ ἄρθρῳ 1 τοῦ παρόντος Νόμου ὅρκον.

Ἄρθρον 4.

Οἱ διοικηταὶ θέλουν προσδιορίσει ὡς ἡμέραν τῆς πρώτης μετὰ τὴν δημοσίευσιν τοῦ παρόντος Νόμου ὁρκωμοσίαν εἰς ἕκαστον Δῆμον τὴν πρώτην ἢ δευτέραν Κυριακὴν μετὰ τὴν παραλαβὴν τοῦ φύλλου τῆς Κυβερνήσεως διὰ τοῦ ὁποίου θέλει δημοσιευθῆ ὁ εἰρημένος ὅρκος.

Ἀθῆναι τῇ 10 Σεπτεμβρίου 1845
ΟΘΩΝ

Ὁ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν Ὑπουργὸς
Ι. ΚΩΛΕΤΤΗΣ».

ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΑ ΤΑΛΛΑΡΑ

Κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη τῆς ἀνεξαρτησίας ἐκυκλοφόρουν καὶ ἐγένοντο δεκτὰ εἰς τὰς συναλλαγὰς ποικίλα νομίσματα, ἀργυρᾶ καὶ χρυσᾶ. Εἶναι γνωστὸν ὅτι οἱ Ὑδραῖοι πλοιοκτῆται εἶχον κατὰ τοὺς θρύλους, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν πραγματικότητα στέρνες μὲ ἀργυρᾶ, ἰσπανικὰ κυρίως, τάλληρα. Ἀλλὰ εἶναι ἀξιοσημείωτον ὅτι ἐκυκλοφόρουν εἰς τὴν Ἑλλάδα παρόμοια νομίσματα καὶ τῶν δημοκρατιῶν τῆς Νοτίου Ἀμερικῆς αἱ ὁποῖαι εἶχον ἀποκτήσει τὴν ἀνεξαρτησίαν των μικρὸν μόνον χρόνον πρὸ τῆς Ἑλλάδος. (κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν πολέμων τοῦ Ναπολέοντος, ὅτε οὗτος κατέκτησε τὴν ἰβηρικὴν χερσόνησον καὶ ἐξησθένισε ἡ ἰσχὺς τῶν μητροπολιτικῶν δυνάμεων εἰς τὰς ἀποικίας τῆς Ἰσπανίας καὶ Πορτογαλίας, τῆς Νοτίου Ἀμερικῆς). «Γραφικὴ» ἐξ ἄλλου εἶναι ἡ ὀνομασία τῶν νομισμάτων τούτων εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Βουλήν, εἰς τὴν ὁποίαν ἀποκαλοῦνται «ἀμερικανικὰ τάλλαρα».

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 9η; ΙΟΥΛΙΟΥ 1845

Ἐνταῦθα ἐπὶ τῇ αἰτήσει τοῦ προσελθόντος Ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν, ὁ προεδρεύων ἀντιπρόεδρος διέταξε τὴν διακοπὴν τῆς συζητήσεως, ὁ δ' Ὑπουργὸς ὑπέβαλε νομοσχέδιον περὶ τῶν ἐν κυκλοφορίᾳ Ἀμερικανικῶν ταλλάρων, τὸ ὁποῖον μετὰ τῆς αἰτιολογικῆς αὐτοῦ ἐκθέσεως ἀνέγνω· ἔχουσι δ' οὕτω.

«Κύριοι:

Διὰ τῶν ἀπὸ 9 Νοεμβρίου 1845 καὶ 22 Φεβρουαρίου 1840 Βασιλικῶν Διαταγμάτων κατεχωρισμένων εἰς τοὺς ἀριθμοὺς 18 τῆς ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως τοῦ 1845 ἔτους ἐπετράπη νὰ κυκλοφορῶσι τὰ τάλλαρα τῶν ἑξῆς μεσημβρινῶν πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς: Μεξικοῦ, Βολιβίας, Περοῦ, Χιλῆς καὶ Ριοδελαπλάτας, (1) πρὸς ἓξ δραχμάς, καὶ νὰ γίνωνται δεκτὰ εἰς τὰ δημόσια ταμεῖα.

Τὸ Ἐμπορικὸν Ἐπιμελητήριον

Γενομένης ὅμως ἐσχάτως ἀπὸ τὸ ἐμπορικὸν ἐπιμελητήριον Ἀθηνῶν παρατηρήσεως ὅτι τὰ κυκλοφοροῦντα ἐκ τῶν εἰρημένων ταλλάρων δὲν ἔχουν πλέον τὴν ἐσωτερικὴν ἀξίαν ἀνάλογον τῆς δοθείσης εἰς αὐτὰ τιμῆς, διέταξα νὰ ἐνεργηθῇ ἡ προσήκουσα ἐπιστημονικὴ δοκιμασία ἀπὸ τὸν Διευθυντὴν τοῦ Νομισματοκοπείου, ἐκ τῆς ὁποίας ἀπεδείχθη ὀρθὴ καὶ ἀληθὴς ἡ παρατήρησις τοῦ ἐπιμελητηρίου, καθ' ἃ διαλαμβάνουν ἐν ἐκτάσει αἱ ἐν πρωτοτύπῳ ἐσώκλειστοι δύο ἐκθέσεις ὑπ' ἀριθμὸν 6 τοῦ ἐπιμελητηρίου καὶ ὑπ' ἀριθμ. 81 τοῦ Διευθυντοῦ.

Τὰ πλέον ἐλαφρὰ

Παρετηρήθη προσέτι ἀπὸ διαφόρους δοκιμασίας ὅτι δὲν ἔχουν ὅμοιον βάρος ὅλα ταῦτα τὰ τάλλαρα. Ὅσα δὲ εὑρέθησαν κατά τι βαρύτερα, καὶ τῶν ὁποίων ἡ κυκλοφορία δὲν ἐζημίωνεν οὐδένα, ἐξήχθησαν τὸ πλεῖστον ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα ἀπό τινος, ὥστε τὰ μένοντα εἶναι τὰ πλέον ἐλλιπῆ, τὰ πλέον ἐλαφρά.

Ὡς ἐκ τούτου Δυνάμεις τινες ἠλάττωσαν ἐσχάτως τὴν ἀξίαν αὐτῶν εἰς τὰς ἐπικρατείας των, διὰ νὰ ἀπαλλάξωσι τοὺς ὑπηκόους των τῆς ζημίας τὴν ὁποίαν ἦτον ἑπόμενον νὰ ὑποφέρουν.

Διὰ τοὺς λόγους τούτους ἐθεώρησα πρέπον νὰ ἀπαγορευθῇ καὶ εἰς τὴν Ἑλλάδα τῶν νομισμάτων τούτων ἡ κυκλοφορία πρὸς ἀποφυγὴν ζημιῶν, αἵτινες καταντῶσι μὲ τὸν καιρὸν ἀνυπολόγιστοι, καὶ ἡτοίμασα κατὰ συνέπειαν τὸ ἐνταῦθα συνημμένον σχέδιον Νόμου. Διὰ νὰ μὴ δοθῶσιν ὅμως δυσκολίαι εἰς τὰς καθημερινὰς συναλλαγὰς ἀπὸ τὴν βιαίαν ἐφαρμογὴν μέτρου τοιούτου, καὶ διὰ νὰ λάβουν οἱ πολῖται τὸν ἀνάλογον καιρόν, εἴτε διὰ νὰ δαπανήσωσι, εἴτε ἀντικαταστήσωσι τὰ νομίσματα ταῦτα συνετάχθη ὅπως ἔχει τὸ πρῶτον ἄρθρον τοῦ Νομοσχεδίου, κατὰ τὸ ὁποῖον φθάνομεν βαθμηδὸν εἰς τὴν προκειμένην ἀπαγόρευσιν.

Ὑποφέρει ζημίαν

Μένει ἐπὶ τέλους νὰ παρατηρήσω, ὅτι τὸ Δημόσιον θέλει ὑποφέρει βέβαια ζημίαν τινὰ ἀπὸ τὴν ἐνεργηθησομένην μεταποίησιν τῶν τοιούτων ταλλάρων, κατὰ τὸ 2 ἄρθρον τοῦ Νομοσχεδίου. Ἀλλ' ἡ ζημία αὕτη πρέπει νὰ θεωρηθῇ ἐλαχίστη, παραβαλλομένη μὲ τὴν ὁποίαν ὑποφέρουν σημέραι οἱ πολῖται ἀνταλλάττοντες τὰ ἐμπορεύματά των μὲ νόμισμα προσφεράμενον εἰς ἀνωτέραν τῆς πραγματικῆς του ἀξίας. Ἡ παρατήρησίς μου δὲ αὕτη στηρίζεται εἰς τὸν ἀκόλουθον συλλογισμόν· ὑποθέσατε ὅτι τὴν ἡμέραν καθ' ἣν παύει τῶν νομισμάτων τούτων ἡ κυκλοφορία θέλομεν ἔχει εἰς τὸ ταμεῖον τάλλαρα τοιαῦτα ἑκατὸν χιλιάδας τὸ πλεῖστον. Ταῦτα μεταποιούμενα εἰς Ἑλληνικὰ εἰς τὸ Νομισματοκοπεῖον, δὲν θέλουν φέρει ποτὲ πέντε χιλιάδων δραχμῶν ζημίαν.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 9 Ἰουλίου 1845.

Ὁ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργὸς Α. ΜΕΤΑΞΑΣ.

(1) Ἡ Ἀργεντινὴ τὴν ὁποίαν διασχίζει ὁ ποταμὸς «Ρὶο Ντελαπλάτα» καὶ εἰς τὰς ἐκβολὰς τοῦ ὁποίου εὑρίσκεται ἡ πρωτεύουσα της Μπουένος Ἄϊρες

ΝΟΜΟΣ

Περὶ ἀπαγορεύσεως τῆς κυκλοφορίας τῶν Μεξικανικῶν ταλλάρων.

ΟΘΩΝ

ΕΛΕΩ ΘΕΟΥ ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάσσομεν· τὸ ἑπόμενον Νομοσχέδιον θέλει παρουσιασθῆ ὅπως ἔχει εἰς τὴν Βουλὴν καὶ τὴν Γερουσίαν ἀπὸ τὸν Ἡμέτερον ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργὸν καὶ θέλει ὑποστηριχθῆ παρ' αὐτοῦ κατὰ τὴν συζήτησιν.

Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας διατάττομεν ὡς ἑξῆς:

Ἄρθρ. 1.

Τὰ τάλλαρα τῶν ἑξῆς πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς, Μεξικοῦ, Βολιβίας, Περοῦ, Χιλῆς καὶ Ριοδελεπλάτας, τῶν ὁποίων ἡ κυκλοφορία ἐπετράπη ἐντὸς τοῦ Κράτους πρὸς δραχμὰς 6 καθὼς καὶ ἡ παραδοχή των εἰς τὸ δημόσιον ταμεῖον, συγχωρεῖται νὰ κυκλοφορῶσι καὶ νὰ γίνωνται δεκτὰ εἰς τὰ ταμεῖα ἐπὶ δεκαπέντε ἔτι ἡμέρας μετὰ τὴν δημοσίευσιν τοῦ παρόντος Νόμου διὰ τῆς ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως. Παρελθούσης δὲ τῆς προθεσμίας ταύτης, θέλουν κυκλοφορεῖ πρὸς δραχμὰς πέντε καὶ ἑβδομήκοντα πέντε 5: 75 ἐπὶ δύο μόνον μῆνας. Μετὰ τὸ τέλος ὅμως τούτων ἀπαγορεύεται ἐντελῶς ἡ κυκλοφορία τῶν ταλλάρων τούτων καθ' ὅλην τὴν ἑλληνικὴν ἐπικράτειαν, καὶ ἡ παραδοχή των εἰς τὰ ταμεῖα τοῦ Κράτους.

Ἄρθρον 2.

Ὅσα τοιαῦτα τάλλαρα εὑρεθῶσι μετὰ τὴν ἔκπνευσιν τῆς ρηθείσης προθεσμίας εἰς τὸ δημόσιον ταμεῖον, θέλουν μεταποιηθῆ εἰς ἀργυρᾶ ἑλληνικὰ νομίσματα, παραδιδόμενα ἐπὶ τούτῳ εἰς τὸν Διευθυντὴν τοῦ Νομισματοκοπείου.

Ὁ Ἡμέτερος ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργὸς θέλει δημοσιεύσει καὶ ἐκτελέσει τὸν παρόντα Νόμον.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 4 Ἰουλίου 1845.

ΟΘΩΝ

Ι. ΚΩΛΕΤΤΗΣ
Κ. ΤΖΑΒΕΛΑΣ
Ζ. Ι. ΒΑΛΒΗΣ
Α. ΜΕΤΑΞΑΣ
Κ. ΚΑΝΑΡΗΣ

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΑΙ ΕΚΛΟΓΑΙ

Ὁ Κωλέττης δὲν ἠθέλησε νὰ ἀκυρώσῃ τὴν ἐκλογὴν πολλῶν ἀντιπάλων του, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον ἠδύνατο νὰ ἐπιτύχῃ μὲ τὴν πλειοψηφίαν τὴν ὁποίαν διέθετε καὶ μὲ τὴν κατακραυγὴν ἡ ὁποία ἠγέρθη ἐναντίον τῆς προηγουμένης κυβερνήσεως διὰ τὰς αὐθαιρεσίας της. Παρὰ τὰς διαθέσεις τῶν ὀπαδῶν τῆς νέας κυβερνήσεως, περιωρίσθη εἰς τὴν ἀκύρωσιν τῆς ἐκλογῆς μόνον τῶν περιφερειῶν Καλαβρύτων, Καρυστίας καὶ Ὕδρας.

Ἀλλὰ ὅπως ἐξάγεται ἀπὸ σχετικὴν συζήτησιν, καὶ ἡ νέα κυβέρνησις ἠκολούθησε μεθόδους πολιτικῆς πάλης, αἱ ὁποῖαι δὲν διέφερον καὶ πολὺ ἀπὸ ἐκείνας τῆς προκατόχου της.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 17ης ΙΟΥΛΙΟΥ 1845

Ἀνηγγέλθη ὡς ἀντικείμενον τῆς Συνεδριάσεως αἱ διασαφήσεις τὰς ὁποίας θέλουσι δώσει οἱ Κ. Κ. Ὑπουργοὶ ἐπὶ τῶν γενομένων πρὸς αὐτοὺς ἐρωτήσεων, συμφώνως πρὸς τὴν κατὰ τὴν τελευταίαν συνεδρίασιν ἀναγγελθεῖσαν ἡμερησίαν διάταξιν. (1) Πρὶν δ' ἢ προβῆ εἰς τοῦτο, ὁ Πρόεδρος (2) παρετήρησε τὰ ἑξῆς. Πρὶν ἢ προβῶμεν εἰς τὴν συζήτησιν, ὅτε αἱ παρατηρήσεις μου δύνανται νὰ ὦσιν ἄνευ ἀποτελέσματος, ἔκρινα ἀναγκαῖον νὰ ἀπευθύνω πρὸς ὑμᾶς ἀπὸ τοῦδε αὐτάς, καὶ νὰ παρακαλέσω ἐκ τῶν Κ.Κ. Βουλευτῶν τοὺς ἐπὶ τοῦ προκειμένου ζητήματος ἀγορεύσαντας, νὰ μὴ ἐξέλθωσι τοῦ κύκλου τῆς εὐσχημοσύνης, μεταχειριζόμενα ἀπρεπεῖς ἐκφράσεις· διότι ἄλλως ἀναγκάζομαι ἐξ αὐτῆς τῆς θέσεώς μου, μὲ τὴν ὁποίαν ὑμεῖς αὐτοὶ μὲ ἐτιμήσατε, νὰ μεταχειρισθῶ πρὸς περιστολὴν ὅλην τοῦ κανονισμοῦ τὴν αὐστηρότητα.

Ἔχομεν Σύνταγμα;

Ἐπὶ τοῦ προκειμένου εἰς τῶν Βουλευτῶν ἀντέλεξε κατὰ τῶν δοθεισῶν διασαφήσεων πρὸ ἡμερῶν παρὰ τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν τὰ ἑξῆς. Ἂν ἀληθεύῃ ὅτι ἡ Βουλὴ καὶ Κυβέρνησις ταυτίζεται, καὶ ὅτι ἡ πλειοψηφία κυβερνᾷ, αἱ πράξεις βέβαια τῶν κυβερνητικῶν σωμάτων εἶναι κοιναί, καὶ διὰ τοῦτο τὰ σώματα ταῦτα φέρουσι τὴν εὐθύνην τῶν πράξεων τούτων, ἀπὸ τὴν εὐθύνην δὲ ταύτην ἠναγκάσθην νὰ ὁμιλήσω ἐπὶ τοῦ προκειμένου. Πρὸ παντὸς ἐρωτῶ, ἂν ἔχωμεν Σύνταγμα καὶ περὶ πολιτικῶν ἐκλογῶν νόμον· τὸ Σύνταγμα εἶναι νόμος θεμελιώδης, πατὴρ τῆς Κυβερνήσεως καὶ τῶν Βουλῶν, κύριος τῆς Πολιτείας, ἡ δὲ περὶ ἀντιπροσωπείας διάταξις εἶναι παραδεδομένη εἰς τὸν ἐπίσης ἀπαραβίαστον περὶ ἐκλογῆς νόμον· καὶ τὸ Σύνταγμα καὶ ὁ περὶ ἐκλογῆς νόμος ἐπιβάλουσιν, νὰ ἐνεργῆται ἐντὸς δύο μηνῶν ἡ ἐκλογὴ τῶν Βουλευτῶν, ὁσάκις ὁ Βασιλεύς, δυνάμει τοῦ Συνταγματικοῦ δικαιώματός του, διαλύσῃ τὴν Βουλήν, ἢ ὁσάκις πρόκειται ἡ ἀντικατάστασις Βουλευτοῦ ἀποβαλόντος τὴν Βουλευτικὴν ἱκανότητα αὐτοῦ· ἐπὶ τῶν ἐκλογῶν ὅμως τῶν ἐπαρχιῶν Καλαβρύτων, Ὕδρας καὶ Καρυστίας ἡ τοιαύτη διάταξις δὲν ἐτηρήθη καὶ εἰς τοὺς λόγους τοῦ ἁρμοδίου Ὑπουργοῦ, τοὺς δικαιολογήσαντας τὴν ἀναβολὴν ταύτην, οὐδὲν ἰσχυρὸν εὗρον· ἀποφεύγων νὰ ὁμιλήσω περὶ τῶν ὑποψηφίων, περὶ τῶν ὁποίων ἐβεβαίωσεν ὁ Πρωθυπουργὸς ὅτι δὲν ἔλαβεν μέρος, διότι δὲν ἐπιθυμῶ νὰ δώσω αἰτίαν ἐρεθισμῶν καὶ σκανδάλων, καίτοι ἱκανὰ περὶ τούτων γνωρίζων, περιορίζομαι νὰ ἐπιμείνω ἐπὶ τῶν δοθεισῶν διασαφήσεων καὶ νὰ διαιρέσω τὴν ὕλην· α) ἐπὶ τῆς ἐκλογῆς Καλαβρύτων.

Ἀθέμιτα ἐθνοφυλάκων

Ἀπὸ τοῦ Ἀπριλίου τοῦ παρελθόντος ἔτους προυκαλέσθη ἐκλογὴ τῆς ἐπαρχίας ταύτης, πρὸ δεκαπέντε δηλονότι μηνῶν· ἡ ἀκύρωσις τῆς γενομένης ἐκλογῆς διετάχθη κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ Νοεμβρίου πρὸ ἑπτὰ μηνῶν, ἐτελείωσε δὲ κατὰ τὰ τέλη τοῦ Δεκεμβρίου, μὴ διαταχθείσης ὅμως τῆς διαλογῆς ἀνηνέχθησαν πρὸς τὴν Βουλὴν πολλοί, ἡ δὲ Βουλὴ ἀπεφήνατο νὰ ἐπισπεύσῃ τὸ Ὑπουργεῖον τὴν νέαν ἐκλογήν· κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο δὲ δὶς αἱ διοικητικαὶ ἀρχαὶ μετεβλήθησαν, τετράκις αἱ στρατιωτικαί, τετράκις οἱ εἰρηνοδίκαι, καὶ ἔνοπλος δύναμις ἐκεῖ μετηνέχθη καὶ ἐθνοφυλάκων σωρεία, ἀθέμιτα ἐνήργησε κατὰ δήμους περιφερομένη. Ἡ Βουλὴ εἰς τὴν ἐκδοθεῖσαν κατὰ τὸν Φεβρουάριον ἀπόφασιν της, σιωπήσασα ὁλοτελῶς ἐπὶ τῶν ἐφορευτικῶν ἐπιτροπῶν, ἀνεγνώρισε ταύτας διότι αὗται εἶχον ἐφορεύσει τὴν γενομένην καὶ ἀκυρωθεῖσαν ἐκλογήν, καὶ οὕτω καταστρέφεται τὸ ἐπιχείρημα τῆς ἐκθέσεως ὅτι τὰ δημοτικὰ συμβούλια παρεβίασαν τὸν νόμον κατὰ τὴν κλήρωσιν τῶν ἐφορευτικῶν ἐπιτροπῶν, διότι, ὡς ἐρρέθη, ἡ Βουλὴ ἐθεώρησε σιωπηλῶς ταύτας νομίμους καὶ καλῶς ἐχούσας.

Παρὰ ταῦτα ὅμως τὸ Ὑπουργεῖον, θεωρῆσαν ταύτας ὡς μὴ νομίμους, διέταξε νέον κλήρωσιν, καὶ ἤδη τὰ πάντα μετεβλήθησαν πρὸς τὴν συμφέρουσαν αὐτῶν κλήρωσιν διότι αἱ ὑπάρχουσαι δὲν ἐθεωροῦντο βοηθοὶ εἰς τὸν σκοπὸν τῶν διευθυνόντων.

---

(1) Εἶχον διαμαρτυρηθῆ ἐντονώτατα πολλοὶ βουλευταί, διότι οἱ ὑπουργοὶ ἀπουσίαζον συστηματικῶς ἀπὸ τὰς συνεδριάσεις ἀποφεύγοντες νὰ δίδουν ἀπαντήσεις ἐπὶ διαφόρων αἰτήσεων καὶ ἐρωτήσεών των.

(2) Ὁ Κανέλλος Δεληγιάννης.

Οἱ δήμαρχοι Λαπαθῶν, Κλειτορίας Κεληνόης, Καλλιφωνίας καὶ Κραθίδος ἐπαύθησαν καὶ ἡ ἀντικατάστασις τούτων ἐγένετο ἐν μὲν τῇ Καλλιφωνίᾳ παρά τινος Κωνστοπούλου εἰδικοῦ παρέδρου . ἐν δὲ τῇ Κραθίδι ἐπίσης, ἐναντίον τῆς ρητῆς τοῦ περὶ δήμων νόμου διατάξεως ὅτι τοὺς δημάρχους ἀντικαθιστῶσιν οἱ δημαρχικοὶ πάρεδροι. Καὶ ἐπ' αὐτῶν τῶν παρέδρων τῶν δημοτικῶν συμβουλίων ἐπετέθη χείρ, καὶ ἐκεῖνος ὁ Σουδενῶν ἐπαύθη· ταῦτα δὲ πάντα ἀρκούντως τὴν παραβίασιν τοῦ περὶ δήμων νόμου μαρτυροῦσι· πρὸς τούτοις δὲ καὶ ἀρχηγὸς τῶν ἐν Καλαβρύτοις δυνάμεων ὑπομοίραρχός τις, ἐστάλη ἐν ἀγνοίᾳ τοῦ ἀρχηγοῦ τῆς χωροφυλακῆς, πρὸς τοῦτον δ' ἐνετείλαντο νὰ συνεννοῆται ἀπ' εὐθείας μὲ τὸ ὑπουργεῖον, ἐναντίον τῶν κανόνων τῆς ὑπηρεσίας, καὶ ὄχι μὲ τὸν μοίραρχον ἢ ἀρχηγὸν τῆς Χωροφυλακῆς.

Ἡ Κυβέρνησις ἠδίκησε

Ἐκ τούτων δ' ὅλων συνάγεται ὅτι ἡ Κυβέρνησις ἠδίκησε παραβιάσασα τὸν τε περὶ δήμων καὶ περὶ ἐκλογῶν νόμον, καὶ ἐπὶ πᾶσι τὸ Σύνταγμα τοῦ ὁποίου ἡ σωματικὴ παραβίασις παρίσταται διὰ τῆς ἐπὶ τοσοῦτον ἀναβολῆς τῶν ἐκλογῶν τούτων. Δὲν ἀκούετε τῆς φωνῆς τοῦ λαοῦ ἐκείνου; ἢ ἔμελλε σεῖς οἱ τοσαῦτα κατὰ τὰς παρελθούσας ἐκλογὰς παθόντες, καὶ ἐπὶ πολὺ μακρὰν τῆς Βουλῆς παραμείνατες, νὰ φανῆτε εἰς τὰς φωνὰς αὐτοῦ ἀνήκοοι καὶ εἰς τὴν γενικὴν στρατοπέδευσιν κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἄβλεπτοι;

Δεύτερον ἐπὶ τῆς ἐκλογῆς Ὕδρας τὸ Ὑπουργεῖον ἠρύσατο ἐπιχείρημα πρὸς δικαιολόγησιν τῆς ἀναβολῆς, καὶ πρὸς ἐπιστάθμευσιν ἐκεῖ στρατοπέδου ἀπὸ λόγον ἑνὸς τῶν Βουλευτῶν Ὕδρας, φοβηθέντος τὰ ἐκ τῆς ἐπεμβάσεως δυνάμενα νὰ προκύψωσιν ἐκεῖ, οὐδόλως εὐνοϊκῆς πρὸς αὐτόν, καὶ προειπόντος κατὰ τὴν συζήτησιν τοῦ κύρους τῆς ἐκλογῆς του ὅτι δυνατὸν οἱ διάδοχοί των ἕνεκα τῶν ἐπεμβάσεων νὰ εἰσέλθωσι μὲ καθημαγμένον μανδύαν· περιέχει δὲ καὶ ἀσυμβίβαστόν τι ἡ ἔκθεσις ἐπὶ τῆς ἐκλογῆς ταύτης, ἀποδίδουσα ἄνω μὲν τὴν μὴ σύνταξιν τῶν καταλόγων εἰς τὴν ἀπείθειαν τῶν ἱερέων, κατωτέρω δ' εἰς τὸν δήμαρχον. Τότε κατὰ τὴν συζήτησιν τῆς ἐκλογῆς Ὕδρας ἐδύνασθε νὰ ἀκυρώσητε ἐκλογὴν κατὰ τὴν ὁποίαν εἴχετε μορφώσει τότε κρίσιν περὶ τῆς ποιότητος ὅλων αὐτῶν, δὲν δύνασθε ὅμως νὰ διατάξητε ἢ ἀνεχθῆτε ἀναβολήν τινα αὐτῶν, διότι ἡ ἀντιπροσωπεία τοῦ ἔθνους δὲν δύναται πλειότερον νὰ μείνῃ ἠκρωτηριασμένη, συζητοῦσα μάλιστα νομοσχέδια πολὺ εἰς τὴν φυσικὴν καὶ ἠθικὴν τοῦ ἔθνους κατάστασιν ἐπιρρέοντα.

Νὰ βασανισθῶσιν ἐπὶ τοῦ βήματος

Ὑμεῖς αὐτοί, ἂν εἴσθε οἱ πάσχοντες, ἠθέλετε ἀγανακτήσει καὶ κατὰ τὴν ἔξαψίν σας, τὴν ἀναβλητικὴν τῆς ἐξουσίας τάσιν διὰ πολλῶν ἐπιθέτων ἠθέλετε ὑπεμφάνει· ἐγὼ τοὐλάχιστον πείθομαι περὶ τοῦ ὑπερόγκου τοῦ ἀδικήματος, καὶ ἂν εἰς τὰ συμβούλια τοῦ Κράτους προσήγγιζον τὰ αὐτὰ ἤθελον φρονεῖ καὶ ἤθελον παρατηρήσει, ὅτι ἡ παρανομία οὐδαμῶς νὰ ἐμποδίσῃ τὸν λαὸν δύναται, διὰ νὰ μὴν ἐκλέξῃ τοὺς ἀνθρώπους τῆς ἐμπιστοσύνης του, οὐδ' οἱ ἀντίπαλοι τούτων δύνανται νὰ ἐλπίσωσιν ὅτι αἰωνίως οἱ ἄνδρες τῆς ἐμπιστσύνης αὐτοῦ, δύναται νὰ ἐμποδίζωνται, διότι ἡ καρποφορία τοῦ ἀντιπροσωπικοῦ δικαιώματος εἶναι ἀπαραμπόδιστος, οὐδεμία δύναμις δύναται νὰ καταργήσῃ τὸν νόμον καὶ τὰ τούτου ἀποτελέσματα. Ἂς ἔλθωσιν οἱ φυσικοὶ τοῦ λαοῦ ἀντιπρόσωποι διὰ νὰ βασανισθῶσιν καὶ οὗτοι ἐπὶ τοῦ βήματος καὶ τῆς ἕδρας, διὰ τοῦ λόγου καὶ τῆς ψήφου, καὶ διὰ νὰ γνωρίσῃ οὕτως ἡ πατρὶς τὰ τέκνα αὐτῆς, διὰ νὰ παραδώσῃ εἰς ταῦτα τὴν φροντίδα τῶν ὑποθέσεων αὐτῆς, διότι μόνον τὰ προηγούμενα δύνανται ἤδη νὰ πείσωσιν ἡμᾶς περὶ τούτου, ὡς καὶ ἄλλοτε μᾶς ἔπειθαν περὶ τῶν διευθυνόντων ἤδη τὸ πολιτικὸν σκάφος. Καὶ ἂν μὲν ὁμοφρονοῦντες ἔλθωσι, θέλομεν ἔχει συμμάχους, εἰ δὲ μή, θέλουσιν ἐνισχύσει τὰς δυνάμεις μας καὶ ἀνεγείρει τὴν ζωηρότητα, καὶ λύσει τὴν γλῶσσαν καὶ προκαλέσει τὸν λόγον ἡμῶν, διότι ἡ Συνταγματικὴ Μοναρχία δὲν εἶναι πολίτευμα χαυνότητος καὶ πλαγιότητος, ἀλλὰ Κυβέρνησις δεξιότητος ἡγεμονικῆς καὶ πολιτεία ἀληθείας καὶ νομιμότητος ἀνεξάρτητος, τῶν ὀρέξεων τῶν Αὐλῶν, καὶ ἀνωτέρα τῶν ἐξωτερικῶν θελήσεων.

Συμπαιρένω δ' ἕνεκα τούτων πάντων, ὅτι δυνάμει τοῦ Συντάγματος καὶ τοῦ περὶ ἐκλογῶν νόμου, νὰ δοθῶσιν ἀμέσως διαταγαὶ περὶ τῆς μὴ περαιτέρω ἀναβολῆς τῆς ἐκλογῆς Καλαβρύτων, Ὕδρας καὶ Καρυστίας. ὁ δὲ Πρόεδρος τοῦ Ὑπουργείου διὰ τοῦ νόμου καὶ τῆς διοικητικῆς ἀλληλογραφίας νὰ ἐξηγήσῃ τὰ γενόμενα ταῦτα, τὰ ὁποῖα νομίζομεν παραβάσεις καὶ καταπατήσεις τοῦ Συντάγματος καὶ τῶν Νόμων.

Καὶ φόνος συνέβη

Πρὸς τοῦτον ὁ Πρόεδρος τοῦ Ὑπουργείου (Ι. ΚΩΛΕΤΤΗΣ) ἀντέλεξε διὰ τῶν ἑξῆς· ἐλησμονήθησαν ἴσως τὰ κατὰ τὰς ἀρχὰς τῶν ἐκλογῶν Καλαβρύτων διατρέξαντα ὅτι μόλις ἀρξαμένης τῆς ἐκλογῆς ἄνθρωποι μέρος εἰς αὐτὴν ἀντεποιήθησαν δικαιωμάτων καὶ καθηκόντων ὑπ' οὐδενὸς εἰς αὐτοὺς παραχωρηθέντων, ἐπὶ κεφαλῆς ὡρισμένων τεθέντες, καὶ φυλακίσαντες καὶ πολλὰ ἄλλα πράξαντες διὰ τὰ ὁποῖα καὶ φόνος συνέβη· ἐπὶ τῶν γενομένων τούτων ὤφειλε τὸ Ὑπουργεῖον πολλὴν νὰ ἐπιστήσῃ προσοχήν, καὶ νὰ παραμποδίσῃ πᾶσαν τοῦ νόμου παράβασιν· ἐγένετο ἡ ἐκλογή, καὶ διὰ τὰ συμβαίνοντα τότε ἐξεδόθησαν ἔντονοι περὶ τὸν Μάρτιον διαταγαὶ τοῦ Ὑπουργείου, διατάττουσαι τὴν ἐξακολούθησιν τῆς ἐκλογῆς καὶ οὐ μόνον τότε ἀλλὰ καὶ ἄλλοτε κατ' ἐπανάληψιν ἐξεδόθησαν πρὸς ἐπίσπευσιν τῆς ἐκλογῆς, ἀλλ' αἱ ἐπιτόπιοι περιστάσεις καὶ αἱ ἀντενέργειαι ἐπέφερον τὴν βραδύτητα ταύτην τῆς ὁποίας δὲν εἶναι ἔνοχον τὸ Ὑπουργεῖον, εἰς τὸ ὁποῖον ἀνετέθη ἡ ἐκτέλεσις τῶν νόμων, κατὰ τοῦ ὁποίου ὅμως οὐδεὶς νὰ ἐπέμβῃ δύναται, ἐπὶ τῷ λόγῳ ὅτι τοῦτο φέρει εὐθύνην· ἢ μὴ πρὸς αὐτὸ ἀνηνέχθησαν καὶ τοῦτο παρεῖδε τὰς αἰτήσεις αὐτῶν; Οὐδεμία ἐγένετο ἀναφορά, οἱ παυθέντες δήμαρχοι βεβαίως δὲν ἤθελον παυθῆ, ἂν δὲν ἦσαν ἀποχρῶντες λόγοι, καὶ δὲν ἐπέτρεπε τοῦτο ὁ νόμος, αἱ δὲ γενόμεναι τῶν διοικητῶν μεταλλαγαὶ καὶ τῶν εἰρηνοδικῶν αἱ μεταθέσεις, δικαιότερον ἤθελον ἀποδοθῆ εἰς τὸν ἀληθῆ σκοπὸν τῆς Κυβερνήσεως διὰ νὰ διευθυνθῶσι τὰ πράγματα καλῶς, ἢ εἰς ἐκλογικὸν σκοπόν, καὶ ἀριθμὸς στρατιωτικῆς δυνάμεως τόσος, ὅσον ὁ προαγορεύσας ἀνέφερεν οὐδέποτε εἰς Καλάβρυτα ἐστάλη.

Δὲν ἐτελείωσε

Τὸ πραγματικὸν εἶναι, ὅτι ἡ ἐκλογὴ ἔτι τῶν Καλαβρύτων δὲν ἐτελείωσεν, ἀλλ' ἡ βραδύτης αὕτη δὲν πρέπει νὰ παρεξηγηθῇ καὶ νὰ ἀποδοθῇ εἰς τὸ Ὑπουργεῖον, ὅταν δ' αὕτη περαιωθῇ, καὶ ἐλπίζω τοῦτο νὰ γίνῃ ταχέως, διότι κατ' ἐπανάληψιν ἐδόθησαν αὐστηραὶ διαταγαὶ καὶ μετὰ δύο ἡμέρας ἢ καὶ σήμερον ἴσως, ἄρχονται αἱ ἐκλογαί· ὅ-

ταν παραπεμφθῶσιν εἰς τὴν Βουλὴν τὰ πρακτικὰ τῶν ἐκλογῶν, τότε θέλει ἀποδειχθῇ ἡ ἀλήθεια καὶ θέλει γνωρίσει ἡ Βουλὴ ἂν ἐγένοντο ἀποφάσεις ἢ πράξεις ἀντικείμεναι εἰς τὸ Σύνταγμα· ἐμποδίζοντες ὅμως τὴν ὑπό τινος τῶν Ὑπουργῶν ἐφαρμογὴν τῶν νόμων ἐν τοῖς ἐπαρχίαις, καὶ ἐξελέγχοντες τὰς πράξεις αὐτοῦ, οὐδὲ μίαν ἐκεῖ σχέσιν ἔχοντος, ἀλλὰ μόνον νὰ διορθώσῃ τὰ γινόμενα φροντίζοντος, τότε παρεμβάλλομεν προσκόμματα περὶ τὴν ἐνέργειαν τῶν δικαιωμάτων αὐτοῦ, ἐνῷ ἄλλως δυνάμεθα νὰ ἐξελέγξωμεν τὴν διαγωγήν του μετὰ τὸ τέλος τῆς ἐνεργείας του αὐτῆς.

Πάντες γνωρίζετε τὴν κατάστασιν καὶ τὸν ἐρεθισμὸν τῶν ἐπαρχιῶν, ὅτε παρελάβομεν τὴν διεύθυνσιν τοῦ Κράτους, ἡ κατάστασις δὲ τοῦ ἐρεθισμοῦ τούτου καὶ τῆς ὑπαρχούσης ἀναρχίας ἐλογίσθη παρ' ἡμῶν ὡς τὸ πρῶτον καθῆκον, τὰ δὲ μέσα τὰ ὁποῖα πρὸς τοῦτο μετεχειρίσθημεν ἂν ἦσαν, ἢ τοὐναντίον κατάλληλα, αὐτὴ ἡ ἐπιτυχία ὁμολογεῖ καὶ σήμερον πάντες γνωρίζετε τὴν κατάστασιν τοῦ Κράτους. Ἐκτὸς τῶν φωνασκιῶν καὶ τῶν διαδιδομένων εἰς τὰς ἐπαρχίας, ὁ λαὸς τῆς Ἑλλάδος ἠρεμεῖ, διότι, ἄλλως, δὲν ἤθελεν ὑπομείνει τὴν παραμικρὰν καταπίεσιν ἂν ἐγίνοντο τοιαῦτα, ἀλλ' ἤθελεν ἀποταθῇ πρὸς τὰς ἁρμοδίους ἀρχάς, ἐν τοῖς ἀρχείοις τῶν ὁποίων οὐδὲν ἀπαντᾶται· ταῦτα δ' ἐπισφραγίζει ἀρκούντως ἡ ἄνευ οὐδεμιᾶς ἀντιρρήσεως φορολογία αὐτοῦ. Καθ' ἓν μόνον ἀνησυχεῖ ὁ Ἑλληνικὸς λαός, διότι δὲν ἀντημείφθη ἀναλόγως τῶν πρὸς τὴν πατρίδα θυσιῶν του. Ἀλλ' ἂν καὶ ὁ λαὸς καὶ τὰ ἄλλα ἠρεμῇ καὶ τῆς Κυβερνήσεως αἱ προσπάθειαι πρὸς τοῦτο τείνουσιν, οὐχ ἧττον ὅμως εὕρηται καί τι στοιχεῖον ἀντίθετον τὸ ὁποῖον συνάγει πᾶς ὡς ἀληθές, ἀπὸ τὰς εἰδήσεις κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο, αἵτινες ἐκ πολλῶν ἐπαρχιῶν ἤρχοντο, ἀπὸ τὰς ἐν αὐτῇ τῇ πρωτευούσῃ διαδιδομένας φήμας, ἀπὸ τὰ κατὰ τὴν 25 Μαρτίου ῥαδιουργηθέντα καὶ εἰς τὰ ὁποῖα τὸ Ὑπουργεῖον δὲν ἔπρεπε νὰ ἀδιαφορήσῃ, οὐδὲ νὰ ἐπιτρέψῃ, διὰ ταύτης τὴν κατὰ τὴν 25 Μαρτίου ἀπειλουμένην καταστροφήν (1), ἀλλ' ὤφειλε νὰ λάβῃ πᾶν πρὸς κατάπαυσιν τούτων μέτρον προφυλακτικόν· ἡ ἐπιτυχία τῆς ἐκλογῆς τῶν μέτρων τούτων μαρτυρεῖται ἀπὸ τὴν διατήρησιν τῆς ἡσυχίας καθ' ὅλα ταῦτα, τοιαῦτα δὲ μέτρα λαμβάνει καὶ ἤδη πρὸς διάλυσιν τῶν διαδιδομένων, χωρὶς νὰ ἐπέλθῃ καταπίεσίς τις εἰς τοὺς λαούς· οὐδεὶς δ' ἔπρεπε νὰ κατηγορήσῃ τὸ Ὑπουργεῖον ὡς συνδρομὸν ὡρισμένην κατὰ τὰς ἐκλογὰς μερίδα, διότι μόνον ἔλαβε τοιαῦτα ἐκεῖ μέτρα ὑπὲρ τῆς διατηρήσεως τῆς ἡσυχίας, καὶ πρὸς προκατάληψιν ἐμφυλίων ταραχῶν.

Ἡ παρουσία τῶν ὑπουργῶν

Αἱ Βουλαὶ δύνανται πραγματικῶς νὰ ζητήσωσι τὴν παρουσίαν τῶν ὑπουργῶν πρέπει ὅμως νὰ ἐκλέγωσι τὰς περιστάσεις καὶ νὰ μὴν ἐξασκῶσι τὸ δικαίωμα τοῦτο ἐπὶ μικρῶν ἀντικειμένων ἀλλ' ἐπὶ σημαντικοῦ τινος· αἱ Βουλαὶ δὲν εἶναι δικαστήριον οὐδὲ πειθαρχικὴ ἐξουσία διὰ νὰ ἐξετάσῃ τὰς μεταξὺ ὑπουργῶν καὶ ὑπαλλήλων ἀρχῶν σχέσεις. Ἄλλως ἀπασχολοῦσαι οὕτω τοὺς ὑπουργούς, ὀφείλοντας τὸν χρόνον τοῦτον νὰ δαπανῶσιν ἐπὶ ὑψηλοτέρων ἀσχολούμενοι, ἐξασθενοῦσι τὸ Ὑπουργεῖον καὶ συντρέχουσιν ὅσων τὴν ὕπαρξιν, προνοοῦν αὐτὸ τὸ ὑπουργεῖον, ἐμπόδισε νὰ ἐπέλθουν. Ἐπιτρέψατε εἰς τοὺς ὑπουργοὺς νὰ ἐκτελῶσι τὰ καθήκοντά των, καὶ εἰ μὲν αἱ ὑπάλληλοι ἀρχαὶ παρανομήσωσι, θέλουσι παρ' αὐτῶν παιδευθῆ εἰδ' οὕτοι παρεκτραπῶσι, θέλουσι παρ' ὑμῶν αὐτῶν κατηγορηθῆ καὶ μὴ ζητεῖται αὐτοὺς ἐπὶ τῶν μικροτέρων νὰ ἀπολογῶνται ἐνώπιον ὑμῶν καὶ τοῦ ἔθνους· ἡ παῦσις τῶν δημοτικῶν ὑπαλλήλων ἀνήκει εἰς τὴν ἐκτελεστικὴν ἐξουσίαν, ἡ ὁποία ἐνήργει ταύτας κατὰ τὸν νόμον· ἤδη, πρὶν ἢ τελειώσῃ πρᾶξίν τινα τὸ ὑπουργεῖον, ἀλλὰ περὶ τὴν ἐνέργειαν αὐτῆς προσκαλοῦντες αὐτὸ ἐνώπιόν σας πρὸς λογοδοσίαν, παρεμβάλλετε ἄπειρα περὶ τὴν ἐνέργειαν αὐτῆς προσκόμματα· οὕτως ἀφίνοντες νὰ τελειώσῃ ἡ ἐκλογὴ τῶν Καλαβρύτων θέλετε ἴδει ὅταν πρὸς ἡμᾶς τὰ πρακτικὰ αὐτῆς διευθυνθῶσι, τὰς γενομένας ἐνστάσεις καὶ λοιπὰ κατ' αὐτήν, καὶ θέλετε γνωρίσει ἂν καλῶς, ἢ τοὐναντίον, τὸ Ὑπουργεῖον διεύθυνεν αὐτήν.

Καὶ ταῦτα περὶ τῆς ἐκλογῆς τῶν Καλαβρύτων, ἐπὶ τῆς ὁποίας ἂν ἡ Βουλὴ ἀπαιτήσῃ τὴν ἐπ' ἄλλην συνεδρίασιν παρουσίασίν μας, θέλω ἀναγκασθῆ νὰ φέρω τὴν διοικητικὴν ἀλληλογραφίαν, διὰ νὰ γνωρίσητε κατὰ πόσον ἐξεπλήρωσε τὸ Ὑπουργεῖον τὰ καθήκοντά του. Τὰ ἐπὶ τῆς ἐκλογῆς ταύτης ῥηθέντα ἀληθεύουσι καὶ ἐπὶ τῆς ἐκλογῆς Ὕδρας, διὰ τὴν ὁποίαν κατ' ἐπανάληψιν ἐβίασα τὸν Διοικητὴν νὰ τελειώσῃ ἡ ἐκλογή, τοῦ ὁποίου γενομένου θέλετε ἐπίσης ἴδει κατὰ πόσον τὸ ὑπουργεῖον διεύθυνε καὶ ταύτην καλῶς ἢ τοὐναντίον.

Ἡ δίμηνος προθεσμία

Κατὰ τούτων ἀντέλεξεν ἄλλος οὕτω· τὰ συζητούμενα σήμερον συμφέροντα ἀφορῶσι τὴν πρῶτον ὑψώσασαν τὴν σημαίαν τῆς ἐπαναστάσεως ἐπαρχίαν τῶν Καλαβρύτων, καὶ τὸ προπύργιον αὐτῆς κατὰ τὸν ἀγῶνα ἐπαρχίαν τῆς Ὕδρας. Ἀπὸ τοῦ Νοεμβρίου, ἡ ἐκλογὴ Καλαβρύτων ἠκυρώθη καὶ ἐννέα παρῆλθον μῆνες, ἓξ δὲ παρῆλθον ἀπὸ τοῦ Φεβρουαρίου, καθ' ὃν ἡ τῆς Ὕδρας ἠκυρώθη ἐπίσης. Ἐπειδὴ δὲ τὸ ἄρθρον 29, τίτλος 4 τοῦ περὶ ἐκλογῆς νόμου πρὸς ἀντικατάστασιν τῶν βουλευτῶν ὁρίζει δίμηνον προθεσμίαν, τὸ Ὑπουργεῖον διὰ τοῦτο ὤφειλε νὰ ἐκδώσῃ τὰς πρὸς τοῦτο διαταγὰς καὶ προκαλέσῃ τὴν ἐντὸς τῶν δύο μηνῶν ἀποπεράτωσιν αὐτῶν· καὶ ὅμως ὁ Ὑπουργὸς αὐτὸς σᾶς εἶπεν, ὅτι αἱ ἐκλογαὶ δὲν ἐνεργήθησαν εἰσέτι, ὡς αἰτίαν δὲ διὰ τὴν ἐκλογὴν Καλαβρύτων ἀνέφερε τὰς συμβάσας ταραχὰς ἅμα τῇ ἐνάρξει τῆς ἐκλογῆς καὶ τὸν συμβάντα φόνον, πρὸς τὰ ὁποῖα πολλὴν προσοχὴν τὸ Ὑπουργεῖον ὤφειλε νὰ ἐπιστήσῃ, ἡ προσοχὴ ὅμως αὐτὴ ἔπρεπε νὰ καταβληθῇ διὰ τὴν περιστολὴν τῶν ἀταξιῶν καὶ τιμωρίαν τῶν ἀτακτούντων καὶ ὄχι πρὸς ἄλλο τι. Τὶ γενόμενα ἐνθυμεῖσθε ἀπὸ ἀναφορὰν ἥτις ἐστάλη πρὸ χρόνου τινὸς πρὸς ὑμᾶς, καὶ ἐκ ταύτης βέβαια γνωρίζετε καὶ τὰ κατὰ τὸν Πετμεζᾶν, καὶ ταῦτα μόνη ἡ Βουλὴ δύναται νὰ ἐκτιμήσῃ· ὁ κ. Ὑπουργὸς εἶπεν ὅτι πολλάκις διέταξε νὰ ἐπιταχυνθῇ ἡ ἀποπεράτωσις τῆς ἐκλογῆς ἀλλὰ διατί αἱ διαταγαὶ αὗται νὰ μὴν ἐκτελεσθῶσιν, ἢ διὰ τί νὰ μὴ τιμωρηθῶσιν αἱ ἀμελήσασαι διοικητικαὶ ἀρχαί; Ἡ μὴ ἐκπλήρωσις τοῦ ἄρθρου 29 τοῦ ἐκλογικοῦ νόμου, τὴν ὁποίαν καὶ αὐτὸς ὁ Ὑπουργὸς ὡμολόγησε, ψεύδει ὅσα ὁ Ὑπουργὸς εἶπεν, ὅτι ἐξετέλεσε τὸ Σύνταγμα καὶ τὸν ἐκλογικὸν νόμον, διότι τοῦτο ἐπιβάλλει τὴν ἐντὸς δύο μηνῶν ἀποπεράτωσιν τῆς ἐκλογῆς. Ἐκ τῶν πρακτικῶν καὶ ἐνστάσεων θέλομεν ἴδει τὴν διαγωγὴν τοῦ Ὑπουργείου, ἀλλ' ἤδη ζητεῖται διατὶ μέχρι τοῦδε, ὅτε λογίζονται δέκα μῆνες νὰ μὴ τελειώσῃ ἡ ἐκλογὴ αὐτή· καὶ τίς οἶδε πόσοι ἀκόμη θέλουσι παρέλθει μέχρι τῆς ἀποπερατώσεώς της;

---

(1) Μία ἀπὸ τὰς πολλὰς συνωμοσίας, περὶ τῶν ὁποίων γίνεται, λόγος εἰς προηγούμενα κεφάλαια.

Ὁ Ὑπουργὸς εἶπεν, ὅτι ἐν τῷ σκότει πολλὰ τεκταίνονται καὶ φωνασκίαι διαδίδονται, καὶ τὰ κατὰ τὴν 25 Μαρτίου ἀνέφερεν, ἀλλὰ τῆς διαγωγῆς ἐκείνης τοῦ Ὑπουργείου οὐδεὶς ἐμέμφθη, οἱ πάντες μάλιστα ἐπεθύμησαν νὰ τιμωρηθῶσιν οἱ παρεμβάλλοντες προσκόμματα εἰς τὴν Κυβέρνησιν· ἀπορίας ὅμως ἄξιον εἶναι πῶς ὁ Ὑπουργός, τὸ προκείμενον θεωρήσας μικροῦ λόγου ἄξιον, ἐζήτησεν ἐπὶ μεγάλων νὰ ἐμφανίζηται εἰς τὴν Βουλήν, ἐνῷ ἤδη, ἐκτὸς τοῦ ὅτι πρόκειται περὶ τῆς ἀντιπροσωπείας ἐπαρχιῶν, πρόκειται ἔτι καὶ περὶ τῆς ἐνεργείας νόμου, τοῦ ὁποίου τὸ 29 ἄρθρον ρητῶς κατεπατήθη ἐνῷ νομίζω, ὅτι ἡ ἐκλογὴ Καλαβρύτων ἐντὸς μικροῦ διαστήματος χρόνου ἐδύνατο νὰ τελειώσῃ, διότι οἱ κατάλογοι δὲν εἶχον χάσει τὸ κῦρος των, οὐδὲν ἄλλο δέ, ἡ διαταγὴ τοῦ Ὑπουργοῦ πρὸς κλήρωσιν νέων ἐπιτροπῶν ἀπητεῖτο. Τὰ κατὰ τὰ Καλάβρυτα, καὶ τὰ ὁποῖα κατά τε τὴν ἔναρξιν καὶ τὴν πρόοδον τῆς ἐκλογῆς ἐνηργήθησαν, ὅλοι γνωρίζετε διότι πολλαὶ περὶ τούτων ὑπεβλήθησαν πρὸς ὑμᾶς ἀναφοραί· ὅτι δὲ αἱ ἐνεργηθεῖσαι παύσεις τῶν δημοτικῶν ὑπαλλήλων δὲν ἐνηργήθησαν δικαίως καὶ ἐντὸς το νόμου, ὡς ὁ Ὑπουργὸς ἰσχυρίσθη, ἀποδεικνύεται ἀπὸ τὸ ὑπ' ἀριθμὸν 2198 ἔγγραφον τοῦ Διοικητοῦ Καλαβρύτων παύσαντός Δήμαρχόν τινα ἐπὶ τῇ βάσει μόνης τῆς κατηγορίας τοῦ κατηγορήσαντος αὐτόν. Ὁ Ὑπουργὸς εἶπεν ὅτι ὅλα τὰ προφυλακτικὰ μέτρα ἐλήφθησαν πρὸς τὴν καλὴν τῆς ἐκλογῆς ἔκβασιν, καὶ εἰς τοῦτο συνομολογῶ, διότι πληθὺς ὁδηγῶν διωρίσθη, ἂν καὶ δὲν ἐδυνήθην ἀρχῆθεν νὰ δικαιολογήσω τὴν θέσιν ταύτην, μὴ προβλεπομένων ἀπὸ τὸν νόμον, καὶ ἀδρῶς μισθοδοτουμένων. Ὁδηγοὶ καὶ ἀλλαχοῦ τοῦ Κράτους διωρίσθησαν, ἡ θέσις ὅμως αὐτῶν δὲν δύναται νὰ δικαιολογηθῇ διότι εἰς τὸν περὶ συστάσεως ἐθνοφυλακῆς νόμον τῆς 15 Ὀκτωβρίου 1843, ὑπάρχει ἄρθρον ρητὸν τὸ 29, ὁρίζον ἀμισθον τὴν ὑπηρεσίαν τῶν οὕτως ὑπηρετούντων ἐθνοφυλάκων. Ἐπειδὴ δὲ τὸ ἄρθρ. 29 τοῦ νόμου περὶ πολιτικῶν ἐκλογῶν, καθ' ἃ εἴρηται, δὲν ἐξετελέσθη, ἐνῷ καὶ ὁ ἁρμόδιος ὑπουργὸς καὶ αἱ ὑπάλληλοι ἀρχαὶ ὤφειλον πολλὴν πρὸς τοῦτο νὰ καταβάλωσιν ἐνέργειαν, τιμωρουμένων τῶν ἀμελούντων ὑπαλλήλων, διὰ τοῦτο ἄνευ ἐκφράσεων ἐνοχλητικῶν ἐπαναλέγω, ἐπιμένων, ὅτι ὁ νόμος παρεβιάσθη, ὅτι ρητὴ διάταξις αὐτοῦ κατεπατήθη. Εἴθε δὲ νὰ ἐπαληθεύσῃ ἡ δοθεῖσα σήμερον παρὰ τοῦ Ὑπουργοῦ εἴδησις, ὅτι διετάχθη ἡ ἐκλογὴ Καλαβρύτων καὶ μετὰ δύο ἢ τρεῖς ἡμέρας ἄρχεται αἰσθανομένων τὴν ἀξίαν τοῦ ἀντιπροσωπικοῦ δικαιώματος καὶ τούτων, καὶ ἀπαλειφαμένων τῶν μέχρι τοῦδε λαβόντων χώραν σκανδάλων.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 17ης ΙΟΥΛΙΟΥ 1845

Ὁ Πρωθυπουργὸς καὶ Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν (Ι. ΚΩΛΕΤΤΗΣ» προσέθηκεν ἐνταῦθα ὡς πρὸς τὴν μετάθεσιν τῶν στρατευμάτων τῶν σταθμευόντων εἰς τὰ Καλάβρυτα, ὅτι ἡ ἐπὶ πολὺ διαμονὴ τῆς φρουρᾶς εἴς τινα τόπον ἐπιφέρει σχέσεις καὶ ἀντιπαθείας, καὶ διὰ τοῦτο συνήθως τὸ Ὑπουργεῖον λαμβάνει τὸ μέτρον τῆς μεταθέσεως· μάλιστα μεταξὺ τῶν μετατεθέντων ἀπὸ Καλάβρυτα ἦτον καὶ ἀξιωματικός τις συγγενὴς αὐτοῦ.

Οἱ καθολικοὶ Κυκλάδων

Ἀπαντῶν δ' ἀκολούθως ἐπὶ τῶν ζητηθεισῶν πληροφοριῶν περὶ τῆς ἐγκυκλίου τοῦ Δυτικοῦ ἐπισκόπου Θήρας, παρέστησε τὴν σπουδαιότητα τοῦ ἀντικειμένου καὶ ἀπήντησεν, ὅτι ἂν καὶ τὰ ὑπουργεῖα τῶν Ἐσωτερικῶν καὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν δὲν ἔχωσιν οὐδεμίαν ἐπίσημον περὶ τούτου πληροφορίαν ἀπὸ τὰς τοπικὰς ἀρχάς, ἡ πληροφορία περὶ ταύτης προσείλκυσε τὴν προσοχὴν τοῦ Ὑπουργείου, τὸ ὁποῖον ἔλαβεν ὅλα τὰ ἀναγκαῖα μέτρα, ὅσα τὸ καθῆκον ἐπιβάλλει εἰς αὐτό, καὶ θέλει φέρει ἀκολούθως εἰς τὴν Βουλὴν τὰς περὶ τούτου πληροφορίας· ὅταν μετὰ τὴν καθιέρωσιν τοῦ Συντάγματος ἐπεβλήθη εἰς τοὺς δημοτικοὺς ὑπαλλήλους μετὰ τῶν λοιπῶν καὶ ἡ ἐπὶ τοῦ Συντάγματος ὁρκωμοσία οἱ δημοτικοὶ ὑπάλληλοι Σύρου τοῦ δυτικοῦ δόγματος ἐξέφρασαν ἀμφιβολίας τινὰς ὑποπτευόμενοι μήπως τὰ περὶ θρησκείας 1 καὶ 2 ἄρθρα τοῦ Συντάγματος ἀντιβαίνωσι κατά τι εἰς τὸ δόγμα των. Μετὰ τὴν δοθεῖσαν περὶ τούτου ἐξήγησιν παρὰ τοῦ Ὑπουργείου ὅτι οὐδόλως ἀντίκειται, ἐπείσθησαν καὶ παρεδέχθησαν εὐχαρίστως τὴν ὁρκωμοσίαν. Ἀλλ' ἐν τούτοις ἡ ἐγκύκλιος τοῦ ἐπισκόπου Θήρας ἀφορᾷ τὴν ἐπιφύλαξιν δικαιωμάτων ἐναντίον τοῦ Συντάγματος, κατὰ τὸ ὁποῖον πᾶς πολίτης χαίρει ἰσότητα δικαιωμάτων καὶ ἡ διαφορὰ τοῦ δόγματος οὐδεμίαν ἐπιφέρει εἰς τὰ δικαιώματα μεταβολήν· διὰ ταῦτα τὸ Ὑπουργεῖον ἔλαβεν ὅλα τὰ κατάλληλα μέτρα καὶ θέλει εὑρεθῇ ἐντὸς ὀλίγου εἰς θέσιν νὰ δώσῃ τὰς περὶ τούτου ἀναγκαίας εἰς τὴν Βουλὴν πληροφορίας.

Οἱ ταραξίαι

Ἀντέλλεξε δ' ἄλλος ὅτι μετὰ τὰς δοθείσας πληροφορίας οὐδὲν ἄλλο ὡς βέβαιον ἐξάγεται, ἢ ὅτι ἡ ἐκλογὴ τῶν Καλαβρύτων μετὰ δέκα ἤδη μῆνας δὲν ἐνηργήθη εἰσέτι, ἐναντίον τῆς ρητῆς διατάξεως τοῦ ἄρθρου 29 τοῦ περὶ ἐκλογῆς νόμου· ἀπολείπεται νὰ ἐξετασθῇ τὸ βάσιμον τῶν περὶ ἀναβολῆς παρὰ τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν δοθέντων λόγων, οἵτινες δὲν ἠδυνήθησαν οὐδὲ νὰ μὲ πείσωσι οὐδὲ βάσιμοι νὰ παρασταθῶσι, διότι ἡ ἐκλογὴ ἠκυρώθη πρὸ δέκα μηνῶν, λόγος δ' ἀναβολῆς ἐπροτάθησαν αἱ ταραχαί, ἀλλὰ ταύτας κατά τινα τοῦ ὑπουργοῦ προλαβοῦσαν ἔκθεσιν, παρεῖχον οἱ Πετμεζαῖοι, ἐπὶ ἐνόπλων τεθέντες. Οὗτοι δὲ οἱ κατὰ τὰς ἀρχὰς ταραξίαι ἐγένοντο ἤδη φύλακες τῆς τάξεως. Πιθανῶς τὸ Ὑπουργεῖον ἐπέπληξε τὴν διοίκησιν διὰ τὰς παρανάμως ἐνεργηθείσας παύσεις τῶν δημοτικῶν ἀρχῶν, ἄπορον ὅμως εἶναι πῶς ἠνέχθη τὸ Ὑπουργεῖον καὶ διατηρεῖ ἔτι εἰς τὴν ὑπηρεσίαν ὑπάλληλον καὶ τὰς ἐλαχίστας τοῦ περὶ δήμων νόμου διατάξεις ἀγνοοῦντα, καὶ εἰς ἄλλα ἐγκλήματα περιπεσόντα, τὸν πατέρα τῆς περιφήμου ἐκείνης ἐγκυκλίου ὅτι εἰς τὴν Κραθίδα ὁ εἰδικὸς Πάρεδρος ἐκτελεῖ τὰ δημαρχικὰ καθήκοντα, αἱ δὲ πράξεις, αὐτοῦ, εἶναι ἄγνωστον, ὁποῖον θέλουσι φέρει κῦρος, ἢ πῶς οὗτος θέλει καταναγκασθῇ εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῶν διαταγῶν τῶν προϊσταμένων αὐτοῦ ἀρχῶν ὅταν εἶναι ἀναρμόδιος εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῶν καθηκόντων τούτων· ὅτι αἱ παρὰ τοῦ ὑπουργοῦ δοθεῖσαι διασαφήσεις δὲν ἔπεισαν αὐτόν, περὶ τῆς εὐθύτητος τοῦ Ὑπουργείου ὑπεμφαίνουσαι μάλιστα αἰτίαν ἄλλην τῶν γεγονότων, ἢ τὴν διατήρησιν τῆς δημοσίας ἐκεῖ ἀσφαλείας· ὅτι οὐδεμία ἐπὶ τοῦ προκειμένου δύναται νὰ γίνῃ ἀπόφασις παρὰ τῆς Βουλῆς, ἀλλὰ μόνον οἱ ἀκούοντες θέλουσι μορφώσει πεποίθησιν περὶ τῆς εὐθύτητος, ἢ τοὐναντίον, τοῦ Ὑπουργείου τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ λάβῃ ὅλα τὰ σύντονα μέτρα πρὸς κατάπαυσιν πάσης καταπιέσεως καὶ πρὸς τὴν ἀποπεράτωσιν ὅσον τάχιστα τῶν ἐκλογῶν.

ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ

Ἁπλῆ ἀνάγνωσις μέρους τῆς διὰ τὴν δημοτικὴν φορολογίαν εἰσηγήσεως τοῦ ὑπουργοῦ Οἰκονομικῶν, πείθει ὅτι αὐτὴ ἦτο πολὺ βαρυτέρα τῆς σημερινῆς, ἀλλὰ καὶ τῆς πρὸ ὀλίγων ἀκόμη ἐτῶν ἰσχυούσης (πρὸ τῆς καταργήσεως τῶν διαπυλίων τελῶν). Τοῦτο δὲ παρ' ὅλον ὅτι ἡ φορολογία τοῦ δημοσίου ἦτο τότε αἰσθητῶς ἐλαφροτέρα τῆς σημερινῆς.

Ἀλλὰ κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην οἱ δῆμοι εἶχον καὶ πολὺ μεγαλύτερα ἔξοδα, συντηροῦντες ἀκόμη καὶ τὰ δημοτικὰ σχολεῖα (ἐκεῖθεν προέρχεται ἡ ὀνομασία των). Σήμερον ὅμως τὸ Κράτος τὸ ὁποῖον ὑποκατέστησε τὴν ἰδιωτικὴν πρωτοβουλίαν εἰς πλείστους ὅσους τομεῖς, ἀπερρόφησεν εἰς μέγιστον βαθμὸν καὶ τὰς ἁρμοδιότητας τῶν ὀργάνων τῆς αὐτοδιοικήσεως.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 18ης ΜΑΪΟΥ 1945

Εἰσήγαγε μετὰ τοῦτο ὁ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργὸς (1) καὶ ἕτερον περὶ δημοτικῶν φόρων Νόμου σχέδιον, τοῦ ὁποίου τὴν σπουδαιότητα, ὑπέβαλε δι' ὀλίγων εἰς τὴν Βουλήν· ἔχει δὲ καὶ τοῦτο καὶ ἡ αἰτιολογικὴ αὐτοῦ ἔκθεσις οὕτως:

«ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Τοῦ περὶ Δημοτικῶν φόρων Νομοσχεδίου.

Ἡ σύστασις τῶν Δήμων συνεπέφερεν ὡς ἀπαραίτητον συνέπειαν τὸν προσδιορισμὸν ἰδίων πόρων πρὸς θεραπείαν τῶν πολυειδῶν ὑποχρεώσεων αὐτῶν. Ὡς τοιοῦτοι γενικοὶ πόροι προσδιωρίσθησαν μέχρι τοῦδε οἱ ἑξῆς:

α) Τὰ ἐκ τῶν Ἀστυνομικῶν παραβάσεων πρόστιμα.

β) Τὸ ἐκ τῆς χρήσεως τῶν δημοσίων μέτρων καὶ σταθμῶν δικαίωμα.

γ) Τὸ ἐκ τῶν ἐμπορικῶν πανηγύρεων δικαίωμα.

δ) Τὸ ἀπὸ τῶν ἀδειῶν οἰκοδομῆς.

ε) Τὸ ἀπὸ τῶν ἀδειῶν τῶν λαχείων.

ς) Τὸ ἥμισυ τοῦ ἐπὶ τῶν ἐσωτερικῶν διαβατηρίων τέλους τοῦ χαρτοσήμου.

ζ) Τὸ πέμπτον τοῦ ἐπὶ τῶν οἰκοδομῶν δημοσίου φόρου· καὶ

η) Τὸ πέμπτον τοῦ ἐπὶ τῶν ἐπιτηδευμάτων δημοσίου φόρου.

Ἀλλ' οἱ πόροι οὗτοι, ἀφοῦ δὲν προσαρμόζωνται εἰς ὅλους τοὺς δήμους, εἶναι καὶ τόσον ἀσήμαντοι, ὥστε οὐδὲ πολλοστημόριον τῶν δημοτικῶν ἐξόδων δύνανται νὰ θεραπεύσωσιν· ἡ δὲ δημοτικὴ περιουσία, ἥτις ἔπρεπε νὰ εἶναι ἡ κυριωτέρα πηγὴ σταθερᾶς προσόδου ἐπαρκούσης εἰς τὰ κύρια καὶ τακτικὰ ἔξοδα τῶν δήμων, εἶναι πρᾶγμα σπανιώτατον, διὰ νὰ εἴπωμεν σχεδὸν ἀνύπαρκον, εἰς τὴν Ἑλλάδα.

Τούτων οὕτως ἐχόντων οἱ μόνοι πόροι, εἰς τοὺς ὁποίους κατέφυγον οἱ δῆμοι, κατ' ἔγκρισιν τῆς Κυβερνήσεως διὰ νὰ εὕρωσιν ἀρκοῦσαν πρόσοδον διὰ τὰ ἔξοδα αὐτῶν, εἶναι οἱ ἄμεσοι φόροι ἐπὶ τῶν προϊόντων τῆς γῆς καὶ τῶν βοσκημάτων, καὶ ὁ ἔμμεσος ἐπὶ τῶν πρὸς τοπικὴν κατανάλωσιν εἰσαγομένων ὠνίων· οἱ αὐτοὶ οὗτοι πόροι πρόκειται νὰ κυρωθῶσι μετά τινας τροποποιήσεις καὶ ἐπὶ τοῦ ἐνεστῶτος 1845 διὰ τοῦ προκειμένου Νομοσχεδίου.

ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΔΕΚΑΤΗ

ΚΕΦ. Α΄.

Περὶ τῶν ἀμέσων δημοτικῶν φόρων.

Ἄρθρ. 2. Τοῦ ἐγγείου δημοτικοῦ φόρου ὡς μέγιστος ὅρος προσδιωρίσθη ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως κατὰ τὰ παρελθόντα ἔτη τὸ πεμπτημόριον τοῦ δημοσίου ἤτοι 2 τὰ ἑκατὸν ἐπὶ τῶν προϊόντων, (1) ἀλλὰ δὲν ἐπεβλήθη εἰς ὅλους τοὺς δήμους κατὰ τὸν μέγιστον τοῦτον ὅρον, διότι πολλοὶ δῆμοι, ἔχοντες ὀλιγωτέραν ἀνάγκην ἐψήφισαν αὐτοὺς καὶ τὰ τρία τέταρτα ἢ τὸ ἥμισυ μόνον.

Ἐντεῦθεν ἐθεωρήσαμεν ἀναγκαῖον νὰ διαιρεθῇ εἰς δύο μέρη ὁ φόρος οὗτος, καὶ τὸ μὲν ἥμισυ νὰ ἐπιβληθῇ ὁριστικῶς καὶ γενικῶς εἰς ὅλους τοὺς δήμους, τὸ δὲ ἕτερον ἥμισυ νὰ ἐπιβληθῇ εἰς ἐκείνους μόνους τοὺς δήμους, τῶν ὁποίων οἱ πόροι ἤθελον ἀποδειχθῇ ἀνεπαρκεῖς καὶ οἵτινες ἤθελον ψηφίσει αὐτό· ἐθεωρήθη προσέτι κατάλληλον νὰ ἐκφράζηται ὁ ὅρος εἰς ἑκατοστὰ τοῦ δημοσίου φόρου διὰ νὰ δύνανται εὐκόλως οἱ φορολογούμενοι νὰ ὑπολογίζωνται τὸν δημοτικὸν φόρον ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ ὁποίου ἐπλήρωσαν δημοσίου, καὶ νὰ προφυλάττωνται εὐκολώτερον ἀπὸ τὰς ἐνδεχομένας παρεκτροπὰς τῶν εἰσπρακτόρων.

Ἄρθρ. 3—4. Ἀφοῦ ὁ ἐπὶ τῶν ζώων φόρος τοῦ δημοσίου ἠλαττώθη ἐπαισθητῶς, εὔκταῖον ἦτον νὰ ἀπονεμηθῇ εἰς τοὺς δήμους ἡ ἐκ τῶν βοσκησίμων γαιῶν ἐπικαρπία

---

(1) Εἶναι ἀκόμη ὁ Α. Μεταξᾶς, παραιτηθεὶς ἀργότερον

(1) Εἶναι ἡ εἰς ἄλλο κεφάλαιον, ὀνομαζομένη «δευτέρα δεκάτη»

δυναμένη νὰ ἀποτελέσῃ ὄχι εὐκαταφρόνητον πόρον εἰς αὐτοὺς ἀλλὰ μέχρις ὅτου διαταχθῶσι δι' εἰδικοῦ νόμου τὰ περὶ τούτου, εἶναι ἀναγκαῖον καὶ συνάδει μὲ τὴν ἰσότητα τῆς φορολογίας, νὰ εἰσπράξωσιν ὡς καὶ μέχρι τοῦδε οἱ δῆμοι ἀνάλογον φόρον καὶ ἐκ τῶν ζώων.

Θεριναὶ καὶ χειμεριναὶ βοσκαὶ

Ὁ ἐπὶ τῶν ζώων δημοτικὸς φόρος ἦτο μέχρι τοῦδε, ἐπὶ μὲν τῶν μικρῶν ζώων ἑπτὰ ἐπὶ δὲ τῶν μεγάλων τριάκοντα λεπτὰ κατὰ κεφαλήν. Ὁ νῦν προτεινόμενος δὲν διαφέρει εἰμὴ κατὰ ἓν μὲν διὰ τὰ μικρά, κατὰ δύω (1) δὲ λεπτὰ διὰ τὰ μεγάλα ζῶα· τοῦτο δὲ ἔγινε διὰ νὰ δύναται ὁ ὅρος τοῦ φόρου νὰ διαιρῆται εἰς ἄρτιον ἀριθμὸν πρὸς ἀποφυγὴν τοῦ διὰ κλασμάτων ὑπολογισμοῦ αὐτοῦ· καθότι ἐφηρμόσαμεν καὶ ἐνταῦθα τὸ μέτρον τῆς εἰς δύο ἴσα μέρη διανομῆς τοῦ φόρου, ὥστε τὸ μὲν ἥμισυ νὰ ἐπιβληθῇ γενικῶς καὶ ἀνεξαιρέτως εἰς ὅλους τοὺς Δήμους, τὸ δὲ ἕτερον ἥμισυ, ὁσάκις ψηφίσωσιν αὐτὸ οἱ δῆμοι· ἐπειδὴ δὲ ἕνεκα τῆς φυσικῆς τοποθεσίας τῶν βοσκησίμων γαιῶν, αἱ μὲν εἶναι κατάλληλοι μόνον διὰ τὴν χειμερινὴν νομὴν τῶν ζώων αἱ δὲ μόνον διὰ τὴν θερινήν, ἤθελεν ἀποβῆ ἄνισος ἡ φορολογία τῶν ζώων ἐὰν ἀπενέμετο τὸ δικαίωμα εἰς ἕκαστον δῆμον νὰ εἰσπράττῃ ὁλόκληρον τὸν φόρον καὶ ἐκ τῶν ζώων ἐκείνων, τὰ ὁποία βόσκουσι ἐν τῇ περιοχῇ αὐτῶν μόνον τὸν χειμῶνα, ἢ μόνον τὸ θέρος, ὑποχρεουμένων τῶν κτηνοτρόφων νὰ πληρώνωσιν ἐντὸς τοῦ αὐτοῦ ἔτους διπλοῦν τὸν φόρον· διὰ τοῦτο ἐτέθη ἐν τῷ Νομοσχεδίῳ ὁ ὅρος τοῦ νὰ μὴν εἰσπράττηται ἀπὸ τῶν τοιούτων ζώων ἢ μὴ τὸ ἥμισυ τοῦ φόρου.

Ἄρθρ. 5. Δι' ὃν λόγον τινὰ τῶν προϊόντων καὶ τῶν ζώων ἐξαιροῦνται τῆς φορολογίας τοῦ δημοσίου, διὰ τὸν αὐτὸν δὲν πρέπει νὰ φορολογῶνται οὐδ' ὑπὸ τῶν δήμων.

Φόρος μελισσίων

Ἄρθρ. 6. Ὁ ἐπὶ τῶν μελισσίων φόρος συνιστάμενος μέχρι τοῦδε εἰς πέντε λεπτὰ τὸ κοφφίνι, (2) προσδιορίζεται ἐφέτος εἰς τρία λεπτά, ἐπιφυλαττομένης τῆς αὐξήσεως καὶ αὐτοῦ, μέχρι τοῦ διπλασίου κατὰ τὰς ἀνωτέρω ἐκτεθείσας περιστάσεις.

(1) Εἰς πολλὰς περιπτώσεις τῶν πρακτικῶν γράφεται μὲ «ω» τὸ δύω. Ὄχι ὅμως καὶ πάντοτε.

(2) Ἡ πλεκτὴ κυψέλη τῶν χωρικῶν, ἡ ὁποία πολὺ ἀργότερον ἀντικατεστάθη — καὶ ὄχι ἀκόμη παντοῦ — μὲ τὴν λεγομένην «εὐρωπαϊκὴν», τὴν σανιδίνην.

ΩΝΙΑ

ΚΕΦ. Β'.

Περὶ τοῦ ἐπὶ τῶν ὠνίων δημοτικοῦ φόρου.

Ἄρθρ. 7. Αἱ οὐσιώδεις διαφοραὶ τοῦ παρόντος Νομοσχεδίου πρὸς τὸ μέχρι τοῦδε ἐν ἰσχύϊ Διάταγμα, περὶ τοῦ ἐπὶ τῶν ὠνίων δημοτικοῦ φόρου, συνίστανται εἰς τὰ ἑξῆς:

α. Ὅτι ἀπαγορεύεται ἡ ἐπιβολὴ τοῦ φόρου τούτου εἰς τοὺς μεσογείους δήμους, οἵτινες δὲν ἔχουσιν οὔτε πληθυσμόν, οὔτε ἐπιμιξίαν σημαντικὴν καὶ ἐντεῦθεν ἡ ἐκ τοῦ φόρου τούτου πρόσοδος σμικροτάτη οὖσα δὲν ἀντιστοιχεῖ εἰς τὰ ἔξοδα τῆς εἰσπράξεως, καὶ γίνεται μᾶλλον ἀφορμὴ καταπιέσεων. Ὅθεν τοῦ δικαιώματος τούτου δὲν ἐξαιροῦνται ἐν γένει εἰμὴ ὅσοι δῆμοι δὲν ἐψήφισαν μέχρι τοῦδε τοιοῦτον φόρον, ἢ ἐὰν ἐπέβαλον.

Συμπεριελήφθησαν δὲ ὅλοι οἱ παράλιοι οἱ ἔχοντες λιμένα ἢ ὅρμον διότι κατ' αὐτοὺς δύναται νὰ ἀνατεθῇ ἡ εἴσπραξις τοῦ φόρου εἰς τὰς τελωνειακὰς ἀρχάς, ὥστε νὰ γίνεται ἀνεξόδως ἢ μὲ ἀνεπαίσθητον δαπάνην.

β'. Ἐπεκτάθη ἡ φορολογία καὶ εἰς τὰς οἰκοδομικὰς ὕλας, αἵτινες πρότερον δὲν συμπεριελαμβάνοντο, καὶ τοῦτο πρὸς ἀναπλήρωσιν τῆς ἐκ τοῦ φόρου τῶν τροφίμων προσόδου, ἥτις ἐλαττώθη ἐπαισθητῶς ὡς ἐκ τῆς ἐξαιρέσεως τῶν σίτων καὶ λοιπῶν ἀναγκαιοτέρων εἰδῶν.

γ'. Προσδιωρίσθησαν ἀκριβέστερον αἱ κατηγορίαι τῶν ὠνίων τῶν ὑποβλητέων εἰς τὸν φόρον, καὶ τὰ ἐξαιρετέα εἴδη.

Ἄρθρ. 8. Ἐπειδὴ οὔτε εἰς ὅλα τὰ μέρη ὑπάρχει μία καὶ ἡ αὐτὴ τιμὴ τῶν πραγματειῶν, οὔτε τῶν αὐτῶν εἰδῶν ἔχουσιν ὅλοι οἱ δῆμοι ἀνάγκην εἰσαγωγῆς πρὸς ἐσωτερικὴν κατανάλωσιν, ἐθεωρήθη καταλληλότερον ἀντὶ μιᾶς γενικῆς, νὰ συντάττωσι κατὰ μέρος τὰ δημοτικὰ Συμβούλια τὴν διὰ τὸν οἰκεῖον ἕκαστον δῆμον εἰδικὴν διατίμησιν ὑποβαλλομένην εἰς τὴν ἔγκρισιν τῆς Διοικητικῆς Ἀρχῆς.

ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΝΑΥΤΙΚΩΝ

Εἰς ἄλλο κεφάλαιον καὶ ἐξ ἀφορμῆς τοῦ προϋπολογισμοῦ πάλιν, δίδεται μία εἰκὼν τῆς δυνάμεως τοῦ τακτικοῦ στρατοῦ κατὰ τὴν ἱστορουμένην ἐποχήν. Εἰς τοῦτο καταφαίνεται ἡ σύνθεσις τοῦ Ὑπουργείου Ναυτικῶν κατὰ τὴν αὐτὴν ἐποχήν, μὲ τὸ ἐλάχιστον πράγματι προσωπικόν του.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 18ης ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 1845

ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΝΑΥΤΙΚΩΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

Ἄρθρ. 1. Προσωπικὸν τοῦ Ὑπουργείου.

Διὰ τὴν πρώτην ἑξαμηνίαν τὸ προσωπικὸν τοῦ Ὑπουργείου ἐλογίσθη ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ ἐν ἐνεργείᾳ περὶ Ὑπουργείων ἀπὸ 3 Ἀπριλίου 1833 ὀργανικοῦ Διατάγματος καὶ ἄλλων τινῶν εἰδικῶν.

Τὸ κεφάλαιον τοῦτο συμποσοῦται μετὰ τὰς ἐκπτώσεις εἰς δραχ. 13,987.

Διὰ δὲ τὴν δευτέραν ἑξαμηνίαν, τὸ προσωπικὸν τοῦ Ὑπουργείου ὑπελογίσθη ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ ψηφισθέντος ὑπὸ τῆς Βουλῆς περὶ ὀργανισμοῦ τῶν Ὑπουργείων Νόμου. Ἀλλ' ἔπρεπε νὰ ὑπάρχῃ καὶ περὶ τούτου φύλλον λεπτομερείας τὸ ὁποῖον δὲν φαίνεται μεταξὺ τῶν καταστάσεων τοῦ προϋπολογισμοῦ ὅθεν καὶ ἀναπληροῦται ὡς ἐφεξῆς.

Διὰ τὴν δευτέραν ἑξαμηνίαν ἀπὸ πρώτης Ἰουλίου μέχρι τέλους Δεκεμβρίου:

1. Ὑπουργὸς	ἀνὰ 800 δραχ.	4.800
1. Τμηματάρχης	300	1.800
2. Γραμματεῖς α΄ τάξεως	200	2.400
1. Φροντιστὴς » »	250	1.500
1. Ὑπασπιστὴς	250	1.500
2. Γραφεῖς	ἀνὰ 100	1.200
2. Κλητῆρες ὁ μὲν ἀνὰ 50, ὁ δὲ ἀνὰ 60		660

Τὸ ὅλον δραχμαὶ 13.860.

Ἡ διαφορὰ μεταξὺ τῆς ἀνωτέρω ἐκθέσεως τῆς μισθοδοσίας τοῦ προσωπικοῦ τοῦ Ὑπουργείου καὶ τοῦ προϋπολογισθέντος ποσοῦ συμποσοῦται εἰς δραχ. 567. ὅθεν καὶ μεταβάλλεται τὸ ὅλον τοῦ προκειμένου κεφαλαίου εἰς δραχ. 27.847: 98)00 ἀντὶ 28.414: 98)00.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α΄

Ἄρθρον 2.

Ὑλικόν.

Τὰ διὰ τὸ ὑλικὸν τοῦ γραφείου ἔξοδα συμποσοῦνται εἰς ἓξ χιλιάδας δραχμῶν· ἀλλ' ἡ ἐπιτροπὴ τὰ περιώρισεν εἰς δραχμὰς πέντε χιλιάδας μόνον, θεωροῦσα ταύτας ἱκανάς· ἀπεφάσισε δὲ τὸ μὲν ἐνοίκιον τοῦ γραφείου μετὰ τὸ τέλος τοῦ ἔτους νὰ μὴ ὑπερβαίνῃ τὰς 1.600 δραχ. νὰ παύσῃ δὲ τὸ μίσθωμα τοῦ καμινοκαθαριστοῦ· ἡ διὰ τὸν φανὸν δαπάνη νὰ μὴ ὑπερβαίνῃ τὰς 50 δραχμὰς κατ' ἔτος, καθ' ὅσον ὀλίγας μόνον ἡμέρας τοῦ ἔτους ἀνάπτεται ὁ φανός· νὰ παύσωσι προσέτι τὰ καθαριστικὰ τοῦ γραφείου, ὑπαρχόντων δύο κλητήρων.

Ἡ ἐπιτροπὴ πρὶν ἢ προχωρήσῃ εἰς τὰς λεπτομερείας τοῦ ἀνὰ χεῖρας της προϋπολογισμοῦ, νομίζει ἀναγκαῖον νὰ παρατηρήσῃ ὅτι οἱ πίνακες τῶν διαφόρων κεφαλαίων αὐτοῦ, διὰ μὲν τὴν πρώτην ἑξαμηνίαν στηρίζονται ἐπὶ τῶν ἐν ἐνεργείᾳ ὀργανισμῶν, διὰ δὲ τὴν δευτέραν ἑξαμηνίαν, θεμελιοῦνται ἐπὶ ὀργανισμῶν νέων, κατὰ τὸ ὁποῖον προέθετο τὸ Ὑπουργεῖον μέτρον νὰ μεταρρυθμίσῃ τὴν ὑπηρεσίαν ἐπὶ τὸ ἁπλούστερον καὶ οἰκονομικώτερον. Περὶ τῆς μεταρρυθμίσεως δὲ ταύτης ἀπαιτεῖται νὰ εἰσαχθῶσιν ἀκολούθως εἰς τὰς Βουλὰς οἱ ἀπαιτούμενοι Νόμοι, ὡς καὶ εἰς τὰ λοιπὰ Ὑπουργεῖα παρετηρήθη ἡ τοιαύτη περίστασις. Ὅθεν ἡ Ἐπιτροπὴ συμφώνως μὲ τὸ ὁποῖον ἔλαβε μέτρον νὰ ἀσπάζηται πᾶσαν δυνατὴν οἰκονομίαν, πολλῷ δὲ μᾶλλον ὅταν αὕτη προβάλληται ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου, παρεδέχθη τὰς τοιαύτας ἐπὶ τὸ οἰκονομικώτερον τροποποιήσεις τοῦ ναυτικοῦ προϋπολογισμοῦ· ἐπειδὴ δὲ δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ὑποβληθῶσιν κατὰ τὴν παροῦσαν Σύνοδον οἱ περὶ τῶν μεταρρυθμίσεων ἀπαιτούμενοι Νόμοι, ἡ Ἐπιτροπὴ γνωμοδοτεῖ νὰ τεθῇ εἰς ἐνέργειαν ὁ ναυτικὸς προϋπολογισμὸς διὰ Διαταγμάτων μέχρι τῆς ἐπομένης Συνόδου, ὅτε πρέπει νὰ ὑποβληθῶσιν εἰς τὰς Βουλὰς καὶ τὰ περὶ τῶν μεταρρυθμίσεων Νομοσχέδια.

Μετὰ ταῦτα ἡ Ἐπιτροπὴ προβαίνει εἰς τοῦ προϋπολογισμοῦ τὰ καθέκαστα

Η ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΙΣ ΚΩΛΕΤΤΗ

ΠΑΡΑΙΤΗΣΙΣ Α. ΜΕΤΑΞΑ

Ὁ Κωλέττης δὲν ἐκυβέρνησε τὸν τόπον κατὰ τρόπον ἐπαινετόν. Ἀναρίθμητοι εἶναι αἱ ἐναντίον του κατηγορίαι διὰ φαυλοκρατικὴν διαχείρισιν τῶν κοινῶν. Τοῦ ἀποδίδεται δὲ ἡ φράσις, ὡς ἀπάντησις κατηγοριῶν διὰ διασπάθισιν τοῦ δημοσίου χρήματος: «Καὶ τί πειράζει, μήπως μοιράζονται εἰς ξένους; Οἱ Ἑλληνάδες μου τὰ παίρνουν!».

Ὑπὸ τὰς συνθήκας αὐτάς, ὁ συνεργασθεὶς μετ' αὐτοῦ διὰ τὴν καταπολέμησιν τοῦ Μαυροκορδάτου Α. Μεταξᾶς, ἠναγκάσθη νὰ ἀποσυρθῇ ταχέως ἀπὸ τὴν κυβέρνησιν ἐκείνην, ὅταν μάλιστα ὁ Κωλέττης προσέθεσε καὶ νέους γερουσιαστὰς εἰς τὸ δεύτερον νομοθετικὸν σῶμα, διορίσας διὰ τοῦ Βασιλέως, μόνον κομματικούς του φίλους.

Τὸ ὑπουργεῖον Οἰκονομικῶν παρέλαβεν ὁ Ζ. Βάλβης. Ὁ Κωλέττης ὅμως κατεῖχε εἰς τὴν κυβέρνησίν του τέσσαρα ὑπουργεῖα (Ἐσωτερικῶν, Ἐξωτερικῶν, Δικαιοσύνης καὶ Ἐκκλησιαστικῶν) κατηγορούμενος ἀπὸ τοὺς ἀντιπάλους του ἐπὶ ἀπληστίᾳ.

Κατὰ τὴν συζήτησιν εἰς τὴν ὁποίαν ὁ Α. Μεταξᾶς ἔδωσεν ἐξηγήσεις διὰ τὴν παραίτησίν του, δὲν ἐνεπλάκη εἰς λεπτομερείας τῶν διαφωνιῶν του μὲ τὸν πρωθυπουργόν, ἀλλ' ἐξηγῶν τὴν στάσιν καὶ τὴν δρᾶσιν του ἀπὸ τὴν ἐποχὴν τῆς ἐπαναστάσεως ἐκθέτει ἐμμέσως τὴν βαθυτέραν ἀντίθεσιν του μὲ τὸν Κωλέττην, ὁ ὁποῖος καὶ κατὰ τὴν περίοδον ἐκείνην εἶχε προκαλέσει ὄχι μικρὰν κατακραυγὴν ἐναντίον του.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 18ης ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 1845

Μετὰ ταῦτα ὁ βουλευτὴς Ἀθηνῶν καὶ παραιτηθεὶς ἀπὸ τὸ ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν (Α. ΜΕΤΑΞΑΣ) (1) δίδων εἰς τὴν Βουλὴν τὸν λόγον τῆς ἀπὸ τὸ Ὑπουργεῖον παραιτήσεώς του ἐξέθηκε ταῦτα.

Ἀφοῦ ἀπεσύρθην τοῦ ὑπουργείου, τοῦ ὁποίου πρὸ ὀλίγου ἀπετέλουν μέρος, ἡ μὲν Βουλὴ τῶν Ἀντιπροσώπων δικαίωμα ἔχει νὰ ἀκούσῃ παρ' ἐμοῦ τοὺς λόγους οἵτινες μὲ ἐπανήγαγον εἰς τὴν ἕδραν τοῦ ἁπλοῦ Βουλευτοῦ, ἐγὼ δὲ ὡς ἱερὸν καθῆκον μου θεωρῶ, νὰ ἀναβῶ τὸ βῆμα τοῦτο, παρρησίᾳ δὲ καὶ μετ' εἰλικρινείας νὰ ἐκθέσω πρὸς ὑμᾶς ἐπὶ ποίας βάσεως ἀπεδέχθην τὸ βάρος τῆς ὑπουργικῆς θέσεως, καὶ διὰ ποίους λόγους ἀπεμακρύνθην αὐτῆς.

Αἱ ἀρχαί του

Ἀλλὰ συγχωρέσατέ μοι Κύριοι, νὰ σᾶς κάμω κατὰ πρῶτον σύντομον ἔκθεσιν τῶν πολιτικῶν ἀρχῶν, τὰς ὁποίας ἐπρέσβευον καὶ θέλω πρεσβεύσει εἰς τὸ ἑξῆς, θεωρῶν αὐτὰς ὡς τὰς μόνας σωτηρίους διὰ τὸ ἔθνος.

Πολυχρόνιος πεῖρα, ἀποκτηθεῖσα, Κύριοι, ἐν τῷ μέσῳ τῶν πραγμάτων καὶ τῶν προσώπων, μ' ἔπεισεν, ὅτι τὸ πλεῖστον μέρος τῶν δεινῶν τῆς πατρίδος ἐπήγασε καὶ πηγάζει ἐκ τῆς διαιρέσεως ἐκ τῆς διχονοίας, ἐκ τῆς κατὰ δυστυχίαν ὑπάρξεως τῶν παρ' ἡμῶν πολιτικῶν καμμάτων καλουμένων.

Καὶ τῷ ὄντι, ἐὰν θεωρήσητε τὸν Ἕλληνα ὑπὸ τὴν ἔποψιν τοῦ ἁπλοῦ ἀτόμου, τοῦ ἁπλοῦ πολίτου, ἀνεξαρτήτως πάσης πολιτικῆς σχέσεως καὶ ἐπηρείας θέλετε εὕρει εἰς αὐτὸν καὶ αἴσθημα καὶ γνῶσιν τοῦ καλοῦ, τοῦ δικαίου, τοῦ ἀληθοῦς συμφέροντος. Ἀλλ' ἐὰν μεταφέρητε αὐτὸν ἐκ τῆς θέσεως ταύτης εἰς τὴν τοῦ κομματικοῦ ἀνδρός, θέλετε τὸν ἰδεῖ πολλάκις παρεκτρεπόμενον καὶ ζητοῦντα τὸ καλόν, ἐκεῖ ὅπου δὲν ὑπάρχει εἰμὴ τὸ βλαβερὸν καὶ ἐπιζήμιον, κηρύττοντα ἐθνικὸν τὸ πραγματικῶς ἀλλότριον τῶν ἐθνικῶν συμφερόντων καὶ θηρεύοντα τὴν εἰρήνην καὶ τὴν ἐλευθερίαν ἐκεῖ, ὅπου δὲν εὑρίσκεται εἰμὴ ἀέναος πάλη καὶ πραγματικὴ κίνησις.

Αἱ διενέξεις

Ἀνατρέξατε, Κύριοι, εἰς τὰ πρὸ τῆς Βασιλείας, θεωρήσατε ἀπαθῶς τὰ μετὰ τὴν ἐγκαθίδρυσιν τῆς Βασιλείας καὶ θέλετε ἰδεῖ ὅτι μετὰ τὸν ἔνδοξον καὶ μοναδικὸν ὑπὲρ τῆς ἐθνικῆς ἀνεξαρτησίας μας ἀγῶνα, οἱ Ἕλληνες, ὡς ἂν ἤθελον μεταβάλει φύσιν, ἐξῆλθον πολλάκις τοῦ μεγάλου κύκλου τῆς ἐθνικότητος καὶ ἐξετέθησαν εἰς κομματικὰς διε-

---

(1) Ἀνδρέας Μεταξᾶς (1790-1821).
Υἱὸς ἀγωνιστοῦ τῆς ἐπαναστάσεως τοῦ 1770, ἐκ Κεφαλληνίας. Ὁ ἴδιος μετέσχε τῆς ἐπαναστάσεως τοῦ 1821 ἐπὶ κεφαλῆς ἰδιοσυντηρήτου σώματος συμπατριωτῶν του. Διετέλεσε κατ' ἐπανάληψιν βουλευτής, ὑπουργὸς καὶ πρωθυπουργὸς τοῦ νεοσυστάτου κράτους καὶ ἐπολιτεύθη ὡς ἀρχηγὸς τοῦ φιλορωσικοῦ κόμματος τῶν Ναπαίων, ὅπως ἀπεκαλεῖτο ἀπὸ τὸν λαόν. Ἐπὶ ἀντιβασιλείας, διετέλεσε νομάρχης καὶ σύμβουλος τῆς Ἐπικρατείας. Μετὰ ἀπὸ τὴν ἱστορουμένην περίοδον ἐγένετο γερουσιαστὴς καὶ τέλος προαχθεὶς εἰς ἀντιστράτηγον ἀπεστάλη ὡς πρέσβυς εἰς Κωνσταντινούπολιν (τὸ 1850), ὁπόθεν ἐπέστρεψε κατὰ τὴν ἔκρηξιν τοῦ Κριμαϊκοῦ πολέμου (1854), ἀποσυρθεὶς πλέον τῆς δημοσίας ζωῆς.

νέξεις, αἵτινες ἔβλαψαν πάντοτε τὰ ἀληθῆ του συμφέροντα, ραδιουργοῦντες καὶ ραδιουργούμενοι σήμερον, καταπιέζοντες καὶ αὔριον καταπιεζόμενοι, κατεσπάραττον τὰ ἴδια αὐτῶν σπλάχνα, νομίζοντες ὅτι κατέβαλον τὸν ἐχθρόν.

Αἱ ἐλευθερίαι

Νομίζετε ἄρα, ὅτι ἡ 'Ελλὰς ἐστερεῖτο ἐλευθέρων θεσμῶν πρὸ τῆς ἐλεύσεως τοῦ Βασιλέως; Ὄχι. Ἡ 'Ελλὰς ἔλαβεν ἐθνοσυνελεύσεις καὶ συνέταξε Συντάγματα, ὅπου καθιεροῦντο ὅλα τοῦ πολίτου τὰ δικαιώματα.

Νομίζετε, ὅτι ἡ 'Ελλὰς ἐστερεῖτο ἐλευθέρων θεσμῶν μετὰ τὴν ἔλευσιν τοῦ Βασιλέως; Ὄχι Κύριοι. Τοιοῦτοι θεσμοὶ παρεχωρήθησαν καὶ πρὸ πάντων εἶχε Βασιλέα δίκαιον, ἀγαπῶντα τὴν νομιμότητα καὶ μισοῦντα τὴν παρανομίαν· καὶ ὅμως τὸ πλεῖστον μέρος τοῦ ἔθνους ἦτο πάντοτε παραπονούμενον καὶ δυσηρεστημένον.

Ἡ πηγὴ τοῦ κακοῦ

Πόθεν λοιπὸν ἐπήγασε τὸ κακόν;

Τὴν λύσιν τοῦ ζητήματος τούτου ἀνέλαβεν ἐπὶ τέλους τὸ ἔθνος, καὶ ὁ λαὸς τῆς πρωτευούσης κατὰ τὴν 3 Σεπτεμβρίου καὶ οἱ λαοὶ τῶν ἐπαρχιῶν ἀκολούθως, ὅλοι ὁμοφώνως ἐζήτησαν Σύνταγμα, νομίσαντες, ὅτι περὶ τὴν σημαίαν ταύτην συγκεντρούμενον τὸ ἔθνος, καὶ συνερχόμενον εἰς τὸ ἑξῆς διὰ νὰ λαμβάνῃ ἀπ' εὐθείας μέρος εἰς τὴν διεύθυνσιν τῶν κοινωνικῶν πραγμάτων, ἤθελε καταστρέψει πᾶσαν ἰδέαν κομματικήν, ὑποθαλπομένην δυστυχῶς ὑπὸ τῆς ξενοκρατίας, ἤθελεν ἐπαναγάγει τὰ πνεύματα εἰς γενικωτέρας ἰδέας, εἰς αἰσθήματα γενικώτερα καὶ ἤθελεν ἀναγκάσει τὴν Κυβέρνησιν, νὰ εἶναι εἰς τὸ ἑξῆς ἀκριβεστέρα εἰς τὸν τῶν ὑπαρχόντων νόμων ἐφαρμογήν, ἐν ᾗ μόνῃ δύναται νὰ στηριχθῇ τὸ δίκαιον καὶ τὸ ὀρθόν.

Ἡ ὡραία ἡμέρα

Ἡ ὡραία ἡμέρα Κύριοι, τῆς 3 Σεπτεμβρίου δὲν ἦτον ἔργον ραδιουργίας, δὲ ἦτο ἀποτέλεσμα συνωμοσίας ἀλλ' ὑπῆρξεν ἡ πάνδημος διαμαρτύρησις τοῦ ἔθνους κατὰ τοῦ παρελθόντος ἡ καταδίκη τῆς ἀγενοῦς κομματικῆς πάλης, περὶ τῆς ὁποίας ἀνωτέρω σᾶς ὡμίλησα. Οἱ ἄνδρες, οἱ ὁποῖοι ἀδίκως ἐθεωρήθησαν ὡς οἱ μόνοι Σεπτεμβριανοί, δὲν ἦσαν εἰμὴ οἱ ἁπλοῖ διερμηνεῖς τῶν ἐθνικῶν αἰσθημάτων, τῶν ἐθνικῶν ἀναγκῶν. Καὶ ἐγώ, Κύριοι, εὑρεθεὶς τότε ἐπὶ κεφαλῆς τῶν πραγμάτων, καὶ ἐννοήσας καὶ συναισθανθεὶς τὰς ἐπιθυμίας τοῦ ἔθνους, νομίζω ὅτι ὑπῆρξα ὁ πιστὸς διερμηνεὺς αὐτῶν, παραδεχθεὶς ὄχι μόνον νὰ συμπράξω μετ' ἀνδρῶν ἀνηκόντων εἰς ὅλα τὰ προϋπάρξαντα πολιτικὰ κόμματα, ἀλλὰ καὶ νὰ δεχθῶ εὐχαρίστως, ὥστε οἱ μὴ θεωρούμενοι ἄλλοτε ὡς πολιτικοὶ φίλοι μου νὰ λάβωσι τὸ πλεῖστον μέρος τῆς ἀρχῆς. Μὲ ἐκατηγόρησαν διὰ τοῦτο ὡς ὑπὲρ τὸ δέον εἰλικρινῆ, (1) πλὴν ἐὰν ἄλλως ἤθελον πράξει, ἤθελον παρεκτραπῆ τῆς ἰδέας τοῦ ἔθνους τῆς ἰδέας τῆς 3 Σεπτεμβρίου, τῆς ἰδέας τῆς ἑνώσεως.

Χωρὶς λοιπὸν νὰ προσέξω εἰς τοιαύτας παρατηρήσεις, ἐνόμισα χρέος μου καὶ νομίζω ὅτι καλῶς καὶ ὀρθῶς ἔπραξα, νὰ ἐνεργήσω τὴν ἐπάνοδον εἰς τοὺς κόλπους τῆς πατρίδος δύο διασήμων ἀγωνιστῶν, τῶν Κ.Κ. Μαυροκορδάτου καὶ Κωλέττου. Μὲ ἐπέπληξαν Κύριοι, καὶ διὰ τοῦτο, ἀλλ' ἐγὼ προέβην περαιτέρω· προσεκάλεσα αὐτοὺς νὰ λάβωσι μέρος εἰς τὰ πράγματα καὶ μέρος μάλιστα πολλὰ ἐνεργητικόν. Ηὔξησαν αἱ ἐπικρίσεις ἀλλ' ἐγὼ ἐνόμισα καὶ νομίζω, ὅτι καλῶς ἔπραξα διότι ἐφρόνουν ὅτι ἡ ἀνάκλησίς των ἤθελε συντείνει ἔτι μᾶλλον εἰς τὸν σκοπὸν τῆς ἑνώσεως, καὶ προσέτι ὅτι ἡ Πατρὶς εἶχεν ἀνάγκην καὶ τῶν φώτων καὶ τῆς πείρας τῶν δύο τούτων ἀνδρῶν. Ἕνεκα τούτου δὲν ἐδίστασα νὰ τοὺς παραχωρήσω καὶ τὴν πρωτοκαθεδρείαν καὶ τὴν ἀρχὴν ὁλόκληρον, ἐὰν ἤθελον· διότι εἰς τοιαύτας περιστάσεις ἐγὼ πρῶτος ὤφειλον εἰς τὸ ἔθνος τὸ παράδειγμα τῆς ἐντελοῦς αὐταπαρνήσεως. Μὲ ἀπεκάλεσαν ὅμως ἁμα, μὲ ἀπεκάλυψαν εὐαπάτητον, μὲ ἀπεκάλεσαν ὅ,τι θέλετε· ἀλλ' ἐγὼ Κύριοι, ἐβάδισα θαρραλέως καὶ τὸν δρόμον μου, καὶ δὲν ἠθέλησα νὰ παρεκτραπῶ οὐδὲ κεραίας τῆς ἐθνικῆς ἰδέας, τῆς ἰδέας τῆς 3 Σεπτεμβρίου, τῆς ἰδέας τῆς ἑνώσεως. Σχηματισθέντος ὅμως τοῦ Ὑπουργείου τῆς 29 Μαρτίου, τότε ὁμολογῶ, Κύριοι, ἤρχισα νὰ ἀνησυχῶ, καὶ ἐξεπλάγην ἰδὼν κατὰ πόσον παρεγνωρίσθησαν αἱ ἀνάγκαι καὶ τὰ αἰσθήματα τοῦ 'Ελληνικοῦ ἔθνους.

Ἡ συμμετοχή του

Ἦλθεν, ἐπὶ τέλους, ἡ Ὑπουργικὴ μεταβολὴ τοῦ παρελθόντος ἔτους, εἰς τὴν ὁποίαν προσεκλήθην νὰ λάβω μέρος, καί, συνεπὴς μὲ τὰς ἀρχάς μου, ἐλυπήθην τὰ μέγιστα, ἰδὼν ὅτι ἐλάμβανον μέρος εἰς ὑπουργεῖον, ἐκ τοῦ ὁποίου ἔλλειπε μία ἐκ τῶν ἐθνικῶν μερίδων. Ἀλλ' ἀναγνωρίσας τὸν νόμον τῆς ἀνάγκης ἐπαρηγορούμην βλέπων ὅτι τὸ πλεῖστον τοὐλάχιστον μέρος τοῦ ἔθνους ἀντεπροσωπεύετο ἐντὸς τοῦ Ὑπουργείου τούτου, καὶ ἀνέλαβον τὸ βάρος, πολὺ εὐάρεστον δι' ἐμέ, νὰ συμπράξω κατὰ δύναμιν εἰς τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ Συντάγματος, καὶ εἰς τὴν κατεύνασιν τῶν παθῶν, διὰ νὰ φθάσωμεν οὕτως εἰς τὴν πραγματοποίησιν τῶν εὐχῶν τοῦ ἔθνους.

Ἀνέλπιστα συμπτώματα

Τὸ Ὑπουργεῖον τῆς 4 Αὐγούστου 1844 ἤρξατο τῶν δυσχερῶν αὐτοῦ ἔργων ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ γνωστοῦ τοῖς πᾶσι προγράμματος δημοσιευθέντος κατὰ τὴν 7 τοῦ αὐτοῦ μηνὸς ἀλλὰ μετ' οὐ πολὺ ἐπαρουσιάσθησαν συμπτώματα ἀνέλπιστα, συμπτώματα τὰ ὁποῖα μοὶ ἐνέπνευσαν πραγματικοὺς φόβους. Ἔκαμα, Κύριοι, τὰς παρατηρήσεις μου, κατέβαλον ὅσας ἠδυνάμην προσπαθείας, αἱ σκέψεις μου ὅμως δὲν ἐθεωρήθησαν ὡς φαίνεται ἰσχυραί, αἱ προσπάθειαί μου ἐματαιώθησαν, καὶ οὕτω συνέβη τὸ ἐναντίον ἀφ' ὅ,τι ἐγὼ ἐθεώρουν ὡς ὀρθὸν καὶ νόμιμον.

Πολλὰ σοβαρὰ πρᾶξις

Εἶδον ὅτι ἕνεκα τούτων ὅλων ἔμελλον νὰ ὑποφέρω ἐγὼ καί τινες ἐκ τῶν πολιτικῶν φίλων μου· ἀλλ' ἐπειδὴ ἐνόμισα ὅτι ὤφειλον νὰ σεβασθῶ τὴν πλειοψηφίαν τῆς Βουλῆς, καὶ ἐπειδὴ μοὶ ἐφαίνοντο προφανέστατοι αἱ δυσάρεστοι συνέπειαι μιᾶς νέας ὑπουργικῆς κρίσεως, ἐσιώπησα καὶ ἤθελα σιωπᾷ ἀκόμη, ἐὰν μία πρᾶξις πολλὰ σοβαρὰ καὶ δυναμένη νὰ ἐπηρεάσῃ τὰς τύχας τοῦ ἔθνους, οἱ διορισμοὶ λέγω τῶν νέων Γερουσιαστῶν, δὲν ἦτο δι' ἐμὲ δεῖγμα ἀ-

(1) Ἐννοεῖ τὴν συμμετοχὴν τοῦ Μαυροκαρδάτου καὶ Κωλέττη μετὰ φίλων των εἰς τὴν κυβέρνησιν, διὰ τὴν ὁποίαν εἶχον ἀντιρρήσεις οἱ ριζοσπαστικοὶ «Σεπτεμβριανοί».

ναντίρρητον ὅτι τὸ ὑπουργεῖον ἤρξατο νὰ μὴ βαδίζῃ σύμφωνα μὲ τὴν ὁποίαν εἶχε χαράξει ὁδὸν διὰ τοῦ προγράμματός του· ἔκρινα ὅθεν χρέος μου νὰ ἀποσυρθῶ ὡς καὶ ἀπεσύρθην τῶν πραγμάτων. Πεισθῆτε ὅμως, Κύριοι, ὅτι εὔχομαι εἰλικρινῶς ὥστε, ἐὰν καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὰ πρόσωπα δὲν διετηρήθησαν ἀκριβῶς αἱ ἀρχαὶ τὰς ὁποίας ἐπρέσβευσα, αἱ ἀρχαὶ τῆς ἑνώσεως, τῆς κατευνάσεως τῶν παθῶν καὶ τῆς ἐξαλείψεως τοῦ ἀποκλειστικοῦ πνεύματος τὸ ὁποῖον ἐπὶ τοσοῦτον ἔβλαψε τὸ ἔθνος καθ' ὅλας τὰς ἐποχὰς τοῦ πολιτικοῦ του βίου, εὔχομαι λέγω ὥστε, καθ' ὅσον ἀφορᾷ τοὐλάχιστον τὰ πράγματα νὰ μὴ γίνωσιν εἰς τὸ ἑξῆς πράξεις τῆς αὐτῆς φύσεως μὲ ἐκείνας περὶ τῶν ὁποίων ἀφηρημένους πῶς σᾶς ἔκαμον μνείαν. Καὶ ἐὰν αἱ εὐχαί μου εἰσακουσθῶσιν, δὲν ἀμφιβάλλω ὅτι θέλω εὕρει πολλοὺς ἐντὸς τοῦ περιβόλου τούτου, οἵτινες λησμονοῦντες τὰ παρελθόντα θέλουσι συμφωνήσει μετ' ἐμοῦ νὰ ὑποστηρίξωμεν τὴν Κυβέρνησιν τῆς Α. Μ., ἕως ὅτου τὰ μέλη αὐτῆς χαίρουσι τὴν Βασιλικὴν ἐμπιστοσύνην καὶ τὴν τῶν Βουλευτικῶν Σωμάτων καθὼς ἐπίσης θέλω νομίζει χρέος μου ἱερὸν νὰ ἐπικρίνω μετὰ παρρησίας καὶ μετριότητος τὰς πράξεις ἐκείνας τῶν Συμβούλων τοῦ Στέμματος, τὰς ὁποίας ἤθελον θεωρήσει ὡς ἀπαδούσας πρὸς τὰ ἐθνικὰ συμφέροντα.

Σᾶς ἐξέθηκα, Κύριοι, ἐν συντόμῳ τὰς ἀρχάς μου, αὐτὴν τὴν πολιτικήν μου διαγωγήν. Ἀγνοῶ ἐὰν ἐπιτύχῃ τῆς ἐπιδοκιμασίας σας· ὁποία ὅμως καὶ ἐὰν ἤθελεν εἶσθαι ἡ περὶ τούτου κρίσις σας, ἐλπίζω, ὅτι οὐδεὶς ἐξ ὑμῶν θέλει μοὶ ἀρνηθῇ τὴν τιμὴν νὰ θεωρήσῃ τὴν διαγωγήν μου ὡς διαγωγὴν τιμίου ἀνθρώπου καὶ πιστοῦ εἰς τὰ συμφέροντα τοῦ θρόνου καὶ τῆς πατρίδος πολίτου. Ἴσως ἠπατήθην εἰς τὰς διασκέψεις μου, ἀλλ' οὐδέποτε περὶ ἄλλων ἐφρόντισα, εἰμὴ ὑπὲρ τῶν κοινῶν συμφερόντων.

Ο κλάδος του

Ἀλλὰ πρὶν ἢ τελειώσω τὸν λόγον, ἐπιτρέψατέ μοι, Κύριοι νὰ σᾶς ἀναφέρω καὶ ὀλίγα τινὰ ἰδιαιτέρως περὶ τοῦ κλάδου τὸν ὁποῖον μὲ εἶχεν ἐπιφορτίσει ἡ Α. Μ.

Γνωρίζετε, Κύριοι, πόσον σοβαροὺς καὶ βασίμους ἐνέπνεε φόβους ἡ οἰκονομικὴ τοῦ Κράτους κατάστασις. Χρέη ἐξωτερικὰ ἱερώτατα, ἀνάγκαι ἐσωτερικαὶ καὶ πολυάριθμοι ἐπίσης ἱεραί, ἐπολιόρκουν πανταχόθεν τὸ ἔθνος καὶ τὴν Κυβέρνησίν του. Τὸ οἰκονομικὸν ζήτημα εἶχεν καταστῆ ζήτημα ζωῆς ἢ θανάτου.

Μέσα μεγάλα, Κύριοι, τὸ ἔθνος δὲν εἶχεν. Ἀλλ' ἐκ πρώτης ἀφετηρίας εἶδον ὅτι δι' αὐστηρᾶς οἰκονομίας καὶ ἔμφρονος διαχειρίσεως τοῦ δημοσίου πλούτου, προϊόντος τοῦ χρόνου καὶ βαθμηδόν, ἤθελεν εὑρεθῆ ἐπὶ τέλους ἡ Κυβέρνησις τῆς Α.Μ. εἰς κατάστασιν νὰ ἐπαρκέσῃ εἰς τὰς πολυαρίθμους ἀνάγκας τοῦ Κράτους. Ἐπὶ τῇ βάσει ταύτῃ ἐβάδισα καὶ ἐπ' αὐτῇ τῇ βάσει σᾶς ὑπεσχέθην ὅτι εἰς τὸ τέλος τοῦ ἔτους ἠθέλομεν ἔχει περίσσευμα ἑνὸς καὶ ἡμίσεος ἑκατομμυρίου, τοῦ ὁποίου τὴν καταλληλοτέραν χρῆσιν ἠθέλατε ὑμεῖς οἱ ἴδιοι προσδιορίσει ἐπὶ τῇ προτάσει τοῦ ὑπουργείου.

Ἐλπίζω, Κύριοι, ὅτι ἡ Κυβέρνησις τῆς Α.Μ. ἐκ τῶν αὐτῶν σκέψεων καὶ τῶν αὐτῶν ἀρχῶν ὁρμωμένη καὶ εἰς τὸ ἑξῆς, θέλει καταβάλλει τὰς αὐτὰς πρὸς τὸν αὐτὸν σκοπὸν προσπαθείας, καὶ ὅτι ἐπὶ τέλους θέλομεν φθάσει εἰς ἓν ἀποτέλεσμα, τὸ ὁποῖον καὶ τὰς προστάτιδας Δυνάμεις θέλει ἐξασφαλίσει, καὶ εἰς τὰς ἐσωτερικὰς ἀνάγκας θέλει ὑπόσχεσθαι περισσοτέραν εἰς τὸ μέλλον περίθαλψιν.

Ἄλλως, Κύριοι, δὲν διστάζω νὰ εἴπω, ὅτι τὸ μέλλον μας θέλει εἶσθαι προβληματικώτατον, καὶ ὅλαι αἱ εὐχαὶ καὶ αἱ προσπάθειαί μας θέλουσιν ἀποβῆ μάταιαι.

Ἐπὶ τῶν ἐκτεθέντων ἐπεφυλάχθη εἷς τῶν Βουλευτῶν νὰ ἐπιφέρει παρατηρήσεις τινὰς καὶ εὐχὰς ἀναγκαίας εἰς τὰς παρούσας περιστάσεις.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 23ης ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 1845

Ἀνηγγέλθη ὡς ἀντικείμενον συνεδριάσεως ἡ ἀγόρευσις τοῦ βουλευτοῦ Μαντινείας (1), ἐπὶ τῆς ὁμιλίας τοῦ παραιτηθέντος ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν, βουλευτοῦ Ἀθηνῶν· κατὰ συνέπειαν δὲ ὁ βουλευτὴς παρετήρησεν, ὅτι, ὁ παραιτηθεὶς ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν ἐντεῦθεν ἀπήγγειλε λόγον περιέχοντα τὰς αἰτίας τῆς παραιτήσεώς του, καὶ σκέψεις τινὰς ἐπί τε τοῦ παρελθόντος καὶ τοῦ μέλλοντος· σκέψεις τοιαύτας καὶ ἡ Βουλὴ καὶ τὸ κοινὸν βέβαια ἀρύεται ἀπὸ ἀνθρώπους διαπρέψαντας ἐπί τε τοῦ ἀγῶνος καὶ ἤδη μετὰ τοῦτον· ἐπειδὴ δὲ αὗται ἀπαγγελθεῖσαι ἐντεῦνεν ἐγένοντο ἰδιοκτησία τοῦ κοινοῦ, ἕκαστος δὲ δύναται νὰ ἐπιφέρῃ ἐπὶ τούτων παρατηρήσεις, διὰ τοῦτο κατὰ πλείονα λόγον προέθετο τοῦτο ἤδη· ὅτι αἱ ἐπὶ τοῦ παρελθόντος παρατηρήσεις, τὰς ὁποίας θέλει ἐπιφέρει, διαφέρουσιν ὡς ἐπίσης διαφέρει καὶ ἡ ἐπὶ τοῦ μέλλοντος ἰδέα του, ἡ συζήτησις δὲ τούτων θέλει ἀναδείξει τὴν ἀλήθειαν, τῆς ὁποίας ἡ εὕρεσις θέλει παύσει τὰ μαστίζοντα ἐπὶ τοσοῦτον δεινά· ὅτι δὲν παραδέχεται ὡς ἀρχὴν τῶν δυστυχιῶν τὴν διαίρεσιν εἰς κόμματα καὶ τὴν διχόνοιαν, διότι, ὑπάρχουσιν ἤδη κόμματα ἀλλὰ δὲν ὑπῆρχον τοιαῦτα ἀρχῆθεν, καὶ ταῦτα δὲν ἐπηρέασαν ἀείποτε εἰς τὸν Ἕλληνα, οὐδὲ τὸν ἀνέδειξαν ἰδιώτην μὲν φίλον τοῦ κοινοῦ συμφέροντος, δημόσιον δὲ λειτουργὸν γενόμενον θηρεύοντα τὸ ἀτομικὸν καὶ πρὸς τοῦτο ἐνεργοῦντα, ὡς ὁ παραιτηθεὶς ὑπουργὸς διετάθη.

Κλέφτες καὶ προύχοντες

Ἀλλὰ καὶ πρὸ τοῦ ἀγῶνος διῃροῦντο κατὰ συμπαθείας καὶ ἀντιπαθείας οἱ Ἕλληνες, ὑψωθείσης ὅμως τῆς Ἑλληνικῆς Σημαίας, εἰρήνη ἐχύθη ἐν αὐτοῖς καὶ οἱ κλέπται τότε προσῆλθον πρῶτοι πρὸς ἄλλην μερίδα Ἑλλήνων ἥτις κατεδίωκεν αὐτοὺς (2) πρότερον, καὶ ἀντὶ νὰ μνησικακῶσι κατὰ ταύτης καὶ ἐκδικηθῶσι, συνηνώθησαν μετὰ τούτων καὶ συνέτρεξαν εἰς τὴν ἀποκατάστασιν τοῦ ἔθνους· ἡ διαγωγὴ τῶν ἀειμνήστων Ζαΐμη καὶ Κολοκοτρώνη, τῶν Κ.Κ. Δηλιγιάννη, Νικήτα, Κοντουριώτη καὶ Πετμεζαίων καὶ

---

(1) Τοῦ Ρήγα Παλαμίδη.

(2) Ἀξιοσημείωτος μαρτυρία ἀνδρὸς ὁ ὁποῖος ἔζησεν τὴν πρὸ τοῦ 1821 ἐποχὴν καὶ ἀνῆκεν εἰς τὴν μερίδα τῶν μορφωμένων τῆς ἐποχῆς. Ὀνομάζει «κλέπτας» ἐκείνους οἱ ὁποῖοι εἰς τὴν κοινὴν συνείδησιν, μὲ τὸ ὄνομα «κλέφτες» ἦσαν ἀγωνισταὶ τῆς ἐλευθερίας, ἔστω καὶ ἂν αἱ συνθῆκαι τῆς ζωῆς καὶ τῶν ἀγώνων των, τοὺς ἔφερον εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ παρεκτρέπωνται καὶ κατὰ τῶν ὁμοεθνῶν των. Καὶ μνημονεύει τὸ γεγονὸς ὅτι ἄλλη μερὶς Ἑλλήνων κατεδίωκεν αὐτοὺς πρότερον.

Αὐτοὶ εἶναι οἱ πρόκριτοι, οἱ «κοτζαμπάσηδες» ὀνομαζόμενοι, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ τῶν κλεφτῶν ὑπῆρχε ἔντονον μῖσος δι' ὃ καὶ ὠνομάζοντο πολλάκις ὑπὸ τῶν τελευταίων καὶ «τουρκοκοτζαμπάσηδες».

λοιπῶν, μαρτυρεῖ τοῦτο τὸ ἀληθές· τοῦτ' αὐτὸ παρετηρήθη καὶ εἰς τὰς νήσους ἔνθα πάλη ἰσχυρὰ ὑπῆρχε τῶν οἰκογενειῶν 'Ορλάνδου καὶ Οἰκονόμου, διὰ τὴν ὁποίαν καὶ πολλὰ ἐνηργήθησαν καὶ ποσότητες χρημάτων μεγάλαι ἐδαπανήθησαν, καὶ ἥτις διεσκεδάσθη ἀμέσως κατὰ τὴν ἐπανάστασιν καὶ αἱ δύο παλαίουσαι οἰκογένειαι ὤφθησαν πρὸς τὸν αὐτὸν σκοπόν, τὴν ἀναξαρτησίαν τοῦ ἔθνους μαχόμεναι· ὅτι ὁ σπόρος τῆς διαιρέσεως ἔξωθεν κατόπιν ἐλθών, διέσεισε σμικρὸν τὸν ἀείμνηστον Ὑψηλάντην καὶ τὰς ἀρχὰς τῶν ἀρχόντων τῆς Ἀχαϊκῆς τότε συμμαχίας (1) καὶ τῶν νήσων, ἀλλὰ ἐκ τῶν ὑστέρων ἀπεδείχθη ὅ τε τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων πατριωτισμὸς καὶ τῶν Ἑλλήνων ἐν γένει τὸ ὑπὲρ τοῦ κοινοῦ συμφέροντος αἴσθημα πάντοτε, καὶ ὅτι ἰδιῶται καὶ ἄρχοντες διετέλουν· καὶ ἄλλος σπόρος ἐπῆλθεν ὕστερον ἀλλ' ἀνεκτέλεστος διότι ἡ ἐν Ἄστρει Συνέλευσις ἐπέδειξε σύστημα τελειοποιημένον τὸ σπέρμα δὲ τοῦτο ἐπέφερε τὰ δεινὰ τῶν 1823, τῶν ὁποίων τὴν λύσιν ἐπίσης ἐπέφερεν ὁ χαρακτὴρ τῶν Ἑλλήνων, ὅστις ἐφάνη μᾶλλον ἀξιότιμος ὅτε ἐν τοῖς πράγμασιν οὗτοι διετέλουν καὶ ἐματαιώθη, διότι καὶ ὁ ὑπ' αὐτοῦ καταφλεχθεὶς τότε ἀείμνηστος Κολοκοτρώνης διέλυσε τὴν πολιορκείαν τῶν Πατρῶν καὶ σπεύσας ἀμέσως κατὰ τοῦ Δράμαλη κατέστρεψεν αὐτόν, καὶ κατὰ τὴν ἐν Ἄργει Συνέλευσιν οἱ ἐν τοῖς πράγμασιν ἦλθον εἰς Τροιζῆνα καὶ συνέταξαν τὸ Σύνταγμα, καὶ ἀναγνωρίσαντες τὴν ἀνάγκην ἑνὸς ἄρχοντος προσεκάλεσαν αὐτὸν (2).

Ἡ ἔξωθεν διαίρεσις

Διότι δὲ ἡ διαίρεσις αὕτη ἦτον ξένη ἔξωθεν εἰσαχθεῖσα, διὰ τοῦτο ἀπεδείχθη ὅτι οἱ Ἕλληνες πάντοτε καὶ εἰς πᾶσαν περίστασιν ἦσαν ζηλωταὶ τοῦ καλοῦ καὶ τῆς τάξεως· ἀλλὰ καὶ τὰ κόμματα καὶ αἱ διαιρέσεις κατὰ τὴν ἐπανάστασιν δὲν ἔφερον ποταπὸν χαρακτῆρα, διότι ἡ διαίρεσις ἦτον περὶ τῆς ἀρχῆς, καθότι ἐφρόνουν ὅτι τὴν ἀρχὴν αὐτοὶ ἢ ἄλλοι ἔχοντες θέλουσιν ἐπιτύχει τοῦ πρὸς πάντας ποθητοῦ σκοποῦ τῆς ἐθνικῆς ἀνεξαρτησίας. Τὰ σπέρματα τῆς διαιρέσεως πώποτε δὲν ἔφερον κακὸν ἀποτέλεσμα διότι τὸ ἔθνος διώκει ἑαυτό, καὶ ἂν ποτὲ ἀναφαίνωνται εἰς τὴν νομοτελιστικὴν ἐξουσίαν ἄνθρωποι μὴ ἀνταποκρινόμενοι εἰς τὰς ἐλπίδας του, τοῦτο ἀμέσως ἀφήρει τὴν ἐμπιστοσύνην του καὶ ἐπέφερε τὴν διόρθωσιν· πάντοτε δὲ φρουρὸς κατὰ τῶν παθῶν καὶ διαιρέσεων ἐφάνη τὸ ἔθνος, τὸ ὁποῖον διώκει ἑαυτὸ καὶ ἀνετίθου εἰς ἄνδρας τῆς ἐμπιστοσύνης του τὴν νομοτελεστικὴν ἐξουσίαν διὰ τοῦτο καὶ κατὰ καιρὸν κατεστράφησαν τὰ εἰσαχθέντα ἔξωθεν σπέρματα τῆς διαιρέσεως περὶ ἀνατροπῆς τῶν καθεστώτων, περὶ παύσεως τοῦ Συντάγματος, περὶ περιορισμοῦ τῶν ὁρίων (3) κλπ.

Ὁ ἀναμάρτητος

Τὴν ἐποχὴν ὅμως τῶν 1828 μέχρι τοῦ 1832 πρέπει νὰ καλύψῃ πέπλος ὑπὸ τὸν ὁποῖον νὰ εὑρίσκηται γεγραμμένον τὸ « ὁ ἀναμάρτητος βαλέτω λίθον.» Ἐπὶ τῆς ἐποχῆς δὲ τῶν 1833 ὁμιλῶν, συμφωνῶ εἶπε, μὲ τὸν παραιτηθέντα ὑπουργὸν τῶν Οἰκονομικῶν, ὅτι ἡ τότε ἐλθοῦσα Ἀντιβασιλεία ἔδωκε θεσμούς τινας ἀντισυνταγματικούς, διαφέρω ὅμως, διότι φρονῶ, ὅτι ἤρχετο αὕτη μὲ τὴν πρόθεσιν νὰ καθιερώσῃ τοὺς συνταχθέντας κατὰ τὰς ἐν Προνοίᾳ καὶ Τροιζῆνι Συνελεύσεις νόμους, δὲν τοὺς ἔδωκεν ὅμως, διότι οἱ τότε εὑρεθέντες εἰς τὴν διεύθυνσιν τῶν πραγμάτων, δὲν εἶχον τὴν τόλμην νὰ εἴπωσι εἰς τὴν Ἀντιβασιλείαν τὴν ἀλήθειαν καὶ νὰ ζητήσωσι τὴν σύναψιν τοῦ ἐθνικοῦ συμβουλίου, καὶ ἂν ἐκ τούτων εἶχον τὴν γενναιότητα ταύτην τινές, ἐπνίγη ὅμως ἐν τῷ μέσῳ τῶν ἄλλων ἡ φωνή των ἡ δὲ Ἀντιβασιλεία, ὑποσχεθεῖσα νὰ χορηγήσῃ συνταγματικοὺς θεσμούς, μὴ ζητηθέντων ὅμως πρὸς τοῦτο παρὰ τῶν διευθυνόντων τότε τὴν ἀρχήν, ἐσιώπησεν ἔδιδε δὲ ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν νόμον τινὰ συνταγματικὸν συνοδευόμενον μετὰ πολλῶν ἄλλων πικριῶν, ἀπέναντι τῶν πρὸς τὰς Δυνάμεις ὑποσχέσεών της· ἐπειδὴ δὲ οἱ λαοὶ ἐπίστευον ὅτι οἱ παριστῶντες τὴν Κυβέρνησιν τότε, οἱ ἄλλοτε μὴ φοβηθέντες τὸν Ὀθωμανὸν ἀλλὰ πολεμήσαντες γενναίως κατ' αὐτοῦ, δὲν ἤθελον φοβηθῆ εὐάριθμα πρόσωπα, τὰ μέλη τῆς Ἀντιβασιλείας καὶ ταῦτα ἐξευγενισμένα, διὰ νὰ εἴπωσι τὴν ἀλήθειαν, προέκυψαν ἐντεῦθεν τὰ δεινὰ τῆς δεκαετίας καὶ πρὸς τούτους μὲν ἀμέσως ἐπῆλθεν ἡ ἀμοιβὴ τῆς σιωπῆς των ταύτης πρὸς τὰ μέλη τῆς Ἀντιβασιλείας, ἢ καὶ πρὸς τὸ Ἔθνος αὐτὸ διὰ τὴν ἔλλειψιν τῶν ὑποσχέσεων τῆς Ἀντιβασιλείας, ἀμοιβὴ ἢ δόλιος ἐξορία ἐντεῦθεν, τὸ δὲ ὑπουργεῖον κατὰ καιροὺς ἐδόθη εἰς χεῖρας ἄλλων τοὺς ὁποίους εἴδατε.

Τὸ ἔδαφος τῆς Ἑλλάδος

Μεταξὺ τούτων εὑρίσκονται ἄνδρες ἀγωνισταί, ἀλλ' οὐδεὶς συνδεόμενος μὲ τὸ ἔδαφος τῆς Ἑλλάδος, ἐκ τοῦ ὁποίου γεννᾶται ὁ Πατριωτισμός· διὰ τοῦτο οὐδ' οἱ δοθέντες νόμοι ὠφέλουν, διότι οἱ μὲν τούτων κατ' ὀλίγον καθίσταντο ἀσήμαντοι διαφθειρόμενοι, οἱ δὲ ἐξασθενούμενοι διὰ νομολογιῶν, οὐδ' ἡ ἐκφρασθεῖσα φωνὴ περὶ τούτου ἠκούσθη διότι εὑρέθησαν ἄνδρες προσενεγκόντες τὴν χρησιμότητα ἑαυτῶν καὶ ἀποδείξαντες διὰ τούτων, ὅτι οἱ κατὰ τὴν ἐπανάστασιν ἀγῶνες αὐτῶν ἦσαν ἀποτέλεσμα τῆς ἀνάγκης καὶ τοῦ κινδύνου· τὸ συστηθὲν τῆς ἐπικρατείας συμβούλιον οὐδ' ἀνεξαρτησίαν εἶχε, διότι κατέστη ἁπλοῦν διοικητικὸν σῶμα, οὐδὲ τὸ ἔθνος ὅλον ἀντεπροσώπευεν, ἀλλὰ τὸ μὲν καταστατικὸν αὐτοῦ κατ' ὀλίγον ἐξησθενεῖτο διὰ διαταγμάτων, καὶ διορισμοῦ νέων συμβούλων κατὰ σύστασιν τοῦ ὑπουργοῦ τῶν ἐξωτερικῶν καὶ τοῦ ὑπουργείου, ἡ δὲ τῶν δικαστηρίων δικαιοσύνη δὲν ἦτον ἀνεξάρτητος, καὶ αὐτὸς ὁ στρατιωτικὸς βαθμὸς ἠπειλεῖτο ἀπὸ τὴν ἐξουσίαν.

Ὁ κανών

Ἡ σειρὰ τῶν δεινῶν τούτων ἔφερε τὴν μεταπολίτευσιν τοῦ Σεπτεμβρίου τὴν ὁποίαν ἐνήργησε τὸ ἔθνος ὅλον, ὄχι πρὸς τὸν σκοπὸν νὰ λάβωσι τὴν Κυβέρνησιν τὰ τρία κόμματα, ἀλλὰ διὰ νὰ λάβῃ αὐτὴν τὸ ἔθνος ὅλον, διὰ νὰ ἔλθωσιν οἱ ἀντιπρόσωποι τοῦ λαοῦ, οἱ μεταξὺ αὐτοῦ ἐκλεγόμενοι τῆς ἐμπιστοσύνης του ἄνδρες, ἐκ τῶν ὁποίων νὰ ἀ-

(1) «Ἐξαρχαϊσμός» τῆς διοικήσεως τὴν ὁποίαν συνεκρότησαν ὑπὸ τὸ ὄνομα «Πελοποννησιακὴ Γερουσία» οἱ πρόκριτοι τῆς Πελοποννήσου, εἰς τὴν Μονὴν Καλτεζῶν, πρὸ τῆς ἐν Ἐπιδαύρῳ Συνελεύσεως.

(2) Τὸν Καποδίστριαν.

(3) Ἀναφέρεται εἰς τὴν προσπάθειαν τῶν Ἄγγλων καὶ Αὐστριακῶν νὰ περιορίσουν τὰ ὅρια τῆς Ἑλλάδος μέχρι τοῦ Ἰσθμοῦ, τὴν ὁποίαν ἐξουδετέρωσεν ὁ Καποδίστριας.

πορρέη ή Κυβέρνησις όδηγουμένη άλανθάστως παρ' αὐτῶν, κατὰ τὸν κανόνα, ὅτι τὸ ὑπὸ πολλῶν νομιζόμενον ἀληθὲς ἀληθεύει.

Αἱ εὐθῦναι

Τὴν ἡμέραν τοῦ Σεπτεμβρίου παρήγαγε τὸ ἔθνος ὅλον, ὁ Βασιλεὺς αὐτὸς διότι ἀπεδέχθη τὰς προτάσεις τοῦ ἔθνους· ἀλλὰ τὸ ἀναλαβὸν τὴν διεύθυνσιν τῶν πραγμάτων ὑπουργεῖον τοῦ Σεπτεμβρίου ὑπέκυψεν εἰς λάθη ἐκείνου τὸ ὁποῖον διεδέχθη καὶ τῶν ὁποίων ἐγένετο ἐξακολούθησις εἰς τὸ κατόπιν, τὰ δὲ λάθη ταῦτα δὲν μᾶς ἀφῆκαν νὰ δρέψωμεν τοὺς καρποὺς τῆς 3 Σεπτεμβρίου καὶ οὕτω φωναὶ διαφόρων ἐπαρχιῶν δὲν ἀκούονται διότι δὲν ἀντιπροσωπεύονται αὗται εἰς τὴν νομοτελεστικὴν ἐξουσίαν, ὁ δὲ παραιτηθεὶς ὑπουργὸς διὰ τῶν ἐκτεθέντων τῆς παραιτήσεώς του λόγων δὲν ἀπηλλάχθη τῆς εὐθύνης ἐτησίου ὑπουργείας, διότι ἐντὸς ἑνὸς ἔτους δύνανται νὰ πραχθῶσι καὶ ἐνεργηθῶσι πολλά. Ὁ λόγος ὅτι τὸ ὑπουργεῖον παρέβη τὸ πρόγραμμά του δὲν τὸ ἀπαλλάττει βεβαίως τῆς εὐθύνης, ἀλλ' ἔχει ὁμοίαν μὲ τοὺς λοιποὺς ὑπουργοὺς διότι ὤφειλε νὰ παραιτηθῇ ὅταν εἶδε τὴν πρώτην πρᾶξιν, ἥτις κατ' αὐτὸν ἀντέκειτο εἰς τὸ ὑπουργικὸν πρόγραμμα ἢ τὴν συνείδησίν του, καὶ διότι ἔτι ὤφειλε νὰ παραμείνῃ εἰς τὸ ὑπουργεῖον μέχρι τῆς ἐπιτυχίας τοῦ νέου φορολογικοῦ συστήματος, τὸ ὁποῖον ἀπεδέχθημεν πεισθέντες εἰς τοὺς λόγους καὶ τὰς διαβεβαιώσεις αὐτοῦ. Διὰ νὰ ἀπαλλαχθῇ δὲ ἡ νομοτελεστικὴ ἐξουσία ἀπὸ τὰ λάθη εἰς τὰ ὁποῖα ὑπέπεσεν ἡ δεκαετία, πρέπει εἰς τὴν ἐξουσίαν ταύτην νὰ ἀντιπροσωπεύεται τὸ ἔθνος ὅλον, καί, ἄν, ἔχοντες τὴν ἀνάγκην τῶν γερόντων ὀφείλομεν εἰς τὴν ἐξουσίαν νὰ περιλάβωμεν τῶν τριῶν κομμάτων τοὺς ἀρχηγούς, πρέπει ὅμως νὰ ἀντιπροσωπεύσωμεν καὶ τὸ λοιπὸν κράτος.

Δὲν τοὺς τὸ ἐπέτρεψεν ὁ ἴδιος

Ἡ πρὸς ἕνωσιν τάσις τοῦ παραιτηθέντος ὑπουργοῦ, ὡς πρωθυπουργοῦ τοῦ Σεπτεμβρίου εἶναι ἀξιέπαινος, ἀλλὰ καὶ δὲν ἐδυνάμεθα νὰ ἐμποδίσωμεν τὴν ἄφιξιν τῶν Κ.Κ. Κωλέττη καὶ Μαυροκορδάτου, τοῦ μὲν πρώτου λαβόντος ἄδειαν ἐπανόδου τοῦ δὲ διορισθέντος πληρεξουσίου, ὤφειλον ὅμως οἱ ὑπουργοὶ τοῦ Σεπτεμβρίου νὰ παράξωσι τὰ ἀποτελέσματα τοῦ διορισμοῦ των ὄχι δὲ δι' ἀκαίρων προσορμῶν νὰ ἐπιτρέψωσιν εἰς ἄλλους νὰ ἐνεργήσωσι τὰ ἐναντία τῶν προτιθεμένων, καὶ ὤφειλον ἔτι ἢ νὰ μεταδώσωσι πραγματικὴν ἐξουσίαν εἰς ἀμφοτέρους τούτους τοὺς ἔξωθεν ἐλθόντας ἢ νὰ ἀρνηθῶσι καθ' ὁλοκληρίαν τοιαύτην· διὰ τούτων δὲν προετιθέμην νὰ προσβάλω τινα, ἀλλὰ νὰ ὑποστηρίξω τὴν ἰδέαν, ὅτι ὄχι ἡ διαίρεσις προκάλεσε τὴν 3 Σεπτεμβρίου, ἀλλ' ὁ χαρακτὴρ τῶν προσώπων, καὶ ὅτι θέλομεν ἔλθει εἰς τὸ ποθητὸν ἀποτέλεσμα, ὅταν τὸ ἔθνος ἔλθῃ νὰ διοικήσῃ ἑαυτό.

Ἡ Ἕνωσις

Ἀντιπαρετήρησεν ὁ παραιτηθεὶς ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν βουλευτὴς Ἀθηνῶν, ὅτι τὰ ὑπὸ τοῦ προαγορεύσαντος παρατηρηθέντα δὲν ἐπιρρέουσιν, ἐφ' ὅσων ἀφῃρημένως διὰ τὴν θέσιν του καὶ ἀπὸ αἴσθημα πατριωτισμοῦ παρετήρησεν εἴς τινα προλαβοῦσαν Συνεδρίασιν. Ὑπεστήριξεν, ὅτι ἡ ἕνωσις εἶναι τὸ πραγματικὸν ὄφελος, ἡ δὲ διαίρεσις ἔβλαψε πάντοτε, καὶ θέλει βλάπτει, ἀλλ' ἔξωθεν δὲν ἦλθεν μόνον τὸ κακόν, ὡς διετάθη ὁ προαγορεύσας ἀλλὰ καὶ καλὰ σὺν τούτῳ. Κατὰ πάντα μάλιστα καλὰ κατὰ τὴν ἀρχὴν τῆς ἐπαναστάσεως· διότι ἡ ἐπανάστασις δὲν ἐγένετο μόνον διὰ τὴν ἐλευθερωθεῖσαν Ἑλλάδα ἀλλὰ δι' ὅλην· ἔσπευσαν ὅλοι οἱ Ἕλληνες καὶ προσῆλθον διὰ νὰ θυσιασθῶσι, καὶ ἐνταῦθα εὑρίσκονται οἱ σύνδεσμοι ἑκάστου μὲ τὸ ἔδαφος τῆς ἐλευθέρας Ἑλλάδος, ἀφ' οὗ μάλιστα ὑπολογισθῶσι τὰ δι' αὐτὴν χυθέντα αἵματα τῶν ἔξωθεν ἐλθόντων· τὰ πράγματα ἔλαβον αἰσίαν ἔκβασιν καίτοι διαίρεσις ὑπῆρχε, καὶ συνταγματικῶν τινῶν θεσμῶν δοθέντων, ἦτο ἡ διαίρεσις συνέπεια τῆς κακῆς Κυβερνήσεως, τῆς ἀδικίας καὶ τῆς κακῆς τῶν νόμων ἐφαρμογῆς· ἀληθῶς οἱ ἐνταῦθα εὑρεθέντες καὶ ἐνεργήσαντες ὑπὲρ τῆς Σεπτεμβριανῆς μεταπολιτεύσεως ἦσαν ἁπλοὶ τοῦ ἔθνους διερμηνεῖς, ἡ ἐποχὴ δ' αὕτη, ἐκτὸς τινῶν διπλῶν ἐκλογῶν, τὰς ὁποίας αἱ περιστάσεις προύκάλεσαν, ἔφερον αἴσιον ἀποτέλεσμα, καὶ ἡ πρόθεσις ἡμῶν τῆς ἑνώσεως τῶν ἔσωθεν καὶ ἔξωθεν καὶ ἡ μετάδοσις εἰς τοὺς τελευταίους τῆς ἐξουσίας διὰ νὰ μετάσχωσι τοῦ ἀγῶνος τούτου, ἀρκούντως ἐπραγματοποιήθη παραλείπω ἴδια τινα περιστατικά, διότι ἐθεώρησα, ὅτι τὰ συμφέροντα τοῦ πολυπαθοῦς λαοῦ εἶναι μείζονα τῶν ἀτομικῶν, οἱ δὲ πόνοι ἡμῶν καὶ αὐτὴ ἡ αὐταπάρνησις ἐπέφερε τὴν ἕνωσιν τῆς Συνελεύσεως καὶ τὴν Σύνταξιν τοῦ Συντάγματος, ἂν ὅμως τὰ πράγματα δὲν ἠκολούθησαν τὸν ποθητὸν δρόμον, δὲν δυνάμεθα ὡρισμένως νὰ αἰτιαθῶμεν τινῶν, ἀλλ' ἀφοῦ τὸ ἔθνος ἔχει τὴν νομοθετικὴν ἐξουσίαν καὶ αὐτὴ δύναται νὰ περιστέλῃ ἑκάστοτε τὴν νομοτελεστικήν, τὸ κακὸν ἐνυπάρχει πλέον εἰς τὴν διαίρεσιν, ἥτις ὑπάρχει καὶ τὴν ὁποίαν μικρὰ αἴτια γεννῶσιν.

Ἡ δικαιοσύνη

Ἡ δικαιοσύνη καὶ ἡ θρησκευτικὴ τοῦ Συντάγματος ἐφαρμογὴ φέρει τὴν ἕνωσιν, διότι ὅταν προτιμᾶται ἡ ἱκανότης καὶ τιμιότης τῶν κοινωνικῶν δεσμῶν τότε ἀφαιρεῖται πάσης διαιρέσεως ἡ αἰτία· ἐπειδὴ δὲ τοῦτο ἐφ' ἡμῖν κεῖται, διότι ἡμεῖς ἐκλήθημεν νὰ σχηματίσωμεν τὴν εὐτυχίαν τοῦ λαοῦ κατὰ λόγον τῶν περιστάσεων καὶ νὰ ἐπιτηρῶμεν τὰς πράξεις τῶν κυβερνώντων, διὰ τοῦτο ἡμεῖς φέρομεν παντὸς τούτου τὴν εὐθύνην ἐνώπιον θεοῦ καὶ ἀνθρώπων, τῆς τε ὑπαρχούσης καὶ μελλουσῶν γενεῶν· ἤδη κατὰ τὴν σύνοδον ταύτην τῆς πρώτης περιόδου, ὀφείλομεν λησμονοῦντες ἑαυτούς, νὰ φανῶμεν ἀνώτεροι ἡμῶν, διότι ἐκαλέσθημεν πρὸς παγίωσιν Συνταγματικῆς Μοναρχίας, καὶ παραιτοῦντες τὰ ἀτομικὰ συμφέροντα, νὰ ἀναζητήσωμεν αὐτὰ εἰς τὴν εὕρεσιν τῶν γενικῶν ἐν οἷς περιλαμβάονται, καὶ οὕτω κατὰ πεποίθησιν διάγοντες θέλομεν φέρει τὴν ἕνωσιν καὶ κατὰ συνέπειαν τὴν εὐδαιμονίαν τῆς πατρίδος, αἱ δὲ εὐχαὶ τοῦ ἔθνους ὅταν πρὸς τὴν εὐτυχίαν του ἐργαζώμεθα καὶ πρὸς διόρθωσιν τοῦ παρελθόντος, θέλουσιν εἶσθαι μεθ' ἡμῶν.

Τὰ ὑπάρχοντα λείψανα

Ὅταν δὲ αἱ σκέψεις καὶ ἐργασίαι ἡμῶν ἀφορῶσιν σκοποὺς ἰδίους, τότε ἐξερχόμενοι ἀπὸ τὸν ἀληθῆ ἡμῶν σκοπὸν περιπίπτομεν εἰς ἀδιέξοδον κύκλον, ἀπὸ τὸν ὁποῖον δὲν θέλομεν ἐξέλθει. Διὰ τούτων δὲν εἶναι πρόθεσις νὰ προσβληθῶσιν οὐδὲ αἱ ἀναπαυόμεναι ἤδη σκιαὶ σεβαστῶν ἀνδρῶν οὐδὲ τὰ ὑπάρχοντα τοῦ ἀγῶνος λείψανα, οὐδὲ αἱ ἐρχόμεναι γενεαί, οἵτινες ἔρχονται νὰ μᾶς συντρέξωσιν,

οὐδὲ νὰ προστατεύσω ἐμαυτόν, διότι τὰ ἄτομα παρορῶνται ἐνώπιον τοῦ ἔθνους· ἐπὶ δὲ τοῦ μέρους τοῦ λόγου τοῦ προαγορεύσαντος τοῦ ἀφορῶντος τὴν εὐθύνην μου ὡς ὑπουργοῦ δὲν ἠρνήθην αὐτὴν δι' ὅλην τὴν ἐτήσιον διαχείρησίν μου καὶ συναισθάνομαι πολλὴν ἑτοιμότητα εἰς πᾶσαν στιγμὴν νὰ δικαιολογήσω τὰ πράξεις μου, διότι ὑπηρέτησα μετὰ ζήλου τὸ δημόσιον.

Ἀρνοῦμαι νὰ εἴπω

Τοὺς λόγους δὲ τῆς παραιτήσεώς μου ἀρνοῦμαι νὰ εἴπω ἤδη, διότι οὗτοι ἀνάγονται εἰς τὰς μεταξὺ ὑπουργῶν μυστικὰς διασκέψεις τὰς ὁποίας δὲν ὑποχρεοῦται τις νὰ δημοσιεύη. Ἀνακαιφαλαιώσας δὲ ἐπανέλαβεν ὅτι βάσις τοῦ λόγου του ἦτον ἡ ἕνωσις καὶ διὰ ταύτης ἐννοεῖται ἡ δικαιοσύνη, ἡ ἀκριβὴς τοῦ συντάγματος ἐφαρμογὴ ὡς καὶ τῶν κειμένων νόμων, καὶ ἡ μετὰ προσοχῆς ἐκλογὴ τῶν εἰς διάφορα ἐπαγγέλματα διοριζομένων προσώπων, (1) ἐν οἷς εὑρίσκεται ἡ ἕνωσις καὶ ἡ κοινὴ εὐτυχία εἰς τὴν ὁποίαν ὑμεῖς μόνοι δύνασθε νὰ ἐργασθῆτε, εἰς οὓς ἀνετέθη ἡ ἐπιτήρησις τῶν πράξεων τῆς νομοτελεστικῆς ἐξουσίας, ἥτις δύναται νὰ ἐνεργηθῇ ἀκωλύτως, ὅταν θυσιάζωνται τὰ ἀτομικὰ συμφέροντα ἐνώπιον τῶν κοινῶν, καὶ αὐταπαρνεῖται ἕκαστος πρὸς ἐπιτυχίαν τῶν τελευταίων· οἱ πρεσβύτεροι ἐξ ἡμῶν ἐναμβρύνονται ὅτι συνετέλεσαν εἰς τὴν ἐθνικὴν ἀνεξαρτησίαν καὶ ἀμάραντος ὑπεράνω τῶν κεφαλῶν των ἀπηώρηται στέφανος, ἐξ' αὐτῶν δέ τινες ἐναμβρύνονται ἐπίσης διότι συνετέλεσαν εἰς τὴν πολιτικὴν ἀποκατάστασίν μας. Τὰς τιμὰς ταύτας τοῦ ἔθνους διὰ νὰ στηρίζωμεν, ὀφείλομεν λησμονοῦντες πᾶν ἄλλο ἀτομικόν, νὰ ἀφορῶμεν πρὸς μόνον τὸ κοινὸν συμφέρον· οἱ νεώτεροι δ' ἡμῶν, ἂν δὲν ἐδύναντο νὰ συντελέσωσιν εἰς τὴν ἐθνικὴν ἀνεξαρτησίαν συνετέλεσαν, ὅμως καὶ συντελοῦσιν εἰς τὴν ἀποκατάστασίν μας. Αἱ ἀδυναμίαι καὶ τὰ πάθη εἶναι ἀνθρώπινα, ἡ εὐθύνη ὅμως εἶναι βαρεῖα, καὶ ὅσον ἡ δόξα μεγαλυτέρα, ἂν στηρίξωμεν τὴν πολιτικὴν ἡμῶν ἀποκατάστασιν κατὰ τοσοῦτον ἡ εὐθύνη βαρυτέρα, ἂν θυσιάσωμεν ταῦτα ἐνώπιον τῶν ἀτομικῶν μας συμφερόντων· ἡ σωτηρία τῆς πατρίδος συνίστανται εἰς τὴν ἰσχὺν τῶν νόμων καὶ ὄχι τῆς θελήσεως τῶν ἀτόμων, ἐφ' ὑμῖν δὲ πᾶν τοῦτο κεῖται· συναισθανόμενοι λοιπὸν τὸ βάρος τῆς κλήσεώς μας ταύτης, καὶ προτιθέμενοι νὰ ἐκτελέσωμεν ταύτης καὶ νὰ στηρίξωμεν τὸ καλῶς ἐννοούμενον τοῦ ἔθνους συμφέρον τὴν δικαιοσύνην καὶ ἰσχὺν τῶν νόμων, ἐν ᾧ περιλαμβάνεται καὶ τὸ τῶν ἀτόμων, ὀφείλομεν νὰ λησμονήσωμεν τὸ παρελθὸν τοῦ ὁποίου τὰ ἁμαρτήματα παρὰ πάντων προὐκαλέσθησαν καὶ νὰ ἀφήσωμεν τὸν στενὸν τοῦτον κύκλον καὶ νὰ εἰσέλθωμεν εἰς τὸν εὐρὺν τῆς ἐκτελέσεως τῆς ἐντολῆς μας· τότε ἡ κοινὴ ἀγάπη καὶ ὑπόληψις θέλει ἀπομακρύνει τῶν ἀτομικῶν, τοὺς τοιαῦτα ἐκζητοῦντας συμφέροντα, καὶ θέλει προσκαλέσει τοὺς πάντας εἰς τὰ γενικά· τῶν λόγων τούτων δὲν ἦτον πρόθεσις προσβολῆς, διότι οὐδεὶς ἔχει διαφόρους ἰδέας, ἢ ἐπιθυμίας (2).

(1) Εἰς λόγος τῆς διαφωνίας του ἦτο ὁ διορισμὸς καὶ νέων γερουσιαστῶν, πολλοὺς τῶν ὁποίων ἔκρινεν ὡς ἀκαταλλήλους.

(2) Ἡ ἀπέραντος φράσις εἶναι κανὼν τῶν πρακτικῶν τῆς Βουλῆς κατὰ τὴν περίοδον αὐτήν, ἀλλὰ καὶ τῶν ρητόρων.

Παρ' ὅλον τὸν σεβασμόν μας πρὸς αὐτά, ἐν τούτοις εἰς μερικὰς περιπτώσεις ἀντικαθιστῶμεν τὴν ἄνω τελείαν δι' ἄλλου σημείου στίξεως, διότι εἶναι ἀδύνατος σήμερον ἡ παρακολούθησις τῆς φράσεως.

Νὰ ἔλεγε κάτι

Εἰς ταῦτα ἀπήντησεν ὁ πρὸ αὐτοῦ ἀγορεύσας, ὅτι ἀκολουθῶν τὴν ἔννοιαν τῆς ἐπὶ τῆς παραιτήσεώς του ἀπὸ τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν ἐξετάσεως τοῦ παρελθόντος, ὡς καὶ οὗτος ἐπελήφθη, καὶ οὐδόλως εἰς ἄλλα παρεκτρεπόμενος ὡς συμπέρασμα ἐξήγαγεν ὅτι ἡ αἰτία τῶν ἐπισυμβάντων εἰς τὸ Ἔθνος δεινῶν δὲν προέκυψεν ἀπὸ τὴν διχόνοιαν, διότι ταύτην δὲν εὑρίσκομεν διαμένουσαν καὶ ἀποτελεσματικήν, ἀλλὰ κυρίως ἀπὸ τοὺς ἔξωθεν ἐλθόντας, ἐκ τῶν ὁποίων πᾶν κακὸν καὶ αὐτὸς ὁ σπόρος τῆς διχονοίας προέκυψεν· ὅτι οὐδεὶς ἀπήτησε νὰ μάθη ἀπὸ τὸν παραιτηθέντα ὑπουργὸν τὰ μυστικὰ τῶν συμβουλίων, ὤφειλεν ὅμως νὰ δικαιολογήση κατά τι τὴν παραίτησίν του, καὶ τὴν ἔλλειψιν ταύτην τῷ παρετήρησεν· ὅτι τοὺς ἐλθόντας καὶ ἀγωνισθέντας κατὰ τὸν ἀγῶνα περιβάλλει ἡ ἐθνικὴ ὑπόληψις καὶ εὐγνωμοσύνη, ἀλλ' ἐπὶ τέλους τινὲς τούτων μᾶς ἐτάραξαν τὴν εἰλικρινῆ πρὸς τὰ συμφέροντα τοῦ ἔθνους ἀφοσίωσιν, διότι ἀπὸ φιλαρχίας ὁρμώμενοι ἠθέλησαν νὰ τεθῶσι αἰωνίως ἐπὶ κεφαλῆς διαμένοντες τὴν ἐξουσίαν κατ' ἰδίαν θέλησιν καὶ καταχρώμενοι τῆς εἰλικρινείας τῶν ἄλλων· τὴν προσπάθειάν των ταύτην ὁ πατριωτισμὸς τῶν Ἑλλήνων ἀπέκρουσεν ἀλλ' ἐπὶ τῆς Βαυαροκρατείας ὑπερίσχυσαν, καὶ τὸ ἔθνος ἔπαθεν· ὅτι αἱ περὶ ὁμονοίας καὶ ἑνώσεως προτροπαὶ πάντοτε καὶ παρὰ πολλῶν προτείνονται, ἀλλ' ὁ πολιτικὸς ἄνθρωπος τοιαύτας ἀρχὰς εἰς τὴν πρακτικὴν ἀναδεικνύει ὡς πολιτικόν του φρόνημα, καὶ ὄχι δι' ἁπλῶν μόνον λέξεων, καὶ ὅταν ἐκτὸς τῆς ἐξουσίας εὑρίσκηται· ὅτι ὁ καρπὸς τῆς μεταβολῆς εἶναι ἡ ἀκριβὴς ἐφαρμογὴ τῶν νόμων, ἀλλ' εἰς τὴν διοίκησιν τῶν ἐθνῶν ἡ ἐφαρμογὴ αὕτη συνδέεται μὲ πραγματικὰ περιστατικὰ προκύπτοντα ἐκ τῆς συμμετοχῆς αὐτοῦ τοῦ ἔθνους εἰς τὴν ἐξουσίαν· ἄνευ τούτου ἡ συγκέντρωσις τῆς ἐξουσίας εἰς ἑνὸς χεῖρας καὶ ἡ μὴ ἀνάλογος διανομὴ αὐτῆς εἰς τοὺς ἐθνικοὺς ἄνδρας τοὺς συνεισφέροντας εἰς τὴν ἐνίσχυσιν τῆς Κυβερνήσεως καὶ συναισθανομένους τὸ καθῆκον νὰ συντελέσωσιν εἰς τὴν εὐημερίαν τοῦ ἔθνους, ἡ ἐγγύησις τῆς ἐφαρμογῆς τῶν νόμων, καταστρέφεται· ὅτι ἑπομένως σήμερον ὅτε τὸ ἔθνος ἀνέκτησε καὶ πάλιν τὸ ἀντιπροσωπευτικὸν σύστημα, ἡ ἐπανόρθωσις τῶν ἐσφαλμένων εἶναι ἄφευκτος συνέπεια.

Ἡ ἀποκρουστέα ἀποκλειστικότης

Ἀντιπαρετήρησεν ὁ παραιτηθεὶς ἀπὸ τὸ Ὑπουργεῖον Βουλευτὴς Ἀθηνῶν ὅτι τὴν συμμετοχὴν τῶν ἀνδρῶν τούτων εἰς τὴν ἐξουσίαν ἐπρέσβευε πάντοτε· τὴν ἀποκλειστικότητα εἰς τὰ δημόσια ἐπαγγέλματα ἀπέκρουσεν ὁσάκις ἐνεπιστεύθη εἰς αὐτὸν ἡ διεύθυνσις τῆς Κυβερνήσεως· τοιαύτην ἀρχὴν ἠκολούθησε καὶ τελευταῖον ὡς ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν, ὅτε ἐκ τοῦ πλείστου ἀριθμοῦ τῶν πενομένων ἀγωνιστῶν τὰ πάντα ὑπὲρ τῆς πατρίδος θυσιασάντων, πέντε μόνον εἰς τὴν ὑπ' αὐτὸν ὑπαλληλίαν ὑπῆρχον παυθέντες καὶ οὗτοι μετὰ τὴν παραίτησίν του, ὄχι δὲ μόνον τοῦτο, ἀλλ' ἐν γένει τὴν ὑπαλληλίαν ἐσχημάτισεν ἐξ ἱκανῶν καὶ τιμίων ὅλων τῶν κομμάτων καὶ τοὺς ὀλιγωτέρους τούτων ἔλαβεν ἐκ τῶν συμμεριζομένων τὰς πολιτικάς του ἀρχάς· ὅτι καθ' ὅλον τὸ διάστημα τῆ ὑπουργείας του μόνον ἑξήκοντα Διατάγματα διορισμῶν καὶ μεταθέσεων ἐξεδόθησαν καὶ ταῦτα ὑπαγορεύθησαν ἀπὸ τὴν προτίμησιν τῆς ἱκανότητος καὶ τιμιότητος.

Τὰ ἁμαρτήματα

Ὁ μετὰ τοῦτον ἀντικρούων τὴν ἐκφρασθεῖσαν παρὰ τοῦ πρώτου ἀγορεύσαντος γνώμην ὅτι τῶν γενομένων εἰς τὸ ἔθνος δυστυχημάτων αἴτιοι ὑπῆρξαν δῆθεν οἱ ἔξωθεν τῆς ἐλευθερωθείσης Ἑλλάδος κατὰ τὸν ἀγῶνα ἐλθόντες ἀγωνισταί, παρετήρησεν ὅτι ὁ βουλευτὴς οὗτος ἠδίκησε τοὺς συναδέλφους του ἀγωνιστὰς καὶ τὴν ἀλήθειαν ταύτην καὶ ἄκων, ἀνέβη τὸ βῆμα νὰ παραστήσῃ διότι πιστεύει ὅτι ἕκαστος ὀφείλει νὰ μὴ προκαλεῖ δίκας περὶ προσώπων μὴ παρόντων, κατ' ἀρχὴν προκαλέσασα ἀπαγορευτικὸν νόμον παρὰ τοῖς ἀρχαίοις· ὅτι καὶ οἱ ἔξωθεν ἐλθόντες εἶχον ὡς καὶ οἱ ἐλευθερωθέντες τὰς ἐλλείψεις των καὶ τὰ προτερήματά των, καὶ δὲν εἶναι γενναῖον νὰ ρίπτωνται ἐπ' ἐκείνων μόνον τὰ ἁμαρτήματα, οὗτοι δὲ νὰ παρίστανται οἱ ἀπεκδυθέντες τὰ πρὸ τῆς ἐπαναστάσεως αἴτια τῆς διχονοίας καὶ ὡς ἀναμάρτητοι, διότι ὁ ἀποδίδων εἰς τὸν ἄλλον τὰ ἴδια αὐτοῦ ἁμαρτήματα εἶναι διπλασίως ἀξιόμεμπτος τοῦ ἁμαρτάνοντος.

Δὲν ἐδίωκον τύχας

Οἱ ἔξωθεν ἐλθόντες δὲν ἐδίωκον τύχας, ἀλλ' ἐν γένει προσέδραμον διὰ νὰ συναγωνισθῶσιν ὑπὲρ τῆς κοινῆς ἀπελευθερώσεως, λαβόντες ὑπ' ὄψιν καὶ πεῖναν, πᾶσαν στέρησιν καὶ αὐτὸν τὸν θάνατον· στερούμενοι λοιπὸν σήμερον δυστυχῶς τοῦ τόπου τῆς γεννήσεώς των, τῶν συγγενῶν των, τῆς περιουσίας των, καὶ δυστυχοῦντες, εἶναι ἄδικον ἀντὶ εὐγνωμοσύνης νὰ ἐπιβαρύνωνται πλειότερον μὲ ἀδίκους κατηγορίας· ὅτι τῶν γενομένων ἁμαρτημάτων καὶ τῆς σημερινῆς καταστάσεως δὲν εἶναι μία μόνη πηγή, ἀλλὰ πολλαὶ καὶ πολυειδεῖς, τῶν ὁποίων τὴν ἀποξήρανσιν οἱ πάντες εὔχονται· τὴν ἐπισυμβᾶσαν σπατάλην τοῦ δημοσίου πλούτου ὀφείλομεν νὰ καταπαύσωμεν, καὶ τὰ γενόμενα ἀδικήματα νὰ ἐπανορθώσωμεν· διὰ τῶν τοιούτων πράξεων δυνάμεθα νὰ καταδικάσωμεν τὸ παρελθὸν καὶ νὰ ἀθωώσωμεν ἡμᾶς αὐτούς, καὶ ὄχι διὰ νέων διχονοιῶν, τὰς ὁποίας ἤδη ἐξάπτομεν.

Διὰ τοῦ Τύπου

Μετὰ τὸν ἀντιπαρατηρήσαντα εἰς ταῦτα, ὅτι ἡ ἐνοχὴ τῶν γενομένων εἰς τὸ παρελθὸν ἁμαρτημάτων ἀποδίδεται εἰς ἄνδρας, ἐξ ὧν καὶ οἱ μὴ παρόντες δύνανται νὰ ὑπερασπίσωσιν ἑαυτοὺς διὰ τοῦ τύπου· ὅτι ἡ κατηγορία δὲν ἀπευθύνεται κατὰ τῶν ἔξωθι ἐλθόντων ἀγωνιστῶν, ἀλλὰ κατ' ἐκείνων μόνον ἐξ ὧν τὰ κακὰ ἐπήγασαν, καὶ ὅτι ἡ θεραπεία τούτων δὲν γίνεται εἰμὴ διὰ ρητῶν μέτρων τῶν τὰ δημόσια ἐπιτετραμμένων, διότι τὰ πράγματα ἄνευ πραγμάτων δὲν διορθοῦνται.

Ἄλλος βουλευτὴς ἐξέθηκεν ὅτι καὶ αἱ περὶ ὁμονοίας καὶ ἑνότητος ἀρχαὶ τοῦ παραιτηθέντος ἀπὸ τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν καὶ αἱ περὶ συμμετοχῆς εἰς τὴν ἐξουσίαν τῶν ἀνδρῶν τοῦ τόπου, τὴν ὁποίαν ἀνέπτυξεν ὁ πρῶτος ἀγορεύσας, βάσιν ἔχουσι τὴν εὐδαιμονίαν τοῦ ἔθνους, δυναμένην νὰ πραγματοποιηθῇ εἰς τὸν συνδυασμὸν καὶ τὴν ἐφαρμογὴν αὐτῶν· ὅτι ἀντικρούει τὴν ἰδέαν ὅτι ἡ διχόνοια δὲν ὑπῆρξεν ἐπὶ τοῦ ἀγῶνος, ἀλλ' εἰσαχθεῖσα ἔξωθεν ἀπεκρούσθη κατὰ διαφόρους ἐποχὰς ἀπὸ τοὺς Ἕλληνας, διότι ἐξ ἐναντίας ἡ διχόνοια ὑπῆρξε καὶ ἐπὶ τῆς ἀρχῆς αὐτῆς τοῦ ἀγῶνος, καὶ ἐκ ταύτης προῆλθον τὰ πλεῖστα τῶν κακῶν· τοῦτο δὲ ἐκμαρτυροῦσι πολλὰ ἱστορικὰ συμβάντα, καὶ ἡ φυλάκισις τῶν ἀγωνιστῶν ἐπὶ Ἀντιβασιλείας καὶ ἡ ἐπὶ τοσοῦτον παράτασις τῆς ἀνακτήσεως τῶν ἐθνικῶν ἐλευθεριῶν, ἐισχωρησάσης τῆς διχονοίας καὶ ἐντὸς τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας· διὰ τοῦτο εὐθὺς ἀφ' οὗ αὕτη ἐξέλειπε διά τινα χρόνον, ἡ σύμπνοια τοῦ λαοῦ καὶ τῶν ἀρχόντων ἀνέδειξαν τὴν τρίτην Σεπτεμβρίου ὅτι ἡ συμμετοχὴ τῶν ἀνδρῶν τοῦ τόπου εἰς τὴν ἐξουσίαν δὲν κατορθοῦται διὰ τῶν παραπόνων, ἀλλὰ διὰ ὁμονοίας αὐτῶν καὶ τῆς ἀκριβοῦς ἐφαρμογῆς τῶν Νόμων, ὅτε ἡ ἱκανότης καὶ τιμιότης εὑρίσκουσι προτίμησιν· ὅτι ἐπομένως ἀσπάζεται τὸν συνδυασμὸν καὶ τῶν δύο ἀναπτυχθεισῶν ἀρχῶν, φρονῶν ὅτι διὰ τῆς ὁμονοίας καὶ τῆς ἐκ ταύτης προερχομένης συμμετοχῆς εἰς τὴν ἐξουσίαν τῶν ἀνδρῶν τοῦ τόπου δύναται νὰ κατορθωθῇ ἡ ποθουμένη τῶν δεινῶν θεραπεία.

ΜΙΣΕΛΛΗΝΕΣ ΚΑΙ ΦΙΛΕΛΛΗΝΕΣ

ΞΕΝΑΙ ΕΠΙΡΡΟΑΙ ΚΑΙ ΕΠΕΜΒΑΣΕΙΣ

ΔΑΝΕΙΑ ΚΑΙ ΔΙΑΔΟΧΟΣ ΤΟΥ ΘΡΟΝΟΥ

Ὀδυνηρὰ ἦσαν τὰ πρῶτα ἔτη ἀπὸ τῆς δημιουργίας τοῦ μικροῦ ἑλληνικοῦ κρατιδίου, εἰς κάθε τομέα τῆς δημοσίας του ζωῆς. Ἡ καιρία γεωγραφικὴ θέσις τοῦ κράτους ἀπετέλεσε πρωταρχικὸν λόγον κακοδαιμονίας δι' αὐτό, μὲ τὰ ἰδιαίτερα καὶ συγκρουόμενα συμφέροντα καὶ τὰς ἐπιδιώξεις τῶν Μεγάλων Δυνάμεων τῆς ἐποχῆς εἰς τὸν χῶρον τῆς Ἐγγὺς Ἀνατολῆς.

Ἡ Ρωσία ἀπέβλεπε τότε εἰς τὴν ἐπέκτασίν της εἰς τὰ Βαλκάνια καὶ τὴν Μικρὰν Ἀσίαν ἐπιδιώκουσα τὴν διάλυσιν τῆς Ὀθωμανικῆς Αὐτοκρατορίας. Διὰ τὴν ἀνάσχεσιν τῆς ἐπεκτάσεως αὐτῆς ἡ Ἀγγλία καὶ ἡ Γαλλία κατὰ τὰ ἱστορούμενα ἔτη ἐπεδίωκον νὰ διατηρήσουν εἰς τὴν ζωὴν τὸ ἑτοιμόρροπον κράτος τῶν Ὀσμανλήδων. Ἡ Αὐστρία ἐπεδίωκε καὶ αὐτὴ τὴν κατάληψιν βαλκανικῶν ἐδαφῶν τῆς Ὀθωμανικῆς Αὐτοκρατορίας, μέχρι τοῦ Αἰγαίου.

Δι' αὐτὸν τὸν λόγον ἡ τελευταία ἐπεδείκνυεν μισελληνικὰ αἰσθήματα καὶ πρὸ καὶ μετὰ τὴν ἔναρξιν τῆς ἀπελευθερωτικῆς ἐπαναστάσεως (θάνατος τοῦ ἐθνεγέρτου Ρήγα Φερραίου, θάνατος τοῦ ἀρχηγοῦ τῆς Ἐπαναστάσεως Ἀλεξάνδρου Ὑψηλάντου, λυσσαλέα καταπολέμησις τῆς ἐπαναστάσεως ἀπὸ τὸν διαβόητον καγκελάριον Μέτερνιχ).

Καὶ ἡ Ἀγγλία ὅμως κατεπολέμησε κατὰ τὰ τρία πρῶτα ἔτη της τὴν Ἑλληνικὴν Ἐπανάστασιν. Ὅταν ὅμως ἡ κοινὴ γνώμη ἐπέβαλεν εἰς τὴν Βρεταννικὴν Κυβέρνησιν ἀλλαγὴν πολιτικῆς, ἐμετριάσθη ἡ πολεμική της κατὰ τῆς Ἑλλάδος. Ἐμετριάσθη ἀλλὰ δὲν ἐγκατελείφθη ὁλοσχερῶς. Ἡ Ἀγγλικὴ διπλωματία ἀπέβλεψεν εἰς τὴν δημιουργίαν ἑνὸς κρατιδίου μὲ ὅριον τὸν Ἰσθμὸν τὸ ὁποῖον θὰ ἐτέλει ὑπὸ τὴν ἔμμεσον ἐξάρτησίν της.

Καὶ ὅταν ἀκόμη, χάρις εἰς τοὺς ἡρωϊκοὺς ἀγῶνας τῶν Ἑλλήνων, τὸν Ρωσοτουρκικὸν πόλεμον τοῦ 1828 καὶ τὴν συμπαράστασιν τῶν Φιλελλήνων ὅλης τῆς Εὐρώπης, τὰ ὅρια τοῦ κράτους περιέλαβον ὁλόκληρον τὴν Στερεάν, πάλιν ἡ ἀγγλικὴ πολιτικὴ ἀπέβλεπε εἰς τὴν δημιουργίαν ἑνὸς θνησιγενοῦς κρατιδίου ὁριστικοποιουμένων εἰς τὸ διηνεκὲς τῶν ὁρίων Παγασητικοῦ — Ἀμβρακικοῦ.

Ἤρχισεν τότε καλλιεργουμένη ἡ ἰδέα ὅτι τὸ μικρὸν ἑλληνικὸν κράτος δὲν ἔπρεπε νὰ ἀποβλέψη εἰς ἐπέκτασίν του, ἀλλ' ἀντιθέτως τὰ ἰδανικὰ τοῦ λαοῦ τους, νὰ τείνουν εἰς τὸν ἐκπολιτισμόν του καὶ τὴν δημιουργίαν μιᾶς Ἑλβετίας τῆς ἐγγὺς Ἀνατολῆς! Εἰς τὴν ἰδέαν αὐτὴν ἀντετάσσετο ἡ «Μεγάλη Ἰδέα» ἡ ἐπιδίωξις δηλαδὴ τῆς ἐπεκτάσεως τῶν ὁρίων τοῦ κράτους μέχρι τῆς Βορείου Βαλκανικῆς καὶ τῆς ἀνασυστάσεως τῆς Βυζαντινῆς Αὐτοκρατορίας.

Τὰς δύο συγκρουομένας ἐκείνας τάσεις θὰ τὰς παρακολουθήσωμεν εἰς τὴν συνέχειαν τῆς κοινοβουλευτικῆς ἱστορίας τοῦ τόπου. Εἰς τὴν ἱστορουμένην ὅμως περίοδον αἱ ἐπιδιώξεις τῶν Μεγάλων Δυνάμεων ἐξεδηλώνοντο μὲ σκαιὰς ἐπεμβάσεις εἰς τὰ ἐσωτερικὰ τοῦ κράτους, ὑποβοηθουμένας καὶ ἀπὸ τὴν διαίρεσιν τῶν πολιτικῶν μερίδων εἰς κόμματα σαφοῦς καὶ ἀπροσχηματίστου προσανατολισμοῦ πρὸς μίαν τῶν τριῶν «Προστατίδων Δυνάμεων», αἱ ὁποῖαι ἰσχυρίζονται ὅτι, ἐπειδὴ εἶχον ἐγγυηθῆ τὴν ἀνεξαρτησίαν τῆς Ἑλλάδος εἶχαν δικαίωμα καὶ νὰ καταλύουν τὴν ἀνεξαρτησίαν της μὲ ἐπεμβάσεις εἰς τὰ ἐσωτερικά της, αἱ τρεῖς ὁμοῦ ἀπὸ κοινοῦ, ἀλλὰ καὶ μία ἑκάστη ἐξ αὐτῶν ἰδιαιτέρως!

Ἀκολουθοῦσαι τὰς «Προστατίδας Δυνάμεις», ἀξιώσεις ἐπεμβάσεων καὶ ἡγεμονίας προέβαλλον καὶ αἱ Δυνάμεις ἐκεῖναι αἱ ὁποῖαι κατεπολέμησαν τὴν ἀνεξαρτησίαν τῆς χώρας, ὅπως ἡ Αὐστρία, βασιζόμεναι αὐταὶ εἰς τὴν ἐπιρροὴν τὴν ὁποίαν ἤσκουν ἐπὶ τοῦ Βαυαροῦ βασιλέως.

Καταθλιπτικώτεραι ἐξεδηλοῦντο πάντοτε αἱ ἀγγλικαὶ ἐπεμβάσεις, τόσον διότι ὁ βασιλεὺς Ὄθων εἶχεν ἐνστερνισθῆ τὴν Μεγάλην Ἰδέαν, ὅσον καὶ διότι τὴν ἐποχὴν αὐτὴν ὁ πρωθυπουργὸς Κωλέττης ἠκολούθει ἀναφανδὸν γαλλόφιλον πολιτικήν.

Ἡ ἀδυναμία τοῦ κράτους νὰ καταβάλλη χρεωλυτικὰς δόσεις τῶν δανείων του, αἱ ἀπαιτήσεις θιγέντων Ἄγγλων ὑπηκόων (Φίνλεϋ, Πατσίφικος), ἡ ἀπαίτησις τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ὅπως ὁ ἀδελφὸς τοῦ Ὄθωνος ἀσπασθῆ τὸ ὀρθόδοξον δόγμα διὰ νὰ ἀνακηρυχθῆ διάδοχος (ἡ ἀτεκνία τοῦ Βασιλέως δὲν ἀμφισβητεῖται πλέον κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο), φαυλοκρατικαὶ καὶ τρομοκρατικαὶ ἐνέργειαι τοῦ Κωλέττη εἰς βάρος τῶν ἀντιπάλων του, τὰ πάντα ἀποτελοῦν ἀφορμὰς ἐπεμβάσεων τῶν ξένων εἰς τὰ ἐσωτερικὰ τῆς χώρας, πέραν τῆς ἐξωτερικῆς της πολιτικῆς. Καὶ ἔχομεν ἀποκλεισμοὺς τῶν ἑλληνικῶν παραλίων, διεκδίκησιν δύο ἀσημάντων ξερονησίων παρὰ τὰ ὑπαγόμενα εἰς τὰς Ἰονίους Νήσους Κύθηρα, κατάληψιν τοῦ Πειραιῶς ἀργότερα ἀπὸ τοὺς

Ἀγγλογάλλους καὶ διαρκεῖς ἀπειλὰς κατὰ τῆς Ἑλλάδος ἐκτοξευομένας ἀπὸ τοῦ βήματος τῶν δύο Βουλῶν τῆς Ἀγγλίας.

Ὑπεύθυνοι ὅμως τῆς ἀπαροδέκτου ἐκείνης καταστάσεως ἦσαν καὶ οἱ χειριζόμενοι τὰ κοινὰ εἰς τὴν Ἑλλάδα. Μία ἀπὸ τὰς πολλὰς ἐπιστολὰς τοῦ βασιλέως Ὄθωνος πρὸς τὰ Ἀνακτοβούλια τῆς Εὐρώπης, ἀπευθυνομένη πρὸς τὸν μισέλληνα Μέτερνιχ, ἀποτελεῖ δεῖγμα ὄχι κἂν ἀνοχῆς, ἀλλὰ προκλήσεως τοῦ ἐνδιαφέροντος ξένης κυβερνήσεως διὰ τὰ ἐσωτερικὰ τῆς Ἑλλάδος:

«Πρίγκηψ μου!

Μετὰ χαρᾶς χρησιμοποιῶ πᾶσαν εὐκαιρίαν ἵνα ἐκφράσω εἰς τὴν Ἐκλαμπρότητά σας τὰς εὐχαριστίας μου, διὰ τὴν ἐπιμέλειαν τὴν ὁποίαν δεικνύετε ὑπὲρ τῆς χώρας μου. Τοὺς ἐντεῦθεν ἀγαθοὺς καρποὺς διαπιστοῖ ἡ συνεχὴς βελτίωσις τῶν ἐδῶ συνθηκῶν.

Τὸ σημερινόν μου Ὑπουργεῖον πρὸς εὐτυχίαν τῆς Ἑλλάδος, ἐξῆλθε νικηφόρον κατὰ πασῶν τῶν θυελλῶν, αἵτινες ἠπείλησαν αὐτό. Λέγω πρὸς εὐτυχίαν τῆς Ἑλλάδος, διότι ἀμφιβάλλω πολὺ ἂν ἕτερον Ὑπουργεῖον θὰ ἦτο εἰς θέσιν νὰ ἠσφάλιζε τὴν ἡσυχίαν ἐν τῇ χώρᾳ. Ἔχω ἐπίσης πάντα λόγον, ἵνα εἶμαι εὐχαριστημένος ἀπὸ τὴν πρός με ἀφοσίωσιν τοῦ Κωλέττη. Καὶ χαίρω ἀκόμη, διότι αὐτός, ὅστις κατὰ τὴν ἐποχὴν τῶν ἐσωτερικῶν ἀνωμαλιῶν, διαρκοῦντος τοῦ Ἀγῶνος τῆς Ἀνεξαρτησίας, διετέλει ἀρχηγὸς κόμματος, στοργικὰς πάντοτε παραλείπων βλέψεις, σκέπτεται μόνον πῶς νὰ ἀποκτήσῃ διὰ τὸν Θρόνον φίλους ἐξ ὅλων τῶν μερίδων, ὥστε νὰ θεμελιώσῃ οὕτως ἰσχυρὰν κυβέρνησιν.

Ζωηρότατα ἐν τοσούτῳ εἶναι ἐπιθυμητὸν ἵνα ἡ καταβολὴ τῶν τοκοχρεωλυσίων τοῦ ὑπὸ τῆς Ἀγγλίας, Γαλλίας καὶ Ρωσσίας ἠγγυημένου δανείου καθορισθῇ ἅπαξ διὰ παντός, εἰς τρόπον ὥστε τόσον ἡ Κυβέρνησις ὅσον καὶ ἡ χώρα νὰ μὴ στερηθῶσι τῶν ἀναγκαίων μέσων τῆς ὑποστάσεως καὶ ἀναπτύξεως τῆς ὑλικῆς εὐπραγίας· ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τοὺς ἐχθροὺς τῆς τάξεως νὰ ἀφαιρεθῇ ἡ δυνατότης νὰ κρατῶσιν ἐν τῇ ἀγωνίᾳ τὰ πνεύματα μὲ τὴν βεβαιότητα, ἐν τῇ ὁποίᾳ ἐκκρεμεῖ ἓν τοιοῦτον ζήτημα ὑπάρξεως, νὰ ὑποκινῶσιν ἀκόμη ταῦτα εἰς ἀσύγγνωστα διαβήματα διὰ τῆς ὑποθάλψεως μωροτάτων ἐλπίδων.

Καλὸν θὰ ἦτο βεβαίως νὰ καθίσταντο αἱ ἀναφερόμεναι Κυβερνήσεις προσεκτικαί: πόσον στενῶς συνδέεται τὸ ζήτημα τοῦτο μὲ τὴν διατήρησιν τῆς εἰρήνης, ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τῆς χώρας. Συνιστῶ λοιπὸν τὴν ὑπόθεσιν ταύτην εἰς τὴν ἰδιαιτέραν ἐπιμέλειαν τῆς Ἐκλαμπρότητός σας.

Ἐπαναλαμβάνω τὴν διαβεβαίωσιν τῆς ἐξαιρέτου πρὸς ἡμᾶς ὑπολήψεως μεθ' ἧς διατελῶ πρὸς τὴν Ἐκλαμπρότητά σας.

Ἀθῆναι 27 Ἀπριλίου 1846

(9 Μαΐου)

Φιλικώτατα

ΟΘΩΝ

Ἀλλὰ καὶ ἡ κατακλεὶς τῆς ἀγορεύσεως τοῦ Κωλέττη εἰς μίαν συζήτησιν τῆς Βουλῆς, ὅπου ἠκούσθησαν σφοδρόταται διαμαρτυρίαι διὰ τὰς ἐπεμβάσεις τῶν Δυνάμεων καὶ ὕμνοι πρὸς τὴν ἀνεξαρτησίαν, ἀποτελεῖ ἀναγνώρισιν τοῦ δικαιώματος αὐτῶν νὰ παρεμβαίνουν εἰς τὰ ἐσωτερικὰ τῆς χώρας. Ἁπλῶς ὁ Κωλέττης δὲν θεωρεῖ ἐπέμβασιν τὰς παραινέσεις καὶ ἐπιπλήξεις, ὅταν ἀπευθύνωνται πρὸς .... ἡμᾶς ἀτακτοῦντας!».

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 21ης ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 1845

Ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τῆς ἡμερησίας διατάξεως ἐγένετο μετὰ ταῦτα συζήτησις καὶ διαφωνία μεταξὺ τῶν βουλευτῶν, τῶν μὲν διϊσχυριζομένων ὅτι κατὰ τὴν ἡμερησίαν διάταξιν ἀντικείμενον τῆς σημερινῆς συνεδριάσεως εἶναι ἡ ἐξακολούθησις τῆς συζητήσεως ἐπὶ τῆς ἐγκυκλίου διακηρύξεως τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν, τῶν δὲ ὅτι ἡ περὶ ταύτης συζήτησις ἀπεπερατώθη, κατὰ τὴν παρελθοῦσαν συνεδρίασιν, καὶ ἄλλων ὅτι μετὰ τὴν δοθεῖσαν παρὰ τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν ἐξήγησιν, ὅτι διὰ τῆς ἐγκυκλίου δὲν ἠννόησε ποσῶς τὰς συζητήσεις τῶν βουλευτικῶν σωμάτων, οὔτε νὰ προσβάλῃ προέθετο βουλευτὰς ἢ γερουσιαστὰς ἱκανοποιοῦνται ἀποχρώντως ἥ τε Βουλὴ καὶ ἡ Γερουσία, ἀλλ' ἐπειδὴ ἐν τῇ συζητήσει περὶ ταύτης ἐρέθησαν παρά τινος βουλευτοῦ παρατηρήσεις ἀποδίδουσαι εἰς τοὺς βουλευτὰς τῆς μειοψηφίας κακὴν πρόθεσιν περὶ τὴν ἐνέργειαν τῶν βουλευτικῶν των καθηκόντων σχετικῶς πρὸς τὴν ἐξουσίαν, οἱ βουλευταὶ τῆς μειοψηφίας δικαιοῦνται νὰ ἀπαντήσωσιν εἰς ταῦτα, καθόσον μάλιστα τοιοῦτοι λόγοι ὑπηγόρευσαν εἰς τὴν Βουλὴν νὰ κηρύξῃ, διὰ τῆς ἡμερησίας διατάξεως μὴ ἀποπερατωθεῖσαν, τὴν περὶ τῆς ἐγκυκλίου συζήτησιν.

Κατέστη ταραχώδης

Ἐνταῦθα τινὸς τῶν Βουλευτῶν αἰτοῦντος παρὰ τοῦ Προέδρου τὸν λόγον, ἀντέστησαν ἄλλοι εἰς τὴν παραχώρησιν αὐτοῦ, προτείνοντες ὅτι διὰ τοιούτων ματαίων μεταξὺ τῶν βουλευτῶν διενέξεων, εἰς τὰς ὁποίας οὐδὲν ἔχουσιν οἱ λαοὶ συμφέρον, παρέρχεται ἀνωφελῶς ὁ πολύτιμος τῆς Βουλῆς χρόνος, ἤδη μάλιστα ὅτε προσεγγίζει ἡ λῆξις τῆς βουλευτικῆς συνόδου καὶ ἡ ψήφισις τοῦ Προϋπολογισμοῦ εἶναι ἐπὶ τοσοῦτον κατεπείγουσα· ὅτι ἡ Βουλὴ διὰ ταῦτα ὀφείλει νὰ ἀποκρούσῃ τοιαύτας συνεπείας, καὶ ὅτι επομένως πρέπει νὰ ἐρωτηθῇ παρὰ τοῦ κ. Προέδρου ἂν θέλῃ τὴν ἐξακολούθησιν τῆς συζητήσεως ταύτης ἢ τὴν ἡμερησίαν διάταξιν, ἀλλ' ἀδικεῖ οὕτως ἐναντίον τοῦ κανονισμοῦ τοὺς προσβληθέντας βουλευτὰς οἵτινες δικαιοῦνται νὰ ἀπαιτήσωσιν καὶ ἐπιφέρωσι τὰς ἐπὶ τῶν λεχθέντων κρίσεις των διατηρήσαντες διὰ τῆς ἡμερησίας διατάξεως τὸ δικαίωμα τοῦτο.

Ταραχώδους καταστάσης ἕνεκα τῆς διαφωνίας ταύτης τῆς συνεδριάσεως, ὁ Πρόεδρος προκαλέσας ἐπανειλημμένως τὴν εὐταξίαν, διέλυσεν ἐπὶ τέλους διὰ μίαν ὥραν τὴν συνεδρίασιν ἐν ὥρᾳ 11 π.μ.

Ἀρξαμένη

Συνελθόντων κατὰ τὴν δωδεκάτην τῶν Κ.Κ. Βουλευτῶν καὶ οὔσης πλήρους τῆς Βουλῆς ἐκηρύχθη ἀρξαμένη ἡ συνεδρίασις.

Εἷς δὲ τῶν Βουλευτῶν παραστήσας τὸ συμφέρον τῆς δημοσίας τάξεως, τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ διέπῃ τὰς συνεδριάσεις τῆς Βουλῆς καὶ νὰ ὑπαγορεύῃ εἰς τοὺς Κ.Κ. βουλευτὰς τὴν τήρησιν τοῦ κανονισμοῦ, ἄνευ τῆς ὁποίας καθίσταται ἀδύνατος ἡ ἐκπλήρωσις τῶν ὑψηλῶν τῆς Βουλῆς καθηκόντων, περιετήρησεν ἐπὶ τοῦ ὑπὸ συζήτησιν ἀντικειμένου ὅτι αἱ τῆς ἐγκυκλίου τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν ἐπίληψιμοι φράσεις ἀρκούντως κατεκρίθησαν καὶ μετὰ τὴν δοθεῖσαν παρὰ τοῦ Ὑπουργοῦ ἐξήγησιν, ὅτι δὲν ἠννόησε νὰ προσβάλῃ δι' αὐτῆς οὔτε βουλευτὰς οὔτε γε-

ρουσιαστάς, ἐξηντλήθη ἡ περὶ ταύτης συζήτησις· ὅτι κατὰ τὸ ἄρθρ. 55 τοῦ Συντάγματος, ἕκαστος Βουλευτὴς ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ἐκφράζῃ ἐλευθέρως τὸ φρόνημά του καὶ τὴν γνώμην του χωρὶς νὰ δύναταί τις νὰ ἐμβατεύῃ εἰς τὴν διάνοιάν του· μ' ὅλα ταῦτα καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὰ κατὰ τὴν συζήτησιν ταύτην λεχθέντα παρά τινος τῶν Βουλευτῶν, ἐπειδὴ οἱ μειονοψηφοῦντες βουλευταὶ θεωροῦσιν ἑαυτοὺς προσβεβλημένους, ὁ Βουλευτὴς ἐκεῖνος μιμούμενος τὸν Ὑπουργὸν τῶν Ἐσωτερικῶν νὰ ἐξηγήσῃ δύναται ἀπὸ τοῦ βήματος, ὅτι δὲν ἠννόησε νὰ προσβάλῃ τινά, εἰς ἐναντίαν περίπτωσιν, ὁ Πρόεδρος ὀφείλει μὲν νὰ χορηγήσῃ εἰς τοὺς αἰτοῦντας τὸν λόγον νὰ περιστείλῃ δὲ τὸν παρεκτρεπόμενον ἐκτὸς τοῦ ἀντικειμένου.

Ἄφευκτος συνέπεια

Ὁ τελευταῖος κατὰ τὴν παρελθοῦσαν συνεδρίασιν ἀγορεύσας ἐξέθηκεν ὅτι τὰ παρ' αὐτοῦ ἐκτεθέντα ἦσαν ἄφευκτος συνέπεια τῶν ὅσων οἱ πρὸ αὐτοῦ σκανδαλωδῶς ἐξέθηκαν κατὰ τῶν πράξεων τῆς Βουλῆς καὶ τοῦ Ὑπουργείου, ὅτι δὲν ἠννόησε δι' ἐκείνων νὰ προσβάλῃ τὴν μειονοψηφίαν καὶ ὅτι ἐπιθυμεῖ νὰ δοθῇ εἰς τὸν αἰτοῦντα ὁ λόγος.

Τὰ καθήκοντα τοῦ βουλευτοῦ

Ἀρξαμένης τῆς συζητήσεως ὁ πρῶτον ἀγορεύσας Βουλευτὴς ἀποδεχόμενος ὅτι ἡ περὶ τῆς ἐγκυκλίου τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν συζήτησις μετὰ τὴν ἐξήγησιν αὐτοῦ ἐξηντλήθη ἀπήντησεν εἰς τὰ παρὰ τοῦ Πρωθυπουργοῦ ἐν τῇ παρελθούσῃ συνεδριάσει περὶ τῆς ἐγκυκλίου τῆς Ἱερᾶς Συνόδου λεχθέντα ὅτι ἡ ἐγκύκλιος αὕτη ἐπιβοηθητικὴ τῆς τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐσωτερικῶν καὶ ὑπὸ τὸ αὐτὸ πνεῦμα συνταχθεῖσα, ἐξεδόθη ἐναντίον τοῦ περὶ καθηκόντων τῆς Ἱερᾶς Συνόδου Νόμου, καὶ τῶν ἱερῶν κανόνων τῆς ἐκκλησίας, διότι ἡ ἐκκλησιαστικὴ ἀρχὴ δι' αὐτῆς ἐπεμβῆκεν εἰς καθαρῶς πολιτικὰ ἀντικείμενα ὑπακούσασα ἴσως εἰς τὰς θελήσεις τῆς πολιτικῆς ἐξουσίας, περίστασις, ἥτις δικαιώνει τοὺς ὑποστηρίξαντας κατὰ τὴν συζήτησιν τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ Νομοσχεδίου, τὴν ὅλως κανονικὴν σύστασιν καὶ τῶν μελῶν καὶ τοῦ Προέδρου τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, ἀποκαθισταμένης οὕτως ἀνεξαρτήτου ἀπὸ τὴν κοσμικὴν ἐξουσίαν, καὶ τὴν ὁποίαν ἐζήτησαν οἱ ἐγκριτώτεροι τῶν ἀρχιερέων καὶ κατὰ τὴν ἐν Ἀθήναις Ἐθνοσυνέλευσιν καὶ εἰς ἄλλας περιπτώσεις, καθ' ἃς ἐλευθέρως ἐξέφρασαν τὸ φρόνημά των.

Ἀπαντῶν ἀκολούθως εἰς τὰ παρὰ τοῦ τελευταίου ἐν τῇ παρελθούσῃ συνεδριάσει ἀγορεύσαντος Βουλευτοῦ, ἀποδόντος εἰς τοὺς Βουλευτὰς τῆς μειονοψηφίας ὅτι διὰ τῶν διενέξεων, τὰς ὁποίας προκαλοῦσιν, ἀποβλέπουσιν ἰδίως εἰς τὴν ἀφαίρεσιν τῆς ἐξουσίας ἀπὸ τοὺς διευθύνοντας ἤδη αὐτήν, παρετήρησεν ὅτι ἕκαστος βουλευτὴς ὑπὸ τρεῖς ἐπόψεις ἀπαιτεῖται νὰ ἐξελέγχηται εἰς τὴν ἐνέργειαν τῶν καθηκόντων του διότι τριῶν ἀνάγκας ἔχει νὰ ἐκπληρώσῃ α΄) τὰς ἀφορώσας ἐν γένει τὴν ἐθνικὴν βελτίωσιν καὶ εὐημερίαν· β΄) τὰς ἐπαρχιακάς του ἀνάγκας, ὑποδιαιρούμενος εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν τῆς ἐπαρχίας, ἢ τὴν ἀτόμων τινῶν· καὶ γ΄) τὰς ἀτομικάς του· ἡ ἐντολὴ τοῦ βουλευτοῦ, συνισταμένη εἰς τὴν τῶν πρώτων κυρίως ἐκπλήρωσιν, περιλαμβάνει καὶ τὴν τοῦ δευτέρου εἴδους, ὅταν αἱ ἐπαρχιακαὶ αὗται ἀνάγκαι συνδέωνται μὲ τὰ γενικὰ τοῦ ἔθνους συμφέροντα, αἱ ἀτομικαὶ ὅμως ἀνάγκαι δὲν πρέπει ποσῶς νὰ ἐπιρρέωσιν τὸν βουλευτήν· πρὸς τοιοῦτον σκοπὸν δύναται νὰ φθάσῃ εἰς τὴν ἐξουσίαν, ὅταν μάλιστα αὕτη κακῶς διαχειρίζηται, καὶ ἐκπληρῶν τὰ κοινωφελῆ καὶ ἱερὰ καθήκοντά του δύναται νὰ φθάσῃ εἰς τὴν ἐξουσίαν, ὅτε λαμβάνων αὐτὴν γνωρίζει νὰ τὴν διαχειρισθῇ ἐπωφελῶς διὰ τὸ ἔθνος, ὁ δὲ χρόνος ἀνέδειξε καὶ θέλει ἀναδείξει τοὺς εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν καθηκόντων των ἀφοσιωμένους ἀπὸ τοὺς εἰς τὰ ἀτομικά των καὶ πρόσκαιρα συμφέροντα.

Τὰς περὶ τῶν Ἑλληνικῶν πραγμάτων ἐπικρίσεις ἐξόχων ἀνδρῶν τοῦ Ἀγγλικοῦ Κοινοβουλίου, οἵτινες οὔτε πρωτόπειροι ἀλλὰ μάλιστα ἐμπειρότατοι εἶναι εἰς τὸ Βουλευτικὸν στάδιον, οὔτε ξένοι εἰς τὰ συμφέροντα τῆς Ἑλλάδος, ὀφείλομεν σχετικῶς πρὸς τὴν κατάστασιν τοῦ ἔθνους νὰ ἐκτιμῶμεν καὶ νὰ μὴν ἀποκρούομεν ὡς προσβολὰς κατὰ τοῦ ἔθνους μας. Τὸ ἔθνος ἐκεῖνο πρὸ αἰώνων ἀφωσιωμένον εἰς τὰς ἐλευθερίας του, σέβεται τὴν ἀνεξαρτησίαν τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους, καὶ αἱ ἐν τῷ Κοινοβουλίῳ κατακρίσεις δὲν ἀπευθύνθησαν κατὰ τοῦ ἔθνους ἀλλὰ κατὰ τῆς Κυβερνήσεως.

Τὰ κρίσεις μας περὶ τῶν κοινῶν πραγμάτων δὲν πρέπει νὰ νομίζωμεν ὅτι δυνάμεθα νὰ ἐπιβάλλωμεν εἰς τοὺς ἄλλους, ἀλλὰ ὡς ἀσθενεῖς καὶ πρωτόπειροι καὶ τὰς ἰδέας ἐκείνων ὀφείλομεν νὰ σεβώμεθα καὶ νὰ παραδεχώμεθα τὰς γνώμας ἀποφεύγοντες ἀφ' ἑτέρου πᾶσαν ἐπέμβασιν· ὅτι κατὰ τὴν συζήτησιν τοῦ προϋπολογισμοῦ, εἰς τὸ κατάλληλον μέρος ἐπιφυλάττεται νὰ ἐπιφέρῃ παρατηρήσεις κατά τινων ἐξωτερικῶν σχέσεων τῆς Κυβερνήσεως.

Ὑπερενέργειαι

Ἀπαντῶν δὲ εἰς τὸν εἰπόντα Βουλευτὴν ὅτι τὰ ἐκτὸς τῆς Βουλῆς τυχαῖα καὶ ἀγοραῖα εἰσάγουσιν εἰς τὴν Βουλήν, εἶπεν ὅτι ὁ Βουλευτὴς ἔχει δικαίωμα νὰ ὁμιλῇ περὶ παντὸς ἀντικειμένου σχέσιν ἔχοντος μὲ τὰ καθήκοντά του καὶ πολλάκις καὶ αὐτὰ τὰ ἁπλούστατα καὶ τυχαῖα περιστατικὰ φέρει εἰς σχέσιν μὲ τὰ δημόσια συμφέροντα· ὅτι ἡ παράτασις μέχρι τοῦδε τῶν ἐκλογῶν Καλαβρύτων Ὕδρας καὶ Καρυστίας δὲν προῆλθεν ἀπὸ ραδιουργίας τῶν κατοίκων ἐκεῖ πρὸς ἀλλήλους διότι ποτὲ ὁ λαὸς δὲν ραδιουργεῖ ὑπὲρ τῆς ἐκλογῆς ἐκείνων τοὺς ὁποίους δὲν θέλει ἀντιπροσώπους του, ἀλλ' ὑπάρχουσι καὶ ἄλλαι ὑπενέργειαι μὴ προερχόμεναι ἀπὸ τοὺς κατοίκους καὶ προκύπτουσαι ἀπὸ τὴν θέλησιν νὰ ἐνεργηθῶσιν αἱ ἐκλογαὶ ὑπὲρ τοῦ ὑπουργείου· καὶ ὅτι τοιαῦται ὑπενέργειαι ἀναβάλλουσι τὰς ἐκλογὰς καὶ ἐπιρρέουσιν εἰς τὴν ἐλευθέραν τῶν ἐκλογέων θέλησιν.

Ἐγκύκλιοι πρὸς τὸν λαὸν

Εἰς ταῦτα ἀπαντῶν ὁ πρὸς ὃν ἀναφέρονται ταῦτα βουλευτής, εἶπεν ὅτι κατὰ τὴν ἀγόρευσίν του χθὲς δὲν ἔλαβεν ὑπ' ὄψιν τὴν ὁμάδα τῆς μειοψηφίας, οὔτε ἠθέλησε ν' ἀντικρούσῃ αὐτὴν τῆς ὁποίας πολλάκις ὑπῆρξε μέρος, ἀλλ' εἶχεν ὑπ' ὄψιν τινάς μόνον τῶν Κ.Κ. Βουλευτῶν, τῶν ὁποίων τὰς ἰδέας καὶ τὸν τρόπον τῆς συζητήσεως ἐπολέμησεν. Ὅτι τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τὴν σύστασιν ὅλοι ἐζήτησαν ὑπὸ τὰς ἐγγυήσεις τῆς ἀνεξαρτησίας της ἀπὸ τὴν κοσμικὴν ἐξουσίαν, καὶ αἱ ἐγγυήσεις αὗται ἐτέθησαν εἰς τὸν καταστατικὸν αὐτῆς νόμον, καθ' ὃν δὲν συνέστη εἰσέτι ἡ Ἱερὰ Σύνοδος διότι δὲν ἐκυρώθη ὁ νόμος οὗτος μέχρι τοῦδε καὶ ἀπὸ τὴν Γερουσίαν, κατὰ δὲ τὸ ὑπάρξαν μέχρι τοῦδε σύστημα καθιερώθη ὁ τρόπος νὰ ἀπευθύνηται εἰς τοιαύτας περιπτώσεις ἡ Σύνοδος πρὸς τὸν λαὸν δι' ἐγκυκλίων της.

Ἀντιχριστιανικὰς ἰδέας

Ἡ ἀνωτάτη ἐκκλησιακὴ ἀρχὴ νὰ περιβάλληται πρέπει μὲ ἀξιοπρεπεῖς περὶ αὐτῆς ἐκφράσεις, ὅταν μάλιστα οἱ λαλοῦντες περὶ αὐτῆς φροντίζωσι νὰ ἐπιδεικνύωσι θρησκευτικὸν ζῆλον· ὅτι ἡ πλειψηφία τῶν βουλευτικῶν σωμάτων πρέπει νὰ ἐπικροτῇ καὶ πᾶς τις ὀφείλει νὰ σέβηται τὰς ἀποφάσεις της, ἀλλ' ἐν τούτοις καὶ ὁ προαγορεύσας ἤδη καὶ οἱ κατὰ τὴν προχθεσινὴν κατὰ τῆς ὑπουργικῆς ἐγκυκλίου λαλήσαντες προσέβαλον τὰς ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τοῦδε πράξεις τῆς Βουλῆς, ἐπαναφέροντες τὴν συζήτησιν τῶν ἀποφασισθέντων, καὶ ἀποδίδοντες συγχρόνως εἰς τὴν Κυβέρνησιν καὶ τὴν πλειοψηφίαν τῆς Βουλῆς, ἀτισυνταγματικὰς καὶ ἀντιχριστιανικὰς ἰδέας, διὰ τοῦτο ἀφ' ἑνὸς μὲν κατέκρινε φράσεις τινὰς τῆς ἐγκυκλίου ὡς μὴ καταλλήλους, ἀφ' ἑτέρου δὲ ὡμολόγησε τὰς ἀληθείας τὰς περιεχομένας εἰς αὐτήν.

Ἡ ἐγκύκλιος

Ἡ ἐγκύκλιος ἀφορᾷ ἐν γένει ὅλα τὰ γινόμενα εἰς τὸ Κράτος, καθ' ὅ διάφοροι καὶ γράφουσι καὶ ἐνεργοῦσι πανταχοῦ πρὸς ὑποστήριξιν τοιούτων ἰδεῶν. Τὰς ἰδέας του δύναται ἕκαστος νὰ ὑποστηρίξῃ ὡς ὀρθάς, ἀλλ' ὁ τρόπος δι' οὗ ὑποστηρίζονται εἶναι κατακριτέος, ὡς εἶναι καὶ ὁ μὲ ἐκεῖνον ἐξομοιούμενος τρόπος τῆς συζητήσεως παρά τινων βουλευτῶν ἐντὸς τῆς Βουλῆς· καὶ ὡς πολίτης ὁ βουλευτὴς λαμβάνει μέρος καὶ εἰς τὰ ἐκτὸς τῆς Βουλῆς διατρέχοντα συμμεριζόμενος καὶ στηρίζων ἴσως ἐπ' αὐτῶν τὰς πεποιθήσεις του, ἀλλ' ὡς βουλευτὴς ὀφείλει νὰ φέρῃ ἄλλον χαρακτῆρα καὶ νὰ μὴν παρεμβάλῃ εἰς τὴν πρόοδον τῶν βουλευτικῶν ἐργασιῶν καὶ εἰς τὴν Κυβέρνησιν προσκόμματα ἐκ προθέσεως διότι ὁ σκανδαλώδης καὶ ἐμπαθὴς τρόπος τῶν συζητήσεων ἐκφράζει ἐμπαθῆ κατὰ τῆς ὑπαρχούσης Κυβερνήσεως διάθεσιν καὶ ἁπλοῦν πόθον πρὸς τὴν ἐξουσίαν.

Αἱ Ἀγγλικαὶ παρεμβάσεις

Περὶ τῆς γενομένης κακῆς τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους παραστάσεως εἰς τὸ Ἀγγλικὸν κοινοβούλιον, σεβόμενος τοὺς ἀξιοτίμους ἐκείνους ἄνδρας διὰ τὰς εὐγενεῖς ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος διαθέσεις των, κατέκρινεν μόνον ἐκείνους, οἵτινες ἐξ Ἀθηνῶν μεταδίδουσιν ἐκεῖ τοιαῦτα ψεύδη (1), καὶ καταχρῶνται ἐπὶ τοσοῦτον τῆς ἐμπιστοσύνης τῶν ἀγορευσάντων· τὴν ἀνεξαρτησίαν τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους καὶ ἡ Ἀγγλία καὶ αἱ λοιπαὶ ἐπικράτειαι ἀναγνωρίζουσιν, καὶ ἂν τὰ ἐθνικὰ συμφέροντα ὑπαγορεύωσιν εἰς ἡμᾶς τὸ σέβας πρὸς τὰς περὶ ἡμῶν κρίσεις ἐκείνων, καθῆκον ἀφ' ἑτέρου μέγιστον ἔχομεν τὴν διατήρησιν τῆς ἐθνικῆς ἀναξαρτησίας μας καὶ ἀκεραιότητος τῶν δικαιωμάτων μας, εἰς τὴν χρῆσιν τῶν ὁποίων τὸ ἔθνος πρέπει νὰ ἀφίνεται ἐλεύθερον, καὶ νὰ μὴ διέπωσι τὴν τύχην του αἱ κρίσεις τῶν ἄλλων, ὅσαι δὲν στηρίζονται εἰς τὴν ἀλήθειαν καὶ δὲν συμφωνῶσι μὲ τὰ πράγματα· τὸ ἔθνος ἔχει δικαίωμα καὶ εἶναι εἰς θέσιν νὰ κρίνῃ πρὸ παντὸς ἄλλου περὶ τῶν ἐπικρατουσῶν ἀρχῶν καὶ περὶ τῶν πράξεων τῆς Κυβερνήσεώς του. Αἱ δυνάμεις αἱ συντρέξασαι ἢ μὴ τὸν Ἑλληνικὸν ἀγῶνα, (1) εἶναι ἤδη φίλαι τῆς συνταγματικῆς πολιτείας μας καὶ ἀναγνωρίζουσι τὴν ἀνεξαρτησίαν μας, ἐγγυηθεῖσαν ἀπὸ τὰς προστάτιδας μεγάλας δυνάμεις. Ὅτι περὶ τῶν γενομένων εἰς Καλάβρυτα καὶ περὶ τῶν αἰτιῶν τῆς μέχρι τοῦδε παρατάσεως, τῆς ἐκλογῆς, προκειμένης ἤδη τῆς ἐξελέγξεως αὐτῆς, ἕκαστος δύναται νὰ σχηματίσῃ πεποίθησιν καὶ νὰ γνωρίσῃ κατὰ πόσον ἡ Κυβέρνησις ἥμαρτεν, οὐδεὶς ὅμως δύναται νὰ ἀποδώσῃ εἰς αὐτὴν τὰ ἐκ τῆς σφοδρᾶς ἐξάψεως τῶν ἀντιφερομένων μερῶν προκύπτοντα προσκόμματα εἰς τὴν πρόοδον τῶν ἐκλογικῶν ἐργασιῶν. Περαίνων τὸν λόγον του προσέθηκεν ὅτι διὰ τῶν λόγων τούτων δὲν ἠννόησε, οὔτε κατὰ τὴν παρελθοῦσαν Συνεδρίασιν οὔτε σήμερον, νὰ προσβάλλῃ τὴν μειονοψηφίαν, ἀλλὰ νὰ κατακρίνῃ τὴν τακτικὴν ἐκείνων οἵτινες διὰ τῶν ἐμπαθῶν καὶ σκανδαλωδῶν ἐκφράσεων καὶ συζητήσεων ὑποδεικνύουσι πάθος κατὰ τῆς Κυβερνήσεως, προσπαθοῦντες οὕτως νὰ παρεμβάλωσι προσκόμματα εἰς τὴν πορείαν τῆς κυβερνητικῆς μηχανῆς.

Ἔλεγχος καὶ νομοθετήματα

Ἕτερος μετὰ τοῦτον παρετήρησεν, ὅτι ἡ τε πλεινοψηφία καὶ ἡ μειονοψηφία εἰσὶ σώματα διαιρούμενα κατὰ τὰς ἰδέας, ἀνεξάρτητα ἀπ' ἀλλήλων διὰ τοῦτο δ' οὐδὲν τούτων εἰς τὸ ἕτερον πρέπει νὰ ἀποδίδῃ κακὴν πρόθεσιν· ὅτι ἡ μειονοψηφία σέβεται τὰς ἀποφάσεις τῆς πλειονοψηφίας (2) αἵτινες μόνον παρ' ἄλλης πλειονοψηφίας διὰ τῆς νομίμου ὁδοῦ δύναται νὰ καταστραφῶσιν ἡ δὲ διήγησις τῶν προγεγονότων δὲν ἐγένετο πρὸς προσβολὴν τῆς πλειοψηφίας ἀλλὰ πρὸς ὑπεράσπισιν τῆς ὑβριζομένης παρὰ τῆς ἐγκυκλίου μειονοψηφίας, τὴν ὁποίαν οὐδαμῶς ἄλλως νὰ κάμῃ ἐδύνατο ἢ διὰ τῆς ἀναδρομῆς εἰς τὰ ψηφισθέντα νομοσχέδια καὶ διὰ τῆς ὑποδείξεως τοῦ εἰλικρινοῦς τῶν ὑποστηριχθεισῶν παρὰ τῆς μειοψηφίας ἰδεῶν· ὅτι κακῶς ἀπεδόθη εἰς τὴν μειονοψηφίαν ἡ ἀναβολὴ τῶν βουλευτικῶν ἐργασιῶν, διότι ἡ ἐπὶ τῆς ἐγκυκλίου ἀπασχόλησις τῆς Βουλῆς δὲν ἦτο ματαία ἀλλὰ αἱ εἰς τὸν Πρόεδρον τοῦ ὑπουργείου γενόμεναι ἐρωτήσεις ἀφεώρων τὴν ὑποστήριξιν τοῦ νόμου διότι ἐγένοντο ἐπὶ πράξεων, αἵτινες ἀφαίνοντο ὡς παραβιάζουσαι αὐτόν, καὶ αἵτινες δὲν πρέπει οὐδὲ νὰ μένωσιν ἀνεξέλεγκτοι, οὐδὲ τις ἡμῶν νὰ ἀφαιρῇ τὸ δικαίωμα τῆς ἐξελέγξεως.

Κυβέρνησιν νόμιμον

Σκοπὸς τῆς μειοψηφίας δὲν εἶναι ἡ ἁρπαγὴ τῆς ἐξουσίας ὡς ὁ Βουλευτὴς Μαντινείας κατὰ τινα τῶν προλαβουσῶν Συνεδριάσεων διϊσχυρίσθη, διότι πολλοὶ τῶν μειοψηφούντων, ἐν οἷς καὶ ὁ ἀγορεύων, ὑπεστήριξαν κατ' ἀρχὰς τὸ ὑπουργεῖον ἐκτεθέντες εἰς θυσίας καὶ κινδύνους, κατόπιν ὅμως ἀπεμακρύνθησαν ἀναγκασθέντες ἀπ' αὐτὴν

(1) Μεταξὺ αὐτῶν ὑπαινίσσεται καὶ τὸν ἱστορικὸν συγγραφέα Γ. Φίνλεϋ, ὁ ὁποῖος ἔγραψε ἱστορίαν τῆς Ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως μὲ πολλὰ σημεῖα αὐστηρᾶς κριτικῆς.

(1) Συντρέξασαι ἢ μή. Τώρα ἀναμιγνύονται εἰς τὰ Ἑλληνικὰ πράγματα ἡ Αὐστρία, ἡ Πρωσία καὶ ἡ Βαυαρία, ἐνδιαφερόμεναι κυρίως ὑπὲρ τοῦ Ὄθωνος. Σημειοῦμεν ὅτι τὴν ἐποχὴν αὐτὴν δὲν ὑπάρχει ἡ συγκροτηθεῖσα τὸ 1870 Γερμανικὴ Αὐτοκρατορία (Α' Ράϊχ), οὔτε ἡ μετασχηματισθεῖσα μετ' ὀλίγον ἐκ τῆς Αὐστρίας, δυαδικὴ Αὐστροουγγαρία.

(2) Οἱ ὅροι πλειοψηφία, μειοψηφία, πλειονοψηφία, μειονοψηφία, ἐπὶ πολλὰ ἔτη συγχέονται. Σήμερον μόνον ἔχει ἐπικρατήσει ἡ πρώτη διάκρισις.

τοῦ ὑπουργείου τὴν ὁδόν, ἂν δὲ καὶ ῥαδιουργῶσι τινες πρὸς τοῦτο, ὡς ὁ Πρωθυπουργὸς διετάθη εἰπὼν ὅτι ἔχει τὰς ἀποδεικνυούσας τοῦτο ἐπιστολάς, τότε ἀπολείπεται μόνον αὐτὸς ὁ πρωθυπουργὸς νὰ ὁρίσῃ τὴν ἡμέραν καθ' ἣν προσελθὼν νὰ καταδείξῃ εἰς ἡμᾶς τοὺς ἐνόχους, ὡς τοῦτο καὶ παρ' ἄλλου προχθὲς ἐζητήθη, διότι οἱ πάντες ποθοῦσιν κυβέρνησιν ἰσχυράν, ἀλλὰ καὶ νόμιμον. Κακῶς οἱ ἐκφωνηθέντες εἰς τὰ ἀγγλικὰ κοινοβούλια λόγοι ἀπεδόθησαν εἰς τὰς ἐντεῦθεν διδομένας πληροφορίας, καὶ κακῶς αὗται ἐθεωρήθησαν ψευδεῖς, διότι οἱ λόγοι τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων ἐστηρίχθησαν εἰς πρᾶξιν τοῦ διοικητοῦ Αἰτωλίας ἥτις ἀποδεικνύει καθαρῶς τοὺς ἀληθεῖς τούτων αἰτίους· ὅτι τέλος αἱ ἐρωτήσεις παντὸς γινόμεναι πρὸς ὑποστήριξιν τοῦ νόμου ὑπ' οὐδεμίας ἄλλης πλαγίας προθέσεως ὁρμῶνται, καὶ κακῶς τοιαύτας ἀποδίδουσιν οἱ ταναντία διατεινόμενοι.

Συνεχεῖς ἀναμίξεις

Ἀντέλεξεν ἄλλος ὅτι λύπην ἀφῆκεν εἰς τὸν ἀναγνόντα ἓν τῶν ἐκδιδομένων φύλλων τοῦ τύπου, καταχωρῆσαν τὰς ἐν τοῖς Ἀγγλικοῖς Κοινοβουλίοις συζητήσεις, καὶ ἐναμβρυνόμενον εἰς τὴν ἐν αὐταῖς ἀπειλουμένην ἐπέμβασιν, γραφὲν βεβαίως παρὰ χειρὸς μὴ ἑλληνικῆς· ὅτι αἱ πληροφορίαι βέβαια, ἀφ' ὧν ὡρμήθησαν οἱ ἐν τοῖς Ἀγγλικοῖς Κοινοβουλίοις ἀγορεύσαντες ἠρύσθησαν ἐντεῦθεν· ὅτι ὑπάλληλος ξένης δυνάμεως ἐν Μεσολογγίῳ πολλὰ κατὰ τῆς ἐνεστώσης Κυβερνήσεως διέσπειρε καὶ διὰ ταραχῶν ἠπείλει τοὺς πολίτας, καὶ καταστροφὰς προέβλεπε, ἕνεκα τῶν ὁποίων πολλοὶ τῶν ἐκεῖ κατοικουσῶν οἰκογενειῶν μετώκισαν εἰς Ἰονίαν· ὅτι καὶ ληστῶν τινων ἡ ἀπόδρασις παρ' αὐτοῦ παρεσκευάζετο, ἀλλ' ἡ Κυβέρνησις μαθοῦσα ἐγκαίρως τοῦτο τὸ προέλαβε· ὅτι ἡ ἀναφορὰ ἐκείνη τοῦ ἐνωμοτάρχου, δι' ἧς εἰσήγγειλεν εἰς τὸν Διοικητὴν Αἰτωλίας καταπιέσεις τοῦ ἐκεῖ μεταβατικοῦ σώματος, ἐφ' ἧς ὁ διοικητὴς στηριχθεὶς συνέταξε τὴν πρᾶξιν ἐκείνην, ἀνεσκευάσθη ἀπό τε τὴν παθοῦσαν γυναῖκα καὶ ἀπὸ ἀναφορᾶς δημοτικῶν συμβουλίων ἀποφαινομένων ὑπὲρ τῆς διαγωγῆς τοῦ διευθύνοντος τὸ μεταβατικὸν ἐκεῖνο ἀπόσπασμα ἀξιωματικοῦ· ὅτι τέλος οἱ ὑπάλληλοι ξένης δυνάμεως καὶ ἐνταῦθα ἐπὶ τοσοῦτον ἐπεμβαίνουσιν ὥστε καὶ φακέλλους περιέχοντας φύλλα ἐφημερίδων τῆς ἀντιπολιτεύσεως σφραγίζουσιν, καὶ τῇ σφραγίδι αὐτῶν διὰ τοῦ ταχυδρομείου ἀποστέλλονται εἰς τὰς ἐπαρχίας καὶ διανέμονται, καὶ ἡ ἀπόδειξις τούτου εἶναι εὔκολος καὶ δυνατὴ εἰς αὐτόν.

Ὁ κορυφαῖος νόμος

Καὶ ἕτερος ἀντεῖπεν ὅτι οἱ βουλευταὶ ζητοῦσι μὲν νὰ ἀφαιρεθῇ ἡ ἐξουσία ἀπὸ τοὺς ἤδη ἔχοντας αὐτήν, ὄχι ὅμως καὶ ὑπὲρ αὐτῶν, διότι διατείνονται, ὅτι οἱ ἔχοντες αὐτὴν καταχρασθέντες αὐτῆς δὲν εἶναι ἁρμόδιοι πλέον νὰ τὴν διατηρῶσι, καὶ θεωροῦσιν ἀναγκαῖον νὰ ἀφαιρεθῇ ἀπὸ τούτους αὕτη καὶ νὰ δοθῇ εἰς ἑτέρους καταλλήλους κατὰ τὴν ἐκλογὴν τοῦ ἔθνους· ὅτι ὁ τρόπος οὗτος τῶν συζητήσεων ἀντὶ νὰ ἐπειλῇ τὴν καταστροφὴν τοῦ Συντάγματος, ὡς διετάθησαν, δίδει ἀπ' ἐναντίας εἰς τοῦτο ὕπαρξιν, διότι αἱ συζητήσεις ἀφορῶσιν αὐτὴν τῶν νόμων τὴν παραβίασιν· ὅτι αἴτιος τῆς ἀναβολῆς τῶν ἐκλογῶν δὲν εἶναι ὁ λαός, διότι ἡ ἐφαρμογὴ τῶν νόμων καὶ μάλιστα τοῦ κορυφαίου τούτων τοῦ ἐκλογικοῦ, ἀνετέθη εἰς τὴν ἐκτελεστικὴν ἐξουσίαν ἥτις δὲν τὸν ἐξετέλεσε, διότι προέθετο νὰ ἐπιβάλῃ τὴν θέλησίν της εἰς τοὺς λαούς, ἄλλως ἐὰν ἐπηλήθευεν ὅτι αἴτιος εἶναι ὁ λαός, δὲν ἤθελεν εἶσθαι δυνατὸς οὐδὲ τῆς Βουλῆς ὁ σχηματισμὸς οὐδὲ τοῦ Συντάγματος ἡ ὕπαρξις· ὅτι τὰ ῥηθέντα περὶ τοῦ ἂν ἐδόθη ἡ ἄδεια εἰς τὸν Ἐπίσκοπον Θήρας πρὸς τὴν ἔκδοσιν τῆς ἐγκυκλίου ἐκείνης, εἴχοντο λόγου, διότι ἔβλεπε πᾶς τὸν πρωθυπουργὸν ὀλιγωροῦντα πρὸς τιμωρίαν αὐτοῦ, παραβάντος ὡρισμένα τοῦ ποινικοῦ νόμου ἄρθρα καὶ τοῦ περὶ τοῦ ὑπουργείου τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Διατάγματος· ὅτι ἡ ὁδὸς αὕτη τῆς Κυβερνήσεως σπαταλούσης τὸν δημόσιον πλοῦτον καταθλιβούσης τοὺς λαοὺς καὶ παραλυούσης τοὺς νόμους προκαλεῖ ἀναστάτωσιν τὴν ὁποίαν αἱ βουλαὶ ὀφείλουσι νὰ προλάβωσιν ὅτι ἐπὶ τῶν ἐξωτερικῶν πραγμάτων καὶ ἰδίως ἐπὶ τοῦ ζητήματος μέχρι τίνος δύναται νὰ περιορισθῇ ἡ ἐνέργεια ξένων δυνάμεων ἐφ' ἡμῶν πρέπει νὰ θεωρηθῇ ἡ διαγωγὴ τῆς δυνάμεως, ὡς πρὸς τὴν ἀνεξαρτησίαν μας, μ' ὅλον ὅτι εὐχαρίστως βλέπει πᾶς εἰς τὰς συζητήσεις τοῦ Ἀγγλικοῦ Κοινοβουλίου, ὅτι ἐσεβάσθησαν τὴν ἀνεξαρτησίαν μας, τῆς ὁποίας ἡ ἐλαχίστη προσβολὴ παρά τινος θέλει πνίξει πᾶν εὐγνωμοσύνης αἴσθημα καὶ προκαλέσει δικαίαν ὑπεράσπισιν· ὅταν δὲ ἡ ἐνεστῶτα διαγωγή τινος τούτων ἀποδεικνύει τὰ ἐνεστῶτα, συνέπειαν τῶν προλαβόντων τὰ ὁποῖα καλῶς ποιοῦντες ἀπεφασίσαμεν νὰ ῥίψωμεν εἰς λήθην, τότε ὀφείλομεν πολλὴν ἐπὶ τούτου νὰ ἐπιστήσωμεν προσοχὴν διὰ τὴν πολιτικὴν αὐτῆς.

Κατακρατοῦνται ἐφημερίδες

Ἡ πολιτικὴ καὶ τὸ συμφέρον τῆς Δυνάμεως τῆς ζητησάσης τὴν ἀπάλειψιν τοῦ 40 ἄρθρου τοῦ Συντάγματος(1) ἦτον ἡ αὐτὴ ἀνέκαθεν κατά τε τὸν εἰκοσιπενταετῆ ἀγῶνα μας καὶ ἤδη, ἡ δὲ Κυβέρνησις ὀλιγωροῦσα περὶ ταῦτα παραγνωρίζει τὴν ἀποστολήν της· ὅτι δὲν πρέπει πώποτε νὰ ἀνεχώμεθα ξενικὰς ἐπικλήσεις εἰς τὴν Κυβέρνησιν διότι ἀποδεχόμενοι αὐτὰς περιϋβρίζομεν τὴν ἐθνικότητά μας καὶ εἴποτε εἴδομεν ἀνταποκρινόμενα καὶ τὰ πράγματα εἰς τὰς διδομένας εἰς τὴν Κυβέρνησιν ἐπικλήσεις, τότε ὀφείλομεν νὰ στηρίξωμεν τὸν ἐθνισμόν μας· ὅτι δὲν εἶναι ψευδῆ τὰ εἰς τὰ Ἀγγλικὰ Κοινοβούλια ῥηθέντα, διότι καὶ ἐντεῦθεν τὰ αὐτὰ ἐρέθησαν, καὶ ὅμως ἡ Κυβέρνησις ἀντὶ νὰ ἐπισπεύσῃ νὰ ἀπολογηθῇ εἰς ταῦτα ὑπεξέφυγε τοῦτο· καὶ ὅτι ἂν ἀληθεύῃ ἡ εἰς τὰς ἐπαρχίας ἀποστολὴ ἐφημερίδων σφραγιζομένων ὑπὸ ξένης δυνάμεως σφραγίδι, τοῦτο βεβαίως ἀποδεικνύει ὄχι πρόθεσίν τινα ἄλλην, διότι δι' εὐτελὲς κέρδος οὐδὲ δημοσιογράφος ἤθελε φανῇ οὕτω ποταπός, οὐδὲ ξένης δυνάμεως ἀντιπρόσωπος τόσον εὔκολος, ἀλλὰ ἐκείνην νὰ σταλῶσιν αἱ ἐφημερίδες εἰς τοὺς συνδρομητὰς διότι πιθανῶς νὰ μὴ στέλλωνται, καὶ τότε εὐγνωμοσύνη εἰς τὸν διατηροῦντα τὸν τύπον τοῦτον Ἀντιπρόσωπον τῆς ξένης Δυνάμεως ὀφείλεται, καὶ περὶ τούτου προτείνω νὰ ἀποταθῶσιν αἱ ἀναγκαῖαι ἐρωτήσεις εἰς τὸν ἁρμόδιον ὑπουργὸν διὰ νὰ πληροφορηθῶμεν, ἂν ἀποστέλλωνται ἢ τοὐναντίον, ἀσφαλῶς διὰ τοῦ Ταχυδρομείου τὰ στελλόμενα δι' αὐτοῦ τῶν ἐφημερίδων φύλλα.

Οἱ μεγάλοι ἄνδρες

Ἕτερος ἐπὶ τοῦ λόγου τοῦ πρώτου ἀγορεύσαντος παρετήρησεν ὅτι δὲν ἔπρεπε νὰ κακίσῃ τὸν σχηματισμὸν τῆς

(1) Τὸ ἄρθρον αὐτὸ λέγει: «Πᾶς διάδοχος τοῦ Ἑλληνικοῦ Θρόνου ἀπαιτεῖται νὰ πρεσβεύῃ τὴν θρησκείαν τῆς Ἀνατολικῆς Ὀρθοδόξου τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας».

Συνόδου ὡς ἀντικείμενον ἀποφασισθέν ἤδη, οὐδόλως δ' ἐδικαιολόγησεν ἐπιθετόν τι εἰς τὴν Σύνοδον, τὸ ὁποῖον βλάσφημα χείλη ἔδωκαν· ὅτι διὰ τι θεωρίας περὶ τῶν βουλευτικῶν καθηκόντων προέθετο νὰ ἐπισφραγίσῃ ὕβρεις δοθείσας εἰς τὸ Ἑλληνικὸν Κράτος παρὰ μεγάλων ἀνδρῶν, τοὺς ὁποίους ἄς ἀφήσωμεν εἰς τὸ μεγαλεῖον των, παρατηροῦντες πρὸς αὐτούς, ὅτι ὀφείλουν νὰ σέβωνται τοὺς μικροτέρους διότι οὗτοι ἦσαν ποτὲ ἐνδοξότεροι ἐκείνων, ἄν καὶ οἱ μεγάλοι ἄνδρες δὲν πρέπει νὰ στηρίζωσι τοὺς λόγους των εἰς ἐσφαλμένας πληροφορίας, ἀλλὰ πρέπει νὰ ἐκτιμῶσι καὶ σταθμίζωσι τὰς διδομένας, καὶ ἐπὶ τῶν ἀληθῶν ἐκ τούτων νὰ ἱδρύωσι τοὺς λόγους των· ὅτι δὲν εἶναι ἔγκλημα νὰ ζητῇ τις τὴν ἐξουσίαν, οὐδὲ ὕβρις, διότι πᾶς ἔχει τὸ δικαίωμα τοῦτο, ἀλλὰ πρέπει νὰ μεταχειρισθῶσι τὰ νόμιμα μέσα, καὶ νὰ εἶναι ἱκανοὶ νὰ φέρωσι τὸ βάρος τῆς πολιτείας, ἰδιότητα τὴν ὁποίαν ἡ πλειοψηφία μὴ εὑρίσκουσα εἰς τούτους πολιτεύεται οὕτως· ὅτι δὲν εἶναι ψεῦδος ὅτι οἱ λαοὶ καθίστανται αἴτιοι τῶν ἀναβολῶν τῶν ἐκλογῶν διότι ἡ Κυβέρνησις ποσῶς δὲν δύναται δι' ὅλων τῶν μέσων νὰ ἐμποδίσῃ αὐτὸν τῆς ἐξασκήσεως τοῦ δικαιώματος τούτου, καὶ τοῦτο μαρτυρεῖ τὰ ὑφ' ὑμῶν κατὰ τοῦ προλαβόντος Ὑπουργείου λεχθέντα, οὕτω δὲν δύναται καὶ νὰ κατορθώσῃ τὴν ἀναβολήν· ὅτι ἀναφορικῶς πρὸς ἐκείνην τὴν δύναμιν τὴν ζητήσασαν ὡς λέγει ἀπάλειψιν τοῦ 40 ἄρθρου τοῦ Συντάγματος (1), ἡ παράδοσις τοῦ ἀειμνήστου Ρήγα κατὰ τὴν ἐπανάστασιν εἶναι ἀλήθεια, καὶ ἡ σχέσις τοῦ Πρωθυπουργοῦ μετὰ τοῦ ἀντιπροσώπου τῆς Δυνάμεως, ταύτης, καθὼς καὶ μετὰ τῶν ἀντιπροσώπων τῶν λοιπῶν Δυνάμεων, πραγματική, ἀλλὰ ὁ Πρωθυπουργὸς διευθύνων τὸ Κράτος ὀφείλει νὰ διατηρῇ αὐτάς, τῆς δὲ δυνάμεως ταύτης ἡ πολιτικὴ φαίνεται ἀρχῆθεν ὅτι τείνει εἰς τὴν διατήρησιν τῆς εἰρήνης καὶ πρὸς τοῦτο καὶ ἡ παράδοσις τοῦ ἀειμνήστου Ρήγα παρ' αὐτῆς τότε ἐνηργήθη, καὶ πρὸς τοῦτο ἤδη, καθόσον ἡ πολιτικὴ τῶν μεγάλων ἐθνῶν προτιμᾷ τὸ ἴδιον αὐτῆς συμφέρον, τοῦ συμφέροντος παντὸς ἄλλου ἔθνους ἢ ἀτόμου καὶ πρὸς τοῦτο ἤδη καταβάλλονται καὶ αἱ σπουδαὶ αὐτῆς πρὸς διατήρησιν τοῦ ἤδη ὑπάρχοντος ἀνεξαρτήτου κράτους μας.

Οἱ πάσχοντες Σεπτεμβριανοὶ

Μετά τινα δὲ θεωρήσαντα τὸ περὶ τῶν ἐν τοῖς Ἀγγλικοῖς κοινοβουλίοις συζητήσεων ζήτημα σπουδαῖον, καὶ ἐπιφυλαχθέντα νὰ ὁμιλήσῃ περὶ τούτου ἐν πλάτει εἰς τὸ περὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ δανείου μέρος τοῦ προϋπολογισμοῦ, ἄλλος παρετήρησεν ὅτι ἐδόθη πρὸ πολλοῦ διακοίνωσίς τις περὶ τοῦ τεσσαρακοστοῦ ἄρθρου τοῦ Συντάγματος ἀπὸ τὸν γηραιότερον διπλωμάτην τῆς Εὐρώπης (2) ἀλλὰ ταύτην ἀπέρριψαν ἐμφρόνως καὶ ἄλλοι, ἐπίσης ὡς οὗτος διακρινόμενοι πρωθυπουργοὶ τῶν εὐεργετίδων Δυνάμεων Ἀγγλίας καὶ Ρωσσίας· ἐπὶ τῆς οὐσίας, ὅτι εἷς τῶν προαγορευσάντων ἀντὶ ὑπερασπίσεως τῶν πασχόντων συναδελφῶν του Σεπτεμβριανῶν τὴν ὁποίαν ἐπερίμενον αὐτοῦ, εἶπε τινα σκοτεινὰ μέν, ἀλλὰ φαεινότερα τῶν ὑπὸ τοῦ πρωθυπουργοῦ ρηθέντων, ὀφείλει ὅμως νὰ φανερώσῃ τὸ πρόσωπον τοῦ τε ἐν Μεσολογγίῳ ὑπαλλήλου τῆς ξένης δυνάμεως καὶ ὑπ' αὐτοῦ ραδιουργηθέντων διὰ νὰ κατακριθῶσιν οὗτοι ἐν ὅλῳ τῷ κόσμῳ· ὅτι ἐπὶ τῶν ἐφημερίδων τοῦτο ἀποδεικνύει τὸν κίνδυνον τὸν ὁποῖον διατρέχουσι τὰ φύλλα τῶν ἀντιπολιτευομένων ἐφημερίδων, ὅταν διὰ τοῦ Ταχυδρομείου στέλλωνται καὶ διὰ τοῦτο καταφεύγουσιν εἰς τὸ μέσον τοῦτο διὰ νὰ εὕρωσιν οἱ δημοσιογράφοι τὴν ἀσφάλειαν τὴν ὁποίαν ἀπώλεσαν ἴσως εἰς τὸ ταχυδρομεῖον· ὅτι ἀναλαμβάνων τὴν ὑπεράσπισιν τῶν Σεπτεμβριανῶν, θέλει ἀπευθύνει ἐρωτήσεις πρὸς τὸ ὑπουργεῖον, ἄν οἱ τεθέντες εἰς ἀργίαν καὶ διαθεσιμότητα ἔντιμοι ἀξιωματικοί, Κ.Κ. Ταμπακόπουλος, Ροδίτης, Ἀργυρόπουλος, Κομπότης, Ἀξελὸς κ. τ. λ. ἀποτελοῦντες μέρος τῆς φρουρᾶς τῆς Πρωτευούσης κατὰ τὴν 3 Σεπτεμβρίου ἀπολαμβάνουσι τῶν πλήρων ἀπαδοχῶν κατὰ τὸ ά ψήφισμα τῆς Ἐθνοσυνελεύσεως καὶ διὰ τοῦ Διατάγματος τῆς παύσεως ἄν ἐπεφυλάχθη τὸ δικαίωμα τοῦ μισθοῦ· ὅτι τότε θέλει ὁμιλήσει καὶ περὶ τῆς ἑκουσίου ἐξορίας τοῦ Ἀρχηγοῦ τῆς Σεπτεμβριανῆς μεταπολιτεύσεως Στρατηγοῦ Δ. Καλλέργη.

Ἡ κατάστασις εἰς Αἰτωλίαν

Ἀντιπαρετήρησεν ἄλλος, ὅτι αἱ ἐπαρχίαι δὲν πάσχουσιν, ἀλλὰ καθ' ἅς διὰ παντὸς Ταχυδρομείου λαμβάνει πληροφορίας διατηρεῖται πλήρης ἡ δημοσία τάξις· ὅτι ὁ εἰσαγγείλας τὴν κακὴν τῆς Αἰτωλίας κατάστασιν Διοικητής, ὤφειλεν ἄν ἦτο κατὰ πεποίθησιν περὶ ἐκείνης πληροφορημένος, νὰ παραιτηθῇ ἔκτοτε καθ' ἅ ἐν τῇ ἐκθέσει αὐτοῦ ἠπείλει, μὴ παραιτηθεὶς δὲ καὶ ὑπηρετῶν κακὴν κατ' αὐτὸν Κυβέρνησιν, δεικνύει ἑαυτὸν ψευσθέντα τότε.

Τὰ βασανιστήρια δι' αἰλούρου

Καὶ ἄλλος παρετήρησεν, ὅτι τὸ φύλλον τῆς ἐφημερίδος τὸ ὁποῖον εἶπε τις τῶν προαγορευσάντων ὅτι ἐγράφη ἀπὸ προδοτρίαν χεῖρα, ὡς σεμνυνόμενον διὰ τὴν ἀπειλουμένην εἰς τὰς συζητήσεις τῶν Ἀγγλικῶν Κοινοβουλίων ἐπέμβασιν, δὲν περιέχει ὅσα οὗτος εἶπεν, οὐδὲ σεμνύνεται διὰ τὴν ἐπέμβασιν, διότι οὐδεὶς ποθεῖ ταύτην, παρέπεμψε δὲ τοὺς θέλοντας νὰ πληροφορηθῶσιν εἰς τοῦτο ὅτι μετὰ λόγον, τὸν ὁποῖον πρὸ χρόνων ρήτωρ Γάλλος, ὁ Δοὺξ τοῦ Βρολλύ, ἐξεφώνησε περὶ τῶν Ἑλληνικῶν πραγμάτων, δὲν ὤφθη ἄλλος τόσον σπουδαίως καὶ ἐπιτυχῶς ἀπαγγελθεὶς ἀπὸ ἐκεῖνον τοῦ Πρωθυπουργοῦ τῆς Ἀγγλίας, περιέχοντα δυστυχῶς ἀλήθειας διότι τὰ βασανιστήρια διὰ τοῦ αἰλούρου (1) ἀνηρέθησαν ἀπό τινα, καθόσον πρὸς ἀναίρεσιν ἐπισήμου τοιαύτης πληροφορίας ἀπητεῖτο διεξαγωγὴ ἀνακρίσεως ἐχούσης ἀποτέλεσμα τὴν ἀθωότητα τοῦ κατηγορηθέντος ἀξιωματικοῦ· ὅτι δυστυχῶς καὶ ἑτέρα ἀναφορὰ παραπλήσια ἤδη εἰσαγγέλλει εἰς τὴν Βουλὴν ἐξιστοροῦσα τὰ δεινὰ παθήματα τῶν λαῶν τῆς Λακωνίας· καὶ ὅτι τέλος ὁ λαὸς δὲν εἶναι αἴτιος τῆς ἀναβολῆς τῶν ἐκλογῶν, διότι τότε δὲν θέλει καταστῇ δυνατὴ οὐδ' ἡ συγκάλεσις τῆς Βουλῆς οὐδὲ τοῦ Συντάγματος ἡ ὕπαρξις.

Ὁ Πρόεδρος κατόπιν διέλυσε τὴν Συνεδρίασιν περὶ τὴν 5 ὥραν μ.μ. ἀναγγείλας ὡς ἀντικείμενον τῆς Συνεδριάσεως τῆς αὔριον τὴν συζήτησιν τοῦ προϋπολογισμοῦ, ἄν ἐν καιρῷ ἐνεργηθῇ ἡ διανομὴ τῆς ἐπ' αὐτοῦ ἐκθέσεως τῆς εἰσηγητικῆς ἐπιτροπῆς.

(1) Τῆς Αὐστρίας ἡ ὁποία ἀναμιγνύεται καὶ αὐτὴ ἐνεργῶς εἰς τὰ ἐσωτερικὰ ζητήματα τῆς Ἑλλάδος.

(2) Τὸν Μέτερνιχ.

(1) Πιθανὸν ἐννοεῖται ἡ εἰσαγωγὴ ἐντὸς τοῦ αὐτοῦ σάκκου, μιᾶς γάτας, καὶ τῶν κάτω μελῶν ἀνθρώπου.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 25ης ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 1845

Ὁ εἰσηγητὴς τῆς ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ παρετήρησεν ὅτι, αἱ ἐπὶ τοῦ σημερινοῦ δανείου σκέψεις τοῦ ὑπουργείου ὑπάρχουσιν εἰς τὸ δεύτερον μέρος, τῆς συνοδευούσης τὸν προϋπολογισμὸν ἐκθέσεως τοῦ ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν Ὑπουργείου, διά τε τοὺς κατὰ τὸ παρὸν καὶ τὰ ἐρχόμενα ἔτη ὀφειλομένους τόκους καὶ χρεώλυτρα αὐτοῦ· ὅτι τὸ δάνειον ἔχον τὴν ἀρχὴν τοῦ ἀπὸ τὴν ἐν Ἄργει Συνέλευσιν, ὁρίσασαν τὴν χρῆσιν αὐτοῦ εἰς παραγωγὴν ἐσωτερικήν, καὶ ἑνὸς μικροῦ μέρους εἰς βοήθειαν τῶν κατὰ τὸν ἀγῶνα παθόντων, ἐπραγματοποιήθη κατὰ τὴν ἐγκαθίδρυσιν τῆς Βασιλείας· ὅτι οὐδὲν αὐτοῦ μέρος ἐχρησίμευσεν εἰς τὰς ἀνάγκας ταύτας. ἀλλὰ δώδεκα μὲν ἑκατομμύρια ἐπληρώθησαν εἰς τὴν Ὀθωμανικὴν Πόρταν (1) ἄλλα ἐδαπανήθησαν διὰ τὴν ἐλθοῦσαν Ἀντιβασιλείαν καὶ τὰ μετ' αὐτῆς ἐπικουρικὰ στρατεύματα, (2) τὸ δὲ τριτημόριον αὐτοῦ εἰς τόκους καὶ χρεωλύσια αὐτοῦ τοῦ δανείου· ὅτι ἡ Ἑλλὰς οὐδέποτε πλέον ἐδυνήθη νὰ ἀποτίσῃ ὅλους τοὺς ἐτησίους τόκους καὶ τὰ χρεώλυτρα, διότι τότε μὲν ἐπλήρωσε τρία ἑκατομμύρια καὶ τινας χιλιάδας δραχμῶν, κατὰ τὰ 1842 ἓν ἑκατομμύριον καὶ διακοσίας χιλιάδας δραχ. κατὰ δὲ τὰ 1843 ἓν ἑκατομμύριον καὶ ἑκατὸν δέκα ἓξ χιλιάδας, καὶ τούτων δὲ ἡ ἐκτὸς τοῦ κράτους ἐξαγωγὴ πολὺν ἔφερε κλονισμὸν εἰς τε τὸ ἐμπόριον καὶ τὴν ἐσωτερικὴν βιομηχανίαν· ὅτι τὰ ἔσοδα μας μόλις ἐπαρκοῦσιν εἰς τὰ ἔξοδα τοῦ Κράτους, μικρὸν δὲ ποσὸν περισσεῦον δὲν ἐπαρκεῖ εἰς τὴν πληρωμὴν τῶν ἐτησίων τόκων, οὐδὲ εἰς τὴν συμπλήρωσιν τῶν κατὰ τὰ παρελθόντα ἔτη δοθέντων καὶ τὴν ἀπότισιν τῶν καθυστερούντων, τὸ δὲ ὑπουργεῖον διὰ ταῦτα ὑποβαλὸν τὰς παρατηρήσεις ταύτας εἰς τὰς Δυνάμεις δὲν ἐνέκρινε νὰ καταχωρίσῃ εἰς τὸν προϋπολογισμὸν τὰ περὶ δανείου· ὅτι ἡ ἐπιτροπὴ σύμφωνος πρὸς τὰς σκέψεις ταύτας τοῦ Ὑπουργείου, καὶ προτιθεμένη νὰ ἀφήσῃ ἄθικτον τὸ μικρὸν περίσσευμα, ἂν εἶναι τοιοῦτον εἰς ἐσωτερικὴν παραγωγήν, ἐνέκρινε τὸ μέτρον τοῦτο διὰ νὰ καταστήσῃ δυνατὴν τὴν ἀπότισιν τῶν ὑποχρεώσεών μας τούτων μετὰ τινα ἔτη, ὅταν καταστῇ δυνατὴ αὕτη, διὰ τῶν ἐνεργουμένων οἰκονομολογιῶν, ἂν καὶ ἐδαπανήθη οὕτω τὸ δάνειον· ὅτι ὅμως διότι εἶναι δυνατὸν νὰ γίνωσι παρατηρήσεις διὰ τὴν μὴ ἐν τῷ προϋπολογισμῷ καταχώρισιν τοῦ δανείου, κατεχώρισεν εἰς τὸν προϋπολογισμὸν τά τε ἔσοδα καὶ ἔξοδα, τὰ ἀπέναντι τοῦ δανείου ὀφειλόμενα καὶ πᾶσαν καθυστέρησιν, διὰ νὰ πεισθῶσιν αἱ δυνάμεις περὶ τῆς ἐπικειμένης ἀνάγκης· καὶ χορηγήσωσι τὴν προθεσμίαν ταύτην.

Τὸ τιμιώτερον κτῆμα

Ἕτερος δὲ τῶν βουλευτῶν παρετήρησεν ὅτι, προτεθέντος λόγου περὶ τῶν τόκων καὶ τοῦ χρεωλύτρου τοῦ ὑπὸ τῶν τριῶν συμμάχων Δυνάμεων ἐγγυηθέντος δανείου τῶν ἑξήκοντα ἑκατομμυρίων, εἶναι ἀδύνατον νὰ λαλήσῃ τις περὶ τοσούτον σπουδαίου ἀντικειμένου χωρὶς νὰ ἀνακαλέσῃ εἰς τῶν ἀκροωμένων τὴν μνήμην, τὰ ἐν τῷ Ἀγγελικῷ Κοινοβουλίῳ ἐσχάτως περὶ Ἑλλάδος ῥηθέντα· ἔτι δὲ μᾶλλον ἀδύνατον εἶναι νὰ διαλάβῃ τις καὶ περὶ τούτων, χωρὶς νὰ αἰσθανθῇ βαθεῖαν καὶ ὀδυνηρὰν ἀπὸ ψυχῆς λύπην· διότι ἐὰν μὲν ἀφ' ἑνὸς μέγιστον πρὸς τὴν πατρίδα ἁμάρτημα λογίζεται ἡ ἐπὶ τοῦ προκειμένου σιωπὴ καὶ ἡ μὴ κατὰ πάσης ξένης ἐπεμβάσεως καὶ διὰ λόγων καὶ δι' ἔργων διαμαρτύρησις, ἀφ' ἑτέρου ὅμως ἕκαστος ἡμῶν βαθέως ἐν τῇ καρδίᾳ του αἰσθάνεται ὁποίαν ὀφείλει εὐγνωμοσύνην καὶ ὁποῖον σέβας χρεωστεῖ πρὸς τὸ κλεινὸν τῶν Ἄγγλων ἔθνος καὶ πρὸς αὐτὸν ἀκόμη τὸν εὐγενῆ λόρδον (1), τὸν πρῶτον τὸν λόγον λαβόντα καὶ πρῶτον εἰς τὰ ἑλληνικὰ ἐπέμβασιν προτείνοντα.

Ἀλλὰ συλλογιζόμενος, ὅτι περὶ τῶν κοινῶν συμφερόντων συζητοῦντες καὶ τῆς πατρίδος ἡμῶν τὰ δίκαια ὑπερασπίζοντες ἀποδεικνύομεν ὅτι ἐπαξίως ἐκτιμῶμεν τὸ τιμιώτερον παντὸς ἔθνους κτῆμα, τὴν ἀνεξαρτησίαν, καὶ ὅτι τοιουτοτρόπως εὐχαριστοῦμεν μᾶλλον, ἢ δυσαρεστοῦμεν τὸν εὐγενῆ λόρδον, τοῦ ὁποίου καὶ αὐτὴ ἡ τελευταία ἐν τῷ Κοινοβουλίῳ ὁμιλία αἰτίαν ἔχει τοῦ ἀνδρὸς τὰ ἀγαθὰ ὑπὲρ Ἑλλάδος αἰσθήματα, ἐπιχειρῶ νὰ ἀνασκευάσω διὰ βραχέων τοὺς λόγους, τοὺς κατὰ τὴν γνώμην των Ἄγγλων βουλευτῶν καὶ λόρδων δικαιολογοῦντα τὴν εἰς τὰ πράγματά μας ἐπέμβασιν· ἀποκρίνομαι δὲ ἐν ὀλίγοις, διότι πᾶσα ἐκτενεστέρα ἔκθεσις ὄχι μόνον ἀπὸ τῶν κυρίων βουλευτικῶν μας ἔργων, τῶν ὁποίων τὸ τάχιστον τέλος ὁ καιρὸς κατεπείγει, μᾶς ἀπασχολεῖ, ἀλλὰ καὶ περιττὴ εἶναι, διότι καὶ ἡμεῖς καὶ ὅλοι οἱ Ἕλληνες τὸ αὐτὸ ὑπὲρ πατρίδος ἔχομεν φρόνημα καὶ τὴν αὐτὴν κατὰ πάσης ξένης ἐπεμβάσεως αἰσθανόμεθα ἀποστροφήν.

Ἐπέμβασιν

Ὁ εὐγενὴς λόρδος Πάλμερστων, ἐξιστορῶν εἰς τὴν Βουλὴν τῶν Ἀγγλικῶν κοινοτήτων τὰ ἀνήκουστα δεινά, ὅσα δῆθεν ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς πάσχει παρὰ τῆς καθεστώσης ἐν ἡμῖν Κυβερνήσεως, προσεκάλεσε τὸ Ἀγγλικὸν Ὑπουργεῖον νὰ συνεννοηθῇ μετὰ τοῦ Γαλλικοῦ καὶ νὰ συμφωνήσῃ μετ' αὐτοῦ, ὥστε διὰ κοινῆς ἀμφοτέρων εἰς τὰ ἐσωτερικὰ πράγματά μας ἐπεμβάσεως νὰ συστήσωσιν ὑπουργεῖον ἄξιον τῆς ἐμπιστοσύνης τῶν Ἑλλήνων καὶ νὰ ἐλευθερώσωσι διὰ τοῦ μέσου αὐτοῦ τὴν πατρίδα μας ἀφ' ὅλων τῶν καταμαστιζόντων αὐτὴν κακῶν. Τῆς τοιαύτης δὲ ἐπεμβάσεως τὸ δικαίωμα στηρίζει ὁ εὐγενὴς λόρδος εἰς τοὺς ἀκολούθους λόγους· πρῶτον, διότι συμφέρει, λέγει, εἰς τὴν Ἑλλάδα ἡ ἐπέμβασις, ὡς ἐνεργουμένη ὑπὲρ τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ, δεύτερον, καὶ αἱ τρεῖς εὐεργέτιδες Δυνάμεις, καὶ μία ἑκάστη ἰδίως, συνετέλεσεν εἰς τῆς Ἑλλάδος τὴν ἀνεξαρτησίαν· τρίτον, διότι αἱ αὐταὶ Δυνάμεις ἐγγυήθησαν τὴν ὕπαρξιν καὶ τὴν ἀκεραιότητα τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ· καὶ τέταρτον, διότι αἱ αὐταὶ ἐγγυήθησαν καὶ τῶν ἑξήκοντα ἑκατομμυρίων τὸ δάνειον.

Καὶ ὁ φιλέλλην!

Μετὰ τὸν εὐγενῆ λόρδον Παλμερστῶνα ἀνέβη τὸ βῆμα ὁ Κύριος Κόχραν (2), ὅστις καὶ συνεφώνησε μετὰ τοῦ προλαλήσαντος ὡς πρὸς τὴν ὑφισταμένην δεινὴν τῆς Ἑλλάδος κατάστασιν, αἴτιον τῆς ὁποίας νομίζει ὄχι τὸν Πρω-

(1) Εἰς τὴν Ὑψηλὴν Πύλην δι' ἀποζημιώσεως τῶν Τούρκων τῆς Εὐβοίας, Ἀθηνῶν, Λαμίας, περιοχῶν αἱ ὁποῖαι εὑρίσκονται ὑπὸ τουρκικὴν κυριαρχίαν ὅταν ἀνεγνωρίσθη ἡ ἀνεξαρτησία τῆς Ἑλλάδος.

(2) Τοὺς Βαυαρούς, ἀνερχομένους εἰς 2500.

(1) Ὁ Πάλμεστρων ὅπως ἐν συνεχείᾳ ἀναφέρεται καὶ ὀνομαστικῶς.

(1) Ὁ διατελέσας καὶ στόλαρχος τῆς Ἑλλάδος.

ὑπουργὸν Κωλέττην, τὸν ὁποῖον ἀπόλυτον ὄργανον θεωρεῖ, ἀλλὰ τὴν φθοροποιὸν τοῦ παρ' ἡμῖν Γάλλου πρέσβεως ἐπήρειαν, θῦμα, τῆς ὁποίας κατέστη καὶ ὁ Βασιλεὺς καὶ τὸ ἔθνος ἡμῶν. Προσέθηκε δὲ ὁ αὐτὸς βουλευτής, ὅτι ἡ πρὸς τὸν συμπολίτην αὐτοῦ Κύριον Τσούρτ διαγωγὴ τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως εἶναι ἀπόδειξις μεγάλης καὶ ἀσυγγνώστου ἀχαριστίας.

Μετέωρος τύχη

Μετὰ τοὺς ρήτορας δὲ τούτους, ἀναστὰς ὁ μεταξὺ τῶν Ἄγγλων διὰ τὴν πολιτικὴν αὐτοῦ σύνεσιν διαπρέπων ἀνήρ, ὁ ἀξίως τῆς πατρίδος του τὸ μέγα πηδάλιον διὰ χειρὸς ἔχων (1), ἀπέδειξε διὰ λόγων ἀναντιρρήτων τὰ ὀλέθρια ἀποτελέσματα τῆς εἰς τὰ ἐσωτερικὰ πράγματά μας ξένης ἐπεμβάσεως, ἀλλὰ κατὰ δυστυχίαν ἀπεδέχθη, ὅτι καὶ αἱ τρεῖς σύμμαχοι Δυνάμεις καὶ ἰδίως ἑκάστη αὐτῶν, ἔχουσι τὸ δικαίωμα νὰ ἐπέμβωσι δι' ὅσους ὁ εὐγενὴς λόρδος Πάλμερστων ἀνάφερε λόγους, ἀποδείξας οὕτω τὴν τύχην τῆς Ἑλλάδος μετέωρον καὶ ἐξηρτημένην ἀπὸ τῆς ἀβεβαίου θελήσεως ξένων ὑπουργῶν καὶ αὔριον διατεθιμένων νὰ ἐκδικήσωσι τὸ δικαίωμα, τοῦ ὁποίου τὴν ἐξάσκησιν καλὸν νομίζουσι νὰ ἀναβάλωσι σήμερον.

Ἐπειδή, δὲ ὡς ἐκ τῶν εἰρημένων ἐξάγεται, ὅλα τὰ τὴν ἐπέμβασιν δικαιολογοῦντα αἴτια ἐξετέθησαν ὑπὸ τοῦ εὐγενοῦς λόρδου Παλμερστῶνος, τοῦ βουλευτοῦ τούτου τὸν λόγον ἀπαντῶν ἀναλύω· θέλω δὲ ἀνασκευάσει καὶ τὰς τῶν ἄλλων ρητόρων ὁμιλίας, εἰς ὅσα μέρη νομίζω τὴν ἀνασκευὴν ἀναγκαίαν.

Τὸ δεινότερον κακὸν

Ὡς πρῶτον τῆς ἐπεμβάσεως δικαιολόγημα ἀνέφερεν ὁ εὐγενὴς λόρδος τὸ τῆς Ἑλλάδος συμφέρον· ἡ Ἑλλάς, εἶπε, πάσχει κακὰ πολλὰ καὶ δεινά, ἡ ἐπέμβασις δὲ σκοπὸν ἔχουσα τὴν κατάπαυσιν αὐτῶν, δὲν δύναται νὰ εἶναι εἰμὴ ὠφέλιμος διὰ τὴν Ἑλλάδα. Ἀλλὰ δύναταί ποτε, ἐρωτῶ, νὰ θεωρηθῇ ὠφέλιμος ἡ κατάπαυσις κακοῦ μικροτέρου διὰ τῆς χρήσεως καὶ τῆς ἀντικαταστάσεως δεινοτέρου κακοῦ; Δύναταί ποτε νὰ ἐκληφθῇ ὡς συμφέρουσα ἡ ξένη ἐπέμβασις, ἥ ὄχι μόνον τὰ δικαιώματα καὶ τὰ συμφέροντα ὀλίγων Ἑλλήνων ζημιοῦσα, ἀλλ' ὅλου τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ, ὁλοκλήρου τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους, τὴν διὰ τοσούτων θυσιῶν καὶ αἱμάτων κεκτημένην αὐτονομίαν καταλύουσα; Δύναται ἐρωτῶ, ἡ κατὰ τοῦ ἱερωτέρου καὶ τιμιωτέρου ἐθνικοῦ ἡμῶν κτήματος προσβολή, καλῶν νὰ γίνῃ αἰτία καὶ νὰ ἀποβῇ ὠφέλιμος εἰς ἡμᾶς;

Ἡ ξένη ἐπέμβασις, Κύριοι, εἶναι τὸ μέγιστον τῶν κακῶν ἡ φοβερωτέρα πληγὴ ἐκ τῶν εἰς ἔθνος ἐλεύθερον ἐπιτεθεισῶν ποτέ!

Ἂν ἀνατρέξωμεν εἰς τὴν ἀλάνθαστον τῶν ἀνθρωπίνων σύμβουλον ἱστορίαν, πληροφορούμεθα, ὅτι ποτὲ ἢ πολλὰ σπανίως μόνον, ἡ ξένη ἐπέμβασις ὠφέλησε τὰ ἔθνη, ὑπὲρ ὧν δῆθεν ἐγένετο. Ἡ δυστυχὴς Πολωνία διεμελίσθη δὶς ὑπὸ τῆς Ρωσσίας, τῆς Αὐστρίας καὶ Πρωσσίας δι' ἐπεμβάσεως ἐνεργηθείσης δῆθεν πρὸς ὄφελός της, ἕως οὗ ἐπὶ τέλους διὰ τῆς αὐτῆς φιλικῆς ἐπεμβάσεως κατήντησε νὰ ἀποβάλῃ καὶ αὐτὴν τὴν αὐτονομίαν της. Ἡ Βοημία καὶ ἡ Οὐγγαρία ἐστερήθησαν ὡσαύτως ἕνεκα τῶν ξένων ἐπεμβάσεων τὴν ἀνεξαρτησίαν των· τὸ αὐτὸ δὲ δεινὸν πάθημα καὶ ἄλλα ἔθνη, τῶν ὁποίων τὴν ἀπαρίθμησιν συντομίας χάριν παραλείπω. Ἀλλὰ πρὸς τί καταφεύγω εἰς ξένων ἐθνῶν παραδείγματα; Ἡ ἱστορία τῶν ἐνδόξων ἡμῶν προγόνων δὲν περιέχει διδακτικώτερα δι' ἡμᾶς τοὺς ἀπογόνους περὶ ξένων ἐπεμβάσεων μαθήματα;.

(1) Ὁ Ντισραέλι.

Φθισικὴ κατάστασις

Καὶ αὐτὴ δὲ ἡ κατέναντι ἡμῶν ἱσταμένη Τουρκία, ἥτις ἐξ αἰτίας τῶν ἐπεμβάσεων εἰς φθισικὴν ὅλως κατήντησε κατάστασιν, καὶ ἥτις οὔτ' ἤθελε πλέον ὑπάρχει, ἐὰν τῶν Δυνάμεων ἡ ἀντιζηλία δὲν συνετήρει τὴν ἀθλίαν αὐτῆς ζωήν, δὲν μᾶς ἀποδυκνύει ἐναργέστατα τὰ φοβερὰ τῶν ἐπεμβάσεων ἀποτελέσματα; Ἀλλ' εἶπε ποτέ τις, ὅτι ξένοι ἐννοοῦσι καὶ γνωρίζουσι κάλλιον τῶν ἐγχωρίων, τὰ ἀληθῆ τῆς πατρίδος των δεινὰ καὶ τὰ πρὸς θεραπείαν τούτων κατάλληλα μέτρα; Ἀλλ' ἐὰν ἔτι μικρά τις περὶ τούτου μάλιστα Ἄγγλων ρητόρων αἱ ὁμιλίαι δὲν εἶναι ἱκαναὶ νὰ διασκεδάσωσι πάντα δισταγμόν, καὶ νὰ ἀποδείξωσιν ἀναντίρρητον τὴν ἀλήθειαν τῶν λόγων μου; Ὁ εὐγενὴς λόρδος Πάλμεστρων περιγράφων τὰ ἑλληνικὰ πράγματα, ἀρχόμενος ἀπὸ τῆς ἐγκαταστάσεως τῆς βασιλείας, καὶ διαχωρίζων τὰ μετὰ τὴν 3 Σεπτεμβρίου συμβάντα ἀπὸ τὰ πρὸ τῆς ἐνδόξου ταύτης ἐποχῆς χώραν λαβόντα, εἶπεν, ὅτι τὰ μέλη τῆς ἀντιβασιλείας ὑπέπεσαν μὲν εἰς λάθη τῶν ὁποίων μέγιστον ἦτον ἡ μεταξύ των ἔρις, ἀλλ' ἐπέφερον καὶ μεγάλα εἰς τὸν τόπον καλά· διότι ἐπὶ τῆς ἀντιβασιλείας καθιδρύθη τὸ δημοτικὸν σύστημα, καθιερώθη τοῦ τύπου ἡ ἐλευθερία, διωργανίσθησαν τῶν ὁρκωτῶν τὰ δικαστήρια καὶ ἐσυστήθησαν τὰ ἐπαρχικὰ συμβούλια (1). Μεταβαίνων δὲ μετὰ ταῦτα ὁ εὐγενὴς λόρδος εἰς τοῦ Βασιλέως τὴν ἐποχὴν διϊσχυρίσθη ὅτι τὰ μὲν δημόσια χρήματα κατεδαπανήθησαν ἀσώτως, ἀντὶ δὲ ἐλευθερίας βασανιστήρια ἀπάνθρωπα, βαρβάρων ἴδια, εἰς χρῆσιν ἦσαν· ὅθεν ὁ λαὸς καταδυναστευόμενος καὶ μυρίας ὑποφέρων καταθλίψεις ἐπεχείρησε τὸ κίνημα τῆς τρίτης Σεπτεμβρίου, τοῦ ὁποίου γινόμενον εἶναι τὸ καθεστὼς Σύνταγμα.

Κατεσπαταλεύθησαν

Ἀλλὰ τίς ἐξ ἡμῶν ἀγνοεῖ, Κύριοι, ὅτι ἐπὶ μὲν τῆς ἀντιβασιλείας κατεσπαταλεύθησαν ἐκτὸς τῶν ἄλλων εἰσοδημάτων, αἱ δύο πρῶται δόσεις τοῦ δανείου, πρὸς ἀπόσβεσιν τοῦ ὁποίου ἐχρησίμευσεν ἡ τρίτη καὶ τελευταία τῶν ἑξήκοντα ἑκατομμυρίων σειρά, καὶ ὅτι ὅταν ὁ Βασιλεὺς ἀνέλαβε τὰς ἡνίας τοῦ Κράτους εὗρε τὸ ταμεῖον πάντι κενόν, διὰ τοῦτο δὲ ἠναγκάσθη νὰ διαπραγματευθῇ νέον δάνειον τεσσάρων ἑκατομμυρίων, διὰ νὰ ἀπαντήσῃ τῆς δημοσίας ὑπηρεσίας τὰ ἀναπόφευκτα ἔξοδα;

Κατευθύνθησαν εἰς φυλακὰς

Τίνα ὡσαύτως ἐξ ἡμῶν λανθάνει, ὅτι ἐπὶ τῆς ἀντιβασιλείας παρεισήχθη ἡ πολυτελὴς καὶ πολυδάπανος ἐκείνη ὑπαλληλία ἡ εἰς μεγάλα καὶ βαθύπλουτα μόνον ἔθνη ἁρμόζουσα, τῆς ὁποίας τὰ ἐνιαύσια ἀναλώματα ἀνέβαινον

(1) Ἡ μεροληπτικὴ ὑπὲρ τῆς Ἀντιβασιλείας κρίσις τῶν Ἄγγλων ὀφείλεται εἰς τὸ ὅτι τὰ δύο μέλη αὐτῆς ἦσαν ἀγγλόφιλα.

εἰς δεκαοχτὼ ἑκατομμύρια, καὶ ὅτι ὁ Βασιλεύς, ἅμα ὡς κατὰ τὸ 1837 ἔτος ἀνέλαβε τοῦ Κράτους τὴν Κυβέρνησιν, περιέστειλε τὸν προϋπολογισμὸν εἰς δέκα ἓξ μόνον ἑκατομμύρια, κατόπιν δὲ διαδοχικῶς εἰς δεκαπέντε, δεκατέσσαρα, δεκατρία, δώδεκα, τέλος δὲ περὶ τὰ μέσα τοῦ 1843 ἔτους εἰς δέκα μόνον καὶ ὀκτακοσίας χιλιάδας; Τίς δὲ τῶν Ἑλλήνων δὲν ἐνθυμεῖται, ὅτι ἐπὶ τῆς ἀντιβασιλείας κατεβυθίσθησαν εἰς τὰς ὑπογείους τῆς Ναυπλίας φυλακὰς οἱ ἔνδοξοι τοῦ ἱερωτάτου τῶν ἀγώνων πρόμαχοι, (1) τοὺς ὁποίους διέσωσεν ἀπὸ τῶν χειρῶν τοῦ θανάτου, ὁ τότε ἀνήλιξ μέν, ἀλλὰ φύσει ἀγαθὸς Βασιλεύς; Ὅλοι δέ, νομίζω, ὁμολογοῦμεν, ὅτι ἐπὶ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης πολλαὶ διετάχθησαν προγραφαὶ καὶ πολλὰ ἐξ αἰτίας τῶν ἀρχόντων ἐνέσκηψαν εἰς τὸν τόπον δυστυχήματα, ἅτινα προκάλεσαν τρεῖς ἀλλεπαλλήλους ἀνταρσίας τὴν τῆς Λακωνίας, τὴν τῆς Μεσσήνης καὶ τὴν τῆς Ἀκαρνανίας, ἐνῷ ἐπὶ Βασιλέως οὔτε κἂν μία ἐπανάστασις ἔγινε, μ᾿ ὅλας τὰς καιρίας πληγάς, ὅσας ἡ ἀντιβασιλεία εἰς τὸν τόπον ἀφῆκε, καὶ τῶν ὁποίων διὰ πολὺ ἔτι χρόνον θέλομεν αἰσθάνεσθαι τὰ ὀξύτητα ἄλγη.

Ὅλοι δὲ ἐπίσης μαρτυροῦμεν ὅτι οὔτε οἱ καταδιωγμοί, οὔτε αἱ παρὰ τοῦ ἀγαθοῦ καὶ ἀγαπητοῦ ἡμῶν Βασιλέως καταπιέσεις ἐπέφερον τὴν Σεπτεμβιανὴν μεταπολίτευσιν, διότι τὴν προεκάλεσε κυρίως ὁ εὐγενὴς καὶ ἀκάθεκτος πόθος, ὁ εἰς πᾶν ἐλευθερίας ἄξιον ἔθνος ἴδιος, ὅστις ὑπεκίνει τοὺς Ἕλληνας νὰ λάβωσι μέρος εἰς τῶν κοινῶν αὐτῶν πραγμάτων τὴν κυβέρνησιν· πόθος, τὸν ὁποῖον τὸ Ἑλληνικὸν ἔθνος καὶ ἀπὸ τῆς πρώτης τῆς ἐνδόξου ἐπαναστάσεώς του ἡμέρας ἀπέδειξε καὶ πρὸς τὰς συμμάχους Δυνάμεις ἐξέφρασεν ἀκολούθως, ἅταν εἰς αὐτὰς ἀνέθηκεν τὴν ἐπ᾿ ὀνόματί του ἐκλογὴν συνταγματικοῦ Βασιλέως. Ἐπετάχυνε δὲ τὴν μεταβολὴν καὶ ἡ ἐν τῷ μέσῳ ἡμῶν παρουσία τῶν λειψάνων τοῦ Βουαρικοῦ στρατοῦ, ὅστις ἦλθε μὲν εἰς τὴν Ἑλλάδα συναινέσει τῶν Δυνάμεων, ἀλλὰ τοῦ ὁποίου τὴν σκάνδαλον καταστᾶσαν διαμονήν, ὁ λαὸς ὄχι μόνον ὡς ἐθνικὴν ἀτιμίαν ἐθεώρει, ἀλλὰ καὶ ὡς δεῖγμα τῆς πρὸς αὐτὸν δυσπιστίας τῆς ἐξουσίας δικαίως ὑπελάμβανε.

Οἱ δύο ἀγωνισταὶ

Τὰ διάφορα ταῦτα γεγονότα ἀπὸ πολλοῦ ἤδη ἀνήκουσιν εἰς τὴν ἱστορίαν· διὰ τοῦτο δὲ καὶ εἰς αὐτοὺς τοὺς ξένους ἠδύναντο νὰ εἶναι γνωστά, ἰδίως δὲ εἰς τοὺς ἀπὸ τὸ 1821 τὰ Ἑλληνικὰ μελετῶντας καὶ σπουδάζοντας. Ἀλλ᾿ ὅταν ὡς πρὸς τὰ παρελθόντα ἀποδεικνύεται τοσαύτη πραγμάτων ἄγνοια, ὁποίαν πρέπει νὰ περιμένῃ τις ἀκριβεστέραν γνῶσιν περὶ τῶν παρόντων, ἐξ ὧν πολλὰ καὶ εἰς τοὺς ἐγχωρίους αὐτοὺς μένουσι σκοτεινὰ καὶ ἄγνωστά, ὁ περὶ τούτου δὲ ἀμφιβάλλων ἄς κρίνῃ ἐκ τῆς ὑπολοίπου τοῦ εὐγενοῦς λόρδου ἀναπτύξεως. Πρὶν ἢ ὅμως περαιτέρω προβῶ, νομίζω ἐπάναγκες νὰ διαμαρτυρηθῶ κατὰ πάσης παρεξηγήσεως τοῦ σκοποῦ καὶ τῶν αἰτίων, ἅτινα μὲ ἀναγκάζουσιν ἀπὸ τῆς σειρᾶς τοῦ λόγου φερόμενον, νὰ ἐκφράσω γνώμην περὶ τῶν γεγονότων, ὅσα συνέβησαν ὑπουργούντων τῶν δύο ἀνδρῶν τοὺς ὁποίους καὶ τιμῶ καὶ σέβομαι καὶ ὡς ἀγωνιστὰς παλαιοὺς καὶ ὡς διαπρέψαντας μεταξὺ τῶν κυβερνησάντων τῆς πατρίδος μας τὰ πράγματα.

(1) Ὁ Κολοκοτρώνης ἰδίως, διασωθεὶς χάρις εἰς τὴν σθεναρὰν ἀντίστασιν τοῦ ἐκ τῶν δικαστῶν του Τερτσέτη.

Ἀντίθετον φύραμα

Μετὰ τὴν καθιέρωσιν τοῦ Συντάγματος ἀνέλαβε, λέγει ὁ εὐγενὴς λόρδος, τῶν Ἑλληνικῶν τὴν Κυβέρνησιν ὁ Μαυροκορδάτος ἀνὴρ πεφωτισμένος καὶ ἀγαθὸς πατριώτης, ὅστις κύριον σκοπὸν εἶχε νὰ παγιώσῃ διὰ θεσμῶν ἐλευθέρων τὴν εὐημερίαν τῆς πατρίδος του, ἀλλὰ ἀποσυρθέντος ἀπὸ τῶν κοινῶν τούτου, περιῆλθον τὰ πράγματα εἰς χεῖρας τοῦ νῦν ὑπουργοῦντος, ἀνθρώπου φυράματος τοῦ προκατόχου του ὅλως ἀντιθέτου. Ὡς πρῶτον δὲ ἔργον ἐπεχείρησεν ὁ νέος οὗτος ὑπουργὸς νὰ ἐπέμβῃ εἰς τὰς βουλευτικὰς ἐκλογάς, εἰς τὰς πλειοτέρας τῶν ὁποίων ἔνοπλος δύναμις παρεβίασε τῶν πολιτῶν τὴν θέλησιν· ὅπου δέ, ἐξακολουθεῖ λέγων ὁ εὐγενὴς λόρδος, ἡ ἐξουσία δὲν ἐδυνήθη νὰ παραβιάσῃ τὰς ἐκλογὰς ἐπιτοπίως, τῆς ἐπαρχίας ταύτης οἱ νόμιμοι βουλευταὶ ἀπεβλήθησαν τῆς Βουλῆς, δι᾿ αὐθαιρέτου ἀποφάσεως ἐπιτροπῆς τινὸς παρανόμως ἐνεργούσης ὑπὸ τὴν ἐπήρειαν τῆς Κυβερνήσεως, ἥτις σκοπὸν προέθετο νὰ ἀποκλείσῃ τοῦ βουλευτηρίου πάντα ἐναντίου φρονήματος ἄνθρωπον· Ἀλλὰ τὶς ἐξ ἡμῶν ἀγνοεῖ, ὅτι ὅταν τὸ καθεστὼς ὑπουργεῖον ἀνέλαβε τῆς Κυβερνήσεως τὰς ἡνίας αἱ βουλευτικαὶ ἐκλογαὶ ἦσαν ὅλαι περαιωμέναι, καὶ ὅτι αἱ εἰς αὐτὰ γενόμεναι παράνομοι τῆς ἐξουσίας ἐπεμβάσεις καὶ ἡ εἰς τὰς πλειοτέρας τῶν ἐπαρχιῶν ἀποστολὴ τῆς ἐνόπλου δυνάμεως τῆς παραβιασάσης τὴν ἐλευθέραν τῶν ἐκλογῶν θέλησιν, ὡς ὁ ἴδιος εὐγενὴς λόρδος ἀποδέχεται τὰ τοιαῦτα εἶναι ἔργα ὄχι τοῦ ὑπάρχοντος, ἀλλὰ τοῦ προκατόχου τούτου ὑπουργείου τοῦ ἐφελκύσαντος τοσαύτας τοῦ λόρδου ἀνευφημίας;

Τίνα προσέτι λανθάνει, ὅτι εἰς τὴν Ἑλλάδα αἱ βουλευτικαὶ ἐκλογαὶ ἐξελέγχονται καὶ ἀποφασίζονται ἀνεκκλήτως, ὄχι ὑπὸ δικαστικῆς ἐπιτροπῆς ὡς εἰς τὴν Ἀγγλίαν, (1) μὴ λαμβανούσης ποσῶς μέρος τῆς Βουλῆς, διότι ἡ ἐλεγκτικὴ ἐπιτροπὴ δὲν ἐκπληροῖ ἄλλο τι, εἰμὴ ἔργα εἰσηγητοῦ;

Παραφορὰ παθῶν

Ἂν δέ, ὁ εὐγενὴς λόρδος ἀναφέρει συνέβη καί τις ἀδικία εἰς τὴν ἐξέλιξιν ἐκλογῆς τινος, ὡς δὲν ἀρνοῦμαι νὰ τὸ παραδεχθῶ, τότε τις ἐξ ἡμῶν δὲν ἠξεύρει, ὅτι ἡ τοιαύτη ἀδικία ἦτον ἀναπόφευκτος συνέπεια τῆς παραφορᾶς τῶν παθῶν, τὰ ὁποῖα εἰς τὸν ὕψιστον βαθμὸν διήγειρεν ἡ εἰς τὰς ἐκλογὰς τῆς τότε ἐξουσίας ἐπέμβασις:

Ζητοῦν ἐπέμβασιν

Τὴν διήγησιν του ὁ εὐγενὴς λόρδος ἐξακολουθῶν, παριστάνει τὴν Ἑλλάδα ὡς ὑπὸ τοιούτων καὶ τοσούτων δεινῶν κατατρυχομένην, ἕνεκα τῆς τυραννικῆς καὶ βαρβάρου Κυβερνήσεώς της, ὥστε διὰ νὰ πιστεύσῃ τις ὅτι εἶναι ἀληθὴς ἡ τοιαύτη παράστασις, πρέπει νὰ παραδεχθῇ, ὅτι ὁ ἑλληνικὸς λαὸς εἶναι ὁ ἀθλιώτερος τοῦ κόσμου λαός, καὶ αὐτῶν τῶν Ἀσιατικῶν φυλῶν δουλοπρεπέστερος. Κατωτέρω δὲ πρὸς ἑαυτὸν ὁ εὐγενὴς λόρδος ἀντιφάσκων καὶ τὸν Κωλέττην ὡς ματαιοπονοῦντα ἐλέγχων, λέγει· «ὁ Πρωθυπουργὸς τῆς Ἑλλάδος καταγίνεται νὰ ἀποδείξῃ τοὺς Ἕλληνας συνταγματικοῦ πολιτεύματος ἀναξίους. Ἀλλ᾿ ὁ μετὰ προ-

(1) Ὁ ἔλεγχος τῶν ἐκλογικῶν ἀποτελεσμάτων ὑπὸ τῆς δικαστικῆς ἐξουσίας, καθιερώθη εἰς τὴν Ἑλλάδα διὰ τοῦ Συντάγματος τοῦ 1911.

σοχῆς, παρατηρήσας τῆς ἐθνικῆς αὐτῶν συνελεύσεως τὴν πορείαν, πείθεται ὅτι δὲν ὑπάρχει λαὸς ἐλευθερίας ἀξιώτερος τῶν Ἑλλήνων, οἵτινες καὶ τὴν αὐτοναμίαν των ἀπέκτησαν καὶ τὴν συνταγματικὴν μεταπολίτευσιν ἀφ' ἑαυτῶν εἰς πέρας ἔφερον.»

Προχωρῶν ὅμως καὶ πρὸς ταῦτα ὁ εὐγενὴς λόρδος ἀντιλέγει, ἤτοι προσκαλεῖ τὸ Ἀγγλικὸν Ὑπουργεῖον νὰ συνεννοηθῇ μετὰ τοῦ Γαλλικοῦ διὰ νὰ ἐπέμβωσιν ἐκ συμφώνου καὶ νὰ διορθώσωσι τὰ Ἑλληνικὰ πράγματα, τῶν ὁποίων ἡ θεραπεία κατ' αὐτῶν ἄλλως φαίνεται. Εἰς τὸ αὐτὸ δὲ καὶ ὁ Κύριος Κόχραν περιέπεσεν εἰς ἁμάρτημα διότι ἐνῷ καὶ τὴν ἁπλῆν καὶ ἄμμεσον ἑνὸς πρέσβεως ἐπὶ τῶν Ἑλληνικῶν πραγμάτων ἐπήρειαν ὀλεθρίαν νομίζει, καλὴν καὶ εἰς ἡμᾶς ὠφέλιμον θεωρεῖ τὴν ἄμεσον ὅλης τῆς ἀγγλικῆς δυνάμεως εἰς τὰ ἐσωτερικά μας ἐπέμβασιν.

Ἡ μεσολάβησις τοῦ 1821

Ἰδού, Κύριοι, ὁποίας περὶ τῶν ἐγχωρίων ἡμῶν πραγμάτων δύνανται νὰ ἔχωσι γνώσεις καὶ αὐτοὶ οἱ νουνεχέστεροι καὶ ὀξυδερκέστεροι ξένοι· καὶ ἰδοὺ διὰ ποίους λόγους ἡ ξένη ἐπέμβασις ποτέ, ἢ σπανιώτατα, ἀπέβη χρήσιμος εἰς τὰ ἔθνη, ὑπὲρ ὧν ἔγινεν. Τοιαύτην ἐπέμβασιν εὐεργετικὴν μίαν μόνην ἡ ἱστορία ἀναφέρει, τὴν τοῦ Βιλέλμου τῆς Ὀρανίας, (1) ὅστις, προσκληθεὶς ὑπὸ τῶν καταδυναστευμένων παρὰ Ἰακώβου, τοῦ τρίτου λαῶν, ἦλθεν εἰς τὴν Ἀγγλίαν μετὰ στρατοῦ τροπαιοφόρου, καὶ ἐκδιώξας τὸν τύραννον, ἀφῆκε τὸ ἔθνος ἐλεύθερον νὰ συσκεφθῇ ἐν τῷ κοινοβουλίῳ του περὶ τῶν ἰδίων αὐτοῦ συμφερόντων. Μίαν δὲ μόνην ὠνόμασα εὐεργετικὴν ἐπέμβασιν, διότι τὴν ἀποτελεσματικὴν καὶ σωτήριον τῶν δυνάμεων μεσολάβησιν εἰς τὸν ὑπὲρ ἐλευθερίας Ἑλληνικὸν ἀγῶνα, εἰς ἣν ἐν μέρει χρεωστεῖται τῆς Ἑλλάδος ἡ σωτηρία καὶ δι' ἣν μεγάλην οἱ Ἕλληνες ὀφείλουσι πρὸς τὰς δυνάμεις εὐγνωμοσύνην, δὲν δύναμαι νὰ συγκαταλέξω εἰς τῶν ἐπεμβάσεων τὴν σειράν, ὡς ἐπιχειρισθεῖσαν περὶ τὰ τέλη τῆς ἐπαναστάσεως καὶ μετὰ παρέλευσιν ἓξ ὁλοκλήρων ἐτῶν πεισματώδους καὶ φονικοῦ πολέμου, δι' οὗ ἡ Τουρκικὴ ἐξουσία δὲν ἠδυνήθη νὰ καθυποτάξῃ τοὺς Ἕλληνας. Ἤθελον δὲ παραδεχθῆ, ἐκτὸς τῆς εἰρημένης, καὶ ἄλλων καλῶν πρόξενον ἐπέμβασιν, ἐὰν πρὸ τοῦ 1821 ἔτους, ὅτε ἡ Ἑλληνικὴ φυλὴ ἐδεσπόζετο ὑπὸ τοῦ ὠμοτέρου τῶν τυράννων καὶ ὑπὸ τοῦ σκληροτέρου καὶ βαρβαρωτέρου ἐπιέζετο ζυγοῦ, ἐπενέβαινον αἱ χριστιανικαὶ Δυνάμεις καὶ ἀπελευθέρουν τὴν ἀνήκουσα τότε δεινὰ πάσχουσαν Ἑλλάδα. Διότι ἡ πατρὶς δὲν ἤθελεν ἐρημωθῆ, εἰς ἐρειπίων σωρὸν μεταβληθεῖσα, οὔτε τὸ ἥμισυ τῶν Ἑλλήνων ἤθελεν ἐξανδραποδισθῆ διὰ νὰ ἀνακτήσωσιν οἱ ἀπολειπόμενοι τὴν προπατορικὴν αὐτῶν ἐλευθερίαν καὶ εὔκλειαν. Ἤθελον ὀνομάσει ὡσαύτως καὶ ἄλλην εὐεργετικὴν ἐπέμβασιν, ἐὰν κατὰ τὴν ἔλευσιν τοῦ Βασιλέως, ἢ κατὰ τὸ δεκαετὲς τῆς ἀπολύτου μοναρχίας διάστημα, ὅτε τὸ ἔθνος παρ' οὐδενὸς εἰς οὐδὲν περὶ τῶν κοινῶν ἠρωτᾶτο, ἀλλ' ὡς ξένος εἰς τὰ ἴδια διῆγεν, αἱ Δυνάμεις ἐπενέβαινον καὶ ἐπραγματοποίουν, τὴν πρὸς ἡμᾶς δοθεῖσαν ὑπόσχεσιν· τότε δὲ καὶ οἱ Ἕλληνες ὅλοι καὶ ἐγὼ μετ' αὐτῶν, ἠθέλομεν ἀσμένως παραδεχθῆ ὡς ὠφέλιμον τὴν ξένην ἐπέμβασιν.

Ἀλλὰ σήμερον ὅτε τὸ ἔθνος ὡς οὐδεὶς ἄλλος καὶ τὴν ἀληθῆ τῶν πραγμάτων του κατάστασιν γνωρίζει καὶ τῶν πρὸς θεραπείαν τοῦ κακοῦ ἁρμοδίων μέσων κύριον εἶναι, σήμερον, ὅτε διὰ τῶν ἀντιπροσώπων του ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς συμβουλεύεται καὶ νομοθετεῖ περὶ τῶν ἰδίων αὐτοῦ συμφερόντων, πᾶσα ξένη ἐπέμβασις εἶναι καὶ ἐπιβλαβὴς καὶ ὀλεθρία καὶ ὡς τοιαύτην πᾶς γνήσιος Ἕλλην καὶ τὴν ἀποστρέφεται καὶ τὴν ἀπωθεῖ.

Ἰδίαις δυνάμεσιν

Ὡς πρὸς τὰ δεινὰ δέ, ὅσα, κατὰ τὸν εὐγενῆ λόρδον ἡ Ἑλλὰς ἤδη ὑποφέρει, ἂς πεισθῇ ὁ ἀγαθὸς φίλος μας, ὅτι ἄλλα μὲν εἶναι ὑπερβολικά, ἀλλὰ δὲ καὶ ψευδῆ. Ἀλλὰ καὶ ἐὰν ὅλα καὶ πραγματικὰ καὶ ἀληθῆ ἦσαν, πρὸς κατάπαυσιν αὐτῶν, δὲν ἔχουσιν οἱ Ἕλληνες ξένης συνδρομῆς ἀνάγκην· διότι ἂν μόνοι των, καίτοι ὀλίγοι καὶ ἄοπλοι ὄντες, κατὰ κολοσσιαίου καὶ κραταιοῦ νομιζομένου ἔθνους ἐπανεστάτησαν καὶ ἐνδόξως τοῦ δυσχερεστέρου τῶν ἀγώνων τὸ στάδιον διῆλθον, ἐὰν ἐφ' ἑαυτῶν ἐλευθέρους θεσμοὺς ἔλαβον, πολλῷ μᾶλλον δυνάμεσιν ἰδίαις δύνανται νὰ τιμωρήσωσιν πάντα πολίτην ἐπιχειροῦντα νὰ δεσπόσῃ ἐπ' αὐτῶν ἐν ὀνόματι πολιτεύματος ἰσονόμου. Εἶναι δὲ βέβαιον ὅτι ὁ τοιαῦτα παρ' ἡμῖν ἐπιχειρῶν, ἢ διανοούμενος ἄρχων, αὐτὸς ἑαυτὸν ἐπιβουλεύεται καὶ ἑαυτοῦ πολέμιον μείζονα ἄλλον δὲν ἔχει.

Ἔχουν δικαίωμα ;

Μεταβαίνω ἤδη εἰς τὴν ἐξέτασιν τῶν δικαιολογούντων τὴν ἐπέμβασιν λοιπῶν λόγων τοῦ εὐγενοῦς λόρδου Παλμερστῶνος τοὺς ὁποίους καὶ ὁ ἔξοχος Πὴλ ἀπεδέχθη. Πρῶτος δὲ τούτων εἶναι ὁ ἑξῆς· «Αἱ σύμμαχοι δυνάμεις, λέγει ὁ εὐγενὴς λόρδος, αἱ εἰς τὴν ἀπελευθέρωσιν τῶν Ἑλλήνων συντελέσασαι, καὶ αἱ τρεῖς ὁμοῦ καὶ κατ' ἰδίαν ἑκάστη, ἔχουσι τὸ δικαίωμα νὰ ἐπέμβωσιν εἰς τὰ ἐσωτερικὰ τοῦ ὑπ' αὐτῶν δημιουργηθέντος Κράτους πράγματα.»

Ἀλλὰ δύναται, πρὸς Θεοῦ ἓν ἔθνος, διότι συνέδραμεν ἄλλο, νὰ ἐπέμβῃ, δικαιωματικῶς μάλιστα καὶ νὰ ἀφαιρέσῃ καὶ αὐτὴν τοῦ λεγομένου συμμάχου του τὴν ἀνεξαρτησίαν, ἥτις δὲν εἶναι ἁπλοῦν ξένων εὐεργέτημα, ἀλλ' ἴδιον αὐτοῦ κτῆμα, διὰ κόπων καὶ μόχθων καὶ κινδύνων κεκτημένον; Εἰς τίνα δὲ εὐεργέτην ἡ εὐεργεσία χορηγεῖ τὸ δικαίωμα νὰ ἁρπάσῃ καὶ αὐτοῦ τοῦ εὐεργετηθέντος τὴν ἐλευθερίαν;

Ὅτι αἱ δυνάμεις ἐβοήθησαν τὴν Ἑλλάδα, δὲν τὸ ἀρνούμεθα, ὁμολογοῦμεν μάλιστα εἰς αὐτὰς χάριν καὶ ἀναγνωρίζομεν τὴν εὐεργεσίαν· ἀλλ' ἐκ τούτου οὔτε αἱ τρεῖς ὁμοῦ, οὔτε, ἰδία ἑκάστη δὲν ἔχουσι τὸ δικαίωμα νὰ μᾶς ἀφαιρέσωσι τὴν αἵματι πολλῷ ἐξαγορασθεῖσαν ἐλευθερίαν μας· καθὼς οὔτε ὁ ἄλλον συνδραμὼν νὰ συντελέσῃ τὸν οἶκον του δὲν ἀπκτᾶ τὸ δικαίωμα νὰ ἀνασκάφῃ βίᾳ τῆς οἰκοδομῆς τὰ θεμέλια.

Οἱ ἐγγυηταὶ

«Ἀλλ' εἴμεθα ἐγγυηταὶ τῆς ἀκεραιότητος τοῦ Ἑλληνικοῦ Βασιλείου·» λέγει ὁ εὐγενὴς λόρδος. Ἔστω καὶ τοῦτο ἀποκρίνομαι. Ἀλλ' ἐκ τῆς τοιαύτης ἐγγυήσεως δὲν ἐξάγεται ἄλλο τι εἰμή, ὅτι οἱ σύμμαχοι ὑπεσχέθησαν νὰ ὑπερασπίσωσι τὴν Ἑλλάδα κατὰ πάσης ξένης ἐπιδρομῆς, ἡ τοιαύτη δὲ ὑπόσχεσις δὲν δίδει πρὸς τὰς δυνάμεις τὸ δικαίωμα νὰ ἐπιχειρήσωσιν αὐταί, ὅ,τι ὑπεσχέθησαν νὰ μὴ ἐπι-

(1) Ὁ καὶ Γουλιέλμος τῆς Ὀράγγης ἀποκαλούμενος εἰς τὴν Ἑλληνικήν.

τρέψωσιν εἰς ἄλλους νὰ πράξωσιν. Ὅθεν καὶ ὁ τοιοῦτος τοῦ εὐγενοῦς λόρδου συλλογισμὸς εἶναι ἄτοπος καὶ ἐσφαλμένος.

Ἄτακτος πολιτεία

«Ἀλλ' οἱ Ἕλληνες, ἀντιδιϊσχυρίζεται ὁ εὐγενὴς λόρδος δύνανται διὰ τῆς ἀτάκτου διαγωγῆς των νὰ δώσωσιν ἀφορμὴν εἰς τὴν Τουρκίαν νὰ προσβάλη τὴν Ἑλλάδα, ἡμεῖς δὲ εἰς τοιαύτην περίστασιν ὀφείλομεν νὰ τὴν ὑπερασπίσωμεν· ἐντεῦθεν δὲν γεννᾶται τὸ ὁποῖον ἔχαμεν δικαίωμα νὰ ἐπεμβαίνωμεν εἰς τὰ ἐσωτερικά σας πράγματα; Κατ' ἐμὲ ὅμως τὸ μόνον δικαίωμα τὸ ἐκ τῆς εἰρημένης ἐγγυήσεως πηγάζον, συνίσταται εἰς τὸ νὰ εἴπωσι πρὸς ἡμᾶς αἱ Δυνάμεις ἐὰν διὰ τῆς ἀτάκτου πολιτείας μας προκαλέσωμεν ποτὲ καθ' ἡμῶν τὴν Τουρκίαν. «Δὲν δυνάμεθα νὰ σᾶς βοηθήσωμεν, διότι σεῖς, ἀφ' ἑαυτῶν εἶσθε τῶν ἐπικειμένων κινδύνων καὶ τῶν συμφορῶν σας οἱ αἴτιοι»

Πώποτε ὅμως οὐδεμία τῶν δυνάμεων ὡς ἐκ τῆς ἀνωτέρω συνθήκης, ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ καταπατήση ὅ,τι ἔχομεν μετὰ θεόν, παντὸς ἄλλου ἱερώτερον.

Ἀνυπόστατα

Ἠδυνάμην νὰ ἀποδείξω ἔτι μᾶλλον τὸ ἀνυπόστατον τῶν αἰτιολογιῶν τοῦ εὐγενοῦς λόρδου ἀλλὰ φειδόμενος τοῦ χρόνου παραλείπω τὴν πλατυτέραν τῶν εἰρημένων λόγων ἀνάπτυξιν εἰς τῆς τετάρτης καὶ οὐσιωδεστέρας αἰτιολογίας τὴν ἔρευναν, τὴν ἀκόλουθον. «Εἴμεθα πιστωταὶ τῆς Ἑλλάδος· (λέγει ὁ εὐγενὴς λόρδος) ὅταν δὲ αὕτη δὲν ἀποδίδη τὰ ὀφειλόμενα χρέη της, ἔχομεν τὸ δικαίωμα νὰ ἐπέμβωμεν, διὰ νὰ τὴν καταναγκάσωμεν νὰ πληρώση.»

Ἡ ἀπότισις τοῦ ὠφελήματος

Πρὸς ταῦτα ἀποκρινόμενος, Κύριοι, παρατρέχω ἐν σιωπῇ ὅτι δέκα ἑκατομμύρια πλέον ἢ ἔλαττον εἰς τὸ ταμεῖον τῆς Ἀγγλίας, τῆς Γαλλίας καὶ τῆς Ρωσσίας εἶναι προσθήκη, ἢ ἔλλειψις παντὸς λόγου ἀναξία, καὶ οὔτε συνάγω ἐντεῦθεν ὡς ὁ εὐγενὴς λόρδος ἐβεβαίωσεν, ὅτι τοῦ ὠφελήματος ἡ ἀπότισις εἶναι ἁπλῆ καὶ εὔσχημος πρόφασις, ὑποκρύπτουσα τὸν τελικὸν καὶ κύριον τῆς ἐπεμβάσεως σκοπόν. Περιορίζομαι δὲ μόνον νὰ ἐξετάσω τὰ δικαιώματα, τὰ ὁποῖα αἱ δυνάμεις ἀπέκτησαν ὡς ἐκ τῆς ἐγγυήσεως, τὴν ὁποίαν διὰ τὸ Ἑλληνικὸν δάνειον προσέφερον.

Ὡς πρὸς τοῦτο δὲ παρατηρῶ, ὅτι τὰ μεταξὺ ἀνεξαρτήτων ἐθνῶν δάνεια τότε μόνον παρέχουσιν εὔλογον καὶ νόμιμον πρὸς ἐπέμβασιν καὶ βίαν ἀφορμήν, ὅταν τὸ ἔθνος τὸ δάνειον λαβόν, ἀρνεῖται νὰ ἀποδώση τὰ ὀφειλόμενα καίτοι ἔχον ὅλα τὰ πρὸς ἀπόσβεσιν τοῦ χρέους του ἀναγκαῖα μέσα· διότι διὰ τῆς παραλόγου ἀρνήσεως τοῦ λαβόντος τὸ δάνειον ἔθνους, ἐξυβρίζεται, τὸ τὸ δάνειον χορηγῆσαν, διὰ τοῦτο δὲ δικαιωματικῶς τὸ ἐξυβρισθὲν ἔθνος δύναται ἀμυνόμενον κατὰ τῆς ὕβρεως, νὰ ἐπέμβη καὶ νὰ καταναγκάση διὰ τῆς βίας τὸ ἔθνος τὸ παραλόγως παραβαῖνον τὰς ὑποσχέσεις του, ἢ τὸ ἀρνούμενον τὰ χρέη του, νὰ ἀποτίση τὰ ὀφειλόμενα. Ὅταν ὅμως τὸ ἔθνος, τὸ τὸ δάνειον λαβὸν ἀναγνωρίζη μὲν τὸ χρέος του, ἀλλ' ἕνεκα περιστάσεων ἐναντίων δὲν δύναται πρὸς ὥραν νὰ τὸ ἀποδώση, τότε, τὸ τὸ δάνειον χορηγῆσαν ἔθνος δὲν ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ἐπέμβη· ἂν δὲ ἐπέμβη, ἀδικεῖ καὶ τὰ δικαιώματα τῶν ἐθνῶν τῷ δικαιώματι τοῦ ἰσχυροτέρου ἀσυστόλως παραβαίνει.

Ὑπ' ἄλλων κατηναλώθη

Ἀλλ' εἰς τοῦ Ἑλληνικοῦ δανείου τὴν περίπτωσιν ὑπάρχει ἆρά γε ἡ πρώτη ἐκ τῶν εἰρημένων αἰτία, ἡ χορηγοῦσα τὸ πρὸς ἐπέμβασιν δικαίωμα; Ἡ Εὐρώπη ὅλη γνωρίζει ὅτι τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος δάνειον, οὔτε συνεφωνήθη, οὔτε διεπραγματεύθη ὑπὸ συνταγματικῶν ἀντιπροσώπων τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους, ὡς ἡ τοῦ συνταγματικοῦ Βασιλέως ἐκλογή, τὴν ὁποίαν οἱ Ἕλληνες πρὸς τοὺς συμμάχους αὐτῶν ἀνέθεντο. Οὐδένα προσέτι λανθάνει, ὅτι τὸ πολυτάλαντον αὐτὸ δάνειον ὑπ' ἄλλων κατηναλώθη τὸ δὲ Ἑλληνικὸν ἔθνος τὰ ἐξ αὐτοῦ βάρη καὶ τὰς ὑποχρεώσεις σιωπηλῶς ἀνεδέχθη, οὐδεμίαν δέ, καὶ τὴν ἐλαχίστην ὠφέλειαν ἀπήλαυσε.

Καὶ μ' ὅλα ταῦτα οἱ Ἕλληνες, τὰ δίκαια παράπονά των ἐν αὐτοῖς ἀποπνίγοντες, ποτὲ δὲν ἠρνήθησαν τὸ ἐν ὀνόματί των καὶ συμφωνηθὲν καὶ κακῶς διαχειρισθὲν ὑπ' ἄλλων δάνειον. Καὶ σήμερον ἔτι, ὅτε τὸ ὑπουργεῖον, διὰ λόγους τοὺς ὁποίους ὁ ἁρμόδιος ὑπουργὸς θέλει πρὸς ὑμᾶς ἐκθέσει, δὲν ἐνόμισεν ἀναγκαῖον νὰ συμπεριληφθῶσιν εἰς τὰ κεφάλαια τοῦ προϋπολογισμοῦ οἱ τόκοι καὶ χρεώλυτρον τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος δανείου, ἡ ἐπιτροπὴ τῆς Βουλῆς ἀνέφερεν εἰς τὴν πρὸς ὑμᾶς ἔκθεσίν της ὅτι πρέπει νὰ γίνη εἰς τὸν προϋπολογισμὸν ἡ δέουσα περὶ τοῦ δανείου παρατήρησις πρὸς ἀποφυγὴν πάσης παρεξηγήσεως, καὶ πρὸς ἀνατροπὴν πάσης διαβολῆς.

Γυμνὴ διεσώθη

Ἀλλ' ὑπάρχει κἂν ἡ τὴν ἐπέμβασιν δικαιολογοῦσα δευτέρα αἰτία; Ἤτοι τὸ Ἑλληνικὸν ἔθνος εἶναι εἰς κατάστασιν νὰ πληρώση τὸ χρέος του καὶ ἀρνεῖται τὴν πληρωμήν;

Οὐδείς, νομίζω, ἀγνοεῖ, ὅτι ἡ Ἑλλὰς ἀφ' ἑαυτῆς μακρὸν καὶ δυσχερῆ ἐπάρασα ὑπὲρ τῶν ὅλων πόλεμον, πάσας ἐξήντλησε τὰς δυνάμεις της καὶ πᾶν ὅ,τι ἴδιον εἶχε κατεδαπάνησε γυμνὴ δὲ καὶ πάντων ἔρημος μόλις διεσώθη. Διὰ τοῦτο, ἐγκαθισταμένης τῆς Βασιλείας, ξένων κεφαλαίων ἀνάγκην ἔλαβε διὰ νὰ ζωογονήση τὸ ἐμπόριον, τὴν γεωργίαν καὶ τὴν ὀλίγην καὶ μικρὰν βιομηχανίαν της καὶ νὰ ἀνοικοδομήση ἀπὸ ἐρειπίων τὰς πόλεις καὶ τὰς κώμας της. Τὴν δεινὴν δὲ ταύτην ἀνάγκην ἀναγνωρίσαντες καὶ οἱ σύμμαχοι ἐγγυήθησαν εἰς τῶν ἑξήκοντα ἑκατομμυρίων τὸ δάνειον τὸ ὁποῖον κατηναλώθη ὑπὸ τῆς ἀντιβασιλείας, βλάβην μᾶλλον, ἀντ' ὠφελείας προξενῆσαν. Ἠδύνατο δὲ ἡ Ἑλλὰς νὰ ἐξοφλῆ τοὺς τόκους καὶ τὰ χρεώλυτρα τοῦ δανείου διὰ τῶν ἰδίων αὐτῆς ἐσωτερικῶν πόρων, ἐὰν ὁ Ἀρμανσπέργης (1) καὶ διὰ νὰ χορτάση τὴν πολυκέφαλον καὶ ἄπληστον ὑπαλληλίαν τῆς ἐποχῆς ἐκείνης καὶ διὰ νὰ οἰκονομήση τὰ ἀνοικονόμητα τῆς ἀντιβασιλείας καὶ τῆς ἀρχικαγκελαρίας ἔξοδα, δὲν ἐπέβαλεν διὰ μιᾶς, ἐντὸς τοῦ αὐτοῦ ἔτους, τρεῖς ἐπαχθεῖς καὶ βαρυτάτους φόρους, τὸν τοῦ χαρτοσήμου, τὸν τῶν οἰκοδομῶν καὶ τὸν τῶν ἐπιτηδευμάτων καὶ δὲν ἀφήρπαζεν οὕτω ἀπὸ τὰς χεῖρας τοῦ λαοῦ καὶ τὰ ἔσχατα τῶν κεφαλαίων του λείψανα, δι' ὧν ἠδύνατο καὶ

(1) Ὁ πρῶτος καὶ πανίσχυρος τῶν ἀντιβασιλέων Ἄρμπασπεργκ.

τὴν κατάστασίν του νὰ βελτιώσῃ καὶ τοὺς πόρους του νὰ πολλαπλασιάσῃ. Καὶ μ' ὅλα ταῦτα ἡ Ἑλλὰς ὄχι μόνον τὴν τρίτην τοῦ δανείου σειρὰν κατεδαπάνησεν, ἐξοφλοῦσα τοὺς τόκους καὶ τὰ χρεώλυτρα μέχρι τοῦ 1841 ἔτους, ἀλλὰ καὶ ἴδια αὐτῆς χρήματα ἐπὶ τούτῳ μετεχειρίσθη.

Ἐὰν δὲ κατὰ τὸ παρὸν ἀμηχανοῦσα καὶ μὴ δυναμένη νὰ ἐξακολουθήσῃ τὴν πληρωμὴν ἀναβάλλῃ δι' ὀλίγα ἔτη τοῦ χρέους της τὴν ἀπόσβεσιν, δὲν δίδει ἕνεκα τούτου εὔλογον δικαίωμα τῆς ἐπεμβάσεως εἰς τοὺς δανειστάς της, οἵτινες καὶ δι' αὐτὸ τὸ συμφέρον των πρέπει νὰ περιμείνωσιν ἕως οὗ ὁ χρεώστης των εὑρέθῃ εἰς θέσιν τῆς παρούσης εὐτυχεστέραν, διότι ἂν μὲν κατὰ τὸ πρῶτον ἔτος ἐπεμβάντες οἱ σύμμαχοι δυνηθῶσι νὰ λάβωσι διὰ τῆς βίας μέρος τῶν πρὸς αὐτοὺς ὀφειλομένων, κατὰ τὸ δεύτερον ὅμως ἔτος δὲν θέλουσιν εὕρει, εἰμὴ ταμεῖον κενὸν καὶ ἀπορίαν ἄκραν.

Ἀνυπαίτιος πενία

Οὐδενὸς λοιπόν, ἐκ τῶν εἰρημένων δύο ὑπάρχοντος λόγου, οὐδὲν ἔχουσιν αἱ δυνάμεις νόμιμον πρὸς ἐπέμβασιν δικαίωμα καίτοι αὗται τῆς Ἑλλάδος τὸ δάνειον ἐγγυηθεῖσαι. Ἀλλὰ καὶ κατὰ τοὺς ἰδιωτικοὺς νόμους ὅλων τῶν ἐξευγενισμένων ἐθνῶν, ὁ δανειστής, πρὸς ὃν ἕνεκα ἀνυπαιτίου πενίας καθυστερεῖ τις τὸ ὀφειλόμενον, δὲν ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ἀποστερήσῃ τῆς ἐλευθερίας του τὸν ὀφειλέτην· ἐὰν δὲ μεταξὺ ἰδιωτῶν δὲν ἐπιτρέπεται τὸ τοιοῦτον, πολλῷ μᾶλλον μεταξὺ τῶν ἐθνῶν, τῶν ὁποίων ἡ ζωὴ καὶ ἡ διάρκεια εἶναι ἀπεριόριστος καὶ ἡ ἐκ τούτου ἀσφάλεια πολλῷ τῆς ἰδιωτικῆς μεγαλυτέρα· ἡ ἀναίτιος ἀναβολὴ τῆς πληρωμῆς τοῦ τόκου καὶ τῶν χρεωλύτρων δανείου τινὸς δὲν χορηγεῖ ἱκανὰ πρὸς ἐπέμβασιν δικαιώματα, οὔτε δικαιολογεῖ τὴν ὁπωσδήποτε γενομένην προσβολὴν τῆς ἀνεξαρτησίας καὶ τοῦ αὐτεξουσίου τῶν ἐθνῶν τῆς ἐλευθερίας τῶν ὁποίων οὐδὲν ὑπάρχει ἐπὶ τῆς γῆς ἰσότιμον ἀντάλλαγμα καὶ λύτρον ἰσοβαρές.

Πᾶσαν ἐπέμβασιν

Ἐκ τῶν εἰρημένων λοιπῶν εὐκόλως συνάγεται, ὅτι οὔτε τῆς πατρίδος μας τὸ συμφέρον προκαλεῖ τὴν ξένην ἐπέμβασιν, οὔτε αἰτία τις ὑπάρχει δικαιολογοῦσα τὸ ἄδικον αὐτὸ καθ' ἡμῶν τῶν δυνάμεων μέτρον. Κατὰ τῆς ξένης δὲ ἐπεμβάσεως λαλῶν καὶ διαμαρτυρόμενος δὲν περιορίζομαι εἰς μόνην τὴν Ἀγγλικήν, ἀλλ' εἰς τὴν αὐτὴν ὑπάγω κατηγορίαν καὶ τὴν Γαλλικὴν καὶ τὴν Ρωσσικὴν καὶ πᾶσαν ἄλλην· διότι καὶ πρὸς τὰς συμμάχους καὶ πρὸς τὰς λοιπὰς Δυνάμεις καὶ ἰδίως πρὸς μίαν ἑκάστην αὐτῶν τῆς Ἑλλάδος τὰ δίκαια, τὰ αὐτὰ καὶ ἴσα εἶναι· ὁποιονδήποτε δὲ ἀλλόφυλον ἔθνος εἰς ἄλλου πράγματα ἐπέμβη, τὴν ἰδίαν πάντοτε συνεπιφέρει μετ' αὐτοῦ καταστροφὴν καὶ βλάβην.

Νὰ μᾶς λησμονήσωσιν

Πρὸς τὸ τέλος δὲ τοῦ λόγου μου ἐγγίζων καὶ τὴν παρεξήγησιν τῆς ἀγνοίας τῶν ἐκφράσεών μου νὰ ἀποφύγω ἐπιθυμῶν, κηρύσσω ἀπὸ τοῦ βήματος τούτου καὶ διαμαρτύρομαι, ὅτι οὔτε σκοπὸν προεθέμην, οὔτε τὴν ἰδέαν κἄν ποτὲ συνέλαβον νὰ προσβάλω ξένην τινα, σύμμαχον μάλιστα καὶ εὐεργετίδα, δύναμιν ἢ νὰ κατηγορήσω τὸν εὐγενῆ λόρδον Παλμερστῶνα· διότι καὶ τὴν πρὸς τὰς Δυνάμεις ὀφειλομένην ἀπεριόριστον τῶν Ἑλλήνων εὐγνωμοσύνην ἀναγνωρίζω καὶ τὰ ἀγαθὰ ὑπὲρ ἡμῶν τοῦ εὐγενοῦς λόρδου αἰσθήματα δεόντως ἐκτιμῶ. Ἐπεθύμουν μάλιστα ἐὰν ἦτο δυνατόν, νὰ γνωρίσωσι κάλλιον οἱ σύμμαχοι τὴν ἀληθῆ τῶν Ἑλληνικῶν πραγμάτων κατάστασιν. Διότι ἀντὶ νὰ διασκέπτωνται περὶ ἐπεμβάσεων, ἤθελον τότε πεισθῆ, ὅτι μέγα θέλουσιν εὐεργετήσει τὴν Ἑλλάδα εὐεργέτημα, ἐὰν ἐπὶ δέκα τοὐλάχιστον ἔτη ὅλως δι' ὅλου μᾶς λησμονήσωσι, μέγιστον δέ, ἐὰν ἐν ταυτῷ ἀνακαλέσωσι καὶ τοὺς παρ' ἡμῖν ὑπάρχοντας πρέσβεις των· διότι ἡ μεταξὺ τούτων ἀντιζηλία καὶ ἡ περὶ ἰσχύος ἔρις των, μεγάλως πολλάκις τὸν τόπον μας ἔβλαψεν· οὕτω δὲ καὶ αἱ κατὰ αὐτοὺς ἀναγκαῖαι ἐπεμβάσεις των ἤθελον ἀποδειχθῆ τότε περιτταί, καὶ ἡ Ἑλλὰς ἤθελε δυνηθῆ, καὶ πρὶν ἢ πολὺς παρέλθῃ καιρός, νὰ πληρώσῃ τὰ χρέη της.

Ὅλων τὰ αἰσθήματα

Τελευτῶν δέ, δὲν ἀμφιβάλλω, Κύριοι, ὅτι ἐπὶ τοῦ προκειμένου καὶ πολιτευόμενοι καὶ ἀντιπολιτευόμενοι ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ ὑπὲρ πατρίδος κατεχόμεθα πνεύματος· χαίρω δὲ διότι ἐγὼ πρῶτος τὸ βῆμα ἀναβάς, ἐξέφρασα ὅλων τὰ αἰσθήματα. Καθείς δέ, νομίζω, ἐννοεῖται ὅτι δὲν ἀντιδιϊσχυριζόμεθα ἤδη περὶ ὑπουργείου, τοῦ ὁποίου τὴν ὕπαρξιν, ἢ τὴν ἀπώλειαν δέκα μόναι ἀποφασίζουσι ψῆφοι, οὔτε περὶ τῶν ἀδικημάτων τῶν κρατούντων, τοὺς ὁποίους ἡμεῖς καὶ οὐδεὶς ἄλλος καὶ νὰ κρίνωμεν καὶ νὰ κατακρίνωμεν καὶ νὰ τιμωρήσωμεν δυνάμεθα, οὐδὲ πρὸς ἀλλήλους ἐρίζομεν, ἀλλὰ λόγος πρόκειται ἐὰν ἀνεξάρτητοι εἴμεθα, ἢ ἐὰν ξένος τις ἔχῃ τὸ δικαίωμα νὰ ἐπέμβῃ εἰς τὸ πολίτευμά μας.

Ἴσως τινές, ἀφ' ἑνὸς μὲν πρὸς τὸ μεγαλεῖον καὶ τὴν ἰσχὺν τῶν Δυνάμεων ἀποβλέποντες, ἀφ' ἑτέρου τὴν ταπείνωσιν καὶ τὴν ἀσθένειαν ἡμῶν παρατηροῦντες χλευάσωσι τοὺς λόγους μου, ἐγὼ ὅμως βεβαιῶ καὶ τούτους καὶ πάντα ἄλλον, ὅτι ἔχομεν ὑπὲρ ἡμῶν δύναμιν καὶ τῆς Ἀγγλίας, καὶ τῆς Γαλλίας, καὶ τῆς Ρωσσίας καὶ τῶν τριῶν συνάμα ἰσχυροτέραν καὶ κρείττονα, τὴν δεσπόζουσαν τοῦ κόσμου κοινὴν τῆς Εὐρώπης γνώμην, τὴν ὁποίαν σέβονται καὶ Βασιλεῖς καὶ δυνάσται, καὶ ἥτις καὶ ἄλλοτε ἐν καιρῷ μεγάλων κινδύνων μᾶς συνέδραμεν, καὶ ἤδη πάλιν, χρείας τυχούσης, θέλει μᾶς βοηθήσει.

Ἀνάμιξις αἱμάτων

Ὁ Πρόεδρος τοῦ ὑπουργικοῦ συμβουλίου, Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν, (Ι. ΚΩΛΕΤΤΗΣ) μετὰ ταῦτα παρετήρησεν ὅτι τὸ Ἑλληνικὸν ἔθνος ὑπάρχει πολιτικῶς καὶ ἀνεγνωρίσθη ἀνεξάρτητον καὶ ἐλεύθερον, διότι εἶναι ἄξιον ἀνεξαρτησίας καὶ ἐλευθερίας ἀλλ' ἐβοηθήθη καὶ πολλαχόθεν· ὁ πόλεμος καὶ τὰ δεινὰ ἡμῶν ὑπῆρξαν μέγιστα, καὶ ὑπεσχέθημεν διὰ τὴν ἐλευθερίαν νὰ θυσιασθῶμεν, πολλοί, δ' ἔπεσαν μάρτυρες τῆς ἐλευθερίας, τῆς ὁποίας ἡ ἐπιτυχία εἶναι ἡ μόνη ἀμοιβή μας.

Τὰ ἄλλα ἔθνη ἠθέλησαν νὰ ἀναμίξωσι τὰ αἵματά των μὲ τὰ ἡμέτερα καὶ πολλοχόθεν προσῆλθον γενναῖοι, ἄνδρες, ἡ δὲ γῆ αὕτη ἡ πρὶν τοῦ ἐξευγενισμοῦ ἑστία, κατεποτίσθη ἀπὸ τὰ αἵματα πολλῶν ἐθνῶν.

Τὰ ἔθνη ἄρα ὅλα ἐπεθύμησαν τὴν ἀνεξαρτησίαν μας, αἱ δὲ κυβερνήσεις αὐτῶν ποικίλως συνέτρεξαν ἡμᾶς, ἡ δὲ γενναιότης ἡμῶν, καὶ ἐκείνων ἡ συνδρομὴ ἐπέφερε τὴν ἐπιτυχίαν ταύτην.

Τὸ Ἑλληνικὸν Ἔθνος ἐγένετο βασίλειον, τὸ ὁποῖον ὅλον

παρίστα ἐρείπιον, τιμῶν τοὺς Ἕλληνας, διότι διὰ τούτου ἀποδεικνύεται ὅτι ἐθυσίασαν τὰ πάντα ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας· αἱ πρὸς τοῦτο συντελέσασαι δυνάμεις ἰδοῦσαι τὰς ἀνάγκας μας ἀπεφάσισαν νὰ μᾶς δώσωσιν τὰ μέσα δι' ὧν ἐδυνάμεθα νὰ προαχθῶμεν καὶ διὰ τοῦτο ἐγγυήθησαν τὸ παρὰ τῆς Ἄργει Συνελεύσεως ἀποφασισθὲν δάνειον τῶν ἑξήκοντα ἑκατομμυρίων. Αἱ ἐγγυηθεῖσαι δυνάμεις προέθεντο νὰ συντελέσῃ τοῦτο εἰς τὴν ὑλικὴν καὶ ἠθικὴν ἡμῶν ἀνάπτυξιν, ἡμεῖς δ' ὀφείλομεν διὰ τοῦτο νὰ εὐγνωμονῶμεν, ἀλλ' ὅμως δὲν ἐδαπανήθη οὕτω.

Τὸ Ὑπουργεῖον ἐν τῇ ἐκθέσει τοῦ προϋπολογισμοῦ ἐπραγματεύθη ἐπὶ τούτου οἱ δ' Ἕλληνες ὑπὲρ τῆς ἀναπτύξεως τῶν ὁποίων ἐγγυήθησαν αἱ δυνάμεις αὐτό, ὀφείλουσι νὰ σπεύσωσι νὰ ἀποτίσωσιν αὐτό, ὅταν αἱ περιστάσεις ἐπιτρέψωσι, κατὰ τὰς συμφωνίας· τὸ Ὑπουργεῖον ἀντὶ νὰ καταχωρήσῃ εἰς τὸν προϋπολογισμὸν τὸ ποσὸν τῶν τόκων καὶ χρεωλύτρων, συνιστάμενον εἰς τέσσερα ἑκατομμύρια, ἐνέκρινε κάλλιον νὰ ἐκθέσῃ τὴν κατάστασιν τοῦ ἔθνους εἰς τὰς δυνάμεις καὶ νὰ παρακαλέσῃ αὐτὰς νὰ περιμείνωσι μέχρις οὗ δυνηθῇ νὰ ἀποτίσῃ τὰς ὑποχρεώσεις του. Ἀλλ' ἡ ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ ἐπιτροπή, θέλουσα νὰ βεβαιώσῃ τὰς Δυνάμεις ὅτι τὸ δάνειον εἶναι κατεχωρησμένον εἰς τὸν προϋπολογισμόν, καὶ διὰ νὰ γνωρίσωσιν οἱ Ἕλληνες τὰς ὑποχρεώσεις των, ἐνέκρινε νὰ καταχωρίσῃ αὐτὸ εἰς τὸν προϋπολογισμόν, τὸ δὲ Ὑπουργεῖον παραδέχεται τὰς σκέψεις ταύτας τῆς ἐπιτροπῆς.

Οἱ πρῶτοι τόκοι

Οἱ πρῶτοι τόκοι τοῦ δανείου ἐπληρώθησαν ἀπὸ αὐτὸ τοῦτο τὸ δάνειον, ἡ δὲ Κυβέρνησις ἐπλήρωσε δὶς ἢ τρὶς τούτους, ἀλλὰ δὲν ἐδυνήθη νὰ συμπληρώσῃ ὅλον τὸ ποσὸν αὐτῶν τότε· διὰ ταῦτα τὸ Ὑπουργεῖον προϋπολογίσαν τὰς δαπάνας τοῦ Κράτους μετὰ πολλῆς οἰκονομίας, ὥστε νὰ δυνηθῇ νὰ ἔχῃ περίσσευμά τι ἐτησίως, ἀπεφάσισε νὰ προετοιμάσῃ διὰ τοῦ περισσεύματος τούτου τοῦ ὁποίου ἡ χρῆσις θέλει εἶσθαι παραγωγικὴ διευκολύνουσα τὴν ὑλικὴν τοῦ ἔθνους ἀνάπτυξιν καὶ συντελοῦσα εἰς τὴν αὔξησιν τῶν ἐσόδων, τὴν πληρωμὴν τῶν ἐτησίων τόκων καὶ χρεωλύτρων κατ' ἔτος ἄνευ διαλείψεως τινος καὶ τοῦτο ἐξέθηκεν ἐν τῇ ἐκθέσει τοῦ προϋπολογισμοῦ. Ἤλπιζε δὲ καὶ ἐλπίζει νὰ ἐφεύρῃ καὶ πόρους ἄλλους ἀγνώστους συντελοῦντας νὰ καταστήσωσιν ἀποθεματικὸν κεφάλαιον πρὸς πληρωμὴν τῶν τόκων καὶ τοῦ δανείου· καὶ οὕτω μετὰ θάρρους θέλει παρακαλέσει τὰς συμμάχους Δυνάμεις, ἐπειδὴ διὰ τοῦ περισσεύματος δὲν δύναται νὰ ἀποτίσῃ τοὺς ἐτησίους τόκους καὶ χρεώλυτρα, συνισταμένους ὡς προερρέθη, εἰς τέσσαρα ἑκατομμύρια, τὸ δὲ περίσσευμα τοῦτο δύναται νὰ χρησιμεύσῃ εἰς ἐσωτερικὴν παραγωγὴν καὶ νὰ συντελέσῃ εἰς τὴν τακτικὴν τῶν τόκων ἀπότισιν τοῦ λοιποῦ, ἀπαμείνωσι ἐπί τινα ἔτη μέχρις οὗ καταστῇ δυνατὴ ἡ ἀπότισις τῆς ὀφειλῆς ταύτης καὶ θέλει παρακαλέσει τὰς Δυνάμεις μετὰ θάρρους, ὡς κυβέρνησις ἔχουσα ἐθνικὰς ἰδιοκτησίας τῶν ὁποίων στεροῦνται ἄλλα ἔθνη, καὶ αἵτινες καθιστῶσιν αὐτὴν ἀρκούντως φερέγγυον ἐνώπιόν των.

Δὲν φοβεῖται

Ἐλπίζει δὲ τὸ Ὑπουργεῖον ὅτι αἱ Δυνάμεις θέλουσιν ἀποδεχθῇ τὴν αἴτησίν του ταύτην, διότι ἀπέδειξαν ἀρχῆθεν τὴν ὑπὲρ ἡμῶν εὔνοιάν των διὰ τὴν ὁποίαν καὶ δὲν ὑπεχρεώθημεν νὰ ἀποτίσωμεν κατὰ τὰς ληξάσας προθεσμίας τοῦ Μαρτίου καὶ Σεπτεμβρίου τὰς ὀφειλομένας δόσεις, καὶ διότι καὶ πρότερον καὶ ἤδη αἱ δυνάμεις ἁπλῶς ὑπενθύμησαν τὴν ὀφειλὴν ταύτην, προσενεχθεῖσαι μετὰ πολλῆς γενναιότητος τὴν ὁποίαν θέλουσι ἐπιδείξει πολλῷ μᾶλλον ὅταν πεισθῶσιν ὅτι τὰ μέτρα τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως εἶναι τοιαῦτα, ὥστε ἀσφαλίζουσι τὴν πληρωμὴν τῶν τόκων, χρεωλύτρων.

Διὰ ταῦτα τὸ Ὑπουργεῖον δὲν φοβεῖται τὰς ὑπό τινων ῥητόρων τῆς Ἀγγλίας ἀπειληθείσας ἐπεμβάσεις καθόσον οἱ ὁμιλήσαντες ἦσαν βουλευταί, ἄτομα δηλονότι, τὰ ὁποῖα μόνον τὴν γνώμην αὐτῶν ἐκφράσαντα δὲν διερμηνεύουσι τὴν θέλησιν τοῦ ἔθνους, μ' ὅλον ὅτι δὲν εἶναι πιστευτὸν ὅτι ὁ Κ. Πάλμερστων, ὁ τοσαῦτα ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος πράξας, ὁ γνωστὸς οὗτος φιλέλλην νὰ ἐξέφρασεν ἰδίαν γνώμην, ἀλλὰ γνώμην ἄλλων ῥαδιουργησάντων καὶ ἐπιβουλευθέντων ἡμᾶς, εἰς τοὺς ὁποίους πεισθεὶς ἠδίκησε βέβαια τὸ Ἑλληνικὸν ἔθνος, καὶ ἀπέναντι τῶν ὁποίων λαμβάνω ἀφορμὴν νὰ κηρύξω μετὰ θάρρους ὅτι τὰ λεχθέντα δὲν ἦσαν ἀληθῆ καὶ ὅτι ποτὲ τὸ ἑλληνικὸν ἔθνος οὔτε ἔφθασεν ουτε θέλει φθάσει εἰς τοιαύτην κατάστασιν, καὶ ὅτι τα λεχθέντα ἐκεῖ ἔχουσι τὴν ἀρχήν των, εἰς τὰ ἐνταῦθα καὶ ἐντεῦθεν μάλιστα λεχθέντα τῶν ὁποίων καὶ εἶναι ἠχώ.

Παραινέσεις πρὸς ἀτακτοῦντας

Διὰ ταῦτα οἱ λόγοι τοῦ Κ. Παλμερστῶνος δὲν πρέπει νὰ λυπήσωσιν οὐδένα, διότι ἀπέρρευσαν ἀπὸ ἀπάτην, ἀλλὰ μάλιστα πρέπει νὰ ἀφήσῃ εἰς πάντα χαρὰν ὁ λόγος τοῦ Πρωθυπουργοῦ τῆς Ἀγγλίας, τοῦ ἀντιπροσωπεύοντος τὴν Κυβέρνησιν καὶ τὸ ἔθνος κατὰ συνέπειαν ἐπιδείξαντος ἐναντίον καθ' ὁλοκληρίαν φρόνημα.

Δὲν ἠκούσθη μέχρι τοῦδε παρά τινος τῶν Δυνάμεων λόγος περὶ ἐπεμβάσεως ἢ ἀπόφασίς τις τοιαύτη, ἀφ' οὗ μάλιστα ἐγκαθιδρύθη ἡ Βασιλεία καὶ τὸ ἔθνος ἔσχε τακτικὴν Κυβέρνησιν, ἠκούσθη μόνον ἡ ἐπιθυμία αὐτῶν νὰ διατηρῶσιν οἱ Ἕλληνες τὸ ἐθνικόν των χαρακτῆρα· τοῦτο δὲ ὅταν εἶναι πραγματικόν, τότε οὐδεμία ἐπέμβασις εἶναι δυνατή, αἱ δὲ Δυνάμεις μόνον συμβουλὰς νὰ μᾶς δώσωσι δύνανται· διότι Δυνάμεις τοσαῦτα ὑπὲρ ἡμῶν πράξασαι δύνανται νὰ παραινῶσιν ἡμᾶς ἀτακτοῦντας, αἱ συμβουλαὶ δ' αὐτῶν δὲν εἶναι ἐπέμβασις.

Πειθόμενοι λοιπὸν εἰς τὴν ὑπὲρ ἡμῶν εὔνοιαν Δυνάμεων, δὲν ὀφείλομεν νὰ φοβώμεθα ἐπεμβάσεις, οὐδὲ νὰ θεωρήσωμεν ὡς τοιαύτας τὴν ἀπαίτησιν τῆς ἐκπληρώσεως τῶν ὑποχρεώσεών μας, ἀλλὰ πρέπει, ἀναγνωρίζοντες τὴν ὑποχρέωσίν μας ταύτην νὰ παρακαλέσωμεν αὐτὰς νὰ ὑπομείνωσιν ἐπί τινα ἔτη, μέχρις οὗ δυνηθῶμεν νὰ ἀποτίσωμεν ἄνευ διακοπῆς τὴν ὀφειλήν μας αὐτήν· καὶ οὕτω ἀναγνωρίζοντες τὰς ὑποχρεώσεις μας, ἐπιδεικνυόμεθα εὐγνωμονοῦντες πρὸς τοὺς εὐεργέτας μας, καὶ αὐξάνομεν τὴν δημοσίαν ἡμῶν πίστιν, ἐκ τῆς αὐξήσεως τῆς ὁποίας καὶ πολλὰ ἄλλα κεφάλαια θέλουσιν εἰσέλθει, τῶν ὁποίων κατὰ μέγα χρήζομεν (1).

---

(1) Ἡ ἐλπὶς τῆς ἀνασυγκροτήσεως τῶν οἰκονομικῶν τῆς χώρας διὰ ξένων κεφαλαίων καὶ δανεισμοῦ, ἦτο ἐν ἐπιχείρημα τῶν ἀποβλεπόντων εἰς τὴν δημιουργίαν «Ἑλβετίας» τῆς Μέσης Ἀνατολῆς.

ΤΗΝ ΕΠΟΧΗΝ ΤΩΝ ΜΟΝΟΜΑΧΙΩΝ

Η ΑΝΤΙΠΑΘΕΙΑ ΚΑΤΑ ΤΟΥ ΚΑΛΛΕΡΓΗ

ΟΙ "ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΑΝΟΙ,,

Τόσον ἡ Κυβέρνησις Μαυροκορδάτου ὅσον καὶ ἡ τοῦ Κωλέττη, δὲν ἔτρεφον καὶ μεγάλην συμπάθειαν πρὸς τοὺς πρωταγωνιστὰς τῆς ἐξεγέρσεως τῆς Γ΄ Σεπτεμβρίου. Ἐκτὸς τοῦ Δ. Καλλέργη ὁ ὁποῖος ποικιλοτρόπως ἐδιώχθη, ὁ ὁποῖος ὅμως ἦλθεν κατ' ἐπανάληψιν εἰς προστριβὰς μὲ τὸν Βασιλέα καὶ τὴν Βασίλισσαν, καὶ οἱ ἄλλοι ἀξιωματικοὶ τῆς φρουρᾶς Ἀθηνῶν κατεδιώχθησαν.

Ἡ Ἐθνοσυνέλευσις εἰς μίαν ἀπὸ τὰς πρώτας συνεδριάσεις της εἶχε ψηφίση εἰδικὸν ψήφισμα διὰ τοὺς πρωταγωνιστήσαντας εἰς τὴν ἐξέργεσιν ἀξιωματικοὺς τῶν Ἀθηνῶν, διὰ τοὺς ὁποίους καθωρίζετο ὅτι διὰ βίον θὰ λαμβάνουν τὸν μισθὸν των (καὶ ὅταν δηλαδὴ ἀποστρατευθοῦν). Αἱ κυβερνήσεις ὅμως Μαυροκορδάτου καὶ Κωλέττη δὲν ἐφρόντισαν διὰ τὴν ἔκδοσιν Διατάγματος καθορίζοντος τὰ πρόσωπα τὰ ὁποῖα ἐδικαιοῦντο τοῦ προνομίου τοῦ Α΄ Ψηφίσματος τῆς Συνελεύσεως. Ἀντιθέτως, ὁ ὑπουργὸς Στρατιωτικῶν Κ. Τζαβέλας, ἔθεσεν εἰς ἀργίαν ὡρισμένους «Σεπτεμβριανούς», χωρὶς νὰ ἔχη τεθῆ εἰς ἰσχὺν τὸ ψήφισμα.

Μία ὅμως πειθαρχικὴ ποινή, ἐπιβληθεῖσα εἰς τὸν Δ. Καλλέργην, ἐξ ἀφορμῆς ἐπεισοδίου καὶ μιᾶς — συνήθους τότε — μονομαχίας του μὲ τὸν ὁμοιόβαθμόν του ὑποστράτηγον Θ. Γρίβαν (διὰ τὰς ὁποίας μονομαχίας τότε τὸ Ὑπουργεῖον «προσεποιεῖτο ἄγνοιαν» ἐπιτρεπομένων σιωπηρῶς καὶ εἰς τοὺς στρατιωτικούς) φέρει τὸ ἀντίθετον τοῦ ἐπιδιωκομένου ἀποτέλεσμα. Ζητοῦνται ἐξηγήσεις ἀπὸ τὸν ὑπουργὸν καὶ προκαλεῖται εὐρεῖα συζήτησις. Ἐμφανίζονται καὶ οἱ ἀντιπαθοῦντες τὸν Καλλέργην καὶ τοὺς Σεπτεμβριανοὺς βουλευταὶ καὶ προσπαθοῦν νὰ θεωρήσουν ἄκυρον τὸ Α΄ ψήφισμα. Δὲν λαμβάνεται τότε ἀπόφασις. Ἀλλὰ ἀργότερον, μὲ τὰς ἀντιδράσεις καὶ τῆς κοινῆς γνώμης, ἡ Βουλὴ ἐκδηλώνει τὴν συμπάθειαν της πρὸς τοὺς «Σεπτεμβριανούς Ἥρωας» (Βλέπε καὶ επόμενον, σχετικὸν κεφάλαιον).

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 23ης ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 1845

Ἀνεγνώσθη ἔγγραφον τοῦ ὑπουργείου τῶν Στρατιωτικῶν ὑπ' ἀριθ. 11.659, δι' οὗ ἀπαντᾷ τὸ Ὑπουργεῖον εἴς τινας γενομένας ἐρωτήσεις πρὸς τὸν Ὑπουργὸν τῶν Στρατιωτικῶν παρὰ τοῦ Βουλευτοῦ Σίφνου· ἐπὶ τῇ παρατηρήσει πολλῶν, ὅτι ὁ τρόπος οὗτος τῶν ἀπαντήσεων ἀντιβαίνει εἰς τὴν συνταγματικὴν τάξιν, καὶ ὅτι οἱ ὑπουργοὶ ὀφείλουσι νὰ προσέρχωνται προσωπικῶς καὶ ἀπαντῶσιν εἰς τὰς γενομένας πρὸς αὐτοὺς ἐρωτήσεις παρὰ τῶν Βουλευτῶν, καὶ ἄλλων ζητούντων νὰ ἐπιστραφῇ τὸ ἔγγραφον πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον· ἡ Βουλὴ ἀπεφήνατο νὰ θεωρηθῇ τοῦτο ὡς μὴ ὑπάρχον, νὰ προσέλθη δὲ ὁ ὑπουργὸς αὔριον καὶ ἀπαντήση εἰς τὰς ἐρωτήσεις ταύτας.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 24ης ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 1845

Ἀνεγνώσθησαν τὰ πρακτικὰ τῆς παρελθούσης συνεδριάσεως καὶ ἐγκριθέντα παρὰ τῆς Βουλῆς ὑπεγράφησαν παρά τε τοῦ Προέδρου, τοῦ ἀναπληρώσαντος αὐτὸν Ἀντιπροέδρου καὶ τῶν Γραμματέων.

Ὁ Πρόεδρος ἐκήρυξεν ὡς ἀντικείμενον συνεδριάσεως τὴν ἔναρξιν τῆς συζητήσεως τοῦ προϋπολογισμοῦ τῶν ἐσόδων καὶ ἐξόδων τοῦ Κράτους. Πρὸ τούτου δέ, κατὰ τὴν ἐν τῇ χθεσινῇ συνεδριάσει ἀπόφασιν τῆς Βουλῆς, ὁ παρευρισκόμενος ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν λαβὼν τὸν λόγον, α) ἐπὶ τῆς πρὸ πολλοῦ παρά τινος Βουλευτοῦ ζητηθείσης ἐξηγήσεως περὶ τῆς ἐκδοθείσης ἀποφάσεως τοῦ Ὑπουργείου ἐπὶ τῶν μεταξὺ τῶν ὑποστρατήγων Κ.Κ. Δ. Καλλέργη καὶ Θ. Γρίβα διατρεξάντων καὶ τῆς ἁρμοδιότητος αὐτοῦ, καὶ β) ἐπὶ τῆς παρ' ἄλλου Βουλευτοῦ προκαλεσθείσης ἐξηγήσεως περὶ ἐφαρμογῆς τοῦ Α΄ ψηφίσματος τῆς ἐν Ἀθήναις Ἐθνικῆς Συνελεύσεως ἐξέθηκε, περὶ μὲν τοῦ πρώτου ὅτι οἱ στρατιωτικοὶ κανονισμοὶ δίδουσι τὸ δικαίωμα εἰς τὸν ἐπὶ τῶν στρατιωτικῶν Ὑπουργὸν νὰ ἐπιβάλλη πειθαρχικῶς προσωπικὴν κράτησιν μέχρις ὡρισμένης προθεσμίας εἰς τοὺς κατωτέρους ἀξιωματικοὺς διὰ τὴν τήρησιν τῆς πειθαρχικῆς τάξεως, καὶ ὅτι τὴν χρῆσιν τοῦ δικαιώματος τούτου ἐνήργησε τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Στρατιωτικῶν ἐπὶ τῶν διατρεξάντων μεταξὺ τῶν Κ. Κ. Ὑποστρατήγων ὡς ἀφορώντων τὴν στρατιωτικὴν αὐτῶν τιμήν· ἡ ἀπόφασις δὲ αὕτη τοῦ Ὑπουργείου εἶναι ἀνέκκλητος. Περὶ δὲ τοῦ δευτέρου, ὅτι τὸ Α΄ ψήφισμα τῆς ἐν Ἀθήναις Ἐθνοσυνελεύσεως εἰς τοὺς ἀξιωματικοὺς τῆς φρουρᾶς τῆς πρωτευούσης ἀπένειμεν ὡς δεῖγμα τῆς ἐθνικῆς εὐγνωμοσύνης τὴν διὰ βίου ἀπολαβὴν ὁλοκλήρου τοῦ

μισθοῦ τῆς ἐνεργείας τοῦ κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν βαθμοῦ των· ὅτι οὐδεὶς τῶν ἀξιωματικῶν τούτων δὲν ἐζήτησε τὴν ἀπολαβὴν τοῦ ἐκ ψηφίσματος προνομίου, καὶ ὅτι ἂν ἐλάμβανεν ἀφορμὴν ἐκ τοιαύτης αἰτήσεως, ἤθελε καθυποβάλει ταύτην εἰς τὰς Βουλάς, διὰ νὰ προκαλέση ἑρμηνείαν τοῦ Ψηφίσματος περὶ τῶν ἐννοουμένων ἀξιωματικῶν, καθόσον μάλιστα ἐπληροφορήθη ὅτι εἰς τὰ ἀρχεῖα τῆς Ἐθνοσυνελεύσεως ὑπάρχει κατάλογος τῶν τοιούτων ἀξιωματικῶν, διευθυνθεὶς τότε ἀπὸ τὸν φρούραρχον τῆς Συνελεύσεως.

Ἡ συνέχεια

Ἐνταῦθα αἰτούντων τινῶν νὰ ἀγορεύσωσιν ἐπὶ τῶν δύο τούτων ἀντικειμένων καὶ τῶν παρὰ τοῦ Ὑπουργοῦ ῥηθέντων, ἀντέστησαν ἄλλοι προτείνοντες τὴν τήρησιν τῆς ἡμερησίας διατάξεως καὶ τὴν ἔναρξιν τῆς συζητήσεως τοῦ προϋπολογισμοῦ, ὡς κατεπείγοντος ἤδη τοῦ χρόνου διὰ τὴν ἀποπεράτωσιν τοῦ σπουδαιοτέρου τούτου τῶν βουλευτικῶν καθηκόντων. Μετά τινα δὲ περὶ τούτου διαφωνίαν τῶν αἰτούντων τὸν λόγον, ἐπικαλουμένων τὴν τήρησιν τοῦ κανονισμοῦ, καθ' ὃν μετὰ τὰς ἐκτεθείσας ἐξηγήσεις τοῦ ὑπουργοῦ τῶν Στρατιωτικῶν αὐτοδικαίως ἔχουσι τὸν λόγον διὰ νὰ συζητήσωσιν αὐτάς, ἐπετράπη ἡ περὶ τούτων συζήτησις.

Τακτικὸς στρατὸς

Καὶ ἐπὶ τοῦ πρώτου ἀντικειμένου ὁ προκαλέσας τὰς ἐξήγησεις τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Στρατιωτικῶν βουλευτὴς παρετήρησεν ὅτι ἡ πρόκλησις πρὸς τὸν ὑπουργὸν καὶ αἱ ζητηθεῖσαι ἐξηγήσεις περὶ τῆς ἐκδοθείσης ἀποφάσεως τοῦ Ὑπουργείου ἐπὶ τῶν μεταξὺ ὑποστρατήγων ῥηθέντων καὶ διατρεξάντων καὶ περὶ τῆς πρὸς τοῦτο, ἁρμοδιότητος αὐτοῦ, οὐδόλως προσβάλλουσα τὴν πειθαρχικὴν τάξιν, ὡς ὑπό τινων ἐθεωρήθη, προέκυψε κυρίως ἀπὸ τὴν περὶ ἀκριβοῦς τηρήσεως τῶν στρατιωτικῶν κανονισμῶν μέριμναν, διότι ἡ ὕπαρξις τοῦ τακτικοῦ στρατοῦ συνίσταται εἰς τὴν πειθαρχικὴν τάξιν· ὅτι ἡ πειθαρχία εἰς δύο τινὰ συνίσταται· εἰς τὴν ἐπιβαλλομένην πειθαρχικὴν ποινήν, καὶ εἰς τὴν κατὰ τοὺς στρατιωτικοὺς κανονισμοὺς χρῆσιν τοῦ δικαιώματος ποὺ ἐπιβάλλειν πειθαρχικὴν ποινὴν ἡ δὲ πρόκλησις πρὸς τὸν Ὑπουργὸν ἀφορᾶ ἰδίως, τὸ δεύτερον, διότι τότε ἐνισχύεται ἡ πειθαρχία ὅταν ἡ πειθαρχικὴ ποινὴ στηρίζεται εἰς τὸν Νόμον· ὅτι κατὰ τοὺς στρατιωτικοὺς κανονισμοὺς αἱ πειθαρχικαὶ ποιναὶ εἶναι συνήθεις καὶ μὴ συνήθεις, καὶ τὰς μὲν πρώτας ἐπιβάλλει ἀνεκκλήτως ὁ Ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν, διὰ δὲ τὴν ἐπιβολὴν τῶν δευτέρων προκαλεῖται ἡ σύστασις στρατιωτικῶν συμβούλων ἡ ἀπόφασις τῶν ὁποίων εἶναι ὁμοίως ἀνέκκλητος· (ἄρθρον 196 καὶ 307 α΄ τοῦ ἰσχύοντος ἐν Ἑλλάδι Γαλλικοῦ κανονισμοῦ.)

Παρεβιάσθησαν κανονισμοὶ

Οἱ κανονισμοὶ οὗτοι παρεβιάσθησαν ἐπὶ τοῦ προκειμένου, διότι ἀφοῦ τὸ πειθαρχικὸν τῶν Κ.Κ. Ὑποστρατήγων παράπτωμα ἐθεωρήθη ἀπὸ τὰ μὴ συνήθη, καὶ προὐκαλέσθη ἡ σύστασις στρατιωτικοῦ συμβουλίου διὰ τὴν ἐξέτασιν τῶν περὶ τιμῆς αὐτῶν διατρεξάντων, ἡ πειθαρχικὴ ποινὴ ἔπρεπε νὰ ἐπιβληθῇ ἀπὸ τὸ συμβούλιον τοῦ ὁποίου τὴν ἀπόφασιν ὤφειλε νὰ σεβαστῇ ὁ Κ. Ὑπουργός· ὅτι ἂν πρὸς δικαιολόγησιν προταθῇ ὅτι τὸ στρατιωτικὸν τοῦτο συμβούλιον δὲν συνέστη διὰ νὰ ἐπιβάλῃ πειθαρχικὴν ποινὴν εἰς τοὺς Κ. Κ. Ὑποστρατήγους ἀλλ' ἁπλῶς διὰ νὰ ἐξετάσῃ καὶ ἐπιφέρῃ γνώμην μὴ ὑποχρεωτικὴν διὰ τὸ Ὑπουργεῖον περὶ τῶν μεταξὺ αὐτῶν διατρεξάντων, τότε πάλιν ὁ Ὑπουργὸς ὑπέπεσεν καὶ εἰς ἕτερον παράπτωμα, ἀφαιρέσας ἐναντίον τῶν στρατιωτικῶν κανονισμῶν ἀπὸ ἀρχήν, ἐξουσίαν τὴν ὁποίαν ἀντεποιήθη τὸ Ὑπουργεῖον παρανόμως· ὅτι ὁ Ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν παρέβη συγχρόνως καὶ ἄλλων τὴν στρατιωτικῶν Ποινικῶν Νόμων διάταξιν καθ' ἣν αἱ ἐν τῷ Ποινικῷ Νόμῳ ὁριζόμεναι ποιναὶ ἐπὶ παραπτωμάτων, περὶ τῶν ὁποίων σιωπῶσιν οἱ στρατιωτικοὶ εἰδικοὶ νόμοι, ἐπιβάλλονται καὶ εἰς τοὺς στρατιωτικοὺς τοὺς ἐνεργήσαντας τὴν ἀξιόποινον πρᾶξιν (ἴδε ἄρθρον 18 τοῦ τίτλου ΙΓ΄ τοῦ Νόμου Β΄ τοῦ μηνὸς Ἐπόμβρου τῆς Γαλλικῆς Ἐπαναστάσεως (1)). Μία τῶν τοιούτων ἀξιοποίνων ἐνεργειῶν εἶναι ἡ καὶ ἡ μονομαχία τιμωρουμένη κατὰ τὸ ἄρθρον 208 τοῦ ποινικοῦ νόμου.

Προσεποιεῖτο ἄγνοιαν

Τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Στρατιωτικῶν θεωροῦν ἐξ ἑνὸς μὲν ὅτι αἱ τοῦ ποινικοῦ νόμου ἐπιβαλλόμεναι ποιναὶ εἰς τοὺς μονομαχοῦντας εἶναι λίαν αὐστηραὶ ὡς πρὸς τοὺς στρατιωτικούς, τοὺς ὑποχρεουμένους ἕνεκα τῆς κακῶς ἐννοουμένης καὶ ἐφαρμοζομένης εἰς τὰ τῆς μονομαχίας στρατιωτικῆς τιμῆς νὰ δέχωνται ἢ νὰ προκαλῶσι μονομαχίαν εἰς τὰς περιπτώσεις καθ' ἃς τὰ τῆς μονομαχίας ἔθιμα ἐπιτάττουσι τὴν πρόκλησιν, ἐξ ἑτέρου δὲ ἀναγκαζόμενον νὰ ἀναγνωρίζει τὴν ἰσχὺν τῶν ὑπαρχόντων Νόμων, προσεποιεῖτο ἄγνοιαν τῶν γενομένων μονομαχιῶν, ὁσάκις δὲ προέκυπτε λυπηρόν τι σύμβασμα· πρώτην ἤδη φορὰν ὅμως ὁ Ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν ὁμολογῶν ἐπισήμως τὴν πλήρη γνῶσιν τῶν μεταξὺ τῶν Κ. Κ. Ὑποστρατήγων διατρεξάντων, καὶ οὐδόλως καταδιώξας αὐτοὺς ποινικῶς, ἀναγνωρίζει ἐναντίον τῶν στρατιωτικῶν κανονισμῶν ὅτι δύναται νὰ δίδηται ἐναντίον ῥητῶν νόμων ἡ πρόκλησις πρὸς μονομαχίαν, ἐνῷ τὰ Ὑπουργεῖα ὀφείλουσι νὰ δίδωσι τὰ πρῶτα παραδείγματα τῆς ἀκριβοῦς ἐφαρμογῆς τῶν νόμων.

Ὡς ὁ Ἄρειος Πάγος

Εἰς ταῦτα ἀπήντησεν ἄλλος Βουλευτής, ὅτι ἂν τὰ μεταξὺ τῶν Κ. Κ. ὑποστρατήγων διατρέξαντα ἔδωκαν ἀφορμὴν εἰς πειθαρχικὸν παράπτωμα, ἡ ἐκδοθεῖσα ἀπόφασις τοῦ Ὑπουργείου τῶν Στρατιωτικῶν ἐξεδόθη ἁρμοδίως καὶ εἶναι ἀνέκκλητος καὶ ἐπομένως οὐδεμία συζήτησις περὶ αὐτῆς δύναται νὰ γίνῃ ὡς καὶ περί τινος ἀποφάσεως τοῦ Ἀρείου Πάγου. Ὁ δὲ διϊσχυριζόμενος ὅτι ἡ ἀπόφασις αὕτη δὲν στηρίζεται εἰς πειθαρχικὸν ἀλλὰ εἰς ποινικὸν παράπτωμα, δεικνύει ὁλοτελῆ ἄγνοιαν τῶν στρατιωτικῶν κανονισμῶν· ὅτι ὁ Ὑπουργὸς τῶν στρατιωτικῶν πληροφορηθεὶς οὐδὲν ἄλλο ἢ λογομαχίας τινας λαβούσας χώραν μεταξὺ τῶν ὑποστρατήγων, ἐπειδὴ ἐπρόκειτο περὶ τῆς τιμῆς αὐτῶν, ὤφειλε νὰ ἐπιστήσῃ τὴν προσοχήν του, ἐκ δὲ

(1) Κατὰ τὴν ὀνομασίαν τῶν μηνῶν τὴν ὁποίαν ἐθέσπισεν ἡ Γαλλικὴ Ἐπανάστασις, προσωρινῶς. Οἱ κανονισμοὶ ὅμως οἱ ὁποῖοι συνετάχθησαν τότε, καὶ ἡ ἰσχὺς τῶν ὁποίων ἐνεκρίθη καὶ διὰ τὸν Ἑλληνικὸν στρατόν, ἴσχυσαν καὶ μετὰ τὴν ἀνατροπὴν τοῦ ἐπαναστατικοῦ καθεστῶτος εἰς Γαλλίαν.

τῶν πληροφοριῶν, τὰς ὁποίας δι' ἀνακριτικοῦ συμβουλίου ἔλαβεν, ἐξήχθη ὅτι ἡ περίπτωσις δὲν ἦταν ἐξ ἐκείνων, αἵτινες ἀπήτουν τὴν ἀφαρμογὴν ποινικῆς καταδιώξεως, ἀλλὰ ἁπλῶς παράπτωμα, τιμωρούμενον πειθαρχικῶς ἀπὸ τὸν ὑπουργὸν τῶν Στρατιωτικῶν· ὅτι ἡ σύστασις τῆς στρατιωτικῆς ἐπιτροπῆς ἐγένετο ἁπλῶς διὰ νὰ ἐνεργήσῃ ἀνακρίσεις καὶ λάβῃ πληροφορίαν καὶ ὄχι νὰ ἐκδώσῃ ἀπόφασιν· ἐλήφθη δὲ τὸ μέτρον τῆς συστάσεώς της, διότι ἐπρόκειτο περὶ τῆς στρατιωτικῆς τιμῆς τῶν Κ. Κ. ὑποστρατήγων· ὅτι ὁ Κ. Ὑπουργὸς ἐπληροφορήθη μόνον ἁπλὰς λογομαχίας μεταξὺ τῶν ὑποστρατήγων καὶ μηδὲν ἄλλο, ἄν καὶ αὐτὸς ὁ ἴδιος Βουλευτὴς εἶπεν ὅτι ἡ ἐνίσχυσις τῆς στρατιωτικῆς τιμῆς ὑπαγορεύει νὰ συγχωρῶνται ἐμμέσως πῶς αἱ μονομαχίαι μεταξὺ τῶν στρατιωτικῶν ὡς ἐν Πρωσσίᾳ, Γαλλίᾳ καὶ ἀλλαχοῦ.

Ἀντεπανάστασις

Ἐνταῦθα κηρυχθείσης ἀποπερατωμένης τῆς ἐπὶ τούτου συζητήσεως μετέβη ἡ Βουλὴ εἰς τὴν περὶ τοῦ δευτέρου συζήτησιν, ἤτοι περὶ τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ Α΄ ψηφίσματος (1) τῆς Ἐθνοσυνελεύσεως· ὁ δὲ προκαλέσας τὰς ἐπ' αὐτοῦ ἐξηγήσεις τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Στρατιωτικῶν βουλευτὴς παρετήρησεν περὶ τούτου, ὅτι ἡ ἐθνικὴ συνέλευσις ὡς πρώτην τῶν ἀποφάσεών της ἐκδοῦσα τὸ ψήφισμα, δὲν ἠννόησε νὰ ἐξασφαλίσῃ δι' αὐτῆς τὴν μισθοδοσίαν μόνον τῶν ἀξιωματικῶν τῆς φρουρᾶς τῆς Πρωτευούσης, διότι ἡ πρᾶξις τῆς ἐθνοσωτηρίου ἐκείνης μεταβολῆς δὲν ἀνταμείβεται ἀλλ' ἔθηκεν ταύτην ὡς τὸν ἀκρογωνιαῖον λίθον τοῦ πολιτικοῦ μας οἰκοδομήματος, θεωροῦσα ὡς ἐξασφάλισιν αὐτοῦ τὰς ἐγγυήσεις ὑπὲρ τῶν Σεπτεμβριανῶν ἐναντίον τοῦ ὑπουργείου τὸ ὁποῖον ἤθελε συλλάβει τὴν καταχθόνιον τῆς ἀντεπαναστάσεως κατὰ τῆς Σεπτεμβριανῆς μεταβολῆς ἰδέαν· ὅτι δὲν ἐξετάζει ποσῶς τὰ αἴτια, τὰ ὁποῖα ἠνάγκασαν τὸ Ὑπουργεῖον νὰ θέσῃ τελευταῖον εἰς διαθεσιμότητα ἤ ἀργίαν ἀξιωματικούς τινάς, διότι αὐτὸ ὑπεύθυνον περὶ τῆς διατηρήσεως τῆς κοινῆς ἡσυχίας, ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ μεταχειρίζηται τὰ κατάλληλα πρὸς τοῦτο πρόσωπα, καὶ διότι καλύτερον παντὸς ἄλλου γνωρίζων τὴν κατάστασιν τοῦ ταμείου, εἶναι εἰς θέσιν νὰ κρίνῃ ἂν ἡ ἀργία καὶ ἡ διαθεσιμότης εἰς ἀξιωματικοὺς ἀνήκοντας εἰς τὴν Σεπτεμβριανὴν φρουρὰν τῆς πρωτευούσης εἶναι συμφέρουσα ἢ ὄχι, ἀλλ' ὅτι ὁ ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν ὀφείλει νὰ ἐπισπεύσῃ τὴν πλήρη ἐφαρμογὴν τοῦ ψηφίσματος συνταυτιζομένου μὲ τὸ Σύνταγμα καὶ τὸ κῦρος ἐκείνου ἔχοντος· ὅτι περὶ τῶν ἀξιωματικῶν τῆς φρουρᾶς κατὰ τὴν ἑσπερινὴν ἐκείνην μεταβολὴν δύναται ὁ Κ. Ὑπουργὸς νὰ πληροφορηθῇ ἐκ τῶν βιβλίων τῶν καταστάσεων τοῦ στρατοῦ· περὶ δὲ τῆς ταυτότητος τῶν ἀξιωματικῶν Καλλέργη, Σκαρβέλη, Ροδίτου, Ἀργυροπούλου, Ἀξελῶν κλπ. δὲν ὑπάρχει οὐδεμία ἀμφιβολία καὶ πρὸς τούτους ἔπρεπε νὰ ἐφαρμοσθῇ τὸ Α΄ ψήφισμα.

Ἠναντιώθη

Εἰς ταῦτα ἐναντιούμενος ὁ μετ' αὐτόν, ἀντεπαρατήρησεν ὅτι ὡς πληρεξούσιος εἰς τὴν ἐθνικὴν Συνέλευσιν ἠναντιώθη καὶ οὗτος, μετὰ ἐνενήκοντα ὀκτὼ ἄλλων πληρεξουσίων εἰς τοῦ ψηφίσματος τούτου τὴν παραδοχήν, διότι δὲν ἐθεωρήθη δίκαιον νὰ δοθῶσιν ἐξαιρετικὰ προνόμια εἰς τὴν φρουρὰν μήτε εἰς τὴν τοῦ Μεσολογγίου, μήτε εἰς τὴν τῶν Ἀθηνῶν ἐπὶ τῆς ἐπαναστάσεως· τοιαῦτα προνόμια ἐδόθησαν καὶ ἐνῷ οἱ ἀγῶνες καὶ αἱ ἐκδουλεύσεις ἐκείνων εἶναι πολλῷ ἀνώτεραι ταύτης, ἥτις οὐδὲν ἄλλο ἔπραξεν εἰ μὴ ἄνευ τινὸς κινδύνου, παρεδέχθη τὴν γενικὴν τοῦ ἔθνους θέλησιν ἄνευ τῆς ὁποίας τίποτα δὲν ἤθελε πράξει. Διὰ ταῦτα ἐδόθη πρὸς τὸν Πρόεδρον τῆς Συνελεύσεως ἀναφορὰ ὑπογεγραμμένη ἀπὸ τοὺς ἐνενήκοντα ὀκτὼ πληρεξουσίους, τοὺς κατὰ τῆς παραδοχῆς τοῦ ψηφίσματος, κατὰ δὲ τὴν συνεδρίασιν ὁ πληρεξούσιος Θηβῶν καὶ Συνταγματάρχης Κ. Σ. Μήλιος ἐξ ὀνόματος τῆς φρουρᾶς εἶπεν ὅτι οἱ ἀξιωματικοὶ τῆς φρουρᾶς δὲν δέχονται τοιαῦτα προνόμια, ὁ δὲ πληρεξούσιος Κρητῶν καὶ Συνταγματάρχης Καλλέργης, ἁμιλλότερος πρὸς τοῦτο ὡς ἀρχηγὸς τῆς φρουρᾶς καὶ ἐξοργισθεὶς διότι ἐπρόλαβεν ὁ Μήλιος, προσῆλθε, καὶ παρευρισκομένων πολλῶν ἀξιωματικῶν τῆς φρουρᾶς εἰς τὴν αἴθουσαν τῆς συνελεύσεως ἐξέφρασε τὴν περὶ παραιτήσεως τοῦ προνομίου τοῦ Α΄ ψηφίσματος θέλησιν τῶν ἀξιωματικῶν τῆς φρουρᾶς· διὰ τοῦτο μ' ὅλον ὅτι μετ' ἐπιμονῆς ἐζητήθη πολλάκις κατάλογος τῶν ἀξιωματικῶν τῆς φρουρᾶς ἀπὸ τὴν Ἐθνοσυνέλευσιν δὲν ἐδόθη τοιοῦτος. Καθ' ὅσον δ' ἀφορᾷ τὰ διοικητικὰ καὶ πειθαρχικὰ καθήκοντα τοῦ ὑπουργοῦ τῶν στρατιωτικῶν, ὑπάρχουσι στρατιωτικοὶ κανονισμοὶ διαγράφοντες αὐτά, καὶ κατὰ τοὺς ὁποίους ὁ ὑπουργὸς ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ἐπιβάλῃ πειθαρχικὰς ποινὰς καὶ νὰ ἐκλέγῃ τοὺς ἀξιωματικοὺς τῆς ὑπηρεσίας κατὰ τὰς ἀναδεικνυομένας ὑπὲρ τῶν καθεστώτων ἀρχὰς καὶ κατὰ τὴν διαγωγήν των· οἱ δὲ παυθέντες ἀπὸ τῆς ἐνεργείας ἀξιωματικοὶ Ναυπλίας ἠθέλησαν αὐθαιρέτως νὰ ἁρπάσωσιν εἰς τὴν κατοχὴν ἐθνικὰς γαίας καὶ παρ' ὀλίγον νὰ προκαλέσωσι στάσιν· καὶ εἰς ἄλλα κατὰ τῶν καθεστώτων περιστατικὰ ἔλαβον μέρος.

Ὁ κατάλογος

Ἕτερος μετὰ τοῦτον ἐξέθηκεν, ὅτι τὸ κῦρος καὶ τὴν ἰσχὺν τοῦ Α΄ ψηφίσματος τῆς ἐθνοσυνελεύσεως οὐδεὶς ἀμφισβητεῖ ἀλλ' εἰς τὴν συνέλευσιν τότε ἐγένετο λόγος περὶ ἐνδεχομένων καταχρήσεων καὶ ἐζητήθη ἀπὸ τὸν ἀρχηγὸν τῆς φρουρᾶς τῆς Συνελεύσεως νὰ δοθῇ κατάλογος τῶν ἀξιωματικῶν τῆς φρουρᾶς, τῶν ὠφελουμένων ἀπὸ τὸ ψήφισμα καὶ μ' ὅλον ὅτι πολλαὶ πρὸς τοῦτο προθεσμίαι ἐδόθησαν τοιοῦτος κατάλογος δὲν ἐπαρουσιάσθη· ἡ πρόθεσις τέλος τῆς Συνελεύσεως ἦτον, ὅτι ὁσάκις τοιαύτη αἴτησις παρουσιάζεται, τὸ Ὑπουργεῖον νὰ ἀπευθύνεται πρὸς τὰς Βουλὰς καὶ νὰ προκαλῇ τὴν περὶ τούτου ἀπόφασιν, διότι οὐδεὶς ἐπίστευεν εἰς μόνην τοῦ ὑπουργοῦ τὴν κρίσιν· ἑπομένως ἡ περὶ τούτου δοθεῖσα ἀπάντησις ἀπὸ τὸν ὑπουργὸν τῶν στρατιωτικῶν εἶναι σύμφωνος μὲ τὸ πνεῦμα τοῦ ψηφίσματος· ὅτι ἡ ἐθνικὴ συνέλευσις, ὡς ἐξ' αὐτοῦ τοῦ ψηφίσματος ἐξάγεται, θεωρήσασα ὅλους τοὺς Ἕλληνας ὡς Σεπτεμβριανοὺς συντελέσαντας καὶ ἀποδεχθέντας ὁμοφώνως τὴν μεταβολήν, ἐψήφισε πρὸς ἅπαντας τὴν ἐθνικὴν εὐγνωμοσύνην, ἑπομένως δικαίως παρετηρήθη ὅτι δὲν πρέπει ὁ ἔπαινος νὰ περιορίζεται εἰς ὀλίγους τινάς, οἵτινες, ἄνευ τῆς ἐθνικῆς θελήσεως δὲν ἐδύναντο τίποτε νὰ πράξωσιν· ὅτι οἱ λόγοι, διὰ τοὺς ὁποίους οἱ μνημονευθέντες ἀξιωματικοὶ τῆς φρουρᾶς Ναυπλίου ἐτέθησαν εἰς ἀργίαν, ἐκτίθενται εἰς τὴν περὶ τούτων πρὸς τὸν Βασιλέα ἀναφορὰν τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Στρατιωτικῶν, δημοσιευθεῖσαν διὰ τῆς ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως· ἐκ ταύτης φαίνεται ὅτι οἱ ἀξιωματικοὶ οὗτοι ἐξώκειλαν εἰς παραπτώματα, τὴν κοινὴν ἡσυχίαν ἀφορῶντα.

(1) Βλέπε κείμενον, εἰς ἑπόμενον κεφάλαιον: «Οἱ Σεπτεμβριανοὶ Ἥρωες».

Ἄπορον εἶναι

Εἶναι ἄπορον πῶς οἱ ἐξυμνοῦντες σήμερον τοὺς ἀξιωματικοὺς τούτους, ἄλλοτε πικρώτατα κατηνέχθησαν καὶ κατ' αὐτοῦ τοῦ ἀρχηγοῦ τῆς μεταβολῆς σρατηγοῦ Κ. Καλλέργη· τοῦτο ἀποδεικνύει ὅτι οἱ τοιοῦτοι δὲν ὁδηγοῦνται ἀπὸ πνεῦμα δικαιοσύνης καὶ εὐγνωμοσύνης, ἀλλ' ἀπὸ τὰς περιστάσεις φερόμενοι ἄλλοτε ἄλλως, ἀδιαφοροῦσιν εἰς τὸ κοινὸν καλόν· ὅτι ἐκ τῶν ἀξιωματικῶν τούτων τινὲς δὲν ἀπεμακρύνθησαν τῆς ὑπηρεσίας ἀλλὰ μάλιστα ἔτυχον ἀπὸ τὸ Ὑπουργεῖον τοῦτο καὶ προβιβασμῶν καὶ περισσοτέρων ἀποδοχῶν ἐνῷ ἀπὸ τὸ πρότερον ὑπουργεῖον τῆς 29 Μαρτίου (1) ἔπαθον πραγματικῶς· ὅτι φέροντες εἰς τὴν συζήτησιν τῆς Βουλῆς ἀντικείμενα, τὰ ὁποῖα ἡ Κυβέρνησις ἔχει βαρεῖαν εὐθύνην νὰ προλάβη, ὀφείλομεν νὰ μὴ ἀποδίδωμεν πλαγίους σκοποὺς εἰς τὰ κυβερνητικὰ μέτρα ἐνῷ τὰ αἴτια εἶναι γνωστὰ καὶ πάντες συμφέρον ἔχομεν εἰς τὴν διατήρησιν τῆς κοινῆς ἡσυχίας καὶ τῆς στρατιωτικῆς πειθαρχίας, ἄνευ τῆς ὁποίας ὁ στρατὸς οὐδεμίαν παρέχει ἐγγύησιν εἰς τὴν κοινωνίαν. Περαίνων δὲ τὸν λόγον προσέθηκεν ὅτι δὲν πρέπει ἐπὶ τοιούτων ματαίων συζητήσεων, νὰ ἐξοδεύωμεν ματαίως τὸν χρόνον ἀλλὰ νὰ ἐπισπεύσωμεν εἰς τὴν συζήτησιν τοῦ προϋπολογισμοῦ ἄνευ τοῦ ὁποίου ἡ πλήρης ἐφαρμογὴ τοῦ Συντάγματος δὲν δύναται νὰ γίνῃ.

Νὰ μὴ ἐπεμβαίνῃ

Σύμφωνος πρὸς τοῦτα καὶ ὁ μετὰ τοῦτον εἶπεν, ὅτι τὸ ζήτημα ἦτο ἁπλοῦν καὶ ἐλύετο διὰ τῆς ἀπαντήσεως τοῦ ὑπουργοῦ, ἀλλ' ἡ συζήτησις παρεξετράπη ματαίως εἰς ἄλλα ξένα τοῦ προκειμένου· τὴν μετριοφροσύνην ἐθεώρησε πάντοτε κατάλληλον καὶ συμφέρουσαν εἰς τοὺς Σεπτεμβριανούς, διὰ νὰ μὴν ἐρεθίζωσι ζηλοτυπίας, διὰ τοῦτο μάταιαι αἱ γενόμεναι συζητήσεις· ὅτι τὸ ψήφισμα φέρει ὅλον τὸ κῦρος καὶ τὴν ἰσχὺν διότι οἱ ἀξιωματικοὶ τῆς φρουρᾶς, ἂν καὶ μετριοφρονοῦντες ἔδειξαν τότε διάθεσιν νὰ παραιτήσωσι τὴν περὶ τῆς ἐξασφαλίσεως τῆς μισθοδοσίας των διάταξιν, αὕτη ὅμως, οὔτε ὡς ἔπρεπε ἐξεφράσθη, οὔτε παραδεκτὴ ἐγένετο. Ὅτι κατάλογος τότε ἐζητήθη διὰ τὴν πρόληψιν τῶν καταχρήσεων, ἀλλὰ δὲν ἐδόθη οὔτε ἐπαρουσιάσθη τοιοῦτος εἰς τὴν Συνέλευσιν, καὶ διὰ τοῦτο ἀπαιτεῖται νὰ γίνῃ ἐκκαθάρισις τοῦ δεθέντος κατόπιν καταλόγου, ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ὑπαρχουσῶν εἰς τὸ Ὑπουργεῖον καταστάσεων τῶν στρατιωτικῶν σωμάτων, ἐξ ὧν ἐξάγεται ἡ ἀλήθεια· ὅτι τέλος ἡ συζήτησις πρέπει, περιοριζομένη εἰς ταῦτα, νὰ μὴ παρεκταθῇ εἰς τὰ διοικητικὰ καὶ πειθαρχικὰ τοῦ Ὑπουργείου καθήκοντα, εἰς τὰ ὁποῖα ἡ Βουλὴ ὀφείλει νὰ μὴν ἐπεμβαίνῃ.

Ἀδίκως ἐτιμωρήθησαν

Ἄλλος ἀντιπαρετήρησεν, ὅτι καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὸ ψήφισμα, οὐδεμιᾶς ἀμφιβολίας οὔσης περὶ τοῦ κύρους καὶ τῆς ἰσχύος, αὐτοῦ ἀπολείπεται μόνον διὰ τὴν ἐκτέλεσιν αὐτοῦ ἡ ἐξέλεγξις τοῦ καταλόγου ἀλλὰ καὶ αὕτη πρέπει νὰ περιορισθῇ εἰς τὰ ἀμφίβολα μόνον πρόσωπα, ἐπομένως περὶ τῶν ἀναμφισβητήτων Κ. Κ. Καλλέργη, Σκαρβέλη, Ροδίτη καὶ τῶν τοιούτων τὸ Ὑπουργεῖον ὀφείλει ἀφεύκτως νὰ τὸ ἐκτελέσῃ. Ὅτι καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἀπόφασιν τοῦ Ὑπουργείου τῶν Στρατιωτικῶν καὶ τὴν ἁρμοδιότητα αὐτοῦ εἰς τὰ μεταξὺ τῶν Ὑποστρατήγων Κ. Κ. Καλλέργη καὶ Γρίβα διατρέξαντα, ἐμεσολάβησαν παραπτώματα ἀφορῶντα τὴν στρατιωτικὴν αὐτῶν τιμήν, περὶ τῆς δικάσεως τῶν ὁποίων ὑπάρχουν στρατιωτικοὶ κανονισμοὶ ἐν ἰσχύϊ κατ' αὐτούς. Ἀφ' οὗ τὸ Ὑπουργεῖον ἐθεώρησεν ἑαυτὸ ἀναρμόδιον καὶ ἐσύστησε στρατιωτικὸν συμβούλιον τοῦ ὁποίου ἡ ἀπόφασις εἶναι ἀνέκκλητος, ὤφειλε νὰ σεβασθῇ αὐτὴν καὶ νὰ μὴν ἐκδώσῃ ἰδίαν αὐτοῦ ἀπόφασιν· ἂν δὲ τοιοῦτον συμβούλιον δὲν διωρίσθη ἀλλ' ἁπλῶς ἀνακριτικὴ ἐπιτροπή, ἢ δὲν συνετέθη ὡς ἔπρεπεν, τότε οἱ στρατιωτικοὶ κανονισμοὶ παρεβιάσθησαν, οὗτοι ἀναρμοδίως ἐδικάσθησαν καὶ ἀδίκως ἐπεβλήθη εἰς αὐτοὺς ποινή, διὰ τοῦτο ἡ Βουλὴ ἔχει δικαίωμα νὰ ζητήσῃ λόγον τῆς παρανομίας ταύτης· ὅτι καθ' ὅσον ἀφορᾷ τοὺς εἰς ἀργίαν ἢ διαθεσιμότητα τεθέντας ἀξιωματικοὺς ὑπάρχουσι ἐπίσης στρατιωτικοὶ κανονισμοὶ διαγράφοντες τὰς περιπτώσεις καὶ τὸν τρόπον καθ' ὃν αὗται ἐπιβάλλονται διότι ἡ ἀργία καὶ ἡ διαθεσιμότης στεροῦσα τὸν ἀξιωματικὸν τῆς ἀρχαιότητος του, δὲν ἀφέθη εἰς τὴν θέλησιν τοῦ Ὑπουργοῦ, ἀλλ' ἀπαιτεῖται ἀπόφασις στρατιωτικοῦ δικαστηρίου (1) ἐπιβάλλουσα εἰς τὸν ἀξιωματικὸν τὴν ἀργίαν ἢ διαθεσιμότητα ἄλλως ἡ Κυβέρνησις θέλει τιμωρεῖ ἁπλῶς τὸ φρόνημα τοῦ ἀξιωματικοῦ ὅστις ἄλλως, ἂν καὶ ἐναντίου φρονήματος, εἶναι ἀκριβὴς εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν καθηκόντων του.

Ἔπαθον

Ἡ κοινωνία ἔχει συμφέρον εἰς τὴν τήρησιν τῶν πειθαρχικῶν κανόνων, ἀλλ' ἐπίσης ὀφείλει νὰ ἐξασφαλίζῃ τὴν πρόοδον καὶ τὸν βαθμὸν τῶν ἀξιωματικῶν ἀπέναντι τῆς θελήσεως τῶν ἀνωτέρων καὶ τῆς Κυβερνήσεως, διότι ἐπὶ τοῦ στρατοῦ στηρίζεται ἡ ἀσφάλεια τῆς τιμῆς, τῆς ἰδιοκτησίας καὶ τῆς ἐλευθερίας ὅτι καὶ ὁ συνταγματάρχης Κ.Σ. Μήλιος καὶ οἱ λοιποὶ ἀξιωματικοὶ ἔπαθον ἐπὶ τοῦ ὑπουργείου τῆς 29 Αὐγούστου διὰ νὰ ἀναδειχθῶσιν εἰς τὰ πράγματα ἐκεῖνοι ἀπὸ τοὺς ὁποίους σήμερον καταστρέφεται ἡ στρατιωτικὴ αὐτῶν ὕπαρξις· ὁ Σκαρβέλης ρίπτεται εἰς ἀργίαν καὶ ἀποσπᾶται ἀπὸ τὸ στρατιωτικὸν αὐτοῦ σῶμα τὸ ὁποῖον ἐπὶ τοσοῦτον καλῶς διώκει· τοιουτοτρόπως καταστρέφεται ἡ στρατιωτικὴ πειθαρχεία καὶ τάξις ἡ δὲ Βουλὴ δικαιοῦται νὰ ἀπαιτήσῃ ἀπὸ τὸ Ὑπουργεῖον τὴν ἀπανόρθωσιν τῆς παραβιάσεως τῶν στρατιωτικῶν κανονισμῶν, καὶ τὴν ἀνάκλησιν τῶν πράξεων κατὰ τῶν μνησθέντων ἀξιωματικῶν.

Ὁμοφώνως

Ἐπὶ τούτου ἄλλος παρετήρησεν ὅτι ἐν τῇ ΙΖ΄ συνεδριάσει τῆς Ἐθνικῆς Συνελεύσεως (6 Δεκεμβρίου) κατὰ τὴν συζήτησιν τῆς ἀπαντήσεως αὐτῆς ἀπὸ τὸν Βασιλικὸν λόγον ἐπροτάθη ὑπό τινος τῶν πληρεξουσίων, τοῦ Κ. Κ. Ζωγράφου τὸ ά ψήφισμα καθ' οὗ οὐδεμία ἐγένετο ἀντίρρησις ἀλλὰ παρετηρήθη μόνον ὅτι πρέπει νὰ συζητηθῇ κατὰ τὴν προσεχῆ συνεδρίασιν πρὸς τήρησιν τῶν διατάξεων τοῦ κανονισμοῦ, παρ' ἄλλων ὅτι δὲν πρέπει οὐδόλως νὰ ψηφοφορηθῇ ἡ παραδοχή του, καὶ παρ' ἄλλων νὰ προστεθῇ ἡ λέξις ἐκτέλεσις, ἐπροτάθη δὲ καὶ ἡ συνέλευσις ὁμοφώνως παρεδέξατο τὸ σχέδιον αὐτοῦ, μὲ τὴν

(1) Τοῦ Μαυροκορδάτου.

(1) Συμβουλίου.

προσθήκην τῆς λέξεως ἐκτέλεσιν ἄνευ οὐδεμιᾶς ἀντιρρήσεως· ἀναγνούς δὲ τὸ μέρος τοῦτο τῶν πρακτικῶν τῆς συνελεύσεως ὑπεστήριξεν ὅτι ἐκ τούτων ἐξάγεται ὅτι μόνον περὶ τῆς καταχρήσεως ἥτις ἐδύνατο νὰ γίνη καὶ οὐχὶ περὶ τοῦ ψηφίσματος, λόγος ἐγένετο· ὅτι ὁ Κ. Σ. Μήλιος δὲν περητήθη τοῦ δικαιώματος τούτου ὅ διετάχθη εἷς τῶν προαγορευσάντων, ἐν ὀνόματι τοῦ στρατοῦ, ἀλλὰ μόνον δι' ἑαυτόν· ὅτι ὁ φρούραρχος τότε τῆς Συνελεύσεως Κ. Δ .Καλλέργης καὶ στρατιωτικὸς τῆς πρωτευούσης διοικητὴς δὲν παρητήθη, ἐπίσης ἀλλὰ τὰς εὐχαριστίας τοῦ στρατοῦ πρὸς τὴν Συνέλευσιν διεβίβασεν, ὅτι περὶ τῶν στρατιωτικῶν ὑπαλλήλων δὲν εἶναι ἀπόφασίς τις τῆς Συνελεύσεως, ἀλλὰ κατὰ τὴν ἀνάγνωσιν τῶν πρακτικῶν ἐπροτάθη ἡ ἐξαίρεσις τούτων ἀπὸ τὴν διάταξιν τοῦ Α. ψηφίσματος καὶ παρά τινων ὑπογεγραμμένη ἀναφορὰ ὑπεβλήθη, τῆς ὁποίας ἡ περίληψις κατὰ τὸ τέλος τῶν πρακτικῶν τῆς συνεδριάσεως κατεχωρίσθη, οὐδεμία δ' ἐπ' αὐτῆς ἀπόφασις ἐγένετο· καὶ ὅτι κατὰ τὴν 17 Μαρτίου, τὴν παραμονὴν τῆς ἐπὶ τοῦ Συντάγματος Βασιλικῆς ὁρκοδοσίας ἐστάλη ὁ κατάλογος τῶν ἀποτελούντων κατὰ τὴν νύκτα τῆς 3 Σεπτεμβρίου τὴν φρουρὰν τῆς πρωτευούσης ἀξιωματικῶν παρὰ τοῦ φρουράρχου, ἐπειδὴ ὅμως ἐπρόκειτο ἡ ὁρκοδοσία τοῦ Βασιλέως κατὰ τὴν ἐπιοῦσαν, δὲν ὑπεβλήθη εἰς τὴν Συνέλευσιν, τὸ δὲ γραφεῖον περιωρίσθη νὰ προσκαλέση τότε μόνον τοὺς πληρεξουσίους διὰ νὰ ὑπογράψωσι τά τε ψηφίσματα καὶ τὰ πρακτικά.

Ὁ κατάλογος

Παρατηρησάντων ἐνταῦθα τινῶν ὅτι ὁ κατάλογος οὗτος φέρει ἰσχὺν ἂν ὑπεβλήθη εἰς τὴν Συνέλευσιν παρὰ τοῦ φρουράρχου αὐτῆς, δυνάμει διαταγῆς τοῦ Ὑπουργείου τῶν στρατιωτικῶν, σύμφωνα μὲ τὰ τοῦ φρουράρχου αὐτῆς ἐν μιᾷ τῶν συνεδριάσεων της ρηθέντα· καὶ ἄλλων εἰπόντων ὅτι ἐπὶ τῇ διαταγῇ τοῦ ὑπουργείου βέβαια ὑπέβαλε τοῦτον ὁ φρούραρχος τότε· καὶ τινος μὲν προτείνοντος νὰ σταλῇ ὁ κατάλογος οὗτος ἐν ἀντιγράφῳ εἰς τὸ Ὑπουργεῖον διὰ νὰ ἐξετάση περὶ τῆς ἀληθείας αὐτοῦ· ἄλλου δ' ἀντειπόντος ὅτι οὐδεμία τούτου εἶναι ἀνάγκη, διότι ὑπάρχουσιν αἱ καταστάσεις τοῦ προσωπικοῦ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης εἰς τὸ γραφεῖον αὐτοῦ, ἐξ ὧν εὐκόλως ἡ ἀλήθεια νὰ συναχθῇ δύναται. Μετά τινα παρατηρήσαντα ὅτι ἐπί τινων προσώπων δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ ἐνεργηθῇ ἐξέτασίς τις, ἀλλὰ τὸ Ὑπουργεῖον δύναται καὶ ὀφείλει νὰ ἐφαρμόση ὑπὲρ αὐτῶν τὸ ψήφισμα, ὡς ὑπὲρ τῶν Κ.Κ. Καλλέργη, Σκαρβέλη, Ροδίτη καὶ λοιπῶν· καὶ ἄλλον ἀντειπόντα ὅτι οὕτως δύναται νὰ καταστῇ ἡ τύχη τῶν λοιπῶν μικρῶν ἀξιωματικῶν προβληματική, ἀλλ' οἱ νομίζοντες ὅτι ὠφελοῦνται δύνανται ἑκάστοτε νὰ ἀναφέρωνται. Ἡ Βουλὴ ἐπὶ τῇ προτάσει τινος ἀπεφάσισε νὰ σταλῇ ἀντίγραφον τοῦ τότε προβληθέντος καταλόγου εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Στρατιωτικῶν διὰ νὰ ἐξετάση καὶ ὑποβάλη τὰς ἐπ' αὐτοῦ παρατηρήσεις του εἰς τὴν Βουλὴν τὴν ἐπιοῦσαν τῆς ἀποπερατώσεως τῆς συζητήσεως τοῦ προϋπολογισμοῦ . . . .

ΑΠΟΛΥΣΕΙΣ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ

Εἶναι γνωστὸν τὸ δρᾶμα τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων οἱ ὁποῖοι δὲν εἶχον οὐδεμίαν κατοχύρωσιν τῆς μονιμότητός των καὶ πολὺ ἀργότερον ἀπὸ τὴν πρώτην μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν ἐποχήν, μέχρι καὶ τῶν ἀρχῶν τοῦ αἰῶνος μας. Ἡ «Πλατεῖα Κλαυθμῶνος» ὅπου οἱ ἀπολυόμενοι ἀνέμενον τὸν ἐπαναδιορισμόν των (πρὸ τοῦ ὑπουργείου Οἰκονομικῶν), μαρτυρεῖ τὴν δραματικὴν θέσιν εἰς τὴν ὁποίαν περιήρχοντο καὶ τὴν τραγικῶς εἰρωνικὴν κατάστασίν των, ὅπως τὴν ἔβλεπε ἡ κοινὴ γνώμη.

Εἶναι δὲ ἀξιοπαρατήρητον ὅτι αἱ ἀπολύσεις ὑπαλλήλων, ἀκόμη καὶ δικαστικῶν, οὐδεμίαν ἐντύπωσιν προεκάλουν εἰς τοὺς βουλευτάς, ἐθεωροῦντο ἀπολύτως φυσιολογικαὶ καὶ μᾶλλον ἔπαινον ἔφερον διὰ τοὺς ἀπολύοντας ὑπουργούς, ὅπως φαίνεται καὶ ἀπὸ τήν:

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΝ 29ης ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 1845

Ὁ ὑπουργὸς ἀκολούθως τῶν Οἰκονομικῶν καὶ τῆς Δικαιοσύνης (Ξ. ΒΑΛΒΗΣ) παρετήρησεν ὅτι τὸ Ὑπουργεῖον συνέταξε τὸν πρϋπολογισμὸν ἄλλων μὲν ὑπουργείων καὶ ἐπὶ τῇ βάσει ὑποβληθέντων νόμων, τοὺς ὁποίους ἤλπιζεν ὅτι αἱ Βουλαὶ ἤθελον ἐπιψηφίσει· μόνον τὸν προϋπολογισμὸν τοῦ ὑπουργείου τῆς Δικαιοσύνης ὑπέβαλε ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ὑπαρχόντων νόμων, διότι, ἂν καὶ εἶχε νομοσχέδια δι' ὧν νὰ μεταρρυθμίσῃ τὴν ὑπηρεσίαν αὐτοῦ, δὲν ὑπέβαλεν ὅμως ταῦτα εἰς τὴν Βουλήν, προτιθέμενον νὰ ὑποβάλῃ ταῦτα εἰς τὴν προσεχῆ σύνοδον μέχρι τῆς ὁποίας ἤθελον ἐπιψηφισθῆ οἱ ὑποβληθέντες οἰκονομικοὶ νόμοι καὶ ἐπιφυλαχθὲν νὰ μεταρρυθμίσῃ τὴν ὑπηρεσίαν διὰ διαταγμάτων. Μετὰ τὴν ὑποβολὴν τῶν πιστώσεων τούτων, ἐζητήθη, ἂν ἔπρεπε τὸ ὑπουργεῖον νὰ ἐλαττώσῃ τό τε ὑλικὸν καὶ τὸ προσωπικὸν κατὰ τὰς πιστώσεις, ἢ ἐὰν ἔπρεπε νὰ μὴ κάμῃ χρῆσιν θέσεών τινων καὶ νὰ ἀφήσῃ τὰς μισθοδοσίας τότε ἀκεραίας.

Ἐπειδὴ δὲ ἡ νομοθεσία μας παραδέχεται μέγιστον καὶ ἐλάχιστον προσωπικοῦ ὅριον ἠσπάσθη τὸ δεύτερον τὸ Ὑπουργεῖον, καὶ ἀφὲν τοὺς μισθοὺς τοὺς ὁποίους ὁρίζει ἡ νομοθεσία ἀκεραίους, ἀφῆκε θέσεις τινὰς μὴ ἐνεργούς, ὡς ἐγένετο διὰ τῆς ἀπολύσεως ἑπτὰ πρωτοδικῶν εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῆς Δικαιοσύνης, εἰς δὲ τὸ τῶν Οἰκονομικῶν τῶν σταθμαρχῶν καὶ τῶν ἐπιθεωρητῶν τῶν τελωνείων, διὰ νὰ εἶναι ἐντὸς τοῦ προϋπολογισμοῦ· ἐγένετο δ' ὑπέρβασις δύο χιλιάδων δραχμῶν εἰς τὸ ὑλικὸν διότι ὁ παραιτηθεὶς ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργὸς δὲν ἀπέλυσε πρότερον ὑπαλλήλους τινὰς τοῦ ὑπουργείου ἀλλ' ἀκολούθως· ἐπὶ δὲ τῶν τελωνείων διότι ἐδαπάνησε τὸ ὑπουργεῖον διὰ τὸν αὐτὸν λόγον ἕνδεκα χιλιάδας δραχμῶν· δὲν ἐδυνήθημεν νὰ συμπληρώσωμεν ἄλλως τὴν ὑπέρβασιν, διότι δὲν ἐδυνάμεθα νὰ ἀπολύσωμεν τοὺς φύλακας διὰ τὸν φόβον τῶν καταχρήσεων, καὶ ἰδίως τῶν λαθρεμποριῶν οὐδὲ νὰ ἐλαττώσωμεν τὰς μισθοδοσίας διὰ διαταγμάτων, ἀλλὰ ἐζητήσαμεν διὰ δηλώσεως τὴν ὑπέρβασιν ταύτην νὰ θεραπεύσωμεν προτείναντες τὴν προσθήκην τοῦ ποσοῦ εἰς τὸν προϋπολογισμόν.

Λόγῳ οἰκονομίας

Ὁ μετὰ τὸν ὑπουργὸν ἀντιπαρετήρησεν ὅτι τὴν ἀρχὴν περὶ ἐλαττώσεως τῶν ὑπαλλήλων θέσεων ἐναντίον τῶν ὑπαρχόντων νόμων, προσδιοριζόντων τὸ ποσὸν αὐτῶν, δὲν δέχεται. Διότι τοιουτοτρόπως προσβάλλονται ἐθνικὰ συμφέροντα, τὰ ὁποῖα ἐπρόβλεψαν οἱ νόμοι· ὅτι οὔτε ἡ Κυβέρνησις οὔτε ἡ Βουλὴ δύναται ἐπίσης νὰ προκαλέσῃ ἐλαττώσεις τῶν μισθοδοσιῶν διὰ μόνου τοῦ προϋπολογισμοῦ καὶ ἄνευ νόμου, ἀλλ' ἐπειδὴ παρετάθη μέχρι τοῦδε καὶ πέραν τῆς 15 Ἰουλίου ἡ ψήφισις τοῦ προϋπολογισμοῦ μόνον λόγῳ οἰκονομίας καὶ ἐκτάκτως δύνανται νὰ γίνωσιν αἱ ἐλαττώσεις αὗται παραδεκταί· ἐπρότεινε λοιπὸν νὰ γίνωσι παραδεκταὶ αἱ ἐλαττώσεις αὗται ὄχι λόγῳ τῆς προταθείσης ἀρχῆς, ἀλλὰ λόγῳ οἰκονομίας. Λόγῳ οἰκονομίας προτείνων τὴν παραδοχὴν τῶν ἐν τῷ προϋπολογισμῷ ἐλαττώσεων καὶ ὁ εἰσηγητὴς τῆς ἐπιτροπῆς, παρετήρησεν εἰς τὸν ὑπουργόν, ὅτι ὁλόκληρον τὸ Ὑπουργεῖον, παραδεχθὲν τὴν παρὰ τῆς Βουλῆς κατὰ τὴν συζήτησιν τοῦ περὶ ὑπουργείων ὀργανικοῦ νομοσχεδίου γενομένην σύστασιν τῶν ἐλατώσεων, ὤφειλεν ἐγκαίρως νὰ συμμορφωθῇ καὶ ἐπιφέρῃ ἔκτοτε αὐτὰς κατὰ τὸ ὀργανικὸν νομοσχέδιον, καὶ τοιουτοτρόπως ἤθελον ἐκλείψει καὶ αἱ ἐν τῷ προϋπολογισμῷ, περιπλοκαί· ἑπομένως οἱ μὴ συμμορφωθέντες μὲ τὴν ἐπιδοκιμασθεῖσαν καὶ παρ' αὐτῶν εὐχὴν τῆς Βουλῆς ὑπουργοί, παρημέλησαν καθῆκον, τοῦ ὁποίου ἡ ἐκπλήρωσις ἐθεωρήθη ἀναγκαία· ὅτι παραδεχομένη ἤδη ἡ Βουλὴ διὰ τὰς ἐκτάκτους τοῦ παρόντος ἔτους περιστάσεις, αἵτινες ἐπήνεγκον τὰς δυσκολίας ταύτας, τὰ ποσὰ τοῦ ὑποβληθένος προϋπολογισμοῦ, ὀφείλει νὰ ἐκφράσῃ ἀπαρέσκειαν κατὰ τῆς μὴ πραγματοποιήσεως τῶν ἐλαττώσεων, ὅσας τότε ηὐχήθη, καὶ ὅτι δὲν ἐννοεῖ ὅτι δύναται τὸ Ὑπουργεῖον νὰ κάμῃ ὑπέρβασιν τινα τῶν ἐν τῷ κεφαλαίῳ τούτῳ ποσῶν.

Ἀγνοεῖ

Εἰς ταῦτα ὁ ὑπουργὸς ἀπήντησεν ὅτι ἀγνοεῖ ποῖοι τῶν ὑπουργῶν ἐπραγματοποίησαν τὰς παραδεχθείσας παρὰ τῆς Βουλῆς ἐλαττώσεις τῶν μισθοδοσιῶν, ἀλλὰ καὶ οἱ μὴ

πραγματοποιήσαντες αὐτὰς ἔπραξαν καλῶς, σεβασθέντες μᾶλλον τοὺς ὑπάρχοντας νόμους καὶ διατάγματα· διότι εἰς τὸ ψηφισθὲν παρὰ τῆς Βουλῆς ὀργανικὸν Νομοσχέδιον ὅρος περὶ ἐλαττώσεως τῶν μισθοδοσιῶν δὲν ἐτέθη, οὐδ' εἰς τὰ πρακτικὰ τῆς Βουλῆς διαλαμβάνεταί τι τοιοῦτον. Ἀλλά, καὶ ἂν ὑπῆρχε τοιοῦτος ὅρος, μὴ ληφθεὶς ὑπ' ὄψιν καὶ ἐπικυρωθεὶς καὶ ἀπὸ τὰ ἄλλα νομοθετικὰ σώματα, ἀντικείμενος εἰς τοὺς ὑπάρχοντας νόμους καὶ διατάγματα, δὲν ἠδύνατο νὰ ἰσχύσῃ ἐναντίον αὐτῶν, προσδιοριζόντων τὰ ποσὰ τῶν οἰκονομιῶν ὅταν μάλιστα καὶ τὰ τρία νομοθετικὰ σώματα ἐπέβαλον εἰς τὸ ὑπουργεῖον διὰ τῶν νόμων περὶ εἰδικῶν πιστώσεων νὰ ἐξοδεύωσι κατὰ τὸν ὑποβληθέντα μὲν προϋπολογισμόν, ἀλλ' ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ὑπαρχόντων νόμων καὶ διαταγμάτων. Ἄλλως ἕκαστος ὑπάλληλος εἰς τὴν μισθοδοσίαν τοῦ ὁποίου ὁ ὑπουργὸς ἤθελεν ἐπιφέρει ἐλάττωσιν ἄνευ νόμου ἰσχύοντος, καὶ ἐναντίον μάλιστα τῶν ὑπαρχόντων νόμων, ἠδύνατο νὰ ἀπαιτήσῃ δικαστικῶς ὁλόκληρον τὴν μισθοδοσίαν του ἀπὸ τὸν ὑπουργόν, ὅστις αὐθαιρέτως ἤθελεν ἐλαττώσει αὐτήν· ὅθεν τὸ ὑπουργεῖον συμμορφωθὲν εἰς τὴν σύνταξιν τοῦ προϋπολογισμοῦ μὲ τὴν ὑποδειχθεῖσαν παρὰ τῆς βουλῆς αὐστηρὰν οἰκονομίαν διὰ τῆς ἐλαττώσεως τοῦ προσωπικοῦ, ὤφειλεν ἀφ' ἑτέρου νὰ σεβασθῇ τοὺς ὑπάρχοντας Νόμους καὶ Διατάγματα ὡς πρὸς τὴν ἐλάττωσιν τῶν μισθοδοσιῶν.

ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟΝ ΛΑΜΙΑΣ

Ἓν δεῖγμα τῆς ἀναζωογονήσεως καὶ τοῦ ἐκπολιτισμοῦ τῆς χώρας ἡ ὁποία ἐξήρχετο ἀπὸ τὸν λήθαργον εἰς τὸν ὁποῖον τὴν εἶχε κρατήσει ἡ ὑποδούλωσις εἰς τὸν πλέον βάρβαρον κατακτητὴν τῆς ἱστορίας, ἀποτελεῖ καὶ ἡ ἵδρυσις κρατικοῦ νοσοκομείου εἰς τὴν Λαμίαν.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 25ης ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 1845

Ὁ Βουλευτὴς Φθιώτιδος ἀνέγνω κατόπιν τὴν πρὸ πολλοῦ καταπεθεῖσαν εἰς τὸ Προεδρεῖον πρότασίν του περὶ συστάσεως δημοτικοῦ νοσοκομείου εἰς Λαμίαν, ὑπὲρ ἧς ἀπεφάνθησαν πλείω τῶν δύο τμημάτων, συμφώνως μὲ τὴν διάταξιν τοῦ ἄρθρου 37 τοῦ Κανονισμοῦ· ἔχει δὲ οὕτω.

«Κύριοι!

Λαμβάνω τὴν τιμὴν νὰ ὑποβάλω εἰς τὴν σύσκεψιν καὶ ἀπόφασίν σας πρότασιν περὶ συστάσεως δημοτικοῦ νοσοκομείου εἰς τὴν πόλιν Λαμίας στηριζόμενος εἰς τοὺς ἑπομένους λόγους τοὺς ὁποίους πέπεισμαι ὅτι θέλετε ἐκτιμήσει κατ' ἀξίαν.

Ἡ σύστασις παντὸς ἀγαθοεργοῦ καταστήματος καὶ μάλιστα νοσοκομείου εἶναι ἔργον φιλανθρωπίας καὶ ἔργον τῆς πρώτης ἀνάγκης πολυανθρώπων καὶ κεντρικῶν πόλεων,. Ἡ ἀνάγκη ὅμως τῆς συστάσεως νοσοκομείου εἰς τὴν πόλιν Λαμίας παρουσιάζεται πολὺ ἀνωτέρα τῆς πρὸς τοῦτο ἀνάγκης πολλῶν ἄλλων πόλεων τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους· καὶ ἡ ἀγαθοεργία τοιούτου καταστήματος εἰς τὸν τόπον ἐκεῖνον, ὡς ἐκ τῆς θέσεώς του, θέλει ἀποκαθίσταται μᾶλλον ἐπαισθητή. Περιπλέον τοιοῦτον ἔργον βαρύνει κατὰ πολὺ ἠθικῶς τὸ Ἑλληνικὸν Κράτος ἐνώπιον τῶν κατοίκων τῶν ὁμόρων ἐπαρχιῶν τῆς Ὀθωμανικῆς χώρας· ἰδοὺ τῶν λόγων μου πρόχειρος ἡ ἀπόδειξις.

Παραμεθόριος

Ἡ πόλις Λαμία κεῖται, ὡς γνωστόν, Κύριοι, εἰς κεντρικὸν μέρος καὶ ἐγγύτατα τῆς ὁροθετικῆς γραμμῆς δι' αὐτῆς ἐπαμένως διέρχονται οἱ ἐκ τῆς Θεσσαλίας καὶ πολλῶν ἄλλων μερῶν τοῦ Ὀθωμανικοῦ Κράτους εἰς τὸ Ἑλληνικὸν καὶ οἱ ἐκ τούτου εἰς ἐκεῖνο μεταβαίνοντες· πρὸς δέ, δι' αὐτῆς συγκοινωνοῦσι καὶ πολλὰ τῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος μέρη· ἐντεῦθεν συρροὴ πολλῶν ξένων εἰς τὴν πόλιν ταύτην· ἀλλὰ κατ' ἀτυχίαν αὕτη δὲν εἶναι ἀπηλλαγμένη τῶν νόσων, αἵτινες συνήθως ἐπιπολάζουσιν εἰς τὰς πεδινὰς τῆς Ἑλλάδος πόλεις. Ἐκ τούτου πολλοὶ ξένοι καὶ ἐγχώριοι πτωχοὶ νοσοῦντες καὶ στερούμενοι τῶν μέσων τῆς θεραπείας, ἀποθνήσκουσι γινόμενοι θῦμα τῆς ἐλλείψεως ταύτης· τὸ δὲ λυπηρότερον καὶ ἐπιβλαβὲς ἐν ταυτῷ εἰς τὴν Ἑλληνικὴν κοινωνίαν, μεταξὺ τούτων ὑπάρχουσι πολλάκις καὶ ἐξ ἐκείνων, οἵτινες ἐγκαταλειπόντες εἰς τὴν ἀλλοδαπὴν τὴν περιουσίαν των προσέφυγον πτωχοὶ μετανάστεύσαντες εἰς τὸ Ἑλλ. Κράτος.

Αὐτοὶ εἶναι, Κύριοι, οἱ λόγοι οἵτινες μοὶ ἐπιβάλλουν τὸ καθῆκον νὰ παρουσιάσω σήμερον εἰς τὴν Βουλὴν τὴν προκειμένην πρότασίν μου περὶ συστάσεως δημοτικοῦ νοσοκομείου ἐν Λαμίᾳ. Ἐπερειδόμενος δὲ εἰς τὰ φιλανθρωπικὰ καὶ ἐθνοφελῆ αἰσθήματά σας, τῶν ὁποίων ἀείποτε ἐδώκατε τρανώτατα δείγματα, πέπεισμαι περὶ τῆς παραδοχῆς τῆς προτάσεώς μου καὶ τῆς κατὰ συνέπειαν κυρώσεως τοῦ καθυποβαλλομένου νομοσχεδίου.

Τὰ δάση (18-8-1844)

Μ' ὅλον ὅτι τὰ περὶ τοῦ προσωπικοῦ τοῦ κλάδου τούτου διωργανίσθησαν ἐπὶ τῶν ἐλαττώσεων τοῦ 1843 διὰ τοῦ ἀπὸ 18 Ἰουνίου Διατάγματος, κατὰ τὸ ὁποῖον τὰ τῶν Δασονόμων χρέη εἵπετο νὰ ἀνατεθῶσιν εἰς τοὺς μὴ ἐν ἐνεργείᾳ ἀξιωματικοὺς μὲ μόνον ἐπιμίσθιον δραχ. 70 τὸν μῆνα, χάριν οἰκονομίας καὶ τοῦ Δημοσίου Ταμείου καὶ πρὸς ὄφελος συγχρόνως αὐτῶν τῶν ἰδίων ἀξιωματικῶν, ὁ δὲ τοιοῦτος διοργανισμὸς διετηρήθη μέχρι τοῦδε μὲ μόνην τὴν αὔξησιν, ὡς ἐκ τῆς ἀνάγκης τῶν δασοφυλάκων κατὰ τὰ ἀπὸ 26 Ἰουλίου καὶ 13 Νοεμβρίου Διατάγματα, μ' ὅλα ταῦτα τὸ Ὑπουργεῖον προέθετο νὰ διοργανίσῃ τὸν κλάδον τοῦτον ἐπὶ τὸ οἰκονομικώτερον καὶ ὠφελιμώτερον, διὰ

τοῦτο καὶ ἐλογίσατο τὰ περὶ τούτου διὰ τοὺς 6 1)2 μῆνας ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ παλαιοῦ διοργανισμοῦ εἰς δραχ. 50,135, διὰ δὲ τοὺς 5 1)2 εἰς δραχμὰς 33.880 ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ καθυποβληθέντος Νομοσχεδίου, τὸ ὁποῖον εἰσέτι δὲν εἰσήχθη, ἡ δὲ διαφορὰ ἐπὶ ἔλαττον κατὰ μῆνα συνίστανται εἰς δρ. 553:20)100.

Ἡ ἐπιτροπὴ σύμφωνα μὲ τὰ περὶ οἰκονομίας μέτρα της καὶ πρὸς ἄλλα ἀντικείμενα τοῦ παρόντος προϋπολογισμοῦ, παραδέχεται τὰς οὕτω λογισθείσας πιστώσεις, γνωμοδοτοῦσα, ὅτι ἐπειδὴ δὲν ἔμεινεν ὑλικὸς καιρὸς πρὸς συζήτησιν τοῦ εἰσαχθησομένου Νομοσχεδίου νὰ ἐφαρμοσθῶσι τὰ περὶ τούτων διὰ Διαταγμάτων, μέχρι τῆς 6ας Συνόδου κατὰ τὴν ὁποίαν νὰ καθυποβληθῇ ἀνυπερθέτως τὸ προτιθέμενον Νομοσχέδιον.

ΑΙ ΕΠΙ ΟΘΩΝΟΣ ΕΞΕΓΕΡΣΕΙΣ

Η ΜΑΝΗ ΣΤΑΣΙΑΖΕΙ

Η "ΑΣΤΑΣΙΑΣΤΟΣ" ΒΑΣΙΛΕΙΑ ΓΕΩΡΓΙΟΥ Α'

Ούτε ἡ ἐνηλικίωσις τοῦ Ὄθωνος μὲ τὴν κατάργησιν τῆς Ἀντιβασιλείας ,οὔτε ἡ ἀπομάκρυνσις τῶν ἐνόπλων Βαυαρῶν, οὔτε καὶ ἡ παραχώρησις Συντάγματος, ἐτερμάτισαν τὴν μετεπελευθερωτικὴν ἀνωμαλίαν εἰς τὴν χώραν, ἡ ὁποία ἤρχισε ἀπὸ τὴν ἐποχὴν κατὰ τὴν ὁποίαν ἐξεδηλώθησαν αἱ πρῶται ἔνοπλοι ἀντιδράσεις κατὰ τοῦ Κυβερνήτου Καποδίστρια.

Εἰς προηγούμενον κεφάλαιον εἴδομεν ὅτι μία μόνιμος αἰτία ἀναταραχῆς προήρχετο ἀπὸ τὴν μάστιγα τῆς ὁποίας ἓν γενεσιουργὸν αἴτιον ὑπῆρξεν καὶ ἡ ἀθρόα ἀπόλυσις τῶν ἀγωνιστῶν τοῦ 1821, οἱ ὁποῖοι ἐρρίφθησαν κυριολεκτικῶς εἰς τοὺς δρόμους.

Ἄλλη αἰτία ἐνόπλων ἀναταραχῶν προήρχετο ἀπὸ τὴν κακοδιοίκησιν μὲ τὰ ἀκατάλληλα διοικητικὰ ὄργανα τὰ ὁποῖα διωρίζοντο εἰς ἐποχὴν κατὰ τὴν ὁποίαν δὲν εἶχε ἀκόμη διαμορφωθῆ εἰς τὸν τόπον κρατικὴ συνείδησις καὶ ἱεραρχία δημοσίων λειτουργῶν.

Τὰ ἐκτιθέμενα εἰς τὴν Βουλὴν αἴτια τὰ ὁποῖα ὡδήγησαν εἰς μίαν ἀπὸ τὰς πολλὰς ἐνόπλους ἐξεγέσεις περιοχῶν τῆς Μάνης, μαρτυροῦν τὴν «κρατικὴν νοοτροπίαν» τῆς ἐποχῆς, ὅτε ἔνοπλοι κρατικαὶ δυνάμεις, πρὸς τιμωρίαν μιᾶς ὁμάδος βιοπραγησάντων πολιτῶν, ἐπυρπόλουν ἀδιακρίτως οἰκίας ὁλοκλήρου χωρίου!

Πέραν τῶν ἀνωτέρω ὅμως, πολλαὶ τῶν ἐξεγέρσεων ἐκείνων, αἱ ὁποῖαι δὲν ἐσταμάτησαν καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς 30ετοῦς «Ὀθωνείου περιόδου» εἶχον καθαρῶς ἰδεολογικὰ κίνητρα, ἢ τοὐλάχιστον «περίβλημα» τοιούτων κινήτρων.

Ὁ ἀρχηγὸς μιᾶς ἀπὸ τὰς πολυαρίθμους ἐξεργέσεις, ἡ ὁποία ἐπραγματοποιήθη εἰς τὴν Ναυπακτίαν τὸ 1847, συνταγματάρχης Φαρμάκης, ἔγραφεν εἰς τὴν ἐπαναστατικήν του προκήρυξιν:

«Σᾶς εἰδοποιοῦμεν ὅτι ἐν ὀνόματι τῆς πατρίδος ἐκινήθημεν πρὸς ὑπεράσπισιν τῶν ἐλευθεριῶν μας καὶ τῶν δικαιωμάτων μας. Πρὸ ὀλίγων ἐτῶν ἔγινε μία πολιτικὴ μεταβολή, ἀλλὰ τὸ σύνταγμα κατέστη χάρτης ἄγραφος. Ἡ βασιλικὴ καμαρίλα ἐξακολουθεῖ νὰ κυβερνᾷ κατὰ τὸ δοκοῦν αὐτῇ, οἱ ὑπουργοὶ εἶναι ὄργανα ξένων δυνάμεων, ὁ λαός μας ὑποφέρει πολλὰ καὶ πρὸ παντὸς πεινᾷ, γυμνητεύει καὶ καταπιέζεται ἀπὸ τὰ γνωστὰ ὀτζάκια. Ἀπεφασίσαμεν νὰ θέσωμεν τέρμα εἰς τὴν δεινὴν ταύτην διὰ τὸ ἔθνος καὶ τὴν πατρίδα κατάστασιν. Διὰ τοῦτο σᾶς εἰδοποιοῦμεν ὅτι μὲ μίαν φωνὴν νὰ κινηθῆτε καὶ ἐσεῖς διὰ νὰ τελειώνωμεν τὸν θεῖον τοῦτον σκοπόν».

Μόνον ἡ ἔξωσις τοῦ Ὄθωνος καὶ ἡ ἔλευσις τοῦ Βασιλέως Γεωργίου τοῦ Α' ἔθεσε τέρμα εἰς τὴν ἀνώμαλον ἐκείνην κατάστασιν. Καὶ δι' αὐτό, ὅταν ὀλίγον μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Βασιλέως ἐκείνου, ἄλλου εἴδους ἀνωμαλίαι ἐξέσπασαν, ὁ Ἐλευθέριος Βενιζέλος ἔλεγε περὶ τοῦ γενάρχου τῆς βασιλικῆς δυναστείας: «Ἡ Ἑλλὰς ὀφείλει εὐγνωμοσύνην καὶ ἡ ἱστορία θὰ ἀναγράψῃ μὲ χρυσᾶ γράμματα διὰ τὸν Βασιλέα Γεώργιον, ὅτι κατὰ τὸν μισὸν αἰῶνα τῆς βασιλείας του ἡ χώρα παρέμεινεν ἀστασίαστος».

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 8ης ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 1845

Ἀνηγγέλθη ὡς ἀντικείμενον συνεδριάσεως ἡ συζήτησις ἐπὶ τῶν ζητηθεισῶν ὑπὸ τοῦ Βουλευτοῦ Βάλτου (1) διασαφήσεων καὶ πληροφοριῶν παρὰ τοῦ Προέδρου τοῦ Ὑπουργείου περὶ τῶν ἐν Λακωνίᾳ διατρεχόντων· ἐπὶ τούτου δὲ ὁ Βουλευτὴς οὗτος ἔλεξεν οὕτως.

Συνταγματισμός

Οὐδ' αἴσθημα φατριασμοῦ, οὐδ' ἐκδικήσεως ἢ ἔχθρας ἀλλὰ αἴσθημα χριστιανικῆς ἀδελφότητος, δικαιοσύνης καὶ συνταγματισμοῦ ὑπηγόρευσε τὴν ἀπαίτησιν πληροφοριῶν περὶ τῆς καταστάσεως τῆς Λακωνίας, ἢ ὑπηγόρευσε μᾶλλον αὐτὴν τὸ κατακλύσαν τὴν ψυχὴν τοῦ Πρωθυπουργοῦ αἴσθημα ὑπὲρ τῆς διαφυλάξεως τῶν Ἑλλήνων· οἱ λόγοι αὐτοῦ εἰπόντος τότε κατὰ τὴν συζήτησιν ὑγειονομικοῦ νομοσχεδίου, «ποῦ θέλαμεν εὕρει τοὺς ἀδελφούς μας, τοὺς ὁποίους ἐκ μολύσματος πανώλους θέλομεν ἀπολέσει», ἐφεδρεύωσι τῶν πληροφοριῶν τούτων·

Σύνθημα ἰσότητος

Ὅσοι ἠγωνίσθητε κατὰ τὴν ἐπανάστασιν, ἐνθυμηθῆτε τότε τὸ σύνθημα καὶ τὸν σκοπὸν αὐτῆς, τὰ ᾄσματα καὶ τὰς

(1) Ι. Καραγιαννοπούλου.

ἐκφράσεις παντός, καὶ θέλετε ἴδει ὅτι οἱ πάντες εἰς τὸν συνταγματισμὸν καὶ τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς πατρίδος ὁμόφρων· ἀλλὰ τοσαῦτα ἀγωνισθέτες ἔτη καὶ μὲ τὰ αἵματά σας τὰς πεδιάδας καὶ τὰ ὄρη περιβρέξαντες δὲν ἐπεράνατε εἰσέτι τὸ ἔργον σας, ἀλλὰ αἱ μὲν σκιαὶ τῶν κατὰ τὰς μάχας πεσόντων ἐντὸς τῆς αἰθούσης ταύτης περιΐπτανται ἐφορῶσαι καὶ ἐξελέγχουσαι τὰς πράξεις σας, ὑμεῖς δὲ ὀφείλετε νὰ πραγματοποιήσητε τὸ σύνθημα τῆς ἐπαναστάσεως, τὴν ἰσότητα, ἄνευ τῆς ὁποίας δὲν ἐλπίζεται πρόοδος.

Ἐπληροφορήθην ὅτι παύσεις δημάρχων, κατεδαφίσεις καὶ ἐμπρησμοί, οἰκιῶν, καταπιέσεις ἐθνοφυλάκων καὶ ἄλλαι καταθλίψεις καὶ παρανομίαι ἐν γένει δὲ ἡ ὑποστήριξις τῆς μιᾶς μερίδος κατὰ τῆς ἄλλης, εἰσαγγελθέντα δι' ἀναφορῶν πολλῶν, εἰσίν, ὡς πληροφοροῦμαι τὰ αἴτια τῶν δυστυχῶν τούτων σκηνῶν· οἱ πράττοντες ὅμως καὶ οἱ ἐπιτρέποντες νὰ ἐνεργῶνται ταῦτα οὐδέποτε εὐδαιμονοῦσιν, ἀλλ' ὑπὸ τῆς συναισθήσεως τῆς ἀδικίας ὁρμῶνται καὶ εἰς ἄλλα ἀδικήματα καὶ τέλος κακὸν αὐτοὺς ἀναμένει. Ἡ διαίρεσις καὶ ἡ ἀποκλειστικότης ἡ καταπίεσις ὡρισμένης μερίδος σύρει ἡμᾶς εἰς τὴν ἀπώλειαν, ἡ δὲ γενικότης καὶ ἀποκατάστασις ἐνταῦθα ἀκράτου στιγματισμοῦ τῶν κολασίμων πράξεων βίας καὶ αὐθαιρεσίας θέλει εἶσθαι ὁ πρόδρομος εὐτυχοῦς μέλλοντος διά τε ἡμᾶς καὶ τοὺς ἐπερχομένους.

Φιλοτάραχον γένος

Οὐχ' ἧττον ὅμως καὶ τῶν ἀδικουμένων καὶ πιεζομένων δὲν εἶναι τὸ ἔννομον μέσον ἡ ἀνταρσία, διότι μόνον διὰ τῆς δικαιοσύνης οἱ παθόντες ἱκανοποιοῦνται, καὶ μόνον παρὰ τῶν νομοθετικῶν σωμάτων ἡ πτῶσις τοῦ ὑπουργείου ἀποφασίζεται· ἄλλως ὁ ἐξωτερικὸς κόσμος θέλει παραδεχθῆ τὴν παρά τινος πρὸς ἡμᾶς δοθεῖσαν ἐπίκλησιν «φιλοτάραχον γένος».

Ὀφείλομεν νὰ διατρέχωμεν οἱ πάντες ὁδὸν νομιμότητος καὶ δικαιοσύνης, προσφεύγοντες, καὶ ὅταν πάσχωμεν, εἰς τὰς ἁρμοδίας πρὸς τοῦτο διωρισμένας ἀρχάς. Ἡμεῖς ἔτι ὀφείλομεν νὰ ἀπεκδυώμεθα εἰσερχόμενοι ἐνταῦθα τῶν παθῶν καὶ τῶν συμπαθειῶν μας, ἀποβάλλοτες πᾶσαν τοιαύτην ἀσθένειαν, ὡς ἀπέβαλαν οἱ κατὰ τὸ Ὀλύμπια ἀθλήσοντες κατὰ τὴν εἴσοδόν των ἐντὸς τοῦ ἀμφιθεάτρου.

Οἱ ἄνθρωποι τῆς Λακωνίας, οἱ προτιμῶντες νὰ ἀποξάνωσι μᾶλλον ἢ νὰ ἀνεχθῶσι καταπιέσεις, κατεπιέσθησαν ἀπὸ ἀρχὰς ἐντοπίους, καθ' ὧν ἀνέφερον τὰς καταπιέσεις ἐν καιρῷ εἰς τὸν Πρωθυπουργόν, οὐχ ἧττον ὅμως αἱ καταπιέζουσαι τούτους ἀρχαί, ὁ ὑπάρχων δηλονότι διοικητικὸς γραμματεὺς Λακεδαίμονος καὶ ὁμόρου ἐπαρχίας ὁ διοικητής, ἐξηκολούθουν ὡς πρότερον.

Ταῦτα ὡς αἰτίας τῶν Λακωνικῶν μαθῶν ἐπιθυμῶ εἶπε, νὰ πληροφορηθῶ, ἂν εἰσήγγελον τὰ γινόμενα ἐν καιρῷ, οἱ ἁρμόδιοι βουλευταὶ πρὸς τὸν Πρωθυπουργὸν καὶ τοῦτο παρ' αὐτοῦ ἀπαιτῶν, συναισθάνομαι πολλὴν λύπην διότι καὶ ἀλλαχοῦ στρέφοντες θέλομεν εὕρει τὴν Ἑλλάδα κατά τι πάσχουσαν· τὰς πληγὰς δ' αὐτῆς, τὰς ἤδη μόλις προβαινούσας εἰς ἴασιν, δὲν πρέπει ἡμεῖς οἱ προωρισμένοι διὰ τὴν ἴασίν των νὰ τὰς ἀναξύωμεν, ἀλλὰ καὶ τοὺς ζητοῦντας τὰς μεταβολὰς τῶν ἀρχόντων διὰ τῶν ὅπλων ὀφείλομεν νὰ καταφεύγωμεν, καὶ τοὺς φίλους τῆς ἀποκλειστικότητος νὰ κατακρίνωμεν, νὰ ἐνισχύσωμεν δὲ τὸν νόμον καὶ τὴν δικαιοσύνην.

Κίνημα

Ὁ Πρόεδρος τοῦ Ὑπουργείου (Ι. ΚΩΛΕΤΤΗΣ) ἀπαντῶν, παρετήρησεν ὅτι τὸ Ὑπουργεῖον διέτρεξεν ὁδὸν μέχρι τοῦδε, ἥτις δὲν περιεῖχε στοιχεῖον ἀποκλειστικότητος καὶ ἐκδικήσεως, καὶ ἐπηγγέλθη τοῦτο διὰ τοῦ προγράμματός του καὶ ἐπὶ τούτου τὴν ὁδὸν αὐτοῦ ἐστήριξεν· ὑπαρχούσης ὅμως δυστυχῶς ἐσωτερικῆς τινος ἀνησυχίας, καὶ πολλῶν κατὰ τῆς ἐξουσίας ἀπειλουμένων, ἐπέστησε τὸ Ὑπουργεῖον τὴν προσοχήν του, οὐδέποτε προθέμενον νὰ κατενεχθῇ κατά τινος, διότι ἐρείδετο εἰς τὸ αἴσθημα τοῦ ἔθνους, τὸ ὁποῖον δὲν ἤθελεν ἐνδώσει εἰς κακὰς εἰσηγήσεις ἢ ῥᾳδιουργίας ὡς καὶ ἐγένετο.

Τελευταῖον ἐλέχθη ὅτι ἐπιβουλὴ κατὰ τοῦ φρουρίου Νεοκάστρου (1) παρεσκευάζετο, ὅτι κίνημά τι κατὰ τῶν καθεστώτων ὑπεστρέφετο· ἐν καιρῷ μὲν ἡ κυβέρνησις ἔλαβεν ὅλα τὰ κατὰ τούτου κατάλληλα μέτρα, κατόπιν δ' ἡσύχασε, καὶ αἴφνης ἔμαθε ὅτι σῶμα ἐξ ἑβδομήκοντα ἐνόπλων, ὁδηγούμενον ὑπὸ τὸν ἀδελφὸν τοῦ Κ. Ν. Πιεράκου, ὁρμηθὲν ἀπὸ τοῦ χωρίου Κολοκίνθιον, εἰσέβαλεν εἰς τὴν Μεσσηνίαν διὰ νὰ καταλάβῃ τὸ φρούριον, ἄνευ οὐδεμιᾶς διαταγῆς τοῦ Ὑπουργείου τῶν Στρατιωτικῶν. Συγχρόνως σῶμα ἕτερον ἐξ 150 ἢ 200 εἰσέβαλον εἰς Λακεδαίμονα καὶ εἰσελθὸν εἰς τὸ χωρίον Στεφανιάν, ἔνθα στρατὸς τῆς Κυβερνήσεως δὲν ὑπῆρχεν καὶ ἐν αὐτῷ ἦσαν τρεῖς στρατιῶται, ἀπέκλεισε τὸν στρατῶνα καὶ ἐπροσκάλει τοὺς στρατιώτας νὰ παραδοθῶσιν· ἀπειθούντων δὲ τούτων καὶ ἐμμενόντων εἰς τὴν θέσιν των, ἐνέπρησαν οἱ ἀντάρται τὸν στρατῶνα, ἐν ᾧ ὁ εἷς τῶν φρουρούντων στρατιωτῶν ἐκάη, οἱ δ' ἕτεροι ἐσώθησαν ἐκ τοῦ πυρὸς φυγόντες.

Ἡ Κυβέρνησις ἰδοῦσα ἐπ' ἀμφοτέρων τῶν σωμάτων διευθύνοντας ἀξιωματικούς αὐτῆς, ἠπόρησεν, ἐλυπήθη δ' ἔτι, διότι ἀντὶ πολλῶν τὴν ζωὴν τῶν πολιτῶν ἐξετίμησεν ὠφειλεν ὅμως, φροντίζουσα διὰ τὴν ἀσφάλειαν τοῦ τόπου, νὰ λάβῃ πᾶν κατάλληλον μέτρον διὰ ν' ἀποκρούσῃ τὰς δυνομένας νὰ συμβῶσιν ἐσωτερικὰς ζημίας καὶ τὸ βλάπτον ἐξωτερικῶς τὴν ὑπόληψιν τοῦ ἔθνους, ὅτε ὁ κόσμος ὁ ἐξωτερικὸς ἐνατενίζει διὰ νὰ πεισθῇ, ἂν γνωρίζομεν νὰ διατηρήσωμεν τὸ ἀναιμωτὶ ἀποκτηθὲν σύνταγμά μας.

Πρὶν ἢ ὅμως τεθῶσιν εἰς ἐνέργειαν τὰ μέτρα, τὰ ὁποῖα τὸ ὑπουργεῖον ἔλαβεν, ἠγέρθη τὸ αἴσθημα τοῦ λαοῦ, καὶ μόνος οὗτος ἔσπευσε ν' ἀποδείξῃ εἴς τε τὸν ἔσω καὶ ἔξω κόσμον ὅτι δὲν ἐνδίδει εἰς εἰσηγήσεις καὶ ῥᾳδιουργίας ἐναντίον τῶν συμφερόντων του· ὁ λαὸς οὗτος συνεννοηθεὶς μετὰ τῶν ἀρχῶν τῆς Κυβερνήσεως ἀπέκλεισε τοὺς ἀντάρτας τούτους εἰς τὴν Στεφανιὰν καὶ τοὺς ἐβίασε νὰ κλεισθῶσιν εἰς Βαρδούνιαν κατόπιν (ἕτερον χωρίον Λακεδαίμονος), καὶ τὸ δυσπόρθητον φρούριον (2) ἡλώθη ἄνευ αἵματος, καὶ οἱ ἀρχηγοὶ τῆς ἀνταρσίας παρεδόθησαν εἰς τὴν ἐξουσίαν διὰ νὰ τοὺς παραδώσῃ εἰς τὴν ἰσχὺν τῶν νόμων.

Μετὰ βεβαιότητος

Περὶ τῶν προκαλεσασῶν ταῦτα αἰτιῶν δὲν δύναμαι νὰ δώσω πληροφορίαν τινα, διότι, αἱ ἀνακρίσεις θέλουσιν

(1) Δηλαδὴ ὑπῆρχον σχετικαὶ πληροφορίαι. Αὐτό, ἐννοεῖ μὲ τὸ «ἐλέχθη».

(2) Ὀχυρὸν χωρίον, κατοικούμενον προεπαναστατικῶς ἀπὸ τοὺς Τούρκους (λόγῳ τῆς ὀχυρᾶς του θέσεως) τοὺς ὀνομαστοὺς διὰ τὴν πολεμικότητά τους «Βαρδουνιῶτες».

ἀποδείξει ταύτας. Προσέθηκε δ' ὅτι ὁ ἑλληνικὸς λαὸς δὲν ἐνδίδει εἰς κακὰς καὶ δολίας εἰσηγήσεις, οὐδ' εἰς ἀντικείμενα εἰς τὰ συμφέροντά του πράγματα, καὶ ὅτι τοιούτου ὄντος τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ, τὸ Ὑπουργεῖον θαρρούντως προλέγει, ὅτι καὶ ἀλλαχοῦ ἂν τολμηθῇ ὅμοιόν τι, θέλει κατευνασθῇ εὐκόλως. Ἂν τὸ ὑπουργεῖον δὲν ἐλόγιζε πολλοῦ λόγου ἄξιον τὸ φρόνημα τοῦτο τοῦ λαοῦ, καὶ δὲν ἠρείδετο εἰς τοῦτο, αὐτόκλητον ἤθελεν ἐμφανισθῇ ἐνώπιον τῶν Βουλῶν, διὰ νὰ κοινοποιήσῃ ταραχὴν τοιαύτην, ἢ τοιοῦτον ἀπειλούμενον κίνδυνον ἀρχῆθεν ὅμως εἰς τοῦτο ἐρειδόμενον, ἀνέμενε τὴν ἀποπεράτωσιν τῶν κατὰ τὴν Λακωνίαν μετὰ βεβαιότητος.

Ὑποτρεφομένη

Μετὰ τοῦτον ἄλλος βουλευτὴς παρετήρησεν, ὅτι πρόκειται περὶ ἡσυχίας τῆς Λακωνίας καὶ γενικώτερον τῆς πατρίδος ὅλης· ἔμελλεν ἄρα κατὰ τὴν πρώτην σύνοδον τῆς πρώτης περιόδου τῆς Βουλῆς νὰ ἐκραγῇ ἐμφύλιος ρῆξις, ὑποτρεφομένη πολλοὺς μῆνας εἰς ἀξιοσπούδαστον μέρος τῆς Ἑλλάδος, καὶ ἐνισχυομένη εἰς τὰς γειτνιαζούσας ἐπαρχίας ἔμελλεν ὕλη τοιαύτη νὰ ἀπασχολήσῃ τὴν πρώτην τῶν Ἑλλήνων Βουλήν, τῆς ὁποίας ἔργον ἔπρεπε νὰ εἶναι ἡ βαθυτέρα καὶ ἱστορικωτέρα μελέτη ἐπὶ τῆς καταστάσεως τῆς πατρίδος, διὰ νὰ συναχθῇ ἀποτέλεσμά τι. Ἡ Μάνη πρὸ τῆς ἐπαναστάσεως διῳκεῖτο παρ' ἰδίων ἀρχόντων, μικρὸν μόνον τέλος εἰς τὴν Τουρκίαν πληρώνουσα· ἐδέχετο δὲ πάντα πιεζόμενον ἀπὸ τὴν τυραννίαν καὶ ἐκεῖ προσφεύγοντα· ἐκεῖθεν κατὰ τὸν ἀγῶνα ὁπλαρχηγοὶ πολλοὶ ἐξῆλθον καὶ στρατοὶ ὅλοι κατὰ τῶν τυράννων ἐχύθησαν, καὶ κατὰ μέγα συνετέλεσαν εἰς τὸ μέγα τῆς ἐπαναστάσεως ἔργον.

Κατὰ τὴν πρώτην Κυβέρνησιν δὲν ἐδύνατο ἡ Μάνη νὰ μείνῃ ἀνεξάρτητος ἀλλ' ὤφειλε νὰ ὑποβληθῇ εἰς τὴν γενικὴν διοίκησιν ὁ δὲ πολιτικὸς σκοπὸς τῆς ἀρχῆς ἦτο νὰ ἰσχύσῃ ὁ νόμος νὰ περιθαλφθῶσιν αἱ ἐκδουλεύσεις καὶ νὰ παύσωσιν αἱ ὑπεροχαὶ ἐκεῖναι αἵτινες, διαδοχικῶς πολεμούμεναι, ἠπείλουν τὴν Ἑλλάδα.

Οἱ Βαυαροὶ εἰς τὴν Μάνην

Μετὰ τὴν μεταβολὴν τῆς τότε Κυβερνήσεως ἐπῆλθεν ἡ Ἀντιβασιλεία, ἥτις διὰ τῆς βίας ὁμοία μὲ βάρβαρον ἐπιδρομὴν προυκάλεσε τὴν συγκέντρωσιν τοῦ λαοῦ τούτου καὶ τὴν ἀντίστασιν αὐτοῦ, διότι ἐμπειροπόλεμος, ἠσθάνετο ὅτι συνέπεια μεταβολῆς ἔπρεπε νὰ εἶναι ἡ ἰσότης καὶ ἡ ἰσχὺς τῶν νόμων, καὶ ὄχι ἡ βία, ἥτις δὲν εἶναι νόμος. (1) Μετὰ τὴν 3 Σεπτεμβρίου μόναι τῶν πληρεξουσίων αἱ ἐκλογαὶ ἐδύναντο νὰ ταράξωσιν τὸν λαὸν ἐκεῖνον, καὶ ὅμως ἡ τότε Κυβέρνησις δὲν ἠθέλησε νὰ ἐπέμβῃ, αἱ δ' ἐκλογαὶ ἐνηργήθησαν ἀνεπηρεάστως.

Μετὰ τὴν Κυβέρνησιν ὅμως ἐκείνην ὁ διάδοχος συνέλαβε τὴν ἰδέαν νὰ καταθλίψῃ τὴν μίαν μερίδα ὑπὲρ τῆς ἄλλης κατὰ τὰς ἐκλογὰς διὰ νὰ δώσῃ τὸν νόμον ὁ ἰσχυρός, καὶ ταύτης πάλιν ὁ διάδοχος, ἡ ἐνεστῶσα δηλονότι, τὴν αὐτὴν ἠκολούθησεν ἰδέαν, μετατοπίσασα μόνον τὰ πρόσωπα.

Ἐνίσχυσις μερίδων

Προκειμένου ἤδη περὶ τοῦ συμφέροντος τοῦ ἔθνους καὶ μεγάλης αὐτοῦ μερίδος, ὀφείλομεν ὁρμώμενοι ἀπὸ τῶν ἱστορικῶν τούτων τοῦ τόπου, νὰ ἐξετάσωμεν τὰ αἴτια τῶν γεγονότων, καὶ τοιαῦτα νομίζω τὴν ὑπεροχὴν τὴν δοθεῖσαν ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν εἰς ἓν μέρος ἀντιμαχόμενον πρὸς ἄλλο, ἥτις φέρει πάντοτε ἀποτελέσματα τοιαῦτα· διότι ἂν εἶναι κατὰ τὰ ἀποτελέσματα τῆς ἀντιπαλαίσεως τῶν μερίδων τούτων ἄνευ τῆς μονομεροῦς συνδρομῆς τῆς Κυβερνήσεως, πολλῷ μᾶλλον γίνονται ὅταν συντρέχῃ καὶ αὕτη. Αἱ καταπιέσεις καὶ κακώσεις μιᾶς μερίδος προδιέθηκαν τὰ πνεύματα αὐτῆς νὰ ἐνδώσωσι εἰς εἰσηγήσεις, ὥστε νὰ ὑποτραφῇ ἐπὶ πολλοὺς μῆνας ρῆξις μὲ ἀδιαφορίαν τοῦ Ὑπουργείου, καὶ νὰ γίνῃ προπαρασκευὴ μὲ βλάβην τοῦ ἔθνους. Ἡ Κυβέρνησις μάλιστα δὲν πρέπει νὰ τέρπηται ἐπὶ τοῖς τοιούτοις διότι τὸ ἑλληνικὸν αἷμα δὲν πρέπει νὰ χύνηται οὐδὲ διὰ τῆς ρομφαίας οὐδ' ὑπὸ τὸ κράτος τῶν νόμων, ὀφείλει μάλιστα νὰ ἀπαλείψῃ τὰ αἴτια τὰ προκαλοῦντα τὰ τοιαῦτα, κατάλληλα λαμβάνουσα μέτρα πρὸς ἐνίσχυσιν μόνου τοῦ νόμου· ὡς τοιαῦτα δὲ μέτρα δύνανται νὰ ληφθῶσιν ἡ ἀποχὴ ἰδίας προστασίας καὶ ἐνισχύσεως μιᾶς μερίδος κατὰ τῆς ἄλλης, ἡ ἀνάκλησις τῶν ὑπαρχουσῶν καὶ ἀποστολὴ ἄλλων ἀμερολήπτων ἀρχῶν, ἡ ἰσχὺς τῶν νόμων καὶ ἡ ἀδέκαστος τῶν δικαστηρίων ἀπροσωποληψία· ταῦτα δύνανται καὶ τῆς Μάνης τὰς ταραχὰς νὰ παύσωσι καὶ ἀλλαχόθεν, τοιαύτας νὰ προλάβωσιν, ἡ δὲ πρὸς ἀλλήλους τῶν τοιούτων ἀπόδοσις καὶ αἱ κατ' ἀλλήλων ἀντεγκλήσεις — ἀκούσματα περίεργα — δὲν προκαλοῦσιν ὅμως τὴν θεραπείαν.

Τὸ σύνθημα

Μεταβὰς κατόπιν ἐπὶ τοῦ λόγου τοῦ πρῶτον ἀγορεύσαντος, παρετήρησεν ὅτι τὸ σύνθημα τῆς ἐπαναστάσεως, τὸ ὁποῖον οὗτος ἀνέφερεν, δὲν ἦτο τὸ κυρίως σύνθημα, ἀλλὰ ἦτο συνέπεια τοῦ μεγάλου αὐτῆς συνθήματος «μάχου ὑπὲρ πίστεως καὶ ὑπὲρ πατρίδος», τὸ ὁποῖον ἦτο γενικόν, διότι τὰ πάντα ἦσαν τότε κοινὰ καὶ ὁ σκοπὸς πρὸς ὃν πάντες, ἀφώρων, ἡ στήριξις τῆς εὐνομίας καὶ τῆς θρησκείας, κοινός. Καὶ ὅταν μετὰ ταῦτα ἀπερροφήθησαν εἰς τὰ αἰσθήματα ἀτομικῶν συμφεράντων ἡ πατρὶς ἐκινδύνευσε, καὶ τὸ ἔθνος ἐπὶ πολλὰ ἠμαυρώθη ἔτη, ἕως οὗ τὸ σύνθημα ἀνηγέρθη τὴν Τρίτην Σεπτεμβρίου, ὅτε διὰ τοῦ αὐτοῦ συνθήματος καὶ ἄνευ ξενικῆς τινὸς ἐνεργείας, καὶ ὄχι, ὡς εἶπον, ἀπὸ ἐπιθυμίαν συμμετοχῆς εἰς τὰ δημόσια, ἀνέκτησε τὸ Σύνταγμα.

Τὸ ἔθνος συγκαλεσθὲν συνέταξε τὸ Σύνταγμα, καὶ τὸ Σύνταγμα ἤδη εἶναι τὸ σύνθημα ἡμῶν, ὁ δὲ μὴ ἀκούων τὰς διατάξεις αὐτοῦ ἢ ὁ παρερμηνεύων αὐτὸ εἶναι πάντων αἴτιος. Τοῦτο εἶναι ἡ ἀνακεφαλαίωσις τῆς ἱστορίας μας, τῶν παραδόσεών μας καὶ ἐν γένει τῆς σοφίας ἐφ' ἧς ἐναβρυνόμεθα πάντες. Τότε, λέγεται, εὐδαιμονεῖ ἡ πόλις ὅτε πρὸς ἕνα γενόμενον κακὸν θεωρεῖται καθ' ὅλων. Γίνεται δὲ τοῦτο ὅταν ἡ δικαιοσύνη ἀναθάλλῃ καὶ δὲν ἀπορροφῶνται τὰ γενικὰ ἀπὸ τὰ ἰδιαίτερα. Τὴν τιμωρίαν τῆς κα-

---

(1) Συνετρίβησαν τότε καὶ διελύθησαν εἰς συγκρούσεις, λόχοι καὶ τάγματα τῶν Βαυαρῶν. Εἰς ἄλλην περίπτωσιν, εἰς τὴν Αἰτωλίαν, ᾐχμαλωτίσθη λόχος Βαυαρῶν, ὁ λοχαγὸς Κράους ἐφονεύθη, ὑπὸ τῶν ἀνταρτῶν, ἐνῷ οἱ ἄνδρες του ἀφέθησαν ἐλεύθεροι ὕστερα ἀπὸ σχετικὴν διαπόμπευσιν.

κίας καὶ βράβευσιν τῆς ἀρετῆς, τὴν ὁποίαν καὶ τὸ ὑπουργεῖον εἰς τὸ πρόγραμμά του ἐπηγγέλθη, ἀναμένει ὁ λαὸς τῆς Ἑλλάδος, διότι ἐξακολουθούσης τῆς παρερμηνείας, τῆς κακῆς ἐφαρμογῆς ἢ τῆς μὴ ἐφαρμογῆς τοῦ Συντάγματος, θέλομεν ἴδει δυστυχήματα.

Τάγματα ἐκ Μανιατῶν

Μετὰ τοῦτον εἷς τῶν Βουλευτῶν Λακωνίας παρετήρησεν ὅτι κατὰ τὸ παρελθὸν ὅλαι αἱ ἐπαρχίαι ἐταράχθησαν, κατὰ πλείονα λόγον ἡ Λακωνία δὲ διά τε τὰ ἤθη καὶ ἔθιμα αὐτῆς ἐκ τούτου ἀνενεώθησαν πάθη καὶ μετὰ τὴν ἀντικατάστασιν τοῦ παρελθόντος ὑπὸ τοῦ ἐνεστῶτος συστήματος ἐκ Λακωνίας ἐπεστείλαμεν πρὸς τὸν κ. Πρωθυπουργὸν διὰ νὰ λάβη μέτρα τινὰ τείνοντα πρὸς ἀποκατάστασιν τῆς ἡσυχίας. Ἤλθομεν κατόπιν ἐνταῦθα, καὶ ὅλοι οἱ βουλευταὶ Λακωνίας παρουσιασθέντες, ὑπεδείξαμεν εἰς αὐτὸν τὴν ἀνάγκην τοῦ τόπου, τὴν ἔξαψιν τῶν παθῶν, τὰς μελλούσας ἀντεκδικήσεις, καὶ ἐζητήσαμεν νὰ τεθῶσιν εἰς ἐνέργειαν ἀξιωματικοί τινες, καὶ νὰ συστηθῶσιν ἐκ Μανιατῶν δύο τάγματα ὀροφυλακῆς.

Δυστυχῶς τὸ Ὑπουργεῖον διὰ τὰς ἀνάγκας τοῦ ἔθνους,(1) καὶ διότι δὲν ἠδύνατο νὰ ἀποφασίσῃ ἐπὶ τῆς συστάσεως τῶν ταγμάτων ἄνευ ἀποφάσεως τῶν Βουλῶν, ἠρνήθη μὲν τὴν ἐκτέλεσιν τῶν αἰτήσεών μας τούτων, ἐπηγγέλθη ὅμως ὅτι θέλει ἐλαττώσει τὴν χωροφυλακὴν καὶ θέλει σχηματίσει ἐθνοφυλακήν. Κατὰ συνέπειαν διώρισεν ἑκατὸν πεντήκοντα ἐθνοφύλακας κατὰ τὴν ἀνατολικὴν καὶ δυτικὴ Λακωνίαν ἐπὶ μισθῷ 60 λεπτῶν καθ' ἡμέραν· ἐπειδὴ ὅμως ἥ τε τῶν παθῶν ἔξαψις καὶ αἱ ἀντεκδικήσεις ἐξηκολούθουν, μετεχειρίσθημεν καὶ τὸ μέσον τῆς ἀμνησικακίας καὶ ὑπεσχέθημεν φιλίαν καὶ ἐδεξιώθημεν μάλιστα μετὰ τοῦ Ἀντισυνταγματάρχου Πουλικάκου, συλληφθέντος ἤδη ὡς ἀντάρτου, καὶ τοῦ υἱοῦ τοῦ μακαρίτου Μουρτζίνου· μολονότι δὲ δι' ἡμῶν τοῖς ἐδόθη ἡ ἄδεια νὰ ὑπάγωσιν οἴκαδε μὲ τὰ 2)3 τοῦ μισθοῦ, μολαταῦτα ἠπατήθημεν, διότι οὗτοι ἐξηκολούθησαν τὴν αὐτὴν ὁδόν. Μεταβάντες οὗτοι εἰς τὸ χωρίον Στεφανιάν, ἔνθα διέμενον, οὐδεμίαν μᾶς ἐπέστειλαν ἐπιστολήν, ἐπληροφορήθημεν δ' ὅτι οὗτοι μὲ τὸν Καρακίτζον κάτοικον Μονεμβασίας, καὶ τὸν πρωτότοκον υἱὸν Τζανετάκη Γρηγοράκη, ὑπῆγον εἰς Κολοκύνθιον.

Στάσεις ἐπὶ στάσεων

Ἀμέσως δὲ ὁ Διοικητὴς Λακωνίας ἀνέφερεν εἰς τὴν Κυβέρνησιν ὅτι οἱ τρεῖς οὗτοι ὑπενεργοῦσι στάσιν καὶ προτρέπουσι τοὺς Λάκωνας νὰ ὁπλισθῶσιν ἐπὶ διαφόροις ὑποσχέσεσι, συγχρόνως δὲ καὶ ὁ ἁρμόδιος Εἰσαγγελεὺς ἐξέδωκε κατὰ τούτων ἐντάλματα συλλήψεως· οἱ Βουλευταὶ Κ.Κ. Τζανετάκης Γρηγοράκης καὶ Κρανίδης εἶπον τότε ὅτι ταῦτα εἶναι συνέπεια παθῶν καὶ ὅτι οὗτοι ἐγγυήθησαν δι' αὐτὰ εἰς τὸ Ὑπουργεῖον, τοῦ ὁποίου εἶναι φίλοι ἀρχῆθεν· κατὰ συνέπειαν δὲ τῆς ἐγγυήσεώς των ταύτης ἐγένετο ἀναστολὴ τῶν ἐκδοθέντων ἐνταλμάτων. Συγχρόνως καὶ ὁ Δ. Πετροπουλάκης ἔλαβεν ἄδειαν νὰ ἀπέλθη.

Ἐπληροφορήθην δὲ ὅτι μεθ' ἡμέρας τινὰς ὁ λοχαγὸς Μούρτζινος, παραστὰς ἐνώπιον τοῦ ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν Ὑπουργοῦ, εἶπεν, ὅτι ὁ λαβὼν τὴν ἄδειαν Πετροπουλάκης ἀνεχώρησεν ἐπὶ τῷ σκοπῷ διὰ νὰ παρασκευάσῃ στάσιν κατὰ τῆς Κυβερνήσεως καὶ ὅτι προέτρεψε καὶ τοῦτον νὰ συμμετάσχῃ αὐτῆς.

Ἐπὶ ταῖς πληροφορίαις ταύταις ὁ ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν μετεκάλεσε τὸν Πετροπουλάκην εἰς τὸν σταθμόν του, οὗτος δέ, παραλαβὼν τὴν οἰκογένειάν του μετέβη εἰς χωρίον ἄλλο, ἔνθα ἐπολιορκήθη· κατόπιν φυγὼν ἐκεῖθεν, μετέβη εἰς τὸν δῆμον Οἰτύλου, ἔνθα συνεννοήθη μετὰ τοῦ ἀντισυνταγματάρχου Πουλικάκου, καὶ ὥπλισαν ἑβδομήκοντα ὑπὸ τὸν ἀδελφὸν τοῦ Ν. Πιεράκου, Κυριακούλην, τοὺς ὁποίους ἐπεβίβασαν ἐπὶ δύο πλοιαρίων εἰς τὸ χωρίον Μέχαπον διὰ νὰ μεταβῶσι καὶ καταλάβωσι τὸ Φρούριον· ἔτι δὲ καὶ ὁ λοχαγὸς Γεώργιος Καπετανάκος ἐν ἀργίᾳ σταθμεύων εἰς Κορώνην, μετέβη εἰς Νεόκαστρον, συνεννοημένος μετὰ τῶν ἀνταρτῶν διὰ νὰ συντελέσῃ εἰς τὴν κατάληψιν τοῦ φρουρίου. Ὁ Πέτρος Κ. Μαυρομιχάλης ἀρχηγὸς τῶν ἑκατὸν ἐθνοφυλάκων ἰδὼν ταῦτα, πέμπει διὰ ξηρᾶς καὶ θαλάσσης καὶ κοινοποιεῖ τοῦτο εἰς τὸν φρούραρχον, ὡς καὶ ὁ ὑποστράτηγος Μαυρομιχάλης· ὁ Φρούραρχος μαθὼν τοῦτο ἐφυλάκισε τοὺς ὑπόπτους Σάσαρην, Κυβέλον κλπ, φυγόντος κρύφα τοῦ Καπετανάκου ἅμα τῇ ἐλεύσει τοῦ ταχυδρόμου τοῦ φέροντος τὰς ἐπιστολὰς τοῦ Πέτρου καὶ Ἀντωνίου Μαυρομηχαλαίων, ὥπλισε τοὺς πολίτας καὶ ἐπρόλαβε πᾶσαν κατὰ τοῦ φρουρίου προσβολήν.

Ὁ φυγὼν Καπετανάκος, ἐπιβὰς ἐπὶ τοῦ ἑνὸς πλοιαρίου, ὑπῆγεν εἰς Καρδαμύλην, ὅθεν πάλιν ἐδιώχθη ὑπὸ τοῦ Ὑποστρατήγου Μαυρομιχάλη, οἱ δ' ἄλλοι ἑβδομήκοντα ὑπῆγον εἰς τὸ χωρίον Καρδαμύλην καὶ ἐκεῖθεν εἰς Βαρδούνιαν, ἔνθα ἐπολιορκήθησαν καὶ συνελήφθησαν ἄνευ χύσεως αἵματος, πλὴν ἑνὸς ἐθνοφύλακος πληγωθέντος.

Αἰτία ἡ φιλοτιμία

Οὐδεμία καταπίεσις ἐγένετο ἀλλὰ κυρία αἰτία εἶναι ἡ φιλοτιμία καὶ ἡ ἔξαψις τῶν παθῶν τοῦτο δὲ μαρτυρεῖται καὶ ἀπὸ αὐτοὺς τῆς ἀνταρσίας τοὺς ἀρχηγούς, οἵτινες διετέλουν ἐν ἐνεργείᾳ ἀξιωματικοὶ καὶ οὐδεμίαν ὑπέστησαν καταπίεσιν. Εἰς τὴν Λακωνίαν δὲν ἐπῆλθεν ἡ ἡσυχία οὐδὲ διὰ τῆς ἀμνησικακίας τὴν ὁποίαν ἡμεῖς ἐπεδείξαμεν εἰς τοὺς ἀντιπάλους μας, οὐδ' ἀπὸ ἄλλο τι μέτρον· μόνοι οἱ ὁδηγοὶ (1) ἐπέφερον αὐτὴν δικαιώσαντες τὸν διορισμόν των. Τὰ μόνα κατὰ τὴν Λακωνίαν συμβάντα ἄτοπα εἶναι τὰ κατὰ τὸ χωρίον Νομικὶ γενόμενα· ἀπὸ τὴν ἀντιπολιτευομένην μερίδα εἷς ἐφόνευσεν ἕνα ἀξιωματικόν, τὸν φονέα δὲ τοῦτον, εὑρισκόμενον εἰς τὸ χωρίον τοῦτο, ὑπῆγεν ὁ Πέτρος Κ. Μαυρομιχάλης νὰ συλλάβῃ μετὰ τοῦ γραμματέως τῆς Διοικήσεως Βασιλείου Οἰκονόμου· οἱ χωρικοὶ ὅμως οὐ μόνον ἠρνήθησαν νὰ παραδώσωσι τὸν φονέα, ἀλλὰ καὶ ἐξύβριζον αὐτούς, καὶ ἐπεβουλεύθησαν αὐτούς, πυροβολήσαντες κατὰ τοῦ γραμματέως τῆς Διοικήσεως καί τινων συνοδευόντων αὐτὸν στρατιωτῶν, οἵτινες εἶχον ὑπάγει πρὸς αὐτοὺς ἐπὶ τῇ αἰτήσει των διὰ νὰ ὁμιλήσωσι περὶ τοῦ φονέως.

Οἱ Ἐθνοφύλακες ἐνέπρησαν

Τότε οἱ ἐθνοφύλακες ἐπέπεσον, καὶ εἰσελθόντες εἰς τὸ χωρίον ἐνέπρησαν τὰς ἐν αὐτῷ οἰκίας καὶ διήρπασαν τὴν περιουσίαν τῶν κατοικουσῶν οἰκογενειῶν, αἵτινες πτοηθεῖσαι ἔφυγον εἰς τὰ ὄρη. Ἐκ τῶν φυγόντων τούτων εἷς μετέβη εἰς Κυτριὰς καὶ ἐντὸς οἰκίας κλεισθεὶς ἐπυροβό-

(1) Τὰς οἰκονομικὰς δηλαδή.

(1) Οἱ πολιτοφύλακες.

λησε κατὰ νέου δεκαπενταετοῦς, υἱοῦ τοῦ Συνταγματάρχου Κ. Μαυρομιχάλη περιπατοῦντος ἄνευ ὅμως ἀποτελέσματος. Διαμένοντος δὲ τοῦ ἀδελφοῦ του εἰς τὸν δῆμον Ἀβίας, μετέβη ὁ νέος εἰς τὴν οἰκίαν ἐκείνην καὶ ἐνέπρησε μετ' ἄλλων αὐτήν. Οὐδὲν ἄλλο ἀτόπημα συνέβη, ἀλλ' οὐδὲ ταῦτα ἦσαν αἱ αἰτίαι τῆς ἀνταρσίας, καθότι μετὰ τῶν ἀνταρτῶν οὐδεὶς ἐκ τῶν κατοίκων Νομικὶ ἢ ἐκ τῶν παθόντων δημοτῶν Ἀβίας ἦτο.

Ἡ πολιτοφυλακὴ αἰτία

Καὶ ὁ μετὰ τοῦτον δι' ἱστορικῆς τῶν γεγονότων εἰς Μάνην ἐκθέσεως παρέστησεν, ὅτι ἀληθῶς πρὸς καθησύχασιν τῶν ταραχῶν τῆς Μάνης ἐζήτησαν οἱ βουλευταὶ Λακωνίας τὸν σχηματισμὸν δύο Λακωνικῶν ταγμάτων, τὰ ὁποῖα ἡ Κυβέρνησις νὰ μεταχειρισθῇ πρὸς καθησύχασιν ἀλλ' ἡ ἀνέχεια τοῦ δημοσίου ταμείου καὶ ἡ ἀνάγκη τῆς αὐστηρᾶς οἰκονομίας εἰς τὰ ἔξοδα, ὑπηγόρευσαν εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τὴν ἄρνησιν τῆς προτάσεως ταύτης· ὅτι μετὰ τοῦτο ἐζητήθη ὁ σχηματισμὸς τῆς πολιτοφυλακῆς ἀλλ' ὄχι παρ' ὅλων τῶν βουλευτῶν Λακωνίας διότι καὶ αὐτὸς ὁ ἴδιος εἶχεν ἐναντίον τῆς συστάσεως τῆς πολιτοφυλακῆς, γνώμην ὡς τοῦτο ἀποδεικνύεται, διότι, μετὰ δύο μῆνας ἀπὸ τοῦ διορισμοῦ αὐτῆς εἰς τὴν Δυτικὴν Μάνην ἔγινε φροντὶς τοιαύτη καὶ εἰς τὴν Ἀνατολικὴν Μάνην, ἥτις πρὸ ἑνὸς ἤδη ἔτους ἡσύχαζεν· ὅτι δὲν ἀρνεῖται τὴν εἰς Κολοκύνθι μετὰ τοῦ Καρακίτζου καὶ Πολυκάκου μετάβασιν τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, ἀλλ' ἡ μετάβασις αὕτη ἔγινε καθ' ἣν ἐποχὴν συνέβη εἰς τὸ μέρος ἐκεῖνο φόνος, διότι ὁ υἱὸς αὐτοῦ κατὰ διαταγὴν τῆς Κυβερνήσεως εἶχε καθῆκον νὰ ἐπιτηρῇ τὴν κοινὴν ἡσυχίαν τῆς Ἀνατολικῆς Μάνης, ἐκ δὲ τῶν μετ' αὐτοῦ συμμεταβάντων ἐκεῖ Πουλικάκου καὶ Καρακίτζου ὁ μὲν εἷς ἦτο κάτοικος ἐκεῖ, ὁ δὲ εἶχε συγγενικὰς σχέσεις συνδραμόντες διὰ τοῦτο εἰς τὴν καθησύχασιν τῆς ἀνατολικῆς Μάνης. Τοῦτο ἐξ αὐτῶν τῶν πραγμάτων ἐξάγεται, διότι ἡ Ἀνατολικὴ Μάνη ἦτον ἥσυχος καθ' ἣν ἐποχὴν διεταράττετο ἡ Δυτική· ὅτι ἂν καὶ αὐτὸς ὁ ἴδιος ἐσύστησεν ὡς φίλον τῆς τάξεως καὶ ἡσυχίας τὸν νῦν ἀποστατήσαντα Καρακίτζον, διότι τοιαύτη ἦτον ἡ πρὶν διαγωγή του, αὐτὸς πρῶτος πάλιν, ὅταν ἐπληροφορήθη ὅτι ὁ Καρακίτζος δὲν ὑπακούει εἰς τὰς διαταγὰς τῆς ἐξουσίας κατήγγειλε ταῦτα εἰς τὸ Ὑπουργεῖον διὰ νὰ λάβῃ τὰ κατάλληλα κατ' αὐτοῦ μέτρα· ὅτι δὲν γνωρίζει λεπτομερῶς διὰ νὰ παραστήσῃ τὰ ἀφορῶντα τὴν ἀποστασίαν, τοῦτο δὲ μόνον εἶναι βέβαιον, ὅτι ἐκτὸς τοῦ Πετροπουλάκη καὶ Πολικάκου οὐδεὶς ἄλλος ἀπὸ τὴν Ἀνατολικὴν Μάνην ἦτο μετὰ τῶν ἀποστησάντων εἰς τὴν Δυτικήν, πρὸς καταδίωξιν τῶν ὁποίων ἔτρεξαν καὶ ἀπὸ τὴν Ἀνατολικὴν Μάνην, καὶ εἰς τὸ χωρίον Στεφανίαν καὶ μετὰ ταῦτα εἰς τὸ φρούριον Βαρδούνιας, ὅπου διελύθησαν οἱ ἀποστάται· ὅτι ταῦτα ἐξέθηκεν εἰς ἀπάντησιν τῶν ἐκτεθέντων παρὰ τοῦ προλαλήσαντος διὰ νὰ παραστήσῃ τὸ φιλήσυχον τῆς ἀνατολικῆς Μάνης. Ὅσον δ' ἀφορᾷ τὰ αἴτια τῆς ἀποστασίας καὶ περὶ τῶν λεγομένων καταθλίψεων τῆς ἀντιπολιτευομένης μερίδος εἰς Μάνην, εἶπεν, ὅτι ἐκ τῶν ἐπισήμων προσώπων τὰ ὁποῖα ἀνεδείχθησαν ὡς ἀρχηγοὶ τῆς ἀποστασίας, οὐδεὶς κατεδιώχθη ἀπὸ τὴν ἐξουσίαν οὐδ' ἔπαθεν ἐκεῖ τοπικῶς, ἐξεναντίας μάλιστα τὸ Ὑπουργεῖον, καὶ ἀφότου ἐπληροφορήθη τὰς ὑπενεργείας των, προσεφέρθη πρὸς αὐτοὺς ἀνεκτικῶς καὶ ἐπροσπάθησε δι' ἄλλων μέσων νὰ τοὺς ἐπαναγάγῃ εἰς τὸ καθῆκον των.

Τί τοὺς ἔσπρωξε

Ἕτερος, περιοριζόμενος εἰς τὴν ἐξέτασιν τῶν αἰτίων ὅσα ἔσπρωξαν τὸν Καρακίτζον εἰς ἀποστασίαν, ἐξέθηκεν ὅτι Διοικητικὸς Γραμματεὺς Λακεδαίμονος, ἐντὸς τῆς ὁποίας κατοικεῖ ὁ Καρακίτζας, ἄνθρωπος τοῦ αὐτοῦ τόπου, ἔχων συμπαθείας καὶ ἀντιπαθείας τοπικάς, δὲν ἧττον ὁ κατάλληλος εἰς Λακεδαίμονα ὑπάλληλος· ὅτι ἕνεκα τοῦ ὑπαλλήλου τούτου δημοτικαὶ ἀρχαὶ ἀναιτίως ἐπαύθησαν· ὅτι τὸν Καρακίτζον, ὡς ἀντικείμενον εἰς τὴν τοπικὴν ἐπιρροὴν ἄλλων, διὰ παντοίων μέσων κατέτρεξεν, ἄνευ τινὸς λόγου παρέστησεν αὐτὸν ὡς ἔνοχον ἀποστασίας, καὶ ἐπροκάλεσε τὴν ἔκδοσιν ἐντάλματος συλλήψεως.

Ἡ ὀργὴ τοῦ νόμου

Ἡ περιουσία του διηρπάγη ἀπὸ τοὺς στρατιώτας καὶ ἀδίκως ἐξεποιήθη βιαίως ἀπὸ τὴν δημοτικὴν ἀρχὴν ἀπέναντι δῆθεν δημοτικοῦ χρέους του, τὸ ὁποῖον δὲν ὤφειλεν, καὶ ἐπὶ τέλους καταδιωκόμενος ἀδίκως νὰ συλληφθῇ, ἀπεκηρύχθη ἀποστάτης· ὅτι ἂν καὶ ἐσπρώχθη οὕτως, οὐχ ἧττον ὅμως εἶναι ἀξιοκατάκριτος διὰ τὸ μέσον εἰς ὃ κατέφυγε, διὰ τοῦ ὁποίου ἐπεκύρωσε τὰς τῶν ἐχθρῶν του προσβολὰς καὶ πρέπει διὰ τοῦτο νὰ ἐπισύρῃ τὴν ὀργὴν τῶν Νόμων.

Ἄνθρωποι τοῦ τόπου !

Ἄλλος δὲ πάλιν μετὰ τοῦτον, εἰπών, ὅτι ἀρκετὰ παρὰ τῶν προλαλησάντων ἐξιστορήθησαν τὰ τῆς ἀποστασίας τῆς Λακωνίας καὶ τὰ προκαλέσαντα αὐτὴν αἴτια ἐξ ὧν ἀποδεικνύεται ὅτι τῶν ὅπλων τῆς ἐξουσίας παραδοθέντων εἰς τὰς χεῖρας τῆς μιᾶς κατὰ τῆς ἄλλης μερίδος, ἔγινεν αὐθαίρετος χρῆσις πρὸς ἐκδικήσεις καὶ ἀντεκδικήσεις, ἕνεκα τῶν τοπικῶν παθῶν καὶ περιστάσεων, περιωρίσθη εἰς τὴν ἐξιστόρησιν ρητῶν πράξεων τῶν ὁδηγῶν καὶ ἐθνοφυλάκων οἵτινες ἄνθρωποι ὄντες τοῦ τόπου, διωρίσθησαν παρὰ τῆς Κυβερνήσεως πρὸς καθησύχασιν τῆς ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῶν βουλευτικῶν ἐκλογῶν ἐπικρατούσης ἀνησυχίας, καὶ αἵτινες ἀντὶ νὰ τείνωσι πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον, ἐξεναντίας ὑπέπεσαν εἰς αὐθαιρεσίας καὶ παρανομίας, ἀποτέλεσμα τῶν ὁποίων ὑπῆρξεν ὁ διερεθισμὸς τῶν τοπικῶν παθῶν.

Κατεδάφισις πύργου

Εἰς τὸ χωρίον Ἄρτσια, ὁ ὁδηγὸς Πέτρος Μαυρομιχάλης κατηδάφισεν ἄνευ λόγου καὶ παρανόμως ἰδιωτικὸν πύργον. (1) Εἰς τὸ χωρίον Νομικὶ οἱ ἐθνοφύλακες μετὰ τοῦ Διοικητικοῦ Γραμματέως, ἐπιπεσόντες δῆθεν πρὸς καθησύχασιν τῶν διαμαχομένων μερῶν, ἐπυρπόλησαν τὰς οἰκίας τῆς ἀντικειμένης μερίδος, διήρπασαν καὶ ἐπώλησαν μεταξὺ των τὴν κινητήν των περιουσίαν, καὶ ἐπυρπόλησαν τὰς οἰκίας τῶν κατοίκων, προσφυγόντων εἰς τὰ ὄρη καὶ τῆδε κἀκεῖσε περιπλανωμένων ἄνευ τοῦ ἐπιουσίου ἄρτου. Εἰς ἄλλο τι μέρος ἡ οἰκία τοῦ Πετροπουλάκη κατηδαφίσθη ἄνευ τινὸς λόγου, καὶ ἄλλαι πολλαὶ τοιαῦται πράξεις ἐπηνέχθησαν εἰς διάφορα χωρία ἀπὸ τὴν μίαν μερίδα, ἐξοπλισθεῖσαν παρὰ τῆς ἐξουσίας κατὰ τῆς ἄλλης ἕνεκα τῶν τοπικῶν παθῶν.

---

(1) Οἱ γνωστοὶ μανιάτικοι τετραγωνικῆς βάσεως πύργοι.

Ὁ συγγενὴς τῶν ἀντιζήλων

Καθόσον ἀφορᾶ τὸν Καρακίτζον κάτοικον τῆς Λακεδαίμονος, ὁ προλαλήσας ἐξέθηκε τὰς κατ' αὐτοῦ ἀναιτίους καταδιώξεις τῆς ἀρχῆς καὶ τὴν ἄνευ λόγου βιαίαν ἐκποίησιν καὶ διαρπαγὴν τῆς κινητῆς περιουσίας του, προσέθηκε δὲ περὶ αὐτοῦ ὅτι ὑπῆρξε δήμαρχος, ὅτι εἶναι εἷς ἐκ τῶν διακεκριμένων φιλησύχων προκρίτων τῆς Λακεδαίμονος. Ὅτε δὲ οἱ Λάκωνες κατὰ τὸ θέρος ἐπῆλθον εἰς τὸ Ἕλος, ὁ Καρακίτζος ἐσυκοφαντήθη τότε ὡς ἔνοχος λῃστείας· ἀπὸ τὸν Διοικητικὸν Γραμματέα Λακεδαίμονος συγγενῆ ὄντα τῶν ἀντιζήλων τοῦ Καρακίτζου, ἐξεδόθη κατ' αὐτοῦ ἔνταλμα συλλήψεως καὶ κατεδιώκετο νὰ συλληφθῇ. Ταῦτα ἐγνωστοποιήθησαν ἐγκαίρως εἰς τὸν ἁρμόδιον Ὑπουργὸν διατάξαντα τὸν Διοικητικὸν Γραμματέα νὰ ἀναστείλῃ τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ ἐντάλματος συλλήψεως, καὶ προκαλέσαντα τὸν Καρακίτζον ἰδιαιτέρως νὰ προσέλθῃ εἰς τὴν πρωτεύουσαν. (1)

Τὸν περιώρισαν στενὰ

Ἐνῷ δὲ ταῦτα ἐγίνοντο οἱ καταδιώκοντες αὐτὸν χωροφύλακες τὸν περιώρισαν στενὰ καὶ δὲν ἔδιδον εἰς αὐτὸν τὴν εὐκαιρίαν νὰ ἀναχωρήσῃ ἕτοιμον ὄντα διὰ τὴν πρωτεύουσαν, καὶ τοιουτοτρόπως ἠναγκάσθη νὰ συνεννοηθῇ μετὰ τῶν λοιπῶν ἐπαναστατῶν· ὅτι ἂν ἐφ' ὅσον καὶ ἡ ἀποστασία ἐκείνη διελύθη, ὡς ὁ Πρωθυπουργὸς ἀνήγγειλε, καθῆκον τῆς Βουλῆς εἶναι νὰ ἐξετάσῃ τὰ προκαλέσαντα αὐτὴν αἴτια, καὶ νὰ προκαλέσῃ τὴν παρά τινος τῶν προλαλησάντων προταθεῖσαν θεραπείαν διὰ τῆς μεταθέσεως τῶν ἐκεῖ ἀρχῶν, διότι ἐνῷ ταῦτα εἰς τὴν Λακωνίαν ἐγίνοντο, εἰς Σπάρτην ἡ προσωπικὴ ἐλευθερία τῶν πολιτῶν παραβιάζεται, καὶ φιλήσυχοι πολῖται εἰς τὰ δημόσια μέρη ἀπὸ ἀνθρώπους τῆς ἐξουσίας δέρονται, καὶ ἑπομένως ἐνόσῳ τὰ αἴτια ταῦτα ἐπικρατοῦσι, τὰ ἐπακόλουθα τούτων εἶναι ἄφευκτα.

(1) Παρόμοιοι συμβιβασμοὶ τοῦ Κράτους καὶ τότε, ἀλλὰ καὶ εἰς πολὺ μεταγενεστέραν ἐποχὴν ἐγένοντο πολλοί. Εἶναι γνωστὸν ὅ,τι εἰς περίοδον ῥεύματος μεταναστευτικοῦ πρὸς τὴν Ἀμερικὴν ὁ πρωθυπουργὸς Γ. Θεοτόκης συνέστησε εἰς τὰς νομαρχίας νὰ κλείωσι τοὺς ὀφθαλμούς, χορηγοῦσαι διαβατήρια εἰς φυγοδίκους, διὰ νὰ ἐξαλειφθῇ ἡ λῃστεία Πολὺ περισσότερον ἐδικαιολογεῖτο λοιπὸν παρομοία ἐνέργεια εἰς τὴν συγκεκριμένην περίπτωσιν.

Οἰκογένειαι ἀντίζηλοι

Μετὰ τοῦτον ἄλλος βουλευτὴς Λακώνων, ἐξέθηκεν, ὅτι ἡ Λακωνία καὶ πρὶν τῆς ἐπαναστάσεως διῃρημένη εἰς πολλὰς ἐπαρχίας περιελάμβανεν ἐν ἑκάστῃ τούτων οἰκογενείας ἀντιζήλους καὶ διακεκριμένας διὰ τὴν ἐπιρροήν των. Καὶ ἂν δὲ δὲν εἶχε τὴν Τουρκικὴν δυναστείαν ἐπὶ κεφαλῆς ὡς τὰ λοιπὰ μέρη τῆς Ἑλλάδος, (1) ἐμαστίζετο ὅμως ἀπὸ τοὺς ἐμφυλίους σπαραγμοὺς τῶν οἰκογενειῶν αὐτῶν, αἵτινες κατὰ τὰ ἐπικρατοῦντα ἤθη ἡνώνοντο μόνον καὶ ἐσυμφώνουν κατὰ τῶν ἐξωτερικῶν ἐχθρῶν ὡς καὶ ἐπὶ τῆς ἐπαναστάσεως.

Ἐκλογαὶ μὲ ἐμπρησμοὺς

Ἐπὶ τῆς Βασιλείας μόνον τοιαῦται τοπικαὶ ἀντιζηλίαι ἐπροκάλεσαν τὰς ταραχάς. Ἐπὶ τῶν Βουλευτικῶν ἐκλογῶν, (2) ἐνῷ μόλις τὰ πάθη εἶχον καθησυχάσει, αἱ τοπικαὶ αὗται ἀντιζηλίαι, διερεθιζόμεναι ἀπὸ τὴν ἐξουσίαν, ἐπενεργοῦσαν ὑπέρ τινων καὶ κατ' ἄλλων εἰς τὰς ἐκλογάς, ἐξῆψαν ἐκ νέου τὰ πάθη, καὶ πυρπολήσεις, λεηλασίαι, δολοφονίαι ἐπράχθησαν. Τὰ αὐτὰ ἤδη πρὸς ἀντεκδίκησιν πράττοντα ὑπὸ τὴν ἰσχὺν τῆς ἐξουσίας. Καὶ τοιαῦτα αἴτια ἠνάγκασαν τοὺς Λάκωνας ἐκείνους, οἵτινες ἠκολούθησαν τὸν Πετροπουλάκην καὶ Πουλικάκον.

Ἀπεκάλεσαν τὴν Λακωνίαν ὡς ἔχουσαν τάσιν καὶ χαρακτῆρα ἐπαναστατικόν· ἐξεναντίας μόνον αἱ καταθλίψεις καὶ αἱ καταπιέσεις τῆς ἐξουσίας ἐπροκάλεσαν καὶ ἐπὶ Καποδιστρίου καὶ ἤδη τὰς δύο ἐπαναστάσεις τῆς Λακωνίας, διότι εἰς ὅλας τὰς ἄλλας περιστάσεις αἱ ταραχαὶ περιωρίζοντο εἰς τοπικὰς ἐκδικήσεις καὶ ἀντεκδικήσεις.

Συμφώνως δὲ μὲ τὸν προλαλήσαντα ἐπρότεινε πρὸς θεραπείαν τοῦ κακοῦ καὶ περιστολὴν νέων ταραχῶν εἰς τὸ μέλλον νὰ ἐκφράσῃ ἡ Βουλὴ πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον τὴν εὐχήν της, τοῦ νὰ ἐπιστήσῃ ἡ Κυβέρνησις τὴν προσοχήν της εἰς τὴν διαγωγὴν τῶν ἀρχῶν ἐν τῇ Λακωνίᾳ, νὰ περιορίσῃ αὐτὰς εἰς μόνην τὴν ἐκπέλεσιν τῶν καθηκόντων των, νὰ παύσωσιν αἱ καταθλίψεις καὶ βιαιοπραγίαι, καὶ ἡ δικαιοσύνη καὶ ἀμεροληψία νὰ διέπῃ τὰ πάντα. Ἄλλως ἀδύνατον εἶναι νὰ προληφθῶσι νέαι ταραχαί.

(1) Μὲ τὴν σχετικὴν ἡμιαυτονομίαν της δηλαδή.
(2) Τῶν ἐκλογῶν τοῦ Μαυροκορδάτου.

ΠΡΟΝΟΜΙΑ ΤΟΥ ΤΥΠΟΥ

ΑΙ ΔΟΞΑΣΙΑΙ ΤΟΥ 19ΟΥ ΑΙΩΝΟΣ

ΚΑΙ ΑΙ ΕΛΛΗΝΙΚΑΙ ΣΥΝΩΜΟΣΙΑΙ

Ἡ ἱστορουμένη περίοδος τῆς Ἑλλάδος συμπίπτει μὲ ἔντονον κοινωνικὴν ἐξέλιξιν τῶν εὐρωπαϊκῶν κρατῶν τῆς ὁποίας τὰ ἀποτελέσματα δὲν ἐβράδυναν νὰ ἐκδηλωθοῦν μὲ τὰς ἐνόπλους ἐξεργέσεις αἱ ὁποῖαι ἐξέσπασαν τὸ 1848 εἰς ὅλα σχεδὸν τὰ κράτη αὐτά.

Εἴτε μὲ ἐπιτυχίαν τῶν ἐξεργέσεων ἐκείνων, εἴτε ἀκόμη καὶ μὲ ἀποτυχίαν των, τὸ ἔτος 1848 ἀπετέλεσε σταθμὸν εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς Εὐρώπης καὶ θεωρῆται ὡς τὸ ὁρόσημον τῆς πλήρους ἐπικρατήσεως πλέον τῆς ἀστικῆς τάξεως.

Εἰς τὴν Ἑλλάδα, τὴν πτωχὴν καὶ καθηστερημένην ἀπὸ τὴν μακραίωνα δουλείαν χώραν, τὰ ρεύματα ἐκεῖνα δὲν εἶχαν τὴν ἰδίαν ἀπήχησιν τὴν ὁποίαν εὕρισκον εἰς τὴν Εὐρώπην.

Ἐδῶ ἐξ ἄλλου δὲν ὑπῆρχε ὠργανωμένη φεουδαρχία καὶ ἀριστοκρατία ὅπως ὑπῆρχεν ἀλλοῦ, διότι φορεύς της ἦτο ὁ κατακτητὴς τὸν ὁποῖον ἐχώριζον ἀπὸ τοὺς ὑποδουλωμένους λαοὺς τὰ ἀδιαπέραστα τείχη τῆς θρησκευτικῆς ἀντιθέσεως.

Δι' αὐτὸν ἀκριβῶς τὸν λόγον, ὁ ὑπουργὸς Δικαιοσύνης Ζ. Βάλβης, ὁμιλῶν ἐπὶ μιᾶς συνωμοσίας ἡ ὁποία ἀπεκαλύφθη καὶ ἀνησύχησε τὴν κοινὴν γνώμην, χαρακτηρίζει ὡς δύο εἰδῶν τὰς ἀντιπολιτεύσεις αἱ ὁποῖαι ὑπῆρχον τότε εἰς τὰ κοινοβουλευτικὰ κράτη: Εἰς ἀπολύτους καὶ εἰς σχετικὰς ἀντιπολιτεύσεις.

Εἰς τὴν πρώτην κατηγορίαν περιλαμβάνει τὰ πολιτικὰ κόμματα τὰ ὁποῖα εἶχον διαφορὰν κοινωνικοῦ περιεχομένου μὲ τὰς κυβερνήσεις τῶν χωρῶν των (ἀστικὰ ἢ ἐργατικὰ κόμματα, τὰ ὁποῖα τότε ἤρχισαν ἐμφανιζόμενα καὶ αὐτά). Εἰς τὴν δευτέραν περιλαμβάνει τὰ κόμματα τὰ ὁποῖα διεκδικοῦν ἁπλῶς τὴν διαδοχὴν τῶν κυβερνητικῶν εἰς τὴν ἐξουσίαν.

Καὶ παρατηρεῖ ὁ ὑπουργὸς ἐκεῖνος τοῦ Κωλέττη, ὅτε παρόμοιαι δοξασίαι (κοινωνικαὶ δοξασίαι) δὲν ὑπάρχουν ἐν Ἑλλάδι.

Πράγματι δὲν ὑπῆρχον εἰς τὴν ἔκτασιν τῆς ἀναταρασσομένης τότε Εὐρώπης, ἀλλὰ τοῦτο δὲν σημαίνει ὅτι ἔλλειπον ἐντελῶς ἀπὸ τὴν χώραν οἱ ὀπαδοὶ τῶν δοξασιῶν ἐκείνων. Ἀλλὰ πράγματι δὲν ὑπῆρχε ἡ βαθεῖα ἀπήχησίς των, ὅπως εἰς ἄλλας χώρας.

Ἐνστικτωδῶς μόνον οἱ ἀντιμαχόμενοι πρὸς τὰς ἀπολυταρχικὰς τάσεις τοῦ Ὄθωνος, εἶχον καὶ ἀπωτέρας βλέψεις διὰ τὴν ἐγκαθίδρυσιν καὶ εἰς τὴν Ἑλλάδα πραγματικῶς φιλελευθέρου καὶ μὲ κοινωνικὸν περιεχόμενον ἀστικοῦ καθεστῶτος, τὸ ὁποῖον ἐγκαθιδρύθη, μόνον μὲ τὴν ἀλλαγὴν τῆς βασιλευούσης δυναστείας.

Αἱ συνωμοσίαι ὅμως τῶν ἀντιοθωνιστῶν δὲν ἔλλειπον, διαδέχοντο ἡ μία τὴν ἄλλην, καὶ μία εἶναι ἡ ἀποκαλυφθεῖσα καὶ συζητουμένη εἰς τὴν Βουλὴν κατὰ τὰς συνεδριάσεις 10ης καὶ 11ης Σεπτεμβρίου 1845. Ἀπὸ τὴν συζήτησιν ἐκείνην καταφαίνεται καὶ ἡ προνομιακὴ μεταχείρισις τοῦ τύπου, μερίδος τοὐλάχιστον αὐτοῦ, κατὰ τὴν ἐποχὴν ὅπου ὁ μαστίζων τὴν χώραν ἀναφαλβατισμὸς δὲν ἐπέτρεπε εἰς τὰς ἐφημερίδας νὰ ἀποκτήσουν βιώσιμον κυκλοφορίαν.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 11ης ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 1845

Μετά τινα δὲ βουλευτήν, προκαλέσαντα τὸν ὑπουργὸν τῆς Δικαιοσύνης ὡς δυνάμενον ἁρμοδίως νὰ γνωρίζῃ ἐὰν διετάχθη ἀνάκρισις ἐπὶ τῆς ὑποθέσεως ταύτης καὶ ποῖον τὸ ἐξ αὐτῆς ἐξαγόμενον, παρευρισκομένων δὲ ὅλων τῶν ὑπουργῶν, ὁ τῆς Δικαιοσύνης (Ζ. ΒΑΛΒΗΣ) ἐξέθηκεν, ὅτι ἐὰν κατὰ τὴν χθεσινὴν συνεδρίασιν τῆς Βουλῆς παρευρίσκετο, καθ' ἣν ἔγινε λόγος περί τινος δημοσιευθείσης διατριβῆς, ἐν ᾗ ἐμφαίνονται πράξεις καὶ ἄλλαι ἀποδείξεις ἀποδεικνύουσαι κατὰ τὸν συντάκτην αὐτῆς συνωμοσίαν κατὰ τοῦ ἱεροῦ προσώπου τοῦ Βασιλέως καὶ ἄλλων ἀτόμων, ἦτον εἰς θέσιν νὰ δώσῃ ἀμέσως εἰς τὴν Βουλὴν ὅσας ἠδύνατο πληροφορίας, διότι καὶ πρὶν ἔτι γίνῃ ἐν αὐτῇ λόγος περὶ τούτου, καὶ πρὶν τῆς ἀποστολῆς τῶν πρακτικῶν τῆς χθεσινῆς συνεδριάσεως πρὸς τὸ ὑπουργεῖον, ἅμα ἔλαβε γνῶσιν τῆς διατριβῆς προσεκάλεσε τὸν ἁρμόδιον εἰσαγγελέα, καὶ διετάχθη ἀνάκρισις τοῦ συντάκτου τῆς διατριβῆς. Ὅτι προθέμενος νὰ ἐπιφέρῃ παρατηρήσεις τινὰς καὶ τὴν γνώμην του ἐπὶ τῆς χθεσινῆς ἀποφάσεως τῆς Βουλῆς ἀφορώσης νὰ διαταχθῇ ἀνάκρισις καὶ νὰ δοθῶσι πληροφορίαι, ἐὰν ἐνηργήθη τι πρὸς ἀνακάλυψιν τῆς συνωμοσίας καὶ νὰ προσαχθῶσιν εἰς τὴν βουλὴν συγχρόνως ὅλα τὰ ἀποδεικτικὰ μέσα τὰ ὁποῖα ἔχει ὁ συντάκτης ἢ ἄλλος τις, θέλει μνημονεύσει καὶ ἄλλων παρομοίων προτάσεων τῆς βουλῆς πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον, γενομένων κατὰ τὸ παρελθόν, διὰ νὰ

ἐπιφέρη τὴν μὴ ἐκφρασθεῖσαν τότε γνώμην του, διότι φρονεῖ ὅτι τοιαῦτα ἀντικείμενα, ὅπως διευθύνονται, καὶ ἂν δὲν φέρωσιν οὐδεμίαν ἐνόχλησιν εἰς τὸ Ὑπουργεῖον, δὲν εἶναι ὅμως ἀντικείμενα βουλευτικῶν διασκέψεων.

Ἡ διαχείρισις τῆς δικαιοσύνης

Πρῶτον αὐτῶν ὑπῆρξεν ἡ διαφημισθεῖσα συνωμοσία κατὰ τοῦ συντάγματος, περὶ τῆς ὁποίας πολὺς τότε λόγος ἔγινε ἐν τῇ Βουλῇ καὶ μάλιστα περὶ τοῦ διορισμοῦ ἐπιθεωρητικῆς τινος ἐπιτροπῆς ἐκ βουλευτῶν διὰ νὰ παρευρίσκηται εἰς τὴν ἀνάκρισιν. Ἡ Βουλὴ ὅμως κατὰ τὰς ὀρθὰς ἄλλων παρατηρήσεις περιωρίσθη νὰ παραγγείλη εἰς τὸν βουλευτὴν Σπετσῶν καὶ εἰσαγγελέα τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν νὰ ἐπιτηρῇ τὴν ἀνάκρισιν μέχρι τῆς ἀποπερατώσεώς της, ὅτε ὁ ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης νὰ φέρῃ εἰς τὴν Βουλὴν πληροφορίας περὶ τούτου, διὰ τῶν πρακτικῶν δὲ τῆς χθεσινῆς συνεδριάσεως ἐπαναλαμβάνεται ἡ πρὶν τῶν πληροφοριῶν τούτων πρόκλησις. Ἐν τούτοις εἶναι ἀναμφισβήτητον ὅτι ρητῶς ὅρος τῆς ποινικῆς δικονομίας διατάσσει ὅτι ἡ ἀνάκρισις εἶναι μυστικὴ καὶ πρὶν τῆς ἀποπερατώσεως αὐτῆς, πρὶν διευθυνθῇ ἀπὸ τὸν εἰσαγγελέα πρὸς τὸν κατηγορούμενον κλῆσις, δὲν συγχωρεῖται εἰς οὐδένα νὰ λαμβάνῃ γνῶσιν τῶν ἐν τῇ ἀνακρίσει κατατεθέντων. Ἐκτὸς δὲ τούτου ἡ διαχείρισις τῆς δικαιοσύνης ἀνήκει εἰς τὰ δικαστήρια, εἰς τὰ καθήκοντα τῶν ὁποίων ἡ κυβέρνησις δὲν δύναται νὰ ἐπέμβη. Διὰ ταῦτα δὲν δύναται τὸ ὑπουργεῖον πρὶν τῆς ἀποπερατώσεως τῆς ἀνακρίσεως νὰ φέρῃ εἰς τὴν Βουλὴν τὰς ζητηθείσας πληροφορίας περὶ τῆς ἐπιβουλῆς κατὰ τοῦ συντάγματος, ληφθησομένας εἴτε ἐκ τῆς ἀνακρίσεως εἴτε καὶ ἐξωδίκως, ἄνευ τῆς παραβιάσεως ρητῆς δικονομικῆς διατάξεως.

Ἡ ἐν θριάμβῳ διατριβὴ

Ὅ,τι δὲ μόνον δύναται τὸ Ὑπουργεῖον νὰ πληροφορήσῃ τὴν Βουλὴν εἶναι, ὅτι ἡ ἀνάκρισις ἐγγίζει τὸ πέρας της καὶ ὅτι, καθ' ἃ ἐπληροφορήθη, ἐντὸς αὐτῆς τῆς ἑβδομάδος ἐκδίδεται τὸ δικαστικὸν βούλευμα, ἐξ οὗ θέλει προκύψει τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἀνακρίσεως, καὶ ὅτε τὸ ὑπουργεῖον δύναται νὰ λάβη ἐκ τῆς ἀνακρίσεως καὶ φέρῃ εἰς τὴν Βουλὴν τὰς ἀναγκαίας πληροφορίας.

Μετὰ ταῦτα μεταβαίνων ὁ ὑπουργὸς εἰς τὴν ἐξέτασιν τῆς προκειμένης ὑποθέσεως, παρετήρησεν ὅτι ὁ συντάκτης τῆς ἐν τῷ «Θριάμβῳ» διατριβῆς, διεπραγματεύθη μὲ ζωηρὰν φαντασίαν, καὶ τοιουτοτρόπως ἐξύφανε τὴν περὶ ὑπάρξεως στυγηρᾶς κατὰ τοῦ ἱεροῦ προσώπου τοῦ Βασιλέως δολοφονίας ἔκθεσιν, ὥστε ἕκαστος, βλέπων τὴν διαβεβαίωσιν ἐπικειμένου κατὰ τοῦ ἔθνους κινδύνου, δικαίως ἔπρεπε νὰ ταραχθῇ καὶ νὰ ἀπαιτήσῃ, ὥστε ἡ ἐξουσία νὰ παραλάβῃ τὰς εἰς χεῖρας τοῦ συντάκτου ἐνδείξεις καὶ ἔγγραφα περὶ τούτου καὶ νὰ συλλάβῃ τοὺς ἐνόχους, σχεδὸν γνωστοὺς ὄντας κατὰ τὴν ρηθεῖσαν ἔκθεσιν.

Ἡ σχετικὴ ἀντιπολίτευσις

Μὴ δυνάμενος δὲ ἐκ πρώτης ἀφετηρίας νὰ ἀνασκευάσῃ ταῦτα, προέβη πρῶτον εἰς τὴν ἐξέτασιν τῆς φύσεως τῆς ἀντιπολιτεύσεως· παρετήρησε δέ, ὅτι ἡ ἐν Ἑλλάδι ἀντιπολίτευσις εἶναι σχετική, τείνουσα ἁπλῶς νὰ περιορίζῃ τὸ ὑπουργεῖον ἐντὸς τοῦ κύκλου τῶν καθηκόντων του, ἢ ἄλλως, ὅταν τοῦτο καθίσταται ἀκατόρθωτον προσπαθοῦσα νὰ προσκτήσῃ νέους φίλους τῶν περὶ τοῦ Ὑπουργείου ἰδεῶν της διὰ νὰ σχηματίσῃ κατ' αὐτοῦ πλειοψηφίαν εἰς τὰ νομοθετικὰ σώματα καὶ νὰ κατορθώσῃ οὕτω ὑπουργικὴν μεταρρύθμισιν.

Ἡ ἀπόλυτος ἀντιπολίτευσις

Εἶναι καὶ ἄλλο εἶδος ἀντιπολιτεύσεως, ἡ ἀπόλυτος, μὴ ἀναπτυχθεῖσα εἰσέτι εἰς τὴν Ἑλλάδα πηγάζουσα ἀπὸ τὸ φρόνημα καὶ τὰς ἰδέας, αἵτινες ὡς ἐκ τῆς φύσεως τοῦ συνταγματικοῦ πολιτεύματος, ἀναπτύσσονται καὶ σχηματίζουσι τὰς πολιτικὰς δοξασίας. Ἡ διαφορὰ δὲ ταύτης πρὸς ἐκείνην εἶναι, ὅτι ἡ μὲν σχετική, περιορίζεται ἁπλῶς εἰς τὴν μόρφωσιν τῆς Κυβερνήσεως, ἡ δὲ ἀπόλυτος καταντᾶ εἰς τὴν γενικὴν μετατροπὴν καὶ ἀναμόρφωσιν τοῦ πολιτεύματος διότι τὸ φρόνημα καὶ ἡ ἰδέα, ἐξ ἧς ἀπορρέει, ἀντίκειται εἰς τὰς ἄλλας πολιτικὰς δοξασίας, καὶ διὰ τοῦτο εἶναι δύσκολος ὁ συμβιβασμὸς τῶν προσώπων. Οὐδεὶς δὲ δύναται νὰ ἀδικήσῃ τὴν ἐν Ἑλλάδι ἀντιπολίτευσιν, ἀποδίδων εἰς αὐτὴν σκοπὸν γενικῆς καταστροφῆς, διότι ἐκ τῶν μέχρι τοῦδε πράξεων καὶ σκέψεων δὲν ἐξάγεται τοιοῦτον τι: Ἐν δὲ μόνον συμβαίνει, ἐκ τοῦ ὁποίου προκύπτωσι πολιτικὰ συμπτώματα δι' ὧν πείθεταί τις, ὅτι ἡ σχετικὴ ἀντιπολίτευσις πίπτει εἰς τὰ κακὰ τῆς ἀπολύτου.

Αἱ γνῶμαι καὶ αἱ ἰδέαι τῶν ἐν Ἀθήναις συνελθόντων διακλαδίζονται εἰς ὅλα τὰ μέρη τοῦ κράτους, καὶ ἐν εἴδει ἀντανακλάσεως παρατηρεῖ τις, ὅτι τὰ ἐντὸς τῆς Βουλῆς λεγόμενα ἐπαναλαμβάνονται ἐκτὸς καθ' ὅλα τὰ μέρη ὑπερβολικώτερον καὶ ἐμπαθέστερον, διότι οἱ μακρὰν τῶν πραγμάτων ἀνήκοντες εἰς τὸν μὲν καὶ τὸν δέ, μὴ ἔχοντες ἰδίας αὐτῶν ἀρχάς, μὴ δυνάμενοι νὰ ἐμβαθύνωσιν εἰς τὰ ζητήματα τῆς ἡμέρας, ἀντὶ νὰ μιμηθῶσι τοὺς βουλευτὰς τῆς ἀντιπολιτεύσεως, συλλαμβάνωσι μὲ πάθος ἰδέας καὶ γνώμας, κακῶς ἐννοηθείσας, καὶ πολλάκις ἐξορμῶσιν εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τείνουσαν πρὸς καταστροφήν.

Ἐκ τούτων ἀναφαίνονται πολλάκις ἔγγραφα συνωμοσιῶν καὶ ἄλλαι ἐνδείξεις, φαντασμαγορικῶς παρουσιαζόμεναι, τὰ ὁποῖα ὅμως εἶναι ἔργα ἀνθρώπων ἀγνώστων, εἰς τῶν ὁποίων τὰς κεφαλὰς συλλαμβάνονται παραδόξως καὶ ἐπιφέρονται εἰς φῶς.

Τοιαύτη ἦτο ἡ περὶ ἐπιβουλῆς κατὰ τοῦ Συντάγματος φήμη, καὶ ἡ πρὸς τοῦτο ἔγγραφος ὁρκωμοσία. Τοιουτοτρόπως ἐφάνησαν καὶ τὰ Λακωνικὰ τὰ ὁποῖα ἐκ τῶν ἐξωτερικῶν πράξεων ἀναδεικνύουσι χαρακτῆρα στάσεως, καὶ ἀντίστασις κατὰ τῆς ἀρχῆς ἔλαβε χώραν. Ἀλλὰ ποῖος ὁ ὑποκεκρυμμένος σκοπός, καὶ ἂν τὸ κίνημα τοῦτο ἔχῃ σπουδαιότερον χαρακτῆρα ἀντιπολιτεύσεως, εἶναι ἄγνωστον καὶ μόνη ἴσως ἡ ἀνάκρισις θέλει φέρει ταῦτα εἰς φῶς.

Ἰδοὺ πῶς παρουσιάζονται συμπτώματα ὅτι ἡ σχετικὴ ἀντιπολίτευσις ἔπεσεν εἰς τὰ κακὰ τῆς ἀπολύτου, καὶ ἰδοὺ πῶς ἡ προκειμένη ὑπόθεσις ἔλαβεν ὕπαρξιν ἀπὸ τοιαύτας ἐνδείξεις. Ὁ τρόπος τῆς ἐκθέσεως τῆς διατριβῆς εἶναι ἀξιόμεπτος διότι πάρα πολὺ ὕψωσε, τὰ πράγματα σχετικῶς πρὸς τὰ ἀποδεικτικὰ μέσα, τὰ ὁποῖα εἶχεν· ἐν τούτοις δὲν δύναταί τις νὰ ἀνασκευάσῃ ταῦτα, διόλου, διότι ἐκφράζουσι φωνὴν καὶ ἄλλοτε ὑπάρξασαν καὶ ἐγγράφως καὶ διὰ τῆς φήμης παρουσιασθεῖσαν· αἱ ἰδέαι αὗται ἀνευρίσκονται εἰς ἀνθρώπους ἀξίους περιφρονήσεως καὶ μήτε κἂν ἐξετάσεως χρήζοντας, καὶ ἐν τούτοις αἱ ἰδέαι αὗται κυκλοφοροῦσι, καὶ ἐνόσῳ δὲν ἐκλείψωσιν ἢ καταδείξωσιν τὸν ἔνοχον καὶ αὐτουργόν, ἡ ἐξουσία ὀφείλει νὰ μὴ ἀδιαφορῇ, ἀλλὰ νὰ περιορίζηται ἁπλῶς εἰς τὰ προληπτικὰ μέτρα ἀπευκταίου τινὸς συμβάντος καὶ νὰ ἐπαγρυπνῇ.

Ἐλευθερία συνειδήσεως

Εἰς τὴν διατριβὴν ἐκείνην ἐκτίθενται συλλογισμοὶ καὶ ὄχι πράξεις, τὰς δὲ συνειδήσεις τῶν ἀνθρώπων οὐδεὶς ἔχει δίκαιον νὰ τιμωρήσῃ. Ἐκ τούτων ἐξάγεται, ὅτι τὸ ἀντικείμενον εἶναι ὅλως ἀστυνομικόν, καὶ ὄχι δικαστικόν, ὥστε νὰ προκαλέσῃ ἀνάκρισιν. Τὸ Ὑπουργεῖον μολαταῦτα σύμφωνα καὶ μὲ τὰ τὴν θέλησιν τῆς Βουλῆς διὰ τὴν σπουδαιότητα τῆς ὑποθέσεως ἐπροκάλεσεν ἀνακρίσεις. Διὰ ταῦτα καὶ σύμφωνα μὲ τὴν ῥηθεῖσαν ἀνωτέρω διάταξιν τῆς ποινικῆς νομοθεσίας, ἡ Βουλὴ ὀφείλει νὰ μὴν ἀπαιτήσῃ ἀπὸ τὸ Ὑπουργεῖον νὰ φέρῃ εἰς φῶς ἀνακριτικὰς πράξεις, καθόσον μάλιστα οὔτε πρᾶξις ἐπιλήψιμος ἐπαρουσιάσθη οὔτε ἔνοχος ἐγνωρίσθη. Ἀλλὰ καὶ ἂν εἶναι ὕποψία ἐπιληψίμων πράξεων, καὶ εἶναι ἐνδεχόμενον διὰ τῆς ἀνακρίσεως νὰ ἀνακαλυφθῶσιν αὐτουργοὶ αὐτῶν, πάλιν εἶναι ἀντίφασις εἰς τὸ συμφέρον τῆς δημοσίας τάξεως νὰ γνωστοποιήσῃ τὸ Ὑπουργεῖον τὰ τῆς ἀνακρίσεως, οὔσης μυστικῆς. Συγχρόνως ὅμως εἶναι καὶ ἀσύμφορον, διότι τοιουτοτρόπως δημοσιευομένης τῆς ἀνακρίσεως, καταστρέφονται τὰ μέσα τῆς ἀνακαλύψεως τοῦ ἐγκλήματος, καὶ οὕτως ἡ ἀνάκρισις μένει ἀτελής.

Διὰ ταῦτα ἡ Βουλὴ ὀφείλει νὰ ἀναμείνῃ τὸ πέρας τῆς ἀνακρίσεως διὰ νὰ πληροφορηθῇ τὸ ἐξ αὐτῆς ἐξαγόμενον, διότι οὔτε ἡ Βουλή, οὔτε τὸ Ὑπουργεῖον δύνανται νὰ παραβιάσωσι τὴν ἀνάκρισιν ἀπέναντι ῥητοῦ νόμου, ἀρκεῖ δὲ μόνον ἐπὶ τοῦ παρόντος ἡ πληροφορία ὅτι διετάχθη αὐστηρὰ ἀνάκρισις καὶ ἐξακολουθεῖ νὰ ἐνεργῆται.

Ἐφημερὶς «Θρίαμβος»

Μετὰ τὸν ὑπουργὸν ὁ προκαλέσας κατὰ τὴν χθεσινὴν συνεδρίασιν τὰς ἐξηγήσεις ταύτας Βουλευτὴς Εὐρυτανίας εἶπεν, ὅτι χθὲς ἀνέβη τὸ βῆμα κινούμενος ὄχι ἀπὸ ἄλλο τι ἀλλ' ἀπὸ αἴσθημα πατριωτικόν, ἀπὸ αἴσθημα εὐθύτητος καὶ δικαιοσύνης ἀκολουθῶν τὰς ἀρχὰς ταύτας κατὰ γράμμα, ἔρχεται καὶ ἤδη ἐπὶ τῷ αὐτῷ, ἐφ' ᾧ παρετήρησεν, ὅτι ἡ περιγραφομένη εἰς τὴν ἐφημερίδα «ὁ θρίαμβος» (1) συνωμοσία κατὰ τοῦ ἱεροῦ προσώπου τοῦ Βασιλέως ὅτι, δολοφόνος χεὶρ ἐπίκειται ἐπ' αὐτοῦ, δικαίως κατετάραξε τοὺς πάντας καὶ ὑπηγόρευσεν εἰς τὴν Βουλὴν τὴν ἀπόφασιν νὰ ζητηθῶσιν ἀπὸ τὸ Ὑπουργεῖον περὶ τούτου πληροφορίαι, νὰ προκαλεσθῇ μετὰ τοσαύτης σπουδῆς ἀνάκρισις καὶ νὰ γνωστοποιηθῇ σήμερον ἀφεύκτως τὸ ταύτης ἐξαγόμενον.

Σκυθρωπάζον ἀκροατήριον

Τὸ σύννουν σκεπτικὸν καὶ τὸ σκυθρωπάζον πολυπληθὲς ἢ ἄλλοτε, ἀκροατήριον, ἡ μεγίστη ἑλληνικὴ συγκίνησις, τὰ πάντα ἐμφαίνουσι τὴν σημερινὴν συνεδρίασιν σοβαράν, διότι πρόκειται περὶ ἀπευκταίου ἀκούσματος κατὰ τῆς ζωῆς τοῦ ἀγαπητοῦ Βασιλέως μας, μετὰ τοῦ ὁποίου ἀναπόσπαστος εἶναι ἡ ἐθνικὴ ὕπαρξις· Καὶ ὁ Ἕλλην ἔμπλεος τρόμου ἕνεκα τούτου ἀναδεικνύει τὰ ζωηρότερα αἰσθήματα ἀγάπης πρὸς τὸν Βασιλέα του, ἀνταποδίδων οὕτω τῆς ὁποίας ἀπολαύει πατρικῆς ἀγάπης του.

Ὁ Κ. Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης, προκαλέσας ἐπὶ τῆς σοβαρᾶς ταύτης ὑποθέσεως ἀνάκρισιν καὶ πρὶν ἔτι γίνῃ περὶ ταύτης ἐν τῇ Βουλῇ, ἔπραξε σύμφωνα μὲ τὰ καθήκοντά του καὶ τὴν σπουδαιότητα τοῦ ἀντικειμένου, καὶ εἶναι ἄξιος ἐπαίνων. Παρέστησε δὲ εἰς τὴν Βουλὴν ὅτι μήτε ἐπιλήψιμοι πράξεις ἐναφαίνονται μήτε ἔνοχοι καὶ αὐτουργοί, ἀλλ' ἐνδείξεις ἁπλαῖ τινες καὶ ἰδέαι παρίστανται ἄνευ τινὸς πραγματικοῦ, καὶ ὅτι ἐάν τις θελήσῃ νὰ μάθῃ τὰ ὀνόματα ἐκείνων, ἐξ ὧν αἱ τοιαῦται ἰδέαι προκύπτουσι, θέλει πληροφορηθῇ ὅτι εἶναι ἄξιοι περιφρονήσεως. Ἐπεβεβαίωσε δὲ τέλος, ὅτι ἡ Κυβέρνησις ἔλαβε πρόνοιαν καὶ τὰ πλέον δραστήρια μέτρα, ὥστε νὰ προλάβῃ καὶ καταπνίξῃ πᾶσαν τοιαύτην πρᾶξιν. Ὅτι κατὰ τὰς πληροφορίας ταύτας, τὰς ὁποίας ὁ Κύριος Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης ἔδωκεν εἰς τὴν Βουλὴν ἡ διὰ τῆς ἐφημερίδος, «ὁ Θρίαμβος», δημοσιευθεῖσα ἐπιβουλὴ κατὰ τοῦ ἱεροῦ προσώπου τοῦ Βασιλέως μηδενίζεται.

Ἱερὸν πρόσωπον

Ἔμπλεος χαρᾶς διὰ τὴν λίαν εὐάρεστον τοιαύτην ἀγγελίαν ὀφείλει πᾶς νὰ ἀναπέμψῃ τὰς ἐγκαρδίους εὐχαριστήσεις του πρὸς τὸν ὕψιστον, διότι, κηδόμενος τοῦ Ἑλληνικοῦ ὀνόματος καὶ τῆς Ἑλληνικῆς δόξης, δὲν ἐσυγχώρησε καὶ εἰς αὐτὴν τὴν περίστασιν νὰ ἀμαυρωθῇ τὸ ἔνδοξον τοῦ Ἕλληνος ὄνομα. Πρὶν δ' ἢ φθάσῃ εἰς τὸ συμπέρασμά του, ἐξέθηκε τὰ ἑξῆς περὶ τῆς ἱερότητος τοῦ προσώπου τοῦ Βασιλέως καὶ τῶν πρὸς αὐτὸ καθηκόντων. Πρὶν ἢ αἱ πολιτεῖαι συστηθῶσιν, οἱ ἄνθρωποι, εἰς τὴν φυσικὴν των κατάστασιν εὑρισκόμενοι, διωκοῦντο ἀφ' ἑαυτῶν καὶ τὸ πολὺ εἷς οἰκογενειάρχης διεύθυνε τὰ τῆς οἰκογενείας του· κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν ἐπεκράτει ὄχι ὁ γραπτὸς νόμος, ἀλλ' ἡ δύναμις τοῦ ἰσχυροτέρου, καὶ κατὰ συνέπειαν συνέβαινον τότε διώσεις, διαρπαγαί, φόνοι, καὶ πόλεμοι φυλῶν πρὸς τὰς φυλὰς ἐνεργοῦντο ἀτιμωρητί. Θελήσαντες τὸν ἄγριον τοῦτον βίον νὰ ἐγκαταλείψωσι καὶ εἰς κοινωνίαν νὰ συνέλθωσιν, εἶδον, ὅτι ἄνευ νόμων δὲν ἠδύναντο νὰ φθάσωσιν εἰς τὴν ἐφαρμογὴν τῆς εὐαγγελικῆς ἀρχῆς τοῦ «ὃ σὺ μισεῖς ἑτέρῳ μὴ ποιήσῃς». Ἀλλὰ καίτοι συντάξαντες καὶ θέσαντες τοιούτους νόμους, ἠδύναντο ὅλοι συνάμα νὰ τοὺς ἐκτελέσωσιν ἢ ἐφαρμόσωσιν; ὄχι· ὁ ὀρθὸς λοιπὸν λόγος ἡ θεία αὐτὴ ἔμπνευσις, τοὺς καθωδήγησε νὰ καταθέσωσιν ἕκαστος μέρος τῆς ἰδίας αὐτοῦ ἰσχύος καὶ νὰ τὴν συγκεντρώσωσιν εἰς ἓν πρόσωπον κατάλληλον. Τὸ πρόσωπον τοῦτο ὠνόμασαν ἀρχηγὸν φυλῆς ἢ Βασιλέα. Διὰ τοῦτο τοῦ Βασιλέως, προϊόντος τοῦ λόγου, τῆς θείας ἐμπνεύσεως, ἑπόμενον ἦτο νὰ κατασταθῇ τὸ πρόσωπον ἱερὸν καὶ ἀπαραβίαστον. Τὴν αὐτὴν δὲ ἀρχὴν τῆς ἱερότητος καὶ τοῦ ἀπαραβιάστου παρέλαβον καὶ αἱ ἐπελθοῦσαι γενεαί, τὴν ἐσεβάσθησαν καὶ ὡς ἱερὰν τὴν διετήρησαν καὶ τὴν διατηροῦσιν καὶ θέλουσιν αἰωνίως τὴν διατηρεῖ.

Κατεσπάραξε καρδίας

Ἡ ἐθνοσυνέλευσις τὴν ἠσπάσθη καὶ τὸ πολιτικὸν εὐαγγέλιόν μας τὴν καθιέρωσε καὶ τὴν ἐνεκολπίσθη. Καθῆκον μας λοιπὸν εἶναι αὐτὸ τὸ ἱερὸν πρόσωπον τοῦ Ὄθωνος νὰ σεβώμεθα καὶ ὡς ἱερὸν τι ὂν πολιτικῶς νὰ λατρεύωμεν.

Ἑπομένως οὔτε χάριν παιδιᾶς ἢ φατριασμοῦ δυνάμεθα νὰ τὸ ἐμπαίζωμεν, οὔτε νὰ ἀναμιγνύωμεν αὐτὸ εἰς τὰ πολιτικὰ πάθη πρὸς ἐπιτυχίαν ἰδιοτελῶν σκοπῶν μας. Ἐπανελθὼν δὲ εἰς τὰ παρὰ τοῦ «Θριάμβου» λεγόμενα, πα-

---

(1) Ὁ πλήρης τίτλος της εἶναι: «Θρίαμβος τοῦ Συντάγματος».

ρετήρησεν ὅτι ἡ ἐφημερὶς αὐτὴ πρὸς σκοπούς, τοὺς ὁποίους αὐτὴ γνωρίζει διαδώσασα ὡς θετικὴν τὴν ρηθεῖσαν φήμην, ἥτις διὰ τὴν σημαντικότητά της κατετρόμαξε τὸν Ἑλληνικὸν λαὸν καὶ κατεσπάραξε τὰς Ἑλληνικὰς καρδίας, ἐπλημμέλησε διττῶς· πρῶτον μέν, διότι πρὸς σκοπὸν ἀπόκρυφον μετεχειρίσθη τὸ ἱερὸν τοῦ Βασιλέως πρόσωπον, καὶ δεύτερον, διότι διὰ τοιαύτης ψευδοῦς ἀγγελίας κατετάραξε τὸν λαὸν καὶ ἐπροσπάθησε νὰ στιγματίσῃ αὐτὸν ὡς βασιλοκτόνον, πατροκτόνον, ἐνώπιον ὁλοκλήρου τοῦ κόσμου.

Θεομπαίκτρια καὶ κακοῦργος

Διὰ ταῦτα ἐπρότεινε νὰ καταδιωχθῇ παραδειγματικῶς ὁ ἀρθρογράφος οὗτος, καὶ νὰ ὑποφέρῃ ὅλην τὴν αὐστηρότητα τῶν νόμων, εὐχόμενος ὥστε καὶ τὸ Ὑπουργεῖον τὸ ὁποῖον ἐνθέρμως ἐπελήφθη τῆς ἀνακρίσεως τῆς ὑποθέσεως ταύτης νὰ εἶναι λίαν προσεκτικόν, καθότι ἄνθρωποι κινούμενοι ἀπὸ φιλαυτίαν, ἵνα μὴ ψευσθῶσι καὶ ὑποφέρωσι τὰς τοῦ συκοφάντου ἢ ταραχοποιοῦ συνεπείας, ἐνίοτε, ἄνευ μὲν ἀποτελέσματος, πράττουσιν ὅμως ὅτι λέγουσι· συνάμα δὲ νὰ διατρανώσῃ διά τε λόγου καὶ ἔργου πρὸς τιμὴν αὐτοῦ καὶ ὅλην τὴν Ἑλλάδα, ὅτι οὐδόλως ἀνήκουσα εἰς τὴν ὑπουργικὴν μερίδα, οὐδεμίαν παρ' αὐτοῦ ἔλαβεν ἢ λαμβάνει ἢ θέλει λάβει συνδρομὴν ἡ θεομπαίκτρια καὶ κακοῦργος αὕτη ἐφημερίς.

Μυστικὴν συνεδρίασιν

Εἷς τῶν Βουλευτῶν ἠρώτησε τὸν ὑπουργὸν Δικαιοσύνης ἂν ἐξετάσθῃ ὁ ἀρθρογράφος καὶ ὁ ὑπεύθυνος συντάκτης ὑπὸ τῶν ἀνακριτικῶν ὑπαλλήλων· παρεκάλεσε δ' αὐτόν, ἂν οὗτοι ἐξετάσθησαν, ἐπειδὴ ὡς ὑπουργὸς δύναται νὰ γνωρίζῃ τὰ κατατεθέντα, ἡ δὲ Βουλὴ ὡς νομοθετικὸν σῶμα διὰ τὴν σπουδαιότητα τοῦ ἀντικειμένου δύναται νὰ ἀπαιτήσῃ νὰ μάθῃ αὐτά, νὰ κοινοποιήσῃ εἰς τὴν Βουλήν, ἂν δὲ δὲν δύναται ν' ἀπαιτήσῃ νὰ μάθῃ αὐτά, νὰ κοινοποιήσῃ εἰς τὴν Βουλὴν ἂν δὲν δύναται εἰς δημοσίαν συνεδρίασιν, εἰς μυστικὴν κἄν, τὰ ὑπ' αὐτῶν κατατεθέντα. Διότι ἄλλως, ἐξ ὧν μὲν ὁ ὑπουργὸς εἶπεν, ἐξάγεται ὅτι τὸ εἰσαγγελθὲν εἶναι ἀνύπαρκτον, ἂν δ' ἐκ τῆς ἀνακρίσεως ἐξαχθῇ τι κατόπιν, δύναταί τις νὰ ἀδικήσῃ τὰς ἀρχὰς ἀποδίδων τὴν ἐξύφανσίν του εἰς αὐτάς. Προσέθηκε δὲ ὅτι τοῦτο ὀφείλει ἔτι νὰ κάμῃ ὁ ὑπουργὸς πρὸς τιμὴν αὐτὴν τοῦ ὑπουργείου, διότι ὁ εἰσαγγέλλων ὁρίζει ἐποχὰς καὶ πρόσωπα συγκεκριμμένως, καὶ ἢ ταῦτα εἶναι ἀνύπαρκτα καὶ τότε οὗτος παραφέρεται, ἢ ἀληθεύουσι, καὶ τότε πρέπει νὰ συλληφθῶσιν οἱ κακουργοῦντες.

Οἱ τηρηταὶ τῶν νόμων

Ἀπήντησεν ὁ ὑπουργός, ὅτι εἶναι γνωστὸν καὶ εἰς τὸν προαγορεύσαντα, ὑπάρξαντα ἄλλοτε δικαστικὸν ὑπάλληλον καὶ ἐπιφορτισθέντα τὴν διεξαγωγὴν ἀνακρίσεων, ὅτι οἱ κατηγορούμενοι καὶ οἱ μάρτυρες ἰδία, ἀνακρίνονται, ὁ δὲ κατηγορούμενος μόνον μετὰ τὴν ἀποπεράτωσιν τῆς ἀνακρίσεως μανθάνει τὰς καταθέσεις, ὅτε προσκαλεῖται νὰ ἐμφανισθῇ εἰς τὸ ἀκροατήριον πρὸς ὑπεράσπισίν του, πολλὴ δ' ἐν γένει ὑπὸ τῆς νομοθεσίας ἐπιβάλλεται κατὰ τὴν ἀνάκρισιν ἐχεμύθεια. Πᾶσα λοιπὸν τοιαύτη διακοίνωσις ἤδη, θέλει γίνει κατὰ παράβασιν τοῦ Νόμου, καὶ ταύτην ὑμεῖς αὐτοὶ ἀναγνωρίζοντες θέλετε προσβάλει κατόπιν καὶ θέλετε κατηγορήσει τὸν παραβάντα ὑπουργόν, οὕτω σπουδαῖον Νόμον, τὸν ποινικόν.

Ἡ ἀνάκρισις γίνεται μυστικὴ καὶ τόσῳ μᾶλλον, καθόσον τὸ ἀνακρινόμενον ἀντικείμενον εἶναι ὑψηλότερον καὶ σπουδαιότερον, διότι κατὰ τοσοῦτον εἶναι δύσκολος ἡ ἀνακάλυψις τῆς ἀληθείας, πᾶσα δ' ἀπαίτησις διακοινώσεως τῶν κατὰ τὴν ἀνάκρισιν, τῶν μέσων δηλονότι τῶν ὑπαρχόντων κατὰ τῶν κακούργων, δὲν γίνεται ἐντὸς τοῦ προσήκοντος. Ἡμεῖς μάλιστα, οἱ συνελθόντες πρὸς σύνταξιν νόμων, δὲν πρέπει νὰ προσκαλῶμεν τὴν παραβίασιν αὐτῶν, ἡ στήριξις τῶν ὁποίων ἀποτελεῖ καὶ ἓν τῆς ἐντολῆς ἡμῶν μέρος· πᾶν ὅ,τι ἐδύνατο νὰ διακοινωθῇ εἰς τὴν Βουλήν, ὡς ὅτι ἐγένετο ἡ ἔναρξις τῆς ἀνακρίσεως πρὶν ἢ ὁ ὑπουργὸς προσκαλεσθῇ εἰς τοῦτο, ὅτι ἐλήφθησαν, ὅλα τὰ μέτρα, ὅτι ἐξητάσθη ὁ ἀρθρογράφος καὶ ὁ ὑπεύθυνος συντάκτης, διεκοινώθη ἤδη ὑπὸ τοῦ ὑπουργοῦ. Πᾶσα δὲ ἀπαίτησις, προβαίνουσα εἰς διακοίνωσιν ἄλλων, γίνεται κατὰ παράβασιν τοῦ προσήκοντος καὶ πᾶσα ἀνωτέρω διακοίνωσις κατὰ παράβασιν τοῦ Νόμου, τὴν ὁποίαν ὑπουργὸς δὲν θέλει ἀνεχθῇ.

Ἔγγραφα

Παρετήρησεν ἄλλος ὅτι ἐκ τῆς ἀναγνώσεως τοῦ φύλλου τῆς ἐφημερίδος ἠννόησεν ὅτι ὁ ἀρθρογράφος εἶχεν ἀνὰ χεῖρας τοῦ ἔγγραφα, τὴν εἰσαγγελομένην συνωμοσίαν καταγγέλοντα, φαίνεται δὲ ὅτι τοῦτο καὶ οἱ ἄλλοι ἠννόησαν, ἀποφασίσαντες περὶ τούτου παμψηφεὶ χθές, ἐνῷ ἄλλως ἤθελον χορηγήσει τὸν ἀνάλογον ὑλικὸν χρόνον εἰς τὸ ὑπουργεῖον διὰ νὰ ἐπιληφθῇ τῆς ἀνακρίσεως· ἀλλ' ἤδη ἐξ ὧν τε ὁ ὑπουργὸς εἶπε καὶ ἐκ τῶν πραγμάτων, φαίνεται ὅτι τὰ δημοσιευθέντα ἦσαν ψευδῆ· ἐπειδὴ δὲ εἶναι ἄδηλον τί ἡ ἀνάκρισις θέλει ἀνακαλύψει, διὰ τοῦτο οὐδαμῶς τὰ κατατεθέντα νὰ διακοινωθῶσι δύνανται· ἂν ὑπῆρχον ἔγγραφα ἔπρεπε νὰ προσαχθῶσιν ἐνταῦθα, μὴ ὑπαρχόντων ὅμως τοιούτων, πρὸς τὸ συμφέρον τοῦ Νόμου δὲν πρέπει νὰ κοινοποιηθῶσι τὰ κατατεθέντα ὑπ' αὐτῶν.

Ὤφειλε νὰ εἰσαγγείλῃ

Ὁ ἀρθρογράφος εἶναι ἀληθῶς ἀξιοκατάκριτος, ἂν τὰ δημοσιευθέντα εἶναι ψευδῆ, διότι ἔρριψεν οὕτω τὴν πέτραν τοῦ σκανδάλου, ὡς ἐπίσης καὶ ἂν ἀληθεύωσι, διότι ἔχων ψηλαφητὰς ἐνδείξεις, δὲν ὤφειλεν νὰ δημοσιεύσῃ αὐτάς, ἀλλὰ νὰ εἰσαγγείλῃ ἁρμοδίως, ἵνα ἁρμοδίως καὶ ἡ τῆς ἀληθείας ἀνακάλυψις γένηται· διὰ τοῦτο καλῶς ὁ ὑπουργὸς ἠρνήθη νὰ διακοινώσῃ τὰ κατατεθέντα, τῶν ὁποίων τὸ ἀποτέλεσμα, ὡς καὶ αὐτὰ ταῦτα μετὰ τὴν ἀποπεράτωσιν τῆς ἀνακρίσεως δύναται νὰ μάθῃ ἡ Βουλή.

Δωρεὰν διανομὴ

Μετὰ τοῦτον ἄλλος παρετήρησεν ὅτι τὸ ἀπασχολοῦν εἶναι τὸ ἐν τῇ ἐφημερίδι, ὁ «Θρίαμβος τοῦ Συντάγματος», ἄρθρον, ἀφορῶν ἐπιβουλὴν κατὰ τοῦ προσώπου τοῦ Βασιλέως καὶ ἀποδίδον ταύτην εἰς τὴν ἀντιπολίτευσιν μεθ' ἧς συνωμότουν οἵ τε Βουλαί, καὶ οἱ Σεπτεμβριανοί, οἵτινες καὶ κατὰ τὴν 3 Σεπτεμβρίου προετίθεντο νὰ πράξωσι τὸ ἤδη εἰσαγγελλόμενον ἀνοσιούργημα, καὶ Δύναμίς τις τῶν

Συμμάχων, καὶ προκαλοῦν διὰ ταῦτα τὴν ἐξόπλισιν τῶν λαῶν κατὰ τῶν τὰ τοιαῦτα διαλογιζομένων νὰ πράξωσιν· ἔγγραφον ἀληθῶς ἀνοσιώτερον τούτου δὲν ὑπάρχει, καὶ ὅμως τὸ φύλλον τῆς ἐφημερίδος ταύτης καλύπτεται ὑπὸ τὴν πτέρυγα τοῦ Ὑπουργείου, διανεμόμενον δωρεὰν εἰς τοὺς δήμους, καὶ οἱ συντάκται αὐτοῦ μὲ τὴν εὔνοιαν τοῦ Πρωθυπουργοῦ τιμῶνται.

Ψηλαφηταὶ ἀποδείξεις

Ἡ ἔνδειξις προσεγγίζει τὴν πραγματικὴν ἀπόδειξιν καὶ διὰ τοῦτο δὲν δύναται νὰ ὑστηρίζηται εἰς ἄκουσμα ἢ εἰκασίαν, ἀλλ' εἶναί τι ὑλικόν, τὸ δὲ Ὑπουργεῖον, διότι τὸ ἄρθρον τοῦτο λέγει ὅτι ὑπάρχουσι ψηλαφηταὶ ἐνδείξεις, ὤφειλε νὰ λάβη αὐτάς, νὰ ἴδη τοὺς τὰ τοιαῦτα ἐπιβουλευομένους βουλευτὰς καὶ ὑποβάλη, ταύτας εἰς ἡμᾶς, προβαίνον κατόπιν εἰς τὰς τακτικὰς ἀνακρίσεις. Ἡ Βουλὴ ὤφειλε καὶ ὀφείλει νὰ ζητήση αὐτὰς καὶ αὐτὰ ἔτι τὰ πρόσωπα, ἀφοῦ τὸ φύλλον ἀποδίδει τὴν εἰσαγγελλομένην ἐπιβουλὴν εἰς τοὺς Βουλευτάς.

Ἀλλ' εἶναι ἄρα κατὰ τοῦ Ἱεροῦ προσώπου τοῦ Βασιλέως συνωμόται οἱ συζητοῦντες καὶ προσβάλλοντες τὰ Νομοσχέδια Βουλευταὶ ἢ ὁ ἀρθρογράφος εἶχε τὸ δικαίωμα νὰ ὀνομάση αὐτοὺς οὕτω; Τοῦτο δὲν δέχεται ἡ ἐν τῇ Βουλῇ ἀντιπολιτευομένη μερίς, καὶ εἴ τις τῶν πολιτευομένων δέχηται αὐτό, προκαλεῖ προσωπικότητας. Ἀλλὰ τοῦτο δὲν εἶναι ἔργον τοῦ ἀρθρογράφου, ὅστις ὡς ὁ ὑπουργὸς εἶπεν, εἶναι ὁ Κλεομένης, ἀλλ' ἐρρίφθη διὰ νὰ προσβληθῶσι πρόσωπα καὶ ἐπὶ δολοφονίᾳ μάλιστα, ἐπὶ τῷ στυγερωτέρῳ, τῶν κακουργημάτων, καὶ τούτῳ ἀπευθυνομένῳ κατὰ τοῦ Βασιλέως, διὰ νὰ προσβληθῶσι πρόσωπα ἐπὶ ἐπιβουλῇ τῶν ὅλων, καὶ διὰ νὰ δοθῇ ἀφορμὴ πρὸς ἐπάνοδον εἰς τὴν κατάστασιν τῶν ἐτῶν 1832 καὶ 1834. (1)

Ἀνάξιοι συνταγματισμοῦ;

Ἀνήκων εἰς τὴν μερίδα τῆς ἀντιπολιτεύσεως, οὐδ' αὐτὸς οὐδ' οἱ ἄλλοι εἰς αὐτὴν ἀνήκοντες ὡς ἄνθρωποι εἰς μόνην τὴν τάξιν ἐξασκούμενοι καὶ οὐδέποτε κακουργήσαντες, ὡς ἄλλοι ἀνέχονται τοιαύτην πρόσαψιν, διότι δὲ διετάθη ὅτι ἔχει ἐνδείξεις ἐπιμένουσι νὰ προσαχθῶσιν αὗται ἢ νὰ κοινοποιηθῇ ὅτι δὲν ὑπάρχουσι. Τοῦτο προετίθετο ἡ Βουλὴ κατὰ τὴν ἀπόφασίν της χθές. Δὲν συμφωνεῖ μὲ τὸν Ὑπουργὸν τῆς Δικαιοσύνης διαταθέντα ὅτι τὰ τοιαῦτα δὲν ἀνάγονται εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τῆς Βουλῆς, διότι τότε ἡ ἁρμοδιότης αὐτῆς περιορίζεται εἰς τὴν ψήφισιν τοῦ προϋπολογισμοῦ. Διότι ὅταν δὲν ἔχῃ τὸ δικαίωμα νὰ πραγματευθῇ περὶ οὕτω μεγάλων ἀντικειμένων, τῆς ἐπιβουλῆς κατὰ τοῦ Συντάγματος καὶ τοῦ Βασιλέως καὶ νὰ ζητήση λόγον ὅταν καταγγέλληται συνωμότης ὅταν δὲν ἔχῃ τὸ δικαίωμα νὰ πραγματευθῇ περὶ ταραχῶν, αἵτινες καθ' ἣν μάλιστα ἐποχὴν ἐνατενίζει ἡ Εὐρώπη πρὸς ἡμᾶς, μᾶς ἀποδεικνύουσι ἀναξίους συνταγματισμοῦ, τότε καταστρέφεται πᾶσα ἁρμοδιότης τῆς Βουλῆς.

Ἡ Βουλὴ ἔχει πλατὺ δικαίωμα, ἐπισκοποῦσα καὶ τὴν παράνομον τοῦ μικροτέρου τῶν ὑπαλλήλων παῦσιν, καὶ εἰς τὴν Γαλλίαν αὐτὴν κατὰ τὸ 1839 μέγας ἐγένετο λόγος διὰ παῦσιν ἑνὸς Νομάρχου. Ἡ Βουλὴ ἑκάστοτε θέλει ζητεῖ τὴν ἐξάσκησιν τοῦ δικαιώματός της τούτου, ζητοῦσα λόγον παρὰ τῶν ὑπουργῶν, θέλουσι δὲ θεωρεῖσθαι ὑπόλογοι οἱ Ὑπουργοί, ἂν ἐπιμένῃ εἰς τὸ ἐναντίον ἡ πλειοψηφία, διότι ἀποδίδεται εἰς αὐτοὺς ἡ διενέργεια αὕτη τῆς πλειοψηφίας, ἵνα ἀποφεύγωσι τὴν λογοδοσίαν ταύτην.

Ἡ φαντασία ποιητῶν

Ταῦτα πάντες οἱ συνταγματικοὶ ὑπουργοὶ ὀφείλουσι νὰ ἀποδέχωνται νὰ ἀρνῶνται δὲ μόνον οἱ πλάγια βουλευόμενοι καὶ πλαγίως περὶ τὴν Κυβερνητικὴν ἐνέργειαν ὁδεύοντες.

Ἡ ἐξήγησις τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης περὶ τῆς ἀντιπολιτεύσεως, ὅτι βαδίζει μετρίως προτιθέμενη μόνον τὴν περιστολὴν τῆς Κυβερνήσεως, ὑπουργοῦ μάλιστα ὡς ἐκ τῆς θέσεώς του δυναμένου νὰ γνωρίζῃ τοῦτο κάλλιον παντὸς ἄλλου εἶναι εἰλικρινὴς καὶ πολλὴν εἰς τοῦτο ἀφίησι τιμήν· ἡ δικαιολογία ὅμως, τὴν ὁποίαν ἐπέφερε, τοῦ ἀρθρογράφου, ὅτι ἔγραψεν ὑπὸ τὸ κράτος ἐξάψεως τῆς φαντασίας, εἶναι ἀσθενὴς διότι τοῦτο ἐπιτρέπεται εἰς τοὺς ποιητάς, οὐχὶ δὲ καὶ εἰς τοὺς ἐφημεριδογράφους τοὺς πολιτικὰ μάλιστα πραγματευομένους καὶ διότι τοιαύτη πρόσαψις κατὰ βουλευτῶν ἀφίησι ψυχρότητα εἰς τοὺς καθ' ὧν ἡ ἐπιβουλὴ συναδελφοὺς των, οἵτινες θέλουσι τοὺς ὑποβλέπει, πολλῷ δὲ μᾶλλον πρόσαψις τῆς κατὰ τοῦ Βασιλέως, ἐπιβολῆς, τὴν ὁποίαν οὐδεὶς φαντασίας βαθμὸς νὰ δικαιολογήσῃ δύναται· οὐδὲ πιστοποίησις διανοητικῆς νόσου δύναται νὰ δικαιολογήσῃ αὐτόν, διότι καὶ αὕτη πρέπει νὰ προσάγηται ἐγκαίρως καὶ ὄχι τώρα.

Κακουργικὸν πνεῦμα

Ἀλλ' ὄχι, δὲν ἐγράφη τὸ ἄρθρον ὑπὸ κράτος ἐξάψεως τοιαύτης, ἀλλ' ὑπὸ τὸ κράτος πνεύματος κακουργικοῦ, τοιοῦτον δὲ πνεῦμα τιμωροῦσιν οἱ Νόμοι. Ἐπειδὴ δὲ ὁ ἀρθρογράφος διεκήρυξεν ὅτι ἔχει ἔγγραφα καὶ ἐνδείξεις, ἐπὶ τούτων δὲ ἐρεισθεὶς ὥρισε καὶ τὴν ἡμέραν, καθ' ἣν τὸ ἀνοσιούργημα θέλει τελεσθῆ, ὤφειλε τὸ Ὑπουργεῖον νὰ παρουσιάσῃ ταῦτα, διότι τὸ ἄρθρον φέρει συνεπείας διεξαγωγῆς ἀνακρίσεων αἵτινες ἴσως θέλουσι πλημμυρίσει τὰς φυλακάς, μὴ παρουσιασθεισῶν δὲ ἤδη τῶν ἐνδείξεων τούτων δύναταί τις νὰ κηρύξῃ ἀπὸ τοῦδε εἰς τὸ ἄρθρον καὶ τὰς συνεπείας του, πρόθεσιν καὶ ἐνέργειαν προγραφῶν· οὐδὲ ὁ λόγος, τὸν ὁποῖον ὁ Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης ἐπέφερεν, ὅτι δὲν εἶναι καταδιωκτέος διὰ τὸ ἀόριστον, εἶναι ἰσχυρός, διότι ἐπραγματεύθη ὡρισμένως εἰς ὡρισμένα τὴν ἐπιβουλὴν ὁποιαδοὺς πρόσωπα, καὶ εἰς ὡρισμένην ἐποχὴν τὴν ἐνέργειαν αὐτῆς, καὶ καθ' ὡρισμένων αὐτὴν ἀποτεινομένην.

Ἐπειδὴ δὲ ὁ Ὑπουργὸς εἶπεν ὅτι μέγα μέρος ἐπὶ τῆς ὑποθέσεως ταύτης ἔχει ἡ ἀστυνομικὴ ἐξουσία, διὰ τοῦτο ἐπεθύμει νὰ ἐρωτήσῃ τὸν ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν Ὑπουργόν, ἂν ἔχῃ τοιαύτας ἐνδείξεις, καὶ αὐτὸν ἔτι τὸν ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν, εἰς τὸν ὁποῖον ὑπάγεται μέρος τῆς ὑποθέσεως ταύτης.

Ἀποφατικῶς

Ἐνταῦθα ἠρώτησε τοὺς παρόντας Ὑπουργοὺς τῶν Στρατιωτικῶν καὶ Ναυτικῶν, ἂν ἔχωσιν ἐνδείξεις τοιαύτας οὗτοι δ' ἀπεκρίθησαν ἀποφατικῶς.

Ὁ ἀρθρογράφος, ἐξηκολούθησεν ὁ αὐτός, ἡμάρτησεν ἔτι, διότι προκαλέσας τοὺς λαοὺς εἰς ἀναστάτωσιν ὑπέδειξεν

(1) Ὅτε συνελήφθησαν καὶ ἐδικάσθησαν προσωπικότητες ὡς ὁ Κολοκοτρώνης, ἢ ὅτι ἐπεκράτησεν ἀναρχία.

ὅτι ἡ κοινωνία εἶναι διαλελυμένη, ὅτι ἡ Κυβέρνησις δὲν ὑπάρχει, καὶ προσέβαλε τὴν κυριαρχίαν τοῦ ἔθνους, προσκαλέσας τὸν λαὸν νὰ ἐκδικηθῇ κατὰ προσώπων, τὰ ὁποῖα ἐσυκοφάντησε.

Τοιαῦτα καὶ κατὰ τὴν Γαλλίαν ἐγένοντο ἄλλοτε, καὶ οὕτω διὰ τοιούτων μέσων τινές, ἐπὶ μισθῷ τοιούτους ἔχοντες, ἔστειλεν πολλοὺς τῶν πολιτικῶν των ἐχθρῶν εἰς τὸ σφαγεῖον.

Δὲν πρέπει νὰ ἀνεχθῶμεν βλέποντες περιϋβριζομένους τοὺς ἀνθρώπους τοὺς ἐκθέντας εἰς κίνδυνον τῆς ζωῆς των τὴν 3 Σεπτεμβρίου διὰ τὸ Σύνταγμα, καὶ συκοφαντουμένους ὡς ἐπιβουλευθέντες ποτὲ τὴν πολύτιμον τοῦ Βασιλέως ζωήν, οὐδὲ τὴν σκληρὰν μιᾶς τῶν προστατίδων δυνάμεων ἐξύβρισιν. Ἡ Κυβέρνησις ὀφείλει νὰ διδάξη τοὺς λαοὺς νὰ σέβωνται τὰς δυνάμεις, καὶ μάλιστα τὰς πολυειδῶς εἰς τὴν ἀνεξαρτησίαν ἡμῶν συντελέσας, οὐδὲ νὰ ἀναμοχλεύωσι τὸ παρελθόν, τὸ ὁποῖον δύναται νὰ ἀφήσῃ κατά τινος τούτων ψυχρότητα εἰς τὰς καρδίας τῶν ἀνθρώπων, ὀφείλει νὰ διδάξη αὐτοὺς νὰ ἀπονέμωσι τὸ σέβας καὶ τὴν πρέπουσαν εἰς αὐτὰς εὐγνωμοσύνην. Τελευτῶν τοῦ λόγου ἀπήτησε νὰ προσαχθῶσιν αἱ ἐνδείξεις νὰ κοινοποιηθῇ εἰς τὴν Βουλὴν ὅτι δὲν ὑπάρχουσι τοιαῦται, καὶ νὰ καταδιωχθῇ ὁ ἀρθρογράφος ὡς συκοφαντήσας καὶ προκαλέσας τὸν λαὸν εἰς ἀναστάτωσιν.

Η ΤΑΧΥΔΡΟΜΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ

Μία ἀπὸ τὰς πρώτας ὑπηρεσίας αἱ ὁποῖαι ἐλειτούργησαν ἀπὸ τῆς συστάσεως τοῦ κράτους εἶναι ἡ ταχυδρομικὴ διὰ τὴν ὁποίαν ὁ πρωθυπουργὸς Κωλέττης ἐπιδεικνύει ἰδιαίτερον ἐνδιαφέρον.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 10ης ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 1845

Κατ' αἴτησιν δὲ τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν (Ι. ΚΩΛΕΤΤΗ) ἀνεγνώσθη ἔκθεσις περὶ τῆς καταστάσεως τῆς ταχυδρομικῆς ὑπηρεσίας, τῆς γενομένης ἀναπτύξεώς της καὶ περὶ τῶν προτεινομένων παρὰ τῆς ἐπιτροπῆς ἐλαττώσεων καὶ τροπολογιῶν, ἔχουσα οὕτω.

«Παρατηρῶν, Κύριοι, ὅτι ἡ ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ τῆς Βουλῆς ἐπιτροπὴ ἐπέφερε τινὰς ἐλαττώσεις εἰς τὸν ὑποβληθέντα παρὰ τοῦ Ὑπουργείου προϋπολογισμὸν τῆς ταχυδρομικῆς ὑπηρεσίας, ἀναγκάζομαι ὡς ἐκ τούτου νὰ κάμω τὰς ἀκολούθους παρατηρήσεις μου.

Τὰ καθέκαστα

Πρὶν ἢ προβῶ εἰς τὰ καθέκαστα, δὲν νομίζω παράκαιρον νὰ σᾶς ὑπενθυμίσω, ὅτι ἡ ταχυδρομικὴ ὑπηρεσία εἶναι ἡ μόνη ἥτις προώδευσε καὶ ἀνεπτύχθη ἐπὶ τὸ τελειότερον εἰς τὴν Ἑλλάδα, καὶ ὄχι μόνον προσέφερεν, ἀλλὰ καθ' ἑκάστην προσφέρει πολλὰς καὶ μεγάλας ὠφελείας εἰς τὴν Κυβέρνησιν καὶ εἰς τοὺς ἀνταποκρινομένους.

Διεθνεῖς συμβάσεις

Ἐνθυμηθῆτε, Κύριοι, εἰς ποίαν κατάστασιν εὑρίσκετο ἐν καιρῷ τῆς ἀφίξεως τῆς Α.Μ. τοῦ Βασιλέως μας, καὶ εἰς ποίαν ἤδη εὐτυχῆ εὑρίσκεται, καὶ τελευταῖον, ὅτι ἐν τῷ μέσῳ τοιούτων δεινῶν περιστάσεων, διετήρησεν καὶ διατηρεῖ ἡ ὑπηρεσία τῶν Ταχυδρομείων ἀνεπηρέαστον καὶ ἔντιμον χαρακτῆρα, καὶ ὡς ἐκ τούτου ἀπολαμβάνει τὴν ἐμπιστοσύνην ὅλων ἐν γένει τῶν πολιτῶν ἐσωτερικῶς, καὶ ἐν γένει ἐξωτερικῶς ὅλων τῶν ἀνταποκρινομένων.

Πρὸ τῆς ἀφίξεως τῆς Α.Μ. ἡ ταχυδρομικὴ συγκοινωνία περιωρίζετο ἐντὸς τῆς Πελοποννήσου, καὶ ἄνευ τακτικοῦ ὀργανισμοῦ, ὅστις εἶναι ἡ βάσις τῆς τάξεως καὶ ἀκριβείας, ἔκτοτε ὅμως καὶ βαθμηδὸν ἡ συγκοινωνία ὄχι μόνον ἐπεξετάθη καθ' ὅλας τὰς πόλεις καὶ δήμους τῆς Ἑλλάδος, ἀλλ' ὡς ἐκ τῶν ὁμολογηθεισῶν συμβάσεων μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ διαφόρων ἄλλων ἐθνῶν, αἱ ταχυδρομικαὶ σχέσεις μας ἐξηπλώθησαν εἰς ὅλα τὰ γνωστὰ μέρη τοῦ κόσμου.

Τελευταῖον ἡ ταχυδρομικὴ ὑπηρεσία, τῆς Ἑλλάδος διωργανίσθη ὄχι κατώτερον τῶν ἄλλων ἐθνῶν, ἅτινα πρὸ αἰώνων διωργάνισαν τὸν δημόσιον τοῦτον κλάδον.

Τὸ τιμαλφέστερον

Βλέπετε λοιπόν, Κύριοι, εἰς ποίας ἐσωτερικὰς καὶ ἐξωτερικὰς σχέσεις εὑρίσκεται ἡ ταχυδρομικὴ ὑπηρεσία μας, καὶ ποῖα ὡς ἐκ τούτου ἕπεται νὰ εἶναι τὰ καθήκοντά της, καὶ αἱ ὑλικαὶ ἐργασίαι της· ὅλα ταῦτα χρεωστοῦνται, εἶναι ἀληθὲς εἰς τὴν πρόνοιαν τῆς Κυβερνήσεως, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν ἐκλογὴν τοῦ προσωπικοῦ τῆς ταχυδρομικῆς ὑπηρεσίας. Μιᾶς τοιαύτης ὑπηρεσίας χορηγούσης, ὡς εἶπον, τόσην ὠφέλειαν εἰς τὸ Κράτος, συμφέρει νὰ καταργήσωμεν τὸ παρὸν καὶ νὰ δεσμεύσωμεν τὸ μέλλον της;

Ἡ ταχυδρομικὴ ὑπηρεσία δὲν ὁμοιάζει τοὺς λοιποὺς κλάδους τῆς δημοσίου ὑπηρεσίας, αὕτη πρέπει νὰ ἔχῃ καλοὺς καὶ γυμνασμένους ὑπαλλήλους, πρέπει οἱ ὑπάλληλοί της νὰ εἶναι χρηστῆς καὶ τιμίας διαγωγῆς, διότι οἱ πολῖται ἐμπιστεύονται εἰς αὐτοὺς τὸ τιμαλφέστερον «τὴν ἀνταπόκρισίν των», ἵνα εἶναι ἐνήμεροι καὶ διὰ τοῦτο οἱ ὑπάλληλοί της, ἐὰν δὲν περαιώσωσι τὸ ἔργον των, δὲν δύνανται νὰ ἀφήσωσι τὸ γραφεῖον.

Οὔτε ἑορταί

Δὲν γνωρίζει ἑορτάς, δὲν γνωρίζει νύκτα καὶ ἡμέραν, διότι πολλάκις ἡ νὺξ εἶναι δι' αὐτὴν ἡμέρα καὶ οἱ ὑπάλληλοί της εἶναι ὑπόχρεοι νὰ ἐργάζωνται διπλασίας ὥρας ἀφ' ὅσας ἐργάζονται εἰς τὰ λοιπὰ γραφεῖα· ὁμιλῶ πρὸ πάντων διὰ τὴν καθέδραν, καὶ κατὰ δεύτερον λόγον διὰ πολλὰ ἄλλα ταχυδρομεῖα. Πρέπει λοιπὸν Κύριοι νὰ ἀνταμείβωνται οἱ τοιοῦτοι ὑπάλληλοι πληρωνόμενοι τοὐλάχιστον καλῶς, ἀφ' οὗ ὡς ἐκ τοῦ περιωρισμένου κύκλου τοῦ κλάδου τούτου δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ προβιβάζωνται ἀλλ' οὔτε συμφέρει νὰ μετατίθενται εἰς ἄλλον κλάδον, ἐπὶ προβιβασμῷ. Καὶ ταῦτα μὲν ὡς ἐκ περισσοῦ.

Τὸ προσωπικὸν

Ἄρχομαι ἤδη τῶν παρατηρήσεών μου ἐπὶ τῶν ὁποίων

ἐπέφερε ἐλαττώσεων ἡ ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ τῆς Βουλῆς ἐπιτροπή.

Περὶ προσωπικοῦ

Κατὰ τὴν ἔκθεσιν τῆς ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ ἐπιτροπῆς τῆς Βουλῆς τὸ προσωπικὸν τῆς Γενικῆς Διευθύνσεως τῶν Ταχυδρομείων καὶ τοῦ Γραφείου 'Αθηνῶν πρέπει νὰ σύγκειται τοῦ λοιποῦ ἀπό.

1. Διευθυντὴν
2. 'Υποδιευθυντὴν
3. 'Ελεγκτὴν
4. Διεκπεραιωτὴν
5. Βοηθούς.

Καί πρακτορεῖον

'Η προσθήκη ἑνὸς βοηθοῦ πλέον τοῦ ἤδη ὑπάρχοντος ζητεῖται διότι ἡ συγκοινωνία ἐντὸς τοῦ Βασιλείου μέλλει νὰ διπλασιασθῆ καὶ διότι μετὰ τὴν σύστασιν τοῦ ἀτμοπλοίου ἀπαιτοῦνται πλειότεραι χεῖρες εἰς τὴν διεκπεραίωσιν τῶν ἡμερησίων ἐργασιῶν τοῦ γραφείου 'Αθηνῶν.

Εἷς μόνος βοηθός, Κύριοι, ἀποκλειστικῶς σχεδὸν πρέπει νὰ ὑπάρχη προσδιωρισμένος διὰ νὰ δίδη, τὰ γραμμάτια εἰσόδου εἰς τοὺς ἐπιβάτας τοὺς ταξιδεύοντας μὲ τὸ 'Ελληνικὸν ἀτμόπλοιον. (1)

Προσθέσατε ὅτι ἐν καιρῷ ἀσθενείας ἑνὸς ὑπαλλήλου πρέπει νὰ ὑπάρχη ἀναπληρωτὴς αὐτοῦ, διὰ νὰ μὴν ὀπισθοδρομῆ ἡ ὑπηρεσία.

Εἶναι ἀλήθεια ἀναντίρρητος ὅτι καθ' ὅσον προοδεύει καὶ βελτιοῦται μία ταχυδρομικὴ ὑπηρεσία, ἔχει ἀνάγκην καὶ πλειοτέρου προσωπικοῦ. 'Η ὑπηρεσία εἶναι διαφορετικὴ ἀφ' ὅλας τὰς λοιπὰς δημοσίους ὑπηρεσίας ἀπαιτοῦνται χεῖρες, διότι ἡ ὑπηρεσία ἐνεργεῖται καθ' ἑκάστην εἰς ὥρας καὶ ἡμέρας προσδιωρισμένας, ἑορτασίμους ἢ μή.

'Εὰν μίαν ἡμέραν λείψουν αἱ ἀπαιτούμεναι χεῖρες, καὶ χεῖρες τῆς πείρας, ἐστὲ βέβαιοι, Κύριοι, ὅτι τὰ συμφέροντα τῶν ἀνταποκρινομένων θέλουν ὑποφέρει ἐπαισθητῶς.

---

(1) Τὸ ἀτμόπλοιον «Ὄθων». Δηλαδὴ ἡ Ταχυδρομικὴ ὑπηρεσία εἶχε ἀναλάβει καὶ τὴν πώλησιν εἰσιτηρίων τοῦ πρώτου ἀκτοπλοϊκοῦ σκάφους.

ΟΙ "ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΑΝΟΙ ΗΡΩΕΣ„

Ὅπως καταφαίνεται καὶ ἀπὸ ἄλλας ἐκδηλώσεις, ἡ συνταγματικὴ ἐπανάστασις τῆς 3ῆς Σεπτεμβρίου 1843 εἶχε τεραστίαν ἀπήχησιν εἰς τὸν λαὸν καὶ οἱ πρωτεργάται της ἐθεωρήθησαν ἥρωες.

Τοῦτο καταφαίνεται ἐναργέστερον καὶ ἀπὸ συζήτησιν ἡ ὁποία προεκλήθη κατὰ τὰς συνεδριάσεις τῆς 24ης καὶ 25ης Ὀκτωβρίου 1845 σχετικὴν μὲ τὴν ἀπονομὴν ὑλικῶν ἀμοιβῶν εἰς τοὺς πρωτεργάτας τῆς ἐξεγέρσεως ἐκείνης, βάσει σχετικοῦ ψηφίσματος τῆς Ἐθνοσυνελεύσεως. Ἡ συζήτησις εἰς τὴν Βουλὴν ἔχει πολὺ μεγαλυτέραν «ἀποδεικτικὴν ἀξίαν» ἀπὸ τὰς συζητήσεις τῆς Ἐθνοσυνελεύσεως, σχετικῶς μὲ τὴν ἐκτίμησιν καὶ τὴν συμπάθειαν τοῦ λαοῦ πρὸς τοὺς πρωτεργάτας ἐκείνους. Διότι ἡ πολιτικὴ σύνθεσις τῆς Βουλῆς, ἦτο πολὺ διαφορικωτέρα ἀπὸ ἐκείνην τῆς Συνελεύσεως. Εἰς τὴν Βουλὴν ἐπεκράτουν πλέον πολιτικῶς τὰ συντηρητικὰ στοιχεῖα, τὰ οὐδεμίαν, ἢ ἐλαχίστην ἰδεολογικὴν σχέσιν ἔχοντα μὲ τοὺς ριζοσπαστικοὺς ἐπαναστάτας. Καὶ ὅμως ὅλοι—ἀνεξαρτήτως παρατάξεων—οἱ ὁμιληταὶ ἐξαίρουν τὸ ἔργον τῶν «Σεπτεμβριανῶν» καὶ τοὺς ἐκθειάζουν ὡς ἥρωας, διότι «ἀντὶ νὰ στρέψουν τὰ ὅπλα κατὰ τοῦ λαοῦ, ὅπως ἀπήτουν οἱ προϊστάμενοί των, οὗτοι συνεμερίσθησαν τοὺς πόθους τοῦ λαοῦ».

Συγκρίνοντες τὰς συνεδριάσεις 24ης καὶ 25ης Ὀκτωβρίου, πρὸς ἐκείνας τῆς 23ης καὶ 24ης Αὐγούστου τοῦ αὐτοῦ ἔτους, βλέπομεν μίαν σημαντικὴν διαφοράν. Αἱ ἐκδηλωθεῖσαι κατ' Αὔγουστον ἀντιπάθειαι κατὰ τοῦ Δ. Καλλέργη μετριάζονται, ἐκδηλοῦται δὲ ἡ ἀμέριστος ἐκτίμησις τῆς Βουλῆς πρὸς τοὺς Σεπτεμβριανοὺς ἀξιωματικούς. Τοῦτο σημαίνει ἀσφαλῶς ὅτι μερικαὶ ἐπικρίσεις ἐναντίον των, διατυπωθεῖσαι τὸν Αὔγουστον, δὲν εὗρον εὐμενῆ ἀπήχησιν εἰς τὸν λαόν.

Διὰ τὴν καλυτέραν κατανόησιν τῶν πρὸς τοὺς «Σεπτεμβριανοὺς» αἰσθημάτων τοῦ λαοῦ, προτάσσομεν τῆς σχετικῆς συνεδριάσεως τῆς Βουλῆς μίαν προγενεστέραν τῆς Α' Ἐθνοσυνελεύσεως, ὥστε νὰ γίνεται σύγκρισις τῶν δι' αὐτοὺς ἐκδηλώσεων, ἀμέσως μετὰ τὴν ἐπανάστασιν, καὶ δύο ἔτη ἀργότερον.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 6ης ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1845

Ἐντεῦθεν ὁ Πρόεδρος εἶπεν, ὅτι ἀντικείμενον τῆς ἡμερησίας διατάξεως εἶναι ἐπὶ τοῦ ἀναγνωσθέντος εἰς τὴν προλαβοῦσαν συνεδρίασιν σχεδίου τῆς ἀπαντήσεως εἰς τὸν λόγον τοῦ Βασιλέως συζήτησις, καὶ ὅτι ὁ εἰσηγητὴς τῆς ἐπιτροπῆς θέλει παράσχει τὰς προσηκούσας ἐπὶ τούτου διασαφήσεις.

Ὁ εἰσηγητὴς ἤρξατο τοῦ λόγου οὕτως. Ἡ ὑμετέρα ἐπιτροπὴ εἶπεν, αἰσθανθεῖσα ἐξ αὐτῆς τῆς ἀρχῆς τὸ σπουδαῖον τοῦ ἀνατεθέντος αὐτῇ ἔργου, ἐσκέφθη, ὅτι ἤθελεν ἐκπληρώσει τὸν σκοπὸν τῆς ἐντολῆς της, περιοριζομένη εἰς τὸν λόγον τοῦ Βασιλέως καὶ συντάσσουσα τὴν ἀπάντησιν ἐξ αὐτῆς τῆς ὕλης αὐτοῦ παράγραφον πρὸς παράγραφον· δὲν ἐνόμισεν ἔργον της νὰ δώσῃ εἰς τὴν ἀπάντησιν οὔτε διακηρύξεως οὔτε διαμαρτυρήσεως χαρακτῆρα, ἐμφιλοχωροῦσα εἰς τὸ παρελθὸν καὶ διαγράφουσα τὸ μέλλον, διότι ἐστοχάσθη ὅτι τὸ μὲν πρῶτον δηλοῦται ἐξ αὐτῶν τῶν πραγμάτων, τῶν ὁποίων συνέπεια εἶναι ἡ παροῦσα Συνέλευσις, τὸ δὲ δεύτερον ὅτι ἐδύνατο νὰ περιορίσῃ τὴν ἐλευθέραν τῶν σκέψεων τῆς Συνελεύσεως ἀνάπτυξιν· διὰ τοῦτο τὸ πνεῦμα ὡδήγησε τὴν ἐπιτροπὴν εἰς τὴν κατασκευὴν τοῦ ἔργου της, τὸ ὁποῖον ἤδη ὑποβάλλει εἰς τὴν κρίσιν τῆς Συνελεύσεως. Δὲν παρουσιάζει ὡς τέλειον τὸ ἔργον αὐτῆς, διότι κανὲν ἀνθρώπινον ἔργον δὲν δύναται νὰ νομισθῇ τέλειον· ἄλλωστε δὲ καὶ ἡ θέσις αὐτὴ τῆς ἐπιτροπῆς ἦτο δυσχερής, διότι, ἂν δυσκόλως τις ἑνὸς μόνου ἀνθρώπου φρόνημα δύναται νὰ ἐκθέσῃ, ἡ δυσκολία καθίσταται ἀνυπέρβλητος, ὅταν τις μέλλῃ πολυμελοῦς σώματος τὰς ἰδέας εἰς ἓν συμβαλλόμενον νὰ ἐκφράσῃ. Τοιοῦτον εἶναι τὸ αἴσθημα τῆς ἐπιτροπῆς ἐκφραζόμενον σήμερον διὰ τοῦ εἰσηγητοῦ της. Ἐν τούτοις, ἐπρόσθεσεν, ἔπρεπε νὰ προηγηθῇ τῆς ἀπαντήσεως, διὰ τῆς ὁποίας ἡ Συνέλευσις ἐκφράζει τὰ πρὸς τὸν Βασιλέα αἰσθήματά της, ἡ ἔκφρασις ἄλλου αἰσθήματος διὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην, τῆς ὁποίας ἀπόρροια εἶναι ἡ παροῦσα Συνέλευσις, καὶ διὰ τοὺς ὑπηρέτας τοῦ κατορθώματος τῶν τριῶν Σεπτεμβρίου. Νομίζει ὅτι ἡ Συνέλευσις ἤθελε πράξει ἔργον δικαιοσύνης, ἀπονέμουσα διὰ ψηφίσματος εὐγνωμοσύνην εἰς αὐτοὺς καὶ διατρανοῦσα τὰ ὑπὲρ αὐτῶν αἰσθήματά της. Ἴσως ἡ νέα αὕτη πρότασις φανῇ εἴς τινας ὡς ἐναντιουμένη εἰς τὸν κανονισμόν, ἀλλ' οὐ μόνον ταυτίζεται αὐτὸ μὲ τὴν εἰς τὸν λόγον τοῦ Βασιλέως ἀπάντησιν ἀλλὰ καὶ προηγεῖται αὐτῆς κατὰ τὴν χρονολογικὴν τάξιν· ἕνεκα τῶν λόγων τούτων ἐξαιτεῖται παρὰ τῆς Συνελεύσεως ἵνα τῷ ἐπιτραπῇ ν' ἀναγνώσῃ σχέδιον ψηφίσματος, τὸ ὁποῖον ἡτοίμασεν ἐπὶ τούτῳ.

Προτρεπτικοὶ λόγοι

Ἐνταῦθα διαφόρως πολλοὶ τῶν πληρεξουσίων ἐγνωμοδότησαν, οἱ μὲν λέγοντες ν' ἀναγνωσθῇ, οἱ δὲ τοὐναντίον· οἱ μέν, ἐπικαλούμενοι τὸ 18 ἄρθρον τοῦ κανονισμοῦ, ἔλεγον ὅτι ἀντιβαίνει εἰς αὐτὸ τὸ ν' ἀναγνωσθῇ, πρὸ τῆς συζητήσεως τῆς κυρίας προτάσεως, οἱ δὲ ὅτι δύναται ν' ἀναγνωσθῇ καὶ ἂν φανῇ ὅτι εἶναι ἄσχετον πρὸς τὴν ἀπάντησιν ν' ἀναβληθῇ.

Ἄλλος δέ, διατεινόμενος ὅτι πρέπει ν' ἀναγνωσθῇ τὸ

ψήφισμα, ἐξέφρασε προτρεπτικοὺς λόγους, ὅτι δὲν πρέπει νὰ κατατρίβωσι τὸν πολύτιμόν των χρόνον οἱ πληρεξούσιοι εἰς λέξεων ἐρεύνας, ἀλλὰ νὰ προβῶσιν εἰς τὸ ἔργον, ἐφ' ᾧ συνήχθησαν. Ὁ Βασιλεὺς εἶπεν, ἔδειξε πάντοτε καὶ δεικνύει ἀγαθὴν διάθεσιν ὡς καὶ ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς σέβας καὶ ἀγάπην πρὸς αὐτόν. Ἀλλ' ἄνθρωποί τινες, παρεμβάντες ἐν τῷ μέσῳ αὐτῶν διὰ σκολιῶν μέσων, ἐμπόδισαν πρὸς καιρὸν τὴν μετ' ἀλλήλων ἐπικοινωνίαν, καὶ ἐκ τούτου προῆλθεν ἡ πρᾶξις τῆς τρίτης Σεπτεμβρίου, τὴν ὁποίαν πάντες ἐπευφήμησαν. Νῦν πρέπει νὰ προβῶμν ταχέως καὶ φρονίμως εἰς τὰς ἐργασίας μας, διδαχθέντες ἐξ αὐτοῦ τοῦ παρελθόντος.

Ἡ Συνέλευσις μεθ' ἱκανὴν συζήτησιν παρεδέχθη τὸ ν' ἀναγνωσθῇ τὸ ψήφισμα.

Ἐξ ἑνὸς στόματος

Ἀναγνωσθέντος αὐτοῦ, ὁ Πρόεδρος, εἶπεν, ἐπειδὴ προσεβλήθη, ὡς εἰπεῖν, ἡ προεδρία ἐκ τῆς παρατηρήσεώς τινων, ὅτι δὲν ἔπρεπε νὰ πρηγηθῇ ἡ ἀνάγνωσις τοῦ ψηφίσματος τῆς ἐπὶ τῆς ἀπαντήσεως συζητήσεως, κρίνει εὔλογον ν' ἀναφέρῃ ὅτι, ἐπειδὴ δὲν ἤρχισεν ἔτι ἡ κυρία συζήτησις διὰ τοῦτο ἐπετράπη ἡ τοῦ ψηφίσματος ἀνάγνωσις συμφώνως τῷ ἄρθρῳ 17 τοῦ κανονισμοῦ.

Ὁ εἰσηγητὴς τῆς ἐπιτροπῆς ἐπανέλαβεν, ὅτι τονίζει τὸ ἤδη ἀναγνωσθὲν ψήφισμα, ὅτι πρέπει διά τε τῶν πραγμάτων τὴν φύσιν καὶ τὴν χρονολογικὴν τάξιν νὰ προηγηθῇ τῆς εἰς τὸν λόγον τοῦ Βασιλέως ἀπαντήσεως.

Πολλοὶ ἐξ ἑνὸς στόματος ἐφώνησαν νὰ προηγηθῇ τὸ ψήφισμα, καθ' ὃ ἀντάξιον τῆς παντὸς ἐπαίνου ἀνωτέρας διαγωγῆς τῆς φρουρᾶς τῆς Πρωτευούσης.

Ἀκαταμάχητος ἀνάγκη

Ὁ Πρόεδρος τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου (1) ἀνέφερεν, ὅτι ἐν ταύτῃ τῇ ἰδιότητι, καὶ καθ' ὃ πληρεξούσιος συγχρόνως, ἔκρινεν εὔλογον ν' ἀναφέρῃ ὀλίγα τινὰ περὶ τοῦ ψηφίσματος, τὸ ὁποῖον θεωρεῖ ὡς προπολογίαν ἄφευκτον εἰς τὴν περὶ ἧς πρόκειται ἀπάντησιν. Ὅλαι αἱ γενόμεναι εἰς τὰ ἔθνη μεταβολαὶ εἶπε, προέκυψαν ἐξ ἀκαταμαχήτου τινὸς ἀνάγκης· τοιαύτη δὲ ἀνάγκη ὑπηγόρευσε καὶ τὴν μεταβολὴν τῆς τρίτης Σεπτεμβρίου, τὴν ὁποίαν ἅμα ἀναφανεῖσαν ἐπευφήμησαν πάντες ὡς σωτήριον. Ὁ Βασιλεὺς πρῶτος ἠσπάσθη αὐτὴν καὶ ἐτίμησε διὰ παρασήμου τοὺς αἰτίους αὐτῆς, συνεκάλεσε τὴν Συνέλευσιν ταύτην, ἥτις πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν ἔθετο εἰς ἑαυτὴν τὴν τῆς ἡμέραν ἐκείνης ἐπωνυμίαν· οὕτως ηὐδόκησεν ὁ ὕψιστος, ὥστε νὰ πληρωθῶσιν αἱ εὐχαὶ τῶν Ἑλλήνων, καὶ τῶν φίλων τῆς Ἑλλάδος. Ἐφημερίδες ἰδιαίτεραι, καὶ ἐπίσημοι ἀλληλογραφίαι μαρτυροῦσιν ἀριδήλως τῶν φίλων τῆς Ἑλλάδος εὐρωπαίων, τὸ φρόνημα καὶ τὴν τιμήν, τὴν ὁποίαν ἀποδίδουσιν εἰς τὸ Ἑλληνικὸν ἔθνος, διὰ τὴν μοναδικὴν εἰς τὴν ἱστορίαν τῶν ἐθνῶν καὶ ἐξαισίαν ταύτην μεταβολήν· τούτων ἡ μόνη ἐπιθυμία εἶναι τὸ νὰ βασιλεύσῃ ἡσυχία εἰς τὴν Ἑλλάδα, καὶ πνεῦμα εὐθύτητος καὶ συνέσεως. Πᾶς τις τῶν πληρεξουσίων αἰσθάνεται ἤδη ὅτι ὁ παρὼν καιρὸς εἶναι καιρὸς ἐπιμελείας καὶ προσοχῆς· οὐδεμία λοιπὸν ματαία χρονοτριβὴ πρέπει νὰ ἔχῃ χώραν εἰς τοὺς πληρεξουσίους, οὔτε νὰ ἐμποδίζῃ αὐτοὺς τῶν ἐμβριθῶν ἐργασιῶν των. Ἐγένετο λόγος περὶ τοῦ ψηφίσματος καί τινες ἐπρότειναν λόγους προηγήσεως καὶ τροπολογίας· ἀλλὰ τὶς τῶν πληρεξουσίων δὲν αἰσθάνεται ἤδη ἐντὸς τῆς ψυχῆς του τὴν ἀνάγκην τῆς προηγήσεως τοῦ ψηφίσματος τούτου, διὰ τοῦ ὁποίου ἀποδίδεται δικαία τιμὴ εἰς τοὺς ὑπηρέτας τοῦ δράματος τῆς τρίτης Σεπτεμβρίου. Τούτου δὲ γενομένου δύναται ἡ Συνέλευσις ἄνευ οὐδεμιᾶς περαιτέρω ἀναβολῆς νὰ δεχθῇ τὴν ἀπάντησιν ὡς ἔχει καὶ ἄνευ τῆς μνείας τῆς ἡμέρας τῆς τρίτης Σεπτεμβρίου, ἔχουσα ὑπ' ὄψιν τὸ κατεπεῖγον τῶν πραγμάτων, καὶ τὸ ὅτι δὲν εἶναι πλέον οὐδεμία ἀνάγκη νὰ τεθῇ αὕτη εἰς τὴν πρὸς τὸν λόγον τοῦ Βασιλέως ἀπάντησιν.

Ἐλλείψεις τινὲς

Εἷς τῶν πληρεξουσίων παρετήρησεν, ὅτι, ἂν καὶ ἐγένετο σύγχυσις δύο διαφόρων ἀντικειμένων, θέλει πραγματευθῇ περὶ ἀμφοτέρων τούτων. Καὶ καθ' ὅσον μὲν ἀφορᾷ τὴν εἰς τὸν λόγον τοῦ Βασιλέως ἀπάντησιν φρονεῖ, ὅτι δὲν δύναται νὰ γίνῃ παραδεκτὴ πρὶν ἢ συζητηθῇ συγχρόνως, καὶ γίνωσιν αἱ προσήκουσαι ἐπ' αὐτῆς παρατηρήσεις. Καθ' ὅσον δὲ ἀφορᾷ τὸ ψήφισμα ἀπέχων πολὺ τοῦ νὰ εἶναι ἐναντίος, φρονεῖ αὐτὸ δικαιότατον ἔργον πρὸς τοὺς ῥιψοκινδυνεύσαντας κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς τρίτης Σεπτεμβρίου διὰ τὴν κοινὴν τῆς Ἑλλάδος σωτηρίαν· ἀλλ' ὅμως καὶ ἐπὶ τούτου πρέπει νὰ προηγηθῇ ἡ προσήκουσα σκέψις, διότι, ἐφ' ὅσον ἐκ τοῦ προχείρου παρετήρησε, βλέπει, ὅτι ἐνυπάρχουν αὐτῷ ἀτέλειαι τινές· καὶ

1) Εἰς τὸ πρῶτον μέρος αὐτοῦ ὅπου λέγει εἰς προπαρασκευὴν καὶ εὐόδωσιν νομίζει, ὅτι τοῦτο δὲν ἀρκεῖ καὶ ὅτι πρέπει καὶ ἄλλο τι νὰ προστεθῇ.

2) Νομίζει ὅτι τὸ β΄ μέρος αὐτοῦ ἐξασθενεῖ τὸ πρῶτον, λέγον, (ἐξασφαλίζει κλπ.) διότι ὑποθέτει ὑποψίαν τινα ἐγκειμένην εἰς τὴν φρουρὰν αὐτήν, τῆς ὁποίας ἡ διαγωγὴ εἶναι ἀξιοθαύμαστος.

3) Δὲν διαλαμβάνει καὶ τὴν κατὰ τὴν τρίτην Σεπτεμβρίου διαγωγὴν τῆς Φρουρᾶς.

Ἀφ' οὗ διορθωθῇ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον τὸ ψήφισμα, εἶπε, φρονεῖ οὐ μόνον νὰ γίνῃ δεκτόν, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ Συντάγματος νὰ τεθῇ.

Τινὲς τῶν πληρεξουσίων εἶπον, ὅτι πρέπει αὐθημερὸν νὰ γίνῃ δεκτὸν τὸ ψήφισμα.

Γέννημα δέκα ἐνιαυτῶν

Ἄλλος δὲ παρετήρησεν ὅτι, δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ γίνῃ λόγος περὶ τοῦ ψηφίσματος τούτου, ἂν πρέπει νὰ τελειώσῃ αὐθημερόν, ἢ μή· τοῦτο ἔπρεπε νὰ γίνῃ ἅμα συνῆλθον οἱ πληρεξούσιοι. Ἐπειδὴ δὲ τότε παρελήφθη, σήμερον δὲν πρέπει νὰ γίνῃ οὐδεμία ἀναβολὴ αὐτοῦ. Ἡ τρίτη τοῦ Σεπτεμβρίου εἶπεν, εἶναι γέννημα δέκα ἐνιαυτῶν ὁλοκλήρων ὀδύνης τοῦ ἔθνους· ἀφοῦ ἐπὶ τοσούτων χρόνων ἀνίσχυροι οἱ θεσμοί μας, ἐπεριφρονήθη ὁ Ἕλλην καὶ ἐστερήθη τοῦ πολιτικοῦ Συντάγματος, ἦλθεν ἡ ἐλαφρὰ ἐκείνη ἡμέρα, ἥτις ἀπήλλαξεν ἐκ τῶν πολυειδῶν τούτων δεινῶν τὴν Ἑλλάδα, καὶ ἔδωσεν αὐτῇ τὴν προσήκουσαν ἐθνικὴν ἀξιοπρέπειαν. Τὸ ἔργον τοῦτο ὑπό, ὀλίγων, ὅσοι ἔτυχον εἰς τὸν τόπον τοῦ δράματος, ἐξετελέσθη, ἀλλ' ἦτον εἰς τὰς ψυχὰς ὅλων, καὶ διὰ τοῦτο πάντες ἀνεξαιρέτως τὸ ἠσπάσθησαν ὡς ἰδιαίτερον κατόρθωμα. Ὁ ἔπαινος, ὅστις δίδεται διὰ τοῦ ψηφίσματος εἰς τοὺς ὑπηρέτας τοῦ κατορθώματος τῆς τρίτης Σεπτεμβρίου, δίδεται εἰς τὸν Ἕλληνα ἐν γένει, ἑπομένως, οὐδεὶς ἔχων Ἕλληνος καρδίαν, δὲν δύναται νὰ μὴν

(1) Ὁ Α. Μεταξᾶς.

εἶναι εἰς τοῦτο σύμφωνος. Πρέπει λοιπὸν σήμερον καὶ ἀμέσως νὰ γίνῃ παραδεκτὸν τὸ ψήφισμα, ἀφ' οὗ μόνον διορθωθῇ τὸ 6΄ τοῦτο ἄρθρον.

Ὑπεμφαίνει κίνδυνον

Ἄλλος δὲ ἀνέφερεν, ὅτι ἀπέχων τοῦ νὰ μιλήσῃ ἂν ἡ πρᾶξις αὐτὴ πρέπει νὰ γίνῃ σήμερον ἢ μετὰ ταῦτα, παρατηρεῖ μόνον, ὅτι γινομένη πρὸς ἐξασφάλισιν ἀνθρώπων τινῶν, ὑπεμφαίνει κίνδυνον εἰς αὐτούς. Ἑπομένως εἶναι δίκαιον νὰ μὴ περιέχωνται εἰς τὸ ψήφισμα μόνον οἱ τῆς Φρουρᾶς τῆς Πρωτευούσης ἀξιωματικοί, ἀλλὰ καὶ ὅσοι, ἐκτὸς τῆς Πρωτευούσης, ὄντες ὑπάρχουσιν εἰς τὴν αὐτὴν τούτων κατηγορίαν.

Μεσότοιχον

Ἄλλος δὲ εἶπεν, ὅτι τὴν τῆς τρίτης Σεπτεμβρίου μεταβολὴν διέπραξεν ἡ κοινὴ τοῦ Ἔθνους θέλησις. Πάντες μέχρις ἐκείνης τῆς ἡμέρας εἶχον ζητήσει, ἕκαστος κατὰ τὸν ἴδιον τρόπον τοῦ σκέπτεσθαι καὶ ἐκφράζεσθαι, τὴν μεταβολὴν ταύτην, διότι μεταξὺ τοῦ Θρόνου καὶ τοῦ Ἔθνους εἶχεν ἐγερθῇ μεσότοιχον, τὸ ὁποῖον ἐμπόδιζε τὸν λαὸν τοῦ νὰ ἐκφράσῃ τὰ αἰσθήματά του εἰς τὸν Βασιλέα· ἤρθη ἐκ τοῦ μέσου ὁ φραγμὸς οὗτος καὶ ἤδη ἀκωλύτως ἔχουσι πρὸς ἀλλήλους ὅ τε ἄρχων καὶ οἱ ἀρχόμενοι.

Ἄλλαι φρουραὶ

Εἰς τὴν μεταβολὴν ταύτην συνετέλεσε καὶ ἡ φρουρὰ διὰ τῆς τηρήσεως τῆς εὐταξίας, ἄρα πρέπει νὰ ἀπονεμηθῇ αὐτῇ δίκαιος ἔπαινος, καὶ ἔκφρασις εὐγνωμοσύνης διὰ τοῦ ψηφίσματος. Ἀλλὰ φρονεῖ, ἐπρόσθεσεν, ὅτι εἰς τὸ ψήφισμα τοῦτο πρέπει νὰ περιέχηται καὶ ἡ φρουρὰ τοῦ Ναυπλίου.

Τινὲς εἶπον ἐνταῦθα, ὅτι καὶ ἡ τῆς Εὐβοίας πρέπει νὰ περιέχηται.

Ἄλλος πάλιν τῶν πληρεξουσίων ἀνέφερεν, ὅτι δὲν πρέπει νὰ κάμῃ λόγους πλέον περὶ τούτου ἡ Συνέλευσις, ἀλλ' ὁμοφώνως νὰ ἐκφράσῃ τὴν παραδοχήν της, διότι αἱ τῶν αἰσθημάτων ἐκφράσεις δὲν πρέπει νὰ προκύπτωσιν ἐκ δισταγμοῦ· ὅλοι ἐπεθύμησαν τὴν μεταβολὴν ἀλλ' εἰς ταύτην συνετέλεσε τὰ μέγιστα ἡ φρουρὰ διὰ τῆς τηρήσεως τῆς εὐταξίας.

Ἀναιμωτὶ

Ἡ γενομένη μεταβολὴ πρὸ πάντων θαυμάζεται διὰ τὸ μοναδικὸν τοῦτο φαινόμενον εἰς τὴ ἱστορίαν τῶν ἐθνῶν, τοῦ ὅτι διεπράχθη ἀναιμωτί. Ὀφείλει λοιπὸν τὸ ἔθνος εὐγνωμοσύνην εἰς αὐτήν, καὶ ταύτην πρόκειται νὰ κηρύξωσι σήμερον οἱ ἀντιπρόσωποι αὐτοῦ. Τὸ ψήφισμα, ἐπρόσθεσεν, ἔχει καλῶς, διότι εἰς μὲν τὸ πρῶτον μέρος ἐκφράζει τὴν εἰς πάντας εὐγνωμοσύνην, εἰς δὲ τὸ δεύτερον διαλαμβάνει ἰδίως περὶ τῆς φρουρᾶς, ὅπως ἦτο δίκαιον νὰ διαλάβῃ τὴν διὰ παντὸς ἐπαίνου ἀξίαν διαγωγήν της· τοῦτο ἄλλωστε ἐγένετο καὶ εἰς τὰς προλαβούσας Ἐθνικὰς Συνελεύσεις, αἵτινες μετὰ τὸ τέλος αὐτῶν ἀπένειμαν ἀμοιβὴν εἰς τὴν φρουράν. Ἡ Συνέλευσις λοιπὸν πρέπει νὰ παραδεχθῇ ἄνευ οὐδεμιᾶς πλέον περαιτέρω συζητήσεως τὸ ψήφισμα.

Δὲν δέχονται

Ὁ Γραμματεὺς τῶν Στρατιωτικῶν παρετήρησεν, ὅτι οἱ ἀξιωματικοὶ τῷ ἐξέφρασαν, ὅτι δὲν δέχονται οὐδεμίαν ὑλικὴν ἀμοιβήν, καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὰ κατὰ τὴν 3ην Σεπτεμβρίου γενόμενα. Τὴν δὲ περιεχομένην εἰς τὸ 6΄ ἄρθρον τοῦ ψηφίσματος χάριν δέχονται διὰ τὰς ἀπὸ τῆς 3 Σεπτεμβρίου καὶ ἐντεῦθεν προσπαθείας των.

Ἄλλος τῶν πληρεξουσίων παρετήρησεν, ὅτι εἶναι μὲν σύμφωνος εἰς τὸ νὰ γίνῃ παραδεκτὸν τὸ ψήφισμα, ἀλλὰ τὸ β΄ ἄρθρον αὐτοῦ νὰ περιορισθῇ εἰς μόνους τοὺς μετασχόντας τῶν κατὰ τὴν 3ην Σεπτεμβρίου γενομένων προσπαθειῶν.

Εἷς τῶν πληρεξουσίων παρετήρησεν, ὅτι ἦτο καλὸν νὰ προστεθῇ εἰς τὸ πρῶτον ἄρθρον, ἔνθα λέγει, «προπαρασκευὴν καὶ εὐόδωσιν» καὶ ἡ λέξις «ἐκτέλεσιν».

Ἡ Συνέλευσις παρεδέχθη τὴν προσθήκην ταύτην τῆς λέξεως «ἐκτέλεσιν».

Εἰπόντων ἐπὶ τέλους τινῶν τῶν πληρεξουσίων νὰ τεθῇ εἰς ψηφοφορίαν τὸ ζήτημα, ἂν πρέπει νὰ γίνῃ δεκτὸν ὡς ἔχει τὸ ψήφισμα, ἢ τροπολογηθέν, ἡ Συνέλευσις νομίσασα ἀνοίκειον τὸ νὰ τεθῇ εἰς ψηφοφορίαν τὸ τοιοῦτον, παρεδέχθη παμψηφεὶ ἄνευ οὐδεμιᾶς ἄλλης πλὴν τῆς ἀνωτέρω ρηθείσης προσθήκης τὸ ψήφισμα, ἔχον ὧδε:

Τὸ ψήφισμα

«Ἡ τῆς 3 Σεπτεμβρίου Ἐθνικὴ τῶν Ἑλλήνων Συνέλευσις.

Ἐκπληροῦσα καθῆκον δικαιοσύνης πρὸς ὅλους τοὺς Ἕλληνας πολιτικούς τε καὶ στρατιωτικούς, τοὺς ἔν τε τῇ πρωτευούσῃ καὶ κατὰ τὰς ἐπαρχίας συντελέσαντας εἰς εὐόδωσιν τῆς ἀπομνημονεύτου καὶ ἐθνοσωτηρίου μεταβολῆς τῆς 3 Σεπτεμβρίου, καὶ θέλουσα νὰ συνεχίσῃ τὴν ἀπ' ἀρχῆς τοῦ ἱεροῦ ἀγῶνος μέχρι σήμερον σειρὰν τῶν πατριωτικῶν πράξεων διὰ τῆς πρεπούσης εἰς αὐτὰς μνήμης καὶ ἀμοιβῆς, ἀφοῦ προηγουμένως κλίνασα γόνυ θύσῃ πρὸς τὸν Ὕψιστον θυσίαν βαθυτάτης εὐγνωμοσύνης καὶ αἰνέσεως διὰ τὰς ἀπείρους καὶ αἰωνίους πρὸς τὸν πιστὸν αὐτὸν λαὸν χάριτας.

Ψηφίζει:

»Α΄. Περιφανὴς ἔπαινος καὶ εὐγνωμοσύνη ἀπονέμεται, καὶ ἀνεξάλειπτος μένει πρὸς ὅλους τοὺς Ἕλληνας πολιτικούς τε καὶ στρατιωτικοὺς τοὺς ἐν τῇ πρωτευούσῃ καὶ κατὰ τὰς ἐπαρχίας συντελέσαντας, εἰς προπαρασκευὴν ἐκτέλεσιν καὶ εὐόδωσιν τῆς ἐθνοσωτηρίου μεταβολῆς τῆς 3 Σεπτεμβρίου.

»Β΄. Ὡς ἰδιαίτερον δεῖγμα τῆς ἐθνικῆς εὐγνωμοσύνης εἰς τὴν φρουρὰν τῆς πρωτευούσης διὰ τὴν ἀπὸ τῆς 3 Σεπτεμβρίου μέχρι τοῦδε πατριωτικὴν καὶ ἀνεπίληπτον διαγωγήν της ὑπὲρ τῆς διατηρήσεως τῆς κοινῆς ἡσυχίας καὶ εὐταξίας, καὶ ὡς ἀπόδειξιν τῆς πληρεστάτης πεποιθήσεως, ἣν ἔχει ἡ Συνέλευσις, ὅτι καὶ ὡς φρουρὰ αὐτῆς ἡ φρουρὰ τῆς πρωτευούσης θέλει διατηρήσει μέχρι τέλους τῶν ἐργασιῶν της ἀπαρασαλεύτως τὴν αὐτὴν ἀξιέπαινον διαγωγὴν ἐξασφαλίζει διὰ βίου ὡς ἐθνικὴν ἀμοιβὴν εἰς τοὺς ἀνωτέρους καὶ κατωτέρους ἀξιωματικοὺς αὐτοὺς τὸν ἐν ἐνεργείᾳ μισθὸν τοῦ βαθμοῦ των ἐκτὸς τῶν περιπτώσεων τῆς αὐθορμήτου αὐτῶν παραιτήσεως, ἢ τῆς διὰ δικαστικῆς ἀποφάσεως καθαιρέσεως.»

Εἷς τῶν πληρεξουσίων παρετήρησεν, ὅτι εἶναι καλὸν νὰ συνταχθῇ ἄνευ ἀναβολῆς κατάλογος, καὶ νὰ σημειωθῶσιν ἐν τούτῳ ἀκριβῶς τὰ ὀνόματα τῶν ὑπαγομένων εἰς τὴν κα-

τηγορίαν τοῦ β' ἄρθρου τοῦ ψηφίσματος ἀξιωματικῶν ἵνα μὴ πολλοὶ ἄλλοι μετὰ ταῦτα, μὴ ἔχοντες ταὐτὰ δίκαια, ζητήσουσι νὰ ὑπαχθῶσιν εἰς τὴν αὐτὴν κατηγορίαν.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 24ης ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1845

Λαβὼν δ' εἷς ἐκ τῶν Κ.Κ. Βουλευτῶν τὸν λόγον, εἶπε· δὲν πρόκειται σήμερον νὰ ἀποφασίσῃ ἡ Βουλὴ περὶ τῆς τύχης τῶν ἀξιωματικῶν ἐν γένει τοῦ ἔθνους, διότι περὶ ἐξασφαλίσεως τῆς τύχης τούτων παρετήρησεν ἡ ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ ἐπιτροπή, ἡ δὲ Βουλὴ ἀποδεχθεῖσα τὰς παρατηρήσεις της προσεκάλεσε τὸ Ὑπουργεῖον νὰ παρουσιάσῃ εἰς τὴν προσεχῆ σύνοδον Νόμον ἐπὶ τούτῳ· πρόκειται μόνον περὶ ἐκτελέσεως ἀποφάσεώς τινος τῆς Ἐθνικῆς Συνελεύσεως, πρὸς τὸ ὁποῖον εἶναι ἀπολύτως ἀναγκαῖον νὰ συμβουλευθῇ ἡ Βουλὴ τὰ πρακτικὰ τῆς αὐτῆς Συνελεύσεως, διότι δι' αὐτῶν θέλει κατανοήσει τὸ πνεῦμα τῆς προκειμένης ἀποφάσεως, καὶ δυνηθῇ ἑπομένως νὰ τὴν ἐκτελέσῃ ἀλανθάστως.

Οἱ ἐκτεθέντες

Ἀναγνοὺς τὰ πρακτικὰ τῆς Συνελεύσεως ἐν Σελίδι 63, 78 καὶ 79 περὶ τούτου πραγματευόμενα, προσέθηκεν, ὅτι οὐδόλως ἐπεμβαίνων εἰς τὴν ἐξέτασιν τῶν τὴν ἀπόφασιν ταύτην προκαλεσάντων λόγων, παρατηρεῖ, ὅτι τὴν ὕπαρξιν τοῦ Α. Ψηφίσματος ὑπεστήριξεν ἅπασα ἡ Συνέλευσις, καὶ ἐπέμεινε νὰ συνταχθῇ ἄνευ ἀναβολῆς ὑπὲρ τῶν λαβόντων μέρος ἐνεργητικὸν κατὰ τὴν νύκτα τῆς 3 Σεπτεμβρίου Ἀξιωματικῶν, ὡς ἐξάγεται καὶ ἐκ τοῦ πρώτου ἐδαφίου τοῦ ἰδίου ψηφίσματος· ζητήσασα προσέτι παρὰ τοῦ Ἀρχηγοῦ τῆς Φρουρᾶς κατάλογον αὐτῶν ἀκριβῆ, πρὸς ἀποφυγὴν πάσης εἰς τὸ μέλλον καταχρήσεως.

Μετὰ τοῦτον εἰπόντος ἑτέρου, ὅτι μὴ ὑπάρξας πληρεξούσιος δὲν δύναται νὰ γνωρίζῃ καὶ τὰς λεπτομερείας τῆς συζητήσεως πρὸς τὴν ἔκδοσιν τοῦ Α' ψηφίσματος, ἀλλ' ἐκ τοῦ ψηφίσματος αὐτοῦ ἐξάγει, ὅτι δι' αὐτοῦ ἡ Ἐθνικὴ Συνέλευσις ἐξησφάλισε τὴν ἐν ἐνεργείᾳ μισθοδοσίαν τῶν κατὰ τὴν νύκτα τῆς 3 Σεπτεμβρίου ἐκτεθέντων ἀξιωματικῶν καὶ μετὰ ταῦτα τὴν Φρουρὰν τῆς Ἐθνοσυνελεύσεως ἀποτελεσάντων. Ἀλλ' ἐπειδὴ οὐ μόνον οἱ ἐν ἐνεργείᾳ, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῶν ἐν ἀργίᾳ Ἀξιωματικῶν ἐσχημάτισαν ἔπειτα τὴν φρουρὰν ταύτην, ἐπιθυμεῖ νὰ μάθῃ τί γεννήσεται καὶ περὶ αὐτῶν· διότι ἂν συμπεριληφθῶσι καὶ οὗτοι, τὸ ψήφισμα τότε δὲν ἐξηγεῖται κατὰ γράμμα, καὶ εἶναι ἀναγκαῖον νὰ ὁρισθῇ καὶ τὸ ὅριον ἐντὸς τοῦ ὁποίου θὰ περιστραφῇ ἡ ἐκτέλεσις τῆς ἐθνικῆς ταύτης ἀποφάσεως.

Προκινδυνεύσαντες

Λαβὼν ἄλλος τὸν λόγον εἶπεν· μετὰ τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ Βουλευτοῦ Γόρτυνος, εἰς τὴν ἐπιμέλειαν τοῦ ὁποίου ὀφείλεται καὶ ἡ διὰ τῶν πρακτικῶν τῆς ἐθνικῆς συνελεύσεως ἐξήγησις τοῦ σκοποῦ τοῦ Α' ψηφίσματος, τὸ 2 ἄρθρον τούτου ἀφορᾷ μόνον τοὺς κατὰ τὴν νύκτα τῆς 3 Σεπτεμβρίου προκινδυνεύσαντας ἀξιωματικοὺς τῆς ἐν ἐνεργείᾳ πρότερον φρουρᾶς· εἶναι ἀληθὲς ὅτι ἡ 3 Σεπτεμβρίου εἶναι γέννημα ὅλου τοῦ ἔθνους, καὶ τινες ἐγένοντο πρόδρομοι τῆς θελήσεώς του αὐτῆς, ἄνευ τῆς ὁποίας εἶναι ἀληθὲς οὐδὲν κατώρθουν· ἡ Ἐθνικὴ Συνέλευσις θέλουσα νὰ ἀπονείμῃ εὐγνωμοσύνην εἰς τοὺς ὅπως δήποτε συντελέσαντας πρὸς ἐπιτυχίαν τοῦ Σεπτεμβριανοῦ ἔργου, καθιέρωσε τὸ πρῶτον μέρος τοῦ Α' ψηφίσματος, θέλουσα ὅμως νὰ εὐχαριστήσῃ ἰδίως τοὺς κατὰ τὴν νύκτα τῆς 3 Σεπτεμβρίου προκινδυνεύσαντας ἐν ἐνεργείᾳ ἀξιωματικούς, διότι ὅλους τοὺς συνεργήσαντας ἦτον ἀδύνατον, καὶ τοιαύτη ἀπόφασις ἤθελεν εἶσθαι οὐ μόνον γελοία, ἀλλὰ καὶ ἀπραγματοποίητος, ἐξέδοτο τὸ δεύτερον μέρος τοῦ εἰρημένου ψηφίσματος.

Καὶ ὁ Μακρυγιάννης

Εἶναι ὅμως ἀληθὲς ὅτι καί τινες ἐκ τῶν μὴ ἐν ἐνεργείᾳ ἀξιωματικῶν, οἷοι ὁ Μακρυγιάννης, Σπῦρος Μήλιος καὶ ὀλίγοι ἄλλοι ἔλαβον μέρος ἐνεργητικὸν κατὰ τὴν αὐτὴν νύκτα, ἀναπληρώσαντας τοὺς ἀπομακρυθέντας ἀξιωματικοὺς τῆς φρουρᾶς, καὶ πρέπει νὰ συμπεριληφθῶσι μετὰ τῶν λοιπῶν· Ὁ Κ. λοιπὸν Ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν κατὰ τὴν ἀπόφασιν της Βουλῆς πρέπει νὰ συντάξῃ ἕνα ὁριστικὸν κατάλογον τῶν εἰρημένων ἀτόμων καὶ τὸν παρουσιάσῃ πρὸς αὐτήν, διὰ νὰ πραγματοποιηθῇ οὕτως ἡ ἀπόφασις τοῦ ἔθνους.

Ἄκαμπτον

Τὴν γνώμην τούτου συμμεριζόμενος ἐν μέρει ἕτερος εἶπεν· ἂν ἐπρόκειτο ν' ἀποφασίσῃ σήμερον ἡ Βουλὴ περὶ ἀμοιβῆς τῶν Σεπτεμβριανῶν ἤθελε φέρει καὶ αὐτὸς τὸν λόγον περὶ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν συντελεσάντων ἀξιωματικῶν, ἀλλ' ὁ λόγος ὑπάρχει περὶ ἐκτελέσεως ἐθνικῆς ἀποφάσεως, τουτέστι τοῦ Α' ψηφίσματος, τὸ ὁποῖον εἴτε εἶναι εἴτε μή, πλῆρες, πρέπει νὰ ἐφαρμοσθῇ κατὰ γράμμα, διότι πᾶσα εἰς αὐτὸ προσθήκη εἶναι παράβασις καθηκόντων· ἂν τὸ ψήφισμα εἶναι ἐλλιπές, δύναται νὰ λάβῃ ἄλλο τι μέτρον ἡ Βουλὴ πρὸς διόρθωσιν, αὐτὸ ὅμως πρέπει νὰ μείνῃ ἀνέπαφον· διότι ἄλλως ὅλαι αἱ ἀποφάσεις τῆς ἐθνικῆς Συνελεύσεως θέλουν κατασταθῇ ἐλαστικαὶ τὸ ὁποῖον οὐδόλως συμφέρει.

Μέγα ἔργον

Τὸ Σεπτεμβριανὸν ἔργον, ὡς μέγα, εἶχεν ἀνάγκην καὶ μεγάλης συνδρομῆς, εἶναι ἑπομένως ἡ θέλησις αὐτὴ τοῦ ἔθνους· εἰς τοιοῦτον ἔργον ἔπρεπε νὰ φανῶσι τινες πρόδρομοι, καὶ ἐφάνησαν ἐκ πασῶν τῶν τάξεων· ἡ ἐθνικὴ Συνέλευσις συλλαβοῦσα τὸν σκοπὸν τῆς ἀμοιβῆς, δὲν ἠδύνατο βεβαίως νὰ ἀνταμείψῃ ὅλους τοὺς συντελέσαντας, διὰ νὰ μὴ δείξῃ σκοπὸν ἰδιοτελείας· πειθομένη ὅμως ἀφ' ἑτέρου ὅτι οἱ ὑπὸ στρατιωτικὰ καθήκοντα καὶ πειθαρχίαν διατελοῦντες, καὶ ἂν εἶχον τὸ αἴσθημα, ἐστεροῦντο τῆς ἐλευθερίας τοῦ ἰδιώτου, καὶ ὅτι καταφρονήσαντες τὰ πάντα ἐφάνησαν γενναιότεροι καὶ περιφρονητικοὶ παντὸς κινδύνου, ἐνόμισε δικαιοσύνης ἔργον νὰ ἀσφαλίσῃ τὴν τύχην αὐτῶν· τὸ ψήφισμα λοιπὸν ἐννοεῖ ἐκείνους οἵτινες ἔχοντες ὅπλα ἀντὶ νὰ τὰ στρέφωσι εἰς πᾶν κίνημα κατὰ τοῦ λαοῦ τοὐναντίον τὰ μετεχειρίσθησαν ὑπὲρ αὐτοῦ καὶ συνετέλεσαν εἰς τὴν εὐόδωσιν τῆς 3 Σεπτεμβρίου.

Ὄχι ὅλοι

Μετὰ τοῦτον παρατηρήσαντος τινος ἐκ τῶν Κ.Κ. Βουλευτῶν ὅτι προκειμένου νὰ δεχθῇ ἂν ἡ πρώτη τῶν Ἑλλήνων Βουλὴ συμμερίζεται τὴν ἀπὸ τῆς Ἐθνικῆς Συνελεύσεως ἐκφρασθεῖσαν εὐγνωμοσύνην πρὸς ἐκείνους, οἵτινες μὲ τὰ ὅπλα εἰς τὰς χεῖρας συνήργησαν ὑπὲρ τῆς 3 Σεπτεμβρίου, εἶναι ἀνάγκη μεγίστης προσοχῆς· ἂν ληφθῇ ὑπ' ὄψιν

ὅλη ἡ φρουρὰ τῆς πόλεως, τότε ἀναμφιβόλως τὸ ψήφισμα θέλει κατακερματισθῆ, καὶ ἴσως ἀντὶ τῶν πραγματικῶς δικαιουμένων, θέλουσι δικαιωθῆ οἱ ἄλλως ἀντενεργήσαντες εἰς τὴν εὐόδωσιν τῆς Σεπτεμβριανῆς μεταβολῆς.

Τὸ ἔθνος λοιπὸν ἐννοεῖ διὰ τῆς ἀποφάσεώς του τοὺς προκινδυνεύσαντας μόνον ὑπὸ τὰ Ἀνάκτορα τὴν νύκτα τῆς 3 Σεπτεμβρίου· εἶναι ἀνάγκη λοιπὸν προσοχῆς μεγίστης ὡς πρὸς τὴν διάκρισιν τῆς λέξεως «φρουρὰ» διὰ νὰ μὴ συμπεριληφθῶσιν ἐν αὐτῇ καὶ ἄνθρωποι μὴ ἀποτελοῦντες εἰς αὐτὴν μέρος.

Οἱ καταλυματίαι

Ἡ Βουλὴ λοιπὸν πρέπει νὰ ὁρίσῃ ὁριστικῶς τὰ ὀνόματα τῶν ὑπαγομένων εἰς τὸ Α΄ ψήφισμα, διότι ἐκ τῶν ἀρχείων τοῦ ὑπουργείου, ὡς περιεχόντων καὶ ἄτομα μὴ ἀποτελοῦντα μέρος εἰς τὴν φρουράν, οἷον καταλυματίας (1) κλπ. εἶναι ἀπολύτως ἀδύνατον.

Εἰπόντος δ' ἔπειτά τινος ἐκ τῶν Κ.Κ. Βουλευτῶν ὅτι ἐπειδὴ σκοπὸς τῆς ἐθνικῆς συνελεύσεως ἦτο νὰ ἐξασφαλίσῃ τὸν μισθὸν τῆς ἐνεργείας τῶν πραγματικῶς κατὰ τὴν νύκτα τῆς 3 Σεπτεμβρίου προκινδυνευσάντων, ἐννοεῖ ἀναμφιβόλως τὸ Α΄ ψήφισμα τοὺς διοικοῦντας κατ' ἐκείνην τὴν νύκτα ὑπὸ τὰ Ἀνάκτορα τὴν φρουράν, καὶ τούτους ὁ Ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν ἀνευρών, ὀφείλει νὰ παρουσιάσῃ εἰς τὴν Βουλήν.

Λαβὼν ἕτερος τὸν λόγον ἔλεξεν· ἡ ἐθνικὴ θέλησις προθεμένη νὰ φέρῃ μεταβολὴν εἰς τὰ καθεστῶτα, τὸ κατώρθωσε, καὶ εἶναι εὐτυχὴς διότι ἔλαβε καὶ αὐτὸς ἐνεργητικὸν μέρος εἰς τὴν εὐόδωσιν αὐτῆς· ἀλλὰ διὰ νὰ μὴ συμβῇ ἀδικία ἀφ' ἑνός, καὶ οἰκονομικὴ βλάβη ἀφ' ἑτέρου ὡς πρὸς τὴν ἐφαρμογὴν τῆς προκειμένης ἐθνικῆς ἀποφάσεως, θεωρεῖ ἀναγκαίαν τὴν ἑξῆς διάκρισιν α) εἰς διοικήσαντας κατὰ τὴν νύκτα τῆς 3 Σεπτεμβρίου ὑπὸ τὰ ἀνάκτορα τὸν Στρατόν, καὶ β΄ εἰς συντελέσαντας ἐπὶ τῷ αὐτῷ ἄλλως πως, καὶ ἀποφασισθέντος τοῦ πρώτου, νὰ διακριθῇ ἐπομένως τὸ δεύτερον διότι καὶ πολλοὶ ἐκ τῶν μὴ διοικησάντων στρατόν, συνετέλεσαν εἰς τὴν Σεπτεμβριανὴν μεταβολὴν πολὺ πλέον.

Παρετήρησέν τις ὅτι ἡ ἀπόφασις τῆς Συνελεύσεως ἀφορᾷ τοὺς ἀποτελοῦντας τότε τὴν φρουρὰν καὶ κατὰ τὴν 3 Σεπτεμβρίου συντελέσαντας, ἐπομένως δὲν δύναται νὰ ἑρμηνευθῇ, ὡς ὁ προαγορεύσας διετάθη, ὅτι εἶναι οἱ διοικήσαντες, διότι ἐκ τούτων τινὲς μὲν ἔλειπον, τινὲς δὲ παρ' ἄλλων, μὴ διοικούντων συνήθως, ἀνεπληρώθησαν· ὅτι ἡ φρουρὰ συνίσταται ἀπό τε τὰ τάγματα καὶ ἀπὸ ὑπαλλήλους, τοὺς μὲν ἐν ἐνεργείᾳ φέροντας ὅπλα, τοὺς δὲ ἐπίσης ἐν ἐνεργείᾳ ἀλλ' εἰς ἄλλην ἀσχολουμένους ὑπηρεσίαν, εἶναι δὲ γνωστὸν ὡς αὐτὸς ὁ προαγορεύσας μαρτυρεῖ, ὅτι ὑπῆρξαν ἀξιωματικοὶ καθ' ὅλην τῆς λέξεως τὴν σημασίαν μὴ διοικοῦντες ὅμως, οἵτινες ἀνεδείχθησαν ἄριστοι, καὶ οἵτινες τότε οὐ μόνον ἐγνώριζον τὸ σύνθημα, ἀλλ' ἀπὸ τῆς πρώτης στιγμῆς τοῦ κινήματος ἐτέθησαν ὑπὸ τὰς διαταγὰς τοῦ Ἀρχηγοῦ καὶ ὑπηρέτησαν διασπαρέντες εἰς τὰ διάφορα τῆς πόλεως μέρη, ἔνθα διετάχθησαν.

(1) Ἐκτὸς τῶν μαχίμων ὑπῆρχον εἰς τὸν στρατὸν ἀξιωματικοὶ «λογισταί» καὶ «καταλυματίαι». Μὲ τὸν παράδοξον αὐτὸν ὅρον ὀνομάζονται οἱ ταμίαι τῶν μονάδων, οἱ «διαχειρισταὶ χρηματικοῦ» ὅπως ἐλέγοντο ἀργότερον.

Οἱ στρατιῶται

Ἀντεῖπε δ' ἕτερος ὅτι κατὰ τὴν 3 Σεπτεμβρίου διατελῶν διοικητὴς Ἀκαρνανίας ἤκουσε παρά τινος τῶν στρατιωτικῶν, διαβαίνοντος ἐκεῖθεν, ἐρχομένου δ' ἐντεῦθεν καὶ ἔχοντος γνῶσιν τῶν κατὰ τὴν 3 Σεπτεμβρίου ὅτι ἂν ἔλειπον οἱ στρατιῶται ἤθελον ἀπολεσθῆ οἱ ἀναδειχθέντες κατόπιν ἀρχηγοὶ τῆς μεταβολῆς, οἵτινες εἶχον τότε ἑτοίμους ἵππους, ἵνα ἐπιβάντες αὐτῶν ἀναχωρήσωσιν ἐν ἀποτυχίᾳ, ὅτι ἡ Συνέλευσις οὕτω ἀποφαινομένη προέθετο νὰ ἀμείψῃ τοὺς στρατιώτας καὶ ἀξιωματικοὺς τῆς φρουρᾶς, τοὺς συντελέσαντας μόνον εἰς τὴν μεταβολήν, ὄχι δὲ καὶ τοὺς ἀποτελοῦντας μὲν μέρος αὐτῆς, δειλιάσαντας ὅμως, ἢ ἄλλως μὴ μετασχόντας αὐτῆς, καὶ ὅτι τοῦτο ἐκ τῶν πρακτικῶν ἔτι συνάγεται καὶ ἐπομένως ὑπὲρ μόνον τῶν διοικούντων σῶμα ἀξιωματικῶν, εἰς τῶν ὁποίων τὴν φωνὴν ἐπείθετο ὁ ὑπηρετῶν στρατιώτης, πρέπει νὰ ἑρμηνευθῇ τὸ ψήφισμα.

Ἄτακτοι στρατιῶται

Καὶ κατὰ τούτου ἀντέλεξεν ἄλλος παρατηρήσας ὅτι οἱ προαγορεύσαντες μελετήσαντες τὴν ἀπόφασιν τῆς Συνελεύσεως ὑπεστήριξαν ὅτι αὕτη ἐγένετο ὑπὲρ μόνων τῶν συντελεσάντων καὶ τῶν ἀποτελούντων τότε τὴν φρουρὰν ἀξιωματικῶν, ἀλλὰ ἐὰν τοῦτο ἠννόει ἡ Συνέλευσις, καὶ ἡ παραίτησις, τὴν ὁποίαν ὁ Συνταγματάρχης Σ. Μήλιος(1) ἔκαμε τότε τοῦ διακιώματος τούτου ἦτον ἄκαιρος, διότι δὲν ἤθελεν συμπεριλαμβάνει τοῦτον τὸ ψήφισμα, καὶ ἡ ἐπὶ τῆς παραιτήσεως ταύτης γενομένη ἐν τῇ Συνελεύσει τότε συζήτησις δὲν ἤθελε γίνει· γενομένης δὲ συζητήσεως ἐπὶ ταύτης, ὡς ἐκ τῶν περιεχόντων τοὺς ὑπὲρ παραιτήσεως καὶ κατὰ ταύτης λόγους πρακτικῶν συνάγεται, ἡ Συνέλευσις παρεδέχθη σιωπηλῶς ὅτι τὸ ψήφισμα περιελάμβανε καὶ τὸν τότε παραιτηθέντα Κ. Σ. Μήλιον, καὶ ὅτι δὲν συνετάχθη ὑπὲρ μόνων τῶν ἀποτελούντων τὴν τότε φρουρὰν ἀξιωματικῶν καὶ εἰς τὴν μεταβολὴν συντελεσάντων· ὅτι ἀδιαφόρου οὔσης τῆς παραιτήσεως αὐτοῦ ἢ καὶ ὅλων ὑπὲρ ὧν τὸ ψήφισμα, ὀφείλομεν ν' ἀποφανθῶμεν πῶς ἐννοοῦμεν αὐτὸ τὸ ὁποῖον πρέπει ἑρμηνευθῇ καὶ ὑπὲρ τῶν ἄλλων ἀξιωματικῶν, οἵτινες ἐτέθησαν τότε ἐπὶ κεφαλῆς ἀτάκτων στρατιωτῶν.

Ὁ ἀπολεσθεὶς κατάλογος

Ἀντέκρουσεν ἄλλος αὐτὰ παρατηρήσας ὅτι ἡ ὑποβολὴ ἤδη τοῦ καταλόγου τῶν Σεπτεμβριανῶν ἀξιωματικῶν κατέστησεν εἰς δυσχερῆ θέσιν τὴν Βουλὴν περὶ τὴν λύσιν τοῦ προκειμένου ζητήματος, ἐνῷ ἂν οὗτος ὑπεβάλετο τότε εἰς τὴν Συνέλευσιν, ἀποφασίσασαν μετ' ἐπίμονον παράκλησιν τοῦ τότε Ὑπουργοῦ τῶν Στρατιωτικῶν νὰ ὑποβληθῇ μετὰ τρεῖς ἡμέρας, ὅτε τὰ πράγματα καὶ τὰ πρόσωπα διὰ τὸ πρόσφατον τῆς μεταβολῆς ἦσαν γνωστά, δὲν ἤθελον ἀναφυῇ αἱ ἤδη παρουσιαζόμεναι δυσχέρειαι· ὅτι τούτων οὕτως γενομένων ἡ Βουλὴ ὀφείλει νὰ περιορισθῇ μᾶλλον εἰς τὸ γράμμα τοῦ ψηφίσματος· ὅτι αἱ αἰτίαι τῆς τοιαύτης τοῦ ψηφίσματος ἐκθέσεως εἶναι ἤδη γνωσταί, ἀλλ' ἡ Συ-

(1) Ὁ Μακρυγιάννης καὶ ὁ Σπυρομήλιος ἐβοήθησαν τὴν ἐξέγερσιν, μὲ ἐθελοντάς, ἐνῷ ὁ Καλλέργης ἡγήθη τῆς φρουρᾶς Ἀθηνῶν.

νέλευσις προέθετο νὰ ἀμείψῃ καὶ ἐξασφαλίσῃ ρητῶς τὴν τύχην τῶν συντελεσάντων εἰς τὴν μεταβολὴν ἀξιωματικῶν, καὶ ὅμως οἱ λόγοι τῆς τοιαύτης αὐτοῦ ἐκθέσεως δὲν ἤθελον ἔχει ἐπιρροήν τινα κατὰ τῶν ἐχόντων δικαίωμα νὰ μετάσχωσι τῶν πλεονεκτημάτων αὐτοῦ, ἂν τότε ἀπεπερατοῦτο ἡ συζήτησις αὕτη· ὅτι τότε κατὰ τὴν συζήτησιν ταύτην ὁ ἀρχηγὸς τῆς φρουρᾶς τῆς Συνελεύσεως (1) ἐρωτηθεὶς παρὰ πολλῶν, ἰδία περιώρισε τοὺς ἀξιωματικοὺς τούτους εἰς 26—27, ἐν τούτοις ὁ κατάλογος οὐδὲ μετὰ τρεῖς ἡμέρας κατὰ τὴν ἀπόφασιν τῆς Συνελεύσεως ὑπεβλήθη ἀλλ' εὑρέθη κατόπιν εἴς τινα θυρίδα περιέχων διπλᾶ τοῦ ἀριθμοῦ τούτου ὀνόματα, (2) καί τινα οὐδόλως συντελέσαντα ἢ καὶ ἀντενεργήσαντα εἰς τὴν μεταβολήν, ἑπομένως δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ἀκριβής· ὅτι διὰ ταῦτα ἡ Βουλὴ ἤδη ὀφείλει νὰ περιορισθῇ εἰς μόνον τὸ γράμμα τοῦ ψηφίσματος, τὸ ὁποῖον ἀπαιτεῖ δύο προσόντα, νὰ εἶναι δηλονότι μέλος τῆς φρουρᾶς τῆς Πρωτευούσης κατὰ τὴν 3ην Σεπτεμβρίου καὶ προσέτι νὰ συνετέλεσεν εἰς τὴν μεταβολήν, μὴ χορηγοῦσα τὰ πλεονεκτήματα τοῦ ψηφίσματος τούτου εἰς τοὺς οὐδὲν τῶν προσόντων τούτων ἔχοντας, ἢ καὶ εἰς τοὺς ἓν μόνον τούτων, τοῦ ἑτέρου δὲ στερουμένους· ὅτι κατὰ τὴν συνέπειαν δὲν εἶναι ἀναγκαία ἡ παρὰ πολλῶν ζητηθεῖσα διαίρεσις τοῦ ζητήματος, ἀλλὰ πρέπει νὰ ὁρισθῶσι τὰ πρόσωπα τὰ ἀμφότερα τὰ ἀπαιτούμενα ταῦτα προσόντα ἔχοντα, ἀποκειμένης εἰς τὴν Βουλὴν τῆς ἐξακριβώσεως καὶ τοῦ προσδιορισμοῦ αὐτῶν, καὶ ὅτι πᾶσα ἄλλη ὁδὸς θέλει ἀπομακρύνει τὴν Βουλὴν κατὰ πολὺ τοῦ ρητοῦ γράμματος τοῦ ψηφίσματος, καθόσον μάλιστα ὅσον εἶναι βέβαιον ὅτι τινὲς τῶν ἐν τῷ καταλόγῳ ἔλαβον μέρος εἰς τὴν 3 Σεπτεμβρίου, τόσον ἐπίσης βέβαιον εἶναι ὅτι τινὲς τούτων οὐδὲν ἔλαβον κατὰ ταύτην μέρος.

Ἐνταῦθα ἐπὶ τῇ παρατηρήσει τινὸς ὅτι πρέπει νὰ ἀναβληθῇ ἡ συζήτησις τούτου ἐπὶ τῆς αὔριον διὰ νὰ παρασκευασθῇ παρὰ τοῦ γραφείου τῆς Βουλῆς ἡ εἰς τὸ Ὑπουργεῖον ἀποστολὴ τοῦ συζητηθέντος ἤδη προϋπολογισμοῦ καὶ ὑποβληθῇ εἰς τὴν Γερουσίαν, ὁ Πρόεδρος συναινέσει τῆς Βουλῆς διέλυσε περὶ τὴν 2 ὥραν μ.μ. τὴν Συνεδρίασιν, ἀγγείλας ὡς ἀντικείμενον Συνεδριάσεως τὴν συνέχειαν τῆς συζητήσεως.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 25ης ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1845

Ἀντιπαρετήρησεν ἕτερος, ὅτι ὁ ἀπολογισμὸς δὲν δύναται νὰ παρουσιασθῇ πρὸ τῆς παρελεύσεως τοῦ τρέχοντος μηνὸς τοῦ ὁποίου αἱ δαπάναι βεβαίως θέλουσι πληρωθῇ· προβαίνων δὲ εἰς τὸ ἀντικείμενον τῆς ἡμερησίας διατάξεως, (1) ἐπέφερεν ὅτι θεωρεῖ περιττὸν νὰ ἐξηγήσῃ ποῖον αἴσθημα παρεκίνησε τὸ ἔθνος νὰ ἐκδώσῃ τὸ Α' ψήφισμα, διότι τοῦτο ἐξ αὐτοῦ τούτου ἐξάγεται ὡς καὶ προεξηγήθη ἤδη· ὅτι μετὰ τὴν σύνταξίν του πολλοὶ τῶν πληρεξουσίων εὑρέθησαν εἰς τὴν αὐτὴν ἀπορίαν, εἰς ἣν εὑρίσκεται σήμερον ἡ Βουλή, καὶ διὰ τοῦτο ἐζήτησαν νὰ σημειωθῇ εἰς τὰ πρακτικά, ὅτι τὸ 2 ἐδάφιον αὐτοῦ ἐννοεῖ τοὺς κατὰ τὴν νύκτα τῆς 3 Σεπτεμβρίου, προκινδυνεύσαντας ἀξιωματικοὺς τῆς φρουρᾶς οἵτινες, κατὰ τὰς παρατηρήσεις ἑνὸς τῶν Βουλευτῶν Μαντινείας, δύνανται νὰ ἐξαχθῶσιν ἀπὸ τοὺς καταλόγους τοὺς ὁποίους διηύθυνεν ὁ Ὑπουργός· ἐπειδὴ δὲ πολλοὶ καὶ ἐκ τῶν μὴ ἀποτελούντων πρότερον μέρος τῆς φρουρᾶς, συνετέλεσαν, διὰ ταῦτα καὶ ὁ Ὑπουργὸς καὶ πᾶς τις ἄλλος ἀδυνατεῖ· ἡ δὲ Βουλὴ εἶναι ἀναρμοδία νὰ προσδιορίσῃ ἀληθῶς τοὺς πραγματικῶς συντελέσαντας ἀξιωματικούς· εἶναι δὲ διὰ τοῦτο ἀπολύτως ἀναγκαῖον νὰ προσδράμῃ ἡ Βουλὴ εἰς τὸν κατ' ἐκείνην τὴν νύκτα ἀρχηγὸν τῆς φρουρᾶς, ὅστις μόνος δύναται νὰ ὁρίσῃ τὰ ὀνόματα ἐκείνων τοὺς ὁποίους συμπεριλαμβάνει ἡ ἐθνικὴ ἀπόφασις. Εἶπον χθὲς διάφοροι ἐκ τῶν τότε πληρεξουσίων, ὅτι ἐρωτηθεὶς ὁ ἀρχηγὸς οὗτος τῆς φρουρᾶς περὶ τοῦ

---

(1) Δηλαδὴ ὁ ἴδιος ὁ Καλλέργης.

(2) Ὁ εὑρεθεὶς κατάλογος μὲ τὰ διπλᾶ ὀνόματα, πενῆντα συνολικῶς εἶναι ὁ κατωτέρω:

Δημ. Καλλέργης συνταγματάρχης
Νικ. Σκαρβέλης ἀντισυνταγματάρχης
Ἀναστ. Ροδίτης ταγματάρχης
Τριαν. Λαζαρέτος λοχαγὸς
Κωνστ. Βεΐκος λοχαγὸς
Ἀρτεμ. Ν. Μήχου λοχαγὸς
Κ. Παπαβιέρος ἀνθυπολοχαγὸς
Π. Μπαχάρης ἀνθυπολοχαγὸς
Χριστ. Μελιγγὸς ἀνθυπολοχαγὸς
Σπ. Παπαδάκης ἀνθυπολοχαγὸς
Π. Ἀλεξάνδρου ἀνθυπολοχαγὸς
Ἀθαν. Β. Πετμεζᾶς ἀνθυπολοχαγὸς
Ἀ. Ι. Κλάδος ἀνθυπολοχαγὸς
Ἰω. Ζεγκίνης ἀνθυπολοχαγὸς
Λαμνῆς ἀνθυπολοχαγὸς
Δ. Σπηλιωτόπουλος ἀνθυπολοχαγὸς
Γ. Μαυρομιχάλης ἀνθυπολοχαγὸς
Καπετανάκης ἀνθυπολοχαγὸς
Η. Δημητρακαράκος ἀνθυπολοχαγὸς
Γρ. Κουμουντοῦρος ἀνθυπολοχαγὸς
Ἀθ. Ν. Πετμεζᾶς ἀνθυπολοχαγὸς
Ἐλευθ. Σχινᾶς λοχαγὸς
Εὐθυμ. Ἀντωνίου ἀνθυπολοχαγὸς
Ἰω. Σκοῦφος ἀνθυπολοχαγὸς
Ἰω. Ρίζος ἀνθυπολοχαγὸς
Στ. Παπαδόπουλος ἴλαρχος
Ἰ. Ταμπακόπουλος ὑπίλαρχος
Καρ. Παραμυθιώτης ἀνθυπολοχαγὸς
Ν. Τσαμαδὸς ἀνθυπολοχαγὸς
Π. Κ. Μαυρομιχάλης ἀνθυπασπιστὴς
Γ. Μ. Σοῦτσος ἀνθυπασπιστὴς
Σπυρο—Μήλιος συνταγματάρχης
Ἰω. Πασχάλης ὑπολοχαγὸς
Εὐστρ. Ράλλης ὑπολοχαγὸς
Ν. Μουσουδάκης ἀνθυπολοχαγὸς
Β. Νικολαΐδης ἀνθυπολοχαγὸς
Ἀναρ. Ἀναγνώστου ἀνθυπολοχαγὸς
Ἐμμ. Μανιατάκης λοχαγὸς
Β. Πετμεζᾶς ὑπολοχαγὸς
Ἀν. Πολιτόπουλος ἀνθυπολοχαγὸς
Ἀθ. Γεωργαντᾶς ἀνθυπολοχαγὸς
Μ. Τολμίδης ὑπολοχαγὸς
Γ. Μοσχόπουλος ὑπολοχαγὸς
Εὐστ. Νικολάου λοχαγὸς
Χ. Ζαμπρακάκης ὑπολοχαγὸς
Π. Μπουρνᾶς ὑπολοχαγὸς
Ἰ. Μακρυγιάννης συνταγματάρχης
Γιάννη—Κώστας ἀντισυνταγματάρχης
Ν. Στράτος ταγματάρχης
Δ. Σκυλοδῆμος ταγματάρχης
Ἰωάννης Σούλης λοχαγὸς

(1) Διότι προηγήθη ἄλλη συζήτησις.

ἀριθμοῦ τῶν ἀξιωματικῶν ἀπήντησεν, ὅτι ἦσαν 27, ἐνῷ ὁ φέρων τὴν ὑπογραφήν του κατάλογος περιέχει 53· ἀλλὰ πῶς ἄλλως εἰμὴ διὰ τοῦ ἰδίου αὐτοῦ ἀρχηγοῦ θέλει διαλυθῆ ὁ δισταγμὸς οὗτος;

Οἱ ἀδιαφιλονίκητοι

Τοῦτοις ἕτερος ἀντεῖπεν, ὅτι οἱ Διοικηταὶ τῶν κατὰ τὴν νύκτα τῆς 3 Σεπτεμβρίου λαβόντων ἐνεργητικὸν μέρος σωμάτων δύνανται νὰ ὁρίσωσιν ἀκριβῶς τὸν ἀριθμὸν καὶ τὰ ὀνόματα τῶν ἀξιωματικῶν ἐκείνων, τοὺς ὁποίους ἐννοεῖ τὸ ψήφισμα, καθόσον οὐδεὶς δὲν θέλει χαρίσει τὸ δικαίωμα του εἰς ἄλλον· ἐπανέλαβε δὲ ὁ προαγορεύσας, ὅτι οὕτως εἶναι ἀδύνατον νὰ λυθῆ ὁ προκείμενος δισταγμὸς μὴ ὑπάρχοντος τοῦ προσώπου, τὸ ὁποῖον δύναται νὰ βεβαιώση τὴν πραγματικότητα τῶν ὑπὸ τῶν διοικούντων τῶν ἀνωτέρω σωμάτων σημειωθησομένων ἀξιωματικῶν· δύναται δὲ νὰ λυθῆ διὰ τοῦ διορισμοῦ βουλευτικῆς ἐπιτροπῆς, ἥτις συνεργασθησομένη μετὰ τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Στρατιωτικῶν θέλει προσδιορίσει τὰ ὀνόματα καὶ τὸν ἀριθμὸν τῶν ὑπαγομένων ἀληθῶς εἰς τὴν κατηγορίαν τοῦ δευτέρου ἐδαφίου τοῦ Α΄ ψηφίσματος, ἢ διὰ τῆς ἀναθέσεως τῆς πιστοποιήσεως τῆς ἀληθείας εἰς τοὺς ἀφιλονικήτους ἐκ τῶν τοιούτων ἀξιωματικῶν οἷον, Καλλέργην, Σπῦρο Μήλιον, Σκαρβέλην, Σχινᾶν, Βεΐκον κτλ.

Μόνον τῆς νυκτὸς

Ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου, ἐπέφερεν ἄλλος, πρέπει νὰ ἐπενεχθῆ ἀπόφασίς της, πάντοτε ὅμως κατ' αὐτὸ τὸ γράμμα τοῦ ψηφίσματος, τὸ ὁποῖον δὲν ἐννοεῖ ἄλλους ἀξιωματικούς, εἰμὴ τοὺς τῆς φρουρᾶς τῆς πρωτευούσης (τοιοῦτοι κατὰ τὸν στρατιωτικὸν κανονισμὸν ὑπάρχουσιν οἱ εἰς τὴν γενικὴν πρόσκλησιν ὑποκείμενοι), οἵτινες ἔλαβον ἐνεργητικὸν κατὰ τὴν νύκτα μέρος, διοικήσαντες τὸν στρατόν· ὅθεν ἡ Βουλὴ δὲν πρέπει νὰ ὀνομάση πρόσωπα, ἀλλὰ νὰ εἴπη μόνον εἰς τὸ Ὑπουργεῖον, ὅτι ὑπὸ τοῦτον τὸν ὅρον ὀφείλει νὰ ἐνεργήση τὸ ψήφισμα, διότι ἄλλως απομακρύνεται πολὺ τῆς ἀληθοῦς ἰδέας αὐτοῦ. Ἐπειδὴ δὲ καθὼς τὸ Ὑπουργεῖον δὲν εἶναι ἁρμόδιον, οὔτε δύναται νὰ εὕρη τοὺς περὶ ὧν πρόκειται ἀξιωματικούς, οὕτω καὶ ὁ στρατηγὸς Καλλέργης εἶναι ἐπίσης ἀναρμόδιος, καὶ περιπλέον δὲν δύναται νὰ ἐξαχθῶσιν οἱ 27 ἀξιωματικοί, τοὺς ὁποίους ὠνόμασεν ἐν τῆ ἐνθοσυνελεύσει ὁ αὐτὸς Καλλέργης, ἐκ τοῦ παρουσιασθέντος καὶ ἤδη ἐνώπιον τῆς Βουλῆς εὑρισκομένου καταλόγου, εἶναι τῆς γνώμης νὰ παραγγελθῆ τὸ Ὑπουργεῖον ἵνα συντάξη καὶ παρουσιάση εἰς αὐτὴν κατάλογον τῶν ἀξιωματικῶν μόνον τῆς νυκτὸς ἐκείνης.

Οἱ ἀντενεργήσαντες

Τὴν γνώμην τοῦ προλαλήσαντος ἕτερος συμμερισάμενος παρετήρησεν ὅτι ἅπαντες μὲν ἐπιθυμοῦσι τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ἐθνικῆς ταύτης ἀποφάσεως, ἀλλ' ὅμως ὀφείλομεν νὰ προσέξωμεν ἵνα μή τις ἀδίκως συμπεριληφθῆ, διότι τὸ ψήφισμα δὲν ἐννοεῖ τοὺς ἀξιωματικοὺς ἐν γένει τῆς φρουρᾶς, ὡς εἶπον τινές, καθόσον μεταξὺ αὐτῶν ὑπῆρξαν καί τινες, οἵτινες οὐ μόνον δὲν συνετέλεσαν ἀλλὰ καὶ ἀντενήργησαν, ἐφ' ᾧ καὶ ἐφυλακίσθησαν τὴν νύκτα ἐκείνην. Εἰς τὴν Ἑλλάδα ὑπάρχει ἀναμφιβόλως στρατιωτικὴ τιμή, καὶ ἡ Βουλὴ δὲν πρέπει ποσῶς νὰ ὀλιγωρήση αὐτῆς. Ὁ Καλλέργης ἐν τῆ ἐθνοσυνελεύσει εἶπεν, ὅτι ἀξιωματικοὶ τῆς φρουρᾶς, κατὰ τὴν νύκτα ἐκείνην ἦσαν ὀλίγοι, περὶ τοὺς 27 ἀλλ' ἡ ἔκφρασις αὕτη εἶναι ἐκ τῶν συνήθων εἰς τοὺς Ἕλληνας οἵτινες σμικρύνουν ὑπὲρ τὸ δέον τὸ μικρὸν καὶ μεγεθύνουν ἐπίσης τὸ μέγα, καὶ ἐπομένως ἐνδέχεται νὰ ἦσαν καὶ πλείονες τῶν 27. Ἔσφαλεν ὁ στρατηγὸς Καλλέργης μὴ παρουσιάσας τὸν κατάλογον ἔκτοτε.

Χορὸς Ἀθανάτων

Ἀλλ' ἐπειδὴ καὶ ἂν ὑποτεθῆ, ὅτι ὡς ἄνθρωπος νικηθεὶς ὑπὸ τῆς συμπαθείας, περιέλαβεν εἰς τὸν ὑπάρχοντα ἤδη κατάλογον καί τινας ἐκ τῶν μὴ μετασχόντων, τοὺς ὁποίους πρέπει νὰ ἐξαλείψη ἐκ τοῦ καταλόγου ἡ Βουλή, ὄχι διὰ νὰ μὴν ἀμειφθῶσιν ἀλλὰ διὰ νὰ μὴ ὑπάρχωσι κατατεταγμένοι εἰς τὸν χορὸν τῶν ἀθανάτων ἀξιωματικῶν τῆς νυκτὸς ἐκείνης, εἶναι ἀδύνατον νὰ ὑποθέση τις, ὅτι παρέλειπέ τινα τῶν ἀληθῶς προκινδυνευσάντων, οἵτινες εἶναι δίκαιον νὰ ἀμειφθῶσι κατὰ τὴν ἐθνικὴν ἀπόφασιν. Προτείνει δ' ὡς κατάλληλον καὶ ἀναπόφευκτον μέσον τῆς εὑρέσεως αὐτῶν τὴν μετὰ τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Στρατιωτικῶν σύμπραξιν τῶν ἀφιλονικήτων Σεπτεμβριανῶν Ἀξιωματικῶν Καλλέργη, Σπῦρο - Μήλιου, Σκαρβέλη, Σχινᾶ, Βεΐκου κ.τ.λ.

Τὸ ἔγγραφον

Μετὰ τοῦτον ἀντειπόντος τινος ὅτι ἡ ἔκφρασις ἀληθῶς μετασχόντας εἶναι σκανδαλώδης, διότι τοιοῦτοι ἦσαν οὐ μόνον Ἀξιωμαικοὶ τῆς Φρουρᾶς, ἀλλὰ καὶ ἄλλοι, καὶ ἂν τὸ ἔθνος ἐξέδωκε τὸ Α΄ ψήφισμα, ἔπραξε τοῦτο διὰ νὰ ἀφήση αἰώνιον δεῖγμα τῆς εὐγνωμοσύνης του πρὸς τοὺς ἀξιωματικοὺς τῆς 3 Σεπτεμβρίου, ὡς ἔπραξεν καὶ ἡ πρώτη τῶν Ἑλλήνων Συνέλευσις ψηφίσασα ὑπὲρ τῶν τότε Πληρεξουσίων εὐνόσημον, ὄχι ὅμως διὰ νὰ προβάλη ἄλλους ἀξιωματικοὺς μετασχόντας ἐπίσης ἀλλὰ μὴ ὄντας ἐκ τῆς φρουρᾶς· ὅτι εἶναι μὲν ἀληθὲς ὅτι ὁ τότε ἀρχηγὸς τῆς φρουρᾶς δύναται νὰ πληροφορήση τὴν Βουλὴν περὶ τοῦ ἀριθμοῦ καὶ τῶν ὀνομάτων τῶν εἰς τὸ ψήφισμα ὑπαγομένων ἀξιωματικῶν, ἀλλ' ἐπειδὴ ὡς ἐξάγεται, ἐκ τῆς ἀπὸ 8 Μαρτίου 1844 ἐκθέσεώς του, συμπεριέλαβεν εἰς τὸν ἀριθμὸν ἐκεῖνον καὶ τοὺς ἀξιωματικούς, οἵτινες ἀναμφιβόλως δὲν ὑπάγονται εἰς τὴν κατηγορίαν καὶ πρέπει νὰ ἐξαιρεθῶσιν, εἶναι ἀνάγκη ὁ Ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν μετὰ τῶν ὁμολογουμένως Σεπτεμβριανῶν Ἀξιωματικῶν Καλλέργη, Σπῦρο - Μήλιου, Σκαρβέλη, Σχινᾶ, Βεΐκου κ.τ.λ. νὰ ἐξακριβώση τὰ ὀνόματα αὐτῶν καὶ νὰ τὰ παρουσιάση αὐτὰ εἰς τὴν Βουλήν.

Λαβὼν τὸν λόγον ἕτερος, εἶπεν, ὅτι ὁ προλαλήσας ἐκ παραδρομῆς φαίνεται ἀνέγνω ἄλλο παρὰ τὸ πραγματικὸν ἔγγραφον, δι' οὗ διευθύνθη ὁ Κατάλογος τῶν Ἀξιωματικῶν καὶ τοιοῦτον εἶναι τὸ ἀπὸ 23 Μαρτίου 1844 ὑπ' ἀρ. 529.

Περαιωθεσίης ἐνταῦθα τῆς συζητήσεως, ἡ Βουλὴ ἐρωτηθεῖσα παρεδέχθη δι' ἀναστάσεως παμψηφεὶ νὰ σταλῆ ἀντίγραφον τῶν πρακτικῶν τούτων εἰς τὸν ὑπουργὸν τῶν Στρατιωτικῶν διὰ νὰ συνεργασθῆ μετὰ τῶν ἀνωτέρω καὶ ὅσων ἄλλων κρίνει ἀναγκαίων ἐκ τῶν λαβόντων μέρος Ἀξιωματικῶν τῆς Σεπτεμβριανῆς νυκτὸς καὶ παρουσιάση εἰς τὴν Βουλὴν κατάλογον τῶν ὑπαγομένων εἰς τὴν κατηγορίαν τοῦ Α΄ ψηφίσματος Ἀξιωματικῶν.

Η ΕΠΙΠΟΛΑΖΟΥΣΑ ΛΗΣΤΕΙΑ

ΑΠΑΝΘΡΩΠΑ ΜΕΤΡΑ

Ἡ Βουλὴ καὶ πάλιν ἀσχολεῖται διὰ μακρῶν μὲ τὴν ἀφόρητον κατάστασιν τὴν ὁποίαν δημιουργεῖ εἰς ὅλην τὴν ἔκτασιν τοῦ κράτους ἡ ἐπιπολάζουσα ληστεία.

Καὶ θὰ ἀσχολῆται μὲ τὸ πάντοτε ἐπίκαιρον καὶ πάντοτε ζέον τοῦτο θκμα.

Ἀλλὰ δὲν ἀσχολεῖται μόνον ἡ Βουλὴ καὶ ἡ κοινὴ γνώμη τῆς Ἑλλάδος μὲ τὴν πληγὴν αὐτὴν τοῦ τόπου. Ἀσχολεῖται καὶ ἡ διεθνὴς κοινὴ γνώμη καὶ ὁ ξένος Τύπος, πότε εἰρωνικῶς, ἀλλ' ἐνίοτε καὶ μὲ παροξυσμὸν πάθους ἐναντίον τῆς μικρᾶς χώρας μας, ὅταν θύματα ληστειῶν γίνονται ξέναι ἐπισημότητες.

Ἀπὸ τὴν σχετικὴν συζήτησιν γίνεται καὶ πάλιν φανερὸν πόση σύγχυσις ἐπικράτει, ἀκόμη καὶ εἰς τὴν Βουλήν, κατὰ τὴν ἱστορουμένην ἐποχὴν μεταξὺ ληστῶν τῆς ἐποχῆς καὶ ἀγωνιστῶν κατὰ τὴν Τουρκοκρατίαν. Ἄλλοι ὀνομάζουν «ληστάς» ἐκείνους οἱ ὁποῖοι ὕψωνον τὰ ὅπλα ἐναντίον τοῦ κατακτητοῦ κατὰ τὰ ἔτη τῆς μαύρης δουλείας τοῦ Ἔθνους. Καὶ ἄλλοι θεωροῦν ἁπλῶς «ἀντάρτας» ὅλους τοὺς κακοποιοὺς ὁπλοφόρους τῆς ἐποχῆς των.

Ἀπὸ τὴν συζήτησιν ὅμως ἀποδεικνύεται ὅτι καὶ ἡ κρατικὴ τακτικὴ συνετέλει εἰς τὴν ἐνίσχυσιν καὶ διαιώνισιν τῆς ληστείας.

Διότι ὁ Κωλέττης ἐχρησιμοποίει διὰ τὴν καταδίωξιν τῶν ληστῶν, ἀνθρώπους τοῦ ἰδίου μὲ ἐκείνους φυράματος καὶ ληστρικῆς προελεύσεως ἄτομα, μὲ τὴν ὀνομασίαν «ὁδηγοί», ἀκολουθῶν τὴν τουρκικὴν μέθοδον χρησιμοποιήσεως τῶν «ἁρματολῶν» ἐναντίον τῶν κλεφτῶν. Ἀλλὰ «καταγγέλλονται καὶ πάλιν φρικιαστικαὶ μέθοδοι χρησιμοποιούμεναι ὑπὸ τῶν ἀτόμων αὐτῶν ἐναντίον, ὄχι μόνον αὐτῶν τούτων τῶν ληστῶν, ἀλλὰ καὶ τῶν κατοίκων τῆς ὑπαίθρου, ἀκόμη καὶ τὸ φρικαλέον «πασσάλωμα» τῶν ἀγρίων Τούρκων κατακτητῶν!

Ἀξιοπαρατήρητον εἶναι ἐπίσης ὅτι ὁ Κωλέττης ἐπιδεικνύει τὴν καὶ ἄλλοτε παρατηρηθεῖσαν σχετικὴν περιφρόνησίν του πρὸς τὴν Βουλήν, μὴ ἐμφανιζόμενος ἐνώπιόν της καίτοι, κατέχων τέσσαρα ὑπουργεῖα τότε, ἦτο «ἀναντικατάστατος» δεδομένου ὅτι οὐδὲν ἄλλο μέλος τῆς κυβερνήσεώς του ἠδύνατο νὰ ἀπαντήσῃ εἰς τὸν διεξαγόμενον κοινοβουλευτικὸν ἔλεγχον.

Μὲ τὴν πάροδον τοῦ χρόνου, ἡ τάσις ἐκείνη τοῦ Κωλέττη ἀντὶ νὰ μειωθῇ, ὅσον αἱ ἐργασίαι τοῦ κοινοβουλίου καθίσταντο εὐρυθμότεραι, ἀντιθέτως ἐπετείνετο.

Δι' αὐτὸν τὸν λόγον, ὅταν ἀργότερον καὶ συνεδριάσεις τῆς Βουλῆς ἐματαιοῦντο λόγῳ ἀπουσίας ὑπουργῶν, αἱ διαμαρτυρίαι τῆς ἀντιπολιτεύσεως καὶ αἱ ἐπικρίσεις τοῦ Τύπου ὠξύνοντο. Κατὰ μίαν δέ τοιαύτην «ἀναβολὴν συνεδριάσεως», συνετάγη καὶ ἡ κατωτέρα διαμαρτυρία πρὸς τὸ προεδρεῖον τῆς Βουλῆς:

ΠΡΟΣ ΤΟ ΠΡΟΕΔΡΕΙΟΝ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ

«Συνελθόντες εἰς τὸ Βουλευτήριον, σήμερον τὴν 2 Ἀπριλίου τοῦ 1847, ἡμέραν Τετάρτην, οἱ ἀναγεγραμμένοι Βουλευταὶ κατὰ τὴν τακτικὴν τῶν συνεδριάσεων ὥραν καὶ ἀναμείναντες μέχρι τῆς ἡμισείας μ. μ. ὥρας δὲν εὕρομεν, παρὰ πᾶσαν προσδοκίαν, οὔτε ὑμᾶς, κύριε πρόεδρε, οὔτε τινὰ τῶν ἀντιπροέδρων καὶ τῶν γραμματέων εἰς τὴν θέσιν, ἐφ' ἧ ὑπὸ τῆς Βουλῆς τεταγμένοι ἐστέ. Τοῦτο μᾶς ἐλύπησε, κύριε πρόεδρε, ὄχι μόνον διὰ τὸ ἄτοπον, τὸ ὁποῖον ἐφαίνετο εἰς τὴν πρᾶξιν ταύτην, ἀλλὰ καὶ διότι πρόκειται περὶ ἀντικειμένου ὅσον οἷόν τε κατεπείγοντος, τοῦ περὶ φορολογίας τῶν προϊόντων τῆς γῆς νόμου, τοῦ ὁποίου τὴν ταχεῖαν ἐπιψήφισιν ὑπαγορεύουσι τοῦ τε λαοῦ καὶ τῆς Κυβερνήσεως τὰ συμφέροντα. Συνδυάζοντες δὲ τὴν σημερινὴν πρᾶξιν τοῦ προεδρείου μὲ τὴν κατὰ τὴν χθεσινὴν συνεδρίασιν διαγωγὴν αὐτοῦ, εὑρίσκομεν ἐπὶ πλέον ἀκατανόητον τὴν τοιαύτην ἐκ τῶν καθηκόντων του παρεκτροπήν, ἀφοῦ εἶναι ἀναντίρρητον ὅτι τὸ προεδρεῖον δὲν δύναται νὰ διαλύῃ ἢ ν' ἀναβάλῃ τὰς συνεδριάσεις τῆς Βουλῆς αὐτογνωμόνως καὶ ἐναντίον τῆς ἡμερησίας διατάξεως. Διὰ ταῦτα χρέος μας ἐνομίσαμεν ἀπαραίτητον πρός τε τοὺς ἐντολεῖς μας αὐτοὺς καὶ πρὸς τὸν θρόνον, νὰ ἐκφράσωμεν τὴν λύπην καὶ δυσαρέσκειάν μας κατὰ τοιούτων πράξεων, αἵτινες ὅλως εἰς τὸ συνταγματικὸν σύστημα ἀντίκεινται».

Δ. Μελετόπουλος, Θ. Γρίβας, Ν. Μαυρομμάτης, Α. Σ. Δανόπουλος, Α. Μεταξᾶς, Σ. Βλάχος, Λ. Λαπουσιάδης, Δ. Τσιγκουράκος, Νῖκος Θέου, Λ. Βιλαέτης, Λ. Κρεστενίτης, Σ. Στεφανόπουλος, Θ. Μαρκεζίνης, Β. Νικολαΐδης, Γ. Γουναρόπουλος, Εὐθ. Κανελλόπουλος, Κ. Δεληγιάννης, Ν. Μπούκουρας, Π. Βαρβιτσιώτης, Σ. Παρθενόπουλος, Γ.

Φεγγαράς, Γ. Δερνιτσιώτης, Κ. Τ. Σαντάς, Β. Δημητρακόπουλος, Δ. Σακελλαριάδης, Ι. Φαρμάκης, Κ. Ζαφειρόπουλος, Κ. Οἰκονομόπουλος, Λ. Καλαμογδάρτης, Κ. Τσερτίδης, Α. Μαρκόπουλος, Παπακώστας Τσαμάλας, Μ. Γ. Σχινᾶς, Κ. Προβελέγγιος, Ι. Π. Ταταράκης, Δ. Κυριακοῦ, Σταμάτιος Δάρας, Ἀμβρόσιος Σκαραμαγκᾶς, Δ. Πολυχρονόπουλος, Α. Καζάνης, Δ. Δρόσος, Γ. Δοκός, Δ. Κριεζῆς, Δ. Κουντουριώτης, Γ. Γριζάνος, Γ. Ἀποστολίδης, Δ. Ζῶτος.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 27ης ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1845

Πρὶν δὲ προβῆ εἰς τὴν συζήτησιν ἡ Βουλή, λαβὼν εἷς ἐκ τῶν Κ.Κ. Βουλευτῶν τὸν λόγον εἶπεν· οὐδεὶς ἀγνοεῖ ὅτι εἴς τινα μέρη τοῦ Κράτους ἐπιπολάζει ἡ ληστεία, καὶ ἐπράχθησαν καὶ πράττονται τόσαι ληστεύσεις· καὶ ἐπειδὴ ἡ Κυβέρνησις λαμβάνουσα τοὺς φόρους ἀπὸ τὸν λαόν, ὀφείλει πρὸ πάντων νὰ φροντίσῃ καὶ περὶ τῆς ἀσφαλείας του, διότι ὅπου ἡ ἀσφάλεια δὲν ὑπάρχει, τὸ Κράτος ἐκεῖνο τρέχει τὸν ὄλεθρόν του, διὰ τοῦτο προσκαλεῖ τὸν Ὑπουργὸν τῶν Ἐσωτερικῶν διὰ νὰ παρευρεθῇ τὴν 29 τοῦ παρόντος καὶ πληροφορήσῃ τὴν Βουλὴν ἂν ἔλαβε τὰ κατάλληλα πρὸς ἐξάλειψιν τῆς ληστείας καὶ ἀσφάλειαν τῶν πολιτῶν μέτρα, διότι ἐν τῶν γινομένων φαίνεται ὅτι ἐλησμονήθη τὸ τόσον οὐσιῶδες καθῆκον.

Διάφορα κακουργήματα

Ἀντειπόντος δ' ἑτέρου ὅτι ὁ προλαλήσας ἐλησμόνησε φαίνεται ὅτι ὑπάρχει ἕτοιμον Νομοσχέδιον περὶ ληστείας, μηκέτι συζητηθέν, καὶ ἀποκρούσαντος τὴν ἔκφρασιν ὅτι δὲν ὑπῆρχον πρότερον λησταί, διότι ἤδη ἐπικρατεῖ ἡ μεγαλυτέρα ἀσφάλεια καὶ ἡσυχία, λαβὼν ἕτερος τὸν λόγον ἀντεπαρετήρησεν, ὅτι ἐπὶ τῶν περιφημοτέρων ληστῶν Κατζαντωνιαίων(1) δὲν ἐγένοντο τόσαι ληστεύσεις εἰς Ἀκαρνανίαν, οὐδὲ τοσαῦται καταστροφαὶ χωρίων, στρεβλώσεις ἀνθρώπων, καὶ ἄλλα διάφορα κακουργήματα, ὅσα γίνονται σήμερον· τοῦτο δὲ εἶναι ἀληθέστατον, καθόσον ἔλαβε γράμμα ἀπό τινα παίζοντα ὑπὸ τῶν ληστῶν· τὰ αὐτὰ γράφουσιν ἐξ Ἀστακοῦ, τοῦ Δήμου του, καὶ ἐκ Βονίτσης· τὸ λυπηρότερον ὅμως εἶναι ὅτι οἱ λησταὶ καθὼς λέγεται, ὑποθάλπονται καὶ ὑποστηρίζονται ὑπ' αὐτῶν τῶν ὀδηγῶν τῆς Κυβερνήσεως· ἂς μὴν ἐκλάβῃ δέ τις ὅτι ἐκ πνεύματος ἀντιπολιτεύσεως προέρχονται ταῦτα, ἀπ' ἐναντίας εἶναι ἀληθῆ, καὶ τὸ πρὸς τοὺς ἐντολεῖς καθῆκον ὑποχρεοῖ ἕκαστον νὰ προκαλέσῃ τὴν Κυβέρνησιν εἰς τὴν ἐξασφάλισιν των, ὄχι ὅμως διὰ τῶν κλεπτοδηγῶν, ἀλλὰ δι' ἄλλων ἀνθρώπων τιμίων καὶ θελόντων εἰλικρινῶς νὰ καταστρέψωσί τὴν ληστείαν πρὸς ἀσφάλειαν τῶν πολιτῶν.

Περιθάλπει ὁ τόπος

Τοῦτον ἀντικρούων ἕτερος, εἶπεν ὅτι ὡς ὁ προαγορεύσας, οὕτω καὶ αὐτὸς θέλει περιορισθῆ εἰς τὴν ἰδίαν αὐτοῦ ἐπαρχίαν. Ἐπὶ ἀντιβασιλείας, ὅτε ἡ Κυβέρνησις, ὡς εἶναι γνωστόν, εἶχεν εἰς Πελοπόννησον ἱκανὰ στρατεύματα μεταχειριζομένη αὐθαιρέτως αὐτὰ ὡς μεταβατικά, ὑπῆρχον συμμορίαι ληστῶν, σήμερον ὅμως ὑπάρχει ἄκρα ἡσυχία καὶ ἀσφάλεια, καὶ μάλις ἀναφανεῖσα μικρά τις ληστεία κατεστράφη πρόρριζος· ἂν δ' ὑπάρχουσιν εἰς ἄλλα μέρη λησταὶ ἡ Κυβέρνησις εἶναι ἀνεύθυνος, διότι περιθάλποντος αὐτοὺς τοῦ τόπου, εἶναι ἀδύνατον αὐτὴ νὰ τοὺς ἐξαλείψῃ· εἶναι πάντι περιττὸν ἀφ' ἑτέρου νὰ γίνεται λόγος περὶ ἀνθρώπων οἵτινες δὲν θὰ λείψωσιν ἐκ τῆς Ἑλληνικῆς Κοινωνίας ἐνόσῳ μάλιστα ἔχει ὅμορον τὸ Ὀθωμανικὸν Κράτος· ἡ θέσις λοιπὸν τῆς Ἀκαρνανίας εἶναι αἰτία τῆς ἐκεῖ ὑπαρχούσης ληστείας, καὶ ὄχι ποτὲ ἡ Κυβέρνησις· διότι αὕτη, ἐκτὸς τῶν λοιπῶν μέτρων, ἐπαρουσίασε καὶ Νομοσχέδιον περὶ ἐξαλείψεως τῆς ληστείας, μηκέτι συζητηθέν· μ' ὅλα ταῦτα καὶ διὰ τούτων ὅλων οὐδὲν δύναται νὰ κατορθώσῃ τὸ σκοπούμενον ἄνευ τῆς συνδρομῆς τοῦ Ἔθνους· καθότι λησταὶ ὑπῆρχαν καὶ πρὸ τῆς ἐπαναστάσεως, οἵτινες τότε μόνον κατεστράφησαν, ἅμα ὁ τόπος ἔπαυσε νὰ τοὺς περιθάλπῃ ἀναγκασθεὶς ἔκ τινος ἀπεσταλμένου τοῦ Σουλτάνου, ὅστις πρὸς ἐπιτυχίαν ἐτιμώρησε καὶ πολλοὺς ἀθώους. Περαίνων δὲ τὸν λόγον προσέθηκεν ὅτι ἄν τινες ἐκ τῶν ὀδηγῶν ἐφάνησαν μὴ καλοί, οἱ πλείονες ὅμως ἔφερον αἴσια εἰς τὸν τόπον ἀποτελέσματα, ἐξαλείψαντες τὴν ζωοκλοπήν· ὅπως ἅμως καὶ ἂν ἔχῃ τὸ πρᾶγμα, εἶναι ἀδύνατον ἡ Κυβέρνησις ἄλλως νὰ ἐξαλείψῃ τὴν ληστείαν, ἄνευ τῆς εἰλικρινοῦς συμπράξεως ὅλων.

Ἀναρίθμητοι κακουργίαι

Λαβὼν ἔπειτα τὸν λόγον ἄλλος εἶπεν, ὅτι μηδένα μήτε νὰ κατηγορήσῃ μήτε νὰ ἐπαινέσῃ προθέμενος, παρατηρεῖ ὅτι ὁ ζητήσας τὴν παρουσίαν τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν δὲν εἶχε σκοπὸν νὰ κατηγορήσῃ τινά, ἀλλὰ νὰ μάθῃ μόνον ἂν τὰ πρὸς ἀσφάλειαν παρὰ τῆς Κυβερνήσεως ληφθέντα μέτρα εἶναι ἀρκοῦντα· ὅτι δὲν προτίθεται νὰ κατηγορήσῃ ἀπόφασιν τῆς Βουλῆς περὶ διατηρήσεως τῶν ὀδηγῶν ἐπὶ βραχὺν ἔτι χρόνον, οὐδὲ νὰ ἀπαριθμήσῃ τὰς γενομένας κακουργίας, διότι ὁλόκληρος ἡ ἡμέρα εἶναι ἀνεπαρκής.

Οἱ ἐντολεῖς λαοὶ

Παρατηρεῖ μόνον, ὅτι ἡ Βουλὴ πρέπει νὰ ἀποφασίσῃ τὴν παρουσίαν τοῦ Ὑπουργοῦ, διὰ νὰ δώσῃ πληροφορίας περὶ τῆς καταστάσεως τῆς Ἀσφαλείας τοῦ Κράτους. Ἐπὶ Βαυαροκρατίας λησταὶ δὲν ἦσαν ἀλλ' ἀντάρται· σήμερον ὅμως εἶναι λησταὶ καταμαστίζοντες ἐλεεινῶς τὸν τόπον, καὶ τὸ πρᾶγμα διαφέρει πολύ. Πρὸς ὑποστήριξιν, ὅτι πρότερον ὑπῆρχον ἀσυγκρίτως πλείονες λησταί, ἔφερέ τις ἐκ τῶν προλαλησάντων τὴν εἰς τὸν Μύτικα πρᾶξιν τοῦ Ἀρχιληστοῦ Καταραχιᾶ, πλὴν τοῦτο δὲν ἀναπαύει τοὺς ἐντολεῖς λαούς, οἵτινες πάσχουσι δεινῶς καὶ ζητοῦν ἀσφάλειαν καὶ ἡσυχίαν· διότι εἶναι ἄδικον, ἀδικώτατον, ἐνῷ πρὸς ταῦτα ἐχορήγησαν εἰς τὴν Κυβέρνησιν ἄφθονα μέσα, νὰ πυρπολῶνται αἱ οἰκίαι των καὶ νὰ διαρπάζωνται αἱ περιουσίαι των· ἰδοὺ ἐπί τινος ὀφείλει νὰ σκεφθῇ ἡ Βουλή, καὶ ἐπὶ τούτων ἐζητήθη ἡ παρουσία τοῦ Ὑπουργοῦ.

Εἶναι συκοφαντία τρομερὰ κατὰ τοῦ λαοῦ τῆς Ἀκαρνανίας ὅτι ὡς ἐκ τῆς ἕξεως καὶ τῆς θέσεώς των πρὸς τὸ γειτονικὸν Ὀθωμανικὸν Κράτος, καταφεύγωσιν εἰς τὸ μέσον τῆς ληστείας. Λαὸς φιλότιμος, ὑπερήφανος, καὶ ὑπὲρ πάντα τὴν ἡσυχίαν ἀσπαζόμενος, ὁ τῆς Ἀκαρνανίας, δὲν ἤθελε πώποτε προσφύγει εἰς τὸ καταστρεπτικὸν τῆς ληστείας μέσον, ἂν ἡ δικαιοσύνη δὲν ἐξωρίζετο ἐκεῖθεν, καὶ ἡ μεροληψία καὶ καταδυναστεία τῶν ἐπιτοπίων ἀρχῶν δὲν

(1) Ἀναφέρεται προφανῶς εἰς τὸν Κατσαντώνην, ἐν πλήρει συγχύσει προαπελευθερωτικῶν ἀγώνων καὶ μεταπελευθερωτικῆς ληστείας.

τὸν ὤθει εἰς τοῦτο· παράδειγμα ὑπάρχει ὁ συνετὸς καὶ ἀμερόληπτος Διοικητὴς Κ. Δούκας, ἐπὶ τῆς διοικήσεως τοῦ ὁποίου ἐξέλιπεν ὁλοτελῶς ἐκεῖθεν ἡ ληστεία.

Πασσάλωμα !

Εἶναι αἶσχος τοῦ ἔθνους πᾶν βίαιον μέσον κατὰ τοῦ πολίτου πρὸς κατάπαυσιν τῆς ληστείας, αἰσχρότερον δὲ τὸ πασσάλωμα — τοῦ ὁποίου ἔκαμνον χρῆσιν οἱ Τοῦρκοι — κατὰ τὴν συμβουλὴν τῶν μικρῶν χριστιανῶν τυραννίσκων.

Παρετήρησέ τις ὅτι ὁ περὶ ληστείας Νόμος δύναται νὰ ἐπαναγάγῃ τὴν ἀσφάλειαν καὶ ἐξαλείψῃ τὴν ληστείαν, ἀλλ' ἡ παρατήρησίς του εἶναι καθ' ὁλοκληρίαν ἐσφαλμένη διότι οὐδόλως διὰ τοῦ διορισμοῦ ὁδηγῶν διαφέρει βελτιωμένη εἰς ἀποτελέσματα ἡ κατάστασις, ἴσως δὲ θέλει φέρῃ χείρονα ἀποτελέσματα. Μόνος λοιπὸν ὁ σχηματισμὸς τῆς ἐθνοφυλακῆς δύναται νὰ φέρῃ τὴν τοσοῦτον ἐπιθυμητὴν τῆς ἡσυχίας ἀποκατάστασιν. Καὶ τοῦτο πρέπει νὰ πραγματοποιήσῃ, κηδομένη τοῦ πολλὰ πάσχοντος σήμερον λαοῦ, ἡ Βουλή.

Νυκτοκλέπται

Παραιτούμενος τοῦ νὰ εἴπω τὶ περὶ τῆς πρὸ τῆς ἐπαναστάσεως ληστείας, παρατηρῶ, ἐπέφερεν ἕτερος, ὅτι ἅμα ἔλαβον οἱ Ἕλληνες κατὰ τοῦ τυράννου τὰ ὅπλα ληστεία δὲν ὑπῆρξε, ὡς καταστραφεῖσα ὑπὸ τῶν τότε ἀρχηγῶν. Ἐπὶ τοῦ Κυβερνήτου ὅμως, καίτοι καταστάσης Κυβερνήσεως σταθερᾶς, ἐπεπόλασεν ἡ ληστεία, (1) καὶ πολλαὶ ἐγένοντο ληστεύσεις πρὸς κατάπαυσιν τῶν ὁποίων διορισθεὶς καὶ αὐτὸς τότε, ἔβλεπε μὲ δυσαρέσκειάν του, ὅτι οἱ ὑπ' αὐτὸν στρατιῶται κατεπίεζον μεγάλως τὸν λαὸν διὰ τὴν καταδίωξιν τῶν ληστῶν. Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Κυβερνήτου, ἀνεφάνησαν πάλιν πολλαὶ συμμορίαι ληστῶν, αἵτινες κατεστράφησαν βαθμηδὸν παρὰ τῆς Κυβερνήσεως, ἀλλὰ διὰ τῆς χρήσεως τῆς βίας καὶ τῶν καταπιέσεων ἐκ μέρους τῶν στρατευμάτων τῆς Κυβερνήσεως, πρὸς τὸν λαόν, τὸ ὁποῖον ὅμως τὸ Σύνταγμα σήμερον οὔτε συγχωρεῖ, οὔτε πρέπει νὰ γίνῃ, καθ' ὅσον σήμερον δὲν ὑπάρχει ληστεία· διότι ἂν ποιμένες τινὲς κλέπτωσι τὴν νύκτα, καὶ τὴν ἡμέραν ἐπανέρχονται πάλιν εἰς τὸ ποίμνιόν των, τοῦτο δὲν εἶναι ληστεία. Εἶναι ψευδές, ὅτι ἄλλοτε δὲν ὑπῆρχε ληστεία, καὶ σήμερον ἐπιπολάζει, διότι ἀπεναντίας σήμερον ἐπικρατεῖ γενικὴ ἀσφάλεια καὶ ἡσυχία, καθόσον μάλιστα καί τινων ἀντιστάντων κατὰ τῆς Κυβερνήσεως, οἱ μὲν συνελήφθησαν καὶ παρεδόθησαν εἰς τὰς χεῖρας τῆς δικαιοσύνης, οἱ δὲ ἀνεχώρησαν ἐκτὸς τοῦ Κράτους. (2) Δὲν πταίει λοιπὸν ἡ Κυβέρνησις, ἀλλ' ὅσοι ὑποθάλποντες ὑποστηρίζουν τὴν ληστείαν, ἥτις ἀναμφιβόλως ἐξαλειφθήσεται, ὅταν ὅλοι συνδράμωσιν εἰλικρινῶς πρὸς τοῦτο τὴν Κυβέρνησιν.

Εἰς Κορινθίαν

Λαβὼν ἕτερος τὸν λόγον εἶπεν, ὅτι καθόσον μὲν ἀφορᾷ τὰς λοιπὰς τοῦ Κράτους ἐπαρχίας δὲν γνωρίζει τὶ γίνεται ἀκριβῶς, ἀλλὰ καθόσον ἀποβλέπει τὴν Κορινθίαν, αὕτη μαστίζεται τρομερὰ ὑπὸ τῆς ληστείας. Ἀναγνοὺς ἐπιστολήν τινα ἐν ᾗ γράφουσιν ὅτι ὑποφέρουν ἀπὸ ληστρικὴν τινὰ συμμορίαν πολλά, ὅτι συνέλαβεν αὕτη δύο τῶν κατοίκων καὶ τοὺς ἐζήτει χρήματα, προσέθηκεν ἐπὶ τέλους ὅτι τὴν τοιαύτην κατάστασιν, τὴν ὁποίαν πρέπει νὰ ἀποδοκιμάσῃ πᾶς τις, δὲν ἀποδίδει ρητῶς εἴς τινα, παρατηρεῖ ὅμως, ὅτι ἡ Βουλὴ ὀφείλει νὰ λάβῃ πρόνοιαν περὶ ἐπαναφορᾶς τῆς ἡσυχίας καὶ ἀποκαταστάσεως τῆς ἀσφαλείας.

Αἱ πηγαὶ

Τὴν γνώμην τούτου συμμερισάμενος ἄλλος ἐκ τῶν Κ.Κ. Βουλευτῶν εἶπεν, ὅτι κακῶς εἷς ἐκ τῶν προλαλησάντων παρέστησεν ὅτι ἐπὶ Κυβερνήτου ὑπῆρχε ληστεία, διότι ἐπὶ τῆς κυβερνήσεως ἐκείνου κατεστράφη, ἀναφανεῖσα ἐπὶ τῆς κατ' αὐτοῦ ἀντιπολιτεύσεως· ληστεία ἀνεφάνη καὶ ἐπὶ Βαυαροκρατίας, ἀλλ' ἐξειλήφθη ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως· μετὰ τὴν 3 Σεπτεμβρίου, διαρκούσης τῆς Ἐθνικῆς Συνελεύσεως ληστεία δὲν ἀνεφάνη, διότι ὁ λαὸς δὲν κατεπιέζετο, ὡς σήμερον, ὑπὸ τῆς ἐξουσίας. Αἱ παράνομοι λοιπὸν ἀμνηστεῖαι ἀφ' ἑνός, καὶ ἀφ' ἑτέρου ἡ ἄδικος ἐνίσχυσις μερίδος τινὸς ἀνθρώπων παρὰ τῆς Κυβερνήσεως, εἶναι κυρίως αἱ πηγαὶ τῆς ληστείας καὶ ἀδικοῦσι μεγάλως οἱ καταδικάζοντες τὸν λαὸν ὡς ὑποθάλποντα καὶ στηρίζονται τὴν ληστείαν.

Ὁ Ξένος Τύπος

Μετὰ τοῦτον ἕτερος ἐξέθηκεν ὅτι ἡ τὴν παροῦσαν συζήτησιν προκαλέσασα πρότασις, ἄλλον ἔχουσα χαρακτῆρα, ἄλλως ὑπὸ τῶν ἐπ' αὐτῆς λαλησάντων μετεσχηματίσθη· ὅτι ἡ πρότασις αὕτη ἦτο ὀρθὴ καὶ κατάλληλος, διότι αἱ πληροφορίαι τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν ἠδύναντο νὰ φωτίσωσι τὴν Βουλὴν περὶ τῶν αἰτίων τῆς κατὰ δυστυχίαν εἴς τινα ἔτι τοῦ Κράτους μέρη ὑπαρχούσης ληστείας. Ἐκεῖνο δὲ τὸ ὁποῖον μὲ λύπην δύναται νὰ παρατηρήσῃ πᾶς τις εἶναι, ὅτι ἀπό τινος καιροῦ φύλλα τινὰ τοῦ Τύπου τῆς ἀντιπολιτεύσεως παριστάνουσι τὸν τόπον εἰς τὴν πλέον οἰκτρὰν κατάστασιν· ἄρθρα ἐπίσης γραφόμενα εἰς ξένας τινὰς ἐφημερίδας, ἐντεῦθεν βεβαίως ἀποστελλόμενα, τὰ αὐτὰ παριστάνουσι, καὶ ἰδοὺ ὅτι καὶ σήμερον ἀπὸ τοῦ βήματος τῆς Βουλῆς τὰ τοιαῦτα διϊσχυρίζονταί τινες καὶ ὑποστηρίζουσι, πρὸς τίνα δὲ σκοπὸν καὶ εἰς τὰς ἐγχωρίους ἐφημερίδας καὶ εἰς τὰς ξένας δημοσιεύονται αὐτὰ καὶ ἐδῶ λέγονται, οὐδεὶς ἀγνοεῖ: Ἀλλ' ὡς Ἕλληνες, ὡς ἀντιπρόσωποι τοῦ λαοῦ, ὑπὲρ τῶν συμφερόντων τοῦ ὁποίου ἐκλήθημεν ἐνταῦθα, δὲν πρέπει νὰ παραγνωρίσωμεν ὅτι εἶναι ἀσυγχώρητον διὰ πλαγίους σκοποὺς νὰ καταφεύγωμεν εἰς τοιαῦτα μέσα μὲ βλάβην τῆς ἐθνικῆς ὑπολήψεως καὶ μὲ ζημίαν τοῦ τόπου ἐπαισθητὴν λέγω, κύριοι, ταῦτα, διότι ἄρτι ἐλθόντες ἐκ Παρισίων καὶ ἄλλων εὐρωπαϊκῶν μερῶν νέοι συμπολῖται μας, οἵτινες ἐσπούδασαν ἐκεῖ, παρέστησαν ποία μαύρη καὶ ψευδὴς ἰδέα ἐπικρατεῖ ἔξω, (1)

---

(1) Αἱ πρῶται ἀπολύσεις ἀγωνιστῶν τοῦ 21, ἐγένοντο ἐπὶ Καποδίστρια. Ἀπελύθησαν τότε ἀπὸ τὰ σώματα τῶν διαφόρων ἀρχηγῶν, ὅσοι δὲν ἐκρίθησαν κατάλληλοι διὰ τὰς χιλιαρχίας αἱ ὁποῖαι συνεκροτοῦντο. Ἀπελύθησαν δὲ πολλοί, ὡς ὑπεράριθμοι .

(2) Ὁ Κωλέττης παρώτρυνε τοὺς ἐξεγειρομένους καὶ στασιάζοντας ἀντιπάλους του νὰ καταφεύγουν εἰς τὴν Τουρκίαν, διὰ νὰ διατηρήσουν ἐκεῖ τὸ φρόνημα τῶν ὑποδούλων.

(1) Ὀλίγον ἀργότερον, τὸ 1851, πάταγον προεκάλεσε εἰς τὴν Εὐρώπην τὸ μυθιστόρημα τοῦ Ἐδμόνδου Ἀμπού, ὁ «Βασιλεὺς τῶν Ὀρέων», μυθιστόρημα ἑλληνικῆς καθαρῶς ὑποθέσεως.

ρακτῆρα παρὰ τὰς εἰς τὰς ἀκολούθους ἐποχάς. Εἰς τὴν δευτέραν ἐποχὴν (1) αἱ λῃστεῖαι, εἴτε ἀπόρροια τῶν ἕξεων, εἴτε καὶ βοηθούμεναι ἐκ τῶν ἀποστάσεων καὶ τοῦ ἀκατοικήτου τῶν μερῶν, ἐνεφάνησαν πλειότεραι καὶ ὑπὸ ἄλλον χαρακτῆρα, καθὼς καὶ εἰς τὴν τρίτην (2). Ἀλλὰ τότε τὸ ἔθνος ἐστερεῖτο τῶν ἐλευθεριῶν του καὶ τὸ αὐθαίρετον καὶ ἡ ξενοκρατία τὸ κατέθλιβε. Σήμερον ὅμως, ὅτε τὸ ἔθνος διοικεῖται Συνταγματικῶς, ἡ λῃστεία δὲν ἔπρεπε νὰ ὑπάρχῃ καὶ μάλιστα ὑπὸ τοιοῦτον βάρβαρον χαρακτῆρα, διότι εἶναι βέβαιον ὅτι εἰς τὰ πλειότερα μέρη τῆς Στερεᾶς καὶ τῆς Πελοποννήσου ἡ λῃστεία ὑπάρχει καὶ πλεονάζει ἤδη μᾶλλον παρὰ ἄλλοτε. Διὰ τοῦτο συζητοῦντες ἐνταῦθα περὶ τῶν ἐθνικῶν συμφερόντων, ὀφείλομεν νὰ ὁμολογῶμεν αὐτὴν τὴν ἀλήθειαν πρὸς φωτισμὸν τῆς Κυβερνήσεως.

Ἄσματα ἀρχιλῃστῶν

Ἡ λῃστεία εἰς τὴν Ἑλλάδα δὲν εἶναι πρωτοφανές τι, παρετηρήθη παρ' ἄλλου οὐδ' ἔλλειψέ ποτε καὶ ὑπὸ οὐδεμίαν Κυβέρνησιν, διὰ τοῦτο δὲν πρέπει νὰ εἶναι ὅπλον πρὸς ἐπίκρισιν τῆς σημερινῆς καταστάσεως τῶν πραγμάτων. Τρία εἶναι τὰ αἴτια τὰ ὁποία παρῆξαν καὶ διετήρησαν εἰς τὴν Ἑλλάδα τὴν λῃστείαν α) ἡ φυσικὴ τοῦ τόπου κατάστασις, ἤτοι τὸ ἀκατοίκητον, τὸ ὀρεινὸν καὶ λασπῶδες τοῦ τόπου καὶ αἱ ἀποστάσεις αἰτία μὴ ἀποδιδομένη εἰς τὴν ἀνικανότητα τῆς Κυβερνήσεως διότι ἀπὸ ὁποιανδήποτε Κυβέρνησιν θέλει ὑπάρχει ἡ φυσικὴ αὕτη κατάστασις μέχρι τῆς αὐξήσεως τῆς ἀνθρωποπληθύος, τῆς κατασκευῆς τῶν ὁδῶν καὶ ἄλλων τοιούτων μέσων. β') Ἡ λῃστεία ἦτο καὶ εἶναι ἀξιοκατάκριτον ἔγκλημα· ἐν τούτοις ὁ ἐνθουσιασμός, ὅστις ἄλλοτε συνώδευσε τὸν ἐπὶ τουρκοκρατίας κλέφτην διατηροῦντα ἐπὶ τῶν ὀρέων τὴν ἐλευθερίαν καὶ τὸ ὅπλον του κατὰ τῆς τυραννίας, καὶ τὰ ἡρωϊκὰ ἄσματα αὐτοῦ, ἄφησαν εἰς τοὺς κατοίκους τῶν ὀρεινῶν μερῶν ἕξιν τινὰ πρὸς τὴν λῃστείαν ἐνθουσιώδη διατηρηθεῖσαν καὶ μετὰ τὴν ἐπανάστασιν, διατηρουμένην εἰσέτι καὶ ἀποδεικνυομένην ἀπὸ τὰ καὶ πρὸς τοὺς συγχρόνους μας ἀρχιλῃστὰς ἡρωϊκὰ ἄσματα (3). Ἡ ἕξις αὕτη ἔσπρωχνε τοὺς κατοίκους διὰ μικρὰς ἀφορμὰς ὅλως διόλου ἀτομικὰς καὶ ἰδιωτικὰς εἰς τὴν λῃστείαν, καὶ διὰ τοῦτο καὶ τὸ αἴτιον τοῦτο δὲν δύναται νὰ ἀποδοθῇ εἰς τὴν ἀνικανότητα τῆς Κυβερνήσεως διότι ὑφ' ὅλας τὰς μέχρι τοῦδε Κυβερνήσεις ἀναφαίνεται, καὶ οὐδέποτε ἐξέλιπεν, ἀναγκάζουσα πολλάκις τὴν ἐξουσίαν, καὶ ἐπὶ Καποδιστρίου καὶ ἐπὶ βασιλείας, καταβιβάζουσα εἰς διαπραγματεύσεις μὲ τοὺς λῃστὰς καὶ ἀμνηστείας.

Δυσηρεστημένοι πολιτικοὶ

Εἶναι ὅμως καὶ τρίτη αἰτία παράγουσα τὴν λῃστείαν, μᾶλλον κακοήθης ἀνεξαρτήτως δ' ἐπίσης ἀπὸ τὴν θέλησιν τῆς Κυβερνήσεως, αἰτία καθαρῶς πολιτική, διότι κατὰ τὰς διαφόρους ἐποχὰς καὶ ὑπὸ διαφόρους Κυβερνήσεις αἱ δυσαρεστημένοι ἐκ τῶν πολιτικῶν ἀνδρῶν θέλοντες νὰ ἐπιβάλωσιν ἑαυτοὺς εἰς τὴν ἐξουσίαν καὶ εἰς τὰ πράγματα μεταχειρίσθησαν τὸ μέσον τῆς λῃστείας ἥτις ἐνίοτε ἐλάμβανε χαρακτῆρα ἀνταρσίας, διὰ νὰ παρεμβάλωσιν εἰς τὴν Κυβέρνησιν προσκόμματα καὶ νὰ ἐκφοβίζωσιν αὐτήν. Καὶ εἰς τὴν παροῦσαν ἐποχὴν ὑπάρχουσι δυσαρεστημένοι, οἵτινες διὰ τοῦ μέσου τούτου φροντίζουσι νὰ ἐπιβληθῶσι εἰς τὴν Κυβέρνησιν· διὰ τοῦτο πράγματα λῃστευθέντα ἀπὸ λῃστρικὰς συμμορίας, εὑρέθησαν εἰς τὰς οἰκίας ἀνθρώπων διακεκοινωμένων μεταξὺ τῶν σήμερον δυσαρεστημένων οἵτινες οὐδόλως ἔπαθον ἀπὸ τινα καὶ οὐδεμίαν ἀφορμὴν εἶχον δυσαρεσκείας δικαιολογημένης· διὰ τοῦτο ἄλλοι, ἀποτυχόντες ἀπὸ ἐπαναστατικοὺς σκοποὺς προσέφυγον εἰς τὸ λῃστρικὸν μέσον, καὶ ἐπὶ τέλους καθίστανται πρόσφυγες εἰς τὸ Τουρκικὸν κράτος, ὡς ὁ Κοντογιάννης.

Ἐκ τούτων ἐξάγεται ὅτι ἡ σημερινὴ λῃστεία παρήχθη ἀπὸ τοιαῦτα αἴτια ὅλως ἀνεξάρτητα ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν ἥτις διὰ τῶν καταλλήλων καὶ φρονίμων μέσων τὴν περιστέλλει. ὁ δὲ χαρακτὴρ τῆς λῃστείας ἂν εἶναι ὅπως ἀπὸ τινας παριστάνεται, εἶναι ἀναλόγως τοῦ ἀκαθέκτου καὶ βιαίου τῶν σήμερον δυσαρεστημένων.

Ἐνταῦθα ὁ Πρόεδρος παρεχώρησε τὴν θέσιν του εἰς ἕνα τῶν ἀντιπροέδρων.

Τὸ συμφέρον τῶν Κυβερνήσεων

Ὁ μετὰ τοῦτον, περιοριζόμενος μόνον εἰς τὴν κατάστασιν τῆς ἡσυχίας καὶ ἀσφαλείας εἰς Ἀκαρνανίαν, εἶπεν ὅτι ἡ λῃστεία οὔτε ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν προκαλεῖται διότι τὸ συμφέρον της αὕτη εὑρίσκει εἰς τὴν ἡσυχίαν, ἀλλ' οὔτε ὑποκινεῖται ἀπὸ τὴν ἀντιπολίτευσιν· εἰς Ἀκαρνανίαν καθ' ἣν ἐποχὴν ἐσχηματίσθη τὸ Ὑπουργεῖον τῆς 6 Αὐγούστου, (1) ἀνεφάνη ἀμέσως λῃστεία, τὴν ὁποίαν αἱ τότε ἀρχαὶ δὲν ἠδυνήθησαν νὰ περιστείλωσιν, οὔτε ἤθελε περισταλῆ ἄνευ τῶν φρονίμων μέτρων τοῦ διορισθέντος μετὰ ταῦτα διοικητοῦ Ἀδὰμ Δούκα, καὶ τοῦ στρατιωτικοῦ Σκαλτζοδήμου· ἐξηλείφθη τότε, πάλιν σήμερον ἀνεφάνη καὶ ἐπιπολάζει πλειότερον ἤδη παρὰ τότε, καὶ τοῦτο ἀποδεικνύεται ἀπὸ τὰς ἐπισυμβάσεις εἰς διάφορα μέρη τῆς Ἀκαρνανίας γνωστὰς λῃστείας. (Ἀνέγνω δὲ μετὰ ταῦτα ἀποσπάσματα ἐπιστολῶν διὰ τῶν ὁποίων περιγράφεται ἡ κατάστασις τῆς Ἀκαρνανίας μαστιζομένης ἀπὸ τὴν λῃστείαν, ἀποδιδομένη εἰς τὰ ἀκατάλληλα τῆς Κυβερνήσεως μέτρα πρὸς καταδίωξιν τῶν λῃστῶν).

Μετ' ἄλλον δὲ ἀντικρούσαντα ὅτι ἡ κατάστασις τῆς ἡσυχίας ἐν Ἀκαρνανίᾳ δὲν εἶναι τοιαύτη, ὅπως παρίσταται διὰ τῶν ἐπιστολῶν, τὰς ὁποίας δυσαρεστημένοι ἄνθρωποι ἀπὸ τὴν σημερινὴν Κυβέρνησιν ἐπιστέλλωσιν ὅτι πρὸ πολλοῦ ἤδη οὐδεμία λῃστεία ἐκτὸς τῆς εἰς τὸν Πρόδρομον ἐπράχθη, οὔτε λῃσταὶ ἀνεφάνησαν· ὅτι οἱ διορισθέντες πρὸς καταδίωξιν τῆς λῃστείας ὁδηγοὶ εἶναι ἐκ τῶν ἱκανωτέρων καὶ διακεκριμένων διὰ τὴν φρόνησιν καὶ τὴν περουσίαν των ἐν Ἀκαρνανίᾳ ἀξιωματικῶν· καὶ ἄλλον ὑπάλληλον ὄντα τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν παρατηρήσαντα ὅτι οἱ ἐν Ἀκαρνανίᾳ οἰκονομικοὶ ὑπάλληλοι εἶναι ἐκ τῶν διακρινομένων διὰ τὴν τιμιότητα καὶ ἱκανότητα, καὶ ὡς τοιοῦτοι ἐσυστήθησαν καὶ παρὰ τῶν βουλευτῶν Ἀκαρνανίας, καὶ ὅτι ἀδί-

(1) Ἀντιβασιλείας.

(2) Τὴν μοναρχίαν τοῦ Ὄθωνος.

(3) Ὡς τὸ «ποῦ θὰ στήσουμε λημέρι, γειά σου ἀρχιλῃστὴ Νταβέλη κ.λ.π, κλπ.

(1) Τοῦ Μαυροκορδάτου.

κως καθάπτονται τῆς διαγωγῆς των οἱ ἐπιστολογράφοι, περίστασις ἀποδεικνύουσα ὅτι αἱ ἀναγνωσθεῖσαι ἐπιστολαὶ δὲν εἶναι ἀξιόπιστοι.

Ὁ προκαλέσας πρῶτος τὴν περὶ ληστείας συζήτησιν Βουλευτὴς ἐπέφερεν ὅτι, ὢν πληροφορημένος περὶ τῆς ἐπιπολαζούσης ληστείας καὶ περὶ τῶν ἐκ ταύτης δεινῶν ὅσα ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς πάσχει, ἐπρότεινε νὰ προσκληθῇ ὁ ἁρμόδιος ὑπουργὸς ἵνα προσέλθῃ καὶ πληροφορήσῃ τὴν Βουλὴν περὶ τῆς καταστάσεως τῆς ἡσυχίας τοῦ Κράτους, καὶ περὶ τῶν μέσων ὅσα ἡ Κυβέρνησις μετεχειρίσθη πρὸς περιστολὴν καὶ ἐξάλειψιν τῆς ληστείας.

Ἐνταῦθα κατ' αἴτησιν τῶν Βουλευτῶν ἐκηρύχθη ἀποπερατωμένη ἡ περὶ τούτου συζήτησις.

Διαφωνίας δὲ ἀναφυείσης περὶ τοῦ ἀποτελέσματος τῆς συζητήσεως καὶ περὶ τοῦ ἀντικειμένου τῆς ἡμερεσίας διατάξεως διὰ τὴν προσεχῆ συνεδρίασιν, ὁ Ἀντιπρόεδρος παρατηρήσας ὅτι δὲ ἦτο πλήρης ἡ Βουλή, διέλυσε τὴν Συνεδρίασιν περὶ τὴν 2 ὥραν μ. μ.

ΕΜΦΡΩΝ ΜΕΤΡΙΟΠΑΘΕΙΑ

ΤΟ ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΑΝΟΝ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ

ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ Α. ΜΕΤΑΞΑ

Δύο ἔτη μετὰ τὸν σχηματισμὸν τῆς πρώτης κοινοβουλευτικῆς κυβερνήσεως τοῦ τόπου, ὁ πρωθυπουργός της προβαίνει εἰς σύντομον ἀπολογισμὸν τοῦ ἔργου της. Καὶ δικαίως καυχᾶται ὁ πολιτικὸς ἐκεῖνος ὅτι παραλαβὼν τὴν ἐξουσίαν ἐν μέσω παροξυσμοῦ παθῶν, ἐπέτυχε νὰ διατηρήσῃ τὴν ὁμαλότητα καὶ νὰ ὁδηγήσῃ ταχύτατα εἰς ἐκλογὰς Συνελεύσεως, αἱ ὁποῖαι ἐθεωρήθησαν τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἀδιάβλητοι ἀπὸ ὅλας τὰς παρατάξεις.

Ὁ ἀπολογισμὸς τοῦ «Σεπτεμβριανοῦ Ὑπουργείου», γενόμενος μετὰ τὴν ἄνοδον εἰς τὴν ἐξουσίαν δύο ἄλλων κυβερνήσεων (Μαυροκορδάτου καὶ Κωλέττη), μετὰ τὰς αἱματηρὰς ἐκλογὰς τῆς πρώτης τακτικῆς Βουλῆς καὶ κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς διακυβερνήσεως Κωλέττη, ἀποτελεῖ ἱστορικὸν δεῖγμα τοῦ ὅτι κυβερνῆται μὲ φρόνησιν καὶ μετριοπάθειαν ὡς ὁ Α. Μεταξᾶς, θὰ ἠδύναντο νὰ ὁδηγήσουν τὴν χώραν ταχύτατα πρὸς καθεστὼς εὐνομίας, ἂν δὲν ἐτορπιλλίζετο τὸ ἔργον του ἀπὸ πολιτικοὺς τῆς ἰδιοσυγκρασίας τόσον τοῦ Μαυροκορδάτου ὅσον καὶ τοῦ Κωλέττη.

Ἡ βραδύτης εἰς τὴν πορείαν τῆς ὁμαλότητος, δὲν ἦτο συνέπεια μόνον τοῦ καθεστῶτος τὸ ὁποῖον ἐκληρονόμησε τὸ ἐλεύθερον ὕστερα ἀπὸ ζωὴν τοῦ Ἔθνους ἐπὶ τέσσαρας αἰῶνας ὑπὸ στυγνὴν καὶ βάρβαρον δουλείαν, ἀλλὰ ὑπῆρχον καὶ ὑποκειμενικὰ αἴτια τῆς «ἐκπολιτιστικῆς καθυστερήσεως» τῆς χώρας.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 30ης ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1845

Πρὶν δ' ἢ ὁρισθῇ τὸ ἀντικείμενον τῆς Συνεδριάσεως, ὁ Βουλευτὴς Ἀθηνῶν, (Α. ΜΕΤΑΞΑΣ) Πρόεδρος τοῦ Ὑπουργείου τῆς 3 Σεπτεμβρίου, ἐξέθηκεν ὅτι τρεῖς μῆνες παρῆλθον ἀφότου ὁ Πρόεδρος τῆς Βουλῆς εἰδοποίησεν αὐτὸν καὶ δι' αὐτοῦ τοὺς λοιποὺς τότε ὑπουργούς, κατὰ τὴν ἀπόφασιν τῆς Βουλῆς, περὶ τῆς ἐπικειμένης εἰς αὐτοὺς ὑποχρεώσεως ἀπὸ τὸ ΙΔ´ Ψήφισμα τῆς Ἐθνοσυνελεύσεως νὰ δώσωσι λόγον τῶν πράξεών των εἰς τὴν Βουλὴν ἐντὸς τῆς Α´ Βουλευτικῆς Συνόδου, ἡ δὲ μέχρι τοῦδε ἀναβολὴ τῆς λογοδοσίας ταύτης προέκυψεν ἀπὸ τὰς ἐργασίας τῆς Βουλῆς, διότι ὁ τότε Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν Βουλευτὴς Μαντινείας, ἀσχολούμενος μὲ τὰ βουλευτικὰ καθήκοντα, καὶ εἰσηγητὴς τῆς ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ ἐπιτροπῆς, δὲν ἠδυνήθη νὰ λάβῃ ἐγκαίρως ὑπ' ὄψιν τὴν συνταχθεῖσαν ἔκθεσιν. ὅτι δὲ τὸ Σεπτεμβριανὸν Ὑπουργεῖον, ἀναγνωρίζον τὴν σωτηριώδη συνταγματικὴν ἀρχὴν τῆς εὐθύνης καὶ λογοδοσίας τῶν Ὑπουργῶν, τὴν ὁποίαν ρητῶς καὶ ἡ Συνέλευσις ἀπεφάσισε, προθύμως ἐκπληροῖ ἤδη αὐτήν.

Καθαρὸς πατριωτισμὸς

Αἱ περιστάσεις καθ' ἃς τὸ Ὑπουργεῖον ἐκεῖνο συνεκροτήθη ἦσαν δύσκολοι, διότι εἰς τὰς πολιτικὰς μεταβολὰς αἱ διαιρέσεις καὶ τὰ πάθη ἐξάπτονται, αἱ δὲ ἀπαιτήσεις πολλαπλασιάζονται. Μ' ὅλον τοῦτο τὸ Ὑπουργεῖον ἐκεῖνο ἀνεδέχθη τὸ βάρος μὲ καθαρὸν πατριωτισμὸν καὶ ἀφοσίωσιν εἰς τὸ ἐθνικὸν συμφέρον· ἐνισχυόμενον δὲ πρὸ πάντων ἀπὸ τὴν φρόνησιν τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ, ἀπὸ τὴν ἀφοσίωσιν καὶ τὸν ζῆλον τοῦ Στρατοῦ καὶ τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων, κατώρθωσε νὰ διατηρήσῃ πληρεστάτην ἡσυχίαν ἐν καιρῷ τῆς μεταβολῆς, καὶ ἐντὸς δύο μηνῶν νὰ ἐνεργήσῃ τὰς ἐκλογὰς τῶν Πληρεξουσίων καὶ τὴν συγκρότησιν τῆς Ἐθνικῆς Συνελεύσεως· ὅτι ἐκ τῆς ἐγγράφου ἐκθέσεως ἡ Βουλὴ θέλει πληροφορηθῆ λεπτομερῶς τὰς πράξεις καὶ τὴν διαχείρισιν τοῦ ὑπουργείου ἐκείνου· ἐν τούτοις ἡ ἔκθεσις αὕτη παρουσιάζεται ἐκ μέρους αὐτοῦ, τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Στρατιωτικῶν, τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης καὶ τοῦ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν, οἱ δὲ τότε Ὑπουργοὶ τῶν Ἐξωτερικῶν, τῶν Οἰκονομικῶν, τῶν Ναυτικῶν, μὴ λαβόντες μέρος εἰς τὴν ἔκθεσιν τούτην, ἐπεφυλάχθησαν νὰ παρουσιάσωσι νέαν ἔκθεσιν.

Ἡ ἔκθεσις

Μετὰ ταῦτα ἀνέγνω τὴν ἔκθεσιν, ἔχουσαν οὕτω·

«Κύριοι Βουλευταί!

Προσκληθέντες διὰ τοῦ Κυρίου Προέδρου τῆς Βουλῆς ταύτης κατὰ τὴν ὑπ' ἀριθμὸν 1108 τῆς 22 Ἰουλίου ἔγγραφον πρόσκλησιν νὰ δώσωμεν ἐνώπιον ὑμῶν εὐθύνας τῶν πράξεών μας οἱ ὑποφαινόμενοι Ὑπουργοὶ τῆς 3 Σεπτεμ-

δρίου, σπεύδομεν νὰ θέσωμεν ὑπ' ὄψιν τοῦ νομοθετικοῦ τούτου σώματος τὰ ἑφεξῆς.

Δύο ἦσαν τὰ μεγάλα ἔργα, τὰ ὁποῖα ἀνεδείχθησαν, ὅτε κατὰ τὴν ἀξιομνημόνευτον ἡμέραν τῆς 3 Σεπτεμβρίου 1843 ἐκλήθημεν εἰς τὴν διεύθυνσιν τῶν πραγμάτων τῆς φίλης ἡμῶν πατρίδος, ἡ διατήρησις ἀφ' ἑνὸς τῆς ἡσυχίας καὶ ἀσφαλείας καθ' ὅλην τὴν ἐπικράτειαν, καὶ ἡ συγκρότησις ἀφ' ἑτέρου τῆς Ἐθνικῆς τῶν Ἑλλήνων Συνελεύσεως, πρὸς πραγματοποίησιν τῶν εὐχῶν, τὰς ὁποίας ἀνέκαθεν καὶ ἰδίως κατὰ τὴν 3 Σεπτεμβρίου ὁμοθυμαδὸν ἐξέφρασεν ἅπας ὁ Ἑλληνικὸς λαός.

Ὁ ἐξευγενισμένος κόσμος

Ἐὰν τὰ δύο αὐτὰ ἔργα ἐξεπληρώσαμεν ἢ μὴ συμφώνως μὲ τὰς προσδοκίας τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους καὶ τοῦ ἐξευγενισμένου κόσμου, εἰς αὐτό, τὰ πράγματα ἂς ἀπαντήσωσιν ἀνθ' ἡμῶν· διότι ἡ πρὸς ἡμᾶς ἀγάπη καὶ ἐμπιστοσύνη τοῦ ἔθνους, ὁ φιλόνομος καὶ εὐάγωγος χαρακτὴρ τοῦ Ἕλληνος, ἡ ἀξιομνημόνευτος πειθαρχία τοῦ γενναίου Στρατοῦ, ἡ φρόνησις καὶ ὁ ἀκάματος ζῆλος τῶν ἐνδόξων ἀρχηγῶν του, καὶ ὁ ἀκραιφνὴς πατριωτισμός, ὅστις κατ' ἐκείνην τὴν ἱστορικὴν ἐποχὴν ἔφλεγε τὴν καρδίαν παντὸς πολίτου, μᾶς συνέδραμον, μᾶς ἐνίσχυσαν, καὶ αἱ δύο μεγάλαι ἐντολαί μας εὐτυχῶς ἐξεπληρώθησαν καθόσον καὶ ἡ δημόσιος ἀσφάλεια, ἡ ἡσυχία, ἁπανταχοῦ διετηρήθη, καὶ ἡ ἐθνοσωτήριος μεταπολίτευσις γαληνιαίως εὐωδώθη, στεφανωθεῖσα διὰ τῆς καθιερώσεως τοῦ πολιτικοῦ Συντάγματος.

Μεταβολὴ Μοναρχίας

Ἅπαντα τὰ δημοτικὰ τοῦ Κράτους συμβούλια, ἔσπευσαν μετ' ἐνθουσιασμοῦ δι' ἐπισήμων πράξεών των ν' ἀσπασθῶσι τὴν νέαν τῶν πραγμάτων τάξιν, τὴν ὁποίαν ἡ 3 Σεπτεμβρίου καθιέρωσεν· ἀλλ' ἐν τούτοις ἓν ὁλόκληρον πολιτικὸν σύστημα, ἐπὶ δέκα ὅλα ἔτη κυβερνῆσαν τὴν Ἑλλάδα, ἔπιπτε, καὶ ἐπὶ τῶν ἐρειπίων του ἓν ἄλλο ὅλως ἀντίθετον αὐτοῦ ἐπρόκειτο ν' ἀνεγερθῇ, μία ἀπόλυτος Μοναρχία εἰς Μοναρχίαν Συνταγματικὴν ἐπρόκειτο νὰ μεταβληθῇ· κρισίμους μᾶς ἐπαρουσίαζε τὰς τοιαύτας τῶν πολιτευμάτων μεταβολὰς ἡ ἱστορία τῶν ἐθνῶν, ἀντενέργειαι καὶ συνωμοσίαι ἐξ ἑνός, δεσμωτήρια καὶ λαιμητόμοι ἀφ' ἑτέρου, ἐξάψεις παθῶν, ἄμετροι ἀπαιτήσεις, αἰσχραὶ συκοφαντίαι, σκληραὶ ἐκδικήσεις καὶ ἀντεκδικήσεις, ἐμφύλιοι σπαραγμοί, καὶ ἐπὶ τέλους αἷμα, ἐσυνώδευσαν ἐπὶ τὸ πλεῖστον τὰς τοιαύτας τῶν ἐθνῶν μεταπολιτεύσεις.

Ὅθεν, ἡ εὐθύνη ἡμῶν ἦτο μεγίστη, ἀπῃτεῖτο φρόνησις καὶ δραστηριότης, προσοχὴ ἀκούραστος καὶ διηνεκὴς ἐπαγρύπνησις. Πᾶν ὅ,τι λοιπὸν αἱ τότε κρίσιμοι τῆς πατρίδος περιστάσεις ὑπηγόρευσαν, ὡς ἀναγκαῖον καὶ κατάλληλον, δὲν παρημελήθη, ἀλλὰ μετὰ ζήλου καὶ δραστηρίως ἐνηργήθη.

Μετριοπαθῶς καὶ γενναίως πρὸς τοὺς ἀνθρώπους τοῦ πεπτωκότος συστήματος προσφερόμενοι, τὴν φωνὴν τῆς ἀμεροληψίας, τῆς δικαιοσύνης καὶ τοῦ νόμου ἀκολουθοῦντες, τὴν ἀποκλειστικότητα ἀποστρεφόμενοι, τὴν πειθὼ καὶ τὴν συνδιαλλαγὴν τῶν διεστώτων προσπαθοῦντες, πᾶν βίαιον μέσον, ἔξοψιν παθῶν δυνάμενον νὰ προκαλέσῃ, ἀποσκορακίζοντες, καὶ ἐπὶ τέλους περιστοιχούμενοι ὑπὸ ἀνωτέρων στρατιωτικῶν καὶ πολιτικῶν ὑπαλλήλων ἐμφρόνων, ἱκανῶν, ἐναρέτων, καὶ εἰς τὴν μεταβολὴν εἰλικρινῶς ἀφωσιωμένων ἠδυνήθημεν νὰ ἐπιτύχωμεν, ὥστε οὐδεμία συνωμοσία, οὐδὲν ἀντισεπτεμβριανὸν κίνημα νὰ ἀμαυρώσῃ τὴν δόξαν τῆς 3 Σεπτεμβρίου καὶ νὰ κηλιδώσῃ τὸν λαμπρὸν χαρακτῆρα, τὸν ὁποῖον κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην ἀνέδιδε τὸ ἑλληνικὸν ἔθνος. Ἠδυνήθημεν νὰ προλάβωμεν πάντα ἐρεθισμόν, πᾶσαν ἐκδίκησιν, πᾶν ἀπευκταῖον συμβεβηκός, τὸ ὁποῖον κατὰ τῶν πιστῶν θεραπόντων τοῦ πεπτωκότος συστήματος ἠδύνατο νὰ γεννήσῃ ἡ ἔξαψις καὶ ἡ παραφορὰ ἑνὸς λαοῦ ζωηροῦ, ἀνακτῶντος τὰς πολιτικάς του ἐλευθερίας. Ἠδυνήθημεν νὰ κατευνάσωμεν τῶν κομμάτων τὰ ὀλέθρια πάθη, καὶ ὄχι μόνον πάντα μεταξὺ αὐτῶν διαπληκτισμὸν νὰ προλάβωμεν, ἀλλὰ καὶ αὐτοὺς τοὺς ἀσπονδοτέρους ἐχθροὺς νὰ συμφιλιώσωμεν ἐπὶ τοῦ ἀνεγειρομένου βωμοῦ τοῦ Συντάγματος.

Οὔτε λῃστεῖαι

Ἡ λῃστεία αὐτὸ τὸ δεινὸν σύμπτωμα τῆς κοινωνικῆς καχεξίας δὲν ἐμόλυνε τὴν εὐτυχῆ ἐκείνην περίοδον. Οὐδὲν ἔκτακτον κακούργημα δημόσιον ἢ ἰδιωτικὸν κατετάραξε τὴν ἡσυχίαν τῶν πολιτῶν καὶ πλήρης ἀσφάλεια ἐπεκράτει εἰς τὰς πόλεις, τὰ χωρία καὶ τὰς δημοσίας ὁδούς.

Οὔτε φόρους

Αἱ πρόσοδοι τοῦ Κράτους τακτικῶς εἰσεπράχθησαν, καὶ μολονότι τοιαῦται μεταβολαί, ἔκτακτοι περιστάσεις, προσκαλοῦσαι ἀναγκαίως τὰ ἔκτακτα ἔξοδα, ὑποβάλλουν τὰ ἔθνη καὶ εἰς φόρους ἐκτάκτους, οὐδαμῶς ηὐξήσαμεν τὴν φορολογίαν τοῦ Ἕλληνος, οὐδὲν νέον βάρος ἐπεβάλλομεν εἰς αὐτόν, ἀπεναντίας ἐπροσπαθήσαμεν, καθόσον ἀπέκειτο τότε εἰς ἡμᾶς, νὰ ἐλαττώσωμεν τινὰς φόρους πρὸς ἀνακούφισιν τῶν φορολογουμένων, ὅπερ πραγματικῶς ἐξετελέσαμεν.

Σχολεῖα καὶ βιβλιοθήκη

Ἡ Θρησκεία καὶ ἡ Παιδεία εἶναι αἱ δύο κρηπῖδες, ἐφ' ὧν στηρίζεται ἡ τῶν ἐθνῶν εὐδαιμονία. Τὰ τῆς ἐκκλησίας καὶ τῆς δημοσίας ἐκπαιδεύσεως ὄχι μόνον δὲν παρημελήθησαν, ἀλλ' οὐσιαστικῶς ἐβελτιώθησαν, καθόσον αἱ τότε μάλιστα περιστάσεις ἐπέτρεπον. Ὅθεν καὶ καθέδραι νέαι εἰσήχθησαν, οἱ μισθοὶ τῶν καθηγητῶν ἔλαβον τὴν δικαίαν ἐξίσωσιν, ἡ πίστωσις ἐγένετο πρὸς συντήρησιν τῶν ἐν τῇ δημοσίᾳ βιβλιοθήκῃ ἀξιολόγων χειρογράφων, ἡτοιμάσθη δ' ἐν ταὐτῷ καὶ τόπος ἀσφαλὴς τε καὶ εὐπρεπὴς πρὸς ὑποδοχὴν τῶν δωρηθέντων τῇ Ἑλλάδι κειμηλίων παρὰ τῆς ἀειμνήστου τῶν Ζωσιμάδων ἀδελφότητος· ἡ Ριζάρειος Σχολὴ ἔλαβε διευθυντὴν καὶ διδασκάλους· σχολεῖα Ἑλληνικὰ προσετέθησαν νέα, εἰς Θήβας, εἰς Καλάβρυτα, εἰς Ἀνδρίτσαιναν καὶ εἰς Μῆλον· τὰ ὑπάρχοντα ἀπήλαυσαν θερμοτέρας ἐπιμελείας κατά τε τὸ προσωπικὸν καὶ τὸ ὑλικόν, προβιβαζομένων πρὸς ἐπίδοσιν τῆς ἀρετῆς καὶ τιμωμένων κατ' ἀξίαν καὶ τῶν ἐν αὐτοῖς διδασκόντων· χορηγίαι ἐδόθησαν εἰς ἐναρέτους καὶ ἐνδεεῖς μαθητὰς ἐν οἷς καὶ υἱοὶ διαφόρων ἀγωνιστῶν· διὰ καταβολῆς τρισχιλίων δραχμῶν ἀπηλλάχθη τῆς ἐν Ναυπλίῳ ὑποθήκης ἡ εἰς τὸ τῆς Ἀνδριτσαίνης Ἑλληνικὸν σχολεῖον ἀφιερωθεῖσα βιβλιοθήκη παρὰ τοῦ ἐν Παρισίοις ἀποθανόντος Κ. Νικολοπούλου· ἡ δημοτικὴ ἐκπαίδευσις εἰς διαφόρους δήμους στερουμένης δη-

μοτικῶν σχολείων δραστηρίως ἐπεξετάθη· δοθείσης καὶ ἀτελείας ξυλεύσεως πρὸς ἀνέγερσιν τῶν οἰκοδομῶν καὶ δι' εἰδικῆς πιστώσεως προελήφθη ὁ μερασμὸς τῆς τοιαύτης διδασκαλίας, ὁ ἐπαπειλούμενος ἐκ τῆς πρὸς τὸ ζῆν ἀμηχανίας πολλῶν δημοδιδασκάλων, μηδὲν λαμβανόντων παρὰ τῶν δήμων εἰς τοὺς ὁποίους εἶχεν ἐπιβληθῆ τὸ χρέος τῆς τῶν δημοδιδασκάλων μισθοδοσίας καὶ τέλος διὰ παντοίων ἐνιχνεύσεων, καὶ δι' ἐπιμελοῦς πανταχόθεν συναθροίσεως ηὐξήθη τὸ παρὰ τῇ Τραπέζῃ κείμενον ἐκ διαφόρων δωρημάτων ὑπὲρ τῆς τοῦ ἔθνους ἐκπαιδεύσεως κεφάλαιον, ἀπὸ δραχ. 111 χιλιάδας εἰς ποσὸν δραχ. 156 χιλιάδας. Καὶ ἡ διεύθυνσις τοῦ τοσαῦτα καλὰ εἰς τὴν πατρίδα ὑποσχομένου πολυτεχνείου ἀνετέθη εἰς ἄνδρα Ἕλληνα, ἐκ νεότητός του εἰς τὰς ὡραίας τέχνας ἀφοσιωθέντα καὶ Εὐρωπαϊκὴν ὑπόληψιν ἀποκτήσαντα.

Ἡ ἰσχὺς τῶν νόμων

Ἡ ἰσχὺς τῶν νόμων, ἥτις διατηρεῖ καὶ σώζει τὰς πολιτικὰς κοινωνίας, οὐδεμίαν στιγμὴν ἔπαυσεν, ἡ ἐνέργεια τῶν δικαστηρίων ποσῶς δὲν διεκόπη, καὶ ἡ δικαιοσύνη διενεμήθη ἀπαθῶς καὶ ἀμερολήπτως, δραστηρίως ἄνευ οὐδεμιᾶς ἐκ μέρους τῆς ἐξουσίας ἐπεμβάσεως, ἀλλὰ μὲ τὴν ἀνήκουσαν εἰς τὴν δικαστικὴν ἀρχὴν ἀνεξαρτησίαν. Τὰ δικαστήρια τῶν κακουργιοδικείων ἐγκαίρως συνεκροτήθησαν, μεταρρυθμίσεις τινὲς γενάμεναι, ἰδίως εἰς τὴν διεύθυνσιν τοῦ δικαστηρίου τῶν ἐν Ἀθήναις Πρωτοδικῶν, κατέστησαν αὐτὸ ἐνήμερον μ' ἄκραν τῶν τε διαδίκων καὶ δικηγόρων εὐχαρίστησιν, πάντες δ' ἀνευφημοῦν, τὴν ὁποίαν ἔκτοτε τὸ δικαστήριον τοῦτο ἀνέδειξεν ἱκανότητα, δραστηριότητα καὶ ἀμερόληπτον δικαιοσύνην. Αἱ εἰσαγγελίαι τῶν Ἐφετῶν εἰς ἄνδρας εὐϋπολήπτους, ἱκανοὺς καὶ δραστηρίους ἐνεπιστεύθησαν, τοὺς δ' ἀρχαίους δικαστικοὺς ὑπαλλήλους τοὺς διακριθέντας διά τε τὰ φῶτα καὶ τὴν δικαστικὴν των πεῖραν ἐσεβάσθημεν καὶ εἰς τὰς θέσεις αὐτῶν διετηρήσαμεν, καὶ μὲ σταθερότητα ἀνωτέραν, βεβαίως, ἀφ' ὅσην αἱ τότε περιστάσεις ἐπέτρεπον· ἀπεκρούσαμεν τὰς ἀλλεπαλλήλους καὶ πανταχόθεν γεναμένας ἀπαιτήσεις παύσεων ἀδίκων, προβιβασμῶν, ἀκαίρων καὶ διορισμῶν εἰς τὰς δικαστικὰς ἕδρας ἀνθρώπων ἀνικάνων καὶ ἀνυπολήπτων, ὥστε τὸ ἱερὸν τῆς Θέμιδος διετηρήθη ἀβέβηλον καὶ σεβαστόν.

Χάριτες καὶ ἀμνηστεῖαι

Τὰ Βασιλικὰ τῆς χάριτος καὶ τῆς ἀμνηστείας προνόμια μὲ φρόνησιν καὶ μὲ φειδὼ ἐνηργήθησαν, καθόσον ἡ κατάχρησις αὐτῶν τὴν ἀξίαν των ἐξευτελίζει, καὶ τὴν ἰσχὺν τῶν νόμων παραλύει, καὶ τὴν ἀτιμωρησίαν εἰσάγει, καὶ τὴν κακουργίαν ἐνθαρρύνει, αὐξάνει καὶ πολλαπλασιάζει μὲ τὴν θυσίαν τῶν τιμίων καὶ φιλησύχων πολιτῶν.

Στρατὸς

Ὁ κατὰ ξηρὰν καὶ κατὰ θάλασσαν στρατος, καὶ ἰδίως ἡ ἔνδοξος φρουρὰ τῆς πρωτευούσης, μὲ ἀκάματον ζῆλον καὶ μὲ παραδειγματικὴν πειθαρχίαν ἐξεπλήρωσαν τὰ καθήκοντά των· μαρτυρεῖ δὲ τὸν λόγον μας τὸ ΙΓ' ψήφισμα τῆς Ἐθνικῆς Συνελεύσεως.

Αἱ ἐξωτερικαί μας σχέσεις διετηρήθησαν φιλικαὶ πρὸς ὅλας τὰς δυνάμεις· οὐδεμίαν δ' ἀφορμὴν ὑπονοιῶν καὶ παραπόνων ἐδώκαμεν εἰς τὴν γείτονα Τουρκίαν.

Ἤρεμοι ἐκλογαί

Τοιουτοτρόπως διεχειρίσθημεν, Κύριοι, τὰ πράγματα τῆς πατρίδος, τοιαύτη ἐστάθη ἡ διαγωγή μας, αὐταὶ ἦσαν αἱ πράξεις μας.

Ἐπίσης δὲν παρημελήσαμεν, Κύριοι, τὰς ὡς πρὸς τὴν συγκρότησιν τῆς Ἐθνικῆς Συνελεύσεως καθήκοντά μας, ἀπεναντίας ἅμα ἀνεδέχθημεν τὴν τῶν πραγμάτων διεύθυνσιν ἐσπεύσαμεν νὰ προσκαλέσωμεν τοὺς Ἕλληνας νὰ ἐκλέξωσι καὶ ἀποστείλωσι τοὺς πληρεξουσίους των· ἀντίτυπα τῶν περὶ ἐκλογῆς νόμου πανταχοῦ διευθύναμεν, καὶ τὰς πρὸς ἐκτέλεσιν αὐτῶν ἀναγκαίας ὁδηγίας ἀμέσως ἐξεδώκαμεν, πᾶν πράσκομμα εἰς τὴν ταχεῖαν καὶ νόμιμον ἐκλογὴν τῶν πληρεξουσίων ὅλαις δυνάμεσι νὰ θέσωμεν ἐκ ποδῶν καὶ αἱ ἐκλογαὶ καθ' ὅλας τὰς ἐπαρχίας τοῦ Κράτους, ταχέως, ἡσύχως, ἄνευ διαπληκτισμῶν καὶ ἄνευ αἱμάτων ἀπεπερατώθησαν.

Τὸ μόνον δυσάρεστον συμβεβηκὸς ἦτο αἱ διπλαῖ ἐκλογαί, (1) αἵτινες εἰς ἐπαρχίας τινὰς ἔλαβον χώραν· ἀλλ' ἅμα οἱ πληρεξούσιοι τοῦ ἔθνους συνῆλθον εἰς τὴν Πρωτεύουσαν, διὰ τῆς φρονήσεως αὐτῶν ἐξ ἑνός, καὶ διὰ τῆς συνεργείας ἡμῶν ἀφ' ἑτέρου ἐξομαλύνθησαν ὅλαι αἱ δυσκολίαι, τὰς ὁποίας αἱ ἐκλογαὶ αὗται ἐπαρουσίαζον· τὰ εἰσιτήρια ἐξεδόθησαν καὶ μόνον 65 ἡμέραι εἶχον παρέλθει ἀπὸ τῆς 3 Σεπτεμβρίου, ὅτε ἡ ἐν Ἀθήναις Ἐθνικὴ τῶν Ἑλλήνων Συνέλευσις συνεκροτεῖτο· καὶ ἡ Α.Μ. ὁ Βασιλεὺς παρουσιαζόμενος ἐνώπιον αὐτῆς ἤνοιξε τὰς συνεδριάσεις της.

Τὰ τετελεσμένα

Ἰδοὺ τετελεσμένα τὰ ἔργα μας, Κύριοι, συμφώνως μὲ τὰς εὐχάς μας, αἵτινες εἶναι κοιναὶ μὲ τὰς εὐχὰς ὅλου τοῦ ἔθνους, συμφώνως καὶ μὲ τὰς προσδοκίας τῶν συμπολιτῶν μας, καὶ ἡ ἐν Ἀθήναις Ἐθνικὴ Συνέλευσις παμψηφεὶ ἐξεφράσθη διὰ τοῦ ΙΗ' ψηφίσματός της.

Ἕτοιμοι ἐσμὲν

Καθ' ὅσον δ' ἀφορᾷ τὴν χρηματικήν μας διαχείρισιν, Κύριοι, ἐπειδὴ σήμερον δὲν διευθύνομεν τὰ ὁποῖα τότε διηυθύναμεν ὑπουργεῖα, ὥστε οὔτε τοὺς προϋπολογισμούς, οὔτε τοὺς ἀπολογουμένους, οὔτε τὰ δικαιολογητικὰ ἔγγραφα ἔχομεν ἀνὰ χεῖρας διὰ νὰ τὰ παρουσιάζωμεν αὐτὰ ἀμέσως ἐνώπιον τῆς Βουλῆς ταύτης, παρακαλοῦμεν ὑμᾶς νὰ προσκαλέσητε τοὺς νῦν ὑπουργοὺς νὰ ἐξάξωσι ταῦτα πάντα ἐκ τῶν ἀρχείων των καὶ νὰ τὰ θέσωσιν ὑπ' ὄψιν σας. Ἐὰν δὲ κατὰ τὴν ἐξέλεγξιν τῶν λογαριασμῶν αὐτῶν ἀπαιτηθῇ διασάφησις, ἕτοιμοι ἐσμέν, προσκαλούμενοι ἵνα δώσωμεν αὐτήν.

---

(1) Ἀκυρωθεισῶν τῶν πρώτων.

Τὰ «ἄτακτα» ἔξοδα

Τελευτῶντες ἤδη τὸν λόγον μας, τοῦτο μόνον θεωροῦμεν ἀναγκαῖον νὰ προσθέσωμεν: 1) Ὅτι διὰ τῶν τακτικῶν εἰσοδημάτων τοῦ Κράτους ἐπηρκέσαμεν, εἰς τὰ τακτικὰ καὶ εἰς τὰ ἄτακτα ἔξοδα, εἰς τὰ ὁποῖα ὑπουργεῖά τινα ἠναγκάσθησαν ὡς ἐκ τῶν ἐκτάκτων ἐκείνων περιστάσεων νὰ ὑποκύψωσι· 2) ὅτι τὸ ποσὸν τῶν ἐκτάκτων ἐξόδων τῆς περιόδου ἐκείνης εἶναι ὅλως ἀσήμαντον, συμπαραβαλλόμενον μὲ τὰς τότε ἀσκροσφαλεῖς περιστάσεις· καὶ 3) ἅπαντα τὰ ἐκτάκτως γενόμενα ἔξοδα εἶναι ἀποχρώντως αἰτιολογημένα.

Ταῦτα πάντα ὑποβάλλοντες ὑπὸ τὴν ἔμφρονα σκέψιν σας, ὑποφαινόμεθα μετὰ προσηκούσης ὑπολήψεως.

Οἱ Ὑπουργοὶ τῆς Γ΄ Σεπτεμβρίου

Ἀσυμφωνία

Μετὰ ταῦτα ὁ Βουλευτὴς Μαντινείας τότε Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν ἐξέθηκεν, ὅτι τὸ Σεπτεμβριανὸν Ὑπουργεῖον ὤφειλε νὰ δώσῃ λόγον ὄχι μόνον ἀφ' ἧς προσεκλήθη ἀπὸ τὴν Βουλήν, ἀλλὰ καὶ ἄνευ τῆς προσκλήσεως ταύτης, ὑπεῖκον εἰς τὴν περὶ τούτου ἀπόφασιν τῆς Ἐθνικῆς Συνελεύσεως, ἐπρότεινεν ἀφ' ἑαυτοῦ εἰς τὴν Βουλὴν νὰ ὁρίσῃ τὸν χρόνον καὶ τὸν τρόπον τῆς λογοδοσίας, ἀλλὰ τὰ αὐτὰ αἴτια ἀναβολῆς, τὰ ὁποῖα ὑπῆρχον μετὰ τὴν πρόσκλησιν τῆς Βουλῆς, ὑπῆρχον καὶ πρὸ ταύτης. Τὸ κύριον αἴτιον ἦτο ἡ συμφωνία τῶν προσώπων, ἀλλὰ τοῦτο καὶ διὰ τὰ φρονήματα καὶ διὰ τὰς περιστάσεις ἦτο δύσκολον· καὶ πρὸ τινος προσεκλήθη παρὰ τοῦ Προέδρου τοῦ Σεπτεμβριανοῦ Ὑπουργείου, δὲν ἠδυνήθη δὲ νὰ συνεννοηθῇ, ἀσχολούμενος εἰς τὰς ἐργασίας τῆς ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ ἐπιτροπῆς· ἐπεφορτίσθη, ὡς ἔμαθον παρά τινων συναδέλφων, ὁ τότε Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης διὰ τὴν σύνταξιν τῆς ἐκθέσεως τὴν ὁποίαν αὐτὸς καὶ οἱ συνάδελφοί του Ὑπουργοὶ τῶν Οἰκονομικῶν καὶ τῶν Ναυτικῶν ἰδόντες μόλις πρὸ τριῶν ἡμερῶν, δὲν ὑπέγραψαν διότι αὕτη δὲν πραγματεύεται καθ' ὁλοκληρίαν περὶ ὅλων τῶν κλάδων τῆς ὑπηρεσίας, ἀλλ' ἰδίως περὶ τῶν Ὑπουργείων τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Παιδείας καὶ τῆς Δικαιοσύνης, καὶ περιλαμβάνει λεπτομερείας περιστάσεων καὶ προσώπων, εἰς τὰ ὁποῖα οὗτοι δὲν ἐσυμφώνησαν ἔκτοτε, ἀλλ' ἐκτὸς τούτου δὲν ἐσυμφώνησαν οὗτοι, καὶ διότι διὰ τὴν ὑπηρεσίαν καὶ τὴν διαχείρισιν τῶν ὑπουργείων των ἔχουσιν ἀνὰ χεῖρας δικαιολογητικὰ ἔγγραφα, περὶ τῶν ὁποίων λεπτομερῶς ἤθελον νὰ κάμωσι λόγον, διότι φρονοῦν ὅτι ἡ λεπτομερὴς λογοδοσία καὶ ὄχι γενικὴ μόνον ἔκθεσις, ὑπεβλήθη ἀπὸ τὴν Ἐθνοσυνέλευσιν εἰς τὸ Σεπτεμβριανὸν Ὑπουργεῖον· ὅτι τὰ αἴτια ταῦτα ἠνάγκασαν αὐτοὺς νὰ ἐπιφυλαχθῶσι νὰ ὑποβάλωσιν εἰς τὴν Βουλὴν ἰδίαν ἔκθεσιν· καὶ ὅτι ἂν ὁ Πρόεδρος τοῦ τότε Ὑπουργείου δὲν διέμεινεν, εἰμὴ μέχρι τῆς 12 Φεβρουαρίου, καὶ αὐτὸς ὡς Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν ἀπεμακρύνθη τοῦ ὑπουργείου πολὺ πρότερον αὐτοῦ, ἤτοι τὴν 18 Δεκεμβρίου. Ὑπόσχεται δὲ ἐντὸς ὀκτὼ ἡμερῶν μετὰ τὴν ἔναρξιν τῆς προσεχοῦς συνόδου νὰ ὑποβάλῃ εἰς τὴν Βουλὴν ἐκ μέρους του καὶ τῶν λοιπῶν συναδέλφων του Ὑπουργῶν τῶν Οἰκονομικῶν καὶ Ναυτικῶν ἔκθεσιν, ὡς καὶ λογοδοσίαν τῆς χρηματικῆς διαχειρίσεως, καθότι ἀφορᾷ αὐτὸν διὰ τὰ παρ' αὐτοῦ γενόμενα ἄτακτα ἔξοδα, διότι τὰ τοιαῦτα κυρίως εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν καὶ Στρατιωτικῶν ἀνῆκον.

Προϋπῆρχεν

Εἰς ταῦτα ἀπαντῶν ὁ προλαλήσας Πρόεδρος τοῦ Σεπτεμβριανοῦ Ὑπουργείου παρετήρησεν, ὅτι ἡ ὑπάρξασα ἀσυμφωνία, δὲν εἶναι ἔλλειψις αὐτοῦ, ἀλλὰ τῶν περιστάσεων, αἱ ὁποῖαι ὑπὸ διάφορον ἔποψιν ἐξετάζονται· ὅτι ἂν παρελείφθη τι ἐκ τῆς γενικῆς ὑπηρεσίας ὅλων τῶν Ὑπουργείων, τοῦτο προῆλθε, διότι τρεῖς ἐκ τῶν Ὑπουργῶν δὲν ἔλαβον μέρος, ἐνῷ ὅταν τοῦτο ἐγίνετο ἠδύναντο νὰ κάμωσι τὰς ἀναγκαίας προσθήκας· ὅτι ἡ ἀσυμφωνία των ἕνεκα τῆς κατηγορίας κατά τινων προσώπων εἶναι ἀδικαιολόγητος, διότι ἡ ἔκθεσις τῆς ἀληθείας καὶ τῶν περιστάσεων ὅπως ἠκολούθησαν, δὲν εἶναι κατηγορία· ἂν ἐκ τῶν τότε περιστάσεων προέκυψε μεταξύ των διαφωνία, ἡ διαφωνία αὕτη πῶς καὶ πόθεν προῆλθε, αὐτὰ τὰ πράγματα ἀπέδειξαν κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχήν.

Αἱ λεπτομέρειαι

Ἀντιπαρετήρησε πάλιν ὁ Βουλευτὴς Μαντινείας, ὅτι ἡ ἀσυμφωνία δὲν προέκυψεν ἐκ τῶν τελευταίων περιστάσεων, ἀλλὰ ὑπῆρχε καὶ τότε ἤδη ἕνεκα τῶν ἀντιθέτων ἀρχῶν καὶ φρονημάτων καὶ ὅτι καθόσον ἀφορᾷ τὴν γενικότητα τῆς ἐκθέσεως, φρονεῖ ὅτι ἡ λεπτομέρεια καὶ ἡ ἀκρίβεια τῆς λογοδοσίας καὶ ὄχι ἡ γενικὴ ἔκθεσις εἶναι τὸ καθῆκον τοῦ Σεπτεμβριανοῦ Ὑπουργείου.

Ὁ Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν, Πρόεδρος τοῦ Ὑπουργείου (Ι. ΚΩΛΕΤΤΗΣ), κατόπιν προσελθών, παρετήρησεν ὅτι προτίθεται νὰ ὑποβάλῃ τινὰ τῶν Νομοσχεδίων, τῶν ὁποίων τὴν εἰσαγωγὴν ἐντὸς τῆς πρώτης Βουλευτικῆς ταύτης Συνόδου, ἐπηγγέλθη, καὶ τοῦτο διότι μόνον ταῦτα ἐπεπερατώθησαν· ὑπέβαλε δ' αὐτὰ ἀφορῶντα τὴν σύστασιν ἀγρονομικοῦ ἐν Τιρυνθίδι Καταστήματος, Βαμβακοκλωστικοῦ ἐν Πάτραις, τὰ ὁποῖα μετὰ τῶν ἐκθέσεών των ἀνέγνω· ἔχουσι δ' οὕτω.

ΕΚΘΕΣΙΣ

Περὶ συστάσεως Γεωργικοῦ Σχολείου εἰς Τίρυνθον.
Πρὸς τὴν Βουλήν

Ἡ σύστασις ἑνὸς Γεωργικοῦ Σχολείου εἰς τὸ Κράτος διδάσκοντος θεωρητικῶς καὶ πρακτικῶς τοὺς κατοίκους τὰς καλλιτέρας μεθόδους τῆς καλλιεργείας τῆς γῆς, ἐθεωρήθη παρὰ τῆς Κυβερνήσεως ὡς ἓν τῶν καταλληλοτέρων μέσων διὰ τὴν βελτίωσιν τῆς ἐνεστώσης καταστάσεως τῆς γεωργίας μας· πρὸς τὸν σκοπὸν δὲ τοῦτον τὸ Ὑπουργεῖον ἐπροσδιώρισεν ἐν τῷ προϋπολογισμῷ του ἓν ποσὸν ἐκ δραχμῶν 500.000 διὰ τὸ τρέχον ἔτος, αἵτινες ἀπαιτοῦνται διὰ τὴν ἐπισκευὴν τῶν ὑπαρχόντων καταστημάτων τῆς Τίρυνθος, ὅπου ἐθεωρήθη κατάλληλον νὰ συστηθῇ τὸ εἰρημένον Σχολεῖον, διὰ τὴν ἀγορὰν ἀροτήρων βοῶν καὶ ἄλλων ἐργατικῶν ζώων, διὰ τὴν προμήθειαν σπόρων καὶ γεωργικῶν ἐργαλείων καὶ διὰ τὴν μισθοδοσίαν τοῦ προσωπικοῦ τοῦ καταστήματος.

Ἡ δὲ Βουλὴ κατὰ τὴν γενομένην συζήτησίν της παρεδέχθη ὁμοφώνως τὴν δαπάνην ταύτην, ἀλλ' ἐθεώρησεν ἀναγκαῖον νὰ ὑποβληθῇ ὁ Νόμος διὰ τὴν σύστασιν τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος καταστήματος. Αἱ εἰς τὸ ἐσωκλειόμενον Νομοσχέδιον διαλαμβανόμεναι διατάξεις, συνοδεύονται μὲ τὰς ἀκολούθους παρατηρήσεις.

1. Ἐθεωρήθη ἀναγκαῖον νὰ συνενωθῇ τὸ ἱπποφορβεῖον μὲ τὸ γεωργικὸν κατάστημα· διότι, καθ' ἃ εἰς τὸ Νομοσχέδιον ὁρίζεται, εἷς ἐκ τῶν κυριωτέρων σκοπῶν τοῦ τελευταίου θέλει εἶναι καὶ ἡ βελτίωσις τῆς κτηνοτροφίας ἐν γένει, ἐν ᾗ περιλαμβάνονται καὶ ἡ παραγωγὴ καλοῦ γένους ἵππων· καὶ ἐπομένως καθίσταται περιττὴ ἡ διατήρησις ἰδιαιτέρου ἱπποφορβείου, κατέχοντος πλήρως τοῦ ἡμίσεος, τῶν γαιῶν τοῦ ἀγροκηπίου καὶ ἀπαιτοῦντος μεγάλας δαπάνας· ἐνῷ ἡ συνένωσις τῶν δύο τούτων καταστημάτων θέλει ὠφελήσει σημαντικὰ ἀμφότερα διὰ τῆς ἀμοιβαίας συνδρομῆς καὶ καταλλήλου χρήσεως τῶν προϊόντων των καὶ θέλει μετριάσει ἐπαισθητῶς τὰς μερικὰς δαπάνας των.

2. Ὁ μισθὸς τοῦ Διευθυντοῦ προσδιωρίσθη κατὰ μῆνα εἰς δραχμὰς 350, καὶ προσέτι δέκα τοῖς % ἐκ τοῦ καθαροῦ κέρδους τοῦ καταστήματος, ὅταν τοῦτο ἤθελεν ἀρχίσει νὰ δίδῃ κέρδος.

Ὁ Διευθυντής, ἐκτὸς τῆς παραδόσεως τῶν ἀνωτέρω μαθημάτων, θέλει διδάσκει καὶ τὸ πρακτικὸν μέρος τῆς Γεωργίας, ἐκτελῶν τὰς βαρυτέρας καὶ κοπιαστικωτέρας ἐργασίας διὰ νὰ γυμνάζῃ τοὺς ἐργάτας καὶ τὰ ζῶα καὶ ἀπασχολῶν, καθ' ἑκάστην, ὅλας τὰς στιγμάς του εἰς τὴν ἐπιτήρησιν καὶ διεύθυνσιν ὅλων τῶν ἐργασιῶν τοῦ καταστήματος· ἐπομένως καὶ ὁ μισθός του, ἀναλόγως τῶν ἐργασιῶν του, εἶναι πολλὰ μέτριος, καθὼς καὶ ἡ προσδιορισθεῖσα ἀπολαβὴ τῶν 10 τοῖς % ἐπὶ τοῦ καθαροῦ κέρδους· ἡ ἀπολαβὴ δὲ αὕτη θέλει εἶσθαι ἀσήμαντος καὶ μόνον μετὰ πολλὰ ἔτη θέλει ἀρχίσει νὰ δίδηται, ὅτε τὸ κατάστημα θέλει ἀρχίσει νὰ σκεπάζῃ ὅλας τὰς παραγωγικάς του δαπάνας καὶ νὰ δίδῃ κέρδος τι, συμφέρει δὲ νὰ προσδιορισθῇ τοιαύτη ὡς συνενώνουσα τὰ συμφέροντα τῆς Διευθύνσεως μὲ τὰς προόδους τοῦ καταστήματος.

3. Ἐσημειώθη τὸ ἐπιμίσθιον μόνον τινῶν καθηγητῶν καθότι ἅπαντες σχεδὸν οὗτοι θέλουν διορισθῆ ἐκ τῶν καθηγητῶν τοῦ Γυμνασίου Ναυπλίας καὶ ἄλλων ἐκεῖσε διαμενόντων ὑπαλλήλων.

4. Ὁ ἀριθμὸς τῶν ζευγιτῶν καὶ τῶν ὑπηρετῶν τοῦ καταστήματος, καθὼς καὶ ἡ μισθοδοσία ἑνὸς ἑκάστου αὐτῶν δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ προσδιορισθῇ, ἐπειδὴ καὶ ὁ ἀριθμὸς καὶ αἱ θέσεις των δὲν εἶναι σταθεραί, καὶ διὰ τοῦτο ἀφέθη νὰ προσδιορίζηται παρὰ τῆς Κυβερνήσεως κατὰ λόγον τῆς ἀνάγκης τοῦ καταστήματος ἐπὶ τῇ προτάσει τοῦ Διευθυντοῦ.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 3 Ὀκτωβρίου 1845

Ὁ ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν Ι. ΚΩΛΕΤΤΗΣ

Χειροκροτήσεις ἀκροατηρίου

Ἀκολούθως ὁ παραιτηθεὶς Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν, προσελθὼν παρετήρησεν, ὅτι προτίθεται νὰ ὁμιλήσῃ περί τινος ἀφορῶντος τὴν ἀλήθειαν καὶ τὴν ὑπόληψίν του καὶ περὶ τοῦ ὁποίου οὐδὲν ἄλλο παρὰ δικαιοσύνην ἀπαιτεῖ· ὅτι ἐφημερὶς ὑπουργική, ἐπισήμως ἐκδιδομένη ὁ «Μονήτωρ», ἀναφέρει ὅτι κατὰ τὴν συζήτησιν τῆς ἐκλογῆς τῶν Καλαβρύτων, μετὰ τὴν γενομένην ἐπιψήφισιν τῆς Βουλῆς, προὐκάλεσεν οὗτος τὰς γενομένας παρὰ τοῦ ἀκροατηρίου χειροκροτήσεις· ὅτι ὁμιλῶν ἀποτείνεται πάντοτε εἰς τὴν Βουλήν, οὐδέποτε δ' ἀπέβλεψεν εἰς τὸ ἀκροατήριον, διότι οὐδέποτε προὐτέθη νὰ διαφθείρῃ τινα ἐναντίον τοῦ Νόμου, ὑπὲρ οὗ ἔχυσεν αἷμα καὶ ἐθυσίασε περιουσίαν· ὅτι ἡ περίστασις, καθ' ἣν ἐγένοντο αἱ χειροκροτήσεις αὗται τοσοῦτον ἦτον ταχεῖα, ὥστε οὐδεὶς ἠδύνατο νὰ στρέψῃ πρὸς τὸ ἀκροατήριον κἄν, ἐχειροκρότησαν τότε αἴφνης καὶ ἅμα μετὰ τὴν ἐπιψήφισιν τῆς Βουλῆς. Ὅτι ἡ ἐφημερὶς αὕτη βεβαιοῖ πρᾶξιν, ἥτις δὲν ἔλαβε χώραν, διασύρουσα οὕτω ψευδῶς τὴν ὑπόληψιν ἑνὸς πολίτου, τὸ ὁποῖον οὐδ' ὁ Πρωθυπουργὸς πρέπει νὰ ἀνεχθῇ οὐδ' ἡ Βουλὴ αὐτή, ἥτις κατεῖδε τὸ αἰφνίδιον τῆς χειροκροτήσεως, καὶ εἶναι ὁ ἀψευδέστερος τούτου μάρτυς· προσέθηκεν ἔτι ὅτι ἡ ἐφημερὶς αὕτη ὀνομάζει ἑκάστοτε ὁμάδα ἀνθρώπων καὶ αὐτὸν ἔτι φιλορ[θ]όδοξον, ἀλλὰ φιλορθόδοξος καὶ φιλορθοδοξία ἄλλο τι σημαίνουσιν, ἢ ὅ,τι αὕτη ἀποδίδει· διότι ὀρθόδοξοι μὲν τὰ πιστὰ τῆς ἀνατολικῆς ἐκκλησίας τέκνα λέγονται, φιλορθόδοξοι δὲ οἱ τὸ θρήσκευμα τοῦτο ἀγαπῶντες καὶ πρὸς ὑποστήριξιν τούτου ἐνεργοῦντες ξένοι ὀνομάζονται· καὶ ὅτι ἤθελεν ἀδιαφορήσει πρὸς πᾶσαν ἄλλην ἐφημερίδα, ἂν ἀπέδιδεν αὐτῷ τὰ τοιαῦτα, ἔφερε δ' ἐπὶ τούτων τὸν λόγον, διότι ὑπουργικὴ ἐφημερὶς δημοσιεύσασα ψευδῆ γεγονότα διέσυρεν ἀναιδῶς τὴν ὑπόληψίν μου.

Ἡμιεπίσημος

Ἀπήντησεν ὁ Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν, Πρόεδρος τοῦ Ὑπουργείου, ὅτι ὁ «Μονήτωρ» δὲν εἶναι ἐφημερὶς τῆς Κυβερνήσεως, ἀλλ' ἡμιεπίσημος, διότι ἐκτυπώνεται εἰς τὸ δημόσιον τυπογραφεῖον, τῆς ὁποίας τὰ κύρια ἄρθρα κατὰ συνήθειαν προανεγίγνωσκεν, ἐνίοτε ὅμως δι' ἔλλειψιν καιροῦ οὐδόλως παρετήρει· ὅτι τὰ κατὰ τοῦ προαγορεύσαντος ἐν αὐτῇ καταχωρισθέντα δὲν προανέγνων ἐπὶ τῇ παρατηρήσει δὲ πολλῶν φίλων του καὶ τῇ κοινοποιήσει αὐτῶν προὐτίθετο ν' ἀναγνώσῃ τὸ μέρος τοῦτο καὶ ἐπανορθώσῃ τὰ ἡμαρτημένα, διότι, οὐδέποτε ἠνέχθη οὐδὲ θέλει ἀνεχθῆ νὰ γίνῃ εἰς τοῦτον ἢ ἄλλον Ἕλληνα προσβολή τις ἄδικος.

Τὸν ἐζωγράφισαν

Κατὰ τὴν συζήτησιν τῆς ἐκλογῆς τῶν Καλαβρύτων δὲν παρευρέθη εἰς τὴν Βουλήν, διότι ἦτον ἀδιάφορος ἡ τύχη της, ὡς καὶ εἰς πολλοὺς ἐρωτήσαντας αὐτόν, ἂν πρέπει νὰ ψηφοφορήσωσι κατὰ Νομόν, εἶπε, τὸν Νόμον νὰ ἀκολουθήσωσι πρέπει, κατὰ συνέπειαν ἀγνοεῖ τά τε ρηθέντα καὶ κατὰ τὴν συνεδρίασιν ἐν τῇ αἰθούσῃ, ἢ τῷ Ἀκροατηρίῳ γενόμενα, διότι, ὡς εἶπε, δὲν ἦτο παρὼν ὡς ὁ συντάκτης τοῦ «Μονήτορος» ἐν τῷ ὡρισμένῳ διὰ τοὺς δημοσιογράφους θεωρείῳ· ὅτι ὁ προαγορεύσας δὲν ἔπρεπε νὰ ἀγορεύσῃ περὶ τούτου εἰς τὴν Βουλήν, διότι καὶ ἄλλαι ἐφημερίδες πολλὰ κατὰ τοῦ Ὑπουργείου ἔγραψαν καὶ εἰς τὰ καίρια τοῦτο προσέβαλον καὶ μὲ ἐζωγράφισαν πυροβολοῦντα κατὰ τῆς Ἑλλάδος, οὐδέποτε ὅμως εἰσήγγειλά τι εἰς τὴν Βουλήν, καὶ μ' ὅλον ἠδυνάμην νὰ ζητήσω διὰ

τῆς δικαιοσύνης τὴν τιμωρίαν τῶν ζωγραφησάντων αὐτό, δὲν ἔκαμα ὅμως τοιοῦτόν τι ἐπειδή, τίς οἶδε ἀπὸ ποῖον φρόνημα παρακινούμενος ἐδημοσίευσε τὴν εἰκόνα ἐκείνην ὁ ἐφημεριδογράφος· δὲν εἰσήγγειλα δ' εἰς τὴν Βουλὴν τοιοῦτον τι κατὰ τοσοῦτον, καθόσον ἐν τῇ Ἑλλάδι καὶ μεταξὺ πολιτῶν Ἑλλήνων διάγων ὀφείλω τὰς τοιαύτας προσβολὰς νὰ περιφρονῶ καὶ νὰ ἐκτελῶ τὸ καθῆκον μου ἐνόσῳ εἶμαι περιβεβλημένος μὲ τὴν ἐμπιστοσύνην τῶν Βουλῶν καὶ τοῦ Βασιλέως, καὶ καθόσον τὰ τοιαῦτα δὲν δύνανται νὰ κλονίσωσι τὸ Ὑπουργεῖον, διότι, οἱ ἀναγινώσκοντες εἶναι πολῖται Ἕλληνες, μεθ' ὧν εἰκοσιπέντε συνέζησα ἔτη τὴν διαγωγήν μου κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο γνωρίζοντες καὶ μὴ δυνάμενοι ποτὲ νὰ πιστεύσωσιν ὅτι θέλει εὑρεθῇ Ἕλλην νὰ πυροβολήσῃ κατὰ τῆς Ἑλλάδος καὶ Ἕλλην βεβαρυμένος ἀπὸ τὴν εὔνοιαν καὶ τὴν εὐεργεσίαν αὐτῆς καὶ εἰς αὐτὴν μόνον τὴν ὕπαρξίν του ὀφείλων, οἷος ἐγώ· ὅτι παρετήρησε ταῦτα κατὰ παρέκτασιν καὶ τυχαίως, φρονῶν, ὅτι τὰ ὑπὸ τῶν ἐφημερίδων γραφόμενα δὲν πρέπει νὰ μεταφέρωνται εἰς τὰς συζητήσεις τῆς Βουλῆς, δυναμένων τῶν προσβαλλομένων νὰ ἱκανοποιῶνται παρὰ τῆς δικαιοσύνης· καὶ ὅτι πρὸς τὸν προαγορεύσαντα οὐδέποτε θέλω ἀνεχθῇ νὰ προσβληθῇ, διότι σεβόμενος ἐμαυτὸν σέβομαι αὐτὸν ὡς ἕνα τῶν πρωτίστων ἀγωνιστῶν καὶ κατανοῶ κατὰ πόσον ὠφέλησε καὶ δύναται νὰ ὠφελήσῃ τὸ Ἔθνος.

Μετὰ τοῦτο ὁ προεδρεύων Ἀντιπρόεδρος διέλυσε τὴν συνεδρίασιν ἐν ὥρᾳ 3 μ.μ.

Ὁ Πρόεδρος

ΚΑΝΕΛΛΟΣ ΔΕΛΗΓΙΑΝΝΗΣ

ΟΙ ΑΔΕΛΕΑΣΤΟΙ ΓΕΡΟΥΣΙΑΣΤΑΙ

Ἡ πρώτη Σύνοδος τῆς πρώτης κοινοβουλευτικῆς περιόδου (πρώτης ἐξ ὅλων καὶ ὄχι ἁπλῶς τῆς Α΄ ὅπως χαρακτηρίζονται καὶ ἄλλαι κοινοβουλευτικαὶ περίοδοι, ὡς ἡ Α΄ τῆς ἐποχῆς τοῦ Βασιλέως Γεωργίου, τῆς Δημοκρατίας κ.λ.π.) ἐτερματίσθη τὴν 31ην Ὀκτωβρίου 1845. Ἡ Βουλὴ τῆς Α΄ περιόδου ἐξ ἄλλου, διελύθη τὴν 14ην Ἀπριλίου 1847 διὰ τοῦ κατωτέρω Β. Διατάγματος, ἀναγνωσθέντος ἀπὸ τοῦ βήματος τῆς Βουλῆς ὑπὸ τοῦ ὑπουργοῦ Στρατιωτικῶν Κ. Τζαβέλα:

Ο Θ Ω Ν
ΕΛΕΩ ΘΕΟΥ
ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Ἔχοντες ὑπ' ὄψει τὸ ἄρθρον 30 τοῦ Συντάγματος διαλύομεν τὴν Βουλὴν τῆς ἐνεστώσης περιόδου· διατάττομεν δὲ συγχρόνως ὥστε οἱ μὲν ἐκλογεῖς νὰ συνέλθωσιν ἐντὸς δύο μηνῶν ἀπὸ τῆς ἐκδόσεως τοῦ παρόντος Δ. διὰ νὰ ἐκλέξωσι τοὺς βουλευτὰς κατὰ τὸν περὶ ἐκλογῆς νόμον, τὴν δὲ Βουλὴν συγκαλοῦμεν τὴν 10 Ἰουλίου ἐνεστῶτος ἔτους.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 14 Ἀπριλίου 1847

Ἡ κυβέρνησις τοῦ Κωλέττη διὰ προκηρύξεώς της πρὸς τὸν λαόν, ἔδιδε διὰ τὴν ἀπότομον διάλυσιν τῆς Βουλῆς τὴν ἐξήγησιν:

«Λόγοι σοβαροί, ἀφορῶντες τὰ συμφέροντα τοῦ λαοῦ καὶ τὴν δημοσίαν τάξιν, ἐπροκάλεσαν τὴν διάλυσιν τῆς Βουλῆς. Ὁ σκοπός, ὃν προέθετο ἡ Κυβέρνησις, εἶναι ἡ π α γ ί ω σ ι ς τ ο ῦ σ υ ν τ ά γ μ α τ ο ς, ἡ ἰσχὺς τῶν νόμων καὶ ἡ ἀνάπτυξις τῆς τοῦ λαοῦ εὐημερίας».

Οἱ σοβαροὶ λόγοι, ἦσαν ἡ διάστασις μεταξὺ Γερουσίας καὶ Κυβερνήσεως ἡ ὁποία ἔχανε πλέον καὶ τὴν εἰς τὴν Βουλὴν πλειοψηφίαν της. Ὅπως ἐγράφη καὶ προηγουμένως, κατὰ τὴν συνταγματικὴν βασιλείαν του, ὁ βασιλεὺς Ὄθων ἐπετύγχανε νὰ καθιστᾶ ὑποχειρίαν τῶν διαθέσεών του τὴν πλειοψηφίαν ἑκάστης Βουλῆς. Ἀντιθέτως καὶ φαινομενικῶς παραδόξως, πολὺ πλέον δύστροπος ἦτο ἡ Γερουσία, καίτοι οἱ γερουσιασταὶ δὲν ἐξελέγοντο ὑπὸ τοῦ λαοῦ, ἀλλ' ἐπελέγοντο ὑπὸ τοῦ Βασιλέως, προτάσει τῆς κυβερνήσεως. Ἡ ἐπιλογὴ ὅμως διενηργεῖτο ὑποχρεωτικῶς μεταξὺ τῶν ὀλίγων τότε ἐξεχουσῶν προσωπικοτήτων τοῦ Ἔθνους. Καὶ οἱ ἄνδρες ἐκεῖνοι εἶχον ἐπίγνωσιν τῶν ἀπέναντι τοῦ Ἔθνους ὑποχρεώσεών των. Ἀντιθέτως μὲ τοὺς τρόπους διεξαγωγῆς τῶν ἐκλογῶν, ἡ ἑκάστοτε κυβέρνησις ἐπετύγχανε νὰ ἐξασφαλίσῃ τὴν ἐκλογὴν πλειοψηφίας πειθηνίων πρὸς αὐτὴν βουλευτῶν. Εἶναι δὲ χαρακτηριστικὸν τοῦ κύρους τῆς Γερουσίας, ἔγγραφον τὸ ὁποῖον ἀπηύθυναν πρὸς αὐτὴν 47 βουλευταί, διαμαρτυρόμενοι διὰ τὴν κωλυσιεργίαν τὴν ὁποίαν ἤσκουν οἱ κυβερνητικοὶ βουλευταί, ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ οἱ ὑπουργοί, ἀποχωροῦντες ὁμαδικῶς τῶν συνεδριάσεων, ὅταν διέβλεπον κίνδυνον ἀνατροπῆς τῆς κυβερνήσεως λόγῳ τῆς ἐπισφαλοῦς πλειοψηφίας των. Εἰς τὴν διαμαρτυρίαν των ἐκείνην πρὸς τὴν Γερουσίαν ἀναγνωσθεῖσαν τὴν 7ην Ἀπριλίου, οἱ 47 βουλευταὶ γράφουν:

ΤΟ ΔΡΑΜΑ

«Αἴφνης καὶ παρὰ πᾶσαν προσδοκίαν εἴδαμεν καὶ ἐκ τρίτου ἐπανοληφθὲν τὸ αὐτὸ δρᾶμα, ὅπερ καὶ κατὰ τὴν πρώτην καὶ δευτέραν Ἀπριλίου ἔλαβεν ἐν τῷ βουλευτηρίῳ χώραν ἐκ μέρους τῶν ὑποστηριζόντων τὸ ὑπουργικὸν νομοσχέδιον βουλευτῶν, ἐπὶ τῇ προθέσει τοῦ νὰ μὴν ἀποπερατωθῇ ἡ συζήτησις. Αἰσθανόμενοι τὴν βαρυτάτην εὐθύνην, τὴν ὁποίαν εἴχομεν ἐνώπιον τοῦ Θρόνου καὶ τοῦ λαοῦ, καὶ βλέποντες ὅτι ἐκ τῆς ἐπανολήψεως τῆς τοιαύτης διαγωγῆς, δύναται νὰ παραλύσῃ ἡ συνταγματικὴ πορεία τῶν τε Βουλῶν καὶ τῆς Κυβερνήσεως καὶ μάλιστα εἰς τὴν προκειμένην περίπτωσιν, καθ' ἣν ὡς ἐκ τῆς ὥρας τοῦ χρόνου ἀπαιτεῖται ταχίστη ἡ τοῦ φορολογικοῦ νόμου ἐπιψήφισις, ἐθεωρήσαμεν ἱερὸν καθῆκον ἡμῶν νὰ βεβαιώσωμεν ταῦτα πάντα διὰ τῆς παρούσης πράξεώς μας, συνταττομένης εἰς τριπλοῦν, ἐξ ὧν τὸ μὲν θέλει καὶ ὑποβληθῇ εὐσεβάστως εἰς τὴν Α. Μ., τὸ δὲ θέλει διευθυνθῇ εἰς τὸν προεδρεῖον τῆς Γερουσίας πρὸς γνῶσιν αὐτῆς καὶ τὸ ἄλλο θέλει παρακατατεθῇ εἰς τὰ ἀρχεῖα τῆς Βουλῆς».

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 9ης ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1847

Κατὰ τὴν ἀνωτέρω συνεδρίασιν δριμύτατος εἰς τὰς ἐπικρίσεις του ὑπῆρξεν ὁ βουλευτὴς Μ. Σχινᾶς ὁ ὁποῖος, στηλιτεύει τὴν κυβερνητικὴν τακτικὴν καὶ κυρίως τὴν πρόκλησιν γαλλικῶν ἐπεμβάσεων. Εἶναι γνωστὸν ὅτι ὁ Κωλέττης, ἤσκει φιλογαλλικὴν πολιτικήν, ἐστηρίζετο ἐπὶ τῆς γαλλικῆς ὑποστηρίξεως καὶ αἱ ἐπεμβάσεις τοῦ Γάλλου πρεσβευτοῦ, ἔφθανον μέχρι τῆς συγκεντρώσεως τῶν Κυβερνητικῶν βουλευτῶν διὰ πλοίων τοῦ γαλλικοῦ στόλου!

Μ. ΣΧΙΝΑΣ: «........ .... Μέσα διπλᾶ, τριπλᾶ, τετραπλᾶ, παραπείσεων, ἀπειλῶν, ὑποσχέσεων ἐτίθεντο ἐν χρήσει ἵνα συλλέξωσι τὴν διεσπαρμένην καὶ ἀπολωλῶσαν πλειοψηφίαν. συγχρόνως δὲ καὶ πλοῖα ξένης σημαίας ἐστέλλοντο, ὅπως συλλέξωσι τοὺς ὑπουργικοὺς βουλευτάς. Ἐνῷ δὲ

τοιαύτη ὑπῆρξεν ἡ διαγωγὴ τῆς γαλλικῆς διπλωματίας, τίς δὲν γινώσκει ὅτι ὁ πρέσβυς, οἱ πράκτορες, ὁ πρόξενος τῆς Γαλλίας λαμβάνουσι μέρος εἰς τὴν ἐσωτερικὴν ἡμῶν διοίκησιν καὶ συντάσσουσι πολλάκις καὶ αὐτὰ τὰ δημόσια ἔγγραφα!

Τίς δύναται νὰ ἀρνηθῇ τὸν περίπλουν γαλλικῶν πλοίων πρὸς συνάθροισιν ὑπουργῶν καὶ βουλευτῶν; Καὶ ἡ Κυβέρνησις, ἡ ἔχουσα ξενικῆς ὑποστηρίξεως χρείαν, δὲν εἶναι ἐθνική, οὐδὲ τῆς θελήσεως τοῦ λαοῦ παραγόμενον.

Πῶς ἐτόλμησεν ὁ ὑπουργὸς Οἰκονομικῶν νὰ ὁμολογήσῃ ὅτι ἡ Γαλλικὴ Κυβέρνησις συμπράττει διὰ νὰ στερεώσῃ τὴν τάξιν, ἐνῷ ἐξ ἐναντίας ἁπανταχοῦ, ἀντὶ τῆς τάξεως θαμβλιοῦται ἡ ἀταξία, ἡ ἀδικία, ἡ παρανομία, ἑλληνικὸν δὲ αἷμα χύνεται ἀδίκως εἰς Λακωνίαν, Μεσσηνίαν καὶ Ἄμφισσαν»;

Παρὰ τὰ καταβαλλόμενα μέσα, ὅμως, ἡ κυβερνητικὴ πλειοψηφία ἐμειώθη κατὰ τέσσαρας ἀκόμη ἕδρας καὶ ὡς ἐκ τούτου, ἡ Βουλὴ διελύθη τὴν 14ην Ἀπριλίου 1847.

ΘΑΝΑΤΟΣ ΤΟΥ Ι. ΚΩΛΕΤΤΗ

Αἱ ἐκλογαὶ διεξήχθησαν κατὰ τὸ ἐπικρατοῦν τότε σύστημα τμηματικῶς εἰς τὰς διαφόρους ἐκλογικὰς περιφερείας καὶ μὲ πολυήμερον ψηφοφορίαν εἰς ἑκάστην ἐξ αὐτῶν. Δὲν διέφερον δὲ καὶ πολὺ τῶν προηγουμένων ἐκλογῶν.

Ἀλλὰ ἡ πλειοψηφία τὴν ὁποίαν οὕτως ἐξησφάλισε ὁ Κωλέττης, δὲν τοῦ ἐχρησίμευσε. Ἡ Βουλὴ ἤρχισε τὰς ἐργασίας της τὴν 28ην Ἰουλίου 1847, ὅταν ὁ Ὄθων, καθήμενος πάντοτε ἐνώπιον τῶν ὀρθίων βυλευτῶν, κηρύσσων τὴν ἔναρξιν τῶν ἐργασιῶν της, ἐδικαιολόγει ταυτοχρόνως καὶ τὴν απότομον διάλυσιν τῆς προηγουμένης Βουλῆς, πρὶν καταφανῆ ἀκόμη ἡ ἀπώλεια τῆς κοινοβουλευτικῆς πλειοψηφίας τοῦ πρωθυπουργοῦ του:

«Ἐμβαίνοντες ἤδη εἰς τὸ στάδιον νέας βουλευτικῆς περιόδου πρὸς ἐξακολούθησιν τοῦ μεγάλου καὶ δυσχεροῦς ἔργου τῆς παγιώσεως ἐλευθέρας κυβερνήσεως ἐπὶ στερεῶν καὶ ἀκλονήτων βάσεων... Ἐντὸς τοῦ περιβόλου τούτου, εἰς τὴν πάλην τῶν διαφόρων δοξασιῶν καὶ φρονημάτων, ἀνεφάνησαν συμπτώματα ὀλεθρίου διαφωνίας ἐπὶ ἀντικειμένων, ἐχόντων οὐσιώδη ἐπιρροὴν εἰς τὰ συμφέροντα τοῦ λαοῦ καὶ ἕνεκα τούτου ἔκρινα κατάλληλον νὰ προκαλέσω τοῦ ἔθνους τὸ φρόνημα. Εἰς ὑμᾶς ἀνήκει ἤδη, κύριοι, ὡς ἀντιπροσώπους αὐτοῦ, νὰ ἀποφανθῆτε ἂν τὸ Ἔθνος δικαιώνει τὴν κυβέρνησίν μου».

Ἔγκριτος, σύγχρονος τῶν γεγονότων τῆς ἐποχῆς, ὁ ἱστορικὸς Ν. Δραγούμης στηλιτεύει τὸν τρόπον διεξαγωγῆς τῶν ἐκλογῶν ἐκείνων, γράφων μεταξὺ ἄλλων καὶ τὰ ἑξῆς:

«Ἡ δὲ ἀντιπολίτευσις προέβαινε φλογερωτέρα, καθόσον αἱ νεώτεραι βουλευτικαὶ ἐκλογαὶ διεξήγοντο κατὰ τρόπον ἀληθῶς βδελυρόν. Ἡ τιμή, ἡ ἱκανότης κατεδιώκοντο ἀδυσωπήτως, ἐνῷ ἐπεβάλλοντο καὶ πανθομολογούμενοι δολοφόνοι. Καὶ ἐπειδὴ οἱ ψῆφοι ἐπεξηροῦντο δολίως, πλεῖστοι τῶν ἐντίμων πολιτῶν ἐνόμιζον ἄσκοπον νὰ προσέρχωνται εἰς τὴν κάλπην. Τοσοῦτον δὲ ἀναισχύντως παρεβιάζοντο καὶ παρεγεμίζοντο αἱ κάλπαι, ὥστε προκειμένης ποτὲ ἐν συνεδριάσει τοῦ δημοτικοῦ συμβουλίου Ἀθηνῶν τῆς κληρώσεως τῶν ἐπὶ τῆς ψηφοφορίας ἐπιτροπῶν, διεκήρυξα ὅτι, ἂν πέσῃ ὁ κλῆρος ἐπ' ἐμέ, δημοτικὸν ὄντα σύμβουλον, σκοπὸν εἶχον νὰ μὴ μακρυνθῶ μηδὲ ἡμέραν μηδὲ νύκτα ἀπὸ τοῦ τόπου τῆς ἐκλογῆς, καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν αὐτῆς· ταῦτα δ' ἐπανέλαβε καὶ ἕτερος σύμβουλος, ὁ καθηγητὴς Ι. Σοῦτσος. Ἐπὶ δέ τινος προσκλητηρίου εἰς αὐλικὸν χορόν, σωζομένου μεταξὺ τῶν ἐγγράφων μου καὶ φέροντος ἡμερομηνίαν 19 Νοεμβρίου, ἀναγινώσκονται τὰ ἑξῆς, γραφέντα παρ' ἐμοῦ τὴν ἐπιοῦσαν. «Εἰς τὸν χορὸν τοῦτον εἶπεν ὁ ναύαρχης Γ. Λασάνης, πρὸς τὸν κ. Ι. Σοῦτσον καὶ ἐμέ, ἐνώπιον τοῦ δημάρχου Γ. Σκούφου καὶ ἄλλων, ταῦτα· «ἔτρεμεν ἡ καρδία μου ἕως νὰ μάθω μήπως ἐκληρώθητε μέλη τῆς ἐπιτροπῆς· διότι ἀφοῦ θὰ ἐκοιμᾶσθε, ὡς ἐδηλώσατε, εἰς τὴν ἐκκλησίαν, πῶς θὰ παρεγέμιζον τὴν κάλπην»;

Ἕνα μῆνα ὅμως ἀργότερον ὁ πρωθυπουργὸς Κωλέττης ἀπέθνησκεν ἀφοῦ ἐβασανίσθη ἀπὸ ὀδυνηρὰν νόσον ἐπὶ δύο καὶ πλέον ἑβδομάδας, ἐκ τῆς τελείας καταστροφῆς ἀμφοτέρων τῶν νεφρῶν του. Ἡ ὀδυνηρὰ πάλη του μὲ τὸν θάνατον συνεκίνησε τὴν μικρὰν ἀθηναϊκὴν κοινωνίαν τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, ἀλλὰ ὡρισμένοι ἀντίπαλοι τοῦ πολιτικοῦ ἡγέτου, ὑπῆρξαν ἀδυσώπητοι καὶ κατὰ τὴν στιγμὴν τοῦ θανάτου του, χαρακτηριστικῶς δέ, ὁ θάνατός του ἀνηγγέλθη ἀπὸ ἀντιπολιτευομένην ἐφημερίδα μὲ τὸν τίτλον: «Ἐπὶ τέλους ὁ Κωλέττης ἀπέθανεν!».

Ἀντιθέτως ὁ Βασιλεὺς ὁ ὁποῖος ἐπεσκέπτετο τὸν ἀσθενῆ συνεχῶς, ἐχαρακτήρισε ὡς ἐθνικὴν ἀπώλειαν τὸν θάνατον, καὶ εἰς αὐθημερὸν δημοσιευθὲν Β.Δ. καθορίζεται «πενθήμερος πενθηφόρη ἐπὶ τῷ θανάτῳ τοῦ ὑπὲρ πατρίδος τοσοῦτον ἐνδόξως ἀγωνισθέντος, τοῦ περινουστάτου καὶ εἰς τὸν θρόνον ἡμῶν πιστοτάτου καὶ ἐξόχους ὑπηρεσίας προσενεγκόντος». Καὶ μόνον μετὰ μίαν ἑβδομάδα, ἐδημοσιεύετο ὁ διορισμὸς τοῦ Κ. Τζαβέλα ὡς προέδρου τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου.

Ὁ Ρ. Παλαμήδης

Λόγους κατὰ τὴν κηδείαν τοῦ πρωθυπουργοῦ, ἐξεφώνησαν ὁ ἀρχιμανδρίτης Νεόφυτος Βάμβας, ὁ Π. Σοῦτσος καὶ ὁ κοινοβουλευτικὸς ρήτωρ, ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν καὶ συνεργάτης τοῦ κηδευομένου Ρήγας Παλαμήδης.

«Δὲν προεθέμην ν' ἀπαγγείλω ἐνταῦθα τὸν ἔπαινον τοῦ προκειμένου, καθότι καὶ τοῦτον πρὸ ὀλίγου ἠκούσατε, καὶ ἡ κοινὴ κατήφεια καὶ τὸ ἐθνικὸν πένθος εἰσὶν ὁ εὐγλωττότερος ἔπαινος τοῦ ὁποίου ἐστερήθημεν ἐνδόξου συμπολίτου μας. Ἡ θέα τοῦ λειψάνου αὐτοῦ μοὶ διήγειρε τὰς αὐτὰς ἐκείνας ἐντυπώσεις, τὰς ὁποίας ἡ παρουσία του μοὶ ἐνέπνευσε καὶ ἡ συγκίνησις τῆς καρδίας μου μὲ ὑπεχρέωσε νὰ προσφέρω ἐν ὀνόματι τῶν συναδέλφων μου εἰς τὸν μεγάλον τοῦτον πολίτην τὸν τελευταῖον ἀποχαιρετισμόν.

Ἐδῶ! ἐν μέσῳ τῆς θλιβερᾶς αὐτῆς παρατάξεως· ἀπέναντι τοῦ νεκροῦ τούτου σώματος, ἐνώπιον τοῦ ὁποίου

ἡ κολακεία οὐδεμίαν ἔχει ἐλπίδα, καὶ ὅπου τὰ μίση καὶ τὰ πάθη ἀπονεκροῦνται ἄνευ φόβου νὰ κηρυχθῇ ἡ ἀλήθεια δύναται.

Ἡ Ἑλλὰς ἀπολέσασα τὸν Ἰωάννην Κωλέττην ἀπώλεσε ἕνα τῶν ἀρχαιοτέρων καὶ γενναιοτέρων τῆς ἐλευθερίας της ζηλωτῶν. Φίλος μὲν ἔνθερμος τῆς ἐλευθερίας, ὅταν ἡ ἐξουσία ἦτον ἀπόλυτος· στήριγμα δὲ τῆς ἐξουσίας ἰσχυρόν, ὅταν ἡ ἐλευθερία ταραχώδης ἐπηπείλει νὰ καταστραφῇ.

Καλεσθεὶς εἰς τὴν διεύθυνσιν τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐνδυθεὶς μὲ τὴν ἀπεριόριστον ἐμπιστοσύνην τοῦ Βασιλέως καὶ τοῦ Ἔθνους ἀφιέρωσε τὴν ὑγείαν του, τὴν ζωήν του, ἀλλὰ νὰ παλαίσῃ μὲ τὸν θάνατον δὲν ἠδύνατο, καὶ ἔπεσε θῦμα τῆς πρὸς τὴν εὐδαιμονίαν τῆς Πατρίδος καὶ τοῦ Θρόνου ἀφοσιώσεώς του.

Ἐν τῷ μέσῳ παντοδαπῶν πολιτικῶν περιπετειῶν, καρτερικῶς παρακολουθήσας τὴν ὁποίαν ἀπὸ τῆς πρώτης τῆς Πρωθυπουργίας του ἡμέρας ἐχάραξε γραμμήν, εἰργάσθη εἰλικρινῶς, ἐσωτερικῶς μὲν νὰ ἐνισχύσῃ τὴν Συνταγματικὴν Βασιλείαν, ἐξωτερικῶς δὲ νὰ καταστήσῃ τὴν ἀνεξαρτησίαν μας ἀξιοπρεπῆ καὶ σεβαστήν.

Τοιαύτης πολιτικῆς τὰ ἀποτελέσματα, Κύριοι, ἔφερον τὴν ἐξασθένησιν τῶν φατριῶν καὶ ἐθνικῆς δόξης καὶ μεγαλείου τὰς λαμπροτέρας ἐλπίδας. Ἀναμφιβόλως αἱ συνέπειαι αὐτῆς θέλουν ἐξακολουθεῖ νὰ παγιῶνται καὶ ἀναπτύσσωνται, χάρις εἰς τὴν φρόνησιν τοῦ Βασιλέως ἡμῶν· ἀλλ' ἂς μᾶς συγχωρηθῇ νὰ παραπονεθῶμεν εἰς τὴν τύχην, ἥτις δὲν κατέστησε τὸν μέγαν τοῦτον ἄνδρα μακροβιώτερον, ἀλλ' ἀφήρεσε ἀπὸ αὐτὸν τὴν εὐχαρίστησιν τοῦ ν' ἀπολαύσῃ τοὺς καρπούς της. Τὸ ἔθνος ἐστερήθη τοῦ ἐνδόξου πολίτου αὐτοῦ, τοῦ Ἰωάννου Κωλέττη, ἀλλ' αἱ πολιτικαὶ αὐτοῦ ἰδέαι μένουν εἰς αὐτό, καὶ θέλουν χρησιμεύσει πρὸς εὐόδωσιν τῶν ὑπὲρ τῆς γενικῆς εὐημερίας σκοπῶν του.

Αἰωνία Σου ἡ μνήμη, ἀείμνηστε φίλε, Ἰωάννη Κωλέττη».

ΠΕΡΙΟΔΟΙ
Β', Γ', Δ', Ε', ΣΤ' & Ζ'
(1847-1862)

Η Β' ΠΕΡΙΟΔΟΣ (1847-1850)

Ἡ χρονικὴ περίοδος λειτουργίας τῆς δευτέρας τακτικῆς Βουλῆς, χαρακτηρίζεται ἀπὸ τὴν ἔντασιν ἐπεμβάσεων τῶν Μεγάλων Δυνάμεων εἰς τὰ ἐσωτερικὰ τοῦ μικροῦ μας κράτους, ἰδίως δὲ τῆς Ἀγγλίας. Ἡ Ἑλλὰς ἐπὶ τῆς πρωθυπουργίας Κωλέττη ἠκολούθει ἀναφανδὸν φιλογαλλικὴν πολιτικήν, γεγονός, τὸ ὁποῖον ἐδημιούργει ζωηρὰν δυσφορίαν καὶ ἔδιδε ἀφορμὰς ἐπεμβάσεων εἰς τὰς πρεσβείας Ἀγγλίας καὶ Ρωσίας. Ἐπὶ κυβερνήσεως Κωλέττη ἐδημιουργήθη ἐπίσης καὶ τὸ μὲ τὴν Τουρκίαν πολύκροτον ἐπεισόδιον Μουσούρου, τὸ ὁποῖον παρ' ὀλίγον νὰ προκαλέσῃ πόλεμον μὲ αὐτήν. Ἡ Ὑψηλὴ Πύλη, παρὰ τὴν ἀπόσπασιν τοῦ τμήματος τῆς ἐλευθέρας Ἑλλάδος ἀπὸ τὴν Ὀθωμανικὴν Αὐτοκρατορίαν, ὡς καὶ τοῦ ἀνεξαρτοποιηθέντος τμήματος τῆς Σερβίας, χρησιμοποιεῖ ὁλονὲν καὶ περισσότερον ἐγγραμμάτους Χριστιανοὺς εἰς τὰς ὑπηρεσίας της. Εἷς ἐξ αὐτῶν ἦτο καὶ ὁ πρεσβευτής της εἰς Ἑλλάδα Κωστάκης Μουσοῦρος. Ὁ βασιλεὺς Ὄθων ᾐσθάνετο ἰδιαιτέραν ἀπέχθειαν πρὸς αὐτόν, τὸν ὁποῖον ἐθεώρει ἀρνησιπάτριδα. Ἐξ ἀφορμῆς τῆς ἀρνήσεως χορηγήσεως διαβατηρίου εἰς τὸν ὑπασπιστήν του Τσάμην Καρατάσσον, Μακεδόνα ἀγωνιστὴν ζητήσαντα νὰ μεταβῇ εἰς Σμύρνην, ὁ Ὄθων προσέβαλε τὸν Μουσοῦρον εἰς τὰ Ἀνάκτορα, στρέψας πρὸς αὐτὸν τὰ νῶτα χωρὶς νὰ τὸν χαιρετήσῃ (13 Ἰανουαρίου 1847). Ἡ Πύλη ἐζήτει αἴτησιν συγγνώμης ἀπειλοῦσα ἄλλως ὅτι θὰ ἀπελάσῃ ἐκ τῶν ἐδαφῶν της ὅλους τοὺς Ἕλληνας ὑπηκόους, ὁ Ὄθων ἠρνεῖτο, ὁ Κωλέττης ἐζήτησε τὴν ἐπέμβασιν τοῦ φίλου τοῦ Ὄθωνος Αὐστριακοῦ καγκελαρίου Μέτερνιχ, πλὴν καὶ τούτου ἡ μεσολάβησις ἀπέτυχε μὲ ἀποτέλεσμα τὴν διακοπὴν τῶν ἑλληνοτουρκικῶν διπλωματικῶν σχέσεων. Τὴν Ἑλλάδα ὑπεστήριζε ἡ Γαλλία, ἐλθοῦσα εἰς προστριβὰς μὲ τὴν Ἀγγλίαν τῆς ὁποίας ὁ ὑπουργὸς Πάλμεστρον, περὶ τοῦ ὁποίου εἴδομεν συζητήσεις εἰς προηγούμενον κεφάλαιον ἔτρεφε προσωπικὸν μῖσος κατὰ τοῦ Ὄθωνος. Ἡ ῥῆξις ἀπεσοβήθη μόνον μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Κωλέττη, ὅτε ἐπὶ τοῦ διαδεχθέντος αὐτὸν Κ. Τζαβέλα, ὁ βασιλεὺς ἐζήτησε συγγνώμην ἀπὸ τὸν Τοῦρκον πρεσβευτήν.

Κατὰ τὸ αὐτὸ ταραχῶδες διὰ τὴν μικρὰν καὶ ἀνίσχυρον Ἑλλάδα ἔτος, ἐδημιουργήθη καὶ τὸ ζήτημα τοῦ Ἰουδαίου Δαυΐδ Πατσίφικου Πορτογάλου ὑπηκόου, ὑπὸ ἀγγλικὴν προστασίαν εἰς Ἑλλάδα, λόγῳ μὴ ὑπάρξεως πορτογαλικῆς πρεσβείας. Κατὰ τὴν Μεγάλην Παρασκευὴν τοῦ 1847, μὲ τὸ κατ' ἔθιμον κάψιμον ὁμοιώματος Ἑβραίου, ὀχλαγωγικὸς ὅμιλος Ἀθηναίων ἐλεηλάτησε τὴν οἰκίαν τοῦ Πατσίφικου, γεγονὸς τὸ ὁποῖον προεκάλεσε ἐπέμβασιν τῆς Ἀγγλικῆς πρεσβείας καὶ ἀπαίτησιν τεραστίας ἀποζημιώσεως δι' ὑπερεκτιμηθείσας ὑπὸ τοῦ παθόντος ζημίας. Ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις ἠρνεῖτο τὴν καταβολὴν τῆς αἰτουμένης ἀποζημιώσεως καὶ ἡ διαφορὰ παρέμενε ἐκκρεμὴς ἐπὶ μίαν ὁλόκληρον διετίαν. Τὸ ἔτος 1848 ὑπῆρξε πολυτάραχον διὰ τὴν Εὐρώπην. Εἰς σειρὰν ὁλόκληρον χωρῶν ἐξερράγησαν ἀντιμοναρχικαὶ ἀστικαὶ ἐπαναστάσεις μὲ καταφανῆ ἐνίσχυσιν των καὶ ἀπὸ τοὺς τότε διὰ πρώτην φορὰν κατερχομένους εἰς πολιτικοὺς ἀγῶνας ὠργανωμένους ἐργάτας (Τὸ ἔτος τοῦτο συνέταξαν καὶ οἱ Κάρλ Μάρξ καὶ Φρειδερῖκος Ἔγκελς τὸ πασίγνωστον «Κομμουνιστικὸν Μανιφέστον»). Αἱ μοναρχικαὶ κυβερνήσεις τῆς Εὐρώπης κατηγόρουν τὴν Ἀγγλίαν ὅτι ὑπεκίνει καὶ ὑπεδαύλιζε τὰς ἐξεγέρσεις ἐκείνας καὶ δι' αὐτὸν τὸν λόγον ὁ Πάλμεστρον, ἀπέφυγε νὰ δώσῃ λαβὴν ἐπικρίσεων εἰς τὰ ἀνακτοβούλια τῆς Εὐρώπης μὲ μίαν δυναμικὴν ἐπέμβασίν του κατὰ τῆς Ἑλλάδος. Τὸ ἑπόμενον ὅμως ἔτος ἐνεφανίσθη παρὰ τὴν Σαλαμῖνα ἀγγλικὸς στόλος (11 Ἰανουαρίου) ὑπὸ τὸν ἀντιναύαρχον Πάρκερ, ὅστις ἠξίωσε: α') τὴν πρό τινων μηνῶν (Νοέμβριος 1849) ὑπὸ τοῦ ἐν Ἀθήναις Ἄγγλου πρέσβεως Οὐάις ζητηθεῖσαν προσάρτησιν εἰς τὰς ἀγγλικὰς κτήσεις τῶν Ἰονίων καὶ τῶν νησίδων Οἰνουσῶν, ὡς καὶ τῆς βορείως τῶν Κυθήρων κειμένης Ἐλαφονήσου καὶ β') ἀπότισιν 840.000 δρχ. πρὸς ἀποζημίωσιν τοῦ Πατσίφικου καὶ τοῦ ἐν Ἀθήναις διαμένοντος Ἄγγλου δημοσιογράφου Φίνλεϋ διὰ γήπεδόν του περιληφθὲν ὡς ἰσχυρίζετο οὗτος, εἰς τὸν ἀνακτορικὸν κῆπον.

Τὴν κυβέρνησιν Τζαβέλα εἶχε διαδεχθῆ ἄλλη ὑπὸ τὸν Κανάρην, καὶ αὐτὴν ἡ ὑπὸ τὸν ναύαρχον Κριεζῆν, ἡ ὁποία ἐζήτησε τὴν προστασίαν τῆς Γαλλίας. Ὁ προστάτης τοῦ Κωλέττη Γκιζὼ εἶχεν ἀπομακρυνθῆ πλέον τῆς ἀρχῆς μετὰ τὴν γαλλικὴν ἐπανάστασιν τοῦ 1848. Παρὰ ταῦτα ἡ δημοκρατικὴ κυβέρνησις ἐπενέβη διαιτητικῶς καὶ ἀπεστάλη Γάλλος διαιτητὴς εἰς Ἀθήνας, ὁ ὁποῖος καθώρισε τὴν ἀποζημίωσιν εἰς 180000 δραχμῶν (ποσὸν καὶ πάλιν ὑπέρογκον) καὶ τοιουτοτρόπως ὁ Ἄγγλος ναύαρχος, ὁ ὁποῖος ἐν τῷ μεταξὺ εἶχε.... κυριεύσει καὶ τὸν εἰς Πόρον ἑλληνικὸν στόλον, ἀπῆλθεν.

Κατὰ τὸ ἔτος 1850 διεκανονίσθη ἐπίσης ὁριστικῶς τῇ αἰτήσει τῆς ἑλληνικῆς κυβερνήσεως καὶ τὸ ἐκκρεμοῦν ζήτημα τῆς ἀναγνωρίσεως τῆς ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος διὰ τῆς παραχωρήσεως ὑπὸ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου πατριαρχικοῦ τό-

μου (Ἱεροῦ Τόμου) διὰ τοῦ ὁποίου δὲν ἀνεγνωρίζετο ἡ ἀπὸ τοῦ 1833 ὑφισταμένη αὐτοκέφαλος ἑλληνικὴ ἐκκλησία, ἀλλ' ἐνεφανίζετο ὡς ἱδρυομένη διὰ πρώτην φορὰν τότε, τὸ 1850, γεγονὸς τὸ ὁποῖον ἐδημιούργησε ζωηρὰς ἀντιδράσεις εἰς Ἑλλάδα.

Ἡ σθεναρὰ Γερουσία

Ἡ Βουλὴ τῆς περιόδου αὐτῆς ὑπῆρξεν πειθηνία εἰς τὰς βασιλικὰς ἐπιταγάς, ἀπεμπολοῦσα καὶ τὰ βασικὰ ἀκόμη δικαιώματά της. Κατὰ τὴν συζήτησιν ἐπὶ τῆς ἀπαντήσεώς της εἰς τὸν Βασιλικὸν Λόγον, ἡ Κυβέρνησις, ἐπέβαλεν εἰς τὴν Βουλὴν νὰ συμπεριλάβη εἰς αὐτὴν καὶ τὴν κατωτέρω παράγραφον ἐπιδοκιμάζουσαν τὴν διάλυσιν τῆς προηγουμένης Βουλῆς καὶ τὸν τρόπον διεξαγωγῆς τῶν ἐκλογῶν!

«Οἱ ἀντιπρόσωποι τοῦ Ἔθνους δικαιοῦσι πληρέστατα τὴν Κυβέρνησίν σου Βασιλεῦ. Τὸ Ἔθνος ἀγρυπνεῖ καὶ περὶ πολλοῦ ποιεῖται τὴν διατήρησιν τῶν ἐλευθεριῶν του. Ἕνεκεν τῶν ἀναφανέντων ἐντὸς τοῦ περιβόλου τούτου συμπτωμάτων ὀλεθρίας διαφωνίας, δὲν ἐδίστασε νὰ ἀναγνωρίση τὸ δυσχερὲς τῶν περιστάσεων, αἵτινες ὑπηγόρευσαν τὴν χρῆσιν τοῦ συνταγματικοῦ δικαιώματος τῆς ἐξουσίας σου».

Ἀντιθέτως ὅμως πρὸς τὴν Βουλήν, ἡ Γερουσία, μὲ τοὺς διορισθέντας ἀπὸ τὸν Βασιλέα γερουσιαστάς, ἐκδηλώνει μετὰ σθένους τὴν γνώμην της. Εἰς τὸ σχέδιον ἀπαντήσεώς της εἰς τὸν Βασιλικὸν Λόγον, ἡ σχετικὴ παράγραφος ἦτο ἡ ἀκόλουθος:

«Ἀμφότερα τὰ βουλευτικὰ σώματα ὀφείλουν νὰ ἐπιτηρῶσι τὰ κατὰ τὰς ἐκλογὰς ἐνεργούμενα πολιτικὰ τῶν λαῶν δικαιώματα. Δὲν δύναταί τις δὲ νὰ ἀρνηθῆ, ὅτι κατὰ τὰς ἐκλογὰς ἐτέθησαν εἰς ἐνέργειαν διάφορα μέσα, τὰ ὁποῖα καὶ ὁ νόμος καὶ ἡ ἠθικὴ ἀποδοκιμάζουσιν, ὅτι ἐπηρεάσθησαν θελήσεις καὶ ὅτι τὰ τοιαῦτα ἐπέφερον τὴν διαίρεσιν τῶν πολιτῶν, τὴν ἀλληλομαχίαν μεταξὺ τῶν συμπατριωτῶν. Τὰ δεινὰ ταῦτα δὲν ἔπαυσαν οὔτε μετὰ τὸν ἐκλογικὸν ἀγῶνα· ἐπιθέσεις κατὰ προσώπων, φθοραὶ ἰδιοκτησιῶν, συνεχῆ πλημμελήματα καὶ κακουργήματα λαμβάνουν χώραν ἀκόμη καὶ σήμερον εἰς πολλὰς ἐπαρχίας».

Καὶ τελικῶς ἡ σχετικὴ παράγραφος, γενομένη δεκτὴ διὰ ψήφων 23 κατὰ 16 ἔλαβεν τὴν ἑξῆς διατύπωσιν:

«Μακρὰ πεῖρα μᾶς ἔδωκε τὴν πλήρη καὶ βαθεῖαν πεποίθησιν ὅτι αἱ εὐχαὶ καὶ ἡ ἐπιθυμία τῆς Ὑμετέρας Μεγαλειότητος ἦτο καὶ εἶναι πάντοτε· ἡ ἀκριβὴς τῶν νόμων τήρησις καὶ ἡ ἰσχυρὰ τῶν ἐξ αὐτῶν πηγαζόντων δικαιωμάτων τοῦ Ἔθνους ὑπεράσπισις. Ἀλλ' ἐκ τῶν πραγμάτων προκύπτει ὅτι ἡ ὄντως Βασιλικὴ αὕτη διάθεσις παρεγνωρίσθη καὶ τὰ δικαιώματα ἐκεῖνα ἐπηρεάσθησαν κατὰ τὰς ἐκλογὰς εἰς διάφορα μέρη καὶ ἐντεῦθεν προέκυψαν εἰς βαρεῖαν βλάβην τοῦ τόπου πολλὰ δεινά, τὴν θεραπείαν τῶν ὁποίων ἐλπίζει ἡ Γερουσία ἀπὸ τὴν βαθεῖαν φρόνησιν καὶ τὴν πατρικὴν κηδεμονίαν τῆς Ὑμετέρας Μεγαλειότητος....».

Δὲν ἐγκρίνει

Τὴν ἐπομένην ὅμως, ὁ πρωθυπουργὸς Κ. Τζαβέλας ἀνακοινοῖ εἰς τὴν Γερουσίαν ὅτι: «Ὁ Βασιλεὺς μὲ λύπην του ἐπληροφορήθη ὅτι ἡ ψηφισθεῖσα ἀπάντησις τῆς Γερουσίας ἐπεμβαίνη εἰς δικαιώματα ἀποδοθέντα ἀποκλειστικῶς ὑπὸ τοῦ Συντάγματος εἰς τὸ ἕτερον νομοθετικὸν σῶμα καὶ μὲ ἐπεφόρτισε νὰ σᾶς ἀναγγείλω ὅτι, προστατεύουσα τὸ Σύνταγμα καὶ περὶ πολλοῦ ποιουμένη τὴν ἀκριβῆ τήρησιν τῶν δικαιωμάτων τοῦ Ἔθνους καὶ τὴν ἁρμονίαν τῶν νομοθετικῶν σωμάτων, δὲν ἐγκρίνει νὰ δεχθῆ τοιαύτην ἀπάντησιν».

Ἄλλη αὐθαιρεσία

Ἐπὶ πλέον ὁ Βασιλεὺς διορίζη ἐννέα νέους γερουσιαστὰς διὰ νὰ ἀλλοιώση τὴν σύνθεσιν τοῦ ἀντιδρῶντος εἰς τὰς παρεμβάσεις του κοινοβουλευτικοῦ σώματος. Οἱ διορισθέντες ἦσαν: Ι. Γιολδάσης, Γρηγοράκης Τζανετάκης, Μ. Καΐρης, Ἀντ. Μαυρομιχάλης, Ἀντ. Κριεζῆς, Γ. Μαυρομιχάλης, Δ. Πλαπούτας, Ι. Στάϊκος καὶ Νικήτας Σταματελάκης.

Καὶ ἐπέτυχε τότε τοῦ σκοποῦ του ὁ Βασιλεύς, μετ' ὀλίγον ὅμως οἱ «λογάδες ἐκεῖνοι τοῦ Ἔθνους ἄνδρες», ἐπέδειξαν καὶ πάλιν μεγαλυτέραν ἀνεξαρτησίαν ἀπέναντι τοῦ Θρόνου, ἀπὸ τοὺς ἐκλεγομένους ὑπὸ τοῦ λαοῦ βουλευτάς.

Ὁ Γερουσιαστὴς Λόντος (4-11-1847)

Ὁ γερουσιαστὴς Α. Λόντος ἐπέκρινε μετὰ δριμύτητος τὰς αὐθαιρεσίας ἐκείνας καὶ εἰς τὴν ἀγόρευσίν του τῆς 4ης Νοεμβρίου 1847, ἔλεγε μεταξὺ ἄλλων καὶ τὰ ἀκόλουθα:

Α. ΛΟΝΤΟΣ: Ἡ ἐνέργεια ἀποτελεῖ πρωτοφανὲς καὶ μοναδικὸν ἐν τῇ ἱστορίᾳ καὶ τοῖς συνταγματικοῖς χρονικοῖς, ὡς πρᾶξιν αὐτόχρημα ἀντισυνταγματικήν, ἔχουσαν ὡς συνέπειαν τὴν προσβολὴν τοῦ συντάγματος, τὴν καταπάτησιν τῶν συνταγματικῶν δικαιωμάτων καὶ τὴν περιύβρισιν τῆς Γερουσίας.

....

Θέλετε λοιπόν, ὑπουργοί, νὰ σᾶς εἴπωμεν ὅτι ὅ,τι καὶ ἂν ἐπράξατε εἶναι καλῶς πεπραγμένον; Ὄχι. Ἡ ἀλήθεια ἐξεφράσθη ἤδη, εἶναι γεγονός, τὸ ὁποῖον δὲν ἐξαλείφεται ἀπὸ τὴν ἱστορίαν. Τὸ σύνταγμα καθιεροῖ τὸ ἀπαραβίαστον τοῦ Σώματος καὶ ἑνὸς ἑκάστου τῶν Γερουσιαστῶν διὰ τὰς σκέψεις του, τὰς ἐκφράσεις του καὶ τὰς ἀποφάσεις του. Ὑμεῖς δέ, κ.κ. Ὑπουργοί, διὰ τῆς πράξεώς σας, κατηγγείλατε τὸ σῶμα τοῦτο, τὸ ἐδικάσατε καὶ τὸ κατεδικάσατε μὲ τὴν ποινὴν τῆς περιφρονήσεως καὶ μὲ τὸ κλείσιμον τῶν θυρῶν τοῦ Βασιλέως, πρὸς τοῦτο δὲ νομίζω ὅτι ἐξεδώσατε καὶ ἐγκύκλιόν σας πρὸς τὰς ἀρχάς.

Αἱ σκιαὶ τῶν Βοτζάρων (1)

Σκοπός, Κύριοι, εἶναι ἡ οὐδετέρωσις τοῦ ἀποτελέσματος τῆς ἀπαντήσεως, συνέπεια δὲ ἄφευκτος καὶ ἄμεσος ἡ προσβολὴ τοῦ Συντάγματος, ἡ καταπάτησις τῶν κυριαρχικῶν δικαιωμάτων τοῦ σώματος καὶ ἡ περιὕβρισις αὐτοῦ. Τὸ ἔγγραφον τοῦτο οὔτε Διάγγελμα, οὔτε Διάταγμα εἶναι· εἶναι ἔγγραφον πρωτοφανὲς καὶ ἀντισυνταγματικόν. Οἱ ὑπουργοὶ ὑπεκφεύγοντες τὴν ἐξέλεγξιν, ἠθέλησαν νὰ μᾶς φράξουν τὸ στόμα, προτάττοντες ὡς ἀσπίδα πότε μὲν τὴν Βουλήν, πότε δὲ τὸν Βασιλέα.

Καὶ κατέληγε λυρικώτατα :

—Βλέπω περιϊπταμένας τὰς σκιὰς τῶν Γερμανῶν, τῶν Μιαούλων, τῶν Βοτζάρων, τῶν Κολοκοτρώνων καὶ μὲ φωνὴν ἀπειλητικὴν μᾶς λέγουν : Φυλάξατε τὴν ἱερὰν παρακαταθήκην τῶν ἐλευθερῶν σας !

(1) Τῶν Μποτσαραίων

ΣΥΝΘΕΣΙΣ ΒΟΥΛΗΣ (1847-1850)

ΑΙΓΙΑΛΕΙΑΣ: Δ. Ὀρεινός, Κλεομένης Οἰκονόμου.

ΑΙΓΙΝΗΣ: Γ. Λαγιωτατίδης.

ΑΙΤΩΛΙΑΣ: Δ. Δεληγιώργης, Π. Τσιμπουράκης.

ΑΚΑΡΝΑΝΙΑΣ. Πάνος Μοναστηριώτης, Σταῦρος Γρίβας, Ἰωάννης Πετιμέζης.

ΑΝΔΡΟΥ: Μ. Καΐρης, Δημήτριος Κονδύλης, Ἀντώνιος Κομπάνης.

ΑΡΓΟΥΣ: Ἀνδρέας Δανόπουλος, Νικόλαος Ἰατρός, Ἀναγ. Μακροπακάμισος.

ΑΤΤΙΚΗΣ: Δημήτριος Καλλιφρονᾶς, Κωστῆς Βρυζάκης, Ἀνάργυρος Πετράκης, Κ. Τζαβέλλας.

ΒΑΛΤΟΥ: Σ. Στράτος, Π. Ράγκος.

ΒΟΙΩΤΙΑΣ: Λουκᾶς Π. Νάκος, Ἀντώνιος Γεωργαντᾶς.

ΓΥΘΕΙΟΥ: Πέτρος Τζανετάκης.

ΚΑΡΥΣΤΙΑΣ: Σταμάτιος Νικολαΐδης, Βελισσάριος Νικολαΐδης.

ΚΑΡΥΤΑΙΝΗΣ: Κ. Θ. Κολοκοτρώνης, Δημήτριος Ν. Μπούκουρας, Γεώργιος Α. Ἀντωνόπουλος.

ΚΕΑΣ: Ζαφείριος Δεπάστας, Ἐμμανουὴλ Ἀντίπας.

ΔΩΡΙΔΟΣ: Γεώργιος Κονδύλης, Κωνσταντῖνος Φασίτσας.

ΕΠΙΔΑΥΡΟΥ ΛΙΜΗΡΑΣ: Ἐλευθέριος Καλογερᾶς, Γ. Ἰω. Βατίστας.

ΕΡΜΙΟΝΙΔΟΣ: Ἄγγελος Γουζουάσης.

ΕΥΡΥΤΑΝΙΑΣ: Γεώργιος Κ. Βελῆς, Ἰωάννης Α. Χατσόπουλος, Γ. Ι. Γιολδάσης.

ΗΛΕΙΑΣ: Στεφ. Χ. Στεφανόπουλος, Μιχαὴλ Σισίνης, Γρηγόρ. Χατσηγιάννος, Γεώργιος Μῆτσος.

ΘΗΒΩΝ: Ἰωάν. Κλίμακας, Ἀναγ. Δημητρίου.

ΘΗΡΑΣ: Πέτρος Α. Ζάννος, Μ. Ν. Βαλέτας, Χριστ. Ν. Δεμάθας.

ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ: Ἠλίας Παπαδαῖος, Γεώργιος Πετιμεζᾶς, Νικόλαος Ἀνδρικόπουλος, Βασίλειος Πετμεζᾶς.

ΚΑΛΑΜΩΝ: Ἰ. Ζάρκος, Γρηγ. Ν. Κορφιωτάκης, Ἀθ. Δανηλόπουλος.

ΝΑΥΠΑΚΤΙΑΣ: Μ. Ι. Μιχαλόπουλος, Α. Βέϊκος.

ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ: Ἀνδρέας Νοταρᾶς, Εὐσταθ. Οἰκονομόπουλος, Γεώργ. Πανοπριφτόπουλος.

ΚΥΝΟΥΡΙΑΣ: Ἐμμ. Χ. Τσοῦχλος, Ἰωαν. Ζαφειρόπουλος, Ματθαῖος Πρωτοπαπᾶς.

ΛΑΚΕΔΑΙΜΟΝΟΣ: Νικόλαος Κορφιωτάκης, Ἐμμ. Μελετόπουλος, Παρασκευᾶς Ματάλας, Ἠλίας Γιατράκος.

ΛΟΚΡΙΔΟΣ: Λουκᾶς Στέφανος, Εὐσταθ. Σπυρίδωνος.

ΜΑΝΤΙΝΕΙΑΣ: Ρήγας Παλαμίδης, Θεοδ. Μ. Πετρινός, Κωνστ. Μανέτας, Ἀλέξ. Ἀλεξανδρόπουλος.

ΜΕΓΑΡΙΔΟΣ: Μελέτης Χατσῆ Μελέτη, Νικόλαος Τσαλακώστας.

ΜΕΓΑΛΟΠΟΛΕΩΣ: Δημήτριος Σακελλαρίδης, Νικόλαος Μπούτουνας.

ΜΕΣΣΗΝΗΣ: Π. Παπατσώνης, Ι. Παπατσώνης. Π. Δαρειώτης.

ΜΗΛΟΥ: Σπυρίδων Βαλέτας, Στρατῆς Δεληγιαννάκης.

ΝΑΞΟΥ. Σπυρίδων Βαρότσης, Παῦλος Λεντούδης, Χρύσανθος Σουμαρίπας.

ΝΑΥΠΛΙΑΣ: Μιχαὴλ Ἰατρός.

ΞΗΡΟΧΩΡΙΟΥ: Δημήτριος Βιρβίλης, Γεώργιος Μπάνης.

ΟΙΤΥΛΟΥ: Πέτρος Μαυρομιχάλης, Ἀναστ. Μαυρομιχάλης, Γ. Κ. Μαυρομιχάλης.

ΟΛΥΜΠΙΑΣ: Ν. Μοσχούλας, Γεωργ. Π. Ζαφειρόπουλος, Α. Κανελλόπουλος.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ: Κωνσταν. Σ. Σχινᾶς.

ΠΑΡΝΑΣΣΙΔΟΣ: Ἰωάν. Γκούρας, Ἀναγ. Κεχαγιᾶς, Σπυρ. Λογοθετόπουλος.

ΠΑΤΡΩΝ: Π. Παπαδιαμαντόπουλος, Ι. Ἀντωνόπουλος, Χρηστ. Τσῖνος, Δημ. Κουμανιώτης.

ΠΕΤΣΩΝ: Θεόδωρος Ι. Μέξης, Ἐμμ. Λ. Ὀρλώφ.

ΠΥΛΙΑΣ: Γεώρ. Μπάτσας, Κώνστας Δαρειώτης.

ΣΚΙΑΘΟΥ: Σταμάτιος Ἀντωνιάδης.

ΣΥΡΟΥ: Ἰωάννης Περίδης, Ἀνδρέας Μάμουκας.

ΤΗΝΟΥ: Κάρολος Νάζος, Εὐστράτιος Παρίσης, Ἀντώνιος Ἀρμάος.

ΤΡΙΦΥΛΙΑΣ: Μῆτρος Ἀναστασόπουλος.

ΤΡΙΧΩΝΙΑΣ: Ἀθανάσιος Καρτανᾶς, Γ. Παπαδημητρίου.

ΤΡΟΙΖΗΝΙΑΣ: Γεώργιος Σ. Κριεζῆς.

ΥΔΡΑΣ: Ἀνδρέας Γ. Κουντουριώτης, Δημ. Λ. Κουντουριώτης, Ἰωάν. Γ. Κριεζῆς, Ἰωαν. Ταμαρᾶς Ἀν. Παπατσώρης.

ΦΘΙΩΤΙΔΟΣ: Δημήτριος Χατζῖσκος, Καλαμάρας Τσουκαλᾶς, Κωνσταντῖνος Δυοβουνιώτης, Γεώργιος Ριζόπουλος.

ΧΑΛΚΙΔΟΣ: Ἰωάννης Τασσαῖος, Μάρκος Βιτάλης, Ἰωάννης Οἰκονόμου.

Η Γ' ΠΕΡΙΟΔΟΣ (1850-1853)

Η ΑΜΑΛΙΑ ΑΝΤΙΒΑΣΙΛΙΣΣΑ

Τὴν 28ην Ἰουλίου 1850 ὁ βασιλεὺς Ὄθων ἐκήρυξε λήξασαν τὴν βουλευτικὴν περίοδον. Προηγουμένως, προκειμένου νὰ ἀπουσιάσῃ ὁ ἴδιος εἰς τὸ ἐξωτερικὸν ὡρκίσθη ἡ Ἀμαλία ὡς ἀντιβασίλισσα καὶ κατὰ διάταγμα αὐτῆς προεκηρύχθησαν αἱ ἐκλογαὶ καὶ ὡρίσθη ἡ 30η Ὀκτωβρίου ὡς ἡμέρα συγκλήσεως τῶν δύο νομοθετικῶν σωμάτων.

Ἡ βασίλισσα Ἀμαλία διεχειρίσθη πέντε φορὰς τὴν βασιλικὴν ἐξουσίαν ὡς ἀντιβασίλισσα:

Τὸ 1850—51 ἀπὸ 5 Αὐγούστου—1 Μαΐου (8 μῆνας καὶ 27 ἡμέρας). Τὸ 1852 ἀπὸ 10 Ἰουλίου μέχρις 21 Ὀκτωβρίου (3 μῆνας καὶ 11 ἡμέρας). Τὸ 1856 ἀπὸ 6 Ἰουνίου μέχρι 3 Νοεμβρίου (4 μῆνας καὶ 27 ἡμέρας). Τὸ 1858 ἀπὸ 19 Ἰουνίου μέχρι 2 Ὀκτωβρίου (3 μῆνας καὶ 18 ἡμέρας) καὶ τὸ 1861 ἀπὸ 30 Ἰουνίου μέχρι 17 Ὀκτωβρίου (3 μῆνας καὶ 8 ἡμέρας). Δηλαδὴ συνολικῶς δύο ἔτη καὶ δύο ἡμέρας.

Ἀνώμαλος

Διὰ τὸν τρόπον διεξαγωγῆς τῶν ἐκλογῶν τοῦ 1850, ὁ γερουσιαστὴς Γ. Ψύλλας ἔλεγε κατὰ τὴν συνεδρίασιν τῆς 18 Μαρτίου 1852:

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΨΥΛΛΑΣ. Κατὰ τὰς παρελθούσας ἐκλογάς, ὁ λαὸς δὲν ἀφέθη ἐλεύθερος νὰ ἐκφράσῃ ἀπόφασιν, σύμφωνα μὲ τὴν πεποίθησίν του. Καὶ διὰ τοῦτο πρό τινος καιροῦ ἐγὼ εἶπον ὅτι δὲν βλέπω νὰ κάθηνται εἰς τὰς ὑπουργικὰς ἕδρας ἄνδρες τῆς ἐμπιστοσύνης ἐμοῦ, ἀλλὰ καὶ τοῦ σημαντικωτέρου μέρους ἐκ τοῦ λαοῦ. Παραίτησις εἶναι διὰ τοὺς ὑπουργοὺς λέξις διαγεγραμμένη ἀπὸ τὸ πολιτικὸν λεξικόν μας.

ΣΥΝΘΕΣΙΣ ΒΟΥΛΗΣ (1850-1853)

ΑΙΓΙΑΛΕΙΑ:
Δ. 'Ορεινός, Λεων. Χρυσανθόπουλος.
ΑΙΓΙΝΑ:
Γ. Λογιωτατίδης.
ΑΡΓΟΣ:
Δ. Τσόκρης.
ΑΤΤΙΚΗ:
Δ. Μεταξᾶς, Γ. Σκοῦφος, Στ. Βλάχος Δ. Καλλιφρονᾶς.
ΒΑΛΤΟΣ: 'Ανδρέας "Ισκος, Δημήτριος Σκυλοδῆμος.
ΒΟΝΙΤΣΑ καὶ ΞΗΡΟΜΕΡΟΝ: Θεόδωρος Γρίβας, Κωνσταντ. Γριβόγεωργης, Τατσέλος Μαυρομμάτης.
ΓΥΘΕΙΟΝ: Δ. Περοπουλάκης, Π. Τζανετάκης.
ΔΩΡΙΣ: Βασίλειος Σκαλτσοδῆμος, 'Αναγ. Παπαθανασίου.
ΕΠΙΔΑΥΡΟΣ ΛΙΜΗΡΑ: 'Ελευθέριος Καλογερᾶς, 'Ιω. Εὐγενίδης.
ΕΡΜΙΟΝΙΣ: 'Ανδρέας Πέπας, Σταμάτιος Μήτσας.
ΘΗΡΑ: Πέτρος Ζάνος, Χρ. Δεμάθας, Γρηγ. Βαλιάνος.
ΚΑΛΑΒΡΥΤΑ: Θ. Ζαΐμης. Χ. Θεοχαρόπουλος, Ν. Πετμεζᾶς, 'Ηλ. Παπαδαῖος.
ΚΑΛΑΜΑΙ: Γρηγόριος Κορφιωτάκης, Γεώργιος Περωτῆς, Κωνστ. Νταγρές.
ΚΑΡΥΣΤΙΑ: 'Ιωάννης Βάχλας, 'Αναγνώστης 'Ιωάννου, Βελ. Νικολαΐδης.
ΚΑΡΥΤΑΙΝΑ: Πέτρος Δεληγιάννης, Νικόλαος Μπούκουρας, Λάμπρος Ροϊλός, Κωνστ. Λαμπρινόπουλος.
ΚΕΑ: Π. Κολποδῖνος.
ΚΟΡΙΝΘΙΑ: Νικόλ. Δεληγιάννης, Ε. Οἰκονομόπουλος, Γεώργ. Πανοπριφτόπουλος, Γεώργ. Παπασπυρόπουλος.
ΚΥΝΟΥΡΙΑ: 'Εμ. Καραμάνος, Νικόλαος Ματθαίου, 'Αναγν. Κοντάκης.
ΕΥΡΥΤΑΝΙΑ: Γεώργιος Βελῆς, Δημήτριος Ζῶτος, Γεώργιος Ι. Γιολδάσης.
ΗΛΕΙΑ: Μιχαὴλ Σισίνης, Λύσανδρος Βιλαέτης, Στεφ. Στεφανόπουλος, 'Ανδρέας Αὐγερινός.
ΘΗΒΑΙ: 'Ιωάν. Κλίμακας, 'Αναγνώστης Δημητρίου.
ΛΕΒΑΔΕΙΑ: 'Αντώνιος Γεωργαντᾶς, Παναγιώτης Λαζαρῆς.
ΛΟΚΡΙΣ: Στάμος Μαυροδῆμος, Λάμπρος Εὐμολπίδης.
ΜΑΝΤΙΝΕΙΑ: 'Ηλίας Δωΐλας, Θεόδωρος Πετρινός, Κωνσταντῖνος Μανέτας, Π. Βάρβογλης.
ΜΕΓΑΡΙΣ: Δημήτρ. Γ. Φιλάρετος, 'Αναγν. Δεδόπουλος,
ΜΕΓΑΛΟΠΟΛΙΣ: Νικόλαος Μπούτουνας, Δημήτριος Σακελλαριάδης.
ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΝ: Γεώργ. Γουλιμῆς.
ΛΑΚΕΔΑΙΜΩΝ: Σ. Κοπανίτσας, 'Αναστ. Κορφιωτάκης, Παρασ. Ματάλας, 'Εμ. Μελετόπουλος.
ΟΙΤΥΛΟΝ: Νικόλαος Πιεράκος, Γρηγ. Πατριαρχέας, Σταυρ. Καπετανάκης, Δημ. Πικουλάκης.
ΟΛΥΜΠΙΑ: Χαραλ. Χριστόπουλος, Ζ. Α. Ζαφειρόπουλος, Νικόλαος Μοσχούλας.
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΝ: Γεώργ. Α. Ράλλης.
ΠΑΡΝΑΣΣΙΣ: Νάκος Πανουργίας, Παπακωνστ. Τσαμάλας.
ΠΑΤΡΑΙ: Περικλ. Καλαμογδάρτης, Σιδέρης Πράτσικος, Παν. Πατρινός.
ΣΠΕΤΣΑΙ: 'Ανάργυρος Χ. 'Αναργύρου, Νικόλαος Χ. 'Αναργύρου.
ΠΥΛΙΑ: 'Αναγν. Τατόπουλος, Κωνστ. Δαρειώτης.
ΣΚΙΑΘΟΣ: 'Ιωάν. Γεωργάρας, Γ. Νικολάου.

ΟΙ ΤΡΕΙΣ ΝΑΥΑΡΧΟΙ

"ΔΑΦΝΗ ΚΕΚΟΣΜΗΜΕΝΑ"

Ο ΘΑΝΑΤΟΣ ΤΟΥ ΚΟΔΡΙΓΚΤΩΝ

Ἡ Εὐγνωμοσύνη τῶν Ἑλλήνων πρὸς ὅλους τοὺς ξένους συναγωνιστάς των κατὰ τὸν μεγάλον ἀπελευθερωτικὸν πόλεμον ὑπῆρξεν ἀπέραντος. Ἀπὸ τὸν συναισθηματισμόν των μάλιστα, ἔφθανον καὶ εἰς ὑπερβολὰς συμπεριλαμβάνοντες μεταξὺ τῶν φλογερῶν λάτρεων καὶ ἀγωνιστῶν τῆς ἐλευθερίας, οἱ ὁποῖοι πράγματι κατὰ ἑκατοντάδας συνέρρεον εἰς τὴν ἀγωνιζομένην πατρίδα μας καὶ ἄλλους, ἁπλοὺς τυχοδιῶκτας ἢ καὶ ψυχροὺς πράκτορας τῶν κυβερνήσεών των. Μνημεῖα τῶν πεσόντων Φιλελλήνων ἀνηγέρθησαν εἰς πλεῖστα σημεῖα τῆς χώρας. Ὁδοὶ ἔλαβον—καὶ διατηροῦν ἀκόμη—τὰ ὀνόματά των. Προτομαὶ καὶ ἀνδριάντες ἐστήθησαν.

Ἡ εὐγνωμοσύνη ἐκείνη ἐκδηλοῦται διὰ μίαν ἀκόμη φοράν, μὲ «ἀπόφασιν» τῆς Βουλῆς τῶν Ἑλλήνων ληφθεῖσαν κατὰ τὴν ἀναγγελίαν τοῦ θανάτου τοῦ ναυάρχου Κόδριγκτων, ἀρχηγοῦ τῆς Ἀγγλικῆς μοίρας ἀλλὰ καὶ τοῦ συνόλου τοῦ στόλου (καὶ Γαλλικοῦ καὶ Ρωσικοῦ) ὁ ὁποῖος κατέκαυσε τὴν Τουρκοαιγυπτιακὴν ἀρμάδαν εἰς τὸν κόλπον τοῦ Ναυαρίνου τὴν 8ην Ὀκτ)ρίου 1826. Εἰς τὴν ναυμαχίαν ἐκείνην εἰς τὴν ὁποίαν ὁ Κόδριγκτων, μὲ τὸν Γάλλον ναύαρχον Δεριγνὺ καὶ τὸν Ρῶσον Ἔϋδεν, συνέτριψαν τὸν ἀντίπαλον τῶν Ἑλλήνων στόλον, ἀποδίδεται κατὰ μέγιστον βαθμὸν ἡ ἐπιτυχὴς ἔκβασις τῆς Ἐπαναστάσεως μέχρι μάλιστα ὑπερβολῆς.

Παραγνωρίζεται εἰς ἕνα βαθμὸν ἡ ἀκαμψία καὶ καρτερία τῶν ἀγωνιζομένων Ἑλλήνων οἱ ὁποῖοι συνέχισαν τὸν ἀγῶνα των 2½ ἔτη ἀκόμη, παραγνωρίζεται καὶ ἡ συμβολὴ εἰς τὸν τερματισμὸν τοῦ πολέμου τῶν εἰσβαλουσῶν εἰς τὴν Τουρκίαν στρατιῶν τοῦ Τσάρου Νικολάου.

Οἱ τρεῖς ναύαρχοι εἶναι πάντως ἄξιοι τῆς αἰωνίας εὐγνωμοσύνης τῶν Ἑλλήνων. Διότι ἡ καταναυμάχησις τῶν Τουρκοαιγυπτίων ὀφείλεται κατὰ μέγιστον βαθμὸν καὶ εἰς τὴν πρωτοβουλίαν των. Καὶ εἶναι γνωστὸν ὅτι ἡ ναυμαχία ἐκείνη ἐχαρακτηρίσθη ὡς θλιβερὸν γεγονὸς εἰς τὴν Βουλὴν τῶν Κοινοτήτων, ὅτι ἐξεφράσθη ἡ λύπη τῆς Βρεταννικῆς Κυβερνήσεως καὶ ὅτι ὁ φιλέλλην ναύαρχος Κόδριγκτων ὑπέστη κυρώσεις διὰ τὴν σωτήριον πρωτοβουλίαν του.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 5ης ΙΟΥΝΙΟΥ 1851

Π. ΤΖΑΝΟΣ: Μετὰ τὴν τεσσαρακονθήμερον ἀργίαν, εἰς τὴν ὁποίαν ὑπεβλήθημεν, θέλομεν ἐκπληρώσει καθῆκον εὐγνωμοσύνης ἱερώτατον, ἀφιερώνοντες τὴν πρώτην ἡμῶν συνεδρίασιν εἰς τὴν μνήμην ἑνὸς διασήμου ἀνδρός, τὸν ὁποῖον ἐθρήνησε πρὸ ὀλίγου ἡ πατρίς του καὶ ἡ Ἑλλάς. Ἐὰν δὲν διεκόπτοντο ὑπὸ τῶν νομοθετικῶν σωμάτων αἱ ἐργασίαι, τὸ ὄνομα τοῦ Κοδριγκτῶνος ἤθελεν ἀκουσθῆ εἰς τὸν περίβολον τοῦτον ἅμα διεδόθη ἡ θλιβερὰ τοῦ θανάτου του ἀγγελία.

Αἰωνία

Ἀλλὰ καὶ μετὰ ἕνα αἰῶνα, ἂν ἠνοίγοντο τοῦ ἑλληνικοῦ Βουλευτηρίου αἱ θύραι, καὶ τότε ἔπρεπε νὰ προφερθῇ ἀπὸ τοῦ βήματος τούτου τὸ ὄνομα τοῦ ἐνδόξου φιλέλληνος, τοῦ ὑπερασπιστοῦ καὶ εὐεργέτου τῆς πατρίδος μας. Ταῦτα λέγων ἑρμηνεύω ἀναντιρρήτως τὰ αἰσθήματα ἡμῶν, οἵτινες φρονεῖτε ὡς φρονεῖ ὅλον τὸ ἔθνος, ὅτι ἀπὸ τὴν ἡμέραν τῆς ἀθανάτου ναυμαχίας τῶν Ναβαρίνων, ὁ Κοδριγκτὼν δὲν ἀνήκει πλέον εἰς μόνην τὴν θαλασσοκράτειρα πατρίδα του, ἀνήκει εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ εἰς τὴν ἱστορίαν της. Ὁ Κοδριγκτὼν εἶναι τῷ ὄντι εἷς τῶν μεγαλυτέρων εὐεργετῶν τῆς πατρίδος μας.

Ἐνθυμηθῆτε, ὦ βουλευταί, ὅτι πρὶν ἀνατείλῃ ἡ 8 Ὀκτωβρίου 1827, ἡ Ἑλλὰς ἐπάλαιεν ἀκόμη κατὰ τῶν τυράννων της, πάλην τὴν πλέον αἱματηράν· στόλος φοβερὸς ἐπλημμύρει τὴν ἑλληνικὴν θάλασσαν, καταπληκτικώτατος δὲ στρατὸς ἐπεκάθητο εἰς τὰ πλευρὰ τῆς Ἑλλάδος ὡς τὸ φρικωδέστερον σύμβολον τῆς δουλείας της. Πρὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης ἡ τύχη τῆς Ἑλλάδος, τὸ πεπρωμένον της, αἱ ἐλπίδες της ἦσαν ἄδηλα καὶ ἀβέβαια καὶ δι' αὐτὴν καὶ δι' ὅλον τὸν κόσμον, ἀλλὰ μόλις ἠκούσθη τὸ κανόνι τῶν Ναβαρίνων καὶ ἡ ἐλευθερία ἐστεφάνωσεν ὅλας τὰς νίκας μας.

Τρεῖς ἀθάνατοι

Οἱ τρεῖς ἀθάνατοι ναύαρχοι, τῶν ὁποίων ἡ ψυχὴ καὶ πρόεδρος ἦτο ὁ Κοδριγκτών, ἐπεσφράγισαν τοῦ ἑλληνικοῦ ἀ-

ΣΥΝΘΕΣΙΣ ΒΟΥΛΗΣ (1850-1853)

ΑΙΓΙΑΛΕΙΑ:
Δ. 'Ορεινός, Λεων. Χρυσανθόπουλος.
ΑΙΓΙΝΑ:
Γ. Λογιωτατίδης.
ΑΡΓΟΣ:
Δ. Τσόκρης.
ΑΤΤΙΚΗ:
Δ. Μεταξάς, Γ. Σκοῦφος, Στ. Βλάχος Δ. Καλλιφρονᾶς.

ΒΑΛΤΟΣ: 'Ανδρέας "Ισκος, Δημήτριος Σκυλοδῆμος.

ΒΟΝΙΤΣΑ καὶ ΞΗΡΟΜΕΡΟΝ: Θεόδωρος Γρίβας, Κωνσταντ. Γριβόγεωργης, Τατσέλος Μαυρομμάτης.

ΓΥΘΕΙΟΝ: Δ. Περοπουλάκης, Π. Τζανετάκης.

ΔΩΡΙΣ: Βασίλειος Σκαλτσοδῆμος, 'Αναγ. Παπαθανασίου.

ΕΠΙΔΑΥΡΟΣ ΛΙΜΗΡΑ: 'Ελευθέριος Καλογερᾶς, 'Ιω. Εὐγενίδης.

ΕΡΜΙΟΝΙΣ: 'Ανδρέας Πέπας, Σταμάτιος Μήτσας.

ΘΗΡΑ: Πέτρος Ζάνος, Χρ. Δεμάθας, Γρηγ. Βαλιάνος.

ΚΑΛΑΒΡΥΤΑ: Θ. Ζαΐμης. Χ. Θεοχαρόπουλος, Ν. Πετμεζᾶς, 'Ηλ. Παπαδαῖος.

ΚΑΛΑΜΑΙ: Γρηγόριος Κορφιωτάκης, Γεώργιος Περωτής, Κωνστ. Νταγρές.

ΚΑΡΥΣΤΙΑ: 'Ιωάννης Βάχλας, 'Αναγνώστης 'Ιωάννου, Βελ. Νικολαΐδης.

ΚΑΡΥΤΑΙΝΑ: Πέτρος Δεληγιάννης, Νικόλαος Μπούκουρας, Λάμπρος Ροϊλός, Κωνστ. Λαμπρινόπουλος.

ΚΕΑ: Π. Κολποδῖνος.

ΚΟΡΙΝΘΙΑ: Νικόλ. Δεληγιάννης, Ε. Οἰκονομόπουλος, Γεώργ. Πανοπριφτόπουλος, Γεώργ. Παπασπυρόπουλος.

ΚΥΝΟΥΡΙΑ: 'Εμ. Καραμάνος, Νικόλαος Ματθαίου, 'Αναγν. Κοντάκης.

ΕΥΡΥΤΑΝΙΑ: Γεώργιος Βελῆς, Δημήτριος Ζῶτος, Γεώργιος Ι. Γιολδάσης.

ΗΛΕΙΑ: Μιχαὴλ Σισίνης, Λύσανδρος Βιλαέτης, Στεφ. Στεφανόπουλος, 'Ανδρέας Αὐγερινός.

ΘΗΒΑΙ: 'Ιωάν. Κλίμακας, 'Αναγνώστης Δημητρίου.

ΛΕΒΑΔΕΙΑ: 'Αντώνιος Γεωργαντᾶς, Παναγιώτης Λαζαρῆς.

ΛΟΚΡΙΣ: Στάμος Μαυροδῆμος, Λάμπρος Εὐμολπίδης.

ΜΑΝΤΙΝΕΙΑ: 'Ηλίας Δωΐλας, Θεόδωρος Πετρινός, Κωνσταντῖνος Μανέτας, Π. Βάρβογλης.

ΜΕΓΑΡΙΣ: Δημήτρ. Γ. Φιλάρετος, 'Αναγν. Δεδόπουλος,

ΜΕΓΑΛΟΠΟΛΙΣ: Νικόλαος Μπούτουνας, Δημήτριος Σακελλαριάδης.

ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΝ: Γεώργ. Γουλιμῆς.

ΛΑΚΕΔΑΙΜΩΝ: Σ. Κοπανίτσας, 'Αναστ. Κορφιωτάκης, Παρασ. Ματάλας, 'Εμ. Μελετόπουλος.

ΟΙΤΥΛΟΝ: Νικόλαος Πιεράκος, Γρηγ. Πατριαρχέας, Σταυρ. Καπετανάκης, Δημ. Πικουλάκης.

ΟΛΥΜΠΙΑ: Χαραλ. Χριστόπουλος, Ζ. Α. Ζαφειρόπουλος, Νικόλαος Μοσχούλας.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΝ: Γεώργ. Α. Ράλλης.

ΠΑΡΝΑΣΣΙΣ: Νάκος Πανουργίας, Παπακωνστ. Τσαμάλας.

ΠΑΤΡΑΙ: Περικλ. Καλαμογδάρτης, Σιδέρης Πράτσικος, Παν. Πατρινός.

ΣΠΕΤΣΑΙ: 'Ανάργυρος Χ. 'Αναργύρου, Νικόλαος Χ. 'Αναργύρου.

ΠΥΛΙΑ: 'Αναγν. Τατόπουλος, Κωνστ. Δαρειώτης.

ΣΚΙΑΘΟΣ: 'Ιωάν. Γεωργάρας, Γ. Νικολάου.

"ΔΑΦΝΗ ΚΕΚΟΣΜΗΜΕΝΑ,,

Ο ΘΑΝΑΤΟΣ ΤΟΥ ΚΟΔΡΙΓΚΤΩΝ

Ἡ Εὐγνωμοσύνη τῶν Ἑλλήνων πρὸς ὅλους τοὺς ξένους συναγωνιστάς των κατὰ τὸν μεγάλον ἀπελευθερωτικὸν πόλεμον ὑπῆρξεν ἀπέραντος. Ἀπὸ τὸν συναισθηματισμόν των μάλιστα, ἔφθανον καὶ εἰς ὑπερβολὰς συμπεριλαμβάνοντες μεταξὺ τῶν φλογερῶν λάτρεων καὶ ἀγωνιστῶν τῆς ἐλευθερίας, οἱ ὁποῖοι πράγματι κατὰ ἑκατοντάδας συνέρρεον εἰς τὴν ἀγωνιζομένην πατρίδα μας καὶ ἄλλους, ἁπλοὺς τυχοδιώκτας ἢ καὶ ψυχροὺς πράκτορας τῶν κυβερνήσεών των. Μνημεῖα τῶν πεσόντων Φιλελλήνων ἀνηγέρθησαν εἰς πλεῖστα σημεῖα τῆς χώρας. Ὁδοὶ ἔλαβον—καὶ διατηροῦν ἀκόμη—τὰ ὀνόματά των. Προτομαὶ καὶ ἀνδριάντες ἐστήθησαν.

Ἡ εὐγνωμοσύνη ἐκείνη ἐκδηλοῦται διὰ μίαν ἀκόμη φοράν, μὲ «ἀπόφασιν» τῆς Βουλῆς τῶν Ἑλλήνων ληφθεῖσαν κατὰ τὴν ἀναγγελίαν τοῦ θανάτου τοῦ ναυάρχου Κόδριγκτων, ἀρχηγοῦ τῆς Ἀγγλικῆς μοίρας ἀλλὰ καὶ τοῦ συνόλου τοῦ στόλου (καὶ Γαλλικοῦ καὶ Ρωσικοῦ) ὁ ὁποῖος κατέκαυσε τὴν Τουρκοαιγυπτιακὴν ἀρμάδαν εἰς τὸν κόλπον τοῦ Ναυαρίνου τὴν 8ην Ὀκτ)ρίου 1826. Εἰς τὴν ναυμαχίαν ἐκείνην εἰς τὴν ὁποίαν ὁ Κόδριγκτων, μὲ τὸν Γάλλον ναύαρχον Δεριγνὺ καὶ τὸν Ρῶσον Ἔϋδεν, συνέτριψαν τὸν ἀντίπαλον τῶν Ἑλλήνων στόλον, ἀποδίδεται κατὰ μέγιστον βαθμὸν ἡ ἐπιτυχὴς ἔκβασις τῆς Ἐπαναστάσεως μέχρι μάλιστα ὑπερβολῆς.

Παραγνωρίζεται εἰς ἕνα βαθμὸν ἡ ἀκαμψία καὶ καρτερία τῶν ἀγωνιζομένων Ἑλλήνων οἱ ὁποῖοι συνέχισαν τὸν ἀγῶνα των 2½ ἔτη ἀκόμη, παραγνωρίζεται καὶ ἡ συμβολὴ εἰς τὸν τερματισμὸν τοῦ πολέμου τῶν εἰσβαλουσῶν εἰς τὴν Τουρκίαν στρατιῶν τοῦ Τσάρου Νικολάου.

Οἱ τρεῖς ναύαρχοι εἶναι πάντως ἄξιοι τῆς αἰωνίας εὐγνωμοσύνης τῶν Ἑλλήνων. Διότι ἡ καταναυμάχησις τῶν Τουρκοαιγυπτίων ὀφείλεται κατὰ μέγιστον βαθμὸν καὶ εἰς τὴν πρωτοβουλίαν των. Καὶ εἶναι γνωστὸν ὅτι ἡ ναυμαχία ἐκείνη ἐχαρακτηρίσθη ὡς θλιβερὸν γεγονὸς εἰς τὴν Βουλὴν τῶν Κοινοτήτων, ὅτι ἐξεφράσθη ἡ λύπη τῆς Βρεταννικῆς Κυβερνήσεως καὶ ὅτι ὁ φιλέλλην ναύαρχος Κόδριγκτων ὑπέστη κυρώσεις διὰ τὴν σωτήριον πρωτοβουλίαν του.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 5ης ΙΟΥΝΙΟΥ 1851

Π. ΤΖΑΝΟΣ: Μετὰ τὴν τεσσαρακονθήμερον ἀργίαν, εἰς τὴν ὁποίαν ὑπεβλήθημεν, θέλομεν ἐκπληρώσει καθῆκον εὐγνωμοσύνης ἱερώτατον, ἀφιερώνοντες τὴν πρώτην ἡμῶν συνεδρίασιν εἰς τὴν μνήμην ἑνὸς διασήμου ἀνδρός, τὸν ὁποῖον ἐθρήνησε πρὸ ὀλίγου ἡ πατρίς του καὶ ἡ Ἑλλάς. Ἐὰν δὲν διεκόπτοντο ὑπὸ τῶν νομοθετικῶν σωμάτων αἱ ἐργασίαι, τὸ ὄνομα τοῦ Κοδριγκτῶνος ἤθελεν ἀκουσθῆ εἰς τὸν περίβολον τοῦτον ἅμα διεδόθη ἡ θλιβερὰ τοῦ θανάτου του ἀγγελία.

Αἰωνία

Ἀλλὰ καὶ μετὰ ἕνα αἰῶνα, ἂν ἠνοίγοντο τοῦ ἑλληνικοῦ Βουλευτηρίου αἱ θύραι, καὶ τότε ἔπρεπε νὰ προφερθῇ ἀπὸ τοῦ βήματος τούτου τὸ ὄνομα τοῦ ἐνδόξου φιλέλληνος, τοῦ ὑπερασπιστοῦ καὶ εὐεργέτου τῆς πατρίδος μας. Ταῦτα λέγων ἑρμηνεύω ἀναντιρρήτως τὰ αἰσθήματα ἡμῶν, οἵτινες φρονεῖτε ὡς φρονεῖ ὅλον τὸ ἔθνος, ὅτι ἀπὸ τὴν ἡμέραν τῆς ἀθανάτου ναυμαχίας τῶν Ναβαρίνων, ὁ Κοδριγκτὼν δὲν ἀνήκει πλέον εἰς μόνην τὴν θαλασσοκράτειρα πατρίδα του, ἀνήκει εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ εἰς τὴν ἱστορίαν της. Ὁ Κοδριγκτὼν εἶναι τῷ ὄντι εἷς τῶν μεγαλυτέρων εὐεργετῶν τῆς πατρίδος μας.

Ἐνθυμηθῆτε, ὦ βουλευταί, ὅτι πρὶν ἀνατείλῃ ἡ 8 Ὀκτωβρίου 1827, ἡ Ἑλλὰς ἐπάλαιεν ἀκόμη κατὰ τῶν τυράννων της, πάλην τὴν πλέον αἱματηράν· στόλος φοβερὸς ἐπλημμύρει τὴν ἑλληνικὴν θάλασσαν, καταπληκτικώτατος δὲ στρατὸς ἐπεκάθητο εἰς τὰ πλευρὰ τῆς Ἑλλάδος ὡς τὸ φρικωδέστερον σύμβολον τῆς δουλείας της. Πρὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης ἡ τύχη τῆς Ἑλλάδος, τὸ πεπρωμένον της, αἱ ἐλπίδες της ἦσαν ἄδηλα καὶ ἀβέβαια καὶ δι' αὐτὴν καὶ δι' ὅλον τὸν κόσμον, ἀλλὰ μόλις ἠκούσθη τὸ κανόνι τῶν Ναβαρίνων καὶ ἡ ἐλευθερία ἐστεφάνωσεν ὅλας τὰς νίκας μας.

Τρεῖς ἀθάνατοι

Οἱ τρεῖς ἀθάνατοι ναύαρχοι, τῶν ὁποίων ἡ ψυχὴ καὶ πρόεδρος ἦτο ὁ Κοδριγκτών, ἐπεσφράγισαν τοῦ ἑλληνικοῦ ἀ-

γῶνος τὸ μέγα ἔργον. Ἡ πυρπόλησις τοῦ ὀθωμανικοῦ στόλου εἶναι τὸ ἐνδοξότερον πρωτόκολλον, τὸ ὁποῖον ὑπέγραψεν ἡ Εὐρώπη, εἶναι τὸ μεγαλύτερον τρόπαιον, τὸ ὁποῖον ἔστησέ ποτε ὁ σταυρὸς κατὰ τῆς ἡμισελήνου! Διὰ τοῦτο ὁ Κοδριγκτὼν θέλει μείνει ἀθάνατος ἐνόσῳ ὑπάρχει ἱστορία. Ἐνόσῳ δὲ εἷς μόνος ὑπάρχει Ἕλλην ἐπὶ τῆς γῆς, τὸ ὄνομα τοῦτο θέλει τὸ προφέρει μετ' εὐγνωμοσύνης ἀπείρου.

Τὸ κατ' ἐμέ, κύριοι, ἀντὶ νὰ προφέρω αὐτὰς τὰς λέξεις, ψυχρὰν καὶ ἀτελῆ εἰκόνα τῶν αἰσθημάτων μου, ἤθελα ζητήσει νὰ ἐγερθῇ τοῦ μεγάλου ναυάρχου ὁ ἀνδριὰς εἰς τὰς ὄχθας τῶν Ναβαρίνων. Ἀλλὰ γνωρίζω κατὰ δυστυχίαν τὰς περιστάσεις τῆς πατρίδος, καὶ γνωρίζω ἀκόμη ὅτι δὲν ἐπῆλθεν ἡ ἐποχή, καθ' ἣν θέλει δώσει τοιαῦτα τρανὰ δείγματα εὐγνωμοσύνης τὸ ἔθνος. Σήμερον, ὅπως εἴμεθα, ἄλλο δὲν εἴχομεν, εἰμὴ φωνὴν εὐγνώμονα νὰ ὑψώσωμεν ὑπὲρ τῶν φιλανθρώπων ἐκείνων ἀνδρῶν τῆς Ἑσπερίας Εὐρώπης, οἵτινες ἐθεώρησαν τὴν ἐπανάστασίν μας, ὄχι ὡς ἀνταρσίαν κατὰ νομίμου κυριάρχου, ὡς ἔλεγε τότε μία Γερμανικὴ αὐλή, ἀλλ' ὡς θρίαμβον τῆς ἀνθρωπότητος καὶ τοῦ χριστιανισμοῦ. Τὴν εὐγνωμοσύνην ταύτην ἂς ὑψώσῃ καὶ ἡ Βουλὴ τοῦ ἔθνους εἰς τὴν μνήμην τοῦ Κοδριγκτῶνος, χαράττουσα ἐντὸς αὐτοῦ τοῦ περιβόλου τὸ ἔνδοξον ὄνομά του. Προτείνω λοιπὸν νὰ ἐκφρασθῇ ἡ Βουλὴ ὅτι συμμερίζεται καθ' ὁλοκληρίαν τὴν ἐγκάρδιον θλῖψιν τοῦ ἔθνους διὰ τοῦ Κοδριγκτῶνος τὸν θάνατον. Εἰς τὰς στήλας δὲ ταύτας, ὅπου τόσα ἀναγινώσκονται Ἡρώων ὀνόματα, μία ἂς ἀναρτηθῇ ἐπιγραφὴ καὶ διὰ τὸν εὐεργέτην τῆς πατρίδος μας Κοδριγκτῶνα.

Θερμὰ δάκρυα

Προσέθηκεν δὲ ἕτερος βουλευτής, ὅτι κατὰ τὰς πρώτας ἡμέρας τῆς διακοπῆς τῶν ἐργασιῶν τῆς Βουλῆς ἡ θλιβερὰ εἴδησις διεδόθη εἰς τὴν πρωτεύουσαν τοῦ Ἑλληνικοῦ Βασιλείου, καὶ ἅπαν τὸ ἔθνος ὡς ἐκ μιᾶς ἐμπνεύσεως ἐμελανειμόνησεν. Ἐμάθομεν πρῶτοι βέβαια, ἡμεῖς, ὅτι ὁ ἔνδοξος ναύαρχος τῆς Ἀγγλίας Κοδριγκτὼν Ἐδουάρδος ἔπαυσε τοῦ ζῆν, ἀποδοὺς τὸ πνεῦμα ἐν Κυρίῳ τὴν 16)28 Ἀπριλίου ἐν μέσῳ οἰκείων καὶ φίλων του εἰς τὴν κλασσικὴν γῆν τῆς πατρίδος του. Πάντες ἔκλαυσαν, πάντες ἔρραινον μὲ δάφνας τὸν νεκρόν του. Τὸν κλαίει πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ ἡ Ἑλλάς, καὶ μετ' αὐτῆς οἱ φίλοι τῆς Ἑλλάδος πενθηφοροῦσι. Σήμερον δ' ὅτε πάλιν οἱ ἀντιπρόσωποι τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους συνέρχονται πρὸς ἐπανάληψιν τῶν βουλευτικῶν αὐτῶν καθηκόντων, τὸ δὲ ὄνομα τοῦ Κοδριγκτῶνος ἀντηχεῖ εἰς τὸν περίβολον τῆς Βουλῆς, θεωρεῖ ὡς πρώτιστον αὐτῶν καθῆκον νὰ ἀποδώσωσι τῆς ἐθνικῆς εὐγνωμοσύνης τὸν δίκαιον φόρον πρὸς τὸν γενναῖον αὐτὸν ἄνδρα, ὅστις ἀρχιναυαρχῶν ἐν Πύλῳ τῶν τριῶν στόλων τῶν μεγάλων χριστιανικῶν δυνάμεων, κατέστρεψε τὸν ἐχθρικὸν στόλον κατὰ τὴν 8 Ὀκτωβρίου τοῦ 1827 σωτηρίου ἔτους, καὶ ἔγινε πρόξενος τῆς ἀπελευθερώσεως τῆς πατρίδος μας ἀπὸ τὴν δουλείαν τῶν μαύρων τῆς Ἀφρικῆς καὶ τὸν ἐπάρατον τῆς τυραννίας ζυγόν. Μὴ δυνάμενοι δ' ἐπὶ τοῦ παρόντος ν' ἀνταμείψωμεν ἀξιοπρεπῶς τοὺς νεκροὺς τῶν εὐεργετῶν τῆς Ἑλλάδος, ἂς προσφέρωμεν θερμὰ δάκρυα διαπύρου εὐγνωμοσύνης καὶ τοῦτο σήμερον πράττοντες ὑπὲρ τοῦ φιλέλληνος Ἐδουάρδου Κοδριγκτῶνος, ἂς κλίνωμεν γόνυ ἐνώπιον τοῦ Ὑψίστου, καὶ ἂς εὐχηθῶμεν ὑπὲρ τῆς αἰωνίου ἀναπαύσεως τῆς ψυχῆς τοῦ ἀοιδήμου ναυάρχου καὶ τῆς κατατάξεως αὐτῆς εἰς τὰς σκηνὰς τῶν δικαίων.

Διαιώνισις

Τελευταῖον καὶ ἄλλου τινὸς προσθέσαντος ὅτι ἡ Ἑλλὰς εὐγνώμων εἰς τοὺς εὐεργέτας αὐτῆς, πρὸ πολλοῦ καὶ ἄλλοτε ἐξεφράσθη περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου διὰ τῆς ἐν Ἄργει Δ' Συνελεύσεως, καὶ ὅτι εἰς τὴν περίστασιν ταύτην πρέπει νὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψιν καὶ τὸ ὑπὸ τῆς Συνελεύσεως ἐκείνης ψηφισθὲν ψήφισμα, ἡ Βουλή, ἐπὶ τῇ ἐρωτήσει τοῦ προέδρου ἀπεφήνατο ὁμοφώνως τάδε:

«Α'. Ἐκφράζει τὴν βαθεῖαν αὐτῆς θλῖψιν ἐπὶ τῇ τελευτῇ τοῦ μεγαλωνύμου φιλέλληνος Ἐδουάρδου Κοδριγκτῶνος.

Πρὸς διαιώνισιν τῆς μεγάλης εὐγνωμοσύνης, ἣν ἡ Ἑλλὰς σώζει εἰς τὴν μνήμην τοῦ ἐνδόξου ναυάρχου Κοδριγκτῶνος καὶ τῶν περιωνύμων ναυάρχων καὶ συναθλητῶν αὐτοῦ Δεριγνὺ καὶ Εἰδέν, ὁρίζει ἵνα τὰ σεπτὰ τῶν ἀνδρῶν τούτων ὀνόματα, δάφνῃ κεκοσμημένα ἀναγραφῶσιν ἐν τῇ τῆς Βουλῆς αἰθούσῃ.

Β'. Ἀντίγραφα τῶν πρακτικῶν ἀποσταλήσονται ἐπιμελείᾳ τοῦ προεδρείου εἰς τὰς περιφανεῖς οἰκογενείας τῶν ἀοιδήμων ναυάρχων».

ΟΘΩΝ ΚΑΙ ΤΣΑΡΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ

Η Δ' ΠΕΡΙΟΔΟΣ (1853-1856)

ΚΡΙΜΑΪΚΟΣ ΠΟΛΕΜΟΣ

Κατὰ τὸ ὑπὸ τῆς Ἀντιβασιλίσσης Ἀμαλίας ὑπογραφὲν Βασιλικὸν Διάταγμα, ἡ Βουλὴ καὶ ἡ Γερουσία συνεκλήθησαν διὰ τὴν 30ην Ὀκτωβρίου 1853. Τὸ ἔτος τοῦτο καὶ τὸ ἑπόμενον, ὑπῆρξαν ταραχώδη δι' ὁλόκληρον τὴν Ἐγγὺς Ἀνατολὴν μὲ τὸν Κριμαϊκὸν Πόλεμον ὁ ὁποῖος διεξήχθη μεταξὺ τῆς Ρωσίας ἀφ' ἑνὸς καὶ τῆς Τουρκίας, ἐνισχυθείσης στρατιωτικῶς καὶ ὑπὸ τῶν Ἄγγλων καὶ Γάλλων, ἀφ' ἑτέρου. Ὁ πόλεμος ἤρχισεν ὡς εἷς τῶν πολλῶν Ρωσοτουρκικῶν πολέμων τῶν δύο παρελθόντων αἰώνων. Οἱ Ρῶσοι εἰσέβαλον εἰς τὴν Ρουμανίαν καὶ εἰς τὰ σύνορα τοῦ Καυκάσου. Οἱ ἐνδιαφερόμενοι ὅμως διὰ τὴν ἀποτροπὴν τῆς καθόδου των πρὸς τὴν Μεσόγειον, Ἄγγλοι καὶ Γάλλοι, ἐπιδιώκοντες διὰ τὸν σκοπόν των αὐτὸν τὴν διατήρησιν ἀκεραίας τῆς Ὀθωμανικῆς Αὐτοκρατορίας, ἔσπευσαν τὴν φορὰν αὐτὴν εἰς ἔνοπλον βοήθειάν της. Στόλοι καὶ στρατοί των εἰσῆλθον εἰς τὴν Μαύρην Θάλασσαν καὶ μαζὶ μὲ τοὺς Τούρκους καὶ δύναμιν τοῦ Ἰταλικοῦ κράτους τοῦ Πεδεμοντίου ἀπεβιβάσθησαν εἰς τὴν Κριμαίαν καὶ ἐπολιόρκησαν ἐπὶ μῆνας τὴν Σεβαστούπολιν. Μόνον δὲ μετὰ τὴν πτῶσιν αὐτῆς, ὁ Τσάρος ὑπέγραψε εἰρήνην διὰ τῆς ὁποίας ἐδέχθη μειωτικοὺς διὰ τὴν Ρωσίαν ὅρους. Ἐκ τῶν ὅρων ἐκείνων ἡ Ρωσία ἀπηλλάγη πλήρως, ὅταν ἡ Γαλλία ὑπέστη συντριπτικὴν ἧτταν ἀπὸ τὴν Πρωσίαν καὶ τὰ συμπράξαντα μὲ αὐτὴν βασίλεια τῆς Γερμανίας (1870).

Ὁ Κριμαϊκὸς πόλεμος ὅμως, εἶχεν ἐξαιρετικὰς καὶ ὀδυνηρὰς συνεπείας διὰ τὴν μικρὰν Ἑλλάδα, τῆς ὁποίας ὁ λαός, παρὰ τὴν ἐπιρροὴν παραγόντων τῆς ἀγγλοφίλου καὶ γαλλοφίλου πολιτικῆς, ἐφλέγετο ἀπὸ τὴν «Μεγάλην Ἰδέαν» καὶ ἔβλεπε τὴν ὁμόδοξον Ρωσίαν ὡς φυσικὸν σύμμαχον τοῦ Ἑλληνισμοῦ. Τοὺς αὐτοὺς ὅμως πόθους εἶχε καὶ ὁ βασιλεὺς Ὄθων. Μὲ τὴν κήρυξιν τοῦ πολέμου οἱ Ἕλληνες ἤλπισαν ὅτι οὗτος θὰ ἀπετέλει εὐκαιρίαν διὰ τὴν πραγματοποίησιν τῶν μεγαλοϊδεατικῶν βλέψεων τοῦ γένους. Οὕτω ἐδημιουργήθη ἐν Ἑλλάδι πρωτοφανὴς πολεμικὸς ὀργασμός, τὸν ὁποῖον ὑπεκίνει, σχεδὸν ἀπροκαλύπτως, ὁ ἴδιος ὁ βασιλεύς. Τοῦ τοιούτου ὀργασμοῦ συνέπεια ὑπῆρξεν ἡ εἰσβολὴ τῶν ὑπὸ τὸν Δ. Καραϊσκάκην, υἱὸν τοῦ ἥρωος τοῦ ἀγῶνος, ταγμάτων ὀροφυλακῆς ἐντὸς τοῦ τουρκικοῦ ἐδάφους (Ἤπειρος). Ἡ Ἄρτα κατελήφθη ὑπὸ τῶν ἐπαναστατῶν, οἵτινες κατήγαγον περιφανῆ νίκην παρὰ τὰ Πέντε Πηγάδια. Τὸ ἀπελευθερωτικὸν κίνημα ἐξαπλοῦται εἰς Θεσσαλίαν, ὁ δὲ βασιλεὺς Ὄθων εἶναι ἕτοιμος νὰ τεθῇ ἐπὶ κεφαλῆς τῆς ὅλης κινήσεως. Ἀλλ' αἱ δυνάμεις τῆς Δύσεως, μὴ θέλουσαι νὰ θιγῇ ἡ ἀκεραιότης τῆς συμμάχου των Τουρκίας, ἀπεφάσισαν ν' ἀσκήσουν πίεσιν ἐπὶ τῆς Ἑλλάδος.

Ἀφοῦ οἱ πρεσβευταὶ τῆς Γαλλίας καὶ τῆς Ἀγγλίας ἐν Ἀθήναις ἠπείλησαν τὸν Ὄθωνα δι' ἐκθρονίσεως, ἐν ᾗ περιπτώσει δὲν ἀπεσύροντο τὰ ἑλληνικὰ στρατεύματα ἐξ Ἠπείρου καὶ Θεσσαλίας, μοῖρα γαλλικοῦ στόλου κατέλαβε τὸν Πειραιᾶ καὶ ἐνήργησεν ἀπόβασιν στρατοῦ (στρατηγὸς Τινάν) (1), ὅστις ἐκτὸς τοῦ ὅτι μετέδωκε τὴν χολέραν, διὰ τῆς ἀναρμόστου πρὸς τὸν λαὸν καὶ τὸ βασιλικὸν ζεῦγος συμπεριφορᾶς του ἐτόνωσε τὴν πρὸς αὐτὸ συμπάθειαν τῶν Ἑλλήνων. Πάντως ἡ Κυβέρνησις Κριεζῆ παρητήθη διὰ νὰ σχηματισθῇ τοιαύτη ὑπὸ τὸν ἀγγλόφιλον Ἀλ. Μαυροκορδᾶτον καὶ τὸν Δ. Καλλέργην, ἐκ τῶν ἡγετῶν τῆς γαλλοφίλου μερίδος. Ἡ πολιτεία τοῦ Μαυροκορδάτου κατέστησεν ἠπιώτερα τὰ κατὰ τῆς Ἑλλάδος μέτρα τῶν Ἀγγλογάλλων, ἀλλ' ἡ ἀπρεπὴς συμπεριφορὰ τοῦ Δ. Καλλέργη πρὸς τὸν βασιλέα καὶ ἰδίᾳ πρὸς τὴν βασίλισσαν Ἀμαλίαν εἶχεν ὡς συνέπειαν τὴν ὑπουργικὴν μεταβολὴν τοῦ Σεπτεμβρίου 1855, δι' ἧς ἡ προεδρία τῆς κυβερνήσεως ἀνετίθετο εἰς τὸν Ὑδραῖον γερουσιαστὴν Δημήτριον Βούλγαρην. Πάντως ἡ κατοχὴ παρετάθη καὶ μετὰ τὴν καταστολὴν τῆς ἐν Ἠπείρῳ ἐκραγείσης ἐπαναστάσεως, ἀκόμη καὶ μετὰ τὴν ὑπογραφὴν τῆς Παρισινῆς συνθήκης καὶ τοῦτο ἀφ' ἑνὸς μὲν διότι ἡ Ἀγγλία καὶ ἡ Γαλλία (Πάλμερστον καὶ Ναπολέων) ἀπέβλεπον πάντοτε εἰς τὴν ἀπομάκρυνσιν τοῦ Ὄθωνος ἐξ Ἑλλάδος,

(1) Ἡ ἀπόβασις διενηργήθη τὴν 13ην Μαΐου 1854. Δώδεκα ἀγγλικὰ καὶ γαλλικὰ πολεμικὰ μὲ τὴν μουσικὴν του ἑκάστου παιανίζουσαν, εἰσῆλθον εἰς τὸν λιμένα Πειραιῶς συνοδεύοντα τρία μεγάλα μεταγωγικὰ πλήρη στρατοῦ. Ἀπεβιβάσθησαν γαλλικὰ στρατεύματα στήσαντα τὰς σημαίας των. Ἡ κατοχὴ τοῦ Πειραιῶς παρετάθη ἐπὶ μίαν ὁλόκληρον τριετίαν.

ἀφ' ἑτέρου δὲ διότι οἱ Ἀγγλογάλοι ἐχρησιμοποίουν τὸν λιμένα τοῦ Πειραιῶς ὡς ἐνδιάμεσον σταθμὸν τῶν συγκοινωνιῶν των μεταξὺ Δύσεως καὶ τοῦ ἐν Κριμαίᾳ πολεμικοῦ θεάτρου, ἀρθεῖσα τελικῶς κατὰ Φεβρουάριον τοῦ 1857.

Δύο βασιλεῖς

Χαρακτηριστικαὶ τῶν διαθέσεων τοῦ Βασιλέως Ὄθωνος, εἶναι αἱ ἀνταλλαγεῖσαι κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ Κριμαϊκοῦ πολέμου δύο ἐπιστολαὶ μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τοῦ Τσάρου Νικολάου:

«Τῇ Α.Μ. τῷ Αὐτοκράτορι πασῶν τῶν Ρωσσιῶν, Κυρίῳ Ἀδελφῷ μου.

Κύριε Ἀδελφέ μου

Ἡ Υ.Μ. διετράνωσεν ἀείποτε τὴν μεγαλυτέραν στοργὴν πρὸς τοὺς χριστιανοὺς τῆς Ἀνατολῆς. Ὡς χριστιανός, καὶ ὡς Βασιλεὺς τῆς Ἑλλάδος, προσέσχον μετὰ τοῦ βαθυτέρου ἐνδιαφέροντος πᾶν ὅ,τι ἡ Υ.Μ. εὐηρεστήθη νὰ πράξῃ ἐπ' ἐσχάτων ὅπως προασπίσῃ τελεσφόρως τὰ θρησκευτικὰ δίκαια τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας ἐν Τουρκίᾳ, ἧτινι Ἐκκλησίᾳ ἀνήκει ἡ μεγάλη πλειονοψηφία τῶν ἐμῶν ὑπηκόων, θὰ ἀνήκωσι δὲ καὶ τὰ τέκνα μου, ἐὰν ὁ Θεὸς μοὶ δώσῃ τοιαῦτα, ἐν πάσῃ δὲ περιπτώσει οἱ κληρονόμοι τοῦ Στέμματός μου.

Ἡ ἀπόφασις, ἣν ἡ Υ.Μ. ἔγνω νὰ λάβῃ ὑπὲρ τῶν Χριστιανῶν, τῶν εἰς ἀπόγνωσιν περιελθόντων καὶ ὁπλισθέντων, ὅπως ὑπεραμύνωνται τῆς ἐκκλησίας των καὶ τῶν ἑστιῶν των, οὐχὶ δ' ὀλιγώτερον ὁ γενναῖος καὶ ὑπεροχώτατος τρόπος, δι' οὗ ἡ Υ.Μ. ἐξήγγειλε τὴν ὑψηλὴν καὶ στερρὰν Της θέλησιν νὰ προσέλθῃ αὐτοῖς ἀρωγός, φέρει ὅσα ηὐχήθησαν τὰ πλήθη ταῦτα εἰς τὸ κορύφωμα τῆς πληρώσεως. Καὶ δὲν πράττω ἢ νὰ ἱκανοποιήσω τὸ γενικὸν αἴσθημα τῆς βαθυτέρας εὐγνωμοσύνης, ἀπευθύνων τῇ Υ.Μ. τὰς εἰλικρινεστέρας εὐχαριστίας μου.

Εἰμὶ δ' εὐτυχὴς θαρρῶν νὰ ἐπιπροσθέσω ἐκφράσεις ὅλων τῶν αἰσθημάτων, εἰς ὁπόσα μὲ ἤγαγον αἱ γενναιόφρονες προθέσεις τῆς Υ.Μ. ὑπὲρ τοῦ Βασιλείου, τοῦ εἰς τὰς φροντίδας μου ἐπαφημένου· αἰσθημάτων, τὰ ὁποῖα ἐβασίζοντο ἤδη ἐπὶ τῆς μνήμης τῶν παμπόλλων εὐεργετημάτων, ὧν αὕτη ἡ χώρα ἀπήλαυσεν ἀπὸ τῆς Υ.Μ. συνεχῶς, καὶ τὰ ὁποῖα δὲν ἠδύναντο ἢ νὰ ἐνδυναμωθῶσιν ἐκ νέου, ἐξ ὧν νέων ἐδέχοντο δειγμάτων τῆς Ὑμετέρας στοργῆς.

Ἡ Υ.Μ. συνέβαλε κρατερῶς μετὰ τῆς Γαλλίας καὶ τῆς Μ. Βρεττανίας πρὸς ἀπολύτρωσιν μέρους τοῦ ἑλληνικοῦ πληθυσμοῦ, ὑπὲρ οὗ κεῖται ἡ Συνθήκη τῆς Ἀδριανουπόλεως· ἀλλ' ἐὰν αἱ ἀνεξιχνίαστοι Βουλαὶ τῆς Θείας Προνοίας ἐπεφύλασσον τῇ Υ.Μ. τὸ ἔνδοξον ἔργον νὰ περάνῃ μόνη ὅ,τι ἀτελὲς ἀπέμεινεν, αἱ εὐλογίαι καὶ ἡ εὐγνωμοσύνη Ἔθνους ὁλοκλήρου, ἀνάμικτοι πρὸς δάκρυα καὶ δάκρυα χαρᾶς, εἰς Αὐτὴν θὰ ἀπευθύνωνται μόνην, ἀμερίστως.

Παρακαλῶ τὴν Υ.Μ. νὰ πιστεύῃ εἰς τὰ τῆς ὑψηλῆς τιμῆς καὶ εἰλικρινοῦς φιλίας αἰσθήματα, μεθ' ὧν εἰμί,

	Κύριε Ἀδελφέ μου
Ἀθῆναι	τῆς Υ.Μ.
2 Ἀπριλίου 1854	ὁ καλὸς ἀδελφὸς
	ΟΘΩΝ»

Ὁ Τσάρος

«Κύριε Ἀδελφέ μου

Συνεκινήθην βαθύτατα ἐκ τῆς ἐπιστολῆς τῆς Υ.Μ. καὶ αἰσθάνομαι τὴν ἀνάγκην νὰ ἐκφράσω καὶ ἐγώ, ὁπόσον συμμερίζομαι τὴν ἐν ᾗ Αὕτη εὕρηται ἐκ τῶν περιστάσεων δυσφορίαν, καὶ ὁποῖον ἐνδιαφέρον μοὶ ἐμπνέει ἡ ὑπόθεσις, ὑπὲρ ἧς κέκληται νὰ ἐπιδείξητε ἀγάπην ἡ Υ.Μ. ἐκ τῆς συνειδήσεως Ὑμῶν ὡς Ἡγεμόνος Χριστιανοῦ, ὅσον καὶ ἐκ τῶν ὁμοφώνων πόθων τοῦ Ἔθνους, ὅπερ κυβερνᾶτε.

Εἶναι ἀλγεινὸν τὸ ὁρᾶν Κυβερνήσεις χριστιανῶν ἄλλας, ἀπογυμνουμένας παντὸς αἰσθήματος οἴκτου, ἔναντι τῆς ἀνθρωπότητος, πάσης εὐλαβείας πρὸς τὸν Σταυρόν, ἵνα μόνον βοηθῶσι τὸν μωαμεθανικὸν φανατισμὸν νὰ συντρίβῃ χριστιανῶν πλήθη, ἕως νῦν οὐδένα ποτὲ προσβαλόντα, καὶ μὴ προσδραμόντα ἐν τέλει εἰς τὰ ὅπλα ἢ πρὸς ἄμυναν ὑπὲρ τῆς ζωῆς των καὶ τῶν οἰκογενειῶν των.

Ὁ Θεὸς δὲν θὰ ἀφήσῃ νὰ συντελῶνται γεγονότα τοσούτῳ ἀθέμιτα, καὶ ἐν τῇ δικαιοσύνῃ Αὐτοῦ, θὰ στρέψῃ εἰς ὄφελος τοῦ γενναίου καὶ εὐσεβοῦς Ἑλληνικοῦ Ἔθνους καὶ εἰς δόξαν τῆς Υ.Μ. τὰ γεγονότα ταῦτα τὰ τοσούτῳ σήμερον πιέζοντα τὴν Ἀνατολὴν πᾶσαν, καὶ ἐν οἷς πειρῶνται νὰ ἐγκυκλώσωσι τὴν Ἑλλάδα.

Ἀτενίζων πρὸς τὸν Θρόνον ὑμῶν καὶ πρὸς τὰ πεπρωμένα τοῦ Ἔθνους, οὗ βασιλεύετε, ὡς ἡνωμένα πρὸς τὰ ἱερὰ συμφέροντα, ἃ ἡ Ρωσσία κέκληται νὰ προασπίζῃ, ἐπανεκφράζω τῇ Υ.Μ. τὰ αἰσθήματα τῆς εἰλικρινοῦς στοργῆς καὶ τὴν ὑψηλὴν τιμήν, μεθ' ὧν εἰμί,

Πετρούπολις	Κύριε Ἀδελφέ μου
1 Μαΐου 1854	τῆς Υ.Μ.
Τῇ Α.Μ. τῷ Βασιλεῖ	ὁ καλὸς Ἀδελφὸς
τῆς Ἑλλάδος(61).	ΝΙΚΟΛΑΟΣ»

Κυβέρνησις Μαυροκορδάτου

Αἱ ἐκ τῆς ξενικῆς κατοχῆς περιπέτειαι ἠνάγκαζον τοὺς πολιτικοὺς παράγοντας νὰ ἀτενίζουν πρὸς τὸν ἀγγλόφιλον Μαυροκορδάτον ὡς σωτῆρα. Καὶ αὐτὸ τὸ ὑπουργικὸν συμβούλιον τῆς παραιτουμένης κυβερνήσεως Κριεζῆ, εἰς τὸν Μαυροκορδάτον ἀπέβλεπε. Μάλιστα ἐψήφισε πίστωσιν 50.000 δραχμῶν, διὰ νὰ δυνηθῇ νὰ ἐξοφλήσῃ χρέη τὰ ὁποῖα εἶχε εἰς τὴν Εὐρώπην καὶ νὰ κατέλθῃ εἰς τὴν Ἑλλάδα. Ὁ δὲ ὑπουργὸς Ἐσωτερικῶν δικαιολογῶν εἰς τὴν Βουλὴν τὴν αἰτουμένην ἔγκρισίν της, ἔλεγε:

«Ὁ Ἀλέξανδρος Μαυροκορδᾶτος προσήνεγκε πολλὰς καὶ μεγάλας εἰς τὴν πατρίδα ὑπηρεσίας καὶ θυσίας καὶ ὅταν αὕτη τὸν θεωρῇ χρήσιμον, ὀφείλει νὰ φροντίσῃ, ὥστε ὁ νοῦς του, ἀπαλλασσόμενος πάσης ἄλλης μερίμνης καὶ ἐνοχλήσεως, νὰ ἐργάζηται περὶ τῶν κοινῶν. Εἶναι ἡ τελευταία ἄγκυρα τῆς πολιτείας μας καὶ ἂν αὕτη δὲν τὴν σώσῃ, τότε οὐδεμίαν ἄλλην βλέπω ἐλπίδα σωτηρίας».

Τὴν ὕπαρξιν τοῦ χρέους ἐκείνου διεβεβαίωνεν ἐξ ἰδίας ἀντιλήψεως καὶ ὁ παραμείνας ἐπὶ μακρὸν εἰς Παρισίους Δ. Καλλέργης, ὁ ὁποῖος καὶ ἔλαβε μέρος εἰς τὴν σχηματισθεῖσαν Κυβέρνησιν Μαυροκορδάτου, περὶ τὰ μέσα Ἰουλίου 1854, μίαν ἀκριβῶς δηλαδὴ δεκαετίαν μετὰ τὴν ἀποτυχίαν του κατὰ τὰς πρώτας ἐκλογὰς τακτικῆς Βουλῆς (1844).

Μόνον ἐπὶ ἓν ἔτος ὅμως παρέμειναν εἰς τὴν ἀρχὴν τὴν

φορὰν αὐτὴν ὁ Μαυροκορδᾶτος.(1) Ἡ πτῶσις τῆς Κυβερνήσεώς του ἐπῆλθεν ἐξ αἰτίας ἀναρμόστου, καὶ ἀπέναντι ἁπλῆς γυναικὸς ἀκόμη, συμπεριφορᾶς τοῦ Δ. Καλλέργη πρὸς τὴν βασίλισσαν Ἀμαλίαν, ἡ δὲ ἀπομάκρυνσις τοῦ ὑπουργοῦ Στρατιωτικῶν συνετέλεσεν εἰς τὸ νὰ παρασυρθῆ καὶ ὁλόκληρος ἡ Κυβέρνησις.

Ὁ Μαυροκορδᾶτος ἀπεμακρύνθη τῆς ἐξουσίας καὶ οὐσιαστικῶς ἐτερμάτισε τὴν πολιτικὴν σταδιοδρομίαν του. Οὐδὲν πλέον ρόλον διεδραμάτισεν εἰς τὰς ἐξελίξεις αἱ ὁποῖαι ἠκολούθησαν.

ΣΚΙΑΓΡΑΦΙΑ ΜΑΥΡΟΚΟΡΔΑΤΟΥ

Ἀποτελεῖ ἀναμφισβήτητον γεγονὸς ὅτι ὁ μορφωμένος ἐκεῖνος Φαναριώτης ὑπῆρξεν ἡ προέχουσα πολιτικὴ φυσιογνωμία τῶν ἐτῶν τοῦ ἀγῶνος, ἀλλὰ καὶ τῶν πρώτων μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν ἐτῶν. Εἰς αὐτὸν ἀποδίδονται καὶ ἐλαττώματα, ἀλλὰ καὶ προτερήματα τοῦ διαμορφωθέντος πολιτικοῦ ἤθους εἰς τὴν χώραν μας. Γράφει δὲ περὶ αὐτοῦ ὁ «πολιτικὸς συγγραφεὺς» Δ. Πετρακάκος:

«Ἀπὸ τῶν πρώτων τῆς εἰς Ἑλλάδα καθόδου του ἡμερῶν, ἐδημιούργησεν ἀμέσως περὶ ἑαυτὸν φίλους φανατικούς, ἀλλὰ καὶ ἀντιπάλους λυσσώδεις, ἀντιπάλους ἀποδόντας αὐτόχρημα εἰς αὐτὸν καὶ τοὺς ἐμφυλίους κατὰ τὴν ἐπανάστασιν πολέμους. Ἐκ τῶν κατὰ τὴν κηδείαν του ἐπικηδείων καὶ ἐπιταφίων (7 Αὐγούστου 1865) σχηματίζει τὴν εἰκόνα σμικρὰν τῆς ἀνεξαντλήτου ἀληθῶς καὶ πολυσχιδεστάτης δράσεως τοῦ Ἀλ. Μ. Ὁ Ν.Ι. Σαρίπολος ἔλεγε μεταξὺ τῶν ἄλλων: «Ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν ἄρτι λήξασαν Ἐθνικὴν Συνέλευσιν διέπρεψεν ὁ Ἀλέξανδρος Μαυροκορδᾶτος· καὶ ναὶ μὲν δὲν διέπρεψεν ἀπὸ τοῦ βήματος, διά τε τὸ γῆρας καὶ τὴν ἀσθένειαν, διεκρίθη ὅμως ὡς οὐδεὶς ἄλλος ἐν τῷ μικρῷ κύκλῳ τῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Πολιτεύματος, ἧς ἀνηγορεύθη, κοινῇ ψήφῳ τῶν συναδέλφων του, πρόεδρος. Ἐκεῖ ἐν μέσῳ ἡμῶν, ἁπάντων νεωτέρων αὐτοῦ, ἠρέσκετο ὁ γηραιός· οὐδεμίαν σχεδὸν συνεδρίασιν τῆς ἐπιτροπῆς ἡμῶν παρέλειψε, καὶ ἀγογγυστὶ διέμενε μέχρι τέλους τῆς συνεδριάσεως, ἥτις τέσσαρες, πολλάκις δὲ καὶ πέντε συνεχεῖς διήρκει ὥρας· καὶ ἠκροᾶτο ἀτενῶς τῶν σπουδαίων καὶ ἐμβριθῶν συζητήσεων, ἃς ἐποίουν πρὸς ἄλληλα τὰ λοιπὰ τῆς ἐπιτροπῆς μέλη, ὁ δὲ γέρων ἐσιώπα, ὑπομειδιῶν ἐνίοτε, καὶ ὡμοίαζε τῇ ἀληθείᾳ ἀετῷ ἐνασμενιζομένῳ ὑψόθεν νὰ βλέπῃ τοὺς ἀετιδεῖς αὐτοῦ πτερυγίζοντας· ὅταν δ' ἡ μεταξὺ ἡμῶν συζήτησις ἐπερατοῦτο, τότ' ἐκεῖνος ἐλάμβανεν τὸν λόγον, καὶ δι' ὀλίγων συνεκεφαλαίου τὰ ρηθέντα· τοσοῦτον θαυμασία καὶ ἀκμαία ἔτι ἦν τοῦ νοός του ἡ ὀξύτης! πρὸς οἵαν δὲ τῶν γνωμῶν συνετάττετο, ἐκείνη σχεδὸν πάντοτε ἔφερε τὴν νικῶσαν. Οἵου δὲ σεβασμοῦ παρὰ τοῖς ἀρχαίοις ἐτύγχανον αἱ τοῦ Ἀρείου Πάγου ἀποφάσεις, τοιούτου κύρους καὶ παρ' ἡμῖν ἐλάγχανον τοῦ γηραιοῦ Μαυρκορδάτου αἱ γνῶμαι. Ποσάκις δὲν ἀφῆκε νὰ ἐξέλθῃ τῶν χειρῶν του ἡ ἐξουσία ἐπὶ τῆς πρώτης βασιλείας, διότι ἄλλως ὤφειλε νὰ καταφύγῃ εἰς ἀνήθικα ἢ βίαια μέσα; Τίς ἄλλος ἀπέδωκεν εἰς τὸν Βασιλέα Ὄθωνα, μετὰ τὴν Μεταπολίτευσιν τοῦ 1843, πᾶσαν τὴν ἀνήκουσαν αὐτῷ ἐλευθερίαν; Ἀδιάσειστος ὁπαδὸς τοῦ συνταγματικοῦ Πολιτεύματος, εὑρέθη πολλάκις εἰς τὴν δυσάρεστον θέσιν νὰ δειχθῇ ἀντιπολιτευόμενος, ἀλλὰ κατείχετο πάντοτε ἐσωτερικῶς ὑπὸ τῆς ἰδέας τοῦ νὰ παγιωθῇ τάξις τις πραγμάτων ἔννομος, χωρὶς νὰ ἀποτυφλωθῇ ἐκ φιλοδοξίας τοῦ νὰ ἐξαρτήσῃ τὴν τύχην τῆς Ἑλλάδος ἐκ τῆς ἰδίας του θέσεως. Εἰς τὰ 1840 προσκληθεὶς εἰς τὰ πράγματα ἐκ τῆς ἀλλοδαπῆς, ἐδοκίμασεν, ἀλλ' εἰς μάτην, νὰ φέρῃ θεραπείαν εἰς τὰς τότε ἠθικὰς πληγὰς τῆς πατρίδος καὶ ἀπεσύρθη ἐντίμως καὶ δημοτικῶς. Εἴθε νὰ ἤκουε τότε τὰς συμβουλάς του ὁ Ὄθων. Μετὰ δὲ τὴν Μεταπολίτευσιν τοῦ 1843, προεδρεύων τοῦ Ὑπουργείου, ἐπροτίμησε νὰ ἀποβάλῃ τὴν ἐξουσίαν, παρὰ νὰ τεθῇ ἀναφανδὸν εἰς πολεμίαν θέσιν κατὰ τῆς δυσμενῶς διατελούσης πρὸς αὐτὸν Αὐλῆς», Καὶ ὁ Διομήδης Κυριακοῦ συνεπιλήρου ἐν τῷ ἐπιταφίῳ του: «Πάντες ἐθεώρουν αὐτὸν Νέστορα τῆς πολιτικῆς καὶ μετὰ σεβασμοῦ συνήγοντο περὶ αὐτόν, τὸν ἀκμάζοντα πάντοτε νοῦν, καίπερ παρακμάζοντα τὸ σῶμα. Ἐθαύμαζον πάντες τὴν καθαρότητα καὶ σταθερότητα τῶν φρονημάτων αὐτοῦ. Ὁ οἶκος αὐτοῦ ἦν σχολεῖον πολιτικῆς, ἀλλ' ἅμα καὶ πολλῶν ἀρετῶν καὶ μάλιστα σταθερᾶς φιλίας. Ἐφρόνει πάντοτε ὅτι τὸ ἀληθὲς Σύνταγμα εἶναι ἡ μόνη βάσις τῆς εὐημερίας τῆς Ἑλλάδος, καὶ ἐν τῇ σώφρονι ταύτῃ προόδῳ διεώρα τὸ μεγαλεῖον τοῦ ἔθνους. Ἡ πεποίθησις δ' αὕτη ἦν ὁ γνώμων παντὸς τοῦ πολιτικοῦ του βίου, ἀπὸ Κυβερνήτου μέχρι Ὄθωνος.

Ἐφρόνει πρὸς τούτοις ἐν πλήρει πεποιθήσει, ὅτι ἡ Ἀγγλία κυρίως καὶ κατ' ἐξοχὴν θέλει τὴν τοιαύτην πρόοδον τῆς Ἑλλάδος καὶ διὰ τοῦτο καὶ ὑπὲρ πᾶσαν ἄλλην δύναμιν ὑπὲρ αὐτῆς συνεπάθει, εἰ καὶ εὐγνώμων διετέλει καὶ πρὸς τὰς ἄλλας εὐεργέτιδας δυνάμεις». Πολιτικώτερος ἐν τοσούτῳ ὁ ἐπιμνημόσυνος τοῦ Θρασυβούλου Ζαΐμη (19 Σεπτεμβρίου 1865, ἐν τῷ τῆς Μητροπόλεως ναῷ), ὁ σκληρότατος μάλιστα διωγμὸς τοῦ πατρὸς τοῦ ὁποίου, κατὰ τὸν ἐμφύλιον τοῦ 1824 εἰς τὸν πολλαπλῶς ὑπὸ τοῦ Ἀνδρ. Ζαΐμη εὐεργετηθέντα Ἀλ. Μαυροκορδᾶτον ἀπεδίδετο. Καὶ ὅμως ἔλεγεν ὁ υἱός: «Ἡ Ἑλλάς, διὰ νὰ φθάσῃ εἰς τὸν τελικὸν σκοπὸν τῆς ἐξεγέρσεώς της, τὴν ἀπόκτησιν τῆς αὐτονομίας αὐτῆς, ὤφειλε νὰ ζωογονήσῃ τὰς ὑπὲρ αὐτῆς ἐν τῇ καρδίᾳ τῶν Εὐρωπαϊκῶν λαῶν ἐγκεχαραγμένας συμπαθείας, καὶ ἔπρεπε νὰ συνδεθῇ μετὰ τῆς Εὐρώπης. Ὁ Ἀλέξανδρος Μαυροκορδᾶτος ὑπῆρξεν ἐργάτης τοῦ μεγάλου ἔργου τοῦ συνδέσμου τῆς ἀναγεννωμένης Ἑλλάδος μετὰ τῆς Εὐρώπης. Ἀνήρ, εὐρεῖαν ἀποκτήσας μάθησιν, κάτοχος ξένων γλωσσῶν, ἔχων εἰς ἐξαίσιον βαθμὸν

---

(1) Ἡ Κυβέρνησίς του εἶχε τὴν ἑξῆς σύνθεσιν: Α. Μαυροκορδᾶτος πρωθυπουργὸς καὶ ὑπουργὸς Ἐξωτερικῶν, Δ. Καλλέργης Στρατιωτικῶν, Γ. Ψύλλας Ἐκκλησιαστικῶν, Δ. Καλλιγᾶς Δικαιοσύνης, Κ. Κανάρης Ναυτικῶν. Μέχρις ὅτου ἐπιστρέψει ἀπὸ τὴν γαλλικὴν πρωτεύουσαν ὅπου ἦτο πρεσβευτὴς ὁ Μαυροκορδᾶτος, τὸν ἀνεπλήρωνε εἰς τὴν προεδρίαν τῆς κυβερνήσεως ὁ Κανάρης. Ὁ τελευταῖος, ὅταν ἀνηγγέλλετο ἡ ὑπὸ τὸν υἱὸν τοῦ στρατάρχου τῆς Ρούμελης Σπυρίδωνα Καραϊσκάκη εἰσβολὴ ἑλληνικῶν δυνάμεων εἰς τὴν Τουρκίαν ἐξεδήλωσε τοὺς φόβους του γιὰ τὴν περιπλοκὴν παρὰ τὴν αἰσιοδοξίαν τοῦ πρωθυπουργοῦ Κριεζῆ.

—Τρέμω κύριοι Γερουσιασταὶ ἐδήλωσεν.

—Θαύμασα ἀκούων τὸν ἀτρόμητον πυρπολητὴν τρέμοντα, ἀπήντησεν ὁ πρωθυπουργός

—Τρέμω τώρα γιὰ νὰ μὴν τρέμω παραῦστερα, ἀνταπήντησεν ὁ ναύαρχος.

τὸ πολύτιμον δῶρον τοῦ ἐκθέτειν ἐμβριθῶς, σοβαρῶς καὶ δι' ἀκαταμαχήτου λογικῆς, συνάμα δὲ καὶ δι' ὕφους ἐπαγωγοῦ, τὰς ἰδέας αὐτοῦ, καὶ πρὶν πατήσῃ καὶ ἅμα ἐπάτησε τὸ καῖον τότε ἔδαφος τῆς Ἑλλάδος, ἐπεδόθη ἐκτενῶς εἰς τὴν μετὰ τῆς Εὐρώπης ἀλληλογραφίαν, ἵνα δυνηθῇ νὰ τρέψῃ ὑπὲρ τῆς φίλης πατρίδος τὰς διαθέσεις αὐτῆς.

Ἐν Εὐρώπῃ δέ, ἐνώπιον τῶν ἐν Λαϊβάχῃ καὶ Βερώνῃ κατὰ τῆς Ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως ληφθεισῶν σκληρῶν ἀποφάσεων τῶν αὐτοκρατόρων, τὸ κοινὸν φρόνημα ὑπὲρ λαοῦ, ἔχοντος τόσας ὡραίας ἀναμνήσεις καὶ ὑποστηρίζοντος ἄνισον πάλην, ἤρχισεν ἀναζωπυρούμενον, ὁ δὲ ἔνδοξος Ἀλέξανδρος Μαυροκορδάτος, ἐν τῷ μέσῳ τῆς κλαγγῆς τῶν ὅπλων, ἐνῷ ἡ συνδρομή του πανταχόθεν ἐζητεῖτο, δὲν ἔπαυσεν ἐξάπτων, διὰ τοῦ νευρώδους καλάμου του, τὸ φρόνημα τοῦτο. Εὐτυχήσας δέ, πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς ἐθνικῆς παλιγγενεσίας, καὶ τὸν αὐτοκράτορα Ἀλέξανδρον νὰ γνωρίσῃ καὶ σχέσεις πολλὰς νὰ συνάψῃ ἐν Ἑλβετίᾳ καὶ Ἰταλίᾳ, ὅτε παρηκολούθησεν ἐκεῖ τὸν ἡγεμόνα Ἰωάννην Καρατζᾶν, ἐχρησιμοποίησε τὰς σχέσεις του ταύτας ὑπὲρ τῶν ἀγωνιζομένων Ἑλλήνων. Ἡ κοινὴ γνώμη τῆς Εὐρώπης, θερμανθεῖσα ὑπὲρ ἡμῶν, ἐπέβαλεν εἰς τοὺς κυβερνῶντας τὴν μεταβολὴν τῆς πολιτικῆς αὐτῶν. Διὰ τῶν δραστηρίων δὲ ἐνεργειῶν του ὁ Ἀλέξανδρος Μαυροκορδάτος, ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως τοῦ ἐνδόξου σταδίου του, κατέστη ὁ δεσμός, ὁ συνδέσας τὴν ἀρχαίαν μητρόπολιν τῶν γραμμάτων καὶ τοῦ πολιτισμοῦ, μετὰ τῆς νέας ἑστίας αὐτῶν. Διὰ τοῦτο δὲ καὶ πάντες οἱ γενναῖοι ἐκεῖνοι φιλέλληνες, οἱ προσερχόμενοι ἵνα συμμερισθῶσι τῶν δυστυχιῶν καὶ τῆς δόξης τῶν ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας ἀγωνιζομένων Ἑλλήνων, πρὸς τὸν Ἀλεξ. Μαυροκορδᾶτον ἀπεστέλλοντο καὶ περὶ αὐτὸν συνεκεντροῦντο.

Ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ταύτης ὁ μεγαλόφρων ἀνήρ, ἀπέβλεψεν ἰδίως εἰς τὴν συνδρομὴν τῆς Ἀγγλίας, διότι ἐκεῖ μόνον τότε ἔπνεεν ἠρεμος καὶ ἀγαθὴ ἡ αὔρα τῆς πολιτικῆς ἐλευθερίας, ἡ κρατύνουσα τὴν μόρφωσιν τῆς κοινῆς γνώμης, ἐξ ἧς προσέδοκα τὴν μεταβολὴν τῆς πορείας τῶν κυβερνήσεων· καὶ ἂν ἡ μανία τῶν κομμάτων, ὡς συμβαίνει παρ' ἡμῖν, ἐστράφη διὰ τοῦτο κατ' αὐτοῦ, ἡ ἱστορία, ἀποστρέφουσα τὸ πρόσωπον ἀπὸ τῶν διαπληκτισμῶν, ἀνεγνώρισεν ὡς εὐεργετήσαντας τὴν Ἑλλάδα καὶ τὸν Ἀλέξ. Μαυροκορδᾶτον καὶ τοὺς ὁμόφρονας αὐτοῦ, ὡς καὶ τοὺς λοιποὺς ἐκείνους ἄνδρας, οἵτινες διὰ τῆς πολιτικῆς αὐτῶν ἐπεζήτουν ἰδίως τὴν συνδρομὴν τῆς Γαλλίας καὶ Ρωσσίας. Κατερχόμενος εἰς τὴν Ἑλλάδα ὁ Ἀλέξ. Μαυροκορδᾶτος, κατηυθύνθη πρῶτον εἰς Μεσολόγγιον. Τὸ Μεσολόγγιον ὑπῆρξεν ἡ προσφιλὴς αὐτοῦ πόλις, προαίσθημά τι, ἀνήγγειλεν εἰς τὸν ἔνδοξον ἄνδρα, ὅτι ἡ ἱερὰ αὕτη χώρα ἦτον προωρισμένη νὰ ἐγγράφῃ εἰς τὰς δέλτους τῆς παγκοσμίου ἱστορίας, τρίτον ἢ τέταρτον παράδειγμα ἡρωϊκῆς ὑπερανθρώπου ἀντιστάσεως καὶ αὐταπαρνήσεως. Ἠγάπησε τὸ Μεσολόγγιον, διότι προέβλεπεν ὅτι περίφλεκτον ἤθελε προσυνεχθῆ ὑπὲρ τῆς ἀπελευθερώσεως τῆς Ἑλλάδος. Τὸ Μεσολόγγιον δὲ τοῦτο, ἐνώπιον τῆς ἐθνικῆς ἀγνωμοσύνης πρὸς τοὺς ἄνδρας τοῦ ἀγῶνος, εὐγνῶμον πρὸς τὸν μεγάλον ἄνδρα ζῶντα, εὔγνωμον ἀνεδείχθη καὶ μετὰ θάνατον, δημοτελῶς πενθήσαν ἐπὶ τῇ στερήσει αὐτοῦ. Ἀπὸ Μεσολογγίου μεταβαίνει εἰς τὴν κλεινὴν γῆν τοῦ Πέλοπος, ὅπως συνεννοηθῇ περὶ συστάσεως κυβερνήσεως καὶ πάλιν ἐπανακάμπτει εἰς Μεσολόγγιον, ὅπου διοργανίζει τὴν Γερουσίαν τῆς Δυτικῆς Ἑλλάδος. Ἀλλ' ἤδη εὐρὺ στάδιον ἀνοίγεται εἰς τὴν δραστηριότητα καὶ τὴν πολιτικὴν περίνοιαν τοῦ Ἀλέξ. Μαυροκορδάτου.

Συγκροτεῖται ἡ ἐν Ἐπιδαύρῳ περικλεὴς ἐκείνη Συνέλευσις, ἡ διακηρύξασα τὴν ἀνεξαρτησίαν τῆς Ἑλλάδος καὶ νομοθετήσασα πολίτευμα, καθιεροῦν τὰς ἀρχὰς τῆς ἐλευθερίας καὶ τῆς ἰσότητος. Πρόεδρος ταύτης ἀναδεικνύεται ὁ Μαυροκορδᾶτος καὶ μετ' ἄλλων μελῶν τῆς Συνελεύσεως καὶ τοῦ φιλέλληνος Γαλλήνα, συντάσσει τὸ ὡραῖον ἐκεῖνο πολίτευμα, ὅτε οὔτε βιβλία συνταγματικοῦ δικαίου εἶχον, οὔτε ξένα συντάγματα, ἀλλ' ἓν μόνον ἀντίτυπον τοῦ Συνταγματικοῦ χάρτου τῆς Γαλλίας καὶ τοῦτο ὑπὸ τοῦ σάρακος καταφαγωθέν.

Ἀναδειχθεὶς δὲ Πρόεδρος τῆς πρώτης ἐθνικῆς Συνελεύσεως, ἀναδεικνύεται καὶ Πρόεδρος τῆς πρώτης ἐθνικῆς Κυβερνήσεως, εἰς ἣν συνεδρεύουσι μετ' αὐτοῦ ὁ Θάνος Κανακάρης καὶ ὁ Ἀναγνώστης Δεληγιάννης. Μεταβὰς εἰς τὴν ἐν Ἄστρει Συνέλευσιν, μετὰ τὸ πέρας αὐτῆς, ἀποποιεῖται χάριν τῆς ὁμονοίας καὶ τῆς ἑνώσεως, τὴν προεδρίαν τοῦ βουλευτικοῦ. Νέος κίνδυνος ἀπειλεῖ τὴν Δυτικὴν Ἑλλάδα. Νέα ἐκστρατεία κατ' αὐτῆς ὑπὸ τὸν Πασᾶν τῆς Σκόδρας συνταράσσει καὶ συγκινεῖ τοὺς γενναίους προμάχους τῆς Στερεᾶς. Οἱ πρόκριτοι τῆς Δυτικῆς Ἑλλάδος, πολιτικοὶ καὶ στρατιωτικοί, τὴν σωτηρίαν τῆς ἑαυτῶν πατρίδος ἐμβλέπουσιν εἰς τὴν παρουσίαν τοῦ Μαυροκορδάτου. Αἰτοῦσι τοῦτον παρὰ τῆς Κυβερνήσεως, ἀποδεξαμένης τὴν αἴτησιν ταύτην. Ἡ Δυτικὴ Ἑλλὰς ὑποδέχεται τὸν Μαυροκορδᾶτον ὡς σωτῆρα, καὶ δι' ἐγγράφων ὅλων τῶν πολιτικῶν καὶ στρατιωτικῶν τῆς Δυτικῆς καὶ Ἀνατολικῆς Ἑλλάδος, ἐν οἷς διαλάμπουσιν ὁ Κίτσος Τζαβέλας, ὁ Νότης καὶ Κώστας Βότσαρης, ὁ Μακρῆς, ὁ Τζόγγας, ὁ Μπουκουβάλας, ὁ Βλαχόπουλος καὶ ἡ λοιπὴ πλειὰς τῶν ἐνδόξων τῆς Στερεᾶς στρατιωτικῶν ἀρχηγῶν καὶ τῶν συνετῶν πολιτικῶν αὐτῆς, ὑπόσχονται εὐπείθειαν εἰς τὰς διαταγάς του καὶ ἀναλαμβάνουσι τὴν ὑποχρέωσιν νὰ θεωρήσωσιν ὡς ἐχθρὸν τῆς πατρίδος πάντα, ὅστις ἤθελε σπείρει ζιζάνια μεταξὺ των. Ἐν τῇ νέᾳ καὶ περιφανῇ ταύτῃ θέσει ὁ Ἀλέξ. Μαυροκορδᾶτος ἀναπτύσσει πᾶσαν αὐτοῦ τὴν δραστηριότητα, διευθετεῖ δὲ προσηκόντως ἐν ἑνὶ ἐνιαυτῷ τὰ τῆς Δυτικῆς Ἑλλάδος καὶ ἀπέρχεται εἰς τὸ κέντρον τῆς πολιτείας, ὅπου μεγαλύτερα συμφέροντα αὐτῆς καλοῦσι τὸν μέγαν πολίτην.

Ἡ Δυτικὴ Ἑλλὰς ἀπερχόμενον ἀνακηρύσσει, διὰ τῆς ἐν Αἰτωλικῷ, ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Τσόγγα, Συνελεύσεως, πολίτην αὐτῆς. «Ἀνεξάλειπτος, λέγει ἡ Συνέλευσις αὕτη, εἰς τὸ πρὸς τὸν Ἀλέξ. Μαυροκορδᾶτον ἔγγραφον, εἶναι εἰς τὰς ψυχὰς ὅλων τῶν ἐγκατοίκων τῆς Δυτικῆς Ἑλλάδος, ἡ μνήμη τῶν διηνεκῶν ὑπὲρ αὐτῆς καμάτων σου καὶ τῶν λαμπρῶν ἀγώνων σου· διακαὴς εἶναι καὶ ἡ ἀγάπη βαθὺ καὶ τὸ πρὸς τὴν ἐκλαμπρότητά σου σέβας της». Ἐνῷ δὲ ἡ Δυτικὴ Ἑλλὰς τὸν ἀνακηρύσσει πολίτην αὐτῆς, ἡ γενναία, ἀλλὰ δύσμοιρος Κρήτη, ἡ ἀφ' ἡμῶν χωρισθεῖσα ὑπὸ ἀδίκου διπλωματίας, τὸν ἀναγράφει γνήσιον αὐτῆς τέκνον καὶ Κρῆτα αὐτόχθονα.

Ὁ προπαρασκευάζων στρατόπεδα καὶ διευθετίζων στρατούς, πρέπει νὰ ἔχῃ τὴν καρδίαν ἡρωϊκήν. Τοῦτο ἀπέδειξε τοῦ Ἀλέξ. Μαυροκορδάτου οὐχὶ μόνον ὁ ἐν Μεσολογγίῳ, ἀλλὰ καὶ ἡ ἐν Σφακτηρίᾳ διαγωγή του· ἀφοῦ ἐκεῖ μικρὸς ἀριθμὸς Ἑλλήνων μάχεται καὶ ἀνθίσταται ἡρωϊκῶς κατὰ πολυαρίθμου στίφους ἐχθρῶν, ἡ δὲ γῆ καθαγιάζεται διὰ τοῦ αἵματος τοῦ Τζαμαδοῦ, τοῦ Ἀναγνωσταρᾶ καὶ τοῦ Σάντα Ρόζα, ὁ Μαυροκορδᾶτος ἐπιβὰς ἐπὶ τοῦ πλοίου τοῦ Τζαμαδοῦ, μετὰ πάλην ἐξάωρον, διέρχεται ἐν τῷ μέσῳ μυριάδων σφαιρῶν, στόλον ἐχθρικὸν τεσσαράκοντα πλοίων, κρατῶν εἰς τὰς χεῖράς του δύο πιστόλια, ἵνα θέσῃ τέρμα εἰς τὴν ζωήν του, ἐὰν ἠχμαλωτίζετο, διότι προετίμα τὸν θάνατον παρὰ τὴν αἰχμαλωσίαν. Ἡ πεποίθησις τοῦ Ἀλέξ. Μαυροκορδάτου περὶ τῆς αἰσίας ἐκβάσεως τοῦ Ἑλληνικοῦ ἀγῶνος ἦτο ἑδραία καὶ ἀδιάσειστος. Ἔβλεπε δὲ ταύτην ἐν τῇ ὁμονοίᾳ καὶ ἀδελφικῇ ἀγάπῃ. Ἐν ἀξιομνημονεύτῳ ἐπιστολῇ πρὸς τὸν εἰλικρινῶς μετ' αὐτοῦ διανύσαντα τὸ στάδιον τοῦ ἀγῶνος σεβαστόν μοι πατέρα Ἀνδρέαν Ζαΐμην, ἔγραφε κα-

τὰ τὸ 1823: «Ἐὰν ὑπάρχη τοῦ λοιποῦ ἀληθὴς ἕνωσις καὶ ἀδελφικὴ ἀγάπη, ἡ τύχη τῆς Ἑλλάδος δὲν θέλει ἀργήσει ν' ἀποφασισθῇ, καὶ ἡμεῖς ἐπομένως εἴμεθα εἰς κατάστασιν, οὐχὶ μόνον ν' ἀντισταθῶμεν, ἀλλὰ καὶ νὰ βλάψωμεν τὸν ἐχθρόν. ———

Ἐν τῇ ὁμονοίᾳ ἔβλεπε τὴν σωτηρίαν τῆς Ἑλλάδος ὁ ἀείμνηστος ἀνὴρ καὶ διὰ τῆς ὁμονοίας ἀληθῶς ἐπετεύχθη ὁ σκοπός. Μετὰ τὴν ὁριστικὴν ἀποκατάστασιν τῆς Ἑλληνικῆς αὐτονομίας, διὰ τῆς ἐγκαθιδρύσεως βασιλείας, ὁ Ἀλ. Μαυροκορδάτος ἐπεδίωξε διὰ τῆς πολιτικῆς του τὴν ἑδραίωσιν τῶν ἐλευθεριῶν τοῦ ἔθνους καὶ τὴν μόρφωσιν τῆς κυβερνήσεως, βάσιν ἐχούσης τὴν ἠθικὴν ἐν τῇ πολιτικῇ. Ἐγκύψας ἐμβριθῶς εἰς τὴν μελέτην τοῦ συνταγματικοῦ πολιτεύματος, ὁποῖον ἐγεννήθη καὶ διεμορφώθη ἐν Ἀγγλίᾳ, διεκρίθη πάντοτε ὡς φίλος τῶν ὑγιῶν ἀρχῶν τοῦ ἀντιπροσωπευτικοῦ συστήματος· ὅτε δὲ ἐκλήθη, κατὰ τὸ 1841, εἰς τὴν διεύθυνσιν τῶν πραγμάτων, ἀπολύτου εἰσέτι ὑπαρχούσης μοναρχίας, προσεπάθησε νὰ προπαρασκευάσῃ τὴν ὁδόν, ἥτις ἠδύνατο νὰ φέρῃ ἄνευ κλονισμῶν, εἰς τὴν ἵδρυσιν τοῦ ἀντιπροσωπευτικοῦ συστήματος.

Ἀλλὰ βλέπων ὅτι ἡ τότε βασιλεία ἤθελε μόνον νὰ ἐπιφέρῃ αὐτῷ τὴν εὐθύνην, ἄνευ δυνάμεως, ἐγκατέλειπε μετὰ τοῦ περικλεοῦς Ἀνδρ. Μεταξᾶ καὶ τῶν λοιπῶν συναδέλφων του τὴν ἐξουσίαν. Ἐν τῇ σοβαρᾷ καὶ ἐμβριθεστάτῃ Συνελεύσει τῆς 3ης Σεπτεμβρίου ὑπεστήριξε τὰς ὑγιεστέρας ἀρχάς, συνηγορῶν καὶ ὑπὲρ τῶν ἐλευθεριῶν τοῦ ἔθνους καὶ προασπίζων τὰ δικαιώματα τῆς μοναρχίας. Συνέτεινεν οὕτω καὶ διὰ τῶν πολυαρίθμων ἐν τῇ Συνελεύσει φίλων του εἰς τὴν κατάρτισιν ἀρίστου πολιτεύματος, τοῦ ὁποίου ἡ εἰλικρινὴς ἐφαρμογή, ἠγγυᾶτο καὶ τὴν εὐημερίαν τοῦ τόπου καὶ τὴν ἀπομάκρυνσιν κλονισμῶν, ἀναποφεύκτων κατασταθέντων, ὅτε τὸ ἀντιπροσωπευτικὸν πολίτευμα ἀπετράπη τοῦ προορισμοῦ του. Ἀναλαβὼν δὲ αὖθις μετὰ τὸ πέρας τῆς Συνελεύσεως τὴν ἐξουσίαν, ἀπεμακρύνθη αὐτῆς ἐνώπιον τοῦ σάλου τῶν παθῶν καὶ τῶν ἀλλοτρίων ἐπεμβάσεων ἐπὶ τῆς Ὑπουργικῆς ἐνεργείας.

Καινοτόμος

Ἐμφορούμενος ὁ ἔνδοξος ἀνὴρ ὑπὸ τῶν ἀληθῶν ἀρχῶν τοῦ ἀντιπροσωπευτικοῦ συστήματος, ὁσάκις περιήρχετο εἰς τὴν ἐξουσίαν, οὐδέποτε ἐκαινοτόμει περὶ τὰς παραδόσεις τῶν κατὰ Σύνταγμα πολιτευομένων λοιπῶν ἐθνῶν, οὐδὲ τὰς ἀτομικάς του ἰδέας ἀνύψωσεν εἰς συνταγματικὰς ἀρχάς. Ἀναλαμβάνων τὴν ἐξουσίαν ὑπὲρ τῆς πατρίδος καὶ τοῦ θρόνου, ἐπεζήτει πάντοτε τὴν ἐφαρμογὴν τῶν ἀληθῶν συνταγματικῶν ἀρχῶν καὶ ἐθωρακίζετο διὰ θαυμαστοῦ πολιτικοῦ θάρρους, οὐδέποτε ἀποκρύπτων τὴν ἀλήθειαν πρὸς τὸν ἡγεμόνα· διότι ἐφρόνει ὅτι, οἱ οὐτιδανοὶ κόλακες, οἱ μὴ τολμῶντες νὰ ἐκθέτωσιν εἰλικρινῶς καὶ μετὰ θάρρους τὴν ἀλήθειαν πρὸς τοὺς βασιλεῖς, εἰσὶν οἱ ἀσπονδότεροι ἐχθροί των, οἱ τὴν καταστροφὴν τῶν θρόνων πολιτεύοντες. Διὰ τοῦτο πρὸς τὸν πρώην Βασιλέα καὶ ἐν τῇ ἐξουσίᾳ ὢν καὶ ἐκτὸς αὐτῆς διατελέσας, ἔμεινεν ὁ αὐτὸς πάντοτε πολιτευόμενος τὴν ἀλήθειαν λαλῶν, νουθετῶν καὶ προτρέπων πρὸς τὴν πιστὴν καὶ εἰλικρινῆ ἐφαρμογὴν τοῦ πολιτεύματος, ἄνευ τῆς ὁποίας προοιωνίζετο βιαίαν ἀνατροπήν. Οὐδέποτε ἐξωρμήθη ὁ ἀείμνηστος ἀνὴρ εἰς ἄκραν ἀντιπολίτευσιν· ἀλλὰ καὶ οὐδέποτε τοιαύτη τις θὰ κατηυθύνετο κατὰ τῆς βασιλείας· διότι ἐφοβεῖτο εἰς τὰ μικρὰ ἔθνη τὰς βιαίας ἀνατροπὰς τῶν θρόνων.

Αἱ σωτηριώδεις καὶ πατριωτικαὶ τοῦ Μαυροκορδάτου συμβουλαὶ οὐδέποτε δυστυχῶς εἰσηκούσθησαν, ἂν καὶ πολλάκις παρὰ τοῦ πρώην Βασιλέως ἐζητοῦντο. Ἡ τελευταία δ' αὐτοῦ πρωθυπουργία, ἐν ἔτει 1854, καθ' ἣν πλεῖστα μνημεῖα ἄφησε τῆς καλῆς κυβερνήσεώς του, ὑπῆρξεν ἀληθὴς πάλη μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τῆς βασιλείας. Οἱ κάματοι δυσχερεστάτης Κυβερνήσεως, ἐπετάχυναν τὴν στέρησιν τῶν ὀφθαλμῶν του καὶ μετὰ τῆς ἀπωλείας τοῦ φωτὸς αὐτοῦ ἀπώλεσεν ἡ Ἑλλὰς τὰς εἰς τὸ μέλλον ὑπηρεσίας τοῦ μεγάλου τούτου πολίτου.

Μετὰ τὸ 1855 ὁ Ἀλέξανδρος Μαυροκορδάτος ἀπεσύρθη τῆς πολιτικῆς παλαίστρας, ἀφήσας λαμπρὸν ὑπογραμμισμὸν εἰς τοὺς καλουμένους νὰ κυβερνήσωσι τὸν τόπον. Τὴν πολιτικὴν ὁ ἔνδοξος αὐτὸς ἀνὴρ δὲν ἐθεώρει τέχνην, δι' ἧς δύναταί τις νὰ κρατήσῃ εἰς χεῖράς του τὴν ἐξουσίαν, τὰ πάντα ὑπὲρ αὐτῆς θυσιάζων. Τὴν πολιτικὴν ἐθεώρει ὡς τὴν ἐπιστήμην, δι' ἧς ὁ αναλαμβάνων τὴν ἐξουσίαν ὀφείλει, ἐν τῇ ἠθικῇ χρήσει τῶν ἀναγκαίων μέσων, νὰ διαπράξῃ τὸ καλὸν ὑπὲρ τοῦ τόπου, δν ἐκλήθη νὰ κυβερνήσῃ· ὅ,τι δὲ ἰδιαιτάτως ἐχαρακτήριζε τὸν Ἀλέξανδρον Μαυροκορδάτον ἦν ἡ ἐν τῇ διαπράξει τῆς πολιτικῆς εἰς ὕψιστον βαθμὸν συναίσθησις τῆς ἠθικῆς· διὰ τοῦτο ὁσάκις ἔβλεπεν ὅτι δὲν ἠδύνατο νὰ διατηρήσῃ τὴν ἐξουσίαν, ἄνευ τῆς παραβιάσεως τῶν τοιούτων ἀρχῶν του, ἀπεσύρετο μὲ γαληνιαίαν συνείδησιν καὶ ἄνευ μνησικακίας. Ἀνὴρ γενναίων αἰσθημάτων δὲν ἀπεσοβεῖτο οὐδὲ ἀπὸ τῆς πολιτικῆς τύχης τὸ συνοφρύωμα, οὐδ' ἐταράσσετο ὅταν ὁ σάλος τῶν παθῶν βαρὺς κατ' αὐτοῦ ἔπιπτεν· ἀλλὰ μὲ τὸ διορατικὸν αὐτοῦ βλέμμα εἰσέδυεν εἰς τὰς συνεπείας τῆς πολιτικῆς ἀμβλυωπείας. Ἐνθυμοῦμαι μετὰ συγκινήσεως προφητικήν τινα ῥῆσιν ἐν τῇ Βουλῇ τοῦ 1886. Κατὰ τὴν συζήτησιν τοῦ βασιλικοῦ λόγου ἀνέβη εἰς τὸ βῆμα.

Ὁ Ἀλέξανδρος Μαυροκορδάτος δὲν εἶχε τὴν εὐγλωττίαν ἐκείνην, ἥτις ἐξαίρει τὴν φαντασίαν, ἀλλ' ὁ λόγος του ἦν σοβαρός, ἐμβριθής, βαθὺς καὶ τεθωρακισμένος μὲ αὐστηρὰν λογικήν. Δὲν ἔπληττε τὴν φαντασίαν, ἀλλ' ἐνετυποῦντο εἰς τὸν νοῦν, ὡς ἐγκολάπτονται ἀνεξιτήλως ἐπὶ τῶν μαρμάρων αἱ ἐπιγραφαί. Μόλις ἀνέβη ἐπὶ τοῦ βήματος καὶ παταγώδεις φωναὶ βουλευτῶν τινων διέκοψαν αὐτόν· ἀτάραχος κατέβη ἀπὸ τοῦ βήματος· δὲν ἠθέλησε νὰ ἐξακολουθήσῃ τὸν λόγον, ἀλλ' ἐπανέλαβεν αὐτὸν εἰς ἄλλην συνεδρίασιν· τελευτῶν δὲ αὐτόν, εἶπεν: «Εἷς τῶν προγόνων μας ἔλεγε: Πᾶν μέτρον ἄριστον, οὐκ ἀγαθὸν ὑπερβασίη. Εὔχομαι ὁ Θεὸς νὰ σώσῃ τὴν Βασιλείαν καὶ τὴν Πατρίδα ἀπὸ τὰς ὑπερβασίας».

Ἀλλ' ἡ εὐχή μου δὲν ἐπραγματοποιήθη· αἱ ὑπερβασίαι κατέστρεψαν καὶ βασιλείαν καὶ δυναστείαν. Ἀπομακρυνθεὶς τῆς πολιτικῆς ὁ Ἀλέξανδρος Μαυροκορδάτος δὲν ἐγκατέλειψε τὸν ἐνεργὸν πνευματικὸν βίον· διανύσας πεντήκοντα ὅλους ἐνιαυτοὺς ζωῆς δραστηριωτάτης, κατέστησε τὴν διανοητικὴν ἐργασίαν ἀχώριστον αὐτῆς τῆς ὑπάρξεώς του. Καὶ διὰ τοῦτο μετὰ μεγίστης εὐχαριστήσεως ἠσχολεῖτο καὶ εἰς ἐπιτροπὰς καὶ εἰς τὸ συμβούλιον τῆς Φιλεκπαιδευτικῆς ἑταιρίας, καὶ τακτικῶς ἠκροάζετο τῆς ἀναγνώσεως τῶν ἐγχωρίων καὶ ἀλλοδαπῶν ἐφημερίδων καὶ συγγραμμάτων, γενομένης παρὰ τῆς ἐξόχου συζύγου αὐτοῦ καὶ τῶν χρηστῶν υἱῶν του. Τὰ τελευταῖα ἔτη τῆς ζωῆς τοῦ μεγάλου ἀνδρὸς παριστῶσιν ὡραῖον καὶ μεγαλοπρεπὲς θέαμα. Μακρὰν ἤδη τῶν πολιτικῶν διαπληκτισμῶν, ἀλλ' οὐχὶ ἀδιάφορος εἰς τὴν τύχην τῆς πατρίδος, τῆς ὁποίας ὑπῆρξε στερεὸν κρηπίδωμα, ἔβλεπεν· ἀλλὰ τί λέγω ἔβλεπε! Ἡ πολύτιμος ὅρασίς του εἶχεν ἐκλείψει ἤδη· ἠσθάνετο προσερχομένους ἐν τῷ οἴκῳ του ἄνδρας πολλοὺς καὶ διακεκριμένους, εἰς τὰς διαφόρους πολιτικὰς ἀποχρώσεις ἀνήκοντας, μεθ' ὧν πολ-

λάκις εὑρέθη εἰς ἀντίθετον σημεῖον. Οὗτοι δέ, ἅμα ἐκόπασεν ὁ σάλος τῶν ἐφημέρων παθῶν, προσήγγισαν εἰς τὸν μέγαν πολίτην καὶ μετ' αὐτοῦ συναμιλοῦντες, ἐθαύμαζον τὴν φιλοπατρίαν, τὴν βαθεῖαν καὶ ἀμερόληπτον κρίσιν καὶ τὴν πολιτικὴν ἠθικήν του.

Ὁ Ἀλέξανδρος Μαυροκορδᾶτος, ὡς νὰ διέτριβεν ἤδη εἰς τὰς αἰωνίους σκηνάς, ἔκρινεν ἐξ ὑψηλοτέρας περιοπῆς περὶ τῶν πραγμάτων. Μακρὰν τῶν δυσειδῶν προσωπικῶν ζητημάτων, περιωρίζετο μόνον εἰς τὰ πράγματα, καὶ περὶ αὐτῶν ἔκρινεν, ὁδηγὸν ἔχων εἰς τὰς κρίσεις του, τῆς πατρίδος τὸ συμφέρον καὶ μόνον αὐτό. Διηνεκὲς δὲ μέλημα καὶ διαρκὲς ὑποκείμενον τοῦ λόγου του εἶχε τὴν ἑδραίωσιν τῶν δημοτικῶν ἐλευθεριῶν, ἃς ἐθεώρει ὡς τὸν ἀκρογωνιαῖον λίθον τοῦ οἰκοδομήματος τῶν λοιπῶν πολιτικῶν δικαιωμάτων. Ἡ τελευταία ἡμέρα, καθ' ἣν εἶδον τὸν πολύτιμον ἄνδρα, ἐνεχάραξεν εἰς τὸν νοῦν μου ἀνεξαλείπτους ἀναμνήσεις· τὴν προτεραίαν τῆς εἰς Αἴγιναν ἀπελεύσεώς του, ἐπεσκέφθην αὐτὸν κατ' οἶκον. Ἦτο μόνος ἐν τῇ αἰθούσῃ· ἄκρα ἐπεκράτει ἡσυχία. Ἡ νόσος εἶχε καταβάλει τὰς σωματικὰς δυνάμεις του, ἀλλ' ἀκμαία ἐτηρεῖτο ἡ πνευματικὴ ἐνέργειά του. Τὸ γεραρὸν καὶ βασιλικὸν τοῦ ἤθους του ἐπέχεεν ἐπὶ τοῦ προσώπου του ἀνεξήγητόν τινα μεγαλοπρέπειαν καὶ μελαγχολίαν. Ἀσθενὴς ἦτο ἡ φωνή του, ἀλλ' ἰσχυρὰ ἡ διάνοιά του· ἐλάλει περὶ τῶν πραγμάτων τῆς πατρίδος μὲ ἄκραν γαλήνην· ἔκρινεν αὐστηρῶς, ἀλλὰ δικαίως καὶ ἠρέμα· ἐν ἑκάστῃ αὐτοῦ φράσει ἐπέπνεεν ἡ φιλοπατρία καὶ ἡ ἠθική. Μοὶ ἐφάνη, ὅτι μυστηριωδές τι ὑπεδεικνύετο εἰς τὴν κατάστασιν τοῦ ἀνδρός, ἐνόμισα ἐπί τινας στιγμάς, ὅτι ὁ Ἀλέξανδρος Μαυροκορδᾶτος, καίτοι σωματικῶς εὑρισκόμενος ἐν μέσῳ ἡμῶν, τὴν ψυχὴν αὐτοῦ εἶχεν εἰς ἀνώτερόν τινα καὶ ἀκατάληπτον κόσμον.

Λυπηρόν τι προαίσθημα μὲ κατέλαβεν. Φεῦ! μετ' ὀλίγας ἡμέρας ὁ τηλέγραφος μοὶ ἀνήγγειλε τὴν μετάβασιν τοῦ μεγάλου ἀνδρὸς εἰς τὸν αἰώνιον καὶ ἀτελεύτητον βίον. Μετέβη μὲν ἐκεῖ, ἀλλὰ κατέλιπεν ἐν ἡμῖν κενόν, οὐχὶ δυσπλήρωτον, ἀλλ' ὅλως ἀδύνατον νὰ πληρωθῇ. Ἤδη δέ, ὅτε ἡμεῖς θρηνοῦμεν αὐτόν, ἡ ψυχὴ αὐτοῦ μετὰ τῶν μεγάλων συναγωνιστῶν του καθικετεύει τὸν Ὕψιστον, ἵνα εὐδοκήσῃ καὶ περαιώσῃ τὸ ἔργον τὸ ὁποῖον διὰ τῆς παντοδυνάμου αὐτοῦ ἀρωγῆς, ἤρξαντο μὲν οὗτοι, ἀλλὰ δὲν ἐπεραίωσαν.

ΤΟ "ΑΝΑΝΤΙΚΑΤΑΣΤΑΤΟΝ" ΕΝΟΣ ΥΠΟΥΡΓΟΥ

Ο ΕΜΠΙΣΤΟΣ ΤΩΝ ΞΕΝΩΝ

Ο ΚΑΛΛΕΡΓΗΣ ΚΑΙ ΟΙ ΓΑΛΛΟΙ

Πόσον δραματικὴ ὑπῆρξεν ἡ θέσις τοῦ βασιλέως Ὄθωνος καὶ πόσον σκαιά, ὠμὴ καὶ ἀπροσχημάτιστος ἡ ἐπέμβασις τῶν πρεσβευτῶν Γαλλίας καὶ Ἀγγλίας, ἀποδεικνύεται ἀπὸ τὴν πίεσίν των διὰ τὴν διατήρησιν εἰς τὴν Κυβέρνησιν τοῦ ἐμπίστου τῶν Γάλλων στρατηγοῦ Καλλέργη, καὶ κατ' ἀκολουθίαν καὶ τοῦ ἀγγλοφίλου Μαυροκορδάτου εἰς τὸ πρωθυπουργικὸν ἀξίωμα.

Καὶ μετὰ τὴν καταγγελίαν περὶ ὑβριστικῆς διὰ τὴν βασίλισσαν ἐπιστολῆς, τὴν διακοπὴν τῶν προσωπικῶν σχέσεων Βασιλέως — Ὑπουργοῦ, οἱ πρεσβευταὶ (1), ἐπιμένουν διὰ τὴν παραμονήν του εἰς τὸ ὑπουργεῖον Στρατιωτικῶν. Ἐπιμένουν δὲ πορ' ὅλον ὅτι ὁ Ὄθων ὑπετάγη εἰς τὴν θέλησιν τῶν Ἄγγλων καὶ Γάλλων, νὰ παραμείνῃ ἡ Ἑλλὰς οὐδετέρα κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ Κριμαϊκοῦ πολέμου. Αἱ εἰς τὰ ἀρχεῖα τοῦ Βασιλέως εὑρεθεῖσαι περιλήψεις τῶν συνομιλιῶν του μὲ τοὺς πρεσβευτὰς καὶ ἐκτάκτους «πληρεξουσίους ὑπουργούς» τῆς Ἀγγλίας καὶ Γαλλίας ἀποδεικνύουν τὰ ἀνωτέρω:

ΠΕΡΙΛΗΨΕΙΣ ΣΥΝΟΜΙΛΙΩΝ ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΜΕΤΑ ΤΩΝ ΠΡΕΣΒΕΥΤΩΝ ΓΑΛΛΙΑΣ ΚΑΙ Μ. ΒΡΕΤΤΑΝΙΑΣ

12)24 Φεβρουαρίου 1855.

«Βασιλεύς: Εἶμαι πεπεισμένος ὅτι ἡ διατήρησις τῆς οὐδετερότητος δὲν θὰ σᾶς παράσχῃ οὐδεμίαν δυσκολίαν.

Οἱ Ἕλληνες εἶναι πολὺ λογικοί, ὥστε νὰ ἐννοῶσιν ὅτι, ἀφοῦ ἡ Εὐρώπη ἐκηρύχθη ἐναντίον οἱασδήποτε κινήσεως, θὰ ἦτο παραφροσύνη πᾶσα σκέψις ἀντιθέτου ἐνεργείας. Τὸ φρονιμώτερον εἶναι νὰ μείνωσιν ἥσυχοι.

Ἴσως γνωρίζετε, ὅπως ἦλθον τὰ πράγματα, ὅτι τὸ ἐθνικὸν συναίσθημα ὤθει πρὸς τὴν ἀπελευθέρωσιν τῶν ἀδελφῶν των. Τοῦτο εἶναι πρᾶξις, ἡ ὁποία ἐξηγεῖται εὐκόλως. Τὸ συναίσθημα αὐτὸ θὰ τοὺς ὤθει νὰ λάβωσι τὰ ὅπλα, ὅπως ἐπωφεληθῶσι τῆς στιγμῆς, κατὰ τὴν ὁποίαν οἱ Τοῦρκοι θὰ ἦσαν ἐπίσης ἀπησχολημένοι εἰς ἄλλο σημεῖον τῆς χώρας των. Ἐνόμιζον ὅτι αὐτὸ δὲν εὑρίσκετο εἰς ἀντίθεσιν μὲ τὴν Εὐρωπαϊκὴν ἰσορροπίαν, ὡς πρὸς τὸ τελικὸν ἀποτέλεσμα. Δὲν ἀποκρύπτει τις ὅτι ἐὰν ἀπὸ τῆς μιᾶς πλευρᾶς ἡ κίνησις αὕτη ἠδύνατο νὰ θεωρηθῇ ὡς μικρὸς ἀντιπερισπασμός, ἀπὸ τῆς ἄλλης πλευρᾶς ὁ ἀντιπερισπασμὸς οὗτος δὲν θὰ εἶχε σπουδαιότητα, ἀφοῦ τὰ Τουρκικὰ ὅπλα δὲν θὰ ἐστρέφοντο ἐκ τοῦ πολέμου τοῦ Βορρᾶ.

Ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ἐπιθυμοῦμεν, εἶναι νὰ ἀφεθῶμεν ὅπως κυβερνῶμεν τὴν χώραν μας ἄνευ ἐμποδίων. Συμφωνῶ μὲ τὴν ἀρχὴν τῆς οὐδετερότητος.

Ὅλοι οἱ Ἕλληνες εἶναι Ἕλληνες, ποθοῦσι τὸ καλὸν τῆς πατρίδος των· ἠννόησαν ὅτι ἡ τήρησις τῆς οὐδετερότητος εἶναι ἀναγκαία.....»

Ἡ τιμὴ τοῦ Βασιλέως

30 Ἰουλίου — 1 Αὐγούστου.

Ὁ Βασιλεύς: Λυποῦμαι πολὺ διότι εὑρίσκομαι εἰς τὴν ἀνάγκην ὅπως σᾶς ὁμιλήσω ἐπὶ μιᾶς δυσαρέστου ὑποθέσεως. Γνωρίζετε ἀναμφιβόλως, ὅτι ἐκ σεβασμοῦ πρὸς τὰς Κυβερνήσεις σας, ἔπραξα ὅ,τι μοὶ ἦτο δυνατὸν ἵνα εὑρίσκωμαι εἰς καλὰς σχέσεις μὲ τὸν στρατηγὸν Καλλέργην. Τὸν μετεχειριζόμην μὲ ἐπιείκειαν, μὲ καλωσύνην. Εὑρισκόμεθα ὑπὸ τοιαύτας συνθήκας, ὅταν ἔλαβον γνῶσιν μιᾶς ἐπιστολῆς, γεγραμμένης, ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ μου τῶν Στρατιωτικῶν, ἐπιστολῆς ἡ ὁποία δὲν ἔχει μεγάλην ἀξίαν, αὐτὴ καθ' ἑαυτήν, ἀλλ' ἥτις ἔκτοτε προσβάλλει τὴν τιμήν μου. Γνωρίζετε τί ὀφείλει ἕκαστος εἰς τὴν τιμήν.

Ἔκτοτε ἐννόησα, ὅτι ὁ στρατηγὸς Καλλέργης δὲν ἠδύνατο πλέον νὰ μείνῃ Ὑπουργός μου. Ἡ ἀπόφασίς μου ἐλήφθη, ἀλλ' ἐβίασα ἑαυτόν, ἀναμένων τὴν ἐπάνοδον τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Γαλλίας, ὅπως δυνηθῶ νὰ καθησυχάσω τοὺς ἀντιπροσώπους τῶν ἡνωμένων Δυνάμεων ἐπὶ τοῦ περαιτέρω διαβήματος τοῦ στρατηγοῦ μου.

Δὲν ἔχω ἢ νὰ ὑπενθυμίσω ὑμῖν τὴν δήλωσιν τοῦ παρελθόντος ἔτους. Ἐξ ἄλλου ὁ Μαυροκορδᾶτος, ὁ ὁποῖος ἀπολαύει ὅλης τῆς ἐκτιμήσεως τῶν Ἡγεμόνων σας, εἶναι ὁμοίως πεπεισμένος ὅτι εἶναι ἀδύνατον νὰ μείνῃ ὁ Στρατηγὸς Καλλέργης εἰς τὸ ὑπουργεῖον, ἐπιθυμεῖ δὲ καὶ θεωρεῖ ἀναγκαῖον νὰ ἐμμείνωμεν οὕτω, ἄνευ νόμου, εἰς τὴν

(1) Ρουὰν Γαλλίας καὶ Οὐάϊς Ἀγγλίας.

ὁδὸν τῆς οὐδετερότητος. Αἱ ὑποθέσεις τῶν ἀξιωματικῶν δὲν ἐπιδέχονται βραδύτητα. Ἴσως ἔχω ἤδη περιμένει πάρα πολύ. Διατί νὰ περιμένω, ἐφ' ὅσον εἶμαι πεπεισμένος, ὅτι εἶναι ἀδύνατον νὰ δώσω εἰς τὴν ὑπόθεσιν ἄλλην λύσιν;

Ραδιουργία

Ὁ ἐρεθισμὸς εἶναι τοιοῦτος, ὥστε δὲν δύναται νὰ γνωρίζη τις ὁποῖα ἀποτελέσματα θὰ ἔχη μία τοιαύτη ἐπιβράδυνσις· ἴσως θὰ ἔχετε μάθει πᾶν ὅ,τι ἔπραξα διὰ νὰ συγκρατήσω τοὺς βουλευτάς, οἱ ὁποῖοι βλέποντες τὴν ἐθνικὴν τιμὴν προσβαλλομένην λόγῳ τῆς ὕβρεως, ἡ ὁποία ἐγένετο πρὸς τὸν Βασιλέα, ἤθελον νὰ ἐπιληφθῶσι τῆς ὑποθέσεως. Ἐπὶ πλέον, κατόπιν τῶν πληροφοριῶν, αἱ ὁποῖαι μοῦ ἐδόθησαν, ἔχω τὸ δικαίωμα νὰ ὑποπτεύωμαι ὅτι ὁ Καλλέργης θεωρεῖ ἐπείγουσαν τὴν παραμονήν του εἰς τὸ ὑπουργικὸν ἀξίωμα, ἀναμένων ἐξόδους τινὰς εἰς τὸ Τουρκικὸν ἔδαφος. Ἀντιλαμβάνεσθε ὅτι, ἐφ' ὅσον ἔχω ὑποσχεθῆ οὐδετερότητα, παρόμοιαι ραδιουργίαι, αἱ ὁποῖαι θὰ ἠδύναντο νὰ ἀμαυρώσωσι τὴν ἐντιμότητά μου, δὲν δύνανται νὰ μὲ ἀφίσουν ἀδιάφορον.

Δὲν δύναμαι ποτὲ νὰ πιστεύσω, ὅτι αἱ Κυβερνήσεις σας θὰ ἐνδιαφερθῶσι τοῦ λοιποῦ διὰ τὸν κ. Καλλέργην. Ὁ Αὐτοκράτωρ Σας γνωρίζει τί ὀφείλει τις εἰς τοὺς θρόνους, ἡ Βασίλισσά σας εἶναι γυνή, αἰσθάνεται τί ὀφείλει τις εἰς τὴν τιμὴν τῶν γυναικῶν.(1)

Τὸ πᾶν λοιπὸν εἶναι ἐπιτετραμμένον εἰς τὸν Καλλέργην; Ἀναμφιβόλως δὲν τοῦ ἐπιτρέπεται νὰ μὲ δολοφονήσῃ· καὶ σᾶς ἐρωτῶ, ὡς ἀνθρώπους ἐντίμους, ἡ προσβολὴ τῆς τιμῆς εἶναι μικροτέρα ἐκείνης, ἡ ὁποία προσήφθη ἐπὶ τῶν ἡμερῶν μας;

Ἡ συζήτησις ἐξηκολούθει ἐπὶ τοιούτων ἰδεῶν, ὅταν ὁ Βασιλεὺς ἔμαθεν ἀπὸ τὸν Wyse ὅτι ὁ Μαυροκορδᾶτος ἐδήλωσεν, ὅτι δὲν θὰ προσυπέγραφε τὴν ἀπόλυσιν τοῦ Στρατηγοῦ Καλλέργη. Ὁ Βασιλεύς, μολονότι ἐξεπλάγη ἀπὸ τὴν ἀντίρρησιν ταύτην τοῦ Πρωθυπουργοῦ του, οὐχ' ἧττον ὅμως προσεπάθησε νὰ τὴν κολάσῃ, ὅσον τοῦ ἦτο δυνατόν.

Δὲν ἀπεδείχθη

Ὁ πρέσβυς τῆς Ἀγγλίας ἀπήντησεν ὅτι δὲν ἀπεδείχθη ἀκόμη, ὅτι ὁ Στρατηγὸς Καλλέργης εἶναι ἐκεῖνος, ὁ ὁποῖος ἐδημοσίευσε τὴν ἐπιστολὴν καὶ παρεκίνησε τὸν Βασιλέα νὰ μὴ λάβῃ μέτρα πρὶν ἢ ἀναφερθῶσιν εἰς τὰς Κυβερνήσεις των καὶ λάβωσι νέας ὁδηγίας· συγχρόνως παρετήρησεν, ὅτι συνεφωνήθη μεταξὺ τοῦ Βασιλέως καὶ τῶν Κυβερνήσεών των, ὅτι ὁ Στρατηγὸς Καλλέργης θὰ ἦτο ὁ Ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν.

Ὁ Βασιλεὺς ἀπήντησεν: Ἡ ἐνοχὴ τοῦ Καλλέργη δὲν συνίσταται εἰς τὸ ὅτι ἔδωσεν ἢ ὄχι εἰς τὴν δημοσιότητα τὴν ἐπιστολὴν καὶ τὴν κατέστησε γνωστὴν εἰς τοὺς ἀντιπροσώπους δύο ξένων Κυβερνήσεων. Μία τοιαύτη ἀνακοίνωσις δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ διαφορετικά.

Ἡ δήλωσίς μου, ἡ ὁποία συνετάχθη ὑπὸ τοῦ ἰδίου κ. Wyse, δὲν ἐστηρίζετο ἐπὶ ὀνομάτων· οὕτω πολλὰ τῶν μελῶν τῆς Κυβερνήσεως τοῦ Μαΐου τοῦ 1854 ἔπαυσαν πλέον μετέχοντα ταύτης, ὁ εἷς ἑκουσίως, τῶν δύο ἄλλων ἀναγκασθέντων πρὸς τοῦτο.

(1) Ὁ αὐτοκράτωρ τῆς Γαλλίας Ναπολέων ὁ Γ'. καὶ ἡ Βασίλισσα Βικτωρία τῆς Ἀγγλίας.

Ἐν τέλει καὶ ἐὰν ἀκόμη εἶχον ἀναλάβει τὴν ὑποχρέωσιν νὰ ἔχω τὸν Καλλέργην ὡς Ὑπουργόν, ἡ διαγωγή του μὲ ἀπήλλαξε τῆς ὑποχρεώσεως ταύτης. Δὲν ζητῶ ἀπὸ Σᾶς νὰ ἐλαφρύνητε τὴν θέσιν μου, καθιστῶν Ὑμᾶς ὑπευθύνους ἔναντι τῶν Κυβερνήσεών σας διὰ τὴν ἀπομάκρυνσιν τοῦ Καλλέργη. Ἐὰν βέβαια τὸ ἐπράττετε θὰ μοῦ ἦτο ἀναμφιβόλως πολὺ εὐχάριστον καὶ δι' αὐτοῦ θὰ μὲ ὑπεχρεώνετε. Δὲν σᾶς ζητῶ ἢ νὰ παραστήσητε εἰς τὰς Κυβερνήσεις σας τοὺς ἀληθεῖς λόγους, οἱ ὁποῖοι μὲ ἤγαγον εἰς τὴν ἀπόφασιν ταύτην.

Τοιαῦται ἦσαν αἱ κύριαι βάσεις, ἐπὶ τῶν ὁποίων ἐξηκολούθει ἡ συζήτησις, ἐνῷ οἱ δύο Ὑπουργοὶ(1) ἐζήτουν ὅπως, οἱαδήποτε ἀπόφασις, σχετικὴ μὲ τὴν ἀπόλυσιν τοῦ Στρατηγοῦ Καλλέργη, ἀναβληθῇ, ἕως ὅτου ληφθῶσι νέαι ὁδηγίαι, ὁ δὲ Βασιλεὺς παρουσιάζων πάντοτε τὰς δυσχερείας, εἰς τὰς ὁποίας οἱαδήποτε βραδύτης ἠδύνατο νὰ ὁδηγήσῃ, ἐξηκολούθει νὰ ὑποστηρίζῃ, ὅτι ἡ ἄμεσος παῦσις τοῦ Στρατηγοῦ Καλλέργη κατ' οὐδένα λόγον θὰ διεκινδύνευε τὴν ὑποσχεθεῖσαν οὐδετερότητα.

Περὶ τὸ τέλος τῆς συζητήσεως καὶ ὅταν οἱ Ὑπουργοὶ ἐπρόκειτο νὰ ἀπέλθωσιν, ἡ Α.Μ. προσέθεσεν ὅτι θὰ ἐσκέπτετο ἀκόμη ἐπὶ τῆς ὑποθέσεως, μολονότι ἦτο πολὺ δύσκολος ἡ θέσις, εἰς τὴν ὁποίαν εὑρίσκετο.

Ἐπιμονὴ

3 Αὐγούστου.

Ὁ Βασιλεύς:

Ἡ πεῖρα διεφώτισεν ἀρκετὰ τὸν λαὸν ἐπὶ τῆς θέσεώς του ἐν περιπτώσει ἀποτυχίας εἰς τὴν Κριμαίαν. Ὑποθέτων μάλιστα ὅτι αἱ νέαι ἐγγυήσεις θὰ κριθοῦν, νομίζω ὅτι θὰ ἔχομε κανεὶς διαφόρως καὶ εἰς περίπτωσιν αὐτὴν τὴν ονομασίαν τοῦ Ὑπουργοῦ, μέχρι τῆς στιγμῆς ὅπου αὐταὶ οἱ ἐγγυήσεις θὰ ἠδύναντο νὰ καθορισθοῦν. Ἀφοῦ ἡ θέσις τοῦ Στρατηγοῦ Καλλέργη ἐτροποποιήθη οὐσιωδῶς, ἡ ὀνομασία ἑνὸς νέου ἀρχηγοῦ εἰς τὸ πολεμικὸν Ὑπουργεῖον δὲν θὰ ἦτο δυνατὸν νὰ εἶναι παρὰ μόνον πρὸς ὄφελος τῆς ὑπηρεσίας· ἔχει μάλιστα ἀποβῆ ἐπείγουσα.

Οἱ κύριοι ἀντιπρόσωποι ἐπέμειναν νὰ δεσμευθῇ ὁ Βασιλεὺς δι' ὑποσχέσεως καὶ νὰ περιμένῃ. Ἐπ' αὐτοῦ ὁ Βασιλεὺς ἐξέφρασε τὴν λύπην του, διότι δὲν ἠδυνήθησαν νὰ ἔλθωσιν εἰς συνεννόησιν ἐπὶ τοῦ ἐπείγοντος τῆς ὑποθέσεως.

Ἡ Μεγαλειότης του προσέθεσεν, ὅτι μετὰ τὴν δήλωσίν του τοῦ μηνὸς Μαΐου παρελθόντος ἔτους, ἐνόμιζεν, ὅτι δὲν εἶχε μόνον τὸ δικαίωμα, ἀλλὰ καὶ τὴν ὑποχρέωσιν νὰ ἐκλέγῃ διὰ τὰ ὑπουργικὰ ἀξιώματα, τὰ πρόσωπα, τὰ ὁποῖα ἐν συνειδήσει ἐθεώρει ὡς καταλληλότατα, ὅπως ἐκτελέσῃ τὴν ὑποχρέωσιν, τὴν ὁποίαν ἀνέλαβε σχετικῶς μὲ τὴν οὐδετερότητα.

Οἱ κύριοι ἀντιπρόσωποι δὲν ἠμφεσβήτησαν αὐτὸ τὸ δικαίωμα τῆς ἐκλογῆς, ἀλλὰ παρετήρησαν ὅτι ἡ ἄσκησις τοῦ δικαιώματος τούτου ἐτέθη ὑπὸ μερικοὺς ὅρους καὶ ὅτι αἱ Κυβερνήσεις των εἶχον τὸ δικαίωμα νὰ ἐκφράσωσι τὴν γνώμην των, ἐὰν ἡ τοιαύτη ἢ τοιαύτη ἐκλογὴ δὲν ἀνταπεκρίνετο, κατὰ τὴν γνώμην των πρὸς τὸν προειρημένον σκοπόν.

(1) «Πληρεξούσιοι ὑπουργοὶ» Ἀγγλίας καὶ Γαλλίας κατὰ τὴν διαρκειαν τῆς κατοχῆς ὑπὸ ἀγγλογαλλικῶν δυνάμεων τοῦ Πειραιῶς.

Ἡ τιμὴ τῶν γυναικῶν

Ὁ Βασιλεὺς ἀπήντησεν ὅτι οὐδαμῶς εἶχε σκοπὸν νὰ κάμῃ χρῆσιν τοῦ δικαιώματός του παρὰ μόνον, ἀφοῦ ἐλάμβανεν ὑπ' ὄψιν τὸν ὅρον τὸν συμφωνηθέντα διὰ τῆς δηλώσεως δηλ. πρὸς διατήρησιν τῆς οὐδετερότητος, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον ἐξ ἄλλου νομίζει ὅτι κατέστησεν αἰσθητὸν διὰ τῆς δηλώσεώς του, συμβουλευόμενος αὐτοὺς ἐπὶ τῆς ἐκλογῆς τοῦ προσώπου.

Ἡ Α. Μ. ἀνήρεσε πᾶσαν ἀντιλογίαν, ὅσον ἀφορᾷ τὴν θέσιν του, ἔχων ἀπὸ τῆς μιᾶς πλευρᾶς τὴν ὑποχρέωσιν νὰ σκέπτηται, προκειμένων ἀναγκαίων ἐνυψώσεων εἰς τὰ ἀνώτατα ἀξιώματα, τὴν τήρησιν τῆς οὐδετερότητος καὶ νὰ ὑπερπηδᾷ ἐξ ἄλλου τὰς δυσκολίας ἐν τῇ πραγματοποιήσει των. Προσέθεσεν ὅτι, παρ' ὅλην τὴν ἐπιθυμίαν, τὴν ὁποίαν ἔχει, νὰ ἱκανοποιήσῃ τὰς ἐπιθυμίας τὰς ἐκφρασθείσας ὑπὸ τῶν κυρίων ἀντιπροσώπων, ἐν τούτοις δὲν δύναται ἢ νὰ θεωρήσῃ τὴν ὑπόθεσιν αὐτὴν ὡς ὑπόθεσιν συνειδήσεως, ἡ ὁποία ἤχθη πολὺ ἀργά, ὅπως διακόψῃ μίαν κατάστασιν πραγμάτων, ἥτις διακινδυνεύει τόσα συμφέροντα.

Καταδεικνύει ἐπίσης ὅτι ἐὰν αἱ Δυνάμεις πρὸ ὀλίγου ἤσκησαν ἐπιρροήν τινα ἐπὶ τῆς Ἑλλάδος, τὸ συμφέρον των ἐπιβάλλει ἀπαραιτήτως νὰ μὴ ἀντιτίθενται εἰς τὴν ἀπόλυσιν τοῦ Καλλέργη.

Παρουσιάζει τὴν ὑπερευαισθησίαν τῶν Ἑλλήνων εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ τὴν τιμὴν τῶν γυναικῶν καὶ τὴν ὀδυνηρὰν ἐντύπωσιν, τὴν ὁποίαν προεκάλει ἡ σκέψις ὅτι ὁ Βασιλεὺς δὲν εἶναι εἰς θέσιν νὰ ἀπολύσῃ ἕνα ὑπουργόν, ὅστις ἐγένετο ἔνοχος, ἔναντι αὐτοῦ, ὡς πρὸς τὸ ζήτημα αὐτό.

Ἀνακοίνωσις τοῦ Πρωθυπουργοῦ.

28η Αὐγούστου.

Οἱ δύο Ὑπουργοὶ ἐδέχθησαν ὡς φρόνιμον νὰ μὴ βιάσουν εἰς τὸ τέλος τὴν θέλησιν τοῦ Βασιλέως, ἐπιβάλλοντες εἰς αὐτόν, κατὰ τρόπον ἀπόλυτον, τὸν Στρατηγὸν Καλλέργην· ἀλλὰ νὰ ἐπιτύχωσι, διὰ τῆς ἰδίας των εὐθύνης, καθ' ἣν στιγμὴν οὗτος θὰ ἐγκατέλειπε τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Στρατιωτικῶν, τὰς πλέον θετικὰς ἐγγυήσεις, ὅτι τέλος θὰ διετηρεῖτο ἡ πλέον αὐστηρὰ οὐδετερότης, ὅτι ἡ λῃστεία θὰ κατεδιώκετο δραστηρίως καὶ ὅτι δὲν θὰ διενηργεῖτο φιλορωσσικὴ πολιτική.

Νὰ περιμένῃ

5. Περίληψις τῆς συνομιλίας τοῦ Βασιλέως μὲ τοὺς Ὑπουργοὺς τῆς Γαλλίας καὶ τῆς Μεγάλης Βρεττανίας τὴν 2)14 Σ)βρίου 1855.

Ὁ Βασιλεύς:

Ὁ πρόεδρος τοῦ συμβουλίου τῶν Ὑπουργῶν μοὶ ἐγνωστοποίησε τὴν ἀνακοίνωσίν σας ἐπὶ τῆς ἀπαντήσεως τῶν ὑμετέρων Κυβερνήσεων σχετικῶς μὲ τὴν ὑπόθεσιν τοῦ Στρατηγοῦ Καλλέργη, Εἶδον ὅτι αἱ Κυβερνήσεις σας δὲν θέλουν νὰ ἐκβιάσωσι τὴν θέλησίν μου, ἐπιβάλλοντες εἰς ἐμὲ ὡς Ὑπουργὸν τὸν Στρατηγὸν Καλλέργην.

Ἡ ἐπιθυμία μου εἶναι νὰ δώσω διάδοχον, ἀπολαύοντα τῆς ἐμπιστοσύνης σας· πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτὸν σᾶς παρακαλῶ νὰ μοῦ ὀνομάσητε τὰ πρόσωπα, τὰ ὁποῖα ἀπολαύουσι μᾶλλον τῆς ἐμπιστοσύνης σας.

Ὁ Ὑπουργὸς τῆς Γαλλίας:

Δὲν γνωρίζω ἀρκετὰ τὰ πρόσωπα, διὰ νὰ εἶμαι εἰς θέσιν νὰ ἱκανοποιήσω τὴν ἐπιθυμίαν τῆς Μεγαλειότητός σας.

Ὁ Ὑπουργὸς τῆς Μεγάλης Βρεττανίας:

Δὲν γνωρίζω οὐδένα, ὁ ὁποῖος, γενόμενος Ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν, θὰ ἀπήλαυε τῆς ἐμπιστοσύνης μου καὶ θὰ ἠδύνατο νὰ συγκεντρώνῃ συγχρόνως καὶ ἄλλας ἐγγυήσεις.

Ἡ Μεγαλειότης Σας γνωρίζει ὅτι αἱ Κυβερνήσεις μας ἐξουσιοδότησαν ἡμᾶς νὰ ζητήσωμεν αὐτὰς τὰς ἐγγυήσεις ἀλλ' ἐπειδὴ ἕνεκα τούτου ἐδεσμεύθη ἡ εὐθύνη μας, ἐνομίσαμεν ὅτι ἔπρεπε νὰ ζητήσωμεν ἀκριβεστέρας πληροφορίας καὶ παρακαλοῦμεν τὴν Ὑμετέραν Μεγαλειότητα νὰ εὐαρεστηθῇ νὰ περιμένῃ, ἕως ὅτου ἔλθῃ ἡ ἀπάντησις.

Ὁ Κος Mercier προσέθεσεν εἰς τὸ τέλος, ὅτι ἡ ἀπόλυσις τοῦ Στρατηγοῦ Καλλέργη εἶχεν ἀποφασισθῆ.

Ἐγγυήσεις

Ὁ Βασιλεύς:

Δὲν δύναμαι νὰ θεωρῶ τὴν τιμήν μου ἱκανοποιημένην· ἡ ἱκανοποίησις εἶναι πασιφανής, ἐβεβαιώθη ἀλλὰ δὲν ἐπραγματοποιήθη. Θὰ μοῦ ἦτο ἀρκετὰ λυπηρὸν νὰ περιμένω ἀκόμη, ἀφοῦ παρῆλθε ἤδη ἀρκετὸς καιρὸς ἕως ὅτου ἔλθῃ ἡ πρώτη ἀπάντησις. Μάλιστα ὡς πρὸς τὴν πολιτικὴν πλευρὰν τοῦ ζητήματος διὰ τὴν διατήρησιν τῆς τάξεως καὶ τῆς λαϊκῆς ἡσυχίας, περαιτέρω ἀργοπορία μοὶ φαίνεται ἐπιβλαβὴς ἐπικινδύνως.

Ἐφ' ὅσον ἡ παῦσις τοῦ παρόντος Ὑπουργοῦ ἀπεφασίσθη καὶ ἐγένετο γνωστή δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ περιμένῃ κανεὶς νὰ τὸν ἴδῃ νὰ ἀναπτύσσῃ τὸν ἀπαραίτητον ζῆλον ἐν τῇ ἐκτελέσει τῶν σπουδαίων καθηκόντων του καὶ ἐὰν ἀκόμη ἐνεφορεῖτο ὑπὸ τοιούτου τινός. Δὲν γνωρίζω, ἐὰν αἱ διαταγαί, αἱ διδόμεναι ὑπ' αὐτοῦ, θὰ εἶχον τὸ ἀπαιτούμενον κῦρος πρὸς τοὺς κατωτέρους καὶ τὸ ποθούμενον ἀποτέλεσμα.

Ἐξ ἄλλου καθὼς γνωρίζετε, ἡ ὑπηρεσιακὴ σχέσις μεταξὺ ἐμοῦ καὶ τοῦ Ὑπουργοῦ ἔπαυσεν. Ὡς πρὸς δὲ τὰς ἐγγυήσεις, νομίζω ὅτι, ἔχοντες τὸν βασιλικόν μου λόγον, ἔχετε ὅλην τὴν ἐγγύησιν τὴν ὁποίαν θὰ ἠδύνασθε νὰ ἐπιθυμήσητε. Εἶμαι πεπεισμένος ὅτι τὸ Ἔθνος διὰ ἀφοσιώσεως εἰς τὸ πρόσωπόν μου, καὶ ἀφοῦ πραγματοποιηθῇ ἡ παροῦσα μεταβολή, θέλει καθησυχάσει.

Ἀναφορὰ ἐπὶ τῆς συζητήσεως τῶν ἀπεσταλμένων καὶ τοῦ Πρωθυπουργοῦ.

Κύριοι, παρὰ τὴν ἐπιθυμίαν τῆς Α.Μ.... διακηρύττει ὅτι δὲν θὰ ἠδύνατο νὰ μείνῃ, βλέπων ὅτι ἡ παρουσία του θὰ ἔφερε μᾶλλον ζημίαν εἰς τὰ συμφέροντα τῆς χώρας καὶ φοβούμενος τὰς δυσμενεῖς διαθέσεις τῶν Δυνάμεων καὶ τοὺς κινδύνους οἱ ὁποῖοι θὰ προέκυπτον ἐξ αὐτοῦ διὰ τὴν χώραν καὶ διότι δὲν θὰ ἐπεθύμει νὰ εὑρίσκεται εἰς τὴν ἀρχὴν ὑπὸ τοιαύτας περιστάσεις. Ὁλόκληρον τὸ ὑπουργεῖον (ὅλοι οἱ ὑπουργοὶ) ὑποβάλλει τὴν παραίτησίν του(71).

Σύνθεσις τοῦ νέου Ὑπουργείου.

Ἄνδρες ἱκανοί χρηστοί, εἰδικοὶ κατὰ τὸ δυνατόν, μολονότι ἐλεύθεροι καὶ οὐδόλως ἐπηρεασμένοι ἀπὸ τοὺς πληρεξουσίους, πρόσωπα εἰς τὰ ὁποῖα ἡ Α.Μ. θὰ εἶχε ἐμπιστοσύνην.

Δυσκολευθεὶς κατόπιν νὰ ὑπερνικήσῃ τὰς εἰσηγήσεις (ὁ Μ.) ἐσχημάτισε τὴν γνώμην ὅτι αἱ Δυνάμεις εἶναι διατεθειμέναι οὕτω διὰ τὴν Α. Μ. ὥστε ἡ ἀνεξαρτησία τῆς χώρας εὑρίσκετο ἐν κινδύνῳ.

Οἱ Μισέλληνες

Ἡ τόση ἐπιμονὴ τῶν Γάλλων νὰ διατηρήσουν τὸν Καλλέργην εἰς τὸ ὑπουργεῖον Στρατιωτικῶν, εἶχε καὶ προσωπικὰ καὶ γενικῆς πολιτικῆς κίνητρα. Ὁ Καλλέργης κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς εἰς Παρισίους

μακρᾶς διαμονῆς του εἶχε συνδεθῆ μὲ τὸν αὐτοκράτορα Ναπολέοντα τὸν Γ', ὅτε αὐτὸς ἦτο ἄσημος καὶ πάμπτωχος, μὴ ἀναγνωριζόμενος κὰν ὡς πρῖγκιψ, ἀφοῦ εἰς τὴν Γαλλίαν εἶχον ἐπανέλθει οἱ παλαιοὶ Οἶκοι τῶν Βουρβώνων καὶ ὁ ἐκ πλαγίου συγγενικός των τῆς 'Ορλεάνης.

Καλλέργης καὶ Ναπολέων τότε, συνδιεσκέδαζον τακτικῶς ὡς στενοὶ φίλοι.

'Αλλὰ κατὰ τὴν ἐποχὴν αὐτὴν ἡ 'Αγγλογαλλικὴ φιλοτουρκικὴ πολιτική, εἶχεν ἀμέσους ἀνθελληνικάς ἐπιπτώσεις εἰς ὅλον τὸν δημόσιον βίον τῶν δύο τούτων εὐρωπαϊκῶν χωρῶν, μέχρις ἐξωφρενισμῶν ἐξικνουμένας. Εἰς τὴν 'Αγγλίαν ὁ μισέλλην Πάλμεστρον ὠνόμαζε τοὺς ὑποδούλους Ἕλληνας τῆς Τουρκίας ἡμιβαρβάρους καὶ ὁ λόρδος Λάϋοντς, ἔλεγε ὑπὸ τὰς ἐπιδοκιμασίας τῆς Ἄνω Βουλῆς: 'Η ἰδέα τῆς εἰς τοὺς Ἕλληνας παραδόσεως τοῦ 'Οθωμανικοῦ κράτους, ἀποτελεῖ αὐτοχειρίαν διὰ τὴν 'Αγγλίαν».

Περισσότερον ὅμως ἐξεμεταλεύθησαν τὸ ἀνθελληνικὸν πνεῦμα τῆς ἐποχῆς οἱ πάντοτε μισέλληνες καθολικοὶ ἱερωμένοι, πρωτοστατούντων τῶν ἀρχιεπισκόπων Παρισίων καὶ Στρασβούργου. Τότε εἰς κυκλοφορήσαν φυλλάδιον, ἔγραψε ὁ ἰησουΐτης Ντυφοὺρ τὰ ἑξῆς ἀηδιαστικά:

«'Η μουσουλμανικὴ θρησκεία εἶναι πολλῷ ἀνωτέρα τῶν ὀρθοδόξων καθ' ὅσον αὕτη πλησιάζει πολλῷ περισσότερον πρὸς τὴν καθολικήν, παρὰ ἡ ἀσεβὴς 'Ορθοδοξία, τὸ σύμβολον τοῦτο τοῦ δεσποτισμοῦ.

Μετ' οὐ πολὺ βάρβαρος Κοζάκος θέλει ἀποσυρθῆ διὰ παντὸς εἰς τοὺς πάγους αὐτοῦ, τότε δὲ θὰ στρέψωμεν ἐναντίον τῶν αὐθαδῶν 'Ελλήνων, οὐχὶ πλέον τὰ ὅπλα ἀλλὰ τὴν μάστιγα ἡμῶν. 'Εδιδάχθημεν ἀρκούντως, πόσον ἡ ἐλευθερία τῶν αἰσχρῶν τούτων ληστῶν, ἦν ἔργον ἀσύμφορον.

Ὢ ἐὰν οἱ Τοῦρκοι μὴ εἶχον τὴν φιλάνθρωπον μὲν ἀλλὰ πολιτικῶς ἀσύμφορον ἀρχὴν τῆς ἀνεξιθρησκείας. Σήμερον θὰ ὑπῆρχε μείζων ὁμογένεια ἐν τῷ 'Οθωμανικῷ κράτει καὶ ἤθελεν εἶχε ἐκλείψει ἡ ἐνοχλητικὴ αὕτη φυλὴ τῶν 'Ελλήνων.

Τί ἦσαν οἱ Ἕλληνες τὸ πάλαι; Λησταί! Τί εἶναι ἡ ἀσεβὴς φιλολογία τῶν ἀρχαίων 'Ελλήνων; Καταγώγιον αἰσχροτήτων. 'Ο Εὐρωπαϊκὸς πολιτισμὸς ὀφείλει τὴν ἀναγέννησιν τῶν γραμμάτων του εἰς τοὺς Ἄραβας, κλάδον ἔνδοξον τοῦ ἀθανάτου γένους τῶν 'Οσμανλήδων.....».

Δ. ΒΟΥΛΓΑΡΗΣ, ΘΡ. ΖΑΪΜΗΣ ΑΛ. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ

ΝΕΟΙ ΑΝΔΡΕΣ

Μὲ τὴν ἀπομάκρυνσιν τοῦ Μαυροκορδάτου ἐκ τῆς ἀρχῆς, ἐμφανίζονται πλέον διαδραματίζοντες εἰς τὰ κοινὰ πρῶτον ρόλον, νεώτεροι ἄνδρες, ὄχι βεβαίως ἀφανεῖς μέχρι τῆς ἐποχῆς, ὄχι ὅμως καὶ ἡγέται. Ὁ Δημήτριος Βούλγαρης, ὁ ἰδιόρρυθμος εἰς τὴν ἐμφάνισιν Ὑδραῖος, μὲ τὸν συνδυασμὸν ράσου καὶ ἀσιατικοῦ «ἀντερί» καὶ τὸ παράδοξον ἱερατικὸν κάλυμμα κεφαλῆς, ἀποκαλούμενος δι' αὐτὸ ὑπὸ τοῦ λαοῦ «Τζουμπές», ὁ Θρασύβουλος Ζαΐμης καὶ ὁ Ἀλέξανδρος Κουμουνδοῦρος, πραγματικοὶ σύγχρονοι ἄνδρες διὰ τὴν ἐποχήν. οἱ τρεῖς ὁμοῦ, ἀποτελοῦν τὰς πρώτας πολιτικὰς φυσιογνωμίας τοῦ τόπου πλέον, ἀφοῦ διετέλεσαν μέχρι τῆς ἐποχῆς αὐτῆς πολιτευταὶ ἱκανοὶ καὶ μὲ δρᾶσιν.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΒΟΥΛΓΑΡΗΣ, υἱὸς τοῦ κυβερνήτου τῆς Ὕδρας Γεωργίου Βούλγαρη. Ἐγεννήθη ἐν Ὕδρᾳ τὴν 20ὴν Δεκεμβρίου 1802. Εἰς ἡλικίαν δέκα ἐτῶν ἀπώλεσε τὸν πατέρα του καὶ ἀνετράφη ὑπὸ τῆς μητρός του. Ἦτο μόλις 17ετὴς ὅτε ἐθεωρήθη ὑπὸ τῶν προκρίτων τῆς Ὕδρας ἄξιος νὰ συμπαρακάθηται εἰς τὰ συμβούλιά των. Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἀγῶνος τοῦ 1821 ὡς πρόκριτος ἀνέλαβε καὶ ἔφερεν εἰς πέρας δυσχερεῖς ἀποστολάς. Διεκρίθη διὰ τὴν ἀντίληψίν του καὶ τὸν ἄκαμπτον χαρακτῆρα του. Ἐξελέγη ὑπὸ τῶν συμπολιτῶν του πληρεξούσιος εἰς τὰς τρεῖς μεγάλας Συνελεύσεις τῆς Ἐπιδαύρου (1822) τοῦ Ἄστρους (1823) καὶ τῆς Τροιζῆνος (1827). Ἤσκησε σφοδρὰν ἀντιπολίτευσιν κατὰ τοῦ Καποδιστρίου καταστάσης τῆς Ὕδρας κέντρου ἀντιδράσεως καὶ ἀνταρσίας ἐναντίον τοῦ Κυβερνήτου. Κατὰ τὸ 1832 διωρίσθη ὑπουργὸς τῶν Ναυτικῶν, παρητήθη ὅμως, διότι ἠρνήθη νὰ ἐγκρίνῃ τὸν ὑποβιβασμὸν τῶν ἀγωνισθέντων κατὰ θάλασσαν. Ἀργότερα ἐξελέγη δήμαρχος Ὕδρας, μετὰ δὲ τὴν ἀνακήρυξιν τοῦ Συντάγματος διωρίσθη γερουσιαστὴς (1845) καὶ κατόπιν ὑπουργὸς τῶν Ναυτικῶν ὑπὸ τὸν Κωλέττην καὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπὸ τὸν Κανάρην.(1848) Τὸ ἑπόμενον ἔτος διαφωνήσας πρὸς τὸ Στέμμα ἀπεχώρησε τῆς Κυβερνήσεως. Τὸ 1855 ἐκλήθη ὑπὸ τοῦ Βασιλέως νὰ σχηματίσῃ κυβέρνησιν. Ἀνέλαβε τὸ ὑπουργεῖον Ἐσωτερικῶν καὶ κατώρθωσε νὰ πατάξῃ τὴν ληστείαν. Ἐπέτυχεν, ἐξ ἄλλου, τὴν ἀποχώρησιν ἐξ Ἑλλάδος τῶν ἀγγλογαλλικῶν δυνάμεων, αἵτινες εἶχον ἀποβιβασθῆ εἰς Πειραιᾶ ἐξ αἰτίας τοῦ Κριμαϊκοῦ πολέμου, ἤλεγχον δὲ καὶ ἄλλους λιμένας πρὸς ἐξαναγκασμὸν τῆς Ἑλλάδος εἰς οὐδετερότητα. Ἡ κυβέρνησις ὅμως αὕτη εἰς τὴν ὁποίαν μετεῖχον ἄνδρες ἐπιφανεῖς, μεταξὺ τῶν ὁποίων Τρικούπης Σπ., Ἀλ. Ραγκαβῆς καὶ Ἀλ. Κουμουνδοῦρος, παρητήθη διότι ὁ Βασιλεὺς Ὄθων ἀνεμιγνύετο εἰς τὰ τῆς ὑπευθύνου διοικήσεως. Ἔκτοτε ὁ Βούλγαρης ἀγανακτήσας κατὰ τοῦ Ὄθωνος συνετάχθη μετὰ τῆς ἀντιδυναστικῆς μερίδος καὶ ἐπεδίωξε μετ' ἄλλων διακεκριμένων συνεργατῶν του νὰ πείσῃ τὸν Ὄθωνα ὅπως σεβασθῇ τὸ κοινοβουλευτικὸν πολίτευμα, ἀλλὰ ὁ ἰσχυρογνώμων Βασιλεὺς ἐξώθει τὰ πράγματα εἰς τὰ ἔσχατα. Οὕτω προκηρυχθεισῶν τότε κοινοβουλευτικῶν ἐκλογῶν ἡ αὐλὴ ἀνεμίχθη σκανδαλωδῶς εἰς αὐτάς. Ἐν τούτοις ἡ ἀντιδρῶσα μερὶς ἐνίκησεν ἐν τῇ Βουλῇ, ἐκλέξασα πρόεδρον τὸν Θρασύβουλον Ζαΐμην. Ὁ Ὄθων ἐκ πείσματος, διέλυσε τὴν Βουλὴν ταύτην τὴν 16ην Νοεμβρίου 1860. Τὴν νύκτα τῆς 3ης πρὸς τὴν 4ην Φεβρουαρίου 1862 ἐξερρηγνύετο ἡ αἱματηροτάτη στάσις τοῦ Ναυπλίου, ἥτις ὑπῆρξεν ὁ ἄμεσος πρόδρομος τῆς καταλύσεως τοῦ Ὄθωνος. Τῆς ἐπαναστάσεως ἀρχηγὸς καὶ κεφαλὴ ὑπῆρξεν ὁ Βούλγαρης ὁ ὁποῖος ἐν τῇ ἀρχῇ μὲν ἔδρα ἐκ τῶν παρασκηνίων, εἶτα δὲ πεισθεὶς ὑπὸ τοῦ χειμαρρώδους ρήτορος Γενναδίου ἀνέλαβεν ἀναφανδὸν τὴν ἀρχηγίαν τῆς ἀντιδυναστικῆς κινήσεως, ἥτις κατέληξεν εἰς τὴν ἔξωσιν τοῦ Ὄθωνος. Μετὰ τὴν ἐκθρόνισιν τούτου ὁ Βούλγαρης διὰ τοῦ αὐτοῦ ἐπαναστατικοῦ ψηφίσματος ἀνεδείχθη πρόεδρος τῆς προσωρινῆς κυβερνήσεως, τῆς ὁποίας μέλη ἦσαν πλὴν αὐτοῦ ὁ ἔνδοξος ναύαρχος Κωνσταντῖνος Κανάρης καὶ ὁ Μπενιζέλος Ροῦφος. Ἡ κυβέρνησις αὕτη ὁρκισθεῖσα ἐν τῷ πανεπιστημίῳ ὑπὸ τοῦ μητροπολίτου Ἀθηνῶν Θεοφίλου ἐπὶ παρουσίᾳ πλήθους πολιτῶν, προέβη εἰς τὴν λῆψιν σειρᾶς ἐκτάκτων μέτρων πρὸς ἑδραίωσιν τοῦ νέου καθεστῶτος καὶ σύγκλησιν τῆς ἐθνοσυνελεύσεως, διετήρησε δὲ τὴν ἀρχὴν μέχρι τῆς 9ης Φεβρουαρίου 1863 ὅτε ἡ ἐν τῇ συνελεύσει μειοψηφία τῶν ὀρεινῶν ὑπὸ τὸν Θεόδωρον Γρίβαν, εἰς τὴν ὁποίαν προσεχώρησε καὶ ὁ ναύαρχος Κανάρης, προεκάλεσεν στρατιωτικὴν ἐν Ἀθήναις στάσιν καταλύσασα τὴν προσωρινὴν κυβέρνησιν. Ἐπῆλθε σύρραξις μεταξὺ τῶν δύο μερίδων καὶ ἠκολούθησε μία ταραχώδης

περίοδος, εἰς τὴν ὁποίαν ἔθεσε τέρμα ἡ ἄφιξις τοῦ νέου Βασιλέως Γεωργίου τοῦ Α΄, ὅστις ὀκτὼ ἡμέρας μετὰ τὴν ἄφιξίν του ἀνέθεσε τὴν 25 Ὀκτωβρίου 1863 εἰς τὸν Δ. Βούλγαρην νὰ σχηματίσῃ κυβέρνησιν. Ἡ κυβέρνησις αὐτὴ παρῃτήθη τὴν 9 Μαρτίου 1864, ἐποιδή, ὡς ἀναφέρεται εἰς τὰ ἐπίσημα πρακτικά, ὁ Πρωθυπουργὸς Βούλγαρης «ἐθεώρησε κλονισμένην τὴν πεποίθησιν καὶ ἠλαττωμένην τὴν ἐμπιστοσύνην τοῦ Βασιλέως». Ἐπίσης βραχύβιοι ὑπῆρξαν καὶ αἱ μετέπειτα σχηματισθεῖσαι ὑπὸ τοῦ Βούλγαρη κατὰ τὸ 1865 καὶ τὸ 1866 κυβερνήσεις. Τὴν 25 Ἰανουαρίου 1868 διεδέχθη τὸ μετὰ τὴν πτῶσιν τοῦ ὑπουργείου Κουμουνδούρου ἄχρουν ὑπουργεῖον Μωραϊτίδη. Ἀλλὰ τὴν 25ην Ἰανουαρίου 1869, ἤτοι μετὰ ἓν ἔτος, παρῃτήθη ἕνεκα κακῆς τροπῆς τῶν ἐξωτερικῶν ὑποθέσεων κατασβέσεως τῆς Κρητικῆς ἐπαναστάσεως καὶ ἐπιβολῆς βαρέων ὅρων εἰς τὴν Ἑλλάδα ὑπὸ τοῦ Συνεδρίου τῶν Παρισίων. Τὴν 28ην Ὀκτωβρίου 1871 ὁ Βούλγαρης ἐσχημάτισε καὶ πάλιν κυβέρνησιν μὲ τὴν συνδρομὴν τοῦ Κουμουνδούρου καὶ διέλυσε τὴν Βουλήν. Διαφωνήσας ὅμως πρὸς τὸν Βασιλέα ἐπὶ τοῦ ζητήματος τῶν μεταλλείων τοῦ Λαυρίου, ζητήματος ζωτικωτάτου κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, παρῃτήθη τὴν 8ην Ἰουλίου 1872 καὶ ἀνετέθη ὁ σχηματισμὸς κυβερνήσεως εἰς τὸν Ἐπαμεινώνδα Δεληγιώργην. Τοῦ Δεληγιώργη πεσόντος ἐν τῇ Βουλῇ τὴν 4ην Φεβρουαρίου 1874 ἐξ αἰτίας πάλιν τοῦ Λαυρίου, ἐσχημάτισεν ὑπουργεῖον ὁ Βούλγαρης καὶ προεκήρυξεν ἐκλογάς, προβὰς εἰς σκανδαλώδεις νοθείας καὶ αὐθαιρεσίας καὶ ἀποκλείσας τούτων τὸν Κουμουνδοῦρον, τὸν Ζαΐμην καὶ ὅλους τοὺς ἰσχυροτέρους ἀντιπάλους του. Οὕτως ἐπέτυχε πλειοψηφίαν ἐν τῇ Βουλῇ, ἀλλ δὲν εἶχεν ἐπακριβῆ ἀριθμὸν ὀπαδῶν βουλευτῶν πρὸς σχηματισμὸν ἀπαρτίας. Μὴ λαμβάνων ὑπ' ὄψιν τὸ σύνταγμα καὶ τοὺς θεσμοὺς ὑπὲρ τῶν ὁποίων τόσον ἐκόπτετο ἄλλοτε πρωτοστατήσας εἰς τὴν ἐκδίωξιν τοῦ μὴ σεβομένου αὐτοὺς Ὄθωνος, ἐψήφισε νόμους καὶ αὐτὸν τὸν προϋπολογισμὸν χωρὶς ἡ Βουλὴ νὰ εὑρίσκεται ἐν ἀπαρτίᾳ. Ἕνεκα τούτου ἡ ἀντιπολίτευσις ἀπεχώρησε, κηρύξασα τὰς πράξεις τῆς κυβερνήσεως ἀντισυνταγματικάς. Ἡ κοινὴ γνώμη ἐξηγέρθη, ὁ δὲ Χαρίλαος Τρικούπης ἐδημοσίευσεν εἰς τοὺς «Καιροὺς» τοῦ Πέτρου Κανελλίδου τὸ περίφημον ἄρθρον του «Τίς πταίει». Οἱ παραμείναντες εἰς τὴν βουλὴν ὀπαδοὶ τοῦ Βούλγαρη κατεκρίθησαν σφοδρότατα, ἀπεκλήθησαν δὲ «στηλῖται» ὡς οἱονεὶ στιγματισθέντες δι' ἀναγραφῆς τοῦ ὀνόματός των εἰς τὴν ἀτιμωτικὴν στήλην κατὰ τὸν ἀρχαῖον νόμον. Τὸ σύνολον τῶν ἐκτάκτων πολιτικῶν γεγονότων καὶ ἀνωμαλιῶν τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἀναφέρονται εἰς τὴν πολιτικὴν ἱστορίαν μας ὡς «Στηλιτικά».

Πρὸ τῆς ἐγερθείσης κατὰ τοῦ Βούλγαρη κατακραυγῆς, ὁ Βασιλεὺς Γεώργιος ἦρε τὴν ἐμπιστοσύνην του ἀπὸ τῆς κυβερνήσεως Βούλγαρη, ἀναγκασθείσης νὰ παραιτηθῇ. Διενεργηθεισῶν ἐκλογῶν ὑπὸ τοῦ διαδεχθέντος τὸν Βούλγαρην ἐν τῇ πρωθυπουργίᾳ Χ. Τρικούπη, ἡ συνελθοῦσα Βουλὴ παρέπεμψε τὸ ὑπουργεῖον Βούλγαρη εἰς εἰδικὸν δικαστήριον ἐπὶ ἀντιποιήσει τῆς ἀρχῆς καὶ πλαστογραφίᾳ καὶ διὰ ἐκλογικὰς παραβάσεις. Δύο ἐκ τῶν ὑπουργῶν τοῦ Βούλγαρη ὁ ἐπὶ θυγατρὶ γαμβρός του Νικολόπουλος καὶ ὁ Βαλασσόπουλος κατεδικάσθησαν ἐπὶ δωροληψίᾳ. Πάντα ταῦτα κατέθλιψαν τὸν Βούλγαρην καὶ ἀπέθανεν οὗτος ἐκ κεραυνοβόλου ἀποπληξίας τὸ μεσονύκτιον τῆς 29ης Δεκεμβρίου 1877. Δὲν ἐπρόφθασε νὰ ἀρθρώσῃ παρὰ μόνον τὰς λέξεις: «Κάτι ἔχω· τὸν ἰατρόν». Ὑπῆρξε πολιτικὸς ἰσχυρὸς καὶ ὀξυδερκής, θεληματικὸς καὶ εὐέλικτος. Εἶχε τρόπους προσηνεῖς, παρὰ τὸ τραχὺ ἀλλ' ἀρχοντικὸν ὕφος του καὶ ἤσκει προσωπικὴν γοητείαν μεγάλην. Ἐγνώριζε νὰ ὑποχωρῇ ὅταν ἐχρειάζετο, ἀλλὰ καὶ νὰ φαίνεται ἀμείλικτος ἐναντίον τῶν ἐχθρῶν του ὅταν τοῦτο ἐνεδεικνύετο ὑπὸ τοῦ πολιτικοῦ του συμφέροντος.

Ἡ τακτική του ἐκφράζεται ἐπιγραμματικῶς ἀπὸ τὴν παροιμίαν ποὺ ἐσυνήθιζε νὰ λέγῃ: «Ὅταν εἶσαι βαρειὰ (σφύρα) βάρα κι' ὅταν εἶσαι ἀμόνι βάστα», δηλαδὴ νὰ φαίνεσαι ἀνεκτικὸς ἢ ἐπιθετικὸς κατὰ τὰς περιστάσεις. Τὴν μεγαλοπρέπειαν τοῦ παραστήματός του ηὔξανεν ἡ κοτζαμπάσικη ἀμφίεσίς του, ὁ μακρὸς ποδήρης μανδύας («τζουμπὲς») ἐξ οὗ καὶ τὸ παρατσοῦκλι μὲ τὸ ὁποῖον ἦτο γνωστὸς εἰς τὸν λαὸν καὶ τὸ ὑψηλὸν κάλυμμα τῆς κεφαλῆς ὡς ἱερατικὸν καλυμμαύχιον. Ὁ ἀείμνηστος Βασιλεὺς Γεώργιος Α΄, ἐρωτηθεὶς ποτε ὑπὸ τοῦ Δημητρίου Γούναρη περὶ τῶν πρωθυπουργῶν του, ἐξεδήλωσε τὴν πρὸς τὸν Δημήτριον Βούλγαρην προτίμησίν του, προσθέσας ὅτι οὗτος συνεκέντρωνε τὰ περισσότερα προσόντα τοῦ «ἄρχοντος».

ΘΡΑΣΥΒΟΥΛΟΣ ΖΑΪΜΗΣ.— Πολιτικός, υἱὸς τοῦ Ἀνδρέου Ζαΐμη, γεννηθεὶς εἰς τὴν Κερπινὴν τῶν Καλαβρύτων τὸ 1825. Ἐσπούδασε νομικὰ εἰς τὸ ἐνταῦθα πανεπιστήμιον μεταβὰς εἶτα εἰς Γαλλίαν δι' εὐρυτέρας σπουδάς. Βουλευτὴς Καλαβρύτων ἐξελέγη ἐπὶ Ὄθωνος κατὰ τὰς ἐκλογὰς τῆς Γ΄ περιόδου (30 Ὀκτωβρίου 1850) τῆς Δ΄ περιόδου (1853) τῆς Ε΄ περιόδου (1856) καὶ τῆς ΣΤ΄ περιόδου (1859—1860).

Διετέλεσε πρόεδρος τῆς Βουλῆς κατὰ τὴν 4 περίοδον ἀπὸ 4 Δεκεμβρίου 1854 μέχρι τῆς 25 Ὀκτωβρίου 1855 καὶ ὑπουργὸς τῆς Παιδείας ἀπὸ 29 Μαΐου 1859 μέχρι 18 Ἀπριλίου 1860.

Τὸ ἀξίωμα τοῦ προέδρου τῆς Βουλῆς ἀνέλαβε καὶ πάλιν ἀπὸ 30 Ὀκτωβρίου 1860 μέχρι 16 Νοεμβρίου 1860. Εἶναι καὶ ἡ τελευταία ἀνάληψις ἀξιώματος ἐπὶ Ὄθωνος, διότι ἔκτοτε ἐχάθη εἰς τοὺς ἀντιδυναστικοὺς συναργασθεὶς μετὰ τοῦ Δημητρίου Βούλγαρη καὶ τῶν ἄλλων ἀρχηγῶν τῆς στάσεως διὰ τὴν ἀνατροπὴν τῆς δυναστείας. Εἰς τὸ πρῶτον μετὰ τὴν ἔξωσιν τοῦ Ὄθωνος σχηματισθὲν ὑπουργεῖον (11 Ὀκτωβρίου 1862) διωρίσθη ὑπὸ τῆς τριμελοῦς προσωρινῆς κυβερνήσεως ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν, παραμείνας μέχρι 8ης Φεβρουαρίου 1863. Τὴν 24ην Μαρτίου 1863 ἐξελέγη ὑπὸ τῆς Ἐθνικῆς Συνελεύσεως εἰς τὴν ὁποίαν παρίστατο καὶ ὡς ἀρχηγὸς μικρᾶς πολιτικῆς ὁμάδος, μελος τῆς ἐπιτροπῆς, μετὰ τῶν Κ. Κανάρη καὶ Δ. Γρίβα ὅπως μεταβῶσιν εἰς Κοπεγχάγην καὶ προσφέρωσι τὸ στέμμα εἰς τὸν ἐκλεγέντα ὑπὸ τῆς συνελεύσεως Βασιλέα πρίγκιπα τῆς Δανίας Γεώργιον.

Τὴν 5ην Μαρτίου 1864 ἀνέλαβε καὶ πάλιν τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν παραμείνας ἐπὶ τεσσαρακονθήμερον, τὸν δὲ Μάϊον τοῦ ἰδίου ἔτους πραγματοποιηθείσης τῆς ἑνώσεως Ἑπτανήσου μετὰ τῆς Ἑλλάδος, ἐστάλη ὡς ἔκτακτος ἀπεσταλμένος τῆς κυβερνήσεως εἰς Κέρκυραν πρὸς ἐγκατάστασιν τῶν ἑλληνικῶν ἀρχῶν ὑπογράψας τὴν πρωΐαν τῆς 21ης Μαΐου μετὰ τοῦ ἁρμοστοῦ Στὸρξ τὰ σχετικὰ πρωτόκολλα.

Κατὰ τὰς δύο βραχυβίους κυβερνήσεις τοῦ Ἐπαμ. Δεληγιώργη κατὰ Ὀκτώβριον καὶ Νοέμβριον τοῦ 1865 ὁ Ζαΐμης ἐμφανιζόμενος εἰς τὸ ἑξῆς ὡς ἀρχηγὸς μικρᾶς πολιτικῆς ὁμάδος, ἀνέλαβε τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἐξωτερικῶν. Τὴν 25ην Ἰανουαρίου 1869 παραιτηθέντος τοῦ ὑπουργείου Δ. Βούλγαρη, ἐσχημάτισε τὴν πρώτην αὐτοκυβέρνησιν κρατήσας δι' ἑαυτὸν τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν. Ἡ κυβέρνησις Ζαΐμη ἐνεργήσασα τὰς δευτέρας ἐπὶ Γεωργίου ἐκλογάς, ἐξῆλθε τῶν καλπῶν πλειοψηφοῦσα. Εἰς τὴν ἀρχὴν παρέμεινε μέχρι τῆς 9ης Ἰουλίου 1970, ὅτε παρῃτήθη λόγῳ τῆς σφαγῆς τῶν Ἄγγλων εἰς τὸ Δήλεσι. Τὴν 28ην Ὀκτωβρίου 1871 ἐσχημάτισε καὶ πάλιν κυβέρνησιν κρατή-

σας δι' ἑαυτὸν τὰ ὑπουργεῖα ἐσωτερικῶν καὶ ἐξωτερικῶν. Τὴν 25ην Δεκεμβρίου ὅμως τοῦ 1871 παρῃτεῖτο διότι κατὰ τὰς γενομένας εἰς τὴν Βουλὴν συζητήσεις διὰ τὴν ἀπάντησιν εἰς τὸν βασιλικὸν λόγον, ἐξεφράσθησαν ὑπό τινων ρητόρων γνῶμαι διατυπώσεως μομφῶν κατὰ τοῦ Στέμματος.

Εἰς τὸ ἀξίωμα τοῦ προέδρου τῆς Βουλῆς ἀνῆλθε δίς. Κατὰ τὴν Β΄ Σύνοδον τῆς Ε΄ περιόδου (1874) καὶ κατὰ τὴν Ζ΄ περίοδον (Σεπτέμβριος 1876 ἕως Μάρτιον 1877).

Σχηματισθείσης τὴν 26ην Μαΐου 1877 οἰκουμενικῆς κυβερνήσεως ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ γηραιοῦ πυρπολητοῦ Κ. Κανάρη ὁ Θ. Ζαΐμης ἀνελάμβανε τὸ ὑπουργεῖον τῆς Δικαιοσύνης, παραμείνας μέχρι τῆς 11 Ἰανουαρίου 1878. Εἰς τὴν πενθήμερον κυβέρνησιν (21—26 Ὀκτωβρίου 1878) τοῦ Χ. Τρικούπη ἀνέλαβε τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν καὶ προσωρινῶς τῆς Δικαιοσύνης. Ἀπέθανε τὴν 27ην Ὀκτωβρίου 1880 ἐν μέσῳ ἀληθοῦς πένθους, διότι, ὡς ἐλέχθη, «οὐδένα ποτὲ διὰ γλώσσης πικρᾶς ἐλύπησεν, πολλῶν δὲ βίαια πάθη καὶ τὰς ὁρμὰς ἐχαλιναγώγησεν».

Πυρπόλησις Βουλευτηρίου

Μετὰ τὴν παραίτησιν τοῦ Μαυροκορδάτου, ἡ κυβέρνησις ἀνετέθη εἰς τὸν Δ. Βούλγαρην. Κατὰ δὲ τὴν ἔναρξιν τῆς βουλευτικῆς συνόδου, τὴν 31ην Ὀκτωβρίου 1855, ὁ Βασιλεὺς Ὄθων ἔλεγεν, ἀναφερόμενος εἰς τὰ αἴτια τῆς κυβερνητικῆς ἀλλαγῆς:

«Γνωστὸν εἶναι ὑμῖν τὸ γεγονός, τὸ ὁποῖον ἥπτετο τῆς ἀξιοπρεπείας τῆς βασιλείας. Πρὸς ἱκανοποίησιν ταύτης ἔκρινα ἀναγκαῖον, χρώμενος τῷ ὑπὸ τοῦ Συντάγματος κεχορηγημένῳ Μοι δικαιώματι, νὰ τροποποιήσω ἐν μέρει τὸ ὑπουργεῖον· ἐκ τούτου δέ, ἐπισυμβάντων τινῶν περιστατικῶν, ἐπῆλθεν ὁλοσχερὴς ὑπουργικὴ μεταβολή».

Ἡ Βουλὴ δὲ κατὰ τὴν ἀπάντησίν της εἰς τὸν λόγον τοῦ Θρόνου ὑπεγράμμιζε:

«Μετ' ἄκρας ἀγανακτήσεως ἡ Βουλὴ ἔγνω τὸ γεγονός, ὅπερ ἥπτετο τῆς ἀξιοπρεπείας τῆς βασιλείας. Εὐχαρίστως δὲ εἶδεν ὅτι πρὸς ἱκανοποίησιν αὐτῆς ἐγένετο ὅ,τι ἀναγκαῖον ἐκρίθη».

Κατὰ τὴν συνεδρίασιν τῆς 9ης Νοεμβρίου πρόεδρος ἐξελέγη ὁ Ἀλέξανδρος Κουμουνδοῦρος διὰ ψήφων 50, ἐνῷ ὁ Θρασύβουλος Ζαΐμης, ἔλαβε 34. Μετ' ὀλίγον ὁ Κουμουνδοῦρος ἀνέλαβε τὸ ὑπουργεῖον Οἰκονομικῶν καὶ ἔκτοτε ἀρχίζει ἡ πολυσχιδὴς δρᾶσις του.

Ὁ βίος τῆς Βουλῆς αὐτῆς ἐτερματίσθη διὰ Διατάγματος πάλιν τῆς ἀντιβασιλίσσης Ἀμαλίας, ἐκδοθέντος τὴν 29ην Ὀκτωβρίου 1856. Ὁ τερματισμὸς τῆς περιόδου ὑπῆρξε φυσιολογικός, διότι μὲ τὸ Σύνταγμα τοῦ 1844, ἡ περίοδος διήρκει μίαν τριετίαν.

Κατὰ τὴν Δ΄ κοινοβουλευτικὴν περίοδον, τὸν Ἀπρίλιον τοῦ 1855 ὅτε ἠπειλοῦντο ταραχαὶ λόγῳ τῆς ἐμμονῆς τοῦ Καλλέργη νὰ παραμείνῃ εἰς τὴν ἐξουσίαν, ἐπυρπολήθη τὸ βουλευτήριον, ἡ δὲ Βουλὴ ἐφιλοξενήθη εἰς διάφορα δημόσια κτίρια, ἐν οἷς καὶ εἰς τὸ Πανεπιστήμιον.

ΣΥΝΘΕΣΙΣ ΒΟΥΛΗΣ Δ' ΠΕΡΙΟΔΟΥ (1853-1856)

ΑΙΓΙΑΛΕΙΑ: Λουκᾶς Λόντος, Δημήτριος 'Ορεινός.
ΑΙΓΙΝΑ: 'Αντώνιος Βενιζέλος.
ΑΝΔΡΟΣ: Πέτρος Καμπάνης, Γ. Ν. Κατρῆς, 'Αντών. Καμπάνης.
ΑΡΓΟΣ: Δημήτριος Τσόκρης, 'Ανδρ. Δανόπουλος, Νικόλαος 'Ιατρός.
ΑΤΤΙΚΗ: Γεώργιος Σκοῦφος, Δημήτριος Καλλιφορνᾶς, 'Ανδρέας Μεταξᾶς, Σταῦρος Βλάχος.
ΒΑΛΤΟΣ: 'Ηλίας Καραγιάννης, Σωτήριος Στράτος.
ΒΟΙΩΤΙΑ: Δημήτριος Νάκος, Φίλων Φίλωνος.
ΒΟΝΙΤΣΑ καὶ ΞΗΡΟΜΕΡΟΝ: Θεόδωρος Γρίβας, Νικόλαος Τσέλιος, Π. Ταντορίας.
ΓΥΘΕΙΟΝ: Δ.Π. Πετροπουλάκης, Θ. Τσανετάκης.
ΔΩΡΙΣ: Γεώργιος Κονδύλης, Α. Παπαθανασίου.
ΕΠΙΔΑΥΡΟΣ ΛΙΜΗΡΑ: Ν. Παπαμιχαλόπουλος, Ε. Καλογερᾶς.
ΕΡΜΙΟΝΙΣ: Σταμάτιος Μήτσας, 'Ανδρέας Ζέρβας.
ΕΥΡΥΤΑΝΙΑ: Γ.Ι. Γιολδάσης, Ν.Α. Γρανίτσας, Γ. Βελῆς, Γ. Σιρπᾶνος.
ΗΛΕΙΑ: Σ. Χ. Στεφανόπουλος, Λύσσανδρος Βιλαέτης, 'Ανδρέας Αὐγερινός, Σόλων Κρεσταινίτης.
ΘΗΒΑΙ: Δημήτριος 'Αθανασίου, Γεώργιος Διαμάντης.
ΘΗΡΑ: Ν. Βαρβαρῖγος, Α. Δεκιγάλας, Ι. Λορεντζιάδης.
ΚΑΛΑΒΡΥΤΑ: Θρασ. Σ. Ζαΐμης, Λεων. Ν. Πετιμεζᾶς, Χαρίλ. Θεοχαρόπουλος, 'Ηλίας Παπαδαῖος.
ΚΑΛΑΜΑΙ: Γ. Περωτῆς, 'Ιωάννης Ζάρκος, 'Αθανάσιος Δανηλόπουλος.
ΚΑΡΥΣΤΙΑ: 'Αλ. Κοντόσταυλος, Βελισ. Νικολούδης. 'Ιωάννης Μπαλάφας.
ΚΑΡΥΤΑΙΝΑ: Κωνσταν. Πλαπούτας, 'Αν. 'Αντωνόπουλος, Πέτρος Δεληγιάννης.
ΚΕΑ: 'Ανδρέας Σοφιανός, 'Εμμαν. 'Αντίπας.
ΚΟΡΙΝΘΙΑ: 'Ανδρέας Νοταρᾶς, Εὐτ. Κανελλόπουλος, Γ. Πανοπριφτόπουλος, Εὐθ. Οἰκονομόπουλος.
ΚΥΝΟΥΡΙΑ: 'Εμμ. Τσοῦχλος, Νικ. Ματθαίου, Ν.Χ. Παναγιώτου.
ΛΑΚΕΔΑΙΜΩΝ: Σ. Κοπανίτσας, 'Ιωάννης Βλασσόπουλος, Ν. Λεώπουλος, Γ. Γιατράκος.
ΛΟΚΡΙΣ: Λουκᾶς Στεφάνου, Ι. Παπαλουκόπουλος.
ΜΑΝΤΙΝΕΙΑ: Ι.Ν. Ταμπακόπουλος, Μ. Σκαλιστήρης, Γ.Ν. Ρεβελιώτης, Β.Π. Δημητρακόπουλος.
ΜΕΓΑΛΟΠΟΛΙΣ: Γ. Κεφάλας, 'Αναγνώστης Τσάκας.
ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΝ: Κωνστ. Ι. Κουρκουμέλης, Γ. Γουλιμῆς.
ΜΕΣΣΗΝΗ: 'Αλέξ. Κουμουνδοῦρος, Παναγ. Παπατσώνης, Στυλ. 'Αντωνόπουλος.
ΜΗΛΟΣ: 'Ιωάν. Ταταράκης.
ΝΑΞΟΣ: Σ. Βαρότσης, Χ. Σουμαρίπας, Δ. Δημητρακόπουλος.
ΝΑΥΠΑΚΤΙΑ: Μ. Μιχαλόπουλος, Λ. Παπαδημητριάδης, Ν. Καναβός.
ΝΑΥΠΛΙΑ: 'Ιωάν. Εὐσταθίου, Γ. 'Ιατρός.
ΞΗΡΟΧΩΡΙ: Γεώργ. Μαδεμοχωρίτης, Λουκᾶς Καλογερόπουλος.
ΟΙΤΥΛΟΣ: Νικ. Πιεράκος, Γρηγ. Πατρικιοχέας, Σταυρ. Καπετανάκης, Γερμανὸς Μαυρομιχάλης.
ΟΛΥΜΠΙΑ: Χ. Χριστόπουλος, Π. Κανελλόπουλος, Ν. Μοσχούλας.
ΜΕΓΑΡΙΣ: 'Αναγν. Δεδόπουλος, Α. Μαυροειδής.
ΠΑΤΡΑΙ: 'Ανδρ. Χ. Λόντος, Περ. Καλαμογδάρτης, Π. Πατρινός, Χρ. Τσιλσιμιδᾶς.
ΠΕΤΣΑΙ: 'Ανδρέας Π.Χ. 'Αναργύρου, 'Ιωάννης Κ. Μωριάτης.
ΠΥΛΙΑ: 'Ηλίας Καράπαυλος, Γεώργιος Μπάτσας.
ΣΚΙΑΘΟΣ: 'Ιωάννης Σκαβέντσος, Γεώργιος Νικολάου.
ΣΥΡΟΣ: Μιχαὴλ Σολωμός, Κωνστ. Πλατύς, Γεώργιος Ναύτης, Α. Ρεϊνάρδος.
ΤΗΝΟΣ: 'Ιωάννης Σαγρέδος, Παναγιώτης Ψάθης, 'Αντώνιος 'Αρμάος.
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΝ: 'Αλέξανδρος Ραγκαβῆς.
ΠΑΡΝΑΣΣΙΣ: Ν. Πανουργιᾶς, Εὐθ. Κεχαγιᾶς, Κωνστ. Βλάμης.
ΤΡΙΦΥΛΙΑ: Δημήτριος Πολυχρονόπουλος, Κυριάκος Πονηρόπουλος, 'Αναγνώστης Παπατσώρης.
ΤΡΙΧΩΝΙΑ: Γεώργιος Στάϊκος, Δημήτριος Στάϊκος.
ΤΡΟΙΖΗΝΙΑ: Βασίλειος Κριεζῆς, Κυριάκος Δουζίνας.
ΥΔΡΑ: Δημήτριος Βουδούρης, Παντολέων Κουντουριώτης, Σταμάτιος Γ. Δοκός.
ΦΘΙΩΤΙΣ: Πέτρος Χ. Πέτρου, Καλαμάρας Τσουκαλᾶς, Εὐάγγέλης Κοντογιάννης, Σ. Σκουμπουρδῆς.
ΧΑΛΚΙΣ: Αὐγερινὸς 'Αβέρωφ, Νικόλαος Β. Βουδούρης, 'Αναγ. Μάντσαρης.

Η 25ΕΤΙΑ ΤΟΥ ΟΘΩΝΟΣ

Ε' ΠΕΡΙΟΔΟΣ (1856-1859)

Τὸ Β.Δ. προκηρύξεως τῶν ἐκλογῶν ἐδημοσιεύθη τὴν 6ην 'Οκτωβρίου 1856, ἡ Βουλὴ ὅμως ἐξηκολούθησε τὰς ἐργασίας της διὰ νὰ ψηφίση τὸν προϋπολογισμόν, μέχρι τῆς 29ης τοῦ μηνός. Ἡ ἔναρξις τῶν ἐργασιῶν τῆς Ε' Περιόδου ἐγένετο τὴν 7ην Δεκεμβρίου, μὲ λόγον τοῦ Ὄθωνος, εἰς τὸν ὁποῖον ἀνέπτυσσεν τὸ κυβερνητικὸν πρόγραμμα εἰς τοὺς τομεῖς συγκοινωνιῶν, φορολογικῶν τροποποιήσεων ὡς καὶ τροποποιήσεων τοῦ ἐκλογικοῦ νόμου. Κατὰ τὰς πρώτας συνεδριάσεις τῆς Βουλῆς, διεξήχθησαν πάλιν ὀξύταται συζητήσεις διὰ τὸ κῦρος τῶν ἐκλογῶν ὡρισμένων περιφερειῶν καὶ κατηγγέλθησαν ὑπερβασίαι τῆς κυβερνητικῆς παρατάξεως. Ἓν ἔτος ἀργότερον, ἀκριβῶς εἰς τὰς παραμονὰς τῆς 6' Συνόδου, ὁ πρωθυπουργὸς Βούλγαρης παρητήθη. Τὴν πρωθυπουργίαν ἀνέλαβε ὁ ὑπουργὸς Ναυτικῶν τοῦ Βούλγαρη 'Αθανάσιος Μιαούλης, διὰ τὸν ὁποῖον ἔλεγον ὅτι μόνον τὸ πεῖσμα τοῦ ναυάρχου τῆς 'Επαναστάσεως εἶχε κληρονομίσει καὶ οὐδὲν προτέρημα του. Ὁ Βούλγαρης ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς ἀπομακρύνσεώς του ἐκ τῆς ἐξουσίας, κατέστη εἷς τῶν κυριωτέρων ἐχθρῶν τοῦ Ὄθωνος.

Τὴν 27ην Νοεμβρίου 1857 ὁ πρόεδρος τῆς Βουλῆς ἀνεκοίνωσε τὴν ἐνώπιον τοῦ Βασιλέως παρουσίασιν, προσφώνησίν του καὶ τὴν ἀντιφώνησιν τοῦ Ὄθωνος, διὰ τὸν ὁποῖον ἡ ἡμέρα ἐκείνη ἦτο μία τῶν σημαντικωτέρων τῆς ζωῆς του:

«Ἡ κατὰ τὴν σημερινὴν ἡμέραν γενομένη ἔκφρασις τῆς πρὸς ἐμὲ καὶ τὴν βασίλισσαν ἀφοσιώσεως τῆς Βουλῆς, μοὶ εἶναι τοσούτῳ μᾶλλον εὐάρεστος, καθ' ὅσον πρὸ εἰκοσιπενταετίας, τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ, ἐφήσας τὴν πατρίδα τῆς γεννήσεώς μου, ἀφιέρωσα πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς μου εἰς τὴν εὐημερίαν τοῦ Ἔθνους. Ἡ δὲ πρὸς τὴν Κυβέρνησιν ὑποστήριξις ἔσεται παραγωγὸς ἔργων ὠφελίμων εἰς τὴν κοινὴν πατρίδα».

Κατὰ τὰς ἑορτάς, αἱ ὁποῖαι ἐγένοντο ἀργότερον διὰ τὸ ἰωβηλαῖον τοῦ Βασιλέως, παρέστη καὶ ὁ εἷς τῶν τριῶν ἀντιβασιλέων, οἱ ὁποῖοι ἐπετρόπευσαν τὸν Ὄθωνα κατὰ τὰ πρῶτα μετὰ τὴν ἄφιξίν του ἔτη, ὁ νομομαθὴς Μάουερ. Μετὰ τὴν ἀναχώρησίν του ἀντηλλάγησαν ἐπιστολαὶ μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τοῦ Βασιλέως, ἀπὸ τὰς ὁποίας φαίνεται ἡ συγκίνησις ἀμφοτέρων, διὰ τὴν προσφορὰν ὑπηρεσιῶν εἰς τὴν ἀναδημιουργουμένην πατρίδα μας:

«Μεγαλειότατε

Εἴχετε τὴν ὑψηλὴν εὐμένειαν νὰ μὲ δεχθῆτε κατὰ τὴν σπανίαν ἑορτὴν μὲ τὸν εὐμενέστερον τρόπον. Σπεύδω ἐντεῦθεν, μετὰ τὴν εὐτυχῆ ἐπάνοδόν μου εἰς τὸ Μόναχον, νὰ καταθέσω εἰς τοὺς πόδας Σας τὰς βαθυτάτας μου εὐχαριστίας. Ἡ Βασιλικὴ δεξίωσις ὑπῆρξε δι' ἐμὲ γλυκεῖα ἀμοιβὴ διὰ τοὺς πρὸ εἰκοσιπενταετίας κόπους καὶ μόχθους. Χαίρω δὲ διότι οὗτοι δὲν παρέμειναν ἄκαρποι. Καθ' ὅσον τὸ ἀποτέλεσμα μιᾶς εἰκοσιπενταετοῦς σοφῆς διακυβερνήσεως εἶναι ἡ σημερινὴ ἀνθηρὰ κατάστασις καὶ ὁ ὁλοὲν προαγόμενος σκοπὸς ἑνὸς μεγάλου μέλλοντος τῆς χώρας. Εἴθε μία σοφὴ Πρόνοια νὰ προασπίζη τὸν θρόνον καὶ τὴν χώραν ἐναντίον ποικίλων κινδύνων, νὰ χαρίζη εἰς τὴν ὑμετέραν Β. Μεγαλειότητα ἀκόμη μίαν μακρὰν καὶ εὐτυχῆ Κυβέρνησιν καὶ εἰς ἐμὲ αὐτὸν νὰ ἐπιτρέπη τὴν εὐκαιρίαν, ἐπίσης μακρόβιον, νὰ δύναμαι ἀκόμη νὰ ὑπηρετῶ τὸ νεαρὸν Βασίλειον, παρὰ τὸ λίκνον τοῦ ὁποίου ἐστάθην πρὸ 25 ἐτῶν καὶ ἤδη ἔκτοτε εἶχον διαρκῶς εἰς πάντας τοὺς θεσμούς μου πρὸ ὀφθαλμῶν τὸ μέλλον μεγαλεῖόν του.

Τῆς ὑμετέρας Μεγαλειότητος εὐπειθέστατος θεράπων

ΜΑΟΥΕΡ»

'Απάντησις

«Τὸ τελευταῖον ταχυδρομεῖον μοῦ ἔφερε τὴν ἀπὸ 2 'Απριλίου ἐπιστολήν σας, ἐκ τῆς ὁποίας μετ' εὐχαριστήσεως ἔμαθον ὅτι εὐχάριστος εἶναι ἡ ἀνάμνησις ὑμῶν εἰς τὴν τελευταίαν διαμονήν σας ἐν 'Ελλάδι καὶ ὅτι κατωρθώσαμεν ἐγὼ καὶ οἱ πιστοί μου νὰ καταστήσωμεν ὑμῖν σαφὲς ποίαν μεγάλην ἀξίαν ἡ 'Ελλὰς ἀναγνωρίζει εἰς τὰ ἔργα, τὰ ὁποῖα ὀφείλει εἰς τοὺς ὀξυδερκεῖς καὶ ἀτρύτους κόπους σας, κατὰ τὴν πρώτην ἐν αὐτῇ διαμονήν. Χαρὰ καὶ ὑπερηφάνεια δικαία πρέπει νὰ πληροῖ ἡμᾶς, μαθόντας ὅτι οἱ νόμοι τοὺς ὁποίους συνετάξατε διὰ τὴν 'Ελλάδα μετὰ εἰκοσιπενταετῆ σχεδὸν ἐφαρμογὴν διαφυλάσσονται καὶ ἡ ἀναγνώρισις αὐτῶν ἐκρατύνθη. 'Επίσης καὶ ὅταν ληξάσης τῆς ἐν 'Ελλάδι ὑμετέρας δράσεως, ἐπανήλθετε

εἰς τὴν πατρίδα, ἐπωφελήθητε πάσης εὐκαιρίας ἵνα διαδηλώσητε τὰ καλά σας πρὸς ἐκείνην φρονήματα.

Δεχθῆτε δι' ὅλα ταῦτα τὰς συνεχεῖς μου εὐχαριστίας, συγχρόνως δὲ τὴν διαβεβαίωσιν τῆς ὑπολήψεως καὶ εὐμενείας μεθ' ἧς διατελῶ.

Ὅλως Ὑμέτερος

ΟΘΩΝ»

Ἀνδριὰς

Ἀλλὰ καὶ ἀπὸ ἓν ἀκόμη ἔγγραφον τοῦ Ὄθωνος διαφαίνεται ἡ ἀγάπη τοῦ Βασιλέως ἐκείνου πρὸς τὸν τόπον αὐτόν, ἀγάπη τὴν ὁποίαν ἔτρεφε πάντοτε, ἂν καὶ δὲν ἠδυνήθη νὰ κατανοήσῃ ὅσον θὰ ἔπρεπε, τὸν ἑλληνικὸν λαόν, τοὺς πόθους, ἀλλὰ καὶ τὰς ἀδυναμίας του. Πρόκειται περὶ δύο ἐγγράφων ἀνταλλαγέντων μεταξὺ τοῦ Δημοτικοῦ Συμβουλίου Ἀθηναίων καὶ τοῦ βασιλέως, κατόπιν ἀποφάσεως τοῦ πρώτου διὰ τὴν ἀνέγερσιν ἀνδριάντος του, εἰς τὴν ὁμώνυμον πλατείαν (τὴν σημερινὴν Ὁμόνοιαν). Ὁ Ὄθων χαίρει, διότι θέλει διαμένει διὰ παντὸς ἐν τῷ μέσῳ τῶν Ἀθηναίων. . . . .

Ὁ ἀνακαινιστὴς

1 Δεκεμβρίου 1859.

Τὸ

Δημοτικὸν Συμβούλιον Ἀθηναίων

Ὁμοθύμως ψηφίζει

Ἐπειδὴ ὁ Μεγαλειότατος Βασιλεὺς τῶν Ἑλλήνων, Ὄθων ὁ Α΄, πρὸ εἰκοσιπενταετηρίδος τὴν πόλιν τῶν Ἀθηνῶν, ἐπαξίως τῆς ἀρχαίας αὐτῆς εὐκλείας εἰς πρωτεύουσαν τῆς Ἑλλάδος ἐξελέξατο, κέντρον αὐτὴν καὶ δεσμὸν τῆς ἐθνικῆς ἑνότητος καταστήσας, καὶ παραίτιος πνευματικῆς τε παραγωγῆς καὶ ὑλικῆς εὐημερίας γενόμενος, ἔδοξε τῷ δημοτικῷ Συμβουλίῳ Ἀθηναίων, ἐπὶ τῇ προτάσει τοῦ Δημάρχου κ. Ι. Σκούφου εἰς ἀΐδιον μνήμην τῆς τῇ πόλει γενομένης εὐεργεσίας καὶ εἰς δεῖγμα ἐπίσημον τῆς ἀενάου αὐτῆς εὐγνωμοσύνης, ἀνεγεῖραι ἐκ λευκοῦ Πεντελησίου ἀνδριάντα τῷ Μεγαλειοτάτῳ Βασιλεῖ Ὄθωνι τῷ Πρώτῳ, ἀνακαινιστῇ καὶ εὐεργέτῃ αὐτῆς, καὶ στῆσαι αὐτὸν ἐν τῇ πλατείᾳ Ὄθωνος, τὸ δὲ ἀνάλωμα δοῦναι τὸν ταμίαν τοῦ Δήμου.

Ὁ Πρόεδρος

Ι. Α. Σκοῦφος

Τὰ Μέλη

Σ. Βενιζέλος, Ν. Κωστῆς, Γ. Μ. Καραμᾶνος, Γ. Α. Ράλλης, Στ. Γεωργούλας, Μ. Βουζύκης, Α. Πετράκης, Α. Βελισσάριος, Ι. Γκινάκας, Γ.Χ. Δημητρίου.

Ἐν τῷ μέσῳ

«Μετὰ πάσης εὐχαριστήσεως μανθάνω παρ' ὑμῶν ὅτι ὁ δῆμος τῶν Ἀθηναίων μοὶ ἀνεγείρῃ ἀνδριάντα ἐπὶ τῆς ὁμωνύμου μου πλατείας. Τὸ δεῖγμα τοῦτο τῆς πρὸς Ἐμὲ ἀφοσιώσεως αὐτῆς καὶ ἀγάπης, εἶναι εἰς τὴν καρδίαν μου λίαν εὐφρόσυνον. Χαίρω δὲ ὅτι διὰ τῆς ἀνεγέρσεως τοῦ ἀνδριάντος θέλω διαμένει διὰ παντὸς ἐν εἰκόνι, ἐν τῷ μέσῳ τῶν κατοίκων τῆς ἀγαπητῆς Μοι ταύτης καὶ κλεινῆς πόλεως.

Ἐν Ἀθήναις 1-12-1859

ΟΘΩΝ.»

Συνωκειώθη;

Τὰ αὐτὰ συναισθήματα πρὸς τὸν λαὸν ἐξεδήλωνε ὁ Βασιλεὺς καὶ κατὰ τὴν διάλυσιν τῆς Βουλῆς τὴν ὁποίαν ἐκήρυξε αὐτοπροσώπως λέγων σὺν τοῖς ἄλλοις: «Κατὰ τὴν περίοδον ταύτην ἐπερατώθη ἡ εἰκοσιπενταετηρὶς ἀπὸ τῆς εἰς Ἑλλάδα ἀφίξεώς μου. Ἐπὶ τοῦ διαστήματος τούτου συνωκειώθην πρὸς αὐτῆς τὰ αἰσθήματα, τὰς ἀνάγκας καὶ τὰ συμφέροντα καὶ οὐδεμιᾶς ποτὲ ἐφείσθην θυσίας, οὔτε θέλω φεισθῆ.

Σκιαδικὰ

Ἐνῷ ὅμως αὐτὰ ἦσαν πράγματι τὰ συναισθήματά του καὶ ἀπέβλεπε πάντοτε εἰς τὸ μεγαλεῖον τῆς Ἑλλάδος καὶ εἰς τὴν πραγματοποίησιν τῆς «Μεγάλης Ἰδέας», ἐν τούτοις αἱ πράξεις του τὸν ἔφερον διαρκῶς εἰς ἀντίθεσιν μὲ τὸν λαόν του. Κατὰ τὴν περίοδον αὐτὴν συνέβησαν τὰ «Σκιαδικὰ» ἐξ ἀσημάντου ἀφορμῆς ἀλλὰ μὲ δυσμενέστατα διὰ τὰ αἰσθήματα τοῦ λαοῦ πρὸς τὸν βασιλέα ἀποτελέσματα.

Ἐθνικισταὶ νέοι τῆς ἐποχῆς, σπουδασταὶ κυρίως, ἀποκρούοντες τὴν ξενομανίαν τῆς «κρατούσης τάξεως» ἀπεφάσισαν νὰ παροτρύνουν τὸν λαὸν ὅπως ἀποφεύγει τὴν χρησιμοποίησιν «σκιαδίων» (ψαθίνων πίλων δηλαδὴ) ξενικῆς προελεύσεως καὶ προτιμᾶ ἐγχώρια, κατασκευαζόμενα εἰς Σίφνον. Τὴν 3ην Μαΐου 1859 ἐνεφανίσθησαν εἰς τὸ πεδίον τοῦ Ἄρεως, τόπον περιπάτου ὅλων τῶν Ἀθηναίων κατὰ τὰς Κυριακάς, μὲ παρόμοια σκιάδια στολισμένα μὲ μίαν γαλανόλευκον κορδέλλαν. Κατὰ τὴν δευτέραν ἐμφάνισίν των τὴν ἑπομένην Κυριακήν, ὑπέστησαν ἐπίθεσιν μπράβων τῶν εἰσαγωγέων εὐρωπαϊκῶν σκιαδίων, βοηθουμένων ὅμως καὶ ὑπὸ τῆς Ἀστυνομίας, οἱ ὁποῖοι τοὺς ἐκακοποίησαν ἀγρίως καὶ τοὺς κατεδίωξαν μέχρι Νεαπόλεως, συμπλακέντες μετ' αὐτῶν κατ' ἐπανάληψιν. Ἡ παρουσία τῆς βασιλίσσης εἰς τὸν τόπον τοῦ περιπάτου, χωρὶς νὰ ἐπέμβῃ, συνετέλεσεν εἰς τὴν ἀναζωπύρωσιν τῆς κατ' αὐτῆς ἀντιπαθείας, ἡ ὁποία εἶχεν ἀτονήσει κατὰ τὴν περίοδον τῆς ἀγγλογαλλικῆς κατοχῆς, ὅτε ἐκ συναισθηματικῶν λόγων,

ὁ λαὸς ἐτάχθη παρὰ τὸ πλευρὸν τῶν βασιλέων του.

Τὰ ἐπεισόδια συνετέλεσαν εἰς τὴν ἐκδήλωσιν ταραχῶν εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τὴν ἐπομένην καὶ θεωροῦνται ὡς ἀπαρχὴ εἰς τὴν νέαν καὶ τελικὴν ἀντιοθωνικὴν ἐξέγερσιν τοῦ λαοῦ.

Αὐθάδεις

Διὰ τὰ Σιαδικὰ καὶ τὴν ἐντύπωσιν τὴν ὁποίαν προεκάλεσαν, ὁ «ὁ Ἰωνόφιλος» πολιτικὸς Ρήγας Παλαμήδης ἔλεγε εἰς τὴν Βουλήν, τὴν μεθεπομένην 12 Μαΐου 1859:

«Ποτὲ οἱ πολῖται τῆς Ἑλλάδος δὲν ἐπαρουσιάσθησαν εἰς τὴν βασιλείαν μὲ αὐθάδη χαρακτῆρα, ὅν τινες νὰ ἀποδώσωσιν θέλουν καὶ εἰς τὸ παρὸν γεγονός, πρὸς ὑποστήριξιν δὲ τῆς ἀληθείας ταύτης πολλὰ ὑπάρχουσι τὰ παραδείγματα καὶ ἀρκεῖ νὰ μνημονεύσωμεν τῶν τοιούτων ἀπὸ τὴν οὐσιωδεστέραν ἐποχὴν τῆς μεταβολῆς τῆς Γ΄ Σεπτεμβρίου, ὅτε ὁ μὲν λαός, σεβόμενος τὴν Βασιλείαν, παρουσιάσθη εἰς τὸν Ἡγεμόνα, παρακαλῶν αὐτὸν καὶ δεόμενος περὶ τῆς παραχωρήσεως τῶν συνταγματικῶν δικαιωμάτων, ὁ δὲ Ἡγεμὼν παραδεχθεὶς ἀξιομνημονεύτως, μὲ τὴν αὐτὴν προθυμίαν τὰς παρακλήσεις αὐτοῦ, κατέστησεν αὐτὸν κοινωνὸν τοῦ συνταγματικοῦ πολιτεύματος. Ἔκτοτε δὲ ὁ λαὸς συσσωματωμένος προσῆλθεν ἐλευθέρως πάλιν εἰς τὰ ἀνάκτορα διὰ νὰ καταθέσῃ τὰ σεβάσματά του...»

ΣΥΝΘΕΣΙΣ ΒΟΥΛΗΣ Ε' ΠΕΡΙΟΔΟΥ (1856-1859)

ΑΙΓΙΑΛΕΙΑ: Δημήτριος 'Ορεινός, Λουκᾶς Λόντος.
ΑΙΓΙΝΑ: 'Αντώνιος Βενιζέλος.
ΑΝΔΡΟΣ: Πέτρος Καμπάνης, Νικόλαος Π. Κοΐρης, 'Αναγνώστης Γιαννουλίδης.
ΑΡΓΟΣ: Δημήτριος Τσόκρης, Γεώργιος Τσόκρης, Νικόλαος 'Ιατρός.
ΑΤΤΙΚΗ: Σκαρλάτος Σοῦτσος, Δημήτριος Καλλιφρονᾶς, 'Ανδρέας Μεταξᾶς, Σταῦρος Βλάχος.
ΒΑΛΤΟΣ: 'Ανδρέας Ἴσκιος, Σωτήριος Στράτος.
ΒΟΙΩΤΙΑΣ: 'Αντώνιος Γεωργαντᾶς, Φίλων Φίλωνος.
ΒΟΝΙΤΣΑ καὶ ΞΗΡΟΝΕΡΟΝ: 'Αντώνιος Φ. Γρίβας, Νικόλαος Τσέλιος, Κων)νος Γριβογιώργης.
ΓΥΘΕΙΟΝ: Δ.Π. Πετροπουλάκης, Γεώργιος Δ. Τσιγκουρᾶκος.
ΔΩΡΙΣ: 'Αναγν. Παπαθανασίου, Γεώργ. Κονδύλης.
ΕΠΙΔΑΥΡΟΣ-ΛΙΜΗΡΑ: 'Ελευθέριος Καλογερᾶς, 'Ιωάννης 'Αποστολίδης.
ΕΡΜΙΟΝΙΣ: Βασίλειος Νώνης, Σταμάτιος Μήτσας.
ΕΥΡΥΤΑΝΙΑ: Δημ. Ζῶτος, Γ. 'Ιω. Γιολδάσης, Ν. Α. Γρανίτσας.
ΗΛΕΙΑ: Λύσανδρος Βιλαέτης, Σ. Χ. Στεφανόπουλος, 'Ανδρέας Αὐγερινός, Σόλων Κρεστενίτης.
ΘΗΒΑΙ: Δημήτριος 'Αθανασίου, Γεώργιος Διαμάντης.
ΘΗΡΑ: Ν. Δελένδας, Δ. Γαβρᾶς, Ν. Βαρβαρῆγος.
ΚΑΛΑΒΡΥΤΑ: Θρασύβουλος Α. Ζαΐμης, Λέων Ν. Πετιμεζᾶς, Χαρίλαος Θεοχαρόπουλος, 'Ηλίας Παπαδαῖος.
ΚΑΛΑΜΑΙ: 'Αθανάσιος Δηνηλόπουλος, Γρηγόριος Κορφιωτάκης, 'Ιωάννης Ζάρκος.
ΚΑΡΥΣΤΙΑ: Κωνσταντῖνος Δημητριάδης, Βελισάριος Νικολαΐδης, 'Ιωάννης Μπαλάφας.
ΚΑΡΥΣΤΑΙΝΑ: Πέτρος Δεληγιάννης, Γ. Α. 'Αντωνόπουλος, Κωνστ. Λαμπρινόπουλος, Νικόλαος Μπούκουρας.
ΚΕΑ: Π. Καλποδῖνος, 'Εμμ. 'Αντίπας.
ΚΟΡΙΝΘΙΑ: Γ. Πανοπριφτόπουλος, Μιχαὴλ Τριανταφυλλόπουλος, Χρῆστος Ράγκος, Εὐθ. Κανελλόπουλος.
ΚΥΝΟΥΡΙΑ: 'Εμμανουὴλ Τσούχλος. Νικόλαος Ματθαίου, Ν. Χ. Παναγιώτου.
ΛΑΚΕΔΑΙΜΩΝ: Σ. Κοπανίσας, 'Εμμ. Μελετόπουλος, Α. Κορφιωτάκης, Γ. Γιατράκος.
ΛΟΚΡΙΣ: Λουκᾶς Στεφάνου, 'Ιωάννης Παπαλουκόπουλος, Γ. Ν. Ρεβελιώτης, Β. Π. Δημητρακόπουλος.
ΜΕΓΑΡΙΣ: 'Αναγνώστης Δεδόπουλος, Α. Μαυροειδής.
ΜΕΓΑΛΟΠΟΛΙΣ: Γ. Κεφάλας, 'Αναγνώστης Τσάκας.
ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΝ: 'Αλέξανδρος Μαυροκορδᾶτος, Κωνστ. 'Ιω. Κουρκουμέλης.
ΜΕΣΣΗΝΗ: 'Αλέξανδρος Κουμουνδοῦρος, Παναγιώτης Παπατσώνης, Σ. 'Αντωνόπουλος.
ΜΗΛΟΣ 'Ιω. Προβελέγγιος, 'Ιω. Ταταράκης.
ΝΑΞΟΣ: Σ. Βαρότσης, Χ. Σουμαρίπας, Π. Δημητρακόπουλος.
ΝΑΥΠΑΚΤΙΑ: Π. Χρυσοβέργης, Α. Παπαδημητριάδης, Δ. Κοκοτάκης.
ΝΑΥΠΛΙΑ: 'Ιωάννης 'Αμβροσιάδης, 'Ιωάννης Εὐσταθίου.
ΞΗΡΟΧΩΡΙ: Γεώργιος Μαδεμοχωρίτης, Γεώργιος Μπάνης.
ΟΙΤΥΛΟΝ: Νικόλαος Πιεράκος, Γερμανὸς Μαυρομιχάλης, Γρηγόριος Πατριαρχέας.
ΟΛΥΜΠΙΑ: Π. Χριστόπουλος, Π. Κανελλόπουλος, Νικόλαος Μοσχούλας.
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΝ: Σπ. Πήλικας.
ΠΑΡΝΑΣΙΣ: Ν. Πανουργιᾶς, Κωνσταντῖνος Βλάμης, Εὐθ. Κεχαγιᾶς.
ΠΑΤΡΑΙ: Σιδέρης Πράτσικας, Π. Πατρινός, Χ. Τσαλαμιδᾶς, Περικλῆς Καλαμογδάρτης.
ΣΠΕΤΣΑΙ: Νικόλαος Α. Χ. 'Αναργύρου, Ν. Α. Μπότασης.
ΠΥΛΙΑ: Κ. Δαρειώτης.
ΣΚΙΑΘΟΣ: 'Ιω. Σκαβέντζος, Γ. Νικολάου.
ΣΥΡΟΣ: Γεώργιος Ναύτης, Μιχαὴλ Σαλωμός, Α. Ρενουάρδος, Στ. Δάρας.
ΤΗΝΟΣ: 'Ιωάννης Σαγρέδος, Παναγιώτης Ψάλλης, Νικόλαος Νάζος.
ΤΡΙΦΥΛΙΑ: 'Αναγνώστης Παπατσώρης, Δημ. Παλυχρονόπουλος, Κυριάκος Πονηρόπουλος.
ΤΡΙΧΩΝΙΑ: Γεώργιος Ι. Στάϊκος. Δημήτριος Στάϊκος.
ΤΡΟΙΖΗΝΙΑ: Α. Κιζάνης.
ΥΔΡΑ: Πανταλέων Κουντουριώτης, Δημήτριος Βουδούρης, Σταμάτιος Ι. Δοκός.
ΦΘΙΩΤΙΣ: Καλαμάρας, Τσουκαλᾶς, Γεώργιος Ριζόπουλος, Εὐαγγέλης Κοντογιάννης.
ΧΑΛΚΙΣ: Αὐγερινὸς 'Αβέρωφ, Νικόλαος Β. Μπουδούρης, Α. Μάντσαρης.

ΣΤ' ΠΕΡΙΟΔΟΣ (1859-1860)

Αἱ ἐκλογαὶ τοῦ Ὀκτωβρίου 1859, εἶναι αἱ πλέον ἐλεύθεραι ἀπὸ τὰς διεξαχθείσας κατὰ τὴν βασιλείαν τοῦ Ὄθωνος.

Τοῦτο ὀφείλεται εἰς τὴν ἐν τῇ κυβερνήσει συμμετοχὴν τοῦ Ἀλ. Κουμουνδούρου καὶ Θρ. Ζαΐμη οἱ ὁποῖοι «ἔπραξαν τὸ κ:θ' ἑαυτούς, διὰ τὴν ἐλευθέραν διεξαγωγὴν αὐτῶν».

Ἀπόδειξις τῆς σχετικῆς «ἀνέσεως» εἶναι καὶ ἡ ἐκλογὴ τοῦ Ἐπ. Δεληγεώργη εἰς Μεσολόγγιον, ὁ ὁποῖος ἦτο σφοδρὸς πολέμιος ὅλων τῶν Κυβερνήσεων τὰς ὁποίας ἀπέδιδε εἰς τὸν βασιλέα. Δι' αὐτὸ καὶ ἐπεχειρήθη ἡ ἀκύρωσις τῆς ἐκλογῆς του, τὴν ὁποίαν ἀκύρωσιν ὑπεστήριξεν ὁ βουλευτὴς Ἄργους Δανόπουλος.

Εἰς τὴν ἔνστασιν ἀπήντησεν ὁ ἴδιος, ἐξαιρετικὸς ρήτωρ τῆς ἐποχῆς. Ἀλλὰ τὸ σύστημα τῶν περιληπτικῶν πρακτικῶν τῆς ἐποχῆς, ἀδικεῖ πολὺ τὴν πρώτην του ἀγόρευσιν ἐν τῷ κοινοβουλίῳ:

Ἐπ. Δεληγιώργης (25-11-1859)

«Εὐχαριστῶν δὲ ἕνα τῶν προαγορευσάντων δι' ὅσα ὑπὲρ αὐτοῦ ἐξέθεσεν, ἔρχεται ν' ἀντικρούσῃ τὴν γνώμην του, διὰ τῆς ὁποίας ἐζήτησε νὰ ἀναλέσῃ τὴν τύχην αὐτοῦ ὑπὸ τὴν κηδεμονίαν τοῦ Κ. Μακρῆ, σχετίσας τὸ κῦρος τῆς ἐκλογῆς μὲ τὴν λύσιν τοῦ περὶ τῆς ἱκανότητος τοῦ Μακρῆ ζητήματος, διότι πιστεύει ὅτι οἱ νόμοι, οἵτινες μᾶς διέπουν, καὶ ἰδίως τὸ πολίτευμα ἡμῶν, οὐδέποτε ἠθέλησε νὰ καθιερώσῃ ἀρχὰς τοιαύτας, ὁποίας ὁ περὶ οὗ ὁ λόγος ἀγορεύσας καὶ οἱ φίλοι αὐτοῦ πρεσβεύουσι. Οὐδεὶς βεβαίως δύναται νὰ ὑποθέσῃ ὅτι ὁ βουλευτικὸς νόμος ἐθεώρησεν ὅτι αἱ βουλευτικαὶ ἐκλογαὶ ἐνεργοῦνται ἁπλῶς, παιδιᾶς χάριν. Ἐὰν παραδεχθῶμεν τὴν γνώμην τοῦ βουλευτοῦ Ἄργους, ἡ Βουλὴ σήμερον, ἀνακαλύπτουσα τὴν ἀνικανότητα ἑνὸς τῶν ψηφοφορηθέντων, ὀφείλει νὰ κηρύξῃ ἄκυρον ὁλόκληρον τὴν ἐκλογήν, ἐνῷ ἡ ἐπαρχία κληθεῖσα νὰ καταδείξῃ τοὺς ἀληθεῖς βουλευτάς της, μεταξὺ τῶν πλειοψηφησάντων, ἐξήντλησεν ἤδη τὸ δικαίωμά της καὶ δὲν δύναται νὰ ἐπανέλθῃ πλέον εἰς ἐπανάληψιν τῆς ἐκλογῆς, ἀλλὰ πρέπει νὰ ἐνεργήσῃ ἐκλογὴν νέαν. Δικαίως λοιπὸν ἀπορεῖ πῶς ὁ βουλευτὴς Ἄργους κατήντησεν εἰς τοιαύτας ἀπαιτήσεις, ἐνῷ εἶχε πρόχειρον τὴν λύσιν τοῦ ζητήματος.»

Παρὰ τὴν δευτερολογίαν τοῦ Δανοπούλου ἡ Βουλὴ ἐπεκύρωσε τὴν ἐκλογὴν τοῦ Δεληγιώργη καὶ κατὰ τὴν συνεδρίασιν τῆς 11ης Δεκεμβρίου καὶ τοῦ ἑτέρου βουλευτοῦ Μεσολογγίου Π. Τσιμπουράκη.

Εἰς τὴν Γερουσίαν

Σφοδραὶ ἐπικρίσεις ἠκούσθησαν καὶ πάλιν εἰς τὴν Γερουσίαν, ἰδίως διὰ τὴν ἀνενδοίαστα ὑποστήριξιν τῆς ἐκλογῆς των ὑπὸ τῶν διεξαγόντων τὰς ἐκλογὰς ὑπουργῶν, ἔλεγε δὲ ὁ Δ. Χρηστίδης κατὰ τὴν συνεδρίασιν τῆς 21-11-1859.

Δ. ΧΡΗΣΤΙΔΗΣ:

«Μίαν μεγάλην ἀποστολὴν εἶχεν ἄνωθεν νὰ ἐκπληρώνῃ τὸ ὑπουργεῖον, τὸ ὁποῖον ἔμελλε νὰ διευθύνῃ τὰς ἐκλογὰς τοῦ 1859 καὶ εἰς αὐτὴν τὴν ἀποστολὴν τὸ ἐνεστὼς ὑπουργεῖον δὲν ἀνταπεκρίθη. Περιελθὸν εἰς τὴν ἐξουσίαν, ὅταν ὁ τάφος τῆς ὑποψηφιότητος ἦτον ἤδη ἠνεωγμένος καὶ ὅτε μετ' ὀλίγον ἡ ψυχρὰ τοῦ παρελθόντος πλὰξ ἔμελλε νὰ καλύψῃ αὐτὸ τὸ τέρας, αὐτὸ τὸ θηρίον, τὸ ὁποῖον κατήσθιε τὰ ἐντόσθια τοῦ Συντάγματος, ὄχι μόνον δὲν ἔσπευσεν, ὡς ὤφειλε, νὰ καταργήσῃ τὸ σύστημα τῆς ὑποψηφιότητος, ἀλλ' ἀνύψωσεν αὐτὸ εἰς δόγμα συνταγματικόν, καὶ τὸ δεινότερον, ἐδημιούργησεν ἐξ αὐτοῦ μίαν νέαν προνομίαν τῆς ἐξουσίας. Καὶ ὅ,τι ἄλλοτε τὰ ὑπουργεῖα ἀπορρήτως διεβίβαζον εἰς τοὺς ὑπαλλήλους των περὶ ὑποψηφίων, τὸ ὑπουργεῖον τοῦ 1859 δὲν ἐδίστασε νὰ ἀναγνωρίσῃ καὶ νὰ υἱοθετήσῃ δημοσίᾳ αὐτὴν τὴν πλάνην, δι' ἐπισήμου διακηρύξεως ὁλοκλήρου τοῦ ὑπουργικοῦ συμβουλίου, χωρὶς νὰ συλλογισθῇ ὅτι, ἐναντίον τοῦ Νόμου, ἐλάμβανε ἀπὸ τὰς κεκονιαμένας κρύπτας τοῦ ὑπουργείου μίαν κατάχρησιν τῆς ἐξουσίας καὶ τὴν ἀνύψωσεν εἰς δικαίωμα.

Ὁ Κανάρης

Χαρακτηριστικὴ ὅμως εἶναι ἡ εἰς τὴν Γερουσίαν σύντομος ἀγόρευσις τοῦ ἐνδόξου Κ. ΚΑΝΑΡΗ:

Καὶ ἐγὼ μετὰ τῶν ἀγραμμάτων θὰ εἰπῶ ὀλίγας λέξεις καὶ λέγω:

Καιρὸς παντὶ πράγματι. Βεβαίως ἴσως ἤθελα ὁμιλήσῃ θαρραλεώτερον, ἂν δὲν ἔβλεπα ἐνώπιόν μου ὑπουργούς, ἀπὸ πρόσωπα τῆς αὐτῆς μὲ ἐμὲ καταγωγῆς. Τὰ πράγματα τῆς πολιτείας μας δὲν στέκονται διόλου καλά, ἀφοῦ κατηντήσαμεν νὰ ἐρωτῶμεν ὁ εἷς τὸν ἄλλον: «Ἔχομεν σύνταγμα, ναὶ ἢ ὄχι; Διότι ἂν μὲν δὲν ἔχωμεν, αἱ θέσεις τὰς ὁποίας κατέχομεν εἶναι περιτταί· καὶ ἂν ἔχωμεν, ὅ,τι γίνεται πρὸ πολλοῦ εἰς τὴν πολιτείαν ἀπὸ μέρους τῆς ἐξουσίας μᾶς λέγει ὅτι τὸ σύνταγμα τοῦτο παραβιάζεται. Ὁ Ἕλλην τοσοῦτον ἐκτιμᾷ τὰς ἐλευθερίας του, ὥστε «ἐλευθερία ἢ θάνατος» ἔγραφεν εἰς τὸ μέσον ἡ ἱερὰ ἐκείνη σημαία τῆς ἀνεξαρτησίας μας».

Εἰς ἄλλην συνεδρίασιν τῆς Βουλῆς, ἀπαντῶν εἰς ὅλας τὰς σχετικὰς ἐπικρίσεις ὁ ὑπουργὸς Οἰκονομικῶν, ἔδιδε μεταξὺ ἄλλων καὶ τὴν κατωτέρω ἀπάντησιν:

ΑΛ. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ:

«Ὡμίλησεν ὁ προλαλήσας περὶ ἐλευθερίας, ἀλλ' ὁποίαν καλλιτέραν ζητοῦν ἀπόδειξιν πληρεστάτης ἐλευθερίας παρὰ τὸ βῆμα τοῦτο; Ἂς ἀποδείξουν μίαν ἄλλην ἐποχὴν ἀπὸ τῆς εἰσαγωγῆς τοῦ συνταγματικοῦ πολιτεύματος ὁμοίαν τῆς παρούσης. Αἱ ἐκλογαί, προϊὸν τῶν ὁποίων ὑπάρχει ἡ παροῦσα Βουλή, ἐνηργήθησαν παρ' ὑμῶν καὶ γελῶ ἀληθῶς ἀκούων τὸν κ. βουλευτὴν ὁμιλοῦντα περὶ τόπου τινός, χωρὶς νὰ ἐνθυμῆται τὴν ἐποχὴν ἐκείνην καθ' ὧν αἱ ἐφημερίδες κατελαμβάνοντο ἐντὸς τῶν γραφείων των καὶ αἱ κατασχέσεις ἐνηργοῦντο διοικητικῶς.

Ποία ἤδη ἐνεργῆται καταδίωξις τῶν ἐφημερίδων; Ποῖοι ἐτέθησαν περιορισμοί; Ὑπερέβησαν μάλιστα καὶ τὰ ὅρια τῆς ἐλευθερίας.

Ἡ ἐλευθερία ἔχει βεβαίως καὶ τὰ ἄτοπα της, ἀλλ' ἄτοπα τείνονται νὰ ἀγνίσουν τὴν κοινωνίαν καὶ νὰ απομακρύνουν τὰ κακά· καὶ τὰ ἄτοπα, δύνανται ἐπιτυχῶς νὰ θεραπευθῶσι διὰ μόνης τῆς ἐλευθερίας, ἡμεῖς δὲ ἔχομεν πίστιν εἰς τὴν ἐλευθερίαν, ἀλλ' ὁπωσδήποτε ὁ κ. βουλευτὴς τοῦ Πανεπιστημίου (Π. Ἀργυρόπουλος) δὲν ἦτο ὁ ἄνθρωπος ὁ δυνάμενος νὰ μεμφθῇ ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου ἡμᾶς.

. . . .

Ποίας Δυνάμεως ἀποκλειστικὴν συμμαχίαν πρέπει νὰ ἐπιζητήσωμεν, ἐὰν αἱ περιπέτειαι τῆς πολιτικῆς προκαλέσωσι μεταξὺ τῶν Δυνάμεων τὸν πόλεμον; Πρέπει καὶ ἡμεῖς νὰ ἐγείρωμεν ὅπλα κατὰ τῆς Γαλλίας, Ἀγγλίας καὶ Ρωσίας; Ἡ ἀγνωμοσύνη εἶναι κακία καὶ δὲν δύναται νὰ ἔχῃ παρὰ ὀλεθρίας συνεπείας.

Ἂς μὴ βιαζώμεθα, ἡ Ἑλλὰς εἶχε τὴν ὁμόφωνον συνδρομὴν τῆς Δύσεως, ὅταν αὕτη ἐπείσθη ὅτι στοιχεῖον ζωῆς καὶ μέλλοντος παρουσιάζει ἡ Ἑλλάς. Ἐνόσῳ ὁμοφωνία δὲν ὑπάρχει, ἡ Εὐρώπη ἐσυμπαθοῦσε ἀλλὰ δὲν ἐνήργει. Ὀφείλομεν νὰ ἀποδείξωμεν διὰ τῆς προόδου καὶ τῶν βελτιώσεων (1) ὅτι αἱ πρῶται ἐλπίδες, αἱ πρῶται πεποιθήσεις αὐτῆς ὑπὲρ ἡμῶν δὲν διεψεύσθησαν.»

Παραιτήσεις

Ἀλλὰ τόσον ὁ Θρ. Ζαΐμης, ὅσον καὶ ὁ Ἀλ. Κουμουνδοῦρος, δὲν ἠδυνήθησαν νὰ παραμείνουν ἐπὶ μακρὰν εἰς τὴν κυβέρνησιν, ὡς ἐκ τῶν συχνῶν ἐπεμβάσεων τοῦ Ὄθωνος εἰς τὰ καθήκοντά των. Πρῶτος παρητήθη ὁ Ζαΐμης καὶ ὀλίγον ἀργότερον ὁ Κουμουνδοῦρος, τὴν 21ην Ἰουνίου 1860. Ἤδη ὅμως συνηντῶντο εἰς τὴν ἀντιπολίτευσιν οἱ ἀνωτέρω δύο πολιτικοὶ μὲ τὸν Ἐπ. Δεληγεώργην καὶ τὸν εἰς τὴν Γερουσίαν εὑρισκόμενον Δ. Βούλγαρην.

Ἐκλογὴ Ζαΐμη

Κατὰ τὴν ἔναρξιν τῆς νέας συνόδου ἡ κυβέρνησις ἐθεώρησε ὡς ζήτημα ἐμπιστοσύνης τὴν ἐκλογὴν προέδρου τῆς ἐπιλογῆς της, τοῦ Δ. Καλλιφρονᾶ. Ἐπὶ πλέον ὁ Ὄθων ἐπεθύμει ἀναφανδὸν διὰ νὰ ἀποτρέψῃ τὴν ἐκλογὴν τοῦ ὑποστηριζομένου ἀπὸ τὴν ἀντιπολίτευσιν Θρ. Ζαΐμη· ὅπως δὲ ἔλεγε ἀργότερα ὁ ἴδιος, «ὁ Βασιλεὺς Ὄθων, ὅταν ἐπρόκειτο νὰ ἐκλεχθῶ πρόεδρος τῆς Βουλῆς, ἐκάλεσεν ἑξήκοντα περίπου βουλευτάς, διὰ νὰ τοὺς ἀποτρέψῃ ἀπὸ τῆς ὑπὲρ ἐμοῦ ψηφοφορίας των καὶ μάρτυρες εἶναι οἱ κύριοι Κεχαγιὰς καὶ Κοπανίτσας. Ὁ Βασιλεὺς Ὄθων τοὺς ἠπείλησε μὲ τὴν διάλυσιν καὶ ὅμως ἀπέναντι βασιλικῆς ἀπειλῆς, οἱ χαρακτῆρες οὗτοι δὲν ἠλλοιώθησαν (εὖγε, εὖγε). Εἶχον τὴν τιμὴν νὰ γίνω αἴτιος τῆς διαλύσεως».

Ἀλλὰ παρὰ τὴν ἐπέμβασιν, ὁ Ζαΐμης συνεκέντρωσε 62 ψήφους τῆς ἡνωμένης ἀντιπολιτεύσεως ἔναντι 50 τοῦ ἀντιπάλου του καὶ δύο λευκῶν. Ἔλεγε δὲ ἐπὶ τῇ ἐκλογῇ του ὁ ἐπιτυχών, κατὰ τήν:

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΝ 11ης ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 1860

ΘΡ. ΖΑΪΜΗΣ: «Πρὸς τοῖς δείγμασιν εὐμενείας, δι' ὧν ἐτιμήθην ὑπὸ τῆς Βουλῆς, ἡ σημερινὴ ψῆφος ὑμῶν, κύριοι συνάδελφοι, ὑπάρχει κολακευτικώτατον τεκμήριον περὶ τῆς ἀγαθῆς ὑπολήψεως τῆς Βουλῆς». Ὁμιλῶν δὲ περαιτέρω περὶ τῆς μεγάλης ἀποστολῆς τῆς Ἑλλάδος ἐτόνιζεν: «Ἡ ἐκπλήρωσις τῆς ἀποστολῆς ταύτης δύναται νὰ ἐπιτευχθῇ διὰ τῆς δόξης καὶ τοῦ μεγαλείου τοῦ θρόνου καὶ τῆς προόδου καὶ ἀναπτύξεως τῶν συνταγματικῶν θεσμοθεσιῶν. Ὁ θρόνος εἶναι ἡ ἀσφαλὴς ἄγκυρα τοῦ παρόντος καὶ τοῦ μέλλοντος τῆς φίλης πατρίδος. Ἐν τῇ ἀναπτύξει δὲ καὶ προόδῳ τῶν συνταγματικῶν θεσμοθεσιῶν ἔγκειται ἡ ἑδραίωσις τῆς ἐσωτερικῆς ἡσυχίας καὶ ἡ ἐπὶ στερεᾶς κρηπῖδος θεμελίωσις τῆς ἐθνικῆς εὐημερίας. Ὁ θρόνος, λοιπόν, καὶ αἱ συνταγματικαὶ θεσμοθεσίαι ἔστωσαν τὸ περιφρόντιστον μέλημα ἁπάντων».

Ὁ Μιαούλης ὑπέβαλε τὴν παραίτησίν του, ἀλλ' ὁ Ὄθων δὲν τὴν ἀπεδέχθη διαπράξας τὸ σφάλμα νὰ πραγματοποιήσῃ τὰς ἀπειλάς του διαλύων τὴν Βουλὴν καὶ προκηρύσσων νέας ἐκλογάς, τὰς τελευταίας καὶ μοιραίας, δι' αὐτὸν κυρίως, ἐκλογάς. Τὰ πρακτικὰ τῆς Βουλῆς ἀναγράφουν διὰ τήν:

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΝ 16ης ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 1860

«Ἀναγγελθέντος ὅτι ἀντικείμενον τῆς παρούσης εἶναι ἡ ἀνάγνωσις Βασιλικῆς τινος ἀποφάσεως, παρελθὼν ὁ ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν ἀνέγνω Β.Δ. περὶ διαλύσεως τῆς ἐνεστώσης 6ης Βουλευτικῆς περιόδου, καὶ συγκαλέσεως νέας, ἔχον οὕτως:

«Ὄθων Ἐλέῳ Θεοῦ
Βασιλεὺς τῆς Ἑλλάδος

Ἔχοντες ὑπ' ὄψει τὸ ἄρθρον 30 τοῦ συντάγματος, διαλύομεν τὴν Βουλὴν τῆς ἐνεστώσης περιόδου. Διατάττομεν δὲ συγχρόνως ὥστε οἱ μὲν ἐκλογεῖς νὰ συνέλθωσιν ἐντὸς δύο μηνῶν ἀπὸ τῆς ἐκδόσεως τοῦ παρόντος διατάγματος, ἵνα ἐκλέξωσι τοὺς βουλευτὰς κατὰ τὸν περὶ ἐκλογῆς νόμον, τὴν δὲ Βουλὴν συγκαλοῦμεν τὴν 15 Φεβρουαρίου τοῦ ἐπιόντος ἔτους».

(1) Ὁμιλεῖ τώρα ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ.

ΣΥΝΘΕΣΙΣ ΒΟΥΛΗΣ ΣΤ' ΠΕΡΙΟΔΟΥ (1859-1860)

ΑΙΓΙΑΛΕΙΑ: Κωνσταντῖνος Θεοδώρου, Ἰωάννης Σωτηριάδης.

ΑΙΓΙΝΑ: Ἀντώνιος Βενιζέλος.

ΑΝΔΡΟΣ: Δημήτριος Γιαννούλης, Γεώργιος Ν. Καΐρης, Νικόλαος Π. Ἀθανασίου.

ΑΡΓΟΣ: Δημήτριος Τσόκρης, Ἀνδρέας Δανόπουλος, Ἰωάννης Βλάσσης.

ΑΤΤΙΚΗ: Δημήτριος Καλλιφρονᾶς, Γεώργιος Α. Ράλλης, Γεώργιος Σκοῦφος, Σταῦρος Βλάχος.

ΒΑΛΤΟΣ: Ἰωάν. Καραγιαννόπουλος, Ἀθαν. Ἴσκος.

ΒΟΙΩΤΙΑ: Ἀντώνιος Γεωργαντᾶς, Φίλων Φίλωνος.

ΒΟΝΙΤΣΑ καὶ ΞΗΡΟΜΕΡΟΝ: Λεωνίδας Λογοθέτης, Γεώργιος Γεροθανάσης.

ΓΥΘΕΙΟΝ: Λεωνίδας Πετροπουλάκης, Θεόδωρος Τσανετάκης.

ΔΩΡΙΣ: Ἰωάννης Σαφάκας, Ἀθανάσιος Παπαθανασίου.

ΕΠΙΔΑΥΡΟΣ — ΛΙΜΗΡΑ: Ἐλευθέριος Καλογερᾶς, Ν. Παπαμιχαλόπουλος.

ΕΡΜΙΟΝΙΣ: Σταμάτιος Μήτσας, Ἀνδρέας Ζέρβας.

ΕΥΡΥΤΑΝΙΑ: Γεώργιος Βελῆς, Δημήτριος Ζῶτος, Γεωργούλας Γιολδάσης, Ἰωάννης Χατσόπουλος.

ΗΛΕΙΑ: Λύσσανδρος Βελαέτης, Ἀνδρέας Αὐγερινός, Νικόλαος Σισίνης, Αὐγερινὸς Πετραλιᾶς.

ΘΗΒΑΙ: Γεώργιος Διαμάντης, Ἀναγνώστης Δημητρίου.

ΘΗΡΑ: Γάσπαρης Δελένδας, Σπ. Μαρκεζίνης, Νικ. Βαρβαρῆγος.

ΚΑΛΑΒΡΥΤΑ: Θρασύβουλος Α. Ζαΐμης, Ἀσημάκης Χαραλάμπης, Λεωνίδας Ν. Πετιμεζᾶς, Χαρίλαος Θεοχαρόπουλος.

ΚΑΛΑΜΑΙ: Γρηγόριος Καρφιωτάκης, Ἰωάννης Ζάρκος, Γεώργιος Περωτῆς.

ΚΑΡΥΣΤΙΑ: Ἀλ. Κοντόσταυλος, Ἰωάννης Μπαλάφας, Γεώργιος Μιχαήλ.

ΚΑΡΥΤΑΙΝΑ: Ἀνδρέας Δεληγιάννης, Γ. Πλαπούτας, Α. Ἀντωνόπουλος, Πέτρος Δεληγιάννης.

ΚΕΑ: Ποθητὸς Ρεβελάκης, Κωνσταν. Κυπριάδης.

ΚΟΡΙΝΘΙΑ: Ἰωάννης Δεληγιάννης, Σταῦρος Καμπελόπουλος, Ἀνδρέας Νοταρᾶς, Ἀριστείδης Μεντζελόπουλος.

ΚΥΝΟΥΡΙΑ: Ἐμμ. Τσοῦχλος, Χαρ. Α. Χριστόπουλος, Νικόλαος Π. Παναγιώτου.

ΛΑΚΕΔΑΙΜΟΝΟΣ: Δημ. Σακελλαράκης, Σπυρίδων Κοπανίτσας, Ἐμμαν. Μελετόπουλος, Νικόλαος Θ. Λεώπουλος.

ΛΟΚΡΙΣ: Λουκᾶς Στεφάνου, Νικόλ. Βουλπιώτης.

ΜΑΝΤΙΝΕΙΑ: Β. Ρ. Παλαμίδης, Α. Ἀλεξανδρόπουλος, Ἰωάν. Ταμπακόπουλος, Γ. Ν. Ρεβελιώτης.

ΜΕΓΑΡΙΣ: Δημήτριος Φιλάρετος, Μελέτιος Χ. Μελέτης.

ΜΕΓΑΛΟΠΟΛΙΣ: Νικόλαος Δικαῖος, Δημ. Σακελλαριάδης.

ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΝ: Ἐπαμεινώνδας Δεληγιώργης, Παν. Τσιμπουράκης.

ΜΕΣΣΗΝΗ: Ἀλέξανδρος Κουμουνδοῦρος, Παν. Παπατσώνης, Σπήλιος Ἀντωνόπουλος.

ΜΗΛΟΣ: Ἰωάννης Προβελέγγιος, Ἰωάννης Ταταράκης.

ΝΑΞΟΣ: Σπυρίδων Βαρότσης, Ἐμμ. Ναυπλιώτης, Κων. Κρίσπης.

ΝΑΥΠΑΚΤΙΑ: Νικόλαος Τσαβέλλας, Νικόλαος Κανναβός, Α. Παπαδημητριάδης.

ΝΑΥΠΛΙΑ: Θ. Μιχαλόπουλος, Παναγ. Μ. Ἰατρός.

ΞΗΡΟΧΩΡΙ: Κίμων Χριστοδούλου, Στέφανος Α. Δούκας.

ΟΙΤΥΛΟΝ: Ἰωάννης Κατσάκος, Δημ. Κουμουνδουράκης, Βενετσάνος Κυβέλος, Νικόλαος Πιεράκος.

ΟΛΥΜΠΙΑ: Χ. Χριστόπουλος, Π. Κανελλόπουλος, Νικόλαος Μοσχούτας.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΝ: Π. Ἀργυρόπουλος.

ΠΑΡΝΑΣΣΙΣ: Νάκος Πανουργιᾶς, Εὐθύμιος Κεχαγιᾶς, Κωνσταντῖνος Βλάμης.

ΠΑΤΡΑΙ: Βενιζέλος Ροῦφος, Ἀνδρέας Χ. Λόντος, Γ. Καλαμογδάρτης, Κωνστ. Κωνστάκης.

ΠΕΤΣΑΙ: Ἀνάργυρος Α. Χ. Ἀναργύρου, Νικόλαος Γκίνης.

ΠΥΛΙΑ: Ἀθανάσιος Μυσιρλῆς, Γεώργιος Μπάτσας.

ΣΚΙΑΘΟΣ: Ἰωάννης Μανιώτης, Ἰωάννης Δουλίδης.

ΣΥΡΟΣ: Κωνσταντῖνος Πλατύς, Ἀντώνιος Ρενουάρδος, Μιχαὴλ Σολωμός, Γεώργιος Ναύτης.

ΤΗΝΟΣ: Ἰωάννης Σαγρέδος, Παναγιώτης Ψάθος, Ἀντώνιος Ἁρμάος.

ΤΡΙΦΥΛΙΑ: Γρηγόριος Μανοῦσος, Ἀθαν. Διαμαντόπουλος, Δημ. Πολυχρονόπουλος.

ΤΡΙΧΩΝΙΑ: Δημήτριος Βότσαρης, Γεώργιος Ε. Στάϊκος.

ΤΡΟΙΖΗΝΙΑ: Νικόλαος Πιπῖνος, Κωνστ. Δουζίνας.

ΥΔΡΑ: Ἀνδρέας Γ. Κουντουριώτης, Δημήτριος Βουδούρης, Ἀντώνιος Τσαμαδός.

ΦΘΙΩΤΙΣ: Πέτρος Χ. Πέτρου, Εὐαγγέλης Βαλατσός, Σπυρ. Σκουμπουρδῆς, Εὐαγγέλης Κοντογιάννης.

ΧΑΛΚΙΣ: Αὐγερινὸς Ἀβέρωφ, Α. Μάντσαρης, Δημήτριος Κριεζώτης.

Η Ζ' ΠΕΡΙΟΔΟΣ

ΑΙ ΜΟΙΡΑΙΑΙ ΕΚΛΟΓΑΙ

ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΙΚΗ ΠΑΜΨΗΦΙΑ

Διὰ νὰ κρίνῃ κανεὶς τὸν ἐκλογικὸν ἀγῶνα ὁ ὁποῖος ἤρχισεν ἀμέσως μετὰ τὴν διάλυσιν τῆς Βουλῆς, τὴν βραχύβιον Βουλὴν τῆς Ζ' περιόδου καὶ τὰ ἐπακολουθήσαντα γεγονότα, πρέπει νὰ ἐξετάσῃ καὶ τὰ συμβαίνοντα εἰς τὴν Ἑπτάνησον κατὰ τὴν ἰδίαν ἐποχήν, ἐν συνδυασμῷ μὲ τὴν ἀγγλικὴν πολιτικὴν τῶν ἰδίων χρόνων.

Η ἐκραγεῖσα ἑλληνικὴ ἐπανάστασις, εὗρεν ὡς γνωστὸν ὁλόψυχον συνδρομὴν ἐκ μέρους τῶν Ἑπτανησίων. Ἰδίως οἱ τῆς Κεφαλληνίας καὶ τῆς Ζακύνθου Ἕλληνες ἀθρόοι προσέτρεχον εἰς τὰ πεδία τῶν μαχῶν, αὐτοὶ δὲ ἦσαν κυρίως οἱ ἀποτελέσαντες τὸν πυρῆνα τοῦ τακτικοῦ στρατοῦ τῶν ἀγωνιστῶν. Εἰς τὰς μάχας τοῦ Πέτα καὶ Λάλα ἔλαβον ἐνεργὸν μέρος, παρὰ τὰ ἀπηνέστατα μέτρα τοῦ Μαίτλανδ κατὰ τῶν ἀπερχομένων γενικῶς εἰς Ἑλλάδα Ἑπτανησίων, τὰς περιουσίας τῶν ὁποίων ἐδήμευε. Μετὰ τὴν ἄνοδον τοῦ Γεωργίου Κάννιγκ εἰς τὴν ἀρχὴν ἡ ἀγγλικὴ διοίκησις ἐν Ἰονίοις κατέστη ἠπιωτέρα, χωρὶς ν' ἀποβάλῃ τὸν δεσποτικὸν χαρακτῆρα της.

Ἀπελευθερωθείσης τῆς Ἑλλάδος, ἤρχισεν ἐν τῇ Ἰονίῳ πολιτείᾳ ζωηρὸς ὑπὲρ τῆς ἑνώσεως μετὰ τῆς μητρὸς Ἑλλάδος ἀγών. Ὁ ἑπτανησιακὸς λαὸς ἠξίου ἐλευθεροτυπίαν, ἐξ αἰτίας δὲ ταύτης προεκλήθη ἡ ἐν Κεφαλληνίᾳ ἐπανάστασις τοῦ 1844 ἥτις ἀπέβη αἱματηροτάτη. Καίτοι ἡ ἐπανάστασις κατεστάλη, ἐν τούτοις ἡ ἐλευθεροτυπία παρεχωρήθη, χάρις δὲ εἰς αὐτὴν ἐκαλλιεργήθη συστηματικῶς τὸ ἐθνικὸν αἴσθημα τῶν Ἑπτανησίων καὶ ἐδημιουργήθη ἐθνικὸν κόμμα, ὅπερ εἰσῆλθε τῷ 1857 εἰς τὴν Βουλήν. Οἱ ἡγέται τοῦ ἐν λόγῳ κόμματος (Γερ. Λιβαδᾶς, Ι Μομφερᾶτος, Ἠλ. Ζερβός, Γ. Τυπάλδος Ἰακωβᾶτος, Φρ. Δομενεγίνης κ.ἄ.) προέτειναν κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος ψήφισμα κηρύττον τὴν ἕνωσιν τῆς Ἑπτανήσου μετὰ τοῦ βασιλείου τῆς Ἑλλάδος. Ἀλλ' ἡ πρᾶξις αὕτη ἐθεωρήθη ἐγκληματικὴ ὑπὸ τῆς ἀγγλικῆς ἁρμοστίας, ἡ Βουλὴ διελύθη, οἱ δὲ προτείνοντες ἐφυλακίσθησαν ἢ ἐξωρίσθησαν. Αἱ ἀπηνεῖς διώξεις τῶν Ἄγγλων προεκάλεσαν σειρὰν κινημάτων ἐν Κεφαλληνίᾳ, καταπνιγέντων εἰς τὸ αἷμα. Ἀλλ' ἡ σθεναρὰ στάσις τῶν ἐθνικοφρόνων Ἑπτανησίων (ριζοσπάσται) ἠνάγκασαν τὸν Πάλμερστον νὰ σκεφθῇ σοβαρῶς περὶ τῆς τύχης τῶν Ἰονίων Νήσων.

Ἡ ἀγγλικὴ κυβέρνησις ἔπεμψεν εἰς τὰς Ἰονίους Νήσους ὡς ἔκτακτον ἐπίτροπον τὸν τότε ὑπουργὸν τῶν Οἰκονομικῶν Γουλιέλμον Γλάδστωνα, ὅστις περιελθὼν τὰς νήσους καὶ ἐξετάσας τὴν ὅλην κατάστασιν, ἐπρότεινε διαφόρους μεταρρυθμίσεις εἰς τὴν διοίκησιν των. Ἀλλ' οἱ Ἑπτανήσιοι ἐξηγέρθησαν κατὰ πάσης τοιαύτης ἀποφάσεως, ἐμμένοντες εἰς τὴν ἕνωσιν. Ἀποτυχούσης καὶ ἑτέρας ἀποπείρας τῆς ἀγγλικῆς ἁρμοστίας ὅπως παραχωρηθῶσιν εἰς τὴν Ἑλλάδα αἱ νῆσοι πλὴν τῆς Κερκύρας καὶ τῶν Παξῶν, αἵτινες θὰ παρέμενον εἰς τὴν Ἀγλίαν ὡς κτήσεις, ὁ Γλάδστων προέβη εἰς παραστάσεις εἰς τὴν ἑλληνικὴν κυβέρνησιν ἐναντίον τοῦ ἑλληνικοῦ τύπου καὶ τῶν ἐν Ἑλλάδι πολιτικῶν κομμάτων ὡς ἐρεθιζόντων τοὺς Ἑπτανησίους. Ἐν τέλει ὅμως ὁ Γλάδστων ἐπείσθη καὶ ἔπεισε καὶ τὴν κυβέρνησιν αὐτοῦ ὅτι ἡ ἕνωσις ἐπεβάλλετο ὡς ἡ μόνη μοιραία λύσις τοῦ ζητήματος.

Ἐπιστρέφοντος εἰς Ἑλλάδα τοῦ ἐν Λονδίνῳ Ἕλληνος πρεσβευτοῦ Σπυρ. Τρικούπη, πρὸς ὅν ὁ Ἄγγλος πρωθυπουργὸς Πάλμερστον ἰδιαιτέραν ἔτρεφε φιλίαν καὶ ἐκτίμησιν, ὁ τελευταῖος οὗτος τῷ ἀνέθηκε νὰ ἀγγείλῃ εἰς τὸν Ὄθωνα, ὅτι ἡ ἀγγλικὴ κυβέρνησις ἦτο διατεθειμένη νὰ παραχωρήσῃ τὰς Ἰονίους Νήσους εἰς τὴν Ἑλλάδα, ὑπὸ τὸν ὅρον ὅπως ἡ Ἑλλὰς εἰς οὐδεμίαν κατὰ τῆς Τουρκίας θὰ ἐλάμβανε μέρος σύστασιν σκοποῦσαν τὴν ἀπελευθέρωσιν τῶν ὑποκειμένων τῇ Τουρκίᾳ ἑλληνικῶν ἐδαφῶν

Παρόμοια σχέδια εἶχεν ἡ Ἀγγλία καὶ κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς Ἐπαναστάσεως, μὲ τὴν προϋπόθεσιν ὅμως ὅτι τὰ ὅρια τοῦ κράτους δὲν θὰ ἐπεξετείνοντο πέραν τοῦ Ἰσθμοῦ, καὶ τοῦτο μὲ τὴν ἕνωσίν του μὲ τὴν Ἑπτάνησον θὰ καθίστατο ἐξάρτημα τῆς Βρεταννικῆς Αὐτοκρατορίας, ἡ δὲ Τουρκία θὰ διετηρεῖτο ἀκεραία εἰς τὸ μέλλον.

Τώρα ἀποφασίζει νὰ παραχωρήσῃ τὰ Ἑπτάνησα, παρ' ὅλον ὅτι τὸ Ἑλληνικὸν Κράτος θὰ ἦτο κάπως πλέον ὑπολογίσιμον, ἀλλὰ πάντοτε μὲ τὴν προϋπόθεσιν, νὰ μὴ ἐπεκταθῇ περισσότερον.

Ὁ Ὄθων ὅμως συμμεριζόμενος τοὺς πόθους τῶν ὑπηκόων του καὶ ὁραματιζόμενος πάντοτε τὴν μεγάλην ἰδέαν δὲν ἐδέχθη οὔτε συζήτησιν ἐπὶ τῶν προτάσεων ἐκείνων. Καὶ ἐντεῦθεν, ἡ ἐναντίον του ἀγγλικὴ ἀντίδρασις ἀπεκορυφώθη.

Ἀφ' ἑτέρου ἡ διὰ τὴν ἐσωτερικὴν πολιτικὴν του ἀντίδρασις, ἔβαινεν αὔξουσα καὶ αὐτὴ ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν, ὁ δὲ ἀγὼν τῆς ἀντιπολιτεύσεως ἀπὸ καιροῦ, δὲν ἐστρέφετο κατὰ τῆς ἑκάστοτε βασιλικῆς κυβερνήσεως ἀλλὰ «κατὰ τοῦ συστήματος» τοῦ καθεστῶτος δηλαδή. Καὶ ὁ Κανάρης, ὁ λαο-

φιλέστερος ἀπὸ τοὺς ἡγέτας τῆς ἀντιπολιτεύσεως ἀπεκαλεῖτο: «ὁ πυρπολητὴς τοῦ συστήματος».

Ἡ Κυβέρνησις Μιαούλη, διὰ διαγγέλματός της πρὸς τὸν λαόν, ἐζήτησε ἀπεριφράστως τὴν συγκρότησιν Βουλῆς ἄνευ ἀντιπολιτεύσεως, ἐδικαιολόγει δὲ τὴν διάλυσιν τῆς προηγουμένης, διότι ἀπηρτίζετο ἐξ ἑτερογενῶν στοιχείων καὶ ἐζήτει νὰ ἀποδείξη ὁ λαὸς συμβιβάζουσαν τὴν ἐλευθερίαν μετὰ τῆς τάξεως. Ὁ ἡγέτης τῆς ἀντιπολιτεύσεως Θρ. Ζαΐμης δι' ἐπιστολῆς του πρὸς τὸν Ὄθωνα, κατήγγειλεν: «Ἡ βιαιοτέρα ἐπέμβασις προπαρασκευάζεται πρὸς ἐπιτυχίαν τοῦ ἀποκλεισμοῦ μου· οἱ δὲ ὑπουργικοὶ ὑποψήφιοι ἀνερυθριάστως κηρύττουσιν ἐν τῇ ἀγορᾷ τῶν Καλαβρύτων ὅτι θέλουσι καταδιωχθῆ ὅλοι, οἱ ὑπὲρ ἐμοῦ ψηφοφορήσαντες, καὶ ὅτι ἐγὼ θέλω ἀπαχθῆ, κατὰ βασιλικὴν διαταγήν, δέσμιος εἰς Πάτρας, ὡς ἐργαζόμενος κατὰ τῶν θεσμῶν!».. Ἡ Κυβέρνησις ἐκάλεσε εἰς Ἀθήνας ὅλους τοὺς δημάρχους καὶ ἔδωσεν εἰς αὐτοὺς ἐντολὴν ὅπως ἀποκλεισθοῦν τῆς Βουλῆς διὰ παντὸς τρόπου, οἱ ὑπερψηφίσαντες τοῦ Ζαΐμη 62 βουλευταὶ τῆς διαλυθείσης Βουλῆς. Καὶ εἰς ἐκτέλεσιν τῆς ἐντολῆς ἐκείνης, ἐλήφθησαν μέτρα τοιαῦτα, ὥστε προκειμένου περὶ τοῦ Μεσολογγίου ὅπου ἐξετίθετο ὁ Ἐπαμεινώνδας Δεληγεώργης, ἔγραφε ὁ Τύπος τῆς ἐποχῆς: «Ὁ Κιουταχῆς μὴ τάχα, πολιορκεῖ τὸ Μεσολόγγι;». Καὶ τὴν ἡμέραν τῆς ἐκλογῆς εἰς τὰς Ἀθήνας εἷς ἐνωμοτάρχης ὀνομαζόμενος Κότσυφας, ἔλεγεν ἀπευθυνόμενος πρὸς τὸν ἔνδοξον ναύαρχον Κανάρην: «Κάνε πέρα νὰ μὴ φάς καμμιὰ καὶ σύ».

Ὑπὸ παρομοίας συνθήκας, οἱ κυβερνητικοὶ βουλευταὶ ἐπέτυχον παντοῦ. Οὐδεὶς ἀντιπολιτευόμενος ἐξελέγη. Καὶ ὁ Ὄθων ἔλεγε τὴν ἡμέρα τῦς ἐναρκτηρίου συνεδριάσεως τῆς Βουλῆς:

«Ἀσμενος παρετήρησα, τὰ δείγματα τῆς φιλονόμου διαθέσεως τοῦ Ἔθνους κατὰ τὴν διενέργειαν τῶν τελευταίων ἐκλογῶν. Ἀσπαζόμενος τὰς συντηρητικὰς ἀρχὰς ὁ ἑλληνικὸς λαός, ἀποδεικνύει ὅτι ἐννοεῖ καὶ ἐκτιμᾶ τὰ ἀληθῆ αὐτοῦ, κατά τε τὸ παρὸν καὶ τὸ μέλλον συμφέροντα... Οὕτω δυνάμενοι ν' ἀτενίζωμεν θαρραλέα εἰς τὸ μέλλον, ἂς ἐπικαλούμεθα ἀκατακρίτως τὰς εὐλογίας Ἐκείνου, δι' οὗ τὰ ἔθνη σώζονται»,

Ἡ Γερουσία

Παραλλήλως ὅμως ὁ Βασιλεύς, ὑπολογίζων τὴν ἀντίδρασιν τῆς Γερουσίας διὰ τὰς παρανομίας τῆς Κυβερνήσεως του, ἐφρόντισε νὰ ἀλλοιώση καὶ πάλιν τὴν σύνθεσιν της διὰ νέων διορισμῶν. Τὴν 3ην Μαρτίου διώριζε τοὺς 13 νέους γερουσιαστὰς καὶ τὴν 17 ἄλλους πέντε καὶ ὑπ' αὐτὴν τὴν νέαν σύνθεσίν της ἐγένετο ἡ συζήτησις ἐπὶ τὸν λόγον τοῦ Θρόνου.

Ἡ Βουλὴ ἐπεκύρωσε τὴν ἐκλογὴν ὅλων τῶν μελῶν της, ἀπορρίψασα ὅλας τὰς ἐνστάσεις. Εἰς τὴν Γερουσίαν ὅμως αἱ μέθοδοι τῆς κυβερνήσεως — ἐμμέσως δὲ καὶ ὁ Βασιλεὺς — κατεκρίνοντο μετὰ δριμύτητος.

Ὁ γερουσιαστὴς Χρηστίδης ἔλεγε εἰς μίαν ἱστορικὴν ἀγόρευσίν του:

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 18ης ΜΑΡΤΙΟΥ 1860

Δ. ΧΡΗΣΤΙΔΗΣ: Ὁ ἐναρκτήριος λόγος εἶναι παντοῦ ἡ ἀποθήκη τῶν σπουδαιοτέρων συμβάντων τοῦ Κράτους, σκιαγραφεῖται δὲ ἡ μέλλουσα πορεία τῆς Κυβερνήσεως. Ἕνα χρόνον σχεδὸν ἔχομεν νὰ ἴδωμεν κατὰ πρόσωπον τοὺς ὑπουργούς. Ἀλλ' εἶναι ὕβρις διὰ τὸν ἑλληνικὸν λαὸν καὶ ἁπλῶς νὰ φαντασθῆ τις ὅτι διὰ τὴν ἀγάπην τῶν νόμων ἔβλεπε μὲ ἀναλγησίαν καταπατουμένους τοὺς νόμους, κατὰ τὴν ἐνέργειαν τῶν τελευταίων ἐκλογῶν, καθ' ἃς αἱ πλέον ἀπροκάλυπτοι παρανομίαι ἐγένοντο. Καὶ ὅταν κατ' οὐδένα τρόπον δὲν ἠμπορεῖ νὰ ἀποδοθῆ εἰς τὸν λαὸν κατὰ τὰς ἐκλογὰς τὸ συντηρητικὸν πνεῦμα, μὴ διαφθείρετε τοὐλάχιστον τὸ δαιμόνιον τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης. Ἀλλ' ἐὰν τίποτε σπουδαῖον δὲν μᾶς ἀνήγγειλε διὰ τὸ μέλλον ὁ λόγος, μᾶς ἀνεκοίνωσε τοὐλάχιστόν, τι, ἀφορῶν τὸ παρελθόν; Παντάπασιν. Καὶ ὅμως, ἐν τούτῳ τῷ διαστήματι, διετάχθησαν καὶ πληρώνονται τὰ ἔξοδα τοῦ 1861, ἄνευ προϋπολογισμοῦ, μὲ διατάγματα. Ἡ ἐλευθερία τοῦ τύπου ἀνεστάλη. Ἀλλεπάλληλοι κατασχέσεις κατέπαυσαν σχεδὸν τὴν κυκλοφορίαν τῶν ἐφημερίδων· ἐντὸς τεσσάρων ἢ πέντε μηνῶν, εἰς ὀκτὼ μόνον ἐφημερίδας γνωρίζω ὅτι ἔγιναν ἑβδομήκοντα περίπου κατασχέσεις, μόνον 20 ὑπεύθυνοι ἀνεκρίθησαν καὶ δύο παρεπέμφθησαν εἰς δίκην. Ἐν τούτῳ τέλος, τῷ διαστήματι, ἔλαβε χώραν μεγάλη καὶ ὅλως ἀδικαιολόγητος πρᾶξις. Διελύθη ἡ Βουλή. Καὶ ποία Βουλή; Ἡ Βουλή, ἥτις ὡς ἐκ τῶν στοιχείων, ἐξ ὧν συνέκειτο καὶ ὡς ἐκ τῆς ἐθνικῆς ὁδοῦ, τὴν ὁποίαν ἐβάδιζεν, ἐφάνη ὅτι εἶχεν ὑψηλὴν ἀποστολήν. Ἡ Βουλὴ αὐτὴ ἐλάμπρυνε τὸ ἑλληνικὸν βῆμα. Διατί διελύθη αὐτὴ ἡ Βουλή; Τί ἔγινεν ἕως ἑνός, οἱ ἐν αὐτῇ διαπρέψαντες ἄνδρες; Δὲν ἤξιζε μία τοιαύτη Βουλὴ δύο τοὐλάχιστον συλλυπητηρίους ἐκφράσεις; Πολὺ ἦτο, νὰ δώσῃ ἕνα τελευταῖον ἀσπασμόν, ὁ λόγος, εἰς τοσούτους μεγαλομάρτυρας. Τὸ ὑπουργικὸν πρόγραμμα, τὸ δημοσιευθὲν δύο τρεῖς ἡμέρας πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῶν ἐκλογῶν, ψάλλει κατὰ τῆς διαλυθείσης Βουλῆς καὶ κατὰ τῆς ἀντιπολιτεύσεως ὅσα ὀφθαλμὸς οὐκ εἶδε καὶ οὖς οὐκ ἤκουσεν. Οἱ ὅροι τοῦ συνταγματικοῦ πολιτεύματος διεφθάρησαν, διότι διερράγη ἡ ἰσορροπία τῶν δυνάμεων τῶν μεγάλων ἐξουσιῶν· καὶ διερράγη ἡ ἰσορροπία, διότι τὸ διαδοχικὸν στοιχεῖον ἀπερρόφησε κατὰ μικρὸν τὴν ἰκμάδα τοῦ ἐκλογικοῦ, ἤγουν ἡ τάξις ἔπνιξε τὴν ἐλευθερίαν. Καὶ ἡ ἀπορρόφησις ἔγινε, διότι δὲν εἴχομεν ἐλευθέρας ἐκλογάς, διότι ἰσχύει κατὰ δυστυχίαν τὸ ὀλέθριον σύστημα τῆς ὑποψηφιότητος. Ποτὲ εἰς καμμίαν ἐκλογήν, αἱ ἐπεμβάσεις δὲν ἔφερον τὸν χαρακτῆρα τῆς βίας καὶ τὴν ὀλιγωρίαν τοῦ νόμου, ὅπως συνέβη εἰς τὰς τελευταίας ἐκλογάς. Ποτὲ ἄλλοτε χωροφύλακες δὲν ἔκλεισαν μὲ τὴν χεῖρά των τὴν ὀπὴν τῆς κάλπης· ποτὲ ἄλλοτε, οὐχὶ τρία καὶ τέσσαρα, ἀλλὰ οὐδὲ ἓν μέλος τῶν ἐφορευτικῶν ἐπιτροπῶν, δὲν ἀπεπέμφθησαν ἐκτὸς τοῦ ναοῦ. Οἱ προκάτοχοι ὑμῶν ἦσαν εἰλικρινέστεροι. Ἔχομεν, ἔλεγον, ὑποψηφίους καὶ εἶχον. Σεῖς λέγετε ὅτι δὲν ἔχετε καὶ ὅμως εἴχετε. Ὅλος ὁ κόσμος γνωρίζει ὅτι ἔχετε· τὸ γνωρίζουν πρὸ πάντων οἱ δέκα νομάρχαι· ἔπειτα οἱ σαράντα ἔπαρχοι· ἔπειτα οἱ μοίραρχοι, ἀντιμοίραρχοι, ὑπομοίραρχοι, ἐνωμοτάρχαι, σταθμάρχαι καὶ χωροφύλακες· καὶ ἐν πολλοῖς αὐτὸς ὁ στρατὸς καὶ τὸ ἱππικὸν τῆς γραμμῆς· ἔπειτα οἱ 270 δήμαρχοι· κατόπιν οἱ ἀπειροπληθεῖς κομματάρχαι. Ποῦ δὲν ἐνίκησεν ἡ ἐξουσία; Ποῖος, χωρὶς νὰ λάβῃ τὴν ὑπουργικὴν ὑποστήριξιν, ἠδυνήθη νὰ ἐξέλθῃ βουλευτὴς ἀπὸ τὴν κάλπην; Καὶ ὀνομάζετε τοῦτο ἐκλογὰς καὶ ἐκλογὰς ἐλευθέρας; Καὶ ἔχετε τὸ θάρρος νὰ τὸ γράφετε εἰς τὸ πρόγραμμά σας μὲ τὸν ἐπισημότερον τρόπον; Δὲν εἶναι εἰλικρινέστερον καὶ ἠθικώτερον νὰ διορίζωνται μὲ ἓν Διάταγμα οἱ βουλευταί, ὅπως διορίζωνται οἱ ὑπάλληλοι, παρὰ νὰ παίζεται εἰς τὰς ὄψεις τοῦ λαοῦ αὐτὴ ἡ κακοήθης, ἡ ἀποτρόπαιος κωμῳδία; Καὶ δὲν εἶχον

οἱ ὑπουργοὶ τὴν ἀβροφροσύνην κἄν, ἢ μᾶλλον τὴν πολιτικὴν φρόνησιν, νὰ συγχωρήσωσι νὰ ἔλθωσιν οἱ κορυφαῖοι, τοὐλάχιστον, ἀντίπαλοί των, ἄνδρες ἔχοντες ὄχι μόνον τὴν ἱκανότητα, διότι ἱκανοὶ εἶναι καὶ ἄλλοι, ἀλλὰ καὶ τὴν θέλησιν καὶ τὸ θάρρος νὰ τοὺς ἐπικρίνουν καὶ εἰς τὴν διοίκησιν καὶ εἰς τὰ γράμματα, διὰ νὰ ὑπάρχῃ κἂν μία σκιὰ συνταγματικὴ εἰς τὸ φαινόμενον.

Σκανδαλώδης

Ἡ διαγωγὴ τοῦ ὑπουργείου εἰς τὰς ἐκλογὰς ὄχι μόνον ἐστάθη σκανδαλώδης καὶ ἀντισυνταγματική, διότι ἐσφετερίσθη δικαιώματα, τὰ ὁποῖα δὲν εἶχε καὶ ἐσυγχώρησε τὴν ἀνήκουστον βεβήλωσιν καὶ καταπάτησιν τῶν νόμων, ἀλλὰ καὶ διότι συνέλαβε τὸν ἀντικονονικὸν σκοπόν, τὸν ὁποῖον καὶ ἐπραγματοποίησε, νὰ ἀποκλείσῃ πολλοὺς ἐκ τῶν πλέον πεφωτισμένων καὶ ἀνεξαρτήτου χαρακτῆρος ἀνδρῶν καὶ τοιουτοτρόπως ἠδίκησε καὶ ἐτιμώρησεν, οὐχὶ πλέον αὐτούς, ἀλλὰ τὴν πατρίδα. Ἐκτὸς τούτου ἡ διαγωγὴ αὕτη ἢ καταστιγματίζει τὸ συνταγματικὸν πολίτευμα καὶ τὸ καθιστᾷ μισητὸν καὶ ἀποτρόπαιον εἰς τοὺς λαούς, καὶ τοῦτο εἶναι ἔγκλημα, ἢ ἀποδεικνύει τὴν Ἑλλάδα μόνην ἀναξίαν συντάγματος. Ἐκεῖ ὅπου ἐφθάσαμεν σήμερον, ἡ Κυβέρνησίς μας δὲν εἶναι συνταγματική. Παρεβιάσθησαν συνειδήσεις, κατεπατήθησαν δικαιώματα, ἐνοθεύθησαν κάλπαι, ἐξετοπίσθησαν ἐπίσημοι ἄνδρες, ἐλογχεύθησαν συμπολῖται, ἔγιναν κακὰ πρωτοφανῆ, ἀνήκουστα, μὲ ἕνα λόγον ὁ νόμος ἔχασε πᾶσαν ἰσχύν, πᾶν σέβας καὶ ἀνέλαβε τὸ κράτος αὐτοῦ ἡ αὐθαιρεσία. Αὐτὸ τὸ σύστημα εὐκολύνει νὰ εἰσέρχωνται εἰς τὰ πράγματα ἄνδρες ἀδύνατοι καὶ ἀνίκανοι καὶ τίς οἶδεν ἂν δὲν ἴδωμεν κάποτε καὶ διεφθαρμένους. Καὶ τότε χιλίας φορὰς εἶναι προτιμότερον νὰ ἔχῃ ἓν ἔθνος ἀπόλυτον κυβέρνησιν παρὰ συνταγματικήν. Ἐὰν διελύετο ἡ Βουλή, ἄνευ ὑποψηφιότητος, τότε οὐδὲ ἕνα βουλευτὴν ἐκ τῶν φίλων του ἐκέρδιζε τὸ ὑπουργεῖον· ἄλλοι ἀντ' αὐτῶν ὑπουργοὶ ἤθελον κατέχη σήμερον τὰς ἀντικρυνάς μου θέσεις· ἄλλον λόγον ἐναρκτήριον ἠθέλαμεν συζητήσει. Μὲ τὰ σωστά σας λέγετε καὶ γράφετε ὅτι ἐκάματε ἐλευθέρας ἐκλογάς, ὅτι ἐκάματε ἔφεσιν εἰς τὸν λαὸν καὶ ὅτι ἐνικήσατε; Καὶ δὲν εἶναι ὅλα αὐτὰ καθαρὰ εἰρωνεία κατὰ τῆς ἀληθείας, τῆς ἠθικῆς καὶ τοῦ νόμου; Ἡ περαιτέρω ἀβροφροσύνη σας ἐνισχύει τὸ κακὸν καὶ προμηνύει καταιγίδα. Εἶναι καιρὸς νὰ εἴπωμεν γυμνὴν τὴν ἀλήθειαν εἰς τὸν ἀνώτατον ἄρχοντα, διότι αὐτὸν τὸν ὅρκον ὠμώσαμεν. Προτείνω διὰ τοῦτο τὴν ἀκόλουθον τροπολογίαν:

β΄) Ὁ Ἑλληνικὸς λαός, ἀπέδειξε πάντοτε, Μεγαλειότατε, τὴν προσήλωσίν του εἰς τὴν τάξιν καὶ τὴν λατρείαν του εἰς τὰς ἐλευθερίας. Μετὰ καρτερικῆς καὶ λυπηρᾶς διὰ τὸ Ἔθνος αὐταπαρνήσεως διήνυσε τὸ δυσχερὲς στάδιον τῶν τελευταίων ἐκλογῶν, καθ' ἃς ὑπέστη τὴν πλέον ἀπροσδόκητον καὶ καταπληκτικὴν καταπάτησιν τῶν ἱερωτέρων δικαιωμάτων του. Ἡ πεῖρα ἐβεβαίωσεν, ὅτι ἡ ἐλευθέρα ἐξάσκησις τοῦ πολυτίμου καὶ ἱεροῦ ἐκλογικοῦ δικαιώματος εἶναι ἀσυμβίβαστος μὲ τὸ σύστημα τῆς κατ' εὐθεῖαν ἢ ἐκ πλαγίου ὑποψηφιότητος.

Οἱ Νομάρχαι

Τ. ΜΑΓΓΙΝΑΣ: Ἐὰν εἶναι ἀληθές, ὅτι ἡ Κυβέρνησις προέθετο ἀπ' ἀρχῆς τὸν σκοπὸν νὰ φθάσῃ εἰς τὴν διάλυσιν τῆς Βουλῆς, ἀνοικείως ἐζήτησε τοιούτου εἴδους ἐμπιστοσύνην ἀπὸ τὴν Βουλήν, τὴν ὁποίαν εἶχε προμελετημένον σκοπὸν καὶ ἀπόφασιν νὰ διαλύσῃ. Ἐνῷ τὴν 19 Δεκεμβρίου διεδήλου μεθ' ὅλης τῆς ἐπισημότητος ὅτι αἱ ἐκλογαὶ θέλουσιν εἶσθαι ἐλεύθεραι καὶ ἀνεπηρέαστοι, τὴν 24 ἔφερεν εἰς τὴν πρωτεύουσαν ὅλους σχεδὸν τοὺς νομάρχας, εἰς τοὺς ὁποίους ἐδήλωσεν ἀπομεστὶ τὰ πρόσωπα τῶν ὑποψηφίων της, μὲ τὴν ρητὴν ἐντολήν, δι' ὅλων τῶν μέσων, νὰ ἀναδειχθῶσι βουλευταί, μὲ αὐστηρὰς διαταγὰς νὰ ἀπαγορεύσουν δι' ὅλων τῶν θεμιτῶν καὶ ἀθεμίτων μέσων, ὥστε οὐδεὶς νὰ ἐκλεχθῇ βουλευτής, ἐκ τῶν 62. Μὴ ἔχουσα ὅμως ἡ Κυβέρνησις, τὸν πρὸς ἐπιτυχίαν τοῦ ἀποκλεισμοῦ τῶν 62 ἀπαιτούμενον ἀριθμὸν χωροφυλάκων καὶ στρατευμάτων, διὰ νὰ παρευρεθῶσι ταὐτοχρόνως εἰς ὅλας τὰς ἐπαρχίας τοῦ κράτους, ἤρχισε τὰς ἐκλογὰς τὸν Δεκέμβριον καὶ ἐτελείωσεν αὐτὰς τὸν Μάρτιον, διὰ τὴν κινητοποίησιν τῆς δυνάμεως ἀπὸ ἐπαρχίας εἰς ἐπαρχίαν. Εἰς τὴν ἄρνησιν τῆς παδιγνώστου ταύτης ἀληθείας, ἀναγκάζομαι νὰ ἀναφέρω τὸ ρητὸν τοῦ ἁγ. Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ εἰς τοὺς διστάζοντας νὰ πιστεύσουν περὶ τῆς ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ· ἤγουν οἱ λίθοι κεκράξονται.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 29ης ΜΑΡΤΙΟΥ 1861

Δ. ΒΟΥΛΓΑΡΗΣ: Κατὰ τὰς τελευταίας ἐκλογάς, ἔλαβον χώραν τοιαῦτα μέτρα ἐκ μέρους τῆς ἐξουσίας, μὲ τόσα ἀνήκουστα ἐπεισόδια παρανομιῶν καὶ ἠθικῆς διαφθορᾶς, ὥστε ἐκλόνισαν ἐκ βάθρων τὴν ἠθικὴν κατάστασιν ὁλοκλήρου τῆς ἑλληνικῆς κοινωνίας.

Ἡ παροῦσα κατάστασις εἶναι ὁμολογουμένως κακὴ καὶ πάντες πειθόμεθα ὅτι ἄνευ τῆς εἰλικρινοῦς ἐφαρμογῆς τῶν συνταγματικῶν θεσμῶν, ἔπεται ἐντελὴς παραλυσία καὶ ἀποσύνθεσις τῶν κοινωνικῶν θεσμῶν.

Κατὰ τὴν ἐπακολουθήσασαν ὁμιλίαν τοῦ Λ. Κρεστενίτου ἐδημιουργήθησαν ἐπεισόδια καὶ διεκόπη ἡ συνεδρίασις, διότι οὗτος ὑποστηρίζων τὰς κυβερνητικὰς ἀπόψεις ἔθιξε τὴν οἰκογένειαν Ζαΐμη. Κατὰ τὴν ἐπομένην δὲ ἔλεγεν ὁ γερουσιαστὴς τοῦ ὁποίου διεκόπη ἡ ἀγόρευσις:

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 30ῆς ΜΑΡΤΙΟΥ 1961

Λ. ΚΡΕΣΤΕΝΙΤΗΣ: Ἡ χθεσινὴ κατάστασις τοῦ γερουσιαστικοῦ περιβόλου ὑπεδείκνυε τὰ βουλευτικὰ σώματα, οἱονεὶ ὑπὸ κηδεμονίαν νήπια, δεσποζόμενα ἢ διεπόμενα ὑπὸ τῆς ὀχλοκρατίας, ὡς τοῦ γνώμονος δῆθεν τῆς κοινῆς γνώμης. Ἀλλὰ κοινὴ γνώμη, οὔτε εἶναι, οὔτε δύναται νὰ ὀνομασθῇ ἡ ὑπὸ τοῦ ὀχλαγωγικοῦ πνεύματος τῶν προσελθόντων εἰς τὰ ἀκροατήρια καὶ τὴν αἴθουσαν τῆς γερουσίας ὁδηγηθεῖσα ἐπίδειξις, οὐδὲ ἡ ὑπὸ τῶν κατοίκων τῆς πρωτευούσης μόνης, τυχὸν ἐκφρασθησομένη. Ἐκ τῶν μέχρι τοῦδε ἐνεργηθεισῶν ἐκλογῶν μόναι αἱ τῶν 1844, 47, 59 καὶ 61 δύνανται νὰ ὀνομασθῶσιν ἐκλογαί, διότι κατὰ τὰς λοιπὰς δὲν ὑπῆρξε ψηφοφορία, ἕνεκα τῆς ὑποψηφιότητος· κατὰ τὰ 44 καὶ 48 ἐγένοντο ἀρκετοὶ φόνοι· κατὰ τὸ 59 μόνον εἰς τὴν Ἠλεία συνέβησαν 17 πληγώσεις καὶ δύο θάνατοι. Κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο πρώτων ἤδη φορὰν δὲν ἐγένοντο παντάπασι φόνοι.

Ἡ πρωτίστη

Ι. ΚΟΛΟΚΟΤΡΩΝΗΣ: Ἡ οἰκογένεια Ζαΐμη ὑπῆρξε καὶ εἶναι μία τῶν πρωτίστων· ἀλλὰ εἶχε αὐτὴ καὶ μόνη ἐπιρροὴν εἰς τὰ Καλάβρυτα, διότι ἐκεῖ ὑπῆρχον καὶ αἱ οἰκογένειαι τῶν Χαραλάμπους, Θεοχαροπούλου, καὶ Φωτήλα ἐκ τῶν πολιτικῶν καὶ ἡ πολυπληθὴς τῶν Πετμεζαίων ἐκ τῶν στρατιωτικῶν.

Ἐκλογαὶ αἵματος

ΣΠΥΡΟΣ ΜΗΛΙΟΣ: Ὅταν εἰς τοὺς ἑξήκοντα δύο βουλευτὰς ἀπεδώσατε τὸν χαρακτῆρα τοῦ ἀντιβασιλικοῦ, ἡ ἐπέμβασις ἦτο ἄφευκτος. Αἱ πρῶται μέχρι τοῦ 1847 ἐκλογαὶ ἐκλήθησαν «ἐκλογαὶ αἵματος», αἱ ἀπὸ τοῦ 1847 μέχρι τοῦ 1859 ἐνεργηθεῖσαι ἀπεκλήθησαν ἐκλογαὶ χαυνώσεως καὶ νεκρώσεως, αἱ δὲ τοῦ 1859 καὶ ἐντεῦθεν ἐκλογαὶ ζωῆς καὶ λόγου.

Οἱ ὑπουργοὶ ὀφείλουσι νὰ σκεφθῶσι τί πρέπει νὰ πράξωσιν ὅπως ἐπαναφέρωσι τὴν ἀμοιβαίαν καλὴν πίστιν τῶν κυβερνωμένων πρὸς τοὺς κυβερνῶντας, ἥτις ἐξέλιπεν.

Ἐθνοσυνέλευσιν

Κατὰ τὰς συνεδριάσεις τῆς Γερουσίας ἠκούσθησαν καὶ προτάσεις συγκλήσεως Ἐθνοσυνελεύσεως διὰ τὴν συνέχισιν τοῦ ἔργου τῆς πρώτης, τοῦ 1844, τῆς ὁποίας τὸ πνεῦμα παρεβιάσθη ἀπὸ τὴν πλειοψηφίαν τῶν τακτικῶν Βουλῶν. Ἡ δὲ πρότασις διὰ τὴν ἔγκρισιν τοῦ λόγου τοῦ Θρόνου, μόνον διὰ τῆς ψήφου τῶν νεοδιορισθέντων γερουσιαστῶν, κατέστη δυνατὸν νὰ ψηφισθῇ.

ΣΥΝΘΕΣΙΣ ΒΟΥΛΗΣ Ζ' ΠΕΡΙΟΔΟΥ (1860-1862)

ΑΙΓΙΑΛΕΙΑ: 'Ιωάννης Σωτηριάδης, 'Ιωάννης Μεσσηνέζης.

ΑΙΓΙΝΑ: 'Αντώνιος Βενιζέλος.

ΑΝΔΡΟΣ: Νικόλαος Π. 'Αθανασίου, Γεώργιος Ν. Καΐρης, Νικόλαος Γουλανδρής.

ΑΡΓΟΣ: Λ. Γ. Λαμπρυνίδης, 'Ανδρέας Δανόπουλος, 'Ιωάννης Βλάσσης.

ΑΤΤΙΚΗΣ: Γεώργιος Σκοῦφος, Εὐστάθιος Σῖμος, Παναγῆς Κυριακός, Σταῦρος Βλάχος.

ΒΑΛΤΟΣ: 'Αθανάσιος Ἴσκος, 'Ηλίας Καραγιάννης.

ΒΟΙΩΤΙΑ: Φίλων Φίλωνος.

ΒΟΝΙΤΣΑ καὶ ΞΗΡΟΝΕΡΟΝ: Γεώργιος Γεροθανάσης, 'Αθανάσιος Μοναστηριώτης, 'Αντώνιος Γρίβας.

ΓΥΘΕΙΟΝ: Λεωνίδας Πετροπουλάκης, Παναγιώτης Σταρογιάννης.

ΔΩΡΙΣ: 'Αριστομένης Λιδωρίκης, 'Ιωάννης Σαφάκας.

ΕΠΙΔΑΥΡΟΣ ΛΙΜΗΡΑ: 'Ελευθέριος Καλογερᾶς, Γεώργιος Ζουμπουλάκης.

ΕΡΜΙΟΝΙΣ: Σταμάτιος Μήτσας, Ἄγγελος Γουζούασης.

ΕΥΡΥΤΑΝΙΑ: Γεώργιος Βελῆς, Νικόλαος Χανσάκης, Γεωργούλας Γιαλδάσης, Νικόλαος Γρανίτσας.

ΗΛΕΙΑ: 'Επαμεινώνδας Κρεστενίτης, Στέφανος Στεφανόπουλος, 'Ιωάννης 'Αναγνωστόπουλος, Σπῦρος Κουτσομίτης.

ΘΗΒΑΙ: Γεώργιος Διαμάντης, 'Αναγνώστης Δημητρίου.

ΘΗΡΑ: Σπυρίδων Μαλασπίνης, Γάσπαρης Δελένδας, Σπυρίδων Μαρκεζίνης.

ΚΑΛΑΒΡΥΤΑ: Χαρίλαος Θεοχαρόπουλος, 'Ηλίας Παπαδαῖος, Λεωνίδας Πετιμεζᾶς, Παναγιώτης Μεγακλῆς.

ΚΑΛΑΜΑΙ: Γρηγόριος Κορφιωτάκης, Θεόδωρος Κυριακός, 'Ιωάννης Ζάρκος.

ΚΑΡΥΣΤΙΑ: Κωνσταντῖνος Δημητριάδης, Γεώργιος Πανικολάου, 'Ιωάννης Μπαλάφας.

ΚΑΡΥΤΑΙΝΑ: Πέτρος Δεληγιάννης, Δημήτριος Βούκουρας, Κωνστ. Πλαπούτας, Παλαιολόγος Στασινόπουλος.

ΚΕΑ: Νικόλαος Παλαιός, Σταῦρος 'Αλεξάνδρου.

ΚΟΡΙΝΘΙΑ: 'Ανδρέας Νοταρᾶς, Εὐθύμιος Κανελλόπουλος, Εὐστάθιος Οἰκονομόπουλος.

ΚΥΝΟΥΡΙΑ: 'Εμμανουὴλ Τσοῦλχος, Νικόλαος Ματθαίου, Νικόλαος Πετράκος.

ΛΑΚΕΔΑΙΜΩΝ: 'Αναστάσιος Κορφιωτάκης, Δημήτριος Δημητρακάκης, 'Ιωάννης Βαλασσόπουλος, 'Εμμανουὴλ Μελετόπουλος.

ΛΟΚΡΙΣ: Λουκᾶς Στέφανος, Σπυρίδων Τριχᾶς.

ΜΑΝΤΙΝΕΙΑ: Κωνσταντῖνος Μανέτας, Θεόδωρος Πετρινός, Παναγιώτης Βάρβογλης, Γ. Ν. Ρεβελιώτης.

ΜΕΓΑΡΙΣ: Προκόπιος Βιρβίλης, Γεώργιος Μαλέας.

ΜΕΓΑΛΟΠΟΛΙΣ: Δημήτριος Σακελλαρίδης, 'Αθανάσιος Κατριβάνος.

ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΝ: Παν. Τσιμπουράκης, Νικ. Σωτηρόπουλος.

ΜΕΣΣΗΝΗ: Παν. Καλαμαριώτης, Παν. Παπατσώνης, Κωνστ. Λυμπερόπουλος.

ΜΗΛΟΣ: 'Ιωάν. Προβελέγγιος, 'Ιωάν. Τατοράκης.

ΝΑΞΟΣ: Μιχαὴλ Δαμηράλης, Δημήτρ. Δημητρακόπουλος, Σπυρίδων Βαρότσης.

ΝΑΥΠΑΚΤΙΑ: 'Αντώνιος Παπαδημητριάδης, Δημήτριος Κοκοτάκης, Δημήτριος Χαραλαμπίδης.

ΝΑΥΠΛΙΑ: Νικόλ. Παπαλεξόπουλος, Παν. Μ. 'Ιατρός.

ΞΗΡΟΧΩΡΙ: 'Ιωάννης Τασσαῖος, Στέφανος Α. Δούκας.

ΟΙΤΥΛΟΝ: 'Ιωάν. Κατσάκος, Γερμανὸς Μαυρομιχάλης, Βενετσάνος Κυβέλος.

ΟΛΥΜΠΙΑ: Χαράλαμπος Χριστόπουλος, Π. Κανελλόπουλος, Κωνστ. Ζαφειρόπουλος.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΝ: Μιχαὴλ Ποτλῆς.

ΠΑΡΝΑΣΣΙΣ: Παπακώνστας Τσαμάλας, Νάκος Πανουργιᾶς, Μιλτιάδης Πρίμας.

ΠΑΤΡΑΙ: Π. Καλαμογδάρτης, 'Ιωάν. Δ. 'Αντωνόπουλος, 'Αντώνιος Ρικάκης, Χρύσανθος Τσαλαμιδᾶς.

ΣΠΕΤΣΑΙ: 'Ανάργυρος 'Αναργύρου, Νικόλαος Γκίνης.

ΠΥΛΙΑ: Νικόλαος Τσικλητήρας.

ΣΚΙΑΘΟΣ: 'Ιωάννης Δουλίδης, 'Ιωάννης Μανιώτης.

ΣΥΡΟΣ: Λεωνίδας Πρασακάκης, Γεώργιος Ναύτης, 'Ιωάννης Μαραγκός, Λορέντσος Καμπάνης.

ΤΗΝΟΣ: 'Ιωάννης Σαγρέδος, Παναγιώτης Ψάθος, 'Αντώνιος 'Αρμάος.

ΤΡΙΦΥΛΙΑ: Γρηγόριος Μανοῦσος, Δημήτριος Πολυχρονόπουλος, Γεώργιος Σπέντσας.

ΤΡΙΧΩΝΙΑ: Δημήτριος Βότσαρης, Γεώργιος Κουβέλης.

ΤΡΟΙΖΗΝΙΑ: Νικόλαος Πιπίνος, Κωνστ. Δουζίνας.

ΥΔΡΑ: Λάζαρος Γιουρδῆς, Θεόδωρος Γκίκας, 'Αναστάσιος Οἰκονόμου.

ΦΘΙΩΤΙΣ: Πέτρος Χ. Πέτρος, Εὐάγγελος Βαλατσιός, Εὐάγγελος Κοντογιάννης, Σωτ. Σκουμπουδῆς.

ΧΑΛΚΙΣ: Αὐγερινὸς 'Αβέρωφ, Δημήτριος Κριεζώτης, 'Αναγν. Μάντζαρης.

ΝΕΑ ΨΑΡΑ: 'Ιωάννης Κοντζιᾶς, 'Ανδρέας Καλλάρης.

ΚΑΝΑΡΗΣ ΚΑΙ ΟΘΩΝ

Η ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΕΛΠΙΣ ΧΑΝΕΤΑΙ

Ο ΠΥΡΠΟΛΗΤΗΣ ΤΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ

Ἡ πλαστὴ κοινοβουλευτικὴ παντοδυναμία τῆς ἐκλεκτῆς τοῦ Ὄθωνος κυβερνήσεως τοῦ Ἀθ. Μιαούλη, εἰς οὐδὲν ὠφέλησε οὔτε τὸν ἕνα οὔτε τὸν ἄλλον. Ἡ ἀντιπολίτευσις, ἀποκλεισθεῖσα τῆς Βουλῆς ἐνέτεινε τὴν ἐκτὸς αὐτῆς δραστηριότητα. Οἱ νέοι ἄνδρες τοῦ πολιτικοῦ καὶ δημοσίου βίου ἀπεστρέφοντο τοὺς εὐνοουμένους τοῦ βασιλέως καὶ ἐστρέφοντο διαρκῶς καὶ ἐντονώτερον πρὸς τὸν ἐθνικὸν ἥρωα Κ. Κανάρην καὶ τὸν μαχητικώτατον πολιτικὸν Δημήτριον Βούλγαρην. Ἀφ' ἑτέρου αἱ συνωμοσίαι εὕρισκον πρόσφορον ἔδαφος ἀναπτύξεως μὲ τὴν οὐσιαστικὴν κατάλυσιν τοῦ κοινοβουλευτισμοῦ.

Ἀποτέλεσμα τοῦ ἐπικρατοῦντος πνεύματος, ἦτο καὶ ἡ διενεργηθεῖσα δολοφονικὴ ἀπόπειρα κατὰ τῆς βασιλίσσης Ἀμαλίας, τὴν ὁποίαν ἀπεκάλουν «ὕαιναν» οἱ φανατικοὶ πολέμιοί της φοιτηταί. Εἰς αὐτὴν δὲ ἀπέδιδον ὡς γνωστὸν τὰς ἀπολυταρχικὰς τάσεις τοῦ Ὄθωνος. Τὴν 6ην Σεπτεμβρίου 1861 ὁ φοιτητὴς Κ. Δόσιος, παραμονεύσας εἰς οἰκόπεδον ὅπου σήμερον τὸ ξενοδοχεῖον «Βασιλεὺς Γεώργιος», ἀπεπειράθη νὰ τὴν φονεύσῃ. Εἴτε ὅμως ἐξ ἀγνοίας χειρισμοῦ τοῦ περιστρόφου του, εἴτε ἐκ τῆς ταραχῆς του, οὐδὲν ἐπέτυχεν συλληφθεὶς ἀμέσως ὑπὸ τῶν ὑπασπιστῶν τῆς βασιλίσσης. Ἀπὸ τὴν εἰς θάνατον καταδίκην του τὸν ἀπήλλαξε ἡ ἰδία ἡ Ἀμαλία. Ἀπεφυλακίσθη μετὰ τὴν ἔξωσιν τοῦ Ὄθωνος, συνέχισε τὰς σπουδάς του εἰς τὸ ἐξωτερικόν, ἀλλὰ ἀπέθανεν ἀργότερον εἰς τὸ ψυχιατρεῖον, εἴτε διότι εἶχε ροπὴν πρὸς ψυχοπάθειαν, εἴτε ἐκ τῶν δεινοπαθημάτων του κατὰ τὴν ἀνάκρισιν.

Ὁ Ὄθων ἀπουσίαζε εἰς Βαυαρίαν κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς δολοφονικῆς ἀποπείρας.. Ἐπανελθὼν τὴν 18ην Ὀκτωβρίου 1861 ἀντελήφθη ὅτι ἔπρεπε νὰ δώσῃ διέξοδον εἰς τὴν ὀργὴν τοῦ λαοῦ. Ἐστράφη δὲ τότε πρὸς τὸν λαοφιλῆ Κανάρην. Περὶ αὐτοῦ γράφει ὁ Ν. Δραγούμης εἰς τὰς ἀναμνήσεις του: «Εἴδωλον τῆς κοινῆς γνώμης ἦν ἀπὸ τριῶν ἐτῶν ὁ ναύαρχος Κανάρης. Αἱ ἐφημερίδες, οἱ φοιτηταὶ τοῦ Πανεπιστημίου καὶ τῶν λοιπῶν σχολείων, οἱ κατατρίβοντες τὰς ἡμέρας ἐν τοῖς καφεπωλείοις, οἱ θαμίζοντες εἰς τὰς πλατείας, οἱ πλανώμενοι εἰς τὰς ἀγυιάς, μόνον ἱκανὸν νὰ σώσῃ τὴν νοσοῦσαν Ἑλλάδα, ἐδακτειλοδείκτουν τὸν ἔνδοξον ναύαρχον. Μήπως, ἐδογμάτιζον, ὁ κρατήσας μετὰ τοσαύτης τόλμης καὶ δεξιότητος, τὸ πηδάλιον πλοίου, πῦρ πνέοντος καὶ θάνατον ἐρευγομένου, δὲν δύναται νὰ κρατήσῃ μετὰ τῶν αὐτῶν ἀρετῶν καὶ τὸ τῆς πολιτείας; Ὅπως κατέκαιε τὰ σκάφη τοῦ ἐχθροῦ, κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον θὰ κατακαύσῃ καὶ τὸ σύστημα».

Τὸν Ἰανουάριον τοῦ 1862 ὁ Ἀθ. Μιαούλης ἠσθένησε, ἀντικατασταθεὶς εἰς τὴν προεδρίαν τῆς κυβερνήσεως ὑπὸ τοῦ ὑπουργοῦ Ἐξωτερικῶν Ἀνδρ. Κουντουριώτη. Τὴν 10ην Ἰανουαρίου ὁ Ὄθων ἐκάλεσε τὸν Κανάρην καὶ τὸν ἠρώτησε ἂν δέχεται νὰ ἀναλάβῃ τὸν σχηματισμὸν κυβερνήσεως. Ὁ ναύαρχος ἐζήτησε 2ήμερον προθεσμίαν διὰ ν' ἀπαντήσῃ. Τὴν 12ην ἐπανῆλθε εἰς τὰ Ἀνάκτορα, κρατῶν ὑπόμνημα περιέχον τοὺς ὅρους ὑπὸ τοὺς ὁποίους θὰ ἐδέχετο τὴν πρωθυπουργίαν. Χιλιάδες λαοῦ τῆς ὀλιγανθρώπου τότε πρωτευούσης, ἀνέμενον ἔξω τῶν Ἀνακτόρων τὸ ἀποτέλεσμα τῆς συναντήσεως καὶ ἐπευφήμησαν τὸν ἥρωα τῆς Ἐπαναστάσεως, ὁ ὁποῖος εἰς τὸ ὑπόμνημά του ἔγραφεν: «Οὐδόλως μὲ λανθάνουν, αἱ δυσκολίαι τὰς ὁποίας τίθεμαι ζητῶν νὰ μεταβάλω ἕξεις καὶ προκλήψεις πεπλανημένας αἵτινες ἐκυβέρνησαν τὸν τόπον ἐπὶ πολλὰ ἔτη καὶ συνέδεσαν διάφορα συμφέροντα τὰ ὁποῖα εἶναι ἕτοιμοι νὰ συνωμόσουν κατὰ πάσης ριζικῆς μεταβολῆς, ὅσον σωτηρία καὶ ἀναπόφευκτος καὶ ἂν φαίνηται. Οὐδὲ ἀγνοῶ ὅτι ὁμιλῶν τοιαύτην εἰλικρινῆ γλῶσσαν, ἐνδέχεται νὰ δυσαρεστήσουν τὴν Ὑμετέραν Μεγαλειότητα.... Ἀλλ' ὁ πατριωτισμὸς ἐκεῖνος ὅστις ἐνέπνευσεν τὴν σταθερότητα μου εἰς ἐποχὰς κινδύνων τῆς ἑλληνικῆς ἀνεξαρτησίας, αὐτὸς ὁ ἴδιος μὲ ὑπεστήριξεν εἰς τὴν γενομένην ἀπόφασιν τοῦ νὰ ὁμιλήσω μετὰ παρησίας εἰς τὴν Ὑμετέραν Μεγαλειότητα καὶ νὰ ζητήσω νὰ ἐκπληρώσω τὸ χρέος μου πρὸς Αὐτὴν καὶ τὸ ἔθνος μου, προτείνων ἀνενδοιάστως τὴν ὁλοσκερῆ καὶ τελείαν μεταρρύθμισιν τοῦ ἐπικρατήσαντος κυβερνητικοῦ συστήματος διὰ τοιούτων μέτρων, τὰ ὁποῖα νὰ ἐγγυῶνται πραγματικὴν ἐπάνοδον εἰς τὴν συνταγματικὴν ὁδόν. Διότι ἄνευ τῆς εἰλικρινοῦς ταύτης μεταβολῆς, ἔχω τὴν πεποίθησιν ὅτι, ὅπου ἔφθασαν σήμερον τὰ πράγματα,

οὔτε ἐσωτερικῶς δύναται ἡ Ἑλλὰς νὰ ἠρεμήσῃ καὶ νὰ εὐδαιμονήσῃ, οὔτε ἐξωτερικῶς νὰ δοξασθῇ. Ἀφοῦ ἅπαξ παραδεχθῶμεν ὡς ἀναγκαίαν καὶ ἀναπόφευκτον τὴν μεταβολήν, ἔρχονται ἀφ' ἑαυτῶν τὰ διάφορα μέτρα, τὰ ὁποῖα ἀπαιτοῦνται διὰ νὰ στηρίξουν καὶ ἀποδείξουν εἰλικρινῆ τὴν ἀπόφασιν εἰς τὸ Ἑλληνικὸν Ἔθνος».

Τὰ μέτρα, οἱ ὅροι, ποὺ ἐπρότεινε ὁ Κανάρης, ἦσαν τὰ κατωτέρω:

— Διορισμὸς τῶν ὑπουργῶν ἀπὸ τὸν πρωθυπουργὸν (ἐν τῇ πράξει) καὶ ὄχι ἀπὸ τὸν βασιλέα.

— Πραγματικὴ καὶ ὄχι μόνον νομικὴ εὐθύνη τῶν ὑπουργῶν καὶ «ἀνεύθυνον» τοῦ βασιλέως.

— Κατάργησις «ἀνακτοβουλίου».

— Ἀπομάκρυνσις ἐκ τῶν Ἀνακτόρων τῶν ἀξιωματικῶν τῶν «συνωκειωθέντων» μὲ ἕξεις τοῦ παρελθόντος.

— Διορισμὸς καὶ νέων γερουσιαστῶν καθ' ὑπόδειξιν τῆς κυβερνήσεως, ὥστε νὰ ἐξαλειφθῇ ἡ δημιουργηθεῖσα κατάστασις, μὲ τὸν τελευταῖον διορισμὸν τῶν 18.

— Διεξαγωγὴ πραγματικῶν καὶ γνησίων ἐκλογῶν.

— Σχηματισμὸς ἐθνοφυλακῆς, ἀπὸ ἐκγυμναζομένους πολίτας (κατὰ ἰσχῦον πρότυπον τότε εἰς Σερβίαν).

— Κατάργησιν ἀνελευθέρων νόμων.

— Φιλολαϊκὰ οἰκονομικὰ μέτρα.

Τὸ ὑπόμνημα τοῦ Κανάρη κατέληγεν: «Ταῦτα εἶναι Μεγαλειότατε, τὰ ζητήματα τὰ ὁποῖα ὑποβάλλω εὐσεβάστως εἰς τὴν σπουδαίαν σκέψιν καὶ μελέτην τῆς Ὑμετέρας Μεγαλειότητος, ἐκ δὲ τῆς ἐντελοῦς, ἐλευθέρας καὶ εἰλικρινοῦς παραδοχῆς αὐτῶν ἐξαρτᾶται τὸ νὰ δεχθῶ νὰ ὑπηρετήσω τὴν Ὑμετέραν Μεγαλειότητα καὶ τὸ ἔθνος μου εἰς τὴν θέσιν, εἰς τὴν ὁποίαν μοῦ ἔκαμεν ἡ Ὑμετέρα Μεγαλειότης τὴν ὑψηλὴν τιμὴν νὰ μὲ προσκαλέσῃ».

Ὁ Ὄθων ἀνέγνωσε τὸ ὑπόμνημα βραδέως καὶ μετά, ἀπευθυνόμενος πρὸς τὸν ναύαρχον τοῦ ἐδήλωσε: «Νὰ μοὶ ὑποβάλετε τὸν κατάλογον τῶν ὑπουργῶν σας».

Ὅταν μετὰ δίωρον παραμονὴν πλησίον τοῦ Βασιλέως, ὁ Κανάρης ἐξῆλθε τῶν Ἀνακτόρων καὶ ἀνεκοίνωσε εἰς τὰ πλήθη ὅτι τοῦ ἀνετέθη ἡ ἐντολή, ἐνθουσιασμὸς καὶ ζητωκραυγαὶ ὑπὲρ τοῦ πρωθυπουργοῦ καὶ τοῦ βασιλέως ἐπηκολούθησαν.

Ἀλλ' ὅταν, μετὰ 2ήμερον, ὁ Κανάρης ἦτο ἕτοιμος νὰ ἀνέλθῃ εἰς τὰ Ἀνάκτορα μετὰ τῶν ὑπουργῶν του διὰ νὰ ὁρκισθοῦν, ἀνακτορικὸς κλητὴρ κατέφθασε εἰς τὴν ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Κυψέλης οἰκίαν του, διὰ νὰ τοῦ ἐπιδώσῃ βασιλικὴν ἐπιστολήν, ἀκυροῦσαν τὴν ἐντολήν. Τὸ σύστημα εἶχεν ἐπιτύχει διὰ μίαν ἀκόμη φορὰν νὰ ἐπηρεάσῃ τὸν βασιλέα!

«Ντροπῆς καμώματα,»ἐχαρακτήρισε τὴν παλινωδίαν, ὁ γηραιὸς ναύαρχος, ἠσθένησε ἀπὸ τὴν δυσφορίαν του, ἀλλὰ ἐκείνου μὲν ἡ ἀσθένεια παρῆλθεν, ἐνῷ ὁ θρόνος τοῦ Ὄθωνος, οὐσιαστικῶς ἀπὸ τῆς στιγμῆς ἐκείνης ἐκρημνίζετο.

Η ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΗ ΜΟΝΑΡΧΙΑ

ΤΑ "ΝΑΥΠΛΙΑΚΑ„

ΚΥΒΕΡΝΗΣΙΣ Ι. ΚΟΛΟΚΟΤΡΩΝΗ

Ἡ ματαίωσις τοῦ σχηματισμοῦ κυβερνήσεως Κανάρη εἶχεν ὡς ἀποτέλεσμα τὸν σχηματισμὸν τῆς πεποιθήσεως εἰς τὰ φιλελεύθερα στοιχεῖα, ὅτι μόνον δι' ἐνόπλου ἐξεγέρσεως θὰ ἐπετυγχάνετο, ἡ ἐπικράτησις συνταγματικοῦ πολιτικοῦ βίου εἰς τὴν χώραν.

Ἀντίγραφα τοῦ ὑπομνήματος Κανάρη ἐκυκλοφόρουν εἰς τὰς Ἀθήνας καὶ τὰς ἐπαρχίας. Καί λέγεται, ὅτι μόλις ἔφθασεν ἕν ἐξ αὐτῶν εἰς τὸ Ναύπλιον ἀπετέλεσε ἔναυσμα ἐπαναστάσεως, τὴν 7ην Φεβρουαρίου 1862, δηλαδὴ δεκαπέντε περίπου ἡμέρας μετὰ τὴν βασιλικὴν παλινωδίαν. Ἀσχέτως πάντως τοῦ ἂν τὸ «ἀντίγραφον» ἀπετέλεσε τὸ ἔναυσμα τῆς ἐξεγέρσεως, ὁ ἱστορικὸς Καρολίδης σημειοῖ ὅτι: «ἡ ἀποτυχία τῆς τοῦ Κ. Κανάρη εἰς τὴν ἐξουσίαν ἀνόδου, εἶχεν ὡς ἄμεσον ἐπακόλουθον τὴν ἔκρηξιν στρατιωτικῆς ἐπαναστάσεως ἐν Ναυπλίῳ».

Στρατιωτικοὶ πρωτεργάται τῆς ἐπαναστάσεως ἐκείνης ἦσαν οἱ: ἀντισυνταγματάρχαι Ἀρ. Μίχος καὶ Π. Κορωναῖος, ὁ ὑπολοχαγὸς Δ. Γρίβας, υἱὸς τοῦ στρατηγοῦ Θοδωράκη Γρίβα, δικαστικοὶ ὅπως ὁ Γ. Πετμεζᾶς καὶ Π. Μαυρομιχάλης ὁ δήμαρχος Π. Ζαφειρόπουλος, οἱ δικηγόροι Δημητριάδης καὶ Πετσάλης, ἡ δραστηρία Καλλιόπη Παπαλεξοπούλου κ.ἄ. Μία δὲ χαρακτηριστικὴ καὶ ἐκ τῶν πρώτων πράξεων τῆς ἐπαναστατικῆς ἐπιτροπῆς, ἦτο ἡ καταστροφὴ τῆς ἀπεχθοῦς εἰς τὸν λαὸν λαιμητόμου τῶν ἐκεῖ φυλακῶν.

Ὁ Ὄθων ἔλαβε δραστήρια μέτρα διὰ τὴν κατάπνιξιν τῆς ἐπαναστάσεως. Ὅλαι αἱ διαθέσιμοι δυνάμεις τῆς πρωτευούσης ἀπεστάλησαν κατὰ τοῦ Ναυπλίου, ἐνισχυμέναι καὶ ἀπὸ μισθοδοτουμένους ἐθελοντὰς ὑπὸ τὰς διαταγὰς τοῦ Ἑλβετοῦ στρατηγοῦ Ἀμεδαίου Χάν.

Παρ' ὅλον ὅτι ἐξεγέρσεις ἐσημειώθησαν καὶ εἰς Ἄργος, Τρίπολιν, Κυπαρισίαν, Σῦρον καὶ Κῦθνον, ὅπου ἐφονεύθησαν ἐξόριστοι τοῦ καθεστῶτος, ἡ Βασιλικὴ Κυβέρνησις ἐπέτυχε νὰ ἐπιβληθῇ καὶ ἡ φρουρὰ Ναυπλίου παρεδόθη, ἑξῆντα ἑπτὰ ἡμέρας μετὰ τὴν ἐπανάστασιν.

Μὲ τὰς κυρώσεις τὰς ὁποίας ἔλαβεν ἡ Κυβέρνησις Μιαούλη, ἀπεκλήθη «Ὑπουργεῖον αἵματος» ἀπὸ τὴν ἀντιπολίτευσιν, παρ' ὅλον ὅτι ἐχορήγησε κατ' ἐπανάληψιν ἀμνηστείαν εἰς ὡρισμένους ἐπαναστάτας. Λόγῳ τῆς ἐναντίον της κατακραυγῆς, ἡ κυβέρνησις ἐκείνη παρῃτήθη καὶ τὴν 26ην Μαΐου ἐσχηματίζετο ἡ τελευταία κυβέρνησις τοῦ Ὄθωνος, μὲ πρωθυπουργὸν τὸν Ι. (Γενναῖον) Κολοκοτρώνην.

Οὔτε ἡ ἐπιλογὴ ἐκείνη ὅμως ἔσωζε πλέον τὸ καθεστώς. Ἦτο τόση ἡ ἐναντίον του ἀντιπάθεια, ὥστε λέγεται ὅτι ὁ ὑπουργὸς Στρατιωτικῶν, Σπυρομήλιος, βλέπων ἀπὸ τὸ παράθυρον τοῦ γραφείου του τοὺς ἀνυπόπτους διαβάτας, ἔλεγε μονολογῶν δι' ἕνα ἕκαστον: «Κι' αὐτὸς συνωμότης θὰ εἶναι!».

Ἀλλὰ ἡ ἀντιπάθεια κατὰ τοῦ καθεστῶτος, εἶχε ὑπερβῆ πλέον τὰ ὅρια τοῦ μικροῦ κράτους, ἐπεκταθεῖσα καὶ εἰς τὸν ἔξω Ἑλληνισμόν. Εἰς τὴν ὑπόδουλον Ἤπειρον οἱ νέοι ἔψαλλον μὲ πάθος τὸ ἐπαναστατικὸν ᾆσμα τῆς ἐποχῆς: «Ἕως πότε ἡ ξένη ἀκρίδα, ἕως πότε κωφὸς Βαυαρὸς θὰ ρημώνη τὴν δόλια πατρίδα, ἐγερθῆτε ἀδέλφια, καιρός!».

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 10ης ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 1862

Τετρακόσιοι ὁμογενεῖς Γαλαζίου, ἀπέστειλαν πρὸς τὴν Γερουσίαν ἀναφοράν, πικρότατα γεγραμμένην. Διεκτραγῳδοῦντες τὴν ἐν Ἑλλάδι κατάστασιν (ἐπίβουλος πολιτικὴ ἔφερεν εἰς τὸ χεῖλος τῆς ἀβύσσου τὴν πατρίδα), ἀποδίδοντες δὲ ταύτην εἰς τὸ «ἐπάρατον κυβερνητικὸν σύστημα», συνέπεια τοῦ ὁποίου ὑπῆρξε καὶ ἡ ἐν τῷ Ἀργολικῷ πεδίῳ ἀλληλοφαγία, ἠξίουν μεταξὺ τῶν ἄλλων: 1) Πιστὴν ἐφαρ-

μογὴν τοῦ Συντάγματος, πρὸς τήρησιν τοῦ ὁποίου ὡρκίσθησαν καὶ ἔθνος καὶ βασιλεύς. 2) Ἐλευθέρας ἐκλογάς, βουλευτικὰς καὶ δημοτικάς. 3) Ἐλευθεροτυπίαν.

Τὴν ἀναφορὰν ὑπέβαλε, κατὰ τὴν συνεδρίασιν τῆς 10 Σεπτεμβρίου, ὁ Δ. Βούλγαρης, ὅστις λέγων:

—Ἡ πολιτικὴ καχεξία, ἡ καταπιέζουσα τὴν Ἑλλάδα καὶ ὁσημέραι αὐξανομένη, ἐξακολουθεῖ νὰ ἀνησυχῇ δικαίως πάντα Ἕλληνα, ἐντὸς καὶ ἐκτὸς αὐτῆς εὑρισκόμενον.

Κατέληγε δὲ ὡς ἑξῆς:

—«Εὐχαὶ τοιαῦται, ἐξερχόμεναι ἀπὸ τοῦ βάθους καρδίας ἑλληνικῆς, προϊὸν ἀκραιφνοῦς πατριωτισμοῦ καὶ εὐγενῶν αἰσθημάτων, περιβαλλομένων μετ' ἀφιλοκερδείας, μεμακρυσμένων πάσης σπουδαρχίας καὶ ἰδιοτελείας ἀτομικῆς, ὑπὸ μόνου δὲ τοῦ διακαοῦς πόθου πρὸς τὸ καλὸν τῆς πατρίδος ἐκφραζομένων, ἐμποιοῦσι βεβαίως θλιβερὸν αἴσθημα εἰς πάντα, ἀναλογιζόμενον τὰ ἀνηλεῶς σπαράττοντα τὴν Ἑλλάδα δεινά».

Ἡ ἀνωτέρω συνεδρίασις ὑπῆρξεν ἡ προτελευταία τῶν εἰς ἔκτακτον σύνοδον κληθέντων νομοθετικῶν σωμάτων, διὰ τὴν συζήτησιν τῶν «Ναυπλιακῶν». Τὴν ἑπομένην ἐκηρύσσετο λήξασα ἡ σύνοδος. Ἀλλὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην ἐτερματίζετο καὶ ἡ Ζ΄. Περίοδος καὶ ἡ 20ετὴς περίπου «συνταγματικὴ μοναρχία» τοῦ «Ἐλέῳ Θεοῦ» βασιλέως Ὄθωνος».

ΠΑΛΑΙΜΑΧΟΙ ΚΑΙ ΝΕΟΙ

ΕΞΩΣΙΣ ΤΟΥ ΟΘΩΝΟΣ

Ο ΜΟΙΡΑΙΟΣ ΠΛΟΥΣ

Ὁ τελευταῖος πρωθυπουργὸς τοῦ Ὄθωνος, δὲν συγκατελέγετο μεταξὺ τῶν «Ὀθωνιστῶν» τῶν ἀδιαλλάκτων δηλαδὴ ὀπαδῶν τοῦ καθεστῶτος. Περὶ αὐτοῦ καὶ τοῦ «πνεύματος τῶν ἡμερῶν» ὁ ἱστορικὸς Κυριακίδης γράφει: «Ὁ Γενναῖος Κολοκοτρώνης ὅστις κατὰ βάθος δὲν ἦτο καὶ λίαν τῷ Ὄθωνι ἀφωσιωμένος, καὶ τοῦ ὁποίου αἱ ἀμφιταλαντεύσεις παρέχουσι πολλὰς ὑπονοίας ὅτι συμπαθῶς εἶχε πρὸς τὴν ἀντιπολίτευσιν, δὶς ἔδωκε τὴν παραίτησιν αὐτοῦ, ἥτις δὲν ἐγένετο δεκτὴ παρὰ τοῦ βασιλέως· ἡ ἀναρχία καὶ ἡ ἀταξία εἶχον διαδεχθῆ τὴν ἔννομον τάξιν. ἐν ταῖς ὁδοῖς, ἐν τοῖς καφείοις, πανταχοῦ, ὡμίλουν περὶ τῆς ἐξώσεως τοῦ Βασιλέως, ὡς περὶ γεγονότος πλέον».

Οἱ ἀφωσιωμένοι τοῦ Ὄθωνος, κρίνοντες ὅτι εἶναι κύριοι τῆς καταστάσεως εἰς τὴν πρωτεύουσαν, ἐπρότεινον τὴν πραγματοποίησιν βασιλικοῦ ταξιδίου εἰς τὰς ἐπαρχίας, ὅπου ἐθεώρουν τὴν κατάστασιν πλέον ἐπισφαλῆ δι' αὐτούς. Ἤλπιζον ὅτι ἡ ἐπικοινωνία τῶν βασιλέων μὲ τὸν λαὸν θὰ κατεσίγαζε πολλῶν τὰς ἀνησυχίας.

Τὸ βασιλικὸν ταξίδιον ἐπρογραμματίσθη μὲ σταθμὸν εἰς τὰς πελοποννησιακὰς πόλεις καὶ ἐκεῖθεν εἰς Μεσολόγγιον, Ἀγρίνιον, Βόνιτσαν. Τὴν 2αν Ὀκτωβρίου 1862 οἱ βασιλεῖς ἐπεβιβάσθησαν τοῦ «ἀτμοδρόμωνος Ἀμαλία» συνοδευομένου ἀπὸ τὴν ἀτμοβαρίδα Ἀφρόεσσα».

Τὴν 4ην Ὀκτωβρίου ὅμως, ὁ παλαίμαχος πολεμιστὴς τοῦ 21 Θοδωράκης Γρίβας τοῦ ὁποίου ὁ υἱὸς ὅπως εἴδομεν μετεῖχε τῆς ἐξεγέρσεως τοῦ Ναυπλίου, ὕψωσε εἰς Βόνιτσαν τὴν σημαίαν τῆς κατὰ τοῦ Ὄθωνος ἐπαναστάσεως. Τὴν ἐπομένην ἐπαναστατεῖ τὸ Μεσολόγγιον, τὴν 6ην τοῦ μηνὸς τὸ Ἀγρίνιον, καὶ αἱ Πάτραι μὲ ἀρχηγὸν ἐδῶ τὸν Βενιζέλον Ροῦφον, τὴν 7ην ἡ Ναύπακτος καὶ τὴν 8ην ἡ Κόρινθος.

Ὁ Βασιλεὺς ἔλαβε γνῶσιν τῆς ἀρχικῆς ἐξεγέρσεως καὶ λεπτομερειῶν ἐπὶ τῆς ἐξελίξεως της, ἀπὸ ἔκθεσιν τοῦ πρωθυπουργοῦ, εὑρισκόμενος εἰς Καλαμάταν (ἀπὸ τὸ 1861 εἶχεν πραγματοποιηθῆ τηλεγραφικὴ ἐπικοινωνία μὲ τὰς σημαντικωτέρας πόλεις τῆς Ἑλλάδος).

Εἰς τὴν ἀναφορὰν τοῦ πρωθυπουργοῦ, ὁ βασιλεὺς ἀπήντησε μὲ τὸ κατωτέρω ἔγγραφον του:

«Κύριε Πρωθυπουργέ,

Ἔλαβον τὴν ἀπὸ 7 Ὀκτωβρίου ἔκθεσίν σας περὶ τῶν ἐν Βονίτσῃ συμβάντων. Ἐγκρίνω τὰ παρ' ὑμῶν ληφθέντα μέτρα. Σᾶς γνωστοποιῶ ὅτι ἀπέστειλα τὸν ὑπασπιστήν μου συνταγματάρχην Βαλτινὸν εἰς τὴν Δυτικὴν Ἑλλάδα, ἵνα συντελέσῃ μετὰ τῶν ἐκεῖσε Ἀρχῶν εἰς τὴν ἀποκατάστασιν τῆς δημοσίας τάξεως. Θέλετε τηλ)κῶς εἰδοποιήσει τὰς ἀρχὰς καὶ τοὺς διοικητὰς τῶν στρατιωτικῶν σωμάτων περὶ τῆς ἀποστολῆς ταύτης, ἵνα συνεννοηθῶσι δεόντως μετ' αὐτοῦ. Πρὸς τούτοις θέλετε ἐφοδιάσει αὐτὸν μὲ τὴν ἀπαιτουμένην πληρεξουσιότητα καὶ τὰ χρηματικὰ μέσα πρὸς ἐπίτευξιν τοῦ σκοποῦ.

Καλάμαι, 8 Ὀκτωβρίου 1862. ΟΘΩΝ»

Διαφαίνεται ἀπὸ τὸ ἔγγραφον αὐτὸ ὅτι οἱ Βασιλεῖς ἐφαντάσθησαν ὅτι καὶ ἡ ἐξέγερσις ἐκείνη, θὰ ἦτο ὁμοία μὲ τὰς πολλὰς αἱ ὁποῖαι εἶχον προηγηθῆ. Τὴν 8ην Ὀκτωβρίου δὲν φαίνονται διατιθειμένοι νὰ διακόψουν τὴν περιοδείαν των, ἐπανερχόμενοι εἰς τὴν πρωτεύουσαν. Τὸ ἀπεφάσισαν μόνον μετὰ τριήμερον, ἀλλὰ ἀργὰ πλέον.

Τὴν 9ην Ὀκτωβρίου ἡ ἐπανάστασις μετεδόθη ἀπὸ τὴν Κόρινθον εἰς τὰ Μέγαρα. Καὶ τὴν ἐπομένην νύκτα τῆς 10ης πρὸς 11ην Ὀκτωβρίου, ἐπανεστάτησε καὶ ἡ πρωτεύουσα, μὲ πρωτοπόρους ἐνθουσιώδεις νέους τῆς ἐποχῆς. Ὁ Ὄθων Μακρυγιάννης, υἱὸς τοῦ στρατηγοῦ καὶ ἀναδεκτὸς τοῦ Βασιλέως, ὁ ποιητὴς Ἀχ. Παράσχος οἱ Ἰάλεμος, Γλαράκης, Κλεομένης, Γεννάδιος Σοράβας κ.α. ἐκχύνονται ἔνοπλοι εἰς τὰς ὁδοὺς τῆς πόλεως μὲ τὰς κραυγάς: Ζήτω ἡ πατρίς! Κάτω ὁ Ὄθων!

Οἱ ἀξιωματικοὶ τῆς φρουρᾶς Ἀθηνῶν, εἶναι μεμυημένοι εἰς τὴν ἐπανάστασιν οἱ πλεῖστοι (Παπαδιαμαντόπουλος καὶ ἄλλοι, ἀναφερόμενοι εἰς ἑπόμενα κεφάλαια).

Ἡ μεγίστη πλειονότης τοῦ ἀθηναϊκοῦ λαοῦ συμπαθεῖ τὴν ἐπανάστασιν. Τὴν 3ην νυκτερινὴν συναντῶνται εἰς τοὺς στρατῶνας πυροβολικοῦ οἱ πολιτικοὶ ἡγέται Κανάρης, Βούλγαρης, Κουμουνδοῦρος, Δεληγεώργης καὶ Ζαΐμης (Ὁ Βενιζέλος Ροῦφος εὑρίσκεται εἰς τὰς Πάτρας ἀκόμη). Ἀποφασίζεται ἡ συγκρότησις προσωρινῆς ἐπαναστατικῆς

κυβερνήσεως καὶ ὁ Δεληγεώργης συντάσσει ἐπὶ κιλλίβαντος πυροβόλου τὴν πρώτην διακήρυξίν της:

« ΨΗΦΙΣΜΑ ΤΟΥ ΕΘΝΟΥΣ

Τὰ δεινὰ τῆς πατρίδος ἔπαυσαν. Ἅπασαι αἱ ἐπαρχίαι καὶ ἡ Πρωτεύουσα συνενωθεῖσαι μετὰ τοῦ στρατοῦ ἔθεσαν τέρμα εἰς αὐτά. Ὡς πιστὴ δ' ἀπόφασις τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους ὁλοκλήρου, κηρύσσεται καὶ ἀποφασίζεται.

Ἡ Βασιλεία τοῦ Ὄθωνος καταργεῖται.

Ἡ Ἀντιβασιλεία τῆς Ἀμαλίας καταργεῖται.

Προσωρινὴ Κυβέρνησις συνιστᾶται, ὅπως κυβερνήσῃ τὸ Κράτος, μέχρι συγκεντρώσεως τῆς Ἐθνικῆς Συνελεύσεως συγκειμένη ἐκ τῶν ἑξῆς πολιτῶν:

Δημητρίου Βούλγαρη, προέδρου
Κωνσταντίνου Κανάρη
Βενιζέλου Ρούφου

Ἐθνικὴ Συνέλευσις συγκαλεῖται ἀμέσως πρὸς σύνταξιν τῆς Πολιτείας καὶ ἐκλογὴν ἡγεμόνος.

Ζήτω τὸ Ἔθνος
Ζήτω ἡ Πατρίς»

Μὲ τὸ φῶς τῆς ἡμέρας ὁ λαὸς ἐξεχύθη εἰς τοὺς δρόμους πανηγυρίζων καὶ ψάλλων μὲ τοὺς προχειροσχεδιασμένους στίχους:

«Τοῦ τυράννου σὺ Κανάρη
ἐπυρπόλησας τὸν θρόνον,
μὲ τὸν Βούλγαρη τὸν Ροῦφον
καὶ ὀλίγους νέους μόνον».

Ἡ ἀπόβασις τοῦ Βασιλέως ἀπὸ τὸ καταπλέον σκάφος δὲν ἦτο δυνατὴ πλέον, διότι ἡ ἐπαναστατικὴ κυβέρνησις εἰς τὴν ὁποίαν ἐπειθάρχει ἡ φρουρὰ Ἀθηνῶν ἦτο ἀποφασισμένη, ἐνισχυμένη καὶ ἀπὸ τὸν λαόν, νὰ συντρίψῃ αἱματηρῶς κάθε σχετικὴν ἐνέργειαν. Μόνον δὲ εἰς τὴν ἐξόντωσιν τῆς πιστῆς εἰς αὐτὸν χωροφυλακῆς, θὰ ἀπέληγε παρομοία ἀπόφασις τοῦ Ὄθωνος, ὁ ὁποῖος ἐπείσθη, μὲ τὴν «μεσολάβησιν» καὶ τῶν πρεσβευτῶν περὶ τοῦ ματαίου κάθε ἀντιδράσεώς του.

Ἀπέστειλε τότε πρὸς τὸν ἀδελφόν του, βασιλέα τῆς Βαυαρίας τὸ κατωτέρω τηλεγράφημα:

Βασιλέα τῆς Βαυαρίας
Μόναχον

Ἕνεκεν ἐπαναστάσεως, ἐπιχειρηθείσης ὑπὸ στρατιωτικῶν, ἐγένετο Κυβέρνησις, ἥτις μὲ ἐκήρυξεν ἔκπτωτον (τοῦ Θρόνου)· ἀλλ' ἀντέχεται τοῦ μοναρχικοῦ ἀξιώματος καὶ συγκαλεῖ Ἐθνοσυνέλευσιν. Μὴ παραιτούμενος κατέλιπον ἐν τῷ μεταξὺ (προσωρινῶς) τὴν Ἑλλάδα.

ΟΘΩΝ

Ταυτοχρόνως ὑπέγραφε τὴν «ἀποχαιρετιστήριον διακήρυξίν του» πρὸς τὸν Ἑλληνικὸν λαόν:

ΕΛΛΗΝΕΣ!

Πεποιθὼς ὅτι, μετὰ τὰ τελευταῖα εἴς τινα μέρη τοῦ Κράτους καὶ ἰδίως ἐν τῇ πρωτευούσῃ λυπηρὰ συμβάντα, ἡ ἐν Ἑλλάδι σήμερον διαμονή μου ἠδύνατο νὰ φέρῃ τοὺς κατοίκους αὐτῆς εἰς αἱματηρὰς καὶ δυσδιαλύτους περιπλοκάς, ἀπεφάσισα ν' ἀποδημήσω ἐπὶ τοῦ παρόντος ἐκ τοῦ τόπου ὃν ἠγάπησα καὶ ἀγαπῶ ἐγκαρδίως, καὶ ὑπὲρ τῆς εὐημερίας τοῦ ὁποίου τριάκοντα σχεδὸν ἔτη ἐπιμόνως ἐμόχθησα.

Μακρὰν πάσης ἐπιδείξεως δὲν ἀπέβλεπον εἰμὴ εἰς τὰ ὀρθῶς ἐννοούμενα συμφέροντα τῆς Ἑλλάδος, ἐνθαρρύνων πάσαις δυνάμεσι τὴν ὑλικὴν καὶ ἠθικὴν ἀνάπτυξίν σας, καὶ μεριμνῶν μάλιστα περὶ τῆς εἰς ἅπαντας ἀπονομῆς τῆς δικαιοσύνης· προκειμένου δὲ περὶ τῶν κατ' ἐμοῦ πολιτικῶς πταισάντων, ἄπειρον ἔδειξα ἐπιείκειαν καὶ ἀμνησικακίαν.

Ἀπερχόμενος ἤδη εἰς τὴν πατρίδα τῆς γεννήσεώς μου, λυποῦμαι βαθέως ἀναλογιζόμενος τὰ δεινὰ τὰ ὁποῖα ὡς ἐκ τῆς νέας φάσεως τῶν πραγμάτων ἐνδέχεται νὰ κατασπαράξωσι τὴν φιλτάτην μου Ἑλλάδα.

Εὔχομαι δὲ ὁ Παντελεήμων Θεὸς νὰ κήδηται πάντοτε τῆς τύχης ὑμῶν.

Ἐν ὅρμῳ Σαλαμῖνος τῇ 12 Ὀκτωβρίου 1862.

ΟΘΩΝ

Ἕνας πιστὸς

Περισσότερον ἀπὸ ὅλους προσεπάθησε νὰ ἀντιδράσῃ πρὸς τοὺς ἐπαναστάτας ὁ ὑπουργὸς Στρατιωτικῶν Σπυρομήλιος. Εἰς μίαν, ἄνευ ἡμερομηνίας διασωθεῖσαν ἀναφοράν του γράφει:

Μεγαλειότατε,

Κρίνω χρέος μου νὰ καθυποβάλω πρὸς τὴν Ὑ. Μεγαλειότητα, τί ἔπραξα καὶ τί πράττω εἰς τὴν κρίσιμον ταύτην περίστασιν. Μοὶ εἶναι πάντι σκοτεινόν, ἐὰν ἡ στάσις τῆς φρουρᾶς Βονίτζης προῆλθεν ἀπὸ σχέδιον γενικὸν ἀντιπραττόντων ἢ ἐκ τῆς (ἀπὸ λάθος τοῦ κυρίου Αὐλάρχου τῆς Ὑ. Μεγαλειότητος) διαταχθείσης παρ' ἐμοῦ παρουσίας τοῦ Μοιράρχου Ἀκαρνανίας εἰς Παλιοχαλιά, ἥτις ἐν Μεσολογγίῳ παρετηρήθη ἀπὸ τὸ κοινόν, ὡς μεταβαίνοντος ἐκεῖσε, ἵνα συλλάβῃ τὸν ἀντιστράτηγον Γρίβαν, ὃν οὕτως εἰδοποίησεν ἐκ Μεσολογγίου ἡ σύζυγός του. Ὥστε δὲν εἶμαι εἰς κατάστασιν νὰ φωτίσω τὴν Μεγαλειότητά Σας, ἐὰν τὸ φαινόμενον τῆς Βονίτζης εἶναι σύμπτωμα γενικοῦ σχεδίου ἢ μεμονωμένου τυχαίου. Ὅπως δήποτε ἔκρινα χρέος μου εἰς τὸ πρῶτον ἄκουσμα νὰ διατάξω πανταχοῦ τοῦ Κράτους τὰς ἀρχὰς νὰ ὦσι προσεκτικαὶ καὶ ἄγρυπνοι.

Διετάχθησαν δὲ τὰ ἑπόμενα: 1) Ὁ ὑποστράτηγος κύριος Χὰν ἀνέλαβεν ὑπὸ τὸν ναύαρχον κύριον Σαχίνην τὴν διοίκησιν τῶν Ἀνακτόρων. 2) Οἱ ὑποστράτηγοι κύριοι Μαμούρης καὶ Χατζηπέτρου, ὁ μὲν πρῶτος λαμβάνων διακαιοδοσίαν ἀπὸ Θηβῶν μέχρι Ναυπακτίας καὶ στρατολογῶν μετέβη εἰς Ἀκαρνανίαν. 3) Τὸ 7ον πεζικὸν τάγμα (ἐν Λαμίᾳ) καὶ τὸ 10ον (ἐν Στυλίδι) ν' ἀφήσωσι τὰς θέσεις των εἰς τὴν Ὀινοφυλακήν, καὶ σήμερον διανύει τὸ μὲν 7ον διὰ Καρπενησίου ὑπὸ τὰς διαταγὰς τοῦ ὑποστρατήγου Χατζηπέτρου νὰ μεταβῇ εἰς Ἀκαρνανίαν, τὸ δὲ 10ον νὰ μεταβῇ εἰς Ἰτέαν, ἵνα ἐπιβιβασθῇ καὶ ἀποβιβασθῇ εἰς Κρυονέρι καὶ διευθυνθῇ εἰς Ἀγρίνιον, ἀφοῦ ἐπιτηρήσῃ τὴν κατάστασιν τοῦ Μεσολογγίου. 4) Ἔκρινα ὀρθὸν νὰ σχηματίσω ἓν ἀπεσπασμένον σῶμα ἀπωλεσμένον (corps perdu) ἱκανὸν νὰ προσβάλῃ καὶ νὰ ὑπερασπισθῇ ἐκ 500 πεζῶν καὶ τεσσάρων ὀρεινῶν πυροβόλων, ἐφωδιασμένον δι' ὅλων τῶν μέσων καὶ τοῦτο, ν' ἀποβιβασθῇ ἢ εἰς Ζαβέρδαν ἢ εἰς Παλιοχαλιά, καὶ νὰ ἐπιπέσῃ ἐκ τῶν νώτων εἰς τοὺς ἀποστάτας. Εἰς τοῦτο μ' ἐχρειάζετο ἀνώτερος διοικητής, ἱκανὸς στρατιώτης. Τὸ ἐσχημάτισα διορίσας ἀρχηγὸν τὸν συνταγματάρχην κύριον Λαζαρέτον, διοικητὴν τοῦ τάγματος τὸν ἀντισυνταγματάρχην κύριον Τολμίδην, τοῦ ὁποίου τὴν δύναμιν ἐσχημάτισα ἐκ τοῦ τάγματός του, καὶ ἐξ ἑνὸς λό-

χου ἑκάστου τάγματος 11ου καὶ 12ου, καὶ ἑνὸς λόχου τοῦ πυροβολικοῦ, ὑπὸ τὸν λοχαγὸν Λεβίδην, καὶ σήμερον ἡ δύναμις αὕτη ἀναχωρεῖ. 5) 'Εδιώρισα στρατιωτικὸν διοικητὴν τῆς πρωτευούσης τὸν ὑποστράτηγον κύριον Χάν, καὶ φρούραρχον τὸν ἀντισυνταγματάρχην Κουρκουμέλην. 6) 'Εσχημάτισα εἰς Κόρινθον μίαν διλοχίαν ἐκ τοῦ λόχου, ὅστις ἦτο ἐκεῖ καὶ ἐξ ἑνὸς ἑτέρου, ὃν ἐκάλεσα ἐκ τῆς φρουρᾶς Ναυπλίου. 'Επὶ κεφαλῆς ταύτης ἔθεσα τὸν ταγματάρχην Μανωλάκην. 7) Δὲν ἔχω ὑπονοίας διὰ τὴν Χαλκίδα, οὔτε διὰ κανὲν ἄλλο μέρος ἕως τώρα. 'Η φρουρὰ τῶν 'Αθηνῶν, καίτοι οὕτω πως ἐλαττωθεῖσα μ' ἀρκεῖ. Ἤθελον προβῆ, Μεγαλειότατε, εἰς πολιτικὰ μέτρα, ἀλλὰ περιορίζομαι εἰς τὴν δικαιοδοσίαν μου καὶ δὲν θέλω νὰ μεμψιμοιρήσω. Τοῦτο μόνον Σᾶς ἀναφέρω, Μεγαλειότατε, ὅτι ἐκ μέρους ἐνεργῶ, ὡς νὰ πρόκειται περὶ τῶν ὅλων. Διὰ τοῦτο καὶ ἀναλαμβάνω ἐλευθέραν ἐνέργειαν καὶ εὐθύνην, ἐπιφυλαττόμενος νὰ ἐγκρίνητε μετὰ τὴν εὐτυχῆ ἐπάνοδόν Σας, ἢ ὄχι, τὰ μέτρα μου.

Τῆς ὑμετέρας Μεγαλειότητος
ταπεινὸς δοῦλος
ΣΠΥΡΟ—ΜΗΛΙΟΣ

ΑΙ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΑΙ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΙΣ ΤΟΥ ΟΘΩΝΟΣ

Ὁ Γενναῖος Κολοκοτρώνης δὲν προέβαλε ἀντίστασιν εἰς τοὺς ἐξεγερθέντας, ἡ κυβέρνησίς του ἐγκατέλειψε τὴν ἀρχὴν καὶ ὑπῆρξεν ἡ τελευταία ἀπὸ τὰς κοινοβουλευτικὰς τοῦ ἐξωσθέντος βασιλέως. Ἀπὸ τῆς 3ης Σεπτεμβρίου 1843, μέχρι τῆς 11ης Ὀκτωβρίου 1862 ἐσχηματίσθησαν αἱ ἑξῆς κοινοβουλευτικαὶ κυβερνήσεις τῆς «Ὀθωνείου» Α΄ Κοινοβουλευτικῆς περιόδου:

ΚΥΒΕΡΝΗΣΙΣ Α. ΜΕΤΑΞΑ (Γ΄ Σεπτεμβρίου) Ρ. Παλαμίδης (Ἐσωτερικῶν), Λ. Μελᾶς (Δικαιοσύνης), Α. Μεταξᾶς (Ἐξωτερικῶν), Δρόσος Μανσόλας (Ἐξωτερικῶν ἀπὸ 14-2-44). Μ. Σχινᾶς (Ἐκκλησιαστικῶν) Δρόσος Μανσόλας (Οἰκονομικῶν). Ἀνδρ. Λόντος (Στρατιωτικῶν) Κ. Κανάρης (Ναυτικῶν καὶ πρωθυπουργὸς ἀπὸ 14-2-44).

ΚΥΒΕΡΝΗΣΙΣ ΜΑΥΡΟΚΟΡΔΑΤΟΥ (ἀπὸ 30ῆς Μαρτίου 1844): Ἀνδρ. Λόντος (Ἐσωτερικῶν) ὁ αὐτὸς καὶ Δικαιοσύνης μέχρι 27 Ἰουλίου 1844, ἐν συνεχείᾳ δὲ ὁ Σπ. Τρικούπης. Σπ. Τρικούπης (Ἐξωτερικῶν) Σπ. Τρικούπης (Ἐκκλησιαστικῶν) Α. Μαυροκορδάτος (Οἰκονομικῶν). Π. Ρόδος (Στρατιωτικῶν). Α. Μαυροκορδάτος (Ναυτικῶν).

ΚΥΒΕΡΝΗΣΙΣ Ι. ΚΩΛΕΤΤΗ (6 Αὐγούστου 1844: Ι. Κωλέττης (Ἐσωτερικῶν) Ρ. Παλαμίδης (Ἐσωτερικῶν ἀπὸ 5 Ἀπριλίου 1847) Λ. Κρεστενίτης (Ἐσωτερικῶν ἀπὸ 6-1-1846). Ι. Κωλέττης (Ἐσωτερικῶν ἀπὸ 29-1-46) Κ. Κολοκοτρώνης (Ἐσωτερικῶν ἀπὸ 5-4-47). Ι. Κωλέττης (Ἐξωτερικῶν). Κ. Τζαβέλας (Ἐξωτερικῶν ἀπὸ 2-12-46). Ι. Κωλέττης (Ἐξωτερικῶν) ἀπὸ 16-12-46). Γ. Γλαράκης (Ἐξωτερικῶν ἀπὸ 8-8-47) Ι. Κωλέττης (Ἐκκλησιαστικῶν) Γ. Γλαράκης (Ἐκκλησιαστικῶν ἀπὸ 6-4-47) Α. Μεταξᾶς (Οἰκονομικῶν) Ζ. Βάλβης (Οἰκονομικῶν ἀπὸ 14-1-47) Ν. Πονηρόπουλος (Οἰκονομικῶν ἀπὸ 14-1-47) Κ. ΤΖΑΒΕΛΛΑΣ (Στρατιωτικῶν καὶ πρωθυπουργὸς ἀπὸ 5-4-47) Κ. Κανάρης (Ναυτικῶν) Δ. Βούλγαρης (Ναυτικῶν ἀπὸ 5-4-47).

ΚΥΒΕΡΝΗΣΙΣ Γ. ΚΟΥΝΤΟΥΡΙΩΤΗ. (Συγχωνευτικὸν Ὑπουργεῖον, 7-3-1848) Λ. Κρεστενίτης (Ἐσωτερικῶν) Δ. Μανσόλας (Ἐξωτερικῶν), Δ. Μανσόλας (Ἐκκλησιαστικῶν) Β. Χριστακόπουλος (Οἰκονομικῶν) Κ. Τζαβέλλας (Στρατιωτικῶν) Γ. Κουντουριώτης (Ναυτικῶν).

ΚΥΒΕΡΝΗΣΙΣ Κ. ΚΑΝΑΡΗ (15-10-1848) Γ. Γλαράκης (Ἐσωτερικῶν) Α. Χρηστίδης (Ἐσωτερικῶν ἀπὸ 17-4-49) Σ. Κρεστενίτης (Ἐσωτερικῶν ἀπὸ 17-4-49) Γ. Ράλλης (Δικαιοσύνης) Ι. Ἀντωνόπουλος (Δικαιοσύνης ἀπὸ 13-1-49) Κ. Κολοκοτρώνης (Ἐξωτερικῶν) Ἀνδ. Λόντος (Ἐξωτερικῶν ἀπὸ 2-1-49) Γ. Ράλλης Ἐξωτερικῶν ἀπὸ 1-3-49) Γ. Γλαράκης (Ἐξωτερικῶν ἀπὸ 17-4-49) Δ. Βούλγαρης (Οἰκονομικῶν) Ζ. Βάλβης (Οἰκονομικῶν) ἀπὸ 28-7-49) Κ. Τζαβέλας (Στρατιωτικῶν) Κ. Κανάρης (Ναυτικῶν).

ΚΥΒΕΡΝΗΣΙΣ Α. ΚΡΙΕΖΗ (12 Δεκεμβρίου 1849). Γ. Νοταρᾶς (Ἐσωτερικῶν) Δ. Μελετόπουλος (Ἐσωτερικῶν ἀπὸ 30-4-51) Δ. Δανόπουλος (Ἐσωτερικῶν ἀπὸ 2-1-52) Ρ. Παλαμήδης (Ἐσωτερικῶν ἀπὸ 10-6-52) Ι. Ἀμβροσιάδης (Ἐσωτερικῶν ἀπὸ 24—2—53) Ζ. Βάλβης (Δικαιοσύνης) Ν. Χρυσόγελος (Δικαιοσύνης) ἀπὸ 10—5—50) ἐν συνεχείᾳ Α. Πάϊκος (4—8—50), Ι. Δαμιανός (30—4—51) Κ. Προβελέγγιος (4—6—52) Α. Πάϊκος (10—6—52) Σ. Πήλικας (24—3—53). Γ. Γλαράκης (Ἐξωτερικῶν) καὶ ἐν συνεχείᾳ Π. Δεληγιάννης (23—7—50) Α. Πάϊκος (1—4—51), Δ. Καλλιφρονᾶς (Ἐκκλησιαστικῶν) καὶ ἐν συνεχείᾳ Π. Δεληγιάννης (23—7—50), Π. Βάρβογλης (28—5—51), Σ. Βλάχος (24—1—52). Ζ. Βάλβης (Οἰκονομικῶν) καὶ ἐν συνεχείᾳ Π. Δεληγιάννης (23—7—50), Δ. Χρηστίδης (4—8—50), Ι. Στάϊκος (Στρατιωτικῶν) καὶ ἐν συνεχείᾳ Σπ. Μήλιος (4—8—50), Σκ. Σοῦτσος (5—10—53), Α. Κριεζῆς (Ναυτικῶν).

ΚΥΒΕΡΝΗΣΙΣ Α. ΜΑΥΡΟΚΟΡΔΑΤΟΥ (16 Μαΐου 1854). Κ. Κανάρης (Ναυτικῶν) Α. Μαυροκορδάτος (Ἐσωτερικῶν). Π. Καλλιγᾶς (Δικαιοσύνης) καὶ ἐν συνεχείᾳ Ἀν. Λόντος (17—7—54). Α. Ἀργυρόπουλος (Ἐξωτερικῶν) καὶ ἐν συνεχείᾳ Α. Μαυροκορδάτος (17—7—54). Γ. Ψύλλας (Ἐκκλησιαστικῶν) Α. Μαυροκορδάτος (Οἰκονομικῶν) Δ. Καλλέργης (Στρατιωτικῶν). Κ. Κανάρης (Ναυτικῶν).

ΚΥΒΕΡΝΗΣΙΣ Δ. ΒΟΥΛΓΑΡΗ (29 Σεπτεμβρίου 1855): Δ. Βούλγαρης (Ἐσωτερικῶν) Μ. Ποτλῆς (Δικαιοσύνης) Λ. Κουντουριώτης (Ἐξωτερικῶν). Ἀθ. Μιαούλης (Ἐκκλησιαστικῶν). Δ. Βούλ. (Οἰκονομικῶν) Λ. Σμολένσκης (Στρατιωτικῶν) Α. Μιαούλης (Ναυτικῶν).

ΚΥΒΕΡΝΗΣΙΣ ΑΘ. ΜΙΑΟΥΛΗ (15 Σεπτεμβρίου 1857). Κ. Προβελέγγιος (Ἐσωτερικῶν) καὶ ἐν συνεχείᾳ Ρ. Παλαμήδης ἀπὸ 29—5—59, Α. Κουντουριώτης ἀπὸ 12—1—60, Μ. Παπαλεξό-

πουλος ἀπὸ 7—12—60, Χ. Χριστόπουλος 11—5—61. Γ. Ράλλης (Δικαιοσύνης) καὶ ἐν συνεχείᾳ Μ. Ποτλῆς ἀπὸ 14—5—60. Α. Ραγκαβῆς ('Ε ξωτερικῶν) καὶ ἐν συνεχείᾳ Α. Μιαούλης. Θ. Ζαΐμης ('Εκκλησιαστικῶν) καὶ Μ. Ποτλῆς ἀπὸ 18—4—60. Α. Κουμουνδοῦρος (Οἰκονομικῶν) καὶ ἐν συνεχείᾳ Εὐστ. Σῖμος ἀπὸ 21—6—60. Λ. Σμολένσκης (Στρατιωτικῶν) ἐν συνεχείᾳ Σπ. Μήλιος ἀπὸ 29—5—59, Μ.Δ. Μπότσαρης ἀπὸ 10—6—59). Α. Μιαούλης (Ναυτικῶν.

ΚΥΒΕΡΝΗΣΙΣ ΓΕΝΝΑΙΟΥ ΚΟΛΟΚΟΤΡΩΝΗ

(26 Μαΐου 1862). Ι. Κολοκοτρώνης ('Εσωτερικῶν) Ε. 'Ηλιόπουλος (Δικαιοσύνης) Ν. Δραγούμης ('Ε ξωτερικῶν) Δ. Χατζίσκος ('Εκκλησιαστικῶν), Δ. Λεβίδης (Οἰκονομικῶν) καὶ Π. Βάρβογλης ἀπὸ 26—7—62. Σπ. Μήλιος (Στρατιωτικῶν). Ν. Μέξης (Ναυτικῶν).

Σημ.: Εἰς πλείστας περιπτώσεις ἡ ἀλλαγὴ προέδρου κυβερνήσεως τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, δὲν ἐσήμαινε καὶ ἀλλαγὴν ὅλων τῶν ὑπουργῶν. 'Αρκετοὶ παρέμενον εἰς τὰς παλαιάς θέσεις των, συνεχιζομένης τῆς ὑπουργικῆς θητείας των.

ΤΑ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΕΞΩΣΙΝ

ΧΡΟΝΙΚΟΝ ΤΗΣ ΜΕΣΟΒΑΣΙΛΕΙΑΣ

ΕΝ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΝ

Ἡ μεταξὺ τῆς ἐξώσεως τοῦ Ὄθωνος καὶ τῆς ἐλεύσεως τοῦ Βασιλέως Γεωργίου τοῦ Α΄ περίοδος ἀποκαλεῖται «μεσοβασιλεία». Ὁ ὅρος, καίτοι ἀνεπίσημος, εἶναι πάντως ἐπιτυχέστερος ἀπὸ ἐκεῖνον τὸν ὁποῖον δίδουν μερικοὶ εἰς τὴν αὐτὴν περίοδον, μὲ τὸν χαρακτηρισμόν της: «Πρώτη Δημοκρατία!».

Τὰ πρακτικὰ τῶν συνεδριάσεων τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, ἢ τῆς «Προσωρινῆς Κυβερνήσεως καὶ τῶν ὑπουργῶν τῆς Ἐπικρατείας» ὅπως ἐκαλοῦντο αἱ συνεδριάσεις ἐκεῖναι εἰς τὰς ὁποίας ἐλάμβανον μέρος καὶ τὰ μέλη τῆς τριμελοῦς ἐπαναστατικῆς ἐπιτροπῆς, εἶναι τὸ παραστατικώτερον στοιχεῖον μελέτης τῆς περιόδου ἐκείνης. Μὲ τὰς λεπτομερείας τῶν θεμάτων τὰ ὁποῖα ἀπησχολοῦν τὴν κυβέρνησιν, τὰ πρακτικὰ ἀποτελοῦν ἓν «χρονικὸν» ἐν ἡμερολόγιον τῆς ἱστορουμένης περιόδου.

Καὶ ὁ Μητροπολίτης

«Ἐν Ἀθήναις, σήμερον τὴν ἑνδεκάτην Ὀκτωβρίου τοῦ χιλιοστοῦ ὀκτακοσιοστοῦ ἑξηκοστοῦ δευτέρου ἔτους, ἡμέραν τῆς ἑβδομάδος Πέμπτην καὶ ὥραν ἐνάτην ἡμίσειαν π.μ., ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ ἑλληνικοῦ Πανεπιστημίου, ἐνώπιον ἐμοῦ τοῦ Μητροπολίτου Ἀθηνῶν καὶ προέδρου τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἑλλάδος, ἐμφανισθεὶς ὁ Κύριος Δημήτριος Βούλγαρης, Πρόεδρος τῆς προσωρινῆς Κυβερνήσεως, ὡρκίσθη ἐπὶ τοῦ Ἱεροῦ Εὐαγγελίου, παρόντος τοῦ περιεστῶτος λαοῦ, τὸν ἑξῆς ὅρκον:

«Ὁρκίζομαι πίστιν πρὸς τὴν Πατρίδα καὶ νὰ διαχειρισθῶ τὴν διαπιστευθεῖσαν μοι ἀρχὴν πρὸς τὸ συμφέρον τοῦ ἔθνους».

Ἐπὶ τούτῳ συνετάχθη ἡ παροῦσα πρᾶξις, ἥτις, ἀναγνωσθεῖσα εὐκρινῶς καὶ μεγαλοφώνως, ὑπεγράφη παρ' ἡμῶν.

Ὁ Μητροπολίτης Ἀθηνῶν
καὶ πρόεδρος τῆς ἱερᾶς Συνόδου

+ ΑΘΗΝΩΝ ΘΕΟΦΙΛΟΣ

Ὁ Πρόεδρος τῆς προσωρινῆς Κυβερνήσεως
ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΒΟΥΛΓΑΡΗΣ

Τὰ μέλη

Ἐν Ἀθήναις, σήμερον τὴν ἑνδεκάτην Ὀκτωβρίου τοῦ χιλιοστοῦ ὀκτακοσιοστοῦ δευτέρου ἔτους, ἡμέραν τῆς ἑβδομάδος Πέμπτην καὶ ὥραν δεκάτην πρὸ μεσημβρίας, ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ Ἑλληνικοῦ Πανεπιστημίου ἐνώπιον ἡμῶν τοῦ Προέδρου τῆς Προσωρινῆς Κυβερνήσεως τῆς Ἑλλάδος καὶ τοῦ Μητροπολίτου Ἀθηνῶν καὶ Προέδρου τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἑλλάδος, ἐμφανισθέντες οἱ Κύριοι: Τάτζης Μαγγίνας Ὑπουργὸς ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν, Δημήτριος Καλλιφρονᾶς Ὑπουργὸς ἐπὶ τῶν Ναυτικῶν, Δημήτριος Μαυρομιχάλης ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν, Θρασύβουλος Ζαΐμης ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν, Ἀλέξανδρος Κουμουνδοῦρος ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης, Βασίλειος Νικολόπουλος ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν, Ἀδάμ. Διαμαντόπουλος ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν καὶ Ἐπαμεινώνδας Δεληγιώργης ἐπὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως καὶ ὡρκίσθησαν ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου, τὸν ἑξῆς ὅρκον: «Ὁρκίζομαι πίστιν πρὸς τὴν Πατρίδα, ὑπακοὴν εἰς τοὺς νόμους τοῦ Κράτους καὶ τὴν προσωρινὴν Κυβέρνησιν, καὶ νὰ ἐκπληρῶ τὴν ἀνατεθεῖσαν μοι ὑπηρεσίαν τιμίως καὶ εὐσυνειδήτως».

Ὁ Πρόεδρος τῆς Προσωρινῆς Κυβερνήσεως
Δ. Γ. ΒΟΥΛΓΑΡΗΣ

Ὁ Μητροπολίτης Ἀθηνῶν
καὶ Πρόεδρος τῆς Ἱερᾶς Συνόδου
+ ΑΘΗΝΩΝ ΘΕΟΦΙΛΟΣ

Η ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΚΥΒΕΡΝΗΣΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Πρὸς τοὺς Ἕλληνας.

Ἕλληνες!

Αἱ εὐχαὶ τοῦ ἔθνους εἰσηκούσθησαν τῇ θείᾳ συνάρσει· λαὸς καὶ στρατὸς ὁμοφώνως τὴν δυναστείαν τοῦ Ὄθωνος κατέλυσαν καὶ συνέστησαν προσωρινὴν Κυβέρνησιν ἐκ τῶν πολιτῶν. Δ.Γ. Βούλγαρη Προέδρου, Κ. Κανάρη καὶ Β. Ρούφου.

Ὁ Πρόεδρος
Δ. Γ. ΒΟΥΛΓΑΡΗΣ

Στρατιωτικὸς δὲ Διοικητὴς διωρίσθη ἀπὸ τῆς νυκτὸς ὁ Ταγματάρχης τοῦ Πυροβολικοῦ Δημήτριος Ι. Παπαδιαμαντόπουλος, ὁ ὁποῖος ἀπεκλήθη τότε «Στρατόλαος», λόγῳ τῆς ἐπιρροῆς, τὴν ὁποίαν ἤσκει ἐπὶ τῶν ἐξεγερθεισῶν κατὰ τοῦ Ὄθωνος δυνάμεων.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 11ης ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 18 2

ΠΡΑΚΤ ΙΚΑ

Τῶν συνεδριάσεων τῆς Προσωρινῆς Κυβερνήσεως καὶ τῶν Ὑπουργῶν τῆς Ἐπικρατείας.

Ἐν τῇ σημερινῇ συνεδριάσει, παρόντων τοῦ Προέδρου καὶ τῶν Ὑπουργῶν τῆς Ἐπικρατείας, ἀπεφάνθη νὰ διορισθῇ Διευθυντὴς τῆς Ἀστυνομίας Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς ὁ κύριος Ἀνατ. Καλός, ὑπαστυνόμος δὲ Πειραιῶς ὁ κύριος Α. Θεοχάρης.

Ἀναγγελθείσης δὲ τηλεγραφικῶς ἐκ Πειραιῶς τῆς ἀφίξεως τοῦ ἀτμοδρόμωνος, ἀπεφασίσθη νὰ παυθῇ ὁ μέχρι τοῦδε Κυβερνήτης αὐτοῦ Α. Παλάσκας, καὶ νὰ διορισθῇ ἀντ' αὐτοῦ ἀντιπλοίαρχος ὁ Δ. Σαχτούρης. Προσέτι ἀπεφασίσθη ὅπως ὁ Ὑπουργὸς τῶν Ναυτικῶν καταβῇ εἰς Πειραιᾶ καὶ συνοδευόμενος παρὰ τοῦ Δημάρχου καὶ τοῦ Προέδρου τοῦ Δημοτικοῦ Συμβουλίου Πειραιῶς, καθὼς καὶ παρὰ τοῦ ὑπασπιστοῦ αὐτοῦ Κριεζῆ, μεταβῇ ἐπὶ τοῦ Ἐθνικοῦ Ἀτμοδρόμωνος καὶ ἀναγγείλῃ εἰς τὸν Βασιλέα Ὄθωνα τὴν γενομένην μεταπολίτευσιν.

Ἀκολούθως ἀπεφασίσθη νὰ διορισθῇ ὁ ταγματάρχης τοῦ Μηχανικοῦ κύριος Τριγκέτας Διοικητὴς καὶ στρατιωτικὸς τῶν Ἀνακτόρων καὶ ὅλων τῶν παραρτημάτων, οἷον ἱπποστασίων Πύργου, Λιοσίων, Φαρμακείου καὶ Λαχανοκήπων, ὅστις νὰ προσκαλέσῃ τὸν γραμματέα τοῦ Βασιλέως Κύριον Βέτλανδ καὶ φροντίσῃ νὰ σφραγισθῶσι πάντα τὰ δωμάτια τῶν Ἀνακτόρων.

Ἐπειδὴ ὁ Πρέσβυς τῆς Βαυαρίας ἦλθε παρακαλῶν ὅπως ἐπιτραπῇ τῇ Μεγάλῃ Κυρίᾳ(1) νὰ ἀπέλθῃ τῶν ἀνακτόρων μετὰ τῶν ἀνηκόντων αὐτῇ πραγμάτων, ἀπεφασίσθη νὰ τῇ ἐπιτραπῇ τοῦτο, δοθείσης ἀμέσως τῆς ἀπαντήσεως ταύτης τῷ Κυρίῳ Πρέσβει.

Προσεκλήθη ὁ Στρατιωτικὸς Διοικητὴς κύριος Παπαδιαμαντόπουλος καὶ παρηγγέλθη νὰ λάβῃ ὅλα τὰ ἀναγκαῖα μέτρα ὑπὲρ τῆς τάξεως καὶ ἀσφαλείας τῆς πόλεως, νὰ πέμψῃ δὲ ἀξιωματικόν τινα πρὸς τοὺς κ.κ. Πρέσβεις, ἐρωτήσῃ αὐτούς, ἐὰν ἐπιθυμοῦν νὰ τοῖς δοθῇ φρουρά· ἐστάλη δὲ αὐθωρεὶ πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ὁ ἀξιωματικὸς τοῦ πυροβολικοῦ κύριος Μαγγίνης.

Ἀπεφασίσθη προσέτι νὰ δοθῶσι δραχ. 100 ἐκ τοῦ Κεντρικοῦ Ταμείου εἰς τοὺς παρουσιασθέντας νέους Γκιών, Μαντζούνην κλπ. δι ἔξοδα μεταβάσεως εἰς Πειραιᾶ κλπ. καὶ ἐδόθη ἡ περὶ τούτου διαταγὴ πρὸς τὸν Κεντρικὸν Ταμίαν. Ὁ Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν ἐξέφρασεν ὅτι ἀπὸ τὸ Κεντρικὸν Ταμεῖον εἶχον μεταφερθῇ εἰς τὰ Ἀνάκτορα δραχ. 156.368.— καὶ ὅτι εἰς τὸν κύριον Βέτλανδ ἐδόθησαν δραχ. 3.000 ἐκ τοῦ Κεντρικοῦ Ταμείου. Ὅθεν κατὰ συνέπειαν τούτων ἀπεφασίσθη νὰ προσκληθῇ ὁ Κεντρικὸς Ταμίας, ὅστις λαβὼν ἔγγραφον διαταγὴν πρὸς τὸν Διοικητὴν τῶν Ἀνακτόρων, ἔσπευσε νὰ παραλάβῃ τὰ χρήματα. Νὰ ζητηθῶσι δὲ παρὰ τοῦ Ὑπουργοῦ αἱ 3.000 τοῦ κ. Βέτλανδ.

Ὁ Ὑπουργὸς τῶν Ναυτικῶν ἐπανελθὼν ἐξέθεσεν ὅτι μεταβὰς εἰς Πειραιᾶ ἔπεμψεν ἐπὶ τοῦ ἀτμοδρόμωνος τοὺς ὑπασπιστάς του κύριον Κριεζῆν μετὰ τοῦ διορισθέντος Κυβερνήτου Σαχτούρη, τὸν μὲν ὅπως ἀναγγείλῃ τῷ πρ. Βασιλεῖ τὴν γενομένην μεταπολίτευσιν, τὸν δὲ ὅπως ἀναλάβῃ τὴν κυβέρησιν τοῦ πλοίου, ὅτι ὁ πλοίαρχος κύριος Παλάσκας ἠρνήθη τὸν διορισθέντα καὶ παραδώσῃ τὸ πλοῖον.

Ἡ Προσωρινὴ Κυβέρνησις

Δ. Γ. Βούλγαρης, Κ. Κανάρης, Μπενιζέλος Ροῦφος.

Οἱ Ὑπουργοὶ τῆς Ἐπικρατείας

Ι. Μαγγίνας, Θρ. Α. Ζαΐμης, Δ. Καλλιφρονᾶς, Α. Κουμουνδοῦρος, Α. Διαμαντόπουλος, Ἐπ. Δεληγιώργης, Β. Κ. Νικολόπουλος, Δ. Μαυρομιχάλης.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 12ης ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 18 2

Ἐν τῇ σημερινῇ συνεδριάσει, παρόντος τοῦ Προέδρου καὶ Ὑπουργῶν τῆς Ἐπικρατείας, ὁ Ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν ἐξέθεσεν ὅτι οἱ πολῖται ἀπαιτοῦν ἐπιμόνως ὅπλα. Κατὰ συνέπειαν, ἀπεφασίσθη νὰ συστηθῶσι δύο ἐπιτροπαί, ἡ μὲν τῆς Ἐθνοφρουρᾶς τοῦ Πανεπιστημίου καὶ ἡ ἑτέρα ἐκ πολιτῶν, ὅπως κατατάξωσιν ἐθελοντὰς ἐθνοφύλακας, εἰς οὓς ἀκολούθως νὰ δοθῶσι τ' ἀπαιτούμενα ὅπλα.

Οἱ χωροφύλακες

Ἐπειδὴ οἱ χωροφύλακες εἶναι ὡπλισμένοι καὶ ἂν μείνωσιν ἐλεύθεροι, εἶναι πιθανὸν νὰ συμβῶσιν ἀταξίαι καὶ συμπλοκαὶ μεταξὺ αὐτῶν καὶ τῶν στρατιωτῶν τῶν ἄλλων ὅπλων, ἀπεφασίσθη ἡ κατὰ μικρὸν ἀπομάκρυνσις αὐτῶν τῆς πρωτευούσης δι' ἀποστολῆς ἀποσπασμάτων εἰς διάφορα τοῦ κράτους μέρη.

Ἀπεφασίσθη νὰ σταλῶσιν εἰς Μέγαρα ἐθνοφύλακες, ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν τοῦ ἀξιωματικοῦ Μηχανικοῦ Τρέβεζα, διὰ τὴν διατήρησιν τῆς τάξεως.

Ἀπεφασίσθη δὲ νὰ φυλαχθῶσιν εἰς τὰς οἰκίας των οἱ Στρατηγοὶ Σ. Μήλιος καὶ Ἰω. Κολοκοτρώνης, πρὸς οὐδετέρωσιν τῶν ἐνεργειῶν των καὶ ἐξασφάλισιν αὐτῶν τῶν ἰδίων κατὰ τῆς ὀργῆς τοῦ λαοῦ.

Ὁ Δήμαρχος

Ὁ κύριος Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν ἐξέθηκεν ὅτι πολιτικὸς λόγος, στενῶς συνδεόμενος μετὰ τῆς δημοσίας τάξεως τῆς πρωτευούσης τοῦ Βασιλείου ἐν ταῖς κρισίμοις ταύταις ἡμέραις ἀπαιτεῖ τὴν ἀπὸ τῆς Δημοτικῆς Ἀρχῆς τοῦ Δήμου Ἀθηναίων ἀπομάκρυνσιν τοῦ Δημάρχου τοῦ εἰρημένου Δήμου Γ. Σκούφου καὶ τοῦ πρώτου Δημαρχιακοῦ Παρέδρου τοῦ αὐτοῦ Δήμου Ἰωάννου Σαντορ:ναίου, ἐπρότεινε δὲ δυνάμει τοῦ ἄρθρου 44 τοῦ Νόμου τὴν παῦσιν αὐτῶν.

Διὰ τοὺς λόγους τούτους ἐνεκρίθη ἡ ἀπὸ τῆς θέσεως τοῦ Δημάρχου Ἀθηναίων παῦσις τοῦ μέχρι τοῦδε εἰς αὐτὴν διατελοῦντος κυρίου Γ. Σκούφου ὡς καὶ ἡ ἀπὸ τῆς θέσεως τοῦ πρώτου Δημαρχιακοῦ Παρέδρου παῦσις τοῦ μέχρι τοῦδε διατελοῦντος κυρίου Σαντοριναίου.

Ἐπειδὴ πλῆθος πολιτῶν εἶχε καταβῆ εἰς Πειραιᾶ, πάντα δὲ τὰ ξενοδοχεῖα καὶ παντοπωλεῖα ἦσαν ὡς ἐκ τῶν σημερινῶν ἐκτάκτων περιστάσεων κλειστὰ καὶ ὡς ἐκ τούτου ὁ λαὸς δὲν εὕρισκε τὰ ἀναγκαῖα τρόφιμα, ἀπεφασίσθη νὰ δοθῶσιν ἐκ τοῦ Κεντρικοῦ Ταμείου δρχ. 1.000 εἰς τὸν Ὑπουργὸν τῶν Ναυτικῶν, ὅπως καταβῇ εἰς Πειραιᾶ καὶ προσπαθήσῃ νὰ ἀνοιχθῶσι τά τε ξενοδοχεῖα καὶ παντοπωλεῖα.

(1) Ἡ Μεγάλη Κυρία τῶν τιμῶν τῆς πρώην βασιλίσσης.

Ἀμνηστεία

Ἀπεφασίσθη νὰ ἐκδοθῇ ψήφισμα, δι' οὗ νὰ ἀπαλλάττωνται ἅπαντες οἱ ἐπὶ πολιτικοῖς ἐγκλήμασι ὑπόδικοι καὶ κατάδικοι τῆς καταδιώξεως, ἣν ἐπήγαγεν αὐτοῖς τὸ πεπτωκὸς σύστημα, ἐπιβουλευόμενον τὰς συνταγματικὰς ἐλευθερίας. Νὰ διαταχθῶσι δὲ ἅπασαι αἱ τοῦ Κράτους Πολιτικαὶ καὶ Στρατιωτικαὶ Ἀρχαὶ νὰ παρέχωσιν αὐτοῖς πᾶσαν ἀναγκαίαν συνδρομήν.

Ἀπεφασίσθη νὰ σταλῶσιν εἰς τοὺς Κορινθιακὸν κόλπον, Πάτρας καὶ τὸ Μεσολόγγιον, καθὼς καὶ τὸν Ἀργολικὸν κόλπον, ἔκτακτοι ἀπεσταλμένοι τῆς προσωρινῆς Κυβερνήσεως, οἱ κ.κ. Δημ. Χαραλάμπης, Α. Αὐγερινὸς καὶ Α. Χ. Λόντος, μὲ ὁδηγίας ἰδιαιτέρας ὅπως συνεννοηθῶσι μετὰ τῶν τοπικῶν Κυβερνητικῶν Ἐπιτροπῶν περὶ καταργήσεως αὐτῶν καὶ φροντίσωσι ν' ἀντικαταστήσωσι τοὺς Ἐπάρχους διὰ τῶν Γραμματέων, ὅπου ὑπάρχουσι τοιοῦτοι κατάλληλοι, νὰ τηλεγραφήσωσι δὲ πρὸς τὴν Κυβέρνησιν, ὅπως διορίσῃ Ἐπάρχους εἰς τὰς ἐπαρχίας, ὅπου γραμματεῖς κατάλληλοι δὲν ὑπάρχουσιν. Οἱ ἔκτακτοι οὗτοι ἀπεσταλμένοι νὰ μεταβῶσι δι' ἐθνικῶν ἀτμοκινήτων καὶ δι' ἐξόδων τοῦ Δημοσίου.

Ἀπεφασίσθη ὁ μὲν Ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν νὰ ἀνακαλέσῃ τοὺς πρὸς στρατολογίαν ἀποσταλέντας ὑπὸ τοῦ πεπτωκότος Ὑπουργείου ὑποστρατήγους Μαμούρην, Χ. Πέτρον, Α. Μαυρομιχάλην, Σπ. Σοῦτσον κλπ. Ὁ δὲ Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν νὰ ἀπαγορεύσῃ πᾶσαν ἐκ μέρους τῶν Ἐπάρχων καὶ Δημάρχων στρατολογίαν, διαταχθεῖσαν ὑπὸ τοῦ πεπτωκότος Ὑπουργείου.

Οἱ Νομάρχαι

Ἀπεφασίσθη νὰ ληφθῇ μέτρον γενικὸν περὶ παύσεως τῶν Νομαρχῶν τοῦ Κράτους. Ὁ δὲ Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν ἐπεφορτίσθη νὰ παρουσιάσῃ κατάλογον καταλλήλων προσώπων.

Ἀπεφασίσθη νὰ ἀποδοθῇ ὁ στρατιωτικὸς βαθμὸς εἰς τοὺς στερηθέντας αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ πεπτωκότος Ὑπουργείου, Πάνον Κολοκοτρώνην, Βάσσον, Πηνιὼ κλπ.

Ἀπεφασίσθη νὰ σταλῇ ἐθνικὸν ἀτμόπλοιον ὅπως μεταφέρῃ εἰς Ἀθήνας τὸν Συνταγματάρχην Ἀρτέμην.

Προσωρινὴ Κυβέρνησις — Οἱ Ὑπουργοὶ τῆς Ἐπικρατείας
Ὁ Γενικὸς Γραμματεὺς

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 13ης ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1862

Ἐν τῇ σημερινῇ συνεδριάσει, παρόντων τοῦ Προέδρου καὶ τῶν Ὑπουργῶν τῆς Ἐπικρατείας, ἐγένετο λόγος περὶ τῆς ἀνάγκης τοῦ διορισμοῦ ἀνδρὸς ἐμπιστοσύνης, ὡς Γενικοῦ Γραμματέως τοῦ Ὑπουργείου Στρατιωτικῶν, ὡς τοιοῦτος δὲ ἀπεφασίσθη νὰ διορισθῇ ὁ ταγματάρχης τοῦ Μηχανικοῦ κύριος Δημήτρ. Τριγγέτας, διατηρῶν καὶ τὴν Διοίκησιν τῶν Ἀνακτόρων, εἰς ἣν εἶχε διορισθῇ διὰ προηγουμένου.

Οἱ ἀστυνομικοὶ

Προσκληθεὶς ὁ Διευθυντὴς τῆς Ἀστυνομίας, ὅπως δώσῃ πληροφορίας περὶ τῶν ληφθησομένων μέτρων ἀσφαλείας, ἐξέθεσεν ὅτι κανεὶς σχεδὸν ἐκ τῶν πρώην ἀστυνομικῶν κλητήρων δὲν ἐπαρουσιάσθη, καὶ ὅτι μέχρις ἐκείνης τῆς στιγμῆς ἐνήργει τὴν ὑπηρεσίαν διὰ τῆς συνδρομῆς τῶν πολιτῶν καὶ ἰδίως τοῦ σώματος τῶν Κρητῶν.

Κατὰ συνέπειαν τούτων, ἀπεφασίσθη νὰ ἐκλέξῃ βαθμηδὸν μέχρις ἑκατὸν ὁπλοφόρων ἱκανῶν καὶ καταλλήλων νὰ διορισθῶσιν ὁριστικοὶ ἀστυνομικοὶ κλητῆρες πρὸς ἀντικατάστασιν τῶν παλαιῶν.

Φοιτηταὶ

Ἀπεφασίσθη ἀκολούθως νὰ χορηγηθῶσιν εἰς τὴν Πρυτανείαν τοῦ Πανεπιστημίου 500 ὅπλα πρὸς ἐξοπλισμὸν τῶν φοιτητῶν ἐθνοφυλάκων καὶ εἰς ἕκαστον τούτων ἀνὰ 10 πυριτοβολάς.

Προσελθὼν πολίτης τις δρομαίως ἀνήγγειλεν ὅτι τὸ κατὰ τὴν ὁδὸν Πειραιῶς ἐθνικὸν κτῆμα, λεγόμενον τοῦ Ρούφου, καὶ τὰ ἐν αὐτῷ ζῷα, καταστρέφονται ὑπὸ ἀνθρώπων συρρεόντων ἐκεῖ· συνεπείᾳ τούτων ἀπεφασίσθη νὰ σταλῇ πάραυτα παρὰ τοῦ στρατιωτικοῦ Διοικητοῦ ἀπόσπασμα ἱππικοῦ πρὸς περιστολὴν καὶ κατάπαυσιν τοῦ κακοῦ.

Ἐθνοφύλακες

Ἀπεφασίσθη προσέτι νὰ διορισθῇ φρούραρχος Πειραιῶς ὁ λοχαγὸς τοῦ Ἐπιτελείου κύριος Ἰωάννης Ζυμβρακάκης.

Ἀπεφασίσθη νὰ δοθῶσιν εἰς τὴν ἐπὶ τῆς κατατάξεως ἐθελοντῶν Ἐπιτροπὴν 500 ὅπλα καὶ ἀνὰ 10 πυριτοβολαὶ δι' ἕκαστον ἐθνοφύλακα, ὅπως ἐχορηγήθησαν εἰς τὴν Πρυτανείαν τοῦ Πανεπιστημίου.

Ἐπὶ τῆς προτάσεως τοῦ Διευθυντοῦ τῆς Διοικητικῆς Ἀστυνομίας Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς ἀπεφασίσθη νὰ διορισθῇ Γραμματεὺς ὁ κύριος Ἀνδρέας Ἀλεξιάδης, ὑπαστυνόμος δὲ ὁ Ἀλκιβιάδης Σεραφεὶμ καὶ δημόσιος Κατήγορος ὁ Κων. Πολυμέρης.

Ἕνεκα δὲ τῶν ὑφισταμένων ἐκτάκτων περιστάσεων καὶ πρὸς ἐνίσχυσιν τῶν ὑπὲρ τῆς Δημοσίας τάξεως καὶ ἀσφαλείας τῆς Πρωτευούσης τοῦ Βασιλείου λαμβανομένων μέτρων, ἀπεφασίσθη νὰ συστηθῇ προσωρινῶς, διὰ ψηφίσματος, θέσις Ὑποδιευθυντοῦ τῆς Διοικητικῆς Ἀστυνομίας μὲ βαθμὸν καὶ μισθὸν τμηματάρχου β' τάξεως· εἰς δὲ τὴν θέσιν ταύτην νὰ διορισθῇ ὁ Κ. Ἀναστ. Βουδούρης.

Ὁ Ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν ἀναγγέλλει ὅτι ὑπὲρ τῆς νέας τῶν πραγμάτων τάξεως ἐπαναστάντες ἀξιωματικοὶ τῆς Λαμίας ἀνήγγειλον τηλεγραφικῶς ὅτι προτίθενται νὰ μεταβῶσιν εἰς Ἀθήνας πρὸς ἐνίσχυσιν τῆς Κυβερνήσεως. Ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου ἀπεφασίσθη ὅπως μὴ γίνῃ παραδεκτὴ ἡ τοιαύτη πρότασις ὡς μὴ ὑπαρχούσης ἀνάγκης.

Ἐθνοσυνέλευσις

Θεωρηθείσης ἀναγκαίας τῆς ὅσον ἔνεστι ταχυτέρας συγκαλέσεως τῆς Ἐθνοσυνελεύσεως, ἀπεφασίσθη ὅπως ἐκδοθῇ ἡ περὶ συγκαλέσεως αὐτῆς προκήρυξις τῆς Κυβερνήσεως, ἐντὸς ὀκτὼ ἡμερῶν ἀπὸ τῆς σήμερον, ἤτοι τὴν 21ην τρέχοντος μηνός.

Ὁ Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν, πληροφορηθεὶς ὅτι ὁ πρώην Ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν, ὀλίγας πρὸ τῆς μεταβολῆς ἡμέρας, εἶχε λάβει δραχ. 20.000 καὶ ἐξετάσας ὅτι αὗται ἐλήφθησαν ἀπὸ τὸ Κεντρικὸν Ταμεῖον, εὗρεν ὅτι τοιοῦτον ποσὸν δὲν ἐλήφθη. Ἐρωτᾷ ἐπομένως τὸν Ὑπουργὸν τῶν Στρατιωτικῶν ἐὰν γνωρίζῃ τι περὶ τούτου· εἰς ταῦτα ὁ Ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν ἀπήντη-

σεν ὅτι ὁ ὑπεπιμελητὴς Μοσχόπουλος, ἀμέσως μετὰ τὸν διορισμόν του ὡς Ὑπουργοῦ, ἔσπευσε νὰ τῷ παραδώσῃ τὰς 20.000 δραχ. αἵτινες ἐλήφθησαν ἀπὸ τὸ Ταμεῖον τοῦ Φρουραρχείου.

Τὸ θέατρον Ἀθηνῶν, κλεισθὲν ὡς ἐκ τῶν περιστάσεων, ἀπεφασίσθη νὰ ἀνοιχθῇ τὴν προσεχῆ Τετάρτην, 17 τρεχ. μηνός.

Μία στάσις

Ὁ Ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν ἀναφέρει ὅτι διὰ τηλ) ματος τοῦ Νομάρχου Πατρῶν πληροφορεῖται, ὅτι ἐν Πύργῳ συνέβη ἔρις μεταξὺ τῶν κατοίκων καὶ ὅτι οἱ Λ. Κρεστενίτης καὶ Λύσανδρος Βιλαέτης ἔλαβον τὰ ὅπλα κατὰ τῆς νέας τῶν πραγμάτων τάξεως. Κατὰ συνέπειαν τούτων ὅτι ὁ Νομάρχης μεθ' ἑνὸς λόχου μεταβαίνει ἐκεῖ ἐπὶ τοῦ ἀτμοπλοίου «Καρτερία», πρὸς ἀποκατάστασιν τῆς τάξεως. Εἰς ἀπάντησιν ἀπεφασίσθη νὰ τηλεγραφήσῃ ὁ κ. Πρόεδρος πρὸς τοὺς Νομάρχας, ὅτι ἡ Κυβέρνησις ἐγκρίνει τὰ ληφθέντα μέτρα, καθὼς καὶ ὅλα ὅσα ἡ ἀνάγκη ὑπαγορεύει.

Ἀπεφασίσθη νὰ χορηγηθῇ σύνταξις εἰς τὴν οἰκογένειαν τοῦ Νικολάου Λευκαδίτου, φονευθέντος ὑπὲρ τῆς τάξεως κατὰ τὴν νύκτα τῆς 12ης πρὸς τὴν 13ην τρέχ. μηνὸς ὡς περίπολος τῆς Ἐθνοφυλακῆς, κατὰ τὴν ὁδὸν Πατησίων. Νὰ χορηγηθῇ δὲ προσέτι περίθαλψις χρηματικὴ εἰς τοὺς πληγωθέντας κατὰ τοὺς πόδας.......... πρὸ τοῦ Ναοῦ Χρυσοσπηλαιωτίσσης διὰ τὸν αὐτὸν λόγον.

Ἑπομένως ὁ κ. Πρόεδρος ἔλυσε τὴν συνεδρίασιν.

Προσωρινὴ Κυβέρνησις Ὑπουργοὶ Ἐπικρατείας

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 14ης ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1862

Ἐν τῇ σημερινῇ συνεδριάσει παρόντων τοῦ Προέδρου καὶ τῶν Ὑπουργῶν τῆς Ἐπικρατείας ὁ ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν Ὑπουργὸς ἀνέφερεν ὅτι ἐπεσκέφθη τὸν πρέσβυν τῆς Ἀγγλίας, ὅστις μετὰ μακρὰν συνδιάλεξιν περὶ τάξεως καὶ ἀποχῆς πάσης διαταράξεως τῆς ὁμόρου Ἐπικρατείας, τῷ ἐπρόσθεσεν ὅτι ἔχει ἐντολὴν παρὰ τῆς Βασιλείας νὰ ζητήσῃ τὰ πράγματά της καὶ ὅτι ὁ Ὑπουργὸς ἀπήντησεν ὅτι ἀγνοεῖ ποῖα εἶναι τὰ ζητούμενα πράγματα, καὶ ὅτι ἐπιθυμεῖ νὰ λάβῃ σημείωσιν, ὅπως σκεφθῇ καὶ δώσῃ ἀπάντησιν.

Ληστευθεὶς Ἄγγλος

Ἐπρόσθεσεν ὁ αὐτὸς κ. Ὑπουργὸς ὅτι ἐκτὸς τῆς προφορικῆς συνδιαλέξεως ἔλαβεν ἔγγραφον αἴτησιν τοῦ Πρέσβεως τῆς Ἀγγλίας, δι' ἧς ἀπαιτεῖ ἀποζημίωσιν ἄμεσον 10-12 χιλιάδας δραχμὰς ὑπὲρ τοῦ ληστευθέντος Ἄγγλου ὡρολογοποιοῦ, κατὰ τὴν νύκτα τῆς 12 πρὸς τὴν 13 τρέχ. μηνός. Εἰς τὴν αἴτησιν ταύτην τοῦ κ. Πρέσβεως, ἀπεφασίσθη ν' ἀπαντήσῃ ἐγγράφως ὁ Ὑπουργός, ὅτι ἡ Προσωρινὴ Κυβέρνησις, ἅμα μαθοῦσα τὴν κλοπὴν διέταξε τὸν Διευθυντὴν τῆς Ἀστυνομίας νὰ ἐρευνήσῃ περὶ τῆς ζημίας καὶ νὰ συνεννοηθῇ μετὰ τοῦ παθόντος περὶ τῆς ἀναλόγου ἀποζημιώσεως, ὅτι ὁ παθὼν ἱκανοποιεῖται μὲ τὴν πληρωμὴν τοῦ ποσοῦ ὀκτὼ χιλιάδων, τὸ ὁποῖον ἀπεφασίσθη νὰ τῷ πληρωθῇ ἐντὸς δέκα ἡμερῶν καὶ ὅτι περὶ ὅλων τούτων ἡ Κυβέρνησις ἔσπευσε νὰ εἰδοποιήσῃ τὴν Πρεσβείαν πρὶν ἢ λάβῃ παρ' αὐτῆς τὴν ἔγγραφον αἴτησιν.

Τὰ πράγματα

Ὁ Πρόεδρος ἀκολούθως ἐπρόσθεσεν ὅτι ὁ Πρέσβυς τῆς Βαυαρίας, ἐλθὼν σήμερον εἰς ἐπίσκεψίν του, τῷ εἶπεν ὅτι ἔχει πληρεξουσιότητα νὰ παραλάβῃ τὰ ἐν τοῖς δωματίοις τῶν Ἀνακτόρων πράγματα τοῦ Βασιλέως, τῆς Βασιλίσσης καὶ τοῦ κυρίου Βέτλανδ, ἐζήτησε δὲ τὴν ἄδειαν τοῦ Προέδρου νὰ παραλάβῃ αὐτὰ ἐντὸς τῆς ἡμέρας. Ὁ Πρόεδρος ἀπήντησεν, ὅτι περὶ τούτου ὀφείλει νὰ συνεννοηθῇ προηγουμένως μετὰ τῶν Ὑπουργῶν, ἡ δὲ ἀπάντησις δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ δοθῇ πρὶν τῆς αὔριον. Κατὰ συνέπειαν ἀπεφασίσθη νὰ δοθῶσι τῷ κυρίῳ Πρέσβει τῆς Βαυαρίας τὰ ἐν τοῖς δωματίοις τῶν Ἀνακτόρων κινητὰ πράγματα, ἐκτὸς τῶν ἐγγράφων καὶ τῶν ἀρχαιοτήτων, διότι ταῦτα σχετίζονται μὲ τὴν διοίκησιν καὶ τὰ συμφέροντα τῆς Ἑλλάδος Οἱ κ.κ. Ἐπ. Δεληγεώργης καὶ Δημ. Καλλιφρονᾶς Ὑπουργοὶ ὑπεστήριξαν, ὅτι μόνη ἡ Ἐθνοσυνέλευσις εἶναι ἁρμοδία ν' ἀποφασίσῃ περὶ παντὸς ὅ,τι ἀφορᾷ τὴν περιουσίαν τοῦ Βασιλέως, καὶ ἐξέφρασαν τὴν ἐπιθυμίαν νὰ σημειωθῇ ἡ γνώμη των αὐτὴ εἰς τὰ πρακτικά.

Ἀπεφασίσθη νὰ διαταχθῇ ἡ προσωρινὴ Ἐπιτροπὴ Πατρῶν νὰ ἀφήσῃ ἐλεύθερον τὸν Σωτήριον Στράτον, ὃν εἶχε συλλάβει, ὡς δυνάμενον νὰ ἀντιπράξῃ εἰς τὴν νέαν τάξιν τῶν πραγμάτων.

Ἀπεφασίσθη ἡ ὑπηρεσία τῶν διαφόρων Ὑπουργείων νὰ ἐξακολουθήσῃ δυνάμει τῶν ὑπαρχόντων νόμων καὶ συμφώνως μὲ τοὺς ὑπάρχοντας προϋπολογισμούς.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 18ης ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1862

Ὁ Γρίβας

Ἐν τῇ σημερινῇ συνεδριάσει παρόντων τοῦ Προέδρου καὶ τῶν δύο μελῶν τῆς Προσωρινῆς Κυβερνήσεως κ.κ. Κ. Κανάρη καὶ Βενιζέλου Ρούφου, ὁρκισθέντος σήμερον ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ Πανεπιστημίου τῶν Ἑλλήνων, καὶ τῶν Ὑπουργῶν τῆς Ἐπικρατείας, ἀπεφασίσθη ὁ ἀντιστράτηγος Θεόδωρος Γρίβας νὰ διορισθῇ εἰς τὴν θέσιν τοῦ Γενικοῦ Ἐπιθεωρητοῦ τοῦ κατὰ ξηρὰν στρατοῦ, ἣν κατεῖχε καὶ ἐπὶ Βασιλέως.

Εἰσαγγελεῖς

Ὁ Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης ἀνήγγειλεν ὅτι ἔπαυσε διὰ θεσπισμάτων ὑπὸ σημερινὴν χρονολογίαν τοὺς Εἰσαγγελεῖς τῶν ἐν Ἀθήναις καὶ ἐν Ναυπλίῳ Ἐφετῶν κ.κ. Ἀλεξανδρόπουλον καὶ Κασιμάτην. Ἀπεφασίσθη ἑπομένως νὰ διορισθῇ Εἰσαγγελεὺς παρὰ τοῖς ἐν Ναυπλίῳ Ἐφέταις ὁ Ἐφέτης Κασιμάτης, ἂν ὁ κατὰ τὴν Φεβρουριανὴν Ἐπανάστασιν Ἐφέτης Γ. Πετιμεζᾶς δὲν θελήσῃ νὰ δεχθῇ τὴν θέσιν ταύτην. Ἐπεφυλάχθη δὲ ὁ Ὑπουργὸς νὰ προτείνῃ κατὰ τὴν προσεχῆ συνεδρίασιν, κατάλληλον πρόσωπον διὰ τὴν θέσιν τοῦ Εἰσαγγελέως τῶν ἐνταῦθα Ἐφετῶν.

Ἀπεφασίσθη ἀκολούθως ὁ Ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν νὰ διατάξῃ τὴν Στρατιωτικὴν Ἀρχὴν Θηβῶν νὰ φρουρήσῃ τὰς ἀποθήκας τῶν γεννημάτων τοῦ Δημοσίου καὶ ἐξασφαλίσῃ τὸν δημόσιον πλοῦτον. Ὁ δὲ Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν νὰ τηλεγραφήσῃ περὶ τούτου ἀμέσως πρὸς τὸν οἰκονομικὸν ἔφορον Θηβῶν πρὸς γνῶσιν του.

Ὁ Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης ἀναφέρει ὅτι τὰ μέλη τοῦ Ἀρείου Πάγου τῷ ἐκοινοποίησαν, ὅτι ἀναγνωρίζοντα τὰς

οἰκονομικὰς ἀνάγκας τῆς Πατρίδος, εἶναι πρόθυμα νὰ παραχωρήσωσιν, ὅσον μέρος τῆς μισθοδοσίας των ἐγκρίνει ἡ Κυβέρνησις.

Ἀπεφασίσθη νὰ σταλῆ ὡς ἐπίτροπος τῆς Ἐπικρατείας εἰς τὴν εἰς Σῦρον, ὅσον οὔπω συγκροτηθησομένην Συνέλευσιν τῶν μετόχων τῆς Ἑλληνικῆς Ἀτμοπλοϊκῆς Ἑταιρείας ὁ Ἐλεγκτὴς κ. Γιαννόπουλος.

Ἐκτοπισμοί

Ἀπεφασίσθη ἑπομένως, ὥστε οἱ ἀξιωματικοί, ὅσοι ἐγκατέλειψαν τὰς θέσεις των, ὅσοι δὲν ἠσπάσθησαν τὴν μεταβολὴν τῆς 11 Ὀκτωβρίου καὶ ὅσοι φωραθοῦν ἀντιπράττοντες ἢ ραδιουργοῦντες νὰ τεθῶσιν εἰς ἀργίαν καὶ νὰ τοῖς ὁρισθῇ τόπος διαμονῆς αἱ νῆσοι.

Ἡ 11 Ὀκτωβρίου τοῦ 1862 ἀπεφασίσθη διὰ ψηφίσματος νὰ ὁρισθῇ ὡς Ἐθνικὴ ἑορτή.

Ὅρκος

Ἀπεφασίσθη, ἐπίσης ὅπως συνταχθῇ κατάλληλος ὅρκος· νὰ συγκαλεσθῇ δὲ ὁ στρατὸς τὸ ταχύτερον ἐντὸς 3 ἢ 4 ἡμερῶν ἐπὶ τῆς Πλατείας τοῦ Ἄρεως, ὅπως δώσῃ τὸν ὅρκον.

Ἀπεφασίσθη, ἐπίσης ὅπως συνταχθῇ κατάλληλος ὅρκος διὰ τὸ ἱερατεῖον.

Οἱ κατὰ τὴν Φεβρουαρινὴν ἐπανάστασιν παυθέντες δικηγόροι Ναυπλίου, ἀπεφασίσθη νὰ ἀποκατασταθῶσιν εἰς τὰς θέσεις των.

Τὰ δύο μέλη τῆς Προσωρινῆς Κυβερνήσεως, τὰ ὁρκισθέντα σήμερον, ἐκήρυξαν ὅτι ἀναγνωρίζουσι καὶ παραδέχονται πᾶν ὅτι ἐπράχθη μέχρι τοῦδε ἐν τῇ ἀπουσίᾳ των.

Διὰ θεσπίσματος ἀπεφασίσθη νὰ φέρῃ ἡ σφραγὶς τοῦ Κράτους τοῦ λοιποῦ, γύρωθεν μὲν τὰς λέξεις «Βασίλειον τῆς Ἑλλάδος» ἐν τῷ μέσῳ δὲ «Προσωρινὴ Κυβέρνησις».

Τὰ σημεῖα

Ἐπίσης ν' ἀφαιρεθῶσιν ὑπὸ τῶν παρασήμων τοῦ στρατοῦ τῆς ξηρᾶς καὶ τοῦ Ναυτιοῦ, τὰ ἀρχικὰ στοιχεῖα τῶν Βασιλικῶν ὀνομάτων, αἱ Βασιλικαὶ προτομαὶ καὶ τὰ Βασιλικὰ σήματα.

Ν' ἀφαιρεθῇ ὁ ἐν τῷ μέσῳ τοῦ σταυροῦ τῆς Ἑλληνικῆς Σημαίας Βαυαρικὸς θυρεός.

Μετονομασίαι

Τὸ μέχρι τοῦδε Πανεπιστήμιον Ὄθωνος νὰ φέρῃ τοῦ λοιποῦ τὴν ἐπωνυμίαν: «Πανεπιστήμιον τῶν Ἑλλήνων».

Ἐκ τῶν Ἐθνικῶν πολεμικῶν πλοίων:

Ὁ μὲν ἀτμοδρόμων «Ἀμαλία» νὰ φέρῃ τοῦ λοιποῦ τὸ ὄνομα «Ἑλλάς».

Ὁ δρόμων «Ἀμαλία» νὰ φέρῃ τοῦ λοιποῦ τὸ ὄνομα «Μεσολόγγιον».

Ὁ δρόμων «Ἀριάδνη» νὰ φέρῃ τοῦ λοιποῦ τὸ ὄνομα «Πάτραι».

Τὸ ἀτμόπλοιον «Ἀριάδνη» νὰ φέρῃ τοῦ λοιποῦ τὸ ὄνομα «Ἀθῆναι».

Τὸ ἀτμόπλοιον «Ὄθων» νὰ φέρῃ τοῦ λοιποῦ τὸ ὄνομα «Ναύπλιον».

Τὸ ἀτμόπλοιον «Σφενδόνη» νὰ φέρῃ τοῦ λοιποῦ τὸ ὄνομα «Σῦρος».

Ἡ ἡμιολία «Ναυπλία» νὰ φέρῃ τοῦ λοιποῦ τὸ ὄνομα «Κύθνος».

Ὁ κέρκουρος «Λέων» νὰ φέρῃ τοῦ λοιποῦ τὸ ὄνομα «Βόνιζα».

ΣΘΕΝΑΡΑΙ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

'Η προσωρινὴ κυβέρνησις, παραλλήλως μὲ τὴν προκήρυξιν ἐκλογῶν συντακτικῆς συνελεύσεως' συνέχισε τὴν διακυβέρνησιν τοῦ τόπου λαμβάνουσα μὲ σθένος τά ἐπιβαλλόμενα μέτρα διά τὴν ἀντιμετώπισιν τῶν «'Οθωνιστῶν». Ὅπως ἐκτίθενται εἰς ἑπόμενον κεφάλαιον, οἱ ὀπαδοὶ τοῦ ἀπομακρυνθέντος βασιλέως, μετὰ τὸν αἰφνιδιασμὸν τὸν ὁποῖον ὑπέστησαν, ἀνεθάρρησαν καὶ ἀπέβλεψαν εἰς τὴν ἀνατροπὴν τῆς διαδόχου καταστάσεως. 'Αλλὰ τὰ μέτρα τῆς Κυβερνήσεως ἀποδεικνύουν τὴν ἀποφασιστικότητα τῶν μελῶν της καὶ τὴν συμπαράστασιν τῶν λαϊκῶν ὀργανώσεων τῆς πρωτευούσης πρὸς αὐτήν

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 16ης ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1862

'Εν τῇ σημερινῇ συνεδριάσει παρόντων τοῦ κ. Προέδρου, τῶν μελῶν τῆς Κυβερνήσεως καὶ τῶν 'Υπουργῶν τῆς 'Επικρατείας, ὁ 'Υπουργὸς τῶν 'Εσωτερικῶν ἐξέθηκεν, ὅτι εἶναι ἀνάγκη νὰ διορισθῶσι Νομάρχαι εἰς τοὺς ἐννέα Δήμους τοῦ Κράτους, ἐκτὸς τῆς 'Αχαΐας, ὅπου κατὰ πρότασιν τῆς ἐκεῖ διοικητικῆς 'Επιτροπῆς εἶχον πρὸ ἡμερῶν διορισθῇ ὁ ἐφέτης κ. Κωνσταντόπουλος, ἀπεφασίσθη ἑπομένως νὰ διορισθῶσιν οἱ ἑξῆς:

Α. Αὐγερινὸς Νομάρχης 'Αττικοβοιωτίας.
Κ. Πετσάλης Νομάρχης Εὐβοίας.
Ν. Καλλισπέρης Νομάρχης Κυκλάδων.
Δ. Ζῶτος Νομάρχης Φθιώτιδος καὶ Φωκίδος
Ν. Λεόπουλος Νομάρχης Μεσσηνίας.
'Ιω. Ζαφειρόπουλος Νομάρχης 'Αργολιδοκορινθίας.
Δ. Μητσάκης Νομάρχης Αρκαδίας.
'Ιω. Δεληγιάννης Νομάρχης Αἰτωλοάκαρνανίας.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 17ης ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1862

§ 17. *Καθολικὴ ψηφοφορία καὶ ἐκλογικότης*

'Εν τῇ σημερινῇ συνεδριάσει παρόντων τοῦ τε Προέδρου, τῶν μελῶν τῆς Προσωρινῆς Κυβερνήσεως καὶ τῶν κ.κ. 'Υπουργῶν τῆς 'Επικρατείας, ἀπεφασίσθη νὰ πραγματοποιηθῇ ἡ εἰς τὰς ἐπαρχίας ἀποστολὴ τῆς χωροφυλακῆς εἰς ἀποσπάσματα ὡς ἀπεφασίσθη εἰς προηγουμένην συνεδρίασιν.

'Επίσης ἀπεφασίσθη, ὅπως ὁ κ. 'Υπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν διατάξῃ νὰ δοθῇ τὸ ταχύτερον εἰς τὸ Πολύγωνον ὁ στρατιωτικὸς ὅρκος, παρὰ πάντων τῶν ἐν 'Αθήναις Στρατιωτικῶν Σωμάτων, ἡμέρα δὲ τῆς ὁρκοδοσίας ὡρίσθη ἡ προσεχὴς Κυριακή, 31 τρέχ. μηνός.

Παρουσιασθεῖσα ἡ ἐπὶ τῆς κατατάξεως τῶν 'Εθνοφυλάκων φοιτητῶν 'Επιτροπή, μετὰ τοῦ Πρυτάνεως ἐζήτησε νὰ τῇ παραχωρηθῶσιν 120 εἰσέτι ὅπλα, πρὸς συμπλήρωσιν τοῦ ἀριθμοῦ ἑξακοσίων. 'Η πρότασις αὕτη παραδέχθη, καὶ ἡ ἐκτέλεσίς της ἀνετέθη εἰς τὸν ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν 'Υπουργόν.

Καὶ ἔμποροι

Πολλοὶ τῶν ἐν 'Αθήναις ἐμπόρων προσεφέρθησαν νὰ καταταχθῶσιν εἰς τὴν 'Εθνοφυλακήν, κατὰ συνέπειαν ἀπεφασίσθη νὰ καταταχθῶσιν οἱ βουλόμενοι εἰς τὴν 'Εθνοφυλακὴν τῶν τμημάτων τῆς πόλεως καὶ τοῖς χορηγηθῶσιν παρὰ τοῦ 'Υπουργοῦ τῶν Στρατιωτικῶν τὰ ἀνήκοντα ὅπλα.

Προσφοραὶ

'Ο 'Υπουργὸς τῶν Ναυτικῶν ἀναφέρει, ὅτι οἱ ἀξιωματικοὶ τοῦ Ναυτικοῦ προσκληθέντες σήμερον νὰ ὁρκισθῶσιν συνέταξαν πρᾶξιν, δι' ἧς παραχωροῦσι τὸ τέταρτον τῆς μισθοδοσίας των διὰ τὰς ἀνάγκας τῆς πατρίδος. Κατὰ συνέπειαν τούτου ἀπεφασίσθη ἵνα ὁ κ. 'Υπουργὸς τῶν Ναυτικῶν ἐκφράσῃ πρὸς αὐτοὺς τὴν εὐαρέσκειαν τῆς Κυβερνήσεως.

'Επίσης ὁ κ. 'Υπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης ἀνέφερεν ὅτι οἱ 'Αρεοπαγῖται προσέφερον καὶ οὗτοι τὸ τέταρτον τῆς μισθοδοσίας των διὰ τὸν αὐτὸν λόγον. 'Απεφασίσθη νὰ ἐκφράσῃ ὁ κ. 'Υπουργὸς καὶ πρὸς αὐτοὺς τὴν εὐαρέσκειαν τῆς Κυβερνήσεως.

'Ο 'Υπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν προσέθηκεν ὅτι καὶ ὁ Διευθυντὴς τοῦ Λογιστηρίου κ. Δ. Λεβίδης παραχωρεῖ διὰ τὸν αὐτὸν λόγον τὸ τέταρτον τῆς μισθοδοσίας του. 'Απεφασίσθη νὰ ἐκφρασθῇ εἰς αὐτὸν ἡ εὐαρέσκεια τῆς Κυβερνήσεως.

Κατὰ πρότασιν τοῦ 'Υπουργοῦ τῶν Ναυτικῶν ἀπεφασίσθη νὰ διορισθῶσιν, ὁ μὲν πλωτάρχης Μιλτιάδης Κανάρης Γενικὸς Γραμματεὺς τοῦ 'Υπουργείου τῶν Ναυτικῶν, ὁ δὲ ἀντιπλοίαρχος Ζωχιὸς νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὴν ἣν κατεῖχε ἐν τῷ 'Υπουργείῳ θέσιν.

Τὰ ἔγγραφα

'Απεφασίσθη νὰ δοθῇ ὑπὸ τοῦ κυρίου Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως ἀρνητικὴ πρὸς τοὺς κ.κ. Πρέσβεις τῶν τριῶν προστατίδων Δυνάμεων ἀπάντησις, εἰς τὴν περὶ σφραγίσεως τῶν ἐγγράφων τοῦ πρώην Βασιλέως αἴτησιν αὐτῶν.

'Απεφασίσθη νὰ δοθῇ εἰς τὸν 'Υποστράτηγον τῆς Φάλαγγος 'Ιωάννην Μακρυγιάννην ὁ βαθμός του, μὲ τὴν ἀποδοχὴν ἁπάντων τῶν δικαιωμάτων καὶ ἀπολαυῶν, ὅπερ ἐκέκτητο οὗτος πρὸ τῆς στερήσεως τοῦ εἰρημένου βαθμοῦ του.

Τῇ προτάσει τοῦ κ. 'Υπουργοῦ τῶν 'Εσωτερικῶν, ἀπεφασίσθη νὰ ἀποσταλῇ εἰς Ζάκυνθον 'Εθνικὸν ἀτμοκίνητον, ἵνα ἐπαναφέρῃ ἐνταῦθα τὴν ἐξόριστον κυρίαν Φωτεινὴν Μαυρομιχάλη.

'Απεφασίσθη νὰ μετασχῶμεν μὲ ἔκτακτον ἀποστολὴν εἰς μὲν τὴν Μεσσηνίαν ὁ ὑποστράτηγος 'Αναστ. Μαυρομιχάλης, εἰς δὲ τὸ Γύθειον ὁ Τζανέτος Γρηγοράκης ὑποστράτηγος, πρὸς ἐξομάλυνσιν τῶν δυσχερειῶν, ὅπου ἐνδεχόμενον νὰ διαταράξωσιν τὴν τάξιν καὶ ἡσυχίαν τῶν μερῶν ἐκείνων.

'Απεφασίσθη δύναμις στρατιωτικὴ ἐξ 150 χωροφυλάκων δι' ἐθνικοῦ ἀτμοπλοίου, τοῦ ὁποίου ὁ Κυβερνήτης νὰ διαταχθῇ νὰ παραλάβῃ ἀπὸ τὸν Ταμίαν 'Αταλάντης τὰ ἐν τῷ Ταμείῳ ὑπάρχοντα χρήματα καὶ παραδώσῃ αὐτὰ εἰς τὸν Ταμίαν Λαμίας, ὅστις τηλεγραφικῶς νὰ δηλώσῃ εἰς τὸν 'Υπουργὸν τῶν Οἰκονομικῶν τὸ ποσόν.

Τροποποίησις ὅρκου

'Απεφασίσθη ἵνα τροποποιηθῇ ὁ μέχρι τοῦδε στρατιωτικὸς ὅρκος καὶ μεταβληθῇ, ὡς ἀκολούθως, διὰ ψηφίσματος: «'Ορκίζομαι νὰ φυλάττω πίστιν εἰς τὴν πατρίδα, ὑπακοὴν εἰς τὴν Προσωρινὴν Κυβέρνησιν καὶ τὰς ἀποφάσεις αὐτῆς, ὑποταγὴν τοῖς ἀνωτέροις μου, νὰ ἐκτελῶ προθύμως καὶ ἄνευ αἰτιολογίας τὰς διαταγάς των, νὰ ὑπερασπίζω μὲ πίστιν καὶ ἀφοσίωσιν μέχρι τῆς τελευταίας ρανίδος τοῦ αἵματός μου τὰς σημαίας, νὰ μὴ τὰς ἐγκαταλείπω μηδὲ νὰ ἀποχωρίζωμαι ποτὲ ἀπὸ αὐτάς· νὰ φυλάττω δὲ ἀκριβῶς τοὺς στρατιωτικοὺς νόμους καὶ νὰ διάγω ἐν γένει, ὡς πιστὸς καὶ φιλότιμος στρατιώτης».

Τὰ ἀνάκτορα

'Απεφασίσθη νὰ διορισθῇ πενταμελὴς 'Επιτροπὴ ὑπὸ τῶν Κ. Δοσίου, Α. Γ. Σούτσου, Π. Καλλιγᾶ, Δ. Λεβίδου καὶ Κ. Πικέρνη λοχαγοῦ περὶ ἐξασφαλίσεως καὶ συντηρήσεως τῶν 'Ανακτόρων καὶ παραρτημάτων αὐτῶν, εἰς τὴν ὁποίαν τὰς ἀναγκαίας ὁδηγίας θέλει δώσει ὁ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν 'Υπουργός,(1)

'Απεφασίσθη ἀκολούθως διὰ ψηφίσματος τὸ προσωπικὸν τοῦ γραφείου τῆς Προσωρινῆς Κυβερνήσεως, τὸ ὁποῖον συγκροτεῖται ἐξ ἑνὸς Γενικοῦ Γραμματέως, μὲ βαθμὸν καὶ μισθὸν Γενικοῦ Γραμματέως ὑπουργείου πρώτης τάξεως καὶ δύο γραφέων α' ἢ β' τάξεως.

'Απεφασίσθη νὰ χορηγηθῶσιν εἰς μὲν τοὺς εἰς Παρισίους καὶ Λονδῖνον πρόσφυγας τῆς Φεβρουαριανῆς 'Επαναστάσεως 'Αξιωματικοὺς ἀνὰ τριακόσια τριάκοντα τρία φράγκα, δι' ἔξοδα ἐπανόδου των. 'Επίσης εἰς μὲν τοὺς ἐν Τουρίνῳ καὶ τῇ λοιπῇ 'Ιταλίᾳ πρόσφυγας ἀξιωματικοὺς ἀνὰ ἑπτακόσια φράγκα, εἰς δὲ τοὺς ὑπαξιωματικοὺς καὶ στρατιώτας ἀνὰ 233 διὰ τὸν αὐτὸν λόγον.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 18ης ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1862

Εἰς τὴν σημερινὴν συνεδρίασιν, παρόντων τῶν μελῶν τῆς Κυβερνήσεως καὶ τῶν 'Υπουργῶν τῆς 'Επικρατείας, ὁ 'Υπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν ἀνέφερεν, ὅτι ἡ ἐπὶ τῆς κατατάξεως τῶν φοιτητῶν 'Εθνοφυλάκων 'Επιτροπὴ ζητεῖ νὰ τῇ παραχωρηθῶσι 3.000 πήχεις τσόχας ὅπως κατασκευασθῶσιν ἐξ αὐτῆς αἱ στολαὶ τῶν φοιτητῶν. 'Απεφασίσθη νὰ προσκληθῇ ἡ Πρυτανεία νὰ καθυποβάλῃ εἰς τὴν Κυβέρνησιν σχέδιον στολῆς, τὸ ὁποῖον θέλει χρησιμεύσει ὡς σχέδιον στολῆς ἐν γένει τῆς 'Εθνοφυλακῆς, καὶ ἀκολούθως θέλει φέρει τὴν ἀπόφασίν της ἐπὶ τῆς παραχωρήσεως τοῦ ποσοῦ τῆς τσόχας.

'Ο Νομάρχης 'Αχαΐας κύριος Κωνσταντόπουλος, παραιτηθεὶς τῆς θέσεώς του, ἀπεφασίσθη νὰ διορισθῇ Εἰσαγγελεὺς τῶν ἐν Πάτραις 'Εφετῶν· ἀντ' αὐτοῦ νὰ διορισθῇ Νομάρχης 'Αχαΐας ὁ κ. Νικόλ. Μῖχος.

'Απεφασίσθη νὰ δοθῇ ἀρνητικὴ ἀπάντησις εἰς τοὺς κ.κ. πρέσβεις, καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὴν παράδοσιν καὶ σφράγισιν τῶν ἐγγράφων τοῦ πρώην Βασιλέως Ὄθωνος.

Οἱ βασιλικοὶ ἵπποι

'Ο 'Υπουργὸς τῶν 'Εξωτερικῶν ἀναφέρει ὅτι οἱ κ. κ. πρέσβεις Πρωσσίας καὶ Βαυαρίας, ἀπαιτοῦν δι' ἐγγράφων αἰτήσεών των, ἀποζημίωσιν τριῶν χιλιάδων δραχμῶν διὰ δύο ὑπηκόους των, ληστευθέντας κατὰ τὰς πρώτας ἡμέρας τῆς ἐπαναστάσεως. 'Απεφασίσθη νὰ δοθῇ ὑπὸ τοῦ ἁρμοδίου 'Υπουργοῦ ἡ ἑξῆς ἀπάντησις: ὅτι ἡ Κυβέρνησις, ἂν καὶ μὴ ἀποδεχομένη τὴν ἀρχὴν τῆς διοικητικῆς ἀποζημιώσεως ἐπεφόρτισε τὴν Διεύθυνσιν τῆς Διοικητικῆς 'Αθηνῶν καὶ Πειραιῶς 'Αστυνομίας νὰ ἐξακριβώσῃ τὸ γεγονὸς καὶ νὰ λάβῃ τὰς δεούσας, ὡς πρὸς τὴν ζημίαν τῶν παθόντων πληροφορίας. 'Ανέφερε προσέτι ὁ αὐτὸς 'Υπουργός, ὅτι ὁ Πρέσβυς τῆς Βαυαρίας διατείνεται ὅτι ἡ περιουσία τοῦ πρώην Βασιλέως Ὄθωνος, δὲν εἶναι ἀρκετὰ ἐξησφαλισμένη, ὅτι πολ-

---

(1) 'Ο Ὄθων μέχρι τοῦ θανάτου του καὶ ἐν συνεχείᾳ ἡ 'Αμαλία, διεξεδίκουν τὰ ἔξοδα τῆς κατασκευῆς τῶν 'Ανακόρων ἀπὸ τὸ 'Ελληνικὸν Δημόσιον. 'Υπάρχει δὲ καὶ ἀναλυτικὸς πίναξ τῶν ἐξόδων ἐκείνων:

1. Διὰ καταστάσεις ἑβδομαδιαίων ἐργατῶν	364,607,04
2. Δι' ἐξόρυξιν θεμελίων	41.323,86
3. Διὰ κτίστας καὶ λιθοξόους καὶ ὑλικὸν	2,058,981,77
4. Διὰ ξυλουργοὺς καὶ λεπτουργοὺς	87,940,03
5. Διὰ σιδηρουργοὺς καὶ κλειδοποιοὺς	79,936,66
6. Διὰ λευκοσιδηροποιοὺς (τενεκετζῆδες)	3,908,06
7. Διὰ χαλκεῖς	2.000,06
8. Διὰ προσαρμοστὰς ὑέλων	41,782,61
9. Διὰ κεραμεῖς	3,391,45
10. Διὰ κοσμητιγράφους καὶ ζωγράφους	526,513,06
11. Διὰ ταπητουργοὺς	217,98
12. Διὰ δι' ἐργαλεῖα διαφόρων εἰδῶν	81,212,01
13. Διὰ γραφικὰ ἔξοδα	138,761,75
14. Διὰ δι' ἐργάτας λατομείου Πεντέλης	328,856,03
15. Διὰ κατασκευὰς καὶ ἐπισκευὰς ὁδῶν καὶ γεφυρῶν	9,933,
Τὸ ὅλον	5,358,085,99·

Τὸ ὅλον δὲ τῶν ἀποζημιώσεων κατενέμετο οὕτως:

'Ανάκτορα 5,358,485. Βασιλικὸς κῆπος 1,748,600· βασ. σταῦλοι, 1.000.000· φαρμακεῖον ὅπου τὸ 'Υπουργ. τῶν Στρατιωτικῶν) 62,633.

λὰ πράγματα ἐκλάπησαν ἐκ τῶν 'Ανακτόρων καὶ ὅτι γίνεται χρῆσις τῶν βασιλικῶν ἵππων. 'Απεφασίσθη ν' ἀπαντήση ὁ κ. 'Υπουργὸς ὅτι τὰ τοιαῦτα δὲν ἔχονται ἀληθείας.

'Ο στρατὸς τοῦ Γρίβα

'Απεφασίσθη νὰ δοθῶσιν ἀπὸ τὸ κεντρικὸν Ταμεῖον 30.000 δραχ. εἰς τὸν Θάνον Κανακάρην, ὅπως συνεννοούμενος μετὰ τοῦ Στρατηγοῦ Θ. Γρίβα, φροντίση νὰ διαλύση τὸν παρακολουθοῦντα αὐτὸν στρατόν.(1)

'Ο 'Υπουργὸς τῶν 'Εσωτερικῶν ἐρωτᾷ, ποῖον μέτρον θὰ ληφθῆ ὡς πρὸς τὰς δημοτικὰς ἀρχάς, τὰς καταλυθείσας ὑπὸ τῆς 'Επαναστάσεως. 'Απεφασίσθη νὰ ἀνατεθῆ ἡ Δημοτικὴ 'Αρχὴ εἰς τοὺς Δήμους, εἰς οὓς ὁ λαὸς ἐν τῇ κυριαρχίᾳ του κατέλυσε τοὺς Δημάρχους, εἰς τοὺς Παρέδρους κατὰ τὸν περὶ Δήμων Νόμον. 'Ως πρὸς δὲ τοὺς λοιποὺς Δήμους, ἡ Κυβέρνησις ἐπιφυλάσσεται νὰ πράξη ὅ,τι ἀπαιτεῖ τὸ συμφέρον τῆς νέας τῶν πραγμάτων τάξεως.

Οἱ ἀποφυλακισθέντες

Προσέθηκεν ὁ αὐτὸς 'Υπουργός, ὅτι κατὰ τὴν γενομένην ἐπανάστασιν ἀπελύθησαν τῶν φυλακῶν τοῦ κράτους ἅπαντες σχεδὸν οἱ κακοῦργοι, ἕνεκα τῶν κατὰ τὴν νύκτα ἐκείνην ἐλλείψεων τῆς ἐπιτηρήσεως, καὶ ὅτι ἀνάγκη παρουσιάζεται νὰ ληφθῆ ἕν μέτρον. Κατὰ συνέπειαν ἀπεφασίσθη νὰ διαταχθῶσιν αἱ ἀρχαὶ νὰ μὴ καταδιώξωσι μὲν τοὺς ἀπολυθέντας τῶν φυλακῶν, νὰ φροντίζωσι δὲ νὰ πληροφορῶσι τὴν Κυβέρνησιν περὶ τῆς διαγωγῆς αὐτῶν.

'Απεφασίσθη νὰ ἐκφράση ἡ προσωρινὴ Κυβέρνησις διὰ θεσπίσματός της τὴν εὐαρέσκειάν της πρὸς τὰς ἐπαναστατικὰς ἐπιτροπὰς Πατρῶν καὶ Αἰγιαλείας, τὰς συσταθείσας κατὰ τὰς ἡμέρας τῆς ἐπαναστάσεως.

'Υποβρύχιος τηλέγραφος

'Ο 'Υπουργὸς τῶν 'Εσωτερικῶν ἀνέφερεν, ὅτι ἡ 'Εταιρεία τοῦ μεταξὺ Χίου καὶ Σύρου ὑποβρυχίου τηλεγράφου ἀπευθύνει προτάσεις εἰς τὴν Κυβέρνησιν. 'Επὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου ἀπεφασίσθη νὰ δοθῆ παρὰ τοῦ 'Υπουργοῦ ἡ ἑξῆς ἀπάντησις, ὅτι ἡ Κυβέρνησις παραχωρεῖ εἰς τὴν 'Εταιρείαν προνόμιον 25 ἐτῶν, ὑπὸ τὸν ὅρον ὅμως νὰ ἔχη ἐν Σύρῳ ἴδιον τηλεγραφεῖον, ἡ δὲ ἑταιρεία νὰ ἔχη μόνον τὸ δικαίωμα τῆς λογιστικῆς ἐξελέγξεως αὐτοῦ.

Κατὰ πρότασιν τοῦ 'Υπουργοῦ τῶν Στρατιωτικῶν, ἀπεφασίσθη νὰ χορηγῆται καὶ τοῦ λοιποῦ εἰς τοὺς ὑπαξιωματικοὺς καὶ στρατιώτας ὁ παρὰ τοῦ πεπτωκότος 'Υπουργείου ὁρισθεὶς διπλασιασμὸς τοῦ σιτηρεσίου.

'Ως πρὸς τὴν Διοίκησιν δὲ τῶν ταγμάτων, ἀπεφασίσθη νὰ διατηρηθῶσι τὰ τάγματα, νὰ διορισθῶσι δὲ Διοικηταὶ αὐτῶν οἱ κατὰ βαθμοὺς ἀνώτεροι ἐκ τῶν ἐπαναστατῶν ἀξιωματικῶν τῆς σημερινῆς καὶ τῆς Φεβρουαρινῆς ἐπαναστάσεως, διότι δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ διατηρηθῶσιν ἐκεῖνοι, οὓς ὁ στρατὸς δὲν ἀνέχεται, ὡς μὴ λαβόντες μέρος εἰς τὴν ἐπανάστασιν ἢ ἀντιπράξαντας κατ' αὐτῆς.

'Επειδὴ δὲ συμβαίνουσιν εἰς τοὺς στρατοὺς πολλαὶ λιποταξίαι, ἀπεφασίσθη νὰ τεθῆ προθεσμία, παρελθούσης τῆς ὁποίας νὰ καταδιώκωνται οἱ λιποτάκται, κατὰ τοὺς ὑπάρχοντας νόμους.

(1) Προφανῶς διότι τὰ παλληκάρια του, κατὰ τὸ ὀλέθριον σύστημα τῶν τελευταίων ἐτῶν τῆς ἐπαναστάσεως, ἠρνοῦντο νὰ διαλυθοῦν, ἂν δὲν ἐλάμβανον τοὺς «λουφέδες των» (μισθούς)

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 19ης ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1862

'Εν τῇ σημερινῇ συνεδριάσει, παρόντων τοῦ τε Προέδρου καὶ τῶν μελῶν τῆς Προσωρινῆς Κυβερνήσεως καὶ τῶν 'Υπουργῶν τῆς 'Επικρατείας, ὁ 'Υπουργὸς τῶν 'Εσωτερικῶν ἀνέγνω θέσπισμα παῦον τοὺς κατὰ τὴν ἐπανάστασιν καταλυθέντας Δημάρχους καὶ τὸ ὁποῖον ἀναγνωσθὲν ὑπεγράφη.

Ἄλλη προσφορὰ

'Ο 'Υπουργὸς τῆς 'Εκπαιδεύσεως ἀναφέρει, ὅτι οἱ καθηγηταὶ τοῦ Πανεπιστημίου διὰ τοῦ Πρυτάνεως ἀναγγέλλουν ὅτι ἀφιεροῦν τὸ τέταρτον τῆς μισθοδοσίας των εἰς τὰς ἀνάγκας τοῦ ἔθνους. 'Απεφασίσθη νὰ ἐκφράση ἡ Κυβέρνησις διὰ θεσπίσματος τὴν εὐαρέσκειάν της πρὸς ὅλους τοὺς ὑπαλλήλους, ὅσοι ἀφιέρωσαν εἰς τὰς ἀνάγκας τῆς πατρίδος μέρος τοῦ μισθοῦ των.

'Ο αὐτὸς 'Υπουργὸς ἐπρότεινε τὸ Πανεπιστήμιον νὰ φέρη τοῦ λοιποῦ τὴν ἐπωνυμίαν «'Εθνικὸν Πανεπιστήμιον», καὶ οὐχὶ Πανεπιστήμιον τῶν 'Ελλήνων, ὅπως εἰς προηγουμένην συνεδρίασιν εἶχεν ἀποφασισθῆ. 'Η πρότασις αὕτη ἐγένετο δεκτή.

'Απεφασίσθη νὰ τεθῆ εἰς ἀργίαν δι' ἀπολύσεως ἐκ τῆς θέσεως δι' ἀσυμβίβαστον πρὸς τὸ ἐπάγγελμα τοῦ ἀξιωματικοῦ διαγωγήν, ὁ 'Υποστράτηγος Γεώργιος Καρατζᾶς.

Προσωρινὴ Κυβέρνησις.

Οἱ 'Υπουργοὶ τῆς 'Επικρατείας

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 20ης ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1862

'Εν τῇ σημερινῇ συνεδριάσει, παρόντων τῶν μελῶν τῆς Προσωρινῆς Κυβερνήσεως καὶ τῶν 'Υπουργῶν τῆς 'Επικρατείας, ὁ 'Υπουργὸς τῶν 'Εσωτερικῶν ἀνέγνω ψήφισμα, δι' οὗ δημιουργεῖται θέσις ἀρχηγοῦ τῆς 'Εθνοφυλακῆς 'Αθηνῶν καὶ Πειραιῶς. Παραδεχθέντος, τούτου ἀπεφασίσθη νὰ διορισθῆ εἰς τὴν θέσιν ταύτην ὁ ἀντισυνταγματάρχης Κορωναῖος.

'Ο αὐτὸς 'Υπουργὸς ζητεῖ πίστωσιν δραχ. 3.000 δι' ἔξοδα ἀσφαλείας διὰ τὴν 'Αστυνομίαν. 'Απεφασίσθη νὰ δοθῆ ἡ πίστωσις αὕτη.

Προσωρινὴ Κυβέρνησις.

Οἱ 'Υπουργοὶ τῆς 'Επικρατείας

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 22ας ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1862

'Εν τῇ σημερινῇ συνεδριάσει, παρόντων τῶν μελῶν τῆς Προσωρινῆς Κυβερνήσεως καὶ τῶν 'Υπουργῶν τῆς 'Επικρατείας, οἱ 'Υπουργοὶ τῶν 'Εξωτερικῶν καὶ Στρατιωτικῶν ἀναφέρουν, ὅτι αἱ ληστρικαὶ συμμορίαι τῶν Ξύστρα, Σκαλτσᾶ, Μαντζαβίνου καὶ τῶν συνεταίρων ζητοῦν νὰ προσέλθουν, ἂν ἡ Κυβέρνησις θελήση νὰ χορηγήση ἀμνηστείαν. 'Απεφασίσθη νὰ διαταχθῆ ὁ ὑποστράτηγος Παπακώστας νὰ δεχθῆ τὴν προσέλευσίν των καὶ ἀκολούθως νὰ εἰδοποιήση περὶ τούτου τὴν Κυβέρνησιν, ὥστε νὰ ἐκδοθῆ τὸ θέσπισμα τῆς ἀμνηστείας.

Κατὰ πρότασιν τοῦ 'Υπουργοῦ τῶν 'Εσωτερικῶν ἀπεφα-

σίσθη νὰ ἀνασταλῶσι διὰ ψηφίσματος τὰ περὶ θητείας ἄρθρα τοῦ περὶ 'Αστυνομίας Νόμου μέχρι τέλους Δεκεμβρίου ἐ.ἔ. Κατὰ τὸ διάστημα δὲ τοῦτο νὰ διορίσῃ ὁ Διευθυντὴς 'Αστυνομίας προσωρινῶς, μέχρις ἑκατὸν κλητῆρας μὲ μισθὸν μηνιαῖον ὁμοιόμορφον, οὐχὶ δὲ ἀνώτερον, τῶν δραχ. ἑξήκοντα.

Κατὰ πρότασιν τοῦ ἰδίου 'Υπουργοῦ ἀπεφασίσθη νὰ ἐπεκταθῇ ὁ προσωρινὸς περὶ ἐθνοφυλακῆς 'Αθηνῶν καὶ Πειραιῶς Νόμος καὶ εἰς τὰς Πρωτευούσας τῶν Νομῶν καὶ 'Επαρχιῶν.

Καθολικὴ ψηφοφορία

'Αναγνωρισθείσης τῆς ταχείας συγκαλέσεως τῆς 'Εθνοσυνελεύσεως, ἀπεφασίσθη νὰ ἐκδοθῇ τὸ περὶ αὐτῆς πρόγραμμα τῆς Κυβερνήσεως, ὡς βάσεις δὲ ἐτέθησαν αἱ ἑξῆς: Πάνδημος ψηφοφορία καὶ γενικὴ ἐκλογιμότης· ἐκλογικὴν περιφέρειαν καὶ ἐκλογικὸς κατάλογος κατὰ τὸν ὑπάρχοντα περὶ βουλευτικῶν ἐκλογῶν νόμον· βεβαίωσις τῆς ταὐτότητος τοῦ ἐκλογέως, ἂν ἀμφισβητῆται, καὶ προσθήκη τῶν τυχὸν παραλειφθέντων ὑπὸ δύο μαρτύρων, τιμωρουμένων κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ Ποιν. Νόμου τῆς περιπτώσεως ψευδοῦς καταθέσεως. Προσόντα ἐκλογέως τὰ τοῦ ὑπάρχοντος Νόμου· ἡλικία ἐκλεξίμων 25ον ἔτος· ἐφορευτικαὶ ἐπιτροπαὶ κληρούμεμεναι ἐν δημοσίᾳ συνεδριάσει τοῦ Πρωτοδικείου ἐκ τοῦ ἐν ἰσχύϊ ἁρμοδίου καταλόγου· ἀντιφορευτικαὶ ἐπιτροπαὶ δι' ἐκλογῆς δύο προσώπων ἐξ ἐκείνων τῶν ἀντιμαχομένων μερῶν, ὁσάκις ταῦτα εἶναι δύο, ἑνὸς δέ, ὁσάκις ὦσιν πλείονα τῶν δύο. 'Επομένως ὁ κ. Πρόεδρος ἔλυσε τὴν συνεδρίασιν.

Προσωρινὴ Κυβέρνησις.

Οἱ 'Υπουργοὶ τῆς 'Επικρατείας

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 23ης ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1862

'Ανεγνώσθη τὸ πρόγραμμα τῆς Κυβερνήσεως περὶ συγκαλέσεως τῆς 'Εθνοσυνελεύσεως. 'Απεφασίσθη, οἱ μὲν ὑπάρχοντες συνοικισμοὶ τοῦ 'Αδάμαντος, Μινώας καὶ νέας Πέλλης (1) νὰ ἐκλέξωσιν, ἴδιον πληρεξούσιον ἕκαστος, οἱ δὲ ἁπανταχοῦ τῆς ἀλλοδαπῆς διαμένοντες ὑπήκοοι Ἕλληνες ἀπὸ 1.000 μέχρι 10.000 δύο, καὶ ἀπὸ 10.000 καὶ περιπλέον τρεῖς.

'Απεφασίσθη προσέτι νὰ ἐκδοθῇ ψήφισμα τροποποιοῦν τὸν ὑπάρχοντα ἐκλογικὸν νόμον κατὰ τὰ προαναφερθέντα.

'Ο Γραμματεὺς τῆς Νομαρχίας Φθιώτιδος Παγανέλης, διὰ τηλεγραφήματος ζητεῖ νὰ τῷ δοθῶσι 1000 δραχμαὶ προκαταβολὴ μισθῶν στρατολογηθέντων ἐν Λαμίᾳ ἐθνοφυλάκων. Κατὰ συνέπειαν ἀπεφασίσθη νὰ χορηγηθῇ τὸ ποσὸν τοῦτο, ὁ δὲ ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν ἐπεφορτίσθη νὰ ἐνεργήσῃ συμφώνως μὲ τὴν ἀπόφασιν ταύτην.

(1) Οἱ κατὰ τὰ ψηφίσματα τῆς 'Εθνοσυνελεύσεως ἐκλογικοὶ σύλλογοι Μακεδόνων, Κρητῶν καὶ Κασσέων, οἱ ὁποῖοι θὰ ἀπέκτων τὰ αὐτὰ μὲ τοὺς Ψαριανοὺς ἐκλογικὰ προνόμια, ἂν ἐπραγματοποιεῖτο ἡ ὁμαδικὴ ἐγκατάστασις αὐτῶν εἰς τοὺς ἀνωτέρω συνοικισμούς, ἡ ὁποία ὅμως δὲν ἐπραγματοποιήθη. Διὰ τὴν 'Εθνοσυνέλευσιν ὅμως ἡ ὁποία πρόκειται νὰ συγκληθῇ ἐγκρίνεται ἡ ἀντιπροσώπευσίς των, ὅπως καὶ διὰ τοὺς Ἕλληνας ὑπηκόους τοῦ ἐξωτερικοῦ.

'Ο 'Υπουργὸς τῶν 'Εσωτερικῶν ἐζήτησε πίστωσιν δι' ἔξοδα τῆς διοικητικῆς 'Αστυνομίας 'Αθηνῶν καὶ Πειραιῶς ἐκτὸς τῶν 3.000 δραχμῶν, ἔτι δραχμὰς 5.000. 'Η πρότασις αὕτη ἐγένετο δεκτή.

'Ο αὐτὸς 'Υπουργὸς ἀνέφερεν ὅτι ἐκ τῶν Σπετσῶν ἔχει πληροφορίας, ὅτι θὰ εἶναι ἀδύνατον νὰ ἀνατεθῇ ἡ δημοτικὴ ἀρχὴ εἰς τὸν Πάρεδρον, ἄνευ σπουδαίας διαταράξεως τῆς κοινῆς ἡσυχίας. 'Απεφασίσθη εἰς Σπέτσας, καθὼς καὶ εἰς ἄλλους Δήμους, ὅπου ὑπάρχουν τοιοῦτοι λόγοι, νὰ διορισθῇ Δήμαρχος ὁ δημότης Σύμβουλος ὁ χορηγῶν ἐγγυήσεως ὑπὲρ τῆς νέας τάξεως.

'Επομένως ὁ κ. Πρόεδρος ἔλυσε τὴν Συνεδρίασιν.

'Η Προσωρινὴ Κυβέρνησις

Οἱ 'Υπουργοὶ τῆς 'Επικρατείας

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 24ης ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1862

'Εν τῇ σημερινῇ συνεδριάσει, παρόντων τῶν μελῶν τῆς Προσωρινῆς Κυβερνήσεως καὶ τῶν 'Υπουργῶν τῆς 'Επικρατείας, ἀπεφασίσθη νὰ δοθῇ χρηματικὴ βοήθεια παρὰ τοῦ 'Υπουργοῦ τῶν 'Εσωτερικῶν εἰς τοὺς 'Επάρχους Βορελίδην, Παπανικολάου, Μπουφίδην, Πραγματευτάκην καὶ 'Αθαν. Οἰκονόμου ἀνὰ δραχ. 250 εἰς δὲ τὸν ἔπαρχον 'Αριστ. Μπιζάκον δραχ. 150.

'Ο 'Υπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης ἀναγιγνώσκει ἀναφορὰν τῶν ἐν Καλάμαις Πρωτοδικῶν, δι' ἧς προσφέρουσιν οὗτοι εἰς τὰς ἀνάγκας τοῦ Ἔθνους τὸ τέταρτον τῆς μηνιαίας μισθοδοσίας των. 'Απεφασίσθη νὰ ἐκφρασθῇ ἡ εὐαρέσκεια τῆς Κυβερνήσεως.

'Ο 'Υπουργὸς τῶν 'Εκκλησιαστικῶν ἀναγινώσκει ἐπίσης ἀναφορὰν τοῦ 'Επισκόπου Φωκίδος κυρίου Δαυΐδ, δι' ἧς προσφέρει εἰς τὴν διάθεσιν τῆς Κυβερνήσεως, διὰ τὸν αὐτὸν λόγον, ὁλόκληρον τὸ ἐπίδομά του ἀπὸ τῆς 1 'Οκτωβρίου. 'Απεφασίσθη νὰ ἐκφρασθῇ ἡ εὐαρέσκεια τς Κυβερνήσεως.

'Η ἀσθένεια τοῦ Γρίβα

'Αναγγελθείσης διὰ τηλεγραφήματος τῆς ἀσθενείας τοῦ στρατηγοῦ Θ. Γρίβα, ἀπεφασίσθη νὰ σταλῇ ὁ ἰατρὸς Μιλτ. Βενιζέλος πρὸς ἐπίσκεψίν του· νὰ παραλάβῃ δὲ καὶ τὸν Γραμματέα τῆς Διοικητικῆς 'Αστυνομίας 'Αλεξιάδην, συγγενῆ τοῦ Στρατηγοῦ. 'Απεφασίσθη νὰ δοθοῦν ἐκ τοῦ κεφαλαίου τῶν βοηθημάτων δραχ. 150 εἰς τὸν Γραμματέα τῆς Διοικητικῆς 'Αστυνομίας 'Αλεξιάδην, δι' ἔξοδα μεταβάσεως εἰς Μεσολόγγιον.

'Ο 'Υπουργὸς τῶν 'Εσωτερικῶν ἐξέθηκεν ὅτι ἐζητήθη ἡ γνωμοδότησις τοῦ Συμβουλίου περὶ παύσεως, συμφώνως πρὸς τὰ προαποφασισθέντα, τῶν ἑξῆς Δημάρχων καὶ Παρέδρων:

'Ο Δήμαρχος 'Αμφίσσης ΗΛ. ΓΙΔΟΓΙΑΝΝΗΣ
'Ο Δήμαρχος 'Αριστομένους ΑΡΙΤ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ
'Ο Δήμαρχος Γόρτυνος ΘΕΟΔ. ΚΑΡΔΑΡΑΣ
'Ο Δήμαρχος Τροπαίων ΠΑΛ. ΣΤΑΣΙΝΟΠΟΥΛΟΣ
'Ο Δήμαρχος Μυλάοντος ΔΗΜ. ΜΕΝΕΝΡΑΣ
'Ο Δήμαρχος Δωριέων ΤΡΙΑΝΤ. ΑΚΡΙΔΑΣ
'Ο Α' Δημ. Πάρεδρος Γόρτυνος Ι. ΜΑΝΤΖΟΥΡΑΚΗΣ
'Ο Α' Δημ. Πάρεδρος Δωριέων ΚΩΝ. ΣΤΟΦΟΡΗΣ

'Ακολούθως ὁ κ. Πρόεδρος ἔλυσε τὴν συνεδρίασιν.

Προσωρινὴ Κυβέρνησις Οἱ 'Υπουργοὶ τῆς 'Επικρατείας

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 25ης ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1862

Ἐν τῇ σημερινῇ Συνεδριάσει, παρόντων τῶν μελῶν τῆς Προσωρινῆς Κυβερνήσεως καὶ τῶν Ὑπουργῶν τῆς Ἐπικρατείας, ἀπεφασίσθη νὰ δοθῇ χρηματικὴ βοήθεια εἰς τοὺς Κωνστ. Γριβοριώργον δραχ. 250, εἰς τὸν Φώτην Παππᾶ Δημητρίου δραχ. 100. Εἰς τὸν Τρύφ. Γιαβόπουλον 58. Εἰς δὲ τοὺς Ἐπάρχους Νικολάου καὶ Βαρελίδην ἑτέρας δρ 250. Εἰς δὲ τὸν Γόρτυνον δρ. 500.

Ὁ Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν ἀνέφερεν ὅτι ὁ Διευθυντὴς τῆς Διοικητικῆς Ἀστυνομίας, ἐξακριβώσας τὴν ζημίαν τοῦ ἱερέως τῆς πρώην Βασιλίσσης κ. Χάνσων καὶ τὴν τοῦ Γουλιέλμου Ἰωάννου, ἀμφοτέρων ὑπηκόων ξένων, προτείνει νὰ δοθῶσιν εἰς μὲν τὸν πρῶτον δραχ. 1000, εἰς δὲ τὸν δεύτερον δραχ. 700. Τὸ ποσὸν τοῦτο ἀπεφασίσθη νὰ δοθῇ.

Ἀπεφασίσθη νὰ ζητηθῇ πίστωσις ἔκτακτος ἀπὸ τὸν Ὑπουργὸν τῶν Οἰκονομικῶν ἐκ δραχ. 9.500, δι᾽ ἀποζημίωσιν τῶν κατὰ τὰς πρώτας ἡμέρας τῆς ἐπαναστάσεως παθόντων ξένων ὑπηκόων. Ἑτέρα δὲ πίστωσις ἐκ δραχ. 4.000 δι᾽ ἔξοδα γραφείου τῆς Προσωρινῆς Κυβερνήσεως.

Ἀπεφασίσθη νὰ σταλῇ εἰς Κόρινθον ὡς ἔκτακτος ἀπεσταλμένος τῆς Κυβερνήσεως, ὁ κ. Ἰωάννης Παππαζαφειρόπουλος, ὅπως συμβιβάσῃ τὰς ἐν Κορίνθῳ ὑπαρχούσας ἀνωμαλίας.

Ἀπεφασίσθη νὰ δοθῶσι εἰς τὴν Κυρίαν Καλλιόπην Παππαλεξοπούλου δραχ. 2.000. (1)

Ἀπεφασίσθη νὰ προσκολληθῇ παρὰ τῷ Ἀρχηγῷ τῆς Ἐθνοφυλακῆς ὁ κ. Ὅθων Μακρυγιάννης, ὅπως χρησιμεύσῃ εἰς τὰς στρατιωτικὰς ἀνάγκας τς Ἐθνοφυλακῆς κατὰ τὸ ὑποβληθησόμενον περὶ τούτου σχέδιον τοῦ ἀρχηγοῦ τῆς Ἐθνοφυλακῆς Συνταγματάρχου Κορωναίου.

Ἀνεγνώσθη προσέτι ἡ παρὰ τοῦ Ἀρχηγοῦ τῆς Ἐθνοφυλακῆς αἴτησις ἀνασχηματισμοῦ ἐπιτελείου τοῦ ἀρχηγείου, καθὼς καὶ ἡ περὶ ἐνοικιάσεως καταλλήλου οἰκίας δι᾽ ἀρχηγεῖον καὶ ἐθνοφυλακήν· ἀνεβλήθη ἡ ἀπόφασις εἰς τὴν προσεχῆ συνεδρίασιν.

Ἀπεφασίσθη νὰ παυθῇ ὁ Δήμαρχος Ἱστιαίων Ξηροχωρίου κ. Ἰωάννης Τασσαῖος.

Ἀπεφασίσθη νὰ δοθῇ εἰς μὲν τὴν χήραν τοῦ Ὑποστρατήγου Κανέλλου σύνταξις ἐκ δραχ. 400, ἐκτὸς τῆς στρατιωτικῆς συντάξεως, ἣν δικαιοῦται νὰ λαμβάνῃ, εἰς δὲ τὴν χήραν τοῦ Παπανικολῆ ἐκ δραχ. 120 κατὰ μῆνα ἐκτὸς τῆς στρατιωτικῆς συντάξεως, ἣν λαμβάνει.

Ἑπομένως ὁ κ. Πρόεδρος ἔλυσε τὴν Συνεδρίασιν.

Προσωρινὴ Κυβέρνησις Οἱ Ὑπουργοὶ τῆς Ἐπικρατείας.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 27ης ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1862

Ἐν τῇ συμερινῇ συνεδριάσει, παρόντων τῶν μελῶν τῆς Προσωρινῆς Κυβερνήσεως καὶ τῶν Ὑπουργῶν τῆς Ἐπικρατειας, ἀπεφασίσθη νὰ παυθῶσι κατὰ τὸ ἄρθρον 44 τοῦ περὶ Δήμων Νόμου, ὁ Δήμαρχος καὶ ἅπαντες οἱ Πάρεδροι τοῦ Δήμου Ναυπλιέων· νὰ διορισθῇ δὲ δυνάμει τοῦ περὶ τοῦ ἐπικειμένου τούτου ψηφίσματος, Δήμαρχος ὁ κ. Εὐθυμόπουλος, ὅστις εἶναι Δημοτικὸς Σύμβουλος. Ἀπεφασίσθη προσετι νὰ παυθῶσι οἱ Δήμαρχοι Γυθείου, Πλαταμώδους, Ἀμφίας καὶ Θουρίας, Εὔας καὶ Ἀλαγωνίας.

Ἀπεφασίσθη νὰ χορηγηθῇ ἀναπληρωματκὴ πίστωσις δραχ. 133,687: ἐπὶ τοῦ κεφ. Γ ἄρθρ. 1 «Γενικὰ μέτρα ἀσφαλείας» τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν Ὑπουργείου τῆς χρήσεως 1862.

Ἐνδεῆ ἄτομα

Ἀπεφασίσθη προσέτι νὰ χορηγηθῇ πίστωσις δραχ. 40.000 ἐπὶ τοῦ κεφ. Θ΄ ἄρθρ. 3 τοῦ προϋπολογισμοῦ τῶν ἐξόδων τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν Ὑπουργείου τῆς χρήσεως 1862, ὅπως χρησιμεύσῃ εἰς χορηγίαν προχείρων βοηθημάτων εἰς διάφορα ἐνδεῆ ἄτομα καὶ οἰκογενείας ἀξίας συνδρομῆς.

Ἀπεφασίσθη ἐπίσης νὰ χορηγηθῇ ἔκτακτος πίστωσις δραχ. 9.500 ἐπὶ τοῦ ἰδιαιτέρου ἄρθρ. 3 τοῦ κεφ. Θ΄ τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν Ὑπουργείου τῆς χρήσεως 1862 διὰ νὰ χρησιμεύσῃ πρὸς ἀποζημίωσιν τῶν ἐκ τῆς ἐπαναστάσεως τῆς 10-11 Ὀκτωβρίου ἐ.ἔ. παθόντων ξένων ὑπηκόων. Πρὸς δὲ καὶ ἑτέρα πίστωσις ὁμοία ἐκ δραχ. 12.000 ἐπὶ ἰδιαιτέρου κεφ. 20 τοῦ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργείου τῆς αὐτῆς χρήσεως, δι᾽ ἔξοδα Γραφείου ἐν γένει τῆς Προσωρινῆς Κυβερνήσεως, μέχρι τέλους τοῦ ἐνεστῶτος ἔτους.

Αἱ ἀνωτέρω πιστώσεις ἐχορηγήθησαν, δυνάμει τῶν ὑπ᾽ ἀριθ. 15, 16 καὶ 17 ψηφισμάτων.

Ἀπεφασίσθη ἡ διὰ δύο ψηφισμάτων ἔγκρισις τῶν δραχμ. 3740,55, δαπανηθεισῶν παρὰ τοῦ Διευθυντοῦ τῆς Διοικητικῆς Ἀστυνομίας κατὰ τὰς πρώτας τῆς Ἐπαναστάσεως ἡμέρας, ἄνευ ἀποδείξεων, καθόσον ἦτο ἀδύνατον κατὰ τὰς περιστάσεις ἐκείνας νὰ ζητηθῶσιν καὶ ληφθῶσιν ἀποδείξεις.

Ὀργάνωσις Ἐθνοφυλακῆς

Ἀπεφασίσθη νὰ ἐνοικιασθῇ οἰκία χρησιμεύουσα ὡς Ἀρχηγεῖον καὶ εἰς ἐναποθήκευσιν τῶν ὅπλων τῆς Ἐθνοφυλακῆς.

Ἀπεφασίσθη προσέτι νὰ ἐκδοθῇ ψήφισμα περὶ προσωρινοῦ διορισμοῦ Ἐπιτελείου τοῦ Ἀρχηγοῦ τῆς Ἐθνοφυλακῆς, μέχρι τῆς ὁριστικῆς διοργανώσεως τῆς Ἐθνοφυλακῆς. Τὸ πρὸς ἀγορὰν τῶν ἀναγκαίων τοῦ Γραφείου τοῦ ἀρχηγοῦ ἐπίπλων ποσὸν νὰ ὑποβληθῇ εἰς τὴν Κυβέρνησιν ὑπὸ τοῦ Ἀρχηγοῦ πρὸς ἔγκρισιν.

Ἀπεφασίσθη νὰ ἀκυρωθῇ τὸ παρὰ τοῦ πεπτωκότος Ὑπουργείου ἐκδοθὲν ἔνταλμα βοηθείας ἐκ δραχ. 300 ὑπὲρ τοῦ κ. Ράμφου, ὡς μὴ πληρωθέν.

Ἀπεφασίσθη νὰ δοθῇ τῇ χήρᾳ Καρατάσσου μηνιαία μὲν σύνταξις δραχ. 200, χρηματικὴ δὲ βοήθεια δραχ. 300.

Ὁμοίως εἰς τὴν χήραν Ἀναστ. Χαραλάμπους σύνταξις μηνιαία ἐκ δραχ. 234, ἐκ τῶν δραχ. 166, ἃς λαμβάνει κατὰ τὸν Νόμον τῶν συντάξεων.

Ἐπίσης νὰ δοθῇ εἰς τὴν χήραν Ὑποστρατήγου Χ. Χρήστου, ὡς καὶ εἰς τὴν χώραν Ἀντωνήμπεη Γρηγοράκη χρηματικὴ βοήθεια δραχ. 200 ἑκάστη.

Ἀπεφασίσθη νὰ χορηγῆται ἄδεια εἰς τοὺς ἀξιωματικοὺς τοῦ στρατοῦ, τοὺς αἰτοῦντας νὰ μεταβῶσιν εἰς τὰς ἐπαρχίας των, καθόσον δὲν προκύπτει ἐκ τούτου βλάβη εἰς τὴν ὑπηρεσίαν.

Ἑπομένως ὁ κ. Πρόεδρος ἔλυσε τὴν συνεδρίασιν.

Προσωρινὴ Κυβέρνησις Οἱ Ὑπουργοὶ τῆς Ἐπικρατείας

---

(1) Τὴν ἀπεποιήθη δηλοῦσα ὅτι ἀρκεῖται εἰς μόνην τὴν ἑκατοντάδραχμον σύνταξιν ἣ ὁποία ὁμοίως τῇ ἐχορηγήθη

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 29ης ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1862

Ἐν τῇ σημερινῇ συνεδριάσει, παρόντων τῶν μελῶν τῆς Προσωρινῆς Κυβερνήσεως καὶ τῶν Ὑπουργῶν τῆς Ἐπικρατείας, παρουσιασθεὶς ὁ κ. Κόππα κατέθεσεν ἀναφορὰς συγχαρητηρίους τῶν ἐν Ὀδησσῷ ὁμογενῶν· ἐπρόσθεσε δὲ ὅτι μυηθεὶς πρὸ πολλοῦ τὰ τῆς ἐπαναστάσεως, εἶχεν ὑποσχεθῆ νὰ χορηγήσῃ τὴν συνδρομήν του· ἀπὼν ὅμως εἰς Ὀδησσὸν καὶ λανθασθεὶς εἰς τοὺς ὑπολογισμούς του, ἔφθασεν ἀργὰ εἰς Ἀθήνας· θέτει ἐπομένως εἰς τὴν διάθεσιν τῆς Κυβερνήσεως δραχ. 10.000 ὅπως χρησιμεύσωσιν εἰς τὰς ἀνάγκας τῆς Πατρίδος· τὸ ποσὸν τοῦτο ἀπεφασίσθη νὰ κατατεθῇ εἰς τὴν Ἐθνικὴν Τράπεζαν, ἐπ' ὀνόματι τῆς Κυβερνήσεως καὶ νὰ ἀνοιχθῇ μερὶς Ἐθνικῶν προσφορῶν.

Ἀπεφασίσθη δὲ νὰ χορηγηθῇ χρηματικὴ βοήθεια εἰς τὸν Πάνον Ράγκον ἐκ δραχ. πεντακοσίων

Οἱ Γερουσιασταὶ

Ἀπεφασίσθη ἐπίσης νὰ χορηγῆται μηνιαία βοήθεια εἰς τὰ ἑξῆς μέλη τῆς καταργηθείσης ὑπὸ τῆς ἐπαναστάσεως Γερουσίας: Σπῦρον Καλογερόπουλον, Ἀθανάσιον Γρηγοριάδην, Βασίλ. Χριστακόπουλον, Γώργ. Ψύλλαν, Ἀθαν. Λιδωρίκην, Δῆμον Κανελλόπουλον, Τζανέττον Γρηγοράκην, Δημ. Χρηστίδην, Γεώργ. Δυοβουνιώτην, Σπ. Παλαμίδην, Δηγ. Λ. Κουντουριώτην, Χριστ. Περραιβόν, Ἀναστ. Πολυζωΐδην, Κωστ. Μεταξᾶν καὶ Ἀναστ. Μαυρομιχάλην ἐκ δραχ. πεντακοσίων, ἐνδείας ἕνεκα.

Ἐπαρουσιάσθη ἡ Ἐπιτροπὴ Σμύρνης καὶ καθυπέβαλεν ὑπὲρ τῆς Ἐθνοσωτηρίου μεταβολῆς τῆς 11 Ὀκτωβρίου συγχαρητήριον ἀναφορὰν τῶν ἐκεῖ ὁμογενῶν. Ὁ κ. Πρόεδρος διὰ καταλλήλου προσλαλιᾶς ηὐχαρίστησε τὴν Ἐπιτροπὴν καὶ δι' αὐτῆς τοὺς ὁμογενεῖς Σμύρνης διὰ τὰ πατριωτικὰ αἰσθήματά της.

Ὁ κ. Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν ἐξέθηκεν, ὅτι ἐπιμένοντος τοῦ Διευθυντοῦ τῆς Διοικητικῆς Ἀστυνομίας κ. Καλοῦ εἰς τὴν δοθεῖσαν παραίτησίν του εἶναι ἀνάγκη νὰ γίνῃ σκέψις περὶ ἀντικαταστάσεως αὐτοῦ. Κατὰ συνέπειαν ἀπεφασίσθη νὰ διορισθῇ διευθυντὴς τῆς Διοικητικῆς Ἀστυνομίας ὁ κ. Πάνος Κολοκοτρώνης.

Ἐπὶ τῇ προτάσει τοῦ αὐτοῦ Ὑπουργοῦ, ἀπεφασίσθη νὰ διορισθῇ Νομάρχης Λακωνίας ὁ κ. Α. Ζέρβας ἀντὶ τοῦ παραιτηθέντος κ. Φαρμακοπούλου.

Ἀκολούθως ὁ κ. Πρόεδρος ἔλυσε τὴν Συνεδρίασιν.

Προσωρινὴ Κυβέρνησις. Οἱ Ὑπουργοὶ τῆς Ἐπικρατείας

Ἐν τῇ αὐτῇ συνεδριάσει ἀπεφασίσθη ἡ σύστασις Β΄ Γυμνασίου ἐν Ἀθήναις.

Ἀπεφασίσθη συγχρόνως νὰ δημιουργηθῇ θέσις Νέου Τμηματάρχου ἐν τῷ Ὑπουργείῳ τῶν Ἐσωτερικῶν διὰ τὰς ἀνάγκας τῶν Ἐθνοφυλάκων τῆς κοινῆς Ἀσφαλείας.

Προσωρινὴ Κυβέρνησις Οἱ Ὑπουργοὶ τῆς Ἐπικρατείας

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 30ης ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1862

Ἐν τῇ σημερινῇ συνεδριάσει, παρόντων τῶν μελῶν τῆς Προσωρινῆς Κυβερνήσεως καὶ τῶν Ὑπουργῶν τῆς Ἐπικρατείας, ἀπεφασίσθη ἡ παῦσις τοῦ Δημάρχου Μαραθῶνος.

Ἀπεφασίσθη νὰ χορηγηθῇ ἐκ τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐσωτερικῶν ἐκ τῶν βοηθημάτων χρηματικὴ βοήθεια δρχ. 3.000 εἰς τὸν Ἀρχηγὸν τῆς Ἐθνοφυλακῆς. Εἰς ταύτην δὲ νὰ διορισθῇ ὁ παραιτηθεὶς Διευθυντὴς τῆς Διοικητικῆς Ἀστυνομίας Α. Καλός.

Ἀπεφασίσθη νὰ χορηγηθῇ ἡ μισθοδοσία τῶν ὑπαλλήλων τῆς Βουλῆς Γ. Παράσχου καὶ Στ. Σοφιανοῦ τοῦ μηνὸς Ὀκτωβρίου ἐ.ἔ.

Ἐπομένως ὁ Πρόεδρος ἔλυσε τὴν συνεδρίασιν.

Προσωρινὴ Κυβέρνησις Οἱ Ὑπουργοὶ τῆς Ἐπικρατείας

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 31ης ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1862

Ἐν τῇ σημερινῇ συνεδριάσει παρόντων τῶν μελῶν τῆς Προσωρινῆς Κυβερνήσεως καὶ τῶν Ὑπουργῶν τῆς Ἐπικρατείας, ἀνεγνώσθη ἔκθεσις τοῦ Προέδρου τῆς Διοικητικῆς Ἐπιτροπῆς Βάλτου περὶ πληρωμῆς 3.600 περίπου δραχμῶν δι' ἔξοδα Ἐθνοφυλακῆς καὶ ἀπεφασίσθη τὸ περὶ παρελθούσης ἀντιμισθίας ζήτημα τῆς Ἐθνοφυλακῆς νὰ ἀναβληθῇ, μέχρι τῆς ἐλεύσεως τοῦ κυρίου Ρούφου· καθόσον ἀφορᾷ τὴν ἐξακολούθησιν τῆς ἀντιμισθίας εἰς τὸ μέλλον ἀπεφασίσθη νὰ παύσῃ ἡ διατήρησις Ἐθνοφυλακῆς κατὰ τὴν Ἐπαρχίαν Βάλτου.

Ἐπροτάθη ἡ παῦσις τοῦ Δημοτικοῦ Παρέδρου Μεγάρων, καθὼς καὶ τῶν Δημοτικῶν Παρέδρων τοῦ Δήμου Σαλαμῖνος κ.κ. Δ. Βιέννα καὶ Σιδέρη, Παππασιδέρη. Ἡ πρότασις ἐγένετο δεκτή.

Ἀπεφασίσθη νὰ παυθῶσιν οἱ Δήμαρχοι Νάξου, Ἀσωποῦ, Μονεμβασίας, Βοιῶν καὶ Σίφνου, καθὼς καὶ οἱ Δήμαρχοι Βολτετζίου καὶ Μαντινείας. Καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὴν προταθεῖσαν παῦσιν τοῦ Δημάρχου Τριπόλεως καὶ Τεγέας, ἀπεφασίσθη κατὰ πλειοψηφίαν τῶν κ.κ. Ὑπουργῶν νὰ ζητηθῶσιν προηγουμένως πληροφορίαι παρὰ τοῦ Νομάρχου.

Ἀπεφασίσθη νὰ πληρωθῶσιν εἰς τὸν κ. Λύτρον, πρώην γραμματέα τῆς Διοικητικῆς Ἀστυνομίας, δραχ. 2.066 δαπανηθεῖσαι παρ' αὐτοῦ συνεπείᾳ διαταγῶν τοῦ πρώην Ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν κ. Κολοκοτρώνη πρὸς βοήθειαν εἰς ἐνδεεῖς.

Ἀπεφασίσθη ν' ἀπολυθῇ τῆς Δημοσίας ὑπηρεσίας διὰ λόγους οἰκονομίας ὁ Γάλλος Μηχανικὸς Δανιήλ.

Ἀπεφασίσθη νὰ χορηγηθῇ χρηματικὴ βοήθεια εἰς τὸν πολλὰ παθόντα καὶ ζημιωθέντα κ. Ἀντωνόπουλον, ὑπὲρ τῆς Μεταπολιτεύσεως, ἐκ δρ. 3.000.

Προσωρινὴ Κυβέρνησις. Οἱ Ὑπουργοὶ τῆς Ἐπικρατείας.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 2ας ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 1862

Ἐν τῇ σημερινῇ συνεδριάσει, παρόντων τῶν μελῶν τῆς Προσωρινῆς Κυβερνήσεως καὶ τῶν Ὑπουργῶν τῆς Ἐπικρατείας, ἀπεφασίσθη νὰ δοθῇ ἄδεια εἰς τὴν ἐπὶ τῶν Ἀνακτόρων Ἐπιτροπήν, νὰ ἀποσφραγήσῃ τὸ Ἀνακτορικὸν Ταμεῖον καὶ νὰ πληρώσῃ διὰ μισθοδοσίαν τῶν ὑπαλλήλων καὶ ὑπηρετῶν τῶν ἀνακτόρων, ἐπὶ παρουσίᾳ τοῦ Ἀνακτορικοῦ Ταμία.

Ὁ Ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν ἐξέθηκεν ὅτι ἡ Κυβέρνησις πρέπει νὰ βαδίσῃ ὡς πρὸς τοὺς διορισμοὺς τῶν ὑπαλλήλων, ὁδὸν σύμφωνον μὲ τὰς ἀρχὰς τῆς ἐπαναστάσεως ἀποφεύγουσα ὅμως ὅσον τὸ δυνατὸν τὸν διερεθισμὸν τῶν ἐν ταῖς ἐπαρχίαις κομμάτων. Ἡ πρότασις αὕτη ἐγένετο παραδεκτή.

Ὁ Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν ἀναφέρει ὅτι ὁ ἀρχηγὸς τῆς Ἐθνοφυλακῆς προτείνει σχέδιον ὁριστικοῦ Νόμου Ἐθνοφυλακῆς, τοῦ ὁποίου ζητεῖ τὴν ἐπιψήφισιν. Ἀπεφασίσθη νὰ εἰδοποιηθῇ, ὅτι πρέπει νὰ συμμορφοῦνται μὲ τὸν ὑπάρχοντα προσωρινὸν νόμον τὸν ὑπὸ τῆς Προσωρινῆς Κυβερνήσεως ψηφισθέντα, κατὰ τὰς σημερινὰς ἐκτάκτους περιστάσεις.

Ἀπεφασίσθη νὰ χορηγηθῇ χρηματικὴ βοήθεια εἰς μὲν τὸν κ. Ἰωάν. Ἔγγελην δραχ. 1.200. Εἰς δὲ τὸν Θ. Λαλαούνην δραχ. 400 καὶ εἰς τὸν ἀδελφὸν τοῦ Ἔγγελη Μήτρον δραχ. 100.

Οἱ ἄτακτοι τοῦ Γρίβα

Ἀπεφασίσθη νὰ δοθῇ ἀποζημίωσις εἰς δύο ὑπηκόους Ἰονίους, ζημιωθέντας παρὰ τῶν ἀτάκτων ὁπλοφόρων τοῦ στρατηγοῦ Θ. Γρίβα, ἀπολυθέντων καὶ ἐπανακαμπτόντων εἰς τὰ ἴδια, νὰ ἐλαττωθῇ δὲ τὸ ποσὸν τῆς ἀποζημιώσεως, τὸ ἐν τῇ ἀναφορᾷ τοῦ Νομάρχου Αἰτωλοακαρνανίας ἀναφερόμενον.

Παῦσις δημάρχων

Ἐπὶ τῇ προτάσει τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν, ἀπεφασίσθη ἡ παῦσις τῶν Δημάρχων καὶ δημαρχικῶν παρέδρων τῶν Δήμων Νάξου, Τροιζῆνος καὶ Σπετσῶν, ὡς ὑπαγορευομένη ἐκ λόγων δημοσίας ἀσφαλείας. Ἑπομένως ἀπεφασίσθη:

Α΄ νὰ παυθῶσιν τῆς ὑπηρεσίας.

α΄) Ὁ Δήμαρχος καὶ οἱ Δημαρχικοὶ Παρέδροι τοῦ Δήμου Νάξου Μιχαὴλ Μ. Δαμιράλης Δήμαρχος καὶ Ν. Ι. Σαρακινὸς καὶ Ι. Α. Βαρότσης Δημαρχικοὶ Πάρεδροι.

β΄) Ὁ Δήμαρχος καὶ οἱ Δημαρχικοὶ Πάρεδροι τοῦ Δήμου Τροιζῆνος Λ. Καραμᾶνος Δήμαρχος καὶ Α. Κιζάνης, Γ. Ι. Κιζάνης, Α.Ι. Μαρούσης καὶ Η. Κιζάνης Δημαρχικοὶ Πάρεδροι.

γ΄) Ὁ Δήμαρχος καὶ οἱ Δημαρχικοὶ Πάρεδροι Σπετσῶν Ἀνδριανὸς Σάντης Δήμαρχος καὶ Μ. Β. Γκίνης, Ἀνάργυρος Χ. Ἀναργύρου, Κοσμᾶς Β. Γκίνης, Ν. Δ. Γουδῆς, Ν. Β. Ὀρλὼφ καὶ Ἀνδρέας Π. Χ. Ἀναργύρου, Δημαρχικοὶ Πάρεδροι.

Β΄. Νὰ ἀνατεθῶσι δὲ τὰ χρέη τοῦ Δημάρχου προσωρινῶς καὶ μέχρι τῆς διενεργείας τῆς νέας Δημοτικῆς ἐκλογῆς εἰς ἕνα τῶν Δημοτικῶν Συμβούλων ἑκάστου τῶν εἰρημένων Δήμων. Νὰ διορισθῶσιν ἑπομένως δι' εἰδικοῦ θεσπίσματος Δήμαρχος μὲν Νάξου ὁ Δημοτικὸς Σύμβουλος Ἀλέξανδρος Χάμπας, Δήμαρχος Τροιζῆνος ὁ Λεονάρδος Κριεζῆς καὶ Δήμαρχος Σπετσῶν ὁ Δημοτικὸς Σύμβουλος Μιχαὴλ Οἰκονόμου.

Ἑπομένως ὁ κ. Πρόεδρος ἔλυσε τὴν Συνεδρίασιν.

Προσωρινὴ Κυβέρνησις. Οἱ Ὑπουργοὶ τῆς Ἐπικρατείας.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 3ης ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 1862

Ἐν τῇ σημερινῇ συνεδριάσει, παρόντων τῶν μελῶν τῆς Προσωρινῆς Κυβερνήσεως καὶ τῶν Ὑπουργῶν τῆς Ἐπικρατείας ἐπὶ τῇ προτάσει τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν, ἐπετράπη εἰς τὸν Διευθυντὴν τῆς Διοικητικῆς Ἀστυνομίας νὰ ἔχῃ ἐπὶ δύο μῆνας τετρακοσίους Ἀστυνομικοὺς κλητῆρας δι' ὑπηρεσίαν τῆς Πρωτευούσης κατὰ τὰς ἐκτάκτους ταύτας περιστάσεις· πρὸς ἀνάγκην δὲ τῆς ὑπηρεσίας ἀπεφασίσθη νὰ ζητηθῇ πίστωσις δραχ. 7.000 δι' ἔξοδα ἀσφαλείας καὶ Ἀστυνομίας.

Ἐπιτροπὴ τῶν ἐμπόρων καὶ συντεχνιῶν τῆς Πρωτευούσης, παρουσιασθεῖσα ἐνώπιον τῆς Κυβερνήσεως, ἐζήτησε νὰ τῇ ἐπιτραπῇ ἡ προσθήκη εἰς τὴν ὑπάρχουσαν Ἐθνοφυλακὴν τετρακοσίων ἀνδρῶν ὡς Ἐθνοφυλάκων ἐκ τῆς τάξεως τῶν ἐμπόρων καὶ βιομηχάνων πρὸς ὑποστήριξιν τῆς Ἀστυνομίας. Ἀπεφασίσθη νὰ παρουσιάσῃ ἡ ἐπιτροπὴ κατάλογον τῶν ἀνδρῶν καὶ νὰ τῇ δοθῶσιν ἀκολούθως τὰ ἀναγκαῖα ὅπλα.

Ἀπεφασίσθη νὰ δοθῶσιν ἑπτακόσια ὅπλα εἰς τὸν ἀρχηγὸν τῆς Ἐθνοφυλακῆς πρὸς σχηματισμὸν τοῦ πρώτου τάγματος τῆς Ἐθνοφυλακῆς.

Ἀπεφασίσθη νὰ χορηγηθῶσιν εἰς τὸν ταγματάρχην Δημ. Παπαδιαμαντόπουλον δραχ. 3.000 διὰ τὰς ὑπὲρ τῆς Μεταπολιτεύσεως τῆς 11 Ὀκτωβρίου ἀποτελεσματικὰς ἐνεργείας καὶ ὑπηρεσίας του.

Ἀπεφασίσθη ἐπίσης νὰ χορηγηθῇ χρηματικὴ βοήθεια ἐκ δραχ. 400 εἰς τὸν κ. Δικαῖον, καθὼς καὶ τὸν κ. Χαροκόπον εἰς ἕκαστον.

Ἀπεφασίσθη ἡ παῦσις τοῦ Δημάρχου Βώλακος (τῆς Ὀλυμπίας) τοῦ α΄ Δημαρχικοῦ Παρέδρου Βαλτετζίου, τοῦ α΄ Δημαρχικοῦ Παρέδρου Ζάρακος καὶ τοῦ α΄ Δημαρχικοῦ Παρέδρου Μαντινείας.

Ἀπεφασίσθη νὰ παυθῶσιν οἱ Δήμαρχοι καὶ οἱ Δημαρχικοὶ Πάρεδροι τοῦ Δήμου Κρανιδίου, ὡς καταλυθείσης τῆς Δημοτικῆς ἀρχῆς ὑπὸ τῆς Ἐπαναστάσεως καὶ νὰ διορισθῇ Δήμαρχος Κρανιδίου ὁ Δημοτικὸς Σύμβουλος Ἀναστάσιος Νικολέτος.

Ἀπεφασίσθη ἐπίσης νὰ παυθῇ ὁ Δήμαρχος Ἑρμιόνης καὶ νὰ διορισθῇ εἰς τὴν θέσιν ταύτην ὁ Δημοτικὸς Σύμβουλος Ἰωάννης Οἰκονόμου.

Ἀπεφασίσθη ὡσαύτως ὰ παυθῇ ὁ Δήμαρχος Μετίνης καὶ νὰ διορισθῇ ὁ α΄ Δημαρχικὸς Πάρεδρος.

Ἑπομένως ὁ κ. Πρόεδρος ἔλυσε τὴν συνεδρίασιν.

Προσωρινὴ Κυβέρνησις. Οἱ Ὑπουργοὶ τῆς Ἐπικρατείας.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 5ης ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 1862

Ὀργάνωσις Ἐθνοφυλακῆς

Ἐν τῇ σημερινῇ συνεδριάσει, παρόντων τῶν μελῶν τῆς Προσωρινῆς Κυβερνήσεως καὶ ὅλων τῶν Ὑπουργῶν τῆς Ἐπικρατείας, ἐπανελθόντων ἐξ Ἀκαρνανίας τοῦ κ. Ρούφου καὶ Ἐπαμ. Δεληγεώργη ἀπεφασίσθη ἐπὶ τῇ προτάσει τοῦ κυρίου Ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν, νὰ παύσῃ καθ' ὅλον τὸ Κράτος ἡ ἔμμισθος Ἐθνοφυλακή.

Ἐπὶ τῇ προτάσει τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν ἀπεφασίσθη νὰ παυθῇ ὁ Δήμαρχος Τήνου καὶ ὁ Δήμαρχος Ἡραίας.

Ἀπεφασίσθη νὰ διαταχθῇ ὁ Ταμίας Κορινθίας νὰ πληρώσῃ κατὰ πενθήμερον τακτικῶς τὸ ὑπὸ τὸν Λεοτζάκον στρατιωτικὸν Σῶμα.

Ὡς πρὸς τὴν μισθοδοσίαν τῆς Ἐθνοφυλακῆς Βάλτου, περὶ ἧς ἀναφέρεται ὁ κ. Ἰωάννης Καραγιαννόπουλος, ἀπεφασίσθη νὰ ἀναβληθῇ ἐπὶ τοῦ παρόντος ἡ ἀπόφασις τῆς Κυβερνήσεως, ἕως οὗ ἐξετασθῇ ἡ εἰς Αἰτωλοακαρνανίαν διαχείρισις.

Ἀπεφασίσθη νὰ πληρωθῇ ἡ μισθοδοσία τῶν ἡμερῶν τοῦ Ὀκτωβρίου μηνὸς τῶν προσθέτων δέκα ἀστυνομικῶν κλητήρων Ναυπλίας, καθὼς καὶ τὸ σιτηρέσιον τῶν ἐκεῖ ἐθελοντῶν.

Ἀπεφασίσθη νὰ καταργηθῇ ὁ εἰς Πάτρας Λόχος τῶν Ἐφέδρων, ὡς συσταθεὶς ἕνεκα τῶν ἐκτάκτων περιστάσεων. Περὶ δὲ τῆς μέχρι τοῦδε πληρωμῆς τῆς μισθοδοσίας αὐτοῦ, νὰ ζητηθῶσι παρὰ τοῦ κ. Νομάρχου πληροφορίαι.

Ἀπεφασίσθη νὰ πληρωθῶσι δραχ. 500, τὰς ὁποίας ὁ Νομάρχης Φθιώτιδος καὶ Φωκίδος ἀναφέρει, ὡς ἀπαιτηθείσας εἰς καταχώρησιν ἐγγράφων, ἀφορώντων τὴν Μεταπολίτευσιν ἐν τῇ ἐφημερίδι «ἡ Φωνὴ τοῦ Λαοῦ».

'Απεφασίσθη νὰ διατηρηθῇ εἰς τὴν θέσιν του ὁ μέχρι τῆς 10 'Οκτωβρίου ὑπάλληλος τῆς Γερουσίας Θ. Κόκκαλης, μέχρις οὗ ἀποπερατωθῇ ἡ ἐκτύπωσις τῶν πρακτικῶν τῆς Γερουσίας, καθὼς καὶ ὁ Κωνσταντῖνος Ταμβακόπουλος.

'Απεφασίσθη νὰ πληρωθῶσιν εἰς τοὺς κ. Γεώργιον Πετιμεζᾶν καὶ Πέτρον Μαυρομιχάλην, ἐπιστάτας Ναυπλίου, οἱ μισθοὶ τῆς θέσεως, ἣν κατεῖχον κατὰ τὸν Φεβρουάριον.

'Απεφασίσθη νὰ διατηρηθῇ εἰς τὴν θέσιν του μετὰ τῶν ἀναγκαίων ὑπαλλήλων του ὁ βιβλιοφύλαξ τῆς Βουλῆς κ. Τερτζέτης.

'Απεφασίσθη νὰ πληρωθῇ ἡ μισθοδοσία τοῦ μηνὸς 'Οκτωβρίου εἰς τὸν ὑπάλληλον τῆς Βουλῆς Ραΐσην.

'Επομένως ὁ κ. Πρόεδρος ἔλυσε τὴν συνεδρίασιν.

Προσωρινὴ Κυβέρνησις. Οἱ 'Υπουργοὶ τῆς 'Επικρατείας.
'Ο Πρόεδρος
Δ. Βούλγαρης, Κ. Κανάρης, Μπ. Ροῦφος

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 6ης ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 1862

'Εν τῇ σημερινῇ συνεδριάσει, παρόντων τῶν μελῶν τῆς προσωρινῆς Κυβερνήσεως καὶ τῶν 'Υπουργῶν τῆς 'Επικρατείας, ἀπεφασίσθη οἱ ὑπὸ τὸν 'Αγγελὴν χειροῦργον ἐνδεεῖς ἀγωνισταί, νὰ λάβωσι ἐξοικονόμησίν τινα ἐκ τῶν βοηθημάτων, ἀφοῦ προηγουμένως ὁ Διευθυντὴς τῆς 'Αστυνομίας ὑποβάλλῃ κατάλογον ὀνομαστικὸν τούτων.

'Απεφασίσθη ὁ Ζῖκος καὶ ὁ Σκαλτζογιάννης νὰ λάβωσι τοὺς καθυστερουμένους μισθούς των καὶ νὰ ἐξακολουθῶσι καὶ εἰς τὸ μέλλον νὰ λαμβάνωσιν αὐτούς.

'Απεφασίσθη συγχρόνως νὰ διευθυνθῇ εἰς τὸ 'Υπουργεῖον τῶν 'Εσωτερικῶν ἡ ἀναφορὰ τοῦ Παππα—Γεωργίου, περιέχουσα ὁμοίαν αἴτησιν.

'Απεφασίσθη νὰ πληρωθῶσι δραχ. 170 καὶ 70)00 εἰς τὸ Πρακτορεῖον τῆς 'Ελληνικῆς 'Ακτοπλοΐας, πρὸς πληρωμὴν τοῦ ναύλου τῶν 'Επάρχων Λ. Παπανικολάου, Π. Φωτιάδου καὶ τοῦ Βαρελίδου καὶ τοῦ Γραμματέως 'Επαρχείου 'Ηρακλ. Οἰκονόμου, μεταβάντων εἰς τὰς θέσεις των.

'Επίσης ἀπεφασίσθη νὰ δοθῇ βοήθεια ἐκ δραχ. 200 εἰς τὸν Ν. Φανδρίδην, τοῦ ὁποίου ὁ υἱὸς ἐφονεύθη εἰς Ναύπλιον· ὁμοίως εἰς τὴν 'Αναστ. Γουβέλη δραχ. 60, εἰς τὸν Διονύσιον Λαζάκαν δραχ. 40, εἰς τὸν Γεώργιον Καροῦσαν δραχ. 50, εἰς τὸν Δημ. Γεολύμαν δραχ. 50, εἰς τὸν 'Εμμ. Παπαδάκην δημοδιδάσκαλον Προνοίας πληγωθέντα κατὰ τὸν Φεβρουάριον δραχ. 200. Εἰς 'Εμμ. Βαρβίδην, Κ. Γυρτυράκην καὶ Θ. Δασκαλάκην ἀνὰ δρ. 100 εἰς ἕκαστον. Εἰς τὸν Νεόφυτον Θεοδωρίδην ἁμαξηλάτην, τοῦ ὁποίου ἡ ἅμαξα ὑπέστη φθορὰς κατὰ τὰς πρώτας ἡμέρας τῆς ἐπαναστάσεως, δραχ. 250. Εἰς τὸν 'Αναστ. Γεωργίου, συλληφθέντα ἐν Κύθνῳ ὑπὸ τοῦ Λοχαγοῦ Τζίρου καὶ ἀπολέσαντα τὸν ὁπλισμόν του δραχ. 121.

'Απεφασίσθη νὰ παυθῇ ὁ Δήμαρχος Καρυουπόλεως.

'Απεφασίσθη νὰ χορηγηθῇ εἰς τὸν Μ. Σχινᾶν ἀποζημίωσις δρ. 2.340 δι' ἔξοδα ἐπανόδου του, εἰς τὴν 'Ελλάδα, ὡς Προξένου, σύμφωνα μὲ τὴν αἴτησίν του.

'Απεφασίσθη ὅπως διορίζωνται, ἐγκρίσει τῆς Προσωρινῆς Κυβερνήσεως οἱ Δήμαρχοι τῶν παραιτουμένων δημοτικῶν ἐκλογῶν, νέαι δὲ δημοτικαὶ ἐκλογαὶ νὰ μὴ διατάττωνται.

'Απεφασίσθη ὡς ἡμέρα ἐνάρξεως τῶν ἐκλογῶν τῶν πληρεξουσίων καθ' ὅλον τὸ Κράτος, ἡ 24 τρέχοντος μηνός, ἡμέρα Σάββατον.

'Απεφασίσθη νὰ χορηγηθῇ χρηματικὴ βοήθεια ἐκ δραχ. 150 εἰς τὴν κυρίαν Μαργαρίταν Κολοκοτρώνη.

'Ομοίως χρηματικὴ βοήθεια ἐκ δραχ. 250 εἰς τὸν ἀπόστρατον Β. Χ. Μπουδούρην. 'Επίσης ἀπεφασίσθη νὰ λάβωσι τὴν καθυστερουμένην βοήθειάν των καὶ νὰ ἐξακολουθῶσι νὰ λαμβάνωσιν ὡς καὶ πρότερον, οἱ Λάμπρος Ζῖκος, 'Απόστολος Ζῖκος, Κωνστ. Ζῖκος, Ζῖκος Ζίκου καὶ Κωνστ. Ντερέκας.

'Επομένως ὁ κ. Πρόεδρος ἔλυσε τὴν συνεδρίασιν.

Προσωρινὴ Κυβέρνησις. Οἱ 'Υπουργοὶ τῆς 'Επικρατείας.
Δ. Βούλγαρης, Κ. Κανάρης, Μπ. Ροῦφος.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 7ης ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 1862

'Εν τῇ σημερινῇ συνεδριάσει, παρόντων τῶν μελῶν τῆς Προσωρινῆς Κυβερνήσεως καὶ τῶν 'Υπουργῶν τῆς 'Επικρατείας, ἀπεφασίσθη νὰ ἀνακληθῇ ὁ Πρόξενος Γαλαξίου Γκιώνης. Νὰ διαταχθῇ δὲ ὁ πρέσβυς τῆς Κωνσταντινουπόλεως νὰ πέμψῃ ἐκεῖ ἕνα τῶν παρὰ τῷ ἐμπορικῷ γραφείῳ ὑπαλλήλων ἵνα ἀναπληρώσῃ αὐτὸν κατὰ τὰς ἐκλογὰς τῶν πληρεξουσίων.

'Απεφασίσθη νὰ ἀπαγορευθῇ ἡ σύστασις πολιτοφυλακῆς, μισθοδοτουμένης ὑπὸ τοῦ Δημοτικοῦ Ταμείου κατὰ τῆς 'Επαρχίας, νὰ ἐφαρμοσθῇ δὲ τὸ περὶ 'Εθνοφυλακῆς ψήφισμα τῆς κυβερνήσεως καθ' ὅλας τὰς πρωτευούσας τῶν 'Επαρχιῶν τοῦ Κράτους.

'Απεφασίσθη νὰ προσκληθῇ ὁ διοικητὴς τοῦ 5ου τάγματος κ. Βουκουβάλας ἵνα ὑπακούσῃ εἰς τὰς διαταγάς, ἃς ἔλαβε παρὰ τῶν ἀπεσταλμένων τῆς Προσωρινῆς Κυβερνήσεως κ.κ. Ρούφου καὶ Δεληγιώργη.

'Απεφασίσθη νὰ διορισθῇ τετραμελὴς ἐπιτροπὴ ἐκ τῶν κ.κ. Α. Κολοῦ, Θ. Βρατζάνου, 'Οδ. 'Ιαμέλου καὶ Δ. Παράσχου ἔργον ἔχουσα νὰ γνωμοδοτῇ ἐπὶ τῶν πρὸς αὐτοὺς ἀποστελλομένων ἀναφορῶν περὶ ἀπονομῆς βοηθημάτων.

'Απεφασίσθη νὰ παυθῇ ὁ Δήμαρχος καὶ ὁ α' Δημαρχικὸς Πάρεδρος Τριπόλεως, ὁ Δήμαρχος Τεγέας καὶ οἱ Δημαρχικοὶ Πάρεδροι Εὔας. Νὰ διορισθῇ δὲ Δήμαρχος Εὔας ὁ 'Αναγνώστης Πουλόπουλος.

'Απεφασίσθη προσέτι νὰ παυθῇ ὁ Δήμαρχος καὶ ὁ α' Δημαρχικὸς Πάρεδρος 'Ιθώμης.

Ἵπποι καὶ ἅμαξαι

'Απεφασίσθη ἡ ἐπὶ τῶν 'Ανακτόρων 'Επιτροπὴ νὰ παραδώσῃ εἰς τὸν Πρέσβυν τῆς Βαυαρίας διὰ πρωτοκόλλου τοὺς ἵππους, ἁμάξας καὶ πάσας τὰς ἐν τοῖς ἱπποστασίοις τῶν 'Ανακτόρων ἱπποσκευάς.

'Επομένως ὁ κ. Πρόεδρος ἔλυσε τὴν συνεδρίασιν.

Προσωρινὴ Κυβέρνησις. Οἱ 'Υπουργοὶ τῆς 'Επικρατείας.
Δ. Βούλγαρης, Κ. Κανάρης, Μπ. Ροῦφος.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 9ης ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 1862

'Εν τῇ σημερινῇ συνεδριάσει παρόντων, τῶν μελῶν τῆς Προσωρινῆς Κυβερνήσεως καὶ τῶν 'Υπουργῶν τῆς 'Επικρατείας, ἀπεφασίσθη νὰ χορηγηθῇ χρηματικὴ βοήθεια εἰς τὸν Κωνστ. Σοῦτζον ἐκ δραχ. 100. Εἰς τὸν Ν. Δεσίπρην ὁμοίως ἐκ δραχ. 100.

'Απεφασίσθη νὰ ἐκφρασθῇ διὰ θεσπίσματος, ἐπὶ τῇ προτάσει τοῦ 'Υπουργοῦ τῶν 'Εσωτερικῶν, ἡ εὐαρέσκεια τῆς Κυβερνήσεως πρὸς τὰς 'Ελληνικὰς Κοινότητας Κωνσταντινουπόλεως, 'Ελλησπόντου, 'Ανδριανουπόλεως, Μασ-

σαλίας καὶ Λίβερπουλ, Ἀλεξανδρείας, Χίου, Σμύρνης, Ραιδεστοῦ, ἰδιατέρως πρὸς ἑκάστην αὐτῶν.

Ἀπεφασίσθη νὰ χορηγηθῇ μηνιαία σύνταξις εἰς τὰς ἑξῆς: Εἰς Μαρίαν Γ. Σκανδάλην δραχ. 100 ἀντὶ τῶν 60, ἃς λαμβάνει· εἰς τὴν Καλὴν Δημητρ. Μαστρογιάννη δραχ. 25, ἀντὶ τῶν δραχ. 6, εἰς τὴν Μαρίαν Α. Δομεστίνη 100, ἀντὶ δραχ. 12. Εἰς Μαρσῦν Χ. Δημητράκη δραχ. 150, ἀντὶ 60. Εἰς Ἀγγελικὴν Α. Ζαννῆ, μὴ λαμβάνουσαν τίποτε, δραχ. 60.

Ἐπομένως ὁ κ. Πρόεδρος ἔλυσε τὴν συνεδρίασιν.

Προσωρινὴ Κυβέρνησις. Οἱ Ὑπουργοὶ τῆς Ἐπικρατείας.

Ὁ Πρόεδρος

Δ. Βούλγαρης, Κ. Κανάρης, Μπ. Ροῦφος.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 10ης ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 1862

Ἑτεροδημόται

Ἐν τῇ σημερινῇ συνεδριάσει, παρόντων τῶν μελῶν τῆς Προσωρινῆς Κυβερνήσεως καὶ τῶν Ὑπουργῶν τῆς Ἐπικρατείας, ὁ Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν ἐξέθηκεν, ὅτι πολλοὶ ἑτεροδημόται ζητοῦν νὰ μεταφέρωσι εἰς Ἀθήνας τὸ Δημοτικόν των δικαίωμα, ἐναντίον τῶν διατάξεων τῶν περὶ Δήμων Νόμου, ἐπικαλούμενοι τὸ ἄρθρον 11 τοῦ περὶ ἐκλογῆς τῶν πληρεξουσίων ψηφίσματος τῆς Κυβερνήσεως.

Ἀπεφασίσθη ὅτι δὲν δύνανται νὰ πράξωσι τοῦτο, διότι τὸ ἄρθρον 11 τοῦ ψηφίσματος ἀποβλέπει τοὺς δημότας, ὅσων τὰ ὀνόματα δὲν συμπεριελήφθησαν κατὰ τὴν σύνταξιν τῶν καταλόγων· τούτους τὸ ψήφισμα ἠθέλησε νὰ προστατεύσῃ.

Ὡς πρὸς δὲ τοὺς Κρῆτας, τοὺς Μακεδόνας καὶ Ψαριανοὺς ἀπεφασίσθη νὰ ἐπιτραπῇ καὶ εἰς τοὺς ἐγγεγραμμένους καὶ εἰς ἄλλους δήμους νὰ ψηφοφορήσωσιν, εἰς τοὺς οἰκείους συνοικισμούς.

Ἀνεγνώσθη ἀναφορὰ τῶν ἐν Λονδίνῳ καὶ Μαγχεστρίᾳ ὁμογενῶν συγχαρητήριος καὶ ἀπεφασίσθη νὰ ἐκδοθῇ ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Ἐξωτερικῶν εὐχαριστήριον θέσπισμα πρὸς ἑκάστην τῶν δύο τούτων Κοινοτήτων.

Ἀπεφασίσθη νὰ χορηγηθῇ εἰς τοὺς ἐκ τῆς ἀλλοδαπῆς ἐλθόντας κ.κ. Χατζικογιάννην, Χρ. Γρίβαν, Δημ. Γρίβαν, Νικόλ. Μακρῆν, Βασίλ. Ὀρλώφ καὶ Λεων. Γραμματικόπουλον ἀποζημίωσις ἐκ δραχ. 800 εἰς ἕκαστον δι' ἔξοδα ἐπανόδου των.

Ἀπεφασίσθη νὰ παυθῶσιν ὁ Δήμαρχος Λυκοσούρας καὶ ὁ α' καὶ β' Δημαρχικὸς Πάρεδρος τοῦ Δήμου Μακρυνείας, καθὼς καὶ ὁ Δήμαρχος Κύθνου.

Ἀπεφασίσθη νὰ δοθῇ εἰς μὲν τὸν κ. Πάτροκλον Σαλονιτίδην χρηματικὴ βοήθεια ἐκ δραχ. 500 διὰ τὰς ζημίας, ἃς ὑπέστη κατὰ τὴν ἐπανάστασιν· ἐπίσης χρηματικὴ βοήθεια εἰς τὸν λοχίαν Χαρ. Τζαβέλλαν δραχ. 200, εἰς τὸ λοχίαν Α. Παπαγγελόπουλον δραχ. 100, εἰς τὴν χήραν Α. Πικουλάκη δραχ. 200, εἰς τὸν Κυριακούλην Πεδακάκην ἀόμματον δραχ. 100, εἰς τὸν Ἀλέξ. Βοσρὲν δραχ. 150, εἰς τὸν Νικ. Κυριακίδην δραχ. 100, εἰς Πέτρον Κοτρώνην δραχ. 100, εἰς τοὺς Κωνστ. Χαραμῆν δραχ. 100, εἰς τὸν Γεώργ. Πάνου δραχ. 100, εἰς τὸν Ἀναγνώστην Σάλπαν δραχ. 150, καὶ εἰς Χριστ. Ἀλεξάδρου δραχ. 200.

Ἀπεφασίσθη νὰ συνέλθωσιν οἱ κ.κ. Ὑπουργοὶ τῶν Ἐσωτερικῶν, τῆς Δικαιοσύνης, τῆς Παιδείας καὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν, ὅπως λάβωσιν ὑπ' ὄψει τὸ περὶ Δήμων Νομοσχέδιον τῆς ὑπὸ τοῦ κ. Α. Μαυροκορδάτου προεδρευομένης Ἐπιτροπῆς καὶ φέρωσι τὰς δυνατὰς τροποποιήσεις.

Ἀπεφασίσθη ἡ προσθήκη 60 δασοφυλάκων προσθέτων.

Ἐπομένως ὁ κ. Πρόεδρος ἔλυσε τὴν συνεδρίασιν.

Προσωρινὴ Κυβέρνησις. Οἱ Ὑπουργοὶ τῆς Ἐπικρατείας.

Ὁ Πρόεδρος

Δ. Βούλγαρης, Κ. Κανάρης, Μπ. Ροῦφος.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 11ης ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 1862

Ἐν τῇ σημερινῇ συνεδριάσει, παρόντων τῶν μελῶν τῆς Προσωρινῆς Κυβερνήσεως καὶ τῶν Ὑπουργῶν τῆς Ἐπικρατείας, ἀπεφασίσθη ἕνεκα τῶν ἐκτάκτων περιστάσεων καὶ τῆς ἀραιώσεως τῶν τάξεων τοῦ Στρατοῦ, νὰ σχηματισθῇ προσωρινὸν Σῶμα ἐκ παλαιῶν στρατιωτῶν καὶ ἐξ ἄλλων ὁπλιτῶν μέχρι 400 τὸν ἀριθμόν, μὲ μισθὸν δραχ. 40 τοὺς στρατιώτας καὶ δραχ. 60 διὰ τοὺς ἀνωτέρους, ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν τοῦ συνταγματάρχου Κλίμακα, σταθμεῦον κατὰ τὴν Μεγαρίδα.

Ἀπεφασίσθη νὰ ζητηθῇ πίστωσις δραχ. 2.000 μέχρι τέλους τοῦ ἔτους ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν «ἀντιμισθία ἀκολούθων τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐσωτερικῶν».

Ἀπεφασίσθη νὰ διαταχθῇ ὁ Νομάρχης Φθιώτιδος νὰ γράψῃ πρὸς τὸν ἐν Βόλῳ Πρόξενον τῆς Ἑλλάδος, ἵνα χορηγήσῃ διαβατήρια εἰς τοὺς ἐκεῖσε διαμένοντας λιποτάκτας καὶ ἄλλους διὰ τὴν Ἑλλάδα, ἂν ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν εἶναι ἀσήμαντος.

Ἐπομένως ὁ κ. Πρόεδρος ἔλυσε τὴν συνεδρίασιν.

Προσωρινὴ Κυβέρνησις. Οἱ Ὑπουργοὶ τῆς Ἐπικρατείας.

Ὁ Πρόεδος

Δ. Βούλγαρης, Κ. Κανάρης, Μπ. Ροῦφος.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 13ης ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 1862

Ἐν τῇ σημερινῇ συνεδριάσει, παρόντων τῶν μελῶν τῆς Προσωρινῆς Κυβερνήσεως καὶ τῶν Ὑπουργῶν τῆς Ἐπικρατείας, ἀπεφασίσθη νὰ δοθῇ χρηματικὴ βοήθεια ἐκ δραχ. 300 εἰς τὸν κ. Γ. Γιωτόπουλον, ἐπίσης δραχ. 150 εἰς τὸν Α. Ζαφειρίου. Ὁμοίως εἰς τὴν χήραν Ἰω. Δαμιανοῦ χρηματικὴ βοήθεια δραχ. 600. Εἰς Π. Συνοδινὸν καὶ Α. Ρηγόπουλον δραχ. 500 ἕκαστον. Εἰς τὸν παθόντα ἐξ ἀποπληξίας Ἔπαρχον Σκάγιαννη δραχ. 200.

Ἀπεφασίσθη νὰ παυθῶσιν ὁ Δήμαρχος Ὠλενείας καὶ ὁ Δημαρχικὸς Πάρεδρος· ὁ α' καὶ ὁ β' Δημαρχικὸς Πάρεδρος τοῦ Δήμου Αἰτωλικοῦ. Ὁ Δήμαρχος Μέσης καὶ ὁ α' Δημαρχικὸς Πάρεδρος Θηβῶν.

Ἀπεφασίσθη νὰ ζητηθῇ πίστωσις δραχ. 7000 δι' ἔξοδα ἀσφαλείας καὶ Ἀστυνομίας.

Ἀπεφασίσθη νὰ χορηγηθῇ σύνταξις ἐκ δραχ. 500 κατὰ μῆνα εἰς τὴν κυρίαν Καλλιόπην Παππαλεξοπούλου, εἰς ἣν θέλει συμπεριληφθῇ καὶ ἡ δυνάμει τοῦ νόμου τῶν συντάξεων περὶ χηρῶν καὶ ὀρφανῶν τῶν Γερουσιαστῶν χορηγουμένη.

Ἐπομένως ὁ κ. Πρόεδρος ἔλυσε τὴν συνεδρίασιν.

Προσωρινὴ Κυβέρνησις. Οἱ Ὑπουργοὶ τῆς Ἐπικρατείας.

Ὁ Πρόεδρος

Δ. Βούλγαρης, Κ. Κανάρης, Μπ. Ροῦφος.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 14ης ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 1862

Ἐν τῇ σημερινῇ συνεδριάσει, παρόντων τῶν μελῶν τῆς Προσωρινῆς Κυβερνήσεως (ἐκτὸς τοῦ κ. Κανάρη ἀσθενοῦντος) καὶ τῶν Ὑπουργῶν τῆς Ἐπικρατείας, ἀπεφασίσθη νὰ ἀποκαθίστανται ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως αἱ καταργούμεναι ἤδη Δημοτικαὶ Ἀρχαί. Οἱ δὲ παυθέντες Δήμαρχοι καὶ μὴ ὑπακούοντες εἰς τὴν παράδοσιν τῆς Δημοτικῆς ἀρχῆς, νὰ καταδιώκωνται ποινικῶς.

Ὡς πρὸς τὴν ἀποζημίωσιν τῶν παθόντων κατὰ τὴν ἐπανάστασιν πολιτῶν Ἑλλήνων, ἀπεφασίσθη νὰ ἀναβληθῇ ἡ περὶ τούτου σκέψις.

Ὑπεβλήθη ὑπὸ τοῦ κυρίου Ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν ἡ περὶ ἐπανόδου τοῦ Δημάρχου Τανίας Πετράκου καὶ ἀπερρίφθη, διότι κατελύθη ὑπὸ τῆς ἐπαναστάσεως καὶ κατὰ συνέπειαν ὑπὸ τοῦ ψηφίσματος τῆς Κυβερνήσεως.

Ἀπεφασίσθη νὰ ζητηθῇ πίστωσις ἐκ δραχ. 1.200 ὅπως χρησιμεύσῃ εἰς βοήθειαν ἐνδεῶν φοιτητῶν, διὰ τοὺς μῆνας Νοέμβριον καὶ Δεκέμβριον ἐ.ἔ.

Ἀπεφασίσθη νὰ πληρωθῶσιν εἰς τοὺς ἀποφυλακισθέντας τρεῖς Ἕλληνας ὑπηκόους παρὰ τοῦ ἐν Τεργέστῃ Ἑλληνικοῦ Προξένου τὰ ἔξοδα τῆς ἐπανόδου των εἰς Ἑλλάδα.

Ἑπομένως ὁ κ. Πρόεδρος ἔλυσε τὴν συνεδρίασιν.

Προσωρινὴ Κυβέρνησις. Οἱ Ὑπουργοὶ τῆς Ἐπικρατείας.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 15ης ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 1862

Ἐν τῇ σημερινῇ συνεδριάσει, παρόντων τῶν μελῶν τῆς Προσωρινῆς Κυβερνήσεως (ἐκτὸς τοῦ κ. Κανάρη ἀσθενοῦντος) καὶ τῶν Ὑπουργῶν τῆς Ἐπικρατείας, ἀπεφασίσθη νὰ χορηγηθῇ ἀποζημίωσις, διὰ ζημίας, ἃς ὑπέστησαν κατὰ τὰς τελευταίας ἡμέρας τῆς ἐπαναστάσεως, εἰς τὸν ἐκδότην τοῦ «Ἐθνοφύλακος» κ. Χ. Δούκαν, εἰς τὸν ἐκδότην τοῦ Μέλλοντος τῆς Ἑλλάδος» κ. Μαντζούκην καὶ εἰς τὸν ἐκδότην τοῦ «Εὐαγγελισμοῦ» κ. Δ. Καρατζάκην ἐκ δραχ. 400 εἰς ἕνα ἕκαστον ἐξ αὐτῶν. Εἰς δὲ τὸν ὑπεύθυνον συντάκτην τοῦ «Φωτὸς» κ. Ἐλευθ. Βούλγαρην ἐκ δραχ. 250.

Ἀπεφασίσθη νὰ πληρωθῶσιν οἱ μισθοὶ τοῦ Νομαρχικοῦ διδασκάλου Προνοίας κ. Ν. Φανδρίδη, παυθέντος μετὰ τὴν Ναυπλιακὴν Ἐπανάστασιν. Εἰς δὲ τὸν δημοδιδάσκαλον Ἑλλ. Παπαδάκην, πληγωθέντα, κατὰ τὴν ἐπανάστασιν Ναυπλίου καὶ παυθέντα, νὰ χορηγηθῇ μηνιαία σύνταξις ἐκ δραχ. 40.

Ἀπεφασίσθη προσέτι νὰ χορηγηθῶσιν εἰς τὸν ἰατρὸν κ. Γούδαν δραχ. 5000 ὡς συνδρομὴ διὰ τὸ ἐπιστημονικὸν αὐτοῦ σύγγραμμα «Ἰατρικὴ Μέλισσα».

Εἰς τὴν ἐρώτησιν τῶν Νομαρχῶν, ἂν πρέπει νὰ ἐξακολουθήσῃ ἡ ψηφοφορία, εἰς περίπτωσιν καθ' ἣν ἀποχωρήσει τοῦ τόπου τῆς ψηφοφορίας καὶ ἡ πλειοψηφία τῆς Ἐφορευτικῆς ἐπιτροπῆς ἀπεφασίσθη νὰ ἐξακολουθῇ ἐπὶ παρουσίᾳ τῆς μειονοψηφίας.

Ἀπεφασίσθη νὰ ζητηθῇ πίστωσις ἐκ δραχ. 3.000 δι' ἔξοδα ἀσφαλείας.

Ἀπεφασίσθη νὰ παυθῇ ὁ α' καὶ β' Δημαρχικὸς Πάρεδρος τοῦ Δήμου Βαλτετζίου καὶ νὰ διορισθῇ Δήμαρχος εἷς ἐκ τῶν Δημοτικῶν Συμβούλων, κατὰ τὸ ψήφισμα.

Ἑπομένως ὁ κ. Πρόεδρος ἔλυσε τὴν συνεδρίασιν.

Προσωρινὴ Κυβέρνησις. Οἱ Ὑπουργοὶ τῆς Ἐπικρατείας.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 16ης ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 1862

Ἀπελάσεις

Ἐν τῇ σημερινῇ συνεδριάσει, παρόντων τῶν μελῶν τῆς Προσωρινῆς Κυβερνήσεως καὶ τῶν Ὑπουργῶν τῆς Ἐπικρατείας, μαθοῦσα ἡ Κυβέρνησις ὅτι ὁ Ἀντιστράτηγος Κολοκοτρώνης ἐπανελθὼν ἐξ Εὐρώπης, ἀπεβιβάσθη εἰς Πειραιᾶ καὶ ἀνέβη εἰς Ἀθήνας, ἀπεφάσισε νὰ τὸν εἰδοποιήσῃ ὅτι διὰ λόγους τηρήσεως τῆς κοινῆς ἡσυχίας καὶ τάξεως καὶ γενομένης μεγάλης συναθροίσεως πολιτῶν περὶ τὴν οἰκίαν του, πρὸς ἀποφυγὴν δυσαρέστων δι' αὐτὸν τὸν ἴδιον συνεπειῶν, τὸν προτρέπει νὰ ἀναχωρήσῃ ἐκτὸς τοῦ Κράτους αὐθωρεί.

Λαβοῦσα πρὸ ὀλίγου ἡ Κυβέρνησις, παρ' ὅλων τῶν ἀρχόντων της θετικὰς πληροφορίας, ὅτι διάφορα πρόσωπα ἐνεργοῦν κατὰ τῆς παρούσης τάξεως τῶν πραγμάτων καὶ προετοιμάζουν ἀντιδραστικὰ κινήματα, σκοπὸν ἔχοντα τὴν διατάραξιν τῆς κοινῆς ἡσυχίας καὶ τάξεως, ἀπεφάσισε νὰ ἀπομακρύνῃ ἐκτὸς τοῦ Κράτους τοὺς κ.κ. Χριστίδην, Τσιμπουράκην, Πολύχρονον δικηγόρον καὶ Τιμολ. Φιλήμονα.

Ἐν τῷ μεταξὺ τούτῳ ἐπιτροπή, συγκειμένη ἐκ καθηγητῶν καὶ φοιτητῶν τοῦ Πανεπιστημίου, ἐπαρουσιάσθη εἰς τὴν Κυβέρνησιν, παρακαλοῦσα αὐτήν, ἐν ὀνόματι τῶν φοιτητῶν τοῦ Πανεπιστημίου, νὰ ἀπομακρύνῃ ἐκτὸς τοῦ Κράτους ἀνθρώπους τεκταίνοντας κατὰ τῆς Πατρίδος ὀλέθρια σχέδια, διότι πᾶσα περαιτέρω ἀνοχὴ δύνατα νὰ ἔχῃ ὀλεθρίας συνεπείας. Εἰς τὴν ἐπιτροπὴν ταύτην ἐδόθη ἀπάντησις, ὅτι ἡ Κυβέρνησις ἐπρόλαβεν ἤδη καὶ ἔλαβεν ὅλα τὰ κατάλληλα μέτρα.

Ἑπομένως ὁ κ. Πρόεδρος ἔλυσε τὴν συνεδρίασιν.

Προσωρινὴ Κυβέρνησις. Οἱ Ὑπουργοὶ τῆς Ἐπικρατείας.

Ὁ Πρόεδρος

Δ. Βούλγαρης, Κ. Κανάρης, Μπ. Ροῦφος.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 17ης ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 1862

Ἐν τῇ σημερινῇ συνεδριάσει, παρόντων τῶν μελῶν τῆς Προσωρινῆς Κυβερνήσεως καὶ τῶν Ὑπουργῶν τῆς Ἐπικρατείας, ὁ Ὑπουργὸς τῶν ἐξωτερικῶν ἐξέθηκεν ὅτι ὁ Πρόξενος τῆς Κωνσταντινουπόλεως προτείνει τὴν μεταρρύθμισιν τοῦ καταλόγου τῶν ἐγκριτωτέρων. Ἡ πρότασις ἀπερρίφθη.

Ἀπεφασίσθη ὥστε ὁ ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐπιτετραμμένος τῆς Ἑλλάδος κ. Ζάνος νὰ διορισθῇ πληρεξούσιος τῆς Κυβερνήσεως ὅπως συνομολογήσῃ δάνειον εἰς Κωνσταντινούπολιν, κατὰ τοὺς ὅρους τῆς πρὸς τὸν Ὑπουργὸν τῶν Ἐξωτερικῶν ἐπιστολῆς του· ἀνετέθη δὲ εἰς τὸν κ. Ὑπουργὸν ἡ φροντὶς τοῦ νὰ μεταβιβάσῃ τηλεγραφικῶς τὴν πληρεξουσιότητα ταύτην.

Ἀπεφασίσθη νὰ παυθῶσιν οἱ Δήμαρχοι Περαχώρας Σολιγείας, Νεμέας καὶ Στυμφαλίας, ὡς καταλυθέντες ὑπὸ τοῦ λαοῦ κατὰ τὴν ἀναφορὰν τῶν ἁρμοδίων ἀρχῶν καὶ νὰ ἀντικατασταθῶσι ὑπὸ τῶν Δημοτικῶν Συμβούλων. Νὰ παυθῶσιν ἐπίσης οἱ Δήμαρχοι Ζαχώλης, Τρικάλων, Πελλήνης καὶ Κλεωνῶν καὶ νὰ ἀνατεθῶσι τὰ καθήκοντα αὐτῶν εἰς τοὺς Δημαρχικοὺς Παρέδρους. Δὲν ἐνεκρίθη δὲ ἡ παῦσις τοῦ Δημάρχου Φενεοῦ.

Ἀπεφασίσθη νὰ παυθῇ ὁ Δήμαρχος καὶ ὁ α' Πάρεδρος Αἰδηψίων, ὡς καὶ οἱ καταλυθέντες Δήμαρχοι Δυστίων καὶ Καριστίων καὶ νὰ ἀποκατασταθῇ εἰς τὴν θέσιν του ὁ Δήμαρ-

χος Κονιστρίων. Δὲν ἐνεκρίθη δὲ ἡ παῦσις τοῦ Δημάρχου Κηρονηλέων.

Ἀπεφασίσθη νὰ ἀνατεθῶσι τὰ καθήκοντα τοῦ δημάρχου Κυπαρισσίας εἰς τὸν Α' πάρεδρον.

Ἀπεφασίσθη νὰ παυθῶσιν οἱ Δήμαρχοι καὶ οἱ Δημαρχικοὶ Πάρεδροι τοῦ Δήμου Ἀπειρανθείας καὶ νὰ διορισθῇ Δήμαρχος ὁ Δημοτικὸς Σύμβουλος Φλώριος Νικολάου Ζευγόλης. Νὰ παυθῇ ὁ Δήμαρχος Μαρπίσσης καὶ νὰ διορισθῇ Δήμαρχος ὁ α' Πάρεδρος Γεώργιος Δ. Χανιώτης. Ἐπίσης νὰ παυθῶσιν ὁ Δήμαρχος καὶ οἱ πάρεδροι τοῦ Δήμου Ναούσης καὶ νὰ διορισθῇ Δήμαρχος ὁ Δημοτικὸς Σύμβουλος Γεώργιος Καράτζας.

Ἀπεφασίσθη νὰ νομοθετηθῇ θέσις ἐπιθεωρητοῦ παρὰ τῇ Διοικητικῇ Ἀστυνομίᾳ Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς.

Ἀπεφασίσθη νὰ χορηγηθῇ χρηματκὴ βοήθεια ἐκ δραχ. 1000 εἰς τὸν κ. Ἀντώνιον Νικολαΐδην, ἄλλοτε συντάκτην τῆς «Ἀθηνᾶς», πολλὰ παθόντα καὶ ὑποστάντα ὑπὲρ τῆς ἐπαναστάσεως.

Ἐπίσης χρηματικὴ βοήθεια ἐκ δραχ. 500 εἰς τὸν .... καὶ ἐκ δραχ. 100 εἰς τὸν Χρ. Πλαπούταν πληγωθέντα ἐν Ναυπλίῳ.

Ἀπεφασίσθη νὰ παυθῇ ὁ ὑπὸ τοῦ λαοῦ καταλυθεὶς Δήμαρχος Πύλου καὶ νὰ διορισθῇ Δήμαρχος ὁ Δημοτικὸς Σύμβουλος Α. Μισσιρλῆς.

Ἑπομένως ὁ κ. Πρόεδρος ἔλυσε τὴν συνεδρίασιν.

Προσωρινὴ Κυβέρνησις. Οἱ Ὑπουργοὶ τῆς Ἐπικρατείας.

Ὁ Πρόεδρος

Δ. Βούλγαρης, Κ. Κανάρης, Μπ. Ροῦφος.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 20ῆς ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 1862

Ἐν τῇ σημερινῇ συνεδριάσει, παρόντων τῶν μελῶν τῆς Προσωρινῆς Κυβερνήσεως καὶ τῶν Ὑπουργῶν τῆς Ἐπικρατείας, ἀπεφασίσθη νὰ προσκληθῇ ὁ Ἔπαρχος Λεβαδείας ὅπως πληροφορήσῃ τὴν Κυβέρνησιν περὶ τῶν διατρεχόντων. Εἰς δὲ τὴν ἀπουσίαν του νὰ μεταβῇ ἐκεῖσε ὁ Γραμματεὺς τῆς Νομαρχίας Ἀττικῆς. Νὰ ἀνακληθῇ δὲ καὶ ὁ Φρούραρχος Λεβαδείας.

Ἀπεφασίσθη νὰ χορηγηθῇ χρηματικὴ βοήθεια εἰς μὲν τὴν κυρίαν Κ. Παπαλεξοπούλου δραχ. 1000, εἰς τὴν Αἰκατερίνην Κανελοπούλου δραχ. 200, εἰς κ. Παπαδιαμαντόπουλον δραχ. ἑκατὸν πεντήκοντα, εἰς κ. Γ. Λαγουδάκην δραχ. 250, εἰς Β. Διαλέτην δραχ. ἑβδομήκοντα πέντε, εἰς Γ. Κούτσην δραχ. 150, εἰς χήραν Ματακίδη δραχ. 60, εἰς Δ. Νικολάραν δραχ. 100, εἰς Ἐμμ. Πάγκαλον δραχ. 100, εἰς Εὐγενίαν Ζιμπερλῆ δραχ. 150, Ἀνέζαν Ἀλεξάνδρου 150, εἰς Μαρδαμούλιαν δραχ. 150, εἰς χήραν Ἀγγέλου Γ. Κομνηνοῦ δραχ. 100, Μαρίαν Καλούδη δραχ. 100, χήραν Ἀγγελοπούλου δραχ. 80, εἰς Σ. Σπυρόπουλον 120, Χρ. Οἰκονομόπουλον 120, Ἰωάν. Δεπάσταν δραχ. 100, εἰς Χρ. Τζενόπουλον 50.

Περὶ τοῦ ἐλλείποντος χάρτου κατὰ τὴν παράδοσιν τοῦ Ἐθνικοῦ Τυπογραφείου παρὰ τοῦ κ. Καρπούνη, ἀπεφασίσθη νὰ συνεννοηθῶσιν οἱ Ὑπουργοὶ τῶν Οἰκονομικῶν καὶ Ἐσωτερικῶν, ὅπως ἐξακριβώσωσι τὴν ἔλλειψιν.

Ψηφοφορία Ἐξωτερικοῦ

Ἀπεφασίσθη νὰ ζητηθῇ λόγος παρὰ τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν διὰ τὰς τοῦ πεπτωκότος Ὑπουργείου χορηγηθείσας: εἰς μὲν τὸν Ὑποστράτηγον Ἰωάννην τοῦ Γκούρα δραχ. 25.000, εἰς τὸν Ὑποστράτηγον Χρ. Πέτρου δραχ. 18.000, εἰς τὸν Μοίραρχον Δαλωνᾶν δραχ. 4.000, εἰς τὸν Συνταγματάρχην Σκαρλάτον Σοῦτσον δραχ. 2.500, εἰς τὸν Ὑποστράτηγον Ἀντώνιον Μαυρομιχάλην 1.000, εἰς τὸν Ἀντώνιον Γεωργαντᾶν 1.000, εἰς τὸν Χρ. Κωνσταντόπουλον δραχ. 3.000· νὰ ζητηθῇ δὲ ἐπιμόνως ἡ ἀπόδοσις αὐτῶν.

Ἀπεφασίσθη νὰ παραταθῇ ἐπὶ 8 ἡμέρας ἡ πρὸς ἐκλογὴν τῶν πληρεξουσίων ἐν Κωνσταντινουπόλει ψηφοφορία.

Ἀπεφασίσθη νὰ συνέλθουν οἱ Ὑπουργοὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν, Ναυτικῶν, Παιδείας καὶ Δικαιοσύνης μετὰ τοῦ Γενικοῦ Γραμματέως τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐσωτερικῶν πρὸς μεταρρύθμισιν τοῦ περὶ Ἐθνοφυλακῆς Νόμου κατὰ τὰ μέρη αὐτοῦ, τὰ ὑπὸ τῆς Ἐθνικῆς γνώμης ἀποδοκιμασθέντα.

Ἀπεφασίσθη νὰ ἐκδοθῇ ψήφισμα, δι' οὗ νὰ ἐπιβάλλωνται ποιναὶ εἰς τὰ μέλη τῶν ἐφορευτικῶν ἐπιτροπῶν, ἐὰν δὲν παρευρεθῶσιν ἢ ἐγκαταλείψωσι τὰ χρέη των, ἄνευ δεδικαιολογημένης αἰτίας.

Ἑπομένως ὁ κ. Πρόεδρος ἔλυσε τὴν συνεδρίασιν.

Προσωρινὴ Κυβέρνησις. Οἱ Ὑπουργοὶ τῆς Ἐπικρατείας.

Ὁ Πρόεδρος

Δ. Βούλγαρης, Κ. Κανάρης, Μπ. Ροῦφος.

Συνεδρίασις 21ης Νοεμβρίου 1862.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 21ης ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 1862

Ἐν τῇ σημερινῇ συνεδριάσει, παρόντων τῶν μελῶν τῆς Προσωρινῆς Κυβερνήσεως καὶ τῶν Ὑπουργῶν τῆς Ἐπικρατείας, ἀπεφασίσθη νὰ χορηγηθῇ χρηματικὴ βοήθεια εἰς τὸν λοχίαν Γρηγόριον Τσακάκην δραχ. 300, Ζήσην Σωτηρίου δραχ. 400, Χρ. Μαλλισόβαν δραχ. 400, Ἀχιλ. Παράσχον δραχ. 240, Δημήτρ. Σακκελαρόπουλον δραχ. 150, Στέργιον Φρίκην δραχ. 300, Δ. Ἰω. Λύδην δραχ. 40, Ἀπόστ. Ἀγγελόπουλον δραχ. 100, Ἑλένην Ν. Βασιλογιώργη 50, Ἀριστ. Φεπταλίδην δραχ. 120, Ἰω. Βάμβαν δραχ. 50, καὶ χήραν Χρ. Λευκαδίτου δραχ. 300.

Ἑπομένως ὁ κ. Πρόεδρος ἔλυσε τὴν συνεδρίασιν.

Προσωρινὴ Κυβέρνησις. Οἱ Ὑπουργοὶ τῆς Ἐπικρατείας.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 22ας ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 1862

Τὰ ἔγγραφα τοῦ Ὄθωνος δὲν παραδίδονται

Ἐν τῇ σημερινῇ συνεδριάσει, παρόντων τῶν μελῶν τῆς Προσωρινῆς Κυβερνήσεως καὶ τῶν Ὑπουργῶν τῆς Ἐπικρατείας ἀπεφασίσθη νὰ παυθῇ ὁ α' Δημαρχικὸς Πάρεδρος Λυκοσούρας καὶ νὰ ἀνατεθῇ εἰς τὸν γ' Πάρεδρον ἡ Δημαρχία μὴ ὑπάρχοντος δευτέρου.

Ἀπεφασίσθη νὰ ἐπιφορτισθῇ ὁ εἰς Λονδῖνον κ. Σταμ. Ξένος, ὅπως συντρέξῃ εἰς τὴν πραγματοποίησιν τοῦ παρ' αὐτοῦ πρὸς τὴν Κυβέρνησιν ἀναγγελθέντος δι' ἐπιστολῆς τοῦ κομιτάτου, ἐπικαλούμενος πρὸς τοῦτο τὸν φιλελληνισμὸν τῶν τε Ἄγγλων καὶ ὁμογενῶν πρὸς ὑποστήριξιν καὶ προαγωγὴν τῶν ἠθικῶν καὶ ὑλικῶν συμφερόντων τῆς Ἑλλάδος. Παρηγγέλθη δὲ ὁ κ. Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν, ὅπως τὴν ἀπόφασιν ταύτην τῆς Κυβερνήσεως, ἀνακοινώσῃ πρὸς αὐτόν, τὸν καθ' ὅλας τὰς περιστάσεις δείξαντα αἰσθήματα πατριωτικώτατα καὶ εὐγενέστατα.

Ἀπεφασίσθη νὰ χορηγηθῇ χρηματικὴ βοήθεια εἰς τοὺς κ.κ. Τσιμπουράκην καὶ τοὺς δύο ἀδελφοὺς Στριφτόμπολα ἀνὰ 100 δρχ. εἰς ἕκαστον ὅπως μεταβῶσιν εἰς τὸ Ἐξωτερικόν.

Ἀπεφασίσθη νὰ χορηγηθῇ ἔκτακτος χρηματικὴ ἀμοιβὴ

εἰς τοὺς 15 ὑπαλλήλους τῆς διοικητικῆς Ἀστυνομίας, τοὺς ἐν τῇ ἐκθέσει τοῦ Διευθυντοῦ ἀναφερομένους, ἀνὰ δραχ. 200 εἰς ἕκαστον τῶν 5 πρώτων, ἀνὰ δραχ. δὲ 100 εἰς ἕκαστον τῶν 7 ἀκολούθων.

Ἀπεφασίσθη συγχρόνως νὰ ζητηθῇ πίστωσις ἐκ δραχ. 18.000 περίπου δι' ἔξοδα ἱματισμοῦ κλπ. τῶν κλητήρων τῆς Διοικητικῆς Ἀστυνομίας.

Ἀπεφασίσθη νὰ χορηγηθῇ χρηματικὴ ἀποζημίωσις εἰς μὲν τὸ «Μέλλον τῆς Ἀνατολῆς» δραχ. 900, εἰς «Ἐθνοφύλακα» δραχ. 600 δι' ἔξοδα καταχωρήσεως διαφόρων πράξεων τῆς Κυβερνήσεως, κατὰ τὰς πρώτας ἡμέρας τῆς ἐπαναστάσεως.

Ἀπεφασίσθη νὰ δοθῇ χρηματικὴ βοήθεια εἰς τὸν Χρόνην Μπασδέκην ἐκ δραχ. 400.

Ἀπεφασίσθη νὰ λαμβάνῃ ἡ Κυβέρνησις, ὡς συνδρομητὴς τῶν εἰς Ἀθήνας ἐκδιδομένων δύο Γαλλικῶν ἐφημερίδων, ἀνὰ δώδεκα φύλλα ἐξ ἑκάστης.

Ἀπεφασίσθη προσέτι νὰ χορηγηθῶσιν εἰς τὸν κ. Συνταγματάρχην Ἀρτέμιον Μίχου δραχ. 5.000 διὰ τὰς ὑπὲρ τῆς Μεταπολιτεύσεως ἐνεργείας του, καὶ τὰς ζημίας, ἃς ὑπὲρ αὐτῶν ὑπέστη.

Ἑπομένως ὁ κ. Πρόεδρος ἔλυσε τὴν συνεδρίασιν.

Προσωρινὴ Κυβέρνησις. Οἱ Ὑπουργοὶ τῆς Ἐπικρατείας.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 23ης ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 1862

Ἐν τῇ σημερινῇ συνεδριάσει, παρόντων τῶν μελῶν τῆς Προσωρινῆς Κυβερνήσεως καὶ τῶν Ὑπουργῶν τῆς Ἐπικρατείας, παρουσιασθεὶς ὁ κ. Κωνσταντῖνος Κώστας, ὑπέβαλεν ἀναφορὰν συγχαρητήριον τῶν ἐν Τεργέστῃ ὁμογενῶν κ. κ. Μοροζίνη, Ἰω. Ἀναγνώστου, Γ. Ἀφεντούλη καὶ Ἰ. Γ. Χ. Κωστῆ πρὸς τὴν Κυβέρνησιν μετὰ προσφορᾶς χρηματικῆς ἐκ μέρους αὐτῶν δρ. 2.688, ὅπως χρησιμεύσωσιν εἰς τὰς ἀνάγκας τοῦ Ἔθνους. Ἑπομένως ἀπεφασίσθη τὰ μὲν χρήματα νὰ κατατεθῶσιν εἰς τὴν Ἐθνικὴν Τράπεζαν, ἐπ' ὀνόματι τῆς Κυβερνήσεως, νὰ ἐκφρασθῇ δὲ ὑπὲρ τῶν ῥηθέντων ἐκ μέρους τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν ἡ εὐαρέσκεια τῆς Κυβερνήσεως.

Ἱερωμένοι καὶ πολιτική

Ὁ Ὑπουργὸς τῶν Ἐκκλησιαστικῶν ἀναφέρει ὅτι ἐκ πληροφοριῶν ἃς ἔχει, διάφοροι ἱερωμένοι συνέρχονται καὶ συσκέπτονται περὶ ἀντικειμένων ὄχι μόνον ἐκκλησιαστικῶν, ἀλλὰ καὶ πολιτικῶν, ἀνέγνω δὲ τὸ περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου ἔγγραφόν του πρὸς τὴν Ἱερὰν Σύνοδον ,ὅπερ ἐνεκρίθη. Ἀνέφερε προσέτι ὅτι τῷ καθυπεβλήθη ὕμνος πρὸς ἀντικατάστασιν τοῦ παλαιοῦ, ὁ ὕμνος οὗτος ἀπερρίφθη· ἀπεφασίσθη δὲ νὰ περιορισθῇ ἡ Ἐκκλησία εἰς τὸ τυπικόν.

Ὁ Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν ὑπέβαλεν ἔγγραφον διαμαρτύρησιν τοῦ κ. Πρέσβεως τῆς Βαυαρίας, ἀπὸ 4 Δεκεμβρίου 1862, κατὰ τῆς ὑπὸ τοῦ Πυροβολικοῦ κατοχῆς τῶν ἱπποστασίων καὶ λοιπῶν παραρτημάτων τῆς Αὐλῆς. Ἐπεφορτίσθη δὲ ὁ κ. Ὑπουργὸς νὰ ἀπαντήσῃ ὅτι ἡ Κυβέρνησις ἀπεφάσισε νὰ παραδοθῶσι τὰ κινητὰ πράγματα μόνον τῆς τῷ κυρίῳ Πρέσβει, ἐκτὸς τῶν ἐγγράφων καὶ τῶν ἀρχαιοτήτων· περὶ δὲ τῶν ἀκινήτων μένει εἰς τὴν Ἐθνικὴν Συνέλευσιν ν' ἀποφασίσῃ.

Ἑπομένως ὁ κ. Πρόεδρος ἔλυσε τὴν συνεδρίασιν.

Προσωρινὴ Κυβέρνησις. Οἱ Ὑπουργοὶ τῆς Ἐπικρατείας.

Ὁ Πρόεδρος

Δ. Βούλγαρης, Κ. Κανάρης, Μπ. Ροῦφος.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 26ης ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 1862

Ἐν τῇ σημερινῇ συνεδριάσει, παρόντων τῶν μελῶν τῆς Προσωρινῆς Κυβερνήσεως καὶ τῶν Ὑπουργῶν τῆς Ἐπικρατείας (ἐκτὸς τοῦ κ. Κ. Κανάρη ἀσθενοῦντος), καὶ ἐκτὸς τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν, ὁ κ. Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν ἀνέγνω ἀπάντησίν του πρὸς τὸ τελευταῖον ἔγγραφον τοῦ κ. Πρέσβεως τῆς Ἀγγλίας, πραγματευόμενον περὶ τῶν ἐκλογῶν τῶν πληρεξουσίων τῶν Σωματείων. Ἡ ἀπάντησις αὕτη ἐνεκρίθη.

Ἀπεφασίσθη νὰ διαταχθῇ αὔριον περὶ μεσημβρίαν ὁ Νομάρχης Ἀργολίδος νὰ ἐκδώσῃ πρόγραμμα παρατάσεως τῆς ἐκλογῆς κατὰ τὸν Δῆμον Τρικκάλων, εἰς τὸν ὁποῖον ἡ ἐκλογὴ δὲν ἤρχισε κατὰ τὴν ὑπὸ τοῦ ψηφίσματος ταχθεῖσαν ἡμέραν τῆς 14, ὥστε νὰ χορηγηθῇ εἰς τὸν Δῆμον ἐκεῖνον ὁλόκληρον τὸ ὑπὸ τοῦ ψηφίσματος ὁρισθὲν τετραήμερον διάστημα.

Ἑπομένως ὁ κ. Πρόεδρος ἔλυσε τὴν συνεδρίασιν.

Προσωρινὴ Κυβέρνησις. Οἱ Ὑπουργοὶ τῆς Ἐπικρατείας.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 29ης ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 1862

Ἐν τῇ σημερινῇ συνεδριάσει, παρόντων τῶν μελῶν τῆς Προσωρινῆς Κυβερνήσεως (ἐκτὸς τοῦ κυρίου Κανάρη ἀσθενοῦντος) καὶ τῶν Ὑπουργῶν τῆς Ἐπικρατείας, ἐκτὸς τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Ἐξωτερικῶν, ἀπεφασίσθη νὰ σταλῇ εἰς Νάξον ὁ Νομάρχης Κυκλάδων ὅπως παρευρεθῇ κατὰ τὴν διαλογὴν καὶ ἐξέτασῃ ἂν τὰ κατὰ τοῦ Ἐπάρχου διαδοθέντα ἔχωνται ἀληθείας.

Κλοπὴ κάλπης

Ὁ Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν ἐξέθηκεν ὅτι εἰς Ἐρέτρειαν ἡ κάλπη ἐκλάπη, ὁ δὲ Νομάρχης ἐξέδωκε νέον πρόγραμμα καὶ διέταξε τὴν ἔναρξιν τῆς ἐκλογῆς.

Ἀπεφασίσθη νὰ μὴ ἀναβληθῇ ἡ ἐκλογὴ ἐκ μέρους τοῦ Ὑπουργείου, ἀλλὰ νὰ μείνῃ εἰς τὴν Ἐθνικὴν συνέλευσιν νὰ ἀποφασίσῃ περὶ τοῦ κύρους τῆς ἐκλογῆς, καθόσον ὁ Νομάρχης ἐπὶ τοῦ προκειμένου δὲν συνεμορφώθη μὲ τὸν Νόμον.

Ἀπεφασίσθη νὰ μεταβῇ ὁ Γραμματεὺς τῆς Νομαρχίας Ἀρκαδίας εἰς Κόρινθον ὅπως παρευρεθῇ κατὰ τὴν ἐκλογὴν τῶν πληρεξουσίων, ὁ δὲ Ἔπαρχος Κυνουρίας νὰ μεταβῇ καὶ διαμείνῃ εἰς Τρίπολιν, μέχρι τέλους τῆς ἐκλογῆς.

Ὁ Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν καθυπέβαλε σχέδιον ψηφίσματος περὶ διοργανισμοῦ τῆς Διοικητικῆς Ἀστυνομίας Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς. Τὸ σχέδιον τοῦτο δὲν ἐνεκρίθη.

Ἀπεφασίσθη νὰ χορηγηθῶσιν εἰς τὸν Ἀρχηγὸν τῆς Ἐθνοφυλακῆς 1.000 ὅπλα πρὸς ἐξοπλισμὸν τῶν ἐθνοφυλάκων.

Ἀπεφασίσθη νὰ χορηγηθῇ χρηματικὴ μηνιαία βοήθεια εἰς τοὺς ἑξῆς πρόσφυγας. Ἠπειρώτας καὶ Κρῆτας, εἰς μὲν τὸν ἐκ Κρήτης Γεώργ. Δασκαλάκην δραχ. 100, εἰς τὸν ἐξ Ἠπείρου Ἰ. Παπ. Γεωργίου δραχ. 50, εἰς τὸν ἐκ Θεσσαλίας Γεώργ. Ζάκαν δραχ. 80 καὶ εἰς τὸν ἐκ Θεσσαλίας ἐπίσης Γεώργ. Τόλιαν δραχ. 50.

Ἑπομένως ὁ κ. Πρόεδρος ἔλυσε τὴν συνεδρίασιν.

Προσωρινὴ Κυβέρνησις. Οἱ Ὑπουργοὶ τῆς Ἐπικρατείας.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 30ῆς ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 1862

Ὁ νέος Βασιλεὺς

Ἐν τῇ σημερινῇ συνεδριάσει, παρόντων τῶν μελῶν τῆς Προσωρινῆς Κυβερνήσεως (τοῦ κυρίου Κανάρη ἀσθενοῦντος) καὶ τῶν Ὑπουργῶν τῆς Ἐπικρατείας ἐκτὸς τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Ἐξωτερικῶν, ὁ κ. Πρόεδρος ἀνέφερεν ὅτι ὁ κ. Πρέσβυς τῆς Γαλλίας δι' ἐπιστολῆς του ζητεῖ νὰ δημοσιευθῇ παρὰ τῆς Κυβερνήσεως ἡ προγενεστέρα αὐτοῦ κοινοποίησις πρὸς τὸν Πρόεδρον, δι' ἧς τῷ ἀνήγγελεν ὅτι ἐν Λονδίνῳ ὑπεγράφη πρᾶξις ὑπὸ τῶν Ἀντιπροσώπων τῶν Τριῶν Προστατίδων Δυνάμεων, ἐπικυροῦσα τὴν συνθήκην τοῦ 1830 δι' ἧς ἀποκλείονται τοῦ Ἑλληνικοῦ θρόνου τὰ μέλη τῶν τριῶν Προστατίδων Δυνάμεων Ἀγγλίας, Γαλλίας καὶ Ρωσσίας. Ἀπεφασίσθη δὲ νὰ διαβιβάσῃ ὁ κ. Πρόεδρος τὴν ἑξῆς ἔγγραφον ἀπάντησιν πρὸς τὸν κ. Πρέσβυν τῆς Γαλλίας: «ὅτι ἡ Προσωρινὴ Κυβέρνησις δὲν δύναται νὰ προβῇ εἰς τὴν δημοσίευσιν τῆς ἐν Λονδίνῳ ὑπογραφείσης πράξεως ἂν προηγουμένως δὲν λάβῃ τὸ κείμενον αὐτῆς καὶ κοινοποίησιν ἀπὸ κοινοῦ περὶ τούτου τῶν εἰς Ἀθήνας ἀντιπροσώπων τῶν Τριῶν Προστατίδων Δυνάμεων».

Ἀπεφασίσθη νὰ χορηγηθῇ χρηματικὴ βοήθεια ἐκ δραχ. 150 εἰς τὸν Δ. Σοφιανόν, ἐκ δραχ. 100 εἰς τὸν Ι. Δ. Βοΐλαν, ἐκ δραχ. 80 εἰς τὸν Ἐπ. Κυσσαρᾶν, ἐκ δραχ. 50 εἰς τὸν Β. Γ. Ἰατροῦ, ἐκ δραχ. 40, εἰς τὸν Π. Σπηλιόπουλον, ἐκ δραχ. 40 εἰς τὸν Ἀλ. Βουκίδην, ἐκ δραχ. 100, εἰς τὸν Κων. Ὀλλανδόν, ἐκ δραχ. 100 εἰς τὸν Ἀναστ. Φουντούλην, ἐκ δραχ. 100 εἰς τὸν Ι. Α. Οἰκονόμου, ἐκ δραχ. 50 εἰς τὸν Νικόλ. Τζιμιλόπουλον, ἐκ δραχ. 25 εἰς τὸν Ἀναστ. Κολμανιάτην, ἐκ δραχ. 300 εἰς τὸν Ἐμμ. Κορτέσην, ἐκ δραχ. 25 εἰς τὴν Σκεύην Ἀντ. Κυριαλῆ, ἐκ δραχ. 25 εἰς τὴν Κυριακούλαν Λαζάρου, ἐκ δραχ. 100 εἰς τὸν Δημ. Ραΐσην.

Ἑπομένως ὁ κ. Πρόεδρος ἔλυσε τὴν συνεδρίασιν.

Προσωρινὴ Κυβέρνησις. Οἱ Ὑπουργοὶ τῆς Ἐπικρατείας.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 3ης ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1862

Ἐν τῇ σημερινῇ συνεδριάσει, παρόντων τῶν μελῶν τῆς Προσωρινῆς Κυβερνήσεως (ἐκτὸς τοῦ κ. Κανάρη ἀσθενοῦντος) καὶ τῶν Ὑπουργῶν τῆς Ἐπικρατείας, ἐκτὸς τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Ἐξωτερικῶν, ὁ κ. Πρόεδρος ἀνέγνω κοινοποίησιν ἀπὸ κοινοῦ τῶν ἐν Ἀθήναις Πρέσβεων τῶν Τριῶν Δυνάμεων Ἀγγλίας, Γαλλίας καὶ Ρωσσίας, δι' ἧς πληροφοροῦν τὸν κ. Πρόεδρον, ὅτι αἱ τρεῖς Δυνάμεις ὑπέγραψαν ἐν Λονδίνῳ τὴν 4 Δεκεμβρίου πρᾶξιν, δι' ἧς ἀποκλείονται τοῦ Θρόνου τῆς Ἑλλάδος τὰ μέλη τῶν Βασιλικῶν οἰκογενειῶν Ἀγγλίας, Γαλλίας καὶ Ρωσσίας καὶ ὅτι ἑπομένως, οὔτε ἡ Α.Β.Υ. ὁ Πρίγκιψ Ἀλφρέδος μέλος τῆς Βασιλικῆς οἰκογενείας τῆς Ἀγγλίας οὔτε ἡ αὐτοῦ Αὐτοκρατορικὴ Ὑψηλότης, ὁ Δοὺξ τοῦ Λαϋχτεμπερ, δύνανται νὰ δεχθῶσι τὸ στέμμα τῆς Ἑλλάδος, ἐὰν τοῖς προσεφέρετο παρὰ τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους. Προσέθηκε δὲ ὁ κ. Πρόεδρος ὅτι ὁ Πρέσβυς τῆς Ἀγγλίας, δι' ἰδιαιτέρας του ἐπιστολῆς, τῷ ἐκφράζει ὅτι θεωρεῖ καθῆκον του νὰ πληροφορήσῃ τὸν κ. Πρόεδρον περὶ τῆς πράξεως ταύτης, ὥστε νὰ δυνηθῇ νὰ καταστήσῃ αὐτὴν γνωστὴν εἰς τὸν Ἑλληνικὸν Λαὸν ἐπισήμως, δι' οὗ τρόπου ἤθελε θεωρήσει τοῦτο καταλληλότερον. Κατὰ συνέπειαν ἀπεφασίσθη ἡ ἀπὸ κοινοῦ αὕτη πρὸς τὸν κ. Πρόεδρον δοθεῖσα κοινοποίησις παρὰ τῶν ἐν Ἀθήναις Πρέσβεων τῶν τριῶν Δυνάμεων, νὰ δημοσιευθῇ διὰ τῶν Ἑλληνικῶν Ἐφημερίδων. Ὁ Ὑπουργὸς τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως ἐξέφρασε γνώμην ἐναντίον, ζητήσας νὰ σημειωθῇ ἐν τοῖς πρακτικοῖς, ὅτι εἶναι ἐναντίον πάσης δημοσιεύσεως.

Ἐπίκειται ρῆξις

Ἀπεφασίσθη νὰ διαταχθῇ ὁ Νομάρχης Ἀρκαδίας νὰ μεταβῇ εἰς Κυνουρίαν, ὅπως παρευρεθῇ κατὰ τὴν διαλογὴν τῶν ψήφων τῆς Ἐπαρχίας, καὶ ἂν μὲν δυνηθῇ νὰ κατορθώσῃ τὴν μεταφορὰν τῶν καλπῶν εἰς τὴν Πρωτεύουσαν τῆς Ἐπαρχίας, νὰ ἐνεργήσῃ τὴν διαλογὴν ἐν τῇ Πρωτευούσῃ ἂν δὲ πεισθῇ ὅτι ἐπίκειται ρῆξις, νὰ ἐνεργήσῃ αὐτὴν ἐν Ἄστρει.

Ἀπεφασίσθη ἕκαστος τῶν Ὑπουργῶν νὰ ἐπεξεργασθῇ τὸν προϋπολογισμὸν τοῦ οἰκείου Ὑπουργείου τοῦ ἔτους 1863 καὶ φέρῃ τὰς δυνατὰς οἰκονομίας, ὅπως καταρτισθῇ ἐπὶ τὸ οἰκονομικώτερον ὁ Γενικὸς Προϋπολογισμὸς τοῦ ἔτους 1863 παρὰ τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν.

Ἀπεφασίσθη νὰ σταλῇ ἀτμόπλοιον ὅπως παραλάβῃ τὸν εἰς Ἠλείαν λόχον καὶ τὸν ἐν Μεσολογγίῳ Νομάρχην καὶ μεταφέρῃ αὐτοὺς εἰς τὸν Δῆμον Ἀκαρνανίας, ὅπως ἐγκαταστήσῃ τὰς νομίμους δημοτικὰς καὶ πολιτικὰς ἀρχὰς κατὰ τὰ ψηφίσματα τῆς Κυβερνήσεως, καὶ διαβιβάσῃ εἰς τὸν Ὑπουργὸν τῶν Ἐσωτερικῶν ἔκθεσιν ἐπίσημον περὶ τῶν κατὰ τὰς ἐκλογὰς συμβασῶν παρανομιῶν. Ἀπεφασίσθη δὲ νὰ σταλῇ ἀκολούθως ὁ Εἰσαγγελεὺς εἰς Ἀστακόν, ὅπως ἐνεργήσῃ ἀνακρίσεις περὶ τῆς παρανόμου παύσεως τῶν ἐκεῖ οἰκονομικῶν ἀρχῶν.

Ἑπομένως ὁ κ. Πρόεδρος ἔλυσε τὴν συνεδρίασιν.

Προσωρινὴ Κυβέρνησις. Οἱ Ὑπουργοὶ τῆς Ἐπικρατείας.

ΔΩΡΕΑΙ ΟΜΟΓΕΝΩΝ

ΣΥΝΕΡΧΕΤΑΙ Η ΣΥΝΕΛΕΥΣΙΣ

Σημαντική ὑπῆρξε ἡ συμβολή τῶν ὁμογενῶν τοῦ ἐξωτερικοῦ εἰς τὴν ἀνατροπὴν τοῦ Ὄθωνος. Καὶ μετὰ τὴν ἔξωσίν του ἐνισχύουν οἰκονομικῶς τὴν ἐπανάστασιν.
Ἡ Κυβέρνησις συνέχισε τάς ἐργασίας της καί τήν παραμονήν της εἰς τὴν ἐξουσίαν καί μετά τὴν σύγκλησιν τῆς Συνελεύσεως διότι ἤργησεν ὁ σχηματισμός της εἰς σῶμα

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 4ης ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1862

Ἐν τῇ σημερινῇ συνεδριάσει, παρόντων τῶν μελῶν τῆς Προσωρινῆς Κυβερνήσεως καὶ τῶν Ὑπουργῶν τῆς Ἐπικρατείας, παρουσιάσθησαν οἱ κ.κ. Δρόσος Δρόσου, Λέων Μελᾶς, καὶ Ἀναγνωστάκης, ὡς Ἐπίτροποι τῶν ἐν Ἀλεξανδρείᾳ ὁμογενῶν καὶ ἐνεχείρησαν τῷ κ. Προέδρῳ συγχαρητήριον αὐτῶν ἀναφορὰν πρὸς τὴν Προσωρινὴν Κυβέρνησιν καὶ χρηματικὴν προσφορὰν ἐκ λιρῶν στερλινῶν 2.853.:3, τὰς ὁποίας παρακαλοῦσι τὴν προσωρινὴν Κυβέρνησιν νὰ δεχθῇ διὰ τὰς ἀνάγκας τῆς Πατρίδος ὡς μικρὸν τεκμήριον τῆς περὶ Ἑλλάδος μερίμνης τῶν τέκνων της. Ἀνέφερε δὲ ἡ ρηθεῖσα τριμελὴς ἐπιτροπή, ὅτι κατὰ τὰς ἰδιαιτέρας πρὸς αὐτὴν ἐπιστολὰς τῶν δωρητῶν, ἡ ἐπιθυμία αὐτῶν εἶναι νὰ δαπανηθῶσι τὰ χρήματα ταῦτα πρὸς ἐξοπλισμὸν τῆς ἐν τῇ Πρωτευούσῃ Ἐθνοφυλακῆς.

Ὁ κ. Πρόεδρος ἐξέφρασε τὰς εὐχαριστίας τῆς Κυβερνήσεως πρὸς τὴν Ἐπιτροπήν. Ἀπεφασίσθη δὲ νὰ ἐκφρασθῇ διὰ θεσπίσματος τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν Ὑπουργοῦ πρὸς τοὺς δωρητὰς ἡ εὐαρέσκεια τῆς Κυβερνήσεως.

Κατάλυσις δημάρχων

Ὁ Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν ἐξέθηκεν ὅτι κατὰ τὰς πληροφορίας τοῦ Νομάρχου Ἀκαρνανίας καὶ τοῦ ἐκεῖσε μεταβάντος Γραμματέως Νομαρχίας κατελύθη ὁ Δήμαρχος τοῦ Δήμου Ἀστακοῦ. Ἑπομένως ἀπεφασίσθη νὰ διορισθῇ Δήμαρχος Ἀστακοῦ ὁ Δημοτικὸς Σύμβουλος Στράτος Προίκας καὶ νὰ παυθῶσιν οἱ α΄ β΄ γ΄ καὶ δ΄ Δημαρχικοὶ Πάρεδροι.

Ἀνέφερεν ἐπίσης ὅτι κατελύθησαν τὰ ὄργανα τῆς ἐκτελεστικῆς ἀρχῆς τοῦ Δήμου Σουλίου. Ἀπεφασίσθη νὰ διορισθῇ Δήμαρχος Σουλίου ὁ Δημοτικὸς Σύμβουλος Εὐστάτιος Λύτρας. Καταλυθέντος τοῦ Δημάρχου τοῦ Δήμου Οἰνιάδος, ἀπεφασίσθη νὰ παυθῇ ὁ μέχρι τοῦδε Δημαρχικὸς Πάρεδρος Μ. Ράπτης καὶ νὰ διορισθῇ ὁ Ἀντώνιος Καλόκληρος.

Ἀπεφασίσθη τοῦ Δήμου Ἐχίνου νὰ διορισθῇ Δήμαρχος ὁ α΄ Δημαρχικὸς Πάρεδρος.

Καταλυθέντος τοῦ Δημάρχου Ἀνακτορίων, παυθέντος τοῦ α΄ Παρέδρου ὑπὸ τῆς πρώην Κυβερνήσεως καὶ ἀποβιώσαντος τοῦ β΄ Παρέδρου, ἀπεφασίσθη νὰ διορισθῇ ὁ γ΄ Πάρεδρος Χ. Ρ. Μαλιαρός.

Ἀπεφασίσθη νὰ ζητηθῇ ἀναπληρωματικὴ πίστωσις ἐκ δραχ. ἑπτὰ χιλιάδων ἐννεακοσίων διὰ συνδρομὴν τοῦ ἐν Ἀθήναις Θεάτρου, ἐξ ὧν αἱ μὲν 7.000 ὀφείλονται παρὰ τοῦ Ἀνακτορικοῦ Ταμείου, ἐκ τῆς συνδρομῆς τῶν 12.000 δραχ. τῆς χορηγουμένης διὰ τὰς Ἰταλικὰς παραστάσεις, αἱ δὲ ἐννεακοσίαι διὰ τὴν ἐπισκευὴν τριῶν θεωρίων τοῦ πρώην Βασιλέως.

Ἑπομένως ὁ κ. Πρόεδρος ἔλυσε τὴν συνεδρίασιν.

Προσωρινὴ Κυβέρνησις. Οἱ Ὑπουργοὶ τῆς Ἐπικρατείας.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 5ης ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1862

Ἐν τῇ σημερινῇ συνεδριάσει, παρόντων τῶν μελῶν τῆς Προσωρινῆς Κυβερνήσεως (ἐκτὸς τοῦ κ. Κανάρη ἀσθενοῦντος) καὶ τῶν Ὑπουργῶν τῆς Ἐπικρατείας, ὁ κ. Πρόεδρος ἐπρότεινεν ὅτι θεωρεῖ καθῆκον τῆς παρούσης Κυβερνήσεως, ὅπως δοθῇ εἰς τὸν Ναύαρχον κ. Κανάρην γενναία ἐθνικὴ ἀμοιβὴ διά τε τὴν ἀρχαίαν καὶ νεωτέραν αὐτοῦ ἱστορίαν· ἑπομένως προτείνει νὰ ἐκδοθῇ ψήφισμα, δι᾽ οὗ νὰ παραχωρῆται ἐθνικὸν τι κτῆμα πρὸς τὸν κ. Ναύαρχον Κανάρην, τοῦ ὁποίου τὸ κῦρος νὰ ἐπιφυλαχθῇ ἡ Κυβέρνησις νὰ προκαλέσῃ ἐν καιρῷ παρὰ τῆς ἐθνικῆς Συνελεύσεως. Οἱ κ.κ. Ὑπουργοὶ τῶν Ναυτικῶν καὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως καὶ τῶν Ἐσωτερικῶν, ὑπεστήριξαν τὴν ἐξῆς γνώμην. Νὰ ἀναδεχθῇ ἡ προσωρινὴ Κυβέρνησις νὰ προτείνῃ εἰς τὴν Ἐθνοσυνέλευσιν τὴν πρὸς τὸν Ναύαρχον κ. Κανάρην παραχώρησιν ἐθνικοῦ κτήματος, ἢ νὰ χορηγήσῃ ἀπὸ τοῦδε ἄνευ οὐδενὸς ὅρου τῷ κ. Ναυάρχῳ καί, ἐν περιπτώσει θανάτου τούτου, τῇ οἰκογενείᾳ του, σύνταξιν ἀνωτέραν πάσης ἄλλης. Ἡ πρότασις τοῦ κ. Προέδρου ἐγένετο δεκτή, ἔμεινε δὲ νὰ παραχωρηθῇ τῷ κ. Ναυάρχῳ.

Δωρεαὶ πρὸς τοὺς βασιλεῖς

Ἀνεγνώσθη ἀναφορὰ τῆς ἐπὶ τῶν Ἀνακτόρων Ἐπιτροπῆς δι' ἧς ζητεῖται ἡ ἀπόφασις τῆς Κυβερνήσεως ἐπὶ τῶν εἴκοσι ἑπτὰ χιλιάδων δραχμῶν (27.000) τῶν προερχομένων ἐκ συνεισφορῶν ὑπὲρ τοῦ ἀνεγερθησομένου ναοῦ τοῦ Ἁγίου Σώζοντος, ὑπαρχουσῶν δὲ κατατεθειμένων παρὰ τοῦ Ἀνακτορικοῦ Ταμείου εἰς ὁμολογίας τῆς Ἐθνικῆς Τραπέζης. Ἀπεφασίσθη τὰ χρήματα ταῦτα νὰ κατατεθῶσιν εἰς μετοχὰς τοῦ Ἐθνικοῦ Δανείου, αἵτινες νὰ μείνωσι παρὰ τῷ Ὑπουργείῳ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν. Περὶ δὲ τῆς ἐκτελέσεως τοῦ μέτρου τούτου νὰ συνεννοηθῶσιν οἱ κ.κ. Ὑπουργοὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ Οἰκονομικῶν.

Οἱ ἑτεροδημόται

Ἀπεφασίσθη νὰ δοθῇ ἡ ἑξῆς ἀπάντησις εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν τῶν ἑτεροδημοτῶν, αἰτούντων νὰ ἀναγνωρισθῇ ἡ εἰς Ἀθήνας ἐνεργηθεῖσα ἐκλογή των, καὶ νὰ δοθῶσι παρὰ τοῦ κ. Νομάρχου εἰσιτήρια εἰς τοὺς ἐκλεχθέντας «ὅτι ἡ Κυβέρνησις σκεφθεῖσα ἐπὶ τῆς αἰτήσεώς των μὲ πρόθεσιν νὰ τοὺς εὐχαριστήσῃ ἔφθασε εἰς τὸ συμπέρασμα, ὅτι δεσμεύεται σήμερον παρὰ ποτὲ εἰς τὴν παραδοχὴν μέτρου, ὅπερ πρὸ τῶν ἐκλογῶν εἶχεν ἀρνηθῇ».

Ἀπεφασίσθη νὰ διορισθῇ Μοίραρχος ἐν Βοιωτίᾳ, μὴ ὑπάρχοντος τοιούτου καὶ νὰ σταλῇ ἡ δέουσα δύναμις εἰς Μεγαρίδα πρὸς καταδίωξιν τῆς ἀναφανείσης λῃστείας.

Ἑπομένως ὁ κ. Πρόεδρος ἔλυσε τὴν συνεδρίασιν.

Προσωρινὴ Κυβέρνησις. Οἱ Ὑπουργοὶ τῆς Ἐπικρατείας.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 6ης ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1862

Ἐν τῇ σημερινῇ συνεδριάσει, παρόντων τῶν μελῶν τῆς Προσωρινῆς Κυβερνήσεως (ἐκτὸς τοῦ κ. Κανάρη ἀσθενοῦντος) καὶ τῶν Ὑπουργῶν τῆς Ἐπικρατείας ἀπεφασίσθη νὰ σταλῇ ἔκτακτος πίστωσις ἐκ δραχμῶν 10.000 εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Στρατιωτικῶν, διὰ τὰς ἀνάγκας τὰς ἐκτάκτους τῆς ὑπηρεσίας καὶ ἰδίως πρὸς περίθαλψιν ἀπόρων στρατιωτικῶν.

Ἀνεγνώσθη ἀναφορὰ τοῦ Β. Δ. Μπουρούτη καὶ ἀπεφασίσθη νὰ τῷ πληρωθῶσι δραχ. 100 πρὸς ἀποζημίωσιν του κατὰ τὴν νύκτα τῆς 10 Ὀκτωβρίου, ἀπολεσθέντος τοῦ ὅπλου του.

Ἀπεφασίσθη νὰ χορηγηθῇ χρηματικὴ μηνιαία βοήθεια ἐκ δραχ. 500 εἰς τοὺς πρώην Γερουσιαστὰς Μαυρομιχάλην, Ἀλέξ. Βλαχόπουλον, Νικόλ. Καλλέργην, Νικόλ. Μέξην, καὶ Α. Χ. Ἀναργύρου, συμφώνως μὲ τὰ προαποφασισθέντα κατὰ τὴν συνεδρίασιν τῆς 29 Ὀκτωβρίου, εἰς τὴν μηνιαίαν ταύτην βοήθειαν ἐκ δραχ. 500 θέλει συγχωνευθῇ πᾶσα ἄλλη ἐκ τοῦ Δημοσίου Ταμείου ἀπολαβή.

Ἀπεφασίσθη νὰ χορηγηθῇ μηνιαία σύνταξις ἐκ δραχ. 300 εἰς τὴν χήραν Δημητρ. Μελετοπούλου, συμπεριλαμβανομένης καὶ τῆς στρατιωτικῆς συντάξεώς της δραχ, 60 εἰς τὴν χήραν Π. Δουράκενα ἐκ δραχ. 180, εἰς τὴν χήραν Ξ. Παναγιώτου Σέκκερη ἐκ δραχ. 300, εἰς τὴν χήραν Χ. Ἰωάννου Μέξη συμπεριλαμβανομένης καὶ τῆς Γερουσιαστικῆς συντάξεώς της ἐκ δραχ. 100, εἰς τὴν χήραν Ἀντωνόμπεη Γρηγοράκη καὶ ἐκ δραχ. 100, εἰς τὴν χήραν Παναγιώτου Σωτηροπούλου ἐκ Κραβάρων. Εἰς ἑκάστην τῶν ἀνωτέρω συντάξεων περιλαμβάνεται τὸ ποσόν, ὅπερ τυχὸν ἕκαστος ἐλάμβανε μέχρι τοῦδε.

Ἑπομένως ὁ κ. Πρόεδρος ἔλυσε τὴν συνεδρίασιν.

Προσωρινὴ Κυβέρνησις. Οἱ Ὑπουργοὶ τῆς Ἐπικρατείας.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 7ης ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1862

Ἐν τῇ σημερινῇ συνεδριάσει, παρόντων τῶν μελῶν τῆς Προσωρινῆς Κυβερνήσεως (ἐκτὸς τοῦ κ. Κανάρη ἀσθενοῦντος) καὶ τῶν ὑπουργῶν τῆς Ἐπικρατείας, ὁ κ. ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν ἀνέγνω ἀναφορὰν τοῦ Νομάρχου Ἀττικῆς, ἐξαιτουμένου ὁδηγίας ἐπὶ διαφόρων ζητημάτων σχετικῶν μὲ τὴν ἐκλογὴν τοῦ Πανεπιστημίου. Τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον ἐπὶ τούτων κατὰ πλειοψηφίαν ἐγνωμοδότησεν ὅτι ὁ κ. Διομήδης Κυριακοῦ ἠδύνατο νὰ παραιτηθῇ τῆς ὑποψηφιότητος ἐνώπιον τῶν ἐκλογέων, κατὰ τὴν ἐπανάληψιν τῆς ἐκλογῆς τοῦ Πανεπιστημίου. Οἱ κ.κ. Ὑπουργοὶ τῶν Ἐσωτερικῶν καὶ τῆς Δικαιοσύνης ὑπεστήριξαν τὸ ἐναντίον. Ἐγνωμοδότησεν ἐπίσης τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον ὅτι θεωρεῖ πλειοψηφοῦντα τὸν κ. Σαρίπολον, τοῦ ἑνὸς ἐκ τῶν τεσσαράκοντα ψηφοδελτίων θεωρουμένου ἀκύρου. Οἱ κ.κ. Ὑπουργοὶ τῶν Ἐσωτερικῶν καὶ Δικαιοσύνης καὶ τῆς Ἐκπαιδεύσεως ἐξέφρασαν ἐναντίαν γνώμην.

Ἡ ἐκλογὴ βασιλέως

Ἀνεγνώσθησαν αἱ ἀπὸ 25 καὶ 29 Ὀκτωβρίου ἐ. ἔ. ἀναφοραὶ τέσσαρες τοῦ εἰς Λονδῖνον ἐπιτετραμμένου τῆς Ἑλλάδος κ. Τρικούπη, εἰς ἀπάντησιν τῶν ὁποίων ἀπεφασίσθη ὁ κ. Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν νὰ γράφῃ, ὅτι ὑποβληθησομένων τῶν πρωτοκόλλων τῆς ἐκλογῆς τοῦ Ἡγεμόνος εἰς τὴν Συνέλευσιν, οὖσαν μόνην ἁρμοδίαν ν' ἀποφασίσῃ, ὁ ἐπιτετραμμένος τῆς Ἑλλάδος δὲν πρέπει οὔτε πρωτοβουλίαν νὰ λαμβάνῃ, ὡς πρὸς τὸ πρόσωπον τοῦ Ἡγεμόνος οὔτε νὰ ἀποδέχεται τοιαύτην πρότασιν παρ' ἄλλου γενομένην, μέχρι νεωτέρων διαταγῶν τῆς Κυβερνήσεως.

Καταλυθέντων τοῦ Δημάρχου καὶ τῶν Παρέδρων τοῦ Δήμου Κέας, ἀπεφασίσθη νὰ διορισθῇ Δήμαρχος ὁ Δημοτικὸς Σύμβουλος κ. Μιλτ. Πάγκαλος.

Αἱ κλαπεῖσαι κάλπαι

Τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον, λαβὸν ἀφορμὴν ἐκ τῆς ἐκλογῆς τῆς ἐπαρχίας Οἰτύλου, ἀπεφάσισε: «Κάλπαι κλαπεῖσαι ἢ ἀφαιρεθεῖσαι ἀπὸ τοῦ τόπου τῆς ψηφοφορίας νὰ μὴ ληφθῶσιν ὑπ' ὄψιν εἰς τὴν διαλογήν, ἀλλὰ νὰ κατασχεθῶσιν καὶ νὰ πεμφθῶσιν εἰς τὴν Ἐθνοσυνέλευσιν· ἡ δὲ διαλογὴ νὰ γενῇ ἐπὶ τῶν ἄλλων Καλπῶν».

Ἑπομένως ὁ κ. Πρόεδρος ἔλυσε τὴν συνεδρίασιν.

Προσωρινὴ Κυβέρνησις. Οἱ Ὑπουργοὶ τῆς Ἐπικρατείας.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ης ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1862

Ἐν τῇ σημερινῇ συνεδριάσει, παρόντων τῶν μελῶν τῆς Προσωρινῆς Κυβερνήσεως (ἐκτὸς τοῦ κ. Κανάρη ἀσθενοῦντος) καὶ τῶν Ὑπουργῶν τῆς Ἐπικρατείας, ὁ κ. Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν ἀνέγνω τὸ πρόγραμμα τῆς τελετῆς τῆς ἐνάρξεως τῆς Ἐθνικῆς Συνελεύσεως, τὸ ὁποῖον ἐνεκρίθη.

Ἀπεφασίσθη νὰ χορηγηθῇ μηνιαία σύνταξις εἰς τὴν χήραν Ὀδυσσέως Ἀνδρούτζου ἐκ δραχ. 200, συμπεριλαμβανομένης εἰς ταύτην καὶ τῆς στρατιωτικῆς συντάξεως της. Εἰς τὴν χήραν Χ. Χρήστου μηνιαία χρηματικὴ βοήθεια ἐκ δραχ. 200. Εἰς τὸν Μιχ. Χαλκιᾶν δεκανέα τοῦ πυροβολικοῦ ἅπαξ δραχ. 100 ὡς χρηματικὴ βοήθεια, εἰς τὸν Κώσταν Στουρνάραν ἐπίσης ἐκ δραχ. 400, εἰς τὸν Δημήτριον

Δράκον ἐκ δραχ. 200 καὶ εἰς τὸν πρώην Γερουσιαστὴν κ. Δῆμον Κανελλόπουλον ἐκ δραχ. 500.

Ἀπεφασίσθη προσέτι νὰ χορηγηθῇ χρηματικὴ συνδρομὴ ἐκ δραχ. 1.000 εἰς τὸν ἐν Καρυταίνῃ ἀνεγειρόμενον ναὸν τῆς Εὐαγγελιστρίας καὶ ἑτέρων χιλίων εἰς τὸν ἐν Μεσολογγίῳ ἀνεγειρόμενον ἱερὸν Ναὸν τῆς Ἁγίας Παρασκευῆς.

Ἀπεφασίσθη νὰ πεμφθῇ ὑπάλληλος τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐξωτερικῶν πρὸς ἐπιθεώρησιν τῶν προξενείων τῆς Ἑπτανήσου καὶ τακτοποίησιν τῆς ἐκεῖ ὑπηρεσίας· νὰ μείνῃ δὲ οὗτος εἰς Κεφαλληνίαν πρὸς διεύθυνσιν τοῦ Προξενείου, μέχρι τῆς ἐκεῖ ἀφίξεως τοῦ ἐσχάτως διορισθέντος Ὑποπροξένου.

Ἑπομένως ὁ κ. Πρόεδρος ἔλυσε τὴν συνεδρίασιν.

Προσωρινὴ Κυβέρνησις. Οἱ Ὑπουργοὶ τῆς Ἐπικρατείας.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 10ης ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1862 (1)

Ἐν τῇ σημερινῇ συνεδριάσει, παρόντων τῶν μελῶν τῆς Προσωρινῆς Κυβερνήσεως (ἐκτὸς τοῦ κ. Κανάρη ἀσθενοῦντος) καὶ τῶν Ὑπουργῶν τῆς Ἐπικρατείας, ἀπεφασίσθη νὰ μετατεθῇ εἰς Κόρινθον ὁ Ἔπαρχος Γόρτυνος Γκιταράκος, εἰς Ἄργος ὁ Ἔπαρχος Ἀμφίσσης καὶ εἰς Ἄμφισσαν ὁ Ἔπαρχος Κορίνθου.

Ὁ Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν ἀνέφερεν ὅτι εἰς τὰς ἐπαρχίας Βάλτου, Εὐρυτανίας καὶ Ναυπακτίας ἡ δημοσία τάξις δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ διατηρηθῇ διὰ τῆς ὑπαρχούσης Στρατιωτικῆς δυνάμεως, ἑπομένως προτείνει νὰ σχηματισθῇ προσωρινῶς ἔμμισθος ἐθνοφυλακή. Τὸ Συμβούλιον ἀπεφάνθη ὅτι τὸ ἀποτέλεσμα τοῦτο πρέπει νὰ ἐπιδιωχθῇ διὰ τῆς χωροφυλακῆς. Ἐπειδὴ δὲ πρὸς τὸ παρὸν δὲν ὑπάρχει διαθέσιμος δύναμις χωροφυλακῆς, ὁ μὲν Ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν παρηγγέλθη νὰ ἐξακολουθήσῃ τὴν κατάταξιν χωροφυλάκων, ὁ δὲ ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν νὰ συνεννοηθῇ μετὰ τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Στρατιωτικῶν, ὅπως ἐπιφορτισθῇ ὁ Μοίραρχος Αἰτωλοακαρνανίας νὰ προσκολλήσῃ εἰς τὴν χωροφυλακὴν τοῦ νομοῦ ἐκείνου ἐπὶ ἕνα μῆνα μέχρι τῶν 150 ἀνδρῶν ἐπὶ μηνιαίῳ μισθῷ δραχ. 40 μέχρι 50 πρὸς ἐνίσχυσιν τῆς δημοσίου δυνάμεως. Ὁ κ. Μοίραρχος θέλει ἐκλέξει ἄνδρας ἱκανοὺς καὶ θέλοντας νὰ καταταχθῶσιν εἰς τὴν χωροφυλακήν.

Ἑπομένως ὁ κ. Πρόεδρος ἔλυσε τὴν συνεδρίασιν.

Προσωρινὴ Κυβέρνησις. Οἱ Ὑπουργοὶ τῆς Ἐπικρατείας.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 11ης ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1862

Ἐν τῇ σημερινῇ συνεδριάσει παρόντων τῶν μελῶν τῆς Προσωρινῆς Κυβερνήσεως (ἐκτὸς τοῦ κ. Κανάρη ἀσθενοῦντος) καὶ τῶν Ὑπουργῶν τῆς Ἐπικρατείας, ἀπεφασίσθη νὰ πληρωθῶσιν εἰς τὸν Α. Ἐρμίλιον, Γάλλον ὑπήκοον, λόγῳ βοηθείας φράγκα 35 διὰ τὴν ἀπώλειαν ἑνὸς πιστολίου του.

Ἀπεφασίσθη νὰ μεταβῇ ὁ Νομάρχης Ἀρκαδίας εἰς Λευκάδιον ὅπως συγκεντρώσῃ, εἴτε ἐν Λεωνιδίῳ εἴτε ἐν Ἄστρει, διαφόρους κάλπας καὶ παρασταθῇ κατὰ τὴν διαλογὴν αὐτῶν· ἂν δὲ κάλπαι τινες δὲν παρουσιασθῶσι, νὰ κατάσχῃ αὐτὰς καὶ πέμψῃ εἰς τὴν Συνέλευσιν νὰ προβῇ δὲ εἰς τὴν διαλογὴν τῶν παρουσιασθεισῶν καλπῶν.

Καθ' ὅσον δ' ἀφορᾷ τὴν ἐρώτησιν τοῦ Νομάρχου Λακωνίας περὶ ἐκδόσεως εἰσιτηρίων, ἀπεφασίσθη νὰ τοῦ ἀπαντήσῃ ὁ κ. Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν, ὅτι ἀπόκειται εἰς ἐκεῖνον νὰ σταθμίσῃ καὶ ἀποφασίσῃ κατὰ τὸν Νόμον.

(1) Κατὰ τὴν ἀνωτέρω ἡμέραν συνῆλθεν ἡ Ἐθνοσυνέλευσις εἰς τὴν πρώτην αὐτῆς συνεδρίαν.

Ἄλλαι κλοπαὶ

Ἀπεφασίσθη νὰ διαταχθῇ ὁ Νομάρχης Ἀργολίδος καὶ ὁ Ἔπαρχος Κορινθίας τὰς μὴ παρουσιασθείσας κατὰ τὴν διαλογὴν κάλπας, νὰ κατάσχωσιν καὶ ἐξαποστείλωσιν εἰς τὴν Συνέλευσιν.

Ἀπεφασίσθη νὰ σταλῇ εἰς Καρυστίαν ὁ Γραμματεὺς τῆς Νομαρχίας Εὐβοίας, ὅπως παρευρεθῇ κατὰ τὴν διαλογὴν τῶν καλπῶν τῆς ἐπαρχίας.

Ἀπεφασίσθη νὰ πληρωθῶσιν εἰς τὸν κ. Ἀλεξ. Μῖχον οἱ μισθοί του, ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς παύσεώς του, εἰς τὸν Δ. Καλλιαντζῆν, ὑπογραμματέα τῶν ἐν Ναυπλίῳ Ἐφετῶν καὶ Ἰωάννην Παρασκευόπουλον ὑπογραμματέα τῶν ἐν Ναυπλίῳ Πρωτοδικῶν, παυθέντας κατὰ τὴν Φεβρουαριανὴν ἐπανάστασιν, ἐπίσης οἱ μισθοὶ των ἀπὸ τῆς ἀπολύσεώς των. Ἐπίσης εἰς τὸν πρώην Σχολάρχην Σύρου Ἀρ. Τσάτσον οἱ μισθοί του ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς παραιτήσεώς του.

Ἀπεφασίσθη νὰ χορηγηθῶσιν εἰς τὸν Η. Καρύδην δημοσιογράφον διὰ τὰς ζημίας ἃς ὑπέστη ὑπὲρ τῆς μεταπολιτεύσεως, δραχ. 5.000.

Ἑπομένως ὁ κ. Πρόεδρος ἔλυσε τὴν συνεδρίασιν.

Προσωρινὴ Κυβέρνησις. Οἱ Ὑπουργοὶ τῆς Ἐπικρατείας.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 12ης ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1862

Ἐν τῇ σημερινῇ συνεδριάσει, παρόντων τῶν μελῶν τῆς Προσωρινῆς Κυβερνήσεως (ἐκτὸς τοῦ κ. Κανάρη ἀσθενοῦντος) καὶ τῶν Ὑπουργῶν τῆς Ἐπικρατείας, ἀπεφασίσθη νὰ διαταχθῶσιν οἱ Μοίραρχοι τῶν Νομῶν Μεσσηνίας, Λακωνίας, Ἀχαΐας καὶ Ἤλιδος, Ἀργολίδος, Ἀρκαδίας, Ἀκαρνανίας καὶ Αἰτωλίας καὶ Φθιώτιδος νὰ κατατάξωσι, τῇ συνεννοήσει τῶν ἁρμοδίων Νομαρχῶν, ἕκαστος εἰς τὴν χωροφυλακὴν ἀνὰ ὀκτὼ ἐνωμοτίας.

Ἀπεφασίσθη νὰ διαταχθῇ ὁ Νομάρχης Εὐβοίας, νὰ ἐκδώσῃ νέον πρόγραμμα περὶ τῆς ἐκλογῆς Σκοπέλου, προσδιορίζων ὁ ἴδιος τὴν ἡμέραν τῆς ἐνάρξεως τῆς ἐκλογῆς.

Ἀπεφασίσθη νὰ παυθῶσιν ἀπὸ τῶν θέσεων τῶν Δημαρχικῶν Παρέδρων τοῦ Δήμου Καρυστίας οἱ ἐν αὐτοῖς μέχρι τοῦδε διατελοῦντες καὶ νὰ διορισθῇ Δήμαρχος τοῦ Δήμου ἐκείνου ὁ Δημ. Σύμβουλος Αὐγ. Ἰω. Σκαραβάνος.

Ἀπεφασίσθη νὰ ζητηθῇ πίστωσις ἐκ δραχ. 8.875.75 ὑπὲρ τοῦ Ὑπουργείου τῶν Στρατιωτικῶν πρὸς πληρωμὴν τῶν ἐξόδων κατὰ τὴν ὁρκωμοσίαν τοῦ στρατοῦ.

Ἀπεφασίσθη νὰ δοθῇ χρηματικὴ βοήθεια ἐκ δραχ. 100 εἰς τὸν Πολωνὸν Βρεκόφην διὰ τὴν ἐπισυμβᾶσαν αὐτῷ κλοπήν· καθὼς καὶ εἰς ἕνα ἕκαστον τῶν ὑπαλλήλων τοῦ τηλεγράφου Ἀσημακόπουλον, Καράκαλον, Ἀβαντινὸν καὶ Πλαστήραν διὰ τὰς ἐκτάκτους ὑπηρεσίας των.

Ἔξοδα ἀσφαλείας

Ὁ Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν ἀνέγνω ἀναφορὰν τοῦ Νομάρχου Φθιώτιδος κ. Ζώτου, ἐξαιτουμένου νὰ τῷ πληρωθῶσι δραχ. 14.000 δι' ἔξοδα ἀσφαλείας κατὰ τὰς πρώτας ἡμέρας τῆς ἐπαναστάσεως. Ἡ αἴτησις αὕτη ἀπερρίφθη, διότι οὔτε ἐντολὴν εἶχε νὰ στρατολογήσῃ οὔτε τὰ ἔξοδα ταῦτα ἀφορῶσιν ἀνάγκας τῆς ἐπαναστάσεως διότι, ὡς ἐξάγεται ἀπὸ τὴν ἐπισυνημμένην κατάστασιν τοῦ κ. Νομάρχου, τὰ ἔξοδα ἀνάγονται εἰς τὴν πρὸ τῆς 10 Ὀκτωβρίου ἐποχήν.

Ἀπεφασίσθη νὰ πληρωθῶσιν εἰς τὸν Ἱεροδιάκονον Προκόπιον πρώην διδάσκαλον, οἱ μισθοί του ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς παύσεώς του μέχρι τῆς 10 Ὀκτωβρίου ἐ.ἔ.

Ἐπομένως ὁ κ. Πρόεδρος ἔλυσε τὴν συνεδρίασιν.

Προσωρινὴ Κυβέρνησις. Οἱ Ὑπουργοὶ τῆς Ἐπικρατείας.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 13ης ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1862

Ἐν τῇ σημερινῇ συνεδριάσει, παρόντων τῶν μελῶν τῆς Προσωρινῆς Κυβερνήσεως (ἐκτὸς τοῦ κ. Κανάρη ἀσθενοῦντος) καὶ τῶν Ὑπουργῶν τῆς Ἐπικρατείας, ὁ Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν ἀνήγγειλεν ὅτι ὁ Συνταγματάρχης Σκαρλάτος Σοῦτσος, κατέθεσε τὰς δραχ. 2.500 ἃς εἶχε λάβει πρὸ τῆς Μεταπολιτεύσεως πρὸς στρατολογίαν. Ἐπομένως ἀπεφασίσθη νὰ ζητηθῶσιν ἐπιμόνως καὶ παρὰ τῶν λοιπῶν τὰ χρήματα, ἅτινα εἶχον λάβει πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτόν.

Ἀπεφασίσθη νὰ πληρωθῶσιν εἰς τὸν Συνταγματάρχην Κλίμακαν οἱ μισθοὶ 400 ὁπλιτῶν, στρατολογηθέντων κατὰ τὰς διαταγὰς τῆς Κυβερνήσεως ἀπὸ 14 Νοεμβρίου μέχρι 14 Δεκεμβρίου ἐ.ἔ. νὰ περιορισθῇ ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν εἰς διακοσίους μόνον, τοὺς ὁποίους πρέπει νὰ ἔχῃ ἑτοίμους καὶ εἰς τὰς διαταγὰς τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἰδίως πρὸς καταδίωξιν τῆς λῃστείας.

Ἀπεφασίσθη νὰ ζητηθῇ παρὰ τοῦ Ὑπουργείου τῶν Στρατιωτικῶν πίστωσις δραχ. 15.000 διὰ βοηθήματα τῶν ἑορτῶν τῶν Χριστουγέννων, διανεμηθησόμενα ὑπὸ ἐπιτροπῆς συγκειμένης ὑπὸ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Ἀθηνῶν, Σεβ. Ἀρχιεπισκόπου Ἀργολίδος, τοῦ Νομάρχου καὶ Δημάρχου Ἀθηνῶν.

Ἀπεφασίσθη ἐπίσης νὰ ζητηθῇ παρὰ τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐκκλησιαστικῶν πίστωσις ἐκ δραχ. 800 διὰ βοηθήματα πρὸς ἐνδεεῖς ἱερωμένους διὰ τὰς ἑορτὰς τῶν Χριστουγέννων.

Ἀπεφασίσθη νὰ χορηγηθῇ χρηματικὴ βοήθεια ἐκ δραχ. 500 εἰς τὴν οἰκογένειαν τοῦ ἀποβιώσαντος Φρουράρχου Ἀθηνῶν Ὑποστρατήγου Ἀγγελίδου, ὁμοία δὲ ἐκ δραχ. 500 εἰς τὸν πρώην Γερουσιαστὴν Κωνστ. Βασιλ. Χρηστακόπουλον, ὡς καὶ εἰς Γεώργιον Φραγκιάν.

Ἐπομένως ὁ κ. Πρόεδρος ἔλυσε τὴν συνεδρίασιν.

Προσωρινὴ Κυβέρνησις. Οἱ Ὑπουργοὶ τῆς Ἐπικρατείας.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 15ης ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1862

Ἐν τῇ συμερινῇ συνεδριάσει, παρόντων τῶν μελῶν τῆς Προσωρινῆς Κυβερνήσεως (ἐκτὸς τοῦ κ. Κανάρη ἀσθενοῦντος) καὶ τῶν Ὑπουργῶν τῆς Ἐπικρατείας (πλὴν τοῦ κ. Ὑπουργοῦ Ἐκπαιδεύσεως Ἐπαμ. Δεληγεώργη ἀσθενοῦντος), ἀπεφασίσθη νὰ παυθῇ ὁ Δήμαρχος νέων Ψαρρῶν Α. Γ. Καλάρης, παυθεὶς προσωρινῶς ὑπὸ τοῦ Νομάρχου, ἐπίσης ὁ Δημαρχικὸς Πάρεδρος Νέων Ψαρῶν ὁ Γεώργ. Χ. Παντελῆς δημοτικὸς Σύμβουλος.

Ἐπὶ τῆς ἀναφορᾶς τοῦ ἐμπόρου Ἀθηνῶν κ. Ἰω. Γκινάκα ἀπεφασίσθη κατὰ πρότασιν τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν νὰ μὴ διορισθῶσι πραγματογνώμονες, οὔτε νὰ ὑπαχθῶσι τὰ ἐμπορεύματά του εἰς τὴν τιμὴν τῶν λεπτῶν 50, ἀλλ' ἐκείνην τῶν 150 κατὰ τὸ τελευταῖον ψήφισμα τῆς Κυβερνήσεως.

Ἀπεφασίσθη νὰ χορηγηθῇ χρηματικὴ βοήθεια ἐκ δραχ. 300 εἰς τὸν Κων. Γρυπάρην, ἐκ δραχ. 300 εἰς τὸν Ἀθαν. Καρδαρᾶν, ἐκ δραχ. 600 εἰς τὴν χήραν Ἐφέτου Κοντογούρη, ἐκ δραχ. 60 εἰς τὸν Θ. Ἀναγνωστόπουλον, ἐκ δραχ. 100 εἰς τὸν Λ. Ἐξαρχόπουλον, ἐκ δραχ. 200 εἰς τὴν χήραν Α. Σπ. Σπηλιοπούλου, ἐκ δραχ. 200 εἰς τὴν χήραν, Α. Ἰωαννίδου, ἐκ δραχ. 200 εἰς τὴν χήραν Κ. Σκούρτη, ἐκ δραχ. 300 εἰς τὸν Μαραντὴν Κρῆτα, ἐκ δραχ. 150 εἰς τὴν Σοφίαν Σάρπα καὶ ἐκ δραχ. 100 εἰς τὴν χήραν Ραλλοῦ Δ. Σούτσου.

Ἐνεκρίθη νὰ πληρωθῶσι ἐκ τοῦ κεφ. Γ΄ ἄρθρ. 1 τοῦ εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν Ὑπουργοῦ οἱ εἰς τὴν Ἐθνοφυλακὴν τοῦ τε Πανεπιστημίου καὶ τῆς Πόλεως, προσληφθέντες καὶ ὑπηρετήσαντες ἀπόστρατοι ἀξιωματικοὶ ἀπὸ τῆς ἡμέρας, καθ' ἣν προσελήφθησαν μέχρι τῆς ἡμέρας καθ' ἣν εἴτε ἀπηλλάγησαν τῶν παρὰ τῇ ἐθνοφυλακῇ καθηκόντων εἴτε προσληφθένες ὑπὸ τοῦ Ἀρχηγοῦ τῆς Ἐθνοφυλακῆς Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς ἐμισθοδοτήθησαν παρ' αὐτοῦ κατὰ τὸ περὶ ἀποστράτων ἀξιωματικῶν ψήφισμα· ἡ πληρωμὴ θέλει γίνει ἐπὶ τῇ βάσει τῶν διὰ τοῦ εἰρημένου ψηφίσματος ὁρισθέντων.

Ἀπεφασίσθη νὰ πληρωθῇ προσέτι ὁ μισθὸς 100 εἰσέτι ὁπλιτῶν ἀπὸ 14 Νοεμβρίου μέχρι 14 Δεκεμβρίου ἐ. ἔ. ὑπὸ τὸν Συνταγματάρχην Κλίμακα.

Ἔμμισθοι ἐθνοφύλακες

Ἀπεφασίσθη νὰ διαταχθῶσιν οἱ Μοίραρχοι τῆς Χωροφυλακῆς Σπάρτης καὶ Μεγαλοπόλεως ὅπως συνεννοούμενοι μετὰ τῶν Διοικητικῶν Ἀρχῶν κατατάξωσιν εἰς μὲν τὴν Μοιραρχίαν Σπάρτης 200 ἐμμίσθους ἐθνοφύλακας, εἰς δὲ τὴν τῆς Μεγαλοπόλεως 50 προσωρινῶς πρὸς τήρησιν τῆς δημοσίας τάξεως.

Ἐπομένως ὁ κ. Πρόεδρος ἔλυσε τὴν συνεδρίασιν.

Προσωρινὴ Κυβέρνησις. Οἱ Ὑπουργοὶ τῆς Ἐπικρατείας.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 19ης ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1862

Ἡ δημοσία ἀσφάλεια

Ἐν τῇ σημερινῇ συνεδριάσει, παρόντων τῶν μελῶν τῆς Προσωρινῆς Κυβερνήσεως (ἐκτὸς τοῦ κ. Ναυάρχου Κανάρη ἀσθενοῦντος) καὶ τῶν Ὑπουργῶν τῆς Ἐπικρατείας ἀπεφασίσθη νὰ ληφθῶσι χάριν τῆς δημοσίου ἀσφαλείας τὰ ἑξῆς μέτρα.

α΄) Νὰ διορισθῶσι νομάρχαι εἰς τοὺς Νομοὺς Μεσσηνίας, Λακωνίας, Φθιώτιδος καὶ Εὐβοίας καὶ μετατεθῇ ὁ τῆς Ἀκαρνανίας. Ἀπεφασίσθη δὲ νὰ φέρῃ τὰς περὶ τούτου προτάσεις ὁ κ. Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν.

β΄) Νὰ διορισθῶσι Μοίραρχοι εἰς τὸν Νομὸν Μεσσηνίας καὶ μετατεθῇ ὁ τῆς Ἀκαρνανίας.

γ΄) Νὰ συστηθῇ ταχέως ἡ Ἐθνοφυλακὴ τῶν πόλεων ὅπως ὁ ἐν αὐταῖς στρατὸς διατεθῇ ἐκτὸς αὐτῶν, χάριν τῆς ἀσφαλείας καὶ τάξεως.

Πρὸς τοῦτο νὰ συνεννοηθῶσιν οἱ Ὑπουργοὶ τῶν Στρατιωτικῶν, τῶν Ἐσωτερικῶν καὶ Δικαιοσύνης· νὰ διανείμωσιν ἐκ τῶν ὑπαρχόντων δημοσίων ὅπλων ἀνάλογον ἑκάστη Πρωτευούσῃ Νομοῦ καὶ ἐπαρχίας ἀριθμόν. Ὁ δὲ Ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν νὰ ἀποστείλῃ ὑπὸ τὰς διαταγὰς τῶν Νομαρχῶν καὶ Μοιράρχων ἱκανοὺς ἀριθμοὺς ἀνθυπασπιστῶν, συνεννοούμενος μετὰ τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν Ὑπουργοῦ, ὅπως χρησιμεύσωσι διά τε τὴν σύστασιν καὶ ἐκγύμνασιν τῆς ἐθνοφυλακῆς καὶ διὰ τὴν ὑπηρεσίαν τῶν συσταθησομένων μεταβατικῶν.

δ΄) Νομάρχαι καὶ Μοίραρχοι νὰ συνεννοηθῶσι καὶ συστήσωσι μεταβατικὰ ἐκ τοῦ τακτικοῦ στρατοῦ καὶ τῆς χωροφυλαῆς, ἐνισχύοντα αὐτὰ ἐν ἀνάγκῃ καὶ δι' ἐμμίσθων δημοτοφυλάκων εἰς βάρος τοῦ δημοσίου.

ε΄) Ὁ Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης νὰ προκαλέσῃ τοὺς Εἰσαγγελεῖς νὰ βεβαιώσωσι καὶ καταδιώξωσι τὰ γενόμενα ἐγκλήματα μετὰ δραστηριότητος καὶ αὐστηρότητος.

στ΄) Νὰ γίνῃ προκήρυξις πρὸς τὸν λαόν.

Ἑπομένως ὁ κ. Πρόεδρος ἔλυσε τὴν συνεδρίασιν.

Προσωρινὴ Κυβέρνησις. Οἱ Ὑπουργοὶ τῆς Ἐπικρατείας.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 20ῆς ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1862

Ἐν τῇ σημερινῇ συνεδριάσει, παρόντων τῶν μελῶν τῆς Προσωρινῆς Κυβερνήσεως καὶ τῶν Ὑπουργῶν τῆς Ἐπικρατείας ἀπεφασίσθη νὰ διατηρηθῇ ἡ ἅμαξα τοῦ Κορωναίου, δαπάνῃ τοῦ Δημοσίου, καὶ νὰ τῷ ἐπιτραπῇ νὰ κατοικῇ εἰς τὴν οἰκίαν ἐν ᾗ διαμένει ἐν ὅσῳ διαρκεῖ ἡ ἐνοικίασις αὐτῆς παρὰ τοῦ Δημοσίου.

Ἐπιτρέπεται εἰς τὸν Ὑπουργὸν τῶν Οἰκονομικῶν νὰ παραιτηθῇ ἀπὸ πάσης ἀπαιτήσεως κατὰ Γ. Πετιμεζᾶ, Ἰω. Παπαζαφειροπούλου καὶ Σ. Ζαβιτζάνου σχέσεις ἐχούσης μὲ τὴν Φεβρουριανὴν Ναυπλιακὴν ἐπανάστασιν.

Ἑπομένως ὁ κ. Πρόεδρος ἔλυσε τὴν συνεδρίασιν.

Προσωρινὴ Κυβέρνησις. Οἱ Ὑπουργοὶ τῆς Ἐπικρατείας.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 22ας ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1862

Ἐν τῇ σημερινῇ συνεδριάσει, παρόντων τῶν μελῶν τῆς Προσωρινῆς Κυβερνήσεως καὶ τῶν Ὑπουργῶν τῆς Ἐπικρατείας, ἀπεφασίσθη νὰ ληφθῶσι προσωρινῶς διὰ τὰς ἀνάγκας τοῦ Κράτους αἱ παρὰ τῶν ἐν Ἀλεξανδρείᾳ ὁμογενῶν προσφερθεῖσαι δραχ. 80.058.38.

Ἀπεφασίσθη νὰ ἐπιθεωρήσῃ ἕκαστος Ὑπουργὸς τὸν προϋπολογισμὸν τοῦ Ὑπουργείου του ὑπὸ δύο ἐπόψεις.

α) Ὁποίας ἐλαττώσεις δύναται νὰ φέρῃ διοικητικῶς καὶ

β) ὁποῖα μέτρα νομοθετικὰ νομίζει πρόσφορα πρὸς βελτίωσιν αὐτοῦ· νὰ παρουσιάσῃ δὲ τὸν προϋπολογισμὸν ἐν συμβουλίῳ, καὶ γενομένης συζητήσεως νὰ συνταχθῇ ὁ Γενικὸς Προϋπολογισμὸς τοῦ Κράτους, ὑποδειχθῶσι δὲ εἰς τὴν Ἐθνοσυνέλευσιν οἱ ὡς ἄνω ὀργανικαὶ νομοθετικαὶ μεταρρυθμίσεις.

Πάλιν οἱ αἰγυπτιῶται

Παρουσιασθεὶς ὁ κ. Λέων Μελᾶς ἐνεχείρησε τῷ κ. Προέδρῳ ἐπιστολὴν τοῦ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ Φιλογενοῦς κ. Ἰωάννου Ἀντωνιάδου, μετὰ χρηματικῆς ἐκ μέρους τοῦ ρηθέντος προσφορᾶς λιρῶν Ἀγγλικῶν πεντακοσίων, ὅπως χρησιμεύσωσιν εἰς ἐνδυμασίαν καὶ ἐξοπλισμὸν τῆς Ἐθνοφυλακῆς τῆς Πρωτευούσης. Ἐξέφρασε δὲ τὴν ἐπιθυμίαν ἐκ μέρους τοῦ δωρητοῦ νὰ μὴ δημοσιευθῇ τὸ ὄνομά του. Τὸ ἀνωτέρω ποσὸν ἀπεφασίσθη νὰ παρακατατεθῇ εἰς τὴν Ἐθνικὴν Τράπεζαν.

Προσωρινὴ Κυβέρνησις. Οἱ Ὑπουργοὶ τῆς Ἐπικρατείας.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 24ης ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1862

Ἐν τῇ σημερινῇ συνεδριάσει, παρόντων τῶν μελῶν τῆς Προσωρινῆς Κυβερνήσεως καὶ τῶν Ὑπουργῶν τῆς Ἐπικρατείας, ἐνεκρίθησαν τὰ μέτρα τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν περὶ διορισμοῦ 900 περίπου ἐμμίσθων ἐθνοφυλάκων εἰς διάφορα μέρη τοῦ Κράτους. Τὸ συμβούλιον λαβὸν ἀφορμὴν ἐκ τῶν διατρεχόντων ἐν τῇ Ἐπαρχίᾳ Κυνουρίας παρέπεμψεν εἰς τ' ἀποφασισθέντα, ἤτοι κατὰ τὴν διαταγὴν νὰ λαμβάνωνται ὑπ' ὄψιν αἱ κάλπαι αἱ φέρουσαι τὰς σφραγῖδας τῆς Νομαρχίας καὶ παραδοθεῖσαι εἰς τὰς Ἐφορευτικὰς Ἐπιτροπάς· αἱ μὴ φέρουσαι δὲ ἐπισήμους σφραγῖδας νὰ μὴ λαμβάνωνται ὑπ' ὄψιν, ἀλλὰ νὰ κατάσχωνται καὶ στέλλωνται ἐσφραγισμέναι εἰς τὴν Ἐθνικὴν Συνέλευσιν.

Ἑπομένως ὁ κ. Πρόεδρος ἔλυσε τὴν συνεδρίασνι.

Προσωρινὴ Κυβέρνησις. Οἱ Ὑπουργοὶ τῆς Ἐπικρατείας.

Ὁ Πρόεδρος

Δ. Βούλγαρης, Κ. Κανάρης, Μπ. Ροῦφος.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 26ης ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1862

Ἐν τῇ σημερινῇ συνεδριάσει, παρόντων τῶν μελῶν τῆς Προσωρινῆς Κυβερνήσεως καὶ τῶν Ὑπουργῶν τῆς Ἐπικρατείας, ἀπεφασίσθη νὰ ληφθῶσι τ' ἀκόλουθα μέτρα ἀσφαλείας.

α) Ὁ κ. Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν ν' ἀποκηρύξῃ διὰ θεσπίσματος τοὺς λῃστάς, οὓς ἡ ὑπηρεσία ὑποδεικνύει ὡς ἐπιφόβους καὶ ἐπιδοθέντας εἰς λῃστρικὰς πράξεις, συγχρόνως νὰ διακηρύξῃ διὰ τοῦ αὐτοῦ θεσπίσματος, ὅτι θέλει ὑποβληθῇ εἰς τὴν Ἐθνικὴν Συνέλευσιν ἡ πρότασις συστάσεως ἐκτάκτων Στρατοδικείων πρὸς ἐκδίκασιν τῆς λῃστείας.

β) Ὁ αὐτὸς κ. Ὑπουργὸς νὰ διορίσῃ αὐθωρεὶ ἱκανοὺς καὶ δραστηρίους Ἐπάρχους εἰς Μεγαρίδα καὶ Λεβάδειαν.

γ) Ὁ κ. Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης νὰ στείλῃ παρὰ τῷ Ἀρχηγῷ τοῦ Μεταβατικοῦ κ. Βακάλογλου ἕναν ἀνακριτήν, διὰ τὴν ταχεῖαν ἐνέργειαν τῆς δικαιοσύνης.

δ) Ὁ αὐτὸς Ὑπουργὸς νὰ διατάξῃ τὸν Εἰσαγγελέα Χαλκίδος νὰ δέχηται εἰς τὰς ἐκεῖ φυλακὰς τοὺς παρὰ τοῦ Ἀρχηγοῦ τοῦ Μεταβατικοῦ κ. Βακάλογλου καὶ τοῦ παρ' αὐτῷ ἀνακριτοῦ στελλομένους ὑποδίκους.

Ἑπομένως ὁ κ. Πρόεδρος ἔλυσε τὴν συνεδρίασιν.

Προσωρινὴ Κυβέρνησις. Οἱ Ὑπουργοὶ τῆς Ἐπικρατείας.

Ὁ Πρόεδρος

Δ. Βούλγαρης, Κ. Κανάρης, Μπ. Ροῦφος.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 28ης ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1862

Ἐν τῇ σημερινῇ συνεδριάσει, παρόντων τῶν μελῶν τῆς Προσωρνῆς Κυβερνήσεως καὶ τῶν Ὑπουργῶν τῆς Ἐπικρατείας, ὁ κ. Πρόεδρος ἀνέγνω ἐπιστολὴν τῶν ἐν Λονδίνῳ καὶ Μασσαλίᾳ ἀδελφῶν Παντιᾶ Σ. Ῥάλλη, Αὐγούστου Σ. Ῥάλλη καὶ Εὐστρατίου Σ. Ῥάλλη, δι' ἧς προσφέρουν εἰς τὴν διάθεσιν τῆς Κυβερνήσεως διὰ τὰς ἀνάγκας τοῦ Κράτους δρχ. 15.000. Ἀπεφασίσθη νὰ κατατεθῇ τὸ ποσὸν τοῦτο εἰς τὴν Ἐθνικὴν Τράπεζαν, ὁ δὲ Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν νὰ ἐκδώσῃ τὸ ἀναγκαῖον εὐχαριστήριον θέσπισμα.

Ἀπεφασίσθη νὰ ἐφαρμοσθῶσιν τὸ ταχύτερον παρὰ τοῦ ἁρμοδίου Ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν, Στρατιωτικῶν καὶ τῆς Δικαιοσύνης, τὰ ἀποφασισθέντα μέτρα περὶ ἀσφαλείας τοῦ Κράτους.

Ἑπομένως ὁ κ. Πρόεδρος ἔλυσε τὴν συνεδρίασιν.

Προσωρινὴ Κυβέρνησις. Οἱ Ὑπουργοὶ τῆς Ἐπικρατείας.

Ὁ Πρόεδρος

Δ. Βούλγαρης, Κ. Κανάρης, Μπ. Ροῦφος.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 29ης ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1862

Ἐν τῇ σημερινῇ συνεδριάσει, παρόντων τῶν μελῶν τῆς Προσωρινῆς Κυβερνήσεως καὶ τῶν Ὑπουργῶν τῆς Ἐπικρατείας, παρουσιασθεὶς ὁ κ. Γ. Βασιλείου Ὑποδιοικητὴς τῆς Ἐθνικῆς Τραπέζης, ἐνεχείρισεν εἰς τὸν κ. Πρόεδρον ἐπι-

στολὴν τοῦ εἰς 'Οδυσσὸν κ. Γ. Μπήκα, δι' ἧς προσφέρει διὰ τὰς ἀνάγκας τῆς Πατρίδος δωρεὰν 30 μετοχὰς τῆς 'Εθνικῆς Τραπέζης καὶ τὸ μέλλον ἑξαμηνιαῖον μέρισμα αὐτῶν· ἀπεφασίσθη τὸ ἐκ τῆς διαπραγματεύσεως τῶν μετοχῶν μετὰ τὴν παραλαβὴν αὐτῶν προκῦψαν ποσὸν νὰ κατατεθῇ εἰς τὴν 'Εθνικὴν Τράπεζαν, ὁ δὲ κ. 'Υπουργὸς τῶν 'Εσωτερικῶν νὰ ἐκδώσῃ τὸ ἀνῆκον εὐχαριστήριον ψήφισμα.

'Ο κ. 'Υπουργὸς τῶν 'Εξωτερικῶν ἀνέγνω ἀναφορὰν τῶν ἐν 'Ιωαννίνοις 'Ελλήνων πρὸς τὴν Προσωρ. Κυβέρνησιν, δι' ἧς προσφέρουσι διὰ τὰς ἀνάγκας τῆς Πατρίδος δραχ. 7.752.80, τὰς ὁποίας διὰ τοῦ ἐκεῖ 'Ελληνικοῦ Προξενείου ἐμβάζουσι προσεχῶς εἰς χρηματόδεμα. 'Απεφασίσθη μετὰ τὴν παραλαβὴν αὐτοῦ, νὰ κατατεθῶσι τὰ χρήματα εἰς τὴν Τράπεζαν, ὁ δὲ κ. 'Υπουργὸς τῶν 'Εσωτερικῶν νὰ ἐκδώσῃ τὸ ἀνῆκον ψήφισμα.

'Ανεγνώσθη πρὸς τὴν Προσωρινὴν Κυβέρνησιν ἀναφορὰ τοῦ κ. Τ. Μαγγίνα καὶ ἀπεφασίσθη νὰ διευθυνθῇ αὕτη πρὸς τὸ ἐπὶ τῶν 'Εσωτερικῶν 'Υπουργεῖον, ὅπως ληφθῶσιν ἄνευ ἀναβολῆς τὰ κατάλληλα μέτρα πρὸς τακτοποίησιν τοῦ νομοῦ 'Ακαρνανίας.

'Απεφασίσθη νὰ παυθῇ ὁ Δήμαρχος καὶ οἱ Δημοτικοὶ Σύμβουλοι Καλαμῶν καὶ νὰ διορισθῇ Δήμαρχος ὁ Δημοτ. Σύμβουλος καὶ Πρόεδρος τοῦ Δημοτικοῦ Συμβουλίου Μήτρος Μαυρομιχάλης.

Προσωρινὴ Κυβέρνησις. Οἱ 'Υπουργοὶ τῆς 'Επικρατείας.
'Ο Πρόεδρος
Δ. Βούλγαρης, Κ. Κανάρης, Μπ. Ροῦφος.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 31ης ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1862

'Εν τῇ σημερινῇ συνεδριάσει, παρόντων τῶν μελῶν τῆς Προσωρινῆς Κυβερνήσεως καὶ τῶν 'Υπουργῶν τῆς 'Επικρατείας, ἀπεφασίσθη νὰ δοθῇ εἰς τὸν 'Υποστράτηγον Ν. Ζέρβαν χρηματικὴ βοήθεια ἐκ δραχ. πεντακοσίων.

'Απεφασίσθη νὰ διαταχθῇ ὁ Μοίραρχος Τριπόλεως νὰ ἀποστείλῃ μίαν τοὐλάχιστον ἐνωμοτίαν χωροφυλακῆς εἰς Καρύταιναν καὶ νὰ διορισθῇ ἀντὶ τοῦ ὑπάρχοντος τώρα ἄλλος ἐνωμοτάρχης· νὰ ἀποστείλῃ ἐπίσης εἰς Μεγαλούπολιν μίαν ἐνωμοτίαν χωροφυλάκων πρὸς ἐνίσχυσιν τοῦ ἐκεῖ ὑπαμοιράρχου· ὡσαύτως ἀπεφασίσθη ἡ Μοιραρχία Πατρῶν νὰ ἀποστείλῃ εἰς Πύργον μίαν ἐνωμοτίαν χωροφυλάκων πρὸς ἐνίσχυσιν τοῦ ἐκεῖ ἐσχάτως μεταβάντος ὑπομοιράρχου.

'Επομένως ὁ κ. Πρόεδρος ἔλυσε τὴν συνεδρίασιν.

Προσωρινὴ Κυβέρνησις. Οἱ 'Υπουργοὶ τῆς 'Επικρατείας.
'Ο Πρόεδρος
Δ. Βούλγαρης, Κ. Κανάρης, Μπ. Ροῦφος.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 2ας ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 1863

'Εν τῇ σημερινῇ συνεδριάσει, παρόντων τῶν μελῶν τῆς Προσωρινῆς Κυβερνήσεως (ἐκτὸς τοῦ κ. Κανάρη) καὶ τῶν 'Υπουργῶν τῆς 'Επικρατείας ἀπεφασίσθη νὰ καταλογισθῶσιν εἰς βάρος τῆς ἀνακτορικῆς ἐπιχορηγήσεως τῶν μηνῶν Σεπτεμβρίου καὶ 'Οκτωβρίου ἐ. ἔ. αἱ τρεῖς χιλιάδες δραχ. τὰς ὁποίας ὁ Διευθυντὴς τοῦ Κεντρικοῦ Ταμείου διετάχθη προφορικῶς, ὀλίγας ὥρας πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς ἐπαναστάσεως τῆς 10 'Οκτωβρίου ὑπὸ τοῦ τότε 'Υπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν Π. Βάρβογλη, νὰ πληρώσῃ εἰς ἰδιαίτερον γραμματέα τοῦ πρώην βασιλέως κ. Β. Βέντλανδ.

'Επομένως ὁ κ. Πρόεδρος ἔλυσε τὴν συνεδρίασιν.

Προσωρινὴ Κυβέρνησις. Οἱ 'Υπουργοὶ τῆς 'Επικρατείας.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 4ης ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 1863

'Εν τῇ σημερινῇ συνεδριάσει, παρόντων τῶν μελῶν τῆς Προσωρινῆς Κυβερνήσεως καὶ τῶν 'Υπουργῶν τῆς 'Επικρατείας, ὁ Πρόεδρος ἀνέγνω ἐπιστολὴν τοῦ ἐν Μασσαλίᾳ 'Ανδρέου Ν. 'Αργέντη, δι' ἧς οὗτος θέτει εἰς τὴν διάθεσιν τῆς Προσωρινῆς Κυβερνήσεως, διὰ τὰς ἀνάγκας τοῦ 'Εθνους δρχ. 4.000 ἐξ ὀνόματος τοῦ ἐμπορικοῦ οἴκου Μασσαλίας Ράλλη, Σκυλίτζη καὶ 'Αργέντη. 'Απεφασίσθη τὸ ποσὸν τοῦτο νὰ κατατεθῇ εἰς τὴν 'Εθνικὴν Τράπεζαν, ὁ δὲ κ. 'Υπουργὸς τῶν 'Εσωτερικῶν νὰ ἐκφράσῃ εἰς τὸν δωρητὴν τὴν εὐαρέσκειαν τῆς Κυβερνήσεως.

'Απεφασίσθη νὰ ληφθῶσι προσωρινῶς παρὰ τοῦ 'Υπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν διὰ τὰς ἀνάγκας τοῦ Κράτους αἱ παρὰ τοῦ ἐν Τεργέστῃ κ. Μοροζίνη, Ι. 'Αναγνώστου, Γ. 'Αφεντούλη καὶ Ι. Γ. Χ. Κωστῆ προσφερθεῖσαι δραχ. 2.688 καθὼς καὶ αἱ παρὰ τοῦ ἐν 'Αλεξανδρείᾳ κυρίου 'Ιωάννου 'Αντωνιάδου δραχ. 14.000 αἱ ὁποῖαι εὑρίσκονται παρακατατεθειμέναι εἰς τὴν 'Εθνικὴν Τράπεζαν.

'Απεφασίσθη νὰ παυθῶσιν οἱ Β. καὶ Γ. Δημοτικοὶ Πάρεδροι Τευθίδος κ. κ. Σταθόπουλος καὶ Π. Θ. Πολυχρονόπουλος. 'Επίσης ὁ πρῶτος Δημαρχ. Πάρεδρος Γαυρίου Λευκάς Μῶρος, καθὼς καὶ ὁ πρῶτος Δημαρ. Πάρεδρος Οἰχαλίας Κωνστ. 'Αλεξόπουλος.

'Επομένως ὁ κ. Πρόεδρος ἔλυσε τὴν συνεδρίασιν.

Προσωρινὴ Κυβέρνησις. Οἱ 'Υπουργοὶ τῆς 'Επικρατείας.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 5ης ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 1863

'Εν τῇ σημερινῇ συνεδριάσει, παρόντων τῶν μελῶν τῆς Προσωρινῆς Κυβερνήσεως καὶ τῶν 'Υπουργῶν τῆς 'Επικρατείας, ἐπειδὴ ἡ πληρωμὴ τῆς μισθοδοσίας τοῦ στρατοῦ δὲν ἐπιδέχεται ἀναβολήν, ἀπεφασίσθη νὰ δοθῇ διὰ θεσπίσματος πίστωσις εἰς τὸ ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν 'Υπουργεῖον ἐκ δραχ. 600.000 ἀπέναντι τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ αὐτοῦ 'Υπουργείου τοῦ ἤδη ἀρξαμένου ἔτους 1863.

'Επομένως ὁ κ. Πρόεδρος ἔλυσε τὴν συνεδρίασιν.

Προσωρινὴ Κυβέρνησις. Οἱ 'Υπουργοὶ τῆς 'Επικρατείας.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 8ης ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 1863

'Εν τῇ σημερινῇ συνεδριάσει, παρόντων τῶν μελῶν τῆς Προσωρινῆς Κυβερνήσεως καὶ τῶν 'Υπουργῶν τῆς 'Επικρατείας, ἀπεφασίσθη νὰ δοθῇ χρηματικὴ βοήθεια εἰς τὸν πολλὰ παθόντα καὶ ζημιωθέντα ὑπὲρ τῆς Μεταπολιτεύσεως ἀξιωματικὸν τοῦ πεζικοῦ κ. Ν. Μακρῆν ἐκ δραχ. 1.500.

'Ο 'Υπουργὸς τῶν 'Εξωτερικῶν ἀνέγνω ἀναφορὰν τοῦ ἐν Βηρυτῷ Ἄραβος Φατλάλα 'Ελ 'Αζὰρ προστατευομένου Ἕλληνος, δι' ἧς οὗτος προσφέρει εἰς τὴν Προσωρινὴν Κυβέρνησιν μίαν 'Αγγλικὴν Ἄγκυραν μετὰ τῆς ἁλύσσου αὐτῆς καὶ παρακαλεῖ νὰ γίνῃ δεκτὴ ἡ μικρὰ αὕτη προσφορά. 'Η προσφορὰ αὕτη ἐγένετο παραδεκτή.

Ἡ γαλλικὴ συνέλευσις

'Απεφασίσθη νὰ ἀγορασθῶσι διὰ τὸ ἀναγνωστήριον τῆς 'Εθνοσυνελεύσεως τὰ πρακτικὰ τῆς Γαλλικῆς Συνελεύσεως τοῦ ἔτους 1848 εἰς τόμους 29. Τὸ δὲ ἀντίτιμον αὐτῶν ἐκ δραχ. 340 νὰ πληρωθῇ ὑπὸ τοῦ ἐπὶ τῶν 'Εσωτερικῶν 'Υπουργείου.

'Απεφασίσθη νὰ σταλῇ εἰς Καλάμας ὁ 'Ατμοδρόμων μεθ' ἑνὸς λόχου Πεζικοῦ, νὰ τεθῇ δὲ ὑπὸ τὰς διαταγὰς τοῦ ἐκεῖ Νομάρχου. Συγχρόνως ἀπεφασίσθη νὰ χορηγηθῶσιν εἰς

τοὺς πτωχοὺς τῆς ἐπαρχίας Οἰτύλου ἐπὶ πιστώσει 2.000 κιλῶν σίτου ἐκ τῶν πλησιεστέρων δημοσίων ἀποθηκῶν.

Ἑπομένως ὁ κ. Πρόεδρος ἔλυσε τὴν συνεδρίασιν.

Προσωρινὴ Κυβέρνησις. Οἱ Ὑπουργοὶ τῆς Ἐπικρατείας.

Ὁ Πρόεδρος

Δ. Βούλγαρης, Κ. Κανάρης, Μπ. Ροῦφος.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 10ης ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 1863

Ἐν τῇ σημερινῇ συνεδριάσει, παρόντων μελῶν τῆς Προσωρινῆς Κυβερνήσεως ἐκτὸς τοῦ κ. Κανάρη καὶ τῶν Ὑπουργῶν τῆς Ἐπικρατείας, ἀπεφασίσθη νὰ διαταχθῇ ὁ Νομάρχης Φθιώτιδος ὅπως συνεννοούμενος μετὰ τοῦ Ἀρχηγοῦ Παπακώστα Τζαμάλα κατατάξωσι πρὸς φύλαξιν τῶν μεθορίων 150 ἐμμίσθους ἐθνοφύλακας.

Ἀπεφασίσθη νὰ χορηγηθῇ χρηματικὴ βοήθεια ἐκ δραχ. 1.000 εἰς τὸν κ. Ἀθανάσιον Γρηγοριάδην, πρώην Γερουσιαστήν.

Ἀκολούθως ὁ κ. Πρόεδρος ἔλυσε τὴν συνεδρίασιν.

Προσωρινὴ Κυβέρνησις. Οἱ Ὑπουργοὶ τῆς Ἐπικρατείας.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 15ης ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 1863

Ἐν τῇ σημερινῇ συνεδριάσει, παρόντων τῶν μελῶν τῆς Προσωρινῆς Κυβερνήσεως (ἐκτὸς τοῦ κ. Κανάρη) καὶ τῶν Ὑπουργῶν τῆς Ἐπικρατείας, ὁ Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν ἀνέφερεν ὅτι ὁ ἐν Χανίοις τῆς Κρήτης κ. Ἰωάννης Κασιμάτης, ὑπήκοος Ἰόνιος, προσέφερε διὰ τοῦ ἐκεῖ Προξένου τῆς Ἑλλάδος δραχ. 300 εἰς τὴν Προσωρινὴν Κυβέρνησιν διὰ τὰς ἀνάγκας τῆς Πατρίδος καὶ ὅτι τὰ χρήματα ταῦτα λαβὼν ὁ κ. Ὑπουργὸς κατέθεσεν εἰς τὸ Κεντρικὸν Ταμεῖον. Ἀπεφασίσθη νὰ εὐχαριστήσῃ ὁ κ. Ὑπουργὸς τὸν δωρητήν, διὰ τοῦ εἰς Κρήτην Προξένου τῆς Ἑλλάδος, ἐν ὀνόματι τῆς Προσωρινῆς Κυβερνήσεως διὰ τὴν προσφοράν του.

Αἱ ἀρχαιότητες τῶν Ἀνακτόρων

Ὁ αὐτὸς Ὑπουργὸς ἀνέγνω ἔγγραφον του κ. Πρέσβεως τῆς Βαυαρίας δι' οὗ οὗτος διαμαρτύρεται κατὰ τῆς μεταβιβάσεως εἰς τὸ Ἐθνικὸν Ἀρχαιολογικὸν Μουσεῖον τῶν ἐν τοῖς Ἀνακτόροις Ἀρχαιοτήτων. Ἀπεφασίσθη νὰ διακοπῇ ἐπὶ τοῦ παρόντος ἡ μεταβίβασις αὕτη.

Ἀπεφασίσθη νὰ διαταχθῇ ὁ Νομάρχης Φθιώτιδος, ὅπως συνεννοούμενος μετὰ τοῦ Ἀρχηγοῦ Παπακώστα Τζαμάλα, κατατάξωσι προσέτι καὶ ἄλλους 100 ἐμμίσθους ἐθνοφύλακας.

Ἑπομένως ὁ κ. Πρόεδρος ἔλυσε τὴν συνεδρίασιν.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 18ης ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 1863

Αἱ τελευταῖαι ἡμέραι τῆς Ἀντιβασιλείας

Ἐν τῇ σημερινῇ συνεδριάσει παρόντων τῶν μελῶν τῆς Προσωρινῆς Κυβερνήσεως καὶ τῶν Ὑπουργῶν τῆς Ἐπικρατείας ἀπεφασίσθη νὰ διαταχθῇ ὁ Ταμίας Ναυπλίας νὰ καταβάλῃ δραχμὰς πεντακοσίας (500) διὰ τροφοδοσίαν τῶν ὑποδίκων, τακτοποιηθησομένης τῆς προκαταβολῆς διὰ τοῦ προϋπολογισμοῦ τῆς χρήσεως 1863.

Ἀνεγνώσθη ἀναφορὰ τῶν ἐκτάκτων ἀπεσταλμένων τῆς Κυβερνήσεως εἰς τὴν Δυτικὴν Ἑλλάδα κ.κ. Β. Ρούφου καὶ Ἐπ. Δεληγεώργη, δι' ἧς ζητοῦσι νὰ ἐγκριθῶσιν αἱ παρ' αὐτῶν ἐξοδευθεῖσαι δραχμαὶ πεντήκοντα δύο χιλιάδες πεντακόσιαι, κατὰ τὴν ἐκεῖσε ἀποστολήν των. Τὸ ποσὸν τοῦτο τῶν δραχ. 52.500 ἐνεκρίθη καὶ ἀπεφασίσθη νὰ εἰδοποιηθῶσι τὰ ἁρμόδια Ὑπουργεῖα, ὅπως κατατάξωσιν αὐτὸ εἰς τὰ οἰκεῖα κεφάλαια τῶν ἐξόδων τοῦ Κράτους.

Ὁ Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν ἀναφέρει ὅτι τοῦ Δημάρχου Κιμώλου καταλυθέντος μετὰ τὴν 19 Ὀκτωβρίου π.ἔ. διετάχθη ἡ ἀποκατάστασίς του· ἀλλ' ὅτι ἔπαρχος Μήλου καὶ Νομάρχης Κυκλάδων παρέστησαν ὅτι τὸ συμφέρον τῆς τάξεως καὶ ἡσυχίας τῆς νήσου ἐκείνης, ἀπαιτεῖ νὰ παυθῇ οὐ μόνον ὁ Δήμαρχος, ἀλλὰ καὶ ὁ Δημαρχικὸς Πάρεδρος καὶ νὰ διορισθῇ Δήμαρχος ὁ Δημοτικὸς Σύμβουλος Μ. Χαλκιόπουλος. Διὰ τοὺς λόγους τούτους ἐνεκρίθη ἡ περὶ παύσεως καὶ διορισμοῦ προτάσις τοῦ κ. Ὑπουργοῦ.

Ἑπομένως ὁ κ. Πρόεδρος ἔλυσε τὴν συνεδρίασιν.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 22ας ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 1863

Ὁ Ἀλφρέδος

Ἐν τῇ σημερινῇ συνεδριάσει, παρόντων τῶν μελῶν τῆς Προσωρινῆς Κυβερνήσεως καὶ τῶν Ὑπουργῶν τῆς Ἐπικρατείας, ἀνεγνώσθη ἔγγραφον τοῦ Προέδρου τῆς Ἐθνοσυνελεύσεως (1) δι' οὗ ἀποστέλλεται πρὸς τὴν Προσωρινὴν Κυβέρνησιν τὸ περὶ ἀναγορεύσεως τοῦ Ἡγεμονόπαιδος Ἀλφρέδου τῆς Ἀγγλίας, ὡς Βασιλέως τῆς Ἑλλάδος, ψήφισμα τῆς Ἐθνοσυνελεύσεως, καὶ συγχρόνως εἰδοποιεῖται ἡ Κυβέρνησις, ὅτι ἀπεφασίσθη ὑπὸ τῆς Ἐθνοσυνελεύσεως νὰ πανηγυρισθῇ ἡ ἡμέρα αὕτη διὰ γενικῆς φωταψίας καὶ 10 κανονιοβολισμῶν· νὰ ψαλῇ δὲ αὔριον ἡ ἀνήκουσα δοξολογία ἐν ὅλῃ τῇ ἐπισημότητι. Κατὰ συνέπειαν ἐδόθησαν αἱ δέουσαι διαταγαί, συνετάχθη δὲ καὶ πρόγραμμα τελετῆς διὰ τὴν δοξολογίαν.

Ἀπεφασίσθη ἐπίσης νὰ μεταβῶσι τὰ μέλη τῆς Προσωρινῆς Κυβερνήσεως αὐτοπροσώπως παρὰ τῷ ἐκτάκτῳ ἀπεσταλμένῳ τῆς Ἀγγλίας Κυρίῳ Ἐλλιότ, ὅπως κοινοποιήσωσιν αὐτῷ ἐπισήμως τὸ ψήφισμα τῆς ἐν Ἀθήναις Β' τῶν Ἑλλήνων Συνελεύσεως, δι' οὗ ἀνηγορεύθη Βασιλεὺς τῆς Ἑλλάδος, ὁ Ἡγεμονόπαις τῆς Ἀγγλίας Ἀλφρέδος καὶ συγχρόνως νὰ κοινοποιηθῇ τηλεγραφικῶς τὸ ψήφισμα πρὸς τὸν ἐν Λονδίνῳ ἐπιτετραμμένον τῆς Ἑλλάδος, ὅπως καθυποβάλῃ αὐτῷ εἰς τὴν Ἀγγλικὴν Κυβέρνησιν καὶ δι' αὐτῆς εἰς τὴν Α. Μ. τὴν Βασίλισσαν.

Ἀπεφασίσθη νὰ ζητηθῇ πίστωσις παρὰ τῆς Ἐθνοσυνελεύσεως ποσότητος ἴσης μὲ τὸ δωδεκατημόριον τοῦ Προϋπολογισμοῦ τοῦ ἔτους 1862. Ἐπὶ δὲ τῆς χρηματικῆς πιστώσεως τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐσωτερικῶν νὰ μὴ συμπεριληφθῇ τὸ ἐκ 500 δραχμῶν διδόμενον βοήθημα εἰς τοὺς 20 πρώην Γερουσιαστάς, ἀλλὰ νὰ μνημονευθῇ εἰς τὴν ἔκθεσιν ὅτι ὑπόκειται εἰς τὴν Ἐθνοσυνέλευσιν νὰ ἀποφασίσῃ περὶ τούτου. Νὰ συμπεριληφθῇ δὲ τὸ μηνιαῖον χρηματικὸν ποσὸν διὰ τοὺς προσθέτους ἀκολούθους τοῦ Ὑπουργείου τούτου.

Ἑπομένως ὁ κ. Πρόεδρος ἔλυσε τὴν συνεδρίασιν.

---

(1) Ἡ ἔναρξις τῶν ἐργασιῶν τῆς Ἐθνοσυνελεύσεως ἐγένετο τὴν 10ην Δεκεμβρίου 1862.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 25ης ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 1863

Ἐν τῇ σημερινῇ συνεδριάσει, παρόντων τῶν μελῶν τῆς Προσωρινῆς Κυβερνήσεως καὶ τῶν Ὑπουργῶν τῆς Ἐπικρατείας, παρουσιασθεὶς ὁ κ. Πληρεξούσιος Λονδίνου Λασκαρίδης ἐνεχείρισεν εἰς τὸν Πρόεδρον ἐπιστολὴν τῆς ἐν Λονδίνῳ ἐπιτροπῆς, συγκειμένης ὑπὸ τῶν Κυρίων Μ. Α. Ροδοκανάκη, Ἐπ. Π. Χαραλάμπους, Ἐμ. Γ. Φρακιάδη καὶ Α. Κ. Ἰωνίδου, δι' ἧς οὗτοι παρακαλοῦσι τὴν Κυβέρνησιν ἵνα ἐκδώσῃ ἐπὶ τῆς ἐν Λονδίνῳ ἐπιτροπῆς Συναλλαγματικὴν ἐκ λιρῶν στερλινῶν 1.550.10 προερχομένων ἐκ συνεισφορῶν τῶν ἐκεῖ Ἑλλήνων κατὰ τὸν ἐν τῇ ἐπιστολῇ κατάλογον ὑπὲρ τῶν κατεπειγουσῶν ἀναγκῶν τῆς Πατρίδος. Ἀπεφασίσθη ἡ ἐπιστολὴ αὕτη νὰ μεταβιβασθῇ εἰς τὸν ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργὸν ὅπως φροντίσῃ νὰ ἐκδώσῃ τὴν ἀνήκουσαν Συναλλαγματικήν.

Πρὸς τὴν Βρεταννικὴν Κυβέρνησιν

Ὁ κ. Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν ἀνέφερεν ὅτι ἔλαβεν ἔγγραφον τοῦ Προεδρείου τῆς Ἐθνοσυνελεύσεως, δι' οὗ προσκαλεῖται σήμερον νὰ ἀπαντήσῃ εἰς ἐπερώτησιν περὶ τῶν μέτρων, τὰ ὁποῖα θέλει λάβει ἡ Κυβέρνησις ὅπως πραγματοποιηθῇ ἡ ἐκλογὴ τῆς Α.Β.Υ. τοῦ Ἡγεμονόπαιδος Ἀλφρέδου, ὡς Βασιλέως τῶν Ἑλλήνων. Ἀπεφασίσθη νὰ ἀπαντήσῃ ὁ κ. Ὑπουργός, ὅτι ἡ Κυβέρνησις ἔσπευσε νὰ ἐγχειρίσῃ τῷ ἐκτάκτῳ ἀπεσταλμένῳ τῆς Ἀγγλίας Κυρίῳ Ἐλλιὸτ τὸ ψήφισμα τῆς Ἐθνοσυνελεύσεως, ὅπως τὸ διαβιβάσῃ εἰς τὴν Α.Μ. τὴν Βασίλισσαν καὶ ὅτι συγχρόνως διεβιβάσθη τοῦτο τηλεγραφικῶς πρὸς τὸν ἐν Λονδίνῳ ἐπιτετραμμένον τῆς Ἑλλάδος μὲ τὴν διαταγήν, νὰ τὸ κοινοποιήσῃ ἀμέσως εἰς τὴν Ἀγγλικὴν Κυβέρνησιν καὶ δι' αὐτῆς εἰς τὴν Α.Μ. τὴν Βασίλισσαν. Ὅτι ἡ Κυβέρνησις ἔλαβε παρὰ τοῦ κ. Ἐλλιὸτ ἀπάντησιν, περιμένει δὲ νὰ λάβῃ τοιαύτην καὶ παρὰ τοῦ ἐν Λονδίνῳ ἐπιτετραμμένου τῆς Ἑλλάδος, ὥστε νὰ καθυποβάλῃ εἰς τὴν Ἐθνικὴν Συνέλευσιν πλῆρες τὸ ἀποτέλεσμα.

Ἂν ἡ Κυβέρνησις ἐπιμένῃ νὰ λάβῃ γνῶσιν τῆς ἀπαντήσεως τοῦ κ. Ἐλλιότ, ἀπεφασίσθη τότε ὁ Κύριος Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν νὰ ἀναγνώσῃ τὴν ρηθεῖσαν ἀπάντησίν του.

Ὁ Κύριος Ὑπουργὸς τῆς Ἐκπαιδεύσεως ἐξέφρασε τὴν γνώμην, ὅτι ὁ κ. Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν δὲν πρέπει νὰ ἀναφέρῃ οἴκοθεν, ὅτι ἡ Κυβέρνησις ἔλαβε παρὰ τοῦ Κυρίου Ἐλλιὸτ ἀπάντησιν.

Ἀκολούθως ὁ κ. Πρόεδρος ἔλυσε τὴν συνεδρίασιν.

Ἐν τῇ αὐτῇ συνεδριάσει ἀπεφασίσθη νὰ ἐκφράσῃ ὁ κ. Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν, κατ' ἐντολὴν τῆς Προσωρινῆς Κυβερνήσεως τὴν εὐαρέσκειαν αὐτῆς πρὸς τὰ μέλη τῆς ἐν Λονδίνῳ ἐπὶ τῶν συνεισφορῶν Ἐπιτροπῆς, διὰ τὴν ὑπὲρ τῶν ἀναγκῶν τῆς Πατρίδος γενναίαν αὐτῶν προσφορὰν διὰ τὰς πατριωτικὰς αὐτῶν ἐνεργείας ὑπὲρ τῆς πραγματοποιήσεως τοῦ ἐθνικοῦ δανείου.

Πρωτόκολλον κληρώσεως.

Λαβόντες ὑπ' ὄψιν τὸ ἀπὸ 5 Φεβρουαρίου ἐ.ἔ. ἔγγραφον τοῦ Προέδρου τῆς ἐν Ἀθήναις Β' Ἐθνικῆς τῶν Ἑλλήνων Συνελεύσεως, δι' οὗ ἐκοινοποιήθη ἡμῖν ἀπόσπασμα τῶν πρακτικῶν τῆς ἀπὸ 26 Ἰανουαρίου ΛΔ' συνεδριάσεως τῆς Ἐθνικῆς Συνελεύσεως, προέβημεν εἰς τὴν κλήρωσιν τοῦ κατὰ δεκαημερίαν διαδοχικοῦ Προέδρου τῆς Προσωρινῆς Κυβερνήσεως κληρώσεως δὲ γενομένης ἀνεδείχθη ὁ μὲν Κύριος Δ. Γ. Βούλγαρης Πρόεδρος διὰ τὴν πρώτην δεκαημερίαν, ἀρχομένην ἀπὸ τῆς σήμερον, ὁ δὲ Κύριος Μπενιζέλος Ροῦφος διὰ τὴν δευτέραν δεκαημερίαν καὶ ὁ Κύριος Κ. Κανάρης διὰ τὴν τρίτην. (1)

Συνετάχθη ἑπομένως τὸ παρὸν πρωτόκολλον σήμερον τὴν πέμπτην Φεβρουαρίου 1863 ἑξηκοστοῦ τρίτου ἔτους καὶ ὑπογράφη παρ' ἡμῶν.

Δ. Βούλγαρης, Κ. Κανάρης, Μπ. Ροῦφος.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 5ης ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 1863

Ἐν τῇ σημερινῇ συνεδριάσει, παρόντων τῶν μελῶν τῆς Προσωρινῆς Κυβερνήσεως καὶ τῶν Ὑπουργῶν τῆς Ἐπικρατείας (ἐκτὸς τοῦ κυρίου Ὑπουργοῦ τῆς Παιδείας κωλυομένου), ἀπεφασίσθη νὰ παρουσιάσῃ ὁ κύριος Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν ψήφισμα, προσδιορίζον τὴν ἡμέραν τῆς ἐνάρξεως τῶν ἐκλογῶν τῶν πληρεξουσίων εἰς τὰς ἐπαρχίας, ὅσων αἱ ἐκλογαὶ ἠκυρώθησαν ὑπὸ τῆς Ἐθνοσυνελεύσεως.

Ἀπεφασίσθη ἐκ τοῦ κεφαλαίου τῶν βοηθημάτων τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν Ὑπουργείου νὰ πληρωθῶσι διὰ τὸν μῆνα Ἰανουάριον ἐ.ἔ. τὰ βοηθήματα τὰ χορηγούμενα εἰς τοὺς πρόσφυγας Ἠπειρώτας καὶ ἄλλους εἰς οὓς χορηγοῦνται μηνιαίως τοιαῦτα, δυνάμει διαταγμάτων τῆς προηγουμένης Κυβερνήσεως καὶ θεσπισμάτων τῆς Προσωρινῆς Κυβερνήσεως. Ἀπεφασίσθη προσέτι νὰ πληρωθῶσι καὶ τὰ ἄλλα βοηθήματα, ὅσα στηρίζονται εἰς διατάγματα τῆς προηγουμένης Κυβερνήσεως ἐκτὸς δὲ τούτων νὰ μὴ χορηγοῦνται τοῦ λοιποῦ ἄλλα μηνιαῖα, εἰμὴ μόνον μικραὶ ἔκτακτοι βοήθειαι.

Ἑπομένως ὁ κ. Πρόεδρος ἔλυσε τὴν συνεδρίασιν.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 7ης ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 1863

Ἐν τῇ σημερινῇ συνεδριάσει, συνελθόντων τῶν μελῶν τῆς Προσωρινῆς Κυβερνήσεως, ὅπως προβῶσιν εἰς τὸν σχηματισμὸν νέου Ὑπουργείου ἐπροτάθησαν ἀπὸ κοινοῦ εἰς συζήτησιν αἱ ἑξῆς τρεῖς γνῶμαι α) ἡ ὁλοσχερὴς ἀλλαγὴ τοῦ ὑπάρχοντος Ὑπουργείου, β) ἡ μερικὴ αὐτοῦ τροποποίησις καὶ γ) ἡ διατήρησις τοῦ ὑπάρχοντος ὡς ἔχει. Μὴ γενομένης παραδεκτῆς τῆς πρώτης γνώμης περὶ ὁλοσχεροῦς ἀλλαγῆς τοῦ Ὑπουργείου καὶ τῆς δευτέρας περὶ μερικῆς αὐτοῦ τροποποιήσεως ὑπερίσχυσε κατὰ πλειονοψηφίαν ἡ τρίτη γνώμη περὶ διατηρήσεως τῶν ἑπτὰ μελῶν τοῦ ὑπάρχοντος Ὑπουργείου, τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Ἐξωτερικῶν Κυρίου Α. Διαμαντοπούλου παραιτηθέντος πρὸ ἡμερῶν, τοῦ ὁποίου ἡ παραίτησις ἐγένετο δεκτή.

Ὁ Ναύαρχος Κύριος Κανάρης ἐξέφρασε τὴν γνώμην τῆς ὁλοσχεροῦς ἀλλαγῆς τοῦ Ὑπουργείου ἢ τῆς διατηρήσεως τοῦ ὑπάρχοντος.

Ὁ Κύριος Πρόεδρος Δ. Γ. Βούλγαρης ὑπεστήριξεν ὁριστικῶς τὸν σχηματισμὸν ὁλοκλήρου τοῦ Ὑπουργείου ἐκ νέων προσώπων καὶ ἐζήτησε νὰ προβῶσιν εἰς τὴν ἐκλογὴν αὐτῶν. Ὁ δὲ Κ. Ροῦφος ἐπρότεινε τὴν μερικὴν τροποποίησιν.

Ὁ Κύριος Πρόεδρος ἑπομένως ἔλυσε τὴν συνεδρίασιν.

Ἐν τῇ αὐτῇ συνεδριάσει ἀπεφασίσθη ὁ μέχρι τοῦδε Ὑπουργὸς ἐπὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως Κύριος Ἐπ. Δεληγεώργης νὰ διορισθῇ Ὑπουργὸς ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν, ὁ δὲ Κύριος Β. Νικολόπουλος συμφώνως μὲ τὸ 4ον ἄρθρον τοῦ Ξ' ψηφίσματος τῆς Ἐθνοσυνελεύσεως νὰ διορισθῇ Ὑπουργὸς καὶ ἐπὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως.

---

(1) Διὰ νὰ ὑπάρχῃ εἷς Πρωθυπουργός.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 8ης ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 1863

Ἐν τῇ σημερινῇ Συνεδριάσει συνελθόντων τῶν μελῶν τῆς Προσωρινῆς Κυβερνήσεως, ἀπεφασίσθη νὰ προσκληθῶσι καὶ προσεκλήθησαν οἱ Ὑπουργοὶ ἐκτὸς τοῦ κ. Κ. Διαμαντοπούλου παραιτηθέντος πρὸ ἡμερῶν καὶ τοῦ Κυρίου Δ. Μαυρομιχάλη, (μὴ ἐμφανισθέντος) καὶ ἐρωτηθέντες, ἂν δέχωνται νὰ ἀποτελέσουν μέρος τοῦ νέου Ὑπουργείου κατὰ τὴν χθεσινὴν ἀπόφασιν τῆς Κυβερνήσεως, ἠρνήθησαν νὰ δεχθῶσι.

Νέον Ὑπουργεῖον

Ἑπομένως ὁ Κύριος Πρόεδρος, ἐπρότεινε τὸν σχηματισμὸν νέου Ὑπουργείου, ἀλλ' ὁ Κύριος Κανάρης δὲν ἠθέλησε νὰ λάβῃ μέρος εἰς τὸν σχηματισμὸν αὐτοῦ καὶ ἀπῆλθε. Τότε τὰ δύο παρόντα μέλη ὁ Κύριος Πρόεδρος καὶ ὁ Κύριος Ροῦφος προέβησαν εἰς τὸν σχηματισμὸν τοῦ Ὑπουργείου ἐκ τῶν ἑξῆς προσώπων:

—Τοῦ Κυρίου Α. Χ. Λόντου, ὡς Ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν.

—Τοῦ Κυρίου Αὐθ. Κεχαγιᾶ, ὡς Ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν.

—Τοῦ Κυρίου Ἀρτεμίου Μίχου, Συνταγματάρχου, ὡς Ὑπουργοῦ ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν καὶ προσωρινοῦ ἐπὶ τῶν Ναυτικῶν.

—Τοῦ Κυρίου Π. Καλλιγᾶ, ὡς Ὑπουργοῦ ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν καὶ

—Τοῦ Κυρίου Ξ. Ι. Βάλβη, ὡς Ὑπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης.

Ἑπομένως ὑπεγράφη, παρ' ἀμφοτέρων τῶν μελῶν τῆς Προσωρινῆς Κυβερνήσεως κ.κ. Δ. Γ. Βούλγαρη καὶ Μ. Ρούφου, τὸ ψήφισμα τοῦ διορισμοῦ τῶν ἀνωτέρω Κυρίων Ὑπουργῶν, οἵτινες προσκληθέντες ὡρκίσθησαν ἐν τῷ Κυβερνείῳ ἐνώπιον τοῦ Παν. Μητροπολίτου Ἀττικῆς Κυρίου Θεοφίλου τὸν ὅρκον τῆς ὑπηρεσίας. Τὸ δὲ πρωτόκολλον τῆς ὁρκοδοσίας ὑπεγράφη παρὰ τῶν μελῶν τῆς Προσωρινῆς Κυβερνήσεως, τοῦ Παν. Μητροπολίτου καὶ τῶν διορισθέντων κ.κ. Ὑπουργῶν.

Συγχρόνως δὲ ἀνηγγέλθη ὁ σχηματισμὸς τοῦ νέου ὑπουργείου πρὸς τὸν Πρόεδρον τῆς Ἐθνικῆς Συνελεύσεως, δι' ἐγγράφου τῶν μελῶν τῆς Προσωρινῆς Κυβερνήσεως.

Ἀκολούθως ὁ κύριος Πρόεδρος ἔλυσε τὴν συνεδρίασιν.

ΤΑ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΕΞΩΣΙΝ ΕΙΣ ΤΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΝ

ΑΠΙΘΑΝΟΙ ΜΝΗΣΤΗΡΕΣ

Πολλαί καί ποικίλαι ἀντιδράσεις ἐδημιουργήθησαν μετά τήν βιαίαν ἔξωσιν τοῦ Ὄθωνος. Καί πλεῖστα ἔγγραφα ἀντηλλάγησαν μεταξύ τῶν εὐρωπαϊκῶν κυβερνήσεων. Ἡ Βαυαρική Κυβέρνησις, θά εἶχε πᾶσαν διάθεσιν καί διά βιαίαν ἀκόμη ἐπέμβασιν εὐρωπαϊκῶν στρατευμάτων πρός ἐπάνοδον τοῦ ἐξωσθέντος βασιλέως εἰς τόν θρόνον του. Ἀργότερον αἱ ἐπιδιώξεις της περιωρίσθησαν εἰς τήν ἐξασφάλισιν τῆς διαδοχῆς ἀπό τόν βασιλεύοντα Οἶκον τῆς χώρας της.

Ἐν συνεχείᾳ, ὅταν ἡ θέλησις τῶν Ἑλλήνων, δι' ἀλλαγήν δυναστείας κατέστη σεβαστή, ἄλλαι περιπλοκαί ἐδημιουργήθησαν περί τήν ἐκλογήν τοῦ νέου βασιλέως. Ἡ προτίμησις πολλῶν Ἑλλήνων πρός τόν υἱόν τῆς βασιλίσσης Βικτωρίας Ἀλφρέδον ἀπεκρούσθη ἀπό τάς ἄλλας Μεγάλας Δυνάμεις. Καί παρῆλθεν ἱκανός χρόνος καί ἐδοκιμάσθη ἡ χώρα ἀπό ταραχάς καί ἀνωμαλίας, μέχρις ὅτου ἐπέλθει ἡ γαλήνη τοῦ τόπου διά τῆς ἐκλογῆς τοῦ Γεωργίου τοῦ Α΄.

Μερικά τῶν ἀνταλλαγέντων τότε διπλωματικῶν ἐγγράφων εἶναι χαρακτηριστικά τῶν σκέψεων αἱ ὁποῖαι ἐπεκράτησαν προσκαίρως κατά τήν «μεσοβασιλείαν», καί κατά τάς ὁποίας προεβλήθησαν οἱ πλέον ἀπίθανοι μνηστῆρες τοῦ χηρεύσαντος ἑλληνικοῦ θρόνου:

Ἀγγλικαί ἀπόψεις

«Μόλις ἀφῆκα τόν λόρδον Ρῶσσελ. Μοί ἀπήντησεν ὅτι, ἄν καί δέν ἔχῃ ἡ Ἀγγλία τήν πρόθεσιν οὐδαμῶς νά χειρισθῇ βίαν, ὅπως ἐπανενθρονίσῃ τόν βασιλέα Ὄθωνα ἤ φέρῃ εἰς τόν θρόνον τούς πρίγκηπας ἀδελφούς του, θά ἠδύνατο, ἐάν ὑπῆρχεν ἐλπίς νά ἀκουσθῇ, νά συμβουλεύσῃ, καί εἰς παρατηρήσεις νά προβῇ ὅπως διατηρηθῇ ἡ διαδοχή ἐν τῇ Βαυαρικῇ δυναστείᾳ· ὅτι δέ περιπλέον ἡ Βρεττανική Κυβέρνησις ἐθεώρει ὅτι οὐδέν ἠδύνατο νά ἀποφασίσῃ, προτοῦ ἀρυσθῇ εὐρυτέρας πληροφορίας ἐκ τῶν γραπτῶν ἐκθέσεων τοῦ ἐν Ἀθήναις πρεσβευτοῦ της, αἵτινες ὅμως εἰσέτι δέν ἦλθον· καί προτοῦ ἐπίσης συνεννοηθῇ καί πρός τάς Δυνάμεις τάς ἐν συνθήκαις συνυπογράφους. Προσέθηκεν ὅτι ἡ Γαλλία ἦτο, ὅπως καί ἡ Ἀγγλία, ἐναντία εἰς τήν τῆς βίας χρῆσιν.

Μεταγενέστεραι

«Ἀφοῦ τό βασίλειον τῆς Ἑλλάδος ἀνεγνωρίσθη διά τῶν συνθηκῶν 1832 Κράτος ἀνεξάρτητον, ὁ Ἑλληνικός λαός δικαιοῦνται νά κάμῃ χρῆσιν τῶν δικαιωμάτων τῆς ἐθνικῆς ἀνεξαρτησίας· ἕν δέ τῶν δικαιωμάτων, ἅτινα ἀνήκουσιν εἰς ἀνεξάρτητον ἔθνος, ὅπως ἀποδεικνύεται καί ἐκ πλείστων παραδειγμάτων τῆς εὐρωπαϊκῆς ἱστορίας εἶναι ἡ ἀλλαγή τῆς Κυβερνώσης αὐτό Δυναστείας δι' εὔλογον καί ἀποχρῶσαν αἰτίαν. Ἡ Κυβέρνησις λοιπόν τῆς Βασιλίσσης δέν δύναται νά ἀρνηθῇ ὅτι οἱ Ἕλληνες εἶχον εὔλογον καί ἀποχρῶσαν αἰτίαν ἵνα προβῶσιν εἰς ὅ διάβημα προέβησαν».

Ἡ Πετρούπολις

Ἡ αὐλή τῆς Βαυαρίας δέν δύναται νά ὑπολογίζῃ εἰς βοήθειαν ἐκ τῆς ρωσσικῆς κυβερνήσεως, ἐάν τις κρίνῃ ἐκ τῶν λόγων τοῦ Ἄγγλου πρέσβεως. Ἡ Ἀγγλία προτίθεται νά εὐνοήσῃ.... συμφέροντα, συνῳδά πρός συνθήκας.

Ἀπόψεις Πρωσίας

«Ἐξοχώτατε,

Ἔσχον εὐκαιρίαν ὅπως συνομιλήσω μετά τοῦ πρωθυπουργοῦ, μετά τήν ἐπάνοδον του, ἐπί τῆς Ἑλληνικῆς ὑποθέσεως καί παρεκάλεσα τόν κ. φόν Βίσμαρκ ἵνα μοί ἀνεκοίνου τήν ἰδίαν αὐτοῦ ἀντίληψιν, ὡς καί τάς ἅς ἀπεκόμισεν ἐπί τοῦ ζητήματος ἐν Παρισίοις ἐντυπώσεις. Ὁ κ. φόν

Βίσμαρκ ἀπήντησεν ὅτι ἡ Πρωσσία οὐδὲν ἔχει ἐν τούτῳ ἄμεσον συμφέρον καὶ δὲν θὰ ἦτο εἰς θέσιν νὰ ἀσκήσῃ οὐσιαστικὴν πίεσιν· ἐμμένει ὅμως ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ δικαίου.

Ἐν πάσῃ περιπτώσει εἶναι ἀδύνατον νὰ ἐπαναχθῇ ὁ Βασιλεὺς Ὄθων δι' ἐνόπλου βίας καὶ νὰ κρατηθῇ διὰ σώματος κατοχῆς.

Ἐν τοσαύτῳ ὅμως Θρόνος, κατασταθεὶς διὰ συμφωνίας τῶν Εὐρωπαϊκῶν Δυνάμεων, δὲν ἐπετρέπετο νὰ ἀνατραπῇ, ἄνευ συνεπειῶν. Διὰ τοῦτο πρὸς τὸν Ἄγγλον πρεσβευτήν, ὅστις πρὸ μικροῦ τὸν ἐγκατέλειψεν, εἶπε καθαρὰ ὅτι ἡ ἐξαιρετικὴ διάκρισις ὅτι αἱ προστάτιδες Δυνάμεις εἶχον ἐγγυηθῆ διὰ τὸ Βασίλειον τῆς Ἑλλάδος, ὄχι ὅμως διὰ τὴν Δυναστείαν, τῷ ἐφαίνετο ἄξιον χειρίστου δικηγορικοῦ τεχνάσματος. Ἡ Πρωσσία θέλει πραστατεύσει διὰ τῆς ἐν Ἀθήναις πρεσβείας τοὺς ὑπηκόους της, φυσικὰ ὅμως ὁ ὀνομασθεὶς νέος πρέσβυς δὲν θὰ ἀπέλθῃ.

Μνηστῆρες (1)

Ὅ,τι ἀφορᾷ τὴν θέσιν τῶν ἄλλων Δυνάμεων: Ἡ Ρωσσία λαμβάνει προφανῶς εὐνοϊκὴν θέσιν πρὸς τὴν ἐπαναάστασιν, σαφῶς δὲ ἐπιθυμεῖ τοῦ Μ. Δουκὸς φὸν Λόϋχτεμπεργκ τὴν ὑποψηφιότητα ἐπὶ ἑνὸς ἐν μεταλλαγαῖς κλονιζομένου θρόνου. Παρετήρησα ὅτι ἡ Ἀγγλία δὲν θὰ ἠνείχετο τὴν ἐν Ἀθήναις δημιουργίαν ὑποχειρίου καταστάσεως.

Ὁ Ὑπουργὸς ἀπήντησεν:

—Ὁ λόρδος Ρῶσσελ ἐν πάσῃ περιπτώσει ἐκηρύχθη τὸ πρῶτον ἀντιθέτως, τώρα ὅμως φαίνεται ἠπιώτερος καὶ ἐξεφράσθη ὅτι ὁ Δοὺξ συγγενεύει μετὰ τῆς Ρωσσίας μόνον διὰ τῆς μητρός του. Εἰς τοὺς Παρισίους εἶναι ἐπιφυλακτικοί· ἀκούεται ὅμως ἐκεῖ ὁ πρίγκηψ Νικόλαος τοῦ Νασσὺ ὄχι ὅμως παρὰ τῷ Αὐτοκράτορι. Τὰς ὑποψηφιότητας δὲ τοῦ Καλλέργη καὶ τοῦ Ὑψηλάντου θεωρεῖ χιμαιρικάς.

Ἐπὶ τῇ ἐρωτήσει μου περὶ τοῦ Δουκὸς τῆς Φλάνδρας, ὁ κ. φὸν Βίσμαρκ ἐδήλωσεν ἄγνοιαν. Παρετήρησα ὅτι ὁ ἀγγλικὸς τύπος ὡμίλησε κατ' ἐπανάληψιν, ἀλλὰ κατόπιν συνομιλίας τοῦ Βασιλέως Λεοπόλδου μετὰ τοῦ υἱοῦ του, ὁ τελευταῖος θέλει ἀρνηθῇ οἱανδήποτε πρότασιν. Ὁ Ὑπουργὸς ἐπανέλαβεν ὅτι ἀγνοεῖ ταῦτα· ὠνομάσθησαν προσέθηκε καί τινες ἄλλοι, ἀλλὰ πρωτίστως προέχει ἡ διατήρησις τῆς ἐσωτερικῆς ἡσυχίας εἰς τὴν Ἑλλάδα. Ἐὰν τοῦτο δὲν συμβῇ, τότε ἡ ὑπόθεσις θὰ εἰσέλθῃ εἰς ὅλως διαφορετικὸν στάδιον. Ἐπὶ τοῦ παρόντος ἡ ὑποψηφιότης τοῦ Δουκὸς φὸν Λόϋχτεμπεργκ εἶναι ἡ σοβαρωτέρα. Ἀλλ' ὁ πρίγκιψ Γορτσακὼφ φαίνεται ὑπερβαλλόντως δύσθυμος διὰ τὴν ἐν Παρισίοις ὕποπτον ἀποδοχὴν ταύτης· ἐν Πετρουπόλει μάλιστα κατακρίνεται βαρέως ἡ πρὸς τὴν Γαλλίαν ἀφοσίωσίς του, ἀφ' ὑποψηφιότητα ταύτην), κηρύττουσα ὅτι εἶναι ἑτοίμη νὰ μετατρέψῃ τὴν ἐπὶ τῶν Ἰονίων νήσων προστασίαν, καὶ νὰ δειχθῇ εὔνους τῇ πρὸς τὴν Ἑλλάδα πολιτικῇ των ἑνώσει.

Διεθνεῖς περιπλοκαὶ

Ἡ δὲ φήμη αὕτη ἐπιτηδείως διαλαληθεῖσα προυξένησεν ἀπέραντον ἐντύπωσιν ἐν Ἑλλάδι. Ἡ Ἀγγλία ὑποστηρίζεται ζωηρότατα παρὰ τοῦ πλέον σημαίνοντος ἐν τῇ προσωρινῇ κυβερνήσει ἀνδρός, τοῦ κ. Ρούφου, ὑπὸ τοῦ κ. Ζαΐμη, ἧς οὐδὲν μέχρι τοῦδε ἐκέρδισεν ἡ Ρωσσία· τοὐναντίον ὅλαι αἱ συμφωνίαι κατέληξαν εἰς ἧτταν ἐν τῷ Σερβομαυροβουνιωτικῷ ζητήματι. Ἐπίσης καὶ διὰ τὰς πολωνικὰς σχέσεις μέμφεται ἡ Ρωσσία τῆς γαλλικῆς κυβερνήσεως, ὅτι δὲν συνέδραμε ταύτην ἐπαρκῶς, ἐφ' ὅσον διέλυσε μὲν τὰς ἐν Παρισίοις πολωνικὰς λέσχας, ἠρνήθη ὅμως νὰ κατάσχῃ τὴν ἀλληλογραφίαν τῶν ἐξορίστων.

Ὁ Γαριβάλδης

Δὲν εἶναι ἀκόμη γνωστόν, ὅτι ἑλληνικὴ Ἀντιπροσωπεία ἐκ Πατρῶν ἠρώτησε τὸν Γαριβάλδην, ἂν θὰ ἐδέχετο τὸ Στέμμα. Ὁ στρατηγὸς ἀπήντησεν: Αὐτὸ θὰ ἦτο ἄφρων ἰδέα, τῆς ὁποίας ἡ πραγματοποίησις οὐδέποτε θὰ ἐγίνετο ἀνεκτὴ ὑπὸ τῶν Δυνάμεων. Ἐπὶ τοῦ περαιτέρω ἐρωτήματος, ἐὰν πρέπει νὰ ἐξέλεγον τὸν Δοῦκα τῆς Ἀόστης ἢ νὰ ἀνεκήρυσσον Δημοκρατίαν, ἀπήντησεν ὁ στρατηγός: Ὁ ἄριστος πρίγκιψ, θὰ ἦτο κακόν. Ἂν ὅμως ἦσθε ὑποχρεωμένοι νὰ προσλάβητε ἕνα, ὁ υἱὸς τοῦ Βίκτωρος Ἐμμανουὴλ θὰ ἦτο ὁ ἐλάχιστα κακός».

Ὁ Ἀλφρέδος

«Ἐξοχώτατε,

Σπεύδω νὰ σᾶς συναποστείλω ἀντίγραφον ἰδιωτικῆς ἐκ Παρισίων ἀπὸ τῆς 18 τρ. μ. ἐπιστολῆς, τῆς ὁποίας τὸ περιεχόμενον προκαλεῖ ἐνδιαφέρον διὰ τὴν ἑλληνικὴν ὑπόθεσιν καὶ ἐξηγεῖ τοὺς ἰσχυρισμοὺς τῆς ἐφημερίδος «Λὰ Φράνς». Ἡ Ἀγγλία δὲν παραιτεῖται πλέον τῆς ὑποψηφιότητος τοῦ πρίγκιπος Ἀλφρέδου καὶ μάλιστα θὰ ἐπιτρέψῃ εἰς τὰς Ἰονίους νήσους ὅπως ἀποστείλωσιν ἀντιπροσώπους εἰς Ἀθήνας:

Ἡ Ἀγγλικὴ Κυβέρνησις οὐδαμῶς ἐπόθει νὰ ἀφήσῃ, ὅπως ἡ ὑποψηφιότης τοῦ πρίγκιπος Ἀλφρέδου λάβῃ τροπὴν σοβαράν, καὶ γινώσκω, νομίζω, καλῶς ὅτι, καθ ἣν ἡμέραν ἡ Γαλλία ἔπεμπε τὰς ἑαυτῆς ὁδηγίας τῷ ἐν Ἀθήναις πρεσβευτῇ της, ὁ λόρδος Ρῶσσελ ἐξεφράζετο καθ' ὅμοιον τρόπον καὶ καθωδήγει τὸν ἄγγλον πρέσβυν. Ἀνεγνωρίζετο ὅτι ἡ συνθήκη τοῦ 1832 ὑφίστατο πάντοτε καὶ ἑπομένως ὅτι Γαλλία, Ρωσσία καὶ Ἀγγλία δὲν προέβαλλον, οὐδ' ἠδύνατο νὰ προβάλωσιν ὑποψηφίους ἐν Ἑλλάδι.

Ἰόνιοι Νῆσοι

Τοῦ πρίγκιπος Γορτσακὼφ τὰς αὐτὰς δηλώσεις ποιησαμένου, ὡς πρὸς τὸν δοῦκα τοῦ Λόϋχτεμβεργ, εἰ καὶ ἡ μορφὴ τῶν δηλώσεων αὐτῶν ἐφαίνετό πως οὖσα συγκεχυμένη, ἡ Ἀγγλία τὴν πρώτην στιγμὴν ἔδωκε πίστιν εἰς αὐτάς, ὡς εἰς κατηγορηματικῶς γενομένας. Καὶ τὰ πράγματα οὕτως εἶχον, ἰδοὺ ἔκτοτε 14 περίπου ἡμέραι, καὶ πάντες ἐφαίνοντο βουλόμενοι νὰ βαδίσωμεν ἐκ συμφώνου, ὅτε οἱ πράκτορες τῆς Ἀγγλίας ἐπληροφοροῦντο ὅτι ἐν Ἑλλάδι ἐδυσσοδομοῦντο ἑτοιμασίαι ἐκλογῆς εὔνου τῷ δουκὶ τοῦ Λόϋχτεμβεργ. Μάλιστα προσδιωρίζετο ἤδη ἐν τῷ σχετικῷ ἐγγράφῳ καὶ τὸ ποσὸν τῶν χρημάτων τῶν δαπανωμένων, ἢ δοθέντων τοῖς ἀρχηγοῖς, οἵτινες καὶ κατωνομάζοντο. Ἡ Ἀγγλία τότε ἀφυπνίσθη, ἀγανακτοῦσα ἐκ τῆς συμπεριφορᾶς τῆς Ρωσσίας, καὶ τὸ κατ' αὐτὴν ἐπέστελλε τὰ δέοντα εἰς τοὺς πράκτορας αὐτῆς, καὶ δύναμαι, φρονῶ, νὰ βεβαιώσω πρὸς ὑμᾶς ὅτι ἀφήνει νὰ τεθῇ ὑποψηφιότης διὰ τὸν πρίγκιπα Ἀλφρέδον (σημειοῦται δ' ὅτι δὲν λέγω ὅτι εἶνε αὐτὴ ἡ θεμένη τὴν

(1) Εἰς ἑπόμενον κεφάλαιον δίδονται περισσότεραι λεπτομέρειαι,

ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν καὶ τέλος ὑπὸ τοῦ κ. Κουμουνδούρου, ὑπουργοῦ τῆς Παιδείας (Δικαιοσύνης). Ἡ δ' ἱστορία αὕτη εἶναι ἄκρως σοβαρά, καὶ δὴ καθ' ὅσον συμπίπτει τὴν στιγμὴν αὐτὴν ἡ οὐχὶ σμικρὰ τῶν σχέσεων ἔντασις μεταξὺ Λονδίνου καὶ Παρισίων. Ἡ βαρυσήμαντος ἐγκατάστασις, ἣν δι' ἑαυτὴν καταρτίζει ἡ Γαλλία κατέναντι τοῦ Ἄδεν ἐν Ἐρυθρᾷ θαλάσσῃ, προκαλεῖ ἐρεθισμὸν μέγαν ἐν Λονδίνῳ καὶ τὸν κατανοῶ. (Εἶχον ἤδη ἐν τῇ ἀπὸ τῆς 22 Αὐγούστου ἐκθέσει μου ὑπαινιχθῇ τὴν πρὸς τοῦτο κατευθυνομένην μυστικὴν σύμβασιν μετὰ τοῦ πασσᾶ τῆς Αἰγύπτου).

Ἄχρι τῆς ὥρας ἡ Γαλλία ἀκινητεῖ, καὶ ἐπιτηδεύεται ἀδιαφορίαν. Ἀλλ' ὅμως ἡ ἐκλογὴ τοῦ βαρώνου Γρὸ ὡς πρεσβευτοῦ τῆς Γαλλίας ἐν Λονδίνῳ, ἀναγγελθεῖσα ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος, τῷ ὑπουργικῷ συμβουλίῳ, προσδίδει βαρύτητά τινα ταῖς ὑποθέσεσι τῆς Ἑλλάδος καὶ ταῖς Ἀνατολικαῖς, καὶ εἶναι τις ἔνδειξις ὅτι τὸ ἀνατολικὸν ζήτημα γίνεται σοβαρόν. Ἰδοὺ δὲ πῶς ὁ αὐτοκράτωρ ἤγγειλε τὸν διορισμὸν αὐτὸν τοῖς ὑπουργοῖς του: «Κύριοι, ἀπεδέχθην τὴν παραίτησιν τοῦ κ. Δὲ Φλαώ. Ὁ κ. Θουβενέλ, ἐκ λόγων ἰδιωτικῶν, δὲν ἠθέλησε νὰ ἀναλάβῃ αὐτὰ τὰ καθήκοντα. Ἐξ ἡμῶν συνήνεσα εἰς τὴν πρότασιν τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν ὑπουργοῦ, τὶς θὰ εἶχε παρατήρησιν κατὰ τῆς ἐκλογῆς αὐτοῦ;» Τότε ὁ κ. Δρουὲν Δὲ Λουῒς λαβὼν τὸν λόγον ἐξήγησε πῶς ἡ Α. Μ. ἐσκέφθη τὸν βαρῶνον Γρό. Ἐχρημάτισεν ἐπὶ μακρὸν πρέσβυς ἐν Ἑλλάδι, αὐτὸς ἐχειρίσθη τοσοῦτο καλῶς τὴν περισσῶς δυσχερῆ γενομένην ὑπόθεσιν τοῦ Πατσιφίκου. Αἱ ἐν Κίνα ἐπιτυχίαι ὑπῆρξαν μέγισται, ἀφοῦ εὗρε τρόπον νὰ εὐχαριστηθῇ καὶ ἡ Ἀγγλία ἔτι. Ἑπομένως ὁ Αὐτοκράτωρ ἐστοχάσθη ὅτι τοιαύτη τις ἐκλογὴ ἦτο πεπροικισμένη ὑπὸ ἐπικαιρότητος ἀναμφισβήτου. Οὐδεὶς φυσικῶς ἀντεῖπε τι καὶ ὁ βαρῶνος Γρὸ διωρίσθη. Θέλετε ἀναγνωρίσει, ὡς ἐγώ, ὅτι ἡ ἐκλογὴ αὕτη σκοπὸν ἔσχε πρόδηλον, ἀγαθὴν πρὸς τὴν Ἀγγλίαν ἐπαφήν».

ΑΙ ΑΠΟΨΕΙΣ ΤΟΥ ΟΘΩΝΟΣ

Παρῆλθεν ἀρκετὸς χρόνος διὰ νὰ ἀντιληφθοῦν, τόσον ὁ Ὄθων, ὅσον καὶ ἡ Ἀμαλία, ὅτι δὲν ὑπῆρχεν ἐλπὶς ἐπανόδου των εἰς τὸν θρόνον. Εἰς ἑπόμενα δὲ κεφάλαια γίνεται λόγος καὶ περὶ τῶν προσπαθειῶν τῶν «Οθωνιστῶν», δι' ἀντεπανάστασιν, πρὸς ἐπαναφοράν των.

Κατ' ἀρχάς, ἐπίστευον ὅτι ἡ πλειονότης τῶν Ἑλλήνων ἐπιθυμεῖ τὴν ἐπάνοδόν των, καὶ ὁ Ὄθων ἀντετίθετο ἀκόμη καὶ εἰς τὰς προσπαθείας τοῦ ἀδελφοῦ του, ὅπως ἐπιτύχῃ τὴν διαδοχὴν ὑπὲρ ἑνὸς ἀνεψιοῦ του. Ἔλεγε δὲ πρὸς τὸν φίλον του βαρῶνον Σίναν, ὁ ὁποῖος διεχειρίζετο τὰς περιουσιακάς του ὑποθέσεις:

Κλίκα

«Ἡ μεγάλη πλειονότης τῶν Ἑλλήνων μὲ ἀγαπᾷ· ὑπῆρξα θῦμα μιᾶς κλίκας ἐπηρεασμένης ἀπὸ τὰς μηχανορραφίας τῆς Ρωσίας καὶ τῆς Γαλλίας· καὶ εἶναι μὲ τὸ μέρος μου καὶ αὐτὸ δὲν θὰ τὸ λησμονήσω ποτέ· ἐκτὸς αὐτοῦ δὲν εἶμαι διατεθειμένος νὰ διαψεύσω τὰς ἐλπίδας τῶν πιστῶν ὑπηκόων μου δὲν θὰ παραιτηθῶ. Ἠμπορεῖ ὁ ἀδελφός μου (βασιλεὺς Μαξιμιλιανὸς) νὰ μὴ συμμερίζεται τὴν γνώμην μου ἐπὶ πολλῶν ζητημάτων, ἀποφεύγει νὰ συζητήσῃ τὰ πράγματα μεζί μου, ἀλλ' οἱαδήποτε καὶ ἂν εἶναι ἡ γνώμη του, δὲν γνωρίζει τοὺς Ἕλληνας ὅσον ἐγώ, καὶ ἡ ἀλήθεια εἶναι μὲ τὸ μέρος μου (Ἰανουάριος 1863).

Ἡ πολιτικὴ τοῦ Ὄθωνος

Μόνον μετὰ πάροδον ἐτῶν καὶ ὀλίγον πρὸ τοῦ θανάτου του ἀνεζήτησε τὰ αἴτια τῆς ἀποτυχίας του, διδων ἐξήγησιν αὐτῶν. Αἱ ἀπόψεις του ἐκτίθενται εἰς ἀπάντησιν του ἐπὶ ἐπιστολῆς ἀφωσιωμένου φίλου του, συμβούλου του, καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου καὶ γερουσιαστοῦ, τοῦ Φιλίππου Ἰωάννου. Εἰς τὴν ἀπάντησιν του ὅμως ἐκείνην, ὁ ἀναλώσας τὴν ζωήν του εἰς τὴν Ἑλλάδα βασιλεύς, ἐξωτερικεύει διὰ μίαν ἀκόμη φορὰν τὴν ἀγάπην πρὸς τὴν χώραν ὅπου τόσα ὄνειρα ἔπλασεν.

Ὁ Σύμβουλος

Ἀθῆναι 27 Ὀκτωβρίου)9 Νοεμβρίου 1862.

Βασιλικὴ Μεγαλειότης,

1. Μὲ αἱμάσσουσαν καρδίαν καὶ μὲ δάκρυα εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς γράφει ὁ ὑποφαινόμενος τὰς ὀλίγας ταύτας λέξεις, ἵνα ἐκφράσῃ εἰς τὴν ὑμετέραν Μεγαλειότητα τὴν ἣν αἰσθάνεται βαθυτάτην ὀδύνην διὰ τὰ τελευταῖα οἰκτρὰ γεγονότα, τὰ ὁποῖα ἠνάγκασαν τὴν ὑμετέραν Μεγαλειότητα ὅπως ἐγκαταλείψῃ τὴν χώραν, εἰς τὴν ὁποίαν ἐθυσίασε τὴν νεότητά της. Τὸ ἀπὸ μακροτάτου ἀπειλούμενον συνέβη. Αἱ συνεχιζόμεναι συκοφαντίαι κατὰ τοῦ Βασιλικοῦ προσώπου, αἱ διαβολαὶ κατὰ πασῶν τῶν βασιλικῶν πράξεων, ἀκόμη καὶ ἐκείνων, αἵτινες ἔδει νὰ ἀνεγνωρίζοντο ὡς ἡ μεγίστη τῶν πρὸς τὸ Ἑλληνικὸν Ἔθνος θυσιῶν τῆς Ὑμετέρας Μεγαλειότητος, ἡ ἀσυνειδησία, μεθ' ἧς ἡ ἀνατρεπτικὴ μερὶς κατελόγιζεν εἰς τὴν Ὑμετέραν Μεγαλειότητα τὴν ἐποχὴν παντὸς δεινοῦ ὅπερ αὐτὴ ἡ ἰδία ἐδημιούργει ἢ τοῦ ὁποίου ἡ ἀποτροπὴ δὲν ἔκειτο ἐν τῇ βασιλικῇ ἐξουσίᾳ, ἔφερον τέλος τοὺς κακούς των καρπούς. Ἡ συνωμοσία, ἥτις ἀπὸ μακροτέρου χρόνου κατειργάζετο τὴν ἀπὸ τοῦ Θρόνου ἀνατροπὴν τῆς ὑμετέρας Μεγαλειότητος, ἐπεξετείνετο βαθμιαίως ἀνὰ τὴν χώραν μὲ τὴν προσπάθειαν δι' ὅλων τῶν ἐλεεινῶν μέσων νὰ ἀπαλλοτριώσῃ τὸν ἑλληνικὸν λαὸν ἀπὸ τῆς ὑμετέρας Μεγαλειότητος καὶ οὕτως ὑποκινήσῃ πρὸς ἐξέγερσιν. Ἐπειδὴ ὅμως παρὰ τῷ νουνεχεῖ λαῷ τὰ κόμματα δὲν ἠδύνατο νὰ ἐπετύγχανον, ἀπεφάσισαν πρὸς ἐπιτυχίαν τοῦ κακούργου των σκοποῦ νὰ κερδίσωσι τὰ στρατεύματα καὶ τοῦτο δυστυχῶς μετὰ μακρᾶς προσπαθείας κατώρθωσαν τέλος πρὸ ὀλίγου. Ὁ ἑλληνικὸς λαός, ἐξαιρέσει ὀλίγων ἀνθρώπων, οἵτινες διὰ δωροδοκίας ἢ ὑποσχέσεως ἐκερδήθησαν, τόσον ἐν Ἀθήναις ὅσῳ καὶ εἰς τὰς ἐπαρχίας, ὑπῆρξεν ἀθῷος διὰ τὴν ἐξέγερσιν, ἥτις πανταχοῦ κυρίως διὰ τοῦ στρατοῦ ἤρξατο καὶ ἐτελέσθη.

Μὲ τὰς πρώτας περὶ τῆς ἐν Ἀκαρνανίᾳ ἐξεγέρσεως εἰδήσεις ὡπλίσθη εἰς πολλὰς ἐπαρχίας ὁ λαὸς ἵνα μὲ τὴν διαταγὴν τῆς βασιλικῆς κυβερνήσεως βαδίσῃ κατὰ τῶν ἐπαναστατῶν. Μόνον δὲ μὲ τὰς εἰδήσεις περὶ τοῦ ἐν τῇ πρωτευούσῃ ἐπακολουθήσαντος καὶ ἐπιτυχόντος κινήματος, καὶ περὶ τῆς ἀναχωρήσεως τῆς ὑμετέρας Μεγαλειότητος, ὑπεχώρησαν ὅλαι αἱ ἐπαρχίαι εἰς τὸ γεγονός. Ἂν τὸ ὑπουργεῖον κατεῖχε μείζονα ὀξυδέρκειαν καὶ δύναμιν, ἡ ὑμετέρα Μεγαλειότης ἀκόμη σήμερον θὰ ἐκάθητο ἐπὶ τοῦ πανυψήλου της Θρόνου. Οὐδὲν ὅμως ἔπραξεν ὅπως προλάβῃ τὸν κίνδυνον καὶ ἐπερχόμενον ἀποτρέψῃ. (1)

---

(1) Εἰς ἑπόμενον κεφάλαιον δίδονται καὶ ἄλλαι λεπτομέρειαι τῶν γεγονότων τῆς μεσοβασιλείας.

Ἐρυθραὶ σημαῖαι

Κατὰ τὰς πρώτας τῆς ἐδῶ ἐξεγέρσεως ἡμέρας οἱ κάτοικοι τῆς πρωτευούσης ἔζων ἐν μεγίστῳ φόβῳ. Διότι στρατιῶται καὶ ὄχλος ἀναμιχθέντες μὲ τοὺς ἐκ τῶν φυλακῶν ἀπολυθέντας κακούργους, περιήρχοντο ἔνοπλοι τὰς ὁδοὺς ὑπὸ ἐρυθρὰς σημαίας, (1) κραυγάζοντες καὶ πυροβολοῦντες, ἡμέρας καὶ νυκτός. Ἐφοβοῦντο αἱματηρὰς σκηνὰς καὶ λεηλασίαν. Ἀλλὰ δόξῳ τῷ Θεῷ ἐλάχιστα τοιαῦτα κακουργήματα ἔλαβον χώραν. Τώρα ἡ πρωτεύουσα εἶναι ἥσυχος. Πόσον θὰ διαρκέσῃ ἡ ἡσυχία αὐτή, ὁ Θεὸς μόνος γνωρίζει. Τὸ μέλλον φαίνεται ἡμῖν σκοτεινόν. Ἡ προσωρινὴ κυβέρνησις, ἀποτελεσθεῖσα ἐκ τριῶν προσώπων τῶν: Δ. Βούλγαρη, Κ. Κανάρη καὶ Β. Ρούφου διευθύνει τὰς ὑποθέσεις τοῦ Κράτους δι' ὀκτὼ ὑπουργῶν, Ζαΐμη ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν, Παπαδιαμαντοπούλου τῶν Ἐξωτερικῶν, Μαγγίνα τῶν Οἰκονομικῶν, Μαυρομιχάλη τῶν Στρατιωτικῶν, Κουμουνδούρου τῆς Δικαιοσύνης, Καλλιφρονᾶ τῶν Ναυτικῶν, Νικολοπούλου τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ Δεληγιώργη τῆς Παιδείας. Ἐθνικὴ Συνέλευσις καλεῖται εἰς τὰς 10)22 Δεκεμβρίου πρὸς ἐκλογὴν νέου Βασιλέως καὶ τὸ πρόγραμμα διὰ τὰς ἐκλογὰς ἐκοινοποιήθη ἤδη. Φοβοῦνται αἱματηρὰς ἐπεμβάσεις κατὰ τὰς ἐκλογάς.

Οἱ δημοσιογράφοι, ὅπως καὶ ὅλοι ἐκεῖνοι, οἵτινες παρεσκεύασαν ἢ καὶ συνετέλεσαν τὴν ἐξέγερσιν, προσπαθοῦσι διὰ πάσης συκοφαντίας ὡς καὶ διὰ τοῦ φενακισμοῦ μεγεθύνσεως τοῦ ἑλληνικοῦ Κράτους ὑπὸ νέαν Δυναστείαν, ὅπως ἀπομακρύνωσι τὸν ἑλληνικὸν λαόν, οὐ μόνον ἀπὸ τῆς ὑμετέρας Μεγαλειότητος, ἀλλ' ἀκόμη καὶ ἀπὸ τοῦ βασιλικοῦ βαυαρικοῦ Οἴκου· ὑπὸ τὰς σημερινὰς δὲ συνθήκας δύνανται νὰ ἐπιτύχωσι τούτου ἐὰν αἱ Μ. Δυνάμεις δὲν ἐπέμβωσιν ἐγκαίρως καὶ δὲν θελήσωσι νὰ κυρυχθῶσιν ὑπὲρ τῆς ἀκεραιότητος τῶν συνθηκῶν. Καθ' ὅσον τοιαύτη εἶναι τοῦ λαοῦ ἡ φύσις· ρέει, ὅπως τὸ ὕδωρ, ἐκεῖ ὅπου διευθύνεται.

Ὁ ὑποφαινόμενος ἀπευθύνει καθημερινῶς θερμὴν δέησιν πρὸς Θεὸν τὸν Παντοκράτορα ὅπως παρέχῃ τὴν οὐράνιον προστασίαν καὶ παρηγορίαν εἰς τὴν ὑμετέραν Μεγαλειότητα καὶ τὴν Α. Μ. τὴν Βασίλισσαν, τῆς ὁποίας ἀσπάζεται εὐλαβῶς τὴν χεῖρα· θελήσει δὲ νὰ διαφωτίζῃ τὸ Ἑλληνικὸν Ἔθνος ὅπως παραμείνῃ πιστὸν εἰς τὸ καθῆκον του πρὸς τὴν ὑμετέραν Μεγαλειότητα καὶ τὴν βαυαρικὴν Δυναστείαν.

Ἐν βαθυτάτῃ εὐλαβείᾳ τῆς ὑμετέρας Μεγαλειότητος εὐπειθέστατος καὶ πιστὸς θεράπων

Φίλιππος Ἰωάννου

(1) Πράγματι μεταξὺ τῶν ἐπαναστατῶν ὑπῆρχον καὶ οἱ ἐπηρεαζόμενοι ἀπὸ τὰς κοινωνικὰς ἐπαναστατικὰς ἐπιδιώξεις τῆς ἐποχῆς, ἡ δὲ ἐρυθρὰ σημαία ἦτο ἀπὸ τὸ 1848 σύμβολον αὐτῶν.

Ὁ ὑποφαινόμενος παρ' ὀλίγον νὰ ἐλησμόνει νὰ ὡμίλει περὶ ἑαυτοῦ. Ἀπὸ τῆς 10 τοῦ μηνὸς τούτου δὲν ἐγκατέλειψε τὸν οἶκον του. Πάσχει σωματικῶς καὶ ψυχικῶς καὶ οὐδένα βλέπει πλὴν τινων φίλων. Ἀπώλεσεν ὅλας του τὰς θέσεις πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν ἕνεκεν τῆς ἀφοσιώσεως του πρὸς τὸν Βασιλέα του, ἐπαύθη καὶ ἐκ τῆς καθηγεσίας. Ὁ Θεὸς ἂς ἐπικουρήσῃ αὐτῷ εἰς τὴν προβεβηκυῖαν ἡλικίαν του.

Φ. Ι.

Ἔβλαπτον ἐμαυτὸν

Ἡ ἀλληλογραφία μεταξὺ τοῦ πρώην βασιλέως καὶ τοῦ συμβούλου του διετηρήθη σχεδὸν μέχρι τοῦ θανάτου αὐτοῦ. Εἰς τὴν τελευταίαν δὲ γνωσθεῖσαν ἐπιστολήν του, ὁ Ὄθων ἐξηγεῖ τὴν στάσιν του κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς συνταγματικῆς βασιλείας του, παραδεχόμενος ὅτι ἔβλαπτε ἑαυτὸν μὲ τὴν πολιτικήν του, ἡ ὁποία ὅμως κατὰ τὴν γνώμην του ἦτο ἀπαραίτητος διὰ τὸ συμφέρον τοῦ τόπου.

Ἐν Μπάμπεργκ τῇ 1)13 Ἰανουαρίου 1866

Ἀγαπητέ μοι καθηγητὰ κ. Φίλιππε Ἰωάννου,

Τὸ Ἑλληνικὸν Νέον Ἔτος πιστεύω ὅτι δὲν δύναμαι ὅπως ἑορτάσω καλλίτερον ἢ εὐχαριστῶν ἐπὶ ταῖς ἐπιστολαῖς του ἐγκαρδίως ἐνὶ καὶ ὡς ἀνθρώπῳ καὶ ὡς διανοουμένῳ διακεκριμένῳ Ἕλληνι.

Ἡ συμμετοχὴ τὴν ὁποίαν μοὶ ἐξεφράσατε ἐπὶ τοῖς πολλοῖς ὀδυνηροῖς οἰκογενειακοῖς γεγονόσιν, ἅτινα πρὸ τινος χρόνου μὲ ἔπληξαν, μοὶ ἦτο παρήγορος οὐχὶ δ' ὀλιγώτερον τιμῶσιν ὑμᾶς τὰ αἰσθήματα, εἰς τὰ ὁποῖα ὡραίαν παρέσχετε ἔκφρασιν εἰς τὰ ὑμέτερα «Φιλολογικὰ πάρεργα». Ἡ γλῶσσα εἶναι τόσον κλασική, ὥστε πιστεύει τις ὅτι ἀκούει ἕνα τῶν προγόνων σας αὐτῶν ὁμιλοῦντα.

Μετὰ τῶν εὐχαριστιῶν μου διὰ τὴν εὐπρόσδεκτον ταύτην ἐπιστολήν, συνδέω τὰ ἐγκάρδιά μου ἐπὶ τῷ νέῳ ἔτει συγχαρητήρια. Ἡ εὐχή μου αὕτη ἐπεκτείνεται ἐπὶ πάντων τῶν ὑμετέρων συμπατριωτῶν, ἐφ' ὅλης τῆς πολυποθοῦς Ἑλλάδος. Τὰ γεγονότα τοῦ ἔτους 1862 δὲν ἀπεξένωσαν τὴν καρδίαν μου ἀπὸ τῆς χώρας ταύτης. Γνωρίζω πολὺ καλῶς, ὁποῖον μέρος αὐτῶν δέον νὰ ἀποδοθῇ εἰς τὴν τότε κατάστασιν.

Εὑρισκόμην εἰς τὴν δυσχερῆ θέσιν, ἢ νὰ ἀφήσω τὴν Ἑλλάδα νὰ ὑποφέρῃ συνεπείᾳ τῶν ἐλλείψεων τοῦ τότε Πολιτεύματος ἢ νὰ καταστήσω ταύτας ἀβλαβεῖς διὰ τῆς ἐπιβολῆς τῆς ἐμῆς προσωπικῆς ἐπιρροῆς. Ἐμψυχούμενος ὑπὸ τῆς ἐπιθυμίας ὅπως τηρή-

σω πιστῶς τὸ ἐφ' οὗ ὡρκίσθην Σύνταγμα, καίτοι ἐπιβεβλημένον μοι ὑπὸ ἐπαναστάσεως καὶ συγχρόνως, παρὰ τὰς ἐλλείψεις τούτου, νὰ γνωρίζω τὴν Ἑλλάδα εὐτυχῆ, προετίμησα τὸ τελευταῖον. Ἐγνώριζον καλῶς ὅτι διὰ τούτου ἔβλαπτον προσωπικῶς ἐμαυτὸν καὶ ἐν τῇ πραγματικότητι περιῆλθον ἐκ τούτου εἰς ψευδῆ θέσιν· ὅπερ ὡς συνέπειαν εἶχεν, ὅτι καὶ τίμιοι εὐμενῶς δὲ πρός με προσκείμενοι ἄνδρες καὶ νεανίαι ἐπλανήθησαν περὶ ἐμοῦ παρ' ὅλην δὲ τὴν τὰ μάλα εὐσυνείδητον τοῦ Πολιτεύματος τήρησιν, μὲ ἐθεώρησαν ἀντιδρῶντα· πρὸς αὐτό.

Ἐπὶ πλέον τὸν ἀγαθὸν καὶ φιλοπάτριδα ἑλληνικὸν λαὸν ἐξηπάτησαν ὡς πρὸς ἄλλα τινα ἀκόμη καὶ ὡς πρὸς ἐμὲ καὶ ὡς ἐπίσης πρὸς τὰ πλεονεκτήματα, ἅτινα θὰ ἐκαρποῦτο μετὰ τὴν ἀπομάκρυνσίν μου ἡ χώρα.

Ὅπως εἶπον:

Ἡ καρδία μου δὲν ἀπεξενώθη τῆς Ἑλλάδος καὶ εὔχομαι αὐτῇ τὰς καλλιτέρας εὐλογίας τοῦ οὐρανοῦ.

Ἡ Βασίλισσα σᾶς χαιρετᾷ φιλοφρόνως. Ἐπαναλαμβάνων τὰς εὐχάς μου ἐπὶ τῷ νέῳ ἔτει καὶ βεβαιῶν ὑμᾶς, ἀγαπητέ μου καθηγητά, περὶ τῆς ἰδιαιτέρας ἐκτιμήσεως καὶ εὐμενείας μου.

Διατελῶ φίλος ὑμῖν

ΟΘΩΝ

Β' ΕΘΝΟΣΥΝΕΛΕΥΣΙΣ
(1862 - 1865)

ΔΡΑΣΙΣ ΟΘΩΝΙΣΤΩΝ

Μετὰ τὸν σχηματισμὸν τῆς 'Αντιβασιλείας ἐκ τῶν Κ. Κανάρη, Δ. Βούλγαρη και Βενιζέλου Ρούφου καὶ πρὶν ἀκόμη συγκληθῆ ἡ 'Εθνοσυνέλευσις, ἐσχηματίσθησαν τὰ κόμματα τῆς μεταπολιτεύσεως εἰς τὴν χώραν. 'Ο Κ. Κανάρης, μὲ συναρχηγόν τὸν νέον λοχαγὸν Δ. Γρίβαν, ἡγοῦντο τῶν «ὀρεινῶν», ὅπως ἐκαλοῦντο ἀπὸ τὰ γαλλικὰ πρότυπα οἱ ριζοσπάσται τῆς ἐποχῆς. 'Ο Δ. Βούλγαρης ἡγεῖτο τῶν «πεδινῶν» μὲ ἐκ τοῦ ἀφανοῦς συμπαραστάτην τὸν ἱδρυτὴν καὶ διοικητὴν τῆς 'Εθνικῆς Τραπέζης Γεώργιον Σταύρου(1). 'Εκ τῶν δύο τούτων ἰσχυρῶν κομμάτων ὑπῆρχον καὶ οἱ «'Εκτελεστικοί» μὲ τὸν ὑπέργηρον 'Αλ. Μαυροκορδάτον, τοὺς Σ. Τρικούπην, Βάλβην, Σαρίπολον, Μίλησην κ.ἄ. καὶ οἱ «Ριζοσπάσται» μὲ ἡγέτην τὸν 'Επ. Δεληγεώργην.

Τὰ ἀνωτέρω κόμματα κατῆλθον εἰς τὰς ἐκλογὰς τῆς Β΄ Συνελεύσεως ἡ ὁποία συνῆλθεν τὴν 10ην Δεκεμβρίου 1862. Πρὶν ὅμως εἰσέλθωμεν εἰς τὰς σχετικὰς μὲ τὸν σχηματισμὸν κυβερνήσεως, τὸν ἔλεγχον τῆς διεξαγωγῆς τῶν ἐκλογῶν, τὴν ἐκλογὴν βασιλέως καὶ τὴν καταρτισιν τοῦ Συντάγματος συνεδριάσεις αὐτῆς, κρίνομεν σκόπιμον νὰ παραθέσωμεν κείμενα συζητήσεων, σχετικῶν μὲ τὰς ἐνεργείας τῶν «'Οθωνιστῶν» διὰ τὴν ἐπαναφορὰν τοῦ πρώην βασιλέως, ὅπως γράφομεν εἰς προηγούμενον κεφάλαιον.

'Απὸ τώρα ὅμως δυνάμεθα νὰ σημειώσωμεν ὅτι τὰ πρακτικὰ τῶν συνεδριάσεων τοῦ Κοινοβουλίου, ἔχουν πλέον τελειοποιηθῆ, χρησιμοποιουμένων ἐμπείρων στενογράφων ('Ιωσὴφ Μίνδλερ, Βλάχος, Μηλιαράκης κ.α.). 'Επίσης καὶ οἱ ἐκπρόσωποι τοῦ Ἔθνους, εἶναι τώρα μορφωμένοι σχεδὸν ἐν τῷ συνόλῳ τους καὶ δὲν ὑπάρχει πλέον λόγος περιληπτικῆς «συνθέσεως» καὶ «ἀνακατασκευῆς» τῶν ὁμιλιῶν των ἀπὸ τοὺς πρακτικογράφους, μὲ ἀποφυγὴν ἀναγραφῆς τῶν ὀνομάτων των εἰς τὰ πρακτικά, ὅπως ἐγένετο μὲ τὴν Α΄ 'Εθνοσυνέλευσιν καὶ τὰς πρώτας περιόδους αὐτῆς.

Αἱ σχετικαὶ μὲ τὰς ἐνεργείας τῶν ὀπαδῶν τοῦ Ὄθωνος συζητήσεις, προεκλήθησαν ὅταν εἰς τὴν πρωτεύουσαν ἐξέσπασαν αἱ πρῶται αἱματηραὶ συγκρούσεις μεταξὺ «Πεδινῶν» καὶ «'Ορεινῶν» περὶ τῶν ὁποίων γίνεται λόγος εἰς ἑπόμενον κεφάλαιον. Φυσικὸν ἦτο οἱ 'Οθωνισταὶ νὰ ἐπιχαίρουν καὶ νὰ ἐπιδιώκουν τὴν ἐκμετάλλευσιν τῆς μεταξὺ τῶν ἀντιπάλων των αἱματηρᾶς διαμάχης, ὅπως ἦτο ἑπόμενον, αἱ δύο ἀντιμαχόμεναι παρατάξεις νὰ ἀποδίδουν ἡ μία εἰς τὴν ἄλλην τὰς ἐνεργείας της, ὡς ὀφειλομένας εἰς τοὺς ὀπαδοὺς τοῦ ἀπομακρυνθέντος βασιλέως.

Αἱ συγκρούσεις προεκλήθησαν ὅτε ὁ Κανάρης ἀπεσύρθη τῆς Τριανδρίας. 'Ο Βούλγαρης προσεπάθησε νὰ διατηρήση μόνος του τὴν ἐξουσίαν ἀπαλλασσόμενος καὶ τοῦ Ρούφου καὶ κατόπιν πολλῶν πολιτικῶν διακυμάνσεων καὶ διαδοχικῶν παραιτήσεων ὑπουργῶν, τὴν 8ην Φεβρουαρίου συνεκρούσθησαν αἱματηρῶς οἱ Πεδινοὶ ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν τοῦ ταγματάρχου Λεωτσάκου μὲ τοὺς ὑπὸ τὸν λοχαγὸν Γρίβαν ὀρεινούς.

Τελικῶς ὅμως, καὶ μὲ τὴν ἐπέμβασιν τῶν μετριοπαθῶν στοιχείων, ἐπῆλθε συμβιβασμός, ὡρκίσθησαν εἰς τὴν ἐκ τούτου ἀποκληθεῖσαν πλατεῖαν 'Ομονοίας νὰ ὁμονοήσουν οἱ ἀντίπαλοι, παρῃτήθη ὁ Βούλγαρης καὶ ἐσχηματίσθη κυβέρνησις ὑπὸ τὸν Ζ. Βάλβην, ὀνομασθεῖσα «ὑπουργεῖον ἀνακωχῆς».

Κατὰ τὰς ἡμέρας ἐκείνας ἐδραστηριοποιήθησαν οἱ 'Οθωνισταί, βοηθούμενοι ὑπὸ τοῦ Βαυαροῦ προξένου Μπερνάου, ὁ ὁποῖος καὶ ἀπηλάθη.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 17ης ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 1863

ΑΛ. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ: Εἶναι, κύριοι, ὑπὸ καταδίωξιν τὸ ἔγκλημα σήμερον, καὶ ἠξεύρετε, ὅτι ἄνθρωποι συνελήφθησαν, καὶ ἄλλοι ἀπεπέμφθησαν, ὅτι χρήματα δίδονται· ἡ ἐνεργοῦσα λοιπὸν τὴν καταδίωξιν ἀρχὴ πρέπει νὰ εἶναι σοβαρὰ καὶ σταθερὰ καὶ ἡ ἐνέργεια ταχεῖα. 'Ιδοὺ διὰ τὶ νομίζω προσέτι ὅτι, ὅ,τι ἀποφασίσητε, πρέπει νὰ τὸ ἀποφασίσητε ἀμέσως. 'Αποκρούω ἐκ προοιμίων, ὡς τὴν αἰσχροτέραν συκοφαντίαν, ὡς τὸ ἀναιδέστερον ψεῦμα, ὡς τὴν αἰσχίστην τῶν βωμολοχιῶν ἕν τι τὸ ὁποῖον διαδίδεται καὶ κυκλοφορεῖ μεταξὺ ὡρισμένων κύκλων. 'Αλλὰ καὶ μόλα ταῦτα, καὶ τὰς συκοφαντίας καὶ τὰ ψεύματα πρέπει νὰ πολεμήση ἡ Συνέλευσις, ἡ ὁποία ἀντιπροσωπεύει τὰ εὐγενέστερα τοῦ ἔθνους αἰσθήματα, τὰς γενναιοτέρας πεποιθήσεις· διότι πρέπει ἡ Συνέλευσις νὰ εἶναι, ὡς ἔλεγεν ὁ Καῖσαρ διὰ τὴν σύζυγόν του, ἀνωτέρα καὶ τῶν ἀπλουστάτων ὑπονοιῶν. 'Ηξεύρετε τὶ διαδίδετε, κύριοι; Ὅτι καὶ μεταξὺ ἡμῶν εἰσεχώρησεν ἡ προδοσία; Εἶναι ἀποτρόπαιον τοῦτο, εἶναι ψεῦδος, ἀλλὰ πρέπει νὰ τὸ ἀποδείξωμεν πραγματικῶς, ὅτι εἶναι ψεῦδος, διὰ πραγμάτων, καὶ νὰ προκαλέσωμεν τὴν εἴσοδον τῆς δικαιοσύνης καὶ ἐντὸς ἡμῶν. Διὰ τοῦτο, κύριοι, προτείνω, ἂν ἡ Συνέλευσις συναινῆ, νὰ συστηθῆ πενταμελὴς ἐπιτροπὴ ἐκ μέρους τῆς Συνελεύσεως ἡ ὁποία νὰ ἔλθη εἰς συννενόησιν μὲ τὴν κατηγορίαν καὶ τὸ ὑπουργεῖον, νὰ λάβη ὑπ' ὄψιν ὅλα τὰ στοιχεῖα, τὰ ὁποῖα παρουσιάζονται καθ' ἑνὸς ἑκάστου ἐξ ἡμῶν νὰ τὰ μελε-

---

(1) 'Η προσωπογραφία ὑπῆρχεν ἐπὶ τῶν χαρτονομισμάτων μέχρι τοῦ 1923.

τήση καί, ἄν εὕρῃ ὑπονοίας καὶ ἁπλᾶς ἀκόμη, νὰ παρουσιασθῇ ἐνώπιον ἡμῶν καὶ νὰ ζητήσῃ νὰ παραπεμφθῇ. Προτείνω τοῦτο, διότι εἶναι δύσκολον ἡ κατηγορία ἄνευ ἰσχυρῶν ἐνδείξεων νὰ προσβάλῃ δημοσίως τὰς ὑπολήψεις.

Ἡ ἀπέλασις

ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΤΩΝ ΝΑΥΤΙΚΩΝ: Ἀνέφερα, κύριοι, ὅτι πανταχόθεν ἔχομεν εἰδήσεις αἱ ὁποῖαι ἀποδεικνύουν ὑπόκωφον καὶ μυστικήν τινα ἐνέργειαν κατὰ τῶν καθεστώτων. Ἀπαιτεῖται ὅμως προσοχὴ ὅπως μὴ ἐξογκώσῃ τις ἀκουσίως τὴν ὑπόθεσιν ταύτην, διότι εἶναι δύσκολον νὰ ἐξακριβώσῃ τις, ποῖον μέρος αὐτῶν τῶν ἐνεργειῶν ἀνήκει εἰς τὴν ἐγκληματικὴν ἀντεπαναστατικὴν ἰδέαν, ποῖον εἰς τὰ τοπικὰ πάθη, ἢ εἰς ἀποτυχούσας κατὰ τὰς ἐκλογὰς μερίδας... Ἡ διάγνωσις, ἡ ἐξέλεγξις αὐτῶν τῶν διαφόρων στοιχείων, εἶναι ἔργον δυσχερές, ἀπαιτεῖ εὐσυνείδητον ἐξακρίβωσιν· τῇ στιγμῇ, καθ' ἣν ἐξιχνιάσωμεν τὴν ὑπόθεσιν, ἐστὲ βέβαιοι ὅτι θὰ ἐκπληρώσωμεν τὸ χρέος μας πρὸς τὴν Πατρίδα καὶ τὴν Ἐπανάστασιν. Ἀπαντῶν δὲ πρὸς τὸν ἔντιμον πληρεξούσιον Σμύρνης, λέγω ὅτι οὐδεμία ἐδόθη πληροφορία εἰς τὴν Κυβέρνησιν περὶ ἀποβιβασμοῦ πυροβόλου εἰς οἱονδήποτε μέρος τῆς Ἐπικρατείας.

Ν. ΠΑΠΑΜΙΧΑΛΟΠΟΥΛΟΣ.—Χθὲς ἐμάθομεν ὅτι συνελήφθη καὶ κατεσχέθη ἓν κιβώτιον, ἀποστελλόμενον ἀπὸ τὴν οἰκογένειαν τοῦ Προξένου τῆς Βαυαρίας εἰς Πειραιᾶ, περιέχον χρήματα καὶ ἔγγραφα. Εἶναι ἀνάγκη νὰ μάθῃ ἡ Συνέλευσις ἐὰν τωόντι τὸ κιβώτιον αὐτὸ κατεσχέθη, καὶ ἂν τωόντι περιεῖχεν ἔγγραφα, ἐκ τῶν ὁποίων ἀποδεικνύεται ἡ συνωμοσία, περὶ τῆς ὁποίας γίνεται λόγος. Ἐπιθυμῶ προσέτι νὰ μάθω ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν, ἐὰν τέλος πάντων προέβη εἰς ἐνέργειαν κατ' οἶκον ἐρεύνης ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ προξένου τῆς Βαυαρίας, ὅπερ ὤφειλε νὰ πράξῃ, πρὸ πάσης ἄλλης ἐνεργητικῆς πράξεως κατὰ τὴν ἰδέαν μου. Ἂς μάθωμεν τοὐλάχιστον ὅτι δὲν ἔγινεν ἐγκαίρως.

Ι. ΠΑΠΑΖΑΦΕΙΡΟΠΟΥΛΟΣ. (Ὑπ. Δικαιοσύνης). Κύριοι, ἅμα τὸ Ὑπουργεῖον, τοῦ ὁποίου ἔχω τὴν τιμὴν νὰ ἀποτελῶ μέρος, ἔλαβε γνῶσιν, ἂν καὶ ἐπιπολαίως, περὶ διατρεχόντων σχεδίων ἐνόμισε καθῆκον του, ἂν καὶ δὲν εἶχε τὸν καιρὸν οὐδ' ἐγνώριζεν ἐκ τῶν προτέρων ὁποία ἦτο ἡ κατάστασις τῆς ἀσφαλείας τοῦ τόπου, νὰ λάβῃ ἀσφαλιστικὰ μέτρα πρὸς πρόληψιν παντὸς ἀπευκταίου. Ἐντεῦθεν προῆλθεν ἡ ἀνάκλησις τοῦ ἐκτελεστηρίου τοῦ κ. Μπερνάου καὶ ἡ ἀπέλασις αὐτοῦ. Ἐπειδὴ δὲ οἱ φόβοι οὗτοι ἐφαίνοντο, ὅτι ἐλάμβανον ὑπόστασίν τινα, ἐνόμισε καθῆκόν της νὰ διατάξῃ τὰς ἁρμοδίας δικαστικὰς ἀρχὰς νὰ προβοῦν εἰς ἀνακρίσεις. Ἐκεῖναι ἐνεργοῦν τὸ καθῆκόν των. Νομίζω ὅτι ἡ δημόσιος ἀσφάλεια καὶ ἡ ἐν γένει ἀνακάλυψις τοῦ ἐγκλήματος, ἐὰν ὑπάρχῃ τοιοῦτον, ἀπαιτεῖ ὥστε αἱ ἀνακρίσεις νὰ μὴν ἐκτίθενται δημοσίᾳ, διότι, τοιουτοτρόπως δὲν δύναται νὰ ἀνακαλυφθῇ τὸ ἔγκλημα, ἐὰν ὑπάρχῃ τοιοῦτον, οὔτε νὰ τιμωρηθῇ ὁ ἔνοχος. Διαβεβαιῶ ὅμως τὴν Συνέλευσιν, ὅτι δὲν ὀφείλει νὰ δώσῃ πίστιν τοσαύτην εἰς τὰ διαθρυλούμενα, καθ' ὅτι αὐτὰ δὲν εἶναι ἀληθῆ, ὅπως παρίστανται εἰς τὸ κοινόν. Ὑπάρχουν ὑπόνοιαί τινες καὶ ἡ ἀνάκρισις προβαίνει εἰς ἀνακάλυψιν τοῦ ἐγκλήματος, ὄχι μόνον ἐδῶ, ἀλλὰ καὶ παντοῦ. Ἡ Κυβέρνησις διέταξεν, ὥστε αἱ δικαστικαὶ ἀρχαὶ καὶ αἱ διοικητικαὶ νὰ ἐπιληφθοῦν τοῦ ἀντικειμένου, καὶ ὅπου εὕρωσιν ἔγκλημα ἢ ὕπαρξιν νὰ τὸ καταδιώξουν.

Εἰς τὰ σπλάγχνα

ΕΠΑΜ. ΔΕΛΗΓΕΩΡΓΗΣ. Λυποῦμαι, κύριοι, πολὺ διότι ἐπὶ ζητήματος τόσον μεγάλου, ὡς τὸ προκείμενον, προσέφυγον οἱ ῥήτορες, οἱ πραγματευθέντες αὐτό, εἰς τὴν εὐγλωττίαν, ἐνῷ σήμερον περὶ οὐδενὸς ἄλλου ἐκλήθημεν, εἰμὴ νὰ φροντίσωμεν περὶ τῆς σωτηρίας τῆς πατρίδος. Ὅταν ἡ πατρὶς κινδυνεύῃ, πρέπει ν' ἀπαξιοῖ ὁ ῥήτωρ νὰ παρασύρῃ τὴν Συνέλευσιν διὰ τῆς εὐγλωττίας του. Ὁ ῥήτωρ πρέπει ν' ἀναβαίνῃ τὸ βῆμα εἰς τοιαύτας περιστάσεις, ὅπως ἐκφράζῃ τὴν ἀλήθειαν γυμνήν, χωρὶς στοχασμούς, χωρὶς ἐλιγμούς. Μόνη ἡ ἀλήθεια σήμερον, κύριοι, μόνον τὸ συμφέρον τῆς πατρίδος, πρέπει νὰ μᾶς καθοδηγήσῃ. Ὁ ῥήτωρ δὲν πρέπει νὰ συλλάβῃ τὰς καρδίας, καὶ ἂν θὰ τὰς συλλάβῃ, νὰ τὰς συλλάβῃ μόνον διὰ τοῦ πατριωτισμοῦ τῶν ἰδεῶν του, οὐχὶ δυνάμει ἄλλης τέχνης. Παρετήρησα, κύριοι, ὅλους, ὅσοι ἀνέβησαν διαδοχικῶς τὸ βῆμα τοῦτο, ἵνα ὑποστηρίξωσι γνώμην κατὰ τῆς ἐπιτροπῆς, ἐπρόσεξα εἰς τὰ ἐπιχειρήματά των, καὶ μεταξὺ τῶν εὐγλώττων ὁμιλιῶν διέγνωσα, ὅτι παραγνωρίζουσι τὴν Συνέλευσιν καὶ τὰ δικαιώματα αὐτῆς, παραγνωρίζουσι τὴν θέσιν, εἰς τὴν ὁποίαν εὑρίσκεται σήμερον ἡ πατρίς, παραγνωρίζουν, ὅταν ὁμιλοῦν περὶ ἐπεμβάσεως τῆς Συνελεύσεως πρὸς τὴν Κυβέρνησιν ὅταν ἰσχυρίζωνται ὅτι περὶ οὐδενὸς ἄλλου ἐνασχολεῖσθε, εἰμὴ περὶ ἐμπιστοσύνης τῆς Κυβερνήσεως. Ἐλησμόνησαν, ὅτι δὲν εὑρισκόμεθα ἐδῶ οὔτε ὡς Βουλή, οὔτε ὡς Γερουσία, ὅτι δὲν ἔχομεν Βασιλέα, ἐλησμόνησαν ὅτι κατοικοῦμεν ἐντὸς πατρίδος, ἥτις ἔχει ἀνοικτὰς τὰς πύλας πανταχόθεν πρὸς τοὺς ἐχθρούς.

Ἐλησμόνησαν ὅτι πᾶς πληρεξούσιος εἶναι καὶ νομοθέτης καὶ ἐκτελεστὴς καὶ βασιλεὺς καὶ στρατιώτης. Ἐλησμόνησαν, ὅτι ἐντὸς αὐτοῦ τοῦ περιβόλου συγκεντροῦνται ὅλαι αἱ ἐξουσίαι, καὶ ὅτι ἡ ἀβροφροσύνη πρὸς τὴν Κυβέρνησιν, πρὸς τὸν Ὑπουργὸν καὶ τὸν ἀνακριτήν, θὰ εἶναι θάνατος τῆς πατρίδος. Δὲν ἦλθον νὰ συζητήσουν, ἂν εἴμεθα ἢ ὄχι εἰς κίνδυνον, δὲν ἦλθον νὰ σᾶς εἴπουν, ἂν ἡ ἐπιτροπὴ δὲν πρέπει νὰ συστηθῇ ἕνεκα τοῦ ἀκινδύνου τῶν περιστάσεων, ἀλλ' ἦλθον νὰ συζητήσουν τοὺς τύπους, ἦλθον νὰ σώσουν τὴν δικονομίαν! (χειροκροτήματα). Κύριοι, ἡ πρότασις, ἥτις φέρεται διὰ τῶν τμημάτων καὶ τῆς Ἐπιτροπῆς εἰς συζήτησιν, ἡ πρότασις αὐτὴ πρόκειται νὰ σώσῃ ἴσως τὴν Πατρίδα καὶ νὰ δικαιολογήσῃ τὴν Συνέλευσιν ἐνώπιον τῶν λαῶν.

Ἐλυπήθην σφόδρα, κύριοι, ὅταν εἷς ἀξιότιμος συνάδελφος, τὸν ὁποῖον εἰς ὑπερβολὴν ὑπολήπτομαι, ἐνόμισεν ὅτι εἰς δεινὰς περιστάσεις δύναται νὰ ἐπαναπαυθῇ μόνον καὶ μόνον εἰς τὰς ἀρετὰς τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ, ὅταν σᾶς εἶπε προχθὲς «μὴ ἀνησυχῆτε, ὁ ἑλληνικὸς λαὸς ἀναμφιβόλως εἶναι ὁ καλλίτερος λαὸς τῆς οἰκουμένης· ἔχει τοσαύτας ἀρετάς, ὥστε δὲν φοβεῖται ποτέ, ὅτι θέλει εἰσαγάγει ἐχθρούς, οἵτινες θὰ ἁρπάσουν τὴν ἐλευθερίαν του». Ἰδοὺ διατὶ καταφέρομαι ἐναντίον τῆς εὐγλωττίας εἰς περιστάσεις τοιαύτας, μὲ ἀνοικτοὺς ὀφθαλμούς, ἐὰν παρετήρει τὸ συμφέρον τῆς πατρίδος εἰς τὴν ὑπόθεσιν αὐτήν, ἀμέσως ἤθελε διακρίνει ὅτι ἡ κρίσις του εἶναι ἐσφαλμένη. Διατί;

Ὁ ἀνάρετος

Ὁ λαὸς εἶναι ἐνάρετος, ἀλλ' εἰς τί χρησιμεύουν αἱ ἀρεταὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ, ὅταν ἐκεῖνος, εἰς ὃν ἀνέθεσεν ὅλην τὴν ἐξουσίαν ὅλην τὴν φύλαξιν τῆς ἐλευθερίας του ὅταν λέγω αὐτὸς κοιμᾶται; Ἐὰν 200 ἀντιπρόσωποι τῆς Ἑλλάδος δὲν ἐφρόντισαν νὰ προλάβουν τοὺς κινδύνους, πῶς θὰ τοὺς

προλάβη πλέον ὁ ἑλληνικὸς λαός, ὅταν εἰσχωρήσουν ἐντὸς τῶν σπλάγχνων του; Ἀλλά, κύριοι, ἀφοῦ παρῆλθεν αὐτὴ ἡ πρώτη περίοδος τῆς ἐπαναστάσεως, καὶ ἄπειρα ζητήματα ἐτέθησαν ἐπὶ τῆς Τραπέζης, τὸ ζήτημα τῆς ἐξουσίας, τὸ ζήτημα τοῦ Βασιλέως ἰδίως, ἄπειρα συμφέροντα πολιτικά, τότε καὶ ἔσωθεν καὶ ἔξωθεν ἐξώρμησαν εἰς τὸ φανερὸν οἱ ἐχθροὶ τῆς Πατρίδος.

Οἱ κίνδυνοι

Ἀπὸ τῆς στιγμῆς ἐκείνης, κύριοι, ἐγεννήθη ἡ ἀνάγκη νὰ καταβληθῇ ἐπιμόνως ἡ φροντὶς τοῦ Ἔθνους, ὥστε νὰ μὴν ὑπάρχωσιν ἐν Ἑλλάδι, εἰμὴ ἁγνοὶ Ἕλληνες, νὰ μὴν ὑπάρχωσι διόλου προδόται. Εἰς τοὺς διαπληκτισμοὺς τῶν κομμάτων εἶναι λίαν προσεκτικοὶ οἱ ἐχθροὶ τῆς Πατρίδος, διότι εὑρίσκουν τὴν εὐκαιρίαν νὰ εἰσπηδήσουν ἐν τῷ μέσῳ ἡμῶν, δίδοντες τὴν χεῖρα πότε εἰς τὸ ἓν κόμμα καὶ πότε εἰς τὸ ἄλλο, οὐδὲν ἄλλο ἐπιζητοῦντες, εἰμὴ τὰς ἀταξίας καὶ τὰς ἀνατροπάς. Διὰ τοῦτο, ἂν τὴν σήμερον ὑπάρχῃ τοιαύτη προδοτικὴ ἐνέργεια, τὴν σήμερον τὴν φοβοῦμαι. Ἐνθυμεῖσθε, κύριοι, τὴν δημοσιευθεῖσαν προχθὲς ἐπιστολὴν ἐκ τῆς κυανῆς βίβλου; Ἐνθυμεῖσθε, κατ' αὐτήν, ὅτι ἡ διπλωματία ἔμαθεν, ὅτι εἴμεθα εἰς τὸ πρῶτον στάδιον τῆς ἐπαναστάσεως ἀπὸ τὰς ἀρχὰς Νοεμβρίου, ὅτι ὑπῆρχε κόμμα ἐν Ἑλλάδι, τὸ ὁποῖον θέλει νὰ ἐπαναφέρῃ τὴν δυναστείαν τοῦ Ὄθωνος· ἡ ἐπιστολὴ ἐδημοσιεύθη καὶ εἶναι ἀναμφισβήτητος. Εἴδομεν ἐσχάτως, κύριοι, πολλὰ γεγονότα, εἴδομεν ἐπιστολὰς ἐκ τῶν ἐπαρχιῶν, τὰς ὁποίας ὁ λαὸς ἀπέστειλεν εἰς τοὺς πληρεξουσίους του ἐνταῦθα· εἴδομεν ἐκ τῶν πράξεων τῆς σημερινῆς Κυβερνήσεως, ἥτις ἅμα ἐγκατασταθεῖσα συνέλαβε στρατιωτικοὺς καὶ πολιτικούς, ὅτι δὲν εἴμεθα ἀπηλλαγμένοι κινδύνου. Καὶ νομίζω, κύριοι, ὅτι εἰς τοιαύτας κρισίμους περιστάσεις, ὅτε ἀναπεπταμένας ἔχομεν τὰς θύρας τῆς πολιτείας πρὸς ὅλους τοὺς ἐχθρούς, τὸ νὰ μὴ λάβωμεν τοὐλάχιστον τὸ ἁπλούστατον τοῦτο μέτρον, τὴν ἐπιτήρησιν τῆς ἀνακρίσεως, ἥτις θέλει καταστήσει ἰσχυρὰν καὶ τολμηρὰν τήν τε ἀνάκρισιν καὶ τὴν Κυβέρνησιν καὶ θέλει προφυλάξει τὴν ἐχεμύθειαν, τρομάξει τοὺς ἐχθροὺς καὶ δικαιώσει τὴν συνέλευσιν ἀπέναντι τῶν λαῶν, διὰ τὴν διαγωγήν, τὴν ὁποίαν δεικνύουσιν οἱ πληρεξούσιοι αὐτῶν, σκεπτόμενοι ἀγρύπνως καὶ ἐμβριθῶς περὶ τῆς τύχης του, εἶναι ἀνάξιον τῆς ἐντολῆς μας.

Αἱ ἐγγυήσεις

Π. ΚΑΛΛΙΓΑΣ. Κύριοι, ἐδικαιοῦντο νὰ δείξῃ δυσπιστίαν κατὰ τῆς εὐγλωττίας καὶ ἐδικαιοῦτο, οὕτως εἰπεῖν, νὰ ζητήσῃ τὴν ἐξαίρεσιν αὐτῆς ἐκ τοῦ βήματος μόνον, ὅστις ἠδύνατο πρὶν ἀναβῇ ἐπ' αὐτοῦ, καταθέσῃ τὸ φυσικὸν τοῦτο δῶρον. Ἀλλὰ δὲν ἠδυνήθη νὰ πράξῃ τοῦτο ὁ προλαλήσας καὶ τὸν ἐπαινῶ. Ἐθεώρησεν ὅτι εἰς τὸν ἔσχατον κίνδυνον τῆς Πατρίδος, ἔπρεπε νὰ σιγήσῃ πᾶσα τέχνη τοῦ λόγου· καὶ ἐγὼ λέγω πᾶσα τέχνη νὰ σιγήσῃ, ἀλλ' ἡ φωνὴ τῆς καρδίας πρέπει νὰ γίνῃ ἔτι ἰσχυροτέρα. Βλέπετε κίνδυνον τῆς Πατρίδος, βλέπετε τὸν κίνδυνον ἐπικείμενον καὶ θέλετε νὰ σώσητε τὴν Πατρίδα, καὶ τί προτείνετε διὰ νὰ τὴν σώσητε; Ἑπταμελῆ ἐπιτροπήν! Ἐκ μιᾶς ἑπταμελοῦς ἐπιτροπῆς σήμερον κρέμαται ἡ Πατρίς, καὶ ὅταν σήμερον ἐκ μιᾶς ἑπταμελοῦς ἐπιτροπῆς κρέμαται ἡ Πατρίς, μ' ἐρωτᾶτε: διατὶ δὲν ἐμπιστεύομαι εἰς τὸν ἑλληνικὸν λαόν, διατὶ ἐπαινῶ τὰ προτερήματα αὐτοῦ; Συγχωρήσατέ με νὰ ἐπαναπαύωμαι περισσότερον εἰς τὰ προτερήματα τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ, παρὰ εἰς τὴν ἑπταμελῆ ἐπιτροπήν σας (χειροκροτήματα). Ἡ ἐπανάστασις κατίσχυσε, διότι ὅλον τὸ Ἑλληνικὸν ἔθνος τὴν ἠσπάσθη. Ἡ Ἑλληνικὴ ἐπανάστασις ἔφθασεν αὐτὴν τὴν στιγμήν, διότι ὅλον τὸ Ἑλληνικὸν ἔθνος τὴν ἤθελε καὶ ἐπεθύμει μεταβολὴν δυναστείας πρὸς ἐκπλήρωσιν τῶν μεγάλων αὐτοῦ σκοπῶν, αὐτὴ ἡ ἐλπὶς διατηρεῖ ἀκόμη τὴν ἐπανάστασιν ἀκμαίαν καὶ ἕως οὗ εὑρίσκῃ τὴν διέξοδόν της, οὐδένα κίνδυνον φοβοῦμαι, οὔτε τὰ ξένα χρήματα, οὔτε τὰ ξένα μέσα. Ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον φοβοῦμαι, εἶναι τὸ νὰ νομίζωμεν, ὅτι εἴμεθα κατά τινα βαθμὸν κατώτεροι τῶν ὁρίων μας καὶ ὅτι ἡμεῖς εἴμεθα ἄξιοι ἀνωτέρας ἐμπιστοσύνης καὶ ὅτι, ὅστις δὲν ἀποδίδει εἰς ἡμᾶς τὴν πλήρη πίστιν, εἶναι ἐχθρὸς τῆς πατρίδος. Καὶ τί νομίζετε, ὅτι, ἄν, πρόξενος ἀνήκων εἰς τὴν δύναμιν ἐκείνην, τῆς ὁποίας ὁ γόνος ἐξεθρονίσθη, διαδίδῃ ὅσα δύναται ὑπὲρ ὑποψηφιότητος αὐτῆς τῆς δυνάμεως, ὅτι οὗτος εἶναι ὁ ἔσχατος κίνδυνος τῆς πατρίδος; Ἐὰν νομίζητε, ὅτι ἕνας πρόξενος τῆς Βαυαρίας ἠδύνατο ν' ἀποπλανήσῃ τὸν Ἑλληνικὸν λαὸν καὶ ἠδύνατο νὰ μεταβάλῃ τὰ αἰσθήματά του, λέγω, εἰς μεγίστην εὑρίσκεσθε πλάνην· δὲν κινδυνεύει ὁ Ἑλληνικὸς λαός, κινδυνεύουν μόνον ὅσοι παραδίδονται εἰς ὁρμὴν φαντασίας, τὴν ὁποίαν δὲν ὑποβάλλουν εἰς τὴν σκέψιν των. Μοὶ λέγετε, ὅτι διανέμονται χρήματα. Ναί, τὰ Βαυαρικὰ χρήματα δύνανται νὰ εἰσέλθωσιν εἰς τὰ Ἑλληνικὰ βαλάντια, ἀλλὰ βαυαρικὸς οἶκος δὲν εἰσέρχεται εἰς τὴν ἑλληνικὴν καρδίαν! (γέλως). Τί ἀπέδειξε λοιπὸν καὶ τοῦτο;

Ἀπέδειξε τὴν ἀπόλυτον ἀδυναμίαν αὐτοῦ τοῦ ἡγεμόνος ἀπέναντι τοῦ Ἑλληνικοῦ αἰσθήματος, ἀπέδειξεν, ὅτι τὸ Ἑλληνικὸν αἴσθημα διατηρεῖται ἀκμαῖον, καὶ ὅταν διατηρῆται τοιοῦτον, πρέπει καὶ ἡμεῖς νὰ ἔχωμεν πρὸς αὐτὸ πλήρη ἐμπιστοσύνην.

Μὴ νομίσετε, ὅτι τὸ πᾶν τῆς Ἑλλάδος εὑρίσκεται ἐντὸς τῆς Συνελεύσεως, ὅτι μόνον ἐντὸς τῆς Συνελεύσεως ὑπάρχουν ὅλαι αἱ ἐγγυήσεις, καὶ ὅλα τὰ αἰσθήματα· εἴμεθα κοινωνοὶ τῶν αἰσθημάτων τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ, μετέχομεν καὶ ἡμεῖς κατὰ τὸν αὐτὸν βαθμόν· καὶ ὅπως ἡμεῖς αἰσθανόμεθα τὸ συμφέρον τῆς Πατρίδος, οὕτω αἰσθάνονται τὸ συμφέρον, ἐκτὸς τῆς Συνελεύσεως πάντες, ὅσοι καλοῦνται εἴτε εἰς ὑπηρεσίαν οἱανδήποτε, εἴτε εὑρίσκονται μεταξὺ τῶν τάξεων τοῦ λαοῦ.

ΚΑΤΣΙΚΑΠΗΣ... Τούτου δοθέντος νομίζω ὅτι ὁ θέλων νὰ μᾶς παρουσιάσῃ ὡς ἀγγέλους, νὰ μᾶς παρουσιάσῃ ὡς ἁγίους καὶ ὁ θέλων νὰ μᾶς φέρῃ ὑπεράνω πάσης μορφῆς, χωρὶς νὰ τὸ θέλῃ καὶ ἐν ἀγνοίᾳ ἴσως, ὑπερασπίζεται τὸν Ὄθωνα.

Θ. ΔΕΛΗΓΙΑΝΝΗΣ. Τί ἐννοεῖτε, ὅτι σεῖς ὑπερασπίζεσθε τὸν Ὄθωνα ἢ ὁ κ. Ζαΐμης;

ΧΑΡΑΛ. ΟΔΥΣΣΕΥΣ. Τί σᾶς λέγεται, κύριοι; σᾶς λέγεται, ὁ Βερνάου πρόξενος τῆς Βαυαρίας, μοιράζει χρήματα. Ποία Κυβέρνησις ἠμποροῦσε τὸν Βερνάου αὐτόν, ἀφοῦ μοιράζει χρήματα, ἀφοῦ εἰδοποιήθη ἡ Κυβέρνησις, ὅτι δύο συναλλάγματα ἐστάλησαν ἀπὸ τὴν Πατρίδα τοῦ Ὄθωνος 80.000.000 δραχμῶν καὶ ἐξαργυρώνονται, δὲν λαμβάνει πρόνοιαν ἀμέσως νὰ τὸν συλλάβῃ, καὶ νὰ τὸν κάμῃ κατ' οἶκον ἔρευναν; (θόρυβος). Βλέπετε λοιπόν, ἔρχεται ἡ Κυβέρνησις καὶ τί μᾶς λέγει; Ὅτι τὸν ἐδιώξαμεν τὸν Βερνάου, καὶ ἐπείσθημεν καὶ ἡμεῖς, ὅτι ἔφυγε, καὶ ὁ Βερνάου εἶναι ἐδῶ· καὶ ἡ Κυβέρνησις, βλέπετε, ὅτι δὲν

ἐνήργησε τίποτε. Κατ' οἶκον ἔρευνα δὲν ἐνηργήθη. Λέγομεν ὅτι ἡ Κυβέρνησις ἐνήργησε τὰ καθήκοντά της, καὶ ἐν τούτοις ἡ Κυβέρνησις δὲν ἐνήργησε τίποτε. Βλέπετε, λοιπόν, ὅτι ἡ Κυβέρνησις δὲν ἐξέθεσε τὴν ἀλήθειαν, ὡς ὁ κύριος Ζαΐμης εἶπεν, ὅτι ἀπὸ τὸ βῆμα τοῦτο δὲν πρέπει νὰ λέγωνται τυχαῖα, ἀλλὰ πρέπει νὰ λέγωνται γεγονότα. Ἐν τούτοις ὅσαι ἐπερωτήσεις βέβαια ἐγένοντο πρὸς τὴν Κυβέρνησιν, ποτὲ δὲν μᾶς εἶπον τὴν ἀλήθειαν. Μᾶς λέγουν, πῶς λοιπὸν τώρα ἡμεῖς θέλομεν νὰ φρουρήσωμεν τὸ ἔθνος μας ἀπέναντι τῆς Κυβερνήσεως; (Θόρυβος).

Β. ΒΑΛΤΙΝΟΣ. Ἀλλ' ἄς προσέξωμεν, παρατηρήσατε, ὅτι πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν κινήματα βίαια ἔλαβον χώραν εἰς τὰς Ἀθήνας· καὶ ἐξωτερικὸν μὲν χαρακτῆρα εἶχον τὴν ἀνατροπὴν τῆς Κυβερνήσεως βιαίως, καὶ μολαταῦτα ὅλος ὁ κόσμος μετὰ ταῦτα εὗρεν, ὅτι πλεῖστα τῶν προσώπων, τὰ ὁποῖα ἐσκέπτοντο καλῶς ἢ κακῶς νὰ ἀνατρέψουν μίαν Κυβέρνησιν, ἡ ὁποία αὐτοὶ ἐνόμισαν, ὅτι δὲν θέλει πέσει διὰ τῆς Συνελεύσεως, προσέξατε εἰς τὸ κίνημα ἐκεῖνο, ἔλαβον, ὡς λέγεται, μέρος ἄνθρωποι μέλλοντες ὄχι νὰ ἀνατρέψωσι τὰ τῆς ἐξουσίας, ἀλλὰ τὰ τῆς Ἑλλάδος. Φοβοῦμαι πολὺ λοιπόν, κύριοι, ὅτι οἱ ἐχθροὶ τῆς Ἑλλάδος ἤθελον κατορθώσει, ἤθελον εὔχεσθαι τὴν σύλληψιν πληρεξουσίων ὄχι 1, 2 ἢ 3, ἀλλὰ πολλῶν, ἵνα ἀτιμασθῇ τὸ ὄνομα τῆς Συνελεύσεως (θόρυβος). Προτείνω, λοιπόν, κύριοι, νὰ σταλῇ ἀπόσπασμα τῶν πρακτικῶν εἰς τὴν ἐκτελεστικὴν ἐξουσίαν, ὅπως καταστήσῃ προσεκτικὴν τὴν ἀνάκρισιν καὶ κανονίσῃ τὴν διαγωγήν, καθ' ὅσον πρόκειται περὶ πολιτικῶν ἐγκλημάτων, συνιστῶ δὲ ἰδίᾳ, ἂν εἶναι δυνατόν, νὰ ἀρθῇ ἀπὸ τὴν φυλακὴν τοῦ Μενδρεσσὲ ὁ στρατηγὸς Χατζηπέτρος καὶ νὰ μεταφερθῇ εἰς ἄλλην φυλακήν.

Τ. ΒΑΣΣΟΣ. Κύριοι , ὅταν ὁ λαὸς τὴν 10ην Ὀκτωβρίου κατήργησε τὴν δυναστείαν τοῦ Ὄθωνος, ὅταν, συνελθοῦσα ἡ Συνέλευσις ἔκαμε ψήφισμα διὰ τοῦ ὁποίου ἤθελεν ἐπισήμως, οὕτως εἰπεῖν, νὰ καταργήσῃ τὴν δυναστείαν, ἐγεννήθη μία ζωηρὰ συζήτησις μεταξὺ τῶν μελῶν τῆς Συνελεύσεως, ἐκείνων ἅτινα συνῆλθον εἰς θάλαμόν τινα ἐὰν πρέπει ἡ Συνέλευσις νὰ θεωρήσῃ, ὅτι τὸ ψήφισμα ἐκεῖνο τοῦ λαοῦ καταργεῖ τὴν δυναστείαν, καὶ ὅτι ἡ Συνέλευσις δὲν ἔχει πλέον τὸ δικαίωμα νὰ κάμῃ ψήφισμα, διὰ τοῦ ὁποίου θὰ εἴπῃ, ὅτι καταργεῖ αὐτὴν τὴν δυναστείαν, καθ' ὅσον ὁ λαὸς τὴν κατήργησε. Μετὰ ζωηρὰν συζήτησιν ἡ Ἐπιτροπὴ ἀπεφάνθη, ὅτι ὁ λαός, ἡ μερὶς αὐτὴ ἡ κυριαρχική, ἀνωτέρα πάσης δυνάμεως, ἀφοῦ κατήργησεν ἅπαξ τὴν δυναστείαν τοῦ Ὄθωνος, οὐδεὶς εἶχε τὸ δικαίωμα νὰ εἴπῃ, οὔτε τὴν καταργεῖ, οὔτε τὴν νομιμοποιεῖ, οὔτε ὅτι ἐπικυροῖ τὰς πράξεις τοῦ λαοῦ. Ἡ Ἐπιτροπή, ἧς ἔχω τὴν τιμὴν νὰ ἀποτελῶ μέλος, ἐσεβάσθη τὴν ἐντολὴν τοῦ λαοῦ καὶ ἡ Συνέλευσις τὴν ἀπεδέχθη προθύμως ὅλη. Ἰδοὺ τί ἔπραξεν ἀκόμη ὁ λαὸς κατὰ τὴν νύκτα τῆς 10ης Ὀκτωβρίου. «Δυνάμει τῆς ὑπὸ τοῦ λαοῦ καὶ τοῦ στρατοῦ δοθείσης ἡμῖν πληρεξουσιότητος, τὸν Ταγματάρχην τοῦ Πυροβολικοῦ κύριον Δημ. Παπαδιαμαντόπουλον, ἀναγορευθέντα κατὰ τὴν νύκτα τῆς 10 πρὸς τὴν 11 Ὀκτωβρίου Στρατιωτικὸν Ἀρχηγὸν τῆς ἐπαναστάσεως, διορίζομεν Ἀρχηγὸν τῶν ἐν Ἀθήναις καὶ Πειραιεῖ Στρατιωτικῶν Δυνάμεων». Κύριοι, ἡμεῖς ἡ Συνέλευσις, ὁ λαὸς ἀντιπροσωπευόμενος, ἠσθάνθημεν τὴν κυριαρχίαν τοῦ λαοῦ, ὅστις εἶναι ἀνώτερος ἀπὸ ἡμᾶς,, καὶ εἴπομεν, ὅτι δὲν δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν ὅτι ἐπιτηροῦμεν καὶ ὅτι κατηγοροῦμεν τὴν δυναστείαν τοῦ Ὄθωνος. Ὁ δὲ Ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν, μὴ σεβασθεὶς τὴν ἀπόφασιν τοῦ λαοῦ, κατήργησε τὴν θέσιν τοῦ Διοικητηρίου (θόρυβος).

Ἐξετοπίσθησαν

Θ. ΖΑΙΜΗΣ. Κατὰ τὰς πρώτας ἡμέρας τῆς ἐπαναστάσεως, οἱ Ὑπουργοὶ τοῦ Βασιλέως, τοῦ κηρυχθέντος ἐκπτώτου κατὰ τὴν 10 Ὀκτωβρίου, διέμενον, κύριοι, εἰς τὰς Ἀθήνας, καὶ πολλοὶ ἐξ αὐτῶν περιήρχοντο εἰς τὰς ὁδοὺς τῶν Ἀθηνῶν. Ἀλλὰ μετ' ὀλίγας ἡμέρας ἡ παρουσία των ἐγέννησεν ἐρεθισμόν τινα. Ἡ προσωρινὴ Κυβέρνησις δὲν ἠθέλησεν οὔτε νὰ τοὺς ἐξορίσῃ, οὔτε νὰ τοὺς ἐκτοπίσῃ. Ὁ Διευθυντὴς τότε τῆς Ἀστυνομίας, ὁ κύριος Καλός, ἐπεσκέφθη τοὺς πρώην Ὑπουργοὺς κατ' οἰκίαν καὶ τοὺς παρετήρησεν, ὅτι ἦτο καλὸν πρὸς ἀποφυγὴν ἀτοπημάτων, τὰ ὁποῖα δὲν ἦτον εἰς τὴν ἐξουσίαν τῆς Κυβερνήσεως νὰ ἐμποδίσῃ, ὅτι ἦτο καλὸν νὰ ἀφήσουν δι' ὀλίγον τὸ ἔδαφος τῆς Ἑλλάδος· οἱ πρώην Ὑπουργοὶ ὑπήκουσαν εἰς τὴν φιλικὴν συμβουλὴν τοῦ κυρίου Καλοῦ καὶ ἀνεχώρησαν ἀπὸ τὰς Ἀθήνας.

Ὁ κύριος Χρηστίδης, ὡς καὶ οἱ λοιποὶ κύριοι, οὔτε ἐξωρίσθησαν οὔτε ἐξετοπίσθησαν κατὰ τὰς ἡμέρας ἐκείνας, καθ' ἃς ἠναγκάσθησαν νὰ ἀφήσωσι τὸ ἔδαφος τῶν Ἀθηνῶν. Ὁ Ἀντιστράτηγος Κολοκοτρώνης, πρώην Πρόεδρος τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, εἶχεν ἀναφανῇ αἴφνης εἰς τὰς Ἀθήνας. Ἡ παρουσία τοῦ Ἀντιστρατήγου τούτου, ἥτις κατ' αὐτὸν ἠτιολογεῖτο ἕνεκα τῆς πασχούσης ὑγείας του καὶ ἕνεκα οἰκογενειακῶν του ὑποθέσεων, ἔδωκεν ἀφορμὴν εἰς εἰκασίας, αἱ ὁποῖαι ἐπεκράτησαν εἰς τὸν νοῦν τοῦ λαοῦ. Ταραχή τις, κύριοι, τότε ἐγεννήθη εἰς τὰς Ἀθήνας. Ὅσοι τότε ἦσαν παρόντες ἐκ τῶν κυρίων Πληρεξουσίων ἐνθυμοῦνται, ὅτι συγκινήσεις καὶ ταραχαὶ τοῦ λαοῦ ἐγένοντο· ἡ προσωρινὴ Κυβέρνησις ἐνόμισεν ὅτι εἶχε καθῆκον νὰ προφυλάξῃ τὴν προσωπικὴν ἐλευθερίαν καὶ τὴν προσωπικὴν ἀσφάλειαν τῶν πολιτῶν τούτων. Ἀλλ' ἡ Κυβέρνησις ἐκείνη δὲν εἶχε τοσαύτην δύναμιν, ὥστε διὰ τῶν δυνάμεων αὐτῆς νὰ προφυλάξῃ τὴν ἀσφάλειαν τῶν πολιτῶν τούτων, τοὺς προέτρεψε λοιπὸν ἁπλῶς, τοὺς ἔκαμε νὰ ἐννοήσουν, ὅτι ἡ διαμονὴ των ἐν Ἀθήναις δύναται νὰ τοὺς βλάψῃ, τοὺς εἰδοποίησε λοιπὸν ὅτι εἶναι καλὸν νὰ ἀφήσωσι τὸ ἔδαφος τῶν Ἀθηνῶν. Οὔτε θέσπισμά τι, οὔτε ψήφισμα ἔλαβε χώραν, ἅτινα ἐκήρυξαν τοὺς πολίτας τούτους ἐξορίστους καὶ ἐκτοπισμένους, διὰ τοῦτο νομίζω ὅτι, ὅταν οἱ πολῖται οὗτοι θέλουν, ἠμποροῦν νὰ ἐπανέλθουν κάλλιστα εἰς τὸ πάτριον ἔδαφος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Ἀρκεῖται ἡ Συνέλευσις εἰς τὰ λεχθέντα;

ΓΟΝΤΙΚΑΣ. Νὰ σημειωθῇ εἰς τὰ πρακτικά, ὅτι ὁ Κολοκοτρώνης, ὁ Τιμολέων, ὁ Χρηστίδης, ὅλοι αὐτοὶ εἶναι ἐλεύθεροι νὰ ἔλθουν.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 18ης ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 1863

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Κύριοι! Εἷς πληρεξούσιος ἔκαμε μίαν πρότασιν καὶ προτείνει ὡς ἡμέραν τῆς συζητήσεως τὸ Σάββατον· εὑρίσκετε πρόσκομμα εἰς αὐτό;

ΟΙ ΠΛΗΡΕΞΟΥΣΙΟΙ. Ὄχι.

ΠΑΠΑΜΙΧΑΛΟΠΟΥΛΟΣ. Ὁ κόσμος εἶναι ἄνω κάτω, ἐξακολουθοῦν αἱ συλλήψεις, ἐξακολουθοῦν αἱ καταδιώξεις, θέλω νὰ μάθω τί συμβαίνει.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Κύριοι, κάμνω μίαν παρατήρησιν εἰς τὴν Συνέλευσιν· κατὰ τὸν κανονισμὸν ἡ ἡμερησία διάταξις πρέπει νὰ ὁρισθῇ πρὶν ἢ διαλυθῇ ἡ συνεδρίασις ἐπ' αὐτὴν τὴν Συνέλευσιν. Αὐτὸ δὲν ἔγινε ποτέ, διότι ὑπάρχει προθυμία εἰς τὴν διάλυσιν, ὥστε δὲν μένει ποσῶς καιρὸς εἰς τὸν Πρόεδρον νὰ τὸ ἀναφέρῃ· αὐτὴ εἶναι ἡ αἰτία, διὰ

τὴν ὁποίαν ὁ Πρόεδρος ἀναγκάζεται μόνος του νὰ τὸ κάμη. Ἐὰν θέλετε, κάθε ἑσπέραν νὰ μένωμεν ὀλίγον περισσότερον διὰ νὰ τὴν προσδιορίζωμεν.

Διαθρυλουμένη συνωμοσία

ΠΑΠΑΜΙΧΑΛΟΠΟΥΛΟΣ. Πρὸ πολλῶν ἡμερῶν κύριοι ἅπασα ἡ κοινωνία εὑρίσκεται τεθορυβημένη, ὡς ἐκ τῆς ἀνακαλυφθείσης συνωμοσίας κατὰ τῆς καθεστώσης τάξεως τῶν πραγμάτων καὶ περὶ ἐπανόδου τῆς Βαυαρικῆς δυναστείας εἰς τὸν Ἑλληνικὸν Θρόνον. Τὸ παρελθὸν Σάββατον ἐζητήθησαν πληροφορίαι ἀπὸ τὸ Ὑπουργεῖον, καὶ τὸ Ὑπουργεῖον ἐχορήγησε δυστυχῶς πληροφορίας ἀτελεῖς, πληροφορίας αἱ ὁποῖαι δὲν ἔθεσαν εἰς θέσιν τὴν Συνέλευσιν νὰ ἴδη τί συμβαίνει ἀκριβῶς ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου. Προτείνω εἰς τὴν ἐπιψήφισιν τῆς Συνελεύσεως νὰ προσκληθῇ ὁλόκληρον τὸ Ὑπουργεῖον ἢ σήμερον, ἢ αὔριον, νὰ ἔλθῃ νὰ δώσῃ ἀκριβεῖς πληροφορίας περὶ τῶν διατρεξάντων κατὰ τὰς τελευταίας ἡμέρας, περὶ τῶν ἀνακαλυφθέντων συνενόχων εἰς τὴν διαθρυλουμένην συνωμοσίαν, περὶ τῶν ἐνεργηθεισῶν συλλήψεων καὶ φυλακίσεων στρατιωτικῶν καὶ πολιτικῶν διὰ νὰ εὑρεθῇ καὶ ἡ Συνέλευσις εἰς θέσιν νὰ ἐκτιμήσῃ ἂν τῷ ὄντι ὑπάρχει ἀληθές, ὅ,τι θεωρεῖται κοινῶς ὡς ἀποδεδειγμένον, ὡς ὑπάρχον. Εἰς τοιαύτας περιστάσεις, φρονῶ ὅτι τίποτε δὲν πρέπει νὰ μένῃ μυστικόν, τίποτε δὲν πρέπει νὰ μένῃ ἄγνωστον εἰς τὴν Συνέλευσιν, ἡ ὁποία ἀντιπροσωπεύει ὁλόκληρον τὴν ἐξουσίαν τοῦ Ἔθνους, τὴν νομοτελεστικήν, τὴν νομοθετικὴν καὶ ἐν γένει πᾶσαν ἐξουσίαν· ὅταν οἱ ὑπουργοὶ οἱ ὁποῖοι ἔλαβον τὴν ἐντολὴν ἀπὸ ἡμᾶς νὰ ἐνεργήσουν τὴν ἐκτελεστικὴν ἐξουσίαν, δὲν ἔρχονται νὰ δώσουν αὐθορμήτως, οἴκοθεν λόγον τῶν ἐνεργειῶν, τὸν λόγον τῶν πράξεών των, φρονῶ ὅτι ἡ Συνέλευσις ὀφείλει νὰ τοὺς προσκαλέσῃ νὰ ἐκπληρώσουν καθῆκον, τὸ ὁποῖον κατ' ἐμὲ ἔχουν ὑποχρεωτικῶς.

ΤΙΝΕΣ ΠΛΗΡΕΞΟΥΣΙΟΙ. Σήμερον νὰ ἔλθουν.

Τὸ κιβώτιον

ΠΑΠΑΜΙΧΑΛΟΠΟΥΛΟΣ. Χθὲς ἐμάθομεν, ὅτι συνελήφθη καὶ κατεσχέθη ἓν κιβώτιον, ἀποστελλόμενον ἀπὸ τὴν οἰκογένειαν τοῦ Προξένου τῆς Βαυαρίας εἰς Πειραιᾶ, περιέχον χρήματα καὶ ἔγγραφα. Εἶναι ἀνάγκη νὰ μάθῃ ἡ Συνέλευσις, ἐὰν τῷ ὄντι τὸ κιβώτιον αὐτὸ κατεσχέθη καὶ ἂν τῷ ὄντι περιεῖχεν ἔγγραφα ἐκ τῶν ὁποίων ἀποδεικνύεται ἡ συνωμοσία περὶ τῆς ὁποίας γίνεται λόγος. Ἐπιθυμῶ προσέτι νὰ μάθω ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν ἐὰν τέλος πάντων προέβη καὶ εἰς τὴν ἐνέργειαν κατ' οἶκον ἐρεύνης ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ Προξένου τῆς Βαυαρίας, ὅπερ ὤφειλε νὰ πράξῃ πρὸ πάσης ἄλλης ἐνεργητικῆς πράξεως κατὰ τὴν ἰδέαν μου. Ἂς μάθωμεν τοὐλάχιστον ὅτι δὲν ἔγινεν ἐγκαίρως.

Ἐπιθυμῶ προσέτι νὰ μάθω, ἐὰν ὁ ὑπουργὸς τῶν Ναυτικῶν κύριος Βουδούρης ἐπιμένῃ εἰς τὴν πρότασιν τὴν ὁποίαν ἔκαμεν πρὸ 15 ἡμερῶν, τοῦ νὰ ἐπανέλθωσιν ἐν Ἑλλάδι διὰ ψηφίσματος τῆς Συνελεύσεως οἱ πρόσφυγες Ἕλληνες, οἱ εὑρισκόμενοι ἐκτὸς τῆς πατρίδος, καὶ ἐὰν ὁ κ. Βουδούρης ἐπιμένῃ εἰς τὴν πρότασίν του αὐτὴν πρέπει νὰ συζητηθῇ, καὶ ἐν περιπτώσει καθ' ἣν γίνει παραδεκτή, νὰ σταλῇ ἀτμόπλοιον, διότι ἐνδέχεται νὰ εἶναι καὶ αὐτοὶ ἀναγκαῖοι.

Ἐχεμύθεια

ΚΑΛΛΙΓΑΣ. Νομίζω ὅτι ἡ πρότασις τοῦ Κυρίου πληρεξουσίου Ἐπιδαύρου Λιμηρᾶς, δὲν εἶναι ποσῶς κοινοβουλευτική. Ὅταν ἀνεθέτη τις τὴν εὐθύνην εἰς τὴν Κυβέρνησιν, πρέπει νὰ ἀναμένῃ τὸ πέρας τῶν ἐνεργειῶν της.

Ἡ Συνέλευσις ἐξέφρασε τὴν ἀνάγκην τοῦ νὰ γίνῃ αὐστηρὰ ἀνάκρισις καὶ ἡ Κυβέρνησις ἀνέλαβε τὸ ἔργον τῆς ἀνακρίσεως· ἡ ἀνάκρισις ἐνεργεῖται· ἔλαβον καὶ ἐγὼ τὴν περιέργειαν νὰ μάθω, καὶ ἔμαθον ὅτι ἡ ἀνάκρισις ἐνεργεῖται. Δὲν δυνάμεθα ἐν τῷ μέσῳ αὐτῆς τῆς ἀνακρίσεως νὰ ζητῶμεν καθ' ἡμέραν λόγον, εἰς ποῖον σταθμὸν εὑρίσκεται αὐτὴ ἡ ἀνάκρισις· τότε εἶναι ἀδύνατον νὰ γίνῃ αὐτὴ ἡ ἀνάκρισις· τότε εἶναι ἀδύνατον νὰ γίνῃ αὐτὴ ἡ ἀνάκρισις· καὶ ἀνακάλυψις ἂν πρόκειται νὰ γίνῃ πρέπει ἐν πάσι ἐχεμυθείᾳ νὰ προβῇ ἡ ἀνάκρισις καὶ μετὰ τὸ πέρας τῆς ἀνακρίσεως νὰ ζητηθῇ παρὰ τῆς Συνελεύσεως τί ἀπεκαλύφθη δι' αὐτῆς τῆς ἀνακρίσεως.

Νομίζω λοιπόν, ὅτι κοινοβουλευτικῶς δύναται νὰ ζητηθῇ παρὰ τοῦ Ὑπουργείου, ἀφοῦ ἀποπερατωθῇ ἡ ἀνάκρισις νὰ προβῇ εἰς ἀνακοινώσεις ὁπότε νὰ φωτισθῇ ἡ Συνέλευσις ὡς πρὸς τὸ τί ἀπέβη ἐξ αὐτῆς τῆς ἀνακρίσεως. Καὶ δὲν ἐννοῶ νὰ λέγωμεν καθ' ἑκάστην νὰ ἔλθῃ ὁλόκληρον τὸ ὑπουργεῖον. Δύνασθε νὰ προσκαλέσητε τὸν ἁρμόδιον ὑπουργὸν καὶ ὄχι νὰ ἀπασχολῆτε ὅλον τὸ Ὑπουργεῖον κάθε στιγμὴν ἀπὸ τὰ ἔργα του. Ἀφήσατε τὸ Ὑπουργεῖον νὰ ἐκτελῇ τὰ ἔργα του, καὶ ὅταν ἔχετε πεποίθησιν, ὅταν ἔχετε, ἀποδεδειγμένον τι, ὅταν ἔχητε βάσιμον ὑπόνοιαν, ὅτι ἡ πορεία τοῦ Ὑπουργείου εἶναι πλημμελής, τότε δύνασθε νὰ τὸ ἀναγγείλητε εἰς τὴν Συνέλευσιν διὰ νὰ γίνῃ περὶ τούτου σκέψις. Νομίζω λοιπὸν ὅτι δὲν πρέπει νὰ γίνῃ δεκτὴ ἡ πρότασις τοῦ κ. πληρεξουσίου Ἐπιδαύρου Λιμηρᾶς διότι πρέπει νὰ περιμένωμεν τὸ πέρας τῆς ἀνακρίσεως, καθόσον δὲ ἀφορᾷ περὶ τοῦ ἂν ἐπιμένῃ ὁ κ. Βουδούρης εἰς τὴν πρότασιν τὴν ὁποίαν ἔκαμεν, τοῦτο δὲν ἐννοῶ ποσῶς, διότι ἕκαστος εἶναι ἐλεύθερος νὰ ἐπιμείνῃ ἢ ὄχι καὶ ἠμπορεῖ νὰ σᾶς εἴπῃ, ὅταν τὸν προσκαλέσητε· δὲν ἔχω κομμίαν ὑποχρέωσιν νὰ σᾶς εἴπω ἐὰν ἐπιμένω ἢ δὲν ἐπιμένω, μὲ τοῦτο τῷ δίδετε τὸ δικαίωμα νὰ σᾶς εἴπῃ, ὅτι δὲν δύνασθε νὰ μοὶ ζητήσητε ἐξήγησιν περὶ τούτου· αὕτη ἡ πρότασις ὑπάρχει ἐκκρεμής· θέλετε τὴν πρότασιν; δύνασθε νὰ τὴν υἱοθετήσητε καὶ ἰδίως νὰ τὴν ὑποστηρίξητε, δὲν τὴν θέλετε δύνασθε νὰ ζητήσητε ν' ἀπορριφθῇ. Νομίζω λοιπὸν ὅτι δὲν πρέπει νὰ ὑποστηριχθῶσι τοιαῦται προτάσεις.

Ὁ Θ. Δηλιγιάννης

Θ. ΔΗΛΗΓΙΑΝΝΗΣ. (1) Λυποῦμαι διότι διαφωνῶ μετὰ τοῦ ἐντίμου προαγορεύσαντος ἐπὶ τῆς γενικῆς ἀρχῆς, τὴν ὁποίαν ἔθεσε, καὶ ἐπὶ τοῦ συμπεράσματός του κατά τι.

---

(1) Εἰς τὴν κανονικὴν παράθεσιν τῶν πρακτικῶν τῇ Συνελεύσεως, φαίνεται καὶ ἡ σύνθεσις αὐτῆς.

Καὶ εὑρίσκομαι εἰς μεγίστην ἀνάγκην τοὺς λόγους τῆς διαφωνίας μου ταύτης νὰ τοὺς ἐξηγήσω εἰς ὑμᾶς. Βεβαίως, ὅταν ἀνατίθεται ἐνέργειά της εἰς ἀρχήν, βεβαίως, πρέπει νὰ μένη ἀκώλυτος εἰς τὴν ἐνέργειαν ταύτην διὰ νὰ φέρη τὴν εὐθύνην τῶν πράξεών της πάντοτε. Ἡ ἐνέργεια τῆς ἀνακρίσεως ἀνήκει εἰς τὴν δικαστικὴν ἀρχήν. Βεβαίως αὕτη πρέπει νὰ ἐνεργήση ὅλως διόλου ἀνεπηρέαστος, νὰ μὴ τῆς παρεμβάλλη τις προσκόμματα διὰ νὰ φθάση εἰς ἀποτέλεσμα, διὰ νὰ φέρη ὅλην τὴν εὐθύνην τῶν πράξεών της.

Ἐπιτηρητικὴ Ἐπιτροπὴ

Καὶ τὴν γνώμην μου ταύτην ὑπεστήριξα χθές, ἀντιταχθεὶς καὶ κατὰ τῆς προτάσεως, ἡ ὁποία ἐγένετο διὰ νὰ διορισθῇ ἐπιτηρητικὴ ἐπιτροπή. Δὲν συμφωνῶ ὅμως ὅτι διὰ τοῦτο ὄχι μόνον ἡ Συνέλευσις ἀλλὰ καὶ πᾶν νομοθετικὸν σῶμα πρέπει ν' ἀπεκδυθῆ ὅλως διόλου τοῦ δικαιώματος τοῦ ἐπερωτᾶν κατὰ διαφόρους στιγμὰς περὶ τοῦ σημείου εἰς τὸ ὁποῖον εἶναι ἡ ἀνάκρισις καὶ περὶ τοῦ ἀποτελέσματος. Βεβαίως ἐννοῶ ὅτι ἡ ἐπερώτησις τὴν ὁποίαν ἔκαμεν ὁ ἔντιμος πληρεξούσιος Ἐπιδαύρου Λιμηρᾶς, εἶναι ὀλίγον πρόωρος, διότι τὸ Σάββατον μόλις ἦλθον οἱ ὑπουργοὶ καὶ ἐντὸς μιᾶς ἡμέρας δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ προσαχθῶσιν εἰς τὸ φῶς γεγονότα, τὰ ὁποῖα δύνανται ἄνευ βλάβης τῆς ἀνακρίσεως νὰ φέρωσιν εἰς γνῶσιν ἡμῶν. Ἀλλὰ τοῦτο δὲν θὰ εἴπη ὅτι δὲν συμφωνῶ μὲ τὸν κ. Παπαμιχαλόπουλον ἐπὶ τῆς ἐπερωτήσεως, διότι τὴν θεωρῶ πρόωρον· δὲν πρέπει νὰ δεσμεύσωμεν τὰς χεῖρας μας, νὰ μὴ δύναται ποτὲ ἡ Συνέλευσις νὰ ἐπερωτᾶ. Διὰ τοῦτο νομίζω, συμπεραίνων, ὅτι ἡ ἐπερώτησις τοῦ Κ. Παπαμιχαλοπούλου εἶναι πρόωρος, ὅτι πρέπει ν' ἀναβάλωμεν αὐτὴν διά τινα καιρόν, ἕως ὅτου ἔλθη αὐτὴ ἡ ἐκτελεστικὴ ἐξουσία νὰ δώση εἰς ἡμᾶς τὰς ἐξηγήσεις ἐκείνας, αἱ ὁποῖαι, δὲν βλάπτουν τὴν πορείαν τῆς ἀνακρίσεως.

Συντηρητικοὶ

ΒΑΣΟΣ. Ἐὰν αἱ περιστάσεις ὑπὸ τὰς ὁποίας εὑρισκόμεθα ἦσαν ὁμαλαί, ἦσαν ἁπλαῖ ἦσαν συνήθεις, βεβαίως ἤθελον συμφωνήσει καὶ μὲ ἀμφοτέρους τοὺς δεινοὺς προλαλήσαντας ῥήτορας. Φίλοι τῶν νόμων οἱ προλαλήσαντες, πιστεύω εἰσὶν ὀπαδοὶ ἑνὸς συστήματος, τῆς συντηρητικότητος, τουτέστι διὰ νὰ ἐκφρασθῶ καλλίτερον εἰσὶν ὀπαδοὶ παντὸς παραδεδεγμένου, δὲν θέλουν ν' ἀπομακρυνθοῦν πάντοτε εἰς ὅλας τὰς ἀγορεύσεις των, νὰ ἀπομακρυνθοῦν οὐδὲ γράμμα ἀπὸ παραδεδεγμένα. Ἀλλ' εὑρισκόμεθα ὑπὸ ἄλλας περιστάσεις. Κύριοι εἶναι εἰς γνῶσιν ὑμῶν ὅλων μία σειρὰ γεγονότων, τὰ ὁποῖα ἐάν τις θελήση νὰ ἐξετάση μετὰ προσοχῆς, ἔχει τὸ δικαίωμα, νὰ ὑποπτεύεται πολλὰ πράγματα. Κατ' ἐμὲ τὰ γεγονότα αὐτὰ δὲν εἶναι τυχαῖα δὲν εἶναι ἁπλᾶ. Ἁπλᾶ ἐὰν ἦσαν, τυχαῖα ἐὰν ἦσαν, ἦτο τοιαύτη συντυχία, τοιαύτη σύμπτωσις ὥστε κανεὶς δὲν δικαιοῦται νὰ μὴ ὑποπτευθῆ.

Καὶ στάσις

Τί γίνεται, Κύριοι; ὁ ἔντιμος πληρεξούσιος Ὕδρας, Ὑδραίων μᾶλλον, ἐπειδὴ οὕτω μοὶ ἀρέσκει, ἔρχεται πρὸ ἡμερῶν καὶ μᾶς προτείνει ψήφισμα ν' ἀνακαλέσωμεν τοὺς ἐξορίστους· παρέρχονται δύο ἡμέραι, γίνεται στάσις εἰς τὴν πόλιν, παρέρχεται ἡ στάσις γίνεται ὁ πληρεξούσιος οὗτος ὑπουργός· παρέρχονται δύο ἡμέραι ἀπὸ τῆς ὑπουργείας του, ἀνακαλύπτεται συνωμοσία κατὰ τῶν καθεστώτων.

ΕΙΣ ΠΛΗΡΕΞΟΥΣΙΟΣ. Ἄρα εἶναι ἔνοχος;

Ο ΑΥΤΟΣ. Πᾶς τις ἀναβαίνων εἰς τὸ βῆμα τῆς συνελεύσεως δικαιοῦται νὰ ἐκφράση τὴν πεποίθησίν του, καὶ ἀδιαφορῶ πῶς τὴν ἐκλαμβάνει ὁ ἕνας καὶ ὁ ἄλλος. Ἐγὼ Κύριοι, ἐζήτησα χθὲς τὴν ἐπιτροπὴν τὴν ἐπιτηρητικὴν ἐπὶ τῆς ἀνακρίσεως, τὴν ἐζήτησα ἐξαιρετικῶς, διατί; Διότι δὲν ἔχω ἐμπιστοσύνην, καθὼς εἶπον, εἰς κανένα δὲν θεωρῶ ἐλεύθερον ἐνοχῆς καὶ τὸν ἑαυτόν μου ἀλλὰ δὲν θεωρῶ ἐπίσης καὶ τὴν Κυβέρνησιν.

ΚΑΛΛΙΓΑΣ. Οὔτε τὴν ἐπιτροπὴν λοιπόν;

ΒΑΣΣΟΣ. Θὰ τὴν ἐλέγξη ἡ Συνέλευσις (γέλως, θόρυβος). Βλέπω, Κύριοι, τὸν ἔντιμον Μεσσηνίας πληρεξούσιον, ζητήσαντα τὸν λόγον νὰ μὲ ἀντικρούση· μοὶ φαίνεται πολὺ παράδοξον.......

ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ. Καὶ ποῦ τὸ ἠξεύρεις;

ΒΑΣΟΣ. Τὸ ἠξεύρω ἀπὸ τὴν χθεσινὴν διαγωγήν σας· σᾶς παρουσιάζει ψήφισμα, σᾶς τὸ παρουσιάζει φρικαλέον, σᾶς τὸ παρουσιάζει τρομερόν, σᾶς παρουσιάζει κίνδυνον τοῦ τόπου σας λέγη νὰ τὸ ψηφίσετε καὶ καταψηφίζετε κατ' αὐτοῦ (θόρυβος). Κύριοι, ἰδοὺ διατί πρέπει νὰ ἔρχωνται οἱ ὑπουργοί, πρέπει νὰ ἔρχωνται νὰ μᾶς πληροφορῶσι, καὶ δι' αὐτό, Κύριοι, ἐζήτησα τὴν ἐπιτροπὴν ἀπὸ τὴν Συνέλευσιν διὰ νὰ δύναται ἡ Συνέλευσις νὰ μανθάνη ἀπὸ τὴν ἐπιτροπὴν εἰς κάθε στιγμὴν τὶ συμβαίνει. Θέλω νὰ τὸ ἠξεύρω τοῦτο, εὑρισκόμεθα εἰς πονηροὺς καιρούς. Διὰ τοῦτο προτείνω εἰς τὴν Ἐθνοσυνέλευσιν νὰ ἔλθουν οἱ ὑπουργοί, ἂν εἶναι δυνατόν, διὰ νὰ μᾶς εἴπουν, τὶ γίνεται κάθε ἡμέραν.

ΠΟΛΛΟΙ. Κάθε ὥραν.

Ἐφωτίσθησαν

ΒΑΣΟΣ. Κάθε ὥραν. Ἀντὶ νὰ κάμνουν συμβούλια, εἶναι καλλίτερον νὰ ἔρχωνται ἐδῶ νὰ δίδουν λόγον τῶν πράξεών των.

ΠΟΛΛΟΙ. Ἐφωτίσθημεν.

ΘΕΟΧΑΡΗΣ. Δὲν ἐφωτίσθητε παντάπασιν! Ἀκούσατε παρακαλῶ, Κύριοι πληρεξούσιοι, ἡ ἡσυχία τῶν ἐπαρχιῶν τῆς Ἑλλάδος εἶναι μία ἐκ τῶν πρώτων μεριμνῶν τῆς συνελεύσεως. Πληροφοροῦμαι Κύριοι, ὅτι εἰς Ὕδραν συμβαίνουν παρατράγωδα, ὅτι διεταράχθη ἡ ἡσυχία τῆς ἐνδόξου ἐκείνης νήσου, καὶ ὅτι ἐταράχθη ἀφ' ἧς ἡμέρας ἤλλαξεν ἡ Κυβέρνησις ἐνταῦθα.

ΓΟΝΤΙΚΑΣ. Ἀρά γε οὗτος εἶναι!

ΘΕΟΧΑΡΗΣ. Μάλιστα Κύριε!

ΓΟΝΤΙΚΑΣ. Ἡ Ὕδρα δὲν ἀντιπροσωπεύει ὅλον τὸ Κράτος.

Ἡ σημασία τῆς Ὕδρας

ΘΕΟΧΑΡΗΣ. Ἡ Ὕδρα, αἱ Σπέτσαι καὶ ἄλλαι τινὲς ἐπαρχίαι ἀντιπροσωπεύουν ἕν τι, τὸ ὁποῖον βαρύνει πολὺ εἰς τὴν πλάστιγγα τῆς ἡσυχίας τῆς ὅλης Ἑλλάδος. Τὴν ἡμέραν ὅθεν καθ' ἣν ἤλλαξε ἡ Κυβέρνησις, μία λέμβος ἀνεχώρησε ἀπὸ τὸν Πειραιᾶ μὲ ἐντολὴν ῥητὴν ἀπὸ πρόσωπον ἔχον μέρος εἰς τὴν νέαν Κυβέρνησιν, νὰ διαταράξη τὴν ἡσυχίαν τοῦ τόπου διὰ τῆς καταλύσεως τῶν δημοτικῶν ἀρχῶν τὰς ὁποίας κατέστησεν ἡ 10η Ὀκτωβρίου.

Ἡ ἡμέρα τῆς 10ης Ὀκτωβρίου, Κύριοι, ἐνθουσιάσασα τοὺς λαούς, εἰς τὰς πλείστας ἐπαρχίας τοῦ Κράτους τοὺς

ἔφερεν εἰς τὴν θέσιν νὰ καταλύσουν τὰς δημοτικὰς ἀρχὰς ἑνὸς μαύρου παρελθόντος. Ἐπειδὴ ὅμως αἱ ἐπαναστατικαὶ δημοτικαὶ ἀρχαὶ δὲν συνεβιβάζοντο μὲ τὰ συμφέροντα τινων, λαβόντων μέρος εἰς τὴν παροῦσαν Κυβέρνησιν ἔπεμψαν λέμβον, ἐπίτηδες, ἀμέσως, νὰ καταλύσωσι τὰς δημοτικὰς ἀρχὰς τὰς ὁποίας ἡ ἐπανάστασις ἀνηγόρευσε· καὶ ἠξεύρετε διατί; Κύριοι; Διὰ νὰ φέρουν τὰ πρόσωπα ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα συνεβιβάζοντο εὐκολώτερα μὲ τὰς πολιτικάς των ἀρχάς, νομίσαντες, ὅτι αἱ δημοτικαὶ ἀρχαὶ δὲν ἦσαν τίποτε ἄλλο ἢ ὑγειονομικοὶ φύλακες. Παρακαλῶ λοιπὸν τὸν ὑπουργὸν τῶν Ἐσωτερικῶν νὰ παρουσιασθῇ ἐνταῦθα αὔριον καὶ νὰ δώσῃ λόγον τί συμβαίνει εἰς τὴν Ὕδραν.

ΖΑΚΑΣ. Εἶναι ἄκρα ἡσυχία εἰς τὴν Ὕδραν.

Ἡ πολυτεχνικὴ Σχολὴ

ΘΕΟΧΑΡΗΣ. Δικαιοῦσθε νὰ φρονῆτε οὕτω πως· Κύριοι καὶ μίαν δευτέραν ἐπερώτησιν ἔχω νὰ κάμω εἰς τὸν ὑπουργὸν τῶν Ἐσωτερικῶν. Τὸ πολυτεχνικὸν σχολεῖον πρὸ τριῶν μηνῶν εἶναι διαλελυμένον. Ἡ Κυβέρνησις ἐξακολουθεῖ νὰ πληρώνῃ 27 καθηγητάς.

ΕΙΣ ΠΛΗΡΕΞΟΥΣΙΟΣ. Διατὶ δὲν ἐλέγετε καὶ προτύτερα αὐτό;

ΘΕΟΧΑΡΗΣ. Τώρα τὸ λέγω, διότι φρονῶ ὅτι ἡ Κυβέρνησις εἶναι ἠθικὸν πρόσωπον, καὶ ὅτι δὲν παύει καὶ ἡ παροῦσα νὰ ὑπόκειται εἰς τὰς αὐτὰς ὑποχρεώσεις τῆς παρελθούσης· ἐπιθυμῶ ὅθεν νὰ ἐρωτήσω τὸν ὑπουργὸν τῶν Ἐσωτερικῶν, ἐὰν θεωρῇ τὴν πολυτεχνικὴν Σχολὴν διαλελυμένην, διατὶ δὲν πληρώνει τοὺς καθηγητὰς ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι λαμβάνουν μικράς τινας μισθοδοσίας προερχομένας ἐκ τῶν συναγωνισμῶν; Καὶ διατὶ δὲν διατάσσει τὴν ἔναρξιν τῶν μαθημάτων τῆς ἀναγκαιοτάτης ταύτης σχολῆς, ἡ ὁποία πολλοὺς νέους ἐμόρφωσε, καίτοι δυστυχῶς διευθυνθεῖσα ἀνικάνως;

Ἀπὸ τὴν μίαν εἰς τὴν ἄλλην

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Φθάνομεν ἀπὸ ἐρώτησιν εἰς ἐρώτησιν. Ἡ πρώτη ἐρώτησις εἶναι περὶ τῆς συνωμοσίας· ἐνόμιζον, ὅτι ὁ Κύριος Θεοχάρης ἤθελε λαλήσει περὶ ἐκείνης, ἀλλ᾽ αὐτὸς ἐπροκάλεσε νέαν· ἐξηντλήσαμεν τὸ περὶ τῆς πρώτης; Λοιπὸν ἐπὶ τῆς πρώτης ἐρωτήσεως ἐὰν δὲν ἐξηντλήθη ἡ συζήτησις, ἂς ἐξακολουθήσῃ.

Τί ἠνόει

ΔΙΟΜΗΔΗΣ ΚΥΡΙΑΚΟΥ. Ἐγὼ φρονῶ, Κύριοι, ὅτι ἔπρεπε νὰ παραδεχθῶμεν τὴν γνώμην τοῦ ἐντίμου πληρεξουσίου Ἀθηνῶν, ὅστις νομίζω ὅτι παρεξηγήθη παρὰ τοῦ πληρεξουσίου Γόρτυνος, προτείναντος, ὅτι δὲν ἐννοεῖ ὅτι δὲν παραδέχεται τὸν ἰσχυρισμὸν ὅτι ἀφοῦ ἅπαξ ὑπεβλήθη ἔργον τι εἰς μίαν ἀνάκρισιν, πρέπει νὰ στερηθῇ ἡ Συνέλευσις τοῦ δικαιώματος νὰ ζητήσῃ λόγον παρὰ τῶν ὑπουργῶν· δὲν ἐνόει τοῦτο ὁ Κύριος Καλλιγᾶς, ἐνόει ὅτι μόλις χθὲς ἐγεννήθη ὑπόνοια περὶ ἀντενεργειῶν κατὰ τῶν καθεστώτων καὶ ἤρχισεν ἡ ἀνάκρισις· τὸ Σάββατον ἐζητήθη λόγος περὶ αὐτῶν παρὰ τῶν ὑπουργῶν καὶ μᾶς ἐδόθη. Νομίζω, ὅτι δὲν εἶναι καιρὸς νὰ ἔλθῃ πάλιν τὸ ὑπουργεῖον καὶ μᾶς εἴπῃ τι τὸ θετικώτερον. Ἐὰν θέλωμεν κατὰ πᾶσαν στιγμὴν νὰ ἀναβαίνωμεν εἰς τὸ βῆμα καὶ νὰ προσκαλῶμεν νὰ ἐμφανίζεται τὸ ὑπουργεῖον, τότε δὲν δύναται νὰ ὑπάρξῃ Κυβέρνησις (θόρυβος).

ΠΑΠΑΜΙΧΑΛΟΠΟΥΛΟΣ (ἐκ τῆς ἕδρας του). Δὲν ἐνόησα νὰ ἔλθῃ ἐδῶ τὸ ὑπουργεῖον ὑπόδικον, ἀλλ᾽ ἐπειδὴ καθεὶς ὑπουργὸς εἶναι εἰς θέσιν νὰ δώσῃ μίαν πληροφορίαν ἀφ᾽ ἑνὸς ἀντικειμένου ἀφορῶντος τὸν κλάδον του.

Λειψανδρία

ΔΙΟΜΗΔΗΣ ΚΥΡΙΑΚΟΥ. Ἔχω τὴν τιμὴν νὰ διακηρύξω ἐπισήμως, ὅτι δὲν εἶμαι ὀπαδὸς τοῦ ὑπάρχοντος ὑπουργείου, καὶ δὲν ἤμην ὀπαδὸς οὔτε τοῦ παρελθόντος, φοβοῦμαι, ὅτι δὲν θέλω εἶμαι ὀπαδὸς σταθερὸς οὐδ᾽ ἄλλου νεωτέρου ὑπουργείου, ἂν προμαντεύω τὰ πράγματά μας, διότι βλέπω δυστυχῶς λειψανδρίαν ἀπέναντι τῶν σοβαρῶν περιστάσεών μας.

Δωρεὰν ἀπασχόλησις

Ἀλλ᾽ ἀφ᾽ ἑτέρου δὲν πρέπει δωρεὰν νὰ ἀπασχολῶμεν τὸ ὑπουργεῖον καὶ νὰ τὸ ἐξασθενίζωμεν. Δὲν πρέπει νὰ καταναλίσκωμεν τὰς ἰδέας εἰς ἐπερωτήσεις, αἵτινες εἰς οὐδὲν σχεδὸν ἀπολήγουσι. Χθὲς τὸ αὐτὸ συνέβη. Ναί, ἔχομεν τὸ δικαίωμα νὰ κάμνωμεν ἐπερωτήσεις, ἔχομεν τὸ δικαίωμα νὰ ἐκφράζωμεν τὰς ἰδέας μας, ἀλλ᾽ ἐν ἁρμοδίῳ τόπῳ καὶ χρόνῳ πρέπει νὰ τὸ ἐξασκῶμεν. Δὲν ἔχομεν δικαίωμα νὰ κουράζωμεν τοὺς ἄλλους καὶ νὰ καταναλίσκωμεν ὅλον τὸν καιρόν μας. Πῶς δύναται νὰ ὑπάρξῃ μία Κυβέρνησις ἐν ὑπουργεῖον ἀπέναντι τοσούτων συνεχῶν ἐπερωτήσεων; Ἄλλος λόγος εἶναι, ἂν δὲν ἔχωμεν καμμίαν ἐμπιστοσύνην εἰς αὐτήν. Τότε πρέπει νὰ τὴν ἀλλάξωμεν. Ἰδοὺ ἡ θεραπεία καὶ εἰς τὰς ἀδιακόπους ἐπερωτήσεις. Ἡ ἀνάγκη τὸ ἀπαιτεῖ, πρέπει νὰ ἀφήσωμεν τὰς μικροφιλοτιμίας καὶ νὰ μὴ κάμνωμεν ἐρωτήσεις καὶ ἀγορεύσεις παρακαίρους ἐνταῦθα, διότι ἡ ἀποστολή μας εἶναι πολὺ σπουδαία.

Εἰσηγηταὶ τμημάτων

Γ. ΜΑΥΡΟΜΑΡΑΣ. Κύριοι, δὲν ἔχομεν τὴν ἰδέαν, ὅτι οὔτε ἀπολύτως οὔτε σχετικῶς ὅτι ἡ Συνέλευσις ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ καλέσῃ τὴν Κυβέρνησιν διὰ νὰ δίνῃ λόγον ἑκάστοτε· ἀλλ᾽ ὁ Κύριος Πληρεξούσιος ἐκ Γόρτυνος ἠθέλησέ πως νὰ παραδεχθῇ αὐτὸ τὸ σχετικὸν δικαίωμα διότι εἶναι συνεπὴς πρὸς ἑαυτόν. Καθ᾽ ἃ μὲ διαβεβαίωσεν ἀπὸ τὸ τμῆμα εἰς ὃ ἀνήκει συσκεφθεὶς ὡς πρὸς τὰ μέτρα τῆς κοινῆς σωτηρίας δὲν παραδέχθη τίποτε ἀλλὰ τὴν ἰδέαν νὰ μείνωμεν εἰς τοὺς κειμένους νόμους· ἀλλὰ δύναμαι νὰ σᾶς διαβεβαιώσω ὡς εἰσηγητὴς ἑνὸς τμήματος καὶ ὡς μέρος εἰς τὴν εἰσηγητικὴν ἀρχήν, εἰς ἣν συνήλθομεν ὅλοι οἱ εἰσηγηταί, ὅτι ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου ἐγένετο σύσκεψις ἐλήφθη πρόνοια, καὶ αὔριον θὰ σᾶς ὑποβληθῇ ἡ γνώμη τῆς εἰσηγητικῆς ἐπιτροπῆς περὶ τῶν μέτρων τῆς κοινῆς σωτηρίας· νομίζω, δέ, ὅτι ἀπεφάνθη ἡ πλειοψηφία τῶν τμημάτων καθὼς καὶ τῆς ειδικῆς ἐπιτροπῆς, καὶ σήμερον, ὅλαι αἱ συζητήσεις τοῦ νὰ κληθῇ ἡ Κυβέρνησις καὶ ἂν ἡ Συνέλευσις ἔχῃ τὸ δικαίωμα τοῦτο ἢ ὄχι, θὰ ἀποβῶσι μάταια, διότι αὔριον θὰ ἴδητε τί θὰ σᾶς εἴπουν ὅλαι, αἱ ἐπιτροπαί, καὶ τότε ἡ Συνέλευσις θὰ παραδεχθῇ μίαν ἀρχὴν (θόρυβος).

Αἱ ἀπόπειραι παλινορθώσεως

Δὲν εἶμαι τόσον ἄφρων νὰ παραδεχθῶ ὅτι, ὅ,τι ἐδέχθησαν αἱ εἰσηγητικαὶ ἐπιτροπαὶ θὰ τὸ παραδεχθῆ καὶ ἡ Συνέλευσις· ἀλλ' ἀφοῦ ὑποβάλωμεν εἰς τὴν Συνέλευσιν τὸ ἀποτέλεσμα, αὐτὴ θὰ ἀποφασίση. Λέγω λοιπόν, ὅτι, ἂν ἀφήσητε τὴν Κυβέρνησιν μέχρι τῆς αὔριον, καθ' ἣν θὰ σᾶς ἔλθη τὸ ἀποτέλεσμα τῆς συσκέψεως καὶ τῆς ὡρίμου ἀποφάσεως ὅλων τῶν τμημάτων, τότε θέλετε ἰδεῖ τὸ ἀποτέλεσμα διότι ἐκεῖνο ἐπὶ τοῦ ὁποίου εἰργάσθησαν καὶ ἐσκέφθησαν αἱ εἰσηγητικαὶ ἐπιτροπαὶ εἶναι ἡ κοινὴ σωτηρία, εἶναι αὐτὴ ἡ παλινόρθωσις τοῦ Ἔθνους καὶ αὐτὸ τὸ ἀπαραβίαστον τῆς Ἐθνοσυνελεύσεως.

Ὁ σκοπὸς τῶν ἐπερωτήσεων

ΚΕΧΑΓΙΑΣ. Κύριοι, ὅσοι ἐκλαμβάνουσι τὰς ἐπερωτήσεις ὡς ἄλλο κατηγορητήριον κατὰ τῆς Κυβερνήσεως, ἐκεῖνοι ἴσως δικαιοῦνται νὰ τὰς ἀποκρούωσιν· ἀλλὰ νομίζω, ὅτι κάνουσι κακὴν ἐκτίμησιν τῶν ἐπερωτήσεων· αἱ ἐπερωτήσεις δὲν γίνονται ἐπὶ τῷ σκοπῷ νὰ προσβάλληται ἡ Κυβέρνησις, τοῦ νὰ ρίπτεται μομφὴ κατὰ τῆς Κυβερνήσεως· αἱ ἐπερωτήσεις γίνονται ἐπὶ παντὸς σπουδαίου ἀντικειμένου πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦ νὰ φωτισθῆ ἡ Συνέλευσις καὶ νὰ φωτισθῆ αὐτὴ ἡ κοινὴ γνώμη· πολλάκις δὲ καὶ συχνότατα αἱ ἀπαντήσεις τοῦ ὑπουργείου ὠφελοῦν μᾶλλον τὴν Κυβέρνησιν παρὰ τὴν ἀντιπολίτευσιν ἂν ὑπάρχη. Προχθὲς Κύριοι ἐπὶ παραδείγματι, ὅταν ἐγένετο ἡ ἐπερώτησις εἰς τὸν ὑπουργὸν τοῦ Πολέμου, ὅστις ἠγανάκτησε διά τι νὰ τὸν ἐρωτήση ἡ Συνέλευσις καὶ νὰ ἀφήση τὰς ἐργασίας του.......

ΠΟΛΛΟΙ. Δὲν ἠγανάκτησε.

ΚΕΧΑΓΙΑΣ. Τῷ ἐγένετο, λέγω, ἡ ἐπερώτησις ἂν ὁ στρατὸς ὑπετάγη εἰς τὴν Κυβέρνησιν· ἡ ἀπάντησις ποία ἦτον; Ὅτι ὁ στρατὸς ἔδωκεν τὸν ὅρκον ἐπομένως ὅτι ὑπετάγη. Σᾶς ἐρωτῶ ποῖον μᾶλλον ὠφέλησε τὴν ἀντιπολίτευσιν ἢ τὴν Κυβέρνησιν; Τὴν Κυβέρνησιν, διότι ἔπεισε τὴν κοινὴν γνώμην, ὅτι καμμία ὑποψία δὲν πρέπει νὰ ὑπάρχει· δὲν ἔβλαψε λοιπὸν τὴν Κυβέρνησιν, ἀλλὰ τὴν ὠφέλησεν.

Συνωμοσία

Ἐπὶ τοῦ προκειμένου παρουσιάζεται σπουδαιότατον ἀντικείμενον συνωμοσίας κατὰ τῶν καθεστώτων. Τὸ ἴδιον ὑπουργεῖον εἶπεν ὅτι διάφοροι καταγγελίαι ἐδόθησαν· ἤθελα συμφωνήσει, ἤθελα ἀρκεσθῆ εἰς τὰς πληροφορίας, τὰς ὁποίας ἔδωκε προχθὲς ὁ ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν, ἐὰν σήμερον δὲν ἐδίδοντο ἄλλαι, καὶ βασιμώταται μάλιστα.

Ὁ Πρόξενος

Προχθὲς ἐρωτηθεὶς ὁ Κύριος Ὑπουργὸς τῶν Ναυτικῶν εἶπεν ὅτι τὸν Πρόξενον τῆς Βαυαρίας, ἡ Κυβέρνησις τὸν ἐδίωξεν, ἐν τούτοις σήμερον τί διαδίδεται; Ὅτι τὸν συνέλαβον, ὅτι συνελήφθη κιβώτιον ἐντὸς τοῦ ὁποίου εὑρέθησαν χρήματα καὶ ἔγγραφα καὶ ὅτι συνελήφθησαν πρόσωπα τὰ ὁποῖα ἀνήκουν καὶ εἰς τὴν Συνέλευσιν. Τὸ θεωρεῖτε μάταιον νὰ δώση πληροφορίας εἰς ἐκεῖνο τὸ ἀντικείμενον τὸ ὁποῖον αὐτὴ ἡ ἰδία Κυβέρνησις τὸ ἀνήρεσεν; Εἶπεν, ὅτι ἐδίωξε τὸν Πρόξενον καὶ ἐν τούτοις σήμερον μανθάνομεν, ὅτι τὸν ἐφυλάκισαν, ὅτι εὑρέθησαν χρήματα· εἶναι λοιπὸν περιττὸν ὄχι· διότι ἐνδιαφέρει καὶ τὴν Συνέλευσιν καὶ τὴν πατρίδα μας ἐν γένει.

Διὰ τοῦτο ὑποστηρίζω τὴν πρότασιν τοῦ νὰ ἔλθη ὁ ἁρμόδιος ὑπουργὸς νὰ δώση πληροφορίας· ἐὰν ὅμως εἴπη ὅπως ὁ ἔντιμος πληρεξούσιος Ἀττικῆς, εἶπεν, ὅτι δὲν συμφέρει νὰ κοινοποιήση ὅσα μέχρι τοῦδε ἔλαβεν καὶ ἀνεκάλυψε, φυσικῷ τῷ λόγῳ ἡ Συνέλευσις δὲν θὰ ἀπαιτήση νὰ τὰ κοινοποιήση.

Ὑπουργικώτεροι

Ἀλλ' ἡ ἐκτίμησις δὲν μένει εἰς τὸν ἕνα ἢ τὸν ἄλλο πληρεξούσιον, ἀλλ' εἰς τὸν ἁρμόδιον ὑπουργόν· ἐπομένως δὲ πρέπει νὰ γίνωμεν ἡμεῖς ὑπουργικώτεροι τῶν ὑπουργῶν, νὰ εἴπωμεν ὅτι δὲν συμφέρει· δὲν τὸ ἠξεύρω, Κύριοι· ἐὰν τὸ εἴπη, τότε βέβαια θὰ φανῶμεν ἄδικοι καὶ μὴ προστατεύοντες τὰ συμφέροντα τῆς πατρίδος, ἂν ἐπιμείνωμεν νὰ τὰ κάμη γνωστά.

Καὶ πληρεξούσιοι ;

ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ. Κύριοι! κατεχόμενος ὑπὸ τῆς ἰδίας ἀγανακτήσεως ὑπὸ τῆς ὁποίας καὶ σεῖς χθὲς κατείχεσθε διὰ τὰ ἀνακαλυφθέντα ἐν τῇ πρωτευούσῃ καὶ τὰ διαδιδόμενα ἐν ταῖς ἐπαρχίαις, ἐπαρουσιάσθην ἐνώπιόν σας καὶ παρεκάλεσα καὶ ἐγὼ νὰ λάβητε μέτρα πλέον σύντονα καὶ δραστήρια διὰ νὰ προλάβετε τὸν κακόν. Εἶπον τότε, κύριοι, ὅτι ἔφθασεν ἡ κακοβουλία καὶ μέχρις αὐτοῦ τοῦ βαθμοῦ, ὥστε νὰ ἀποδίδουν ἐνοχὴν καὶ εἰς τὰ μέλη τῆς Συνελεύσεως. Τί εἶπον λοιπόν; Εἶπον, ὅτι οὐδὲν προνόμιον, οὐδεὶς λόγος, οὐδεμία δύναμις πρέπει, ἂν τὰ μέλη αὐτὰ ὑπάρχουν τυχὸν ἔνοχα, νὰ τὰ ἀφαιρέση ἀπὸ τὸν πέλεκυν τῆς δικαιοσύνης· διὰ τοῦτο ἐπρότεινα τὴν σύστασιν μιᾶς ἐπιτροπῆς, ἥτις σκοπὸν εἶχε καὶ αὐτὰ ὑπάρχουν ἐγγεγραμμένα, ἥτις σκοπὸν εἶχε νὰ συνεννοηθῆ μετὰ τῆς ἀνακρίσεως ἐν περιπτώσει, καθ' ἣν κατηγοροῦνται μέλη τῆς Συνελεύσεως καὶ αὐτὴ συλλέγουσα τὰς ἐνδείξεις καὶ τὰς ἀποδείξεις νὰ τὰς εἰσαγάγη εἰς τὴν Συνέλευσιν.

Αὐτὴ ἦτο Κύριοι, ἡ πρότασις τὴν ὁποίαν ἐγὼ χθὲς ἔκαμα, ζητῶν συγχρόνως καὶ τὴν παραπομπὴν αὐτῶν εἰς τὸν Ἄρειον Πάγον. Μετὰ ταῦτα ἦλθε καὶ μία πρότασις ἄλλη, ἥτις ἀπαιτεῖ τὴν σύστασιν μιᾶς ἐπιτροπῆς ἐπιτηρούσης τὴν ἀνάκρισιν, καὶ διαταττούσης συγχρόνως. Ἡ πρότασις αὕτη ζητεῖ μίαν ἐπιτηρητικὴν ἐπιτροπὴν ἐπὶ τῆς ἀνακρίσεως εἰς τὴν ὁποίαν δίδει τὸ δικαίωμα νὰ λαμβάνη καὶ μέτρα· ὑπάρχει σχέσις καμμία μεταξὺ αὐτῆς τῆς προτάσεως καὶ τῆς ἰδικῆς μου; Ὅταν ἐγὼ εἰς τὴν νέαν αὐτὴν πρότασιν εἶπον, ὅτι δὲν πρέπει σήμερον νὰ σκεφθῶμεν καὶ ἀποφασίσωμεν ἀλλὰ νὰ ἀναβάλωμεν διὰ τὴν προσεχῆ Δευτέραν, εἶπον κάτι τι ἐναντίον ἐκείνου, τὸ ὁποῖον ὑπεστήριξα;

Κύριοι, ὅστις ἰσχυρίζεται τὸ ἐναντίον, ὅποιος μετὰ τὰ γεγονότα, τὰ δημοσίως λεχθέντα, ἐπιμένει, Κύριοι, νὰ μοῦ ἀποδίδη μομφὰς τὰς ὁποίας οὐχὶ ἐμέ, ἀλλὰ τὸν κοινότερον ἄνθρωπον τὸν προσβάλλουν αὐτός, κύριοι, ἂν τὸ κάμη ἐν γνώσει ἀφίνω εἰς ὑμᾶς νὰ τῷ ἀποδώσητε τὸ ὄνομα, τοῦ ὁποίου εἶναι ἄξιος. Ἂν τὸ κάμη ἐν ἀγνοίᾳ, λέγω, ὅτι ἕνας πληρεξούσιος δὲν ἠμπορεῖ ἐν ἀγνοίᾳ καὶ ἐπιπολαίως νὰ ἔρχηται ἐνώπιόν σας, καὶ νὰ προσβάλη ἕνα ἄλλον.

Τ. ΒΑΣΣΟΣ. Προτείνω νὰ ἀναιρεθῆ ὁ λόγος του καὶ ἡ πρότασίς του ἀπὸ τὴν στενογραφίαν.

ΠΟΛΛΟΙ. Εἶναι τυπωμένη ἡ πρότασίς του.

Τὰ μυστήρια τῆς ἀνακρίσεως

ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ. Εἶναι τωόντι ἡ πρότασίς μου τυπωμένη καὶ ἀφίνω τὴν Συνέλευσιν ν' ἀποφασίσῃ ὅ,τι θέλει ἐπ' αὐτῆς.

Κύριοι εἶμαι κατὰ τῆς προτάσεως τοῦ Κυρίου Παπαμιχαλοπούλου διότι νομίζω λίαν ἐπιβλαβὲς νὰ ἔλθῃ ἡ ἐξουσία ἐνώπιόν σας καὶ νὰ ἀνακαλύπτῃ τὰ μυστήρια τῆς ἀνακρίσεως· τοιουτοτρόπως ἴσα—ἴσα ἠμποροῦμεν νὰ φυγαδεύσωμεν τοὺς κακούργους, νὰ καταστρέψωμεν τὰ ἴχνη τοῦ ἐγκλήματος. Καὶ ἠκούσατε, κύριοι, πῶς σᾶς φέρουν τὴν πρότασιν αὐτήν; Ἐνῷ πρόκειται περὶ τῆς ὑπάρξεως ὅλης, σᾶς φέρουν τὴν πρότασιν ὡς πρότασιν ἐμπιστοσύνης καὶ ὡς τοιαύτην τὴν ἀποκρούω.

ΤΙΝΕΣ. Ὄχι, ὄχι.

ΕΤΕΡΟΙ. Ναί.

Ὁμόνοιαν

ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ. Τὴν ἔφερεν ὁ Κύριος πληρεξούσιος Φθιώτιδος (θόρυβος). Ἀνάδοχος εἶναι ἡ Συνέλευσις ἥτις δὲν ἐπεθύμει νὰ φέρῃ τὰς φατρίας, ἀλλ' ἐπεθύμει νὰ τηρηθῇ ὁμόνοια.

ΠΟΛΛΟΙ. Μάλιστα.

Ἡ ἰσχὺς τῆς Συνελεύσεως

ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ. Νομίζω, ὅτι ἡ θέσις τῆς Συνελεύσεως πρὸς τὴν Κυβέρνησιν εἶναι πολὺ διαφορετικὴ ἀπὸ τὴν θέσιν τῶν Βουλῶν πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον. Ἡ Συνέλευσις καὶ τοῦτο θέλω τὸ εἰπεῖ ἐκ προοιμίων διότι κατόπιν θέλω ἐν μέρει ἔλθει εἰς τὴν ἐνέργειάν μου ἐντὸς τῆς Συνελεύσεως, ἡ Συνέλευσις εἶναι κυρίαρχος, εἶναι ὁ βασιλεύς, ὁ διορίζων καὶ παύων τοὺς ὑπουργούς. Δὲν εὑρίσκεται λοιπὸν εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ ἐπιβάλῃ πλαγίως ζήτημα ἐμπιστοσύνης οὔτε κατόπιν πλαγίως νὰ ζητῇ νὰ ἐξάγῃ συμπεράσματα, ἐὰν τωόντι ἓν ὑπουργεῖον ἢ μία Κυβέρνησις χαίρῃ ἢ ὄχι τὴν ἐμπιστοσύνην της· ὅταν πρόκειται νὰ τὸ κάμῃ, πρέπει νὰ τὸ εἰπῇ ρητῶς, καὶ αὐτὴ εἶναι ἡ θέσις της.

ΠΟΛΛΟΙ. Δὲν πρόκειται περὶ αὐτοῦ.

ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ. Πρέπει νὰ τὸ εἰπῇ ρητῶς καὶ νὰ τὸ ἀποφασίσῃ ρητῶς. Τὸ λέγω τοῦτο, διότι κατὰ δυστυχίαν ἐξακολουθοῦν νὰ παρεξηγοῦν διαφόρους ὁμιλίας καὶ προτάσεις ἐντεῦθεν, νομίζουν, ὅτι μία πρότασις καὶ μία ὁμιλία ἐντεῦθεν ἔχει σκοποὺς ὄχι τοὺς κυρίους, ἀλλὰ νὰ πολεμήσῃ ἢ νὰ ὑποστηρίξῃ τὸ Ὑπουργεῖον. Περὶ τούτου ἐνώπιον τῆς Συνελεύσεως δὲν ἠμπορεῖ νὰ πρόκειται. Ἡ Συνέλευσις ὅτι θέλει τὸ ἀποφασίζει ὡρισμένως, ὅταν δὲ ἀποφασίζῃ ὡρισμένως εἶναι κυρίαρχος νὰ ὁμιλῇ ὅπως θέλει μὲ τὸ ὑπουργεῖον, τὸ ὁποῖον δὲν εἶναι παρὰ ὑπάλληλον, τὸ ὁποῖον αὐτὴ διορίζει. Ἐπαναλαμβάνω τοῦτο διότι κατὰ δυστυχίαν συνέβη εἰς τὸν κύριον Μαυροκορδᾶτον χθές· διάφοροι ὁμιλίαι καὶ προτάσεις παρεξηγήθησαν ἐνῷ βεβαίως δὲν εἶχον τὸν σκοπὸν ὅπως, ταῖς ἀπεδόθη. Εἶμαι λοιπὸν ὑπὲρ τῶν ἐπερωτήσεων.

ΒΛ. ΒΑΛΤΙΝΟΣ. Τίθενται αἱ ἐπερωτήσεις εἰς ψηφοφορίαν.

ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ. Μάλιστα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Εἶναι παρὼν ὁ κ. ὑπουργὸς τῆς δικαιοσύνης, ἐὰν θέλητε νὰ δώσῃ πληροφορίας,

Ἀπέλασις τοῦ Προξένου

Ι. ΠΑΠΑΖΑΦΕΙΡΟΠΟΥΛΟΣ. (Ὑπουργὸς Δικαιοσύνης) Κύριοι, ἅμα τὸ Ὑπουργεῖον, τοῦ ὁποίου ἔχω τὴν τιμὴν νὰ ἀποτελῶ μέρος, ἔλαβε γνῶσιν, ἂν καὶ ἐπιπολαίως, περὶ διατρεχόντων σχεδίων, ἐνόμισε τὸ καθῆκόν του, ἂν καὶ δὲν εἶχε τὸν καιρὸν οὐδὲ ἐγνώριζεν ἐκ τῶν προτέρων ὁποία ἦτον ἡ κατάστασις τῆς ἀσφαλείας τοῦ τόπου, νὰ λάβῃ ἀσφαλιστικὰ μέτρα πρὸς πρόληψιν παντὸς ἀπευκταίου. Ἐντεῦθεν προῆλθεν ἡ ἀνάκλησις τοῦ ἐκτελεστηρίου τοῦ Κυρίου Μπερνάου καὶ ἡ ἀπέλασις αὐτοῦ. Ἐπειδὴ δὲ οἱ φόβοι οὗτοι ἐφαίνοντο ὅτι ἐλάμβανον ὑπόστασίν τινα, ἐνόμισε καθῆκον της νὰ διατάξῃ τὰς ἁρμοδίας δικαστικὰς ἀρχὰς νὰ προβοῦν εἰς ἀνακρίσεις, ἐκεῖνοι δὲ ἐνεργοῦν τὸ καθῆκον των.

Νομίζω ὅτι ἡ δημόσιος ἀσφάλεια καὶ ἡ ἐν γένει ἀνακάλυψις τοῦ ἐγκλήματος, ἐὰν ὑπάρχῃ τοιοῦτον, ἀπαιτεῖ ὥστε αἱ ἀνακρίσεις νὰ μὴν ἐκτίθενται δημοσίᾳ, διότι τοιουτοτρόπως δὲν δύναται νὰ ἀνακαλυφθῇ, τὸ ἔγκλημα ἐὰν ὑπάρχῃ τοιοῦτον, οὔτε νὰ τιμωρηθῇ ὁ ἔνοχος. Διαβεβαιῶ ὅμως τὴν Συνέλευσιν ὅτι δὲν ὀφείλει νὰ δώσῃ πίστιν τοσαύτην εἰς τὰ διαθρυλούμενα, καὶ ὅτι αὐτὰ δὲν εἶναι ἀληθῆ, ὅπως παρίστανται εἰς τὸ κοινόν.

Ὑπάρχουν ὑπόνοιαί τινες καὶ ἡ ἀνάκρισις προβαίνει εἰς ἀνακάλυψιν τοῦ ἐγκλήματος ὄχι μόνον ἐδῶ ἀλλὰ καὶ πανταχοῦ. Ἡ Κυβέρνησις διέταξεν, ὥστε αἱ δικαστικαὶ ἀρχαὶ καὶ αἱ διοικητικαὶ νὰ ἐπιληφθοῦν τοῦ ἀντικειμένου καί, ὅπου εὕρωσιν ἔγκλημα ἢ ὕπαρξιν ἐγκλήματος, νὰ τὸ καταδιώξουν.

Τὰ εἰς Ὕδραν

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Ὑπάρχει ἑτέρα πρότασις, ἥτις ἔμεινεν ἐκκρεμὴς εἶναι ἡ τοῦ Κυρίου Θεοχάρη περὶ τῶν διατρεξάντων εἰς Ὕδραν καὶ περὶ τοῦ Πολυτεχνείου.

ΜΠΟΥΜΠΟΥΛΗΣ. Κύριοι πληρεξούσιοι, περὶ τῶν πραγμάτων τῆς Ὕδρας δύναμαι νὰ σᾶς διαβεβαιώσω ὅτι οὐδὲν συμβαίνει ἐκτὸς τινος μικροῦ ἀντικειμένου ἀστείου ἂν θέλετε. Ἄνθρωποι ἐλθόντες ἐξ Ὕδρας σχετικοί μου, μὲ ἐπληροφόρησαν, ἅμα τοὺς ἠρώτησα, διότι εἶχον μάθει καὶ ἐγώ, ὅτι ἐγένοντο σπουδαῖοι δῆθεν ἀταξίαι, ὅτι τίποτε δὲν συνέβη παρ' ὅτι ἔκαμον ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον τὸ Πάσχα μετὰ τὴν ἀνάστασιν κάμνουν δηλ. ἔκαψαν ἐκεῖ ἕνα ἀντερί, ἕνα τσουμπὲ (γέλως). (1) Τίποτε ἄλλο δὲν συνέβη καὶ εἶναι τὰ πράγματα ἐκεῖ ἐν πλήρει τάξει καὶ ἡσυχίᾳ.

Ὁ Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν ἀναγινώσκει ἔκθεσιν μετὰ σχεδίου ψηφίσματος, δι' οὗ, ἐγκρίνεται πρᾶξίς τις τῶν μετόχων τῆς ἐθνικῆς Τραπέζης, ἐπιτρέπουσα εἰς τὸν διοικητὴν αὐτῆς νὰ λάβῃ ἤδη ὁμολογίας 500.000 δραχμῶν ἐκ τοῦ ἐθνικοῦ δανείου τῶν 6.000.000 καὶ ἀκολούθως ἕτερον ποσὸν ἐὰν κυρωθῇ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Ὅσοι παραδέχονται τὸ ψήφισμα, ὅπως ἀνεγνώσθη νὰ σηκωθῶσιν (ἀνίστανται αἱ περισσότεροι). Ἡ Συνέλευσις τὸ παρεδέχθη.

ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ. Ἡ ζητηθεῖσα πίστωσις ἐπειδὴ ἐτυπώθη, παρακαλῶ τὴν Συνέλευσιν νὰ συζητηθῇ καὶ νὰ τὴν ἐγκρίνῃ ἐπειδὴ διενεμήθη.
ἐπειδὴ διενεμήθη.

ΠΟΛΛΟΙ. Αὔριον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Αὔριον λοιπὸν εἶναι τὸ πρῶτον ἀντικείμενον τῆς ἡμερησίας διατάξεως.

(1) Τὸ ἔνδυμα τοῦ Βούλγαρη

Ἐπανάστασις ἐκ Ζακύνθου

ΠΛΑΣΤΗΡΑΣ. Κύριοι, ἐπιθυμῶ νὰ ἀκολουθήσω μὲν μίαν τάξιν εἰς τὴν ἡμερησίαν διάταξιν, καὶ λυποῦμαι ὁσάκις ἔρχονται πληρεξούσιοι καὶ ζητοῦν τὸν λόγον, διὰ νὰ εἴπωσί τι οὐσιῶδες· ἀλλ' ὅταν μοὶ λέγουν, ὅτι ἔχουν νὰ εἴπουν κἄτι τι περὶ τῆς δημοσίας ἀσφαλείας, δὲν ἠμπορῶ νὰ τοὺς ἀφαιρέσω τὸν λόγον.

ΠΛΑΣΤΗΡΑΣ. Τεκμήρια ἀλλεπάλληλα, περὶ προδοσίας καὶ ἐπιβουλῆς ἔρχονται τὸ ἓν κατόπιν τοῦ ἄλλου · τὴν στιγμὴν ταύτην θὰ σᾶς ἀναγνώσω μίαν ἐπιστολὴν ἐξ 'Αστακοῦ. Εἶναι ἐπιστολή, ἥτις ἔρχεται σήμερον, ὅταν παρεσκευάζετο καὶ ἐν 'Αθήναις καὶ ἐν ταῖς ἄλλαις ἐπαρχίαις ἡ ἐπανάστασις.

ΤΙΝΕΣ ΠΛΗΡΕΞΟΥΣΙΟΙ. Ποίαν ἡμερομηνίαν ἔχει;

ΠΛΑΣΤΗΡΑΣ. Εἶναι τῆς 14 Φεβρουαρίου. ('Αναγινώσει τὴν ἐπιστολήν). «Οἱ ἐν Ζακύνθῳ μένοντες ἐξόριστοι, οἵτινες εἶναι οἱ Κ.Κ. Δημ. Βότσαρης, Α. Βαλτινός, συνεννοούμενοι μετ' ἄλλων ἐν 'Ακαρνανίᾳ, ἐνεργοῦσιν ἐπανάστασιν πρὸς ἐπάνοδον τοῦ Ὄθωνος.........

ΠΟΛΛΟΙ. Ποῖος γράφει;

Προϊὸν ἐπαναστάσεως

ΠΛΑΣΤΗΡΑΣ. Βλέπετε τὸ γράμμα, εἶναι Βασίλειος Ροντήρης, ὁ ἀδελφὸς ἑνὸς ἀγαπητοῦ συναδέλφου μας. Κύριοι πολλὰ καὶ διάφορα ἐρρέθησαν πρὸ ὀλίγου ἀπὸ τοῦ βήματος τούτου, ἀλλὰ τὸ σπουδαιότερον πάντων δὲν ἐρρέθη· μία ὁμόφωνος φωνὴ ἀκούγεται πανταχόθεν, τὶ γινόμεθα; ἐρωτῶσιν οἱ πάντες. Τὶ ἐστί, τὶ γινόμεθα; σημαίνει, ὅτι πάσχομεν καὶ ὅλοι τὸ γνωρίζομεν· ἔχομεν ἀνάγκην λοιπὸν διαγνώσεως τοῦ κακοῦ, ὑπὸ τοῦ ὁποίου πάσχομεν. Εἴμεθα προϊὸν μιᾶς ἐπαναστάσεως· ἰδοὺ ἡ ἀρχή μας. Τὶ ἐστὶν ἐπανάστασις; 'Εδῶ ἐφιστῶ τὴν προσοχὴν τῶν Κυρίων Πληρεξουσίων. Εἶναι ἀνάγκη νὰ μελετήσωμεν τὶ εἶναι ἡ ἐπανάστασις καὶ τὶ εἶναι ἡ ἐπανάστασις ἡ εἰδική μας. 'Απὸ τῆς διαγνώσεως τοῦ αἰτίου, τὸ ὁποῖον μᾶς παρήγαγε τὸ κακὸν θέλομεν ἀντλήσει τὴν θεραπείαν μας.

Νέα ζωή

Πᾶσα ἐπανάστασις, ὡς ὅλοι γνωρίζετε, εἶναι νέα ζωὴ ὁμοιάζει τὸ νεογνόν, τὸν νέον ἄνθρωπον, ὅστις ἔχει ἀνάγκην τροφῆς καὶ περιποιήσεως διὰ νὰ ἀνατραφῇ, διὰ νὰ ἡλικιωθῇ καὶ ἀνδρωθῇ. Αὐτὸ εἶναι τὸ μόνον γενικὸν γνώρισμα ἡ γενικὴ ὁμοιότης ὅλων τῶν ἐπαναστάσεων· ἀλλ' οὐδεμία ἐπανάστασις ὁμοιάζει τὴν ἄλλην. 'Ανάγκη λοιπὸν νὰ μελετήσωμεν τὴν ἐπανάστασιν τὴν ἡμετέραν.

ΒΑΛΤΙΝΟΣ. Τὴν ἠξεύρομεν.

Μὲ τὸν οὐρανὸν καὶ τὰ ἄστρα

ΤΙΝΕΣ. Νὰ ὁμιλήσητε πρακτικῶς καὶ οὐχὶ μὲ τὸν οὐρανὸν καὶ μὲ τὰ ἄστρα.

ΠΛΑΣΤΗΡΑΣ. Τότε παραιτοῦμαι.

ΠΟΛΛΟΙ. Νὰ ἐξακολουθήσητε.

Συνέχεια τοῦ 1843

Ο ΑΥΤΟΣ. 'Επαναλαμβάνω, ὅτι καλεσθέντες ἐνταῦθα ὀφείλομεν πρῶτον νὰ μελετήσωμεν κατὰ βάθος τὴν ἐπανάστασιν ἥτις μᾶς ἔφερε· καὶ ἐξακολουθῶ· θέλω ἐκθέσει τὰς σκέψεις μου. Ἡ ἐπανάστασις ἤρξατο, ἢ μᾶλλον ἐπανελήφθη ἀπὸ τοῦ 43· ἦτο μία ἐπανάστασις κατὰ τοῦ συστήματος, ἂν ἐνθυμῆσθε τοῦ κυβερνητικοῦ τοῦ Ὄθωνος, ἐπανάστασις ἠθική. Ἡ ἐπανάστασις αὕτη δὲν ἐτελείωσε. Μετ' ὀλίγα ἔτη ἐγεννήθη ἐπανάστασις κατὰ τοῦ προσώπου τοῦ Ὄθωνος καὶ αὐτὴ συνεπληρώθη κατὰ τὴν 10ην 'Οκτωβρίου. Νομίζω λοιπὸν ὅτι εἴμεθα εἰς τὸ στάδιον τῆς ἐπαναστάσεως. 'Αλλὰ πῶς θὰ πραγματοποιηθῇ; Εἶναι ἀνάγκη νὰ μελετήσωμεν τὸ παρελθόν, τὸ ὁποῖον ἕκαστος ἐξ ἡμῶν τὸ ἐμελέτησε, καὶ ἡ διόρθωσίς του θέλει φέρει τὴν πραγματοποίησιν τῆς ἐπαναστάσεως· ἀλλ' ἐπανάστασις δὲν δύναται νὰ μένῃ ἀργή, ἔχει ἀνάγκην τροφῆς καθ' ἡμέραν καὶ ἔχομεν ἀνάγκην νὰ τῇ δίδωμεν καθ' ἡμέραν τὴν ἀναγκαίαν, τὴν ἀπαιτουμένην τροφήν, ἄλλως ἡ ἐπανάστασις θὰ ἀποθάνῃ ἀπὸ ἀτροφίαν ἢ ἐξαγριωθεῖσα θὰ ἁρπάσῃ, ὅπου εὕρῃ τὸ προστυχόν.

Ἀνήσυχοι περιοχαὶ

Μέχρι τοῦδε δυστυχῶς ἔχω τὴν γνώμην ὅτι δὲν ἐβαδίσαμεν τὴν ὁδὸν αὐτήν, ἢ ὅτι πολὺ ὀλίγον ἐπράξαμεν, καὶ διὰ τοῦτο εὑρισκόμεθα εἰς τὸ σημεῖον αὐτό. Θέλω νὰ σᾶς ἀπαλλάξω ἀπὸ τὴν ἀνησυχίαν, θέλω περάνει τὸν λόγον μου, περιοριζόμενος εἰς τὰς γενικὰς αὐτὰς ἐκφράσεις χωρὶς νὰ ἔλθω εἰς λεπτομερείας καὶ χωρὶς νὰ προτείνω μέτρα τινα, ἀρκούμενος εἰς ὅτι ἄλλοτε ἐπροτάθησαν καὶ ἐξετέθησαν ἐνώπιόν σας. Θέλω λοιπὸν σᾶς παρακαλέσει, Κύριοι, νὰ μὴ θεωρήσητε μὲ ἀδιαφορίαν τὰ συμβαίνοντα· ἀφορμὴν λαβὼν καὶ ἐκ τῶν τελευταίων αὐτῶν περιστατικῶν, τὰ ὁποῖα ἐνισχύουσι τὰς πεποιθήσεις μου ἐπὶ τοῦ προκειμένου, θέλω σᾶς παρακαλέσει νὰ μὴ εἶσθε πολὺ ἀδιάφοροι, ὥς τινες ἐκ τῶν συναδέλφων ἐπίστευσαν καὶ ἠθέλησαν νὰ διισχυρισθοῦν ἀπὸ τοῦ βήματος τούτου καὶ προχθές, σήμερον ἀκόμη. Ἡ θέσις μας, ἡ θέσις τῆς πατρίδος εἶναι δύσκολος. Θὰ παρακαλέσω λοιπὸν τὴν Συνέλευσιν νὰ ἀσχοληθῇ εἰς τὸ ἀντικείμενον τοῦτο, καὶ εἰς τὴν ἐξασφάλισιν τῆς τύχης τῆς πατρίδος.

ΠΕΤΙΜΕΖΗΣ. Τὶ ἐννοεῖτε κύριε Πλαστήρα, λέγοντες, ὅτι τὸ κίνημα παρεσκευάζετο εἰς 'Αθήνας καὶ εἰς ἄλλας ἐπαρχίας;

ΠΛΑΣΤΗΡΑΣ. 'Εννοῶ, ὅτι ὅ,τι ἐγένετο ἐνταῦθα εἶχεν ἄμεσον σχέσιν καὶ μὲ τὴν 'Ακαρνανίαν καὶ μὲ τὸ Γύθειον καὶ μὲ τὴν Λακωνίαν, καὶ μὲ τὴν Ναυπακτίαν, ὅπου ἐγένοντο προχθὲς 150 ἀδελφοποιΐαι. (1)

ΠΕΤΙΜΕΖΗΣ. Σᾶς λέγω καὶ ἐγώ, ὅτι ἡ ἐνέργεια αὕτη εἶναι ἀδύνατον νὰ πραγματοποιηθῇ εἰς 'Ακαρνανίαν διότι εἶναι ἡ πρώτη ἐπαρχία, ἥτις ἔλαβε τὰ ὅπλα κατὰ τοῦ Ὄθωνος.

(1) Ἴσως νὰ ἐννοῇ ὅτι τὸ ὁμαδικὸν αὐτὸ γεγονός, ἐσήμαινε ὅτι οἱ δεσμευόμενοι μὲ τὴν γνωστὴν ἀδελφοποιΐαν ἐπρόκειτο νὰ ἀποδυθοῦν εἰς τοὺς κινδύνους μιᾶς ἐπαναστάσεως.

Ὁ Γεροθανάσης

ΕΙΣ ΠΛΗΡΕΞΟΥΣΙΟΣ. Ἠξεύρετε ὅτι ὁ Γεροθανάσης αὐτὸς εἶναι ὁ πρῶτος, ὁ θιασώτης τοῦ Ὄθωνος· λοιπὸν δὲν εἶναι διόλου παράξενον νὰ συνεννοῆται μὲ τοὺς ἐν Ἑπτανήσῳ διαμένοντας ἐξορίστους· δύναμαι ὅμως ἀπὸ τοῦδε νὰ διαβεβαιώσω τὴν Συνέλευσιν καὶ τὸ Ὑπουργεῖον, ὅτι πᾶν κίνημα τοιοῦτον ἐν Ἀκαρνανίᾳ θέλει πνιγῆ ἅμα τῇ γεννήσει του· διότι τὸ ἐπαναστατικὸν πνεῦμα διατηρεῖται ἀκμαῖον ἐν Ἀκαρνανίᾳ, καὶ ὅλοι οἱ φίλοι μας θέλουν τὸ κτυπήσει κατακέφαλα.

Ἀφηρημένα

ΗΡ. ΠΕΤΜΕΖΑΣ. Ἀπό τινος καιροῦ ἀπεφάσισα νὰ μὴ ἀναβαίνω εἰς τὸ βῆμα, διότι ἀπὸ τὸ βῆμα τοῦτο μοὶ φαίνεται ὅτι δὲν πρέπει νὰ ἔρχηται κανείς, καὶ νὰ ρίπτη ἐν τῷ μέσῳ τῆς Συνελεύσεως περιστατικά, τὰ ὁποῖα δὲν δύναται παραχρῆμα νὰ βεβαιώσῃ, διότι οὕτω, Κύριοι, ἀφίνει ἕνα χάσμα μέγα, διότι εὑρισκόμεθα εἰς ἐπαναστατικὴν κατάστασιν, καὶ πᾶς λόγος ὅστις ἔρχεται ἐντὸς τῆς Συνελεύσεως, χωρὶς νὰ ὑποστηρίζηται ἀπὸ γεγονότα πραγματικά, γεννᾷ τὸν θόρυβον ἐντὸς αὐτῆς, καὶ ἐκτὸς ἀφίνει ἐντυπώσεις ὀλεθρίας.

Ἔχω πολλὴν ὑπόληψιν εἰς τὸν πληρεξούσιον, τὸν ἐκ Ναυπακτίας, κύριον Ροντίρην τὸν ἀδελφόν του δὲν τὸν γνωρίζω. Εἰς χεῖρας τοῦ πληρεξουσίου τούτου εὑρίσκεται μία ἐπιστολή· ἡ ἐπιστολὴ αὕτη ἀνεγνώσθη ἀπὸ τοῦ βήματος, καὶ τί περιέχει; Ἀφηρημένα καὶ τινὰ περιστατικά.

Ἄραγε εἶναι δυνατὸν ποτὲ ἡ Συνέλευσις, καὶ ἡ ἐκτελεστικὴ ἐξουσία, νὰ ἰσχύῃ, ὅταν καθ' ἑκάστην φέρωνται ἐνώπιόν της τοιαῦτα ἀόριστα γεγονότα, ζητοῦντα τὴν ἀπόφασίν της;

Ἐγὼ φρονῶ Κύριοι ὅτι, ἂν ἐξακολουθήσωμεν οὕτω συζητοῦντες ἐδῶ, δὲν θέλομεν φθάσει ποτὲ εἰς ἓν ἀποτέλεσμα, ματαιοπονοῦμεν ἐδῶ, καὶ ὅτι ἀδίκως οἱ ἐκτὸς ἡμῶν περιμένουσι νὰ ἐπιβοηθήσωμεν εἰς τὴν ἀθλίαν κατάστασιν, εἰς τὴν ὁποίαν εὑρισκόμεθα.

Τώρα, Κύριοι, σᾶς παρακαλῶ, ἐὰν ἐπήρχετο εἰς γνῶσίν μου περιστατικόν τι δυνάμενον νὰ διαταράξῃ τὴν κοινὴν ἀσφάλειαν, νομίζετε ὅτι ἦτο τὸ καθῆκον μου νὰ περιορισθῶ εἰς μίαν ἁπλῆν κοινοποίησιν πρὸς ἕνα φίλον μου καὶ συνάδελφον διὰ μιᾶς καὶ μόνης ἐπιστολῆς;

Τοῦ πολίτου τὸ καθῆκον δὲν εἶναι αὐτό, ὁ πολίτης, ὅταν περιορίζηται μόνον εἰς ἐπιστολὰς δὲν ἐκπληροῖ τὸ καθῆκον εἰς τὴν πατρίδα. Ἔχει δικαίωμα ἀπὸ τὸν νόμον νὰ καταδιώξῃ τὸ ἔγκλημα ὅταν φαίνεται, νὰ τὸ καταμηνύσῃ εἰς τὴν δημοσίαν ἀρχὴν καὶ νὰ καταδιώξῃ αὐτὸ σύμφωνα μὲ τὰς διατάξεις τοῦ νόμου. Λοιπὸν πρός τι καταφεύγουν εἰς τὰς ἐπιστολάς;

Πρὸς τὸν ἁρμόδιον

Ἔχω ἀπὸ τὰς 10 8βρίου ὅπου εὑρίσκομαι εἰς τὴν Συνέλευσιν καὶ ποτὲ δὲν ἔλαβα τοιαύτην ἐπιστολήν. Ἐὰν ἐλάμβανον δὲν ἤθελον δώσει καμμιὰν ἐπισημότητα, πολὺ περισσότερον δὲν ἤθελον τολμήσει νὰ τὴν φέρω ἐνώπιον τῆς Συνελεύσεως διὰ νὰ ἀποδείξω κινδύνους καὶ ὅτι ἡ δημόσιος ἀσφάλεια καὶ ἡ ἐπανάστασις κλονίζονται. Ἀλλά, Κύριοι, καὶ ἂν ἡ ἐπιστολὴ αὕτη ἤρχετο πρὸς ἐμέ, τί νομίζετε, ὅτι ἤθελον πράξει; Νομίζετε ὅτι ἤθελον τὴν φέρει εἰς τὴν Συνέλευσιν νὰ τὴν ἀναγνώσω ἀπὸ τοῦ βήματος τούτου, διὰ νὰ ἀκούσῃ ὅλον τὸ ἀκροατήριον, τὸ ὁποῖον πέριξ ἡμῶν ἵσταται καὶ οὕτω νὰ κλονισθῇ καὶ ἡ ὕπαρξις ἑκάστου καὶ ἡ διάνοια; Ὄχι! Ἤθελον διευθυνθῇ μὲ τὴν ἐπιστολὴν εἰς τὰς χεῖρας πρὸς τὸν ἁρμόδιον ὑπουργόν, καὶ ἤθελον τῷ παραστήσει ὅσα ἐν τῇ ἐπιστολῇ ταύτῃ περιεγράφοντο, ἤθελον τὸν παρακαλέσει νὰ μὲ εἴπῃ, ἐὰν τὰ γραφόμενα ἔχωσιν ἀληθείας, ἂν τὰ γνωρίζῃ, ἢ ἂν διατελῇ ἐν ἀγνοίᾳ τοιούτων περιστατικῶν καὶ ἤθελα ἐπιστήσει τὴν προσοχὴν αὐτοῦ εἰς τὴν τελευταίαν περίστασιν, ἤθελα παροξύνει τὸν πατριωτισμόν του, ἤθελον τὸν παρακαλέσει νὰ καταβάλῃ ὅλας του τὰς ἐνεργείας καὶ φροντίδας διὰ ν' ἀποκόψῃ τὰς ἐνεργείας ταύτας τὰς ἀντεθνικάς, διὰ ν' ἀνακαλύψῃ καὶ συλλάβῃ τοὺς ἐνεργοῦντας αὐτάς, οὐδέποτε ὅμως ἤθελον τὴν φέρει ἐνώπιον τῆς Συνελεύσεως.

Κινδυνεύομεν ὅλοι

Νομίζω λοιπόν, ὅτι πρὸ πάντων ἡμεῖς οἱ Πληρεξούσιοι πρέπει νὰ εἴμεθα εἰς αὐτὰ φειδωλοί, διότι ἂς μὴ πιστεύσῃ κανείς, ὅτι ὅλοι δὲν ὁρμώμεθα ἀπὸ τὰ αὐτὰ πρὸς τὴν Πατρίδα αἰσθήματα, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἴμεθα πάντες ἐδῶ ὅλοι οἱ ἐπαναστάται, ἔχομεν συμφέροντα πολὺ περισσότερα ἀπὸ τινας ἄλλους οἵτινες ἠσπάσθησαν τὴν ἐπανάστασιν διότι ἡ δυναστεία τοῦ Ὄθωνος θέλει κινδυνεύσει τὴν ὕπαρξιν τὴν ἀτομικὴν τῶν ἐπαναστατικῶν. Λοιπὸν νομίζετε ὅτι ἡμεῖς μένομεν ἀδιάφοροι εἰς αὐτὰ τὰ πράγματα;

Ἀλλὰ δὲν κατακρίνω τὰς προσπαθείας, διότι ἔχω τὴν πεποίθησιν, ὅτι αἱ προσπάθειαι ἔρχονται ἀπὸ τῶν μυχῶν τῶν αἰσθημάτων πρὸς τὴν Πατρίδα. Ἀλλὰ θέλω αἱ προσπάθειαι αὗται, πρὶν φθάσωσιν εἰς τὸ βῆμα, νὰ βασανίζωνται καὶ μελετῶνται, νὰ ἔρχωνται κύριαι, καὶ οὐχὶ ἀφηρημέναι.

Πρὸ μικροῦ συνεζητοῦμεν ἐδῶ ἄλλο ἀντικείμενον, τὸ ὁποῖον ἐπίσης εἶχεν, ὑπ' ὄψιν του τὴν δημόσιον ἀσφάλειαν· καὶ ἀπὸ μὲν τὴν δεξιὰν πλευρὰν ἤρχοντο φωναί, αἵτινες ἐπεδίωκον μέτρα ἔκτακτα διὰ νὰ ἐξασφαλίσωσι τὴν ἡσυχίαν τοῦ Κράτους, ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος ἤρχοντο ἀντίθετοι φωναί, καὶ ἠξεύρετε, Κύριοι,; Καὶ αἱ μὲν καὶ αἱ δὲ ἀπέβλεπον εἰς τὸ αὐτὸ σημεῖον, μὲ τὴν διαφορὰν μόνον, ὅτι δὲν εἶχον σκοπὸν νὰ προφυλάξουν τὰ μέτρα τῆς ἀνακρίσεως, τὰ ὁποῖα πρέπει νὰ εἶναι σκεπασμένα, διὰ νὰ ἠμπορέσουν νὰ καταδιώξουν ἐπιτηδείως τὸ ἔγκλημα οἱ δὲ ἄλλοι ἀπὸ τὸν αὐτὸν ζῆλον ὁρμώμενοι καὶ πρὸς τὸ αὐτὸ σημεῖον ἀποβλέποντες, νομίζουν ὅτι τὰ μέτρα αὐτὰ πρέπει νὰ δοθῶσι σκεπασμένα πρὸς τὸ παρόν, διὰ νὰ δύναται κάτωθεν αὐτῶν ἡ ἀνάκρισις νὰ προχωρήσῃ καὶ συλλάβῃ ἐπ' αὐτοφώρῳ τὸ ἔγκλημα.

Βλέπετε λοιπόν, ὅτι ὅλοι πρὸς τὸν αὐτὸν σκοπὸν καὶ πρὸς τὸ αὐτὸ σημεῖον ἀποβλέπουσι δὲν πρέπει ὅμως νὰ ἀπαιτῶμεν βεβαίως νὰ φθάσωμεν εἰς αὐτὸ τὸ σημεῖον, διότι νομίζω, ὅτι τὰ βίαια μέτρα καὶ ἰδίως ὅταν ἀφορῶσιν τὴν δημόσιον ἀσφάλειαν δὲν δύναταί ποτε νὰ φθάσωσιν εἰς αἴσιον ἀποτέλεσμα.

Τὸ κιβώτιον

Κύριοι, καθὼς σᾶς προεῖπον, ἤκουσα καὶ τὴν σήμερον νὰ λέγουν ὅτι ἀνεκαλύφθη ἓν κιβώτιον τὸ ὁποῖον ἐμπεριέχει 100 ὀκάδας λίρας! Ἐξυπάσθην, ὅταν ἤκουσα αὐτό. Εἶπα, ἐνδεχόμενον εἶναι νὰ εὑρέθησαν τόσα χρήματα· τί

πληροφοροῦμαι; ὅτι εὑρέθησαν 13 χιλιάδες δραχμαὶ μόνον δηλαδὴ 1000 φλωριὰ καὶ ἀπὸ τὰ αὐστριακά. Ἔπρεπε λοιπὸν ἀπὸ τὴν προκατάληψιν τῆς πρώτης ἰδέας καὶ πληροφορίας νὰ ἔλθω ἐδῶ καὶ νὰ εἴπω: Κύριοι ἐχαθήκαμεν, ἡ δημόσιος ἀσφάλεια καταστρέφεται διότι εἰς τὸ ξενοδοχεῖον τῶν ξένων εὑρέθη ἓν κιβώτιον τὸ ὁποῖον ἐμπεριέχει 200 χιλ. λίρας; Ἑπομένως διὰ νὰ ὑπάρχουν τόσα χρήματα ἐδῶ εἰς τὴν κατοικίαν ἑνὸς πράκτορος, βεβαίως ἄλλα τόσα ἢ καὶ περισσότερα ἐσκορπίσθησαν καὶ ὁ κίνδυνος ἐξετάνθη!

Κοσμοῦμεν τὸν ἥλιον

Δὲν εἶναι συγχωρημένον, διότι μετὰ 5 λεπτὰ ἤθελεν ἔλθει ἕνας ἄλλος καὶ ἤθελεν εἰπεῖ, ὅτι τὸ εἶδες εἰς τὸν ὕπνον σου διότι τὸ πραγματικὸν εἶναι 1000 φλωριά. Διὰ τοῦτο παρακαλῶ ἡ Ἐθνοσυνέλευσις νὰ μὴ λαμβάνῃ ὑπ' ὄψιν αὐτὰ τὰ ἀόριστα πράγματα καὶ νὰ μὴ ἐπιτρέπῃ εἰς ἐμὲ τὸν ἴδιον νὰ ἀναβῶ, ἐπὶ τοῦ βήματος τούτου ἂν δὲν τῆς φέρω ζωντανὸν τὸν κίνδυνον, διότι ἄλλως ματαιοπονοῦμεν· ἰδοὺ διατὶ ἐγὼ ἐν πεποιθήσει σᾶς λέγω καὶ ἐν συνειδήσει ὁμολογῶ, ὅτι ἤρχισα νὰ κουράζωμαι· διότι τώρα ἔχομεν 60 ἡμέρας ὅπου κοσμοῦμεν τὸν ὁρίζοντα τῆς Ἀττικῆς καὶ τί ἐκάμομεν; καὶ ἡμεῖς δὲν ἠξεύρομεν.

Ὁ ἀδελφὸς τοῦ συνωμότου

ΒΛ. ΒΑΛΤΙΝΟΣ. Πρώτην ἡμέραν ἤθελα νὰ φύγω ἀπὸ τὴν Συνέλευσιν καὶ βλέπω, ὅτι ἔκαμα καλὰ ὅτι δὲν ἔφυγα, διότι ἀναβὰς ἐπὶ τοῦ βήματος τούτου ὁ Κ. Πλαστήρας ἀπέδωκεν εἰς τὸν ἀδελφόν μου προδοσίαν κατὰ τῆς πατρίδος.

ΠΛΑΣΤΗΡΑΣ. Δὲν εἶναι ἀλήθεια.

ΒΛ. ΒΑΛΤΙΝΟΣ. Εἶναι τόσον βέβαιον, ὥστε τὴν ἐπιστολὴν ταύτην ἔπρεπε νὰ τὴν φέρῃ ὁ Κ. Ροντίρης διότι ἀπὸ τὸν ἀδελφὸν τοῦ Κ. Ροντίρη γράφεται καὶ εἰς τὸν αὐτὸν στέλλεται. Ὀφείλω νὰ ὁμολογήσω, ὅτι οὐδέποτε οὐδεμίαν στιγμὴν εὑρέθην πολιτικῶς σύμφωνος μὲ τὸν ἀδελφόν μου τὸν πρώην ὑπασπιστὴν τοῦ πεσόντος Βασιλέως Ὄθωνος. Ἀνετράφην εἰς ἄλλας σχολὰς ἄλλας ἰδέας ἀντελήφθη ὁ εἷς καὶ ἄλλας ὁ ἄλλος. Εἶναι θετικόν, ὅτι ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος, ὁ τώρα ζῶν μακρὰν τῆς πατρίδος του, ζῇ μακρὰν αὐτῆς, οὐχὶ κινούμενος ἀπὸ ἰδέας ἀντεπαναστατικὰς ἀλλὰ ζῇ μακράν, διότι τὸν παρέσυρεν ὁ χείμαρρος τῆς ἐπαναστάσεως, ὅστις ἐξεδίωξε τότε τὸν Βασιλέα.

Ἀπέτρεψε αἱματοχυσίαν

Κύριοι, ὀφείλω νὰ ὁμολογήσω καὶ δύναμαι νὰ τὸ ἀποδείξω ὅτι καίτοι ὑπηρετῶν τὸν Ὄθωνα ὁ Ἀθαν. Βαλτινὸς ἔσωσε τὴν Ἑλλάδα ἀπὸ ἐμφύλιον πόλεμον. Ὁ Ἀθαν. Βαλτινὸς ἐστάλη ἀπὸ τὸν τότε φιλοπόλεμον Ὄθωνα εἰς τὰς ἀκτὰς τῆς Ἀκαρνανίας ὅπως στρατολογήσῃ κατὰ τῆς ἐπαναστάσεως· εἶδε τὰ μέρη ἐκεῖνα καὶ ἀνεχώρησεν ἐντὸς ἀτμοπλοίου ἐθνικοῦ, τὸ ὁποῖον ἀνεζήτει τὸν Βασιλέα τῆς Ἑλλάδος. Τὸν εὗρεν ἀποχαιρετήσαντα τὸν Πειραιᾶ καὶ εἰς τὰ Ἀμπελάκια καταφυγόντα ἐντὸς ἀγγλικοῦ πλοίου. Ἐκεῖ περιέμενεν ὁ Ὄθων τὸν Ἀθ. Βαλτινὸν ὅπως ἀνάψῃ τὸν ἐμφύλιον πόλεμον, καὶ ἀνεχώρησεν, ὅτε ὁ Ἀθ. Βαλτινὸς τοῦ εἶπε: «Μεγαλειότατε, δὲν ἔχεις παρὰ νὰ φύγῃς, διότι ὅπου καὶ ἂν ὑπάγῃς καὶ αἱ γυναῖκες μὲ τὰς ῥόκας εἶναι ἕτοιμαι νὰ σὲ διώξουν».

Δὲν μένει εἰς Ζάκυνθον

Εἶναι ἀληθὲς ὅτι ὁ Ἀθ. Βαλτινὸς μένει ἐκεῖ εἰς Μόναχον, δὲν εἶναι εἰς Ζάκυνθον, εἶναι ψευδέστατον, προδότης δ' αἴσχιστος ὁ γράψας τὴν ἐπιστολὴν ἐκείνην· ὁ γράψας ὤφειλε νὰ σέβηται τὰ ὀνόματα· πολλοὶ γνωρίζουσι τὸν χαρακτῆρα τοῦ ἀνθρώπου· εἶπον ἐντὸς τοῦ τμήματος, ὡς καὶ εἰς δύο ὑπουργούς, οἵτινες ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ἀντικειμένου μοὶ ὡμίλησαν, ὅτι δὲν ἤθελον διστάσει νὰ ζητήσω τὴν σύλληψιν τῶν ἀνθρώπων ἐκείνων, οἱ ὁποῖοι θέλουν ν' ἀτιμάζουν ξένα ὀνόματα, ἤθελον ἀπαιτήσει τὴν σύλληψιν ἐκείνων οἱ ὁποῖοι ῥίπτουσι τυχαίως τὰ ὀνόματα τῶν ἄλλων εἰς τὸ κοινὸν ὄνειδος. Κύριοι, καὶ τὰ ῥίπτουσιν οὐχὶ οἱ γράψαντες τὴν ἐπιστολήν, διότι ἴσως ἐγένετο ἀθῶα θύματα, καὶ ἐρρίφθη οὐχὶ μόνον τὸ ὄνομα τοῦ Ἀθανασίου Βαλτινοῦ ἀλλὰ καὶ πολλὰ ἄλλα· καὶ δὲν εἶναι πολὺ παράδοξον ν' ἀκούσητε καὶ τὰ ἰδικά σας διὰ νὰ παραπείσωσι τοὺς πολίτας ὅτι ἐργάζωνται ὑπὲρ τοῦ Ὄθωνος αὐτοὶ ἐκεῖνοι ὅσοι ὑπῆρξαν ἐπαναστάται. Λέγω λοιπὸν περὶ τοῦ ἀδελφοῦ μου, ὅτι ὑπάρχει εἰς Μόναχον διὰ τὰς ἀφορμάς, τὰς ὁποίας ἔχει· τὸν παρέσυρεν ὁ ροῦς τῆς ἐπαναστάσεως, καὶ νομίζει ὅτι δὲν ἔχει δικαίωμα νὰ ἔλθῃ· περιμένει δέ, μέχρις οὗ ἔλθῃ ὁ νέος Βασιλεὺς καὶ ἐπανέλθει. Λυποῦμαι, διότι, δὲν μὲ ἤκουσε νὰ ἐπανέλθῃ ἀπὸ τοῦδε, διότι νομίζω καὶ ἡ παροῦσα Κυβέρνησις ἐπανερχόμενον ἤθελε τὸν μεταχειρισθῇ εἰς θέσεις ἐμπιστοσύνης, διότι ἔχει ἀνεπίληπτον χαρακτῆρα.

Οἱ πραγματικοὶ ἐπαναστάται

ΡΟΝΤΙΡΗΣ. Κύριοι, ἔχουν τινὲς τὴν ἀδυναμίαν, καὶ δὲν πρέπει νὰ τοὺς κακίσωμεν διὰ τοῦτο, νὰ αἰσθάνωνται πολὺ δυνατὰ τὴν στοργὴν πρὸς τὴν ἐπανάστασιν. Δυνατώτερα ἀπὸ ἐμὲ ἔτυχε νὰ αἰσθάνεται τὴν στοργὴν αὐτὴν ὁ φίλος μου Εὐθύμιος Πλαστήρας. Τὴν ἐπιστολὴν περὶ ἧς ὁ λόγος τὴν ἔλαβα ἐγὼ καὶ τὴν ἔλαβα αὐτὴν τὴν στιγμήν· τὴν ἀνέγνωσα μὲ ἀταραξίαν, τὴν ἀνακοίνωσα καὶ εἰς τὸν ἐκ παίδων φίλον μου Κύριον Εὐθύμιον Πλαστήραν. Ἐταράχθη αὐτὸς ἀμέσως, ἦλθεν ἐδῶ καὶ σᾶς ἀνήγγειλεν ἕνα τινα κίνδυνον.

Ἐὰν ἔχωσιν οἱ ἄλλοι πλειότερον φλέγμα, δύναται νὰ τὸ ἔχωσιν, ἡμεῖς ὅμως δὲν τὸ ἔχομεν εἰς τοιοῦτον βαθμόν. Ἐὰν πατὴρ ἴδῃ κιλυνδούμενον τὸν υἱὸν αὐτοῦ εἰς τὸ χεῖλος μιᾶς ἀβύσσου, ἐκβάλλει γοερὰς φωνὰς δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ μείνῃ ἀπαθής. Τοῦτο συνέβη, Κύριοι, εἰς τὸν κ. Πλαστήραν, τοῦτο συνέβη εἰς ἡμᾶς.

Ἦλθον ἐδῶ, Κύριοι, νὰ καυχηθῶσί τινες, ὅτι εἶναι ἐπαναστάται, ἐπαναστάται προχθεσινοὶ ἑνὸς τετάρτου τῆς ὥρας ἐπαναστάται· ἐὰν θέλωμεν ἐδῶ νὰ ἐκτυλίξωμεν αὐτὸν τὸν κατάλογον, θὰ ἴδωμεν πότε ὁ Πλαστήρας ἦτο εἰς τὰς φυλακάς, καὶ πότε ὁ Ροντίρης ἔρριπτε τὸν πρῶτον πυροβόλον κατὰ τοῦ Ὄθωνος ὑπὸ τὸν ἀείμνηστον Στρατάρχην Θ. Γρίβαν, ἔτι κατὰ τὸ 1844.

Συνήρπασε

Κύριοι τί ἔπρεπε, νὰ κάμω, ὅτε μὲ ἀνήγγειλεν ὁ ἀδελφὸς μου ἕνα κίνδυνον εἰς τὴν πατρίδα; ἔπρεπε νὰ σιωπήσω, λέγουσιν τινες· ὄχι, λέγω ἐγώ.

Μάλιστα, δὲν εἶχον τὴν τόλμην νὰ φέρω συζήτησιν εἰς τὴν Συνέλευσιν περὶ ἀντικειμένου τοιούτου, μάλιστα δύ-

ναμαι νὰ εἴπω ὅτι δὲν εἶχον τὸν πατριωτισμὸν εἰς αὐτὸν τὸν βαθμὸν ἀνεπτυγμένον ὅπως ἔτυχε νὰ τὸν ἔχῃ ὁ Κ. Πλαστήρας, νὰ φέρω μίαν συζήτησιν διὰ νὰ εἴπωσί τινες τόσον ἀναιδῶς, ὅτι εἶναι προδότης ὁ γράψας τὴν ἐπιστολήν· δὲν ἤθελον νὰ προσφέρω θυσίαν τὴν κεφαλὴν τοῦ ἀδελφοῦ μου· μὲ λείπει αὐτὸς ὁ πατριωτισμός, ἀλλὰ ὁ κ. Κ. Πλαστήρας μὲ συνήρπασε, ἔλαβε τὴν ἐπιστολὴν καὶ ἐπήδησεν εἰς τὸ βῆμα καὶ γίνεται ἤδη ὁ ἀδελφός μου θῦμα.

Ἡ ἐπιστολὴ δὲν λέγει, ὅτι ὁ Βαλτινὸς εἶναι προδότης λέγει ὅτι γίνεται αὐτὸ καὶ αὐτό. Καὶ τὶ νομίζει ὁ Κ. Βαλτινός, ὅτι θὰ τὸν θεωρήσωμεν εἴδωλον καὶ θὰ σταυρώσωμεν τὰς χεῖρας;

Υἱὸς τοῦ Βοτσάρεως

Εἶναι καὶ ἄλλα ὀνόματα μεγαλύτερα ἐν τῇ ἐπιστολῇ, καὶ τὸ ὄνομα Βότσαρης. Καὶ ἀπὸ τὸ αἷμα τοῦ μεγάλου Βοτσάρεως ἐφύτρωσεν ἡ ἐλευθερία κατὰ μέγα μέρος, ἣν σήμερον ἀπολαύομεν. Εὑρέθη ὅμως πλημμελὴς ὁ υἱός του καὶ εἶναι ὕποπτος ὁ ἄνθρωπος· ἐγὼ δὲν τὸν εἶπα ποτὲ προδότην.

Δὲν κατηγορεῖ τὸν ἀδελφόν του 'Αθ. Βαλτινόν, ὅτι ὑποκινεῖ στάσιν, ἀλλὰ τὸ λέγει ὡς εἴδησιν, γράφει πρὸς τὸν ἀδελφόν του· ἄλλως τε εἶναι γνωσταὶ αἱ δοξασίαι τοῦ Ἀθανασίου Βαλτινοῦ· ὑπηρέτησε πάντοτε τὸν Ὄθωνα μετὰ ἀφοσιώσεως. Σκέπτεται ἤδη, ὅταν ἔλθῃ ὁ Βασιλεύς, νὰ ἔλθῃ εἰς τὴν Ἑλλάδα, καὶ ἡμεῖς ἐδῶ δὲν εἴμεθα τίποτε;

Ἡ Ἑλλὰς ὑπάρχει δι' αὐτοῦ τοῦ Σώματος τοῦ σεβαστοῦ, καὶ ὄχι διὰ τοῦ Βασιλέως. Ὅστις εἶναι γενναῖος πατριώτης καὶ ἀληθής, σήμερον ἔρχεται, καὶ ὄχι, ὅταν τὰ λάφυρα ρίπτωνται πλουσιοπάροχα ἀπὸ τῆς αὐλῆς εἰς τοὺς αὐλοκόλακας καὶ τοὺς ἀληθεῖς προδότας. Γνωρίζετε, μόνον νὰ ἀπορέπτετε σκάνδαλα· ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας διατελῶ καθήμενος ἐν γωνίᾳ τινί, ἐν θλίψει καὶ ἐν ρεμβασμῷ· δὲν πρέπει νὰ σιωπήσω ὅ,τι γνωρίζω. Λέγω ὅτι εἰς τὸν Πλάτανον εἰς τὴν πατρίδα μου, ὅλοι οἱ συγγενεῖς μου εἶναι Ὀθωνισταί, προέπαινον εἰς ὑγείαν τοῦ Ὄθωνος. Κατὰ τὴν ἐπανάστασιν μὲ ἔσυραν εἰς τὸ στρατόπεδον ἐπὶ τῶν ὤμων των, σήμερον ὅμως ἔπιον εἰς ὑγείαν τοῦ Ὄθωνος τὶ πταίω ἐγὼ ἂν αὐτοὶ ὑπέπεσαν εἰς τοιοῦτον ἔγκλημα· ἂς ἔλθωσιν εἰς τὰ δικαστήρια, ἂς καταδικασθῶσιν.

Χρήματα πολλὰ

Σήμερον τὸ φίλτρον τῆς πατρίδος εἶναι ἀνώτερον παντὸς φίλτρου συγγενικῶν δεσμῶν. Κύριοι, μὴ τρέχωμεν, μὴ νομίζωμεν ὅτι ἡ ἐργασία μας ἡ σημερινή, εἶναι σπουδαιοτέρα, ὅταν συντάττωμεν νόμους· εὑρισκόμεθα εἰς στάδιον πολὺ ἐπικίνδυνον τὸ σπουδαιότερον καθῆκον μας εἶναι ἡ σωτηρία τῆς πατρίδος. Χρήματα πολλά, πάντες γνωρίζετε, ἐχύθησαν εἰς τὴν Ἑλλάδα, καὶ ἐργάζονται ἵνα φέρουν ἀποτέλεσμα· ὑποκαίεται φλόξ, ἡ ὁποία δύναται νὰ φέρῃ μίαν ἔκρηξιν, ἡ ἐντολή μας εἶναι νὰ συντηρήσωμεν τὴν ἐπανάστασιν, νὰ προλάβωμεν πᾶν ὅ,τι ἐπίκειται προδοτικὸν κίνημα· ταῦτα πάντα ἐνεργοῦσιν οἱ πρὶν ὑπηρέται τοῦ πεπτωκότος συστήματος· 1000 δήμαρχοι ὑπάρχουσιν εἰς ὅλον τὸ Κράτος οἱ ὁποῖοι ἰδιαιτέρως ἐνεργοῦσιν καὶ οἱ ὁποῖοι ἐπαχύνθησαν μὲ τὴν προδοσίαν, μὲ τὰ χρήματα τοῦ Ὄθωνος καὶ ὑμεῖς θὰ σεβασθῶμεν τὰ ὀνόματα (εὖγε) τοῦ ἑνὸς καὶ τοῦ ἄλλου.

Ἐὰν ὅλοι ἐδῶ δὲν καταθέσωμεν τὴν κοινὴν πεῖραν καὶ ὅ,τι καθεὶς γνωρίζει καὶ αἰσθάνεται, δὲν θέλομεν φθάσει εἰς ὅ,τι προτιθέμεθα.

Ἄγρυπνοι

Σπεύσατε νὰ συνέλθωμεν, νὰ ἀφήσωμεν τοὺς λόγους τοὺς πλαγίους, νὰ σχηματίσωμεν πεποίθησιν, ὅτι κίνδυνος ὑπάρχει. Δὲν λέγω ποία εἶναι ἡ θεραπεία, παρακαλῶ μόνον νὰ συναισθανθῶμεν τὸν κίνδυνον, καὶ τὸ ἑσπέρας νὰ μὴ κοιμώμεθα ἥσυχοι, ἀλλ' ἕκαστος εἰς τὴν κλίνην του νὰ στριφογυρίζῃ ἄγρυπνος ἕως τὴν αὐγὴ καὶ νὰ ἐνθυμῆται, ὅτι, ὅταν κινδυνεύῃ ἡ πατρὶς του κινδυνεύει ὁ οἶκος, ἡ σύζυγός του, τὰ τέκνα του, κινδυνεύει ἡ ζωὴ τῶν φιλτάτων του ἡ τιμὴ αὐτῶν, καὶ τότε ἡ θεραπεία εὑρίσκεται. Κύριοι, διαμαρτύρομαι, ὅτι ὁ ἀγνότερος πατριωτισμὸς ἠνάγκασε τὸν ἀδελφόν μου νὰ γράψῃ αὐτὸ τὸ γράμμα. Διαμαρτύρομαι, ὅτι ὁ Κ. Πλαστήρας ἀπὸ φλόγα πατριωτισμοῦ καιόμενος ἦλθε καὶ ἀνέγνωσε τὸ γράμμα.

ΑΙ ΟΔΗΓΙΑΙ ΤΟΥ ΟΘΩΝΟΣ

Ἀπὸ ἀποκαλυφθείσας ὅμως ἀργότερον μυστικὰς ἐκθέσεις ὀθωνιστῶν καταφαίνεται ὅτι ὁ Ὄθων καὶ πολὺ ἀργότερον τῆς χρονολογουμένης ἐποχῆς, δὲν ἔπαυσε νὰ παρέχῃ ὁ ἴδιος ὁδηγίας πρὸς τοὺς εἰς Ἑλλάδα ὀπαδούς του:

«Ἦτο ἀδύνατον νὰ ἑτοιμασθῶσι μέχρι τοῦδε, ὅσα ἐντεῦθεν ἀπητοῦντο πρὸς πραγματοποίησιν τῆς παλινορθώσεως. Ἑπομένως ὅσον καὶ εὐκταία ἤθελεν εἶναι, ἀφ' ἑνὸς ἡ ταχεῖα παλινόρθωσις, νὰ μὴ μεταβάλητε τὰ καθεστῶτα, πρὶν ἢ εἰδοποιηθῆτε ἐντεῦθεν, ἂν καὶ ἄνευ χρημάτων δύνασθε νὰ τὸ κατορθώσητε, διότι δὲν συμφέρει, πρὶν νὰ ἑτοιμασθῶσι τὰ ἐντεῦθεν ἀναγκαῖα, νὰ μεταβῶμεν ἐκεῖσε, καὶ διότι ὑμεῖς καὶ ὁ τόπος ἀνωφελῶς ἤθελεν ἐξαφθῇ, καὶ ἡ διὰ τὴν σωτηρίαν τοῦ τόπου τόσον ἀναγκαία παλινόρθωσις, ἀντὶ νὰ πραγματοποιηθῇ ἀμέσως, κινδυνεύει νὰ ματαιωθῇ διὰ πάντοτε. Βεβαίως καλύτερον διὰ τὸν τόπον θὰ εἶναι νὰ ὑπάρχῃ ὁ Γ., παρὰ νὰ συσταθῇ δημοκρατία, ἡ ὁποία θέλει καταστρέψει καὶ τοὺς πατέρας καὶ τὰ τέκνα αὐτῶν.

Καλὸν ὅμως εἶναι νὰ μὴ παύητε προδιαθέτοντες τὰ πνεύματα ὑπὲρ τῆς μεταβολῆς.

Β'.

«Ἡ ἄνευ ἀποτελέσματος ἀμέσου ἐνεργείας ἐπάνοδός μου εἰς Ἑλλάδα θέλει ἀπελπίσει τοὺς ἐμμείναντας εἰς τὴν ἰδέαν τῆς παλινορθώσεως καὶ ὑπὲρ αὐτῆς ἐργαζομένους. Ἡ δοθεῖσα ἐκ τῶν μέχρι τοῦδε ἱκανὴ ὤθησις δύσκολα αναχαιτίζεται, αὐτὴ δὲ ἡ ἀναχαίτησις εἰς ἑτοίμην ἔκρηξιν εἶ-

ναι λίαν ἐπικίνδυνος καὶ ἐπιβλαβὴς εἰς τὸν σκοπόν, ὡς ἐκ τῆς φύσεως τῆς ὑποθέσεως. Ἅπασα ἡ ἐνέργεια ἐπροδόθη καὶ εἶναι ἤδη ἐν λεπτομερείᾳ σχεδὸν γνωστὴ εἰς τὴν ἐξουσίαν. Εἶναι δὲ ἤδη πολὺ πιθανὴ ἡ ἔναρξις καταδιώξεως, ἂν ὄχι τῶν πρωτουργῶν, δευτερευόντων προσώπων, καὶ μάλιστα τῶν ἐν τῷ στρατῷ, ἡ ἐξουδετέρωσις αὐτῶν.

Οἱ ἐμμένοντες πιστοί, μὴ δυνάμενοι νὰ παλαίσωσι πρὸς τὰς στερήσεις ἀφ' ἑνός, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἐπηρεαζόμενοι ἀπὸ τὰ συντηρητικὰ τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ ἤθη, θέλουσιν ἐξασθενήσει, καταπολεμούμενοι ὑπὸ τῆς ἐξορίας.

Τὸ πρὸς τὴν Πατρίδα καθῆκον τοῖς ἐπιβάλλει νὰ μὴν ἀφήσωσιν ἐπὶ πλέον τὴν τύχην αὐτῆς ἀπηωρημένην καὶ ἀβέβαιον.

Ἡ ἀναβολὴ θὰ ματαιώσῃ τὰς μέχρι τοῦδε ἐνεργείας καὶ τὸ ἐν ἐκτελέσει σχέδιον καὶ θὰ ἀφαιρέσῃ πολλὰς ὑπὲρ τῆς παλινορθώσεως πιθανότητας, θὰ ἀφήσῃ δὲ ἀόριστον καὶ ἐκ τῶν περιστάσεων εἰς τὸν μέλλοντα χρόνον ἐξαρτωμένην πιθανότητα.

Ἕνεκα τούτου, οἱ μὲν θέλουν προσφύγει εἰς τὴν παροῦσαν ἐξουσίαν, οἱ δὲ θέλουν ἀναζητήσει ἄλλην διέξοδον, ὀλίγοι δὲ ὡς ἐκ τοῦ χαρακτῆρος των θέλουν ἐγκαρτερήσει, καθιστάμενοι διὰ τοῦ χρόνου ἀσθενέστεροι.

Ἡ τρίμηνος ἀναβολὴ δὲν δύναται νὰ φέρῃ τὴν βελτίωσιν τῆς οἰκονομικῆς καταστάσεως, ἐξ ἐναντίας θέλει τὴν χειροτερεύσει, ἐπισωρεύουσα καὶ ἐξογκοῦσα, ἕνεκα τῆς ἐφετεινῆς ἀφορίας, τὸ ἔλλειμμα.

Ἀλλὰ καὶ δυνατή, ἂν ὑποτεθῇ, ἡ τακτοποίησις τῶν οἰκονομικῶν, τοιουτοτρόπως αἴρεται τὸ μέγιστον κατὰ τοῦ παρόντος καθεστῶτος κακόν.

Διὰ τῆς ἀναβολῆς δίδεται χρόνος εἰς τὴν ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως βαθμιαίαν τακτοποίησιν τῶν διαφόρων τῆς ὑπηρεσίας κλάδων, καὶ μάλιστα τοῦ στρατοῦ, ἐνισχυομένης οὕτω ἐνεστώσης τάξεως καὶ ἀσθενεστέρας ἑπομένως καθισταμένης τῆς ἀντιδράσεως.

Ὁ γάμος τοῦ Γεωργίου

Ὁ ἐν τῷ μεταξὺ γάμος τοῦ Γεωργίου θέλει ἐνισχύσει ἔτι μᾶλλον Αὐτόν. Ἡ δὲ ἀπόκτησις τέκνου ὀρθοδόξου ἀπελπίζει τὴν παλινόρθωσιν.

Μετὰ τὰς ἐξελέγξεις τῶν ἐκλογῶν ὑπὸ τῆς Βουλῆς εἶναι πιθανὸν νὰ ἐπικρατήσῃ εἰς τὴν Βουλὴν ἡ ἀντιπολίτευσις. Ἐν ἐκ τῶν δύο ἑπομένως θὰ συμβῇ: ἢ θὰ διαλυθῇ ἡ Βουλή, ἢ θὰ προσκληθῇ εἰς τὴν ἐξουσίαν ἡ ἀντιπολίτευσις. Ἂν οἱ ἀντιπολιτευόμενοι, ὧν οἱ πλεῖστοι εἰσὶ φίλοι, δεχθῶσι τὴν ἐξουσίαν, τότε θὰ ὑπηρετήσωσι πιστῶς τὴν ἐνεστῶσαν τάξιν καὶ θὰ προσπαθήσωσι νὰ βελτιώσωσι τὴν ἐσωτερικὴν κατάστασιν, χειραγωγοῦντες τὴν ἀπειρίαν τοῦ Γεωργίου. Ἂν ἐπέλθῃ ἡ διάλυσις τῆς Βουλῆς, τότε ἀδύνατος καθίσταται ἡ ἀναβολὴ τῆς ἀνατροπῆς τοῦ παρόντος.

Ὁ Βούλγαρης

Τοῦ Βούλγαρη ἡ σύμπραξις εἶναι σπουδαῖον περιστατικὸν διὰ τὴν παλινόρθωσιν πρός τε τὴν ἐπιτυχίαν καὶ μάλιστα πρὸς δικαίωσιν τοῦ παρελθόντος, ἐνώπιον τῆς ἐξωτερικῆς πολιτικῆς. Οὗτος ἀπελπιζόμενος, ἢ θὰ λάβῃ ἄλλην διεύθυνσιν, ἀμυνόμενος ὑπὲρ τῆς πολιτικῆς του διατηρήσεως, ἤ, τὸ ὁποῖον δὲν εἶναι ἐντελῶς ἀπίθανον, θὰ συμβιβασθῇ πρὸς τὸν Γεώργιον εἴς τινα ὑποχωρῶν, εἰς ἄλλα δὲ ἱκανοποιούμενος.

Ἡ ἀπομάκρυνσις ἀπὸ τὴν ἰδέαν τῆς παλινορθώσεως τοῦ Βούλγαρη, ἢ ἄλλων προσώπων, ἐχόντων γνῶσιν τῶν μέχρι τοῦδε ἐνεργειῶν καὶ τῶν διατρεχόντων εἶναι μεγίστη βλάβη καὶ ζημία.

Ἄμεσος ἐπανάστασις

Ἡ μετάβασίς μου λοιπόν, κύριον σκοπὸν προέθετο ἐν ἐκ τῶν δύο, α) ἢ τὴν ἄμεσον ἐπαναστατικὴν ἐνέργειαν, βεβαίαν ἔχουσαν τὴν ἐπιτυχίαν, ὅταν στηρίζηται εἰς δύο ὅρους, τὴν ἐξοικονόμησιν τοῦ ἀναγκαίου χρηματικοῦ ποσοῦ καὶ τὴν ἄμεσον εἰς Ἑλλάδα μετάβασιν τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως, ἅμα εἰδοποιηθῇ ὅτι ὁ σκοπὸς τῆς ἐπαναστάσεως ἐτελέσθη, αἱ δὲ ἐπαρχίαι ἐξεδήλωσαν ὁμόφωνον μὲ τὰ ἐν τῇ πρωτευούσῃ τετελεσμένα ὑπὲρ τῆς παλινορθώσεως γνώμην· ἢ β) ν' ἀφεθῇ ἡ ἰδέα τῆς παλινορθώσεως ἐπ' ἀόριστον εἰς τὸν μέλλοντα χρόνον, ἐξαρτηθησομένης τότε ἐκ τῶν ἐνδεχομένων πολιτικῶν τοῦ τόπου περιπετειῶν, αἵτινες πιθανὸν νὰ ἀποτροπῶσιν, ὅταν ἀπομακρυνθῇ ἡ ἰδέα τῆς ἀβεβαιότητος περὶ τοῦ παρόντος, ἐργασθῶσι δὲ πρόσωπα ἱκανὰ εἰς τὴν τακτοποίησιν τῶν πραγμάτων. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει δὲν εἶναι ἀπίθανος ἡ ὕπαρξις Κυβερνήσεως, εἰς τὴν ὁποίαν καὶ πρόσωπα ὑπηρετήσαντα μετὰ πίστεως τὸ παρελθὸν νὰ λάβωσι μέρος, π.χ. Βότσαρης καὶ παρόμοια. Εἰς τὴν ἀβαιότητα καὶ τὴν ἀπελπισίαν περὶ τοῦ παρόντος συνετέλεσε καὶ συντελεῖ ἡ οἰκονομικὴ κατάστασις, ἡ παραλυσία τοῦ στρατοῦ, τῆς ὑπηρεσίας ἡ φατριαστικὴ διαχείρισις κτλ., πρὸ πάντων δὲ ἡ μέχρι τοῦδε ἐπιμονὴ τῶν ὀθωνιστῶν καὶ ἡ τοῦ Βούλγαρη τελευταῖον προσέλευσις εἰς τὴν ἰδέαν τῆς παλινορθώσεως, ἡ ἀπομάκρυνσις αὐτῶν ἀπὸ τὴν σημερινὴν δυναστείαν, ἥτις πολλάκις πρότερον ἀπέδειξε πρὸς τοὺς πρώτους ὑπόληψιν καὶ τὰς εὐνοϊκωτέρας διαθέσεις. Ἐκ τῆς ἐπιμονῆς των ταύτης καὶ ἐκ τῶν ὑποκώφων ἐνεργειῶν αὐτῶν κατὰ τοῦ παρόντος καὶ τῆς ἐν ἐνεργείᾳ ἀντιδράσεως, διὰ τὴν ὁποίαν πολλαὶ κατεβλήθησαν προσπάθειαι, ὑποθάλπεται τὸ ὑπὲρ τῆς παλινορθώσεως αἴσθημα τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ, ἐκτιμήσαντος ἤδη μάλιστα παρά ποτε τὴν φιλοπατρίαν, τὴν ἀγαθότητα, τὴν σύνεσιν καὶ τὰς ἀκαμάτους προσπαθείας ὑπὲρ τῶν ἐθνικῶν συμφερόντων τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως Ὄθωνος. Ἡ ἀντίδρασις αὕτη κρατεῖ ἀπηωρημένα τὰ πνεύματα, προσκόπτει τὴν τοῦ παρόντος ἀποκατάστασιν καὶ τακτοποίησιν, ἥτις συνεπιφέρει τὴν ἀβεβαιότητα. Αἱ συνέπειαι αὗται τῆς ἀντιδράσεως θέλουσιν ἐκλείψει, ὅταν τὰ κρατοῦντα αὐτὴν πρόσωπα ἀπελπισθῶσιν ἀπὸ τὴν ἀποτελεσματικὴν αὐτῆς ἐξακολούθησιν, ἥτις φέρει μεθ' ἑαυτῆς τοὺς κινδύνους διά τε τὰ ὑπενεργοῦντα πρόσωπα καὶ τὴν πατρίδα.

Θέλουσι δὲ ἤδη ἀπελπισθῇ, ὅταν πρὸς τὰς μέχρι τοῦδε ἀμφιβολίας πληροφορηθῶσι καὶ τὴν ἀπόλυτον ἄρνησιν διαδόχου ἐκ μέρους τῆς Βασιλικῆς Οἰκογενείας τῆς Βαυαρίας, καὶ τὴν ἐπιδεικνυομένην ἀντιπάθειάν της πρὸς τὴν ἀτυχῆ Ἑλλάδα, εἰς τῆς ὁποίας τὰ θλιβερὰ συμβάντα, ἐν τούτοις ἐκτὸς τῆς ὑπενεργείας τῶν τριῶν μεγάλων Δυνάμεων, συνετέλεσεν ἐν μέρει κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη καὶ ἡ τῶν ἐν Ἀθήναις πρέσβεών της ἀσύνετος πολιτικὴ κατὰ τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως, ἥτις στηριζομένη εἰς ἐσφαλμένας βάσεις καὶ ἀπάτας ὑπέθαλπε τὰς ἀκράτους τελευταῖον ἀντιπολιτεύσεις καὶ συνετέλεσεν, ἂν ὄχι ἀμέσως, εἰς τὴν ἐπελθοῦσαν ἐκθρόνησιν, ὄχι μόνον τοῦ Βασιλέως, ἀλλὰ καὶ αὐτῆς τῆς δυναστείας.

Ἀναβολαί

Ὅλως εἰς τὴν παλινόρθωσιν ἀποβλέπων καὶ εἰς τὴν πραγματοποίησιν αὐτῆς ἐργαζόμενος, ἐνέδωκα εἰς τὴν ἐπίμονον τῶν ἐν Ἀθήναις φίλων ἀπαίτησιν καὶ ἐδέχθην τὴν ἐνταῦθα ἀποστολήν, ἀφοῦ ἐκ τῶν πραγμάτων ἐπείσθην ὅτι ἡ παροῦσα ἐποχὴ εἶναι ἐποχὴ κρίσιμος διὰ τὴν παλινόρθωσιν. Ἐξέθεσα δὲ ἐν συνόψει ὅ,τι εἰς Ἀθήνας ἀνελήφθην πρὸς ἐκπλήρωσιν τοῦ καθήκοντος.

Αἱ γενόμεναι ὑπὲρ τῆς ἀναβολῆς καὶ κατὰ τὰς ἰδέας τῆς ἀμέσου ἐνεργείας παραστάσεις ἔχουν βεβαίως σπουδαιοτάτην σημασίαν, ἀπολύτως λαμβανόμεναι ὑπ' ὄψιν. Ἀλλ' αἱ φαινόμεναι δυσχέρειαι διὰ τὴν παλινόρθωσιν καὶ τὴν ἀποκατάστασιν αὐτῆς ἐκπίπτουσι τῆς φαινομένης σημασίας των, ὅταν σχετικῶς ἐξετασθῶσι πρὸς τὴν σημερινὴν κατάστασιν τῶν ἐν Ἑλλάδι πραγμάτων καὶ τῶν ἐντυπώσεων ὅσας ὁ λαὸς ἔλαβε μετὰ τὰ ἀπαίσια τοῦ Ὀκτωβρίου συμβάντα. Αἱ δοκιμασίαι, εἰς ἃς ὑπεβλήθη, παρήγαγον τὸ ἀποτέλεσμα νὰ κατανοήσῃ ἕκαστος καὶ αὐτῶν τῶν ὑπαιτίων, ποίαν δεινὴν ἐπλανήθην πλάνην. Ὁ λαὸς θέλει ἀποδεχθῆ μετὰ μεγίστου ἐνθουσιασμοῦ τὸν ἀγαπητὸν αὐτοῦ Ἡγεμόνα, καὶ θέλει ἐνισχύσει τὰς ἐθνωφελεῖς αὐτοῦ προσπαθείας. Ἐπὶ πολὺ ἤδη κατέπεσον ἐνώπιον τοῦ λαοῦ αἱ πονηραὶ καὶ φίλαρχοι ἐκεῖναι ὑπολήψεις, αἵτινες διὰ τῶν ραδιουργιῶν των ὑπῆρξαν τὰ προσκόμματα εἰς τὴν κυβέρνησιν καὶ εἰς τὴν μόνιμον ἀποκατάστασιν. Ἡ ὀκτωβριανὴ ἐπανάστασις παρίσταται ἐνώπιον τοῦ ἔθνους ὡς τὸ ἀποτρόπαιον καὶ ὁ κακὸς τῆς πατρίδος δαίμων, τοὺς δὲ ὑπαιτίους ταύτης ἀποτροπιάζεται καὶ μισεῖ ὁ λαὸς καὶ ἄνευ τῆς ἑνώσεως τοῦ ἐπαναστατικοῦ λεγομένου κόμματος μετὰ τῶν Ὀθωνιστῶν, τὴν ὁποίαν ἡ μεταμέλεια τῆς ἐπαναστάσεως καὶ ἡ ἰδέα τῆς παλινορθώσεως ἐπροκάλεσεν, οὔτε κἂν ἤθελον ἔχει πολιτικὴν ὕπαρξιν. Τὴν παλινόρθωσιν πολλοὶ τῶν ἐπαναστατῶν ἀποκαλοῦσι δι' ἑαυτοὺς ὡς τὴν κολυμβήθραν, ἐν ᾗ ἐπιζητοῦσι ν' ἀπαλύνωσι τὰ ἁμαρτήματά των διὰ τοῦ νέου βαπτίσματος.

Ὁ παραλελυμένος στρατὸς θεωρεῖται ὡς ἡ ἀπαισία τῶν δεινῶν του αἰτία καὶ ἡ διάλυσις ἢ μᾶλλον ἡ ἀνάπλασις αὐτοῦ καὶ λόγῳ οἰκονομίας θέλει εὐχερῶς ἐκτελεσθῆ μὲ τὴν κοινὴν ἐπιδοκιμασίαν.

Πιθανότητες ἐπιτυχίας

Ἡ οἰκονομικὴ κατάστασις, ἄνευ δανείου, ἀδύνατον πλέον νὰ τακτοποιηθῇ εἰς οἱονδήποτε σημεῖον χρόνου καὶ ἂν ὑποτεθῇ τις τὴν παλινόρθωσιν. Ἡ ἀναγνώρισις τῶν παλαιῶν δανείων καὶ ἡ τακτοποίησις τῆς δυνατῆς αὐτῶν ἀποτίσεως θέλει ὑποστηρίξει τὴν δημοσίαν πίστιν. Τὸ νέον δάνειον νὰ χρησιμεύσῃ εἰς τὴν ἐμψύχωσιν τῶν μέσων τῆς παραγωγῆς, διὰ τῶν μέσων τῆς συγκοινωνίας, γεωργικῶν τραπεζῶν καὶ τὰ τοιαῦτα. Αἱ μὲ πλειότερα δημόσια χρέη βεβαρημέναι Ἐπικρατεῖαι εἶναι αἱ εὐδαιμονέστεραι τῶν ἄλλων, διὰ σκοπίμου τῶν δανείων χρήσεως.

Εἰς τὴν συνείδησιν τοῦ λαοῦ εἶναι τὸ συμπέρασμα πικρᾶς πείρας ὅτι αἱ δυσανάλογοι ἐλευθερίαι ἔβλαψαν καὶ ἔφεραν τὴν καταστροφήν. Ἑπομένως τὸ μὲν ὑπάρχον πολίτευμα θέλει θεωρηθῆ ὡς μὴ ὑπάρξαν ποτέ· καὶ εἰς αὐτὸ δὲ τοῦ 1844 εὐχερῶς δύνανται νὰ ἐπέλθωσι τροποποιήσεις ἐπὶ τὸ μετριώτερον καὶ πρακτικῆς ὠφελείας διὰ καθολικῆς ψηφοφορίας. Ἐὰν ὁ Γεώργιος ἦτο εἰς κατάστασιν νὰ ἐννοήσῃ τὰ ἀληθῆ τοῦ τόπου συμφέροντα καὶ δὲν ὑπέκυπτεν εἰς τὰς ἀπατηλὰς παραστάσεις τῆς καλεσάσης αὐτὸν ἐπιτροπῆς, οὐδὲ ἐπλανᾶτο ὑπὸ τῆς ἀγυρτείας τοῦ θείου του τότε Βασιλέως τῆς Δανίας, ἠδύνατο νὰ ἐπιτύχῃ πολίτευμα μέτριον καὶ ἐπί τινα ἔτη ἀναστολὴν τῆς ἐφαρμογῆς αὐτοῦ, συμβουλευόμενος τὸν λαόν, καὶ οὐδόλως συμπράττων μὲ τὸ ἐξάμβλωμα ἐκεῖνο, τὴν λεγομένην Ἐθνικὴν Συνέλευσιν.

Ἡ λύσις τοῦ ζητήματος τοῦ διαδόχου καὶ τοῦ θρησκεύματος αὐτοῦ μεγίστην, ἔχει σημασίαν καὶ σπουδαιότητα. Ἕκαστος ἐννοεῖ ὁποῖον ἐνθουσιασμὸν διεγείρει ἡ παραδοχὴ τοῦ θρησκεύματος· μόνη αὕτη ἡ περίστασις δύναται πανηγυρικῶς νὰ φέρῃ τὴν παλινόρθωσιν καὶ τὴν ἀποκατάστασιν αὐτῆς νὰ ἐγγυηθῇ. Εἶναι λυπηρὸν διότι ὑφίστανται δυσχέρειαι. Τὸ ζήτημα ἐν τούτοις δὲν εἶναι ἐκ τῶν ἐπικειμένων, τοῦ ὁποίου ἡ λύσις ἀπαιτεῖται ἐκ τῶν προτέρων· δύναται μετὰ τὴν παλινόρθωσιν νὰ διαπραγματευθῇ. Ἐν τούτοις, ἐν ἐναντίᾳ καὶ ἀμεταβλήτῳ περιπτώσει τὸ ζήτημα καὶ τοῦ προσώπου καὶ τοῦ θρησκεύματος τοῦ διαδόχου δὲν τίθεται καὶ ὅρος τῶν ὧν οὐκ ἄνευ ἀλλ' ἀφίεται εἰς τὴν ἐκτίμησιν καὶ ἀπόφασιν τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως καὶ τῆς Βασιλικῆς Οἰκογενείας, εἰς ἣν ἡ Δυναστεία ἀνήκει.

Ἡ ἄμεσος ἐξακολούθησις τῶν ὑπὲρ τῆς παλινορθώσεως ἐπαναστατικῶν ἐνεργειῶν ἔχει πολλὰς τὰς πιθανότητας ἐπιτυχίας. Ἡ δὲ ἀναβολή, ἥτις θὰ εἶναι ταὐτοσήμαντος τῆς ἐπ' ἀόριστον ἀναβολῆς ἴσως ἐπιφέρει τὴν καταστροφὴν πάσης πιθανότητος. Πιθανὸν ἀπρόβλεπτοι περιστάσεις νὰ φέρωσιν ἀφ' ἑαυτῶν ἐπιτυχέστερον καὶ ἀσφαλέστερον τὴν παλινόρθωσιν. Ἀλλὰ τὰς περιστάσεις ταύτας (ἐὰν ἐπέλθωσιν), ἂς ὀνομάσωμεν μᾶλλον δεινὰς περιπετείας, αἵτινες πᾶσαν καταστροφὴν νὰ φέρωσι καὶ τὴν ὑστάτην ἀπελπισίαν ἐπὶ τοῦ ἔθνους νὰ ἀπειλήσωσι. Μετὰ τὰς ἐσχάτας ταύτας δοκιμασίας, τὰς ὁποίας πιθανὸν ἡ θεία Πρόνοια νὰ προώρισεν ὡς ἀνταξίαν τιμωρίαν τοῦ ἀποπλανηθέντος λαοῦ, ἡ παλινόρθωσις θὰ εἶναι ἴσως τὸ καταφύγιον τῆς καταρειπωμένης Ἑλλάδος».

Ο ΗΓΕΜΟΝΙΔΗΣ ΑΛΦΡΕΔΟΣ

ΕΚΛΟΓΑΙ ΚΑΙ ΔΗΜΟΨΗΦΙΣΜΑ

ΠΑΝΗΓΥΡΙΚΗ ΕΚΛΟΓΗ

Δὲν εἶναι γνωστὸν εἰς τοὺς πολλοὺς ὅτι ταὐτοχρόνως μὲ τὰς ἐκλογὰς 'Εθνοσυνελεύσεως, διεξήχθη δημοψήφισμα διὰ τὴν ἐκλογὴν νέου βασιλέως τῆς 'Ελλάδος.

Αἱ ἐκλογαὶ καὶ τὸ δημοψήφισμα διεξήχθησαν βάσει τῶν κατωτέρω ἀποφάσεων τῆς ἐπαναστατικῆς κυβερνήσεως:

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Η ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΚΥΒΕΡΝΗΣΙΣ

Πρὸς τὸν 'Ελληνικὸν λαόν.

Συμπολῖται!

'Η κυριωτέρα τῶν ἐντολῶν, τὰς ὁποίας κατὰ τὴν ἀξιομνημόνευτον νύκτα τῆς 10 πρὸς τὴν 11 τοῦ 'Οκτωβρίου ἀνέθηκεν εἰς ἡμᾶς ἡ περιφανῶς δηλωθεῖσα θέλησις τοῦ ἔθνους, ἦτο ἡ συγκάλεσις τῆς ἐθνικῆς συνελεύσεως, εἰς ἣν ἀπόκειται νὰ κανονίσῃ ὁριστικῶς τὰ ἀφορῶντα τὴν σύνταξιν τῆς πολιτείας καὶ τὴν ἐκλογὴν τοῦ ἡγεμόνος, καὶ νὰ ἀποπεράνῃ τὸ ἐθνικὸν ἔργον, τοῦ ὁποίου τὴν ἔναρξιν καθηγίασεν ἡ χεὶρ τοῦ Κυρίου. Τὴν ἐντολὴν δὲ ταύτην ἐκπληροῦντες νῦν συγκαλοῦμεν τὴν συνέλευσιν τῶν πληρεξουσίων τοῦ ἔθνους ἐν 'Αθήναις, καὶ προσδιορίζομεν ἡμέραν ἐνάρξεως αὐτῆς τὴν δεκάτην τοῦ μηνὸς Δεκεμβρίου, εὐλογοῦντες τὸν Ὕψιστον, ὅστις ἐκραταίωσε τὸ αἴσθημα τῆς πρὸς τὴν πατρίδα ἀγάπης ἐν ταῖς καρδίαις πάντων τῶν συμπολιτῶν ἡμῶν, καὶ ἠξίωσεν ἡμᾶς ἵνα ἴδωμεν τὸ ἀρξάμενον ἔργον προβαῖνον μέχρι τοῦδε ἐν ἐνθουσιασμῷ καὶ ἀδελφότητι.

'Η ἐκπλήρωσις ὅμως τῆς ἐντολῆς ταύτης συνεπῆγε τὸ καθῆκον νὰ προνοήσωμεν συγχρόνως περὶ τοῦ νόμου, καθ' ὃν μέλλουσι νὰ ἐκλεχθῶσιν οἱ πληρεξούσιοι τοῦ ἔθνους· ἐν δὲ ταῖς περὶ τούτου σκέψεσιν ἡμῶν προΐστατο ἡ συνείδησις τῆς θελήσεως, τὴν ὁποίαν τὸ ἔθνος διετράνωσε πάντοτε διὰ τῶν ἐπανειλημμένων κατὰ τὸ παρελθὸν διαμαρτυρήσεών του, τῆς θελήσεως τοῦ νὰ ἐξασφαλισθῇ εἰς τοὺς ἐκλογεῖς ἀπόλυτος ἐλευθερία πρὸς σχηματισμὸν τῆς πεποιθήσεώς των, νὰ προστατευθῇ ἡ πεποίθησίς των αὕτη κατὰ παντὸς ὑλικοῦ ἢ ἠθικοῦ ἐπηρεασμοῦ, ὅπως δηλωθῇ πλήρης καὶ τελεία, καὶ νὰ διαφυλαχθῇ δηλωθεῖσα ἁγνὴ καὶ ἀμετάβλητος.

'Αλλὰ τὸ μὲν περὶ ἐκλογῆς τῶν παραστατῶν τῆς Δ' ἐθνικῆς συνελεύσεως ψήφισμα τῆς 4 Μαρτίου 1829, πληροῦν ἴσως τὰς ἀνάγκας ταύτας κατὰ τὴν ἐποχήν, καθ' ἣν ἐνομοθετήθη, ἀπεδείχθη κατὰ τὴν ἐν μεταγενεστέροις χρόνοις ἐφαρμογήν του ἀτελές, καὶ ἐκρίθη παρ' ἡμῶν μὴ δυνάμενον νὰ θεραπεύσῃ νῦν τὰς εἰρημένας ἐπιθυμίας τοῦ ἔθνους ἐστηρίζετο δ' ἐπὶ συστήματος ἐκλογικοῦ, τὸ ὁποῖον δὲν θεωρεῖται πλέον ὡς δυνάμενον νὰ διερμηνεύσῃ πιστῶς τὴν θέλησιν τῶν ἐκλογέων· ὁ δὲ περὶ ἐκλογῆς βουλευτῶν νόμος τῆς 18 Μαρτίου 1844, εἰ καὶ ἐπὶ βάσεων, καὶ πράγματι καὶ κατὰ τὴν κρίσιν τῆς ἐθνικῆς συνελεύσεως τῆς 3 Σεπτεμβρίου, ὀρθῶν καὶ ἀληθῶν ἐστηριγμένος, εἶναι ὅμως ἀναντιρρήτως ἀτελής, ἕνεκα δὲ τῶν ἀτελειῶν αὐτοῦ ἐνοθεύθη κατὰ τὸ παρελθὸν ἡ ἐθνικὴ θέλησις δι' ἀκατανοήτου τόλμης περὶ τὴν παράβασιν τῶν διατάξεων αὐτοῦ.

Ὅθεν ἀναγκαίως τὸ ἔργον ἡμῶν ἔπρεπε νὰ μὴ περιορισθῇ ἐπὶ μόνον τὸν προσδιορισμὸν τοῦ νόμου, καθ' ὃν μέλλουσι νὰ ἐνεργηθῶσιν αἱ ἐκλογαὶ τῶν πληρεξουσίων, ἀλλὰ νὰ ἐκταθῇ καὶ ἐπὶ τὴν νομοθέτησιν διατάξεων πληρουσῶν τὰ μεμαρτυρημένα ὑπὸ μακρᾶς πείρας κενὰ τοῦ νόμου, ἵνα περιφρουρηθῇ δι' ἀκαταμαχήτων δυνάμεων ἡ ἔκφρασις τῆς πεποιθήσεως τῶν ἐκλογέων.

Διὰ τῶν διατάξεων τούτων τηρεῖται μὲν ἡ πάνδημος καὶ καθολικὴ ψηφοφορία, διατηρεῖται δὲ πρωτότυπος καὶ καθαρὰ ἡ ψῆφος τῶν ἐκλογέων· πραγματοποιεῖται μεγάλη ἐθνικὴ ἀνάγκη, μηδεμιᾶς παρεμβαλλομένης βραδύτητος περὶ τὴν ἐνέργειαν τῶν ἐκλογῶν, διότι διατηροῦνται οἱ κατὰ τὸν νόμον τῆς 18 Μαρτίου 1844 περὶ ἐκλογῆς βουλευτῶν συντεταγμένοι ἐκλεκτικοὶ κατάλογοι, ἐν ᾧ ἡ ἐκ νέου σύνταξις καὶ ἐξέλεγξις αὐτῶν ἤθελεν ἀναβάλει ἐπὶ πολὺν χρόνον τὰς ἐκλογὰς τῶν πληρεξουσίων· θεραπεύονται ὅμως τὰ ἄτοπα, τὰ ὁποῖα ἡ ὁμολογουμένως πλημμελὴς κατάστασις τῶν καταλόγων τούτων παρεῖχε, διότι ἐπιτρέπεται κατὰ τὴν ψηφοφορίαν ἡ διόρθωσις τῶν πλημμελειῶν τούτων καὶ ἡ ἀνεύρεσις τῆς ἀληθείας, ὁρισθεισῶν πρὸς

τοῦτο τῶν δυνατῶν ἐγγυήσεων· προστατεύονται κατὰ τὰς ἐκλογὰς τὰ δικαιώματα τῶν ἀνταγωνισθησομένων μερῶν, ἀντιπροσωπεύεται ὅμως καὶ τὸ συμφέρον τῆς δημοσίας τάξεως· τέλος πάντων καλοῦνται εἰς τὴν συνέλευσιν πληρεξούσιοι οὐ μόνον τῶν ἐν τῇ ἡμεδαπῇ πολιτῶν Ἑλλήνων, ἀλλὰ καὶ ἐκείνων, οἵτινες μακρὰν αὐτῆς κοπιῶσιν ἐργαζόμενοι ὑπὲρ τοῦ μεγαλείου τοῦ ἑλληνικοῦ ὀνόματος καὶ ἀπαύστως μεριμνῶσιν ὑπὲρ τῆς εὐδαιμονίας τῆς πατρίδος, διαφυλάσσεται δ' ἡ σπουδαιότης τῆς ἐντολῆς, τὴν ὁποίαν οἱ πληρεξούσιοι ἀναλαμβάνουσι, καλουμένου εἰς τὴν συνέλευσιν ἐκ τῶν ἐπαρχιῶν τοῦ Κράτους ἀριθμοῦ πληρεξουσίων διπλασίου τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἐν ταῖς παρελθούσαις βουλαῖς ἀντιπροσωπευόντων τὸ ἔθνος.

Κηρύσσοντες λοιπὸν ἰσχύοντα διὰ τὰς ἀρχομένας ἐκλογὰς τῶν πληρεξουσίων τοῦ ἔθνους τὸν περὶ ἐκλογῆς νόμον τῆς 18 Μαρτίου 1844, τροποποιούμενον καὶ συμπληρούμενον διὰ τοῦ προσηρτημένου εἰς τὴν προκήρυξιν ἡμῶν ταύτην ψηφίσματος, καλοῦμεν τοὺς συμπολίτας ἡμῶν νὰ ἐκλέξωσι τοὺς ἑαυτῶν πληρεξουσίους κατὰ τὰς διατάξεις ταύτας. Καὶ πιθανὸν μὲν ἡ ἀτέλεια τῶν ἀνθρωπίνων ἔργων νὰ ὑπάρχῃ καὶ ἐν τῷ τροποποιοῦντι καὶ συμπληροῦντι τὸν νόμον τοῦτον εἰρημένῳ ψηφίσματι· ἐλπίζομεν ὅμως ὅτι τὸ πρὸς τὴν ἐλευθερίαν σέβας, τὸ ὁποῖον ἡ ἱστορία τῆς πατρίδος ἡμῶν προσάγει ὡς ἀναμφισβήτητον χαρακτῆρα τοῦ Ἕλληνος, θέλει παρασκευάσει τοὺς συμπολίτας ἡμῶν ἀτόλμους μὲν πρὸς ἐπηρεασμὸν τῆς ἐλευθέρας θελήσεως τῶν ἐκλογέων, εὐλαβεῖς δὲ πρὸς τὴν δηλωθεῖσαν διὰ ψήφου πεποίθησιν αὐτῶν.

Συμπολῖται! Ὁ Θεός, ὁ μηδέποτε ἐγκαταλιπὼν τὴν Ἑλλάδα, εἴθε νὰ συνδέσῃ ὑμᾶς ἐν ἀδελφότητι καὶ ὁμονοίᾳ κατὰ τὴν ἐξάσκησιν τοῦ κυριαρχικοῦ τούτου δικαιώματός σας, ἵνα διατηρηθῇ καὶ κατὰ τὴν ἐκλογικὴν ταύτην κίνησιν ἀγλαὸν τὸ πρόσωπον τῆς φιλτάτης πατρίδος ἡμῶν.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 23 Ὀκτωβρίου 1862.

Οἱ ἐκτὸς τῆς Ἑλλάδος

Ἄρθρον 4. Οἱ ὁπουδήποτε ἐκτὸς τῆς Ἑλλάδος εὑρισκόμενοι ὑπήκοοι Ἕλληνες, ἐὰν ἀποτελῶσιν ἀριθμὸν ἑκατὸν μέχρι χιλίων ψυχῶν, ἐκλέγουσιν ἕνα πληρεξούσιον, ἂν ὑπερβαίνωσι τὰς δέκα χιλιάδας ἐκλέγουσι τρεῖς.

Ἐὰν οἱ κατοικοῦντες ἔν τινι πόλει δὲν ἀποτελῶσι τὸν ἀνωτέρω ἐλάχιστον ἀριθμόν, δύνανται νὰ μεταβῶσιν εἰς ἄλλην πόλιν τῆς αὐτῆς ἐπικρατείας, ἵνα μετὰ τῶν κατοίκων ἐκείνης ἀποτελέσωσι τὸν κατὰ τὸ ἀνωτέρω ἄρθρον ἀπαιτούμενον πρὸς ἐκλογὴν πληρεξουσίου ἐλάχιστον ἀριθμόν.

Ἡ ἐκλογὴ τῶν πληρεξουσίων τῶν ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ ὑπηκόων Ἑλλήνων θέλει γίνεσθαι ἐν τῷ ἁρμοδίῳ Προξενείῳ κατὰ τὸ ἐκδοθησόμενον περὶ τούτου ψήφισμα.

«Καίτοι διὰ τοῦ ὡς ἄνω ἀπὸ 10ης Ὀκτωβρίου 1862 Ψηφίσματος τοῦ Ἔθνους ἡ ἐκλογὴ τοῦ Ἡγεμόνος ἀνετέθη εἰς τὴν Ἐθνικὴν Συντακτικὴν Συνέλευσιν, ἡ Προσωρινὴ Κυβέρνησις διὰ Ψηφίσματος τῆς 19ης Νοεμβρίου 1862 ἐκάλεσε τὸν Ἑλληνικὸν λαὸν ὅπως ἐκλέξῃ Βασιλέα τῆς Ἑλλάδος. Τὸ Ψήφισμα τοῦτο ἔχει ὡς ἑξῆς (Ἐφημερὶς τῆς Κυβερνήσεως, 1862, σ. 24).

ΠΕΡΙ ΚΑΘΟΛΙΚΗΣ ΨΗΦΟΦΟΡΙΑΣ ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΩΣ

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΚΥΒΕΡΝΗΣΙΣ

Λαβοῦσα ὑπ' ὄψιν τὴν πανταχόθεν πολυειδῶς δηλωθεῖσαν θέλησιν τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ, ἵνα προβῇ αὐτὸς οὗτος ἀμέσως εἰς τὴν ἐκλογὴν τοῦ βασιλέως.

Ψηφίζει.

Ἄρθρον 1. Ὁ ἑλληνικὸς λαὸς καλεῖται νὰ ἐκλέξῃ δι' ἀμέσου ἐκλογῆς τὸν βασιλέα τῆς Ἑλλάδος.

Ἄρθρον 2. Ἐν ἑκάστῳ δημαρχείῳ ἐκτίθεται δημοσίως πρωτόκολλον, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἕκαστος πολίτης Ἕλλην, συμπληρώσας τὸ εἰκοστὸν ἔτος τῆς ἡλικίας του, καταγράφει τὸ ὄνομα τοῦ βασιλέως, ὃν ἐκλέγει.

Ἄρθρον 3. Ὡς ἡμέρα ἐνάρξεως τῆς ἐκλογῆς εἰς ἕκαστον δῆμον ὁρίζεται ἡ τρίτη ἀπὸ τῆς ἐν αὐτῷ δημοσιεύσεως τοῦ παρόντος ψηφίσματος. Ἡ ἐκλογὴ δὲ διαρκεῖ δέκα ἡμέρας.

Ἄρθρον 4. Τὴν ψηφοφορίαν ἐπιτηρεῖ ἐπιτροπὴ συγκειμένη ὑπὸ τοῦ δημάρχου, τοῦ πρεσβυτέρου τῶν ἱερέων καὶ τοῦ δημοδιδασκάλου. Οἱ ἀγράμματοι ὑπογράφονται διὰ τοῦ ἱερέως.

Ἑκάστην ἑσπέραν συντάσσεται ἐπὶ τοῦ πρωτοκόλλου πρᾶξις ὑπογραφομένη ὑπὸ τῆς ἐπιτροπῆς. Περαιωθείσης δὲ τῆς ἐκλογῆς, τὸ πρωτόκολλον ἑκάστου δήμου πέμπεται εἰς τὸν οἰκεῖον ἔπαρχον ἢ νομάρχην, παρ' αὐτῶν δὲ διαβιβάζεται εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν ἐσωτερικῶν, τὸ ὁποῖον θέλει μεταβιβάσει ταῦτα εἰς τὴν ἐθνικὴν συνέλευσιν, ἥτις θέλει κάμει τὴν ἀπαρίθμησιν.

Ἡ ἔναρξις τῆς ψηφοφορίας γίνεται ἑκάστην ἡμέραν τὴν ἐνάτην πρὸ μεσημβρίας καὶ περατοῦται τὴν τετάρτην μετὰ μεσημβρίαν.

Ἄρθρον 5. Ἐκτὸς τοῦ κράτους θέλουσιν ἐκτεθῆ ἐν τοῖς προξενείοις, ὑποπροξενείοις καὶ πρακτορείοις πρωτόκολλα, κατὰ τὸ ἄρθρον 2, εἰς τὰ ὁποῖα ἕκαστος ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ πολίτης Ἕλλην θέλει καταγράφει τὸ ὄνομα τοῦ βασιλέως ὃν ἐκλέγει.

Τὰ ἔργα τῆς ἐπιτροπῆς ἐκπληροῦσιν ὁ οἰκεῖος πρόξενος, ὑποπρόξενος ἢ πράκτωρ, προσλαμβάνων δύο ἐκ τῶν ἐγκριτωτέρων Ἑλλήνων.

Αἱ λοιπαὶ διατάξεις τοῦ παρόντος ψηφίσματος ἐφαρμόζονται ὡς πρὸς τὴν ἐκτὸς τοῦ Κράτους ψηφοφορίαν.

Ἄρθρον 6. Ὁ ὑπουργὸς τῶν ἐσωτερικῶν θέλει ἐκδώσει ἰδιαιτέρας ὁδηγίας περὶ τοῦ τύπου τῶν πρωτοκόλλων.

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 19 Νοεμβρίου 1862.

Τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ Δημοψηφίσματος ἀπέβη πράγματι ὑπὲρ τοῦ Ἄγγλου πρίγκιπος Ἀλφρέδου, δευτεροτόκου υἱοῦ τῆς Βασιλίσσης Βικτωρίας.

Ἐπὶ πλέον τὸ δημοψήφισμα ἐκεῖνο — μόλις ἡ Ἐθνοσυνέλευσις ἐτακτοποίησε «τὰ ἐσωτερικά της» μὲ τὴν ἐπικύρωσιν τοῦ ἐκλογικοῦ ἀποτελέσματος — ἐπεκυρώθη καὶ αὐτό, ἀναγορευθέντος μάλιστα τοῦ Ἀλφρέδου ὡς βασιλέως. Ἀλλὰ ἐπενέβησαν αἱ ἄλλαι Δυνάμεις, ὅπως ἐκτίθεται εἰς ἄλλο κεφάλαιον καὶ ἡ ἐκλογὴ δὲν ἐγένετο ἀποδεκτὴ ἀπὸ τὴν βασίλισσαν Βικτωρίαν.

Εἶναι δὲ ἀξιοπρόσεκτον τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ δημοψηφίσματος, ὅπως ἐπεκυρώθη ἀπὸ τὴν Ἐθνοσυνέλευσιν τὴν 22αν Ἰανουαρίου 1863, διότι ἀναφέρονται καὶ ἄλλοι ὑποψήφιοι πρίγκιπες, χωρὶς βεβαίως, νὰ ὑποβληθῇ ὑπὸ τῶν ἰδίων ὑποψηφιότης.

Οἱ «μνηστῆρες»

«Ἡ παρὰ τῆς Ἐθνικῆς Συνελεύσεως κληρωθεῖσα ἐπιτροπὴ πρὸς ἔλεγξιν τῆς ψηφοφορίας ἐξήγαγε τὸ ἑξῆς ἀποτέλεσμα:

Ὁ ἡγεμονίδης Ἀλφρέδος, δευτερότοκος υἱὸς τῆς Βασιλίσσης τῆς Μεγάλης Βρεττανίας ἔλαβε ψήφους	230.016
Ὁ ἡγεμονόπαις Λαϋχτεμπέργκ	2.100
Ὀρθόδοξός τις	1.841
Νικόλαος Ρωσίας	1.821
Ἁπλῶς βασιλεύς	1.763
Νικόλαος Βασιλεὺς Ὀρθόδοξος	1.741
Ζήτωσαν αἱ τρεῖς Δυνάμεις	482
Κωνσταντῖνος τῆς Ρωσίας	478
Πρίγκιψ Ναπολέων	345
Ἐκ τῆς Γαλλικῆς Αὐλῆς	246
Πρίγκιψ Ρῶσος	14
Δημοκρατία	93
Ἀμεδαῖος τῆς Ἰταλίας	15
Ἐκ τῆς Ρωσικῆς Αὐλῆς	9
Ρωμανώφ	8
Κόμης τῆς Φλάνδρας	7
Γουλιέλμος τῆς Δανιμαρκίας	6
Ὑψηλάντης	6
Γαριβάλδης	3
Ὠμάλ	3
Μέγας Ναπολέων	2
Πρίγκιψ Σουηδίας	2
Πρίγκηψ Ζααμβίλ	2
Βασιλεὺς Ἐϋνάρδος	1
Μάκ Μαῶν	1
Ὄθων	1

Ἤτοι ὁ ἡγεμονόπαις Ἀλφρέδος ἐξελέχθη βασιλεὺς τῆς Ἑλλάδος εἰς μὲν τὸ ἐσωτερικὸν διὰ ψήφων 210.433 ἀπέναντι 1.100.000 ὡς ἔγγιστα πληθυσμοῦ, ἐκ δὲ τοῦ ἐξωτερικοῦ διὰ ψήφων 19.583 ἀπέναντι πληθυσμοῦ 100.000.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 22 Ἰανουαρίου 1863».

ΨΗΦΙΣΜΑ

Ἡ ἐν Ἀθήναις Β΄ Ἐθνικὴ τῶν Ἑλλήνων Συνέλευσις.

Λαβοῦσα ὑπ' ὄψιν τὸ ἀπὸ 10 Ὀκτωβρίου τοῦ παρελθόντος ἔτους ψήφισμα τοῦ Ἔθνους, δι' οὗ κατηργήθησαν ἥ τε Βασιλεία τοῦ Ὄθωνος καὶ ἡ Ἀντιβασιλεία τῆς Ἀμαλίας, ὡς καὶ τὰ τοῦ Ἑλληνικοῦ Θρόνου διαδοχικὰ δικαιώματα τοῦ Βασιλικοῦ Οἴκου τῆς Βαυαρίας,

Ψηφίζει

Ὁ Ἑλληνικὸς Θρόνος διατελεῖ πράγματι καὶ δικαίῳ χηρεύων ἀπὸ τῆς 10 Ὀκτωβρίου 1862.

Τὸ δὲ Ψήφισμα περὶ «τῆς ἀναγορεύσεως» τοῦ Ἡγεμονόπαιδος Ἀλφρέδου, τὸ ὁποῖον ἀνέγνωσεν ὁ Πρόεδρος τῆς Συνελεύσεως, «ἱσταμένων ἁπάντων, τῶν τε Κυρίων Πληρεξουσίων καὶ τῶν λοιπῶν ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ, ὀρθίων καὶ μὲ ἀσκεπεῖς τὰς κεφαλάς», ἔχει ὡς ἑξῆς (Ἐπίσημος Ἐφημερὶς τῆς Συνελεύσεως, τ.Α. 1863, σ. 340):

Ἡ ἐν Ἀθήναις Β΄ Ἐθνικὴ τῶν Ἑλλήνων Συνέλευσις.

Λαβοῦσα ὑπ' ὄψιν τὸ ἀποτέλεσμα τῆς γενομένης ὑπὸ τῆς κληρωθείσης ἐπὶ τούτῳ Ἐπιτροπῆς ἀπαριθμήσεως τῶν δοθεισῶν ψήφων ὑπὸ τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ κατὰ τοὺς δέκα τῆς Ἑλλάδος Νομοὺς καὶ κατὰ τὰς Προξενικὰς περιφερείας πρὸς ἐκλογὴν Συνταγματικοῦ Βασιλέως τῆς Ἑλλάδος.

Λαοπόθητος

Ἐπειδὴ ὁ Ἡγεμονόπαις τῆς Ἀγγλίας Ἀλφρέδος, δευτερότοκος υἱὸς τῆς Α.Μ. τῆς Βασιλίσσης τῆς Μεγάλης Βρεττανίας καὶ Ἰρλανδίας, ἐξελέχθη διὰ ψήφων 230.016, ψηφοφορησάντων 244.202 ὑπὸ τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ ὡς Συνταγματικὸς αὐτοῦ Βασιλεύς.

Κηρύττει.

Ἡ Α.Β.Υ. ὁ Ἡγεμονόπαις Ἀλφρέδος ἐξελέχθη κυριαρχικῇ τοῦ Ἔθνους θελήσει Συνταγματικὸς Βασιλεὺς τῶν Ἑλλήνων.

Ἡ ἀπόφασις αὕτη τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους θέλει γνωστοποιηθῇ διὰ τοῦ Προεδρείου εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Κυβέρνησιν, ἐντελλομένην νὰ προσκαλέσῃ ἁρμοδίως ἄνευ τῆς ἐλαχίστης ἀναβολῆς τὴν ἀποδοχὴν τοῦ Ἑλληνικοῦ Στέμματος παρὰ τῆς λαοποθήτου Α.Β.Υ. ἡγεμονόπαιδος Ἀλφρέδου.

Πρὶν ὅμως ἀρχίσουν αἱ κανονικαὶ ἐργασίαι τῆς Συνελεύσεως, ἀντιμετωπίσθησαν ὑπ' αὐτῆς πολλὰ ἄλλα δυσεπίλυτα προβλήματα, ἀνακύψαντα ἀπὸ τὴν πρώτην συνεδρίασίν της.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 10ης ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1862

Σήμερον τὴν δεκάτην Δεκεμβρίου τοῦ χιλιοστοῦ ὀκτακοσιοστοῦ ἑξηκοστοῦ δευτέρου ἔτους, ἡμέραν Δευτέραν καὶ ὥραν 10 π.μ. συνελθόντων τῶν Κυρίων πληρεξουσίων, τῶν λαβόντων εἰσιτήρια, ἐν τῷ καταστήματι τῆς Ἐθνικῆς Συνελεύσεως, ἐψάλη ὑπὸ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Ἀθηνῶν μετὰ τῶν παρ' αὐτῷ ἱερέων καὶ διακόνων ἁγιασμός, μετὰ τὸ τέλος τοῦ ὁποίου ἀπέτεινε τὴν ἑξῆς προσλαλιάν.

Προσφώνησις Μητροπολίτου

Ἕλληνες!

Οὔτε τὰ Παναθήναια, οὔτε τὰ Ἴσθμια, οὔτε τὰ Ὀλύμπια, οὔτε αἱ ἄλλαι προγονικαὶ ἡμῶν πανηγύρεις δύνανται νὰ παραβληθῶσι πρὸς τὴν σημερινὴν ἡμετέραν ἑορτὴν ὡς πρὸς τὸ ὕψος τοῦ σκοποῦ καὶ τῶν ἀποτελεσμάτων, τὰ ὁποῖα αὕτη ἀπεικονίζει· ἐκεῖναι μὲν ἐτελοῦντο τότε πρὸς τιμὴν τῆς μυθολογικῆς πολυθεΐας καὶ ἐν αὐταῖς ἐστεφανοῦντο οἱ ἐπὶ σωματικῇ καὶ διανοητικῇ ῥώμῃ ἀριστεύσαντες εἰς τοὺς γυμνικοὺς καὶ λοιποὺς ἀγῶνας τῶν ὡραίων τεχνῶν καὶ πάσης εὐφυΐας φιλολογικῆς καὶ ὡς τοιαῦται οὐδὲ ἐπὶ μακρὸν ἔμελλον νὰ διατηρηθῶσιν ἀπέναντι τῆς προόδου τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, ἡ δὲ παροῦσα ἡμῶν ἑορτὴ εἶναι χριστιανική, εἶναι ὁ ἐξευγενισμὸς τῆς ἀνθρωπότητος, πεπλασμένη διὰ τὴν ἐλευθερίαν μεγάλου ἔθνους, ἐπὶ πολὺ στενάξαντος ὑπὸ τὸ κράτος τῶν ἁλύσεων, στεφανοῦσα ἥρωας ῥίψαντας τὸν ἐπὶ τῶν ὅλων κύβον ἐπὶ τῷ ἰδίῳ αἵματι, τροπαιούχους ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας, ἥτις θέλει ἐπιζήσει ἐν ὅσῳ καὶ ἡ δημιουργία τῆς φύσεως.

Θυσίαι μικροφιλοτιμιῶν

Ἀλλ' ἵνα διατηρηθῇ ἡ μνήμη τοῦ μεγάλου ἡμῶν ἔργου ἐν ὅσῳ καὶ ἡ δημιουργία τῆς φύσεως, ἀπαιτεῖται ἀναποδράστως πλήρης ἁρμονία καὶ τάξις, ὁμόνοια καὶ ἑνότης κατὰ τὸν Θεόν, θυσία τῶν μικροφιλοτιμιῶν καὶ τελεία αὐταπάρνησις. Τοῦτο συνιστῶ εἰς τὸν ἡρωϊκὸν στρατὸν μας, τοῦτο εἰς ἅπαν τὸ Πανελλήνιον· δείξατε, Ἕλληνες, ὅτι εἶσθε ἀπόγονοι τῶν ἡρώων πατέρων σας, δείξατε ψευδομένους τοὺς κατὰ τῆς Ἑλλάδος μεμψιμοίρους, φιμώσατε τούτους καὶ ἀποδείξατε ὅτι τὸ Ἑλληνικὸν Ἔθνος εἶναι ἄξιον τοῦ μεγάλου ἑλ/νικοῦ μέλλοντός του.

Τὸ μέγα ἔργον

Ταύτην λοιπὸν τὴν μεγάλην ἐθνικὴν ἑορτὴν συνελθόντες σήμερον ἐπιτελοῦμεν, ἀπορρέουσαν ἐκ τῆς Θείας βουλῆς, ἣν καθαγιάσαντες καὶ δι' ἱερᾶς τελετῆς καὶ ἁγιασμοῦ, ἂς προσφέρωμεν ὑπὸ κατανυκτικῆς καρδίας εὐχαριστηρίους δοξολογίας εἰς τὸν δοτῆρα τῶν ἀγαθῶν Θεόν, καὶ ἂς τὸν παρακαλέσωμεν ἵνα ἐπιδαψιλεύσῃ τὴν εὐλογίαν αὐτοῦ εἰς ὅλον τὸ Πανελλήνιον καὶ τὸν ἡρωϊκὸν Στρατόν, εἰς ἀποπεράτωσιν τοῦ μεγάλου ἔργου, καὶ ἐμπνεύσῃ ἀδελφικὴν ἀγάπην, εἰρήνην, ὁμόνοιαν καὶ ἑνότητα κατὰ Θεὸν εἴς τε τὸν Στρατὸν καὶ ἅπαν τὸ Πανελλήνιον ἔθνος, ἰδίως δὲ εἰς τοὺς ἄνδρας, τοὺς ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τῆς πολιτείας διατελοῦντας, ἵνα πράξωμεν ἐν πατριωτισμῷ κατὰ τὰς ἀρχαίας καὶ νεωτέρας ἡμῶν παραδόσεις, συνδιαλεγόμενοι ὥς ποτε ὁ Ἀριστείδης καὶ ὁ Θεμιστοκλῆς, συνενώνοντες τὴν μεγαλόνοιαν αὐτῶν, τὸν πασίγνωστον πατριωτισμὸν αὐτῶν πρὸς τὴν μεγίστην ἀπὸ τὰς μελέτας, ὅσαι δύνανται νὰ ἐνισχύσωσι τὸ πατριωτικὸν πνεῦμα αὐτῶν, καὶ προσπίπτοντες εἰς τὴν θείαν αὐτοῦ μεγαλειότητα μὲ εὐλάβειαν καὶ ταπείνωσιν, ἂς εἴπωμεν συνευχόμενοι.

Χριστὲ Βασιλεῦ, υἱὲ μονογενὴς τοῦ προανάρχου πατρός, Θεὲ τοῦ ἐλέους καὶ τῆς δικαιοσύνης ἐπάκουσον ἡμῶν δεομένων τῆς Σῆς ἀγαθότητος καὶ ρίψον τὰς φλόγας τῆς ὀργῆς Σου ἐναντίον τῶν ἐχθρῶν τῆς πίστεως καὶ πατρίδος μας, ἐπίβλεψον ἐξ οὐρανοῦ καὶ εὐλόγησον τὸν ἑλληνικὸν ἀμπελῶνα Σου, ὃν ἐπὶ τοσοῦτον ἠγάπησας καὶ κατήρτισας αὐτόν· ἐπεσκίασον τὴν Ἐκκλησίαν Σου καὶ στήριξον αὐτήν, ἐπισκίασον τὴν Ἑλλάδα, πλάτυνον καὶ μεγάλυνον αὐτήν· εὐλόγησον καὶ κραταίωσον τῇ κραταιᾷ δεξιᾷ Σου τὸν Ἑλληνικὸν στρατὸν καὶ φρούρησον αὐτόν, εὐλόγησον τῶν Ἑλλήνων τὴν μεγάλην Ἐθνικὴν Συνέλευσιν καὶ κραταίωσον αὐτὴν εἰς τὴν διεξαγωγὴν τοῦ ἀνατεθέντος αὐτῇ ἔργου. Εὐλόγησον τὴν προσωρινὴν Κυβέρνησιν καὶ ἐνίσχυσον αὐτήν.

Εὐλόγησον, μεγάλυνον καὶ ἐπισκίασον ἅπαν τὸ Ἑλληνικὸν Ἔθνος, καὶ ἐπιδαψίλευσον εἰς αὐτὸ τὴν τελείαν ἀγάπην Σου· φώτισον δὲ καὶ πάντας ἡμᾶς, ἵνα διάγωμεν ἐν πλήρει εἰρήνῃ, ἐν τελείᾳ ὁμονοίᾳ καὶ ἀγάπῃ καὶ δοξολογοῦντες εὐσεβῶς καὶ ἐναρέτως τὸ πανάγιον ὄνομά Σου εἰς αἰῶνα αἰώνων λέγομεν· τὸ Ἑλληνικὸν Ἔθνος Ζήτω· ἡ μεγάλη τῶν Ἑλλήνων Ἐθνικὴ Συνέλευσις Ζήτω· ὁ Ἑλληνικὸς Στρατὸς Ζήτω!!

Ὁ Κριεζῆς

Ἐξελέχθησαν εἶτα ὑπὸ τῶν Κυρίων πληρεξουσίων προσωρινὸς πρόεδρος μὲν ὁ πρεσβύτερος τῶν παρόντων, ἤτοι ὁ κ. Δ. Κριεζῆς, γραμματεῖς δὲ οἱ νεώτεροι Κ. Στ. Μακρῆς, Γ. Ροῦφος, Ἰω. Δυοβουνιώτης καὶ Σ. Λογιωτατίδης. Καταλαβόντων δὲ τούτων τὰς ἕδρας αὐτῶν, ἐν πρώτοις ἐγένετο ἔνστασις, ὅτι δὲν πρέπει νὰ δοθῇ σήμερον ὑπὸ τῶν κυρίων πληρεξουσίων ὁ ὅρκος, ἀλλὰ κατόπιν, ὅτε διὰ τῆς ἐξελέγξεως θέλει νομιμοποιηθῇ ἡ ἐκλογὴ αὐτῶν, ἡ δὲ Συνέλευσις μετά τινα ἐπὶ τούτου συζήτησιν, ἐρωτηθεῖσα ὑπὸ τοῦ προέδρου, ἀπεφάνθη δι' ἀναστάσεως καταφατικῶς.

Οἰκειοποιεῖται

Ἐτέθη ἀκολούθως ἀπό τινας τῶν πληρεξουσίων τὸ ζήτημα, ἂν ὁ ὅρκος πρέπει νὰ θεωρηθῇ ὡς τεθεὶς ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως, ἢ ἂν πρέπει νὰ τεθῇ ἀπ' εὐθείας ὑπὸ τῆς Ἐθνικῆς Συνελεύσεως. Μετά τινα δὲ περὶ τούτου συζήτησιν, ἡ Συνέλευσις ἐρωτηθεῖσα παρεδέχθη τὸν ὅρκον ὡς ἔχει, μὲ τὴν παρατήρησιν τοῦ νὰ σημειωθῇ εἰς τὰ πρακτικά, ὅτι θεωρεῖ αὐτὸν ὡς ὑπὸ τῆς ἰδίας ὑπαγορευθέντα, καὶ ὡς τοιοῦτον τὸν οἰκειοποιεῖται.

Οὕτω δὲ ἐγερθέντες οἱ Κ. πληρεξούσιοι καὶ τὴν δεξιὰν ἀνατείναντες ἔδωκαν τὸν ἐν τέλει τῶν πρακτικῶν τῆς παρούσης προσαρτώμενον ὅρκον ὑπαγορευθέντα ὑπὸ τοῦ προέδρου τῆς Ἱερᾶς Συνόδου.

ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟΝ ΟΡΚΩΜΟΣΙΑΣ

Σήμερον τὴν δεκάτην Δεκεμβρίου τοῦ χιλιοστοῦ ὀκτακοσιοστοῦ ἑξηκοστοῦ δευτέρου ἔτους, ἡμέραν Δευτέραν καὶ ὥραν 11 π.μ. συνελθόντες οἱ Κ.Κ. πληρεξούσιοι, οἱ λαβόντες τὰ εἰσιτήρια ἐν τῷ καταστήματι τῆς Ἐθνικῆς Συνελεύσεως, ὤμοσαν τὸν ὑπὸ τοῦ ἀπὸ 6 Δεκεμβρίου ἐ. ἔ. ψηφίσματος τῆς Προσωρινῆς Κυβερνήσεως ὁριζόμενον ὅρκον, ὡς ἀκολούθως.

«Ὀμνύω εἰς τὸ ὄνομα τῆς ὁμοουσίου καὶ ἀδιαιρέτου Τριάδος νὰ ἐκπληρώσω πρὸς τὸ συμφέρον τῆς Πατρίδος τὴν ἐμπιστευθεῖσαν μοι ὑπὸ τοῦ λαοῦ ἐντολήν».

Συνετάχθη ὅθεν τὸ παρὸν πρωτόκολλον καὶ ὑπεγράφη ὑπό τε τοῦ Σ. Μητροπολίτου Ἀθηνῶν, τῶν ὁρκισθέντων Κ.Κ. πληρεξουσίων καὶ τοῦ Προσ. Προεδρείου.

Ὁ Μητροπλίτης Ἀθηνῶν

ΘΕΟΦΙΛΟΣ

Ὁ Πρόεδρος

Κ. ΚΡΙΕΖΗΣ

Οἱ Γραμματεῖς

Σ. Λογιωτατίδης

Γεώργιος Μ. Ροῦφος

ΤΑ «ΕΙΣΙΤΗΡΙΑ»

ΑΝΩΜΑΛΟΣ ΕΝΑΡΞΙΣ

ΑΝΗΣΥΧΙΑΙ ΤΟΥ ΒΟΥΛΓΑΡΗ

Ἡ ἔναρξις τῶν ἐργασιῶν τῆς Β΄ Ἐθνοσυνελεύσεως δὲν ὑπῆρξεν ὁμαλή. Ὁ Δ. Βούλγαρης δὲν ἤθελε νὰ ἀρχίσουν αἱ ἐργασίαι τοῦ κοινοβουλίου, διότι διέβλεπε ὅτι δὲν ἔχει ἐξησφαλισμένην τὴν πλειοψηφίαν εἰς αὐτὸ καὶ οἱ ὀπαδοί του καταφανῶς καθυστεροῦν, ὅπως γίνεται φανερὸν ἀπὸ τὰς πρώτας καὶ «ὑπὸ αἵρεσιν συνεδριάσεις». Ἐπιχείρημα διὰ τὴν ἀναβολὴν τῆν ἐργασιῶν εἶναι τὰ «εἰσιτήρια» τῶν πληρεξουσίων, τὰ ὁποῖα ἐδόθησαν εἰς αὐτοὺς ὑπὸ τῶν νομαρχῶν καὶ τὰ ὁποῖα δὲν ἦσαν πανομοιότυπα. Μακραὶ συζητήσεις διεξάγονται τόσον ἐπὶ τοῦ ἀπαιτουμένου ἀριθμοῦ παρόντων πληρεξουσίων, ὅσον καὶ ἐπὶ τῆς ἐγκυρότητος τῶν «εἰσιτηρίων». Μετ' ὀλίγον ὅμως ἡ σοβοῦσα διαμάχη θὰ προσλάβη δραματικὴν ἔκτασιν.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 11ης ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1862

Συνελθόντων τῶν Κ.Κ. πληρεξουσίων ἐν τῷ καταστήματι τῆς Συνελεύσεως πρὸς ἰδιαιτέραν συνδιάσκεψιν περὶ τὴν 10 ὥραν π.μ. ἀνεγνώσθη ὁ ὀνομαστικὸς κατάλογος τῶν παραδωσάντων μέχρι τοῦδε τὰ εἰσιτήριά των καὶ εὑρέθη ὅτι παρόντες ἦσαν.....

Ἐγένετο ἐν πρώτοις ἡ παρατήρησις ὅτι ἡ συνεδρίασις πρέπει νὰ γίνῃ δημοσίᾳ· ἡ δὲ Συνέλευσις μετὰ τὴν ἐπὶ τούτου συζήτησιν, ἐρωτηθεῖσα ὑπὸ τοῦ προέδρου, ἀπεφάνθη δι' ἀναστάσεως καταφατικῶς, ἐφ' ᾧ ὁ πρόεδρος διέταξε καὶ ἠνεώχθησαν τὰ θεωρεῖα.

Προσελθόντες εἶτα οἱ ἄρτι ἀφιχθέντες Κ.Κ. πληρεξούσιοι ὤμοσαν τὸν παραδεδεγμένον ὅρκον κατὰ τὸ ἐν τέλει τῶν πρακτικῶν τῆς παρούσης προσαρτώμενον τῆς ὁρκωμοσίας πρωτόκολλον. «Ὀμνύω εἰς τὸ ὄνομα τῆς ὁμοουσίου καὶ ἀδιαιρέτου Τριάδος νὰ ἐκπληρώσω πρὸς τὸ συμφέρον τῆς πατρίδος τὴν ἐμπιστευθεῖσαν μοι ὑπὸ τοῦ λαοῦ ἐντολήν».

Μετὰ ταῦτα ὑπογραψάντων τῶν Κ.Κ. πληρεξουσίων τὸ κατωτέρω πρωτόκολλον, ὁ Πρόεδρος διέλυσε τὴν συνεδρίασιν περὶ ὥραν 1 Μ.Μ.

Ὁ Προσωρ. Πρόεδρος
Δ. ΚΡΙΕΖΗΣ
Ὁ Γραμματεὺς
Γ. Μ. ΡΟΥΦΟΣ

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 19ης ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1862

Ὥρα 11 καὶ 1)4. Ὁ Πρόεδρος καταλαμβάνει τὴν ἕδραν του. (Πολυπληθὲς ἀκροατήριον κατέχει τὰ θεωρεῖα ἅπαντα· μόνον εἰς τὰ θεωρεῖα τῶν πρέσβεων καὶ τοῦ ὡραίου φύλλου δὲν φαίνεται κανείς).

Ἐκφωνεῖται ὁ ὀνομαστικὸς κατάλογος τῶν κυρίων πληρεξουσίων.

ΣΑΡΙΠΟΛΟΣ. Κύριε Πρόεδρε, διατὶ νὰ μὴ εἶναι σημειωμένον τὸ ὄνομα τοῦ Πανεπιστημίου;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Κατόπιν, κ. Σαρίπολε.

ΣΑΡΙΠΟΛΟΣ. Παρακαλῶ νὰ τὸ διορθώσητε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Ἐκ τοῦ ἀναγνωσθέντος καταλόγου ἐξάγεται ὅτι εἴμεθα παρόντες 151.

(Σημειοῦνται καὶ ἄλλοι τινὲς προσερχόμενοι)

ΕΙΣ ΠΛΗΡΕΞΟΥΣΙΟΣ. Κ. Πρόεδρε, πόσους γνωρίζετε ὅτι εὑρίσκονται εἰς τὰς Ἀθήνας;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Μέχρι τῆς στιγμῆς ταύτης ἔχομεν 171, καὶ ὅλοι εἰδοποιήθησαν ἐν γένει· ἀλλὰ μερικοὶ τῶν κυρίων πληρεξουσίων δὲν ὑπεγράφησαν εἰς τὰς προσκλήσεις.

Ραδιουργίαι

ΘΕΟΧΑΡΗΣ. Κύριε Πρόεδρε, νομίζω ὅτι, πρὶν ἀναβῆτε τὴν ἕδραν τοῦ Προέδρου, εἴπετε, ὅτι ὑπάρχουν ραδιουργίαι πρὸς μὴ συγκάλεσιν τῆς Συνελεύσεως· ἂν εἶναι δυνατόν, νὰ ὀνομασθῇ ἐκεῖνο τὸ ὄνομα τὸ ὁποῖον ραδιουργεῖ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Παρακαλῶ νὰ μὲ ἀκροασθῆτε. Πρὶν συναθροισθῶμεν ὅλοι οἱ πληρεξούσιοι ἐλέχθη ὑπό τινων Κ.Κ. πληρεξουσίων, ὅτι δῆθεν γίνονται ἐνέργειαι διὰ νὰ μὴ συνέλθωμεν εἰς συνεδρίασιν. Δὲν ἠξεύρω κατὰ πόσον εἶναι ἀληθές. Ἐγὼ εὑρέθην εἰς στιγμήν, δὲν ἠξεύρω πῶς, νὰ εἴπω ὀλίγας λέξεις καὶ ἐπειδὴ ἠρωτήσατε ἂν παραγγελία τοῦ προεδρείου ἦτο νὰ εἰδοποιηθοῦν ὅλοι οἱ εὑρισκόμενοι εἰς Ἀθήνας, τῶν ὁποίων ὁ ἀριθμὸς εἶναι 170. Ἐστάλησαν κλητῆρες πρὸς αὐτούς, ἀλλὰ δὲν ὑπέγραψαν ὅλοι. Ἐνδέχεται τινὲς νὰ μὴ ἔλαβον εἴδησιν· εἶναι πρώτη φορὰ ποῦ οἱ κλητῆρες ἐμβῆκαν εἰς ὑπηρεσίαν.

ΤΙΝΕΣ ΠΛΗΡΕΞΟΥΣΙΟΙ. Αὐτὸ εἶναι ἀληθές.

ΕΤΕΡΟΣ ΠΛΗΡΕΞΟΥΣΙΟΣ. Κύριε πρόεδρε δὲν ἦλθον ἐσχάτως πολλοὶ πληρεξούσιοι ἐδῶ, ἀπόντες· τούτων τὰ ὀνόματα νὰ ἀναγνωσθῶσι.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Τούτους τοὺς περιλάβομεν. Ἐὰν νομίζετε ὅτι ὁ ἀριθμὸς τῶν 150 εἶναι ἀρκετὸς ἵνα προχωρήσωμεν, καλῶς, ἄλλως ἂς προχωρήσωμεν εἰς τὸν ὅρκον τῶν κυρίων ὅσοι δὲν ὠρκίσθησαν ἔτι.

ΒΡΑΤΣΑΝΟΣ. Πρῶτον, κ. Πρόεδρε θέλομεν νὰ μάθωμεν ποῖος εἶναι ὁ ἀριθμὸς πρὸς νόμιμον καταρτισμὸν τῆς Ἐθνοσυνελεύσεως.

ΕΤΕΡΟΣ. Κύριε πρόεδρε, παρακαλῶ, ἐπειδὴ εἶναι ἐνδεχόμενον ὁ ἀριθμὸς τῶν παρόντων ἐν Ἀθήναις καὶ ἀπόντων ἐκ τοῦ καταστήματος νὰ εἶναι ἀναγκαῖος πρὸς καταρτισμὸν τῆς Συνελεύσεως, παρακαλῶ νὰ ἀναγνωσθοῦν τὰ ὀνόματά των καὶ νὰ σταλοῦν κλητῆρες διὰ νὰ μὴ ἀναβάλλεται ἡ συνεδρίασις.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Λοιπὸν μικρὰν διακοπὴν δέκα λεπτῶν.

ΕΤΕΡΟΣ. Νὰ γίνῃ ἡ ὁρκωμοσία εἰς τὸ διάστημα τοῦτο, τῶν ὅσοι δὲν ὡρκίσθησαν.

(Προσέρχεται ὁ ἱερεὺς καὶ ὁρκίζονται οἱ μὴ ὁρκισθέντες ἔτι).

Ἐνταῦθα γίνεται διακοπὴ 1)2 ὥρας.

Οἱ ὑπουργοὶ

Δ. ΒΟΥΛΓΑΡΗΣ. Ἐὰν ὁ ὁλικὸς ἀριθμὸς τῶν ἐν Ἀθήναις πληρεξουσίων εἶναι 171, μοὶ φαίνεται οὐχὶ δυσκατόρθωτον, ἀλλὰ καὶ ἀπολύτως ἀδύνατον νὰ συνέλθουν 165. Εἶναι ὅλως ἀδύνατον, καθ' ὅσον, βλέπετε, καὶ οὐδεὶς ἐκ τῶν μελῶν τῆς κυβερνήσεως, οὔτε τῶν ὑπουργῶν εἶναι παρόν. Ἑπομένως θεωρῶ ἀπολύτως ἀδύνατον νὰ καταρτισθῇ συνεδρίασις ἐξ 165 μελῶν, διότι καὶ ἀσθενεῖς, ἀπόντες θὰ εὑρεθοῦν μέχρι τέλους τῆς συνεδριάσεως. Προτείνω λοιπὸν ν' ἀναβληθῇ ἡ συνεδρίασις μέχρι τῆς μεθαύριον, ὅτε ἡ αὔξησις τῶν πλουσίων θὰ κάμῃ εὔκολον ὅ,τι σήμερον εἶναι ἀδύνατον.

Ἀτμόπλοια

ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ ΟΔΥΣΣΕΥΣ. Κύριε πρόεδρε, αἱ ἀνάγκαι τῆς πατρίδος εἶναι μεγάλαι· αἱ ἐπαρχίαι ἐν γένει, ἂς μὴ περιορισθῶμεν μόνον εἰς τὴν πρωτεύουσαν, εὑρίσκονται εἰς ἀποσύνθεσιν· εἶναι ἀνάγκη λοιπὸν νὰ προσκληθῶσι καὶ οἱ ὑπουργοί. Δὲν ἤλθομεν ἐδῶ νὰ περιφερώμεθα 15 ἡμέρας τώρα χωρὶς ἐργασίαν. Ἡ ἐργασία κατεπείγει καὶ πρέπει νὰ προσκληθοῦν οἱ ὑπουργοὶ (Ἐπιδοκιμασίαι εἰς τὸ ἀκροατήριον). Νὰ διαταχθῇ ὁ ὑπουργὸς τῶν Ναυτικῶν νὰ στείλῃ ἀτμόπλοια νὰ ἔλθουν οἱ πληρεξούσιοι.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Διὰ τοὺς ἀπόντας, ἐπειδὴ εἶναι ὑπουργοί, οἱ πλεῖστοι ἀπήντησαν ὅτι δὲν ἔρχονται, δὲν εὐκαιροῦν.

Χ. ΟΔΥΣΣΕΥΣ. Πρέπει νὰ ἔλθουν.

ΕΤΕΡΟΣ. Νὰ σημειωθῇ εἰς τὰ πρακτικά, ὅτι οἱ ὑπουργοὶ δὲν ἔρχονται. Τότε πρέπει νὰ μὴ γίνωνται οἱ ὑπουργοὶ πληρεξούσιοι.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Νὰ ἀναγνώσωμεν αὖθις τὸν κατάλογον τῶν πληρεξουσίων.

ΕΙΣ ΠΛΗΡΕΞΟΥΣΙΟΣ. Ἠμπορεῖ ἡ Ἐθνοσυνέλευσις νὰ ὁρίσῃ καὶ ἕνα μικρότερον ἀριθμὸν τῶν 170.

Πολλοὶ ὁμοῦ. Ὄχι, ὄχι, ὄχι.

(Γίνεται ἡ ἐκφώνησις τοῦ ὀνομαστικοῦ καταλόγου).

Ὅ,τι ἀγαπᾷ

ΣΑΡΙΠΟΛΟΣ. Δὲν πρέπει νὰ ὑπάρχῃ αὐτὴ ἡ διάκρισις τῶν ἐκ τῆς ἀλλοδαπῆς καὶ ἡμεδαπῆς. Ὅλοι εἴμεθα πληρεξούσιοι μὲ ἴσα δικαιώματα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Κύριε Σαρίπολε· Δύνασθε νὰ εἴπητε ὅ,τι ἀγαπᾶτε καὶ κατὰ τῆς Προεδρίας, ἀλλὰ νὰ ἔλθῃ ἡ ὥρα.

ΣΑΡΙΠΟΛΟΣ. Τώρα εἶναι ἡ ὥρα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Λάβετε ὑπομονήν. Ζητεῖτε τὸν λόγον καὶ λέγετε ὅ,τι ἀγαπᾶτε. Πρῶτον νὰ γνωρίσωμεν ἐκ τοῦ καταλόγου πόσοι εἴμεθα παρόντες καὶ ἔπειτα ἐπιφυλαχθῆτε νὰ εἴπητε ὅ,τι θέλετε. Ἐκ τοῦ ἀναγνωσθέντος ὀνομαστικοῦ καταλόγου ἐξάγεται ὅτι ὑπάρχουν παρόντες σήμερον πληρεξούσιοι 168.

ΦΩΝΗ ΤΙΣ. Ἦλθε καὶ ἕνας ἀπών.

Τὰ εἰσιτήρια

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Ἐξεφωνήθη τὸ ὄνομά του. Λοιπὸν εἶναι 168. Ἀλλ' ἐκ τῶν 168 δύο ἐπαρχιῶν εἰσιτήρια δὲν τὰ ηὗρα ἀκριβῆ. Τὸ Προεδρεῖον εἶχε λάβει τὸ μέτρον νὰ μὴ δεχθῇ ἀμφισβητούμενα εἰσιτήρια, ἀλλὰ νὰ πάρῃ τὰ κατὰ τύπον τακτικά. Τοιαῦτα λοιπὸν εἰσιτήρια ἐπαρουσίασαν ὅλοι οἱ κύριοι πληρεξούσιοι, παρόντες ἐνταῦθα, ἐκτὸς δύο ἐπαρχιῶν, ἀλλ' εἰσῆλθον κι' ἐκεῖνοι ἐδῶ πρίν, καὶ περιελήφθησαν εἰς τὸν κατάλογον. Αἱ ἐπαρχίαι αὗται εἶναι τοῦ Ἄργους καὶ Οἰτύλου, ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν εἶναι 5 τοῦ Ἄργους παρόντες καὶ 3 τοῦ Οἰτύλου· ὥστε ἐκ τοῦ ὑπολογισμοῦ σήμερον αὐτὴν τὴν στιγμήν, εἶναι παρόντες εἰς τὴν συνεδρίασιν 161.

Τὸ προεδρεῖον ἐνόμισεν ὅτι ἦτο κατάλληλος ὁ ἀριθμὸς πρὸς συγκρότησιν τακτικῆς Συνελεύσεως, ἐὰν ἐλάμβανε τὸν διπλοῦν ἀριθμὸν τῶν 142 βουλευτῶν, οἵτινες ἦσαν εἰς τὴν τελευταίαν περίοδον, καὶ συνάμα ἀπὸ τὰς ἐξωτερικὰς ἐκλογικὰς περιφερείας 39, κατὰ μίαν σημείωσιν ἥτις μᾶς ἐδόθη ἀπὸ τὸ ὑπουργεῖον τῶν ἐξωτερικῶν· ὑπελόγισε πρὸς τούτοις καὶ διὰ τοὺς λοιποὺς συνοικισμοὺς οἵτινες ὑπάρχουν ἐντὸς τῆς Ἑλλάδος 4 πληρεξουσίους. Τὸ ἥμισυ λοιπὸν ὅλων αὐτῶν εἶναι 164, καὶ εἷς τοῦ Πανεπιστημίου 165 ὥστε τὸ ὅλον τοῦ ἀπαιτουμένου ἀριθμοῦ πρὸς συγκρότησιν τῆς τακτικῆς καὶ νομίμου συνεδριάσεως πρέπει νὰ εἶναι 165. Ὀνόματα δὲ σήμερον ἐκφωνηθέντα εἶναι 168, ἀλλ' ἀνέφερα πρὸ ὀλίγου ὅτι δὲν θεωρεῖ ὑπ' αὐτὴν τὴν κατηγορίαν τὰ εἰσιτήρια τοῦ Οἰτύλου 3 καὶ τοῦ Ἄργους 5. Ἀπόκειται λοιπὸν εἰς τὴν ἀπόφασιν τῶν κυρίων Πληρεξουσίων περὶ αὐτῶν τῶν 2, ἂν πρόκειται νὰ τοὺς δεχθῇ ἢ μή.

ΑΝΑΣΤ. ΜΑΥΡΟΜΙΧΑΛΗΣ. Νὰ μᾶς δείξετε τὴν διαφορὰν τῶν λοιπῶν πληρεξουσίων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Ἔχετε ὑπομονήν· παρακαλῶ μὴ μὲ διακόπτετε· ἄφετε νὰ τελειώσω καὶ τότε λέγετε. Ἐὰν λοιπόν, κατὰ τὴν ἰδέαν τῆς Προεδρίας, θεωρῆται ἀνάλογος ὁ ἀριθμὸς πρὸς συγκρότησιν τακτικῆς συνεδριάσεως οἱ 165 παρόντες, χωρὶς καμμίαν ὑποψίαν παραλείψεως τύπου ὡς πρὸς τὰ εἰσιτήρια, εἶναι 165. Εἶναι καὶ οἱ κύριοι τῶν δύο ἐπαρχιῶν Οἰτύλου καὶ Ἄργους· ἐὰν τοὺς λάβετε καὶ αὐτούς, τότε συμπληροῦται ὁ ἀριθμός· ἄλλως, δὲν ἠμποροῦμεν νὰ κάμωμεν συνεδρίασιν. Ἀπόκειται εἰς τὴν Ἐθνοσυνέλευσιν νὰ ἀποφασίσῃ. Τώρα, ἐπειδὴ πρόκειται νὰ κάμητε λόγον περὶ τούτων ζητήσατε τὸν λόγον.

Γεροντικὴ ἀδυναμία

ΑΝΑΣΤ. ΜΑΥΡΟΜΙΧΑΛΗΣ. Ἡ προεδρία παρακαλῶ, Κύριε πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Δὲν εἶναι δίκαιον.

ΑΝΑΣΤ. ΜΑΥΡΟΜΙΧΑΛΗΣ. Παρακαλῶ ἀπαιτῶ ἀπὸ τὴν προεδρίαν· μὴ γίνεσθε αὐθαίρετος, Κ. πρόεδρε, ἔχω τὸν λόγον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Κύριοι πληρεξούσιοι, ἐν τῇ γεροντικῇ ἀδυναμίᾳ μου, σᾶς ζητῶ συγγνώμην συγχωρήσατέ μοι. Ἂν θέλετε, κύριοι πληρεξούσιοι, ἂν εὐαρεστηθῆτε νὰ ἔχητε ὑπομονὴν νὰ ἀκολουθήσωμεν τὴν συζήτησιν αὐτήν, καλῶς· ἄλλως ἐγὼ δὲν εἶμαι εἰς κατάστασιν νὰ διευθύνω. Πρέπει λοιπὸν νὰ ζητῆται ὁ λόγος κατὰ σειράν, καὶ τοιοῦτος ἦτο ὁ κ. Παπαδιαμαντόπουλος, καὶ ἐπειδὴ παραβλέπει θὰ ὁμιλήσῃ ὁ κ. Μαυρομιχάλης.

ΑΝΤΑΣΤ. ΜΑΥΡΟΜΙΧΑΛΗΣ. Ἄλλο τίποτε δὲν ἀπαιτῶ ἀπὸ τὴν προεδρίαν, εἰμὴ νὰ ὑποδείξῃ τὴν διαφορὰν τῶν εἰσιτηρίων Οἰτύλου καὶ Ἄργους καὶ τῶν λοιπῶν πληρεξουσίων, διὰ νὰ ἴδετε καὶ σεῖς ποία εἶναι ἡ διαφορὰ καὶ νὰ κρίνετε· τοῦτο ἀπαιτῶ ἀπὸ τὸ προεδρεῖον.

Σμικρότης ἀριθμοῦ

ΠΑΠΑΔΙΑΜΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ. Κατ' ἐμὴν γνώμην, εἴμεθα πληρεξούσιοι καὶ ἠμποροῦμεν νὰ προβῶμεν. Αὐτὴ εἶναι ἡ γνώμη μου. Κατ' ἐμὴν γνώμην καὶ τῶν 8 ἀφαιρουμένων εἶναι πλήρης ὁ ἀριθμός. Ἐγὼ λέγω ὅτι δὲν ὑπάρχει ὑποχρεωτικὸς νόμος, ὅστις νὰ μᾶς ἐμποδίζῃ πρὸς συζήτησιν τοῦ κανονισμοῦ, καὶ παντὸς ὅτι ἀναγκαιοῖ διὰ τὴν ἐξέλεγξιν αὐτοῦ. Ἀλλά, πρέπει, νομίζω, νὰ προσέξωμεν, κύριοι, καὶ δι' αὐτὸ τουλάχιστον νὰ τὸ καταστήσωμεν ἄξιον τῆς συζητήσεως, νὰ προσέξωμεν μὴ διὰ τοιαύτην πρᾶξιν ἀδικήσομεν τοὺς ἄλλους πληρεξουσίους καὶ φανῶμεν ματαιοπονοῦντες διὰ τὴν σμικρότητα τοῦ ἀριθμοῦ μας παραβαλλομένου πρὸς τὸν ἀριθμὸν τοῦ ὅλου τῶν πληρεξουσίων.

Ἑτεροδημόται πρωτευούσης

Δι' αὐτὸ λέγω ὅτι πρέπει νὰ προσέξωμεν. Φρονῶ λοιπὸν ὅτι δὲν θέλομεν ἀδικήσει, κατ' ἐμὴν γνώμην τοὺς ἀπόντας, ἐὰν ὑπερβαίνωμεν τὸ ἥμισυ τοῦ ὅλου ἀριθμοῦ τῶν πληρεξουσίων. «Τὸ ὑπὸ μείζονος μέρους δημοσίᾳ γινόμενον πρὸς ἅπαντας ἀναφέρεται», λέγουν οἱ ἀρχαῖοι Ρωμαῖοι καὶ οἱ Βυζαντινοί. Ἀλλὰ σήμερον γιγνώσκομεν μόνον ὅτι οἱ πληρεξούσιοι τῶν ἐπαρχιῶν συμποσοῦνται εἰς 284. Πόσοι δὲ εἶναι οἱ τῶν Προξενικῶν περιφερειῶν πληρεξούσιοι, δὲν δυνάμεθα νὰ ὁρίσωμεν· ὡσαύτως εἶναι ἄδηλον πόσοι εἶναι οἱ τῶν σωματείων πληρεξούσιοι, ἐὰν οὐκ' ὀρθῶς καὶ τὰ σωματεῖα αὐτὰ ἀπεκλείσθησαν· ἐπίσης πόσοι τῶν ἑτεροδημοτῶν τῆς Πρωτευούσης (Θόρυβος ὑπὸ τῶν Κυρίων Πληρεξουσίων) καθ' ὅσον καὶ αὐτοὶ ἀξιοῦσιν ὅτι πρέπει ν' ἀντιπροσωπευθῶσιν.

Ἀλλὰ κύριοι, ἠμπορεῖ νὰ μοὶ εἴπῃ τις ὅτι πρέπει νὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψιν μόνον ὁ ἀριθμὸς τῶν κατὰ τὸ θέσπισμα συγκαλουμένων πληρεξουσίων. Καὶ τούτου ὅμως δοθέντος, δὲν δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν ἀκριβῶς, ὅτι ἀποτελοῦμεν σήμερον τὸ ἥμισυ, διότι ἄγνωστον εἶναι πόσοι εἶναι οἱ πληρεξούσιοι τῶν προξενικῶν περιφερειῶν. Ἀφαιρουμένων, κύριοι αὐτῶν ὅλων, ἐὰν ἡ Ἐθνοσυνέλευσις παραδεχθῇ τὴν γνώμην μου, ἣν ὑποβάλλω, καὶ νόμιμον καὶ δίκαιον καὶ συμφέρον τῇ πατρίδι εἶναι νὰ προβῶμεν· νόμιμον εἶναι διότι οὐδεὶς νόμος ὑπάρχει νὰ περιορίζῃ τὸ Σῶμα τοῦτο νὰ ὁρίσῃ τὸν ἀριθμὸν τῶν πληρεξουσίων ὅστις ἀπαιτεῖται διὰ νὰ προβῇ εἰς τὰς ἐργασίας του τὰς ἐξελεγκτικάς. Δίκαιον εἶναι διότι πρέπει νὰ ἐξετάσωμεν ἂν ἀντιπροσωπεύεται ἀρκετῶς ὁ τόπος τὰ ἄμεσα καὶ εἰδικὰ συμφέροντα τοῦ τόπου καὶ οὐχὶ ἂν ἀντιπροσωπεύεται ἓν μικρὸν μέρος τοῦ ἔθνους διαμένον ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ, τὸ ὁποῖον πρὸς τιμήν του, καὶ δικαίως ἠξιώθη ἰδίας ἀντιπροσωπείας διὰ τὰς ὑπὲρ τῆς μεγάλης τελευταίας μεταπολιτεύσεως θυσίας του.

Οἱ λόγοι οἵτινες ἐπροκάλεσαν τὸ προνόμιον τοῦτο, εἶναι λόγοι περιεχόμενοι ἐν τῷ μέλλοντι καὶ οὐχὶ ἐν τῷ παρόντι· διὰ τοῦτο λέγω ὅτι δίκαιον εἶναι νὰ ἐξετάσωμεν ἂν ὑπάρχῃ ἀριθμὸς μεγαλύτερος τῶν πληρεξουσίων τοῦ τόπου. Τί εἶπαν προσέτι; ὅτι συμφέρει καὶ τῇ πατρίδι νὰ προβῶμεν εἰς τὰς ἐργασίας μας, διότι πάντες τὴν ἀναπόφευκτον ἀνάγκην τῆς ταχίστης διεξαγωγῆς τῆς ἐργασίας γινώσκετε.

Προτείνω λοιπὸν νὰ ἀποφανθῶμεν, ἢ νὰ σημειωθῇ εἰς τὰ πρακτικά, ὅτι ὄντος περίπου περὶ τοὺς 170 καὶ ἀποτελοῦντες πλέον τοῦ ἡμίσεος τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἐπαρχιῶν τοῦ τόπου τῆς Ἑλλάδος, προβαίναμεν εἰς τὰς ἐργασίας μας.

Περιμένω νὰ ἀκούσω

ΒΡΑΤΣΑΝΟΣ Κύριοι πληρεξούσιοι: Ἐπίστευα, καθ' ὅσον δὲν θέλω νὰ ἀδικήσω κανένα, ὅτι προκειμένων κινδύνων κατὰ τῆς πατρίδος, καὶ 10 πληρεξούσιοι ἂν ἦσαν παρόντες, ἐδύναντο νὰ σκεφθῶσι περὶ τούτου. Τυχαίως δὲ ἔρχομαι νὰ ὑποστηρίξω τὴν ἰδέαν αὐτήν, διότι καὶ ὁ ἀριθμός, τὸν ὁποῖον σήμερον ὁ πρόεδρος ὥρισεν, δὲν ἠξεύρω ἐπί τινων βάσεων κατηρτίσθη. Πρόκειται μόνον νὰ προσθέσω τοῦτο, ὅτι, ἐὰν ὁ ἀριθμὸς τῶν συνεδριάσεων θὰ εἶναι προδικαστικὸς καὶ διὰ τὸ μέλλον, ἐὰν διὰ τὸ μέλλον 171 πληρεξούσιοι θὰ ἀποτελῶσι τὸν νόμιμον ἀριθμὸν πρὸς καταρτισμὸν μιᾶς συνεδριάσεως. Πρόκειται ἤδη τὸ ἕτερον ζήτημα· διότι ἐπερώτησαν μόνον ἔκαμα, δὲν ἐπροδίκασα. Καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὰ εἰσιτήρια, νομίζω, καθὼς ὁ κ. πληρεξούσιος εἶπεν, ὅτι διὰ νὰ γνωσθῇ τὸ ἀκριβὲς τοῦ τύπου τῶν εἰσιτηρίων, πρέπει τὸ Προεδρεῖον νὰ ἀναγνώσῃ ἕνα τύπον, καὶ νὰ εἴπῃ ὅτι ὁ τύπος εἶναι ὁ παραδεχθεὶς καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὰ ἀληθῆ εἰσιτήρια τὰ φέροντα τὴν ἀλήθῆ ἐξέλεγξιν τῶν καλπῶν σύμφωνα μὲ τοὺς καταλόγους καὶ τὰ πρακτικά· κατόπιν τούτων ἔπρεπε νὰ ὑποβάλῃ τὰ ἄλλα εἰσιτήρια εἰς τὴν δημοσίαν συνεδρίασιν καὶ νὰ εἴπῃ «ταῦτα τὰ εἰσιτήρια δὲν φέρουν τοὺς τύπους». Τώρα γεννᾶται ἓν ἄλλο ζήτημα· εἶναι εἰσιτήρια τὰ ὁποῖα κατὰ διαταγήν, λέγουν, τῆς Κυβερνήσεως, ἐξεδόθησαν, δηλαδὴ πρὶν ὁ ἔπαρχος γνωμοδοτήσῃ, ἔχων ὑπ' ὄψιν τὰ πρακτικά, τὸ ἀποτέλεσμα τῆς διαλογῆς τῶν ψήφων, εἶπε «δὸς εἰσιτήρια». Εἶναι τοῦτο ἀληθὲς ἢ ὄχι; Περιμένω νὰ ἀκούσω

Τὸ καλὸν καὶ τὸ κακὸν

ΑΝΑΣΤ. ΜΑΥΡΟΜΙΧΑΛΗΣ. Προτείνω εἰς τὴν ὁλομέλειαν τῶν πληρεξουσίων, ἐὰν τὸ Προεδρεῖον ἔχῃ τὸ δικαίωμα, τοῦτο μὲν νὰ λέγῃ καλὸν εἰσιτήριον ἢ κακόν. Αὐτὸ εἶναι ἔργον τῆς συνελεύσεως.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Δὲν εἶναι ἡ σειρά σας, κατόπιν.

ΑΝΑΣΤ. ΜΑΥΡΟΜΙΧΑΛΗΣ. Ἐναντίον τῶν καθηκόντων του τὸ προεδρεῖον ἔκαμε τοιαύτην ἐξέλεγξιν. Δὲν συγχωρεῖται εἰς τὸ προεδρεῖον, τὸ λέγω φανερά. Μὲ συγχωρεῖς, κ. Πρόεδρε, τὸ προεδρεῖον παρέβη τὰ καθήκοντά του.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ Ἡσυχάσατε.

Εἶχες δικαίωμα

ΜΑΥΡΟΜΙΧΑΛΗΣ. Ἡσυχάζω·τὸ θέτω ὑπὸ τὴν ἔγκρισιν τῶν νομιμοφρόνων. Ἂς τὸ συζητήσουν λογικῶς, ἂν εἶχες δικαίωμα νὰ κάμῃς αὐτὴν τὴν ἐξαίρεσιν. Ραδιουργία εἰς τὴν εὐθύτητα καὶ δικαιοσύνην.

Ἡ Κυβέρνησις

ΣΑΡΙΠΟΛΟΣ. Δύο ζητήματα παρουσιάζονται τὰ ὁποῖα ἔπρεπε νὰ εἶναι διηρημένα, ἀλλὰ δυστυχῶς συνηνώθησαν· νομίζω πρέπει νὰ ἐπαναφέρωμεν τὴν συζήτησιν εἰς τὴν φυσικὴν αὐτῆς κατάστασιν. Τὸ α´ εἶναι ὅπερ ὁ Κ. Παπαδιαμαντόπουλος εἶπεν, ὅτι δὲν πρέπει νὰ ληφθῇ ὡς βάσις τῆς ἐθνοσυνελεύσεως, εἰμὴ οἱ ἀπαρτιζόμενοι ἐκ τῶν ἐκλογῶν τῶν ἐπαρχιῶν· δὲν ἠξεύρω διατὶ ἦλθε νὰ ρίψῃ αὐτὸν τὸν λίθον εἰς τὴν Ἐθνοσυνέλευσιν. Ἐπὶ τοῦ παρόντος ὅμως δὲν ἔχει κανένα λόγον· οἱ πληρεξούσιοι, οὓς περιλαμβάνει ἡ Ἐθνοσυνέλευσις, ἔχουν ἴσα δικαιώματα, εἴτε ὑπὸ ὀλιγανθρώπου τόπου ἐξελέχθησαν, εἴτε ὑπὸ πολυανθρώπου.

Μεγάλη Ἑλλὰς

Τί ἐπρόκειτο, Κύριοι, ἡ προσωρινὴ κυβέρνησις νὰ κάμῃ; Εἶπεν ὅτι εἶναι ἓν προνόμιον τὸ ὁποῖον ἀπέμεινεν εἰς τοὺς ἐκτὸς ὁμογενεῖς. Ἀπατᾶται ὁ κ. Παπαδιαμαντόπουλος· εἶναι δικαίωμα, τὸ ὁποῖον ἡ Κυβέρνησις, ἑλληνοπρεπῶς φερομένη, ἀπένειμεν· ἠθέλησε τώρα, ὅτε πρόκειται νὰ τεθῶσι τὰ θεμέλια τῆς Μεγάλης Ἑλλάδος, νὰ προσκαλέσῃ τὴν ὅλην Ἑλλάδα· ἐὰν ὑπάρχῃ πρᾶξις τῆς προσωρινῆς κυβερνήσεως, ἥτις ἀποδεικνύει αὐτὴν ἐθνικήν, εἶναι ἡ πρᾶξις αὕτη τοῦ ψηφίσματος τῆς 23 Ὀκτωβρίου.

Ἔρριψαν τὸν δαυλὸν

Οἱ ἐκτὸς ὁμογενεῖς εἶναι οἱ ρίψαντες τὸν δαυλὸν τῆς ἐπαναστάσεως, οἵτινες ὑπέσκαψαν τὰ βάθρα τῆς σαθρᾶς ἐκείνης πολιτικῆς καὶ μᾶς ἔφερον σήμερον εἰς τὴν Ἐθνοσυνέλευσιν νὰ σκεφθῶμεν. Αὐτοὶ λοιπὸν οἱ ἐκτὸς ὁμογενεῖς, δὲν ἔπρεπε νὰ παραγκωνισθῶσι ποσῶς· ἡ κυβέρνησις ἐμελέτα νὰ δώσῃ δείγματα εὐγνωμοσύνης εἰς αὐτούς, ποῖον δὲ δεῖγμα παρὰ τοῦτο, νὰ τοὺς εἴπῃ, «σεῖς συνεργάσθητε εἰς τὴν καταβολὴν τῆς τυραννίας τοῦ Ὄθωνος, ἔλθετε μεθ' ἡμῶν νὰ παγιώσητε τὴν Μεγάλην Ἑλλάδα;» (Ἀποδοκιμασία ὑπὸ τῶν Κ. πληρεξουσίων καὶ θόρυβος).

Νομίζετε ὅτι ἐγὼ φοβοῦμαι τὰς φωνάς; Ὄχι´. Εἶπον ὅτι τὰ κοινὰ ζητήματα δὲν πρέπει νὰ φέρωνται, καὶ ἐκτιμῶ τὰ αἰσθήματα τῶν πληρεξουσίων· τὰ αἰσθήματα τοῦ κ. Παπαδιαμαντοπούλου τὰ γνωρίζω. Ἐπανέρχομαι λοιπὸν καὶ λέγω, ὅτι ἦλθον νὰ πολεμήσω οὐχὶ τὰ αἰσθήματα, ἀλλὰ μίαν λέξιν, τὴν ὁποίαν ἀφίνω, τὴν ὁποίαν δὲν ἔπρεπε νὰ φέρῃ εἰς τὸ μέσον.

ΠΟΛΛΟΙ. Δὲν εἶναι ζήτημα.

Τὸ ἑλληνικὸν μεγαλεῖον

ΣΑΡΙΠΟΛΟΣ. Παρακαλῶ· ἐζήτησε νὰ τεθῇ εἰς τὰ πρακτικὰ ὅτι ἡ ἀπαρτία τῆς Συνελεύσεως πρέπει νὰ σχηματισθῇ ἐκ τῶν βουλευτῶν τῆς ἐλευθέρας Ἑλλάδος· πρέπει λοιπὸν νὰ τεθῇ καὶ ἡ ἡμετέρα διαμαρτύρησις αὕτη· ἐὰν δὲ δὲν τεθῇ, τότε καὶ ἡ ἰδική μου δὲν πρέπει νὰ ὑπάρξῃ, ὅτι ἡ Ἐθνοσυνέλευσις ἀπαρτίζεται ἐκ τῶν πληρεξουσίων σύμπαντος τοῦ Ἑλληνικοῦ Μεγαλείου καθὼς καὶ τὸ ψήφισμα λέγει. Λοιπόν, κατὰ τὴν ἀγόρευσιν τοῦ Κ. Παπαδιαμαντοπούλου, ἦτο περιττὸν νὰ φέρωμεν ἓν ζήτημα τοσοῦτον σκανδαλῶδες... (Θόρυβος).

Τὰ ἐδέχθη

Ἔρχομαι εἰς τὸ ζήτημα τοῦ Προεδρείου, τῶν εἰσιτηρίων. Τὸ Προεδρεῖον εἶχεν ἀναμφιβόλως τὸ δικαίωμα, ὅταν παρουσιάσθησαν εἰς αὐτὸ τὰ εἰσιτήρια, νὰ εἴπῃ ὅτι τὰ εἰσιτήρια ταῦτα δὲν τὰ εὑρίσκει κατὰ τοὺς τύπους, καὶ ἑπομένως δὲν δύναται νὰ δεχθῇ τὰ μέλη ταῦτα ἐντὸς τῆς Ἐθνοσυνελεύσεως. Ἅμα ὅμως τὰ ἐδέχθη, ἅμα ὡρκίσθησαν δὲν δυνάμεθα πλέον νὰ τοὺς ἀποβάλωμεν (ἀποδοκιμασία) θέλομεν τοὺς ἀποβάλει ὅταν ἐξελέγξωμεν τὰς ἐκλογάς· ἀλλὰ τώρα, ἀφοῦ εἰσήχθησαν καὶ ὡρκίσθησαν, πρέπει νὰ μείνωσιν εἰς τὸν περίβολον.

ΑΝΑΣΤ. ΜΑΥΡΟΜΙΧΑΛΗΣ. Σέ παρακαλῶ, κ. Σαρίπολε, ὡς νομικόν, ἐὰν τὸ Προεδρεῖον εἶχε τὸ δικαίωμα τοῦτο.

ΣΑΡΙΠΟΛΟΣ. Ἅμα ἦλθον καὶ ὡρκίσθησαν δὲν δυνάμεθα νὰ τοὺς ἀποβάλωμεν.

ΑΝΑΣΤ. ΜΑΥΡΟΜΙΧΑΛΗΣ. Εἶναι δόλος καὶ πανουργία τὴν ὁποίαν νὰ καταπαύσωμεν. Εἶναι φατριαστικόν· εἰς ἄλλας ἐκλογὰς ἔγιναν τόσαι παρανομίαι μεγάλαι. Ὄχι, Κύριε πρόεδρε, δὲν πρέπει νὰ μὲ δεχθῇς, ἢ ἀφ' οὗ μ' ἐδέχθης... (Θόρυβος).

Ἀγανακτεῖ

ΣΑΡΙΠΟΛΟΣ. Ὁ Νομάρχης, κατὰ τὴν σχηματισθεῖσαν πεποίθησίν του, ἐκδίδει ἢ ὄχι τὰ εἰσιτήριά του· ἀφ' οὗ τὰ ἐκδώσῃ, καὶ παρουσιασθοῦν εἰς τὸ Προεδρεῖον, ὁ πρόεδρος ἐξετάζει αὐτά, καὶ ἀφ' οὗ ὡρκίσθησαν, ἡ Ἐθνοσυνέλευσις δὲν δύναται νὰ τοὺς ἀποβάλῃ. Διὰ τοῦτο λέγω, ὅτι τὸ ζήτημα τοῦτο δὲν ἠμποροῦμεν νὰ τὸ ἐξετάσωμεν τώρα. Ὅταν ἔλθωμεν εἰς τὰς ἐξελέγξεις τῶν ἐκλογῶν, τότε βλέπομεν.

(Ἐνταῦθα ὁ κ. Μαυρομιχάλης καὶ πάλιν ἀγανακτεῖ).

Οἱ ὁπλοφόροι

ΒΑΛΤΙΝΟΣ. Κατόπιν τοῦ κ. Σαριπόλου ἔχω τὸν λόγον. Πρόκειται νὰ συζητήσωμεν α) περὶ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν πληρεξουσίων οἱ ὁποῖοι δύνανται νὰ ἀποτελέσωσι τὴν νόμιμον συνεδρίασιν τῆς Ἐθνοσυνελεύσεως, καὶ β) ἀπὸ ποίους ἀνθρώπους καλουμένους πληρεξουσίους δύναται ν' ἀποτελεσθῇ ὁ ἀριθμὸς αὐτός. Ἤδη παρουσιάζεται τρίτον ζήτημα, τὸ ὁποῖον δὲν εἶχον σκοπὸν νὰ φέρω σήμερον ὑπ' ὄψιν σας, ἀλλ' ἤθελον νὰ τὸ προτείνω, ὅταν ἦτο καιρός. Προτείνω μόνον τοῦτο. Ἡ ἐκλογὴ τῶν πληρεξουσίων τοῦ Ἄργους. Ἤδη παρουσιάζεται ἕτερον ζήτημα λίαν σπουδαιότερον. Ἀποτελοῦμεν ἐνταῦθα ἐθνοσυνέλευσιν; τὸ ἔ-

θνος μᾶς ἔστειλεν, ὑποθέτων ὅτι ἕκαστος θέλει σεβασθῆ τὴν θέσιν του, ὅτι δὲν θέλομεν ὑπερείδεσθαι οὕτω εἰς τὰς οἰκογενείας μας, οὔτε εἰς τοὺς ὁπλοφόρους μας. (1) (Χειροκροτήσεις ραγδαῖαι).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Παρακαλεῖται τὸ ἀκροατήριον νὰ μὴ ἐπιφέρη καμμίαν γνώμην· πρέπει νὰ ἀφίνη ἐλευθέραν τὴν 'Εθνοσυνέλευσιν νὰ βουλεύηται, ὅπερ συντελεῖ εἰς τὸ ἐθνικὸν καλόν, διότι ὅπως τώρα ἐπιδοκιμάζεται τοιουτοτρόπως ἐνδέχεται νὰ παρεκκλίνη καὶ εἰς ἀποδοκιμασίας· τοῦτο μὲ συμβουλεύει ἡ γεροντική μου πεῖρα.

Φοβερισμοί

ΒΑΛΤΙΝΟΣ. Λοιπόν, Κύριοι, ἤλθαμεν ἐνταῦθα ἀπὸ ὅλων τῶν ἐπαρχιῶν, ἐπαναλμβάνω καὶ πάλιν τὰς αὐτὰς λέξεις· εὑρισκόμενοι, ἐντὸς τοῦ περιβόλου τούτου, ὑποτίθεται ὅτι ἤλθομεν ἐλεύθεροι πάσης ὑποστηρίξεως καὶ ἀπηλλαγμένοι φοβερισμῶν. Πολλάκις εἶδον τὸν στρατηγὸν Μαυρομιχάλην...

ΜΑΥΡΟΜΙΧΑΛΗΣ. 'Εγὼ δὲν ἀπειλῶ οὐδένα ἐγὼ ἀπειλοῦμαι μᾶλλον προσωπικῶς, ἐγὼ ἀπειλῶ τὸν ἐχθρὸν κατὰ μέτωπον. Εἶναι 40 ἐκλογαὶ καὶ διὰ καμμίαν δὲν ἔγιναν παρατηρήσεις, ἀλλὰ μόνον διὰ τὸ Οἴτυλον καὶ τὸ Ἄργος.

'Απεκρούσθη ἡ λέξις

ΒΑΛΤΙΝΟΣ : Σᾶς παρακαλῶ νὰ σκεφθῶμεν ἐπὶ τοῦ σπουδαίου τούτου ἀντικειμένου. Ὅπως σήμερον παρεξήγησεν κ ὁ. Μαυρομιχάλης τὰ περὶ τῶν ἐκλογῶν Οἰτύλου καὶ Ἄργους, αὔριον θὰ ἔλθωμεν πράγματι καὶ εἰς ζητήματα προσωπικά, καὶ ζητήματα ἄλλα, αὔριον θὰ σκεφθῶμεν περὶ κυβερνήσεως καὶ ὑπουργῶν· τότε ποῦ ἡ ἀνεξαρτησία τῆς Συνελεύσεως, ποῦ ἡ σωτηρία τοῦ ἔθνους, ὅταν δὲν θέλωμεν νὰ σεβασθῶμεν τὰ δικαιώματα τῆς Συνελεύσεως; Ταύτην πρέπει νὰ τὴν εὕρωμεν εἰς τὴν φρούρησιν καὶ λέγω ὅτι φοβοῦμαι, μή τινες, οἵτινες εἰσῆλθον σήμερον ἐνταῦθα γελῶντες, αὔριον ἐξέλθωσιν αἱματοκυλισμένοι (ἀπεκρούσθη ἡ λέξις). Ὅλαι αἱ ἐθνικαὶ συνελεύσεις ἐφρουρήθησαν, αὐτὸ θὰ τὸ σκεφθῶμεν μίαν ἄλλην ἡμέραν, ὅτι ἔχομεν ἀνάγκην φρουρήσεως.

Μία ἰδέα

Ἂς ἔλθω ἐν νῦν εἰς τὸ προκείμενον. Κύριοι, ἐπίκειται συζήτησις περὶ τοῦ τίς ὁ ἀριθμὸς τῶν πληρεξουσίων, οἱ ὁποῖοι δύνανται νὰ ἀποτελέσωσι τὴν νόμιμον συνεδρίασιν τῆς 'Εθνοσυνελεύσεως. Τὸ προεδρεῖον στηριζόμενον ἐπὶ μιᾶς ἰδέας, ἔφερε τὸν ἀριθμὸν 165, στηρίζεται δὲ εἰς τὸ προκαλοῦν τοὺς Ἕλληνας νὰ στείλωσιν ἀντιπροσώπους· τοῦτο τὸ ἀντέκρουσε καίτοι ἀτελῶς ὁ κ. Παπαδιαμαντόπουλος, πολὺ δὲ ἀστόχως, κατ' ἐμέ, ὁ κ. Σαρίπολος τὸ ὑπεστήριξε. Καὶ προχθὲς ἔγινε συζήτησις ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ἀντικειμένου, ἂν πρέπει νὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψιν τὸ ἥμισυ πλέον ἑνὸς τῶν ἀντιπροσώπων τῶν σταλέντων ἐκ τῶν ἐπαρχιῶν τῆς ἐλευθέρας 'Ελλάδος καὶ ἐκ τῶν Παροικιῶν αὐτῆς, ἢ ἂν πρέπει νὰ σεβασθῆ ἡ 'Εθνοσυνέλευσις τὴν πρόσκλησιν τῆς Κυβερνήσεως.

'Η γνώμη μου, κύριοι, εἶναι αὕτη, εἴτε καλῶς εἴτε κακῶς ἔπραξεν ἡ Κυβέρνησις, ἡμεῖς ἤλθομεν ἐπὶ τῇ βάσει ἑνὸς ψηφίσματος. Αἱ ἐκλογαὶ ἔγιναν κατὰ τὸ ψήφισμα καὶ κατὰ τὰς ὁδηγίας, τὰς ὁποίας ἔστειλεν ἡ Κυβέρνησις διὰ τῶν σχετικῶν ὑπουργῶν. 'Ενταῦθα συνελθόντες ὀφείλομεν νὰ ἀκολουθήσωμεν τὴν αὐτὴν ὁδόν, ὀφείλομεν νὰ θεωρήσωμεν ὅτι εἰσήλθον μὲ τὸ αὐτὸ δικαίωμα καὶ νὰ στηριχθῶμεν ἐπὶ τοῦ ὅλου ἀριθμοῦ τῶν ἐθελόντων· ἐνταῦθα εἶναι καὶ τὸ ζήτημα τῶν σωματείων, τὸ ὁποῖον ὁ κ. Παπαδιαμαντεόπουλος οὐχὶ εὐστόχως ἔθιξε ἐνῷ δὲν εἶναι καιρός.

Περιμένομεν ἡ ἰδία ἡ 'Εθνοσυνέλευσις νὰ δικάση τὴν πρᾶξιν τῆς Κυβερνήσεως καὶ νὰ ἀποφασίση. Διὰ τοῦτο νομίζω ὅτι πρέπει νὰ μείνωμεν εἰς τὸν ἀριθμὸν 165 πλέον τῶν πληρεξουσίων τῶν στελλομένων ἀπὸ τὰς ἐπαρχίας καὶ ἀποικίας.

Οἱ 165

Αὐτοὶ οἱ Κ. Πληρεξούσιοι, οἱ 165, οἱ ὁποῖοι πάντοτε πρέπει νὰ εἶναι παρόντες, μὲ ποῖα δικαιώματα προκαταρκτικὰ δύνανται νὰ εἰσέλθωσι εἰς τὸν περίβολον τοῦτον; Μέχρι τοῦδε, οὐδεὶς νόμος, λέγουσι, μᾶς ὑποχρεοῖ, ἄρα τὰ εἰθισμένα. Συνήθεια ὑπῆρξε πάντοτε· εἰς οἱανδήποτε ὑπόθεσιν, ὀνομάζονται ἄνθρωποι ἀπεσταλμένοι, καὶ τοῖς δίδεται ἕνα χαρτί, τὸ ὁποῖον ὀνομάζεται εἰσιτήριον. Τώρα εἶναι ἀνάγκη νὰ ἐξετάσωμεν τὶς ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ δίδη εἰσιτήριον· Τοῦτο τὸ δίδει μία ἀρχή, ἡ ὁποία κατὰ τὰ εἰθισμένα, εἶναι ἐπιτετραμμένη τὴν διεξαγωγὴν τῶν ἐκλογῶν. 'Επειδὴ ἡ 'Ελλὰς διαιρεῖται εἰς νομούς, οἱ νομάρχαι εἰδοποιούμενοι ἀπὸ τοὺς ἐπάρχους, ἐκδίδουν τὰ εἰσιτήρια ἀλλά, κύριοι, ἂν καὶ ὀφείλομεν νὰ σεβασθῶμεν τὰ παρὰ τῶν νομαρχῶν ἢ ἐπάρχων διδόμενα εἰσιτήρια, βεβαίως ὀφείλομεν νὰ ἴδωμεν ἐν τίνι δικαιώματι ἐκδίδουν αὐτοὶ τὰ εἰσιτήρια; Ποῦ στηριζόμενοι ἐκδίδουν ταῦτα; Καὶ ἂν μᾶς εἶναι γνωστὸν ἔξωθεν, εἶναι μία κατάχρησις, γεννᾶται ἡ ἀμφιβολία ἂν δύνανται νὰ ὀνομασθῶσι τακτικὰ ἢ παράτυπα καίτοι γεγραμμένα καθ' ὅλους τοὺς τύπους. Αἱ ἐκλογαὶ διεξάγονται οὕτω πως! Κατὰ δήμους μία κάλπη γεμίζεται ἀπὸ ψήφους ἐκείνων, οἱ ὁποῖοι θέλουν νὰ ὀνομάσουν ἀπεσταλμένους των, καὶ οὕτως ἀποτελεῖται ἡ ἐκλογή. Συνάζονται ὅλαι αἱ κάλπαι εἰς τὰς πρωτευούσας τῆς ἐπαρχίας, ἐκεῖ, παρισταμένων ὅλων τῶν μελῶν τῶν ἐπιτροπῶν, γίνεται ἡ διαλογή.

Κύριοι, ὅπου τύχῃ δι' οἱονδήποτε λόγον καὶ δὲν ἐτελείωσαν αἱ ἐκλογαί, ὤφειλον οἱ νομάρχαι νὰ μὴν ἐκδίδωσιν εἰσιτήρια.

Ἄτακτος ἔναρξις

Λοιπὸν ἡ συνέλευσις, πρέπει νὰ ὁμολογήσωμεν, ἤρχισε τὰς ἐργασίας της λίαν ἀτάκτως, τὸ προεδρεῖον μᾶς εἰσήγαγε τὰς ἐκλογάς, καὶ μὰ τὴν ἀλήθειαν ἔπρεπε νὰ ἔχη μίαν ἐπιτροπὴν νὰ συζητῇ τὰ εἰσιτήρια. 'Ο κ. πρόεδρος δὲν πταίει. Καὶ τὸ τακτικὸν εἰσιτήριον πρέπει νὰ ἔχη ὅριον, νὰ διαλαμβάνη ὅτι ἐγὼ ἀνεδείχθην πληρεξούσιος διὰ πλειονοψηφίας κ.λ.π. Ὅπου ὅμως εἶναι ἐγγεγραμμένον ὅτι δὲν ἐγένετο διαλογὴ μιᾶς ἢ δύο καλπῶν, ὁ κ. Πρόεδρος κατ' ἐμὲ δὲν ἔπρεπε νὰ παραδεχθῆ τὸν τοιοῦτον πληρεξούσιον πρὶν ἢ ζητήση τὴν ἄδειαν τῆς Συνελεύσεως.

Τοιαύτη ἐκλογὴ λέγεται ὅτι ὑπῆρξεν ἡ τοῦ Ἄργους ἥτις ἐστηρίζετο ἐπὶ τῇ βάσει μιᾶς καὶ ἡμισείας κάλπης.

(1) 'Ο ὑπαινιγμὸς ἀπευθύνεται πρὸς τὸν Μαυρομιχάλην.

Προκαταρκτικοί σύντροφοι

Ἡμεῖς ἤλθομεν, λέγουσι, διότι ἔχομεν πλήρη πεποίθησιν, καὶ ἂν ὅλαι αἱ ἄλλαι ψῆφοι εἶναι ὑπὲρ τῶν ἀντιπάλων μας, πάλιν δὲν μᾶς κερδίζουσιν, προδικάζοντες οὕτω τὸ ζήτημα. Μοὶ φαίνεται ὅτι εἰς τὴν αὐτὴν κατηγορίαν εὑρίσκονται καὶ οἱ τῆς Οἰτύλου ἐκλογαί. Ἐὰν δυνάμεθα νὰ θεωρήσωμεν προκαταρκτικοὺς συντρόφους ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι ἔχουν εἰδοποιητήρια ἢ εἰσιτήρια στηριζόμενα εἰς τὴν διαλογὴν οὐχὶ ὅλων τῶν καλπῶν τῆς ἐπαρχίας, θὰ ἐρωτηθῇ ἡ Συνέλευσις, ἀφοῦ ἐξαντληθῇ ἡ συζήτησις· τὴν τιμήν των, τὴν φιλοτιμίαν των τὴν ἐξασφαλίζει τὸ εἰσιτήριον, τὸ ὁποῖον ἔλαβον καὶ τὸ ὁποῖον ἡ Συνέλευσις δύναται νὰ ὑποχρεώσῃ τὸν νομάρχην νὰ τὸ ἀνακαλέσῃ.

Μὲ ἀνοικτὸν στόμα

Ἔρχομαι εἰς τοῦ κ. Σαριπόλου τὰς αἰτιάσεις. Ἀκόμη δὲν συνήλθομεν πρώτην φορὰν ὁμιλοῦμεν ἀπὸ τοῦ βήματος τούτου, πρώτην φορὰν ἀναμένουσι τὰς ἐργασίας μας καὶ μὲ ἀνοικτὸν στόμα μᾶς ἀκούουσι νὰ διαιρώμεθα. Ἀμέσως μᾶς ρίπτουν τὸ γάντι, ὡς ἐσυνείθιζε νὰ λέγῃ ὁ φίλος μας Μήλιος, μᾶς λέγουν αὐτόχθονας καὶ ἑτερόχθονας. Ὤφειλεν ὁ κ. Σαρίπολος νὰ μὴ μᾶς ρίψῃ τὸ γάντι, δὲν εἴμεθα οὔτε αὐτόχθονες οὔτε ἑτερόχθονες, εἴμεθα Ἕλληνες. Ὅτι μᾶς ἔρριψε τὸ γάντι ἀποδεικνύει ὁ λόγος τοῦ κ. Σαρίπολου, ὅτι οἱ ἔξω εὑρισκόμενοι τῆς Ἑλλάδος ἔσωσαν τὴν Ἑλλάδα καὶ αὐτοὶ ἐνέσπειραν τὴν φλόγα τῆς ἐπαναστάσεως. Ὁ Κ. Σαρίπολος μᾶς εἶπε τὶς ἔρριψε τὴν δᾶδα τῆς ἐπαναστάσεως ἡμεῖς σᾶς ἀπαντῶμεν λακωνικῶς ἂς εὐχαριστῶμεν τὸν Θεὸν ὅτι εἴμεθα ἐλεύθεροι ἀφίνοντες τὰ ἄλλα. Τὸ τὶς δὲ ὑπηρέτησε τὴν πατρίδα περισσότερον τοῦ ἄλλου, μίαν ἡμέραν θὰ ὑποστηρίξω ὅτι οὐδεὶς ἀπέκτησε δικαιώματα ἐκ μέρους τῆς πατρίδος.

Φιλονικία

ΔΥΟΒΟΥΝΙΩΤΗΣ. Κύριοι, τρία ζητήματα πρόκειται σήμερον νὰ συζητήσωμεν· πρέπει νὰ ἀρχίσωμεν ἀπὸ τὸ ζήτημα τὸ ὁποῖον φέρει εἰς τὸ μέσον ὁ κ. Μαυρομιχάλης καὶ καθάπτεται τοῦ Γραφείου καὶ Προεδρείου. Μεταξὺ τῶν εἰσιτηρίων τῶν παρουσιασθέντων εἰς τὸ γραφεῖον ἐφάνησαν ἐλλιπῆ τὰ τοῦ Ἄργους καὶ Οἰτύλου τοῦ μὲν Ἄργους κατὰ τοῦτο, ὅτι ἡ ἁρμοδία ἀρχή, ἥτις ἐξέδωκε τὸ εἰσιτήριον, δὲν ἔλαβεν ὑπ' ὄψιν τὰ πρακτικά. Ὁ πρόεδρος λοιπόν, εἶπεν, ὅτι περὶ τούτων τῶν δύο ἂς ἀποφασίσῃ ἡ Ἐθνοσυνέλευσις· σήμερον πρέπει νὰ ἀναγνωσθῶσι ταῦτα, καὶ ἂν ἡ Ἐθνοσυνέλευσις ἀποφασίσῃ νὰ εἰσέλθωσι ταῦτα, καλῶς, ἄλλως ἂς ἀποκλεισθῶσι.

Κύριοι, δὲν ἦλθον ὡς εἰσηγητὴς τοῦ ἐγκύρου ἢ μὴ τῶν ἐκλογῶν τοῦ Ἄργους, ἦλθον μόνον καὶ μόνον νὰ δικαιολογήσω τὸ Προεδρεῖον, διατὶ αὐτὰ τὰ εἰσιτήρια τὰ ἄφησεν ἰδιαιτέρως (φιλονεικία μεταξὺ Δυοβουνιώτου καὶ Μαυρομιχάλη· ὁ Δυοβουνιώτης εἶπεν εἰς τὸν Μαυρομιχάλην, μὴ νομίζετε, ὅτι εἶσθε ἀνώτερος τῶν ἄλλων πληρεξουσίων, δὲν εἶσθε ἀνώτερος τοῦ νόμου). Κατόπιν θέλει λυθῆ τὸ ζήτημα περὶ τοῦ κύρους τῶν εἰσιτηρίων, ἐγὼ ἦλθον νὰ ἀπολογηθῶ ἐνώπιον τῆς Συνελεύσεως περὶ τοῦ προεδρείου.

Ἔρχομαι τώρα εἰς τὸ ἕτερον ζήτημα, τὶς ἔσεται ὁ νόμιμος ἀριθμὸς μιᾶς νομίμου συνεδριάσεως τῆς Συνελεύσεως. (Διακόπτεται ὑπὸ πολλῶν πληρεξουσίων διὰ τῶν λέξεων, ἀφήσατε αὐτὸ τὸ ζήτημα, εἶναι σκανδαλῶδες). Κατόπιν ἔρχεται τὸ ζήτημα τῆς φρουρᾶς, τὸ ὁποῖον ἔθεσεν εἰς τὸ μέσον ὁ κ. Βαλτινός. (Διακόπτεται καὶ πάλιν) Τώρα νὰ ἀναγνωσθῶσι τὰ εἰσιτήρια.

ΑΝΤ. ΜΑΥΡΟΜΙΧΑΛΗΣ. Κύριε Πρόεδρε, πρὶν ἀναγνωσθῶσι τὰ εἰσιτήρια, σᾶς ζητῶ τὸν λόγον. Κύριε Πρόεδρε, ἐπειδὴ τὸ ζήτημα καθαρῶς εὐκρινίσθη...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Κύριοι, ἡ σειρὰ τῶν ζητησάντων τὸν λόγον εἶναι αὕτη, Κατσικαπῆς, Δαγρές, Λύσανδρος. Θ. Δεληγιάννης, Παπαδιαμαντόπουλος, Ἀντωνόπουλος, Μαυρομμάτης κλπ.

Ὁ ἐπαπειλῶν κίνδυνος

ΚΑΤΣΙΚΑΛΗΣ. Εἶς μεταξὺ τῶν προλαλησάντων εἶπε μεταξὺ τῶν ἄλλων, ὅτι πρέπει ὁπωσδήποτε νὰ συνέλθωμεν ταχέως, πρέπει νὰ ἐπιληφθῶμεν ταχύτατα τῶν διασκέψεων καὶ ἀποφάσεών μας, διότι μέγας κίνδυνος μᾶς ἐπαπειλεῖ. Ἐντεῦθεν ἔλαβον ἀφορμὴν νὰ ζητήσω τὸν λόγον. Ναί, Κύριοι, οὐδεὶς ἀγνοεῖ ὅτι τὸ Κράτος ἐπαναστατημένον καὶ ἄνευ Ἡγεμόνος εἶναι καὶ πᾶσαν ὥραν καὶ πᾶσαν στιγμὴν ἐν κινδύνῳ· εὐτυχῶς ὅμως διὰ τὸ ἑλληνικὸν ἔθνος οὐδεὶς μέχρι σήμερον μᾶς ἀπειλεῖ κίνδυνος, καὶ τοῦτο διότι ὁ ἑλληνικὸς λαὸς ἀπέδειξε μυριάκις μέχρι τοῦδε, ὅτι ὁσάκις αὐτοδιοικεῖται, ἠξεύρει νὰ διατηρῇ τὴν τάξιν καὶ τὴν ἡσυχίαν.

Δὲν βλέπω λοιπὸν τὴν ἀνάγκην τῆς ταχίστης ὁπωσδήποτε συγκροτήσεως τῆς Ἐθνοσυνελεύσεως· ἡ Συνέλευσις πρέπει νὰ συγκροτηθῇ νομίμως, ἡ ἄνομος αὐτῆς συγκρότησις προκαλεῖ τοὺς κινδύνους ἐκείνους, τοὺς ὁποίους φοβοῦνται τινές, καὶ οἱ ὁποῖοι δὲν ὑφίστανται. Τὸ ἑλληνικὸν ἔθνος ὁσάκις εὑρέθη εἰς ἀναρχίαν, ὁσάκις ὑπέστη κακά, τὰ ὑπέστη ἀπὸ τὴν κενοδοξίαν καὶ τὴν φιλαρχίαν τινῶν ἀτόμων, οὐδέποτε ὅμως ἀπὸ ἐλλείψεις ἰδικάς του, διότι ὁ ἑλληνικὸς λαὸς ἀπέδειξεν ὅτι ἐκτιμᾷ τὴν ἐλευθερίαν· ἔχομεν πρόσφατα γεγονότα τὰ ὁποῖα βεβαιοῦν, ὅτι ὁ ἑλληνικὸς λαὸς ἔμεινεν ἄνευ στρατοῦ, ἄνευ Ἡγεμόνος καὶ ὅμως διετήρησε τὴν τάξιν καὶ τὴν ἡσυχίαν.

Πλήρεις

Περὶ τοῦ ἀριθμοῦ τοῦ ἀπαρτίζοντος νομίμως τὴν Ἐθνοσυνέλευσιν, νομίζω ὅτι εἶναι περιττὸν νὰ λαλήσω, διότι ἤδη ὁπωσδήποτε εἴμεθα πλήρεις. Ἔρχομαι εἰς τὸ περὶ εἰσιτηρίων ζήτημα. Τὸ ἀντικείμενον τοῦτο τὸ συζητοῦμεν μὲ κεκλεισμένους ὀφθαλμούς, διότι, πρὶν ἔλθωμεν εἰς τὴν νομιμότητα ἢ μὴ τῶν εἰσιτηρίων τῶν ἀμφισβητουμένων, πρέπει νὰ μάθωμεν ποῖος εἶναι ὁ νόμιμος τύπος, μὲ τὸν ὁποῖον εἶναι γεγραμμένα τὰ εἰσιτήρια. Τὸ προεδρεῖον νομίζω ὅτι εἶναι ὑπόχρεον νὰ μᾶς ὑποδείξῃ τὸν τύπον καὶ νὰ ἀναγνώσῃ τὰ εἰσιτήρια, καὶ νὰ ὑποδείξῃ τὰ μέρη τῶν εἰσιτηρίων, τὰ ὁποῖα εἶναι ἐναντία τοῦ τύπου καὶ ἄντικρυς τοῦ νόμου.

Ἐξωδίκως

ΑΝΤ. ΜΑΥΡΟΜΙΧΑΛΗΣ. Κύριοι, περὶ τῶν δύο ζητημάτων τὰ ὁποῖα μέχρι τοῦδε ὑπεβλήθησαν εἰς τὴν διάσκεψίν μας, ἐθεωρήθη ἀπὸ κοινοῦ ἄκαιρον νὰ συζητηθῶσι· ἤδη πρόκειται τὸ ζήτημα τῶν εἰσιτηρίων. Φρονῶ ὅτι ἡ Συνέλευ-

σις εἶναι ἐκτὸς τοῦ νόμου νὰ συζητῇ πράγματα, τὰ ὁποῖα δίδονται εἰς εἰδικὰς ἐπιτροπάς. Οἱ προλαλήσαντες εἶπον ὅτι κατὰ πληροφορίας ἐξωδίκους ἔμαθον ὅτι εἰς τὸ δεῖνα μέρος ἔγινεν οὕτως εἰς τὸ ἄλλο ἄλλως. Ὅταν πρόκειται μὲ τοιαύτας πληροφορίας νὰ δικάζωμεν, τότε νομίζω ὅτι ἕκαστος ἔχει ἀρκετὰ νὰ ὑποβάλῃ εἰς τὴν διάσκεψιν τῆς Ἐθνοσυνελεύσεως.

Διάφοροι πληροφορίαι

Ὁ κ. Βαλτινός, ἂν δὲν ἀπατῶμαι, κατὰ πληροφορίας, τὰς ὁποίας ἐμμέσως ἔλαβεν, εἶπεν ὅτι ἡ ἐκλογὴ τοῦ Ἄργους εἶναι οὕτως. Ἐγὼ ὡς πληρεξούσιος, ἔχω νὰ ὑποβάλω διαφόρους πληροφορίας, τὰς ὁποίας ἔλαβον δι' ἄλλας ἐπαρχίας· κατὰ πόσον αὗται εἶναι βάσιμοι ἢ οὐχί, δὲν εἶναι τοῦ παρόντος καιροῦ νὰ τὰς ἐξελέγξωμεν, διότι, ἐὰν παραδεχθῶμεν τὴν ἀρχὴν τῶν εἰσιτηρίων τότε θὰ ἔλθωμεν εἰς ἄλλα ζητήματα σκανδαλώδη. Ἡ ἔνστασις περὶ τῶν εἰσιτηρίων δὲν εἶναι ἔνστασις· διότι ἐὰν εἰσιτήρια τινα δὲν φέρουν τὴν ἰδανικὴν νομιμότητα, δὲ φέρουν τύπους τινὰς νομιμότητος, ἠμπορεῖ νὰ εἶναι παραδεκτά.

Ἔρχομαι μόνον νὰ σᾶς ὑποδείξω τοῦτο, ὅτι οὐχὶ ἀσκόπως ἐρρίφθη αὕτη ἡ ἰδέα τῶν εἰσιτηρίων· δὲν ἀποδίδω ὅμως οὔτε φανατισμὸν οὔτε κακὴν πρόθεσιν εἰς τοὺς ἀνθρώπους ἐκείνους, οἵτινες ἀπὸ ἀκραιφνὲς αἴσθημα ὁρμώμενοι, προέβησαν εἰς τὸ ζήτημα τοῦτο· ἀλλ' ἐὰν θελήσωμεν σήμερον ἡμεῖς νὰ προβῶμεν εἰς τὴν ἐξέλεγξιν τῶν πληρεξουσίων, ἐνῷ οὐδενὸς ἡ νομιμότης εἶναι ἀνεγνωρισμένη εἰσέτι, πιστεύω ὅτι δι' ὅλας τὰς ἐπαρχίας ὑπάρχουν ἐνστάσεις.

Φρονῶ ὅτι τὸ ὑπουργεῖον καὶ ἡ προσωρινὴ Κυβέρνησις δὲν ἀπέδειξαν διὰ τοῦ ψηφίσματος τὸν τύπον τοῦ εἰσιτηρίου, δὲν διέταξαν τοὺς νομάρχας νὰ τηροῦν τύπους, καὶ νομίζω ὅτι ἂν τὸ προεδρεῖον παραβάλῃ διάφορα εἰσιτήρια, ἤθελεν ἰδῇ ὅτι εἰς ταῦτα ὑπάρχουν διαφοραί.

Ἀλλὰ τὸ ζήτημα τίθεται ἀποκλειστικῶς ἐπὶ τῶν δύο ἐκλογῶν. Δὲν ἔρχομαι νὰ συζητήσω τὴν νομιμότητα αὐτῶν, ἔρχομαι νὰ καταδείξω μὲ τὰ μικρά μου φῶτα, ὅτι εἶναι σκανδαλῶδες, διότι ὑπὸ τὸ προσωπεῖον τῶν ἐκλογῶν ἐκπροσωποῦνται τὰ ἄτομα, καὶ ἡ Συνέλευσις ἀπὸ τούτων συγκροτεῖται. Κατὰ συνέπειαν, ἔχοντες ὑπ' ὄψιν τὴν κατάστασιν τοῦ τόπου καὶ ὅτι τὰ πάθη εἶναι διερεθισμένα ἐκ τῶν περιστάσεων, λέγω ὅτι αἱ ἐκλογαὶ ἐντὸς τῆς Ἑλλάδος ἐνηργήθησαν ὑπὸ τῶν κομμάτων· εἶναι ἀληθές, πρέπει νὰ τὸ ὁμολογήσωμεν, ὅτι ἐπεμβάσεις δὲν ἔλαβον χώραν ἐκ μέρους τῆς ἐξουσίας, καὶ οὔτε ἠδύναντο, τοῦτο τὸ γνωρίζομεν πάντες.

Τὰ κόμματα

Τὰ κόμματα ἐν τῇ ἐνεργείᾳ των κείμενα, φρονῶ ὅτι εἶναι ὁ καλύτερος χαρακτὴρ τῆς σημερινῆς καταστάσεως τῶν πραγμάτων. Λοιπὸν λέγω, κύριοι, ὅτι αἱ ἐκλογαὶ ἐντὸς τῆς Ἑλλάδος ἐνηργήθησαν ὑπὸ τῶν ἐπιτοπίων κομμάτων, τὰ πάθη αὐτῶν διηρέθησαν τὰ μὲν δεξιά, τὰ δὲ ἀριστερά. Ἐπῆλθεν ἓν ἀποτέλεσμα διοικητικῆς ἀρχῆς, ἢ μᾶλλον σκιᾶς διοικητικῆς, καὶ νομίζω ὅτι ἡ προσωρινὴ κυβέρνησις ἔκαμε σπουδαῖον λάθος ὅτι δὲν συνεκάλεσεν ἀμέσως μετὰ τὴν ἐπανάστασιν τὴν Ἐθνοσυνέλευσιν, διότι καὶ σήμερον ἠθέλομεν εἶσθαι εἰς παραμονὴν τῆς ἀφίξεως τοῦ Βασιλέως. Κατὰ συνέπειαν, λέγω, ὅτι δὲν δυνάμεθα νὰ θίξωμεν τὸ ζήτημα τῶν εἰσιτηρίων.

Ἂν ἔχω τὰς ψήφους

Ἂν ταῦτα εἶναι ὑπογεγραμμένα ὑπὸ Νομάρχου, ἑνὸς ἐπάρχου, μιᾶς διοικητικῆς ἀρχῆς, τοῦτο δὲν εἶναι ἔργον μας νὰ τὸ ἐξετάσωμεν, διότι οὐδεὶς φέρει τὸν τίτλον τῆς νομιμότητος. Εἶναι ἀληθές, ὅτι αἱ σημεριναὶ ἐκλογαὶ παρουσιάζουν ὄχι μόνον κάλπας, ἀλλὰ πολλὰ πράγματα πρὸς ἐξέλεγξιν· ἡμεῖς, λέγω σήμερον, ὅτι δὲν περιβαλλόμεθα μὲ τὸν τίτλον τῆς νομιμότητος τῆς ἐπαναστάσεως, ἐν ὅσῳ δὲν κατωρθώσαμεν νὰ ἐξελέγξωμεν τὰς ἐκλογὰς ὅπως εἶναι δυνατόν, ἐρχόμενοι εἰς μίαν νόμιμον συγκρότησιν τῆς Ἐθνοσυνελεύσεως. Σήμερον καθεὶς ἔχει τὰς πεποιθήσεις του· τώρα ἐδῶ παρεδέχθησαν μερικὰς διατυπώσεις· πολλοὶ τῶν κ.κ. πληρεξουσίων φέρουν ἓν εἶδος εἰδοποιητηρίων. Τώρα ἐν τίνι δικαιώματι φέρεται τὸ ζήτημα τῆς ἀποκλειστικότητος τῶν εἰσιτηρίων; διατί δὲν φέρουν ἕνα τύπον; Ἐγὼ δύναμαι νὰ σᾶς ἀποδείξω, ὅτι πολλὰ εἶναι ἀποτέλεσμα κυρίων καταχρήσεων, τῆς βίας, τῆς ἐπεμβάσεως κλπ. Τὰ ζητήματα ταῦτα, πρέπει λοιπόν, κύριοι, νὰ τὰ ἀποφεύγωμεν.

Φρονῶ ἐπομένως, κύριοι, καὶ παρακαλῶ καθ' ὅσον εἶχον τὴν τύχην ἢ τὴν εὐτυχίαν νὰ ἀνήκω εἰς μίαν ἐπαρχίαν, ὅτι, ὅταν ἡ Συνέλευσις, τῆς ὁποίας τὰς ἀποφάσεις θὰ σεβασθῶ ὑπὲρ πάντα ἄλλον, ἀποφανθῇ ὅτι παρέβην τοὺς τύπους, τότε πρῶτος ἐγὼ θέλω κατέλθει εἰς τὸν ἀγῶνα ἐντίμως καὶ ἀξιοπρεπῶς, καὶ ἐὰν ἔχω τὰς ψήφους τοῦ λαοῦ τῶν πατριωτῶν μου, εὐχαρίστως πάλιν θὰ ἴδω τὴν Συνέλευσιν. Περαίνων τὸν λόγον μου λέγω, ὅτι τὸ ζήτημα αὐτὸ εἶναι καθαρῶς προσωπικὸν καὶ νομίζω ὅτι δὲν ἀποδίδω καμμίαν κακὴν πρόθεσιν εἰς τὸ Προεδρεῖον, ἀλλ' ἦτο εἶδος σκέψεως, ἃς μοὶ ἐπιτραπῇ νὰ τὸ εἴπω, ἐλαφρᾶς. Ὁ Κ. Κριεζῆς προσεκτικώτερον καὶ μὲ μεγάλην ἐπιφύλαξιν θὰ παρουσιάσῃ ζήτημα, τὸ ὁποῖον δὲν ἔρχεται εἰς συζήτησιν.

Ὅ,τι ἤκουσε

ΔΑΓΡΕΣ : Διερχόμενος τὰς ἐπαρχίας ἤκουσα παρὰ πολλῶν εὐϋπολήπτων προσώπων, ὅτι ἐν Ἄργει τὰ εἰσιτήρια ἐξεδόθησαν παρατύπως. Ὅτι ἔδωσα τὸ εἰσιτήριόν μου εἰς τὸν κ. πρόεδρον, ἔγινε λόγος περὶ τῆς ἐπαρχίας Ἄργους, καὶ εἶπον, ὅτι αὐτὸ ἤκουσα. Ὁ κ. πρόεδρος, τότε, ἐσκέπτετο μετὰ τοῦ προσωπικοῦ τοῦ γραφείου, ἐὰν πρέπει νὰ δεχθῇ τὰ εἰσιτήρια αὐτῶν. Δὲν ἠξεύρω πῶς ὡρκίσθησαν, ὅμως καὶ οἱ μὲν καὶ οἱ δὲ (ὄχι, ὄχι δὲν ὡρκίσθησαν). Ὁ κ. πρόεδρος εἶπεν ὅτι εἰς μόνον τοὺς ἔχοντας ἀναμφισβήτητα εἰσιτήρια θέλει δώσει τὴν ἄδειαν.

Ἡ Συνέλευσις πρόκειται νὰ καταρτισθῇ ἀπὸ πληρεξουσίους ἔχοντας μόνιμα εἰσιτήρια· τὸν τύπον αὐτόν, ἐκτὸς τοῦ ὅτι κατὰ τὰ εἰθισμένα αἱ συνελεύσεις θὰ τὸ κανονίσουν, μοὶ φαίνεται ὅτι καὶ ὁ περὶ ἐκλογῆς τῶν βουλευτῶν νόμος θὰ τὸ κανονίσῃ. Φρονῶ, λοιπόν, ὅτι ἡ Ἐθνοσυνέλευσις θὰ εὑρεθῇ εἰς δύσκολον θέσιν, ἐὰν εἰπῇ ὅτι αὐτὰ τὰ εἰσιτήρια εἶναι ἔγκυρα ἢ ἄκυρα.

Ἡ ἀσφάλεια

Δὲν ἔλαβον μόνον τὸν λόγον ἐπὶ τοῦ προκειμένου, ἔχω καὶ ἄλλο νὰ προτείνω, ἀλλὰ θὰ μοὶ συγχωρέσητε μίαν παρέκβασιν. Ἀνακαλῶ εἰς τὴν μνήμην σας τὴν ὁμιλίαν τοῦ Κ. Βαλτινοῦ, ἐπικαλοῦμαι τὸν πατριωτισμὸν τῆς Συ-

νελεύσεως, τοῦ λαοῦ τῆς πρωτευούσης, τοῦ γενναίου στρατοῦ, ἀπὸ τοῦ ὁποίου κυρίως ἐπήγασεν ἡ ἐπιτυχία τῆς ἐπαναστάσεως, ἐπικαλοῦμαι τὸν πατριωτισμόν, λέγω, πάντων ὑμῶν περὶ τῆς ἀσφαλείας τῆς Ἐθνοσυνελεύσεως.

Αὕτη διὰ ν' ἀνταποκριθῇ εἰς τὰς προσδοκίας τοῦ Ἔθνους, δὲν πρέπει νὰ ἐπηρεασθῇ οὐδὲ κατὰ διάνοιαν. Καὶ ὅμως, Κύριοι, συγχωρήσατέ μου, εὑρέθη πληρεξούσιος ἐμὲ αὐτὸν νὰ ἀπειλήσῃ, ὅτι θέλω εὑρεθῇ εἰς δύσκολον θέσιν. Εἶμαι ἐξ ἐκείνων, οἵτινες τοὺς ἀτομικοὺς λογαριασμούς μου τοὺς εὑρίσκουν, ἀλλὰ δὲν ἔδωσα εἰς κανένα τὸ δικαίωμα νὰ διεκδικήσῃ τὰ ἀτομικά μου δικαιώματα, ἡ δὲ τιμὴ τοῦ Ἔθνους, ἡ ἀνεξαρτησία ἀπαιτεῖ οὔτε κατὰ διάνοιαν τὰς τοιαύτας σκέψεις νὰ ἀνεχώμεθα. Δὲν ἔρχομαι εἰς λεπτομερείας, διότι πιστεύω ὅτι ἡ τόλμη αὕτη τῶν ἀνθρώπων αὐτῶν ἦτο μία ἔξαψις, μία παραφορά· τοῦτο λέγω πρὸς τιμὴν πάντων, διότι ἤθελεν εἶσθαι ἡ μεγαλυτέρα βλασφημία καὶ ὕβρις κατὰ τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους κατὰ τοῦ ἑλληνικοῦ μεγαλείου, ἐὰν εἷς καὶ μόνος εὑρεθῇ νὰ ἐξυβρίσῃ τὸ Ἔθνος.

Διακρίσεις καταγωγῆς

Ἀναγνωρίζω, ὅτι ἐντὸς τῆς Ἐθνοσυνελεύσεως ὑπάρχουν διακρίσεις καταγωγῆς. (Φωναὶ νὰ τὸ ἀνακαλέσῃ, δὲν τὸ δεχόμεθα). Κύριοι, ὀφείλομεν νὰ σεβασθῶμεν τὸ προεδρεῖον, εἰς τοῦτο δύναται ἕκαστος νὰ ἀποταθῇ. (Φωναί· ἀποτεινόμεθα εἰς τὴν Συνέλευσιν. Νὰ τὸ ἀνακαλέσῃ). Εἶπα, Κύριοι, ὅτι ἐντὸς τῆς Ἐθνοσυνελεύσεως ὑπάρχουν σεβαστὰ πρόσωπα, τὰ ὁποῖα ἠμποροῦν νὰ ἐξέχωσι κατὰ τὰς γνώσεις κατὰ τὴν ἐπιρροήν, τέλος καθ' ὅλα τὰ φυσικὰ προτερήματα. (Φωναί. Ναί, ἀλλὰ περὶ καταγωγῆς εἶπες). Τότε τὸ ἀνακαλῶ· ἐγὼ δὲν ἐπιμένω. Λοιπόν, θέλει εἶσθαι βλασφημία κατὰ τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους, ὅταν εἷς καὶ μόνος εὑρεθῇ νὰ συλλάβῃ τὴν ἰδέαν νὰ ἐπηρεάσῃ τὴν Συνέλευσιν.

ΔΗΜ. ΜΑΥΡΟΜΙΧΑΛΗΣ: Ἄπαγε!

Τὸ ἀκανθωδέστερον

ΔΑΓΡΕΣ: Εἰς τοῦτο καθιστῶ προσεκτικὴν τὴν Συνέλευσιν, καὶ τὸν λαὸν καὶ τὸν γενναῖον στρατόν. Ἔχομεν τὸ ἀκανθωδέστερον στάδιον τῆς ἐπαναστάσεώς μας. Ἀλλά, κύριοι, ἔχω πληροφορίας, ὅτι καί τινα ἄλλα εἰσιτήρια, ἠμπορῶ νὰ εἶμαι ἠπατημένος, ἐλήφθησαν διὰ τῆς βίας· ἔχω πληροφορίας κατ' ἐμὲ αὐθεντικάς, ὅτι εἷς νομάρχης εὑρίσκεται αἰχμάλωτος διὰ τὰ εἰσιτήρια! Διότι δὲν ἤθελε νὰ τὰ δώσῃ καὶ βιασθεὶς εἰς τοῦτο ἐξακολουθεῖ νὰ εὑρίσκεται εἰς αἰχμαλωσίαν, ἵνα μὴ ἀνακαλέσῃ τὸ εἰσιτήριον.

Ὁ βιαζόμενος νομάρχης

Κατόπιν τῶν πληροφοριῶν τούτων ἔμαθον, ὅτι οὗτος φεύγει, εἴτε κατώρθωσε νὰ διαφύγῃ. Ὁ Νομάρχης αὐτός, λοιπόν, ... (Φωναί, νὰ ὀνομασθῇ οὗτος· τίνος νομοῦ εἶναι;). Ὁ Νομάρχης τοῦ Νομοῦ Λακεδαίμονος. οὗτος ἔμαθε ὅτι εὑρισκόμενος πολιορκημένος, ὅτι ἐξέδωκεν εἰσιτήριον βιασθείς.

Πληροφορίαι ὑπουργοῦ

ΔΗΜ. ΜΑΥΡΟΜΙΧΑΛΗΣ: Παρακαλῶ, μίαν λέξιν θὰ εἴπω, μίαν πληροφορίαν θὰ δώσω.

ΔΑΓΡΕΣ: Ἔχω πληροφορίας, ὅτι ὁ νομάρχης οὗτος ἔρχεται ἀπόψε μὲ τὸ ἀτμόπλοιον — ἔρχεται ὡς πληρεξούσιος. — Λέγω, λοιπόν, κύριοι, ὅτι ἐὰν τοῦτο εἶναι ἀληθές, αὐτὰ τὰ εἰσιτήρια τὰ θεωρῶ περισσότερον ἄκυρα, παράνομα, ἐὰν ὁ νομάρχης αὐτὸς αἰχμαλωτισθεὶς ἔδωσεν αὐτά. (Θόρυβος). Εἶπα κατὰ τὰς πληροφορίας τὰς ὁποίας ἔχω.

Δ. ΜΑΥΡΟΜΙΧΑΛΗΣ: Δὲν ἔλαβα τὴν τιμὴν νὰ δώσω τὸν ὅρκον ἐνώπιον τῆς Ἐθνικῆς Συνελεύσεως· λοιπόν, σᾶς παρακαλῶ, ἂν θέλητε νὰ μοὶ δώσητε τὴν ἄδειαν νὰ εἴπω μίαν λέξιν περὶ τῶν συμβάντων τῆς Λακεδαίμονος, καὶ ὅ,τι διατάξετε ὑπακούω.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Παρακαλῶ, ἐπειδὴ δὲν ἔγινε λόγος περὶ Λακεδαίμονος, ἐπειδὴ ἕως τώρα ὡμιλήσαμεν μόνον περὶ τοῦ ἀριθμοῦ τοῦ ἀπαιτουμένου ἵνα θεωρηθῇ νόμιμος ἡ συνεδρίασις τῆς Ἐθνοσυνελεύσεως, χωρὶς νὰ προδικάσωμεν περὶ τῶν εἰσιτηρίων τῆς ἐπαρχίας Ἄργους καὶ Οἰτύλου, ἂς μὴ ἐκταθῶμεν περισσότερον.

ΔΗΜ. ΜΑΥΡΟΜΙΧΑΛΗΣ: Ἐξωδίκως, ὡς ὑπουργὸς νὰ λάβω τὸν λόγον, ἂν τὸ ἐπιτρέπετε.

Τῷ ἐδόθη ὁ λόγος.

Ἐπισήμως

Ὁμιλῶ ἐπισήμως, Κύριοι, περὶ τοῦ Νομάρχου Λακεδαίμονος, διότι ἔχω ἐπισήμους εἰδήσεις. Ὁ προλαλήσας πληρεξούσιος μᾶς εἶπε, μεταξὺ τῶν ἄλλων, ὅτι εἷς νομάρχης εὑρίσκεται αἰχμάλωτος, τὸν παρεκάλεσα νὰ διευκρινίσῃ καὶ νὰ εἴπῃ ρητῶς αὐτόν. Ἦλθε τηλεγράφημα πρὸς τὸν ὑπουργὸν τῶν Στρατιωτικῶν καὶ τῆς Δικαιοσύνης ἀπὸ τὸν μοίραρχον καὶ τὸν εἰσαγγελέα, τὸ ὁποῖον λέγει ὅτι ὁ Νομάρχης τῆς Σπάρτης ἀνεχώρησε λάθρα καὶ ἐπῆγεν εἰς ἐπαρχίαν τινα, ἐκεῖθεν δέ, συνεννοηθεὶς μετὰ τοῦ κ. Λεοπούλου, ἀνεχώρησε διὰ Τρίπολιν καὶ Ναύπλιον καὶ ἐκεῖθεν ἔρχεται ἐνταῦθα. Αὐταὶ εἶναι αἱ εἰδήσεις τὰς ὁποίας ἔλαβον, καὶ ταύτας ὑποβάλλω εἰς τὴν Ἐθνοσυνέλευσιν.

Ἀνώμαλος θέσις

ΛΥΣΑΝΔΡΟΣ: Ἐξ ὅσων ἐλέχθησαν, Κύριοι ἐπείσθητε ὅτι εὑρισκόμεθα εἰς ἀνώμαλον θέσιν· ἡ ἀφορμὴ ἥτις μᾶς ἔβαλεν εἰς αὐτὴν εἶναι διότι τὰ ζητήματα ἐτέθησαν παράκαιρα, μὲ ἄλλους λόγους λέγω ὅτι δὲν ὑπάρχει τάξις εἰς τὴν συζήτησιν. Δὲν ἀποδίδω εἰς κανένα, οὔτε εἰς τοὺς προμιλήσαντας, τὸ σφάλμα· εἶναι ἀπόρροια τῆς πρωτοπειρίας ἀνθρώπων πρώτην φορὰν συνελθόντων εἰς τὰ τοιαῦτα Σώματα· δὲν δύναται ἀμέσως νὰ καταρτισθῇ ἡ τάξις, ἀλλὰ δὲν πρέπει νὰ ἀπομακρυνθῶμεν ἀπὸ τὴν ἰδέαν, ὅτι εἰς τὰ πολυμελῆ Σώματα πρέπει νὰ ὑπάρχῃ πολλὴ προσοχή, εἰς τὰς φράσεις, διότι ἡμέραν τινὰ ἠμποροῦν νὰ ἐπιφέρουν ζητήματα σκανδαλώδη.

Ἔρχομαι εἰς τὸ πρῶτον εἰς τὴν φρούρησιν. Ἐὰν θέλετε, δὲν συνάδει μὲ τὴν Συνέλευσιν, τὴν σήμερον, τὸ νὰ ἐκφράσῃ φόβον. Τί ἔχω νὰ φοβηθῶ! Εἶχον τὴν τιμὴν νὰ εὑρεθῶ εἰς Συνελεύσεις καὶ περιστάσεις δεινάς, ὁ ἐχθρὸς εἰς τὸ πλάγι. Ἔρχομαι μὲ τὴν ἀπόφασιν νὰ ἀποθάνω ἐδῶ εἰς τὴν θέσιν μου, καὶ ὅστις θέλῃ ἂς ἔλθῃ.

Οἱ σημερινοὶ ἄνθρωποι

Δὲν ἔχω οὔτε τὴν παραμικρὰν ἰδέαν, ὅτι δύνανται νὰ ἐπηρεάσουν καὶ νὰ ἐκφοβίσουν οὔτε κατὰ διάνοιαν. Οἱ σημερινοὶ ἄνθρωποι δὲν εἶναι ἐξ ἐκείνων, τοὺς ὁποίους δύναται νὰ σύρῃ τις ἀπὸ τὴν μύτην· θεωρῶ τὸ τοιοῦτον ὡς τὸ τελευταῖον.

Ἔρχομαι εἰς ἕτερον ζήτημα· σᾶς εἶπον πλαγίως, καὶ ἔρχομαι νὰ τὸ ἀναπτύξω, ὅτι ἀπαιτεῖται μεγάλη προσοχὴ εἰς τὰς λέξεις. Δὲν ἔχω νὰ ἀποδώσω κακὴν θέλησιν, ἀλλ' ὁ ἀγορεύων πρέπει νὰ δικάζεται καὶ εἰδικῶς καθότι ἡ ἀγόρευσις εἶναι ρεῦμα· ὁ ἀγορεύων δὲν ἠμπορεῖ νὰ σταματήσῃ δεόντως τὰς λέξεις καὶ τὰς φράσεις πρέπει οἱ ἀκροαταὶ νὰ τὸν ἐκτιμῶσι κατὰ τὰ αἰσθήματά του, καὶ ὄχι κατὰ τὰς λέξεις.

Δὲν ἠμπορῶ νὰ φαντασθῶ, ὅτι θέλετε νὰ διασχίσετε τὸ ἔθνος εἰς αὐτόχθονας καὶ ἑτερόχθονας, Μωραΐτας καὶ λοιπούς· Τοὺς οἰκτείρω. Λέγω μόνον, ὅτι εἶναι χρεία μεγάλης προσοχῆς καθότι κατὰ δυστυχίαν ἄνθρωποι ἔγιναν αἰτία τούτου.

Ἐξ ἀρχῆς προερέθη, διὰ τί τάχα δὲ ἠμποροῦμεν ἐδῶ μέσα νὰ εἴμεθα σύμφωνοι· Κύριοι, θὰ σᾶς τὸ εἰπῶ καθαρά· μεθ' ἑνὸς ἄλλου φίλου μου, ὅστις συνεδριάζει σήμερον, ἐφέραμεν τὸ ζήτημα τῶν ὑπαλλήλων εἰς τὴν ἐν Τροιζῆνι Συνέλευσιν, καὶ τότε κατὰ πρῶτον ἔλαβεν ὕπαρξιν.

Ἄτοπον

Ἔρχομαι εἰς τὸ περὶ εἰσιτηρίων. Κύριοι, εἶπα ἐξ ἀρχῆς ὅτι εἰς τὰ πολυμελῆ Σώματα γίνεται ἀνωμαλία. Δὲν ἦτο πολὺ σπουδαῖον τὸ ζήτημα, τὸ περὶ εἰσιτηρίων, Κύριοι, ἦτο ἄτοπον διὰ τὴν παροῦσαν περίστασιν νὰ ρηθῇ· δὲν ἀποδίδω οὔτε εἰς τὸ προεδρεῖον, οὔτε εἰς κανέναν ἄλλον τὴν πρόθεσιν ὅτι θέλει νὰ εἶναι σκάνδαλον· πρέπει νὰ φέρωμεν τὸ ζήτημα τοῦτο εἰς τὴν θέσιν του, νὰ δικασθῇ τὸ ζήτημα τοῦτο τότε, ὅταν τὸ ἀπαιτῇ ἡ περίστασις διὰ τὴν ἐξέλεγξιν. Ἀλλὰ δὲν καταρτιζόμεθα, δὲν συμπληροῦται ὁ ἀριθμός, ἔννοιαι σας, καὶ δύο ἡμέρας ὑστερώτερα δὲν θὰ χαθῶμεν. Ἐγὼ δὲν ἔρχομαι νὰ εἴπω οὔτε ὑπὲρ τοῦ ἑνὸς οὔτε ὑπὲρ τοῦ ἄλλου μέρους.

Ὁ ἀριθμὸς

Περὶ τοῦ ἀριθμοῦ, ἂν καὶ ἐλύθη τοῦ ἀπαιτουμένου διὰ νὰ καταρτισθῇ τὸ Σῶμα, φρονῶ ἐπιτρέψατέ μοι νὰ εἴπω, ὅτι ἠμποροῦμεν νὰ ἐργασθῶμεν· αἱ ἐργασίαι μας εἶναι προκαταρτικαί, δὲν ἔχουν καμμίαν ἐπιρροήν. Δὲν δυνάμεθα δὲ ν' ἀποφασίσωμεν τὸ ὅλον τοῦ ἀριθμοῦ, διὰ τὴν παροῦσαν Συνέλευσιν. Θεωρῶ καὶ εὔχομαι νὰ εἶναι ἡ προτελευταῖα, ἥτις πρέπει νὰ ἀποφασίσῃ περὶ τῶν ὅλων. Φωναί· Ποία εἶναι ἡ τελευταία; - Ἐκείνη τὴν ὁποίαν θὰ συγκροτήσωμεν εἰς Κωνσταντινούπολιν πρέπει ὅμως τὸν ἀριθμὸν νὰ τὸν ἔχωμεν πολὺ σπουδαῖον· δὲν προδικάζομεν τὸν ἀριθμόν, εἶμαι ἐναντίος τοῦ ἡμίσεος τοῦ ἀριθμοῦ. Ὅσον περισσότεροι εἴμεθα, τόσον καλύτερα.

Λέγω λοιπόν, ὅτι ἠμποροῦμεν νὰ συνεργασθῶμεν ἀπὸ σήμερον, ἀδιάφορον ἂν εἴμεθα 165 ἢ 170.

Θὰ μᾶς πάρῃ ὁ διάβολος

Κύριοι, ἕνα ἐπίλογον· νὰ σᾶς τὸ εἰπῶ φανερά· μὴ στοχάζεσθε, Κύριοι ὅτι αὐταὶ αἱ ἀποφάσεις μας εἶναι ἀπρόσβλητοι· τότε ἠμποροῦν νὰ θεωρηθοῦν ὀρθαὶ αἱ λέξεις τῆς Συνελεύσεως παρὰ τοῦ ἔθνους ὅταν στηρίζωνται εἰς τὸ συμφέρον αὐτοῦ. Λοιπὸν πρέπει νὰ κάμωμεν τὰς πράξεις μας τοιαύτας, ὥστε νὰ μὴ εὑρεθῇ εἰς ἀνάγκην νὰ κάμῃ μίαν ἄλλην ἐπανάστασιν καὶ νὰ διώξῃ καὶ ἄλλον Βασιλέα. Ὁ ἐπίλογος εἶναι, ἐλάβομεν τὴν τιμήν, Κύριοι, διὰ νὰ συνέλθωμεν εἰς τὸ κατάστημα τοῦτο καὶ νὰ πανηγυρίσωμεν τὴν ἀπελευθέρωσίν μας· ἂς λάβωμεν ὑπ' ὄψιν ὅτι αὕτη τότε θὰ εἶναι πραγματική, ὅτε θὰ τὰ τελειώσωμεν ὅλα, πρέπει νὰ τὰ τελειώσωμεν ὅλα εἰς τὴν Συνέλευσιν, καὶ δέκα ἂν εἴμεθα. Σήμερον συνερχόμεθα εἰς Συνέλευσιν, ὅτε τὰ δεσμὰ τῆς ἀνθρωπότητος καὶ τοῦ ἔθνους ἐλύθησαν, σήμερον εἴμεθα ἐλεύθεροι, πολὺ περισσότερον εἴμεθα ἐλευθερώτεροι, καὶ ἂν δὲν κάμωμεν τίποτε, ὁ διάβολος θὰ μᾶς πάρῃ'. (ἐπιδοκιμασίαι).

Ἡ πρώτη ἀγόρευσις Δηληγιάννη

Θ. ΔΗΛΙΓΙΑΝΝΗΣ. Λυποῦμαι, Κύριοι, διότι δὲν εἶμαι ἀρκετὰ ἠσκημένος διὰ νὰ λαλῶ εἰς Συνελεύσεις, διότι ἀναγκάζομαι πρώτην φορὰν λαλῶν νὰ λαλήσω περὶ ζητήματος καθαροῦ τάξεως. Τρεῖς ὥρας συζητοῦμεν· βεβαιωθῆτε, ὅτι ἠμπορῶ νὰ πλανῶμαι, νὰ μὴν ἐννόησα καλῶς, δὲν γνωρίζω εἰσέτι περὶ τίνος συζητοῦμεν. Τινὲς μὲν ὡμίλησαν περὶ τοῦ ἀπαιτουμένου ἀριθμοῦ διὰ νὰ προβῶμεν εἰς συζήτησιν, τινὲς ἐλάλησαν περὶ ἐλαττωματικῶν εἰσιτηρίων, τινὲς περὶ κατατάξεως πληρεξουσίων εἰς τάξεις διαφόρους. Λυποῦμαι διότι ὁ κ. Πρόεδρος δὲν ἔθεσε τὸ ζήτημα ἀκόμη.

Τὸ σχέδιον

Ἐὰν μοὶ ἐπιτρέπητε νὰ ἀκολουθήσω τὴν ἀνώμαλον ταύτην τάξιν, βεβαίως, θέλω τὸ πράξει ἐξαιτούμενος τὴν συγγνώμην σας, ἐὰν δὲν πλανῶμαι περὶ τὰ πράγματα, τὰ ὁποῖα ἀντελήφθην.

Συνετάχθη σχέδιον κανονισμοῦ, καὶ πρώτη διάταξις τούτου εἶναι, ὅτι ἡ Συνέλευσις δὲν δύναται νὰ προβῇ εἰς πράξεις ἐὰν δὲν εἶναι παρόντες 170 πληρεξούσιοι.

Αὐτὸ εἶναι τὸ πρῶτον ἄρθρον τοῦ κανονισμοῦ ἀλλὰ δὲν ἐπροτάθη ἀκόμη εἰς συζήτησιν· χρεωστῶ νὰ δώσω μίαν ἐξήγησιν ἐκ μέρους τῶν κ.κ. πληρεξουσίων ἐκείνων, οἵτινες συνέταξαν τὸ ἄρθρον τοῦτο τοῦ κανονισμοῦ. Αὐτοὶ ἐπρότειναν νὰ θεωρηθῇ ὁ ἀριθμὸς 170. Εἰς Συνελεύσεις συντακτικάς, τῶν ὁποίων τὰ ἔργα εἶναι τοσοῦτον σπουδαῖα καὶ μεγάλα, διαφέροντα ἀπὸ τὰ ἔργα τῶν νομοθετικῶν συνόδων, βεβαίως νομίζω, ὅτι εἰς τὸν προσδιορισμὸν τοῦ ἀριθμοῦ ὀφείλομεν νὰ μὴ εἴμεθα πολὺ ὀλιγαρκεῖς. Τὸ ἥμισυ πλέον ἑνὸς προσδιώριζε τὸ Σύνταγμα τῆς Ἑλλάδος, τὸ ὁποῖον δὲν ὑπάρχει πλέον, διὰ νὰ καταρτίζωνται τὰ νομοθετικὰ σώματα.

Παρετήρησα ὅμως ὅτι εἰς τὰς Συνταγματικὰς Συνελεύσεις τοῦ 48 τῆς Γαλλίας καὶ τοῦ 43 τῆς Ἑλλάδος ἀπητοῦντο τὰ 2)3. Εἰς τὰς σκέψεις ταύτας ἦλθον οἱ κ.κ. Πληρεξούσιοι, ἀλλ' ἔλαβον ὑπ' ὄψιν τὰς ἐκτάκτους περιστάσεις, εἰς τὰς ὁποίας εὑρισκόμεθα.

Τὰ κακῶς κείμενα

Ἤκουσα καὶ ἐγὼ ἐνταῦθα προαγορεύσαντάς τινας, παραστήσαντας λίαν κακῶς ἔχοντα τὰ πράγματα· βεβαίως καθεὶς ἔχει τὰς ἰδίας πεποιθήσεις. Τὸ ἐπ' ἐμοί, ὡς ἄτομον ἀντιλαμβανόμενος κατὰ τὴν δύναμιν τὴν ὁποίαν ἔχω βεβαίως δὲν εὑρίσκω καλῶς ἔχοντα τὰ πράγματα, καὶ δὲν δύναμαι νὰ προσδοκῶ ἑπομένως τὴν θεραπείαν παρὰ εἰς τὴν συντακτικὴν Συνέλευσιν, εἰς αὐτὴν ἥτις ἔχει τὸ ἄμεσον συμφέρον νὰ ὀργανίσῃ τὸν τόπον νὰ παγιώσῃ τὴν τάξιν καὶ τὸ ἔθνος.

Τὰ θρανία

Ἡ σκέψις λοιπὸν αὕτη ὅτι δύσκολον εἶναι εἰς σῶμα πολυμελὲς νὰ κρατῇ ἕνα μέγα ἀριθμὸν ἀνθρώπων προσκεκολλημένον εἰς τὰ θρανία ἐπὶ πολλὰς ὥρας, ἡ σκέψις αὕτη δὲν εἶναι ὀρθή, καὶ μᾶς ἔκαμε νὰ προτείνωμεν ἀριθμὸν μικρότερον τοῦ 2)3· καὶ διότι εἰς τὴν Γαλλίαν ὁ ἀριθμὸς πάγιος προσδιορίζεται ὁ ἄρτιος, καὶ διότι δύνανται νὰ προέλθη δυσκολία, ὅταν ὁ ἀριθμὸς εἶναι περιττὸς καὶ οὐχὶ ἄρτιος 170 τὸν ὁποῖον προσδιορίζει τὸ σχέδιον ὑπερβαίνει κατά τι τὸ ἥμισυ πλέον ἑνός.

Εἶμαι πολὺ εὐχαριστημένος, διότι μετὰ τὰς ἐξηγήσεις τὰς ὁποίας ἔφερον ἀπὸ τοῦ βήματος τούτου οἱ προαγορεύσαντες, ἤρθησαν ὅλαι αἱ κακαὶ συνεννοήσεις εἰς τὰς ὁποίας ἠδυνάμεθα νὰ πλανηθῶμεν. Λέξεις τινὲς προταθεῖσαι ἐντεῦθεν, αἱ ὁποῖαι δὲν εἶχον οὐδένα σκοπόν, ἔκαμαν ἔντιμον τινὰ συνάδελφόν μας νὰ ἀναλάβῃ ἀγῶνα εἰς τὸν ὁποῖον κανεὶς δὲν ἤλπιζε νὰ φθάσῃ, διότι ὅλοι εἴμεθα Ἕλληνες καὶ θεωροῦμεν ὅλους ὡς ἀδελφούς.

Οὐδεὶς διεννοήθη νὰ διαιρέσῃ εἰς κατηγορίας τοὺς πληρεξουσίους, κανεὶς δὲν διεννοήθη νὰ ὑπολογίσῃ τὸν ἀριθμόν, τὸν νόμιμον πρὸς συγκρότησιν ἐπὶ ταύτης ἢ ἐκείνης τῆς κατηγορίας. Αὐτὰς τὰς σκέψεις εἶχον καὶ ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι συνέταξαν τὸ σχέδιον τοῦ κανονισμοῦ. Διακόσια πενήντα ὀκτὼ εἶναι οἱ πληρεξούσιοι τῶν ἐπαρχιῶν τῆς ἐλευθέρας Ἑλλάδος, 40 περίπου οἱ πληρεξούσιοι τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν, οἵτινες ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ κοπιῶσιν ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος· ἠθέλησαν νὰ ὑπερβῶσι κατά τι τὸν ἀριθμὸν τοῦτον, ὥστε προσδιώρισαν ἔλασσον μὲν τῶν 2)3 περισσοτέρων δὲ τοῦ 1)3.

Ἀτέλεια

Ἡ Συνέλευσις σήμερον ἤρξατο τῶν ἐργασιῶν της. Ἐθεώρησεν ἑαυτὴν ἀρκοῦσαν. Λοιπόν, ἔπρεπε πρὸ παντὸς ἄλλου νὰ τεθῇ εἰς συζήτησιν τὸ ἄρθρον τοῦ κανονισμοῦ, δὲν ἠκολούθησεν ὅμως τὸν δρόμον αὐτόν. Τοῦτο εἶναι μία ἀτέλεια τῆς Συνελεύσεως. Ἀφοῦ ἠκολούθησαν τὴν τάξιν τῆς συζητήσεως, τὴν κατ' ἐμὲ ἐπαναλαμβάνω, ἀνώμαλον, ἀναγκάζομαι νὰ ἀκολουθήσω τὴν αὐτὴν ἀνώμαλον τάξιν καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων μερῶν τῆς συζητήσεως.

Ἐλέχθησαν πολλὰ περὶ τῶν εἰσιτηρίων· μολονότι συμβαίνει νὰ φέρω καὶ ἄλλην ἰδιότητα ἐκτὸς τοῦ πληρεξουσίου, κατὰ δυστυχίαν, σᾶς βεβαιῶ ὅτι δὲν τὰ εἶδα, δὲν τὰ γνωρίζω, οὐχὶ μόνον ὑπὸ τὴν ἰδιότητα ἐκείνην, τὴν ὁποίαν ἀνέφερα, ἀλλ' οὐδ' ὡς μέλος τῆς κοινωνίας. Ὅλοι μοὶ εἶπαν, ὅτι εἶναι ἐλαττωματικὰ τὰ εἰσιτήρια τοῦ Γόρτυνος· δὲν γνωρίζω τίποτε, τοῦτο τὸ ὁποῖον γνωρίζω, εἶναι ὅτι εἴς τινα τῶν εἰσιτηρίων ὑπῆρξαν ἐλλείψεις, καὶ τὰ τῆς Γόρτυνος εἶναι ἐλαττωματικὰ κατὰ τύπους· χαίρω πολὺ ὅτι δὲν εἶναι καὶ κατ' οὐσίαν. Τώρα ἂν ὑπάρχουν ἐλαττωματικὰ εἰσιτήρια, τὰ ἐλαττώματα εἶναι κατ' οὐσίαν κατὰ τύπους, δὲν γνωρίζω τίποτε· τὸ προεδρεῖον δὲν ἐφώτισε τὴν Συνέλευσιν καθὼς καὶ οἱ προαγορεύσαντες.

Χρεωστεῖ ἐπιτήρησιν

Εἶμαι ἠναγκασμένος νὰ κάμω δύο τινὰς ἐξηγήσεις, μίαν πρώτην ὅτι ἐκεῖνοι, οἵτινες ἀνεδείχθησαν ὡς πληρεξούσιοι ἀπὸ τὰς ἐκλογὰς αὐτάς, αὐτοὶ συνδέονται μετ' ἐμοῦ ἄλλοι διὰ δεσμῶν στενωτάτης φιλίας, καὶ ἄλλοι διὰ σεβασμοῦ καὶ ὑπολήψεως. Ὅταν γνωσθῶσι τὰ ἐλαττώματα τῶν εἰσιτηρίων, τότε θέλω εὑρεθῆ καὶ ἐγὼ εἰς θέσιν νὰ φέρω τὰς κρίσεις μου ἐπὶ τῶν ἐλαττωμάτων αὐτῶν· τότε βεβαίως θέλω τὸ πράξει, καὶ ἂν ἡ γνώμη μου ἀποβαίνει εἰς βλάβην αὐτῶν, θέλω τοὺς παρακαλέσει καὶ ὡς πολίτης Ἕλλην καὶ ὡς συνάδελφός των καὶ ὡς ἄνθρωπος, ὅστις σέβομαι τὰ δικαιώματα καὶ τὰς κατὰ τὸν ἀγῶνα καὶ πρὸς τὴν πατρίδα ὑπηρεσίας, νὰ ἀναγνωρίσωσιν αὐτὰ τὰ ἐλαττώματα.

Εἶμαι ἠναγκασμένος νὰ κάμω καὶ μίαν ἄλλην ἐξήγησιν· μοὶ εἶπον ὅτι ἐδόθησαν εἰσιτήρια, καὶ ὁμολογῶ ὅτι κατὰ τὰ εἰθισμένα ἐδόθησαν εἰσιτήρια, ἀλλὰ τὸ Προεδρεῖον χρεωστεῖ νὰ ἐπιτηρῇ αὐτά, καὶ ἐγὼ χρεωστῶ νὰ κάμω τὰς ἐξηγήσεις μου.

Ἡ ἄλλη συνέλευσις

Ἐμελέτησα ἐπὶ τοῦ νόμου τῆς ἐκλογῆς τῶν βουλευτῶν· ὁ νόμος οὗτος, τὸν ὁποῖον ἡ προσωρινὴ Κυβέρνησις τῆς Ἑλλάδος διὰ τοῦ ψηφίσματος τῆς 23 Ὀκτωβρίου ἔθεσεν εἰς ἐνέργειαν καὶ ὅστις διεῖπε τὰς τελευταίας ἐκλογάς τῶν πληρεξουσίων, συνετάχθη ἀπὸ μίαν ἄλλην ἐθνικὴν συνέλευσιν. Αὐτὴ ἡ Ἐθνοσυνέλευσις συνελθοῦσα καὶ ἐργασθεῖσα ὑπὸ τὸ κράτος μιᾶς μεγάλης δυσπιστίας πρὸς τὴν ἐκτελεστικὴν ἐξουσίαν, ἀφῄρεσε μέγα μέρος τῆς ἐνεργείας της ἀπὸ τῶν ἐκλογῶν. Εἶχε τὴν δυσπιστίαν καὶ συνέταξε νόμον περὶ ἐκλογῆς Βουλευτῶν, ὅστις ἀπέκλεισε πᾶσαν διοικητικὴν ἐξουσίαν ἀπὸ τὴν ἐνέργειαν τῶν ἐκλογῶν· ταύτην τὴν παρέδωκεν εἰς τὸν δῆμον. Εἰς τὴν διοικητικὴν ἐξουσίαν ἀφῆκε μόνον δύο δικαιώματα, τὸ δικαίωμα τοῦ νὰ ἐξασκῇ ἐπιτήρησιν ἐλαφροτάτην διὰ νὰ ἴδῃ ἂν τὸ ἔργον τοῦτο συνεπληρώθη νὰ τὸ ἐπικυρώσῃ.

Ἰδού, λοιπόν, τὰ δύο δικαιώματα, τὰ ὁποῖα ἡ διοικητικὴ ἐξουσία ἐνεργεῖ ἐπὶ τῶν ἐκλογῶν. Διὰ τοῦτο βλέπετε ὅτι ὑπάρχουν διατάξεις τῶν νόμων, κατὰ τὰς ὁποίας ὁ Νομάρχης πρέπει νὰ ἐκδώσῃ τὸ πρόγραμμα τῆς ἐκλογῆς· διὰ τούτου λέγει ὅτι ἐπειδὴ ὅλαι αἱ πράξεις αἱ προπαρασκευαστικαὶ ἐπεραιώθησαν, σᾶς καλῶ νὰ προβῆτε εἰς τὴν ἐκλογήν.

Ἐσταύρωσε τὰς χεῖρας

Ἐξέδωσε τὸ πρόγραμμα, ἐσταύρωσε πλέον τὰς χεῖρας, δὲν δύναται νὰ ἀναμιχθῇ εἰμὴ ἕνεκα συμβεβηκότων. Τὸ πρόγραμμα τῆς ἐνάρξεως τῶν ἐκλογῶν δὲν τὸ ἐξέδωκαν οἱ Νομάρχαι, ἀλλ' ἡ προσωρινὴ Κυβέρνησις. Ἐξέδωκε, λοιπόν, ἡ διοικητικὴ ἐξουσία τὴν ὤθησιν, ἐξήσκησε τὴν ἐπιτήρησιν πρὸς ἐκτέλεσιν αὐτοῦ, πρὸς συμπλήρωσιν τοῦ ἔργου. Εἰς ὡρισμένους δήμους ἐπαρχιῶν τινων, ἡ πάλη τῶν κομμάτων, τὰ συμφέροντα τὰ ἐκλογικὰ συγκρουόμενα, προήγαγον πράξεις, αἵτινες ηὐχόμην νὰ μὴ ἐλάμβανον χώραν· διεσπάσθη μία κάλπη εἰς τὸν δῆμον Τρικολώνων, ὡσαύτως εἰς τὸν δῆμον Νέων Ψαρῶν, ἦλθεν ἡ διοικητικὴ ἐξουσία, ἐπανελήφθη ἡ ψηφοφορία, συνεπληρώθη τὸ ἔργον, ἐγένετο ἡ διαλογή. Τί κάμνει ἡ διοικητικὴ ἐξουσία; ἡ διαλογὴ γίνεται ἐνώπιον τῶν ἐφορευτικῶν ἐπιτροπῶν, ὁ Νομάρχης εἶναι τὸ ὄργανον, τὸ ὁποῖον ἐπιτηρεῖ τὴν διαλογὴν καὶ ἐπιβεβαιοῖ τὸ ἀποτέλεσμα.

Ἀποφθεγματικῶς

Πρῶτον δι' ἑνὸς προγράμματος εἰς τὴν ἐπαρχίαν καὶ δι' ἑνὸς ἐγγράφου πρὸς ἕκαστον τῶν ἐκλεχθέντων εἰδοποιεῖ τὸ ἀποτέλεσμα· τοῦτο εἶναι τὸ εἰσιτήριον, τὸ ἔγγραφον δι' οὗ εἰδοποιεῖται ἕκαστος ὅτι ἐξελέχθη πληρεξούσιος. Τὸ εἰσιτήριον βεβαίως, δύναται νὰ περιέχῃ τὴν ἀφῃρημένην καὶ γενικωτάτην ρῆσιν, «Κύριε σᾶς γνωρίζω, ὅτι ἐξελέχθητε πληρεξούσιος». Βεβαίως, ἐὰν ἐγὼ ἤμην Νομάρχης, δὲν ἤθελον μεταχειρισθῇ τὴν φράσιν αὐτήν, διότι νομίζω, ὅτι ἔπρεπε νὰ δώσω λόγον τῶν πράξεών μου. Τὸ εἰσιτήριον πρέπει νὰ γνωστοποιῇ τὸν ἀριθμὸν τῶν ψηφοφορησάντων, πόσας ψήφους ἔλαβεν ἕκαστος τῶν ἀγωνισθέντων καὶ ἑπομένως νὰ φέρῃ τὸ συμπέρασμα ὅτι διὰ τοῦτο τοὺς θεωρεῖ πληρεξουσίους. Τινὰ ὅμως τῶν εἰσιτηρίων δὲν εἶναι τοιαῦτα. Σᾶς ἀναφέρω ἐν πρώτοις τὰ εἰσιτήρια τῶν κ. πληρεξουσίων τῆς Γόρτυνος· ὁ κ. Πρόεδρος μοὶ ἐζήτησεν ἐξήγησιν, ἐγὼ δὲ τῷ εἶπον: ὁμολογῶ, κ. Πρόεδρε, ὅτι τὰ εἰσιτήριά μας εἶναι ἐλαττωματικά, ἐπειδὴ λέγει ὁ Νομάρχης μόνον «σᾶς ἀναγνωρίζω πληρεξούσιον», καὶ ὄχι «ὅτι ἐλάβατε τὴν ἀπόλυτον πλειοψηφίαν»· ὥστε ὁ Νομάρχης γράφει ἀποφθεγματικῶς.

Νὰ ζητήσῃ λόγον

Ἡ Συνέλευσις στηρίζεται εἰς ὀρθὴν κρίσιν λέγουσα, ὅτι παραδέχεται μὲν τὴν βεβαίωσιν ταύτην τοῦ νομάρχου, ἀλλ' ἐπιφυλάσσεται νὰ ἐξελέγξῃ τὴν ἀκρίβειαν αὐτῆς· βεβαίως δὲ ἡ Ἐθνοσυνέλευσις εἶναι ἁρμοδία νὰ ζητήσῃ λόγον διὰ πᾶσαν παράβασιν τοῦ Νομάρχου. Τότε βεβαίως ἡ Συνέλευσις εἶναι ἁρμοδία νὰ κρίνῃ ἐὰν τὰ ἔγγραφα ταῦτα δηλοῦσι τὸν σκοπόν, τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἐκλογῆς. Ἐὰν τὰ εἰσιτήρια τοῦ Ἄργους, τῆς Οἰτύλου ἢ ἄλλης τινὸς ἐπαρχίας εἶναι ἐλαττωματικά, δὲν τὸ γνωρίζω, καὶ διὰ τοῦτο ἀρχόμενος τοῦ λόγου μου εἶπον, Κύριοι, ὅτι λυποῦμαι ὅτι τὸ προεδρεῖον — καὶ βεβαίως δὲν ἐλαττοῦται τὸ πρὸς τὸν πρόεδρον σέβας μου διὰ τοῦτο— δὲν μᾶς εἶπε τί συζητοῦμεν. Καθεὶς ἦλθε πρὸ ἐμοῦ ὁμιλῶν περὶ διαφόρων ζητημάτων, πραγματευόμενος περὶ 8, καὶ 10 ζητημάτων συγχρόνως. Διὰ τοῦτο δὲν εἶμαι εἰς θέσιν νὰ ἐπιφέρω καμμίαν πληροφορίαν περὶ τῶν εἰσιτηρίων.

Πλαγία ἀπολογία

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Ἐπειδή, ἐζητήθη νὰ ἀναγνώσωμεν τὰ εἰσιτήρια, ἡ σειρὰ τῶν ζητησάντων νὰ ὁμιλήσωσι φυλάσσεται, ἀλλ' ἐὰν ἐπιτρέπητε νὰ ἀναγνώσωμεν τὰ εἰσιτήρια, προηγουμένως θὰ λάβετε ὀλίγας στιγμὰς ὑπομονὴν νὰ ἀκούσετε ἑνὸς μόνον τακτικὸν εἰσιτήριον, διότι πρέπει νὰ εὐαρεστηθῆτε νὰ ἀκούσετε πλαγίαν τινὰ ἀπολογίαν ἐκ μέρους τοῦ προεδρείου. Λοιπόν, θὰ ἀναγνώσωμεν ἓν τακτικὸν εἰσιτήριον, θεωρηθὲν ἀπὸ τὴν προεδρίαν, καὶ κατόπιν καὶ τ' ἄλλα.

Ἐνταῦθα ὁ κύριος Δυοβουνιώτης ἀναγινώσκει τὸ εἰσιτήριον τοῦ κ. Λογιωτατίδου, κατόπιν δὲ τῶν τοῦ Ἄργους καὶ Οἰτύλου, ἔχοντα οὕτω·

Ἀριθ. 1284

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
Ο ΝΟΜΑΡΧΗΣ ΑΤΤΙΚΟΒΟΙΩΤΙΑΣ

Πρὸς τὸν κύριον Σπυρίδωνα Γ. Λογιωτατίδην

Δυνάμει τοῦ ἄρθρου 1 τοῦ ἀπὸ 23 Ὀκτωβρίου π.ἔ. Ψηφίσματος τῆς Προσωρινῆς Κυβερνήσεως περὶ ἐκλογῆς τῶν Πληρεξουσίων τοῦ Ἔθνους, ἐν συνδυασμῷ μὲ τὸ ἄρθρον 24 παράγραφος 2 τοῦ ἀπὸ 18 Μαρτίου 1844 τοῦ Νόμου, κοινοποιοῦμεν ὑμῖν, κύριε, ὅτι περαιωθείσης τῆς ἐκλογῆς τῶν πληρεξουσίων τῆς ἐπαρχίας Αἰγίνης καὶ γενομένης τῆς διαλογῆς τῶν ψήφων, ἀνεδείχθητε πληρεξούσιος τῆς Ἐπαρχίας ταύτης, λαβόντες ψήφους 408 ἐκ τοῦ ὅλου ἀριθμοῦ τῶν δοθεισῶν ψήφων, συμποσουμένων εἰς 580.

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 5 Δεκεμβρίου 1862.

Ὁ Νομάρχης
Α. Δ. ΑΥΓΕΡΙΝΟΣ

Ἀκολουθεῖ ἡ ἀνάγνωσις τῶν λοιπῶν «τύπων» εἰσιτηρίου, ἡ δὲ συνεδρίασις παρῆλθεν ἄπρακτος, ἄνευ ἀποφάσεως, ἀφοῦ κατὰ τὴν ψηφοφορίαν δὲν ἦσαν παρόντες οὔτε οἱ ἀρχικῶς προσελθόντες εἰς αὐτήν.

ΦΟΝΟΣ ΚΟΙΝΟΤΑΡΧΟΥ

ΕΚΛΟΓΙΚΑΙ ΑΥΘΑΙΡΕΣΙΑΙ

ΟΠΛΟΦΟΡΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΩΝ

Παρ' ολον οτι αι εκλογαι διεξηχθησαν κατα τροπον σημαντικως διαφορετικον απο τας διεξαγομενας επι Οθωνος, εν τουτοις αρκεται αυθαιρεσιαι εσημειωθησαν. Κατα τον ελεγχον των εκλογικων αποτελεσματων υπο της ιδίας της Εθνοσυνελευσεως, κατηγγελθησαν πολλαι παρεμβασεις κρατικών οργάνων καὶ ἀλλοιώσεις του φρονηματος τῶν εκλογέων. Ἰδιαιτέρως ἔντονοι ἦσαν αι καταγγελίαι διὰ τὴν ἐκλογὴν Νάξου, ἡ ὁποία καὶ ἠκυρώθη, διότι ἐκεῖ ὁπλοφόροι τοῦ ἑνὸς συνδυασμοῦ ἐφόνευσαν ἀντίπαλόν των κοινοτάρχην. Εἶναι δὲ χαρακτηριστική, ἡ καταγγελία ὅτι ὁπλοφόροι ἠκολούθουν τὸν πληρεξούσιον Λακωνίας Μαυρομιχάλην ἀκομη και εις τον περιβολον του βουλευτηριου!

Τον εκ της καταστασεως εκείνης κίνδυνον ἀντιλαμβάνεται καὶ ἐπισημαίνει ἐντονώτερον ὁ πληρεξούσιος Μακρυγιάννης, ὁ ὁποῖος προφητικῶς λέγει ὅτι οἱ ἔνοπλοι «θὰ κάψουν τὴν Ἀθήνα, ποὺ δὲν φταίει σὲ τίποτα».

Ἄλλο ἰδιαίτερον γνώρισμα τῶν πρώτων συνεδριάσεων τῆς Ἐθνοσυνελεύσεως εἶναι ἡ ἐπαναστατική νοοτροπία τῶν μελῶν της. Ὅλοι ἰσχυρίζονται καὶ τονίζουν ὅτι ἡ συνέλευσις εἶναι καὶ πρέπει νὰ παραμείνῃ ἐπαναστατική. Καὶ ὡς ἀποτέλεσμα τῆς νοοτροπίας ἐκείνης, ἔρχεται ἡ ἀξίωσις τῶν «ἀκροατηρίων» (θεωρείων), νὰ μετέχουν κατὰ κάποιον τρόπον τῶν συνεδριάσεων, μὲ ἐκδηλώσεις ἐπιδοκιμασίας ἢ ἀποδοκιμασίας τῶν ἀγορητῶν, ἀκόμη καὶ διὰ ποδοκροτημάτων! Καὶ τὴν ἀξίωσιν ἐκείνηνκ τὴν ὑποστηρίζουν καὶ μερικοὶ πληρεξούσιοι!

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 8ης ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1863

ΤΙΜΟΛΕΩΝ ΒΑΣΟΣ: Κύριοι, πρὶν ἢ ὁμιλήσω ἐπὶ τοῦ θέματος, διὰ τὸ ὁποῖον ἔλαβον πρῶτος τὸν λόγον, θὰ σᾶς ὁμιλήσω κατὰ τῆς τυπώσεως, διότι, καθόσον ἀφορᾷ τὴν αἰτίαν τοῦ ὅτι εἶναι ἀνάγκη ν' ἀναγνωσθῶσι τὰ ἔγγραφα, ἐγὼ θὰ λάβω τὴν ὑπομονὴν νὰ σᾶς τὰ ἀναγνώσω. Ὑπάρχουν τινὰ πράγματα, τὰ ὁποῖα, ὅσον καὶ ἂν εἶναι ἐμπερδεμένα, μ' ὅλα ταῦτα, καὶ εἰς τὰ ἐμπερδεμένα βλέπει κανεὶς τὴν ἀλήθειαν, εἶναι πολὺ καθαρά. Λοιπόν, φρονῶ νὰ μὴ τυπωθῶσι.

Κράζει τοὺς ἱερεῖς

Κύριοι, δὲν ἔρχομαι νὰ σᾶς καταγγείλω μόνο τὸ παράνομον μιᾶς ἐκλογῆς, ἔρχομαι νὰ σᾶς καταγγείλω πρῶτον τὴν ἐξουσίαν, ἢ μᾶλλον τοὺς λειτουργοὺς τῆς ἐξουσίας, ἔρχομαι νὰ σᾶς καταγγείλω, τὸ ὁποῖον θεωρῶ σπουδαιότερον πάντων, τὴν ἐκκλησιαστικὴν ἐξουσίαν. Πρὶν ἢ ἔλθω εἰς μερικότητας, συγχωρήσατέ μοι νὰ σᾶς εἴπω ὀλίγα τινὰ περὶ τούτου.

Ἅμα αἱ ἐκλογαὶ διετάχθησαν, ὁ ἐπίσκοπος Νάξου κράζει τοὺς ἱερεῖς ὅλων τῶν ἐνοριῶν καὶ τῶν χωρίων. Εἶναι πρωτοφανὲς παράδειγμα, κύριοι, εἰς τὴν Ἀνατολικὴν Ἐκκλησίαν νὰ ἀναμιγνύηται εἰς τὰ πολιτικά. Κράζει τοὺς ἱερεῖς κύριοι, ὁ ἐπίσκοπος καὶ λέγει πρὸς αὐτοὺς νὰ προτρέψουν τὸν λαὸν δι' ὅλων τῶν μέσων νὰ ὑποστηρίξῃ τὴν μερίδα τοῦ κ. Χατζοπούλου, ὡς οὖσαν μερίδα τῆς ἐξουσίας.

Συλλήψεις

Ἀντί, κύριοι, ἀπὸ τὸ στόμα ἑνὸς ἀρχιερέως νὰ ἐξέρχωνται λόγοι ἠθικῆς, ἐξέρχονται λόγοι — δὲν εἶναι τόλμη νὰ τοὺς ὀνομάσῃ τις ἐγκληματικοί. Ὁ Ἀρχιερεὺς μετὰ τῆς διοικητικῆς ἐπιτοπίου ἀρχῆς προβαίνει εἰς συλλήψεις ἀτόμων, τὸν δὲ οἶκον του, κύριοι, τὸν καθιστᾷ δεσμωτήριον. Συλλαμβάνουν ἐκ τοῦ καφενείου τοῦ κ. Χάνου τὸν κ. Κρίσπην καὶ τὸν φυλακίζουν ἐντὸς τῆς ἐπισκοπῆς, ἐντὸς τῆς οἰκίας τοῦ Ἐπισκόπου. Μάλιστα. Ἡ Διοικητικὴ ἀρχή, ὁ ἔπαρχος, ὁ ὑπομοίραρχος Ἀντώνιος Δαφουνάκης, ὁ ὑπολοχαγὸς τῆς φάλαγγος Ἀσπρογέρακας, ὁ ἐνωμοτάρχης Δημήτριος Κωνσταντίνου ἐπὶ κεφαλῆς 80 ὁπλοφόρων περιφέρονται εἰς τὰς ἐπαρχίας καὶ ἀπειλοῦν τοὺς κατοίκους διὰ νὰ ψηφοφορήσουν ὑπὲρ τῆς μερίδος τῆς λεγομένης ἐξουσίας.

Τὸ παραδοξότερον πάντων, κύριοι, εἶναι, ὅτι οἱ ὁπλοφόροι αὐτοὶ ἐπληρώνοντο ἀπὸ τὸ δημόσιον ταμεῖον. Μάλιστα, κύριοι, ἐπληρώνοντο ἀπὸ τὸ δημόσιον ταμεῖον.

Κατηγόρησαν, κύριοι, τινὰς τῆς δῆθεν ἀποτυχούσης μερίδος, ὡς μὴ ἀνήκοντος εἰς τὴν ἐπανάστασιν, ὡς ἀνθρώ-

πους τοῦ παρελθόντος. Ἀλλά, κύριοι, ἡ ἐπανάστασις δὲν εἶναι ἀνηθικότης, δὲν εἶναι βία, εἶναι ἠθική, εἶναι πρόοδος, εἶναι πολιτισμός.

Ἀπεπέμφθησαν κακῶς ἔχοντες

Οἱ ἄνθρωποι, οἱ ὑποστηρίζοντες τὴν ἐπανάστασιν, τὴν ἐξύβρισαν. Εἰς ἀπόδειξιν γενικῶς σᾶς ὁμιλῶ ὅτι αἱ λειτουργοὶ τῆς ἐξουσίας παρηνόμησαν, διότι δὲν θέλω νὰ πιστεύσω, ὅτι ἡ κεντρικὴ ἐξουσία ἤθελε νὰ παρανομήσῃ, νὰ παρεμβῇ... καταγγέλλω μόνον τοὺς λειτουργοὺς τῆς ἐξουσίας ὡς παρανομήσαντας. Εἶναι διάφορα ἔγγραφα, κύριοι, ἀρχῶν, τοῦ μοιράρχου, τοῦ νομάρχου τῶν Κυκλάδων, τοῦ εἰσαγγελέως, ἀποδεικνύοντα τοῦτο, ἀνθρώπων ὅλων ξένων, οὐδὲν συμφέρον ἐχόντων ἐκ τῆς προκειμένης ἐκλογῆς.

Θέλω νὰ σᾶς παρακαλέσω, κύριοι, νὰ μοῦ ἐπιτρέψητε νὰ σᾶς ὑπομνήσω τὸ ἔγγραφον τοῦ ὑπομοιράρχου πρὸς τὸ ἀρχηγεῖον τῆς χωροφυλακῆς, δι' οὗ οὗτος ἐκτίθησι, ὅτι κατὰ τὰς ὁποίας ἔλαβεν ἐπιτοπίως ἐν Νάξῳ πληροφορίας ὑπάρχουν πολλαὶ ὑπόνοιαι ὅτι ἡ ἐκλογὴ τῆς ἐπαρχίας ταύτης δὲν εἶναι καθαρὰ ἀπόρροια τῆς ἐλευθέρας ἐκλογῆς τῶν πολιτῶν, ἀλλ' ἀποτέλεσμα τῆς πλαγίας ἐπεμβάσεως τῆς διοικητικῆς ἀρχῆς τῆς Νάξου, καὶ ὅτι τὸ βέβαιον εἶναι ὅτι δύο μέλη τῆς ἐφορευτικῆς ἐπιτροπῆς τοῦ δήμου Νάξου ἀπεπέμφθησαν κακῶς ἔχοντα ἀπὸ τὸν ναόν, ἔνθα ἐνηργεῖτο ἡ ἐκλογὴ καὶ ἀκολούθως ἠνεῴχθη ἡ κάλπη.

Φόνος

Βλέπετε, κύριοι, πολὺ καλά, μία ἀρχὴ καταγγέλλει τὸ παράνομον τῆς ἐκλογῆς εἰς μίαν ἄλλην ἀρχήν. Ἐπίσης θὰ μὲ συγχωρήσητε νὰ σᾶς ἀναγνώσω μίαν ἔκθεσιν τοῦ εἰσαγγελέως τῶν Κυκλάδων πρὸς τὸ ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Ὑπουργεῖον. Ἐπειδὴ ὅμως δυσκολεύομαι νὰ ἀναγνώσω τοὺς χαρακτῆρας αὐτοὺς θὰ παρακαλέσω τὸν κ. Πρόεδρον ν' ἀναγνωσθῇ παρ' ἑνὸς τῶν γραμματέων.

Ὁ κ. Παπαμιχαλόπουλος ἀναγινώσκει τὴν ἔκθεσιν, ἐπειδὴ ὅμως δὲν ἀκούεται ἀναγινώσκει αὐτὴν ἐξ ἀρχῆς, ὁ Κ. Βρατσᾶνος, δι' ἧς ἐκτίθησιν ὁ ἐν Σύρῳ εἰσαγγελεύς, ὅτι καθ' ἃς ἔλαβε πληροφορίας παρὰ τοῦ ἀντεισαγγελέως καὶ τοῦ ἀνακριτοῦ, μεταβάντων εἰς Νάξον δι' ἀνάκρισιν, κυρία αἰτία τοῦ φόνου τοῦ προέδρου τῆς ἐφορευτικῆς ἐπιτροπῆς Βίβλου εἶναι ὁ ἔπαρχος Νάξου, ὅστις ἐνήργει μετὰ πάσης δραστηριότητος ὑπὲρ τῆς ἐπιτυχούσης μερίδος τοῦ Χατζοπούλου.

ΕΙΣ ΠΛΗΡΕΞΟΥΣΙΟΣ. Ποῖος εἶναι ὑπογεγραμμένος εἰς αὐτὴν τὴν ἔκθεσιν;

ΒΡΑΤΣΑΝΟΣ. Ὁ κ. Ποσειδών, ὅστις ἦτο γραμματεὺς τῆς ἐπαναστατικῆς κυβερνήσεως τοῦ Φεβρουαρίου εἰς τὸ Ναύπλιον.

Μισθωθέντες

ΒΑΣΟΣ. Κατ' ἐμὴν ἰδέαν Κύριοι, τὰ ἔγγραφα αὐτὰ εἶναι ἀρκετὰ διὰ νὰ ἀποδείξουν τὴν ἐνοχήν. Θέλω ἐμβῇ εἰς μερικότητάς τινας παρὰ δήμους, καὶ ἐπικαλοῦμαι τὴν προσοχήν σας. Ὡς πρὸς τὸν δῆμον Κορωνίδος, τὴν 3 Νοεμβρίου 30 ἔνοπλοι ἄνδρες ἐκ τῶν μισθωθέντων ὑπὸ τῆς ἐξουσίας, ἐπὶ κεφαλῆς ἔχοντες τὸν ἀρχηγὸν αὐτῶν τὸν Ν. Γκίλην παραλαμβάνουν παρὰ τοῦ ἐπάρχου τὴν κάλπην καὶ παρακαλῶ, ἐὰν τὸ πρᾶγμα δὲν ἔχει οὕτω, νὰ προσαχθῇ ἐν πρωτόκολλον τῆς παραδόσεως τῆς κάλπης εἰς τὴν ἐφορευτικὴν ἐπιτροπήν. Δὲν ὑπάρχει τοιοῦτον, διότι δὲν παρεδόθη εἰς τὸν Πρόεδρον τῆς ἐφορευτικῆς ἐπιτροπῆς, ἀλλ' εἰς 30 ὁπλοφόρους καὶ τὸν Ν. Γκίλην.

Ἀπέρχονται, Κύριοι, εἰς τὴν πρωτεύουσαν τοῦ δήμου ὀνομαζομένην, δὲν ἐνθυμοῦμαι τὸ ὄνομα. Ἀποσύρουσιν ἐκ τοῦ ναοῦ τὰ ἀντιφρονοῦντα μέρη τῆς ἐφορευτικῆς ἐπιτροπῆς, τὰ ἐκδιώκουν, ἐνεργοῦν μόνοι τὴν ψηφοφορίαν, χωρὶς οὐδεὶς νὰ παρίσταται ἐκ τῆς ἀντιθέτου μερίδος καὶ διαπράττουν πᾶν ὅ,τι νομίζουν, ὅ,τι τοὺς συμφέρει χωρὶς νὰ ἐπιτηροῦνται ἀπὸ κανὲν ὄμμα ἔχον ἀντίθετον συμφέρον τῆς ἐξουσίας.

Πλεονάσματα

Ὡς πρὸς τὸν δῆμον Ἀπειρανθίας· ὁπλίζει τοὺς δημότας ὁ δήμαρχος ὅλους, ἀποβάλλει ἐκ τοῦ ναοῦ τὸν πρόεδρον καὶ τὴν ἀντεφορευτικὴν ἐπιτροπὴν καὶ ρίπτει ἐντὸς τῆς κάλπης 1977 ψηφοδέλτια, ἐνῷ κατὰ τὸν ἀπογραφικὸν πίνακα τὸν ὁποῖον ἐπικαλοῦμαι, τοῦ 1861, ὑπάρχουν 847 μόνον, ἐν δὲ τῇ κάλπῃ εὑρέθησαν 1977. Ὡς πρὸς τὸν δῆμον Βίβλου, ὡς σᾶς προανέφερεν ὁ ὑπομοίραρχος Δαφουνάκης, ὁ ὑπολοχαγὸς Ἀσπρογέρακας, ὁ ὑπενωμοτάρχης Δημ. Κωνσταντίνου καὶ ὁ Β. Μιτζαρᾶς ἐπὶ κεφαλῆς 80 ὁπλοφόρων λαμβάνουν τὴν κάλπην, μεταβαίνουν εἰς τὴν πρωτεύουσαν τοῦ δήμου, πολιορκοῦν τὸν δήμαρχον Βαρότζην, δὲν παραδίδουν τὴν κάλπην εἰς τὴν ἐφορευτικὴν ἐπιτροπήν, πολιορκοῦν τὸν πρόεδρον Βερνίκην καὶ ὡς προείδετε ἐφονεύθη ἐντὸς τοῦ ναοῦ.

Θὰ σᾶς εἴπω ὅμως Κύριοι, ἓν παράδοξον· ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς ἐφονεύθη καὶ μετὰ 3 ἡμέρας ἐψηφοφόρησε. Μάλιστα· ἰδοὺ τὰ πρακτικὰ τῆς ψηφοφορίας· ἐψηφοφόρησε τὴν 27 ἐνῷ πρὸ δύο ἡμερῶν ἦτο φονευμένος. Ψηφοφοροῦν οἱ δύο ράπται, οἱ ὁποῖοι σᾶς εἶναι γνωστοί, οἱ δύο Ἀγκωνάκηδες, οἱ ὁποῖοι εἶναι ἐν Ἀθήναις. Ἐπικαλοῦμαι τὰ πρακτικὰ διὰ νὰ ἴδητε.

ΕΙΣ ΠΛΗΡΕΞΟΥΣΙΟΣ. Τὸ πιστεύομεν, ἔγινε μετεμψύχωσις.

Ο ΑΥΤΟΣ. Δὲν θέλω νὰ σᾶς ἀπασχολήσω πολύ, διότι αἱ φυσιογνωμίαι τῆς Συνελεύσεως ἀποδεικνύουν, ὅτι δὲν ἔχει ἀνάγκην περισσοτέρων ἀποδείξεων. Ἓν πρᾶγμα θὰ σᾶς ζητήσω· νὰ καταγγελθῇ ὁ Ἐπίσκοπος εἰς τὴν Ἱερὰν Σύνοδον ἀπὸ τὴν Συνέλευσιν.

ΕΙΣ ΠΛΗΡΕΞΟΥΣΙΟΣ. Καὶ ὅλοι οἱ ὑπάλληλοι.

Ἱεροκρατεία

ΒΑΣΟΣ. Πρῶτον ὁ ἐπίσκοπος. Τὸ θεωρῶ σπουδαιότατον· δὲν πρέπει νὰ φέρωμεν τοὺς χρόνους τῆς ἱεροκρατείας, πρέπει νὰ κτυπήσωμεν κατὰ κεφαλῆς, τὴν ἱεροκρατείαν. Νὰ καταγγελθῇ ὁ ἔπαρχος.

ΕΙΣ ΠΛΗΡΕΞΟΥΣΙΟΣ. Νὰ παυθῇ.

ΒΑΣΟΣ. Καὶ νὰ παυθῇ ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν, διότι ἄλλως ἡ κυβέρνησις ἀποδεικνύει κάποιαν ἐνοχήν. Καὶ θέλω νὰ τὴν καταργήσω.

Ἐπιδοκιμασία εἰς τὸ ἀκροατήριον.

ΠΟΛΛΟΙ ΠΛΗΡΕΞΟΥΣΙΟΙ. Ἐφωτίσθημεν, ἐφωτίσθημεν κ. Πρόεδρε.

ΑΘ. ΠΕΤΙΜΕΖΑΣ. Ὁ κ. πληρεξούσιος Ὕδρας ἐζήτησε τὴν τύπωσιν....

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Εἶσθε ὑπὲρ ἢ κατά;

ΠΕΤΙΜΕΖΑΣ. Κατά.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Λοιπὸν εἶναι περιττόν, δὲν ἠμπορεῖτε νὰ λαλήσετε.

Κρότος

ΖΕΡΒΑΣ. Πολὺς κρότος ἐγένετο πρὸ ἡμερῶν περὶ τῶν παρανομιῶν τῆς ὑπὸ συζήτησιν ἐκλογῆς· ἐνόμισα λοιπὸν ἀπέναντι τοσούτου κρότου, ὅτι θὰ ἠθέλετε ἀκούσει σήμερον ἐκ μέρους τῶν κατακτινόντων τὴν ἐκλογὴν αὐτὴν καὶ πράγματα τὰ ὁποῖα νὰ εἶναι ἱκανὰ νὰ πείσουν ἡμᾶς περὶ τῆς ἀληθείας (ἀποδοκιμασία) θὰ ἴδῆτε ὅτι ἡμεῖς οἱ ἴδιοι δὲν ἐπείσθημεν.

Κύριοι, ἡ καταγγελία τῆς ἐκλογῆς διὰ νὰ εἴπω οὕτω εἰς τοὺς θέλοντας τὴν ἀκύρωσιν, περιωρίσθη εἰς ἀορίστους λόγους.

ΠΟΛΛΟΙ ΠΛΗΡΕΞΟΥΣΙΟΙ. Ὁριστικωτάτους, ὁριστικωτάτους!

ΖΕΡΒΑΣ. Ἡ δημοκοπία. Κύριοι..

ΠΟΛΛΟΙ ΠΛΗΡΕΞΟΥΣΙΟΙ. Κάτω, κάτω· νὰ ἀνακαλέσῃς τὸν λόγον σου. νὰ ἀνακαλέσῃς τὸν λόγον σου! (θόρυβος, ἀποδοκιμασία).

ΖΕΡΒΑΣ. Κύριοι, βλέπω, ὅτι παρεξηγήθην καὶ δὲν ἔχω νὰ κάμω μὲ τὴν Συνέλευσιν... (θόρυβος).

ΣΑΡΙΠΟΛΟΣ. Παρακαλῶ Κύριε Πρόεδρε, νὰ περιορίσητε τὸ ἀκροατήριον... (θόρυβος), διότι ἐξ αὐτοῦ προέρχεται ἡ ἀταξία.

Ἐπαναλέγω

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Κύριοι ἀκροαταί, πολλάκις σᾶς εἶπον καὶ πάλιν σᾶς ἐπαναλέγω, ὅτι ἂν εἰς τὸ ἑξῆς τὸ παραμικρὸν συμβῇ, θὰ διατάξω ἐν ὀνόματι τῆς Συνελεύσεως νὰ κενωθῇ τὸ ἀκροατήριον...

ΚΑΤΣΙΚΑΠΗΣ. Παρῆλθεν ἡ ἐποχή, καθ' ἣν ἐγένετο τοῦτο καὶ κατεπιέζετο ἡ ἐλευθερία τοῦ λόγου. Ἡ κοινὴ γνώμη πρέπει νὰ ὑπάρχῃ εἰς τὸ ἀκροατήριον πάντη ἐλευθέρα.

ΣΑΡΙΠΟΛΟΣ. Κύριε Κατσικαπῆ, πρέπει νὰ σεβασθῶσι τὸν κανονισμόν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Κύριοι πληρεξούσιοι, δὲν εἶναι δίκαιον νὰ ἀποτείνεσθε εἰς τὸ ἀκροατήριον· ἡσυχάσετε θὰ διατάξω νὰ ἀναγνωσθῇ τὸ ἄρθρον τοῦ κανονισμοῦ τὸ διαλαμβάνον περὶ τοῦ ἀκροατηρίου.

Οἱ θορυβοῦντες

Ἐνταῦθα ἀναγινώσκεται τὸ 34 ἄρθρον τοῦ κανονισμοῦ.

«Οἱ ἐν τοῖς ἀκροατηρίοις παριστῶντες κατὰ τὰς συνεδριάσεις, ὀφείλουσι νὰ τηρῶσι ἄκραν σιγήν, ἀπέχοντας πάσης ἐπιδοκιμασίας ἢ ἀποδοκιμασίας, εἴτε διὰ λόγου εἴτε διὰ χειρονομιῶν.

Οἱ τὴν ἀπαγόρευσιν ταύτην παραβαίνοντες ἐκβάλλονται τοῦ ἀκροατηρίου· ἐὰν οἱ ἐν τοῖς ἀκροατηρίοις παρεστῶτες ἐξακολουθῶσι παραβαίνοντες τὴν ἀπαγόρευσιν ταύτην, ἢ ταράσσοντες ἅμα τὴν τάξιν, ἡ Συνέλευσις προκαλουμένη ὑπὸ τοῦ Προέδρου, ἀποφασίζει ἂν πρέπει νὰ κενωθῇ ὁλοσχερῶς τὸ μέρος τοῦ ἀκροατηρίου, ἐν ᾧ εἰσὶν οἱ θορυβοῦντες.»

ΣΑΡΙΠΟΛΟΣ. Κύριε Πρόεδρε, παρακαλῶ τὸ ἄρθρον αὐτὸ νὰ τυπωθῇ καὶ νὰ τοιχοκολληθῇ εἰς τὴν θύραν τῆς αἰθούσης (ἀποδοκιμασία).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Τὸ ἀκροατήριον δὲν ἐγνώριζεν ἴσως τὸ 34 ἄρθρον τοῦ κανονισμοῦ. Ἂς ἡσυχάσῃ τώρα διὰ νὰ μὴ φέρῃ εἰς θέσιν τὴν Συνέλευσιν νὰ ἐφαρμόσῃ τὸ ἄρθρον τοῦτο.

Ποδοκροτήματα

Ἐνταῦθα ὁ κ. Μακρυγιάννης ζητεῖ τὸν λόγον.

ΖΕΡΒΑΣ. Λυποῦμαι, κύριοι, διότι παρεξηγήθην. Ἡ Συνέλευσις ἐνόμισεν, ὅτι ἀπετάνθην εἰς αὐτὴν δι' αὐτῆς τῆς λέξεως. Οὔτε τὴν Συνέλευσιν αἰτιῶμαι, οὔτε τὸ ἀκροατήριον, εἶπον μόνον ὅτι πρέπει ν' ἀκούσητε τουλάχιστον ἀπὸ τὸ βῆμα, ἂν καλῶς ἢ κακῶς, ἂν ὑπὲρ ἢ κατὰ ἀγορεύω. Ἔχομεν ὑπ' ὄψιν, κύριοι, ὅτι οἱ μεγαλύτεροι κακοῦργοι ἔχουσι τὸ δικαίωμα νὰ ὑποστηρίζωσιν ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου τὰ δικαιώματά των, καὶ κανεὶς δὲν δύναται ποτὲ νὰ κάμῃ χρῆσιν τοῦ ἀποκλεισμοῦ τοῦ νὰ ὑπερασπιθῇ τις ἑαυτόν. Ὁ λόγος πρέπει νὰ εἶναι ἐλεύθερος εἰς τὸ βῆμα, χωρὶς νὰ πιέζηται οὕτω δι' ἀποδοκιμασιῶν, οὔτε διὰ κανενὸς μέσου. Ἡ κοινὴ γνώμη κατόπιν ἔρχεται καὶ ἐκφράζει τὴν πεποίθησίν της ὑπὲρ ἢ κατὰ τοῦ ἀγορεύοντος.

ΠΟΛΛΟΙ ΠΛΗΡΕΞΟΥΣΙΟΙ. Εἰς τὴν οὐσίαν, εἰς τὴν οὐσίαν.

ΖΕΡΒΑΣ. Ἐγὼ σέβομαι καὶ τὸ ἀκροατήριον καὶ τὴν Συνέλευσιν· λυποῦμαι δὲ πρὶν ἢ προβῶ εἰς τὴν ὑπεράσπισιν τῆς ἐκλογῆς ἤρχισαν τὰ ποδοκροτήματα. Μὰ διατί; ἐρωτῶ, τί ἠκούσατε;

ΠΟΛΛΟΙ ΠΛΗΡΕΞΟΥΣΙΟΙ. Φθάνουν τόσα· ἐπὶ τῆς οὐσίας, ἐπὶ τῆς οὐσίας, ἐπὶ τοῦ προκειμένου.

Κρῦον αἷμα

ΖΕΡΒΑΣ. Ἔρχομαι εἰς τὸ περὶ τῆς ἐκλογῆς. Μᾶς παρουσιάζεται κύριοι, αὐτὴ ἡ ἐκλογή· αὐτὴν τὴν ἐκλογὴν θὰ τὴν δικάσωμεν μὲ κρύον αἷμα, καθὼς καὶ τὰς προλαβούσας. Ἐγὼ δὲν θέλω νὰ κερδίσω βιαίως τὰς πεποιθήσεις τῆς Συνελεύσεως ὑπὲρ ἢ κατά, θὰ εἴπω τὴν γνώμην μου ἐξ ὅσων ἀντελήφθην ἀπὸ τὰς ἐκθέσεις καὶ ἀπὸ τὰ πράγματα, τὰ ὁποῖα περιῆλθον εἰς τὰς αἰσθήσεις μου· κατόπιν ἐναπόκειται εἰς τὴν Συνέλευσιν ν' ἀποφανθῇ· ἀντιρρήσεις κατὰ τῆς ἐκλογῆς περιστρέφονται εἰς τὸ ὅτι ἔγιναν πιέσεις, ὁπλοφόροι δῆθεν ἐβίασαν τοὺς ἀνθρώπους· ἐγὼ θὰ ἔλθω εἰς μίαν γενικὴν ἔκφρασιν, δὲν θὰ ἔλθω εἰς τὰ καθέκαστα, διότι δὲ ἔλαβον καιρὸν νὰ μελετήσω τὰς ἐκθέσεις, εἴτε τὰ πρακτικά.

Τὸ ὅλον καθὼς ἤκουσα εἶναι ὅτι ἡ ἐπιτυχοῦσα μερὶς εἶχεν ὁπλοφόρους καὶ ὅτι παρεβίασε τὴν ἀποτυχοῦσαν καὶ ἐψήφισε ἐναντίον τῆς θελήσεώς της· αὐτὸ εἶναι τὸ πρῶτον. Τὸ δεύτερον εἶναι, ὅτι αἱ ἐκεῖ ἀρχαὶ καὶ διοικητικαὶ καὶ ἐκκλησιαστικαί, ἐπεμβῆκαν καὶ ὑπεχρέωσαν τοὺς πολίτας νὰ ψηφοφορήσωσιν ὑπὲρ τῆς ἐπιτυχούσης μερίδος, ἀπέτρεπον δὲ αὐτοὺς νὰ ψηφοφορήσωσι ὑπὲρ τῶν ἀποτυχόντων καὶ ἰδίως ἕνας ἀρχιερεύς. Τρίτη ἀντίρρησις εἶναι, ὅτι ἐνῷ ἐπήγαιναν τὴν κάλπην εἰς τὸν ναόν, ἔγινε πυροβολισμὸς καὶ ἐφονεύθη ἕνας πρόεδρος τῆς ἐφορευτικῆς ἐπιτροπῆς.

Ὁπλοφόρος λογική

Αὐτὰ εἶναι τὰ τρία οὐσιώδη ἐπιχειρήματα, δυνάμει τῶν ὁποίων ζητεῖται ἀπὸ τὴν μειονοψηφίαν ἡ ἀκύρωσις αὐτῆς

τῆς ἐκλογῆς. Αὐτὰ λοιπὸν θὰ λάβω ὑπ' ὄψιν καὶ θὰ τὰ ἀναλύσω, καὶ θὰ ὁδηγηθῶ ἀπὸ τὰ πράγματα αὐτά, καὶ τότε καὶ ἐγὼ θὰ συμφωνήσω ὑπὲρ τῆς ἀκυρώσεως· ἐὰν ὅμως αὐτὰ δὲν εἶναι παρὰ λόγοι ἀόριστοι, καὶ χωρὶς νὰ ἔλαβε πραγματικῶς τι χώραν, τότε θὰ εἶμαι ὑπὲρ τῆς ἐπικυρώσεως.

Ἂς ἔλθωμεν εἰς τὸ πρῶτον ζήτημα· ποίαν ἀπόδειξιν μᾶς φέρουν περὶ τῆς ἐπεμβάσεως τοῦ λαοῦ; Διότι τὸ νὰ εἴπωμεν, ὅτι εἶχον τόσους ὁπλοφόρους εἰς τὴν νῆσον Νάξον, ἥτις ἔχει ἐπέκεινα τῶν εἴκοσι χιλιάδων κατοίκων, διότι ὡς βλέπετε, δίδει ἓξ πληρεξουσίους διὰ νὰ ἐπαρκέσωσιν οἱ ὁπλοφόροι νὰ ἀποδιώξωσιν ὅλον αὐτὸν τὸν λαόν, καὶ νὰ τοὺς ἐκβιάσουν νὰ δώσουν τὴν ψῆφον των, φαίνεται ὅτι θὰ ἦτον ἕνας λαὸς μεγαλύτερος διὰ νὰ πιέσῃ τὸν μικρότερον· διότι ὅπως αὐτὸ τὸ μέρος εἶχε τὸ ἐλεύθερον νὰ ὁπλοφορήσῃ καὶ νὰ ἐπιτεθῇ κατὰ τοῦ ἄλλου λαοῦ, οὗτος εἶχε πολὺ περισσότερον δικαίωμα ἀμυνόμενος νὰ ὁπλίσῃ καὶ αὐτὸς κατὰ τοῦ ἄλλου λαοῦ. Διατὶ λοιπὸν δὲν ἔλαβε χώραν τοῦτο; Ἐδῶ παρετήρησαν πρὸ ὀλίγου, ὅτι ὁ Μοίραρχος, ὁ Εἰσαγγελεὺς εἶναι κατὰ τῆς ἐκλογῆς, ὥστε θὰ εἰπῇ, ὅτι καὶ ἡ ἐξουσία ἦτο κατὰ τῆς ἐκλογῆς.

Πῶς λοιπὸν αὐτὸς ὁ λαὸς ἦτο τόσον μέγας, ὥστε νὰ ἀναδείξῃ τοὺς ἐπιτυχόντας καὶ ἐφάνη τόσον μικρὸς κατὰ τοῦ λαοῦ τοῦ ἀποτυχόντος! Λέγω λοιπόν, ὅτι αὐτοὶ ἦτον οἱ περισσότεροι ἐκ τῆς ἐκλεκτικῆς μερίδος, μολαταῦτα ἀπόδειξις τῆς αὐθαιρέτου διεξαγωγῆς τῆς ἐκλογῆς δὲν ὑπάρχει καμμία, καὶ ἐὰν προσθέσωμεν, Κύριοι, καὶ τὰ ἔγγραφα ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα περιγράφουσι τὰ λαβόντα χώραν μετὰ τὸ πέρας τῆς ἐκλογῆς. Τὰ ἔγγραφα, τὰ ὁποῖα μᾶς ἀνέγνωσαν, ὅλα ταῦτα ἔλαβον χώραν μετὰ τὸ πέρας τῆς ἐκλογῆς. Ἡμεῖς προχθὲς εἴχομεν μίαν ἄλλην ἐκλογήν, τῆς Δωρίδος, μοὶ φαίνεται, κατὰ τῆς ὁποίας εἴχομεν ἔκθεσιν, ἐν καιρῷ τῆς ἐκλογῆς, Ἐπάρχου, Νομάρχου, Ὑπομοιράρχου, καὶ εἴδετε ὅτι ἡ Συνέλευσις εἶπε νὰ μὴ ληφθῶσιν ὑπ' ὄψιν, δὲν πρέπει εἰς τὰ ἔγγραφα αὐτὰ νὰ δώσωμεν πίστιν δὲν πρέπει αἱ ἀρχαὶ νὰ λαμβάνωσι μέρος· ἡμεῖς τὸ εἴπομεν, καὶ διὰ τοῦτο οὐδὲ ἐκεῖνα τὰ ἐλάβομεν ὑπ' ὄψιν καὶ ἐγὼ ἐψηφοφόρησα ὑπὲρ τῆς ἐκλογῆς ἐκείνης.

ΜΑΥΡΟΜΑΡΑΣ. Ἦτο ὁ Εἰσαγγελεὺς καὶ οὐχὶ ἡ διοικητικὴ ἀρχή.

Οὐδεμία ἀπόδειξις

ΖΕΡΒΑΣ. Καὶ ὁ Εἰσαγγελὺς εἶναι διοικητικὴ ἀρχή. Εἶπον λοιπὸν οἱ ἀκυρωτικοί, ὅτι ἐπειδὴ ἐπεμβαίνουν αὐταὶ καὶ ἰδίως ὁ Ἔπαρχος μετὰ τοῦ Γραμματέως καὶ Ἀρχιερέως πρέπει νὰ ἀκυρωθῇ. Νὰ σᾶς εἴπω, κύριοι, ἠμπορῶ ἀκόμμη νὰ βεβαιώσω τὴν Συνέλευσιν ὅτι ὁ Ἔπαρχος καὶ ὁ Γραμματεὺς ἦσαν κατὰ τῶν ἐπιτυχόντων, διότι ὁ μὲν Ἔπαρχος εἶναι κουμπάρος τοῦ Δαμιράλε, ὁ δὲ γραμματεὺς πρῶτος ἐξάδελφος, καὶ σημειώσατε, ὅτι εἶχον διορισθῇ πρὸ τοῦ συνδυασμοῦ τοῦ τελευταίου. Κατόπιν ὅμως, ἀφοῦ ἐγένετο ὁ τελευταῖος συνδυασμός, οἱ συγγενεῖς τοῦ Δαμιράλε σχεδὸν ἦσαν ἐναντίον· διὰ τοῦτο βλέπετε, ὅτι οὐδεμίαν ἀπόδειξιν παρουσιάζουν, καὶ σᾶς εἶπον, ὅτι εἰς αὐτὴν τὴν πρᾶξιν ὁ Ἔπαρχος εἶναι ἔνοχος. Καὶ δὲν εἶναι δίκαιον μοὶ φαίνεται νὰ ἐρχώμεθα εἰς μίαν Συνέλευσιν καὶ νὰ καταγγέλωμεν ἕνα ἀρχιεαρέα χάριν ἀβροφροσύνης τουλάχιστον πρὸς τὴν θρησκείαν (ἀποδοκιμασίαι) ἐν ὅσῳ δὲν ἔχομεν πραγματικὰς ἀποδείξεις δὲν πρέπει, δὲν εἶναι φρόνιμον ν' ἀποφανθῶμεν κατὰ τοῦ ἀνωτάτου ὑπαλλήλου τῆς Ἐκκλησίας.

Συνέλαβε;

Ἀλλά, Κύριοι, ἔστω ὅτι αἱ ἀρχαὶ ὅλαι αἱ καταγγελθεῖσαι ἐμεροληπτησαν, συμφωνῶ διὰ μίαν στιγμήν· πῶς ἠμποροῦν νὰ μὲ βεβαιώσουν καὶ νὰ μὲ πείσουν, ὅτι καὶ αὐταὶ αἱ ἄλλαι ἀρχαὶ δὲν εἶχον ἐπίσης τὸ μέρος εἰς τοὺς ἐπιτυχόντας; ἐν' ὅσῳ δὲν ἀποδείξετε τὰ πρῶτα, δὲν πιστεύω οὔτε τὰ δεύτερα. Ἐγένετο λόγος, ὅτι ὁ Ἀρχιερεὺς συνετέλεσε νὰ ἰάσῃ ἄλλους νὰ ψηφοφορήσουν καὶ ὅτι ἔκαμεν συλλήψεις· τὸ νὰ γίνῃ αὐτὸ τὸ πρᾶγμα, τουλάχιστον τοῦ νὰ πείσῃ τινὰς διὰ τοῦ λόγου, τὸ παραδέχομαι καὶ ἐγώ, διότι ἕνας Ἀρχιερεὺς ἠμπορεῖ νὰ ἔχῃ τὴν συμπάθειαν ὑπὲρ τοῦ ἑνὸς ἢ τοῦ ἄλλου μέρους, ἀλλὰ τὸ νὰ συντελῇ εἰς τὰς συλλήψεις ἑνὸς ὁπόμου, ἀπίστευτον, παράδοξον πρᾶγμα. Ἕνας ἀρχιρεὺς νὰ δίδῃ διαταγὰς συλλήψεων!

ΛΟΓΙΩΤΑΤΙΔΗΣ. Ὁ προλαλήσας εἶπεν, ὅτι ὁ Ἀρχιερεὺς ἐφυλάκισε τοὺς ἀνθρώπους εἰς τὸ σπίτι του.

ΖΕΡΒΑΣ. Βλέπετε λοιπόν, ὅτι ἡ ἀπόδειξις τῆς πιέσεως δὲν εἶναι πραγματική. Ἕνας Ἀρχιερεὺς νὰ ἐκδίδῃ ἔνταλμα συλλήψεως. (γέλως)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Εἰς τὸ προκείμενον.

Ἀβέβαιον

ΖΕΡΒΑΣ. Αὐτὸ εἶναι τὸ προκείμενον. Ὡς βλέπετε, οὐδεμίαν ἔχομεν ὑπ' ὄψιν μας ἀπόδειξιν, ἥτις νὰ μᾶς φέρῃ εἰς τὸν σχηματισμὸν μιᾶς πεποιθήσεως, κατὰ τῆς ἀκυρώσεως τῆς ἐκλογῆς. Ἐπίσης καὶ τὸ δεύτερον, ὅτι αἱ ἀρχαὶ ἐπεμβῆκαν, τοῦτο δὲ δὲν εἶναι βέβαιον, καθόσον οἱ μὲν ἐκατηγορήθησαν χωρὶς καμμίαν ἀπόφασιν, ὅτι ἐπεμβῆκαν δῆθεν, καὶ ἔκαμαν αὐτὰ καὶ αὐτά, αἱ δέ, ὅτι κατήγγειλαν τὰς ἐπεμβάσεις, Δὲν θέλω ν' ἀδικήσω οὔτε τὸ ἕνα μέρος οὔτε τὸ ἄλλο, λέγω, ὅτι ὡς ἄνθρωποι, καίτοι ἀρχὰς διηύθυνον, ἠμπόρεσαν νὰ σχηματίσουν μίαν συμπάθειαν ὑπὲρ τοῦ ἑνὸς ἢ ὑπὲρ τοῦ ἄλλου· διὰ τοῦτο ἡμεῖς, ὡς συμπαθοῦντας, δὲν πρέπει νὰ τοὺς πιστεύσωμεν. Τὸ τρίτον, Κύριοι, εἶναι ὁ θάνατος τοῦ Προέδρου τῆς ἐφορευτικῆς ἐπιτροπῆς.

Θάνατος - φόνος

ΠΟΛΛΟΙ ΠΛΗΡΕΞΟΥΣΙΟΙ. Ὁ φόνος, ὄχι ὁ θάνατος.

ΖΕΡΒΑΣ. Ὁ φόνος φέρει τὸν θάνατον (γέλως). Ἂς ἔλθωμεν, Κύριοι, νὰ ἐξετάσωμεν αὐτὸ τὸ περιστατικόν, καὶ θὰ ἴδητε, ὅτι ἡ καταγγελία θὰ πέσῃ ἰδίως κατὰ τῶν ἀποτυχόντων, ἰδίως κατὰ τοῦ Βαρότσῃ, ὁ ὁποῖος ἦτο δήμαρχος. Πῶς ἔγινε, Κύριοι, ἡ ἀρχή; Ἐγὼ δὲν ἔλαβα καιρὸν νὰ ἐξετάσω, διότι δὲν ἐτυπώθη ἡ ἔκθεσις, ἵνα ἐξετάσωμεν τὰ καθέκαστα. Ἀλλ' ἐπειδή, ὅπως ἀνεγνώσθησαν, ἀντελήφθην μερικὰ πράγματα, θὰ εἴπω κι' ἐγὼ ὀλίγα. Αὐτὸς ὁ δήμαρχος ἔχει ἕνα ὁλόκληρον βίον, 25 ἐτῶν δήμαρχος εἰς τὸ αὐτὸ χωρίον.

ΕΙΣ ΠΛΗΡΕΞΟΥΣΙΟΣ. Διότι ἦτο Βαρότσης.

ΖΕΡΒΑΣ. Ὄχι, ἀλλὰ διότι ἦτον ἄλλος Βαρότσης εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν, ὅστις ἦτον ἀντιπρόσωπος τοῦ Πάπα καὶ ὅστις ἔφερε τὴν διάλυσιν τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἐρρόφησε τὸ αἷμα τῶν Ἑλλήνων.

ΠΟΛΛΟΙ ΠΛΗΡΕΞΟΥΣΙΟΙ. Δὲν ἔχουν καμμίαν σχέσιν αὐτά, Κύριε Ζέρβα, εἰς τὴν οὐσίαν.

Ἡ ὀχυρὰ Μονὴ

ΖΕΡΒΑΣ. Βλέπετε λοιπὸν ἕνα δήμαρχον, ὅστις βαστάζει μίαν εἰκοσιπενταετηρίδα καὶ ὅστις ἐν τούτοις ἦτον τόσον ἀδύνατος, ὅστις δὲν ἠμπόρεσε νὰ ἐξέλθῃ τοῦ δημορχικοῦ καταστήματος; Ἀλλὰ τί ἔκαμε; Πηγαίνει καὶ καταλαμβάνει τὸ δημαρχικὸν κατάστημα, ἐντὸς τοῦ ὁποίου ὑπάρχει καὶ μία μονὴ καθὼς λέγουν, καὶ σχηματίζει ἕνα φρούριον ὀχυρόν. Τί κάμνει ὁ κ. Βαρότσης, πηγαίνει καὶ καταλαμβάνει τὸ ὀχυρώτερον μέρος αὐτῆς τῆς μονῆς διὰ νὰ μὴ ἀφήσῃ νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὸν Ναὸν ἡ κάλπη, νὰ μὴ γίνῃ ἐκλογή, διότι ἔβλεπε τὴν ἀποτυχίαν του. Ἐκεῖνοι βέβαια θὰ εἰπῆτε, ὅτι ἐπυροβόλησαν· ἀλλὰ πόθεν ἔλαβεν ἀρχὴν ὁ πυροβολισμός, δὲν τὸ ἠξεύρομεν. Ἐννοεῖτε ὅτι ἕνας ἄνθρωπος, ὅστις κρατεῖ ἕνα ὀχύρωμα, εἴτε εἰς τὸν δρόμον, εἴτε εἰς τὴν πόλιν, πρὸς τί βαστᾷ τὸ ὀχύρωμα; Πρέπει νὰ σκεφθῶμεν πρῶτον τί ἐχρησίμευεν αὐτὸ τὸ ὀχύρωμα εἰς τὸν Βαρότσην· ἁπλῶς ἐβαστοῦσεν αὐτὸ τὸ ὀχύρωμα ἢ διὰ ν' ἀπωθήσῃ ἕνα τί; Ἦτον ἡ προσαγωγὴ τῆς κάλπης ἐν τῷ Ναῷ· δὲν σᾶς δέχομαι λέγει, φύγετε ἀπ' ἐμοῦ· οἱ κατηγορούμενοι ἐπυροβόλησαν καὶ ἐπίσης τότε καὶ οἱ ἄλλοι. Ἀλλὰ τοιοῦτοι φόνοι δὲν ἔγιναν ἐκεῖ μόνον, ἔγιναν πολλοὶ φόνοι καὶ εἰς τὰς ἄλλας ἐπαρχίας.

ΠΟΛΛΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΑΙ. Ὅπου ἐπεμβῆκεν ἡ ἐξουσία.

ΖΕΡΒΑΣ. Λοιπὸν δὲν πρέπει νὰ παρεξενευώμεθα, διότι συνέβη ἕνας φόνος, διότι ὁ Βαρότσης εἶχε καταλάβει τὴν μονὴν νὰ ἐμποδίσῃ τοὺς ἄλλους νὰ μὴ κάνουν ψηφοφορίαν (ἀποδοκιμασία).

ΠΟΛΛΟΙ. Τὸ συμπέρασμά σας, Κύριε Ζέρβα.

Οἱ ἀποτυχόντες

ΖΕΡΒΑΣ. Βλέπετε λοιπόν, ὅτι καὶ τὸ μέγα αὐτὸ ἁμάρτημα εἶναι ἁμάρτημα τῶν ἀποτυχόντων. Ὅλαι αὐταὶ αἱ μεγάλαι ἀποδείξεις, ἐφ' ὧν στηρίζεται ἡ κατηγορία, δὲν εἶναι παρὰ λόγοι ἁπλοῖ, καὶ τὰ πράγματα ἀποδεικνύουν τὸ ἐναντίον. Ἂς ἔλθωμεν, κύριοι, εἰς ἓν ἄλλο ζήτημα· εἶναι καὶ μία ἄλη ἔνστασις τῶν ἀκυρωτικῶν, διὰ τῆς ὁποίας λέγουσιν, ὅτι ψηφοφορία πλήρης τῶν ἐν τῷ καταλόγῳ ὑπαρχόντων ἐκλογέων δὲν ἐγένετο· ἠμπορεῖ· δὲν ἔλαβον τοὺς καταλόγους ὑπ' ὄψιν, δὲν ἐμέτρησα πόσους ἔχει ὁ εἷς καὶ πόσους ὁ ἄλλος. ἀλλ' ἡ ἔνστασις τῶν ἀκυρωτικῶν θὰ ἦτο τότε ἀποδεδειγμένη, τότε ἠμποροῦσε νὰ πείσῃ καί τινα ἄλλον νὰ συμμεθέξῃ τῆς πεποιθήσεως αὐτῶν, ὅταν μαζὶ μὲ τὴν παρατήρησιν αὐτὴν μᾶς ἔκαμναν καὶ μίαν ἄλλην τὴν ἑξῆς. Ἔπρεπε νὰ μᾶς εἴπουν εἰς τὴν ἔκθεσίν των, ὅτι ἐψηφοφόησαν τόσοι παράνομοι, ὥστε ἐὰν αὐτεοὶ δὲν ἐψηφοφόρησαν, ἤθελε μεταβληθῆ τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ψηφοφορίας, καὶ τότε ἡ ἔνστασις αὐτὴ βεβαίως ἦτον ἀρκετὴ νὰ τὴν λάβωμεν ὑπ' ὄψιν καὶ νὰ ἐκφέρωμεν μίαν ἀπόφασιν ὑπὲρ αὐτῆς. Ἀλλὰ καίτοι ὁμολογήσαντες ἀορίστως, ὅτι ἐψηφοφόρησαν πολλοὶ μὴ ἔχοντες τὸ δικαίωμα, δὲν μᾶς εἶπον, ὅτι τοιοῦτος ἦταν ὁ ἀριθμός.

Σ. ΛΟΓΙΩΤΑΤΙΔΗΣ. Νὰ σᾶς τὸ εἴπω ἐγώ.

Τὸ ἁμάρτημα

ΖΕΡΒΑΣ. Οἱ προτείναντες λοιπὸν τὴν ἔνστασιν αὐτήν, ὅτι ὑπάρχουν πολλοὶ ἔπρεπε νὰ εἴπουν, ὅτι εἶναι τόσοι, καὶ φαίνεται αὐτὴ ἡ ἀλλοίωσις, ὥστε καὶ ὁ λόγος αὐτὸς εἶναι ὅλως διόλου ἀνίσχυρος. Ἔρχομαι κύριοι, εἰς ἕνα ἄλλο. Βλέπω ὅτι τυπικῶς καὶ πραγματικῶς οὐδεμίαν ἁμαρτίαν φέρει αὐτὴ ἡ ἔνστασις, ἐκτὸς Κύριοι, ἐὰν νομίζητε, ὅτι ἡ ἐκλογὴ αὐτὴ ἀνέδειξε τὸν Χατζόπουλον καὶ τοὺς λοιποὺς πληρεξουσίους καὶ δὲν ἀνέδειξε τὸν Βαρότσην, τὸν Δημηράλην καὶ λοιπούς· ἐὰν εἶναι αὐτὸ τὸ ἁμάρτημα, τότε εἶμαι καὶ ἐγὼ σύμφωνος.

ΠΟΛΛΟΙ. Δὲν ἔχουν αὐτὰ καμμίαν ἐπιρροήν.

Ἰδιότητες ἐπαναστάτου

ΖΕΡΒΑΣ. Ἐγὼ δὲν εἶπα τίποτε ὁσάκις ἤλθομεν καὶ ἐμετρήσαμεν τὰ δικαιώματα τῆς ἐπαναστάσεως· τὸ ἐναντίον μάλιστα λέγω, ὅτι δὲν πρέπει νὰ γίνῃ λόγος, νὰ φέρωμεν εἰς κάθε στιγμὴν τὸ δικαίωμα ἐκεῖνο τὸ ἱερόν. Ἀλλ' ἐπειδή, κύριοι παρετήρησα καὶ πρίν, ὅτι βαραίνει εἰς τὴν στάθμευσιν τῶν ἐκλογῶν ἡ ἰδιότης αὐτὴ τοῦ ἐπαναστάτου, πρέπει κάτι τί νὰ εἴπῃ τις περὶ αὐτῆς πρὸς ὑποστήριξιν.

ΠΟΛΛΟΙ. Ἐξ ἐναντίας μάλιστα εἶναι ἐπαναστάτης καὶ μάλιστα γραμματεὺς τῆς κυβερνήσεως.

ΖΕΡΒΑΣ. Κύριοι, θὰ ὑπερασπισθῶ τὰ δικαιώματα τῶν ἀνθρώπων, κατόπιν ἂς ἔλθῃ ἄλλος νὰ μὴ ἀντικρούσῃ. Λέγω λοιπόν, Κύριοι, διατὶ εἶχον αὐτὴν τὴν μεγάλην πλειονοψηφίαν αὐτοὶ οἱ ἄνθρωποι, σχεδὸν τὴν παμψηφίαν.

Αἱ νέαι ἰδέαι

Γνωρίζετε, κύριοι, ὅλα ὅσα ἔπρεξαν· εἴμεθα ἡμεῖς αὐτοὶ οἵτινες ἐλάβομεν μέρος καὶ ὄπισθέν μας εἴχομεν καὶ ὅλον τὸν λαόν, ὅστις σύμφωνα μὲ τὰς νέας ἰδέας συνέπραξε, καὶ ἐφέραμεν αὐτὴν τὴν μεταβολήν. Ἐννοεῖτε ὅμως, ὅτι δὲν ἦτον ἔργον μιᾶς ἑσπέρας, ἢ ἑνὸς μηνός, ἢ ἑνὸς ἔτους· ἦτον ἔργον πολυχρόνιον καὶ ὁ καθεὶς δὲν ἠδύνατο μὲν ἐν τῷ φανερῷ νὰ ἐνεργήσῃ, ἐνήργει ὅμως ἐν παραβύστῳ, διότι εἶχε τύραννον ἐκεῖ, καὶ τὴν κεφαλήν του εἶχεν εἰς τὸ ἰκρίωμα τῆς λαιμητόμου.

Εἰς αὐτὴν τὴν ἐργασίαν, Κύριοι, λαμβάνω τὴν τιμὴν νὰ σᾶς βεβαιώσω, ὅτι ἀπὸ τὰ 46 ἀκόμη ὁ Κ. Χατζόπουλος ἦτο εἷς τῶν ἐργαζομένων κατὰ τῆς τυραννίας. Δὲν πρέπει νὰ μὲ ἐμποδίσῃ κανεὶς νὰ εἴπω ἔκτοτε ἀπὸ τὰ 46 καὶ μέχρι τῆς στιγμῆς, καθ' ἣν ἐσυστήθη ἡ νέα Κυβέρνησις τῶν νέων ἰδεῶν καὶ ἀρχῶν, ὁ Χατεζόπουλος ἦτεον ὁ ἔνθερμος στηλωτὴς καὶ δημιουργὸς αὐτῆς τῆς ἐπαναστάσεως καὶ πολλοὶ τῶν φίλων μου δὲν ἠμποροῦν νὰ τὸ ἀρνηθοῦν, διότι συνειργάσθησαν. Βλέπετε λοιπόν, ὅτι ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς δὲν ἀνήκει τουλάχιστον εἰς τὸ παρελθόν, ἀλλ' εἶναι εἷς ἀπὸ τοὺς ἐπαναστατικούς. Ἂς ἔλθωμεν, Κύριοι, καὶ εἰς τὸν σύντροφόν του τὸν Γκίλην.

ΠΟΛΛΟΙ. Εἶναι περιττὰ αὐτά.

ΖΕΡΒΑΣ. Ὁ Γκίλης εἶναι ἐκεῖνος, τὸν ὁποῖον ἐξέλεξεν ὁ λαὸς τῆς Νάξου προχθὲς δήμαρχον μετὰ τὴν μεταβολὴν ὥστε αὐτὸς καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ εἶναι ἐκεῖνοι, οἵτινες ἔκαναν τὴν στάσιν εἰς τὴν Νάξον καὶ ὅλοι κατεδιώχθησαν ἀπὸ τὸ σύστημα τὸ ὀλέθριον διὰ τὰς φιλελευθέρας ἀρχάς των. Λοιπὸν ὡς τοιούτους ἑπόμενον εἶναι νὰ τοὺς ἀγαπᾷ ὁ λαὸς καὶ νὰ τοὺς δώσῃ τὰς ψήφους του. Ἐννοεῖται, ὅτι καὶ εἰς τὸν ἄλλον συνδυασμὸν ὑπάρχουν πολλοί, καὶ εἷς μάλιστα ὁ Κ. Κρίσπης, καὶ ἠμπορῶ νὰ ὁμολογήσω, ὅτι ἐπίσης εἶναι καὶ αὐτὸς ἀξιοσέβαστος διὰ τὰς ἀρχάς του. Ἐπίσης ὁ Κ. Κονταράτος ὡς στρατιωτικός, περὶ οὗ δὲν ἀντιλέγω, ὅσον καὶ ἂν θέλητε νὰ μεγαλώσητε τὰ δικαιώματα τοῦ ἀνθρώπου.

Βιβλία

Ἐν μόνον. Κύριοι, ἐμπόδισεν, ἴσως νὰ ἔχωσι καὶ εἰς αὐτοὺς τὰς αὐτὰς συμπαθείας τοῦ λαοῦ, τὸ ὅτι εἶχον καὶ ὄργανα τοῦ παρελθόντος εἶχον τὸν Δημηράλη, τὸν Βαρότσην καὶ τὸν Δημητρακόπουλον. Ὁ Δαμηράλης ἐκυνηγοῦσε τοὺς ἐπαναστάτας εἰς τὴν Νάξον, διότι ἦτο καὶ Δήμαρχος καὶ Βουλευτὴς τῆς τελευταίας Βουλῆς (ἀποδοκιμασία) Ὁ δὲ Κ. Δημητρακόπουλος ἐπίσης καὶ αὐτὸς Βουλευτής· διὰ τὸν Κ. Βαρότσην βιβλία πρέπει νὰ κάμῃ κανεὶς διὰ νὰ ἐκθέσῃ τὰ κατ' αὐτοῦ παράπονα τῆς Νάξου· 25 ἔτη δημαρχεύει, Κύριοι, διότι ἔτυχε νὰ ἔχῃ ἕνα Βαρότσην μέγαν καὶ πολὺν εἰς Κωνσταντινούπολιν, νὰ εἶναι δυτικός, ἑπομένως ἦτο ἀδύνατον νὰ ἔχῃ συμπαθείας.

Ἡ θρησκεία

ΣΑΡΙΠΟΛΟΣ. Παρακαλῶ, Κύριε Ζέρβα, νὰ σεβασθῆς τὴν θρησκείαν, διότι τὸ δόγμα δὲ κατηγορεῖται. Ἐν Ἑλλάδι πᾶσαι αἱ θρησκεῖαι εἶναι ἐλεύθεραι.

ΖΕΡΒΑΣ. Ναί, ἀλλὰ ἡ διαφορὰ τῶν θρησκειῶν γεννᾷ συμπαθείας καὶ ἀντιπαθείας ὡς πρὸς τὰ συμφέροντα. Βλέπετε λοιπόν, ὅτι καὶ τὰ τρία αὐτὰ πρόσωπα ἦσαν τοῦ παλαιοῦ συστήματος, καὶ δημάρχους τόσον καιρὸν τοὺς ἐβαρύνθη ὁ λαός, ὥστε ἅμα ἦλθεν ἡ μεταβολὴ ἀμέσως τοὺς ἐξεδίωξεν. Ἰδοὺ λοιπὸν ἡ ἀπόδειξις, ὅτι δὲν ἔχαιρον τὴν ὑπόληψιν· ἐὰν λοιπὸν ὁ Κύριος Κρίσπης ἤθελεν ἀπαρτίσει αὐτὸν τὸν συνδυασμὸν μετὰ τῶν ἄλλων, καὶ τὰ παιδιὰ καὶ οἱ γυναῖκες ἤθελον τοὺς συνδράμει· ἀλλ' ἀπέτυχε, διότι ἦτο συνδυασμένος μὲ τὸν Βαρότσην. Ἔχομεν πράγματα, κύριοι· ὅταν ἔκαμαν τὴν στάσιν εἰς τὴν Νάξον, ὁ δήμαρχος αὐτὸς ἦτον ὁ καταδιώκτης τῶν στασιαστῶν· ἂν θέλετε τώρα φέρετέ τον ἐδῶ.

ΠΟΛΛΟΙ. Δὲν ἔχουν αὐτὰ σχέσιν.

Τὰ προσωπικὰ

ΖΕΡΒΑΣ. Ἐὰν λοιπὸν παραδεχθῶμεν, ὅτι ὁ Κ. Βαρότσης εἶναι ὁπωσδήποτε ἄξιος νὰ συμπαθήσωμεν ὑπὲρ αὐτοῦ, καὶ νὰ ἀκυρώσωμεν ὑπὲρ αὐτοῦ μίαν ἐκλογήν, βέβαια καλύτερα θὰ κάμωμεν νὰ ἐπαναφέρωμεν καὶ τὸν ἄλλον Βαρότσην εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν (Θόρυβος). Ἐὰν θελήσητε νὰ μὴ ἔλθωμεν εἰς τὰ προσωπικά, κάμνω ὅρκον νὰ μὴ εἴπω τι περὶ αὐτῶν.

Κ. ΠΕΤΣΑΛΗΣ. Ἡ ἐπανάστασις εἶναι γενναία καὶ δὲν κάμνει διάκρισιν μεταξὺ προσώπων.

Καλή

ΖΕΡΒΑΣ. Λοιπόν, ἂν θέλετε νὰ φέρωμεν καὶ τὸν Δημητρακόπουλον πληρεξούσιον ἐδῶ, ἠμποροῦμεν νὰ φέρωμεν καὶ τὸν Μήλιον Ὑπουργόν. (1) Θὰ τελειώσω τὸν λόγον μου. Σᾶς εἶπα, ὅτι καμμία ἀπόδειξις ἰσχυρὰ δὲν ὑπάρχει ὡς πρὸς τὴν πίεσιν τοῦ λαοῦ ἐκ μέρους τῶν πλειονοψηφισάντων· αἱ ἀρχαὶ ἀπεδείχθησαν, ὅτι οὐδεμίαν ἐπέμβασιν ἔκαμαν κατὰ τὴν ἐνέργειαν τῆς ἐκλογῆς, καὶ ὅτι ἂν ὑποτεθῇ τοῦτο, ἐπίσης πρέπει νὰ φέρωμεν εἰς τὴν αὐτὴν θέσιν καὶ τὰς ἄλλας ἀρχάς· Ἐρχόμεθα λοιπὸν εἰς τὸ αὐτὸ πεδίον, καθ' ὅσον ἀφορᾶ τὸ τρίτον...

(1) Τὸν ἀφοσιωμένον εἰς τὸν Ὄθωνα.

ΠΟΛΛΟΙ. Μὴ ἐπαναλαμβάνετε τὰ ἴδια.

ΖΕΡΒΑΣ. Διὰ τοῦτο, Κύριοι φρονῶ, ὅτι, ἐὰν ἡ Συνέλευσις λάβῃ ὑπὸ ὥριμον σκέψιν καὶ δικάσῃ μὲ κρύον αἷμα τὴν ἐκλογὴν αὐτήν, θὰ εἶναι πολὺ ὑπερτέρα καὶ διἀκιοτέρα, καὶ λέγω συγχρόνως ὅτι ἐγὼ ἐσχημάτισα μίαν πεποίθησιν, ὅτι εἶναι καλὴ καὶ πρέπει νὰ ἐπικυρωθῇ.

Θὰ κάψουν τὴν Ἀθήνα

Ι. ΜΑΚΡΥΓΙΑΝΝΗΣ. Ἐγώ, Κ. Πρόεδρε, παρακαλῶ δύο λόγια νὰ ὁμιλήσω. Κ. Πρόεδρε καὶ συνάδελφοι. Ἡ Συνέλευσις εἶναι σήμερον ἀγαθότης, εἶνα εἰλικρίνα ἶναι καὶ μία συμπάθεια· διατηρεῖται αὕτη ὅταν εἶναι μία ψυχὴ καὶ μία καρδιά. Ποῖον νὰ εἶναι αὐτὸ ποὺ πταίει; Τάχα δὲν τὸ γνωρίζομεν ὅλοι; Τὸ γνωρίζαμεν. Δὲν πρέπει νὰ ἐπεμβαίνωμεν οὔτε εἰς τὴν θρησκείαν· δὲν ἠξεύρομεν ποῦ ἔχει καθεὶς τὸ στρῶμα του· δὲν βλέπομεν τὴν ἀθλίαν κατάστασιν, ὅπου εὑρισκόμεθα. Δὲν βλέπομεν τὴν Ἀθήνα ποὺ ἔγινε ρουμάνι; Δὲν βλέπομεν ποῦ τρέχαμεν; Δὲν βλέπομεν ὅτι μία μερίδα, δὲν τὴν κατηγορῶ, μὰ κατηγορεῖται καὶ μονάχη της θέλει νὰ κάψῃ τὴν πόλιν; Τί τοὺς ἔφταιξεν ἡ Ἀθήνα; Πρέπει πρῶτον νὰ λάβῃ πρόνοιαν ἡ Σεβαστὴ Συνέλευσις νὰ διορίσῃ τὴν ἐθνικὴν φρουράν, καὶ σύμφωνα μαζὶ οἱ πατριῶτες οἱ ἀγαθοί, ὅπου ὑπάρχουν κακοὶ ἄνθρωποι, νὰ κάμωμεν, ὥστε ἡ ἐξουσία νὰ ἠμπορέσῃ νὰ τοὺς πιάσῃ· λοιπὸν σᾶς παρακαλῶ νὰ λάβετε μία πρόνοια, καὶ νὰ γίνῃ ἡ ἐθνικὴ φρουρά, καὶ νὰ παύσωσι τὰ δεινά μας (ἐπευφημίαι). (1)

Ζωηρότης περιστάσεων

ΑΘ. ΠΕΤΜΕΖΑΣ: Κύριοι πληρεξούσιοι, ὁ πρῶτος ἀγορεύσας πληρεξούσιος Ὕδρας Κύριος Βουδούρης ἔκαμε τὴν πρότασιν εἰς τὴν Συνέλευσιν νὰ τυπωθῶσιν αἱ δύο ἐκθέσεις καὶ ἀμφότερα τὰ ἐπίσημα ἔγγραφα, τὰ ἀπαρτίζοντα περιληπτικῶς τὰς ὑπὲρ καὶ κατὰ κατηγορίας ἐπὶ τῆς ἐκλογῆς Νάξου. Ἡ Ἐθνοσυνέλευσις εὐθὺς ἀπεδοκίμασε τὴν πρότασιν αὐτήν, καὶ μοὶ φαίνεται, ὅτι κατενόησα τὸν σκοπόν, διὰ τὸν ὁποῖον ἀπεδοκίμασεν. Ὁ κ. Βουδούρης ἐπρότεινεν, ὅτι ὁ ἀνθρώπινος νοῦς ὅσον καὶ ἂν εἶναι προωδευμένος, δὲν δύναται εὐθὺς νὰ περιλάβῃ ἐν ἑαυτῷ περιστάσεις καὶ πράγματα τόσον περιπεπλεγμένα. Καὶ κατὰ τοῦτο ὁ κ. Βουδούρης δὲν εἶχε δίκαιον εἰς τὴν προκειμένην περίστασιν, διότι αἱ περιστάσεις καὶ τὰ πράγματα ἦσαν τοσοῦτον ζωηρά, τοσοῦτον μεγάλα, ὥστε ἡ ἐντύπωσις ἔγινεν ἐκ πρώτης ἀφετηρίας, ἐκ πρώτης ἀρχῆς, καὶ ἦτο περιττὴ πλέον ἡ τύπωσις διὰ νὰ περιλάβῃ τὰς μερικὰς καὶ λεπτὰς ἐκείνας περιστάσεις, αἱ ὁποῖαι εἶναι ἐνδεχόμενον νὰ μὴ ἀντεληφθῆσαν ἐκ τῆς ἀναγνώσεως τῶν δύο αὐτῶν ἐκθέσεων. Ἀλλ' ἀπέναντι τῶν μεγάλων κατηγοριῶν, ἀπέναντι τῶν μεγάλων γεγονότων, τὰ ὁποῖα ὑποστηρίζουσι τὸ ἄκυρον αὐτῆς τῆς ἐκλογῆς ἔχομεν ἀνάγκην νὰ καταφεύγωμεν εἰς τὰς μικρὰς ἐκείνας περιστάσεις, τὰς ὁποίας ἤθελον ἴσως παρίδει εἰς περίστασιν κατὰ τὴν ὁ-

(1) Φαίνεται ὅτι ὁ Μακρυγιάννης, τοῦ ὁποίου τὰ ἀπομνημονεύματα, ὅταν ἐδημοσιεύθησαν ἀργότερον, τὸν κατέστησαν διάσημον, ἀπήτησε τὴν ἀναγραφὴν τῆς ὁμιλίας του εἰς τὰ πρακτικὰ χωρὶς πολλοὺς «καλλιεπισμούς». Ἡ ὁμιλία του ἐνθυμίζει ὀλίγον τὸν πηγαῖον γραπτὸν λόγον τῶν ἀπομνημονευμάτων του.

ποίαν ὑπῆρξε μόνον ὡς ἀφορμὴ προτάσεως κατὰ τῆς ἀκυρώσεως τῆς ἐκλογῆς τῆς ἐπαρχίας Νάξου.

Νομίζω ὅτι τοῦτο ἦτο ὁ σκοπός, αὐτὸς νομίζω, ὅτι ἦτο ὁ λόγος διὰ τὸν ὁποῖον ἡ Ἐθνοσυνέλευσις δὲν ἤθελε νὰ τυπωθῶσιν αἱ ἐκθέσεις κατὰ τὴν πρότασιν τοῦ ἐντίμου πληρεξουσίου Ὕδρας. Ἐγώ, ὡς καὶ πρότερον σᾶς εἶπον, εἶμαι κατὰ τῆς ἐκλογῆς τῆς ἐπαρχίας Νάξου· ἐπρόσεξα ὅσον μοὶ ἦτο δυνατὸν εἰς τὴν ἀνάγνωσιν τῆς ἐκθέσεως τῆς σπουδαίας, ἐπρόσεξα εἰς τὴν ὁμιλίαν τοῦ κ. Βουδούρη, ἐπρόσεξα μετὰ ταῦτα εἰς τὸν λόγον τὸν ὁποῖον ὁ προλαλήσας ἔντιμος πληρεξούσιος Ἑρμιονίδος ἔκαμεν ὑπερασπιζόμενος τὴν ἐκλογὴν ταύτην, καὶ σᾶς βεβαιῶ ὅταν ὁ προλαλήσας ἤρξατο τὸν λόγον του καὶ ἤρχισε νὰ ὑπερασπίζεται τὴν ἐκλογὴν αὐτήν, πολὺ ἐπρόσεξα καὶ σᾶς εἶπα τὴν ἀλήθειαν· ἐδίσταζον, ὅτι μήπως καὶ ἐγὼ εὑρίσκομαι εἰς τὴν ἀπάτην περὶ τοῦ ἀκύρου τῆς ἐκλογῆς, καθόσον ἐπίστευον, ὅτι ὁ προλαλήσας ἤθελε παρουσιάσει λόγους, διὰ τῶν ὁποίων ἤθελε καταστρέψει τὰ ἐπιχειρήματα τῆς μειοψηφίας καὶ τὰ ἐπίσημα ἔγγραφα, τὰ ὁποῖα ὑποστηρίζουσι τὴν ἰδέαν τῆς ἀκυρότητος τῆς ἐκλογῆς ταύτης.

Πολλὰ ἀόριστα

Ἀλλά, Κύριοι, μετὰ ταῦτα, ἀφοῦ προέβη εἰς τὸν λόγον του ὁ ἔντιμος πληρεξούσιος Ἑρμιονίδος, παρετήρησα, ὅτι πραγματικῶς ὁ Κύριος οὗτος ὡμίλησε πολλὰ ἀόριστα, ἐξέφυγε τοῦ ἀντικειμένου τοῦ ὑπὸ συζήτησιν, καὶ ἔπεσεν εἰς πράγματα, τὰ ὁποῖα ἴσως, Κύριοι, ὄχι ἴσως, ἀλλὰ βεβαίως, εἶναι ἀνάγκη νὰ τὰ περιλάβῃ μίαν ἡμέραν ἡ ἱστορία τῆς νέας Ἑλλάδος, καὶ τὰ ὁποῖα ἀνάγονται εἰς τὰ καθήκοντα ἑνὸς ἱστοριογράφου ἀλλ' ὄχι ἑνὸς πληρεξουσίου. Τί πρέπει νὰ ἐξετάσωμεν; Ἂν ἔλαβε χώραν εἰς τὴν ἐπαρχίαν Νάξου βία, καλπονοθεύσεις, παρεμβάσεις, ἂν ἡ ἐκλογὴ τέλος πάντων εἶναι ἔγκυρος ἢ ἄκυρος;

Ὁ καθρέπτης

Δὲν ἔχω ἀνάγκην νὰ ἴδω καὶ ἄλλου τὴν ἔκθεσιν τῆς πλειοψηφίας ἐξ αὐτῶν τῶν πρωτοκόλλων, ἐξ αὐτῶν τῶν στατιστικῶν πινάκων τῆς ἐπαρχίας ἀποδεικνύεται ἡ παρανομία, ἡ ἐπέμβασις, ἀποδεικνύονται αἱ καλπονοθεύσεις, ἀποδεικνύεται τέλος πάντων ὅτι ἡ ἐκλογὴ συνωδεύθη μὲ ὅλας τὰς ἀσχημίας, μὲ τὰς ὁποίας συνωδεύθησαν αἱ ἐκλογαὶ τοῦ παρελθόντος συστήματος. Καὶ τοιαύτην ἐκλογὴν ποτὲ δὲν πιστεύω ὅτι ἡ Συνέλευσις θέλει τὴν καταπάξει μεταξὺ τῶν νομίμων, καὶ θέλει ἐπιτρέψει νὰ παρακαθίσωσι μεταξὺ τῶν νομίμων πληρεξουσίων ἄνθρωποι, οἱ ὁποῖοι ἐξελέχθησαν ὡς πληρεξούσιοι, βεβηλώσαντες διὰ τῆς δολοφονίας τὸν ναὸν τοῦ ὑψίστου (ἀποδοκιμασίαι).

Κύριοι, τί μᾶς παρουσιάζουν τὰ διάφορα πρωτόκολλα, τὰ ὁποῖα συνοδεύουσι τὰ χαρτία, ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα οὕτως εἰπεῖν, εἶναι ὁ καθρέπτης τῆς ἐκλογῆς τῆς ἐπαρχίας Νάξου; Μᾶς παρουσιάζουσιν ὅτι εἰς δήμους τινάς, καὶ μοὶ φαίνεται ὄχι ὀλιγωτέρους τῶν τριῶν ἢ τῶν πέντε, δὲν ἐνθυμοῦμαι, ἐνῷ οἱ στατιστικοὶ κατάλογοι τῶν δήμων ἀναφέρουν ἀριθμὸν ἀρρένων 600 ὑποθέσατε, εὑρίσκομεν μέσα εἰς τὴν κάλπην, Κύριοι, ψήφους 800, ψήφους 1.000, ψήφους 1.500, ἡ δὲ πλειοψηφία ἔρχεται νὰ ὑποστηρίξῃ διὰ τοῦ Θεσπίσματος τῆς Κυβερνήσεως τὸ μεῖζον τοῦ ἀριθμοῦ, ὁ ὁποῖος ἐμφαίνεται εἰς τοὺς ὑποβληθέντας βουλευτικοὺς καταλόγους.

Καὶ τὸ ὡραῖον φῦλον

Ἀλλὰ κύριοι, ὅσοι καὶ ἂν ὑποθέσωμεν ὅτι παρελείφθησαν ἀπὸ τοὺς προκατόχους, ἀπὸ τοὺς παλαιούς, ἀπὸ τοὺς κακοὺς δημάρχους, ἀπὸ τοῦ νὰ ἐγγραφῶσιν εἰς τοὺς βουλευτικοὺς καταλόγους, ἦτο δυνατὸν νὰ παραλειφθῶσι περισσότεροι ἀφ' ὅσοι ὑπάρχουσιν εἰς ἕνα τόπον μικροί τε καὶ μεγάλοι; Τοῦτο μοὶ φαίνεται ὅτι ἦτο ἀδύνατον, καὶ κατὰ συνέπειαν ὁ λόγος αὐτὸς τῆς πλειονοψηφίας τῆς ἐπιτροπῆς πολεμεῖται ἐξ αὐτῆς τῆς ἁπλουστάτης σκέψεως. Ἀλλά, Κύριοι, ὁ προαγορεύσας κ. πληρεξούσιος Ἑρμιονίδος εἶπεν ὅτι, ἂν Κύριοι, διότι εἰς τὸν συνδυασμὸν τῶν ἐπιτυχόντων ὑπάρχουσιν πρόσωπα ἐπαναστάται καὶ τοῦ ἐφέρθη ἡ παρατήρησις ὅτι ὑπῆρξαν καὶ εἰς τὸν ἄλλον 1 ἢ 2, ἂν Κύριοι, συνεδυάζοντο μὲ τοὺς ἐπιτυχόντας τότε καὶ ἄνδρες καὶ γυναῖκες ἤθελον ψηφοφορήσει ὑπὲρ αὐτῶν. Κύριε πληρεξούσιε Ἑρμιονίδος, ἄνδρες καὶ γυναῖκες ἐψηφοφόρησαν καὶ εἰς αὐτὴν τὴν περίστασιν διότι διὰ νὰ φθάσωμεν εἰς αὐτὸν τὸν ὑπέρτατον βαθμόν, θὰ εἴπῃ, ὅτι οἱ κύριοι οἱ ἐνεργήσαντες τὴν ἐκλογὴν ταύτην κατέφυγον εἰς τὴν ἐπικουρίαν τοῦ ὡραίου φύλου.

Εἰκονικότης

Τοῦτο κύριοι, δὲν εἶναι μία ἀπόδειξις ἐπεμβάσεως, δὲν εἶναι ἀπόδειξις μιᾶς καλπονοθεύσεως, μιᾶς παρεμβάσεως; Τί ἄλλο, εἶναι, Κύριοι, ἡ καλπονόθευσις παρὰ ἓν ψευδὲς ἀποτέλεσμα, τὸ ὁποῖον διὰ τοιούτων ἢ τοιούτων μέσων ἐπῆλθε μέσα εἰς τὴν κάλπην; Ἀλλὰ αὐτὰ τὰ πράγματα δὲν σᾶς μαρτυροῦν ὅτι ἐκεῖ δὲν ἐγένετο ἀληθὴς ἡ ἐκλογή; Λοιπὸν τί εἶναι τοῦτο; Εἶναι μία παράβασις καὶ καλπονόθευσις, μία εἰκονικότης, μία τέλος πάντων ἀθέμιτος πρᾶξις, προσβάλλουσα τὰ δικαιώματα τοῦ πολίτου.

Τὸ ποιὸν τῶν μαρτύρων

Ἰδοὺ λοιπόν, Κύριε πληρεξούσιε τῆς Ἑρμιονίδος, ὅτι ἔχομεν ὡρισμένα πράγματα, ἔχομεν ὡρισμένους λόγους, τοὺς ὁποίους δὲν δύνασθε νὰ πολεμήσητε, διὰ τῶν ὁποίων πολεμοῦμεν τὰ ἐπιχειρήματά σας, καὶ ζητοῦμεν τὴν ἀκύρωσιν τῆς ἐκλογῆς Νάξου. Εἶπεν ὁ κ. πληρεξούσιος Ἑρμιονίδος, ὅτι πῶς δυνάμεθα νὰ δώσωμεν μεγαλυτέραν πίστιν εἰς τοὺς ὑπαλλήλους τοὺς κατοικοῦντας εἰς τὴν πρωτεύουσαν τοῦ νομοῦ, ἀπὸ τοὺς ὑπαλλήλους τοὺς εὑρισκομένους ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ τῆς Νάξου; Τοῦτο εἶναι μία ἀλήθεια, ὅτι δὲν δυνάμεθα εὐθύς, εὐθὺς νὰ τὸ εὕρωμεν. Ἐὰν ὅμως τὸ ἐξετάσωμεν καὶ τοῦτο θὰ τὸ εὕρωμεν, καὶ θὰ εὕρωμεν τὰ πρόσωπα ἐκεῖνα, εἰς τὰ ὁποῖα περισσότερον πρέπει νὰ πιστεύσωμεν, τὰ πρόσωπα ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα παρέχουν μεγαλυτέρας ἐγγυήσεις.

Νομίζω, κύριοι, ὅτι καὶ εἰς τὰ δικαστήρια, ὁσάκις παρουσιάζονται μάρτυρες οἱ δικασταὶ δὲν λαμβάνουν ὑπ' ὄψιν τὸ ποσὸν τῶν μαρτύρων, ἀλλὰ τὸ ποιόν, καὶ ἐντεῦθεν σχηματίζουν τὴν πεποίθησιν καὶ ἐκδίδουν τὴν ἀπόφασίν των. Τοιουτοτρόπως καὶ εἰς τὴν προκειμένην περίπτωσιν πρέπει νὰ ἐξετάσωμεν τὸ ζήτημα.

Ἑαυτῶν πράξεις

Ποῖοι εἶναι οἱ ὑπάλληλοι οἱ ὁποῖοι κατηγοροῦν τὴν ἐκλογὴν καὶ διὰ ποῖον σκοπὸν τὴν κατηγοροῦν; Οἱ μὲν ὑ-

πάλληλοι τῆς ἐπαρχίας Νάξου ἐνήργησαν αὐτήν, καὶ ἐπομένως τὰς ἑαυτῶν πράξεις δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ τὰς κατηγορήσουν, διότι αὐτοὶ εἰς τὴν προκειμένην περίστασιν κατέχουν τὴν θέσιν τοῦ ὑποδίκου. Κατὰ συνέπειαν λοιπόν, ἔπρεπε νὰ ἔλθουν ἄλλοι ἄνθρωποι μὴ ἐνδιαφερόμενοι, μὴ ἐνεχόμενοι, νὰ ἐξετάσουν καὶ νὰ εὕρουν τὴν ἀλήθειαν. Καί τινες εἰσὶν αὐτοί; Εἶναι οἱ ἀνώτεροι ὑπάλληλοι, οἱ ἔχοντες τὸ καθῆκον νὰ ἐξετάσουν αὐτὸ τὸ πρᾶγμα. Ἐξήτασαν δὲ αὐτὴν τὴν περίστασιν καὶ κατήγγειλαν, ὅτι ὁ Ἔπαρχος, ὁ ὑπολοχαγὸς Ἀσπρογέρακας καὶ ὁ ὑπενωμοτάρχης—δὲν ἠξεύρω ποῖος εἶναι - ὅτι οἱ ἄνθρωποι ἐκεῖνοι, ἐπεμβῆκαν ἐπὶ τοσοῦτον εἰς τὴν ἐνέργειαν τῆς ἐκλογῆς τῆς ἐπαρχίας Νάξου, ὥστε ἔφεραν ὅλα αὐτὰ τὰ δυστυχῆ ἀποτελέσματα, τουτέστιν ἔγιναν παραίτιοι φόνου, ἔγιναν παραίτιοι τῆς παραβιάσεως τῶν τιμαλφεστέρων δικαιωμάτων τοῦ πολίτου. Τί συμφέρον ὅμως εἶχεν ὁ Εἰσαγγελεύς, διὰ νὰ ἀναφέρῃ ὅλα αὐτὰ τὰ περιστατικὰ εἰς τὸ Ὑπουργεῖον; Μήπως ἐζητοῦσε νὰ γίνῃ πληρεξούσιος ἀπὸ τὴν ἐπαρχίαν Νάξου; Ἢ μήπως ἐγνώριζεν, ὅτι τὸ ἔγγραφον αὐτὸ ἤθελεν περιέλθει εἰς τὴν Συνέλευσιν; Ὄχι. Ὁ Εἰσαγγελεὺς κατὰ τὸ καθῆκον του ἀναφέρεται εἰς τὸν Ὑπουργὸν τῆς Δικαιοσύνης καὶ λέγει· ἐπειδὴ αἱ περιστάσεις εἶναι τοιαῦται, τοῦτο καὶ τοῦτο, Κύριε Ὑπουργὲ συνέβη.

Ἄρα λοιπόν, τὸ ἔγγραφον τοῦ Εἰσαγγελέως εἶναι ἡ πιστὴ ἀφήγησις τῶν περιστατικῶν, τὰ ὁποῖα συνέβησαν κατὰ τὴν ἐπαρχίαν ἐκείνην, διότι τὸ ἔγγραφον αὐτὸ δὲν ἐξεδόθη ἐπὶ τῷ σκοπῷ νὰ ἀκυρωθῇ ἢ ἐπικυρωθῇ ἡ ἐκλογὴ τῆς ἐπαρχίας Νάξου, ἀλλ' ἐδόθη ὡς ἀναφορὰ προερχομένη ἀπὸ τὰ καθήκοντα τοῦ Εἰσαγγελέως.

Βλέπετε, λοιπόν, ὅτι δὲν εἶχε τὸν σκοπόν, τὸν ὁποῖον ὁ κ. πληρεξούσιος Ἑρμιονίδος ἀπέδωκεν εἰς τὸ ἔγγραφον αὐτό. Τὸ αὐτὸ τοῦτο λέγω καὶ διὰ τὸ ἔγγραφον τοῦ ἐντίμου μοιράρχου κ. Ζαλακώστα, διότι βλέπετε, ὅτι μέσα εἰς τὸ ἔγγραφον, τὸ ὁποῖον στέλλει εἰς τὸν Ὑπουργόν, δὲν ἀναφέρει μὲν περὶ τῶν πραγμάτων τῆς ἐπαρχίας Νάξου, ἀλλὰ λέγει· εἶναι ἀνάγκη νὰ μᾶς στείλητε ἐνωμοτίαν καὶ νὰ κάμετε τοῦτο καὶ τοῦτο. Βλέπετε λοιπόν, ὅτι τόσον ὁ Μοίραρχος, ὅσον καὶ ὁ Νομάρχης, ἔκαμαν ἀναφοράν, ἀναφερόμενοι εἰς τὸ καθῆκον τῆς ὑπηρεσίας καὶ ὄχι ποτὲ πρὸς τὸν σκοπὸν νὰ ἐπηρεάσουν τὴν ἐκλογὴν ἢ νὰ τεθῶσιν εἰς τὴν πλάστιγγα τοῦ νομίμου ἢ μὴ τῆς ἐκλογῆς τῆς ἐπαρχίας Νάξου.

Ἡ σημαία τοῦ κομματάρχου

Αὐτοὶ εἶναι οἱ λόγοι, οἱ ὁποῖοι μὲ πείθουν, ὅτι πρέπει νὰ δώσωμεν περισσοτέραν πίστιν εἰς τὰ ἔγγραφα τοῦ Εἰσαγγελέως καὶ τοῦ Μοιράρχου, παρὰ τοῦ Ἐπάρχου, ὁ ὁποῖος ὕψωσε τὴν σημαίαν τοῦ κομματάρχου καὶ ἔφερε τὰ πράγματα εἰς τὴν θέσιν ἐκείνην, εἰς τὴν ὁποίαν εὑρίσκονται Κύριοι, δὲν γνωρίζω κανένα ἀπὸ τὰ πρόσωπα, μόνον τὸν Νικ. Κρίσπην, τὸν ἀποτυχόντα ὃν εἶχον ἄλλοτε συμμαθητήν· καὶ ἔχω συμπαθείας ταύτας ἤθελον τὰς ἔχει ὑπὲρ τοῦ ποτὲ συμμαθητοῦ μου. Κανένα ἄλλον δὲν γνωρίζω παρὰ μόνον πρὸ 6 ἢ 7 ἡμερῶν ἐγνώρισα τὸν κ. Χατζόπουλον εἰς τὴν ὁδόν. Ἡ γνώμη του λοιπὸν εἶναι ἀποτέλεσμα βεβαιότατον καθαρᾶς πεποιθήσεως οὐδόλως ἐπηρεαζομένης ἀπὸ τὸ συμφέρον τῶν προσωπικοτήτων, ὡς ὁ προλαλήσας ὡμίλησεν. Ἄλλωστε, κύριοι, ἡ ὁμιλία τοῦ προλαλήσαντος ἂς μοὶ ἐπιτρέψῃ, δὲν δύνανται νὰ παρέξῃ τὰς ὡραίας ἐκείνας ἐντυπώσεις, τὰς ὁποίας πρέπει νὰ δίδῃ μία ὁμιλία, ὁσάκις γίνεται περὶ τῆς δίκης τρίτων προσώπων, διότι ὁ προλαλήσας ἐμπερδεύθη τόσον πολὺ εἰς τὰ πρόσωπα, ὥστε ἐπρόδωκε, Κύριοι, τὸν ἑαυτόν του, ὅτι κατὰ τούτων τῶν προσώπων ἔχει ἀντιπάθειαν, καὶ κατὰ τῶν ἄλλων δὲν ἔχει.

Τὰ ρεύματα

ΖΕΡΒΑΣ. Εἶναι προσωπικὸν· εἶναι ἐπίθεσις, καὶ ζητῶ τὸν λόγον.

ΑΘ. ΠΕΤΜΕΖΑΣ. Μοὶ φαίνεται λοιπόν, ὅτι, ἀπὸ τὸ ρεῦμα τῆς συμπαθείας καὶ τῆς ἀντιπαθείας παραφερόμενος προέβη εἰς τὰς ὁμιλίας αὐτὰς ὁ προλαλήσας. Κατὰ συνέπειαν λοιπόν, Κύριοι, διὰ τοὺς λόγους αὐτούς, διὰ τὰ συμπεράσματα αὐτά, προτείνω νὰ προκηρύξητε τὴν ἐκλογὴν αὐτὴν ἄκυρον διὰ νὰ ἐξασκήσῃ εἰς δευτέραν περίστασιν ἐλευθέρως ἡ ἐπαρχία αὕτη τὰ δικαιώματά της καὶ ἐκλέξῃ τοὺς ἀληθεῖς ἀντιπροσώπους ὅπως ἀντιπροσωπεύουν καὶ αὐτὴν καὶ τὸ Ἔθνος εἰς τὴν ἐθνοσυνέλευσιν ταύτην.

ΖΕΡΒΑΣ. Ὁ προλαλήσας, εἶπεν, ὅτι περιεπλέχθην πολὺ εἰς τὰ πρόσωπα.

ΠΟΛΛΟΙ ΠΛΗΡΕΞΟΥΣΙΟΙ. Ὄχι, ὄχι δὲν τὸ πιστεύομεν, δὲν τὸ πιστεύει κανείς.

ΖΕΡΒΑΣ. Δὲν δύνασθε νὰ μοὶ ἀρνηθῆτε τὸν λόγον. Αὐτὸ ἐγὼ δὲν τὸ ἀνέχομαι.

Ἐφωτίσθησαν

ΑΘ. ΠΕΤΜΕΖΑΣ. Δὲν ἐννόουν τοῦτο ὅταν ἐγὼ ὡμίλουν. Εἶπον μόνον, ὅτι ὁσάκις ἄνθρωπός τις ὁμιλεῖ περὶ προσώπων κατηγορῶν τὰ μὲν καὶ ὑπερασπιζόμενος τὰ δέ, προϋποτίθεται μιὰ συμπάθεια πρὸς αὐτὰ τὰ πρόσωπα.

ΖΕΡΒΑΣ. Θὰ ὁμιλήσω περὶ τῶν προσωπικῶν. Θέλω νὰ σᾶς εἴπω, ὅτι οὐδένα τῶν ἀνθρώπων τούτων γνωρίζω, οὐδὲ μεροληπτῶ ὑπὲρ οὐδενός. Δὲν ἔχω τὴν παραμικρὰν ἀφορμὴν κατ' οὐδενός. Πολλοὶ ἤλθομεν εἰς τὸ βῆμα καὶ ἐγὼ αὐτός, καὶ εἴπομεν περὶ προσώπων καὶ ἐπαναστάσεως καὶ δικαιωμάτων.

ΠΟΛΛΟΙ ΠΛΗΡΕΞΟΥΣΙΟΙ. Καλά, καλά. Ἐφωτίσθημεν (θόρυβος). Νὰ ἐρωτηθῇ ἡ Συνέλευσις ἐὰν ἐφωτίσθη. (θόρυβος)

ΠΑΠΑΜΙΧΑΛΟΠΟΥΛΟΣ. Ἐκ προοιμίων σᾶς λέγω, ὅτι θὰ ὁμιλήσω ὑπὲρ τῆς ἐκλογῆς· ἐὰν ἔχητε τὴν ὑπομονὴ νὰ μὲ ἀκούσητε, θέλω ἐξακολουθήσει, ἄλλως παραιτῶ τὸ βῆμα...

ΠΟΛΛΟΙ ΠΛΗΡΕΞΟΥΣΙΟΙ. Ἐφωτίσθημεν, ἐφωτίσθημεν...

Ἐπαναστατικὴ κατάχρησις

ΠΑΠΑΜΙΧΑΛΟΠΟΥΛΟΣ. Διότι ἐπιθυμῶ νὰ ὁμιλῶ καὶ ν' ἀκούωμαι. Λαμβάνω τὸν λόγον νὰ ὁμιλήσω ὑπὲρ τῆς ἐκλογῆς, ἐνῷ ἀπέναντι αὐτῆς τῆς ὑπερασπίσεως ἔχω φίλον παλαιὸν συνάδελφον τὸν κ. Κρίσπην, μὲ τὸν ὁποῖον κατὰ τὴν προτελευταίαν βουλευτικὴν περίοδον συνειργάσθημεν καὶ μ' ὅλον τοῦτο δὲν μ' ἐμποδίζει οὐδὲν νὰ ἐκφράσω ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον αἰσθάνομαι· δὲν φοβοῦμαι Κύριοι, οὔτε τὰ ποδοκροτήματα, οὔτε τὴν ἀποδοκιμασίαν τοῦ ἀκροατηρίου. Δὲν εὐχαριστοῦμαι δὲ οὔτε εἰς τὰς χειροκροτήσεις αὐτοῦ, τὰς ὁποίας οὔτε ἐπροκάλεσε οὔτε θὰ προκαλέσω ποτέ.

Δὲν θ' ἀναφέρω, Κύριοι, πρὸς ὑποστήριξιν τῆς ἐκλογῆς δικαιώματα ἐπαναστατικὰ ἢ ἀντεπαναστατικά. Λυποῦμαι μάλιστα διότι ἔγινε μεγάλη κατάχρησις τῆς λέξεως τοῦ ἐπαναστάτου καὶ τὴν ἔρριψαν ἐν τῷ μέσῳ τῆς Συνελεύσεως διὰ ν' ὑφαρπάσωσιν οὕτως εἰπεῖν, τὴν ψῆφον ἡμῶν, καὶ ἂν μοὶ εἶναι ἐπιτετραμμένον, θὰ προσθέσω καὶ τοῦτο, ὅτι διὰ τοῦ προσόντος τῶν ἐπαναστατῶν θέλομεν ν' ἀντικαταστήσωμεν τοὺς ἀφωσιωμένους τοῦ Ὄθωνος· ὅλος ὁ λαὸς τῆς Ἑλλάδος εἶναι ἐπαναστάτης, διότι 50 ἢ 100 ἄνθρωποι δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ κάμωσιν ἐπανάστασιν καὶ ν' ἀποδιώξωσιν ἕνα Βασιλέα, χωρὶς νὰ χυθῇ ρανὶς αἵματος.

Λοιπόν, Κύριοι, δὲν θὰ κάμω χρῆσιν τῆς λέξεως ἐπαναστάτης, διὰ νὰ ἐνισχύσω ἢ νὰ κατακρίνω τὴν ἐκλογὴν τῶν ἐπιτυχόντων, ἢ ἀποτυχόντων· ἔρχομαι εἰς τὰ πράγματα.

Τὰ πράγματα

Ἡ ἔκθεσις τῆς πλειονοψηφίας τῆς Ἐπιτροπῆς, ἡ ὁποία εἶναι ἀρκετὰ εὐκρινής, καὶ ἡ ὁποία περιλαμβάνει μὲ λεπτομέρειαν ὅλας τὰς αἰτιάσεις κατὰ τῆς ἐκλογῆς καὶ ἀνασκευάζει αὐτάς, μὲ ἀπαλάττει τοῦ κόπου τοῦ νὰ ἐπαναλάβω αὐτὰ τὰ ἴδια, καὶ ἀνασκευάσω ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα εἶπον πρὸς ἐνίσχυσιν τῶν καταγγελιῶν καὶ τῶν αἰτιάσεων κατὰ τῆς ἐκλογῆς. Σέβομαι τὴν πεποίθησιν τῆς μειονοψηφίας τῆς ἐπιτροπῆς, ἀλλὰ παρατηρῶ ὅτι οἱ λόγοι οἱ ὁποῖοι ἐκτίθενται ἐν τῇ ἐκθέσει αὐτῆς πρὸς ὑποστήριξιν τῶν κατὰ τῆς ἐκλογῆς ταύτης παραπόνων, δὲν μοὶ φαίνονται ἀποχρῶντες.

Εἰς δύο ἔγγραφα Κύριοι, θέλουσι νὰ στηρίξωσι τὴν ἀκύρωσιν τῆς ἐκλογῆς τῆς ἐπαρχίας Νάξου εἰς ἓν ἔγγραφον τοῦ εἰσαγγελέως καὶ εἰς μίαν ἀναφορὰν τοῦ Μοιράρχου Κυκλάδων. Καὶ τὸ μὲν ἔγγραφον τοῦ Μοιράρχου Κυκλάδων σᾶς λέγει ὅτι ὑπάρχει ὑπόνοια, ὅτι κατὰ τὴν ἐκλογὴν τῆς ἐπαρχίας Νάξου ἔγινεν ἐπέμβασις ἐκ μέρους τῆς διοικητικῆς ἀρχῆς· τὸ δὲ ἔγγραφον τοῦ εἰσαγγελέως ἀναφέρει, ὅτι ὁ φόνος τοῦ δυστυχοῦς προέδρου τῆς ἐφορευτικῆς ἐπιτροπῆς, ὀφείλεται εἰς τὴν ἐπέμβασιν τῆς διοικητικῆς ἀρχῆς κατὰ τὴν προκειμένην ἐκλογήν.

Ἐπ' αὐτῶν τῶν δύο ἐγγράφων στηρίζονται οἱ ζητοῦντες τὴν ἀκύρωσιν τῆς ἐκλογῆς.

ΒΑΣΟΣ. Εἰς τὸν δῆμον Τραγαίας ἐλησμόνησα νὰ εἴπω ὅτι ἐψηφοφόρησαν 1387, ἐνῷ...

Τὸ δυστύχημα

ΠΑΠΑΜΙΧΑΛΟΠΟΥΛΟΣ. Θὰ ἔλθω καὶ εἰς αὐτό. Τὸ μὲν ἔγγραφον τοῦ μοιράρχου Κυκλάδων ὡς προεῖπον, ἐκφράζει μίαν ὑπόνοιαν ἁπλῆν, ἀλλὰ καὶ πράγματα ὡρισμένα ἂν ἀνέφερεν, ἐρωτῶν τὴν Συνέλευσιν, ἔπρεπε νὰ δεσμευθῇ ἀπὸ ἓν ἔγγραφον; ἀπὸ μίαν ἀναφοράν, διὰ νὰ ὁδηγηθῇ εἰς τὴν ἔκδοσιν τῆς ἀποφάσεώς της; Ὄχι, κατὰ τὴν ἰδέαν μου, καὶ δὲν εἶναι ἐμὴ ἰδέα, ἀλλ' ἰδέα τῆς Συνελεύσεως, διότι συζητουμένης τῆς ἐκλογῆς Δωρίδος, ἐπαρουσιάσθησαν ἔγγραφα ἐπίσημα τοῦ ἐπάρχου, ὑπομοιράρχου καὶ λοιπῶν, ὅτι εἰς ἕνα δῆμον δὲν ἔγινεν ἐκλογή, ὅτι ἡ κάλπη παρεγεμίσθη καὶ μολοντοῦτο ἡ Συνέλευσις ὁρίως ποιοῦσα, τὰ ἔγγραφα αὐτὰ δὲν τὰ ἔλαβε ποσῶς ὑπ' ὄψιν, ἐνῷ περιεῖχον ὡρισμένα γεγονότα. Πῶς θέλετε λοιπὸν νὰ λάβετε ὑπ' ὄψιν τώρα ἓν ἔγγραφον τοῦ μοιράρχου, ὁ ὁποῖος ἐκφέρει ἁπλᾶς ὑπονοίας; καὶ ἕτερον τοῦ εἰσαγγελέως τὸ ὁποῖον λέγει, ὅτι ἡ διοικητικὴ ἀρχὴ ἦτον αἰτία τοῦ φόνου τοῦ προέδρου; Ἐφονεύθη ὁ πρόεδρος τῆς ἐφορευτικῆς ἐπιτροπῆς, καὶ διὰ τοῦτο ἡ ἐκλογὴ εἶναι ἄκυρος; ἐπηρεάζει ὁ φόνος τὸ εἶδος τῆς ἐκλογῆς; Ὄχι κατ' ἐμέ. Τὸ δυστύχημα εἶναι ὅτι ἐχάθη εἷς ἄνθρωπος ἀθῶος· ἡ ἐκλογὴ ἐν τοσούτῳ ἐξηκολούθησε διότι εἰς τὴν θέσιν αὐτοῦ ἦλθεν ἄλλος καὶ τὸν ἀνεπλήρωσε.

ΕΙΣ ΠΛΗΡΕΞΟΥΣΙΟΣ. Πολὺ ὡραία, λαμπρά!

Παράδοξον

ΠΑΠΑΜΙΧΑΛΟΠΟΥΛΟΣ. Καὶ μολοντοῦτο, Κύριοι, ὁ φόνος αὐτὸς πρέπει νὰ ἀποδοθῇ εἰς τὴν ἀποτυχοῦσαν μερίδα, διότι ὁ Βαρότσης τοὺς πυροβολισμοὺς τῶν ὁποίων ἀποτέλεσμα ὑπῆρξεν ὁ φόνος τοῦ δυστυχοῦς προέδρου. Βλέπετε, λοιπόν, Κύριοι, ὅτι τὰ δύο αὐτὰ ἔγγραφα εἰς τὰ ὁποῖα θέλουν νὰ στηριχθῶσιν οἱ κατηγοροῦντες τὴν ἐκλογήν, δὲν εἶναι ἔγγραφα τὰ ὁποῖα δύνανται νὰ ἐπηρεάσωσι τὴν πεποίθησίν σας. Σᾶς παρουσιάζουν ἀναφορὰν ἑνὸς Δημάρχου πρὸς τὸν Νομάρχην Κυκλάδων, ὁ ὁποῖος ἐκθέτει ὅτι ἡ ἐκλογὴ ἐνηργήθη ὑπὸ τὸ κράτος τῆς βίας καὶ τῆς παρανομίας. Παράδοξον, τῇ ἀληθείᾳ, ἔγγραφον, ὁ δήμαρχος αὐτός, ὁ παραπονούμενος κατὰ τῆς ἐκλογῆς, εἶναι ὁ πρόεδρος τῆς ἐφορευτικῆς ἐπιτροπῆς αὐτοῦ τοῦ δήμου, ὅστις ἐμονογράφησεν ὅλα τὰ ψηφοδέλτια καὶ προσυπέγραψε τὰ πρακτικὰ τῆς ἐκλογῆς, νομίμως διεξαχθείσης. Δὲν πρέπει λοιπὸν νὰ δώσητε πίστιν εἰς ἄνθρωπον, ὁ ὁποῖος δὲν σέβεται τὰς πράξεις του, δὲν σέβεται τὸν ἑαυτόν του καὶ ὁ ὁποῖος, ὅ,τι ἔπραξε τὴν μίαν ἡμέραν τὸ ἀνατρέπει τὴν ἄλλην.

Κατηγορίαι ἀποτυχόντων

Θεωρῶ περιττὸν νὰ κάμω λόγον περισσότερον ἐπ' αὐτοῦ τοῦ ἀντικειμένου, διότι πέποιθα ὅτι καὶ ἡ Συνέλευσις οὐδεμίαν πίστιν θέλει δώσει εἰς ἕνα τοιοῦτον ἄνθρωπον, τοῦ ὁποίου ὁ χαρακτὴρ καθίσταται ἀμφίβολος. Σᾶς φέρουν πρὸς τούτοις μίαν πρᾶξιν τοῦ ἐπαρχιακοῦ συμβουλίου τῆς Νάξου περὶ τοῦ ὅτι ἡ ἐκλογὴ ἐνηργήθη ὑπὸ τὸ κράτος τῆς βίας καὶ τῆς παρανομίας, ἀλλὰ πρέπει νὰ πιστεύσωμεν τὴν πρᾶξιν τοῦ ἐπαρχιακοῦ συμβουλίου ὡς περιέχουσαν ἀλήθειας; Καὶ δὲν ἠξεύρετε, ὅτι, ἐὰν ἡ πλειονοψηφία τοῦ ἐπαρχιακοῦ συμβουλίου ἦτο ὑπὲρ τῆς ἐπιτυχούσης μερίδος, ἤθελε κάμει ἔκθεσιν καὶ εἴπει, ὅτι ἡ ἐκλογὴ αὔτη εἶναι θεία, ἐπειδὴ ὅμως ἡ πλειονοψηφία ἀνήκει εἰς τοὺς ἀποτυχόντας, σᾶς λέγουν ὅτι ἡ ἐκλογὴ αὔτη εἶναι αἰσχρά, κακοήθης, ἀναιδής. Ποῖοι τὰ λέγουν αὐτά; Ἄνθρωποι τοῦ τόπου ἀνήκοντες εἰς τὴν ἀποτυχοῦσαν μερίδα καὶ ἔχοντες συμφέρον ἀπὸ τὰ ἀποτελέσματα τῆς ἐκλογῆς.

Ἀδύνατον

Ἀλλ' αἱ κατηγορίαι δὲν φθάνουν ἕως ἐδῶ. Ἐπεκτείνονται δυστυχῶς καὶ εἰς αὐτὴν τὴν ἐκκλησιαστικὴν ἀρχὴν τοῦ τόπου. Πῶς δυνάμεθα νὰ ὑποθέσωμεν ὅτι ὁ ἀρχιερεύς, τοῦ ὁποίου προορισμὸς εἶναι νὰ πηγαίνῃ εἰς τὴν ἐκκλησίαν καὶ νὰ λειτουργῇ, ἠδύνατο νὰ ἀναγκάσῃ τοὺς πολίτας νὰ ψηφοφορήσουν ὑπὲρ μιᾶς μερίδος καὶ μάλιστα νὰ τοὺς ἐπηρεάσῃ;

Δὲν ἠμπορῶ, Κύριοι, νὰ κάμω αὐτὸ τὸ ἄδικον εἰς τὸν

λαὸν ἐκεῖνον, διότι δὲν εἶναι λογικόν, ὅτι ὁλόκληρος μία ἐπαρχία ἠδύνατο νὰ ἐκβιασθῇ ἀπὸ ἕνα κληρικόν. Ἐὰν ὁ ἀρχιερεὺς παρεξετράπη τῶν καθηκόντων του καὶ ἐπεμβῆκεν εἰς ἀλλότρια καθήκοντα, χωρὶς νὰ ἐννοῆται, νὰ ἔχῃ ἡ ἐπέμβασις ἐκείνη ἀποτέλεσμα ἐπὶ τῆς ἐκλογῆς, ὁ ἀρχιερεὺς πρέπει νὰ καταγγελθῇ εἰς τὴν Σύνοδον, καὶ ἂν ἡ Σύνοδος τὸν εὕρῃ ἔνοχον, ἂς τὸν τιμωρήσῃ.

Μὴ πιστεύσητε, ὅμως, ποτὲ ὅτι καὶ ἐὰν ὁ ἐπίσκοπος ἐξέκλινεν ἀπὸ τὸ χρέος του, ἠδύνατο νὰ ἐπηρεάσῃ τὴν ἐκλογήν. Ἀπέναντι τῆς κατὰ τῆς ἐκλογῆς πράξεως τοῦ ἐπαρχιακοῦ συμβουλίου, ἔχομεν, τὸ ὁποῖον ἐλησμόνησα νὰ εἴπω ἀνωτέρω, μίαν πρᾶξιν τοῦ συλλόγου τῶν ἐφορευτικῶν ἐπιτροπῶν, ὁ ὁποῖος εἶναι εἰς καλυτέραν θέσιν νὰ γνωρίζῃ πῶς διεξήχθησαν αἱ ἐκλογαὶ εἰς τοὺς δήμους, καὶ ὁ σύλλογος αὐτὸς σᾶς βεβαιοῖ παμψηφεί, ὅτι ἡ ἐκλογὴ τῆς Νάξου διεξήχθη μὲ τὴν μεγαλυτέραν νομιμότητα καὶ εὐταξίαν.

Ὑπῆρξε βία, λέγουν, διότι ὁ ἔπαρχος μὲ 40 ἢ 60 ὁπλοφόρους ἐξῆλθε τῆς ἕδρας του ὅπως ἐπηρεάσῃ τοὺς ἐκλογεῖς, ἀλλ' εἶναι ἀπίστευτον πρᾶγμα, Κύριοι, λαὸς ὁλοκλήρου ἐπαρχίας νὰ ἐκβιασθῇ εἰς τὴν ἐξάσκησιν τῶν πολιτικῶν του δικαιωμάτων ἀπὸ 40 ὁπλοφόρους ἐκ τοῦ ἰδίου τόπου.

Ἐγὼ τοὐλάχιστον δὲν ἠμπορῶ νὰ ἀποδώσω μίαν τοιαύτην λιποψυχίαν εἰς τὸν λαὸν μιᾶς ὁλοκλήρου ἐπαρχίας, διότι τότε ὁ λαὸς αὐτὸς δὲν εἶναι ἄξιος τῶν ἐλευθεριῶν του.

Ἑπομένως, ἂν ἀπὸ τὴν μίαν μερίδα ὡπλίσθησαν 30, 50 ἄνθρωποι, δὲν ἠδύναντο καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλην νὰ ὁπλισθῶσιν ὡσαύτως; Ἡ ἐξουσία εἰς τὴν Νάξον δὲν εἶχε καμμίαν δύναμιν στρατιωτικὴν διὰ νὰ μετέλθῃ ὑλικὴν βίαν, ὥστε καὶ ἐπὶ τῇ ὑποθέσει ὅτι εἶχε τοιαύτην διάθεσιν δὲν ἠδύνατο νὰ τὴν ἐξασκήσῃ· ἄλλως τε, ὁ λαὸς τῆς Νάξου ἐπαναστατήσας κατέλυσε τοὺς ὡς ὑποψηφίους τῆς ἀποτυχούσης μερίδος παρουσιασθέντας Βαρότσην καὶ Δαμηράλην, οἵτινες ἦσαν δήμαρχοι καὶ φυσικῷ τῷ λόγῳ αὐτοὶ οὗτοι δὲν ἠδύναντο νὰ ἐπιτύχωσιν εἰς τὴν ἐκλογὴν τῶν πληρεξουσίων. Ἰδοὺ ποῦ ὀφείλεται ἡ ἀποτυχία τοῦ συνδυασμοῦ των καὶ οὐχὶ εἰς ἐπεμβάσεις καὶ παρανομίας τῆς διοικητικῆς ἀρχῆς καὶ τοῦ ἐπισκόπου.

ΠΟΛΛΟΙ ΠΛΗΡΕΞΟΥΣΙΟΙ: Νὰ τελειώσητε.

ΠΑΠΑΜΙΧΑΛΟΠΟΥΛΟΣ: Ὀλίγα ἀκόμη καὶ τελειώνω. Ὁ κ. Βάσος μοὶ εἶπεν, ὅτι εἰς τὸν Δῆμον Τραγαίας ἐψηφοφόρησαν 1.800 ψηφοφόροι ἐνῷ ὁ κατάλογος περιέχει 800.

ΒΑΣΟΣ: Ὄχι ὁ κατάλογος, ὁ ἀπογραφικὸς πίναξ τοῦ 61.

Διὰ μαρτύρων

ΠΑΠΑΜΙΧΑΛΟΠΟΥΛΟΣ: Ἀπεναντίας εἰς τὸν κατάλογον αὐτὸν περιέχονται 1.320· ἂν δὲ ἐψηφοφόρησαν 1.800, θὰ εἰπῇ ὅτι ἐψηφοφόρησαν ἄνθρωποι μὴ ἐγγεγραμμένοι μὲν εἰς τὸν κατάλογον, δυνάμενοι δὲ νὰ ψηφοφορήσωσι διὰ μαρτύρων κατὰ τὸ ψήφισμα τῆς κυβερνήσεως. Ἀλλ' ἐγὼ παραδέχομαι ὅτι δὲν ἔγινε παντάπασιν ἐκλογὴ εἰς τὸν δῆμον ἐκεῖνον, ὥστε καὶ ἂν ἀφαιρέσητε τὸ ὅλον τῶν ψηφοφόρων, τὸ ἀποτέλεσμα δὲν μεταβάλλεται, διότι τῆς μὲν ἐπιτυχούσης μερίδος ὁ τελευταῖος εἶχε 4.600 ψηφοφόρους, τῆς δὲ ἀποτυχούσης εἶχεν ὁ ἀνώτερος 1.300· ἄρα ὁπωσδήποτε καὶ ἂν ὑπολογίσητε δὲν θὰ προσεγγίσητε εἰς τὸ ἀποτέλεσμα, διότι καὶ τὰς 600 περιπλέον ψήφους ἂν ἀφαιρέσητε ἐκ τῆς κάλπης Τραγαίας, οἱ ἐπιτυχόντες μένουν μὲ ψήφους 4.000 περίπου.

Ἐὰν δὲ παραδεχθῶμεν καὶ ἕνα ἄλλον ἰσχυρισμόν, τὸν ὁποῖον ἤκουσα ὅτι δῆθεν οἱ βουλευτικοὶ κατάλογοι δύο δήμων περιεῖχον ὁ μὲν 460, καὶ ἐψηφοφόρησαν 580, ὁ δὲ περιεῖχε 400 ψηφοφόρους, καὶ ἐψηφοφόρησαν 547, καὶ ἂν ἀφαιρέσητε τοὺς περιπλέον ψηφοφορήσαντας, οἱ ὁποῖοι μολοντοῦτο ἐψηφοφόρησαν διὰ μαρτύρων καὶ οἱ ὁποῖοι εἶναι 300 περίπου, πάλιν τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἐκλογῆς δὲν μεταβάλλεται.

Συνήθεις αἰτιάσεις

Συμπεραίνων τὸν λόγον μου παρατηρῶ, ὅτι αἱ αἰτιάσεις κατὰ τῆς ἐκλογῆς αὐτῆς εἶναι ἀόριστοι, εἶναι αἰτιάσεις τὰς ὁποίας συνήθως μεταχειριζόμεθα ὅλοι οἱ ἀποδυόμενοι εἰς τὸν ἐκλογικὸν ἀγῶνα καὶ ἀποτυγχάνοντες· πράγματα ὡρισμένα δὲν σᾶς φέρουν καὶ οὔτε εἶναι δυνατὸν νὰ σᾶς βεβαιώσουν· αἰτιῶνται τὸν ἐπίσκοπον, κατηγοροῦν τὸν ἔπαρχον, ἀλλ' εἶναι αἰτιάσεις, αἱ ὁποῖαι δὲν εἶναι λογικαί· διότι ἀφοῦ ἐψηφοφόρησαν ὑπὲρ τῶν ἐπιτυχόντων 4.600, ὅσοι καὶ ἂν παρεβιάσθησαν βεβαίως δὲν παρεβιάσθησαν πλειότεροι τῶν 600 ἢ 800 καὶ ἑπομένως καὶ μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν αὐτῶν τὸ ἀποτέλεσμα πάλιν μένει ὑπὲρ τῶν ἐπιτυχόντων.

ΤΑ ΔΥΟ ΚΟΜΜΑΤΑ

ΝΟΜΙΜΟΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΙΣ

ΠΡΟΣΩΡΙΝΟΝ "ΣΥΝΤΑΓΜΑ„

Ἡ «Τριανδρία» ἐνεφανίσθη πρὸ τῆς Συνελεύσεως, ἀφοῦ ἡ τελευταία ἤρχισε τὰς κανονικὰς ἐργασίας της, τὴν 21ην Ἰανουαρίου 1863 καὶ κατέθεσε ἐνώπιόν της, τὴν ἐπαναστατικὴν ἐξουσίαν. Τὴν 30ὴν Ἰανουαρίου διεξάγεται ἐκλογὴ διὰ τὴν ἀνάδειξιν νέας ἐκτελεστικῆς ἐξουσίας μὲ τὸ ἑξῆς ἀποτέλεσμα: Ἐψήφισαν 215. Ἔλαβον: Δ. Βούλγαρης 151 ψήφους, Βενιζέλος Ροῦφος 114, Κ. Κανάρης 98, Γρίβας 58 καὶ Ρήγας Παλαμήδης 35.

Εἰς τὸ ἄκουσμα τοῦ ἀποτελέσματος οἱ «Ὀρεινοί» ἐταράχθησαν, ἀποδίδοντες τοῦτο εἰς ραδιουργίας τοῦ Βούλγαρη, στρεφομένας ἐναντίον τοῦ Κανάρη. Ἀποφασίζεται τότε νὰ διεξαχθῇ νέα, ὀνομαστικὴ ψηφοφορία, εἰς τὴν ὁποίαν ὁ Κανάρης λαμβάνει, ἐπὶ 190 ψηφισάντων, 162 ψήφους. Ὁ ἥρως τοῦ 21, δὲν ἀποδέχεται ὅμως τὴν ἐκλογὴν του, ἀποστέλλων τὴν κατωτέρω ἐπιστολὴν πρὸς τὸν πρόεδρον τῆς Συνελεύσεως:

«Ἐκφράζων τὰς εὐχαριστίας μου διὰ τὴν τιμὴν μὲ τὴν ὁποίαν ἡ Συνέλευσις μὲ περιέβαλεν, ἐκλέξασά με μέλος τῆς κυβερνήσεως, παρακαλῶ δεχθῆτε τὴν παραίτησίν μου ἀπὸ τῆς θέσεως ταύτης καὶ ὑποφαίνομαι εὐσεβάστως».

Ἐν Ἀθήναις 30 Ἰανουαρίου 1863

Κ. ΚΑΝΑΡΗΣ».

Ἡ Συνέλευσις δὲν ἀπεδέχθη τὴν παραίτησιν καὶ τὴν ἐπομένην ἤρχισε μακρὰ συζήτησις ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τῆς διαμάχης Ὀρεινῶν Πεδινῶν, τέλος δὲ κατὰ πρότασιν τοῦ Πεδινοῦ Μίληση, ἐγκρίνεται ψήφισμα ἐκκλήσεως πρὸς τὸν γηραιὸν ναύαρχον: «Ἡ Ἐθνοσυνέλευσις, θεωροῦσα ὅτι εἰς τὰς παρούσας περιστάσεις αἱ ὑπηρεσίαι τοῦ ναυάρχου Κανάρη ἀποβαίνουν ἀπαραίτητοι εἰς τὴν πατρίδα, δὲν δέχεται τὴν παραίτησίν του».

Τότε πλέον, ἐμφανίζεται καὶ πάλιν ἐνώπιον τῆς Συνελεύσεως ὁ ἡγέτης τῶν Ὀρεινῶν καὶ ἐπακολουθεῖ ἡ ὁρκωμοσία τῆς «Προσωρινῆς Κυβερνήσεως».

Ἐν συνεχείᾳ ἀρχίζη ἡ συζήτησις ἐπὶ τοῦ προσωρινοῦ κανονισμοῦ τῶν ἐργασιῶν τῆς Συνελεύσεως καὶ τῆς Κυβερνήσεως, ὁ ὁποῖος, ἐλλείψει Συντάγματος, ἐπέχει θέσιν καὶ εἰδικοῦ καταστατικοῦ χάρτου.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 2ας ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 1863

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Σᾶς ἀναγγέλλω εὐάρεστον εἴδησιν· ἐντὸς ἑνὸς τετάρτου ὁ κ. Κανάρης ἔρχεται νὰ ὁρκισθῇ.

Διακόπτεται ἡ συνεδρίασις ἐπὶ ¼.

Κ. ΚΑΝΑΡΗΣ: Κύριοι πληρεξούσιοι· Ἐθεώρησα πάντοτε καὶ καθῆκον καὶ ἐμοῦ καὶ ἑκάστου πολίτου νὰ ὑπακούσῃ εἰς τὴν Συνέλευσιν, ἥτις σήμερον εἶναι ἡ κορωνὶς τοῦ ἔθνους· διὰ τοῦτο καὶ τώρα διὰ νὰ μὴ μείνῃ καμμία ἀμφιβολία ἐσηκώθηκα μὲ τὸ πονεμένο ποδάρι μου, διὰ νὰ μὴν ἀφήσω κανὲν πρᾶγμα νὰ παρεξηγηθῇ. Σᾶς λέγω, ὅτι εἶναι καιρὸς νὰ σκεπτώμεθα, ὅτι ὄχι μόνον ἡ Συνέλευσις ἔχει τὰ χρέη, ἀλλὰ καὶ ἡ Κυβέρνησις, διότι λαμβάνει σοβαρὸν χρέος σήμερον.

Δὲν εἶναι ἡ προσωρινὴ Κυβέρνησις, ἡ ὁποία ἦτο πρίν, τώρα ὁ κυρίαρχος λαὸς ἔκαμε μίαν Κυβέρνησιν, πρέπει νὰ σκεφθῇ φρονίμως καὶ σοβαρῶς, πρέπει μία Κυβέρνησις νὰ εἶναι σοβαρά, ἀξιόπιστος, πῶς νὰ εἴπω καλύτερα. Διὰ τοῦτον τὸν λόγον λέγω, ὅτι εἶναι σοβαρὸν τὸ πρᾶγμα καὶ δὲν ἠμποροῦμεν νὰ πάρωμεν διαφορετικὰ τὴν ὑπόθεσιν. Ἐγὼ εἶδα τοὺς συντρόφους μου κ' ἐξηγηθήκαμεν, ὅτι δὲν ἠμπορῶ νὰ ἔλθω σήμερον διὰ νὰ εἶμαι αὔριον καλύτερα, διότι ἐὰν τὸ ἐρεθίσω ὀλίγον τὸ ποδάρι μου μὲ πονεῖ, διὰ τοῦτο ἦλθα, διὰ νὰ μὴ γίνῃ καμμία παρεξήγησις, καὶ πρέπει ὡς Κυβέρνησις νὰ σεβασθῶμεν τὴν Συνέλευσιν.

Ἐνταῦθα ὁ Ἀρχιερεὺς καὶ Μητροπολίτης ὁρκίζει τὰ τρία μέλη τῆς Κυβερνήσεως ἐν μεγάλῃ σιγῇ καὶ κατανύξει.

ΑΧΟΛΟΣ: Καλὴν φώτισιν νὰ σᾶς δώσῃ ὁ Θεός!

ΟΛΟΙ ΟΙ ΠΛΗΡΕΞΟΥΣΙΟΙ: Ὁμόνοιαν!

ΤΟ ΑΚΡΟΑΤΗΡΙΟΝ: Καὶ αὐταπάρνησιν!

Εὐγνωμοσύνη

ΔΗΜ. ΒΟΥΛΓΑΡΗΣ: Κύριοι Πληρεξούσιοι. Εὐγνωμονῶ πρὸς ὑμᾶς ἐκ μέρους ἐμοῦ καὶ τῶν ἄλλων συναδέλφων μου, διὰ τὴν ὑψηλὴν τιμὴν μεθ' ἧς διὰ τῆς ἀποφάσεώς σας μᾶς περιεβάλετε. Ὅσον ἡ τιμὴ αὕτη εἶναι μεγαλυτέρα, τοσοῦτον καὶ τὸ βάρος μέγα καὶ δυσχερές, καὶ ἀνώτερον τῶν ἀσθενῶν μας δυνάμεων· διὰ μόνον δὲ τὸ πρὸς τὴν φίλην Πατρίδα ἱερὸν καθῆκον ἡμῶν, ἅπαντες ὀφείλομεν νὰ ἀφι-

ερώσωμεν πᾶν ὅ,τι ἀπὸ ἡμᾶς ἐξαρτᾶται, εἰς τὴν ἔμπιστο σύνην καὶ τὴν συνδρομὴν ὑμῶν στηριζόμενοι, θέλομεν θεωρήσει ἑαυτοὺς εὐτυχεῖς, ἄν δυνηθῶμεν νὰ δικαιώσωμεν καὶ κατὰ μικρὸν τὴν ἐκλογήν σας, ἄν δυνηθῶμεν νὰ συντελέσωμεν εἰς τὴν ἐπίτευξιν τῶν ἐθνικῶν πόθων, καὶ νὰ ἀξιωθῶμεν νὰ ἴδωμεν τὴν πολυπαθῆ πατρίδα εἰς τὸν λιμένα τῆς σωτηρίας ἐλλιμενιζομένην.

Πολυχρόνιος ἀπελπισία

Ὑπηρετήσαμεν τὴν ἐπανάστασιν προελθοῦσαν ἐκ τῶν σπλάχνων τοῦ Ἔθνους μετὰ πολυχρόνιον ἀπελπισίαν πραγματικῆς βελτιώσεως. Κατὰ πόσον ἡμεῖς ἀνταπεκρίθημεν εἰς τοὺς πόθους αὐτῆς, εἰς ὑμᾶς ἀνήκει νὰ τὸ κρίνητε, καὶ νὰ ἀποφανθῆτε διὰ τῆς εἰλικρινοῦς ψήφου σας.

Περιπέτειαι

Ἀνεθέσατε πρὸ ὀλίγου εἰς ἡμᾶς τὴν ἐξουσίαν τῆς ἐκτελεστικῆς ἀρχῆς, ἡ δὲ κατόπιν αὐτῆς ὁριστικὴ ἀπόφασις εἶναι δι' ἡμᾶς τὸ πλέον εὐάρεστον τεκμήριον τῆς ἐπιδοκιμασίας σας καὶ καλλιτέρα ἀμοιβὴ τῶν ἐνδελεχῶν ἀγώνων μας. Ἀναδεχόμενοι τὸν νέον ἀγῶνα, ὃν ἡ ψῆφος σας μᾶς ἀνέθηκε, καὶ πεποιθότες εἰς τὴν ὑποστήριξιν ὑμῶν θέλομεν ὑποστῆ πάσας τὰς περιπετείας αὐτὰς θαρραλέως. Ἡ δημοσία τάξις καὶ ἀσφάλεια θέλει εἶσθαι ἡ ἀποπεράτωσις τῆς νέας τύχης τοῦ ἔθνους. Ἐπὶ πᾶσι τούτοις ἐπικαλούμεθα τὴν ἐξ ὕψους ἀντίληψιν· (ραγδαῖαι χειροκροτήσεις).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Ὁ Κύριος ὑπουργὸς τῶν στρατιωτικῶν, ἐπειδὴ ἔχει λόγον προσωπικὸν παρακαλεῖται νὰ λάβη τὸν λόγον.

Προσωρινὴ Κυβέρνησις

ΠΟΛΛΟΙ. Εἰς τὰ καθήκοντά μας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Συνῆλθον οἱ ὑποβαλλόντες διάφορα ψηφίσματα περὶ τούτου, συνεχώνευσαν τὰς ἰδέας αὐτῶν εἰς ἓν καὶ τοῦτο θὰ ἀναγνωσθῆ.

Ἀνεγνώσθη τὸ α΄ ἄρθρον.

Ἡ ἐκλεχθεῖσα τριμελὴς ἐπιτροπὴ πρὸς διαχείρισιν τῆς ἐκτελεστικῆς ἐξουσίας φέρει τὸ ὄνομα «Προσωρινὴ Κυβέρνησις τῆς Ἑλλάδος».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Πρὶν δοθῆ ὁ λόγος, κατὰ τὸν κανονισμόν, πρέπει νὰ προσδιορισθῆ ἡμέρα πρὸς συζήτησιν.

ΠΟΛΛΟΙ ΠΛΗΡΕΞΟΥΣΙΟΙ. Εἶναι κατεπεῖγον καὶ πρέπει νὰ συζητηθῆ τώρα.

Ὁ μειοψηφῶν

Ρ. ΠΑΛΑΜΗΔΗΣ. Μίαν παρατήρησιν καὶ μόνην ἔχω νὰ κάμω καὶ τὸ λέγω ἐν καιρῷ δέοντι καὶ πρὸς ἀποφυγὴν πάσης ἐνδεχομένης ἀποφυγῆς τοῦ προσήκοντος λόγου εἰς τὸ μειοψηφοῦν μέλος. Λέγει ἐδῶ ἡ Κυβέρνησις νὰ ἐνεργῆ μὲ τὰ δύο μέλη μόνον. Τοῦτο βέβαια ἔπρεπε νὰ γίνη, ἀλλὰ νομίζω νὰ τεθῆ ἀκόμη, ὅτι εἰς τὰ πρακτικὰ πρέπει νὰ τίθενται πάντοτε οἱ λόγοι τοῦ μειοψηφοῦντος μέλους, διὰ νὰ φανῆ αὔριον διατὶ ἠρνήθη αὐτὸς ὁ μειοψηφῶν.

ΚΑΛΛΙΓΑΣ. Κύριοι, τὸ προκείμενον, εἶναι προϊὸν τῆς συγχωνεύσεως πολλῶν προτάσεων γενομένων πρό τινων ἡμερῶν, καὶ εὑρίσκοντο πάντοτε ἐν τῇ ἡμερησίᾳ διατάξει. Νομίζω λοιπόν, ὅτι δυνάμεθα νὰ προβῶμεν ἀμέσως εἰς τὴν συζήτησιν. Μοὶ ἀνέθεσαν τὰ μέλη, τὰ ὁποῖα συνειργάσθησαν, τὸ ἔργον τῆς εἰσηγήσεως· τὸ πρῶτον ἄρθρον νομίζω, εἶναι ἁπλούστατον· ἀνάγεται μόνον εἰς τὸ ὄνομα τῆς Κυβερνήσεως, ἐὰν ἡ Κυβέρνησις φέρει τὸ ὄνομα τῆς προσωρινῆς Κυβερνήσεως καθόσον αὕτη ἀπορρέει ἀπὸ τῆς Συνελεύσεως καὶ εἶναι μετακλητὴ καὶ ἐνεργεῖ κατ' ἐντολὴν τῆς Συνελεύσεως. Νομίζω, λοιπὸν ὅτι οὐδεὶς ἀμφισβητεῖ ὅτι θέλει φέρει τὸ ὄνομα τῆς προσωρινῆς.

ΠΟΛΛΟΙ. Μάλιστα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Ἔχει παρατήρησιν ἡ Συνέλευσις ἐπὶ τοῦ α΄ ἄρθρου;

ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ. Ἡ Κυβέρνησις αὐτὴ δύναται νὰ ἐκθρονίση ἡγεμόνα, ἔχει δικαιώματα πολλὰ καὶ μεγάλα· νομίζω λοιπόν, ὅτι καὶ τὸ προσωρινὸν ἠμπορεῖ νὰ εἶναι περιττόν.

ΑΦΕΝΤΟΥΛΗΣ. Ἐπιθυμῶ νὰ προστεθοῦν δύο λέξεις «ἡ προσωρινὴ Κυβέρνησις τοῦ Βασιλείου τῆς Ἑλλάδος».

ΣΟΥΛΤΑΝΗΣ. Εἰς τὰ ἔγγραφα εἰς τὰ ὁποῖα θὰ προτάσσεται τὸ «Βασίλειον τῆς Ἑλλάδος», νὰ τεθῆ κάτωθεν μόνον «ἡ προσωρινὴ Κυβέρνησις». Εἰς δὲ τὰ ἔγγραφα ὅμως, εἰς τὰ ὁποῖα δὲν γράφονται οἱ τίτλοι, τότε θὰ γράφεται «Ἡ προσωρινὴ Κυβέρνησις τοῦ Βασιλείου τῆς Ἑλλάδος».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Ἐρωτῶ τὴν Συνέλευσιν, ἄν παραδέχηται τὸ ἄρθρον καθὼς ἀνεγνώσθη. Οἱ παραδεχόμενοι νὰ σηκωθῶσιν (ἐγείρονται οἱ περισσότεροι).

Ἡ Συνέλευσις τὸ παρεδέχθη.

Ἡ ἐκτελεστικὴ ἐξουσία

Ἀναγινώσκεται τὸ 2 ἄρθρον.

«Ἡ προσωρινὴ Κυβέρνησις διὰ τῶν παρ' αὐτῆς διοριζομένων Ὑπουργῶν ἐνεργεῖ ἅπασαν τὴν ἐκτελεστικὴν ἐξουσίαν κατὰ τοὺς κειμένους νόμους καὶ κατὰ τὰ ψηφίσματα καὶ τὰς ἀποφάσεις τῆς Ἐθνικῆς Συνελεύσεως».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Ὑπάρχει ἀντίρρησις;

Οἱ νόμοι

ΚΟΚΚΙΝΟΣ. Νομίζω, Κύριοι, ὅτι τὸ δικαίωμα τῆς δημοσιεύσεως τῶν νόμων, τοῦ ὁποίου ὅλοι ἀναγνωρίζομεν τὴν διάκρισιν, ἀπὸ τὸ δικαίωμα τῆς κυρώσεως τῶν νόμων.

ΤΙΝΕΣ. Τὸ λέγει παρακάτω.

ΚΟΚΚΙΝΟΣ. Ἐκεῖ πρόκειται περὶ καθηκόντων, τῶν ὁποίων τὴν πρωτοβουλίαν ἀναλαμβάνει ἡ Κυβέρνησις, ἀπέναντι τῆς Ἐθνοσυνελεύσεως, ἐδῶ ὅμως πρόκειται περὶ τοῦ δικαιώματος τῆς δημοσιεύσεως τῶν νόμων, τὸ ὁποῖον πρέπει ἡ Συνέλευσις νὰ ἐπιφυλάξη εἰς ἑαυτήν νὰ δημοσιεύωνται οἱ νόμοι καὶ τὰ ψηφίσματα διὰ τοῦ Προέδρου.

ΚΑΛΛΙΓΑΣ. Νομίζω, ὅτι χωρὶς νὰ ἀντιλέγω εἰς τὴν ἀρχήν, τὴν ὁποίαν ἐξέθεσεν ὁ ἔντιμος προλαλήσας, ὅτι τὸ πρᾶγμα εἶναι ὅλως περιττόν· διότι ὁσάκις ἡ Συνέλευσις νομοθετεῖ, προβλέπει καὶ περὶ τῆς ἐκτελέσεως τοῦ νομοθετουμένου· ὅταν νομίζη, ὅτι πρέπει νὰ κάμη τὴν δημοσίευσιν ἡ νομοτελεστικὴ ἐξουσία, ἀφίνει εἰς αὐτὴν τὴν δημοσίευσιν ὅταν νομίζη ὅτι τὸ πρᾶγμα εἶναι τοιοῦτον, ὥστε πρέπει καὶ αὕτη νὰ λάβη τὴν φροντίδα νὰ δημοσιεύση, ἰδίως τότε, φροντίζει καὶ δημοσιεύει πλέον αὐτήν, ὥστε εἶναι ὅλως περιττόν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Οἱ παραδεχόμενοι τὸ ἄρθρον 6΄ ὅπως ἔχει νὰ σηκωθῶσιν (ἀνίστανται οἱ περισσότεροι) Ἡ Συνέλευσις παρεδέχθη τὸ ἄρθρον, ὅπως ἔχει.

Περιορισμοί

Ἀναγινώσκεται τὸ 3ον ἄρθρον.

«Ἄνευ τῆς συγκαταθέσεως τῆς Συνελεύσεως, δὲν δύναται ἡ Κυβέρνησις α) νὰ συνομολογήση συνθήκας· β)

νὰ κηρύττῃ πόλεμον· γ) νὰ κόπτῃ νόμισμα· καὶ δ) νὰ ἀπονέμῃ χάριν καὶ ἀμνηστείαν.

ΛΑΠΑΣ. Νὰ προστεθῇ, ὅτι δὲν δύναται νὰ συνομολογήσῃ καὶ δάνειον.

ΠΟΛΛΟΙ. Εἶναι τεθειμένον.

Ἀποφατικῶς

ΚΑΛΛΙΓΑΣ. Κύριοι! ὑπῆρχον πολλὰ σχέδια ἀναγόμενα εἰς τὰς διατάξεις τοῦ προκειμένου ἄρθρου· μετὰ γενομένην συζήτησιν συνεφωνήσαμεν, ὅτι ὁ σκοπὸς αὐτοῦ τοῦ ἄρθρου πρέπει νὰ εἶναι ὁ ἑξῆς: Ν' ἀφαιρέσωμεν ἀπὸ τῆς ἐκτελεστικῆς ἐξουσίας, ἐκφράζοντες τοῦτο ἀποφατικῶς, τὰ καθαρῶς ἡγεμονικὰ δικαιώματα, τὰ ὁποῖα πάντοτε συνοδεύονται μετὰ τῆς Βασιλείας. Καὶ αὐτὰ τὰ ἀφηρέσαμεν. Ἐκρίθη δὲ περιττὸν νὰ ὁμιλήσωμεν περὶ ἐκείνων τῶν δικαιωμάτων, τὰ ὁποῖα οὐδ' εἰς τὴν Βασιλείαν ἀνήκουν, τοῦ νὰ τὰ πράττῃ οἴκοθεν, νὰ τὰ πράττῃ ἄνευ τῆς συμπράξεως τῶν βουλῶν καθόσον προτάττεται ἡ ἀρχὴ διαγράφουσα τὴν ἔκτασιν αὐτὴν τῆς ἐξουσίας τῆς προσωρινῆς Κυβερνήσεως.

Ἡ ἐξουσία τῆς προσωρινῆς Κυβερνήσεως, δὲν συνίσταται εἰς ἄλλο εἰμὴ εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῶν νόμων καὶ τῶν ψηφισμάτων τῆς Συνελεύσεως. Ἐκτὸς τῶν νόμων, ἐκτὸς τῶν ψηφισμάτων τῆς Συνελεύσεως, οὐδὲν ἄλλο δύναται νὰ πράξῃ ἡ προσωρινὴ Κυβέρνησις, ἀλλὰ κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν νόμων καὶ κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ἀποφάσεων τῆς Συνελεύσεως δύναται νὰ ὑποτεθῇ ὅτι διατηρεῖ τὰ λεγόμενα ἡγεμονικὰ δικαιώματα.

Ποῦ ὁ δανειστής ;

Αὐτὰ τὰ ἡγεμονικὰ δικαιώματα λοιπὸν ἐνομίσαμεν ἀναγκαῖον ν' ἀποκλείσωμεν, ἐκφράζοντες τοῦτο ἀρνητικῶς. Διὰ τοῦτο ἦτο περιττὸν νὰ λαλήσωμεν περὶ δανείου, ὅπως ἤκουσα, διότι ἐὰν δὲν ὑπάρχῃ ψήφισμα τῆς Συνελεύσεως, δὲν ἠμπορεῖ νὰ γίνῃ δάνειον, κ' ἔπειτα ἀμφιβάλλω ἐὰν εὑρεθῇ ὁ δανειστὴς ὁ ὁποῖος θὰ δανείσῃ ἄνευ συγκαταθέσεως, ἄνευ τῆς ἐπικυρώσεως τῆς Συνελεύσεως. Μᾶς εἶπον, διατί νὰ μὴ καταριθμήσωμεν τὴν ἐκποίησιν τῆς Ἐθνικῆς γῆς; Καὶ εἰς τοῦτο ἀπαντῶ ὅτι εἶναι διαχείρισις τῆς ἐθνικῆς περιουσίας, κ' ἐπομένως ἄνευ τῆς συγκαταθέσεως τῆς Συνελεύσεως δὲν δύναται νὰ γίνῃ.

Στρατὸς καὶ δικαστήρια

Ὑπάρχουσιν ὅμως ἄλλαι τινὲς προτάσεις, μὴ ὑποστηριχθεῖσαι παρ' ὅλων, ὅσοι συνέλθομεν νὰ συντάξωμεν αὐτὸ τὸ σχέδιον, καί, ἂν μοὶ ἐπιτρέπῃ ἡ Συνέλευσις θέλω κάμει λόγον περὶ δύο προτάσεων τὰς ὁποίας εἶδον εἰς τὸ ὑποβληθὲν σχέδιον, ζητῶν νὰ περιορισθῇ ἡ ἐκτελεστικὴ ἐξουσία κατὰ δύο δικαιώματα, ἀνήκοντα συνήθως εἰς τὴν βασιλικὴν ἐξουσίαν καὶ εἶναι τὰ ἀναγόμενα εἰς τὸν στρατὸν καὶ τὸ ναυτικόν, καὶ τὰ ἀναγόμενα εἰς τὰ δικαστήρια. Εἶχον λοιπὸν ἐντὸς τοῦ σχεδίου μου προσέτι τοῦτο, ὅτι ἄνευ τῆς συγκαταθέσεως τῆς Ἐθνικῆς Συνελεύσεως ἡ προσωρινὴ Κυβέρνησις δὲν δύναται ν' ἀπονείμῃ βαθμοὺς εἰς τὸν στρατὸν τῆς ξηρᾶς καὶ εἰς τοὺς ναυτικούς, καὶ δεύτερον ὅτι δὲν δύναται νὰ παύσῃ Ἀρεοπαγίτας, Ἐφέτας καὶ Πρωτοδίκας. Ἂν μὲ συγχωρῆτε, θέλω σᾶς ἀναπτύξει τὰς σκέψεις ἐπὶ τῶν ὁποίων ἐστήριξα τὴν πρότασιν· ἀλλὰ λέγω διὰ νὰ μὴ βασανίζεται ἀγόνως ἡ Συνέλευσις, ἐὰν ἡ πρότασίς μου ὑποστηρίζεται καὶ παρ' ἄλλου τινός...

ΤΙΝΕΣ. Ὑποστηρίζεται.

Αἱ ἀνώμαλοι περιστάσεις

ΚΑΛΛΙΓΑΣ. Λέγω λοιπόν, ὅτι θεωρῶ λίαν σπουδαῖον νὰ ἐπιφέρωμεν τὸν περιορισμὸν τῶν προβιβασμῶν εἰς τὸν στρατὸν διὰ τὸ συμφέρον τὸ κοινὸν καὶ αὐτῆς τῆς ἰδίας Κυβερνήσεως. Ἡ Κυβέρνησις ὁποιαδήποτε καὶ ἂν ἔλθῃ μ' ὅσον καὶ ἂν ἀπολαμβάνῃ ἐμπιστοσύνην ἐκ τῆς Συνελεύσεως, ὅσην καὶ ἂν ἔχῃ δύναμιν ἐκ τῆς περινοίας τῶν ἀνδρῶν, εἰς τοὺς ὁποίους ἀνεθέσαμεν αὐτὴν τὴν ἐξουσίαν, ἐκ τοῦ χαρακτῆρος αὐτῶν καὶ ἐκ τῆς μεγάλης ὑπολήψεως, οὐχ ἧττον εὑρίσκεται πάντοτε εἰς περιστάσεις ἀνωμάλους ὑπὸ τὴν πίεσιν τοῦ στρατοῦ, ὅταν ἐντὸς τοῦ στρατοῦ, ὑποθέσωμεν, ὅτι ὑπάρχουν ἀξιώσεις, καὶ εἶναι ἀδύνατον νὰ εὑρεθῇ στρατός, εἰς τὸν ὁποῖον νὰ μὴν ὑπάρχουν ἀξιώσεις.

Ἔχω ὅλην τὴν ὑπόληψιν εἰς τὸν ἐθνικὸν στρατὸν καὶ ὁ πατριωτισμὸς ἀνέδειξε μεγάλα ἔργα, καὶ δὲν εἶναι μικρὸν νὰ συνέλθωμεν εἰς Συνέλευσιν κατόπιν ἐπαναστάσεως· ἀλλὰ λέγω, ὅτι εἶναι ἄνθρωποι μεταξὺ τοῦ στρατοῦ ὅτι ὑπάρχουν ἀξιώσεις, ὅτι ὑπάρχουν φιλοτιμίαι, ὅτι νομίζονται τινες ἠδικημένοι, ὅτι νομίζουν τινές, ὅτι δὲν ἐτηρήθη ἡ δικαιοσύνη καὶ ἡ τάξις, καὶ αὐταὶ αἱ φιλοτιμίαι, καθ' ἡμέραν συνδαυλίζονται καὶ φέρουν μεταξὺ τοῦ στρατοῦ ἀνησυχίας· αὐτὴ ἡ ἀνησυχία πάντοτε ἐπιφέρει μίαν πίεσιν εἰς τὴν Κυβέρνησιν· ἐκτὸς τῆς πιέσεως, τὴν ὁποίαν ἐπιφέρει, ὅταν διατηρεῖται αὐτὸ τὸ δικαίωμα εἰς Κυβέρνησιν προσωρινήν, ἡ ὁποία εὑρίσκεται πολλάκις εἰς περιστάσεις ἐπισφαλεῖς, δίδει ἀφορμὴν ὥστε διὰ τῆς ἱκανοποιήσεως οἱωνδήποτε φιλοτιμιῶν νὰ ζητῇ ἡ Κυβέρνησις στήριξιν, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον θεωρῶ ἀπαίσιον.

Νομίζω ὅτι τότε ἡ Κυβέρνησις ἐκπληροῖ τὸν σκοπόν της, ὅταν στηρίζεται εἰς τὴν Ἐθνοσυνέλευσιν.

Αἱ ἀνοικταὶ θῦραι

Δὲν πρέπει ν' ἀφήσωμεν ἀνοικτὴν τὴν θύραν οἱαδήποτε καὶ ἂν εἶναι ἡ Κυβέρνησις, ν' ἀφήσωμε τὴν θύραν αὐτὴν ἀνοικτὴν εἰς ἐπιχειρήματα τὰ ὁποῖα δὲν λέγω, τότε μόνον εἶναι ἐπικίνδυνα, ὅταν ἐπιτυγχάνουν. Μὴ νομίζηται ὅτι πρέπει τις ν' ἀποφράττεται ἀπὸ ἐκεῖνα μόνον τὰ ἐπιχειρήματα, τὰ ὁποῖα ἐπιτυγχάνουν· πρέπει ν' ἀποφράττεται καὶ ἀπὸ τὰ ἐπιχειρήματα, τὰ ὁποῖα δὲν ἐπιτυγχάνουν διότι κι' ἐκεῖνα φέρουν τὸν αὐτὸν θόρυβον, φέρουν τὴν αὐτὴν ἀνωμαλίαν καὶ καταθέτουν τὸ αὐτὸ σπέρμα τῆς ἀναρχίας.

Φόβοι

Εἰς καιροὺς εἰρήνης ποῖος εἶναι ὁ σκοπὸς τῶν προβιβασμῶν; Νομίζω, δὲν εἶμαι ἄμπειρος εἰς τὰ στρατιωτικά, ἀλλὰ νομίζω ὅτι ὁ προβιβασμὸς γίνεται κατ' ἀρχαιότητα καὶ καθ' ἱκανότητα. Κατ' αὐτοὺς τοὺς δύο λόγους γίνεται ὁ προβιβασμός. Ἐρωτῶ· εἶναι δυνατὸν νὰ δεχθῶμεν προβιβασμὸν κατ' ἀρχαιότητα μετὰ τὰς ἐπανειλημμένας περὶ προβιβασμοῦ διατάξεις, τὰς ὁποίας ἔχομεν καθ' ἱκανότητα; ἐρωτῶ· εἰς τὴν θέσιν εἰς τὴν ὁποίαν εὑρισκόμεθα, ὑπάρχουν περιστάσεις πολέμου, ἔκτακτοι περιστάσεις, ὥστε νὰ κατεπείγῃ ὁ τοιοῦτος προβιβασμός; Δὲν τὸν ἀποκλείομεν ὅμως ὁλοτελῶς. Ὅταν ὑπάρχουν τοιαῦται περιστάσεις προβιβασμοῦ κατ' ἀρχαιότητα, ἢ τοιαῦται περιστάσεις μεγάλων ἐκδουλεύσεων, δύναται ἡ προσωρινὴ Κυβέρνησις νὰ προσέλθῃ εἰς τὴν Ἐθνοσυνέλευσιν καὶ αὐτὴ ν' ἀποδώσῃ δικαιοσύνην εἰς τὸν στρατόν· καὶ αὐτὴ ἡ δικαιοσύνη περι-

ποιεῖ περισσοτέραν τιμὴν ἀκόμη εἰς αὐτόν, ἀναγνωριζομένη παρ' ὅλης τῆς 'Εθνοσυνελεύσεως. Δὲν ἠξεύρω ἀλλὰ φόβοι μὲ καταλαμβάνουν, ὅτι ἐὰν τυχὸν ἴδωμεν 2,3,4 ὑπουργοὺς τῶν Στρατιωτικῶν διαδεχομένους ἀλλήλους, ὃ μοὶ γένοιτο, θέλομεν ἰδεῖ ὅλους ὑποστρατήγους ἐν 'Ελλάδι.

Πρέπει λοιπὸν νὰ θέσωμεν ἕνα περιορισμόν, καὶ ὁ τοιοῦτος περιορισμὸς οὐδένα ἀδικεῖ, διότι ἀπόκειται πάντοτε εἰς τὴν 'Εθνοσυνέλευσιν νὰ ἐξετάσῃ τὴν ἀνάγκην, καὶ ν' ἀποδώσῃ τὴν δικαιοσύνην.

Οἱ δικαστικοὶ

Ἔρχομαι τώρα εἰς τὸ δεύτερον περιορισμὸν ὅτι δὲν δύναται νὰ παύσῃ 'Αρεοπαγίτας, 'Εφέτας καὶ Πρωτοδίκας, ἄνευ εἰδικῆς ἀποφάσεως τῆς Συνελεύσεως· δύναται δὲ νὰ τοὺς παύσῃ, ἐννοεῖται, συγκαταθέσει τῆς Συνελεύσεως κατὰ τὸ σχέδιον τὸ ὁποῖον ὑπέβαλλον. Διὰ ποῖον λόγον προτείνω αὐτὸν τὸν περιορισμόν; τὸν προτείνω ὡς ἐγγύησιν σπουδαίαν διὰ τὴν διαχείρισιν τῆς δικαιοσύνης. Γνωρίζω καὶ ἐκ τοῦ ἐπαγγέλματός μου, ὡς δικηγόρος, ὅτι μεγάλα συμφέροντα εὑρίσκονται ἐκκρεμῆ ἐνώπιον τῶν δικαστηρίων. Δυστυχῶς ὑπάρχει πάντοτε ὁ φόβος, ὅτι ὁ εἷς, ἢ ὁ ἄλλος τῶν διαδίκων δύναται νὰ μεταχειρισθῇ ὅταν ἔχει ἐπιρροήν, καὶ νὰ ἐπιφέρῃ πίεσιν εἰς αὐτὸν τὸν ὑπουργὸν τῆς Δικαιοσύνης, καὶ διὰ τοῦ ὑπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης, νὰ ἐπιφέρῃ τὴν πίεσιν εἰς αὐτὸ τὸ δικαστήριον· ὅταν εἶναι ἐκκρεμὴς ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ δικαστοῦ ἡ παῦσις του, ὁ δικαστικὸς αὐτὸς δὲν εὑρίσκεται εἰς ἐκείνην τὴν θέσιν τῆς ἀνεξαρτησίας, εἰς τὴν ὁποίαν πρέπει νὰ εὑρίσκεται ὁ δικαστὴς διὰ νὰ εἶναι ἀμερόληπτος. Θέλουν μοὶ παρατηρήσει ἴσως, ὅτι τὰ δικαστήρια ἔχουν ἀνάγκην ἐκκαθαρίσεως καὶ ὅτι κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἐμποδίζεται αὐτὸ τὸ ἔργον.

Νομίζω, δὲν εἶναι ἡ κατάλληλος ἐποχὴ διὰ τοιοῦτον ἔργον δὲν ἐμποδίζεται δὲ διότι, ἐὰν ὑπάρχῃ τῷ ὄντι τοιαύτη ἀνάγκη, δύναται ἡ προσωρινὴ Κυβέρνησις νὰ ζητήσῃ εἰδικὴν ἐντολὴν παρὰ τῆς Συνελεύσεως καὶ δυνάμει τῆς ἐντολῆς ταύτης νὰ ἐπιφέρῃ αὐτὴν τὴν θεραπείαν, ἀλλ' ἄνευ αὐτῆς τῆς ἐντολῆς ἐπίκειται ἡ αὐθαίρετος παῦσις καί ὁ αὐθαίρετος διορισμὸς καὶ αὐτὰ ἐπίκεινται καθ' ὅλων τῶν δικαζομένων, τῶν ὁποίων τὰ συμφέροντα καθ' ἡμέραν κινδυνεύουν.

Σεβαστὴν

'Εὰν θέλωμεν λοιπὸν νὰ καταστήσωμεν τὴν δικαιοσύνην σεβαστήν, πρέπει νὰ ἐπιφέρωμεν αὐτὸν τὸν περιορισμόν, ὅστις ἔχει ὅμως καὶ τὴν θεραπείαν του, διότι, ἐὰν ὑπάρχῃ ποινικὴ ἀπόφασις, κατὰ τῶν δικαστῶν, τότε ἀποδίδεται εἰς τὴν προσωρινὴν Κυβέρνησιν ἡ ἐξουσία τῆς παύσεως, τότε ἀποδίδεται εἰς τὴν προσωρινὴν Κυβέρνησιν ἡ ἐξουσία τῆς παύσεως· ἐὰν ὑπάρχῃ σπουδαιοτέρα ἄλλη αἰτία, καὶ ἡ ὁποία δὲν ἐπιφέρῃ μίαν ποινικὴν ἀπόφασιν, ἡ προσωρινὴ Κυβέρνησις λαμβάνει τὴν ἐντολὴν παρὰ τῆς Συνελεύσεως καὶ ἀποβάλλει αὐτὸ τὸ πρόσωπον ἐκ τῆς δικαστικῆς ἕδρας του. 'Αφίνω ὅμως πλήρη ἐλευθερίαν εἰς τὴν προσωρινὴν Κυβέρνησιν, ὡς πρὸς τοὺς εἰσαγγελεῖς καὶ ὡς πρὸς ὅλους τοὺς δικαστικοὺς ὑπαλλήλους καὶ νομίζω, ὅτι αὐτὴ ἡ ἐξουσία εἶναι ἀποχρῶσα.

Οἱ διαφωνοῦντες

ΜΙΛΗΣΗΣ. Κύριοι, Πληρεξούσιοι, ὁ Κ. Καλλιγᾶς, εἰς τὴν πρότασιν τὴν ὁποίαν εἶχε καθυποβάλει, ἐσημείου καὶ ἄλλα τινὰ δικαιώματα, τὰ ὁποῖα κατόπιν συνήνεσε νὰ ἀφαιρέσῃ, ἐπέμενε δὲ εἰς μόνον τὰ δύο, περὶ τῶν ὁποίων σᾶς ἔκαμε λόγον. 'Η πλειοψηφία δὲν ἦτο σύμφωνος μὲ τὴν γνώμην τοῦ Κυρ. Καλλιγᾶ διὰ τοὺς ἀκολούθους λόγους.

'Εκ τοῦ παραχρῆμα

Καθόσον ἀφορᾷ τὴν ἀπὸ τῆς ἐξουσίας ἀφαίρεσιν τοῦ δικαιώματος τοῦ παύειν ἀρεοπαγίτας ἐφέτας καὶ πρωτοδίκας, ἡ πλειοψηφία ἐθεώρησεν, ὅτι τοῦτο εἶναι ἀντικείμενον ἰδίου ψηφίσματος, τοῦ περὶ ἰσοβιότητος τῶν δικαστῶν, καὶ δὲν πρέπει ν' ἀναμιχθῇ εἰς τὰ γενικὰ καθήκοντα τῆς ἐκτελεστικῆς ἐξουσίας. Πρέπει λοιπὸν νὰ περιμείνωμεν νὰ μᾶς ὑποβληθῇ τακτικῶς ἓν ψήφισμα περὶ ἰσοβιότητος τὸ ὁποῖον θὰ ἐπιψηφίσωμεν ἀφοῦ πρῶτον ὁρίσωμεν τὰ προσόντα τῶν δικαστῶν καὶ καθαρίσωμεν τὸν δικαστικὸν κλάδον· διότι κανεὶς δὲν θὰ ἀμφισβητήσει ὅτι μεταξὺ τῶν δικαστικῶν ὑπαλλήλων εἰσεχώρησε κατὰ δυστυχίαν ἡ ἀνικανότης· ὥστε δὲν πρέπει ἐκ τοῦ παραχρῆμα νὰ ἀποφανθῶμεν ἐπὶ ἑνὸς τοιούτου ζωτικοῦ ζητήματος.

Τὰ προσωπικὰ

Καθ' ὅσον δ' ἀφορᾷ, Κύριοι, τὸ δεύτερον δικαίωμα τοῦ προβιβάζειν τοὺς ἀξιωματικοὺς τῆς ξηρᾶς καὶ τῆς θαλάσσης, ἰδοὺ ὁ λόγος δι' ὃν δὲν ἐδέχθημεν τὴν ἀφαίρεσιν καὶ αὐτοῦ τοῦ δικαιώματος. 'Εθεωρήσαμεν ὅτι ἐὰν ἐφέροντο τοιαῦτα προσωπικὰ ζητήματα ἐνώπιον τῆς Συνελεύσεως καὶ συνεζητοῦντο δημοσίᾳ τὰ προσόντα ἑνὸς ἀξιωματικοῦ διὰ τὴν προαγωγήν του, ἡ Συνέλευσις ἤθελεν εὑρεθῇ ἀπέναντι φιλοτιμιῶν τοῦ στρατοῦ καὶ ὅτι οὔτε συνετόν, οὔτε πολιτικὸν εἶναι νὰ προκύπτωσι τοιαῦτα σκάνδαλα ἐκ τῶν συζητήσεων τῆς Συνελεύσεως· ὑποθέσατε ὅτι ὑποβάλλεται ἐνώπιόν σας ἡ πρότασις νὰ προσαχθῇ ὁ δεῖνα ἀξιωματικός.

ΕΙΣ ΠΛΗΡΕΞΟΥΣΙΟΣ. Θὰ διορισθῇ ἡ ἐπιτροπή.

'Ολίγην ἐμπιστοσύνην

ΜΙΛΗΣΗΣ. Θὰ διορισθῇ ἐπιτροπὴ μοὶ ἀπαντᾷ ὁ Κ. 'Αφεντούλης ἀλλ' αὐτὴ θὰ φέρῃ τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἐργασίας της εἰς τὸ σῶμα τῆς Συνελεύσεως, ἥτις θὰ προβῇ εἰς συζήτησιν καί, ἰδοὺ πάλιν ἡ Συνέλευσις ἀπέναντι τοῦ στρατοῦ. Αὐτό, Κύριοι, δὲν συμφέρει εἰς τὰς παρούσας περιστάσεις. 'Η ἐπιτροπὴ ἐθεώρησεν ὅτι ἀφοῦ ἐξελέγξαμεν μίαν Κυβέρνησιν ἔπρεπε νὰ ἐμπιστευθῶμεν ὀλίγον εἰς αὐτὴν ἀντὶ νὰ ἐκτεθῶμεν εἰς τὸ ἄτοπημα, τὸ ὁποῖον ἔλαβον τὴν τιμὴν νὰ σᾶς ὑποδείξω, πολὺ προτιμότερον εἶναι ν' ἀφήσωμεν τὴν ἐλευθερίαν τῆς ἐνεργείας εἰς τὴν Κυβέρνησιν, ἐποπτευομένην ἀείποτε ὑπὸ τῆς Συνελεύσεως. Δι' αὐτοὺς τοὺς λόγους ἡ πλειοψηφία ἐθεώρησεν περιττὸν καὶ τὸν δεύτερον τοῦτον περιορισμόν.

Τολμηρὸν

ΑΦΕΝΤΟΥΛΗΣ. Εἶναι τολμηρόν, ὕστερα ἀπὸ τὴν ἀνάπτυξιν τὴν ὁποίαν ἔκαμεν ὁ Κ. Καλλιγᾶς ἐπὶ τῶν δύο

προτάσεων, τὰς ὁποίας αὐτὸς μὲν ἐπρότεινε, δὲν παρεδέχθη δὲ ἡ πλειονοψηφία τῆς συντακτικῆς ἐπιτροπῆς, εἶναι τολμηρόν, λέγω, νὰ ἀνέλθω ἐγὼ εἰς τὸ βῆμα διὰ νὰ ἐνισχύσω τὴν πρότασιν τοῦ Κ. Καλλιγᾶ. Τοὺς λόγους τούτους ἐξέθηκε σαφῶς καὶ καθαρῶς· ἓν μόνον σᾶς λέγω ὅτι ὡς πρὸς τὴν παῦσιν ἀρεοπαγιτῶν, ἐφετῶν καὶ προέδρων πρωτοδικῶν, εἶναι ἓν δικαίωμα, τὸ ὁποῖον εἰς τὰ ἄλλα συνταγματικὰ κράτη, καὶ εἰς ἄλλα Ἔθνη τὰ πεπολιτισμένα δὲν ἐνεπιστεύθη τὸ Ἔθνος εἰς τὸν διοικοῦντα εἰς τὴν κεφαλὴν τῆς ἐκτελεστικῆς ἐξουσίας. Ἡμεῖς τί ἐρχόμεθα νὰ πράξωμεν; Ἀπαρτίζομεν μίαν προσωρινὴν Κυβέρνησιν, τῆς ὁποίας τὰ δικαιώματα δὲν περιορίζομεν, καὶ βέβαια διότι εἶναι προσωρινή, καὶ διότι σύγκειται ἐξ ὁμοίων ἡμῶν, καὶ διότι εἶναι μετακλητή, τῆς τὰ περιορίζομεν τὰ προσόντα καὶ τὰ δικαιώματά της, ἀφ' ἑτέρου δὲ τῆς χορηγοῦμεν δικαιώματα, τὰ ὁποῖα οὔτε Βασιλεὺς δὲν ἔχει.

Οἱ Σπουδαῖοι λόγοι

Βέβαια τὸ νὰ μὴ δώσῃ ὁ λαὸς τὸ δικαίωμα εἰς ἕνα Βασιλέα νὰ διορίζῃ αὐτοὺς τοὺς μεγαλυτέρους δικαστὰς θὰ ἔχῃ λόγους σπουδαίους· διότι γνωρίζετε, ὅτι ἓν μέρος τῆς κυριαρχίας τῆς ἐθνικῆς εἶναι τὰ δικαστήρια. Δὲν ἤθελε λοιπὸν ὁ λαὸς νὰ τὸ ἀφήσῃ εἰς τὴν αὐθαίρετον χρῆσιν τοῦ δικαιώματος τοῦ ἡγεμονικοῦ. Δι' αὐτὸ λοιπὸν ἡ προσωρινὴ Κυβέρνησις δὲν πρέπει νὰ ἔχῃ τὸ δικαίωμα νὰ διορίζῃ Ἐφέτας, Ἀρεοπαγίτας καὶ νὰ παύῃ μέχρι τοῦ Προέδρου τῶν Πρωτοδικῶν αὐτὰ μὲν ὡς πρὸς τὴν δευτέραν πρότασιν καὶ εἶναι σπουδαιότεροι λόγοι. Καθόσον ἀφορᾷ τὸν προβιβασμόν, τῶν ἀξιωματικῶν, γνωρίζετε βέβαια πάντες, ὅτι πᾶς ὁ ἐργαζόμενος ἐργάζεται ὑπὲρ τινος, καὶ ὑπὲρ τῆς συντηρήσεως καὶ ὑπὲρ τῆς φιλοτιμίας του διὰ νὰ ὑπηρετήσῃ τὸν τόπον, ἐνῷ ἐργάζεται διὰ νὰ ζήσῃ καὶ διὰ νὰ ἱκανοποιήσῃ τὴν φιλοτιμίαν του. Κανείς, Κύριοι, δὲν θὰ ὑποθέσῃ, ὅταν παρουσιαζόμεθα ἡμεῖς συνηγοροῦντες ὑπὲρ τοῦ περιορισμοῦ τοῦ δικαιώματος τοῦ διορίζειν καὶ παύειν ἀξιωματικούς, κανεὶς δὲν θὰ ὑποθέσῃ ὅτι θέλομεν τὸ ἄδικον αὐτῶν, πολλοῦ γε καὶ δεῖ· ὅστις ἐργάζεται θέλει τὴν ἀμοιβήν του, ἀλλὰ μήπω, περιορίζοντες ἡμεῖς, κύριοι, τὴν προσωρινὴν Κυβέρνησιν ἀπὸ τοῦ νὰ χορηγῇ προβιβασμούς, μήπως ἐμποδίζομεν τὸν προβιβασμὸν τῶν ἀνθρώπων; πολλοῦ γε καὶ δεῖ τὴν αὐθαιρεσίαν, τὴν ἰδιοτροπίαν περιορίζομεν. Ἐὰν εἷς ἀξιωματικὸς ἐκπληροῖ τὸ καθῆκον του διατὶ νὰ μὴ κηρυχθῇ δημοσίᾳ; Ἡ ἱκανότης του εἶναι γνωστή.

Χρῆσις καὶ αὐθαιρεσία

Ἡ ἀρχαιότης του εἶναι φανερά. Ἀλλά, κύριοι, θὰ συμβῇ τὸ ἑξῆς: ὅτι ὁ ὑπουργὸς ἐκεῖνος τῶν Στρατιωτικῶν, ὅστις θὰ ἔλθῃ καὶ θὰ προβῇ εἰς τὸ μέτρον τῶν προβιβασμῶν, δὲν θὰ ὑποπέσῃ εἰς τὸ ἁμάρτημα ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον σήμερον ἦλθε καὶ ἐξέθηκεν εἷς πληρεξούσιος, τουτέστι δὲν θὰ βάλῃ ἀξιώματα ὡς ὑπακούσας ν' ἀνοίγῃ τὰς σαμπάνιας καὶ νὰ λέγῃ λοχία, εἶσαι ἐπιλοχίας, καθὼς ἀπένεμε τοὺς βαθμοὺς ὁ Ναπολέων. Λέγω, Κύριοι εἷς ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν θὰ τοὺς προβιβάσῃ, ἀφοῦ καλῶς σκεφθῇ ὅτι ἔχουν δικαιώματα, καὶ τότε οὔτε ἡμεῖς, οὔτε κανεὶς δύναται νὰ τοὺς τ' ἀφαιρέσῃ. Λοιπὸν νομοθετοῦντες οὕτω, περιορίζετε μόνον τὴν αὐθαιρεσίαν ἀλλὰ τὴν χρῆσιν οὐδέποτε.

ΚΙΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ. Περὶ τῶν καθηγητῶν;

ΑΦΕΝΤΟΥΛΗΣ. Διατὶ ὄχι; καὶ διὰ τοὺς καθηγητὰς καὶ δι' οἱονδήποτε ἄλλον. Λοιπὸν συμπεραίνων τὸν λόγον, συμφωνῶ μὲ τὴν γνώμην τοῦ Κ. Καλλιγᾶ, τὸν ὁποῖον παρακαλῶ νὰ τὴν ἀναγνώσῃ καὶ διατυπώσῃ.

Τὸ ἰσόβιον

ΣΑΡΙΠΟΛΟΣ. Ἡ νομοθεσία ἡμῶν χρήζει σπουδαίας μεταρρυθμίσεως, οὐδεμία ἀμφιβολία· ἓν τῶν κυριωτέρων κατορθωμάτων εἶναι καὶ τὸ νὰ ἀσφαλίσωμεν καὶ τὸ ἰσόβιον τῶν δικαστῶν· εἶμαι ὑπὲρ τῆς ἀρχῆς αὐτῆς, καὶ βεβαίως δὲν διστάζω νὰ τὴν ὑποστηρίξω, καὶ ἤδη καὶ ὅταν ἔλθῃ ἡ ἁρμοδία ὥρα. Πρέπει δὲ νὰ ὑπάρχῃ δικαιοσύνη, ἡ ὁποία ἁρμόζει εἰς ἐλευθέραν πολιτείαν· πρέπει ὁ δικαστὴς νὰ φθάσῃ εἰς τὴν θέσιν αὐτὴν μετὰ δοκιμασίαν μακράν, καὶ μετὰ ταῦτα δὲν ἔχει νὰ δώσῃ λόγον ἢ εἰς τὸν θεὸν καὶ εἰς τὴν συνείδησίν του.

Ἀλλὰ Κύριοι διότι ἀναγνωρίζομεν τὴν ἀρχὴν αὐτήν, τὴν ἀνάγκην αὐτήν, πρέπει νὰ ἔλθωμε ἐξ ἐφόδου νὰ μεταρρυθμίσωμεν μίαν νομοθεσίαν τὴν ὁποίαν ἔχομεν; Νομίζω ὅτι τὸ πρᾶγμα δεῖται σκέψεως μεγάλης, προπαρασκευῆς μεγάλης· πρέπει νὰ γίνῃ ἐκκαθάρισις τοῦ δικαστικοῦ κλάδου πρέπει νὰ καθήσωσιν εἰς τὴν ἕδραν τῶν δικαστῶν ἄνδρες ἀκραιφνεῖς, ἀνεξάρτητοι. Καὶ τότε θέλω ζητήσει οὐχὶ τὸ ἰσόβιον μόνον τῶν δικαστῶν ἀλλὰ καὶ τὸ ἰσόβιον τῶν καθηγητῶν καὶ τῶν διδασκάλων ἀκόμη· διότι καὶ εἰς αὐτὸν πολλαὶ φαυλότητες εἰσέδυσαν. Ἐρωτῶ τώρα τὸν ἀξιότιμον προαγορεύσαντα κύριον Ἀφεντούλην, ὅστις λίαν ἐπαξίως κατέχει τὴν ἕδραν τοῦ καθηγητοῦ: Ἐὰν αὐτὸς διὰ τὰ φρονήματά του διὰ τὴν καρδίαν του παρηγκωνίζετο ἐπὶ τοσαῦτα ἔτη.

Οἱ παραγκωνισμένοι

Ἂς ἔλθωμεν τώρα εἰς τὸν στρατόν. Σᾶς εἶπεν ὁ κύριος Καλλιγᾶς, ὅτι οἱ στρατιωτικοὶ προβιβασμοὶ γίνονται κατὰ δύο τρόπους, κατ' ἀρχαιότητα καὶ καθ' ἱκανότητα, Ὅταν εἶναι κατ' ἀρχαιότητα διατὶ νὰ περιστείλωμεν τὸν ὑπουργὸν νὰ ἀπονείμῃ μίαν δικαιοσύνην, τὴν ὁποίαν ἀπονέμει ἡ ἀρχαιότης; Καὶ ὅταν ἐκεῖνος ὁ δυστυχὴς ἀξιωματικὸς παρηγκωνίσθη τοσαῦτα ἔτη, διότι δὲν ἦτο πεφιλημένος; Ἄλλως τε, κύριοι ὑπάρχουν καὶ ἄλλα πράγματα· εἶναι καὶ μερικαὶ περιστάσεις, κατὰ τὰς ὁποίας ὑπάρχουν ἀνάγκαι πολιτικαί. Ἕνας ἀξιωματικὸς ἀρχηγὸς μιᾶς στρατιωτικῆς δυνάμεως δύναται νὰ τεθῇ εἰς ἀργίαν· δὲν ἠμπορεῖ νὰ ἔλθῃ δημοσίᾳ ὁ ὑπουργὸς νὰ συζητήσῃ καὶ νὰ προτείνῃ τὸ θέσπισμα, τοὺς λόγους διὰ τοὺς ὁποίους θέλει νὰ προβιβάσῃ;

Δὲν εἶμαι ἀξιωματικός, καὶ ἴσως ἀγνοῶ ἀλλὰ τοῦτο δύναται νὰ συμβῇ, νὰ τεθῇ ἕνας εἰς ἀργίαν, καὶ νὰ γίνῃ ἀνάγκη νὰ προστεθῇ ἄλλος εἰς τὴν θέσιν του διὰ προβιβασμοῦ. Θὰ εἶναι δημοκρατικωτάτη ἡ πολιτεία ἐκείνη, ἥτις θὰ φέρῃ λέγω, ὅτι δὲν δύναται ὁ ὑπουργὸς νὰ ἔρχηται δημοσίᾳ νὰ ζητῇ τοὺς λόγους τῆς ἐμπιστοσύνης, οἱ ὁποῖοι τὸν ὑποχρεοῦν νὰ δώσῃ τὴν ἐμπιστοσύνην εἰς αὐτὸ τὸ πρόσωπον ἐπὶ κεφαλῆς αὐτῆς τῆς στρατιωτικῆς δυνάμεως. Διότι ὅταν, κύριοι, ἔλθῃ μεθ' ἡμῶν νὰ συζητήσῃ τοὺς λόγους τῆς ἐμπιστοσύνης, συζητεῖ πλαστῶς τοὺς λόγους τῆς δυσπιστίας καὶ μέμφεται ἕνα καλὸν ἀξιωματικόν, ὅστις δύναται νὰ εἶναι ὁ ἱκανώτερος, ἀλλὰ δὲν ἔχει τὰς συμπαθείας. Τότε δέ, Κύριοι, τί θέλει συμβῇ; Πῶς δύναται νὰ φέρῃ ὁ ὑπουργὸς τὴν εὐθύνην τοῦ νὰ διατηρῇ αὐτὸς ὄργανον, εἰς τὸ ὁποῖον δὲν ἔχει τὴν ἐμπιστοσύνην;

Λέγω λοιπὸν συμπεραίνων τὰ ὀλίγα ταῦτα, ὅτι τὰ κείμενα δὲν πρέπει νὰ ζητῶμεν ἐξ ἐφόδου νὰ μεταρρυθμίσωμεν, διότι ἐπίκειται κίνδυνος, καίτοι ζητοῦντες νὰ τὰ κά-

νωμεν καλλίτερα φέρωμεν αὐτὰ εἰς χείρονα κατάστασιν. Ἂς ἀφήσωμεν αὐτὰ ὅπως κεῖνται, δι' ἑνὸς ψηφίσματος οὐχὶ ὀργανικοῦ ἀλλὰ κανονιστικοῦ, τὸ ὁποῖον θὰ διαγράφῃ τὰ μᾶλλον ἔργα. Ἂς μὴ ἔλθωμεν νὰ θέσωμεν βάσεις εἰς νόμους, οἵτινες δὲν εἶναι μόνον οἱ ἄριστοι, ἀλλὰ καὶ οἱ κάκιστοι, καὶ μὴ ἔλθωμεν καὶ δέσωμεν τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας τῆς Συνελεύσεως.

Ζαλισμένοι

ΑΓΓΕΛΙΝΙΔΗΣ. Προτείνω τὴν ἀναβολὴν τῆς ἀποφάσεώς μας ἐπὶ τοῦ ὑπὸ συζήτησιν ἀντικειμένου διότι ἐκ τοῦ προχείρου φέρουν ἕν σχέδιον· τώρα ζαλισμένοι ἀπὸ τὸ πρωῒ θέλομεν νὰ συζητήσωμεν τὸ σπουδαιότατον τοῦτο ἀντικείμενον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Θέλετε νὰ ὑποστηρίξητε τὴν πρότασιν ἢ νὰ ἐρωτήσω περὶ τῆς ἀναβολῆς τῶν 3 ἄρθρων; Λοιπὸν Κύριοι, ὅσοι θέλουσι τὴν ἀναβολὴν τῆς συζητήσεως ἐπὶ τοῦ ψηφίσματος τούτου, παρακαλοῦνται νὰ σηκωθῶσιν (ἀνίστανται ὀλίγοι). Ἡ Συνέλευσις παρεδέχθη νὰ ἐξακολουθήσῃ ἡ συζήτησις.

Στρατιωτικὸς πόλεμος

Π. ΒΑΛΤΙΝΟΣ. Προκειμένου περὶ τῆς τροπολογίας τοῦ Κ. Καλλιγᾶ τὰς ἀφορώσας τὴν μὴ παῦσιν τοῦ δικαστικοῦ κλάδου. Ἀρεοπαγιτῶν, Ἐφετῶν καὶ Πρωτοδικῶν, πιστεύω, ὅτι καὶ πολλοὶ ἄλλοι θέλουσιν ὁμολογήσει τὰ αὐτὰ μετὰ τοῦ Κ. Καλλιγᾶ καὶ ἐπίσης πιστεύω, ὅτι ὁ Κ. Ἀφεντούλης δὲν ἦτο ἀνάγκη νὰ προστρέξῃ, εἰς τὸ Σύνταγμα τοῦ Βελγίου διὰ νὰ μᾶς πείσῃ. Τὸ σύνταγμα τὸ συνομολογηθὲν κατὰ τὰ 44 ἐν Ἀθήναις ἔλεγε καθαρῶς τὸ περὶ ἰσοβιότητος τῶν δικαστῶν. Ἐν τούτοις ἐπειδὴ τώρα φρονῶ, ὅτι δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ σπεύσωμεν καὶ ὁρίσωμεν τὸ ἰσόβιον τῶν ὑπαρχόντων δικαστῶν, δυνάμεθα περιοδικῶς πῶς ν' ἀποφανθῶμεν ὅτι ἡ προσωρινὴ Κυβέρνησις δὲν δύναται πρὸς τὸ παρὸν τουλάχιστον νὰ παύῃ Ἀρεοπαγίτας, Ἐφέτας καὶ Πρωτοδίκας. Καθ' ὅσον δὲ ἀφορᾷ τὸ δεύτερον μέρος τῆς τροπολογίας τοῦ Κ. Καλλιγᾶ τὸ ὁποῖον ἐπολέμησαν καὶ οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἄς μοὶ συγχωρηθῇ νὰ τὸ πολεμήσω κάτι τι στρατιωτικώτερον.

Οἱ κείμενοι νόμοι

Κύριοι, οὐδεὶς κίνδυνος ὑπάρχει ἐὰν δὲν περιορίσωμεν τὴν Κυβέρνησιν κατὰ τοὺς προβιβασμούς, οὐδεὶς κίνδυνος φιλαρχικὸς καὶ φιλόδοξος· διότι, ἐὰν ἐπέλθῃ τι, θέλει εἶσθαι πρᾶξις δικτατορική, καὶ φρονῶ ὅτι δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ κανονίσωμεν τὰ κατὰ τῆς δικτατορίας· οὔτε ὁ Βασιλεὺς ἔχει τὸ δικαίωμα, ἐκτὸς ἐὰν παρανομῇ, καὶ τότε τιμωρεῖται. ὅπως τιμωροῦνται οἱ Βασιλεῖς, οὔτε ὁ Βασιλεὺς ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ κάμῃ προβιβασμούς, ἐκτὸς ἐκείνων τῶν προβλεπομένων ἀπὸ τοὺς κειμένους νόμους περιστάσεων. Οἱ κείμενοι νόμοι ὅσους ἔχομεν, ἢ ὅσους ἀναγνωρίζομεν διὰ ψηφισμάτων ἡμῶν κανονίζουσι τὰ περὶ προαγωγῆς τοῦ στρατοῦ.

Κύριοι, κατὰ τοὺς μέχρι τοῦδε ὑπάρχοντας κειμένους νόμους ὡρισμέναι εἰσὶ αἱ θέσεις, ὡρισμένοι οἱ βαθμοὶ ὡρισμένος ὑπάρχει ὁ ἀριθμὸς κατὰ βαθμὸν τῶν ἀξιωματικῶν. Οὐδεὶς λοιπὸν δύναται νὰ προβιβάσῃ, ἐκτὸς ἐὰν ὑπάρχωσιν ἐλλείψεις εἰς τὸν ἀνώτερον βαθμὸν κατὰ συνέπειαν λοιπὸν ὅταν εἶναι ἐγνωσμένον τοῦτο, ὅτι δὲν δύναται τὸν Βαλτινὸν νὰ τὸν κάμῃ λοχαγόν, ἐὰν δὲν χηρεύῃ θέσις λοχαγοῦ, δὲν ἐννοῶ διατὶ θέλομεν νὰ φέρωμεν εἰς τὴν Ἐθνοσυνέλευσιν τὸ ζήτημα προβιβαστέος ἢ μὴ ὁ Βαλτινός. Ἐὰν θέσις δὲν χηρεύῃ ὁ προβιβασμὸς εἶναι πλεονασμός, εἶναι ὑπέρβασις καθήκοντος, καὶ ὁ ὑπουργὸς τιμωρεῖται καταδιώκεται. Ἄλλως τε, κύριοι, τὰ λεχθέντα περὶ προβιβασμοῦ κατ' ἀρχαιότητα ἢ καθ' ἱκανότητα ἄς μοὶ εἶναι ἐπιτετραμμένον νὰ εἴπω, ὅτι δὲν ἐλέχθησαν καλῶς, διότι οἱ Κύριοι δὲν ἦσαν εἰδικοί. Ἔχομεν ρητὸν περὶ προβιβασμοῦ νόμον· ὁ νόμος αὐτὸς ὁ ρητὸς λέγει πολὺ σαφῶς ποῖοι προβιβάζονται κατ' ἀρχαιότητα, ποῖοι καθ' ἱκανότητα καὶ πότε προβιβάζονται. Ἐὰν Κύριοι, ἡ προσωρινὴ μέχρι πρὸ ὀλίγου Κυβέρνησις διὰ τοῦ ὑπουργοῦ τῶν Στρατιωτικῶν κατεπάτησε τοὺς κειμένους νόμους εἰς τὴν ἐνέργειαν τοῦ καθήκοντος, δὲν ἕπεται ὅτι ἡ αὐτὴ περίστασις πρόκειται νὰ λάβῃ χώραν καὶ μετὰ ταῦτα. Μέχρι τοῦδε οὐδὲν περιώριζε τὴν Κυβέρνησιν ἐνεργοῦσαν, μὰ τὴν ἀλήθειαν ἐν εἴδη δικτατορίας, ἀπὸ σήμερον ὅμως ὀφείλει λόγον τῶν πράξεών της, καθὼς ὀφείλει νὰ δώσῃ λόγον πῶς ὑπερέβη τοὺς κειμένους νόμους εἰς τοὺς παρελθόντας μῆνας. Ὑφ' ὅλας τὰς περιστάσεις ἐὰν ἐξετάσωμεν τὸ ζήτημα τῶν Στρατιωτικῶν καὶ κατὰ συνέπειαν τῶν Ναυτικῶν, φρονῶ ὅτι δὲν δυνάμεθα νὰ τὸ περιορίσωμεν, διότι θὰ περιορίσωμεν ἓν πρᾶγμα τὸ ὁποῖον ἀφ' ἑαυτοῦ εἶναι περιωρισμένον.

ΠΟΛΛΟΙ. Ἐφωτίσθημεν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Ἐφωτίσθη ἡ Συνέλευσις;

ΠΟΛΛΟΙ. Μάλιστα.

Ἀναγινώσκεται τὸ 3 ἄρθρον.

Ἄρθρ. 3. Ἄνευ τῆς συγκαταθέσεως τῆς Ἐθνικῆς Συνελεύσεως δὲν δύναται ἡ Κυβέρνησις α) νὰ συνομολογήσῃ συνθήκας β') νὰ κηρύττῃ πόλεμον, γ') νὰ κόπτῃ νόμισμα, δ') νὰ ἀπονέμῃ χάριν καὶ ἀμνηστείαν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Εἰς αὐτὰ τὰ ἄρθρα ὁ Κ. Καλλιγᾶς προσθέτει......

ΚΑΛΛΙΓΑΣ. Τὸ περὶ στρατοῦ ἀποσύρω, ἐνδίδων εἰς τὰς παρατηρήσεις τοῦ Κ. Βαλτινοῦ καὶ περιορίζομαι εἰς τὸ περὶ δικαστῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Μένει λοιπὸν ἡ ἀπαγόρευσις τῆς παύσεως τῶν Ἀρεοπαγιτῶν, Ἐφετῶν καὶ Πρωτοδικῶν.

ΚΑΛΛΙΓΑΣ. Μάλιστα, ἄς ἐξαιρεθῶσιν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Ὅσοι παραδέχονται ὅτι δὲν πρέπει ἄνευ συγκαταθέσεως τῆς συνελεύσεως ἡ προσωρινὴ Κυβέρνησις νὰ παύῃ Ἀρεοπαγίτας Ἐφέτας καὶ Προέδρους τῶν Πρωτοδικῶν, παρακαλοῦνται νὰ σηκωθῶσιν. (Ἐγείρονται ὀλίγοι). Ἀπερρίφθη.

Ἐρχόμεθα εἰς τὸ ἄρθρον 3 ὡς ἔχει. Οἱ παραδεχόμενοι τὸ τρίτον ἄρθρον, ὡς ἔχει, παρακαλοῦνται νὰ σηκωθῶσιν (ἐγείρονται οἱ πλεῖστοι). Ἡ Συνέλευσις παρεδέχθη τὸ 3 ἄρθρον, ὡς ἔχει.

Τὰ Ὑπουργεῖα

Ἀναγινώσκεται τὸ 4 ἄρθρον.

Ἄρθρον 4.

Ὁ ἀριθμὸς τῶν ὑπουργείων ὁρίζεται εἰς ἑπτά, ἤτοι

α' Ἐσωτερικῶν.

β' Οἰκονομικῶν.

γ' Στρατιωτικῶν.

δ' Ναυτικῶν.

ε' Ἐξωτερικῶν.

ς' Ἐκκλησιαστικῶν καὶ Παιδείας.
ζ' Δικαιοσύνης

ΧΑΛΚΙΟΠΟΥΛΟΣ. Καὶ πάλιν Κύριοι, ἔρχομαι νὰ ἱκετεύσω ὑμᾶς ὑπὲρ τοῦ Ὑπουργείου τῆς Γεωργίας, τοῦ Ἐμπορίου καὶ τῶν Δημοσίων Ἔργων. Ἠκούσατε, Κύριοι, ὅτι κατὰ τὸ ὑποβληθὲν ὑπὸ συζήτησιν ψήφισμα τὰ ὑπουργεῖα προσδιορίζονται, ὡς ἦσαν πρὸ τῆς μεταβολῆς εἰς ἑπτά. Εἶναι περιττὸν νὰ εἰσέλθω καὶ πάλιν, εἰς τοὺς λόγους, διὰ τοὺς ὁποίους θεωρεῖται ὑπὸ τῆς κοινῆς γνώμης ἀναγκαία ἡ σύστασις καὶ ἡ ὕπαρξις ἀπὸ τοῦδε τοῦ ὑπουργείου τῆς Γεωργίας, τοῦ Ἐμπορίου καὶ τῶν Δημοσίων Ἔργων· κατ' εὐτυχίαν ἔρχεται εἰς βοήθειαν τῆς προτάσεώς μου ἡ ἔκθεσις τοῦ ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν Κ. Ζαΐμη, ὅστις θεωρεῖ ἀφεύκτως ἀναγκαῖον τὸ ἔργον αὐτό. Κατὰ τὰς πληροφορίας δέ, τὰς ὁποίας ἔλαβον, οὐδὲν δημόσιον ἔργον εἶναι δυνατὸν νὰ κατορθωθῇ, ἐὰν δὲν συστηθῇ τοιοῦτον ὑπουργεῖον. Ἡ μόνη ἐναντίωσις, ἡ ὁποία δύναται νὰ ὑπάρξῃ εἰς τὴν πρότασιν τὴν ὁποίαν σᾶς ὑπέβαλον εἶναι ἡ ἀκόλουθος, ὅτι ἐν τῷ μέσῳ τῶν παρουσῶν περιστάσεων νὰ φροντίσωμεν περὶ ὑπουργείου γεωργίας, εἶναι πρᾶγμα τὸ ὁποῖον δὲν φαίνεται τόσον κατάλληλον..

Νομίζω, ὅμως, ὅτι κακῶς σκέπτονται οἱ φρονοῦντες κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον· διότι, ἐὰν πρέπει νὰ φροντίσωμεν περὶ ἄλλων ὑπουργείων εἰς πᾶσαν περίστασιν πρέπει νὰ φροντίσωμεν περὶ τοῦ Ὑπουργείου τῆς Γεωργίας καὶ τῶν Δημοσίων Ἔργων. Τὸ ὑπουργεῖον αὐτὸ ὑπάρχει σήμερον, καὶ δὲν ἔχει ἀνάγκην διὰ νὰ ἀρχίσῃ τὰς ἐργασίας του, εἰμὴ ἑνὸς ὑπουργοῦ. Φθάνει νὰ διορισθῇ εἷς ὑπουργός, διότι τὸ τμῆμα τῆς δημοσίου οἰκονομίας, τὸ ἀνωφελῶς ὑπάρχον, ἔχει 10 ὑπαλλήλους, οἱ ὁποῖοι τιθέμενοι ὑπὸ τὴν εἰδικότητα ἑνὸς ὑπουργοῦ, ἑνὸς εἰδικοῦ ὑπουργοῦ, δύναται νὰ καταστασθοῦν χρησιμώτεροι, ὅσον σήμερον δύναται νὰ εἶναι. Ὅταν τὸ ὑπουργεῖον αὐτὸ ἔχει ἴδιον προϋπολογισμόν, κάτι θέλει δυνηθῇ νὰ κάμῃ κατὰ τὸ πρῶτον ἔτος. Ἐὰν ἤδη δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ διορισθῇ ἀμέσως ὑπουργὸς ἴδιος, εἴτε λόγῳ οἰκονομίας εἴτε δι' οἱονδήποτε ἄλλον λόγον, εἷς τῶν λοιπῶν ὑπουργῶν δύναται νὰ ἀναλάβῃ αὐτό, ὁ ὁποῖος προσωρινῶς νὰ συλλέξῃ τὴν ἀναγκαίαν στατιστικὴν ὕλην ἄνευ τῆς ὁποίας δὲν εἶναι εἰς αὐτὸν δυνατὸν νὰ προβῇ εἰς τὰ κύρια ἔργα.

Μέχρις ὀνύχων

Κύριοι! Ἔχομεν Ὑπουργεῖον τῆς Παιδείας καὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν, καὶ μολαταῦτα διστάζομεν νὰ κάμωμεν τὸ κυριώτερον τῶν ὑπουργείων ἔπειται ἀπὸ μίαν ἐπανάστασιν, ἡ ὁποία ὑπεσχέθη νὰ ἀνακουφίσῃ τὸν λαὸν ἀπὸ τὰ δεινὰ τὰ ὁποῖα ὑπέφερε μίαν ὁλόκληρον τριακονταετηρίδα. Καὶ ἐπειδὴ τὰ παραδείγματα φέρονται πολλάκις πρὸς ὑποστήριξιν τῶν προτάσεων, σᾶς λέγω, ὅτι εἰς τὴν Γαλλίαν αἱ συντακτικαὶ συνελεύσεις εἶναι ἐκεῖναι, αἱ ὁποῖαι ἔκαμον τοιαῦτα πράγματα, ὁποῖον εἶναι τὸ ὑπουργεῖον τῆς γεωργίας καὶ τῶν δημοσίων ἔργων· προτιμότερον λοιπὸν εἶναι, παρὰ νὰ λείψῃ τὸ ὑπουργεῖον τῆς Γεωργίας καὶ τῶν Δημοσίων Ἔργων, νὰ καταργήσητε τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως. Ἤθελεν εἶσθαι ἀντίφασις εἰς τὴν πρόοδον, τὴν ὁποίαν ὑπεσχέθη ἡ ἐπανάστασις τὸ νὰ μὴ κάμῃ οὐδ' ἓν βῆμα ὑπὲρ τῆς εὐημερίας τοῦ λαοῦ, νὰ μὴ δώσῃ τὴν ἐλπίδα, ὅτι τέλος ἦλθεν ἡ ἐποχὴ κατὰ τὴν ὁποίαν θὰ φροντίσει (1) τὸ δημόσιον, θὰ φροντίσει μία Κυβέρνησις, θὰ φροντίσει μία Ἐθνικὴ Συνέλευσις ὑπὲρ τῆς εἰδικῆς εὐημερίας τοῦ λαοῦ, διὰ τὴν ὁποίαν ὑπέφερε τόσα δεινά, κατετρέχθη, καὶ πότε, καίτοι φορολογούμενος μέχρις ὀνύχων δὲν ἠμποροῦσε νὰ εἴπῃ ὅτι ἔχει εὐημερίαν καὶ εὐτυχίαν εἰς τὸν τόπον αὐτόν. Συνιστῶ λοιπὸν θερμῶς καὶ ἐπαναλαμβάνω θερμότατα τὴν δέησίν μου νὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψιν ἡ πρότασίς μου.

ΜΙΛΗΣΗΣ. Ἤκουσα τὰς παρατηρήσεις τοῦ ἐντίμου προαγορεύοντος. Αἱ παρατηρήσεις αὗται, ἐὰν ἐπρόκειτο περὶ ἄλλης ἐποχῆς, θὰ ἦσαν ἀξιόλογοι· ἀλλ' ἐλησμόνησεν ὁ προαγορεύσας, ὅτι ἡ περίοδος, τὴν ὁποίαν διατρέχομεν, δὲν εἶναι ὀργανική. Αἱ ἐπαναστάσεις δὲν εἶναι περίοδοι κανονικαί, δὲν εἶναι ὀργανικαί, εἶναι παροδικαί, ἡ Κυβέρνησις, τὴν ὁποίαν σήμερον δημιουργοῦμεν εἶναι φύσεως προσωρινῆς. Ἂς ἔχῃ λοιπὸν ὑπομονὴν ὁ κ. Χαλκιόπουλος, κατόπιν ὅταν συνταχθῇ, τὸ πολίτευμα, νὰ ἔλθῃ νὰ ὑποβάλῃ ὅλας αὐτὰς τὰς παρατηρήσεις. Ἄλλως τε Κύριοι, λέγω εἰς τὸν ἔντιμον προλαλήσαντα, ὅτι ἡ πρότασις, τὴν ὁποίαν ἐκάμεν, εἶναι καὶ ἐναντίον τῆς οἰκονομίας, τὴν ὁποίαν θέλομεν ὅλοι νὰ εἰσάξωμεν, δὲν θὰ ἔχῃ ἄλλο σκοπόν, παρὰ μόνον νὰ δημιουργήσῃ ὑπαλλήλους. Διὰ τοῦτο λέγω, ὅτι εἰς αὐτὴν τὴν προσωρινὴν περίοδον εἶναι περιττὸν αὐτὸ τὸ ὑπουργεῖον.

ΠΟΛΛΟΙ. Ἐφωτίσθημεν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Ὁ Κ. Χαλκιόπουλος λέγει νὰ συγχωνευθῇ τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἐκκλησιαστικῶν εἰς τὸ τῆς Δικαιοσύνης, τὸ δὲ Παιδείας εἰς τὸ τῶν Ἐσωτερικῶν ἔπειτα ἔχει μίαν προσθήκην, τοῦ ὑπουργοῦ τῆς Γεωργίας καὶ τοῦ Ἐμπορίου. Αὐτὴ ἡ προσθήκη θέλει τροποποιήσει τὸ 3ον ἄρθρον. Λοιπὸν θὰ ἐρωτηθῇ ἡ Συνέλευσις ἐπὶ τῆς τροπολογίας· ὅσοι παραδέχονται ὅτι πρέπει νὰ συστηθῇ ὑπουργεῖον Ἐμπορίου, Γεωργίας καὶ Δημοσίων Ἔργων, παρακαλοῦνται νὰ σηκωθῶσι (θόρυβος).

ΛΑΠΑΣ. Παρακαλῶ, ἐπὶ τοῦ παρόντος εἶναι περιττόν, ἀργότερα εἰς τὸ σύνταγμα τὸ παραδεχόμεθα.

ΕΤΕΡΟΣ. Δι' ὀνομαστικῆς κλήσεως.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Οἱ ἐθέλοντες, δι' ὀνομαστικῆς κλήσεως ἂς σηκωθῶσιν. (ἐγείρονται ἐλάττονες τῶν εἴκοσι.) Λοιπὸν θὰ ἐρωτήσω δι' ἀναστάσεως· ὅσοι παραδέχονται ἐπὶ τοῦ παρόντος τὴν σύστασιν ὑπουργείου τῆς Γεωργίας, τοῦ Ἐμπορίου καὶ τῶν Δημοσίων Ἔργων, παρακαλοῦνται νὰ σηκωθῶσιν· (ἐγείρονται ὀλίγοι). Ἡ Συνέλευσις δὲν παρεδέχθη. ἐρχόμεθα τώρα εἰς τὴν τροπολογίαν περὶ συγχωνεύσεως τῶν ὑπουργείων. Ὅσοι παραδέχονται τὴν συγχώνευσιν τοῦ ὑπουργείου τῶν Ἐκκλησιαστικῶν εἰς τὸ τῆς Δικαιοσύνης καὶ τὴν συγχώνευσιν τοῦ ὑπουργείου τῆς Παιδείας εἰς τὸ τῶν Ἐσωτερικῶν παρακαλοῦνται νὰ σηκωθῶσιν· (ἐγείρονται ὀλίγοι) Ἡ Συνέλευσις δὲν παρεδέχθη.

Κυβερνητικὴ ἐξουσία

Ἀναγινώσκεται τὸ 4 ἄρθρον.

Ἄρθρον 4.

«Ἡ προσωρινὴ Κυβέρνησις διὰ τῶν παρ' αὐτῆς διοριζομένων ὑπουργῶν ἐνεργεῖ ἅπασαν τὴν ἐκτελεστικὴν ἐξουσίαν κατὰ τοὺς κειμένους νόμους καὶ κατὰ τὰ ψηφίσματα καὶ τὰς ἀποφάσεις τῆς Ἐθνικῆς Συνελεύσεως».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Οἱ παραδεχόμενοι τὸ ἄρθρον ὅπως ἔχει παρακαλοῦνται νὰ σηκωθῶσιν· (ἐγείρονται οἱ πλεῖστοι). Ἡ Συνέλευσις παρεδέχθη τὸ ἄρθρον 4.

Ἀναγινώσκεται τὸ 5 ἄρθρον.

(1) Διατηρεῖται ἡ ὀρθογραφία τῶν Πρακτικῶν.

Ἄρθρον 5.

«Οὐδεμία πρᾶξις τῆς προσωρινῆς Κυβερνήσεως εἶναι ἔγκυρος ἂν δὲν φέρῃ τὰς ὑπογραφὰς δύο τοὐλάχιστον μελῶν αὐτῆς καὶ τοῦ ἁρμοδίου ὑπουργοῦ».

ΑΘ. ΠΕΤΜΕΖΑΣ. Αὐτὸ τὸ ἄρθρον εἶναι πολὺ σπουδαῖον κ' ἐπειδὴ ἡ Συνέλευσις σχεδὸν δὲν εἶναι πλήρης καὶ δὲν ἠμπορεῖ νὰ λάβῃ χώραν σπουδαία συζήτησις ἐπ' αὐτοῦ τοῦ ἄρθρου παρακαλῶ νὰ ἀναβληθῇ.

ΠΟΛΛΟΙ. Ὄχι! Νὰ τελειώσωμεν· ἡ Συνέλευσις εἶναι πλήρης.

Π. ΚΑΛΛΙΓΑΣ. Ἡ τοπολογία, τὴν ὁποίαν ἐπρότεινον, ἦτο γνωστὴ ἤδη ὅτε συνήλθομεν, ἀλλὰ δὲν ἐκρίναμεν ὅτι ἤθελε γίνει χρῆσις αὐτῆς· διότι πρόκειται ἐνταῦθα νὰ ἀποδώσωμεν τὸν τύπον τῶν πράξεων τῆς Κυβερνήσεως εἰς τὸν ὁποῖον πρέπει νὰ ὑποτάσσηται, ὅστις ὑπάγεται εἰς τὰς πράξεις τῆς Κυβερνήσεως.

Ὅταν ἡ Κυβέρνησις ἐκτελεῖ εἴτε ἀποφάσεις τῆς Συνελεύσεως, εἴτε ἐκτελεῖ τοὺς νόμους δὲν δημοσιεύει συγχρόνως καὶ τὸ πρακτικὸν τῶν γνωμῶν τῶν τριῶν μελῶν αὐτῆς, οὔτε δύναται, ὅστις δήποτε, νὰ εἴπῃ ὅτι πρὶν μάθῃ ποῖαι ἦσαν αἱ γνῶμαι τῶν τριῶν μελῶν, δὲν ὑπακούω εἰς τὴν γνώμην τῆς Κυβερνήσεως. Ἀπαιτεῖται νὰ ὁρίσωμεν τὸν ἐξωτερικὸν τύπον, ὁ ὁποῖος νὰ ὑπάρχῃ γνωστὸς καὶ νὰ μὴν ὑπάρχῃ κώλυμά τι.

Τώρα, τὸ νὰ ὁρίζηται, ποία εἶναι ἡ γνώμη τοῦ ἑνὸς ἢ τοῦ ἄλλου, αὐτὸς εἶναι ἐσωτερικὸς κανονισμός, περὶ τούτου τὰ πρόσωπα τῆς Κυβερνήσεως μεταξύ των θέλουν κανονίσει, ὥστε νὰ βεβαιοῦται διὰ πρακτικοῦ, ποία ἡ γνώμη τοῦ ἑνὸς καὶ ποία τοῦ ἄλλου. Δὲν ἀπαιτεῖται ὅμως νὰ δημοσιεύσῃ τὰς γνώμας· ἔπειτα νομίζω, ὅτι σχέδιον τοιοῦτον εἶναι καὶ ἄτοπον, καὶ ἂν θέλετε ἐπικίνδυνον, διότι οὕτω ζητεῖτε νὰ γίνῃ γνωστὴ ἡ γνώμη καὶ τὸ πρόσωπον αὐτὸ διὰ νὰ σχηματισθῇ περὶ τούτου τοῦ προσώπου περισσοτέρα ἐπίδειξις ὅτι ἔχει τὴν δεῖνα ἰδέαν, τὴν γνώμην· ἐνῷ ὁ σκοπός μας ὅταν ἔδιδον τὸν ὅρκον, ἦτο ὁμόνοια καὶ ἑνότης, μάλον τοῦτο δύναται νὰ ἐπέλθῃ εἰς τὸν νοῦν τινων, ὅτι εἶναι πιθανὸν δύο μέλη τῆς Κυβερνήσεως νὰ συμφωνήσουν καὶ νὰ μὴ ἐρωτήσουν τὸ τρίτον· καὶ οὕτως εἰπεῖν, ἐν ἀγνοίᾳ ἑνὸς ἐξ αὐτῶν νὰ καταρτισθῇ ἡ ἀπόφασις τῆς Κυβερνήσεως· καὶ νομίζω, ὅτι τινὲς ἐπιθυμοῦν νὰ ὑπάρχῃ τοιαύτη πρᾶξις, βεβαιοῦσα, ὅτι καὶ τὰ τρία μέλη ἔλαβον μέρος· τοῦτο ὅμως νομίζω ὅτι δὲν πρέπει ποσῶς νὰ μᾶς ἐνασχολήσῃ· ἂν παραδεχθῇ ἡ γνώμη ἑνὸς τῶν μελῶν τῆς Κυβερνήσεως, ἐννοεῖται ὅτι εἶναι ἀφορμὴ νὰ δυσαρεστηθῇ αὐτὸ τὸ μέλος καὶ ἂν ἔχῃ σπουδαίας ἀφορμὰς δυσαρεσκείας θέλει δώσει τὴν παραίτησίν του· δὲν ἔχομεν λοιπὸν ἀνάγκην νὰ ἱκανοποιήσωμεν τὴν φιλοτιμίαν αὐτοῦ τοῦ προσώπου.

Ἡ τριμελής

ΑΘ. ΠΕΤΜΕΖΑΣ. Κύριοι, βεβαίως, ἡ ἀπόφασις τῆς Συνελεύσεως εἶναι σεβαστή, ἀφοῦ ἅπαξ ἐθεώρησε μετὰ μακρὰν συζήτησιν ὡς ἀναγκαίαν τὴν τριμελῆ προσωρινὴν κυβέρνησιν· ἀλλ' ἐὰν θελήσωμεν νὰ ἐξετάσωμεν τοὺς λόγους οἱ ὁποῖοι ἀνεπτύχθησαν κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς συζητήσεως περὶ τοῦ εἴδους τῆς μορφῆς τῆς Κυβερνήσεως, θέλομεν εὐθὺς Κύριοι, ἐννοήσει ὅτι τὴν Κυβέρνησιν αὐτὴν τὴν τριμελῆ μόνον ὡς πρὸς τὰ πρόσωπα, ἑνιαίαν δὲ ὡς πρὸς τὴν ἰδέαν καὶ τὸν σκοπόν· Ποῖος ὁ λόγος, κύριοι, δι' ὃν ὑπεστηρίξαμεν τριμελῆ καὶ ὄχι μονομελῆ Κυβέρνησιν, διότι ἐνθυμοῦμαι ἀκόμη τὰ ἐπιχειρήματά των. Ἐφοβοῦντο νὰ δώσουν τὴν ὅλην ἐκτελεστικὴν ἐξουσίαν εἰς μίαν χεῖρα· διότι ἐλέγαμεν τότε ὅτι δὲν πρέπει νὰ ἐμπιστευθῶμεν τὴν μεγάλην ταύτην ἐξουσίαν εἰς τὰς χεῖρας ἑνὸς καὶ μόνου προσώπου· διότι τότε εἶναι φόβος μήπως αὐτὴ ἡ ἐξουσία ἣν δίδομεν ἡμεῖς περιωρισμένην μεταβληθῇ εἰς δικτατορίαν. Ἀπ' αὐτὴν λοιπὸν τὴν ἰδέαν ὁρμώμενοι ἠθελήσαμεν νὰ χορηγήσωμεν εἰς πολλὰς χεῖρας τὴν ἐξουσίαν, οὐδέποτε ὅμως νὰ διαιρέσωμεν τὴν ἰδέαν τῆς ἐκτελεστικῆς ἐξουσίας, διότι αὐτὴ δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ διαιρεθῇ.

Τί γίνεται λοιπόν; Διὰ ποῖον λόγον ὅτι ἐθεώρησα ὅτι εἶναι ἀδύνατον νὰ πραγματοποιηθῇ ἡ ἰδέα καὶ ὁ σκοπὸς τῆς ἐκτελεστικῆς ἐξουσίας μὲ πολυμελῆ Κυβέρνησιν μὲ τρία πρόσωπα· διότι εἶναι ἀδύνατον, κύριοι, οἱ τρεῖς ἄνθρωποι νὰ μὴ διαφωνήσουν εἰς ἓν ἀντικείμενον, τὸ ὁποῖον δύναται νὰ παρουσιασθῇ.

Τί θὰ ἔχωμεν, Κύριοι, εἰς τὴν περίστασιν καθ' ἣν θὰ παρουσιασθῇ ψήφισμα ἢ διάταγμα ὑπογεγραμμένον ἀπὸ δύο μέλη τῆς προσωρινῆς Κυβερνήσεως; Θέλομεν, ἔχει κύριοι, τότε τὰ δύο τρίτα ὑπογεγραμμένα τῆς ἐκτελεστικῆς ἐξουσίας καὶ τὸ ἓν τρίτον θὰ λείπῃ. Αὐτὴν τὴν ἰδέαν ἔχωμεν εἴπαμεν καὶ ἐσυζητήσαμεν ὅτι ἡ ἐκτελεστικὴ ἀρχὴ ὑπάρχει ἀδιαίρετος εἰς τὰς χεῖρας τριῶν μελῶν· ὅταν λοιπὸν ὑπογράψουν οἱ δύο καὶ ὁ ἕνας λείψει, τότε τὸ ψήφισμα αὐτό, τὸ διάταγμα αὐτό, ὅπως θέλετε ὀνομάσετέ το, δὲν φέρει τὸ βάρος ἐκεῖνο τὸ ἠθικόν, τὸ ὁποῖον ἀπαιτεῖται νὰ φέρῃ ἓν διάταγμα. Τί γίνεται λοιπὸν εἰς αὐτὴν τὴν περίστασιν; Λέγω ὅτι πᾶσα πρότασις ἢ πᾶν διάταγμα ἢ ψήφισμα τὸ ὁποῖον δὲν φέρει τὰς ὑπογραφὰς καὶ τῶν τριῶν μελῶν δὲν δύναται νὰ λάβῃ ἰσχὺν πρὶν ἢ Συνέλευσις λύσῃ τὸ ζήτημα· διότι ἡ ἀρχὴ ἐδῶ ἀναχωρεῖ ἀπὸ τὴν Συνέλευσιν καὶ ἐδόθη εἰς τὴν ἐκτελεστικὴν ἐξουσίαν· ὑπάρχει ἡ διαφωνία ἐκείνη; πρέπει νὰ τὴν λύσῃ πάλιν ἡ πηγή, τὸ σῶμα, τὸ ὁποῖον τὴν ἔδωσε. Εἰς περίστασιν, κύριοι, ὅταν δὲν παραδεχθῆτε τὴν ἰδέαν, τὴν ὁποίαν σᾶς φέρω, ὅτι ἀναγκαίως τὸ ἓν μέλος πρέπει νὰ παραιτηθῇ, διότι πρέπει νὰ ὑπάρχῃ εἰς τὸ διάταγμα τὸ ἠθικὸν βάρος ὅλης τῆς ἐκτελεστικῆς ἀρχῆς, ἀναγκαίως λοιπὸν πρέπει νὰ παραιτηθῇ. Ἀλλὰ παραιτουμένου αὐτοῦ, δὲν θὰ ἔλθῃ πάλιν ἡ ὑπόθεσις ἐνώπιον τῆς Συνελεύσεως; Αὐτὸ τὸ μέλος δὲν θὰ ἐκθέσῃ τοὺς λόγους, δι' οὓς δὲν ὑπέγραψε καὶ εἶναι ἐνδεχόμενον τότε, ἀντὶ νὰ παραιτηθῇ τὸ ἓν μέλος, νὰ πέσουν τὰ δύο, διότι ὅταν ἡ συνέλευσις πεισθῇ ὅτι εἰς αὐτὸν κεῖται τὸ δίκαιον τότε πρέπει νὰ ρίξῃ, τοὺς δύο κάτω. Προτείνω λοιπὸν ὅτι εἰς περίστασιν

καθ' ἣν ἤθελε παρουσιασθῆ διάταγμα, τὸ ὁποῖον δὲν φέρει τὰς ὑπογραφὰς καὶ τῶν τριῶν μελῶν τῆς προσωρινῆς Κυβερνήσεως, τὸ διάταγμα αὐτὸ νὰ εἶναι ἄκυρον, ἀνίσχυρον, μέχρις οὗ δὲν λυθῇ προηγουμένως τὸ ζήτημα ἀπὸ τὴν Συνέλευσιν τοῦ ποῖος εἶχε δίκαιον ἐκ τῶν διαφερομένων μερῶν τῆς ἐκτελεστικῆς ἐξουσίας.

ΜΩΡΑΪΤΙΝΗΣ. Συμφωνῶ, Κύριοι, μὲ τὸν προαγορεύσαντα ὅτι τὰ ἔγγραφα τὰ ἐκδιδόμενα ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν πρέπει νὰ φέρουν τὰς ὑπογραφὰς καὶ τῶν τριῶν δηλ. καὶ τοῦ μειονοψηφοῦντος, καθὼς γίνεται καὶ εἰς τὰ δικαστήρια ἐπὶ τῶν ἀποφάσεων τῶν πλημμελημάτων· δηλ. ὁ μειονοψηφήσας δύναται νὰ ἐκθέσῃ εἰς τὰ πρακτικὰ τοὺς λόγους. Ἐὰν ἀσθενῇ, πρέπει οἱ δύο ὑπογράψαντες ν' ἀναφέρουν τὸν λόγον «κωλυομένου» ἕνεκα ἀσθενείας». Ὅταν δὲ ἀρνεῖται, τότε βέβαια ἔρχεται καὶ δίδει τὴν παραίτησίν του. Τοιουτοτρόπως εἶναι παραδεδεγμένον εἰς τὰ δικαστήρια· πρέπει τὸ ἔγγραφον τὸ ἐκδιδόμενον ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν νὰ μὴ φέρῃ ἑαυτῷ, τὴν ἀπόδειξιν τῆς διαιρέσεως· ὅταν εἶναι δύο ὑπογεγραμμένοι, εἶναι ἀπόδειξις ὅτι ὁ εἷς δὲν συμφωνεῖ· πρέπει νὰ φέρῃ ὅλους τοὺς ἐξωτερικοὺς τύπους τὰς ὑπογραφὰς καὶ τῶν τριῶν, καθὼς γίνεται καὶ εἰς τὰ δικαστήρια· εἰς δὲ τὰ πρακτικὰ ἂς ὑπάρχῃ ὁ λόγος τοῦ μειονοψηφήσαντος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Ἡ Συνέλευσις δὲν εἶναι πλήρης καὶ νὰ μοῦ δώσητε τὴν ἄδειαν νὰ διαλύσω τὴν συνεδρίασιν.

ΠΟΛΛΟΙ. Μάλιστα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Διαλύεται ἡ συνεδρίασις, (ὥρα 7 παρὰ ἓν τέταρτον μμ.).

ΠΑΡΑΙΤΗΣΙΣ ΚΑΝΑΡΗ

ΑΙΜΑΤΗΡΑΙ ΣΥΓΚΡΟΥΣΕΙΣ

ΓΡΙΒΑΣ ΚΑΙ ΛΕΩΤΣΑΚΟΣ

Πέντε μόνον ἡμέρας μετὰ τὴν ὁρκωμοσίαν τῆς Κυβερνήσεως, παραιτοῦνται οἱ ὑπουργοὶ Κουμουνδοῦρος, Μαυρομιχάλης, Δεληγιώργης καὶ Ζαΐμης, ἀδυνατοῦντες νὰ συνεργασθοῦν μὲ τὸν Βούλγαρην. Τούτους ἀκολουθεῖ καὶ ὁ Κανάρης, παραιτούμενος καὶ αὐτός. Ἡ τριμελὴς ἀντιβασιλεία καθίσταται οὕτω «δυανδρία» μὲ τὸν Βούλγαρην καὶ Βενιζέλον Ροῦφον μέλη μόνον.

Ὁ Κανάρης ἐδικαιολόγησε τὴν παραίτησίν του εἰς τὴν Ἐθνοσυνέλευσιν καὶ ἐκδηλώνει τὴν πρόθεσίν του νὰ ἀποσυρθῇ καὶ πάλιν τῆς πολιτικῆς. Δὲν συμφωνεῖ ὅμως μαζί του ὁ ὑπαρχηγὸς τῶν Ὀρεινῶν Δ. Γρίβας. Τὴν ἰδίαν ἑσπέραν τῆς συνεδριάσεως, καταλαμβάνει μὲ σημαντικὴν στρατιωτικὴν δύναμιν τοὺς «Ἀέρηδες» μέχρι καὶ τοῦ τέρματος τῆς ὁδοῦ Αἰόλου. Οἱ πεδινοὶ πάλιν, δηλαδὴ ἡ δύναμις χωροφυλακῆς καὶ τὸ τάγμα Λεωτσάκου, καταλαμβάνουν θέσεις πλησίον τῶν ἀντιπάλων των καὶ μὲ τὴν ἔλευσιν τοῦ σκότους ἀρχίζουν συμπλοκαὶ μὲ ἀποτέλεσμα τὸν φόνον δύο στρατιωτῶν καὶ ἑνὸς δεκανέως.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 8ης ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 1863

Ὥρα 12 καὶ 1)4 Μ.Μ.

Μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ ὀνομαστικοῦ καταλόγου, εὑρεθείσης πλήρους τῆς Συνελεύσεως, ἐκηρύχθη ἡ ἔναρξις τῆς συνεδριάσεως καὶ ἀνεγνώσθησαν τὰ πρακτικὰ τῆς προτεραίας· τὴν ἕδραν τοῦ Προέδρου κατέχει ὁ Κ. Κριεζῆς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Κύριοι πληρεξούσιοι, κωλυομένου τοῦ Προέδρου καὶ τῶν Ἀντιπροέδρων, προσεκλήθην νὰ καταλάβω τὴν θέσιν τοῦ Προέδρου ὡς γεροντότερος· παρακαλῶ ἡσυχίαν διὰ νὰ ἐκρασθῆτε ἐν ἐγγράφον.

Μετ' ὀλίγον

(Ἀνεγνώσθη ἔγγραφον τῆς προσωρινῆς Κυβερνήσεως δι' οὗ ἀναγγέλλει αὕτη, ὅτι ἐσχημάτισεν ὑπουργεῖον νέον, καὶ μετ' ὀλίγον θέλει γνωστοποιήσει τὰ ὀνόματα τῶν Ὑπουργῶν.)

Κ. ΚΑΝΑΡΗΣ. Ἦλθον νὰ εἴπω Κύριοι Πληρεξούσιοι, τὰ χθεσινὰ γεγονότα, ὅ,τι ἠκολούθησε, καὶ τὰ προχθεσινὰ καὶ τὰ ἀντιπροχθεσινά. Πρὸ ἡμερῶν πολλῶν ἠξεύρετε, ὅτι ἡ Κυβέρνησις, ὄχι νὰ εἴπω διαιρεῖται ἀλλὰ ἐξεφράσθησαν γνῶμαι διάφοροι. Ἡ γνώμη ἡ πρώτη ἦταν ἡ ἰδική μας διὰ τὴν γενικὴν μεταρρύθμισιν τοῦ ὑπουργείου, ἡ δευτέρα γνώμη τοῦ Κ. Ρούφου νὰ γίνουν τροποποιήσεις τινές, ἡ τελευταία ἦτον νὰ μείνη τὸ ὑπουργεῖον ὁλόκληρον. Ἐβάλθην εἰς θέσιν νὰ ἐξετάσω τὴν πρώτην.

ΠΑΛΑΜΗΔΗΣ. Ἡ τελευταία τίνος ἦτον;

Τὰ σχέδια τοῦ Βούλγαρη

Κ. ΚΑΝΑΡΗΣ. Δὲν θέλω νὰ κάμω λεπτομέρειαν εἰς τοὺς λόγους ὅπου εἶπαν· λοιπὸν τὸ θέμα ἦτο νὰ βγοῦμε ἀπὸ τὴν πρώτην καὶ νὰ πᾶμε εἰς τὴν δευτέραν· ἡ ἀνάγκη μοῦ ἐφαίνετο μεγαλειτέρα, (1) ἔπεσε καὶ ἡ δευτέρα καὶ ἦλθεν ἡ τρίτη· ἡ τρίτη ἦτον τελειωτική, διότι ὑπεγράψαμεν πρακτικὰ καὶ ἐγὼ δὲν ἔχω εἴδησιν ἀπὸ αὐτό, τὸ ὁποῖον ἦλθεν εἰς τὸ Προεδρεῖον. Λοιπὸν σήμερον ἐσυνάχθημεν εἰς τὰς 12 καὶ ἐσυζητούσαμεν ἐκεῖ ὁμοῦ· εἶπεν ὁ Πρόεδρος Κ. Βούλγαρης ὅτι οἱ ὑπουργοὶ θέλουν νὰ παραιτηθοῦν· ἀπεκρίθην, ἐὰν θέλουν νὰ παραιτηθοῦν, νὰ τοὺς κράξωμεν ἐδῶ νὰ λύσωμεν αὐτὴν τὴν ἀπορίαν. Ἦλθον τέλος πάντων οἱ τέσσαρες, ἔλειπεν ὁ Μαυρομιχάλης καὶ ὁ Νικολόπουλος, προφορικὴν παραίτησιν εἶχε καὶ ὁ Μαυρομιχάλης, καθὼς εἶπεν ὁ Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως· ἐζητήσαμεν νὰ προχωρήσωμεν εἰς νέαν Κυβέρνησιν. Ὁ Κ. Βούλγαρης μοὶ εἶπε νὰ σχηματίσωμεν ἄλλην Κυβέρνησιν διότι παρῃτήθη αὐτή. Τοῦ εἶπον, Κ. Πρόεδρε, ἐγὼ ἐπερίμενα νὰ ἀκούσω τὰ μέλη αὐτὰ τῆς Κυβερνήσεως νὰ μᾶς εἴπουν ἂν εἶναι πραγματικὴ ἡ παραίτησίς των· θέλω νὰ σκεφθῶ εἰς τοῦτο τὸ πρᾶγμα· ἐγὼ δὲν εἶμαι πολιτικὸς νὰ ἀνακατώνωμαι εἰς αὐτὰ τὰ πράγματα πολύ, ἀλλ' ἦλθον καθὼς πρότερον ἐδῶ νὰ εἴπω ὅτι εἶναι ἀνάγκη γενικῆς μεταρρυθμίσεως, ὄχι ὅτι ἔχω κανὲν ὑπουργεῖον.

Ἡ ἰδέα τὴν ὁποίαν ἐσχημάτισα εἰς τὴν κεφαλήν μου,

---

(1) Διατηρεῖται πάντοτε ἡ ὀρθογραφία τῶν πρακτικῶν πλὴν τῶν περιπτώσεων κατὰ τὰς ὁποίας πρόκειται καταφανῶς περὶ τυπογραφικῶν λαθῶν.

εἶναι ὅτι ἡ παροῦσα κατάστασις ἀπαιτεῖ νέας δυνάμεις διὰ νὰ ἠμπορέσῃ νὰ κάμῃ πορ' ἐμπρός· μοὶ ἔδειξεν ὁ Κ. Βούλγαρης κατάλογον, καὶ μοῦ εἶπε κάμε ἐσὺ ἕνα, νὰ κάμῃ καὶ ὁ ἄλλος. Ἐγὼ τότε εἶπα ἐνώπιον τῶν μελῶν, ὅτι δὲν λαμβάνω μέρος καὶ ὑπάγω εἰς τὴν Συνέλευσιν νὰ παραιτηθῶ· Ἐρώτησα τὸν Κ. Ροῦφον τί θὰ πράξει καὶ μοὶ εἶπεν ὅτι δὲν εἶναι σύμφωνος νὰ σχηματίσῃ ὑπουργεῖον, καὶ μοὶ εἶπεν ἀκόμη ὅτι θὰ ἔλθῃ νὰ δώσῃ τὴν παραίτησίν του.

Χρεωστῶ νὰ εἴπω τοὺς λόγους διὰ τοὺς ὁποίους ἦλθον νὰ παραιτηθῶ· πολιτικοὶ ἄνθρωποι εἶναι ἄλλοι, ἔχουν ἄλλα πλεονεκτήματα, τὰ ὁποῖα ἐγὼ δὲν τὰ ἔχω, καὶ αἱ ἀλληλογραφίαι μου εἶναι πολλαὶ ὀλίγαι. Ἀφοῦ εἶδα τὴν κατάστασιν τῆς Κυβερνήσεως ἀπὸ τὴν παραίτησιν τοῦ ὑπουργείου, εἶπον ὅτι ἀφοῦ δὲν εἶμαι πολιτικὸς ἄνθρωπος, ἂν καὶ τὰ γηρατεῖα μου δὲν εἶναι μεγάλα, (1) ἀλλ' ἡ ἀσθένειά μου μὲ ἐμποδίζει, καὶ διὰ τοῦτο, εἶπον, ὑπάγω νὰ δώσω τὴν παραίτησίν μου καὶ ζητῶ συγχώρησιν ἀπὸ τὴν Συνέλευσιν· τίποτε δὲν μὲ ἐκίνησε, παρὰ βλέπω τὴν ἀνάγκην τοῦ τόπου, ὅστις χρειάζεται ἄλλους δυνατωτέρους διὰ νὰ ἐξέλθωσιν ἀπὸ αὐτὰ τὰ πράγματα.

ΘΕΟΧΑΡΗΣ. Πρωτοῦ ὁ σεβαστὸς Ναύαρχος ἀναβῇ τὸ βῆμα, εἶχον σκοπὸν νὰ ἐρωτήσω, ἂν ἡ Κυβέρνησις ἔφθασεν ἤδη εἰς ἓν ἀποτέλεσμα περὶ τοῦ σχηματισμοῦ τοῦ νέου Ὑπουργείου· καθόσον ἀφορᾷ, Κύριοι, τὴν ἀπαίτησιν τῆς κοινῆς γνώμης πρὸς τὸν σχηματισμὸν ἑνὸς ὑπουργείου ὅλοι γνωρίζετε ὅτι καὶ ἡμεῖς αὐτοὶ εἴμεθα ἐντολοδόχοι τοῦ λαοῦ καὶ δύναμαι νὰ εἴπω ὅτι καὶ ἡμεῖς συντελοῦμεν εἰς τὸν σχηματισμὸν τῆς κοινῆς γνώμης, καὶ ἀπαιτοῦμεν τὸν τάχιστον σχηματισμὸν τοῦ ὑπουργείου εἰς τὰς παρούσας δεινὰς περιστάσεις. Ἀλλὰ πρὸ μιᾶς στιγμῆς εἶδον τὸν Ναύαρχον ἀναβάντα τὸ βῆμα καὶ παραιτούμενον ὡς τρίτον μέλος τῆς Κυβερνήσεως, διότι, ὡς ἠκούσατε ἀπαροῦντες, δὲν συνεβιβάσθη μὲ τὰ ἕτερα δύο πρόσωπα τῆς Κυβερνήσεως εἰς τὸν σχηματισμὸν τοῦ νέου Ὑπουργείου.

Κ. ΚΑΝΑΡΗΣ. Δὲν μὲ ἐρώτησαν διόλου

ΘΕΟΧΑΡΗΣ. Κύριε Ναύαρχε, δὲν σᾶς ἔδειξαν τὸ νέον πρακτικὸν τῆς χθεσινῆς συνεδριάσεως;

Κ. ΚΑΝΑΡΗΣ. Ὅταν ἐπρωτοπῆγα εἰς τὴν Κυβέρνησιν, μοὶ ἔδειξε κατάλογον ὁ Κ. Βούλγαρης διὰ νὰ δώσω καὶ ἐγὼ ἕναν ἄλλον, μὲ ἀπορίαν μου βλέπω τώρα. . . . (θόρυβος)

Ἐσχηματίσθη

ΘΕΟΧΑΡΗΣ. Βλέπετε, Κύριοι, ὅτι ἓν μέλος τῆς Κυβερνήσεως, ὁ Κ. Κανάρης ἦλθε νὰ δώσῃ τὴν παραίτησίν του, διότι δὲν συνεβιβάσθη μὲ τὸ προσωπικόν, τὸ ὁποῖον ἐσχημάτισαν τὰ ἕτερα δύο μέλη τῆς Κυβερνήσεως. Ὁ γηραιὸς ναύαρχος σᾶς ἐξέθεσε πρὸ μιᾶς στιγμῆς, ὅτι ἦτο σύμφωνος περὶ τοῦ ὁλοσχεροῦς σχηματισμοῦ νέου Ὑπουργείου, σήμερον ὅμως μὲ ἀπορίαν μου βλέπω, ἀφοῦ ἡ ἰδέα του αὐτὴ παρεδέχθη, νὰ ἔρχηται παραιτούμενος τῆς συμπράξεώς του εἰς τὴν Κυβέρνησιν. Τί ἐξάγεται, Κύριοι, ἐκ τούτου ὅτι ὁ Κύριος Ναύαρχος εἰς τὸν ἀριθμόν, ἢ εἰς τὸ ποιὸν τῶν προσώπων δὲν συνεβιβάσθη· κατ' ἐμὴν γνώμην, φαίνεται, Κύριοι, ὅτι ἐπεθύμει νὰ παραδεχθῶσι τὰ ἕτερα δύο μέλη τῆς Κυβερνήσεως ὅλα τὰ πρόσωπα ὅσα ὁ κ. Ναύαρχος ἐπρότεινεν;

Ἐγὼ δὲν ἐπιθυμῶ νὰ ἀνατρέχω εἰς θεωρίας, ἀρέσκομαι εἰς πρακτικώτερα πράγματα. Ἡ προχθεσινὴ ἀπόφασις τῆς Συνελεύσεως ἦτο, «ὅτι ἡ πλειοψηφία τῆς Κυβερνήσεως δύναται νὰ προβῇ εἰς πρᾶξιν». Ὁλόκληρος ἡ Κυβέρνησις ἐπὶ τέσσαρας καὶ πέντε ἡμέρας συνεργασθεῖσα δὲν ἠδύνατο νὰ προβῇ εἰς τετελεσμένον τι· σήμερον ἡ πλειοψηφία, ἤτοι δύο μέλη αὐτῆς, ἔφθασαν εἰς ἓν ἀποτέλεσμα καὶ ἐσχημάτισαν ἓν Ὑπουργεῖον.

Σᾶς ἐρωτῶ ἤδη δυνάμεθα νὰ ἀποφανθῶμεν κατὰ τῆς πράξεως ταύτης; Νομίζω, ὅτι οὐδὲ λόγος δύναται νὰ γίνῃ σήμερον περὶ τούτου, διότι τὸ Ὑπουργεῖον, τὸ ὁποῖον ἐσχηματίσθη, ἀκόμη δὲν παρουσιάσθη εἰς τὴν Συνέλευσιν, καὶ οὐδὲ πρᾶξιν τινὰ μᾶς παρουσίασεν. Ἡ Συνέλευσις ἀκούσασα τὸν νέον σχηματισμὸν τοῦ Ὑπουργείου εἶπε· «δὲν θέλω νὰ κάνω ἄλλο παρὰ νὰ περιμένω μέχρις οὗ ἔλθει τὸ Ὑπουργεῖον νὰ φανῇ ὡς πρὸς τὰ πρόσωπα, ποῖον εἶναι καὶ μετὰ ταῦτα νὰ τὸ περιμένω εἰς τὰς πράξεις του.» Καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὴν παραίτησιν τοῦ Ναυάρχου, εἰς τὴν ὁποίαν ποτὲ δὲν θὰ δώσω καὶ ἐγὼ ψῆφον παραδοχῆς (θόρυβος).

Λυποῦμαι, Κύριοι, διατὶ ὁ Κύριος Ναύαρχος νὰ διαφωνήσῃ ὡς πρὸς τὰ πρόσωπα τοῦ νεοσχηματισθέντος Ὑπουργείου καὶ νὰ ἀναγκασθῇ ἡ Κυβέρνησις εἰς τὴν πρώτην πρᾶξιν της νὰ ἀποδειχθῇ διαιρεθεῖσα· ἀλλ' ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον μὲ ἐμβάλλει εἰς τὴν μεγαλυτέραν ἀμηχανίαν εἶναι, πῶς ἀφοῦ ἡ ἀρχὴ τοῦ Ναυάρχου, παρεδέχθη, (1) αὐτὸς παραιτεῖται. Ἡ γνώμη τοῦ Ναυάρχου, ἦτο ὡς πάντες γνωρίζετε, ἡ ὁλοσχερὴς ἀλλαγὴ τοῦ ὑπουργείου, τοῦτο ἤδη καὶ ἐγένετο. Περαίνων τὸν λόγον μου παρακαλῶ τὴν Συνέλευσιν νὰ πείσῃ τὸν Κύριον Ναύαρχον νὰ συμπράξῃ μετὰ τῆς Κυβερνήσεως.

Τὸ ὑπουργεῖον

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Κατ' αὐτὴν τὴν στιγμὴν ἦλθεν ἔγγραφον ἐκ μέρους τῆς Κυβερνήσεως πρὸς τὸ προεδρεῖον, τὸ ὁποῖον παρακαλῶ νὰ ἀκούσετε.

(Ἐνταῦθα ἀνεγνώσθη ἔγγραφον τῆς Προσωρινῆς Κυβερνήσεως ἀναγγέλλουσης ὅτι διώρισε τὸ ἑξῆς Ὑπουργεῖον: Ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν τὸν Κ. Α.Χ. Λόντον, ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν τὸν κ. Εὐθ. Κεχαγιᾶν, ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν καὶ προσωρινῶς Ναυτικῶν, τὸν συνταγματάρχην κ. Ἀρτέμιον Μίχαν, ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν τὸν κ. Διομήδην Κυριακοῦ καὶ ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης τὸν κ. Ζηνόβιον Βάλβην).

ΠΕΤΜΕΖΑΣ. Λέγει ὅτι ἀπεδέχθησαν τὰς θέσεις των οἱ ὑπουργοί;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Ὄχι. Εἶναι ὑπογεγραμμένοι ὁ Ροῦφος καὶ Βούλγαρης.

ΠΟΛΛΟΙ. Εἶναι παράνομον τὸ ἔγγραφον.

ΕΤΕΡΟΣ. Ἄκυρον, ἄκυρον.

(Ἐνταῦθα εἰσέρχεται εἰς τὴν αἴθουσαν ὁ πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως Κ. Δ. Βούλγαρης κατόπιν εἰσέρχεται καὶ τὸ ἕτερον μέλος, ὁ Κύριος Ροῦφος.

(1) Ὁ Κανάρης ἐγεννήθη τὸ 1793, κατὰ πᾶσαν πιθανότητα. Εἶναι λοιπὸν αὐτὴν τὴν ἐποχὴν 70 ἐτῶν περίπου.

(1) Ἐγένετο παραδεκτή.

Ψηφοφορία

Ἄρχεται πάλιν ἡ ἐκφώνησις τὸν κατάλογον.

ΑΛΕΚΟΣ ΑΧΟΛΟΣ. Νὰ ἐρωτηθῇ ἡ Συνέλευσις ποῖον θέμα θέλη πρῶτον.

ΠΟΛΛΟΙ. Ὄχι, ὄχι.

ΒΑΣΟΣ. Βλέπω κύριε πρόεδρε ὅτι ἔχετε συμφέρον εἰς αὐτὴν τὴν ὑπόθεσιν.

(Θόρυβος μέγας καὶ ποδοκροτήματα ἐκ τοῦ ἀκροατηρίου).

Ὁ κύριος Βάσος ἐρωτώμενος ἵνα ψηφοφορήση λέγει: «Διαμαρτύρομαι, δὲν ὑπάρχει ἐλευθερία» (Ποδοκροτήματα ἐκ τοῦ ἀκροατηρίου καὶ ἀποδοκιμασίαι τῶν πληρεξουσιῶν).

Ὁ κύριος Βάσος θυμωθεὶς ἀναχωρεῖ ἐκ τῆς αἰθούσης.

Ἐξακολουθεῖ ἡ ἐκφώνησις. Ἐψηφοφόρησαν 180. Ἡ πρότασις τοῦ Κ. Βουδούρη ἀπερρίφθη διὰ ψήφων 101 κατὰ 77, ἀρνηθέντων δύο (Ποδοκροτήματα ἐκ τοῦ ἀκροατηρίου).

Ἡ πρότασις εἶχεν οὕτω:

«Ὅτι λαμβάνουσα ὑπ' ὄψιν τὴν περὶ σχηματισμοῦ τοῦ νέου ὑπουργείου γνωστοποίησιν δύο μελῶν τῆς Κυβερνήσεως, παραιτηθέντος τοῦ τρίτου, θεωρεῖ αὐτὴν ὡς μὴ ὑπάρχουσαν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Λύεται ἡ συνεδρίασις (ὥρα 4 παρὰ 20')

Ο ΒΟΥΛΓΑΡΗΣ ΑΠΟΜΑΚΡΥΝΕΤΑΙ

ΚΥΒΕΡΝΗΣΙΣ Ζ. ΒΑΛΒΗ

ΟΙ ΕΝΟΠΛΟΙ ΑΦΟΠΛΙΖΟΝΤΑΙ

Ἡ ἀντίδρασις κατὰ τῶν αἱματηρῶν συγκρούσεων ὑπῆρξεν ἄμεσος καὶ σθεναρά. Ἡ Συνέλευσις συνελθοῦσα τὴν πρωΐαν τῆς αἱματηρᾶς νυκτός, προέβη εἰς τὴν λῆψιν δραστικῶν μέτρων, ἀπομακρύνασα τὸν Δ. Βούλγαρην τῆς ἐξουσίας καὶ ἀναθέσασα εἰς τὸν πρόεδρον αὐτῆς Ζηνόβιον Βάλβην πάσας τὰς ἐξουσίας.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 9η ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 1863

(Σάββατον ὥρα 11 π.μ.)

Μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ καταλόγου, εὑρεθείσης πλήρους τῆς Συνελεύσεως, ἤρξατο ἡ συνεδρίασις, μὴ παρόντος ὅμως τοῦ ἀκροατηρίου τὴν ἕδραν τοῦ Προέδρου κατέχει ὁ ἀντιπρόεδρος Κ. Μωραΐτίνης.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Θὰ ἐρωτήσω τὴν Συνέλευσιν ἂν θέλη ἡ συνεδρίασις νὰ εἶναι μυστικὴ ἢ φανερά.

ΠΟΛΛΟΙ. Φανερά.

Θέατρον

ΜΙΛΗΣΙΣ. Κατήντησεν ἡ Συνέλευσις θέατρον. Ἕκαστος πρέπει νὰ ἐπιβάλλη εἰς ἑαυτὸν καθήκοντα, τὰ ὁποῖα ὑπαγορεύει ὁ πατριωτισμός. Ἡ Συνέλευσις πρέπει νὰ εἶναι σοβαρά, καὶ παρακαλῶ ἡ συνεδρίασις νὰ γίνη φανερά, ἀλλὰ νὰ ἐφαρμοσθῇ αὐστηρότατα ὁ κανονισμός.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Ἐν τούτοις δὲ καὶ ἐκ μέρους ὑμῶν ἀπαιτεῖται νὰ μὴ διακόπτηται ὁ ἀγορεύων, ἀλλὰ καθεὶς ἀπὸ τὴν ἕδραν του νὰ ἀκούῃ μὲ ὑπομονήν· καὶ ἂν λέγηταί τι, τὸ ὁποῖον δὲν συμφωνεῖ μὲ τὴν ἰδέαν τινὸς δὲν πρέπει ἀπὸ τῆς ἕδρας νὰ φωνάξῃ ὄχι, ὄχι. Ἂν λέγῃ καὶ παράλογα· διότι ἄλλως δὲν θὰ δυνηθῶμεν νὰ φθάσωμεν εἰς ἓν ἀποτέλεσμα, καὶ εἶναι ἀδύνατον νὰ συνεννοηθῶμεν. Ὅλοι οἱ πληρεξούσιοι πρέπει νὰ κάθηνται εἰς τὰς ἕδρας των, ὅστις δὲν κάθηται, θὰ τὸν ἀπαγγείλω ὀνομαστί, καὶ ἂν δὲν ἀκούσῃ, θὰ προκαλέσω κατ' αὐτοῦ τὴν ἀποδοκιμασίαν τῆς Συνελεύσεως.

Τὰ χθεσινὰ

Ν. ΚΑΝΑΡΗΣ. Μία ἀπὸ τὰς αἰτίας, αἵτινες ἀναγκάζουσι τοὺς πληρεξουσίους νὰ διακόπτωσι τὸν ῥήτορα εἶναι, ὅτι ῥίπτονται πολλάκις λόγοι ψευδεῖς, ἄτοποι, οἵτινες ἁρπάζουσι τὴν συνήθειαν τοῦ πληρεξουσίου, καὶ τὸν ἀναγκάζουσι νὰ διακόπτῃ. Χθὲς ἕνας πληρεξούσιος.....

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Ἀφήσατε τὰ χθεσινά. Δὲν πρέπει νὰ προβαίνωμεν εἰς προσωπικὰς προσβολάς, τὰς ὁποίας ἀπαγορεύει καὶ ὁ κανονισμός, μήτε εἰς αἰτιάσεις μέρους τινὸς πληρεξουσίων. Πρέπει καθεὶς νὰ γίνῃ πολὺ προσεκτικὸς εἰς τοὺς λόγους του· διὰ νὰ συμβαδίσωμεν ἀδελφικῶς καὶ συμφώνως εἰς τὰς ἀρχὰς αὐτάς, πρέπει ἕκαστος νὰ θέσῃ χαλινὸν εἰς ἑαυτόν. Τὸ πρῶτον ζήτημα σήμερον εἶναι, ἂν πρέπει νὰ γίνῃ δημοσία ἡ συνεδρίασις.

ΕΙΣ ΠΛΗΡΕΞΟΥΣΙΟΣ. Κύριε Πρόεδρε, ἡ γνώμη σας εἶναι ὀρθοτάτη, δηλ. ἐὰν τις ἐξ ἡμῶν προσκαλούμενος νὰ καθίσῃ εἰς τὴν ἕδραν του δὲν ὑπακούσῃ νὰ προσκαλεῖται τὴν ἀποδοκιμασίαν τῆς Συνελεύσεως, φρονῶ, ὅμως ὅτι τοῦτο πρέπει νὰ ἐφαρμοσθῇ ὡσαύτως, καὶ ὅταν τις ἱστάμενος ἔρχηται νὰ διακόψῃ τὸν ῥήτορα ἢ ὁπόταν θέλῃ νὰ κάμῃ παρατήρησιν, καὶ τότε πρέπει νὰ ἐφαρμοσθῇ ἡ ἀποδοκιμασία.

ΠΟΛΛΟΙ ΠΛΗΡΕΞΟΥΣΙΟΙ. Μάλιστα.

Πένθος

Β. ΒΑΛΤΙΝΟΣ. Πενθῶν ἀναβαίνω τὸ βῆμα· ἄχρι τοῦδε, οὐδόλως λαμβάνοντες ὑπ' ὄψιν τὰς συνεπείας, αἱ ὁποῖαι ἤθελον προκύψει ἀπὸ τὰς ἐπιδοκιμασίας ἢ ἀποδοκιμασίας τοῦ ἀκροατηρίου, μειδιῶντες ὅτε ἐπεδοκίμαζε, ὀργιζόμενοι δέ, ὅτε ἀπεδοκίμαζε, ἀφήσαμεν νὰ παρέλθῃ τόσος χρόνος, χωρὶς νὰ ἐπιβάλωμεν εἰς τὸ ἀκροατήριον τὸ σέβας τὸ ὁποῖον ὤφειλεν εἰς τὴν φωνὴν τῆς Συνελεύσεως. Ἡ παραμέλησις τοῦ καθήκοντος τούτου μᾶς ἔφερεν εἰς τὴν ἐλεεινὴν κατάστασιν εἰς τὴν ὁποίαν εὑρισκόμεθα.

Νὰ ὑποστῶμεν τὴν τύχη μας

Εἶπον καὶ ἐπαναλαμβάνω, ὅτι ἀναβαίνω τὸ βῆμα πενθῶν. Κύριοι, πληρεξούσιοι, σιγὰ σιγὰ χωρὶς νὰ τὸ αἰσθανθῶμεν ὑποκύπτομεν εἰς τὸ βάρος τῆς ἐπιδοκιμασίας ἢ ἀποδοκιμασίας, καὶ εἰς τὸ βάρος τῆς κρίσεως τοῦ ἀκροατηρίου καὶ ὑπὸ τοῦ ἀκροατηρίου εἰς βάρος τοῦ ἔξω κόσμου. Φθάσαντες εἰς τὸ σημερινὸν θλιβερὸν σημεῖον δὲν πρέπει νὰ ὀπισθοδρομήσωμεν, πρέπει νὰ ὑποστῶμεν τὴν τύχην μας. Φρονῶ, ὅτι τὴν ἐλεεινὴν ταύτην πορείαν ἀκολουθοῦντες, πρέπει νὰ πίωμεν τὸ ποτήριον τὸ φαρμακερόν. Φρονῶ ὅτι τὸ ἀκροατήριον, πρέπει νὰ παρίσταται εἰς ὅλας τὰς συνεδριάσεις διὰ νὰ κανονίζη τὴν διαγωγήν μας. Ἐπιμένω ἡ συζήτησις νὰ γίνη φανερά, ἐξαιρῶ μόνον, ὅταν θεοῦ θέλοντος σκεφθῶμεν περὶ τῆς ἐκλογῆς τοῦ Βασιλέως, τὸ ὁποῖον καίτοι οὐσιωδέστατον τὸ ἐλησμονήσαμεν καὶ διὰ τοῦτο ἐφθάσαμεν εἰς αὐτὴν τὴν ἐλεεινὴν κατάστασιν. Εἰς ἐκείνην μόνον τὴν περίστασιν θὰ λάβω τὸ λόγον καὶ θὰ παρακαλέσω νὰ γίνη μυστική.

Μέχρις ἐξευτελισμοῦ

ΑΦΕΝΤΟΥΛΗΣ. Κύριοι, λέγω, ὅτι δὲν πρέπει νὰ παραγνωρίζωμεν τὸ ἀκροατήριον τὸ σημερινόν. Ὡς σᾶς εἶπεν ὁ προλαλήσας τὸ ἀκροατήριον πολὺ μᾶς ἐπίεσε μέχρι τοῦ ἐξευτελισμοῦ. Χθὲς παρέστημεν εἰς μίαν τοιαύτην ἀξιοδάκρυτον σκηνὴν καὶ δὲν εἶναι πρώτη φορὰν κατὰ τὴν ὁποίαν ἔρχηται τὸ ἀκροατήριον πρὸς ἐπιδοκιμασίαν ἢ ἀποδοκιμασίαν μὲ τρόπον ἀξιοκατάκριτον τὴν πρώτην φορὰν ποδοκροτεῖ, τὴν ἄλλην χειροκροτεῖ, τὴν ἄλλην σφυρίζει, ἢ φωνάζει, ὅταν ἀκούῃ λόγους τινὰς τοὺς ὁποίους μισεννοεῖ, ἐκρήγνυται εἰς θορύβους. Φρονῶν, ὅτι σήμερον ὅτε πρόκειται νὰ σκεφθῶμεν διὰ πολὺ σπουδαῖον ἀντικείμενον, νὰ μὴ παρευρεθῇ τὸ ἀκροατήριον, διότι πολὺ ἐνδεχόμενον ἡμεῖς αὐτοὶ νὰ ἐρεθίσωμεν τὸ ἀκροατήριον καὶ οὕτω νὰ μὴ ἔλθωμεν εἰς κανὲν ἀποτέλεσμα.

Δὲν μυστικίζει

Ἡμεῖς ἐκ τῶν προηγειθησῶν συζητήσεων ἐδείξαμεν ὅτι περιπλεκόμεθα εἰς ἔριδας παραλόγους· καὶ σχετικῶς οὕτω δὲν δυνάμεθα νὰ προκαλέσωμεν σπουδαίαν συζήτησιν. Σήμερον μάλιστα θὰ δώσωμεν καιρὸν εἰς τὸ ἀκροατήριον νὰ παρευρεθῇ εἰς μίαν ἀπὸ ἐκείνας τὰς θορυβώδεις σκηνάς, καὶ αἱ ταραχαὶ τούτου θὰ ἔχωσι ἐπιρροὴν τινα ἐφ' ἡμῶν, εἴτε καλὴν εἴτε κακὴν εἰς τὴν Πατρίδα. Δὲν μυστικίζει ἡ Συνέλευσις· ἔπειτα 300 στόματα ἵστανται διὰ νὰ ἐξαγγείλωσι τὰς βουλὰς τῆς Συνελεύσεως ἐκτὸς τοῦ περιβόλου τούτου. Εἶπον καὶ ἐλάλησα, σεῖς δὲ ὅτι θέλετε πράξετε.

ΡΟΝΤΙΡΗΣ. Ἂν πρόκειται καὶ σήμερον ὅτε τὰ πάντα εἶναι εἰς κίνδυνον νὰ συζητῶμεν ὅτι εἶναι ὡραῖον καὶ δημοτικόν, εἶμαι σύμφωνος ὅτι δημοσίαν πρέπει νὰ συζητήσωμεν. Τὴν δημοσιότητα τὴν ἀγαπῶ πολύ, διότι διὰ τῆς δημοσιότητος συμπράττει καὶ ὁ λαός. Τὸν μυστικισμὸν οὐδέποτε τὸν ὑπεστήριξα, καὶ ὅταν συνεζητεῖτο ἡ φανερὰ ψηφοφορία ἤμην ὑπὲρ αὐτῆς. Ὅτι ὅμως δύναται νὰ χορηγῆται σήμερον, δὲν ἔχει τὸν τόπον του. Σήμερον θὰ ἐξετασθῇ τί εἶναι ἀναγκαῖον καὶ χρήσιμον καὶ εἰς αὐτὸ πρέπει νὰ σταματήσωμεν.

Συζήτησις - Συνείδησις

Νομίζω, Κύριοι ὅτι ἡ ἐλευθερία τῆς συζητήσεως εἶναι τὸ κυριώτερον στοιχεῖον, τὸ κυριώτερον μέλημα τῆς Συνελεύσεως, ἡ ἐλευθερία τῆς συνειδήσεως τοῦ πληρεξουσίου. Τὸ ἀκροατήριον εἶναι καλὸν νὰ ὑπάρχη ἀλλὰ λέγεται ἀκροατήριον τουτέστι νὰ ἀκροᾶται μόνον· ὅταν τὸ ἀκροατήριον συμπράττει μὲ ἡμᾶς εἴτε ἐπιδοκιμάζον, εἴτε ἀποδοκιμάζον, δὲν εἶναι πλέον ἀκροατήριον. Ἂν ἠρχόμην νὰ σᾶς εἴπω ὅ,τι θὰ γίνη, ἤθελεν εἶσθαι δυσκατόρθωτον διότι τὸ μέλλον εἶναι ἀόριστον, ἀλλ' ἠξεύρετε τί θὰ γίνη, διότι γνωρίζετε, ὅτι, ἔγινε χθὲς καὶ προχθές.

Ἡ σήμερον εἶναι πολὺ σπουδαία συζήτησις, δύναται νὰ εἶναι πολὺ μεγάλη ἡ συνεδρίασις καὶ σπουδαία. Λέγω λοιπόν, ἂν θέλωμεν νὰ συμπράττη τὸ ἀκροατήριον, τὸ ὁποῖον συνέπραττε χθὲς τὸ ὁποῖον ἐποδοκρότησε τὴν Συνέλευσιν ἀναχωροῦσαν, καὶ κατόπιν ἐπῆλθον ἀποτρήματά τινα τὴν νύκτα, τὰ ὁποῖα ὅλοι γνωρίζετε, τότε μάλιστα νὰ τὸ ἀφήσωμεν· ἀλλὰ δὲν θέλω ἀκροατήριον συμπράττον μὲ ἡμᾶς.

Κύριοι, πρόκειται περὶ μυστικῆς συνεδρίας. Εἶναι τόσον φοβερὸν τὸ ὄνομα μυστικότης καὶ δὲν εἶναι στοιχεῖον ἐκτελέσεως;

Ἡ ἐκτελεστικὴ ἐξουσία

Ἡ μυστικότης καὶ εἰς τὴν νομοθετικὴν καὶ τὴν Ἐκτελεστικὴν Ἐξουσίαν ἀπαιτεῖται. Ἐνόσῳ εἴμεθα πολτκὸν σῶμα, νομοθετικόν, ἐνόσῳ προβαίνωμεν εἰς μέτρα, τὰ ὁποῖα θὰ φέρωμεν εἰς ἐκτέλεσιν μὲ τὸν καιρόν, τὸ βουλεύεσθαι πρέπει νὰ γίνηται φανερά· ἀλλ' ἐὰν σήμερον ἡ κυριαρχία τοῦ Ἔθνους περιέλαβεν ἐν ἑαυτῇ καὶ τὴν ἐκτελεστικὴν ἐξουσίαν, ἂν θελήσωμεν νὰ πράξωμεν ἔργα, πρέπει ταῦτα νὰ εἶναι πασίγνωστα. Νομίζω Κύριοι ὅτι πρέπει νὰ τηρήσωμεν τὸν κανονισμόν, αὐτὸ τὸ ζήτημα ἐσυζητήθη, ὅτε ἐψηφίζαμεν τὸν κανονισμόν· ὁσάκις 20 ἢ 30 πληρεξούσιοι ζητήσωσι τὴν μυστικὴν συνεδρίασιν, αὕτη πρέπει νὰ γίνεται μυστική. Πρέπει νὰ ἐκτιμήσωμεν τὰς περιστάσεις αἵτινες εἶναι σπουδαῖαι· εἴμεθα ὄχι μόνον βουλευτικὸν ἀλλὰ καὶ ἐκτελεστικὸν σῶμα.

Τὸ ἀναγκαῖον

Ἐν τῇ ἐκτελέσει, ὅτε μάλιστα εἶναι σπουδαῖαι αἱ περιστάσεις, ἡ ἐχεμύθεια εἶναι ἀναγκαία καὶ ἡ ἐλευθερία τῆς συνειδήσεως σήμερον μάλιστα εἶναι ἀναγκαῖα νὰ εὑρίσκηται πλήρης. Ὅταν ἔχωμεν ἓν ἀκροατήριον τὸ ὁποῖον δὲν ἔχω ἀνάγκην νὰ ἠξεύρω τί θὰ κάμῃ, διότι γνωρίζω τί ἔκαμε, νομίζω, ὅτι εἶναι ἀδιάφορον. Τὸ προοίμιον τοῦ Κυρίου Βαλτινοῦ ἦτο ὡραῖον, ἀλλ' ἔληγεν εἰς ἀποτέλεσμα ὅλως ἀντίθετον. Ἡ κυριαρχία κάθηται εἰς τὴν Συνέλευσιν καὶ ἐξασκεῖται διὰ τῆς πλειοψηφίας. Ὅταν ἡ πλειοψηφία ψηφίζηται, τί θέλετε ὁ λαὸς νὰ σκέπτεται περὶ αὐτοῦ τοῦ Σώματος; πῶς θέλετε οἱ ἄλλοι νὰ μὴ θρασύνωνται; Νομίζω λοιπόν, ὅτι πρέπει νὰ σπεύσωμεν νὰ θεωρήσωμεν τὸ ἄκυρον τοῦ κανονισμοῦ, τὴν μυστικὴν συζήτησιν, καὶ νὰ μὴ θεωρῶμεν ὅ,τι εἶναι ὡραῖον ἢ δίκαιον, ἀλλ' ὅτι εἶναι ἀναγκαῖον.

Τελικῶς ἀπεφασίσθη ὅπως ἡ συνεδρίασις διεξαχθῇ δημοσία. Κατόπιν ἐγνώσθη ἡ παραίτησις καὶ τοῦ Β. Ρούφου ἀπὸ μέλους τῆς Προσωρινῆς

Κυβερνήσεως ὑποβληθεῖσα διὰ τῆς κατωτέρω ἐπιστολῆς·

«Κύριε Πρόεδρε,

Κατὰ τὰς παρούσας περιστάσεις τῆς Πατρίδος ἀπεδέχθην τὴν ἐξουσίαν ἵνα ὑποκούσω εἰς τὴν φωνὴν τῆς πατρίδος καὶ εἰς τὴν θέλησιν τῆς Συνελεύσεως, ἐθεώρησα δὲ αὐτὴν ὡς βάρος δυσφόρητον, οὐχὶ δὲ ὡς πλεονέκτημα.

Μὴ δυνάμενος ἤδη κατὰ τὴν ἐνδόμυχον πεποίθησίν μου νὰ ἐκπληρώσω τὰ ὑψηλὰ καθήκοντα δι' ὧν περιεβλήθην πρὸς τὸ δημόσιον συμφέρον καὶ πρὸς ἑδραίωσιν τῆς τάξεως, ἄνευ τῆς ὁποίας ἡ ἐλευθερία δὲν ὑφίσταται, καταθέτω προθύμως εἰς χεῖρας τῆς Ἐθνοσυνελεύσεως τὴν ἀρχὴν ἣν εὐηρεστήθη νὰ μοὶ ἀναθέσῃ.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 9 Φεβρουαρίου 1863

Μ. ΡΟΥΦΟΣ

Ἐν συνεχείᾳ ἡ Συνέλευσις ὥρισεν ὅπως αἱ ἔνοπλοι δυνάμεις ὁρκισθοῦν πίστιν καὶ ὑπακοὴν εἰς αὐτὴν ἐν ὀνόματι τῶν κινδύνων τῆς Πατρίδος, κατήργησε δὲ καὶ τὴν τριμελῆ προσωρινὴν κυβέρνησιν, ὁρίσασα διακυβέρνησιν ὑπὸ ἕνα πρόεδρον καὶ ὑπουργοὺς τῆς κοινῆς ἀσφαλείας, στρατιωτικῶν, Ναυτικῶν, Ἐξωτερικῶν, Ἐσωτερικῶν, Οἰκονομικῶν, Δικαιοσύνης καὶ Παιδείας καὶ Ἐκκλησιαστικῶν. Καὶ παρ' ὅλον ὅτι ὁ Βούλγαρης δὲν ὑπέβαλεν ἀμέσως τὴν παραίτησίν του, ἐλπίζων ὅτι θὰ παραμείνῃ μόνος αὐτὸς ἀποκλειστικῶς εἰς τὴν ἐξουσίαν, ἡ Συνέλευσις τὸν παρεμέρισεν ἀναθέσασα εἰς τὸν πρόεδρον αὐτῆς μόνον, πάσας τὰς ἐξουσίας. Ταυτοχρόνως ἐκλήθησαν ὅλοι οἱ ἀντικανονικῶς ὁπλοφοροῦντες ὅπως ἐντὸς δύο ὡρῶν καταθέσωσι τὰ ὅπλα ἐνώπιον ειδικῆς ἐπιτροπῆς πληρεξουσίων.

Ἡ τελευταία αὕτη ἀπόφασις ἐγένετο δεκτὴ μὲ παρατεταμένα χειροκροτήματα καὶ ἐπευφημίας ἐκ τῶν ἀκροατηρίων. Ἀλλὰ καὶ οἱ ἴδιοι οἱ ἀντίπαλοι ἔνοπλοι, μόλις τὴν ἔμαθαν ἐξέσπασαν εἰς ζητωκραυγὰς ὑπὲρ τῆς Συνελεύσεως.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 10ης ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 1863

«Ἡ Συνέλευσις λαβοῦσα ὑπ' ὄψιν τὰς δυσχερεῖς τῆς πατρίδος περιστάσεις ψηφίζει τάδε :

Ἐκλέγει δι' ἀπολύτου πλειονοψηφίας ἕνα μόνον Κυβερνήτην, ἐκ τῶν πληρεξουσίων.

Ἀνατίθησιν αὐτῷ ἅπασαν τὴν ἐκτελεστικὴν ἐξουσίαν.

Ὁ Κυβερνήτης οὗτος ἐκλέγει καὶ διορίζει ἑπτὰ ὑπουργούς, δι' ὧν ἐνεργεῖ τὰ δέοντα.

«Ὁ Κυβερνήτης φέρει ἅπασαν τὴν εὐθύνην τῆς ἐκτελεστικῆς ἐξουσίας.»

Ὁ προτείνων πληρεξούσιος

ΓΡΗΓ. ΧΑΝΤΣΕΡΗΣ

Πυριτοβολαὶ (1)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Ὑπάρχει καὶ ἓν τηλεγράφημα ἐκ Ναυπλίου!

Ἀναγινώσκεται ἓν τηλεγράφημα τοῦ Νομαρχιακοῦ Γραμματέως κ. Βαλαβάνη, διὰ τοῦ ὁποίου ἀναγγέλει, ὅτι ἔλαβε τὸ ψήφισμα τῆς Ἐθνοσυνελεύσεως τὴν προτεραίαν 7 μ.μ. ὅτι αὐτὸ ἐκοινοποιήθη παρὰ χρῆμα καὶ πάντες ἐσεβάσθησαν τὴν ἀπόφασιν, ἐπικρατεῖ δὲ πληρεστάτη ἡσυχία· ἐν τούτοις ὁ πρώην ὑπουργὸς Ἀρτέμης Μῖχος εἶχε διατάξει ν' ἀποσταλοῦν 60.000 πυριτοβολαί, καὶ ἐρωτᾶ ἂν πρέπει νὰ ἐκτελεσθῇ ἡ διαταγή.

ΠΟΛΛΟΙ. Νὰ ἔλθουν οἱ πυριτοβολαί.

ΕΤΕΡΟΙ. Νὰ μὴ σταλοῦν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Συνεκάλεσα τὸν κ. Δήμαρχον ὡς πρὸς τὴν Ἐθνοφυλακὴν καὶ τὸν κ. Φρούραρχον ὡς πρὸς τὸν Στρατόν, ὁ Δήμαρχος ἔκαμε μεγάλα παράπονα, καθ' ὅσον ὅλη ἡ Ἐθνοφυλακὴ στερεῖται πυριτοβολῶν, ὁ Φρούραρχος εἶπεν ὅτι δὲν ὑπάρχουν ἐνταῦθα, καὶ ὅτι εἶχε σταλῆ ἀτμόπλοιον ἐπίτηδες εἰς Ναύπλιον διὰ νὰ μεταφέρῃ πυριτοβολάς· ἠμποροῦμεν νὰ ζητήσωμεν πληροφορίας ἀπὸ τὸν Φρούραρχον.

ΘΕΟΧΑΡΗΣ. Ἔχω τὴν τιμὴν νὰ ἔχω δύο φίλους λοχαγοὺς τῆς Ἐθνοφυλακῆς, οἱ ὁποῖοι μεγάλως παραπονοῦνται διὰ τὴν στέρησιν τῶν πυριτοβολῶν, ἐξ ἰδίων των ἀγοράζουν αὐτὰς καὶ τὰς διανέμουν εἰς τοὺς Ἐθνοφύλακας. Διὰ τοῦτο προτείνω νὰ ἔλθουν.

ΚΟΚΚΙΝΟΣ. Νὰ διαταχθῇ νὰ ἔλθωσιν οἱ πυριτοβολαί, νὰ παραδοθῶσι δὲ εἰς τὸν Διοικητὴν τοῦ Ἀτμοδρόμονος Κύριον Σαχτούρην διὰ νὰ τὰς φυλάττῃ εἰς τὰς διαταγὰς τοῦ κ. Προέδρου τῆς Ἐθνοσυνελεύσεως.

Φυλάκισις

ΒΑΣΟΣ. Μοὶ φαίνεται ἄτοπον, Κύριοι, ὅτι ὁ προλαλήσας εἶχε τόσην ἀπιστίαν, ὥστε νὰ θέλῃ νὰ φυλακίσῃ, οὕτως εἰπεῖν, τὰς πυριτοβολὰς εἰς τὸν Ἀτμοδρόμονα. Ἡ Ἐθνοφυλακὴ δὲν ἔχει πλέον τῶν 4 φυσικίων. Ἂν θέλετε νὰ ἔχωμεν Ἐθνοφυλακήν, πρέπει νὰ εἶναι ὡπλισμένη, πρέπει νὰ ἔχῃ πολεμεφόδια, φρονῶ λοιπόν, ὅτι πρέπει νὰ ἔλθουν καὶ νὰ μοιρασθοῦν εἰς τοὺς ἀνθρώπους, οἵτινες φέρουν ὅπλα, καὶ ὄχι νὰ δοθοῦν, οὔτε εἰς τὸν Ἀτμοδρόμονα, οὔτε ἀλλοῦ.

ΚΟΛΙΑΤΣΟΣ. Κύριοι, καὶ ἄλλοτε εἶχον τὴν τιμὴν νὰ παραστήσω τὴν ἀνάγκην πυριτοβολῶν, διότι εἶναι βέβαιον, ὅτι ἡ Ἐθνοφυλακή, οὐχὶ μόνον δὲν ἔχει 4 πυριτοβολάς, ἀλλ' οὔτε μίαν· λοιπὸν προτείνω αἱ πυριτοβολαὶ νὰ ἔλθουν νὰ παραδοθῶσι εἰς τὸν Κύριον Πρόεδρον, ὁ ὁποῖος ἔχει τὴν ἐκτελεστικὴν ἐξουσίαν, καὶ μετὰ ταῦτα εἰς τὴν Κυβέρνησιν ἡ ὁποία θὰ διορισθῇ.

ΠΟΛΛΟΙ. Μάλιστα.

Ὑπέπεσα εἰς λάθος

ΒΛ. ΒΑΛΤΙΝΟΣ. Κύριοι, πληρεξούσιοι, χθὲς ἔλαβον τὴν τιμὴν νὰ ὑποβάλω εἰς τὴν σκέψιν τοῦ σεβαστοῦ τούτου Σώματος τὸ ψήφισμα περὶ τῆς μορφῆς τῆς Κυβερνήσεως. Κύριοι, φρονῶ, ὅτι ἴσως—ἴσως συντελέσω περισσότερον ἐγὼ παρ' ἄλλους εἰς τὴν τροποποίησιν τοῦ συστήματος τοῦ παραδεδεγμένου ἤδη, καθ' ὅσον, ὡς καὶ χθὲς εἶπον, ἐγὼ εἶχον ψηφοφορήσει ὑπὲρ τῆς τριμελοῦς Κυβερνητικῆς Ἐπιτροπῆς. Ἤδη λοιπὸν τὰ πράγματα μὲ ἔπεισαν, ὅτι ὑπέπεσα εἰς λάθος. Τὰ πολιτικὰ λάθη, Κύριοι, εἶναι συγχωρημένα· εὐκταῖον νὰ μὴ φέρωσιν εἰς τὸ ἑξῆς καὶ πλέον δυσάρεστα ἀποτελέσματα.

Εἶπον χθές, Κύριοι, χωρὶς νὰ ἐπαναλάβω τὰς αὐτὰς λέξεις, ὅτι ἵνα εὐχαριστηθῶσιν οὕτως εἰπεῖν οἱ θεωρούμενοι κορυφαῖοι τῆς Ἑλλάδος, ὁ Στρατὸς καὶ ὁ λαὸς τῆς πρωτευούσης ὠνόμασαν 3 ἄνδρας, τῶν ὁποίων δὲν εἶναι ἀνάγκη

---

(1) Τὰ φυσέκια, τὰ σακκουλάκια μὲ τὴν πυρίτιδα τῶν ἐμπροσθογεμῶν τυφεκίων.

νὰ ἀναφέρω τὰ ὀνόματα, καὶ αὐτοὺς ὠνόμασε κυβερνήτας· εἶπον, ὅτι αἱ ἐπαρχίαι οὐδόλως σκεφθεῖσαι περὶ τοῦ ποιοῦ καὶ τῶν προσόντων τῶν ἀνθρώπων τούτων, κηδόμεναι δὲ περὶ τῆς ἀσφαλείας τοῦ τόπου, καὶ ὅπως ἐμποδίσωσι τὸν ἐνδεχόμενον ἐμφύλιον πόλεμον, τὸν ὁποῖον ἠδύναντο νὰ διεγείρωσιν ὄργανα τῆς πεσούσης ἐξουσίας, τυφλοῖς οὕτως εἰπεῖν, ὄμμασι, τὰ παρεδέχθησαν. Οἱ ἄνδρες οὗτοι, οἱ Κυβερνῶντες, ἐδιοίκησαν μέχρις ὅτου ἡ Ἐθνοσυνέλευσις λαβοῦσα ὑπ' ὄψιν ποῖον πρέπει νὰ προτιμηθῇ ὡς καταλληλότερον κυβερνητικὸν σύστημα, παρεδέξατο τὴν Τριανδρίαν.

Τὸ κυβερνεῖον, παλαίστρα

Ἀγνοῶ, ἐὰν ἡ θεωρία πρέπει νὰ ὑποκύψῃ εἰς τὸ πραγματικόν. Ἐγὼ συνδέω ἀμφότερα, καὶ ἐπειδὴ δὲν ἐπιθυμῶ εἰς τὴν ράχην τῆς ἀτυχοῦς Ἑλλάδος νὰ δοκιμασθῇ καὶ πάλιν τὸ σύστημα τοῦτο, τὸ ἀπέκρουσα ἐγὼ αὐτός, ὅστις μὲ ἄλλους πολλοὺς καλλιτέρους μου τὸ εἶχον ὑποστηρίξει. Προϋποθέτω ἐκ προοιμίων, Κύριοι, ὅτι ἐὰν ἐμμείνωμεν εἰς τὸ αὐτὸ Κυβερνητικὸν σύστημα θὰ εὑρεθῶμεν εἰς τὴν ἀτυχῆ θέσιν νὰ σκεφθῶμεν καὶ πάλιν περὶ τούτου. Τὸ λέγω τοῦτο, διότι ἀτυχῶς φοβοῦμαι, μὴ τὰ αὐτὰ πράγματα, τὰ αὐτὰ περιστατικά, ἐπαναληφθῶσι, σχετικῶς μὲ τὸ Κυβερνητικὸν σύστημα. Ὅπως οἱ τρεῖς ἄνδρες ἐκεῖνοι, οἱ ὁποῖοι οὐδόλως ἐξετίμησαν τὴν ἐμπιστοσύνην, τὴν ὁποίαν τοῖς ἔδωκεν ἡ Ἑλλάς, ἔκαμον τὸ κυβερνεῖον παλαίστραν προσωπικῶν συμφερόντων, φοβοῦμαι πολὺ κύριοι, μὴ καὶ πάλιν καὶ εἰς ἄλλα πρόσωπα, ἐκλεγόμενα, ἴδωμεν τὰ αὐτὰ ἐπαναλαμβανόμενα. Εἶπον, Κύριοι, χθές, τὸ ἐπαναλαμβάνω καὶ σήμερον, ὅτι μετὰ τόλμης καὶ θάρρους κατηγορῶ καὶ τὰ τρία πρόσωπα καὶ παίζω τὴν κεφαλήν μου, ἐὰν τὴν θέλουν οἱ φίλοι των. Κύριοι, ἀπέναντι τοῦ συστήματος ἐκείνου, ὑπὲρ τοῦ ὁποίου ἐδημηγόρησα, καὶ τὸ ὁποῖον ἀτυχῶς ἀπεδείχθη κακόν, προτείνω πρότασιν, τὴν ὁποίαν ἄλλοι πρὸ ἐμοῦ ἔφερον, καὶ εὔχομαι νὰ τὴν ὑποστηρίξουν καὶ σήμερον· τὴν ἔφερον τότε, ὅτε ἐπρόκειτο ἡ συζήτησις περὶ τῆς μορφῆς τῆς Κυβερνήσεως.

Εἰς ἑαυτὴν

Κύριοι, ἂς δεχθῶμεν τοὺς ἐπαίνους, τοὺς ὁποίους ἡ ἱστορία ἀπέδωσεν εἰς τοὺς Ἕλληνας, ἂς δεχθῶμεν ὅμως καὶ τὰς μομφάς, ὅπως διορθωθῶμεν, ἐὰν εἶναι δυνατόν. Ἐκατηγορήθημεν πάντοτε, Κύριοι, ἐπὶ φιλαρχίᾳ, τὶς περισσότερον, τὶς ὀλιγώτερον. Διὰ νὰ πνίξωμεν τὸ φιλαρχικὸν στοιχεῖον, διὰ νὰ τηρήσωμεν τοὺς ἄνδρας ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι θέλουν νὰ παίζωσιν χάριν ἑαυτῶν καὶ τῶν φίλων των μὲ τὴν τύχην τῆς Ἑλλάδος, δὲν θέλω Κυβερνήτας, δὲν θέλω Κυβέρνησιν. Ἡ Κυβέρνησις θεωρήσασα καθῆκον ἑαυτῆς νὰ ἐπέμβῃ ὅπου ἡ φιλαρχία ἀνεπτύχθη, εἶπε· σταθῆτε, ἀναλαμβάνω εἰς ἐμαυτὴν τὴν Κυβέρνησιν τοῦ Κράτους διὰ τοῦ Προέδρου. Ἐπιθυμῶ τὸ αὐτὸ σύστημα νὰ ἀκολουθήσῃ, κανονίζουσα, οὕτως εἰπεῖν, τὰ πράγματα.

Ἔκτακτοι εἶναι αἱ περιστάσεις μας. Κύριοι, ἔκτακτα πρέπει νὰ λάβωμεν καὶ τὰ μέτρα, καὶ εἰς ὁμαλωτέραν, ἐὰν φθάσωμέν ποτε κατάστασιν, πάλιν ἐδῶ εἴμεθα, πάλιν ἐπανερχόμεθα εἰς ὅ,τι κριθῇ τότε καλλίτερον. Ἐπιθυμῶ λοιπὸν ἡ Ἐθνοσυνέλευσις νὰ κρατήσῃ τὴν ἐξουσίαν, νὰ τὴν κρατήσῃ δι' ἐκλογῆς Ὑπουργείου.

Δὲν θέλω νὰ δώσω καμμίαν προτίμησιν, θέλω, ἐὰν εἶναι δυνατόν, νὰ ἀλυσοδέσω τὴν φιλαρχίαν. Δὲν ὀνομάζω Κυβερνήτην, δὲν ὀνομάζω κυβερνήτας, δὲν θέλω οὔτε Πρωθυπουργόν. Ἕναν τίτλον ξηρὸν δίδω εἰς ἕνα ἄνθρωπον, ὅπως διευθύνῃ τὰς συνεδριάσεις καὶ νὰ συνυπογράφῃ μετὰ τῶν ἄλλων ὑπουργῶν· θέλω μ' ἄλλους λόγους Ὑπουργεῖον πηγάζον ἀπὸ τῆς ἐκλογῆς τῆς Ἐθνοσυνελεύσεως.

Χθές, Κύριοι, ἐνόμισα καλόν, δὲν θὰ ἐπιμείνω, διὰ νὰ μὴ χρονοτριβήσω, ἐνόμισα καλὸν τὴν σύστασιν ὀγδόου Ὑπουργείου, παρ' ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα ἔχομεν παραδεχθῇ καὶ τὰ ὁποῖα περιττὸν νὰ ἐπαναλάβω· ἐνόμισα ἀναγκαῖον ἓν ὑπουργεῖον κοινῆς ἀσφαλείας. Δὲν θὰ ἐπιμείνω, ἐὰν μοὶ τὸ προβάλῃ ἡ Ἐθνοσυνέλευσις, δὲν ἔχω τὴν φιλαυτίαν νὰ ἐπιμείνω. Ἐὰν λοιπὸν προσβληθῇ τὸ 8ον Ὑπουργεῖον δὲν θὰ ἐπιμείνω διόλου εἰς αὐτὸ καὶ παραδέχομαι ὑπουργεῖα 7, Τῶν, Στρατιωτικῶν, τῶν Ναυτικῶν, τῶν Ἐσωτερικῶν τῶν Ἐξωτερικῶν, τῶν Οἰκονομικῶν, τῆς Δικαιοσύνης καὶ τῆς Παιδείας καὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν. Ἡ αὐτὴ Ἐθνοσυνέλευσις ἐκλέγουσα τὸ ὑπουργεῖον τοῦτο, ἐκλέγει ταυτοχρόνως καὶ Πρωθυπουργὸν ἄνευ χαρτοφυλακείου.

Εἰς αὐτὸ κατ' ἐμὲ δὲν δίδεται, εἰμὴ οὕτως εἰπεῖν, ἡ ἀντιπροσώπευσις τῆς Κυβερνήσεως διὰ τὰς διπλωματικάς, οὕτως εἰπεῖν, σχέσεις τῆς Κυβερνήσεως μὲ τὰς Πρεσβείας, καὶ τέλος πάντων διὰ τὴν παράστασιν τῆς Κυβερνήσεως. Ἐπιμένω εἰς τὸ ἄρθρον δ' τὸ ὁποῖον ἐσημείωσα, καὶ τὸ ὁποῖον ἔπρεπε κύριοι νὰ λάβωμεν ὑπ' ὄψιν εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ κανονισμοῦ ὡς καὶ χθὲς εἶπον. Εἶναι ἀληθὲς ὅτι ἡ πλειοψηφία νικᾷ, ἀλλ' ἡ δύναμις καὶ τὰ ἀποτελέσματα τῆς νίκης ἐξαρτῶνται ἐκ τῆς σχέσεως τῆς πλειοψηφίας πρὸς τὴν μειοψηφίαν.

Τὰ δύο τρίτα

Ὑπάρχουν περιστάσεις, Κύριοι,, κατὰ τὰς ὁποίας σχετική τις πλειονοψηφία δὲν δύναται νὰ ἐπικρατήσῃ τῆς μειοψηφίας πάντοτε καίτοι ὑπερβαίνουσα αὐτὴν κατὰ τὸν ἀριθμόν, ἵνα μὴ παρεξηγηθῶ Κύριοι, λέγω, ὅτι ἀπήρτιζον μέλος τῆς πλειοψηφίας, ἐψήφισα ὑπὲρ τῆς Κυβερνήσεως. Δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ ἀναφέρω ὅμως, ὅτι, ὅταν εἶδον τὴν νίκην μας, στηριζομένην εἰς τὴν μικρὰν ὑπεροχήν, εἶπον εἰς φίλους μου, περιμένω τὴν αὔριον μόνη της ἡ Κυβέρνησις ὁμοθύμως νὰ φέρῃ τὴν παραίτησίν της. Ἐὰν προστρέξωμεν, Κύριοι, εἰς τὸν κανονισμὸν τῆς Συνελεύσεως τῆς Γ' Σεπτεμβρίου, θὰ εὕρωμεν ὅτι ὑπάρχει ἐκεῖ περίστασις κατὰ τὴν ὁποίαν ὁρίζεται ἡ πλειονοψηφία, κανονίζουσα οὕτως εἰπεῖν, ἐὰν δὲν σφάλω, εἰς τὸ ζήτημα τῆς ἐκλογῆς τοῦ Προέδρου· ἐκεῖ ἀπητεῖτο νὰ ὑπάρχῃ ὄχι σχετικὴ πλειονοψηφία, ὄχι ἡ κοινῶς λεγομένη ἀπόλυτος πλειονοψηφία, ἤτοι τὸ ἥμισυ πλέον ἑνὸς τῶν ψηφοφορησάντων, ἀλλὰ τὰ δύο τρίτα τῶν ψηφοφορησάντων, ἀριθμὸς σεβαστὸς καὶ ἐπιβάλλων τὰς ἔσω τῆς Συνελεύσεως καὶ ἔξω συμπαθείας. Ὅταν τὰ 2)3 τῶν πληρεξουσίων πρεσβεύουσι μίαν ἰδέαν, πρέπει ἡ γνώμη τοῦ ἑνὸς τρίτου νὰ ὑποκύπτῃ καὶ βεβαίως θέλουσι θεωρηθῆ φατριασταί, ὅσοι καὶ ἔξω τοῦ Συνεδρίου τούτου θελήσωσιν ὁπωσδήποτε ν' ἀντιταχθῶσι. Κύριοι, ζητῶ τοῦτο, διότι θεωρῶ κύριον τὸ ζήτημα ἐμπιστοσύνης τῆς Συνελεύσεως. Τὸ ζήτημα τοῦτο, λοιπόν, κατ' ἐμὲ δὲν πρέπει νὰ λυθῇ ὅπως συνήθως διὰ τῆς κοινῶς λεγομένης ἀπολύτου πλειοψηφίας καὶ πρεσβεύω τὴν διὰ τῶν 2)3. Ἰδοὺ τὸ ἄρθρον:

Μέγα δυστύχημα

Άρθρον 4. «Τὸ Ὑπουργεῖον ὁλόκληρον ἢ καὶ πᾶν μέλος ἰδίᾳ πίπτει, ἅμα τιθεμένου ζητήματος ἐμπιστοσύνης, δὲν λαμβάνει ὑπὲρ ἑαυτοῦ τὰ 2)3 τῶν ψήφων τῶν ψηφοφορησάντων, ἀποτελούντων πάντοτε ἀριθμὸν ἀναγκαῖον πρὸς καταρτισμὸν νομίμου πλειοψηφίας».

Τὰ 2)3 αὐτὰ πρέπει νὰ φέρουν τὸν ἀριθμὸν τὸν χρειώδη συμφώνως μὲ τὸν κανονισμόν, εἰς καταρτισμὸν νομίμου πλειοψηφίας. Ἐάν, Κύριοι, δὲν ἐσπεύδομεν τόσον πολὺ εἰς τὴν ἀρχὴν εἰς τὰς προκαταρκτικάς μας συνεδριάσεις, δὲν ἠθέλομεν ἐκπέσει εἰς τὸ μέγα δυστύχημα εἰς τὸ ὁποῖον ἐπέσαμεν χθές· δὲν ἠθέλομεν ἔχει προσέξει τὴν χθεσινὴν καὶ τὴν σημερινὴν συζήτησιν περὶ φρουράρχου τῆς Συνελεύσεως. Ἐδῶ εἶναι τὰ πρακτικά, θὰ ἰδῆτε ὅτι αὐτὰ εἴπομεν ἀπὸ τῆς στιγμῆς ἐκείνης.

Πιθηκίζει

Ἔχω, Κύριοι, ἓν ἄρθρον, τὸ ὁποῖον δὲν ἄρεσε χθές, τὸ ἄρθρον 1, διὰ τοῦ ὁποίου λέγω· «Ἡ Συνέλευσις κηρύττει τὴν πατρίδα εἰς κατάστασιν κινδύνου, καὶ ἀναθέτει τὴν σωτηρίαν αὐτῆς εἰς τὸν πατριωτισμὸν ἁπάντων τῶν Ἑλλήνων». Ὁ κ. Πετσάλης λαβὼν τὸν λόγον χθές, ἤθελε νὰ μοὶ εἴπῃ ὅτι πιθηκίζω τὴν Γαλλικὴν ἐπανάστασιν.

Κύριοι θεωρῶ ἐγὼ τὴν Ἑλλάδα, εἰς θέσιν, πλέον ἐπικίνδυνον τῆς θέσεως ἐκείνης, εἰς τὴν ὁποίαν εὑρίσκετο ἡ Γαλλία, ὅτε ἐψήφισε ταῦτα. Ἡ Γαλλία εἶχε νὰ παλαίσῃ πάντοτε πρὸς ἐξωτερικοὺς ἐχθροὺς εἶναι ἀληθὲς ὅτι εὑρίσκοντο καὶ ἐντὸς τῆς Γαλλίας βασιλόφρονες διὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην· πάντοτε ὅμως ἐπεκράτει τὸ στοιχεῖον τὸ δημοκρατικόν, καὶ μὲ τὰ στήθη ὁρμῶντες τότε οἱ Γάλλοι ἐκέρδιζον τὰς νίκας κατὰ τῶν ἐσωτερικῶν καὶ ἐξωτερικῶν ἐχθρῶν, τῶν ὑπερασπιζόντων τὴν παροῦσαν τότε βασιλείαν.

Ἀλλ' ἡμεῖς οἱ Ἕλληνες, εἴμεθα εὐάριθμοι ἀτυχῶς τὸν ἀριθμόν, δὲν ἔχομεν πολλοὺς βραχίονας νὰ ὁπλίσωμεν, δὲν ἔχομεν πολλὰ στήθη νὰ προτάξωμεν, καὶ ἐν τούτοις Κύριοι, ἔχομεν νὰ παλαίσωμεν ἐναντίον τριῶν τρομερῶν ἐχθρῶν.

Οἱ τρεῖς ἐχθροὶ

Ὁ πρῶτος καὶ ὁ μεγαλείτερος κατ' ἐμὲ ἐχθρὸς εἶναι ἡ φιλαρχία, ἡ ὁποία ὑπάρχει εἰς πρόσωπα τινὰ τῆς Ἑλλάδος, ἀτυχῶς φέροντα τὸ ὄνομα τοῦ Ἕλληνος, λέγω ἀτυχῶς, διότι ὑπάρχει πάντοτε καιρὸς τις διὰ τὴν σπουδαρχίαν οὐδέποτε ὅμως ἐν ὥρᾳ ἐπαναστάσεως. Οἱ ἀληθεῖς πατριῶται, Κύριοι, ἀποδεικνύονται εἰς τὴν ὥραν τῆς ἐπαναστάσεως ὅταν λησμονῶσι τὰς θέσεις, ὅταν λησμονῶσι τὰ ὑπουργήματα.

Δὲν ἤλθομεν ἐνταῦθα, τὶς νὰ ρίπτῃ τὸν Βούλγαρην καὶ τίς νὰ ὑψώσῃ τὸν Κανάρην καὶ τἀνάπαλιν, ἤλθομεν νὰ ἀποτελέσωμεν πολίτευμα, νὰ φροντίσωμεν περὶ ταχείας προσκλήσεως Βασιλέως, τὰ ἄλλα εἶναι ζητήματα δευτερεύοντα· μετὰ ταῦτα ἂς παλαίσωμεν τὰ πρόσωπα ταῦτα ἐνώπιον τῆς βασιλείας διὰ νὰ λάβωμεν τὶς πρῶτον τὶς ὕστερον τὴν Πρωθυπουργίαν, ἂς ἀφήσωμεν καὶ οἱ μὲν καὶ οἱ δὲ καὶ ὅσοι ἄλλοι εἴμεθα φίλαρχοι, ἂς ἀφήσωμεν τὴν τάλαιναν Ἑλλάδα ἥσυχον ἀπέναντι δύο ἄλλων ἐπίσης τρομερῶν ἐχθρῶν.

Ὁ δεύτερος, Κύριοι, ἐχθρὸς τῆς Ἑλλάδος εἶναι, ἠξεύρετε ποῖος; ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος ἐξῆλθε τῶν ἀνακτόρων του εἰς μίαν περιδιάβασιν· καὶ τὸ Ἔθνος τὸν ἐδίωξε καὶ δὲν ἐπανῆλθεν ἔκτοτε, ὁ Ὄθων, ὅστις ἵσταται ἔξω τῆς Ἑλλάδος, καὶ μᾶς ἐπισκοπεῖ, Κύριοι, ἂν ἦτο συγκεχωρημένον νὰ ἀναφέρω τὸ ὄνομα, τὸ ὁποῖον μοὶ εἶναι γλυκύτατον καὶ τὸ ὁποῖον εἶναι πλησίον του, (1) συμβουλεύει τὴν Ἑλλάδα ἔξωθεν ἀκόμη «ὁμόνοια λέγει, διότι ἄλλως ἐχάθητε». Κύριοι δὲν διστάζω νὰ σᾶς εἴπω ὅτι πολὺ δυσκόλως λησμονοῦνται τὰ θέλγητρα τοῦ θρόνου. Ἐὰν παραδέχησθε ὡς ἐκ τῶν πραγμάτων ὅτι ἡ ἀποστέρησις στιγμιαίας ἐξουσίας, τὴν ὁποίαν λαμβάνομεν ἀπὸ τὰς κυβερνήσεις, μᾶς θλίβει, πῶς δὲν θέλετε νὰ παραδεχθῆτε, ὅτι ἡ στέρησις τοῦ θρόνου διεγείρει πᾶσαν φιλοδοξίαν, πᾶσαν τὴν φιλαυτίαν, πῶς δὲν θέλετε νὰ πιστεύσετε ὅτι ὁ Ὄθων καὶ οἱ φίλοι αὐτοῦ φροντίζουσι παντὶ σθένει νὰ κερδίσουν, ὅ,τι ἀπώλεσαν; Αὐτὸς εἶναι, Κύριοι, ὁ δεύτερος ἐχθρὸς τῆς Ἑλλάδος, ὁ ὁποῖος τοὺς βραχίονας, ἐὰν διχονοῶμεν, θὰ τοὺς εὕρῃ μεταξὺ ἡμῶν. Χρήματα χύνονται καθ' ἑκάστην ἐντὸς τῆς Ἑλλάδος, μὴ τὸ ἀρνηθῶμεν, Κύριοι, καὶ ἂς μὴ μᾶς ὑποθέσωσι νάνους, ἐὰν δὲν στείλωμεν τὴν λαιμητόμον διὰ νὰ κόψωμεν ἐκείνους, τοὺς ὁποίους τοὺς γνωρίζει σχεδὸν ὅλη ἡ κοινωνία ἐκ τῶν προηγουμένων αὐτῶν· ὁ τρίτος, Κύριοι, ἐχθρὸς τῆς Ἑλλάδος.

Ἡ διπλωματία

Ὁ τρίτος καὶ ἐπίσημος τρομερὸς ἐχθρὸς εἶναι ἡ σμικρότης αὐτῆς ἀπέναντι τῆς διπλωματίας (θόρυβος)... Μοὶ λέγουσιν ὅτι δὲν ἔχουσιν σχέσιν αὐτά.

ΠΟΛΛΟΙ. Μάλιστα.

Ὁ ἀνεψιὸς

ΒΑΛΤΙΝΟΣ. Σᾶς παρακαλῶ, ὁ τρίτος καὶ ὁ ἐπίσημος μέγας ἐχθρὸς τῆς Ἑλλάδος, εἶναι ἡ σμικρότης αὐτῆς ἀπέναντι τῆς διπλωματίας· Κύριοι, ἡ Ἑλλὰς ἀπέβαλε τὸν βασιλέα Ὄθωνα, ἀπεκήρυξε τὴν δυναστείαν αὐτοῦ.

Δὲν σᾶς λανθάνει, τὸ εἶπον καὶ ἄλλοτε ἀπὸ τοῦ βήματος τούτου, ὅτι διπλωματικαὶ ἐνέργειαι ὑπῆρξαν πρὸς περιστολήν, οὕτως εἰπεῖν, τῆς ἐθνικῆς ἀποφάσεως, διπλωματικαὶ ἐνέργειαι, Κύριοι, ὑπὲρ τῆς ἀνυψώσεως εἰς τὸν θρόνον τῆς Ἑλλάδος τοῦ ἀνεψιοῦ τοῦ Ὄθωνος. Οὐδεὶς δύναται νὰ μοὶ τὸ πολεμήσῃ τοῦτο, καὶ ἐὰν θελήσῃ αὐτὴ ἡ ἰδία ἡ διπλωματία, πιστεύω ὅτι δυνάμεθα νὰ παρουσιάσωμεν τὰ διπλωματικὰ ἔγγραφα, τὰ ὁποῖα μὲ τὴν γλῶσσαν τῆς διπλωματίας, ὅσον κεκρυμμένως καὶ ἂν ἐγράφησαν, ἐκεῖ ἔτεινον.

Οἱ διεγείροντες πάθη

Ἀπέναντι λοιπὸν τριῶν τοσούτων τρομερῶν τῆς Ἑλλάδος ἐχθρῶν, φρονῶ ὅτι ἡ Ἐθνοσυνέλευσις πράττει πρᾶξιν πατριωτικὴν καταδεικνύουσα τὸν κίνδυνον τῆς πατρίδος εἰς τοὺς Ἕλληνας. Ὁ κύριος πληρεξούσιος Βουδούρης εἶχε τὴν καλωσύνην νὰ μοὶ κανονίσῃ, πῶς δύναται τοῦτο νὰ γίνῃ, μοὶ εἶπεν ὅτι εἶναι καλὸν καὶ φρόνιμον ἡ Ἐθνοσυνέλευσις δι' ἐπιτροπῆς, ὅπως κάμῃ ἕν, οὕτως εἰπεῖν, κήρυγμα πρὸς τὸν Ἑλληνικὸν λαόν, διὰ τοῦ ὁποίου συμβουλεύουσα αὐτὸν νὰ φροντίσῃ νὰ πράξῃ τὸ καλὸν καὶ πατριωτικὸν ἀποτέλεσμα, δηλαδὴ νὰ ἐπιφέρῃ τὴν εἰρήνην· Κύριοι, ὅλα ταῦτα ἐλέχθησαν, οὐχὶ βεβαίως διὰ νὰ ὑποστηρίξωσι τὸ ψήφισμά μου, τὸ ὁποῖον, ἂν θέλετε, τὸ σχίζω· ἀπέναντι τοῦ ψηφίσματος τούτου ἦλθον καὶ ἄλλα, οὐδεμίαν

---

(1) Τὸν ἀδελφόν του (βλέπε προηγουμένας συνεδριάσεις).

φιλαυτίαν ἔχω νὰ ἐπιψηφίσετε τὸ ἰδικόν μου· ἀφίνω εἰς τὴν κρίσιν ὑμῶν ν' ἀποφασίσετε, ποῖον πολίτευμα θέλει εἶσθαι τὸ καλύτερον, ποῖον εἶδος Κυβερνήσεως θέλει εἶσθαι τὸ καταλληλότερον διὰ τὰς κρισίμους ταύτας περιστάσεις, καὶ μετὰ ταῦτα αὔθωρεὶ νὰ προβῶμεν εἰς τὴν ἐκλογὴν τῶν προσώπων, τὰ ὁποῖα θέλομεν περιβάλει μὲ τὴν ἐμπιστοσύνην μας πρὸς διοίκησιν τοῦ τόπου.

Εὔχομαι, Κύριοι, νὰ φρονῆτε συμφώνως μετ' ἐμοῦ, εὔχομαι νὰ τιμωρηθῶσι διὰ τῆς ψήφου ὅλοι, ὅσοι ἐνόμισαν, ὅτι διεγείροντες τὰ πάθη, ξεὶοντες τὰς πληγὰς τῆς ταλαίνης Ἑλλάδος, θέλουν ὠφεληθῆ διὰ τῆς ἐκλογῆς μας.

Ἀνάκλησις

ΑΘ. ΠΕΤΣΑΛΗΣ. Ἐκτιμῶ πολὺ τὸν ἔντιμον πληρεξούσιον Βάλτου Κ. Βαλτινόν, πρὸς τὸν ὁποῖον ὀφείλω πρὸ πολλοῦ μίαν πάνδημον ἱκανοποίησιν, διότι, καθ' ἣν ἡμέραν ἐσυζητεῖτο ἡ πρότασις τῆς καθιερώσεως ὡς Ἐθνικῆς Ἑορτῆς τῆς πρώτης Φεβρουαρίου, δυσανασχετήσας, διότι ἡ Ἐθνοσυνέλευσις δὲν παρεδέχθη κατὰ τὴν κοινὴν πεποίθησιν αὐτὴν τὴν πρότασιν, ἀπέτεινα λέξεις τινὰς πρὸς τὸν Κ. Βαλτινόν, ἃς δὲν ὤφειλον.

ΠΟΛΛΟΙ. Εὖγε!

Αἱ τρεῖς προτάσεις

ΑΘ. ΠΕΤΣΑΛΗΣ. Κύριοι, θέλω ἐξετάσει τὰ τρία ψηφίσματα, ἢ τὰς τρεῖς προτάσεις αἵτινες ὑποβάλλονται εἰς ψήφισιν τῆς Ἐθνοσυνελεύσεως. Νομίζω κατ' ἐμέ, ὅτι καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἀρχήν, δὲν ὑπάρχει σήμερον σπουδαία τουλάχιστον ἀντιλογία, ἐὰν δὲ ὑπάρχῃ ἀντιλογία αὕτη θὰ εἶναι εἰς μεγάλην μειοψηφίαν· θεωρῶ λοιπὸν ἐκτὸς πάσης συζητήσεως τὸ ζήτημα τῆς ἑνιαίας Κυβερνήσεως. Ἐὰν ἡ ἱστορία, ἐὰν ἡ πεῖρα ὅλων τῶν Ἐθνῶν καὶ αὐτῆς τῆς ἰδίας Ἑλλάδος, δὲν ἔπεισαν σήμερον τὴν πλειονοψηφίαν τῆς Συνελεύσεως, περὶ τῆς ἀνάγκης τῆς ἑνιαίας Κυβερνήσεως, τουλάχιστον πρέπει νὰ τὴν πείσῃ αὐτὴ ἡ ὀδυνηρὰ κατάστασις, εἰς τὴν ὁποίαν ἡ πολυμελὴς Κυβέρνησις ἔφερε καὶ τὴν πατρίδα καὶ τὴν Συνέλευσιν.

Τὸ κατ' ἐμὲ τὴν κατάστασιν αὐτὴν τὴν ἀποδίδω, καὶ τὴν ἀπέδωκα ἐκ τῶν προτέρων, εἰς τὴν σύστασιν πολυμελοῦς Κυβερνήσεως· ἡ πολυμελὴς Κυβέρνησις ὅπου καὶ ἂν ἐδιωρίσθη, ἢ ἔφερεν εἰς τὸν δεσποτισμόν, ἢ ἔφερεν εἰς τὴν ἀναρχίαν καὶ τὴν παραλυσίαν· αὐτὴ εἶναι ἡ ἱστορία της.

Τὸ συμβατήριον (1)

Εἰς τὸ Συμβατήριον, ὅπου διωρίσθησαν δύο ἐπιτροπαί, ἡ μία τῆς δημοσίας ἀσφαλείας, καὶ ἡ ἄλλη τῆς δημοσίας σωτηρίας ὅπου ἦσαν 50 πρόσωπα τῆς Ἐθνοσυνελεύσεως μετέχονται τῆς ἐξουσίας αὐτῆς εἰς δύο ἐπιτροπάς, ὁ Ροβεσπιὲρ ἀπερρόφησε τὴν ἐξουσίαν τῶν λοιπῶν. Εἰς τὸ Διευθυντήριον τί ἔχομεν ὡς ἀποτέλεσμα; τὴν ἀπόλυτον ἐξουσίαν τοῦ Ναπολέοντος (θόρυβος)· τέλος πάντων ἔχομεν τὴν ἱστορίαν τῆς ἐπαναστάσεως τῆς Γαλλίας ὅπου ἐδιωρίσθη ἐννεαμελὴς Κυβέρνησις ἀπὸ τὴν ἐπανάστασιν λαοπρόβλητος, ὅπως ἡ ἰδική μας ἡ τριμελής, ὅπου ὑπῆρχε καὶ ἕνας βιομήχανος Ἀλβέρτος, διότι καὶ οἱ βιομήχανοι ἐζήτησαν νὰ δώσουν τὸν ἀντιπρόσωπόν των. Τί προῆλθε, Κύριοι; ἡ στάσις τοῦ Ἰουνίου. Λέγω ὅτι προῆλθεν ἀπὸ αὐτὴν τὴν Κυβέρνησιν, διότι ὑπῆρχον μέλη τῆς Κυβερνήσεως, τὰ ὁποῖα τὴν ὑπεστήριζον· ἔχομεν τὴν παραλυσίαν τῶν πολυμελῶν Κυβερνήσεων τῆς ἐπαναστάσεώς μας τῆς μεγάλης. Δὲν ἀμφέβαλα, Κύριοι, ὅταν ὑμεῖς ἀπεφασίσατε πολυμελῆ Κυβέρνησιν, ὅτι μετὰ 20 ἡμέρας, καὶ τὸ εἶπα εἰς πολλοὺς φίλους μου, ὅτι θὰ ἔχωμεν συζήτησιν περὶ τοῦ σχήματος τῆς Κυβερνήσεως. Λοιπὸν ὕστερον ἀπ' αὐτὰ τὰ ὀδυνηρὰ συμβάντα, ἀπ' αὐτοὺς τοὺς μεγάλους κινδύνους τοὺς ὁποίους διατρέχει ἡ πατρίς, καὶ τοὺς ὁποίους δὲν ἠμπόρεσε νὰ προλάβῃ μία τριμελὴς Κυβέρνησις, δὲν πιστεύω ὅτι δύναται νὰ ὑπάρξῃ ἀμφισβήτησις περὶ τοῦ σχηματισμοῦ τῆς Κυβερνήσεως· διὰ τοῦτο ἐν ἀρχῇ τοῦ λόγου μου εἶπον, ὅτι τὸ θέμα τοῦτο εἶναι ἐκτὸς πάσης συζητήσεως καὶ ὅσα λέγω περὶ τούτου, τὰ θεωρῶ ἀλήθειαν.

Ἔρχομαι λοιπὸν κατ' εὐθεῖαν εἰς τὴν ἐξέτασιν τῆς προτάσεως τοῦ κ. Βαλτινοῦ. Ὁ Κ. Βαλτινὸς μὲ παρεξήγησεν, ὅταν εἶπα, ὅτι δὲν παραδέχομαι τὸ 1 ἄρθρον τῆς προτάσεώς του, τοῦ νὰ κηρύξωμεν τὴν πατρίδα εἰς κίνδυνον. Δὲν εἶναι, Κύριοι, ὅτι ἀρνοῦμαι τοὺς κινδύνους αὐτούς, καὶ πιστεύω ὅτι δὲν ὑπάρχει κανείς, ὅστις δύναται σπουδαίως καὶ εἰλικρινῶς νὰ τοὺς ἀρνηθῇ· ἀλλ' εἶπα, δυοῖν θάτερον ἢ δὲν πρέπει αὐτὴ ἡ γοερὰ φωνὴ τῆς ἐθνοσυνελεύσεως νὰ καθιερωθῇ εἰς μίαν πρᾶξιν της, φωνή, ἥτις καθιερώθη καὶ εἰς ἓν ἄλλο ἔθνος ἢ ἂν καθιερωθῇ, πρέπει καὶ αἱ συνέπειαι καὶ τὰ μέτρα, τὰ ὁποῖα πρέπει νὰ λάβῃ ἡ Συνέλευσις νὰ εἶναι ἀνάλογα.

Διαφοραὶ

Δὲν θέλω νὰ ἔλθω εἰς συζήτησιν πρὸς τὸν ἔντιμον πληρεξούσιον Βάλτου διὰ νὰ συγκρίνω τὴν κατάστασιν τῆς Γαλλίας εἰς ἐκείνην τὴν ἐποχὴν μὲ τὴν κατάστασιν τῆς Ἑλλάδος· λέγω, ὅτι, καὶ τοῦτο εἶναι ἐκτὸς συζητήσεως. Ἡ κατάστασις ἐκείνη ὑπῆρξεν τόσον μεγάλη, οἱ κίνδυνοι τόσον ἀνυπολόγιστοι, ἡ κοινωνία εἰς τοιαύτην παραμόρφωσιν καὶ εἰς τοσοῦτον μεγάλους κινδύνους, τῶν ὁποίων καὶ αἱ συνέπειαι εἶναι μέγισται δι' ὅλον τὸν κόσμον, ὥστε ἤθελεν εἶσθαι ἄτοπον νὰ ἔλθω εἰς καμμίαν σύγκρισιν μεταξὺ τῆς καταστάσεως τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς τότε Γαλλίας. Ἂν ἔλθω εἰς αὐτὴν τὴν σύγκρισιν, λέγω, ὅτι, ὅταν τὸ Συμβατήριον εἶπε «Κηρύττων τὴν πατρίδα εἰς κατάστασιν κινδύνου» οἱ σύμμαχοι(1) ἦσαν ἐντὸς τῆς Γαλλίας· καὶ τί ἐπρόσθεσε κατὰ συνέπειαν, «θέτω εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ Ἔθνους καὶ πρόσωπα καὶ πράγματα», ἔπαυσε καὶ ἡ ἰδιοκτησία καὶ ἡ ἀνεξαρτησία τοῦ ἀτόμου, διῄρεσε τὸ ἔθνος εἰς τέσσαρας κατηγορίας, νομίζω α) ἀπὸ τὴν ἡλικίαν τῶν 18 μέχρις 24 ἐτῶν, ἡ δευτέρα ἀπὸ 25—40 καὶ ἡ τρίτη ἀπὸ 40—60, ἡ δὲ ἄλλη ἀπὸ 60 καὶ ἐφεξῆς.

«Προσκαλῶ, εἶπε, τὴν πρώτην κατηγορίαν νὰ ἐξέλθῃ, ὅλη εἰς τὰ ὅπλα καὶ νὰ μεταβῇ εἰς τὰ μεθόρια· ἡ τετάρτη τάξις νὰ ἐνασχοληθῇ εἰς τὰ ἐργοστάσια εἰς προπαρασκευὴν ξαντῶν καὶ εἰς κατασκευὴν πυρίτιδος καὶ λοιπῶν· ὅλοι οἱ ἰδιωτικοὶ ἵπποι γίνονται δημόσιοι». Ἰδοὺ λοιπὸν ἐκεῖ, δὲν ἦτον ἄνευ λόγου, ὅταν εἶπον, ὅτι θέτει τὴν πατρίδα εἰς κατάστασιν κινδύνου.

Οἱ διορισμοὶ ὑπουργῶν

Ὁ ἔντιμος ὅμως πληρεξούσιος Βάλτου δὲν μᾶς εἶπε καὶ ποῖα μέτρα πρέπει νὰ λάβωμεν εἰς ἀποτροπὴν αὐτῶν τῶν κινδύνων· τοὺς κινδύνους μᾶς τοὺς ὑπέδειξε, μᾶς εἶπε

(1) Ἡ Συμβατικὴ Συνέλευσις τῆς Γαλλικῆς Ἐπαναστάσεως.

(1) Οἱ συμμαχήσαντες δηλαδὴ Βασιλεῖς τῆς Εὐρώπης.

τὴν φιλαρχίαν, τὴν παλινόρθωσιν τοῦ Ὄθωνος καὶ τὴν σμικρότητα τῆς Ἑλλάδις ἀπέναντι τῆς ξένης διπλωματίας, ἀλλὰ περὶ μέτρων δὲν εἶπε διόλου. Διὰ τοῦτο λοιπὸν χθές, ὅταν ἕνεκα τῶν κατεπειγουσῶν ἀναγκῶν, τὰς ὁποίας εἶχεν ἡ Συνέλευσις νὰ προβῇ εἰς ἑτέρας ἀποφάσεις, διεκόπη εἰς τὸν λόγον μου, ἐπρότεινα, ὅτι πρέπει νὰ διαγραφῇ καὶ ὁ παράγραφος αὐτός.

Κύριοι, τὸ σύστημα τοῦ σχηματισμοῦ τῆς Κυβερνήσεως τὸ ὁποῖον ἐπρότεινεν ὁ κ. Βαλτινός, συνταυτίζεται σχεδὸν μὲ ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον προτείνει ὁ ἔντιμος πληρεξούσιος Ἀθηνῶν Κύριος Καλλιγᾶς, περὶ διορισμοῦ Πρωθυπουργοῦ ἀπὸ τὴν συνέλευσιν καὶ τοῦ διορισμοῦ ὑπουργῶν ἀπὸ τὸν Πρωθυπουργὸν μὲ μίαν μόνην διαφορὰν ὅτι ὁ μὲν κύριος Βαλτινὸς θέλει ἀπ' εὐθείας τὸν διορισμὸν τῶν ὑπουργῶν ἄνευ τινὸς διαμέσου ἀπὸ τὴν Συνέλευσιν, ὁ δὲ Κύριος Καλλιγᾶς ἀπαιτεῖ ἔπειτα τὴν ἐπικύρωσιν αὐτῶν ὑπὸ τῆς Συνελεύσεως, ὥστε καταντοῦν σχεδὸν εἰς τὸ αὐτὸ ἀποτέλεσμα ἀμφότεραι αἱ προτάσεις.

Ἠθικῶς ἀκατόρθωτον

Ἐγὼ συγκατατάσσομαι μὲ τὴν ἰδέαν τοῦ πρώτου, διότι θεωρῶ ὅτι εἶναι προσβολὴ τῆς φιλοτιμίας οἱουδήποτε ἀνθρώπου, ἀφοῦ τὸν διορίσῃ ὁ Πρωθυπουργὸς νὰ ἔλθῃ νὰ ὑποβληθῇ εἰς τὴν δοκιμασίαν καὶ τὴν συζήτησιν μιᾶς Συνελεύσεως.

Ἔρχομαι εἰς τὸν δεύτερον παράγραφον τοῦ ψηφίσματος τοῦ κ. Βαλτινοῦ, καὶ παρατηρῶ ὅτι ὁ ἔντιμος οὗτος πληρεξούσιος ζητεῖ πράγματα, οὕτως εἰπεῖν, ἠθικῶς ἀκατόρθωτα. Ἐκτιμῶ πολὺ τὰς ἀρχάς του, τὸν σκοπὸν τὸν ἠθικὸν καὶ τὸν πολιτικόν, εἰς τὸν ὁποῖον φέρει τὰ πραγματικὰ ἀποτελέσματα· προτείνει, ὅτι τὸ Ὑπουργεῖον καὶ ἕκαστος Ὑπουργὸς ὑποβαλλόμενος εἰς δοκιμασίαν ἐμπιστοσύνης ἐνώπιον τῆς Συνελεύσεως, ἂν δὲν ἐνώνῃ τὸ 2)3 τῶν ψήφων νὰ θεωρῆται πεπαυμένος.

Κύριοι, ἴσως ν' ἀπατῶμαι, ἀλλὰ δὲν ἐνθυμοῦμαι ποτὲ εἰς καμμίαν ἐποχὴν τῶν συνταγματικωτέρων ἐθνῶν τοῦ κόσμου νὰ ἐστήθη κανὲν ὑπουργεῖον εἰς τὰ πράγματα διαρκῶς, μὲ τὰ 2)3 ψηφοφορίας· οὐχὶ διότι τοῦτο ποτὲ δὲν εἶναι δυνατόν, ἀλλὰ διότι, οὔτε κἂν εἶναι εὐκατόρθωτον, οὔτε ἀναγκαῖον θεωρεῖται, οὔτε λογικόν.

Ἐὰν ὁ ἔντιμος πληρεξούσιος Βάλτου, ἀπέναντι τοῦ ζήλου, τὸν ὁποῖον ἔδειξεν εἰ; τὸ νὰ ἰσχυροποιήσῃ ἠθικῶς μίαν Κυβέρνησιν, ἐλάμβανεν ὑπ' ὄψιν τὰ πραγματικὰ ἀποτελέσματα τῶν σκέψεών του, ἤθελεν ἰδῆ, ὅτι ἐδόθη δικαίωμα ὑπεροχῆς εἰς τὴν μειονοψηφίαν κατὰ τῆς πλειονοψηφίας, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον εἶναι ἀτοπώτατον· ἂς μὲ συγχωρήσῃ διὰ τοῦτο, ἀλλὰ τοῦτο οὔτε παρεδέχθη ποτὲ εἰς τὰς ἀποφάσεις πολυμελῶν Σωμάτων, οὔτε ἡμεῖς τὸ παρεδέχθημεν εἰς τὰς ἀποφάσεις μας.

Τούτου ἕνεκα λοιπόν, δὲν συγκατατάσσομαι εἰς τὴν πρότασιν ταύτην, οὔτε εἰς ἐκείνην τοῦ ἰδίου ἐντίμου Πληρεξουσίου Βάλτου, θέλοντος μόνον νὰ ὑπογράφῃ ὁ Πρόεδρος τὰ ἔγγραφα τῶν Ὑπουργῶν· ὁ δὲ πληρεξούσιος τῆς Ἀττικῆς τὸ θέλει νὰ συνυπογράφῃ, ὅπερ εἶναι ὀρθότερον, ἀλλ' ὅταν συνυπογράφῃ θεωρεῖται ἡ ὑπογραφὴ τοῦ Προέδρου ὡς συστατικὸν τῆς ἀξίας τῆς Νομικῆς τοῦ ἐγγράφου, ἐνῷ ἡ προσυπογραφὴ εἶναι μηδὲν σχεδόν, ὡς ἡ τοῦ διεκπεραιωτοῦ.

Ὁμαδικὴ πτῶσις

Μεταξὺ δὲ αὐτῶν τῶν προτάσεων τῶν δύο ἔρχεται καὶ μία ἄλλη πρότασις τοῦ Κυρίου Χαντζερῆ· ἂς μὲ συγχωρήσουν οἱ δύο ἔντιμοι Πληρεξούσιοι Βάλτου καὶ Ἀττικῆς νὰ προτιμήσω τὴν πρότασιν ταύτην τοῦ Κυρίου Χαντζερῆ. Ὁ Κύριος Χαντζερῆς θέλει ἕναν Κυβερνήτην, ἢ ἕνα Πρόεδρον διορίζοντα τοὺς ὑπουργούς· ὁ Πρόεδρος αὐτὸς καθὼς βλέπετε τηρεῖ καὶ τὸν τύπον τῆς ἑνιαίας Κυβερνήσεως, ἀντιπροσωπεύει τὴν Συνταγματικὴν μονάδα τῆς βασιλικῆς ἀρχῆς· αὐτὸς διορίζων τοὺς ὑπουργοὺς εἶναι συνυπεύθυνος μετὰ τῶν ὑπουργῶν ἐνώπιον τῆς Ἐθνοσυνελεύσεως εἰς οὐδεμίαν προηγουμένην δοκιμασίαν ὑποβαλλομένων. Ὅταν χάσουν τὴν ἐμπιστοσύνην πίπτουν ὅλοι. Λοιπὸν ἔχω γνώμην ὑπὲρ αὐτῆς τῆς προτάσεως.

Ἐμπερδεύεται

Δ. ΚΡΙΕΖΗΣ. Ἐμπερδεύεται ἡ γλῶσσα μου, εἶμαι γέρων καὶ δὲν δύναμαι νὰ ἐξακολουθήσω ἐκτεταμένην ὁμιλίαν, θὰ ἔλθω λοπὸν ἀμέσως εἰς τὸ προκείμενον χωρὶς προοίμια. Ὑποστηρίζω, Κύριοι, Πληρεξούσιοι, τὴν ἰδέαν, ὅτι ἡ Κυβέρνησις τὴν ὁποίαν θὰ συστήσωμεν νὰ ἐκπηγάζῃ καὶ νὰ εἶναι ἀπόρροια καθ' ὁλοκληρίαν ἀμέσως ἀπὸ τὴν Συνέλευσιν. Εἶμαι τῆς ἰδέας νὰ μὴν ἔχωμεν πολλὰ ἐμπερδεύματα, διότι ὁσάκις ἐμπερδεύονται τοιαῦτα Σώματα καὶ πρὸ πάντων ἡ Κυβέρνησις, πάντοτε θὰ φέρῃ κακὰ ἀποτελέσματα, πολὺ δὲ περισσότερον διὰ τὴν σημερινὴν περίστασιν, εἰς τὴν ὁποίαν εὑρισκόμεθα. Θέλω 7 Ὑπουργεῖα ἢ τὸ πολὺ 8, ἐκλεγόμενα ἀπ' εὐθείας ἀπὸ τὴν Ἐθνοσυνέλευσιν νὰ δύνανται νὰ ἀποτελοῦν τὴν Κυβέρνησιν τοῦ Ἔθνους μέχρις οὗ προβῶμεν παρεκεῖ, καὶ μέχρι οὗ ἔλθῃ ἡ εὐλογημένη ὥρα νὰ ἴδωμεν καὶ Βασιλέα ἐν τῷ μέσῳ μας.

Ἐπειδὴ ἀπαιτεῖται ἑνότης, καὶ εἷς ἄνθρωπος, δηλαδὴ ἓν πρόσωπον ἀπὸ τὰ ἐκλεχθησόμενα, νὰ διευθύνῃ τὰς συνεδριάσεις τῆς Κυβερνήσεως, αὐτόν, θέλετε Κυβερνήτην, ὀνομάσατέ τον, θέλετε Πρόεδρον, τὸ κατ' ἐμὲ ἁπλούστερον εἶναι Πρωθυπουργός, Πρόεδρος Ὑπουργείου.

Ἄνευ χαρτοφυλακίου

Ἤμην ἕως πρὸ ὀλίγου τῆς ἰδέας, 7 Ὑπουργεῖα νὰ ἐκλέξωμεν, καὶ κατ' αὐτούς, ὅποιος λάβῃ τὴν πλειοψηφίαν αὐτὸς νὰ εἶναι καὶ ὁ Πρόεδρος τοῦ Ὑπουργείου· ἀλλ' ἐπειδὴ μοὶ ἔγιναν παρατηρήσεις ὅτι ὁ Πρόεδρος αὐτὸς ἔχων ὑπουργεῖον, θὰ ἔχῃ πολλὰς φροντίδας, καὶ δὲν θὰ δύναται νὰ ἐπιτηρῇ καὶ νὰ προσυπογράφῃ οὔτε δύναται νὰ ἐπιτηρῇ ἐκ τοῦ πλησίον τὴν ὑπηρεσίαν ὅλων τῶν ὑπουργείων, διὰ τοῦτο παραδέχομαι τὴν γνώμην τοῦ νὰ εἶναι ἕνας Πρωθυπουργὸς ἄνευ χαρτοφυλακίου, συνυπεύθυνος καὶ αὐτὸς μετὰ τῶν ἄλλων ὑπουργῶν ἐνώπιον τῆς Συνελεύσεως.

Οἱ πειρασμοὶ

Κύριοι, ἔχω παράδειγμα διότι ἔχω λευκὰς τὰς τρίχας μου, ἔχω παράδειγμα ὅτι ὁσάκις ἐγεννήθησαν πειρασμοί, εἴτε μικροὶ εἴτε μεγάλοι εἰς τὴν πατρίδα ἐκπορευόμενοι ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν, προῆλθον πάντοτε ἀπὸ τὰ πρωτεῖα· νὰ πασχίσωμεν ν' ἀποφύγωμεν ἀπ' αὐτοὺς τοὺς πειρασμούς· δὲν ἀνέχεται τὸ Ἑλληνικὸν πνεῦμα ὑπεροχήν, ὁ εἷς Ἕλλην εἰς τὸν ἄλλον τὸ πολὺ πολὺ ἀνέχεται μικρὰν προτίμησιν οὐχὶ ὑπεροχήν. Διὰ τοῦτο ἂς περιορίσωμεν εἰς τοὺς ὀκτὼ ἢ ἑπτὰ ὑπουργούς, καὶ εἰς αὐτοὺς νὰ δώσωμεν τὰς ψήφους μας· ὁ λαβὼν τὰς πλειοτέρας ψήφους τῆς Ἐθνοσυνελεύσεως, αὐτὸς νὰ εἶναι καὶ ὁ Πρόεδρος· ἐὰν θελήσω-

μεν, ὡς πρὸς τὸ ζήτημα τῆς πλειονοψηφίας, νὰ δώσωμεν μίαν μεγάλην πλειονοψιφίαν ἤτοι τὰ 2)3, καθὼς ἐπροτάθη πρίν, μὲ φαίνεται, ὅτι εἶναι ἀκατόρθωτον, καὶ κάθε ἡμέραν θὰ ἔχωμεν ἐκλογὴν ὑπουργῶν. Διὰ τοῦτο εἶναι καλὸν ν' ἀρκεσθῶμεν εἰς τὴν συνήθη ἀπόλυτον πλειονοψηφίαν καὶ οὐχὶ ν' ἀπαιτῶμεν τὰ 2)3.

Ἐκφοβισμός

Ὡς πρὸς τὴν ἀνάγκην τοῦ νὰ κηρυχθῇ ἡ πατρὶς εἰς κίνδυνον, εἶναι περιττὸν ὅλως διόλου, διότι κρίνω περιττὸν νὰ ἐκφοβίσωμεν καὶ τοὺς κατοίκους τῶν ἐπαρχιῶν, μόνον νὰ τὰ ἐννοῶμεν διὰ νὰ ὁδηγῶμεθα εἰς τὰ συμφερόντα τῆς πατρίδος καὶ εἰς τὰς σκέψεις μας. Ἓν ἀπὸ τὰ πολλά, τὰ ὁποῖα πρέπει νὰ λάβωμεν, ὑπ' ὄψιν, εἶναι τὸ ἑξῆς· αἱ σκέψεις μας νὰ γίνωνται εἰρηνικώτερα καὶ ἡσυχώτερα διὰ νὰ κερδίζωμεν τὸν καιρόν.

Ἀνυπομονησία

ΜΙΛΗΣΗΣ. Ἐκτιμῶ τὴν ἀνυπομονησίαν τῆς Συνελεύσεως, σπευδούσης εἰς τὸν σχηματισμὸν μιᾶς Κυβερνήσεως, ἀλλὰ παρακαλῶ αὐτὴν νὰ μοῦ χαρίσῃ ὀλίγας στιγμὰς τὴν προσοχήν της δὲν θὰ καταχρασθῶ αὐτήν.

Κύριοι, ὅταν ἐνώπιόν σας πρό τινων ἡμερῶν ὑπεστήριξα, ὅτι ἡ Ἐκτελεστικὴ ἐξουσία δὲν δύναται παρὰ μόνον νὰ ἐκλέγηται ἀμέσως ἀπὸ τὴν Συνέλευσιν, εἶχον πάντοτε τὴν πεποίθησιν, ὅτι τὸ ἐναντίον σύστημα τὸ ὁποῖον ὑπεστήριξαν ἐνώπιόν σας, καὶ τὸ ὁποῖον ἐπεψηφίσατε, ἤθελε ναυαγήσει. Ὁμολογῶ ὅμως, ὅτι δὲν ἐπερίμενα τόσον ὀγλίγωρα νὰ δικαιωθοῦν οἱ φόβοι μου. Κατὰ δυστυχίαν ὁ χρόνος ἐπῆλθε ἀμέσως δικαιώσας τοὺς φόβους μου, καὶ μὲ κίνδυνον ἀκόμη τῆς πατρίδος. Ἡ ἐκτελεστικὴ Ἐπιτροπὴ τὴν ὁποίαν ἐσυστήσατε, εἰς τὰ πρῶτα βήματά της, εἰς τὴν πρώτην της πρᾶξιν διεσπάσθη πρὸς ἑαυτήν, διηρέθη, διήρεσε τὸ Ἔθνος καὶ ἐκινδύνευσε νὰ τὸ ρίψῃ εἰς τὸν ὄλεθρον. Αὐτὴ εἶναι ἡ τύχη ὅλων τῶν συστημάτων, τὰ ὁποῖα δὲν στηρίζονται ἐπὶ τῆς ἀληθείας.

Παντοδύναμος

Ἔρχομαι καὶ πάλιν ἐνώπιόν σας, Κύριοι, ἵνα ὑποβάλω τὴν ἀρχικὴν πρότασιν, τὴν ὁποίαν καὶ ἄλλοτε ὑπεστήριξα· ἐπαναλαμβάνω ὅτι ἡ Συνέλευσις, ἢ περικλείει πᾶσαν ἐξουσίαν, Νομοθετικήν, Ἐκτελεστικὴν καὶ Συντακτικήν, ἢ δὲν εἶναι τίποτε· ἀφ' οὗ δὲ ἡ Ἐθνοσυνέλευσις εἶναι παντοδύναμος, δὲν δύναται νὰ ἔχῃ παρὰ ὑπάλληλον ἐκτελεστικὴν ἐξουσίαν. Αὐτὴ ἡ ἰδέα μᾶς φέρει τὴν λύσιν, ὅτι ἡ Συνέλευσις πρέπει νὰ ἐκλέξῃ ἐξ ἑαυτῆς τὰ πρόσωπα, τοὺς λειτουργοὺς τῆς ἐκτελεστικῆς ἐξουσίας. Διὰ τοῦτο, Κύριοι, προτείνω, ὥστε ἡ Ἐθνοσυνέλευσις νὰ ἐκλέξῃ ὀκτὼ Ὑπουργούς, τοὺς ἑπτὰ μὲ χαρτοφυλάκιον καὶ τὸν ὄγδοον ἄνευ χαρτοφυλακίου, ὅστις θὰ προεδρεύῃ τὸ ὑπουργικὸν συμβούλιον· οἱ ὑπουργοὶ θ' ἀποτελοῦσιν ἓν συμβούλιον, θὰ ἐνεργῶσιν ὅλας τὰς πράξεις τῆς κυρίως ἐκτελεστικῆς ἀρχῆς ἐν συμβουλίῳ αἱ πράξεις δὲ αὗται θὰ ὑπογράφωνται ἀπὸ τὸν Πρόεδρον, καὶ θὰ προσυπογράφωνται ἀπὸ τὸν ἁρμόδιον ὑπουργόν. Οὐδὲ ἁπλούστερον, οὐδὲ ὀρθότερον τούτου.

Φανερὰ ἐκλογή

Ἔρχομαι μόνον νὰ φέρω μίαν τροποποίησιν εἰς τὴν ἀρχικήν μου πρότασιν. Κύριοι, καθὼς ὁ χρόνος ἐδικαίωσε τὴν πρόρρησίν μου ἐπὶ τῆς μορφῆς τῆς Κυβερνήσεως, οὕτως ἐδικαίωσε καὶ τὴν ὑπὲρ τῆς φανερᾶς ψηφοφορίας ἰδέαν. Ἡ μυστικὴ ψηφοφορία κατεδικάσθη ὑπὸ τῶν πραγμάτων καὶ ἡ Συνέλευσις πρέπει νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὴν ἀπόφασίν της, ἂν οὕτω δύναται νὰ ὀνομασθῇ ἡ γνώμη ἡ διαιρέσασα τὴν Συνέλευσιν εἰς δύο ἴσα στρατόπεδα· ἐπειδὴ πρόκειται ἤδη νὰ ἐκλέξωμεν ἀπ' εὐθείας τοὺς λειτουργοὺς τῆς ἐκτελεστικῆς ἀρχῆς, ἂς τοὺς ἐκλέξωμεν φανερά. Διὰ τοῦτο, Κύριοι, εἰς τὸ ἐδ. 2 τοῦ ἄρθρου 1 τῆς προτάσεώς μου λέγω ὅτι οἱ 7 οὗτοι ὑπουργοὶ ἐκλέγονται διὰ φανερᾶς ψηφοφορίας καὶ δι' ἀπολύτου πλειονοψηφίας.

Εἰς τὸ ἄρθρον 2 ὁρίζεται ὁ τρόπος, καθ' ὃν θὰ γίνῃ ἡ φανερὰ ψηφοφορία ἐπὶ τῆς ἐκλογῆς τῶν προσώπων.

Ἡσυχία παντοῦ

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Ἔφθασεν ἓν ἄλλο τηλεγράφημα ἐκ Πατρῶν εἰς τὸ Προεδρεῖον λέγον «Ἡσυχία καὶ τάξις διατηρεῖται πληρέστατα κατὰ τὴν πόλιν τῶν Πατρῶν· οἱ πολῖται δεικνύουσιν πᾶσαν ἐμπιστοσύνην εἰς τὰς ἀποφάσεις τῆς Συνελεύσεως Ὁ Νομάρχης Μῖχος». Εἶναι καὶ ἄλλο τῆς Φθιώτιδος τῆς αὐτῆς φύσεως.

Τί εἶναι πρωθυπουργὸς

ΖΕΡΒΑΣ. Πολυειδῶς καὶ πολυτρόπως μᾶς ἐξέθεσαν οἱ κάτοχοι τῆς θεωρίας καὶ τὸ σύστημα τῆς Κυβερνήσεως. Ὅλοι γνωρίζομεν ποῖα εἶναι τὰ συστήματα, τὰ ὁποῖα δύνανται καταλλήλως νὰ κυβερνήσωσι. Ἐπεδὴ ὅμως πάντες ἀναφέρουν, ὅτι τὰ πάντα ἐγένοντο ἕνεκα τῆς φιλαρχίας, πρέπει νὰ δώσωμεν ἕνα τέρμα εἰς αὐτὴν τὴν πρόφασιν. Λέγουν λοιπόν, καὶ ἐγὼ συμφωνῶ, οἱ ὑπουργοὶ νὰ ἐκλέγωνται ἀπὸ τὴν Συνέλευσιν· δὲν ἐννοῶ ὅμως τί θὰ εἴπῃ Πρωθυπουργὸς ἄνευ χαρτοφυλακίου, ὅπως συνυπογράφῃ τὰς πράξεις τῶν ὑπουργῶν. Κύριοι, τὸ κυριώτερον τῶν συστημάτων εἶναι ὁ εἷς Κυβερνήτης, τοῦτο κανεὶς δὲν δύναται νὰ τὸ ἀναιρέσῃ· ἀλλ' ἐπειδὴ πολὺς φόβος ὑπάρχει μήπως ἐκεῖνος ὁ Κυβερνήτης καταστῇ πολὺ δυνατὸς καὶ κατόπιν ἀναλάβῃ τὴν κυριαρχίαν τοῦ Ἔθνους, διὰ τοῦτο τὸν ὠνόμασαν Πρω υπουργόν. Τὸ πράγμα ὅμως εἶναι τὸ αὐτὸ ὁ Πρωθυπουργός, ὁ ἄνευ χαρτοφυλακίου· τὸ ὄνομα θὰ μᾶς κάμῃ νὰ ἀλλάξωμεν τὸν Κυβερνήτην ἢ τὸ πρᾶγμα; Ἐγὼ δὲν βλέπω καμμίαν διαφορὰν μεταξὺ Κυβερνήτου καὶ ἑνὸς Πρωθυπουργοῦ, ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ ὁποίου θὰ ἐργάζηται τὸ συμβούλιον τὸ ὑπουργικόν· ὁ αὐτὸς κίνδυνος, ὁ ὁποῖος ἠμπορεῖ νὰ ὑποτεθῇ, ἂν θέσωμεν τὴν ἐξουσίαν εἰς ἕνα Κυβερνήτην, ὁ αὐτὸς κίνδυνος ὑπάρχει καὶ εἰς τὸν Πρόεδρον τὸν ἄνευ χαρτοφυλακίου, διότι καὶ αὐτὸς εἶναι Κυβερνήτης.

Διὰ νὰ φύγωμεν λοιπὸν καὶ τὴν περίπτωσιν ταύτην εἰς τὰς παρούσας περιστάσεις τῶν πραγμάτων ποτείνω ἓν μέσον ἄλλο. νὰ ὑπάρχῃ πρόεδρος, ἀλλ' οὗτος νὰ εἶναι ὁ Πρόεδρος τῆς Ἐθνικῆς Συνελεύσεως. Ὁ Πρόεδρος τοῦ ὑπουργικοῦ Συμβουλίου νὰ εἶναι καὶ ὁ Πρόεδρος τῆς Συνελεύσεως.

Μοὶ λέγουσί τινες, ὅτι δὲν ἔχει καιρόν· ἔχει καιρόν, διότι ὑπάρχουν εἷς Πρόεδρος καὶ 4 Ἀντιπρόεδροι· τὸ ὑπουργικὸν

συμβούλιον δὲν εἶναι συνεχές, ἕκαστος ὑπουργὸς καταγίνεται εἰς τὰ ἔργα του καὶ πολλὰ ὀλίγαι πράξεις ὑπουργικαὶ ἔχουν ἀνάγκην τοῦ ὑπουργικοῦ συμβουλίου εἰς γενικὰ πράγματα. Πᾶσα πρᾶξις δέ, ἡ ὁποία θέλει ἐκδίδεσθαι ἀπὸ τὸν ἁρμόδιον Ὑπουργόν, νὰ φέρη τὴν ἔγκρισιν: «Ἐνεκρίθη ὁ Πρόεδρος τῆς Συνελεύσεως».

Διασκεδάζομεν φιλοδοξίας

Οὕτω, Κύριοι, διασκεδάζομεν τὴν φιλοδοξίαν, ὁ Πρόεδρος ὁ ἄνευ χαρτοφυλακίου θὰ εἶναι παντοτεινὸς ἴσως· ἀλλ' ὁ Πρόεδρος τῆς Συνελεύσεως ἀλλάζει κατὰ μῆνα καὶ δὲν ὑπάρχει ὁ φόβος, ὅτι αὐτὸς ὁ Πρόεδρος θὰ λάβη ἐπιρροήν, διότι ἅμα τελειώση ὁ μὴν ἔρχεται ἕτερος ἀντ' αὐτοῦ. Ἐκτὸς τούτου, Κύριοι, ἂν ὁ πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως γίνη πρόεδρος τῆς Συνελεύσεως, θὰ ἔχωμεν τὴν εὐκολίαν τοῦ ἵνα εἴμεθα ἐν γνώσει τῶν διατρεχόντων ἐν τῷ ὑπουργικῷ Συμβουλίῳ καὶ δὲν ἔχομεν ἀνάγκην νὰ φέρωμεν πότε τὸν ἕνα καὶ πότε τὸν ἄλλον ὑπουργόν. Ὁ Πρόεδρος τῆς Συνελεύσεως εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ ὁποίου συγκεντροῦται ἅπασα ἡ κυριορχία, θὰ ἔχη τὸν ἕνα ὀφθαλμὸν εἰς τὴν Συνέλευσιν καὶ τὸν ἕτερον εἰς τὸ Ὑπουργεῖον· οὕτω δὲ ὡσαύτως δὲν εἶναι ἀδιαίρετος ἡ ἐξουσία, ἡ ἐξουσία ὑπάρχει τότε μέσα εἰς τὴν Συνέλευσιν.

ΚΟΛΙΑΤΣΟΣ. Ἂν σφάλη τί θὰ τὸν κάμωμεν;

ΖΕΡΒΑΣ. Ἡ πρότασίς μου εἶναι, ὅτι ὁ Πρόεδρος (ἰδιαίτερος ἄνευ χαρτοφυλακείου) νὰ μὴ εἶναι ἄλλος ἀπὸ τὸν Πρόεδρον τῆς Συνελεύσεως.

Αἱ ψῆφοι

ΟΔ. ΙΑΛΕΜΟΣ. Ἐπειδὴ δὲν εἶναι καιρὸς νὰ λαμβάνωμεν ἀτομικὰς εὐχαριστήσεις θὰ σᾶς εἴπω, ὅτι ἡ ἰδέα μου ἔλαβε 33 ψήφους· δηλ. τόσας, ὅσας ψήφους εἶχεν ὁ Ἰησοῦς Χριστός, ὅταν ἐσταυρώθη. Εἶναι μία ἰδέα, τὴν ὁποίαν ἐπρότεινα καὶ τότε καὶ ἡ ὁποία εἶναι ἁπλουστάτη τῶν προταθεισῶν· τὸ σύστημα εἶναι ἁπλούστατον συνίσταται εἰς τρία ἄρθρα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Εἶναι διάφορα ζητήματα ἐπὶ τῶν ὁποίων θ' ἀποφανθῇ ἡ Συνέλευσις. Ἐκ τῆς ὅλης συζητήσεως προέκυψαν διάφορα ζητήματα, καὶ διὰ νὰ φθάσωμεν εἰς ψηφοφορίαν πρέπει νὰ ὑποβάλλω εἰς ὑμᾶς ταῦτα· διότι διαφέρουσιν. Εἶναι τὸ ζήτημα τὸ ὁποῖον θεωρῶ ἀπώτερον, ἂν Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως πρέπει νὰ εἶναι Πρόεδρος τῆς Συνελεύσεως· αὐτὴ εἶναι ἡ πρότασις τοῦ Κυρίου Ζέρβα. Τὴν ὑποστηρίζει κανείς;

ΠΟΛΛΟΙ ΠΛΗΡΕΞΟΥΣΙΟΙ. Ὄχι, ὄχι.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Δεύτερον ζήτημα εἶναι, ἂν ὁ Πρωθυπουργὸς πρέπει νὰ ἐκλέγηται οὐχὶ ὑπὸ τῆς Συνελεύσεως, ἀλλ' ὑπὸ τῶν ἐκλεχθησομένων Ὑπουργῶν· αὐτὴ εἶναι πρότασις τοῦ Κυρίου Ἰαλέμου. Τὴν ὑποστηρίζει κανείς;

ΠΟΛΛΟΙ ΠΛΗΡΕΞΟΥΣΙΟΙ. Κανείς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Ἔρχεται τὸ τρίτον ζήτημα ἂν πρέπει νὰ ἐκλέξη ἡ Συνέλευσις ἑπταμελὲς Ὑπουργεῖον, καθὼς καὶ Πρωθυπουργόν· ἀλλ' αὐτὸ ὑποδιαιρεῖται εἰς τὸ ἑξῆς. Κατὰ τὴν γνώμην τοῦ Κυρίου Καλλιγᾶ, πρέπει ἡ Συνέλευσις νὰ ἐκλέξη μόνον τὸν Πρωθυπουργὸν, καὶ ὁ Πρωθυπουργὸς νὰ ὑποβάλη εἰς τὴν Συνέλευσιν τὰ πρόσωπα τῶν ἑπτὰ ὑπουργῶν; Δέχεται κανεὶς τὴν πρότασιν ταύτην;

ΠΟΛΛΟΙ ΠΛΗΡΕΞΟΥΣΙΟΙ. Μένει ἤδη τὸ ἀρχικὸν ζήτημα, ἂν θὰ ἐκλέξη ἡ Συνέλευσις τὸ ἑπταμελὲς ὑπουργεῖον καὶ τὸν Πρωθυπουργὸν ἄνευ χαρτοφυλακίου. Οἱ παραδεχόμενοι τὴν πρότασιν ταύτην ἂς σηκωθῶσιν.

ΓΙΟΥΡΔΗΣ. Ὄχι ὁλόκληρον· ἄρθρον πρὸς ἄρθρον.

Τὸ λεκτικὸν

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὸ λεκτικὸν νομίζω ὅτι περὶ τούτου δύναται νὰ γίνη σκέψις κατόπιν. Ὑπάρχουν διαφοραί τινες αἱ ὁποῖαι ὅμως κατὰ μικρὸν διαφέρουν, ἀλλὰ κατ' οὐσίαν τὸ ζήτημα εἶναι τοῦτο· ἂν πρέπει ἡ Συνέλευσις νὰ ἐκλέξη τοὺς ὑπουργοὺς μεθ' ἑνὸς πρωθυπουργοῦ ἄνευ χαρτοφυλακίου. Οἱ παραδεχόμενοι τὴν πρότασιν ταύτην νὰ σηκωθοῦν (ἐγείρονται οἱ περισσότεροι). Ἡ Συνέλευσις παρεδέχθη. Ὑπάρχει, Κύροι, καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὸν τρόπον τῆς ἐκλογῆς πρότασις τοῦ Κυρίου Μίλησῃ, ἂν δηλαδὴ πρέπει νὰ γίνῃ ἡ ἐκλογὴ διὰ φανερᾶς ἢ μυστικῆς ψηφοφορίας. Οἱ θέλοντες ἡ ἐκλογὴ νὰ γίνη διὰ φανερᾶς ψηφοφορίας παρακαλοῦνται νὰ σηκωθῶσι (ἐγείρονται οἱ περισσότεροι) Ἡ Συνέλευσις παρεδέχθη τὴν φανερὰν ψηφοφορίαν.

Ἀπόλυτος πλειοψηφία

Ἐρωτῶ τώρα, ἂν ἡ ἐκλογὴ θὰ γίνη δι' ἀπολύτου ἢ διὰ σχετικῆς πλειοψηφίας. Οἱ θέλοντες νὰ γίνη δι' ἀπολύτου νὰ σηκωθῶσιν. (Ἐγείρονται οἱ περισσότεροι). Ἡ Συνέλευσις παρεδέχθη. Καθόσον ἀφορᾷ τὰ καθήκοντα, τὰ ὁποῖα ἀνατίθενται εἰς τὸ ὑπουργεῖον, κατὰ τὰς διαφόρους προτάσεις, αἱ ὁποῖαι συγχωνεύονται εἰς μίαν εἰδικωτέραν πρότασιν τοῦ Κ. Μίληση, ἡ ὁποία δύναται νὰ ἐνα.εωρηθῇ ὑπὸ μιᾶς Ἐπιτροπῆς, ἀνατίθεται εἰς τὸ Ὑπουργεῖον ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία μὲ τοὺς περιορισμοὺς τοὺς τεθέντας ἐν τῷ γενομένῳ πρότερον ψηφίσματι. Ὅσοι λοιπὸν παραδέχονται τὰ καθήκοντα τῆς Ἐκτελεστικῆς ἐξουσίας, ὅπως ὡρίσθησαν ἐν τῷ γενομένῳ ἤδη ψηφίσματι, παρακαλοῦνται νὰ σηκωθῶσιν. (Ἐγείρονται οἱ περισσότεροι).

Ἡ Συνέλευσις παρεδέχθη. Καθ' ὅσον δ' ἀφορᾷ τὴν ὀνομασίαν τῆς Κυβερνήσεως, αὕτη θὰ εἶναι «Προσωρινὴ Κυβέρνησις τοῦ Βασιλείου τῆς Ἑλλάδος». Ὅσοι δὲ παραδέχονται τοῦτο, ἂς σηκωθῶσιν (ἐγείρονται οἱ περισσοτεροι).

Ὀνομασία

Ἡ Συνέλευσις παρεδέχθη. Περὶ δὲ τοῦ τρόπου τῆς συμπράξεως τῶν ὑπουργῶν μετὰ τοῦ Πρωθυπουργοῦ, ἐν τῇ προτάσει λέγεται, ὅτι οὐδεμία πρᾶξις θέλει ἰσχύει ἄνευ τῆς προσυπογραφῆς τοῦ ἁρμοδίου ὑπουργοῦ καὶ τοῦ Πρωθυπουργοῦ· μόνον αἱ πράξεις τῆς καθαρᾶς διοικήσεως θὰ ὑπογράφωνται ὑπὸ τοῦ ἁρμοδίου ὑπουργοῦ· τὰ πάντα θέλουν ἐνεργεῖσθαι διὰ τῆς πλειονοψηφίας ἐν Ὑπουργικῷ Συμβουλίῳ, ἔχοντος τοῦ Πρωθυπουργοῦ τὴν νικῶσαν ψῆφον· ἐν περιπτώσει διαφωνίας μεταξὺ αὐτῶν, θὰ ἀποφασίζη ἡ πλειονοψηφία. Οἱ παραδεχόμενοι ταῦτα νὰ σηκωθῶσιν (Σηκώνονται οἱ περισσότεροι). Ἡ Συνέλευσις παρεδέχθη.

Νομίζω καθῆκον νὰ ὑποβάλω εἰς τὴν ἀπόφασιν ὑμῶν δύο περιλαμβανομένας προτάσεις εἰς τὴν πρότασιν τοῦ κ. Βαλτινοῦ. Εἶναι ἡ πρότασις τοῦ ἄρθρου πρώτου, λέγοντος «Κηρύττει ἡ Συνέλευσις τὴν Πατρίδα εἰς κατάστασιν κινδύνου καὶ ἀναθέτει τὴν σωτηρίαν αὐτῆς εἰς τὸν πατριωτι-

σμὸν πάντων τῶν Ἑλλήνων. Οἱ θέλοντες τοῦτο νὰ σηκωθῶσιν (Σηκώνονται λίγοι). Ἡ Συνέλευσις ἀπέρριψε τὸ 1ον ἄρθρον. Προσέτι ὁ κ. Βαλτινὸς ἔχει καὶ μίαν ἄλλην πρότασιν «τὸ ὑπουργεῖον ὁλόκληρον ἢ καὶ πᾶν μέλος αὐτοῦ ἰδίᾳ, πίπτει, ἐὰν τιθεμένου ζητήματος ἐμπιστοσύνης, δὲν λάβῃ τὰ δύο τρίτα τῶν ψήφων». (Οἱ παραδεχόμενοι τὸ ἄρθρον τοῦτο, ἂς σηκωθῶσιν). Σηκώνονται ὀλίγοι. Ἡ Συνέλευσις τὸ ἀπέρριψεν.

Ἐκτὸς καὶ ἐντὸς

ΖΕΡΒΑΣ. Ἰσχύει τὸ ψήφισμα, καθ' ὃ θὰ ἐκλέγωνται οἱ Ὑπουργοὶ ἐκ τῶν ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τῆς Συνελεύσεως προσώπων, διότι ἐγὼ ἔχω τὴν ἐναντίαν γνώμην, νὰ εἶναι ὅλοι ἐκτός.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Δὲν τὸ ἔθεσα τοῦτο ὡς ζήτημα εἰς τὴν ἀπόφασιν τῆς Συνελεύσεως, διότι εἰς τὰς προτάσεις τὰς διαφόρους τὰς ὑποβληθείσας, δὲν ἐγένετο λόγος περὶ διακρίσεως. Ἄρα ἡ Συνέλευσις εἶναι ἐλευθέρα πανταχόθεν νὰ ἐκλέξῃ.

ΠΟΛΛΟΙ ΠΛΗΡΕΞΟΥΣΙΟΙ. Αὐτὸ εἶναι ἤδη ἀποφασισμένον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Ὑπολείπεται τὸ ζήτημα, ἂν ἡ Συνέλευσις θὰ ψηφοφορήσῃ δι' ἑνὸς ψηφοδελτίου περιέχοντος ὀκτὼ ὀνόματα, ἢ ἐὰν ψηφοφορηθῇ χωριστὰ δι' ἕκαστον ὄνομα.

ΑΛ. ΔΟΣΙΟΣ. Ὁ κ. Πρόεδρος σᾶς ἠρώτησεν ἂν θὰ ψηφοφορήσετε δι' ἑνὸς ψηφοδελτίου μὲ 8 ὀνόματα ἢ ἕνα χωριστά. Μοὶ φαίνεται, ὅτι θὰ λυθῇ αὐτὸ τὸ ζήτημα ταχύτερον, ἂν κάμωμεν 8 ψηφοφορίας οὕτω πως, νὰ ἀναγιγνώσκεται διὰ τοῦ ὀνομαστικοῦ καταλόγου, καὶ ἐρωτᾶται ἕκαστος πληρεξούσιος ποῖον θέλει νὰ ψηφοφορίσῃ.

ΜΙΛΗΣΗΣ. Ἡ λύσις τὴν ὁποίαν σᾶς ἐπρότεινεν ὁ ἔντιμος προαγορεύσας μοὶ φαίνεται ὅτι δὲν εἶναι ὀρθή, διότι εἶναι πρόδηλον ὅτι, ὅταν ἀκούω ποῖον ὁ ἄλλος ψηφοφορεῖ, δύναται νὰ ἀλλάξω τὸ ἐν τῷ ψηφδελτίῳ μου ὄνομα καὶ νὰ μεταβάλω οὕτω τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ψηφοφορίας. Νομίζω καλλίτερον νὰ τελειώσωμεν δι' ἑνὸς μόνον ψηφοδελτίου, τὸ ὁποῖον νὰ περιέχῃ Πρόεδρον τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου τὸν τάδε, ὑπουργὸν τῶν Ἐσωτερικῶν τὸν τάδε, ὑπουργὸν τῶν Οἰκονομικῶν τὸν τάδε κ.λ.π.

Δ. ΚΡΙΕΖΗΣ. Κύριοι πληρεξούσιοι, πρόκειται περὶ τοῦ ἂν θὰ ἐκλέξωμεν τὸν Πρωθυπουργὸν μετὰ τῶν ἑπτὰ ὑπουργῶν ἢ χωριστὰ ἕνα ἕκαστον. Νομίζω ὅτι εἶναι καλὸν νὰ ψηφοφορήσωμεν ἕνα ἕνα διὰ τῶν ψηφοδελτίων. Διότι π.χ. ἐγὼ ἔχω τὴν ἰδέαν, ὅτι ὁ δεῖνα εἶναι κατάλληλος διὰ τὸ ὑπουργεῖον Ἐσωτερικῶν, δὲν ἐπέτυχεν, ἐγὼ ἠμπορῶ νὰ τοῦ δώσω διὰ τὸ ὑπουργεῖον Β τότε ἕνα πρόσωπον, τὸ ὁποῖον δὲν εἶναι διὰ τὸ Β΄, δύναται νὰ εἶναι διὰ τὸ ὑπουργεῖον Γ΄, διὰ τοῦτο θεωρῶ καλὸν νὰ ψηφοφορήσωμεν ἕνα ἕκαστον χωριστά. Οὕτω νομίζω ὅτι δυνάμεθα νὰ κερδίσωμεν περισσότερον χρόνον.

Οἱ εἰδικοὶ ἄνδρες

ΣΑΡΙΠΟΛΟΣ. Νομίζω ὅτι διὰ τὴν ταχύτητα τῆς ψηφοφορίας, διὰ νὰ μὴν ἐπαναληφθῇ ὀκτάκις ἡ ψηφοφορία, εἶναι ἁπλούστατον τὸ ἑξῆς· δύο εἶναι τὰ ὑπουργεῖα, τὰ ὁποῖα ἀπαιτοῦσιν ἄνδρας ἰδίως εἰδικούς, τῶν Στρατιωτικῶν καὶ τῶν Ναυτικῶν, τὰ δὲ ἄλλα πᾶς τις δύναται νὰ τὰ διαχειρισθῇ. Λοιπὸν τὸ ψηφοδέλτιον νὰ φέρῃ τὸ ὄνομα τοῦ Πρωθυπουργοῦ καὶ 7 ἄλλα ὀνόματα, ἐξ ὧν ἓν τῶν Στρατιωτικῶν καὶ ἓν ἐκ τῶν Ναυτικῶν τὰ δὲ ἄλλα ὀνόματα δύνανται νὰ διανεμηθῶσι μεταξὺ των τὰ ὑπουργεῖα.

ΑΛ. ΜΑΥΡΟΚΟΡΔΑΤΟΣ. Προτείνω νὰ ἀπογορευθῇ νὰ τίθεται εἰς τὸ ψηφοδέλτιον ἓν ὄνομα, διότι δὲν πρόκειται νὰ ψηφοφορήσωμεν ἕνα ὑπουργόν, ἀλλ' ὀκτὼ (θόρυβος).

ΖΕΡΒΑΣ. Ὁ προλαλήσας καθὼς καὶ ὁ κ. Κριεζῆς, ὁ ὁποῖος ὑπεστήριξεν ἡ ψηφοφορία νὰ γίνεται χωριστά, ὡρμήθησαν ἐκ τοῦ λόγου τῆς εἰδικότητος. Περὶ τούτου σᾶς δίδω τὴν πλήρη διαβεβαίωσιν ὅτι ἡ Ἑλλὰς ἔχει πολλοὺς ὑπουργούς, ὁ Κωλέτης εἶχε 4 ὑπουργεῖα εἰς τοὺς ὤμους του καὶ τὴν Πρωθυπουργίαν, διὰ τοῦτο δὲν ἔχομεν φόβον διὰ μιᾶς ψηφοφορίας νὰ θέσωμεν ὅλους.

ΑΛ. ΜΑΥΡΟΚΟΡΔΑΤΟΣ. Ὑποστηρίζω τὴν πρότασιν τοῦ κ. Κριεζῆ. Ἐὰν θέσητε ὅλα τὰ ὀνόματα εἰς ἓν ψηφοδέλτιον, ἰδοὺ τί θὰ συμβῇ. Ἕνας καὶ ὁ αὐτὸς ἄνθρωπος θὰ εἶναι διὰ τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν, ὁ αὐτὸς ὡς ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν κτλ. πῶς θὰ λογισθῶσιν αὐτοί; Εἶναι ἀνάγκη ὁ καθεὶς νὰ ψηφοφορήσῃ ἕνα ἕνα ἐκεῖνον τὸν ὁποῖον νομίζει κατάλληλον διὰ τὸ ἓν ἢ τὸ ἄλλο ὑπουργεῖον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Νομίζω ὅτι ἡ Συνέλευσις ἐφωτίσθη. Οἱ νομίζοντες ὅτι ἐφωτίσθησαν ἂς σηκωθῶσιν. (Σηκώνονται οἱ περισσότεροι). Ἡ Συνέλευσις ἐφωτίσθη. Οἱ θέλοντες λοιπὸν ἡ ψηφοφορία νὰ γίνῃ χωριστά, δι' ἕνα ἕκαστον ὑπουργὸν καὶ τὸν Πρωθυπουργόν, παρακαλοῦνται νὰ σηκωθῶσιν· (Σηκώνονται ὀλίγοι). Ἡ Συνέλευσις ἀπέρριψε τὴν πρότασιν τοῦ νὰ ψηφοφορηθῇ χωριστὰ ἓν ἕκαστον ὄνομα. Ἄρα παρεδέχθη διὰ τοῦ ἑνὸς ψηφοδελτίου νὰ ψηφοφορηθῶσι καὶ οἱ 7 ὑπουργοὶ καὶ ὁ Πρωθυπουργός. Ἐρωτᾶται τώρα ἡ Συνέλευσις, ἂν ἡ φανερὰ ψηφοφορία θέλει ἐνεργηθῇ, τιθεμένης καὶ τῆς ὑπογραφῆς τοῦ ψηφοροροῦντος ὅταν θὰ ποσαγάγῃ τὸ ψηφοδέλτιον πρὸς ἀνάγνωσιν.

ΠΟΛΛΟΙ ΠΛΗΡΕΞΟΥΣΙΟΙ. Θὰ γράφεται εἰς τὸ ψηφοδέλτιον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Τὸ ψηφοδέλτιον, τὸ ὁποῖον δὲν φέρει τὴν ὑπογραφήν, πῶς τὸ θεωρεῖτε;

ΠΟΛΛΟΙ. Ἄκυρον.

ΘΕΟΧΑΡΗΣ. Προτείνω ὅτι εἶναι ἄκυρα τὰ ψηφοδέλτια τὰ ὁποῖα δὲν φέρουν καὶ τὰ ὀκτὼ ὀνόματα.

ΖΕΡΒΑΣ. Λέγω ὅτι τοῦτο εἶναι περιττόν, καθ' ὅσον δυναταί τις νὰ γράφῃ ἄλλα ὀνόματα τὰ ὁποῖα εἶναι ἀδύνατον νὰ ἐκλεχθῶσιν.

ΘΕΟΧΑΡΗΣ. Ἐπιμένω εἰς τὴν πρότασίν μου μόνον καὶ μόνον διὰ νὰ ἴδω τὴν καλὴν ἐκλογὴν τοῦ προσώπου ἐκείνου, τὸ ὁποῖον ψηφοφορεῖ.

ΖΕΡΒΑΣ. Ἐγὼ ὑπόσχομαι ὅτι θὰ γράψω ὅλα τὰ ὀνόματα, δὲν παρεδέχομαι ὅμως τὴν πρότασιν τοῦ προλαλήσαντος διότι δεσμεύεται ἡ συνείδησις καὶ πιέζεται. Ἔπειτα, ἐδῶ, Κύριοι, ἔγιναν τόσαι ψηφοφορίαι φανεραί, καὶ ἠκούσατε πολλοὶ πολλάκις νὰ λέγουν «ἀρνοῦνται ψῆφον». Ἠμπορεῖ τις νὰ κατηγορηθῇ διὰ τοῦτο; Ἠμπορεῖ νὰ ἀρνῆται κατὰ τὸ ἥμισυ.

ΣΟΛΙΩΤΗΣ. Ἡ πρότασις αὐτή, εἴτε θέσει περιορισμὸν εἴτε μή, νομίζω ὅτι εἶναι ἄσκοπος, διότι ὅταν ἐγὼ π. χ. θέλω νὰ θέσω τρία ὀνόματα καὶ νὰ παραλείψω τὰ λοιπά, ἠμπορῶ νὰ ἐγγράψω τὰ τρία ὀνόματα καὶ μεσ' αὐτὰ νὰ συμπληρώσω τὸ ψηφοδέλτιον μὲ ὀνόματα, τὰ ὁποῖα κανεὶς δὲν θὰ ψηφοφορήσῃ, ὥστε πρακτικῶς ἡ πρότασις αὕτη θεωρεῖται περιττή.

ΘΕΟΧΑΡΗΣ. Οἱ ἔχοντες τὸν σκοπὸν ἐναντίον τοῦ νὰ μὴ γράφωσι ὅλα τὰ ὀνόματα, τί τοὺς πειράζει νὰ παραδεχθῶσι τὴν πρότασίν μου;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Οἱ παραδεχόμενοι τὴν πρότασιν τοῦ Κυρίου Θεοχάρη παρακαλοῦνται νὰ σηκωθῶσι. (Σηκώνονται οἱ περισσότεροι) Ἡ Συνέλευσις παρεδέχθη. Θὰ ἐρωτήσω

τὴν Συνέλευσιν, ἴσως δὲν εἶναι ζήτημα, ὅμως θὰ ἐρωτήσω ἄν τὰ ψηφοδέλτια πρέπει νὰ τεθῶσιν εἰς τὴν κάλπην καὶ ἔπειτα γίνῃ ἡ διαλογή;

ΠΟΛΛΟΙ ΠΛΗΡΕΞΟΥΣΙΟΙ. Οὕτω νὰ γίνῃ.

ΚΟΝΟΣΑΚΟΣ. Οἱ λαβόντες τὴν σχετικὴν πλειοψηφίαν εἶναι ὑποχρεωμένοι νὰ ψηφοφορήρωσι κατόπιν, ἄν εἶναι ἐλευθέρα ἡ ἐκλογή;

ΠΟΛΛΟΙ. Ἐλευθέρα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Μένει εἰς τὴν Συνέλευσιν νὰ ἀποφασίσῃ ἄν θὰ προβῇ τώρα εἰς τὴν ἐκλογὴν ἢ αὔριον.

ΠΟΛΛΟΙ ΠΛΗΡΕΞΟΥΣΙΟΙ. Αὔριον.

Π. ΚΟΛΟΚΟΤΡΩΝΗΣ. Ὅστις αὔριον δὲν ἔλθῃ τὴν 9ην ὥραν, νὰ ἐπιτιμηθῇ.

Δ. ΒΡΑΤΣΑΝΟΣ. Ὁ Πρόεδρος ἀναγγέλλει ὅτι αὔριον τὴν 9 ὥραν θὰ ἀρχίσῃ ἡ Συνεδρίασις.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Διαλύεται ἡ Συνεδρίασις.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Διαλύεται ἡ Συνεδρίασις (Ὥρα 5 καὶ ¼)

Ὁ Πρόεδρος

Α. ΜΩΡΑΙΤΙΝΗΣ

ΟΙ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΣ

Β. ΒΡΑΝΟΠΟΥΛΟΣ

Τὸ Σύνταγμα τῆς Β΄ Συνελεύσεως

Ἐφ' ὅσον εἰς τὸν ἀνὰ χεῖρας τόμον περιλαμβάνονται τὰ Συντάγματα τοῦ Ἀγῶνος καὶ τὸ Σύνταγμα τῆς Α΄ Συνελεύσεως, σκόπιμον κρίνεται νὰ περιληφθῆ καὶ τὸ Σύνταγμα τῆς Β΄ Συνελεύσεως. Τοῦτο δὲ πρὸς εὐκολίαν τοῦ ἀναγνώστου, ὁ ὁποῖος, γνωρίζων ὅτι εἰς τὸν Α΄ Τόμον περιλαμβάνονται ὅλα σχεδὸν τὰ ἑλληνικὰ Συντάγματα, δὲν θὰ τὰ ἀναζητεῖ εἰς ἄλλους τόμους.

Τὸ Σύνταγμα τοῦτο ἴσχυσεν, ὅπως ἐψηφίσθη, μέχρι τοῦ 1911. Ἀναθεωρηθὲν τότε ὡς πρὸς τὰς μὴ θεμελιώδεις διατάξεις του, ἴσχυσεν μέχρι τοῦ 1924, ὅτε μετεβλήθη τὸ πολίτευμα τῆς Βασιλευομένης Δημοκρατίας. Ἀλλὰ ἐτέθη καὶ πάλιν ἐν ἰσχύϊ τὸ 1935, ἰσχῦσαν μέχρι τῆς νεωτέρας ἀναθεωρήσεώς του, τοῦ 1952. Οὐσιαστικῶς δηλαδή, πλὴν τῆς περιόδου 1924 — 1935, ἰσχύουν αἱ θεμελιώδεις διατάξεις τοῦ ψηφισθέντος «ταυτοχρόνως» μὲ τὴν ἄφιξιν τοῦ Βασιλέως Γεωργίου τοῦ Α΄ Συντάγματος. Καὶ τὸ γεγονὸς τοῦτο ἀποτελεῖ ἕνα ἐπιπρόσθετον λόγον προτάξεώς του εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς ἱστορουμένης «δημοκρατικῆς ἐποχῆς», εἴτε βασιλευομένη, εἴτε ἀβασίλευτος εἶναι αὕτη Διότι, ὅπως κατ' ἐπανάληψιν τονίζεται εἰς διαφόρους ἀγορεύσεις, οἱ πολιτικοὶ ἄνδρες τῆς μετὰ τὸν Ὄθωνα ἐποχῆς, ἔχουν σαφῆ ἐπίγνωσιν τῆς διαφορᾶς καὶ συχνάκις τὴν τονίζουν: Πρὸ τῆς βασιλείας τοῦ Γεωργίου τοῦ Α΄, ἡ Ἑλλὰς εἶχε «μοναρχικὸν πολίτευμα». Τὸ μεταγενέστερον εἶναι «Βασιλευομένη Δημοκρατία».

Πρὸ τῆς ἀφίξεως τοῦ Βασιλέως Γεωργίου, προηγήθη ἀνταλλαγὴ βασικῆς σημασίας ἐγγράφων μεταξὺ τῶν παραγόντων οἱ ὁποῖοι συνέβαλον εἰς τὴν ἐξαιρετικῆς σημασίας πολιτικὴν μεταβολήν, μερικὰ τῶν ὁποίων πρέπει νὰ προταχθοῦν, ὅπως ἐπίσης προηγήθη ἡ ἐπιψήφισις σχετικῶν «ψηφισμάτων»:

Ἡ ἐν Ἀθήναις Β.΄ τῶν Ἑλλήνων Συνέλευσις.

Ψηφίζει

Ἄρθρον 1. Ἀναγορεύει παμψηφεὶ τὸν Πρίγκηπα τῆς Δανίας Χριστιανόν, Γουλιέλμον, Φερδινάνδον, Ἀδόλφον, Γεώργιον δευτερότοκον υἱὸν τοῦ Πρίγκηπος Χριστιανοῦ τῆς Δανίας Συνταγματικὸν Βασιλέα τῶν Ἑλλήνων ὑπὸ τὸ ὄνομα ΓΕΩΡΙΟΣ Α΄. Βασιλεὺς τῶν Ἑλλήνων.

Ἄρθρον 2. Οἱ νόμιμοι διάδοχοι αὐτοῦ θέλουσι πρεσβεύει τὸ ὀρθόδοξον Ἀνατολικὸν δόγμα.

Ἄρθρον 3. Τριμελὴς ἐπιτροπή, ἐκλεγομένη ὑπὸ τῆς Συνελεύσεως θέλει μεταβῆ εἰς Κοπεγχάγην καὶ προσφέρει αὐτῷ ἐν ὀνόματι τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους τὸ Στέμμα.

Ἡ περὶ ἧς τὸ ἄρθ. 3 τοῦ ὡς ἄνω Ψηφίσματος τριμελὴς ἐπιτροπὴ ἀπετελέσθη ἐκ τῶν Κ. Κανάρη, Θ.Α. Ζαΐμη καὶ Δ. Γρίβα. Κατὰ τὴν συνεδρίαν δὲ τῆς 24ης Μαΐου 1863 ὁ ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν Ὑπουργὸς Θ. Δεληγιάννης ἀνεκοίνωσεν εἰς τὴν Ἐθνικὴν Συνέλευσιν τηλεγράφημα τῆς ἐν Κοπεγχάγῃ μεταβάσης Ἐπιτροπῆς ἡ ὁποία ἀνήγγελεν, ὅτι ἡ ἐπιμένη ἡμέρα Σάββατον «προσδιωρίσθη διὰ τὴν πρὸς τὴν ἐπίσημον ἀποδοχὴν τοῦ στέμματος τῆς Ἑλλάδος τελετήν». Ἡ ἐπιτροπὴ παρουσιασθεῖσα πρὸ τοῦ Βασιλέως τῆς Δανίας Φρειδερίκου Ζ΄., θείου τοῦ ἐκλεγέντος Βασιλέως Γεωργίου, προσεφώνησεν δὲ ὡς ἑξῆς:

«Μεγαλειότατε,

Ἡ Ἐθνικὴ Συνέλευσις τῶν Ἑλλήνων ἐν τῇ συνεδριάσει τῆς 18 Μαρτίου ἀνεκήρυξε παμψηφεὶ βασιλέα τῶν Ἑλλήνων, ὑπὸ τὸ ὄνομα Γεώργιος Α΄., τὴν Α.Β.Υ. τὸν πρίγκηπα Γουλιέλμον Γεώργιον τῆς Δανίας, καὶ ἀνέθετο ἡμῖν τὴν τιμὴν ὅπως ἐν ὀνόματι τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους προσενέγκωμεν τῷ πρίγκηπι τὸ Στέμμα.

«Παραδίδοντες, Βασιλεῦ, εἰς χεῖρας τῆς Μεγαλειότητός Σου τὸ ψήφισμα τῆς ἐκλογῆς τῆς Α.Β.Υ. τοῦ πρίγκηπος Γουλιέλμου Γεωργίου, εὐελπιστοῦμεν ὅτι ἡ ἀπάντησις τῆς Υ.Μ. πληρώσει τὰς εὐχὰς καὶ τὰς προσδοκίας τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ.

«Ἡ ἐκλογὴ αὕτη, Βασιλεῦ, εἶναι ἀπόδειξις τοῦ σεβασμοῦ τῶν Ἑλλήνων πρὸς τὸν ἐπιφανῆ μονάρχην, ᾧ ἡ θεία Πρόνοια ἀνέθετο τὰς τύχας τῆς Δανίας, καὶ τῆς ἐκτιμήσεως τῶν προτερημάτων τοῦ νεαροῦ Πρίγκηπος. Πεποίθαμεν δὲ ὅτι ἡ ἐκλογὴ αὕτη θέλει χρησιμεύσει ὡς δεσμὸς δύο ἐθνῶν, διακριθέντων ἀείποτε ἐπὶ ἀρετῇ καὶ πατριωτισμῷ.

«Ἡ Ἑλλάς, Βασιλεῦ, στηρίζουσα τὰς ἐλπίδας αὐτῆς εἰς τὸν νέον Βασιλέα της, καὶ πεποιθυῖα εἰς τὴν συνδρομὴν τῶν τριῶν εὐεργετίδων Δυνάμεων, πιστεύει ὅτι θέλει ἰδεῖ τὴν ἡμέραν τῆς πληρώσεως τῶν ἐθνικῶν πόθων της».

Ὁ δὲ Βασιλεὺς τῆς Δανίας ἀπήντησεν:

«Ἀποδεχόμεθα διὰ τὸν νεαρὸν συγγενῆ ἡμῶν, τὸν πρίγκηπα Γουλιέλμον, τὸ Στέμμα, ὅπερ ὁ ἑλληνικὸς λαὸς ἐκάλεσεν αὐτὸν νὰ φέρῃ.

Ἐν ταῖς διαπραγματεύσεσι ταῖς ἐν Λονδίνῳ γενομέναις μεταξὺ τῶν τριῶν μεγάλων Δυνάμεων, αἵτινες τοσούτῳ δραστηρίως συνετέλεσαν εἰς τὴν ἀνίδρυσιν τοῦ Ἑλληνικοῦ Βασιλείου καὶ αἵτινες πᾶσαν τὴν μέριμναν αὐτῶν διετήρησαν ὑπὲρ τῆς εὐημερίας αὐτοῦ, ὑπεβάλομεν ὡς ὅρον τῆς τοῦ Στέμματος ἀποδοχῆς τὴν τελείωσιν τῆς προσαρτήσεως τῶν Ἰονίων Νήσων εἰς τὸ Ἑλληνικὸν Βασίλειον. Πλήρεις

ζωηρᾶς εὐχαριστήσεως δυνάμεθα νὰ ἐκφράσωμεν τὴν πεποίθησιν, ὅτι ἡ προσάρτησις αὕτη ἀποτελεσθήσεται ἐντὸς προσεχεστάτου μέλλοντος. Ἐπεθυμήσαμεν οὕτως ἵνα ὁ νεαρὸς βασιλεύς, ἅμα κατὰ πρῶτον ἐμφανιζόμενος ἐνώπιον τοῦ λαοῦ του, χαιρετισθῇ ὡς φέρων τὴν ἐκπλήρωσιν ταύτης τῆς τοσούτῳ νομίμου καὶ ἀπὸ μακροῦ χρόνου ὑποτρεφομένης εὐχῆς.

Εὐελπιστοῦμεν δὲ ὅτι, τῇ προθύμῳ ἀρωγῇ τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ, θέλει κατορθώσει ὁ νέος βασιλεὺς ν' ἀναπτύξῃ τὰ πλούτη τοῦ τόπου καὶ ὁδηγήσῃ αὐτὸν πρὸς μέλλον ὡραῖον καὶ εὐτυχές. Τὴν εὐχὴν δὲ ταύτην συμμερίζονται πάντες οἱ διακρατοῦντες τὴν ἀνεξάλειπτον ἀνάμνησιν τοῦ μεγάλου παρελθόντος τῆς Ἑλλάδος καὶ τῶν ὑπὲρ ἀνεξαρτησίας ἡρωϊκῶν ἀγώνων αὐτῆς. Ὅτε δὲ ὁ νεαρὸς βασιλεὺς ἀναχωρήσῃ ἀπὸ τῆς γενεθλίου χώρας, ἡ αὐτὴ εὐχή, ἐξερχομένη ἐκ τῶν σπλάγχνων τοῦ βασιλέως καὶ τοῦ λαοῦ τῆς Δανίας, συνοδεύσει αὐτὸν εἰς τὴν πατρίδα του».

Κατὰ τὴν συνεδρίαν τῆς 13ης Ἰουνίου 1863 ὁ ἐκ τῶν μελῶν τῆς τριμελοῦς ἐπιτροπῆς Θ. Α. Ζαΐμης ἀνέγνωσεν εἰς τὴν Συνέλευσιν τὴν πρὸς αὐτὴν ἀπευθυνομένην ἐπιστολὴν τοῦ Βασιλέως Γεωργίου Α΄.

Ἀποδοχὴ

«Κύριοι,

Ὑπακούων εἰς τῆς καρδίας Μου τὴν ζωηρὰν ἐπιθυμίαν, ἐνόμισα προσῆκον νὰ συνοδεύσω διὰ προσωπικοῦ μαρτυρίου τῶν ἐμῶν αἰσθημάτων τὸ διάγγελμα, δι' οὗ ἡ Α. Μ. ὁ Βασιλεὺς τῆς Δανίας ἀποδέχεται ἐν ὀνόματί Μου τὸ στέμμα, ὅπερ τὸ Ἑλληνικὸν Ἔθνος μοὶ προσήνεγκε. Θέλω μεταβῆ εἰς τὴν νέαν Πατρίδα Μου μετ' ἀγαλλιάσεως, ἵνα ἀποδείξω ὑμῖν, ὅτι ἀπὸ τοῦδε μόνον καθῆκον ἀναγνωρίζω τὸ νὰ ζήσω καὶ ἀποθάνω ὡς ἀγαθὸς Ἕλλην ὑπὲρ τῆς εὐημερίας καὶ ἀνεξαρτησίας τῆς πατρίδος. Ἔχω δὲ τὴν πεποίθησιν, Κύριοι, ὅτι διὰ τῆς ὑμετέρας συνδρομῆς, διὰ τῆς φιλίας τῶν Δυνάμεων, πρὸ πάντων δὲ καὶ ἰδίως διὰ τῆς βοηθείας τοῦ Θεοῦ, τὰ συμφέροντα τῆς Πατρίδος, ἅτινα ἔσονται ἀεὶ καὶ παντοῦ ἡμέτερα, θέλουσιν εὐοδωθῆ πρὸς ὠφέλειαν αὐτῆς.

Νομίζομαι εὐτυχὴς καὶ ὑπερήφανος, Κύριοι, δυνάμενος νὰ χαιρετήσω ὑμᾶς διὰ τῆς φωνῆς τῶν ἀγαθῶν καὶ χρηστῶν πατριωτῶν, οἵτινες κληθέντες ὑπὸ τῆς ἐμπιστοσύνης ὑμῶν, ἦλθον ἐνταῦθα μακρὰν τῆς πατρίδος διὰ νὰ Μὲ χαιρετήσωσι πρῶτοι ὡς τὸν ὑμέτερον Βασιλέα. Οὗτοι θέλουσι διαβεβαιώσει ὑμᾶς, ὅτι θέλετε μὲ εὕρει ἔμπλεων συμπαθείας διὰ τὴν νέαν Πατρίδα Μου, καὶ ὅτι ἐνθέρμως ἐπιθυμῶ νὰ μεταβῶ τάχιστα ἐν τῷ μέσῳ ὑμῶν.

Δέχθητέ Με, Κύριοι, μετὰ τῆς ἐμπιστοσύνης ἐκείνης, ἥτις κυριεύει τὴν καρδίαν Μου ὑπὲρ ὑμῶν, καὶ διδάξατέ Με νὰ ἐργασθῶ μεθ' ὑμῶν ὑπὲρ τῆς εὐτυχίας τῆς ὡραίας Πατρίδος Μου, τὴν ὁποίαν εἴθε νὰ προστατεύῃ ὁ Παντοδύναμος!

Ἐν Κοπενάγῃ, τῇ 11 Ἰουνίου 1863.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α΄».

Δηλοποίησις

ΗΜΕΙΣ ΦΡΕΔΕΡΙΚΟΣ Ζ΄.

Ἐλέῳ Θεοῦ Βασιλεὺς τῆς Δανιμαρκίας, τῶν Βανδάλων καὶ τῶν Γότθων, Δοὺξ τοῦ Σλέσβιχ, Ὁλστεῖν, Στόρμαρν, τῶν Διθμάνων, τοῦ Λαουνενβούργου καὶ τοῦ Ὀλδεμβούργου.

Δηλοποιοῦμεν.

Ἔχοντες ὑπ' ὄψιν τὸ ψήφισμα τὴν Ἐθνικῆς τῶν Ἑλλήνων Συνελεύσεως τῆς 18)30 Μαρτίου τρέχοντος ἔτους, διὰ τοῦ ὁποίου ἡ Αὐτοῦ Βασιλικὴ Ὑψηλότης ὁ Πρίγκηψ Χριστιανός, Γουλιέλμος, Φερδινάνδος, Ἀδόλφος, Γεώργιος δευτερότοκος υἱὸς τῆς Αὐτοῦ Βασιλικῆς Ὑψηλότητος τοῦ Πρίγκηπος Χριστιανοῦ τῆς Δανιμαρκίας, ἐξελέχθη καὶ ἀνεκηρύχθη Συνταγματικὸς Βασιλεὺς τῶν Ἑλλήνων, καὶ τὸ ὁποῖον ψήφισμα ἐνεχειρίσθη Ἡμῖν δι' Ἐπιτροπῆς, ἀποσταλείσης εἰς Κοπενάγην ὑπὸ τῆς εἰρημένης Συνελεύσεως.

Καὶ θεωροῦντες ὅτι αἱ Αὐλαὶ τῆς Γαλλίας, τῆς Μεγάλης Βρεταννίας καὶ τῆς Ρωσίας, ὡς προστάτιδες Δυνάμεις τῆς Ἑλλάδος, συγκατετέθησαν εἰς τὴν ἐκλογὴν ταύτην διὰ τῶν ἀντιπροσώπων Αὐτῶν, συνηγμένων εἰς Σύνοδον ἐν Λονδίνῳ.

Ἐδέχθημεν καὶ δεχόμεθα διὰ τῶν παρόντων ἐγγράφων, ἐν ὀνόματι τῆς Αὐτοῦ Βασιλικῆς Ὑψηλότητος τοῦ Πρίγκηπος Χριστιανοῦ, Γουλιέλμου, Φερδινάνδου, Ἀδόλφου, Γεωργίου, τὴν κληρονομικὴν κυριαρχίαν τοῦ Ἑλληνικοῦ Βασιλείου ὑπὸ τὸν ὅρον τοῦτον, ὅτι αἱ Ἰόνιοι Νῆσοι θέλουν συνενωθῆ τῷ Βασιλείῳ.

Ἐγένετο ἐν τῷ Ἡμετέρῳ Ἀνακτόρῳ τοῦ Χριστιανοσβούργου τὴν 10 Ἰουνίου τοῦ ἔτους 1863 καὶ τῆς Βασιλείας Ἡμῶν ἔτους 16.

Ὑπὸ τὴν Βασιλικὴν Ἡμῶν χεῖρα καὶ σφραγῖδα.

ΦΡΕΔΕΡΙΚΟΣ Ζ΄

Ἐνῆλιξ

Κατὰ τὴν συνεδρίαν τῆς 15ης Ἰουνίου 1863 ἡ Ἐθνικὴ Συνέλευσις ἀπεδέχθη παμψηφεὶ Ψήφισμα, δι' οὗ ἐκηρύσσετο ἐνῆλιξ ὁ μήπω συμπληρώσας τὸ 18ον ἔτος τῆς ἡλικίας του Βασιλεὺς Γεώργιος.

« Ἡ ἐν Ἀθήναις Β΄ τῶν Ἑλλήνων Συνέλευσις

«Διερμηνεύουσα τοὺς πόθους τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ, ἵνα ἤδη τὴν Α. Μ. τὸν Βασιλέα τῶν Ἑλλήνων ἀναλαμβάνοντα τὸ ταχύτερον τὴν συνταγματικὴν αὐτοῦ ἐξουσίαν.

Ψηφίζει

« Α΄ Κηρύττει ἀπὸ τοῦδε ἐνήλικα τὴν Α. Μ. τὸν Βασιλέα τῶν Ἑλλήνων Γεώργιον Α΄.

Β΄ Εἰς τὴν ἐκτελεστικὴν ἐξουσίαν ἀνατίθησιν τὴν περαιτέρω ἐνέργειαν»

Ἀπάντησις

Κατὰ τὴν συνεδρίαν τῆς 26ης Ἰουνίου 1863 ἡ Ἐθνικὴ Συνέλευσις ἐψήφισε παμψηφεὶ τὴν ἀπάντησιν εἰς τὴν ἀνωτέρω ἐπιστολὴν τοῦ Βασιλέως.

« Βασιλεῦ!

Μετ' ἀγαλλιάσεως καὶ ἐνθουσιασμοῦ ἡ Ἐθνικὴ Συνέλευσις ἀνέγνω τῆς Μεγαλιότητος Σου τὴν πρόσρησιν, ἥτις συνώδευσε τὴν ἐπίσημον πρᾶξιν τῆς ἀποδοχῆς τοῦ Στέμματος καὶ ἤκουσε τὰς ἐξηγήσεις τῆς Ἐπιτροπῆς περί τε τῆς πρὸς τὴν νέαν Πατρίδα στοργῆς Σου καὶ περὶ τῆς εὐγενοῦς συνδρομῆς τοῦ Μεγαλειοτάτου Βασιλέως τῆς Δανίας, ὡς καὶ τῆς Α.Β.Υ. τοῦ Σεπτοῦ πατρὸς Σου εἰς πλήρωσιν τῶν κοινῶν εὐχῶν. Τοιαῦτα αἰσθήματα, ὁποῖα Σύ, Μεγαλειότατε, τοσοῦτον βασιλικῶς ἑρμηνεύεις, προσεδέχα ἀληθῶς νὰ εὕρῃ τὸ Ἔθνος εἰς τὸν Βασιλέα αὐτοῦ, ὅτε ὁμοθύμως Τῷ προσέφερε τὸ Ἑλληνικὸν Στέμμα. Ἡ δὲ τῆς Ἑπτανήσου ἕνωσις μετὰ τῆς μητρὸς Ἑλλάδος εἶναι ἄριστος οἰωνὸς τοῦ μεγαλείου τῆς Πατρίδος.

Μετὰ σφοδρᾶς ἐπιθυμίας ἀναμένουσα ἡ Συνέλευσις τὴν στιγμὴν τῆς ταχείας ἐλεύσεώς Σου, ἥτις παρέχει πᾶν ἐχέγγυον ἀσφαλείας καὶ τάξεως, καὶ πεποιθυῖα εἰς τὰς κοσμούσας τὴν Μεγαλειότητά Σου ἀρετάς, ἀπεφήνατό Σε ἀ-

πὸ τοῦδε ἐνήλικα. Εἰς τὸ Ἑλληνικὸν Ἔθνος θέλεις εὕρει, Βασιλεῦ, ἐνθουσιώδη ὑποδοχήν, καὶ ἐκείνην τὴν πίστιν καὶ ἀγάπην καὶ ὑποστήριξιν, δι' ὧν οἱ λαοὶ καθίστανται εὐτυχεῖς καὶ οἱ θρόνοι δοξάζονται.

Ἑδραίαν πεποίθησιν ἔχουσα ἡ Συνέλευσις, ὅτι Ἔθνος καὶ Βασιλεὺς διὰ παντὸς θέλουσιν εὐλογεῖ τὴν ἡμέραν τῆς 18)30 Μαρτίου, δέεται τοῦ Ὑψίστου ὅπως κρατύνῃ τὸν Θρόνον καὶ δοξάσῃ τὸ ὄνομά Σου.

Συνθήκη

Περὶ τῆς ἐκλογῆς τοῦ Βασιλέως Γεωργίου, κατόπιν διαπραγματεύσεων μεταξὺ τῶν Δυνάμεων, συνωμολογήθη ἐν Λονδίνῳ ἡ συνθήκη τῆς 1)13 Ἰουλίου 1863 μεταξὺ τῆς Δανίας καὶ τῶν τριῶν Δυνάμεων Ἀγγλίας, Ρωσίας καὶ Γαλλίας

1. Ἡ Α. Μ. ὁ βασιλεὺς τῆς Δανίας, ἐκ συμφώνου μετὰ τοῦ πρίγκηπος Χριστιανοῦ τῆς Δανίας, ἐνεργοῦντος ὡς ἐπιτρόπου τοῦ δευτεροτόκου υἱοῦ του πρίγκηπος Χριστιανοῦ, Γουλιέλμου, Φερδινάνδου, Ἀδόλφου, Γεωργίου, ἀποδέχεται διὰ τὸν πρίγκηπα τοῦτον, ἀνήλικα ἔτι, τὴν διαδοχικὴν κυριαρχίαν τῆς Ἑλλάδος, προσενεχθεῖσαν αὐτῷ ὑπὸ τῆς Ἐθνικῆς Συνελεύσεως τῶν Ἑλλήνων, ἐπ' ὀνόματι τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους.

2. Ὁ πρίγκηψ Γουλιέλμος τῆς Δανίας θέλει φέρει τὸ ὄνομα Γεώργιος Α΄ Βασιλεὺς τῶν Ἑλλήνων.

3. Ἡ Ἑλλάς, ὑπὸ τὴν ἡγεμονίαν τοῦ πρίγκηπος Γουλιέλμου τῆς Δανίας καὶ τὴν ἐγγύησιν τῶν τριῶν Αὐλῶν, ἀποτελεῖ Κράτος μοναρχικὸν ἀνεξάρτητον, συνταγματικόν.

Ὅρια ἐπικρατείας

4. Τὰ ὅρια τῆς ἑλληνικῆς ἐπικρατείας, ὁρισθέντα διὰ τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει μεταξὺ τῶν τριῶν Αὐλῶν καὶ τῆς Ὀθωμανικῆς Πύλης τῇ 21 Ἰουλίου 1832 συνομολογηθείσης συμβάσεως, θέλουσιν ἐπεκταθῆ διὰ τῆς προσενώσεως τῶν Ἰονίων Νήσων τῷ ἑλληνικῷ βασιείῳ ἅμα ἡ προσένωσις αὕτη, προταθεῖσα ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως τῆς Αὐτῆς Βρεταννικῆς Μεγαλειότητος, ἤθελεν εὑρεθῆ σύμφωνος πρὸς τὰς εὐχὰς τοῦ Ἰουνίου Κοινοβουλίου, καὶ ἤθελε τύχει τῆς συγκαταθέσεως τῶν Αὐλῶν τῆς Αὐστρίας, Γαλλίας, Πρωσσίας, καὶ Ρωσσίας.

5. Αἱ Ἰόνιοι Νῆσοι, ἅμα ἀποτελεσθείσης τῆς εἰς τὸ ἑλληνικὸν βασίλειον ἑνώσεως αὐτῶν, θέλουσι περιληφθῆ εἰς τὴν ὑπὸ τοῦ ἄρθρ. 3 τῆς συνθήκης ταύτης συνομολογουμένην ἐγγύησιν.

6. Ἐν οὐδεμιᾷ περιπτώσει, τὰ στέμματα τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς Δανίας δύνανται νὰ ἑνωθῶσιν ἐπὶ τῆς αὐτῆς κεφαλῆς.

7. Συνῳδὰ τῷ δόγματι τοῦ ἑλληνικοῦ συντάγματος, ἀναγνωρισθέντι ὑπὸ τῆς ἐν Λονδίνῳ ὑπογραφείσης συνθήκης τῇ 8 (20) Νοεμβρίου 1862 καὶ ἀνακηρυχθέντι διὰ τοῦ ἀπὸ 18 (30) Μαρτίου 1863 ψηφίσματος τῆς Ἐθνικῆς Συνελεύσεως τῆς Ἑλλάδος, οἱ νόμιμοι διάδοχοι τοῦ Βασιλέως Γεωργίου Α΄ ὀφείλουσι νὰ πρεσβεύωσι τὰ δόγματα τῆς Ὀρθοδόξου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας.

8. Ἡ ἐνηλικιότης τοῦ πρίγκηπος Γουλιέλμου τῆς Δανίας, ὁριζομένη ὑπὸ τοῦ νόμου τοῦ βασιλείου οἴκου εἰς τὸ δέκατον ὄγδοον ἔτος συμπεπληρωμένον, ἤτοι τῇ 12 (24) Δεκεμβρίου 1863, θέλει θεωρηθῆ ὡς συντελεσθεῖσα πρὸ τῆς ἐποχῆς ταύτης, ἐὰν ψήφισμα τῆς Ἐθνικῆς Συνελεύσεως τῶν Ἑλλήνων ἀνεγνώριζε τὴν ἀνάγκην αὐτήν.

Ἰόνιοι Νῆσοι

9. Καθ' ἣν ἐποχὴν ἡ προσάρτησις τῶν Ἰονίων Νήσων εἰς τὸ Ἑλληνικὸν Βασίλειον ἐκτελεσθήσεται κατὰ τὰς ῥήτρας τοῦ ἄρθρου 5 τῆς παρούσης συνθήκης, ἡ Αὐτῆς Βρεταννικὴ Μεγαλειότης θέλει συστήσει εἰς τὴν κυβέρνησιν τῶν ἡνωμένων ἐπαρχιῶν τῶν Ἰονίων Νήσων, ὅπως προσδιορίσωσιν ἐτήσιον ποσὸν δεκακισχιλίων λιρῶν στερλινῶν, πρὸς ἐπαύξησιν τῆς βασιλικῆς ἐπιχορηγήσεως τῆς Α. Μ. τοῦ Γεωργίου Α΄ Βασιλέως τῶν Ἑλλήνων.

10. Ἑκάστη τῶν τριῶν Αὐλῶν θέλει παραιτήσει χάριν τοῦ πρίγκηπος Γουλιέλμου τῆς Δανίας τέσσαρας χιλιάδας στερλινῶν ἐτησίως ἐκ τοῦ ποσοῦ, ὅπερ τὸ ἑλληνικὸν ταμεῖον ὑπεχρεώθη νὰ πληρώνῃ κατ' ἐνιαυτὸν εἰς ἑκάστην αὐτῶν, δυνάμει τῆς συμφωνίας τῆς συνομολογηθείσης ἐν Ἀθήναις, κατὰ τὸν Ἰούνιον τοῦ 1860 ὑπὸ τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως, τῇ συνδρομῇ τῶν βουλῶν. — Ρητῶς ὑπονοεῖται ὅτι τὰ τρία ταῦτα ποσά, ἀπαρτίζοντα κεφάλαιον δωδεκακισχιλίων λιρῶν στερλινῶν ἐτησίως προσδιορισθήσονται ὅπως συστήσωσι προικοδοσίαν προσωπικὴν τῆς Α.Μ. τοῦ Βασιλέως, ὑπὲρ τὴν ὑπὸ τοῦ νόμου τοῦ Κράτους ὁρισθησομένην βασιλικὴν ἐπιχορήγησιν.

11. Ἡ εἰς τὸν ἑλληνικὸν θρόνον ἀνάβασις τοῦ πρίγκηπος Γουλιέλμου οὐδεμίαν θέλει φέρει μεταβολὴν εἰς τὰς οἰκονομικὰς ὑποχρεώσεις, ἃς ἡ Ἑλλὰς διὰ τοῦ ἄρθρ. 12 τῆς ἐν Λονδίνῳ ὑπογραφείσης συμβάσεως τῆς 7ης Μαΐου 1832, συνηλλάξατο πρὸς τὰς τρεῖς Δυνάμεις τὰς ἐγγυηθείσας τὸ δάνειον. — Ὑπονοεῖται ἐπίσης, ὅτι αἱ Δυνάμεις θέλουσιν ἐπαγρυπνεῖ ἀπὸ κοινοῦ εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ὑποχρεώσεως, ἣν ἐπὶ προτάσει τῶν τριῶν Αὐλῶν, ἀνέλαβεν ἡ ἑλληνικὴ κυβέρνησις κατὰ τὸν μῆνα Ἰούνιον τοῦ 1860

Τὰ κράτη του

12. Αἱ τρεῖς Αὐλαὶ θέλουσι ἐργασθῆ ἀπὸ τοῦδε, ὅπως ὁ πρίγκηψ Γουλιέλμος τῆς Δανίας ἀναγνωρισθῇ ὡς βασιλεὺς τῶν Ἑλλήνων ὑπὸ τῶν ἡγεμόνων καὶ κρατῶν, μεθ' ὧν διατελοῦσιν εἰς σχέσεις.

13. Ἡ Α. Μ. ὁ βασιλεὺς τῆς Δανίας ἐπιφυλάσσεται νὰ μετέλθῃ πάντας τοὺς προσφόρους τρόπους, ὅπως διευκολύνῃ τὴν μετάβασιν τοῦ βασιλέως Γεωργίου Α΄ εἰς τὰ Κράτη Του ὅσον οἷον τε τάχιον.

14. Αἱ τρεῖς Αὐλαὶ θέλουσιν ἀνακοινώσει τὴν συνθήκην ταύτην εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Κυβέρνησιν καὶ θέλουσιν παράσχει αὐτῇ πᾶσαν τὴν ἀπ' αὐτῶν ἐξαρτωμένην ὑποστήριξιν, μέχρι τῆς προσεχοῦς ἀφίξεως τῆς Αὐτοῦ Μεγαλειότητος τοῦ Βασιλέως.

15. Ἡ συνθήκη αὕτη θέλει ἐπικυρωθῆ, αἱ δὲ ἐπικυρώσεις αὐτῆς ἀνταλλαχθήσονται ἐν Λονδίνῳ ἐντὸς ἓξ ἑβδομάδων, ἢ καὶ ταχύτερον, εἰ δυνατόν.

Εἰς πίστωσιν τούτου οἱ πληρεξούσιοι ὑπέγραψαν τὴν πρᾶξιν ταύτην καὶ ἐπέθηκαν τὰς σφραγίδας τῶν οἰκοσήμων αὐτῶν.

Ἐγένετο ἐν Λονδίνῳ τῇ 1 (13) Ἰουλίου τοῦ 1863 ἔτους τῆς χάριτος.

Δικαιώματα βασιλέως

Ἡ Ἐθνικὴ Συνέλευσις, συζητήσασα κατὰ τὰς συνεδρίας αὐτῆς τῆς 7ης καὶ 8ης Ὀκτωβρίου 1863, ἀπεδέχθη τὴν 9ην Ὀκτωβρίου τὸ περὶ ὁρκωμοσίας καὶ δικαιωμάτων τοῦ Βασιλέως ψήφισμα:

«Ἡ ἐν Ἀθήναις Β΄ τῶν Ἑλλήνων Συνέλευσις.

Ψ η φ ί ζ ε ι·

Ἄρθρον 1. Ὁ Βασιλεὺς τῶν Ἑλλήνων Γεώργιος Α΄ ἅμα δώσῃ ἐνώπιον τῆς Ἐθνικῆς Συνελεύσεως τὸν ἑξῆς ὅρκον·

«Ὀμνύω εἰς τὸ ὄνομα τῆς ὁμοουσίου καὶ ἀδιαιρέτου Τριάδος, νὰ προστατεύω τὴν ἐπικρατοῦσαν θρησκείαν τῶν Ἑλλήνων, νὰ διατηρῶ καὶ ὑπερασπίζω τὴν ἀνεξαρτησίαν, τὴν αὐτονομίαν καὶ τὴν ἀκεραιότητα τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους καὶ νὰ φυλάττω τοὺς Νόμους αὐτοῦ».

Ἀναλαμβάνει τὰ ἡγεμονικὰ δικαιώματα καὶ πλήρη τὴν ἐκτελεστικὴν ἐξουσίαν κατὰ τοὺς ὁρισμοὺς τοῦ πρὸ τῆς 10 Ὀκτωβρίου 1862 ἰσχύοντος Συντάγματος, καθόσον οὗτοι δὲν ἀντιβαίνουσιν εἰς τὸ ψήφισμα τοῦ Ἔθνους τῆς 10 Ὀκτωβρίου 1862, τὸ ψήφισμα τῆς Συνελεύσεως τῆς 7 Ὀκτωβρίου 1863 καὶ εἰς τὸ παρόν.

Ἄρθρον 1. Ἀμνηστεία δὲν ἐπιδέχεται εἰμὴ μόνον εἰς τὰ καθαρῶς πολιτικὰ ἐγκλήματα.

Ἄρθρον 2. Ὁ Βασιλεὺς ἔχει τὸ δικαίωμα τῆς κυρώσεως τῶν νομοθετημάτων τῆς Συνελεύσεως, πλὴν τοῦ Συντάγματος· τὸ δὲ τῆς προτάσεως αὐτῶν ἀνήκει εἰς τοὺς πληρεξουσίους τοῦ Ἔθνους. Οὐδεμία ὅμως πρότασις, ἀφορῶσα αὔξησιν ἐξόδων τοῦ Κράτους, πηγάζει ἐκ τῆς Συνελεύσεως, ἀλλ' ἐκ τοῦ Ὑπουργείου.

Ἄρθρον 3. Ἡ ἰσχὺς τοῦ παρόντος ψηφίσματος παύει μετὰ τὴν παρὰ τοῦ Βασιλέως ὑπογραφὴν τοῦ παρὰ τῆς Ἐθνικῆς Συνελεύσεως συνταχθησομένου πολιτεύματος καὶ τὸν ἐπὶ τούτου ὅρκον Αὐτοῦ. Μέχρι δὲ τῆς ἡμέρας ἐκείνης ἰσχύουσιν, ἐκτὸς τῶν ἐν τῷ 1 ἄρθρῳ τοῦ παρόντος ψηφίσματος ἀναφερομένων, καὶ οἱ λοιποὶ ὁρισμοὶ τοῦ πρὸ τῆς 10 Ὀκτωβρίου 1862 Συντάγματος, καθόσον δὲν ἀντιβαίνουσιν εἰς τὸ τῆς 10 Ὀκτωβρίου 1862 ψήφισμα τοῦ Ἔθνους, τὰ ἀπὸ 18 Μαρτίου, 15 Ἰουνίου καὶ 7 Ὀκτωβρίου 1863 ψηφίσαντα τῆς Συνελεύσεως καὶ τὸ παρὸν ψήφισμα.

Τὸ παρὸν ψήφισμα θέλει δημοσιευθῆ διὰ τῆς ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως.

Ὅτι ἀκριβὲς ἀντίγραφον

Ἐν Ἀθήναις τῇ 10 Ὀκτωβρίου 1863.

Ἄφιξις

Τὴν 17ην Ὀκτωβρίου 1863 ἀφίκετο εἰς Ἀθήνας ὁ Βασιλεὺς Γεώργιος Α΄. Κατὰ τὴν συνεδρίαν τῆς Ἐθνικῆς Συνελεύσεως τῆς 19ης Ὀκτωβρίου 1863 ἀνεγνώσθη εἰς αὐτὴν ἡ προσφώνησις τοῦ Προέδρου αὐτῆς κατὰ τὴν εἰς Πειραιᾶ ὑποδοχὴν τοῦ Βασιλέως:

«Σκιρτῶσα ἡ Ἑλλάς, Βασιλεῦ, ἀνυμνεῖ τὸν Ὕψιστον ἐπὶ τῇ εἰς τὸ πάτριον ἔδαφος ἐμφανίσει Σου!

«Μετ' ἀγῶνα εὔτολμον καὶ πολύδακρυν πρὸς διάσωσιν καὶ ἐμπέδωσιν τῶν ἐθνικῶν ἐλευθεριῶν, μετὰ πρᾶξιν ἄσπιλον καὶ εὐκλεᾶ, ἑλκύσασα ἐπὶ τῆς Ἑλλάδος τὴν τιμὴν καὶ τὴν συμπάθειαν τῆς Εὐρώπης διήλθομεν Βασιλεῦ καὶ ἀνωμάλους ἡμέρας δοκιμασιῶν. Ἀλλ' ἔνευσεν ὁ ἐπουράνιος, καὶ τῇ ἀρωγῇ τῶν εὐεργετίδων, τῶν τὴν ἀΐδιον τοῦ Πανελληνίου εὐγνωμοσύνην προσκτησαμένων, μεγάλων δυνάμεων, ἀφίχθης Σύ, τοῦ ἐθνικοῦ σκάφους ἰθύντωρ. Ὁ σάλος κατέπαυσε, καὶ τὸ ὑπὸ τῆς χειρός σου οἰακιζόμενον πλοῖον προσορμίζουσιν αὖραι γλυκυτάτων ἐλπίδων.

«Χαιρετίζομεν καὶ Σέ, Βασιλεῦ, τὸν ἐκλεκτὸν Ἡγεμόνα, ὃν ὁ Μεγάθυμος τῆς Δανίας Ἄναξ προέπεμψε διὰ τῶν ἀξιομνημονεύτων καὶ προφητικῶν ἐκείνων λόγων τῶν βαθέως ἐγχαραχθέντων εἰς τὰς καρδίας ἡμῶν. «Γίνου Ἕλλην τέλειος καὶ μετὰ τοῦ καλέσαντός Σε λαοῦ συνδέθητι διὰ δεσμοῦ ἀδιαρρήκτου». Ναὶ Βασιλεῦ, ἀδιάρρηκτος ἔσεται ὁ δεσμὸς ὁ παρὰ τῆς δεξιᾶς τοῦ Ὑψίστου πλεκόμενος.

«Εὐλογημένος ὁ ἀποστελλόμενος ἡμῖν παρὰ τοῦ Κυρίου, ἐστεμμένος ἤδη καὶ τοὺς ἑπτὰ τοῦ Ἰουνίου Πελάγους ἀδάμαντας, ἵνα ὑπὸ τὴν σκιὰν θαλάσσης εἰρήνης τελεσιουργήσῃ ἀποστολὴν μεγάλην, ἀποστολὴν ὑπὸ τοσούτων θαυμάτων βεβαίαν προοιωνιζομένην.

«Σὲ τὸν ἐν ἀρεταῖς ἀνδρισάμενον ἔχοντες ἐπὶ κεφαλῆς Ἡγήτορα, βαδίσωμεν τοῦ λοιποῦ θαρραλέως τὴν ὁδὸν τῆς ἠθικῆς καὶ ὑλικῆς ἀναπτύξεως τὴν ἀμετατρέπτως ἄγουσαν εἰς τὴν εὐδαιμονίαν τῶν ἐθνῶν, εἰς τὴν κραταίωσιν καὶ τὴν ἀληθῆ δόξαν τῶν θρόνων.

«Ἡ Ἐθνικὴ Συνέλευσις καὶ μετ' αὐτῆς ἅπασα ἡ Ἑλληνικὴ φυλὴ ἐκ μέσης ψυχῆς ἀναβοῶσιν. Ὁ Συνταγματικὸς Βασιλεὺς τῶν Ἑλλήνων, ὁ περιπόθητος Ἡμῶν Γεώργιος ὁ Α΄ πλήρης ἔστω ἡμερῶν καὶ ὑπὸ τὰς πτέρυγας τοῦ παντοδυνάμου ζήτω περικλεής!».

Προκήρυξις βασιλέως

«ΕΛΛΗΝΕΣ,

Ἀναβαίνων τὸν θρόνον, ἐφ' ὃν μὲ ἐκάλεσε ἡ ψῆφος ὑμῶν, αἰσθάνομαι τὴν ἀνάγκην, ὅπως ἀπευθύνω ὑμῖν λόγους τινάς.

Οὔτε δεξιότητα, οὔτε νοῦν δεδοκιμασμένον φέρω εἰς ὑμᾶς· προσόντα τοιαῦτα οὐδὲ νὰ προσδοκᾶτε ἐδύνασθε ἀπὸ τῆς ἡλικίας μου. Ἀλλ' ὅμως φέρω ὑμῖν πεποίθησιν καὶ ἀφοσίωσιν εἰλικρινῆ, μετὰ βαθείας πίστεως εἰς τὴν ἐν τῷ μέλλοντι ταυτότητα τῆς τύχης ἐμοῦ τε καὶ ὑμῶν. Ὑπόσχομαι ὑμῖν νὰ ἀφιερώσω τὴν ζωήν μου σύμπασαν ὑπὲρ τῆς εὐτυχίας ὑμῶν.

Οὐ μόνον θέλω σεβασθῆ καὶ τηρήσει εὐσυνειδήτως τοὺς Νόμους ὑμῶν καὶ πρὸ πάντων τὸ Σύνταγμα, τὸν ἀκρογωνιαῖον λίθον τοῦ νέου ἑλληνικοῦ πολιτεύματος, ἀλλὰ θέλω σεβασθῆ καὶ θέλω ἀσκηθῆ ὅπως ἀγαπῶ τοὺς θεσμοὺς ὑμῶν, τὰ ἤθη σας, τὴν γλῶσσαν ὑμῶν, πᾶν ὅ,τι ὑμεῖς αὐτοὶ λατρεύετε, ὡς ἤδη ἀγαπῶ ὑμᾶς αὐτούς.

Παρακαλῶ δὲ τοὺς ἀρίστους καὶ δεξιωτάτους τῶν παρ' ὑμῖν ἀνδρῶν, ἵνα συνταχθῶσι περὶ ἐμέ, χωρὶς νὰ ἐμβλέψωσιν εἰς προγενεστέρας πολιτικὰς διαφοράς, τῇ νοήμονι δὲ καὶ πεφωτισμένῃ συναρωγῇ αὐτῶν θέλω προσπαθήσει, ὅπως ἀναπτύξω τὰ παντοειδῆ ἀγαθὰ σπέρματα καὶ τοὺς ὑλικοὺς πόρους, οὓς περιέχει ἡ ὡραία Πατρὶς ὑμῶν, Πατρὶς καὶ ἐμοῦ γενομένη ἐφεξῆς.

Σκοπὸς τῆς φιλοδοξίας μου ἔσεται οὗτος, νὰ καταστήσω τὴν Ἑλλάδα, ἐφ' ὅσον ἀπ' ἐμοῦ ἐξήρτηται, πρότυπον βασιλείου ἐν τῇ Ἀνατολῇ.

Ὁ Παντοδύναμος ἰσχυρὸς ἐν τῇ ἀσθενείᾳ ἀναδεικνυόμενος, χειραγωγήσαι με ἐν ταῖς προσπαθείαις μου· εἴθε δὲ μηδέποτε ἐπιτρέψοι, ὅπως λησμονήσω τὰς πανδήμους ὑποσχέσεις, ἃς σήμερον ἔδωκα ὑμῖν.

Ἐπὶ τούτοις ἱκετεύω τὸν Θεὸν ἡμῶν, ἵνα σκέπῃ ὑμᾶς ὑπὸ τὴν ἁγίαν καὶ σωτήριον σκέπην Αὐτοῦ.

Μηνὶ Ὀκτωβρίῳ τοῦ σωτηρίου ἔτους 1863

ΓΕΩΡΓΙΟΣ»

ΤΑ ΑΡΘΡΑ ΤΟΥ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ

ΕΙΣ ΤΟ ΟΝΟΜΑ
ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΚΑΙ ΟΜΟΟΥΣΙΟΥ ΚΑΙ ΑΔΙΑΙΡΕΤΟΥ
ΤΡΙΑΔΟΣ

Ψ η φ ί ζ ε ι

Περὶ θρησκείας.

Ἄρθρον 1. Ἡ ἐπικρατοῦσα θρησκεία ἐν Ἑλλάδι εἶναι ἡ τῆς Ἀνατολικῆς Ὀρθοδόξου τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας· πᾶσα δὲ ἄλλη γνωστὴ θρησκεία εἶναι ἀνεκτὴ καὶ τὰ τῆς λατρείας αὐτῆς τελοῦνται ἀκωλύτως ὑπὸ τὴν προστασίαν τῶν νόμων, ἀπαγορευομένου τοῦ προσηλυτισμοῦ, καὶ πάσης ἄλλης ἐπεμβάσεως κατὰ τῆς ἐπικρατούσης θρησκείας.

Ἄρθρον 2. Ἡ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος, κεφαλὴν γνωρίζουσα τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστόν, ὑπάρχει ἀναποσπάστως ἡνωμένη δογματικῶς μετὰ τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει Μεγάλης καὶ πάσης ἄλλης ὁμοδόξου τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, τηροῦσα ἀπαρασαλεύτως, ὡς ἐκεῖναι τούς τε ἱεροὺς Ἀποστολικοὺς καὶ Συνοδικοὺς κανόνας καὶ τὰς ἱερὰς παραδόσεις· εἶναι δὲ αὐτοκέφαλος, ἐνεργοῦσα ἀνεξαρτήτως πάσης ἄλλης Ἐκκλησίας, τὰ κυριαρχικὰ αὐτῆς δικαιώματα, καὶ διοικεῖται ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου Ἀρχιερέων. Οἱ λειτουργοὶ ὅλων τῶν ἀνεγνωρισμένων θρησκειῶν ὑπόκεινται εἰς τὴν αὐτὴν τῆς πολιτείας ἐπιτήρησιν εἰς ἣν καὶ οἱ λειτουργοὶ τῆς ἐπικρατούσης θρησκείας.

Περὶ τοῦ δημοσίου δικαίου τῶν Ἑλλήνων.

Ἄρθρον 3. Οἱ Ἕλληνες εἶναι ἴσοι ἐνώπιον τοῦ Νόμου καὶ συνεισφέρουσιν ἀδιακρίτως εἰς τὰ δημόσια βάρη ἀναλόγως τῆς περιουσίας των· μόνοι δὲ οἱ πολῖται Ἕλληνες εἶναι δεκτοὶ εἰς ὅλας τὰς δημοσίας λειτουργίας. Πολῖται εἶναι ὅσοι ἀπέκτησαν ἢ ἀποκτήσωσι τὰ προσόντα τοῦ πολίτου κατὰ τοὺς Νόμους τοῦ Κράτους. Εἰς πολίτας Ἕλληνας τίτλοι εὐγενείας ἢ διακρίσεως οὔτε ἀπονέμονται, οὔτε ἀναγνωρίζονται.

Ἄρθρον 4. Ἡ προσωπικὴ ἐλευθερία εἶναι ἀπαραβίαστος· οὐδεὶς καταδιώκεται, συλλαμβάνεται, φυλακίζεται ἢ ἄλλως πως περιορίζεται, εἰμὴ ὁπόταν καὶ ὅπως ὁ νόμος ὁρίζει.

Ἄρθρον 5. Ἐξαιρουμένου τοῦ αὐτοφώρου ἐγκλήματος οὐδεὶς συλλαμβάνεται, οὐδὲ φυλακίζεται ἄνευ ἠτιολογημένου δικαστικοῦ ἐντάλματος, τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ κοινοποιηθῇ κατὰ τὴν στιγμὴν τῆς συλλήψεως ἢ προφυλακίσεως. Ὁ ἐπ' αὐτοφώρῳ ἢ δι' ἐντάλματος συλλήψεως κρατηθεὶς προσάγεται ἄνευ ἀναβολῆς εἰς τὸν ἁρμόδιον ἀνακριτήν, ὅστις ὀφείλει, ἐντὸς τὸ πολὺ τριῶν ἡμερῶν ἀπὸ τῆς προσαγωγῆς του, εἴτε ν' ἀπολύσῃ αὐτόν, εἴτε νὰ ἐκδώσῃ κατ' αὐτοῦ ἔνταλμα φυλακίσεως· παρελθουσῶν τῶν τριῶν ἡμερῶν χωρὶς νὰ ἐκδοθῇ ὑπὸ τοῦ ἀνακριτοῦ ἔνταλμα φυλακίσεως πᾶς δεσμοφύλαξ ἢ ἄλλος ἐπιτετραμμένος τὴν κράτησιν τοῦ συλληφθέντος, εἴτε πολιτικὸς ὑπάλληλος εἶναι, εἴτε στρατιωτικός, ὀφείλει ν' ἀπολύσῃ αὐτὸν παραχρῆμα. Οἱ παραβάται τῶν ἀνωτέρω διατάξεων τιμωροῦνται ἐπὶ παρανόμῳ κατακρατήσει.

Ἄρθρον 6. Ἐπὶ πολιτικῶν ἐγκλημάτων δύναται τὸ συμβούλιον τῶν πλημμελειοδικῶν, τῇ αἰτήσει τοῦ προφυλακισθέντος, νὰ ἐπιτρέψῃ τὴν ἀπόλυσιν τούτου ἐπὶ ἐγγυήσει ὁριζομένῃ διὰ δικαστικοῦ βουλεύματος, καθ' οὗ ἐπιτρέπεται ἀνακοπή. Οὐδέποτε ἐπὶ τῶν ἐγκλημάτων τούτων ἡ προφυλάκισις δύναται νὰ παραταθῇ πέραν τῶν δύο μηνῶν ἄνευ δικαστικοῦ βουλεύματος, ὑποκειμένου καὶ τούτου εἰς ἀνακοπήν, οὐδὲ μετὰ τὸ βούλευμα πέραν τῶν τριῶν μηνῶν.

Ἄρθρον 7. Ποινὴ δὲν ἐπιβάλλεται ἄνευ νόμου ὁρίζοντος προηγουμένως αὐτήν.

Ἄρθρον 8. Οὐδεὶς ἀφαιρεῖται ἄκων τοῦ παρὰ τοῦ νόμου ὡρισμένου εἰς αὐτὸν δικαστοῦ.

Ἄρθρον 9. Ἕκαστος ἢ καὶ πολλοὶ ὁμοῦ ἔχουσι τὸ δικαίωμα ν' ἀναφέρωνται ἐγγράφως εἰς τὰς ἀρχάς, τηροῦντες τοὺς νόμους τοῦ Κράτους.

Ἄρθρον 10. Οἱ Ἕλληνες ἔχουσι τὸ δικαίωμα τοῦ συνέρχεσθαι ἡσύχως καὶ ἀόπλως· μόνον εἰς τὰς δημοσίας συναθροίσεις δύναται νὰ παρίσταται ἡ Ἀστυνομία. Αἱ ἐν ὑπαίθρῳ συναθροίσεις δύνανται νὰ ἀπαγορευθῶσιν, ἂν ὡς ἐκ τούτων ἐπίκειται κίνδυνος εἰς τὴν δημοσίαν ἀσφάλειαν.

Ἄρθρον 11. Οἱ Ἕλληνες ἔχουσι τὸ δικαίωμα τοῦ συνεταιρίζεσθαι, τηροῦντες τοὺς Νόμους τοῦ Κράτους, οἵτινες ὅμως οὐδέποτε δύνανται νὰ ὑπαγάγωσι τὸ δικαίωμα τοῦτο εἰς προηγουμένην τῆς Κυβερνήσεως ἄδειαν.

Ἄρθρον 12. Ἡ κατοικία ἑκάστου εἶναι ἄσυλον. Οὐδεμία κατ' οἶκον ἔρευνα ἐνεργεῖται, εἰμὴ ὅταν καὶ ὅπως ὁ νόμος διατάσσει.

Ἄρθρον 13. Ἐν Ἑλλάδι οὔτε πωλεῖται, οὔτε ἀγοράζεται ἄνθρωπος· ἀργυρώνητος, ἢ δοῦλος παντὸς γένους καὶ πάσης θρησκείας εἶναι ἐλεύθερος, ἅμα πατήσῃ ἐπὶ ἑλληνικοῦ ἐδάφους.

Ἄρθρον 14. Ἕκαστος δύναται νὰ δημοσιεύσῃ προφορικῶς, ἐγγράφως καὶ διὰ τοῦ τύπου τοὺς στοχασμούς του, τηρῶν τοὺς νόμους τοῦ Κράτους. Ὁ τύπος εἶναι ἐλεύθερος. Ἡ λογοκρισία ὡς καὶ πᾶν ἄλλο προληπτικὸν μέτρον ἀπαγορεύονται. Ἀπαγορεύεται ὡσαύτως ἡ κατάσχεσις ἐφημερίδων καὶ ἄλλων ἐντύπων διατριβῶν, εἴτε πρὸ τῆς δημοσιεύσεως εἴτε μετ' αὐτήν. Ἐπιτρέπεται δὲ κατ' ἐξαίρεσιν ἡ κατάσχεσις μετὰ τὴν δημοσίευσιν ἕνεκα προσβολῆς κατὰ τῆς χριστιανικῆς θρησκείας, ἢ κατὰ τοῦ προσώπου τοῦ Βασιλέως· ἀλλ' ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἐντὸς εἴκοσι τεσσάρων ὡρῶν ἀπὸ τῆς κατασχέσεως ὀφείλουσι καὶ ὁ εἰσαγγελεὺς νὰ ὑποβάλῃ τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὸ δικαστικὸν συμβούλιον καὶ τοῦτο νὰ ἀποφανθῇ περὶ τῆς διατηρήσεως ἢ τῆς ἄρσεως τῆς κατασχέσεως, ἄλλως ἡ κατάσχεσις αἴρεται αὐτοδικαίως. Ἀνακοπὴ κατὰ τοῦ βουλεύματος ἐπιτρέπεται εἰς μόνον τὸν δημοσιεύσαντα τὸ κατασχεθέν, οὐχὶ δὲ καὶ εἰς τὸν εἰσαγγελέα. Εἰς μόνους πολίτας Ἕλληνας ἐπιτρέπεται ἡ ἔκδοσις ἐφημερίδων.

Ἄρθρον 15. Οὐδεὶς ὅρκος ἐπιβάλλεται ἄνευ νόμου ὁρίζοντος καὶ τὸν τύπον αὐτοῦ.

Ἄρθρον 16. Ἡ ἀνωτέρα ἐκπαίδευσις ἐνεργεῖται δαπάνῃ τοῦ Κράτους· εἰς δὲ τὴν δημοτικὴν συντρέχει καὶ τὸ Κράτος κατὰ τὸ μέτρον τῆς ἀνάγκης τῶν δήμων. Ἕκαστος ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ συσταίνῃ ἐκπαιδευτικὰ καταστήματα, συμμορφούμενος μὲ τοὺς νόμους τοῦ Κράτους.

Ἄρθρον 17. Οὐδεὶς στερεῖται τῆς ἰδιοκτησίας του, εἰμὴ διὰ δημοσίαν ἀνάγκην, προσηκόντως ἀποδεδειγμένην, ὅταν καὶ ὅπως ὁ νόμος διατάσσει, πάντοτε δὲ προηγουμένης ἀποζημιώσεως.

Ἄρθρον 18. Αἱ βάσανοι καὶ ἡ γενικὴ δήμευσις ἀπαγορεύονται. Ὁ πολιτικὸς θάνατος καταργεῖται. Ἡ θανατικὴ ποινὴ ἐπὶ πολιτικῶν ἐγκλημάτων, ἐκτὸς τῶν συνθέτων, καταργεῖται.

Ἄρθρον 19. Οὐδεμία προηγουμένη ἄδεια τῆς διοικητικῆς ἀρχῆς ἀπαιτεῖται πρὸς εἰσαγωγὴν εἰς δίκην τῶν δημοτικῶν ὑπαλλήλων διὰ τὰς περὶ τὴν ὑπηρεσίαν ἀξιοποίνους πράξεις αὐτῶν, ἐκτὸς τῶν περὶ ὑπουργῶν εἰδικῶς διατεταγμένων.

Ἄρθρον 20. Τὸ ἀπόρρητον τῶν ἐπιστολῶν εἶναι ἀπολύτως ἀπαραβίαστον.

Περὶ Συντάξεως τῆς Πολιτείας.

Ἄρθρον 21. Ἅπασαι αἱ ἐξουσίαι πηγάζουσιν ἐκ τοῦ Ἔθνους, ἐνεργοῦνται δὲ καθ' ὃν τρόπον ὁρίζει τὸ Σύνταγμα.

Ἄρθρον 22. Ἡ νομοθετικὴ ἐξουσία ἐνεργεῖται ὑπὸ τοῦ Βασιλέως καὶ τῆς Βουλῆς.

Ἄρθρον 23. Τὸ δικαίωμα τῆς προτάσεως τῶν νόμων ἀνήκει εἰς τὴν Βουλὴν καὶ τὸν Βασιλέα, ὅστις ἐνασκεῖ τοῦτο διὰ τῶν ὑπουργῶν.

Ἄρθρον 24. Οὐδεμία πρότασις, ἀφορῶσα αὔξησιν τῶν ἐξόδων τοῦ προϋπολογισμοῦ διὰ μισθοδοσίαν ἢ σύνταξιν ἢ ἐν γένει δι' ὄφελος προσώπου, πηγάζει ἐκ τῆς Βουλῆς.

Ἄρθρον 25. Ἐὰν πρότασις νόμου ἀπορριφθῇ ὑπὸ μιᾶς τῶν δύο νομοθετικῶν ἐξουσιῶν, δὲν εἰσάγεται ἐκ νέου εἰς τὴν αὐτὴν βουλευτικὴν Σύνοδον.

Ἄρθρον 26. Ἡ αὐθεντικὴ ἑρμηνεία τῶν νόμων ἀνήκει εἰς τὴν νομοθετικὴν ἐξουσίαν.

Ἄρθρον 27. Ἡ ἐκτελεστικὴ ἐξουσία ἀνήκει εἰς τὸν Βασιλέα, ἐνεργεῖται δὲ διὰ τῶν παρ' αὐτοῦ διοριζομένων ὑπευθύνων ὑπουργῶν.

Ἄρθρον 28. Ἡ δικαστικὴ ἐξουσία ἐνεργεῖται διὰ τῶν δικαστηρίων αἱ δὲ δικαστικαὶ ἀποφάσεις ἐκτελοῦνται ἐν ὀνόματι τοῦ Βασιλέως.

Περὶ τοῦ Βασιλέως.

Ἄρθρον 29. Τὸ πρόσωπον τοῦ Βασιλέως εἶναι ἀνεύθυνον καὶ ἀπαραβίαστον οἱ δὲ Ὑπουργοὶ αὐτοῦ εἶναι ὑπεύθυνοι.

Ἄρθρον 30. Οὐδεμία πρᾶξις τοῦ Βασιλέως ἰσχύει, οὐδ' ἐκτελεῖται, ἂν δὲν εἶναι προσυπογεγραμμένη παρὰ τοῦ ἁρμοδίου Ὑπουργοῦ, ὅστις διὰ μόνης τῆς ὑπογραφῆς του καθίσταται ὑπεύθυνος· ἐν περιπτώσει δὲ ἀλλαγῆς ὁλοκλήρου τοῦ Ὑπουργείου ἂν οὐδεὶς τῶν παυσάντων Ὑπουργῶν συγκατατεθῇ εἰς τὸ νὰ προσυπογράψῃ τὸ τῆς ἀπολύσεως τοῦ παλαιοῦ καὶ τοῦ διορισμοῦ τοῦ νέου Ὑπουργείου Διάταγμα, ὑπογράφονται ταῦτα παρὰ τοῦ Προέδρου τοῦ νέου Ὑπουργείου, ἀφοῦ οὗτος, διορισθεὶς ὑπὸ τοῦ Βασιλέως, δώσῃ τὸν ὅρκον.

Ἄρθρον 31. Ὁ Βασιλεὺς διορίζει καὶ παύει τοὺς Ὑπουργοὺς αὐτοῦ.

Ἄρθρον 32. Ὁ Βασιλεὺς εἶναι ὁ ἀνώτατος ἄρχων τοῦ Κράτους ἄρχει τῶν κατὰ ξηρὰν καὶ θάλασσαν δυνάμεων, κηρύττει πόλεμον, συνομολογεῖ συνθήκας εἰρήνης, συμμαχίας καὶ ἐμπορίας, ἀνακοινώνει δ' αὐτὰς εἰς τὴν Βουλὴν μετὰ τῶν ἀναγκαίων διασαφήσεων, ἅμα τὸ συμφέρον καὶ ἡ ἀσφάλεια τοῦ Κράτους τὸ ἐπιτρέψωσιν. Αἱ περὶ ἐμπορίας ὅμως συνθῆκαι καὶ ὅσαι ἄλλαι περιέχουσι παραχωρήσεις, περὶ τῶν ὁποίων κατ' ἄλλας διατάξεις τοῦ παρόντος Συντάγματος δὲν δύνανται νὰ ὁρισθῇ τι ἄνευ Νόμου, ἢ ἐπιβαρύνουσιν ἀτομικῶς τοὺς Ἕλληνας, δὲν ἔχουσιν ἰσχὺν ἄνευ τῆς συγκαταθέσεως τῆς Βουλῆς.

Ἄρθρον 33. Οὐδεμία παραχώρησις ἢ ἀνταλλαγὴ χώρας δύναται νὰ γίνῃ ἄνευ νόμου. Οὐδέποτε τὰ μυστικὰ ἄρθρα Συνθήκης τινὸς δύνανται νὰ ἀνατρέψωσι τὰ φανερά.

Ἄρθρον 34. Ὁ Βασιλεὺς ἀπονέμει κατὰ νόμον τοὺς στρατιωτικοὺς καὶ ναυτικοὺς βαθμούς, διορίζει καὶ παύει ὡσαύτως τοὺς δημοσίους ὑπαλλήλους, ἐκτὸς τῶν παρὰ τοῦ Νόμου ὡρισμένων ἐξαιρέσεων, ἀλλὰ δὲν δύναται νὰ διορίσῃ ὑπάλληλον εἰς μὴ νενομοθετημένην θέσιν.

Ἄρθρον 35. Ὁ Βασιλεὺς ἐκδίδει τὰ ἀναγκαῖα Διατάγματα πρὸς ἐκτέλεσιν τῶν νόμων· οὐδέποτε δὲ δύναται ν' ἀναστείλῃ τὴν ἐνέργειαν, οὐδὲ νὰ ἐξαιρέσῃ τινὰ τῆς ἐκτελέσεως τοῦ Νόμου.

Ἄρθρον 36. Ὁ Βασιλεὺς κυρώνει καὶ δημοσιεύει τοὺς Νόμους. Νομοσχέδιον, ἐπιψηφισθὲν ὑπὸ τῆς Βουλῆς καὶ μὴ κυρωθὲν ὑπὸ τοῦ Βασιλέως ἐντὸς δύο μηνῶν ἀπὸ τῆς λήξεως τῆς Συνόδου, λογίζεται ἀκυρωθέν.

Ἄρθρον 37. Ὁ Βασιλεὺς συγκαλεῖ τακτικῶς ἅπαξ τοῦ ἔτους τὴν Βουλήν, ἐκτάκτως δέ, ὁσάκις τὸ κρίνει εὔλογον· κηρύττει αὐτοπροσώπως ἢ δι' ἀντιπροσώπου τὴν ἔναρξιν καὶ λῆξιν ἑκάστης Βουλευτικῆς Συνόδου καὶ ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ διαλύῃ τὴν Βουλήν· ἀλλὰ τὸ περὶ διαλύσεως Διάταγμα, προσυπογεγραμμένον ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου, πρέπει νὰ διαλαμβάνῃ συγχρόνως καὶ τὴν συγκάλεσιν, τῶν μὲν ἐκλογέων ἐντὸς δύο, τῆς δὲ Βουλῆς ἐντὸς τριῶν μηνῶν.

Ἄρθρον 38. Ὁ Βασιλεὺς ἔχει τὸ δικαίωμα ν' ἀναβάλλῃ τὴν ἔναρξιν, ἢ νὰ διακόπτῃ τὴν ἐξακολούθησιν τῆς Βουλευτικῆς Συνόδου. Ἡ ἀναβολὴ ἢ ἡ διακοπὴ δὲν δύνανται νὰ διαρκέσωσιν ὑπὲρ τὰς τεσσαράκοντα ἡμέρας, οὐδὲ νὰ ἐπαναληφθῶσιν ἐντὸς τῆς αὐτῆς Βουλευτικῆς Συνόδου ἄνευ τῆς συναινέσεως τῆς Βουλῆς.

Ἄρθρον 39. Ὁ Βασιλεὺς ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ χαρίζῃ, μεταβάλλῃ καὶ ἐλαττώνῃ τὰς παρὰ τῶν δικαστηρίων καταγινωσκομένας ποινάς, ἐξαιρουμένων τῶν περὶ Ὑπουργῶν διατεταγμένων, πρὸς δέ, καὶ νὰ χορηγῇ ἀμνηστείαν μόνον ἐπὶ πολιτικῶν ἐγκλημάτων ἐπὶ τῇ εὐθύνῃ τοῦ Ὑπουργείου.

Ἄρθρον 40. Ὁ Βασιλεὺς ἔχει τὸ δικαίωμα ν' ἀπονέμῃ τὰ κανονισμένα παράσημα κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ περὶ αὐτῶν νόμου.

Ἄρθρον 41. Ὁ Βασιλεὺς ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ κόπτῃ νομίσματα κατὰ τὸν νόμον.

Ἄρθρον 42. Ἡ Βασιλικὴ χορηγία προσδιορίζεται διὰ νόμου, ἡ δὲ πρὸς τὸν Βασιλέα Γεώργιον Α΄ ἐτησία χορηγία, ἐν ᾗ συμπεριλαμβάνεται καὶ τὸ παρὰ τῆς πρώην Ἰονίου Βουλῆς ψηφισθὲν ποσόν, ὁρίζεται εἰς δραχμὰς ἓν ἑκατομμύριον καὶ ἑκατὸν εἴκοσι πέντε χιλιάδας. Τὸ ποσὸν τοῦτο δύναται νὰ αὐξηθῇ μετὰ δεκαετίαν διὰ νόμου.

Ἄρθρον 43. Ὁ Βασιλεὺς Γεώργιος μετὰ τὴν ὑπογραφὴν τοῦ παρόντος Συντάγματος θέλει δώσει ἐνώπιον τῆς παρούσης Ἐθνικῆς Συνελεύσεως τὸν ἀκόλουθον ὅρκον.

«Ὀμνύω εἰς τὸ ὄνομα τῆς ἁγίας καὶ ὁμοουσίου καὶ ἀδιαιρέτου Τριάδος νὰ προστατεύω τὴν ἐπικρατοῦσαν θρη-

σκείαν τῶν Ἑλλήνων, νὰ φυλάττω τὸ Σύνταγμα καὶ τοὺς Νόμους τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους καὶ νὰ διατηρῶ καὶ ὑπερασπίζω τὴν ἐθνικὴν ἀνεξαρτησίαν καὶ ἀκεραιότητα τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους»'

Ἄρθρον 44. Ὁ Βασιλεὺς δὲν ἔχει ἄλλας ἐξουσίας, εἰμὴ ὅσας τῷ ἀπονέμουσι ρητῶς τὸ Σύνταγμα καὶ οἱ συνάδοντες πρὸς αὐτὸ ἰδιαίτεροι Νόμοι.

Περὶ διαδοχῆς καὶ ἀντιβασιλείας.

Ἄρθρον 45. Τὸ Ἑλληνικὸν στέμμα καὶ τὰ συνταγματικὰ αὐτοῦ δικαιώματα εἶναι διαδοχικὰ καὶ περιέρχονται εἰς τοὺς κατ' εὐθεῖαν γραμμὴν γνησίους καὶ νομίμους ἀπογόνους τοῦ Βασιλέως Γεωργίου τοῦ Α΄ κατὰ τάξιν πρωτοτοκίας προτιμωμένων τῶν ἀρρένων.

Ἄρθρον 46. Μὴ ὑπάρχοντος διαδόχου κατὰ τὰ ἀνωτέρω ὡρισμένα, ὁ Βασιλεὺς διορίζει αὐτὸν μὲ τὴν συγκατάθεσιν τῆς Βουλῆς, ἐπὶ τούτῳ συγκαλουμένης, διὰ ψήφου τῶν δύο τρίτων τοῦ ὅλου ἀριθμοῦ τῶν Βουλευτῶν καὶ διὰ φανερᾶς ψηφοφορίας.

Ἄρθρον 47. Πᾶς διάδοχος τοῦ Ἑλληνικοῦ Θρόνου ἀπαιταῖται νὰ πρεσβεύῃ τὴν θρησκείαν τῆς Ἀνατολικῆς Ὀρθοδόξου τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας.

Ἄρθρον 48. Οὐδέποτε τὰ στέμματα τῆς Ἑλλάδος καὶ ἄλλης οἱασδήποτε Ἐπικρατείας δύνανται νὰ συνενωθῶσιν ἐπὶ τῆς αὐτῆς κεφαλῆς.

Ἄρθρον 49. Ὁ Βασιλεὺς καθίσταται ἐνῆλιξ κατὰ τὸ δέκατον ὄγδοον ἔτος τῆς ἡλικίας αὐτοῦ συμπεπληρωμένον. Πρὶν ἢ ἀναβῇ τὸν Θρόνον, ὀμνύει ἐπὶ παρουσίᾳ τῶν Ὑπουργῶν, τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, τῶν ἐν τῇ Πρωτευούσῃ Βουλευτῶν καὶ τῶν ἄλλων ἀνωτέρων ἀρχῶν, τὸν ἐν τῷ ἄρθρῳ 43 διαλαμβανόμενον ὅρκον. Ὁ Βασιλεὺς συγκαλεῖ τὸ πολὺ ἐντὸς δύο μηνῶν τὴν Βουλὴν καὶ ἐπαναλαμβάνει τὸν ὅρκον ἐνώπιον τῶν Βουλευτῶν.

Ἄρθρον 50. Ἐν περιπτώσει ἀποβιώσεως τοῦ Βασιλέως, ἐὰν ὁ διάδοχος εἶναι ἀνήλικος ἢ ἀπὼν καὶ δὲν ὑπάρχει ἀντιβασιλεὺς ἤδη ὡρισμένος, ἡ Βουλὴ καὶ ἂν ἔληξεν ἡ περίοδος αὐτῆς, ἢ διελύθη, συνέρχεται ἄνευ συγκαλέσεως τὴν δεκάτην τὸ βραδύτερον ἡμέραν μετὰ τὴν ἀποβίωσιν τοῦ Βασιλέως· ἡ δὲ Συνταγματικὴ Βασιλικὴ ἐξουσία ἐνεργεῖται παρὰ τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου ὑπὸ τὴν εὐθύνην αὐτοῦ μέχρι τῆς ὁρκωμοσίας τοῦ Ἀντιβασιλέως, ἢ τῆς ἀφίξεως τοῦ διαδόχου. Ἰδιαίτερος Νόμος θέλει κανονίσει τὰ περὶ τῆς ἀντιβασιλείας.

Ἄρθρον 51. Ἐάν, ἀποβιώσαντος τοῦ Βασιλέως, ὁ διάδοχος αὐτοῦ εἶναι ἀνήλικος, ἡ Βουλή, καὶ ἂν ἔληξεν ἡ περίοδος αὐτῆς ἢ διελύθη, συνέρχεται διὰ νὰ ἐκλέξῃ ἐπίτροπον· ἐπίτροπος δὲ τότε μόνον ἐκλέγεται, ὅταν δὲν ὑπάρχῃ τοιοῦτος ἐκ διαθήκης τοῦ ἀποβιώσαντος Βασιλέως, ἢ ὅταν ὁ ἀνήλικος διάδοχος δὲν ἔχῃ μητέρα μένουσαν εἰς τὴν χηρείαν της, ἥτις καλεῖται τότε εἰς τὴν ἐπιτροπείαν τοῦ τέκνου της αὐτοδικαίως. Ὁ ἐπίτροπος τοῦ ἀνηλίκου Βασιλέως, εἴτε διορισθῇ διὰ διαθήκης, εἴτε ἐκλεχθῇ ὑπὸ τῆς Βουλῆς, ἀπαιτεῖται νὰ εἶναι πολίτης Ἕλλην τοῦ ἀνατολικοῦ δόγματος

Ἄρθρον 52. Ἐν περιπτώσει χηρείας τοῦ Θρόνου, ἡ Βουλή, καὶ ἂν ἔληξεν ἡ περίοδος αὐτῆς, ἢ διελύθη, ἐκλέγει προσωρινῶς διὰ φανερᾶς ψηφοφορίας ἀντιβασιλέα πολίτην Ἕλληνα τοῦ ἀνατολικοῦ δόγματος· τὸ δὲ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον ἐνεργεῖ ὑπὸ τὴν εὐθύνην του ἐν ὀνόματι τοῦ Ἔθνους τὴν Συνταγματικὴν Βασιλικὴν ἐξουσίαν μέχρι τῆς ὁρκωμοσίας τοῦ Ἀντιβασιλέως· ἐντὸς δύο μηνῶν τὸ βραδύτερον ἐκλέγονται ὑπὸ τῶν πολιτῶν ἰσάριθμοι τῶν Βουλευτῶν ἀντιπρόσωποι, οἵτινες, εἰς ἓν μετὰ τῆς Βουλῆς συνερχόμενον ἐκλέγουσι τὸν Βασιλέα διὰ τῆς πλειονοψηφίας τῶν δύο τρίτων τοῦ ὅλου διὰ φανερᾶς ψηφοφορίας.

Ἄρθρον 53. Ἐὰν ὁ Βασιλεὺς ἕνεκεν ἀποδημίας ἢ νόσου κρίνῃ ἀναγκαίαν τὴν σύστασιν ἀντιβασιλείας, συγκαλεῖ πρὸς τοῦτο τὴν Βουλὴν καὶ προκαλεῖ διὰ τοῦ Ὑπουργείου περὶ τούτου εἰδικὸν νόμον. Ἐὰν ὁ Βασιλεὺς δὲν εἶναι εἰς κατάστασιν νὰ βασιλεύῃ, τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον συγκαλεῖ τὴν Βουλήν, ἡ δὲ Βουλὴ συνερχομένη, ἐὰν διὰ τῆς πλειοψηφίας τῶν τριῶν τετάρτων τῶν ψηφοφορησάντων ἀναγνωρίσῃ τὴν ἀνάγκην, ἐκλέγει Ἀντιβασιλέα, καὶ χρείας καλούσης, Ἐπίτροπον διὰ φανερᾶς ψηφοφορίας.

Περὶ τῆς Βουλῆς.

Ἄρθρον 54. Ἡ Βουλὴ συνέρχεται αὐτοδικαίως κατ' ἔτος τὴν πρώτην τοῦ Νοεμβρίου μηνός, ἐκτὸς ἂν ὁ Βασιλεὺς τὴν συγκαλέσῃ πρότερον. Ἡ διάρκεια ἑκάστης Συνόδου δὲν δύνανται νὰ εἶναι βραχυτέρα τῶν τριῶν μηνῶν οὐδὲ μακροτέρα τῶν ἕξ.

Ἄρθρον 55. Ἡ Βουλὴ συνεδριάζει δημοσίᾳ ἐν τῷ βουλευτηρίῳ· δύναται ὅμως νὰ διασκεφθῇ κεκλεισμένων τῶν θυρῶν κατ' αἴτησιν δέκα ἐκ τῶν μελῶν αὐτῆς, ἂν τοῦτο ἀποφασισθῇ ἐν μυστικῇ συνεδριάσει κατὰ πλειοψηφίαν, μετὰ ταῦτα δὲ ἀποφασίζεται ἂν ἡ περὶ τοῦ αὐτοῦ πράγματος συζήτησις πρέπει νὰ ἐπαναληφθῇ εἰς δημοσίαν συνεδρίασιν.

Ἄρθρον 56. Ἡ Βουλὴ δὲν δύναται νὰ συζητήσῃ καὶ ἀποφασίσῃ τι ἄνευ τῆς παρουσίας τουλάχιστον τοῦ ἡμίσεος καὶ ἑνὸς τῶν μελῶν αὐτῆς, καὶ ἄνευ ἀπολύτου πλειοψηφίας τῶν παρόντων μελῶν· ἐν περιπτώσει ἰσοψηφίας ἡ πρότασις ἀπορρίπτεται.

Ἄρθρον 57. Οὐδὲν νομοσχέδιον γίνεται δεκτόν, ἂν δὲν συζητηθῇ καὶ ψηφοφορηθῇ ἄρθρον πρὸς ἄρθρον τρὶς κατ' ἐπανάληψιν κατὰ τρεῖς διαφόρους ἡμέρας.

Ἄρθρον 58. Οὐδεὶς αὐτόκλητος ἐμφανίζεται ἐνώπιον τῆς Βουλῆς διὰ νὰ ἀναφέρῃ τι προφορικῶς ἢ ἐγγράφως· ἀναφοραὶ ὅμως παρουσιάζονται διά τινος βουλευτοῦ, ἢ παραδίδονται εἰς τὸ γραφεῖον. Ἡ Βουλὴ ἔχει τὸ δικαίωμα ν' ἀποστέλλῃ εἰς τοὺς Ὑπουργοὺς τὰς διευθυνομένας πρὸς αὐτὴν ἀναφοράς, οἵτινες εἶναι ὑπόχρεοι νὰ δίδωσι διασαφήσεις, ὁσάκις ζητηθῶσι, καὶ δύναται νὰ διορίζῃ ἐκ τῶν μελῶν αὐτῆς ἐξεταστικὰς τῶν πραγμάτων ἐπιτροπάς.

Ἄρθρον 59. Οὐδεὶς φόρος ἐπιβάλλεται οὐδ' εἰσπράττεται, ἐὰν προηγουμένως δὲν ψηφισθῇ παρὰ τῆς Βουλῆς καὶ κυρωθῇ ὑπὸ τοῦ Βασιλέως.

Ἄρθρον 60. Κατ' ἔτος ἡ Βουλὴ ψηφίζει τὸν προσδιορισμὸν τῆς στρατιωτικῆς καὶ ναυτικῆς δυνάμεως, τὴν στρατολογίαν καὶ τὴν ναυτολογίαν καὶ τὸν προϋπολογισμὸν καὶ ἀποφασίζει ἐπὶ τοῦ ἀπολογισμοῦ. Ὅλα τὰ ἔσοδα καὶ ἔξοδα τοῦ Κράτους πρέπει νὰ σημειῶνται εἰς τὸν προϋπολογισμὸν καὶ ἀπολογισμόν. Ὁ προϋπολογισμὸς εἰσάγεται εἰς τὴν Βουλὴν ἐντὸς τῶν δύο πρώτων μηνῶν ἑκάστης Συνόδου, ἡ δὲ ἐξέτασις αὐτοῦ γίνεται παρ' εἰδικῆς ἐπιτροπῆς τῆς Βουλῆς, καὶ ψηφίζεται ἅπαξ.

Ἄρθρον 61. Οὐδεμία σύνταξις ἢ ἀμοιβὴ δίδεται ἐκ τοῦ δημοσίου ταμείου ἄνευ νόμου.

Ἄρθρον 62. Βουλευτὴς δὲν καταδιώκεται οὐδ' ὁπωσδήποτε ἐξετάζεται ἕνεκα γνώμης ἢ ψήφου δοθείσης παρ' αὐτοῦ κατὰ τὴν ἐνέργειαν τῶν βουλευτικῶν του καθηκόντων.

Ἄρθρον 63. Βουλευτής, διαρκούσης τῆς Βουλευτικῆς Συνόδου, δὲν καταδιώκεται οὐδὲ συλλαμβάνεται ἢ φυλακίζεται ἄνευ ἀδείας τοῦ σώματος· τοιαύτη ἄδεια δὲν ἀπαιτεῖται εἰς τὰ ἐπ' αὐτοφώρῳ κακουργήματα. Προσωπικὴ κράτησις δὲν ἐνεργεῖται κατὰ Βουλευτοῦ διαρκούσης τῆς Βουλευτικῆς Συνόδου, τέσσαρας ἑβδομάδας πρὸ τῆς ἐνάρξεως, καὶ τρεῖς μετὰ τὴν ἀποπεράτωσιν αὐτῆς. Ἐὰν ὁ Βουλευτὴς τύχῃ διατελῶν ὑπὸ προσωπικὴν κράτησιν, ἀπολύεται ἀνυπερθέτως τέσσαρας ἑβδομάδας πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς Συνόδου.

Ἄρθρον 64. Οἱ βουλευταὶ ὀμνύουσι πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῶν καθηκόντων αὐτῶν ἐν τῷ βουλευτηρίῳ καὶ εἰς δημοσίαν συνεδρίασιν τὸν ἑξῆς ὅρκον.

«Ὀμνύω εἰς τὸ ὄνομα τῆς ἁγίας καὶ ὁμοουσίου καὶ ἀδιαιρέτου Τριάδος νὰ φυλάξω πίστιν εἰς τὴν Πατρίδα καὶ εἰς τὸν συνταγματικὸν Βασιλέα, ὑπακοὴν εἰς τὸ Σύνταγμα καὶ εἰς τοὺς νόμους τοῦ Κράτους, καὶ νὰ ἐκπληρώσω εὐσυνειδήτως τὰ καθήκοντά μου».

Ἀλλόθρησκοι Βουλευταὶ ἀντὶ τῆς ἐπικλήσεως τοῦ «Ὀμνύω εἰς τὸ ὄνομα τῆς ἁγίας καὶ ὁμοουσίου καὶ ἀδιαιρέτου Τριάδος» ὁρκίζονται κατὰ τὸν τύπον τῆς ἰδίας αὐτῶν θρησκείας.

Ἄρθρον 65. Ἡ Βουλὴ προσδιορίζει διὰ κανονισμοῦ πῶς θέλει ἐκπληροῖ τὰ καθήκοντά της.

Ἄρθρον 66. Ἡ Βουλὴ σύγκειται ἐκ Βουλευτῶν ἐκλεγομένων ὑπὸ τῶν ἐχόντων τὸ δικαίωμα πρὸς τοῦτο πολιτῶν, δι' ἀμέσου, καθολικῆς καὶ μυστικῆς διὰ σφαιριδίων ψηφοφορίας, κατὰ τὸν ὑπὸ τῆς Συνελεύσεως ταύτης ψηφισθησόμενον περὶ ἐκλογῆς Νόμον, μεταβλητὸν ὄντα κατὰ τὰς λοιπὰς διατάξεις αὐτοῦ. Αἱ βουλευτικαὶ ἐκλογαὶ διατάσσονται καὶ ἐνεργοῦνται ταὐτοχρόνως καθ' ὅλην τὴν ἐπικράτειαν.

Ἄρθρον 67. Οἱ Βουλευταὶ ἀντιπροσωπεύουσι τὸ ἔθνος καὶ οὐχὶ μόνον τὴν ἐπαρχίαν ὑπὸ τῆς ὁποίας ἐκλέγονται.

Ἄρθρον 68. Ὁ ἀριθμὸς τῶν Βουλευτῶν ἑκάστης ἐπαρχίας προσδιορίζεται ἀναλόγως τοῦ πληθυσμοῦ αὐτῆς· οὐδέποτε ὅμως ὁ ἀριθμὸς τοῦ ὅλου τῶν Βουλευτῶν δύναται νὰ εἶναι ἐλάσσων τὸν ἑκατὸν πεντήκοντα.

Ἄρθρον 69 Οἱ Βουλευταὶ ἐκλέγονται κατὰ τετραετίαν.

Ἄρθρον 70. Διὰ νὰ ἐκλεχθῇ τις Βουλευτὴς ἀπαιτεῖται νὰ εἶναι πολίτης Ἕλλην, ἐκ τῆς ἐπαρχίας παρ' ἧς ἐκλέγεται, ἢ πρὸ δύο ἐτῶν τοὐλάχιστον ἐγκατεστημένος ἐν αὐτῇ ἀπολαμβάνων πρὸ διετίας τὰ ἀστικὰ καὶ πολιτικὰ δικαιώματα, ἔχων συμπεπληρωμένον τὸ τριακοστὸν ἔτος τῆς ἡλικίας του, καὶ πρὸς τούτοις τὰ παρὰ τοῦ νόμου τῶν ἐκλογῶν ἀπαιτούμενα ποσόντα.

Ἄρθρον 71. Τὰ καθήκοντα τοῦ Βουλευτοῦ εἶναι ἀσυμβίβαστα πρὸς τὰ τοῦ ἐμμίσθου δημοσίου ὑπαλλήλου καὶ τὰ τοῦ δημάρχου, οὐχὶ δὲ καὶ πρὸς τὰ τοῦ ἐν ἐνεργείᾳ ἀξιωματικοῦ. Οἱ ἀξιωματικοὶ ἐκλέγονται, ἀλλ' ἐκλεχθέντες τίθενται εἰς διαθεσιμότητα καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς βουλευτικῆς περιόδου, καὶ διατελοῦσιν εἰς τὴν τοιαύτην κατάστασιν μέχρι τῆς εἰς τὴν ὑπηρεσίαν ἀνακλήσεώς των.

Εἰς τοὺς ἀξιωματικοὺς χορηγεῖται, ἐπὶ τῇ αἰτήσει αὐτῶν ὑποχρεωτικῶς πέντε καὶ ἡμίσεος μηνῶν κανονικὴ ἄδεια ἀπουσίας ἕνα μῆνα πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῶν ἐκλογῶν.

Ἄρθρον 72. Βουλευταὶ διοριζόμενοι παρὰ τῆς Κυβερνήσεως εἰς ἔμμισθον πολιτικὴν ἢ στρατιωτικὴν ὑπηρεσίαν, ἢ προβιβαζόμενοι κατ' ἐκλογὴν καὶ δεχόμενοι, παύουσιν ἀμέσως τῶν βουλευτικῶν καθηκόντων.

Ἄρθρον 73. Ἡ Βουλὴ ἐξετάζει τὰ πληρεξούσια τῶν Βουλευτῶν καὶ ἀποφασίζει περὶ τῶν ἀναφυομένων ἀμφισβητήσεων.

Ἄρθρον 74. Ἡ Βουλὴ ἐκλέγει ἐκ τῶν Βουλευτῶν, κατὰ τὴν ἔναρξιν ἑκάστης Βουλευτικῆς Συνόδου, τὸν πρόεδρον, τοὺς ἀντιπροέδρους καὶ τοὺς γραμματεῖς αὐτῆς.

Ἄρθρον 75. Οἱ ἐκπληρώσαντες τὰ χρέη των Βουλευταὶ λαμβάνουσιν ἐκ τοῦ δημοσίου ταμείου ἀποζημίωσιν δι' ἑκάστην τακτικὴν Σύνοδον δραχμὰς δισχιλίας. Ἐν περιπτώσει ἐκτάκτων Συνόδων, ἀποδίδονται αὐτοῖς μόνα τὰ ἔξοδα τῆς ἀφίξεως καὶ τῆς ἐπανόδου.

Ἄρθρον 76. Οἱ Βουλευταί, οἱ λόγῳ πολιτικῆς ἢ στρατιωτικῆς ὑπηρεσίας, ἢ ἄλλως πως μισθοδοτούμενοι, δὲν λαμβάνουσιν εἰμὴ τὸ τυχὸν ἐλλεῖπον μέχρι τῆς ἀνωτέρω ὁρισθείσης ἀποζημιώσεως.

Περὶ τῶν Ὑπουργῶν.

Ἄρθρον 77. Οὐδεὶς ἐκ τῆς βασιλικῆς οἰκογενείας δύναται νὰ διορισθῇ Ὑπουργός.

Ἄρθρον 78. Οἱ Ὑπουργοὶ ἔχουσιν εἴσοδον ἐλευθέραν εἰς τὰς συνεδριάσεις τῆς Βουλῆς, καὶ ἀκούονται ὁσάκις ζητήσωσι τὸν λόγον· ψηφοφοροῦσι δὲ μόνον ἐὰν εἶναι μέλη αὐτῆς. Ἡ Βουλὴ δύναται ν' ἀπαιτήσῃ τὴν παρουσίαν τῶν Ὑπουργῶν.

Ἄρθρον 79. Ποτὲ διαταγὴ τοῦ Βασιλέως ἔγγραφος ἢ προφορικὴ δὲν ἀπαλλάσσει τῆς εὐθύνης τοὺς Ὑπουργούς.

Ἄρθρον 80. Ἡ Βουλὴ ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ κατηγορῇ τοὺς Ὑπουργοὺς ἐνώπιον ἐπὶ τούτῳ δικαστηρίου, ὅπερ, προεδρευόμενον ὑπὸ τοῦ προέδρου τοῦ Ἀρείου Πάγου, θέλει συγκροτηθῇ ἐκ δώδεκα ἄλλων μελῶν, ἅτινα θέλουσι κληρωθῇ ἐξ ὅλων τῶν ὑπαρχόντων πρὸ τῆς κατηγορίας ἀρεοπαγιτῶν, ἐφετῶν καὶ προέδρων αὐτῶν.

Ἡ κλήρωσις θέλει γίνῃ ὑπὸ τοῦ προέδρου τῆς Βουλῆς ἐν δημοσίᾳ συνεδριάσει· τὴν δὲ διαδικασίαν θέλει ὁρίσει μέχρι τῆς ἐκδόσεως εἰδικοῦ περὶ τούτου νόμου αὐτὸ τοῦτο τὸ δικαστήριον.

Εἰδικὸς νόμος θέλει ὁρίσει τὰ περὶ εὐθύνης Ὑπουργῶν, τὰς ἐπιβλητέας ποινὰς καὶ τὴν διαδικασίαν· ὁ νόμος δὲ οὗτος θέλει καθυποβληθῇ καὶ ψηφισθῇ εἰς τὴν πρώτην συγκροτηθησομένην Βουλευτικὴν Σύνοδον.

Ἄρθρον 81. Μέχρι τῆς ἐκδόσεως τοῦ εἰδικοῦ περὶ εὐθύνης Ὑπουργῶν νόμου, ἡ Βουλὴ δύναται νὰ κατηγορῇ αὐτοὺς καὶ τὸ κατὰ τὸ ἀνωτέρω ἄρθρον δικαστήριον νὰ τοὺς δικάζῃ ἕνεκεν ἐσχάτης προδοσίας, καταχρήσεως δημοσίας περιουσίας, παρανόμου εἰσπράξεως καὶ πάσης παραβάσεως τῶν ὅρων τοῦ Συντάγματος καὶ τῶν νόμων κατὰ τὴν ἐνέργειαν τῶν καθηκόντων των.

Ἄρθρον 82. Ὁ Βασιλεὺς δύναται νὰ ἀπονείμῃ χάριν εἰς Ὑπουργὸν καταδικασθέντα κατὰ τὰς ἀνωτέρω διατάξεις μόνον ἐπὶ τῇ συγκαταθέσει τῆς Βουλῆς.

Περὶ Συμβουλίου Ἐπικρατείας.

Ἄρθρον 83. Καθίσταται πρὸς παρασκευὴν καὶ βάσανον τῶν νομοσχεδίων σῶμα συμβουλευτικόν, ὀνομαζόμενον Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας, ἑδρεῦον ἐν Ἀθήναις.

Ἄρθρον 84. Πάντα τὰ ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως εἰσαχθέντα εἰς τὴν Βουλὴν νομοσχέδια, τὰ μὴ συνταχθέντα ἢ προβασανισθέντα ἐν τῷ Συμβουλίῳ τῆς Ἐπικρατείας, καὶ πάντα τὰ ὑπὸ τῶν Βουλευτῶν εἰς τὴν Βουλὴν προταθέντα, μετὰ τὴν ὑπὸ τῆς Βουλῆς ἐπιψήφισιν τῆς ἀρχῆς αὐτῶν θέ-

λουσι παραπέμπεσθαι ὑπὸ ταύτης εἰς τὸ Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας.

Ὡσαύτως ἡ Βουλή, ἐὰν ἐγκρίνη δύναται νὰ παραπέμπη εἰς τὸ Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας καὶ πάντα τὰ ὑπ' αὐτῆς τροπολογηθέντα νομοσχέδια.

Τὸ Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας, λαβὸν τὰ ὡς εἴρηται διαβιβασθέντα εἰς αὐτὸ ὑπὸ τῆς Βουλῆς νομοσχέδια, θέλει μελετᾷ τὰς διατάξεις αὐτῶν καὶ θέλει ἐκφέρει γνώμην ἐφ' ἑκάστης τῶν διατάξεών των, τὴν ὁποίαν θέλει διαβιβάζει εἰς τὴν Βουλὴν διὰ λεπτομεροῦς ἐκθέσεως ἐντὸς δέκα ἡμερῶν.

Ἐὰν τὸ Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας κρίνη ἀναγκαίαν τὴν παράτασιν τῆς ταχθείσης προθεσμίας, δύναται νὰ ζητήσῃ τοιαύτην παρὰ τῆς Βουλῆς, ἥτις δύναται νὰ παρατείνῃ αὐτὴν ἐπὶ δέκα καὶ πέντε ἡμέρας.

Ἐὰν τὸ Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας δὲν ὑποβάλῃ εἰς τὴν Βουλὴν τὴν ἐπὶ τῶν διατάξεων νομοσχεδίου τινὸς γνώμην του ἐντὸς τῆς εἰρημένης προθεσμίας, ἡ Βουλὴ προβαίνει καὶ ἄνευ ταύτης εἰς τὴν περαιτέρω συζήτησιν καὶ ψήφισιν τοῦ νομοσχεδίου.

Ἄρθρον 85. Ὁ ἀριθμὸς τῶν μελῶν τοῦ Συμβουλίου Ἐπικρατείας δὲν δύναται νὰ εἶναι ἐλάσσων τῶν δέκα καὶ πέντε, οὐδὲ μείζων τῶν εἴκοσι, ὁ δὲ μισθὸς ἑκάστου αὐτῶν προσδιορίζεται εἰς δραχμὰς ἑπτὰ χιλιάδας κατ' ἔτος.

Ἄρθρον 86. Τὰ μέλη τοῦ Συμβουλίου Ἐπικρατείας διορίζονται ὑπὸ τοῦ Βασιλέως προτάσει τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, τὸ ὁποῖον προσυπογράφει τὰ διατάγματα τοῦ διορισμοῦ των.

Ἡ ὑπηρεσία ἑκάστου αὐτῶν εἶναι δεκαετής, ἐκεῖνοι δὲ τῶν ὁποίων ἡ διάρκεια τῆς ὑπηρεσίας ἔληξε, δύνανται νὰ διορισθῶσιν ἐκ νέου.

Τὰ καθήκοντα τοῦ Συμβούλου τῆς Ἐπικρατείας εἰσὶν ἀσυμβίβαστα πρὸς τὰ καθήκοντα παντὸς δημοσίου ὑπαλλήλου, πλὴν τῶν τοῦ Ὑπουργοῦ. Οὐδέποτε δὲ ἐπιτρέπεται ἡ σύγχρονος ἐνάσκησις τῶν ἔργων τοῦ Ὑπουργοῦ καὶ τοῦ Συμβούλου τῆς Ἐπικρατείας.

Περὶ Δικαστικῆς Ἐξουσίας.

Ἄρθρον 87. Ἡ δικαιοσύνη ἀπονέμεται ὑπὸ δικαστῶν διοριζομένων ὑπὸ τοῦ Βασιλέως κατὰ τὸν νόμον.

Ἄρθρον 88. Οἱ Ἀρεοπαγῖται καὶ Ἐφέται, καθὼς καὶ τὰ ψῆφον ἔχοντα μέλη τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου, καθίστανται ἰσόβιοι μετὰ παρέλευσιν τετραετίας ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τοῦ παρόντος Συντάγματος, οἱ δὲ Πρωτοδίκαι μετὰ παρέλευσιν ἑξαετίας. Ἀφ' ἧς ἐποχῆς οἱ δικασταὶ καὶ τὰ ψῆφον ἔχοντα μέλη τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου καταστaθῶσιν ἰσόβιοι, δὲν δύνανται νὰ παυθῶσιν ἄνευ δικαστικῆς ἀποφάσεως.

Ἄρθρον 89. Τὰ προσόντα τῶν δικαστικῶν ὑπαλλήλων, καὶ τῶν ψῆφον ἐχόντων μελῶν τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου, θέλουσιν ὁρισθῆ δι' εἰδικοῦ νόμου ἐντὸς τριετίας ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τοῦ παρόντος Συντάγματος.

Ἄρθρον 90. Εἰσαγγελεῖς, ἀντεισαγγελεῖς καὶ εἰρηνοδίκαι δὲν ἀπολαύουσι τῶν δικαιωμάτων τῆς ἰσοβιότητος.

Ἄρθρον 91. Δικαστικαὶ ἐπιτροπαὶ καὶ ἔκτακτα δικαστήρια, ὑφ' ὁποιονδήποτε ὄνομα, δὲν ἐπιτρέπεται νὰ συστηθῶσιν.

Ἄρθρον 92. Αἱ συνεδριάσεις τῶν δικαστηρίων εἶναι δημόσιαι, ἐκτὸς ὅταν ἡ δημοσιότης ἤθελεν εἶσθαι ἐπιβλαβὴς εἰς τὰ χρηστὰ ἤθη ἢ εἰς τὴν κοινὴν εὐταξίαν· ἀλλὰ τότε τὰ δικαστήρια ὀφείλουσι νὰ ἐκδίδωσι πρὸς τοῦτο ἀπόφασιν.

Ἄρθρον 93. Πᾶσα ἀπόφασις πρέπει νὰ εἶναι ἠτιολογημένη καὶ ν' ἀπαγγέλλεται ἐν δημοσίᾳ συνεδριάσει.

Ἄρθρον 94. Τὸ ορκωτικὸν σύστημα διατηρεῖται.

Ἄρθρον 95. Τὰ πολιτικὰ ἐγκλήματα δικάζονται ὑπὸ τῶν ἐνόρκων, ὡσαύτως καὶ τὰ τοῦ τύπου, ὁσάκις ταῦτα δὲν ἀφορῶσι τὸν ἰδιωτικὸν βίον.

Ἄρθρον 96. Δὲν ἐπιτρέπεται εἰς τὸν δικαστὴν νὰ δεχθῇ καὶ ἄλλην ἔμμισθον ὑπηρεσίαν, ἐκτὸς τῆς τοῦ καθηγητοῦ ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ.

Ἄρθρον 97. Τὰ περὶ στρατοδικείων, ναυτοδικείων, πειρατείας καὶ ναυταπάτης κανονίζονται δι' εἰδικῶν νόμων.

Ἄρθρον 98. Εἰδικὸς νόμος θέλει κανονίσει τὰ περὶ ἀποχωρήσεως τῶν ἰσοβίων δικαστῶν καὶ μελῶν τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου, ἕνεκα γήρως ἢ διαρκῶν νοσημάτων.

Γενικαὶ διατάξεις.

Ἄρθρον 99. Ἄνευ νόμου στρατὸς ξένος δὲν εἶναι δεκτὸς εἰς τὴν ἑλληνικὴν ὑπηρεσίαν, οὐδὲ δύναται νὰ διαμένῃ εἰς τὸ Κράτος, ἢ νὰ διέλθῃ δι' αὐτοῦ.

Ἄρθρον 100. Μόνον ὅταν καὶ ὅπως ὁ νόμος διατάσσει οἱ στρατιωτικοὶ καὶ ναυτικοὶ στεροῦνται τοῦ βαθμοῦ, τῶν τιμῶν καὶ τῶν συντάξεών των.

Ἄρθρον 101. Αἱ τοῦ ἀμφισβητουμένου διοικητικοῦ ὑποθέσεις ὑπάγονται εἰς τὰ τακτικὰ δικαστήρια, παρ' ὧν δικάζονται ὡς κατεπείγουσαι· αἱ ἄρσεις συγκρούσεως δικάζονται παρὰ τοῦ Ἀρείου Πάγου. Οὐδὲν δικαστήριον, οὐδεμία δικαιοδοσία τοῦ ἀμφισβητουμένου διοικητικοῦ δύνανται νὰ ὑπάρξωσιν ἄνευ εἰδικοῦ νόμου. Μέχρι τῆς ἐκδόσεως εἰδικῶν νόμων ἰσχύουσιν ὑφιστάμενοι περὶ διοικητικῆς δικαιοδοσίας.

Ἄρθρον 102. Δι' ἰδιαιτέρων νόμων, καὶ ὅσον ἔνεστι ταχύτερον θέλει ληφθῇ πρόνοια περὶ διαθέσεως καὶ διανομῆς τῆς ἐθνικῆς γῆς, καὶ περὶ ἐκκαθαρίσεως καὶ ἀποσβέσεως τῶν ἐσωτερικῶν καὶ ἐξωτερικῶν δημοσίων χρεῶν.

Δι' ἰδιατέρων ἐπίσης νόμων καὶ ἐντὸς τῆς πρώτης βουλευτικῆς περιόδου θέλει ληφθῇ πρόνοια

1) Περὶ συντάξεως νόμου κανονίζοντος τὰ προσόντα ἐν γένει τῶν ὑπαλλήλων· καί,

2) Περὶ ἱκανοποιήσεως τῶν ἀγωνιστῶν τῆς ἐπαναστάσεως τοῦ 1821.

Ἄρθρον 103. Ὅλοι οἱ Νόμοι καὶ τὰ Διατάγματα, καθ' ὅσον ἀντιβαίνουσιν εἰς τὸ παρὸν Σύνταγμα, καταργοῦνται.

Εἰδικαὶ διατάξεις.

Ἄρθρον 104. Ἡ πρώτη Βουλευτικὴ Σύνοδος θέλει συγκροτηθῆ μέχρι τῆς πρώτης Ὀκτωβρίου ἐπιόντος ἔτους, τὸ βραδύτερον.

Ἄρθρον 105. Ἡ ἐκλογὴ τῶν δημοτικῶν ἀρχῶν θέλει γίνεσθαι δι' ἀμέσου, καθολικῆς καὶ μυστικῆς διὰ σφαιριδίων ψηφοφορίας.

Ἄρθρον 106. Ἡ ἐθνοφυλακὴ διατηρεῖται.

Ἄρθρον 107. Δὲν ἐπιτρέπεται ἡ ἀναθεώρησις ὁλοκλήρου τοῦ Συντάγματος . ὡρισμέναι ὅμως διατάξεις αὐτοῦ, ἐκ τῶν μὴ θεμελιωδῶν, δύνανται ν' ἀναθεωρηθῶσιν, ἀλλ' ἀφοῦ πα-

ρέλθωσι δέκα έτη άπό τής δημοσιεύσεώς του, καί άφοΰ μετά ταΰτα βεβαιωθή προσηκόντως ή ανάγκη αΰτη.

Ή ανάγκη τής αναθεωρήσεως θεωρείται βεβαία, έάν ή Βουλή κατά δύο συνεχείς βουλευτικάς περιόδους διά τών τριών τετάρτων τών ψήφων τοΰ όλου αυτής αριθμού ζητήση τήν αναθεώρησιν δι' ιδίας πράξεως, όριζούσης τάς αναθεωρητέας διατάξεις.

'Αποφασισθείσης τής αναθεωρήσεως, διαλύεται ή ΰφεστώσα Βουλή, καί συγκαλείται νέα ειδικώς πρός τούτο, συγκειμένη έκ διπλασίου αριθμού Βουλευτών, ήτις άποφασίζει επί τών αναθεωρητέων διατάξεων.

Άρθρον 108. 'Επιτρέπεται ή αναθεώρησις τοΰ περί Συμβουλίου τής 'Επικρατίας άρθρου εις τήν προσεχή Βουλευτικήν Περίοδον, άν τό ζητήσωσι τά τρία τέταρτα τής Βουλής.

Άρθρον 109. Τό παρόν Σύνταγμα εμβαίνει εις ενέργειαν, άμα υπογραφή υπό τοΰ Βασιλέως· τό δ' Υπουργικόν Συμβούλιον οφείλει νά δημοσιεύση αυτό διά τής 'Εφημερίδος τής Κυβερνήσεως εντός είκοσι τεσσάρων ωρών μετά τήν ύπογραφήν.

Άρθρον 110. Ή τήρησις τοΰ παρόντος Συντάγματος άφιεροΰται εις τόν πατριωτισμόν τών Ελλήνων.

ΕΥΡΕΤΗΡΙΟΝ
ΚΑΙ
ΠΙΝΑΞ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΕΥΡΕΤΗΡΙΟΝ

Η

Θ

Ι

Κ

Λ

Μ

Ν

Ο

Π

ΠΙΝΑΞ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

